

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ PROCEEDINGS

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
The 5th National and International Research Conference 2022
NIRC V 2022

มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน
(Universities for Local Development Based
on Sustainable Development Goals)

QR Code รายงานการประชุมระดับชาติ
(QR Code for National Proceedings)

QR Code รายงานการประชุมระดับนานาชาติ
(QR Code for International Proceedings)

ISBN (e-book) : 978-974-692-442-9

14 กุมภาพันธ์ 2565
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
แบบ Online และ Onsite

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565

“มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนากท้องถิ่น สู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

พิมพ์ครั้งที่ 1 : 2565

จัดทำโดย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
(สงวนลิขสิทธิ์ ตามกฎหมาย)

ISBN (e-book) : 978-974-692-442-9

การประชุมวิชาการระดับชาตินานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
 The 5th National and International Research Conference 2022
 NIRC V 2022

เนื้อหาของแต่ละบทความเป็นความรับผิดชอบของผู้พิมพ์
 ซึ่งก็ปรึกษา บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นมหาวิทยาลัยอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตทั้งระดับปริญญาตรี-โท-เอก จัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ และสร้างองค์ความรู้จากงานวิจัยที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และสืบสาน รักษา ต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อีกทั้งยังได้ดำเนินการด้านยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชโอรบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ รัชกาลที่ 10

ด้วยพันธกิจและบทบาทที่สำคัญดังกล่าวของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ในฐานะเป็นมหาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น (Area-Based and Community) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์จึงได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมเชิงบูรณาการต่าง ๆ มากมายร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อจะพลิกโฉมและขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปสู่เป้าหมายของประสิทธิภาพทางด้านวิชาการงานวิจัย และพร้อมสำหรับการประเมินการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

การจัดโครงการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565 ภายใต้หัวข้อ “มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Universities for Local Development Based on Sustainable Development Goals)” ก็เป็นหนึ่งในโครงการสำคัญที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้การประชุมเป็นเวทีของการเสนอผลงานวิจัยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับจากการประชุมนี้สามารถนำไปต่อยอดให้เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนให้กับชุมชนท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ การจัดประชุมครั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกอ.) สถาบันคลังสมองของชาติ (สคช.) และสภาคณะผู้บริหารบัณฑิตศึกษาแห่งประเทศไทย (สคบท.) ตลอดจนสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยได้มอบหมายให้บัณฑิตวิทยาลัย เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิทยาการจัดการ คณะพยาบาลศาสตร์ สำนักงานวิเทศสัมพันธ์ และสถาบันวิจัยและพัฒนา ดำเนินการจัดการประชุมในครั้งนี้

ในนามของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ขอต้อนรับผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิต นักศึกษาและผู้เข้าร่วมงานประชุมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศด้วยความยินดี และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสำคัญยิ่งในงานประชุมครั้งนี้ สุดท้าย ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ได้กรุณามาเป็นองค์ปาฐกแสดงปาฐกถาพิเศษและเป็นประธานเปิดงานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

(รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Message from President of Buriram Rajabhat University

Buriram Rajabhat University (BRU) is an institute to develop local communities, having missions to produce graduates with bachelor's, master's, and doctoral degree, to manage education to meet the academic and professional standard, and also to create knowledge from research works resulting variety of innovations. Besides, BRU also plays a vital role to conserve arts and culture, to continue, retain, and extend the royal initiative project, and to carry out the strategy of local development following the King Rama X's policy.

Due to the aforementioned missions and roles of BRU as an area-based and community university, BRU therefore has carried out various integrated projects cooperated with other institutions both in Thailand and abroad. This is to reinvent and drive the university to the destination of efficient academic and research works and be ready to be ranked as a university which has sustainable development goals.

Conducting the National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022, under the theme, "Universities for Local Development Based on Sustainable Development Goals", is one of the significant project that is continuously conducted. This is to be the stage for presenting research works and reciprocating among researchers both in Thailand and abroad. The knowledge gained from the conference can be extended to benefit wealthy and sustainable development for local community, society and nation. This conference, BRU has been supported by Office of the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, Knowledge Network Institute of Thailand, and Council of the Graduate Studies Administrators of Thailand and also various institutions both in Thailand and abroad which have educational network with BRU. This project is assigned to Graduate School, the main host, cooperated with Faculty of Humanities and Social Sciences, Faculty of Education, Faculty of Agricultural Technology, Faculty of Science, Faculty of Industrial Technology, Faculty of Management Sciences, Faculty of Nursing, Office of International Relations, and Research and Development Institute to carry out the conference.

On behalf of Buriram Rajabhat University, I would like to welcome eminent persons, lecturers, scholars, researchers, students and all Thai and foreign participants with pleasure, and thank all to join this event. Finally, special thanks go to Adjunct Professor Dr. Anek Laothamatas, Minister of Higher Education, Science, Research and Innovation for presenting a keynote address and presiding over the National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022 held at Buriram Rajabhat University.

(Associate Professor Malinee Chutopama)
President Buriram Rajabhat University

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
(The 5th National and International Research Conference 2022 : NIRC V
2022)

“มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน
(Universities for Local Development Based on Sustainable Development
Goals)”

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
แบบ Online และ Onsite

หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นมหาวิทยาลัยอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิต การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ สร้างองค์ความรู้จากงานวิจัย นวัตกรรม และงานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นมาเป็นระยะเวลา 50 ปี และในปีนี้เป็นต้นไป มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ซึ่งถูกจัดอยู่ในกลุ่ม 3 คือ เป็นมหาวิทยาลัยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น (Area-Based and Community) ที่มีความพร้อมที่จะดำเนินแนวทางการจัดทำงานบูรณาการด้านการศึกษาภายใต้โครงการพลิกโฉมระบบการอุดมศึกษาของ ประเทศไทย (Re-inventing University) และเตรียมเข้ารับการประเมินการจัดอันดับมหาวิทยาลัยที่มีการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดย The Times Higher Education (THE) เพื่อให้บรรลุพันธกิจดังกล่าวและปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จึงได้จัดการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565 ขึ้น ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ภายใต้หัวข้อ “มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน” การประชุมครั้งนี้จะเป็นการเปิดเวทีให้องค์กร หน่วยงาน สถาบัน นักวิจัย นักวิชาการ ผู้สนใจและประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ ได้เข้ามามีส่วนร่วมนำเสนอและเยี่ยมชมผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์ ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ สิ่งประดิษฐ์คิดค้น และนวัตกรรมที่เกิดจากงานวิจัย ตลอดจนเผยแพร่ผลงานวิจัย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานวิจัยร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นเวทีให้คณาจารย์ นักวิจัย นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏและและสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ได้มีโอกาสนำเสนอผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป
2. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์และนวัตกรรมของคณาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และนักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏและสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ
3. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และนวัตกรรมของคณาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และนักวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏและสถาบันการศึกษาทั้งใน

และต่างประเทศให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน สังคม และประเทศชาติให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

4. เพื่อเชื่อมโยงผลงานวิจัยที่มีคุณภาพของไทยและต่างประเทศไปสู่กลุ่มเป้าหมายของผู้ใช้ประโยชน์ ทั้งเชิงวิชาการ เชิงนโยบาย เชิงสังคมและชุมชน ทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ

รูปแบบการจัดงาน

1. การประชุมวิชาการ

1.1 การบรรยายพิเศษโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งระดับชาติ และนานาชาติ

1.2 รูปแบบการนำเสนอผลงานวิจัยหรือบทความวิชาการ การนำเสนอในระดับชาติเป็นแบบ On site และการนำเสนอระดับนานาชาติเป็นแบบ Online

1.2.1 แบบบรรยาย (Oral Presentation)

1.2.2 แบบโปสเตอร์ (Poster Presentation)

บทความวิจัยหรือบทความวิชาการ ครอบคลุม 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ศึกษาศาสตร์ (Education)
- 2) มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Humanities and Social Sciences)
- 3) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology)
- 4) วิทยาศาสตร์สุขภาพ (Health Science)
- 5) การวิจัยเชิงพื้นที่ (Area-based Research)
- 6) การวิจัยเชิงสหวิทยาการ (Multidisciplinary Research)

1.3 การนำเสนอผลงานในรูปแบบนิทรรศการจะเป็นแบบ On-site ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมงาน จะต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเคร่งครัด

กำหนดเวลา และสถานที่

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565 รวม 1 วัน ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พิธีเปิด การปาฐกถาพิเศษ (Keynote Address) ณ ห้องประชุมวิชาอักษรศาสตร์ การบรรยายพิเศษ (Featured Speech) และการนำเสนอนิทรรศการ ณ ห้องประชุมพุทธรักษา ชั้น 3

กำหนดการที่สำคัญของการประชุมวิชาการ

ลำดับ	กิจกรรมการปฏิบัติงาน	กำหนดการ
1.	ประชาสัมพันธ์โครงการ	25 ตุลาคม 2564– 3 กุมภาพันธ์ 2565
2.	ส่งบทความวิจัยฉบับเต็มพร้อมชำระค่าลงทะเบียน	1 พฤศจิกายน 2564–14 มกราคม 2565
3.	ประกาศรายชื่อบทความที่ได้รับการยอมรับให้นำเสนอในการประชุม	19 มกราคม 2565
4.	ส่งบทความที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer reviewers)	26 มกราคม 2565

ลำดับ	กิจกรรมการปฏิบัติงาน	กำหนดการ
5.	ส่งไฟล์ PowerPoint การนำเสนอ ทั้งแบบบรรยาย และโปสเตอร์	8 กุมภาพันธ์ 2565
5.	ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมการประชุม	1 พฤศจิกายน 2564–4 กุมภาพันธ์ 2565
6.	การประชุมวิชาการฯ	14 กุมภาพันธ์ 2565
7.	ส่งบทความฉบับสมบูรณ์ที่แก้ไข หลังการนำเสนอผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์	16 กุมภาพันธ์ 2565
8.	เผยแพร่บทความวิจัยฉบับเต็มในรายงาน สืบเนื่องจากการประชุม (Online Proceedings)	16 มีนาคม 2565

หมายเหตุ:

*บทความวิจัยหรือบทความวิชาการที่มาจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะต้องได้รับอนุญาตจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระก่อน และมีชื่อของอาจารย์ที่ปรึกษาปรากฏในบทความนั้นด้วย

**กองบรรณาธิการของรายงานสืบเนื่องจากการประชุมฯ จะตีพิมพ์บทความที่ได้รับการตอบรับให้นำเสนอในรายงานสืบเนื่องจากการประชุม และสามารถสืบค้นข้อมูลการตีพิมพ์ในฐานข้อมูลงานวิจัย Google Scholar ได้

หน่วยงานสนับสนุนโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สถาบันคลังสมองของชาติ (สคช.) สภาผู้บริหารบัณฑิตศึกษาแห่งประเทศไทย (สคบท.) สภาคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ขอนแก่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสถาบันอุดมศึกษาจากต่างประเทศ ที่มีความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้แก่

- (1) Niagara University, U.S.A.
- (2) Manipur University, India
- (3) United University, India
- (4) Institute of Advanced Studies in English, India
- (5) Akdeniz University, Turkey
- (6) Shangrao Normal University, China
- (7) Guangxi University for Nationalities, China
- (8) Changzhou University, China
- (9) Qiannan Normal University for Nationalities, China
- (10) Center for Xinyu Silkroad, China
- (11) National Pingtung University (NPTU), Taiwan
- (12) Kathmandu University, Nepal

- (13) University of Northern Philippines, the Philippines
- (14) Philippine State College of Aeronautics, the Philippines
- (15) Hue University College of Foreign Languages, Vietnam
- (16) Pattimura University, Indonesia
- (17) Mandalay University of Distance Education (MUDE), Myanmar
- (18) University of Myitkyina, Myanmar
- (19) University of Pakokku, Myanmar
- (20) University of Mawlamyine, Myanmar
- (21) University of Maubin, Myanmar
- (22) Savannkhet Teacher Training College (STTC), Lao PDR
- (23) Royal University of Phnom Penh, Cambodia

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีคณาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เข้าร่วมประชุม ไม่น้อยกว่า 200 คน เป็นผลงานระดับชาติ ไม่น้อยกว่า 80 เรื่อง และระดับนานาชาติ ไม่น้อยกว่า 30 เรื่อง และผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ได้รับความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัย วิชาการ และคุณภาพชีวิต และเกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. ผลผลิตงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และนวัตกรรมได้นำส่งผู้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน
3. ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพได้รับการเผยแพร่และตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวารสารวิชาการในฐานข้อมูลระดับชาติ หรือวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย และวารสารระดับนานาชาติที่เข้าร่วมเป็นแหล่งตีพิมพ์

ผู้รับผิดชอบโครงการ

บัณฑิตวิทยาลัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะพยาบาลศาสตร์ สำนักงานต่างประเทศ และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การสมัครเข้าร่วมโครงการ

ผู้สนใจเข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัย สามารถสมัครได้ที่ <https://nirc5.bru.ac.th> ตามกำหนดการสำคัญ

การลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมเสนอผลงาน

ผู้เข้าร่วมประชุม สามารถชำระค่าลงทะเบียนในอัตรา ดังนี้

1. การประชุมนานาชาติ (International Conference)

3,500 บาท สำหรับผู้นำเสนอผลงานวิจัยทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

2. การประชุมระดับชาติ (National Conference)

2,500 บาท สำหรับผู้นำเสนอผลงานวิจัย

หมายเหตุ: บทความที่มีผู้ร่วมวิจัยมากกว่า 1 คน ให้ลงทะเบียนเป็นผู้สมัครนำเสนอผลงานวิจัย 1 คน สำหรับค่าลงทะเบียนกรณีที่มีผู้สมัครทุกประเภทที่ชำระเงินแล้วไม่ได้มาเสนอผลงานหรือไม่ได้เข้าร่วมประชุม หรือผู้สมัครที่ถูกตัดสิทธิ์ในการร่วมนำเสนอผลงานวิจัย มหาวิทยาลัยฯ จะไม่คืนเงินค่าลงทะเบียนไม่ว่ากรณีใดๆ เนื่องจากค่าลงทะเบียนได้นำไปใช้สำหรับเป็นค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวิจัย (Peer Reviewers) และผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ สามารถเบิกจ่ายได้ตามสิทธิ์จากต้นสังกัดและ ไม่ถือว่าเป็นวันลา

3. การชำระค่าลงทะเบียน

3.1 ชำระเป็นเงินสด พร้อมใบสมัคร ได้ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ติดต่อสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (ชั้น 8 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา ฯ) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เลขที่ 439 ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

3.2 โอนเงินผ่านระบบ Electronic Bank Transfer

ชื่อบัญชี : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 5 (ประเภท ออมทรัพย์)

Bank: Bank of Ayudhya (THAILAND)

Account Number: 427-1-27778-4

Swift Code: AYUDTHBK

ที่อยู่: ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เลขที่ 439 ถนนจิระ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

หมายเหตุ: หลังจากที่ได้โอนเงินผ่านระบบแล้ว ขอให้ส่งสำเนาใบเสร็จการโอนเงินมาที่ Email: NIRCBRU5@.bru.ac.th

การเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

รายละเอียดการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัยได้ที่ <https://nirc5.bru.ac.th> โดยผู้นำเสนอผลงานจะต้องเตรียมต้นฉบับบทความตามรูปแบบที่กำหนดให้โดยเคร่งครัด

ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอผลงานวิจัย

ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอผลงานวิจัย

ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้นำเสนอผลงานวิจัย ในวันที่ 19 มกราคม 2565 โดยผู้นำเสนอจะต้องแก้ไขบทความตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวิจัย (Peer reviewers) และให้

ส่งบทความวิจัยฉบับเต็ม (Full papers) ที่ได้แก้ไขแล้วเพื่อนำเสนอผลงานกลับคืนมายังกองบรรณาธิการของรายงานสืบเนื่องจากการประชุม ภายในวันที่ 26 มกราคม 2565

หมายเหตุ: ผลงานวิจัยฉบับเต็ม ที่ผู้นำเสนอได้แก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำหลังจากการนำเสนอ แล้วจะตีพิมพ์เผยแพร่ใน Online Proceedings และสามารถสืบค้นข้อมูลได้ในฐานข้อมูลการวิจัย Google ในวันที่ 21 มกราคม 2565 เจ้าของผลงานจะต้องมานำเสนอผลงานวิจัยด้วยตนเองตามวันและเวลาที่กำหนดในการประชุมฯ ผลงานที่นำเสนอและได้รับการตีพิมพ์สามารถนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

การพิจารณาผลงาน

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณา และดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เรื่อง เกณฑ์การพิจารณาบทความวิจัยและบทความวิชาการในการเผยแพร่และตีพิมพ์ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565 และคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกองบรรณาธิการรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565 ดังนี้

1. การพิจารณาการเลือกกลุ่มการนำเสนอผลงานและประเภทของการนำเสนอผลงาน
2. การพิจารณาการคัดเลือกผลงานวิจัยที่จะนำเสนอในการประชุม ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุม
3. การพิจารณาดัชนีชี้การเสนอผลงานวิจัยในการประชุม ในกรณีต่อไปนี้
 - 3.1 บทความย่อ บทความวิจัย และโปสเตอร์ไม่ถูกต้องตามแบบฟอร์มหรือรูปแบบที่กำหนดรวมทั้งไม่ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 3.2 การลงทะเบียนและการชำระค่าลงทะเบียนล่าช้า และ/ หรือไม่ครบถ้วน
4. การพิจารณาผลงานโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิถือเป็นการสิ้นสุด

การติดตามข้อมูลข่าวสาร

สามารถติดตามข่าวสารได้ที่ www.NIRCBRU5.bru.ac.th และ Facebook : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย โทรศัพท์หมายเลข 0 4461 1221 ต่อ 7401, 7402 หรือ 086 – 468 1656

ผศ.ดร.ฐเกียรติ จารัตน์	โทรศัพท์หมายเลข 088-5822771
ผศ.ดร.วิษณุ กิตติธนากรจน์	โทรศัพท์หมายเลข 093-9354255
ผศ.ดร.สายรุ้ง สอนสุภาพ	โทรศัพท์หมายเลข 083-4552699
อาจารย์พัลลภา เลิศเจริญวนิช	โทรศัพท์หมายเลข 082-4469547
คุณนภาพรรณ จันทร์พาณิชย์	โทรศัพท์หมายเลข 093-1069947
คุณประกาย ศิริสำราญ	โทรศัพท์หมายเลข 089-4824362

การประเมินผลโครงการ

1. ใช้วิธีนับจำนวนผู้นำเสนอผลงานวิจัย จำนวนบทความที่ได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ และผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ (Google Form) ของผู้เข้าร่วมโครงการ

การรายงานผลการดำเนินโครงการ

1. คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย รายงานผลการดำเนินโครงการเมื่อเสร็จสิ้นโครงการตามแผนที่วางไว้ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย และสภาวิชาการ
2. อธิการบดีหรือผู้แทน รายงานผลการดำเนินโครงการต่อที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3. คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยรายงานผลไปยังสถาบันที่เข้าร่วมเป็นเจ้าภาพในการประชุมฯ

**The 5th National and International Research Conference 2022:
NIRC V 2022
“Universities for Local Development Based on Sustainable
Development Goals”
14 February 2022
Venue: Buriram Rajabhat University,
Buriram Province, Thailand**

Rationale

Buriram Rajabhat University (BRU), a higher education institute for developing the local area, has got missions to produce graduates, to manage education quality in accordance with academic and professional standard, to build knowledge from research works, innovation and creative works to develop the local area for 50 years. From this year onward, BRU, categorized in the third group, an area-based and community university, is ready to allocate budget to support the re-inventing university projects, and also prepares to be ranked as a university which promotes the sustainable development goals by the Times Higher Education (THE). To achieve the aforementioned missions, BRU therefore holds the 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022 on 14 February 2022 at Buriram Rajabhat University, Muang District, Buriram Province. The conference theme is on “Universities for Local Development Based on Sustainable Development Goals”. This conference gives an opportunity to organizations, researchers, scholars and those who are interested both from Thailand and foreign countries to present their research works, and to share creative works and innovations obtained from these works. In addition, they will have the opportunity to join the academic seminars, share opinions, publicize the research works as well as exchange experience. The conference objectives are as follows:

1. To give an opportunity to lecturers, researchers, students of Rajabhat Universities and other educational institutes both in Thailand and foreign countries by presenting their quality research works and sharing experiences on guidelines to develop Thai education quality leading to sustainable development.
2. To publicize the research works, creative and innovative works of lecturers, personnel, students and researchers of Rajabhat Universities and other educational institutes both from Thailand and foreign countries.

3. To promote learning activities through the development of quality and standard research works, creative and innovative works of lecturers, personnel, students and researchers of Rajabhat Universities and other educational institutes both from Thailand and foreign countries in order to utilize these works for sustainable and prosperous development of the local area, community, society and nation.

4. To link the quality research works of Thailand and foreign countries to the target users on aspects of academic, policy, social issues and community both from Thailand and foreign countries.

Types of the Conference

Academic Conference

- a. Keynote address by national and international scholars
- b. Presentation of national research works or academic articles (On-site) and international research works or academic articles (Online)
 - a. Oral Presentation
 - b. Poster Presentation

The themes of research works or academic articles are based on the following disciplines:

- 1. Education
- 2. Humanities and Social Sciences
- 3. Science and Technology
- 4. Health Science
- 5. Area-based Research
- 6. Multidisciplinary Research
- c. Presentation of exhibition (On-site), the participants must strictly follow the prevention measures of the Covid-19 pandemic.

Date and Venue

The conference is held on 14 February 2022 at Buriram Rajabhat University, Muang District, Buriram Province. Opening ceremony, Keynote address, and Featured speech are conducted at Witcha Attasat Meeting Hall. Moreover, an exhibition is held at Bhudharaksa Meeting Room, the 3rd floor of building 15.

Schedule

No.	Activities	Date
3	Publication of the Project	20 October 2021- 14 February 2022
4	Submission of full paper and registration payment	1 November 2021- 14 January 2022
5	Announcement for full paper acceptance	19 January 2022
6	Submission of full paper suggested by peer reviewers	26 January 2022
7	Submission of PowerPoint file (both oral and poster presentation)	8 February 2022
8	Participants' Registration	1 November 2021- 4 February 2022
9	Conference date	14 February 2022
10	Submission of full paper for publication	16 February 2022
11	Publication of full paper research works in Online Proceedings	16 March 2022

N.B.: *Articles conducted by postgraduate students must be allowed by their advisors, and the advisors' names must also be included in the articles.

**The articles which are approved by peer reviewers will be published in proceedings, and can be accessed in Google Scholar.

Conference Promoting Organizations

The co-hosts of the conference are as follows: Office of the Higher Education Commission, Knowledge Network Institute of Thailand, Council of the Graduate Studies Administrators of Thailand, Council of Deans of Faculty of Humanities and Social Sciences in Rajabhat University, Boromarajonani College of Nursing, Khonkaen, Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Faculty of Nursing, Pibulsongkram Rajabhat University, Faculty of Nursing, Roi-et Rajabhat University, Faculty of Nursing, Chaiyaphum Rajabhat University, Faculty of Nursing, Udonthani Rajabhat University, Faculty of Medical Sciences, Mahasarakham University. Moreover, the foreign institutes signed MOU with Buriram Rajabhat University are also the conference co-hosts as in the following:

1. Niagara University, U.S.A.
2. Manipur University, India
3. United University, India

4. Institute of Advanced Studies in English, India
5. Akdeniz University, Turkey
6. Shangrao Normal University, China
7. Guangxi University for Nationalities, China
8. Changzhou University, China
9. Qiannan Normal University for Nationalities, China
10. Beijing Silkroad Xinyu Cultural Exchange Center, China
11. National Pingtung University(NPTU), Taiwan
12. Kathmandu University, Nepal
13. University of Northern Philippines, the Philippines
14. Philippine State College of Aeronautics, the Philippines
15. Hue University College of Foreign Languages, Vietnam
16. Pattimura University, Indonesia
17. Mandalay University of Distance Education (MUDE), Myanmar
18. University of Myitkyina, Myanmar
19. University of Pakokku, Myanmar
20. University of Mawlamyine, Myanmar
21. University of Maubin, Myanmar
22. Savannkhet Teacher Training College (STTC), Lao PDR
23. Royal University of Phnom Penh, Cambodia

Expected Outcomes

1. Lecturers, researchers, students and those who are interested join the conference at least 200 people. There will be at least 80 national research papers and 30 international research papers. The participants will gain knowledge utilized in developing research, academic works and life quality. Also, there will be cooperation among Rajabhat Universities and Educational networks both in Thailand and foreign countries.

2. The research works, creative and innovative products can be utilized to develop the country.

3. The quality research works can be publicized in proceedings, academic journals of Buriram Rajabhat University approved by BRU Council, and other journals from both Thailand and foreign countries.

Conference Organizers

Graduate School, Faculty of Humanities and Social Sciences, Faculty of Education, Faculty of Agricultural Technology, Faculty of Science, Faculty of Industrial Technology, Faculty of Management Sciences, Faculty of Nursing, Office of International Relation Affairs, and Institute of Research and Development of Buriram Rajabhat University.

Application

Applicants who want to present their research works can apply at <https://nirc5.bru.ac.th>

Registration

Participants must pay the registration fee as in the following rates:

1. International Conference
 - 3,500 Baht for both Thai and foreign presenters
2. National Conference
 - 3,000 Baht for all research work presenters

N.B.: The article conducted by more than one person is allowed to register only one person. In case of being absent for presenting or not being allowed to present the research works, the applicants will get no refund as the fee is paid for the peer reviewers. The participants who are government officials may be eligible to get allowance from their work place.

3. Methods for Registration Payments

3.1 Pay by cash with the application form to Mrs. Prakai Sirisamran, Office of Graduate School, (8th floor, Building 15) Buriram Rajabhat University, 439 Jira Road, Muang District, Buriram Province, 31000

3.2 Electronic Bank Transfer

Name of Account :

Buriram Rajabhat University, The 5th National and International Research Conference 2022 (Saving)

Bank : Bank of Ayudhya (THAILAND)

Account Number : 427-1-27778-4

Swift Code : AYUDTHBK

Address : Bank of Ayudhya, Branch: Buriram Rajabhat University,
439 Jira Road, Muang District, Buriram Province, 31000

N.B.: Send a copy of transferring receipt to Email: NIRCBRU5@bru.ac.th after money has been transferred.

Preparation of Research Article Manuscript

It is recommended to study the preparation of research article manuscript at the website: www.NIRCBRU5.bru.ac.th. The presenters must strictly follow the format of writing articles.

Announcement of Selected Presenters

The selected presenters will be acknowledged on 19 January 2022. The selected presenters must correct articles according to the peer reviewers' suggestions, then submit the correct full paper to proceeding editorial staff within 26 January 2022.

N.B.: The correct full paper will be published in Online proceedings and can be accessed from Google Scholar. The researcher must present the paper by him/herself following the schedule. The published research works can be partial fulfillment of education according to the announcement of the Office of the Higher Education Commission.

Selection of Research Works

The appointed committee of Buriram Rajabhat University reserve the right and follow the university announcement relevant to the criteria for selecting research and academic articles to publicize and publish in the 5th National and International Research Conference 2022, and the university order on the appointment of Proceedings Editorial Board in the 5th National and International Research Conference 2022. The following are the committee's consideration:

1. Selection of groups and type of presentation;
2. Selection of research works published in proceedings;
3. Disqualification of paper presentation is as in the following cases:
 - a. Abstract, research article and posters which do not comply with the required form and peer reviewers' suggestions;
 - b. The delaying registration and payment and/or incomplete registration and payment; and
4. The committee's consideration is considered final.

Contact for Further Information

Contact for further information at <https://nirc5.bru.ac.th> and facebook: Graduate School, Buriram Rajabhat University, or contact:

Office of Graduate School, Tel. 044-611-221ext 7401,7402 or 086-468 1656

Asst. Prof. Dr. Chookiat Jarat,	Tel. 088-5822771
Asst. Prof. Dr. Wwarit Kitthanarut,	Tel. 093-9354255
Asst. Prof. Dr. Sairung Sornsupap,	Tel. 083-4552699
Ajarn Pallapa Lertcharoenwanit,	Tel. 082-4469547
Miss Napawan Janpanich,	Tel. 093-1069947
Mrs. Prakai Siriramran,	Tel. 089-4824362

Project Evaluation

1. Evaluated from the amount of research work presenters, the selected articles, and participants
2. Use satisfactory questionnaires (Google form) from participants

Reporting the Results of the Project

3. Dean of Graduate School reports the results of the project to the Board of Graduate School, the Board of Graduate Studies, the Board of University Administrators, and BRU Academic Council.
4. The president or representative reports the results of the project to BRU Council.
5. Dean of Graduate School reports the results of the project to all institutes that join the conference.

กำหนดการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
(The 5th National and International Research Conference 2022 : NIRC V
2022)

“มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน
(Universities for Local Development Based on Sustainable Development
Goals)”

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

- 08.00-09.00 น. ลงทะเบียน ณ ด้านหน้าหอประชุมวิชาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
- 09.00-09.30 น. พิธีเปิดการประชุมฯ โดย
ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
กล่าวรายงาน โดย
รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
- 09.30-11.30 น. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “บทบาทของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เป้าหมาย
การพัฒนาอย่างยั่งยืน” โดย
ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์
- 11.30-12.00 น. พิธีตัดริบบิ้นเปิดการนำเสนอผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ ณ ห้องประชุม
พุทธรักษา ชั้น 3 อาคารเฉลิมพระเกียรติ พรรษา (อาคาร15) โดย
ศาสตราจารย์ ดร.นพ.สิริฤกษ์ ทรงสิวิไล
ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- 12.00-13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.30-17.00 น. การนำเสนอภาคโปสเตอร์และภาคบรรยายในระดับชาติและนานาชาติ
- ภาคโปสเตอร์ระดับชาติ นำเสนอที่ห้องประชุมพุทธรักษา ชั้น 3
- ภาคบรรยายระดับชาติ นำเสนอที่อาคาร15 ชั้น 7 ชั้น 8 และชั้น9
- ภาคโปสเตอร์และบรรยายระดับนานาชาติ นำเสนอในรูปแบบออนไลน์

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

**Schedule of the 5th National and International Research
Conference 2022: NIRC V 2022
“Universities for Local Development Based on Sustainable
Development Goals”
14 February 2022
at Buriram Rajabhat University**

14 February 2022

- 08.00 a.m. - 09.00 a.m. Registration in front of Witcha Attasart Meeting Hall
- 09.00 a.m. - 09.30 a.m. - Opening ceremony conducted by
 Adjunct Professor Dr. Anek Laothamatas,
 Minister of Higher Education, Science, Research and
 Innovation
- Report speech conducted by
 Assoc. Prof. Malinee Chutopama,
 President of Buriram Rajabhat University
- 09.30 a.m. - 11.30 a.m. Keynote address entitled, “Roles of Universities for Local
 Development Based on Sustainable Development Goals” by
 Adjunct Professor Dr. Anek Laothamatas
- 11.30 a.m. - 12.00 a.m. Opening ceremony for poster presentation at Bhudharaksa
 Meeting Hall, Building 15 conducted by
 Prof. Sirirung Songsivilai M.D., Ph.D.
 Permanent Secretary of the Ministry of Higher
 Education, Science, Research and Innovation
- 12.00 a.m. - 01.00 p.m. Lunch
- 01.30 p.m. - 05.00 p.m. National / international poster and oral presentations
- National poster presentation is presented at
 Bhudharaksa Meeting Hall, 3rd floor, Building 15
 - National oral presentation is presented at 7th, 8th, 9th
 floor, Building 15
 - International poster and oral presentations are
 presented via online

N.B.: The schedule is subject to change as appropriate.

ข้อมูลการนำเสนอบทความ แยกตามหน่วยงาน

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	ระดับชาติ (National)	ระดับนานาชาติ (International)
1	Hue University		2
2	National Pingtung University		1
3	Republic of the Union of Myanmar		32
4	Savannakhet Teacher Training College		2
5	Tokyo University of Foreign Studies		1
6	WuZhou University		1
7	Hebei Academy of Fine Arts		1
8	Ceramic Art Museum		1
9	University of Northern Philippines		3
10	มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ	1	
11	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตเพชรบูรณ์	1	
12	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	3	
13	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	2	
14	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1	2
15	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่		1
16	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	1	
17	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	1	
18	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง	1	
19	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี		1
20	มหาวิทยาลัยนครพนม	1	
21	มหาวิทยาลัยนเรศวร		1
22	มหาวิทยาลัยบูรพา	1	
23	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	6	
24	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช	1	

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	ระดับชาติ (National)	ระดับนานาชาติ (International)
25	มหาวิทยาลัยมหิดล	1	
26	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ		1
27	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	3	
28	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	42	17
29	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	2	
30	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	1	
31	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	1	
32	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	3	
33	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	1	
34	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์		13
35	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	4	
36	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	1	
37	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	2	
38	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	1	2
39	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์	1	
40	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	1	
41	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3	
42	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ		1
43	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	1	
44	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	1	
45	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	1	
46	โรงเรียนกัลยาณีนิตยาคาร	2	
47	โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์	1	
48	โรงเรียนเทศบาล 4 เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดกาฬสินธุ์	1	
49	โรงเรียนบ้านปะตงวิทยาคม สพป.บุรีรัมย์ เขต 2	1	
50	โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม	4	
51	โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก	4	

ลำดับ ที่	หน่วยงาน	ระดับชาติ (National)	ระดับนานาชาติ (International)
52	โรงเรียนลำปลายมาศ	1	
53	โรงเรียนสหราษฎร์วิทยา	1	
54	โรงเรียนสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา	1	
55	วิทยาลัยการบิณนานาชาติ มหาวิทยาลัยนครพนม	1	
56	วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก	2	
57	วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยเนชั่น	4	
58	สพป. มหาสารคาม เขต 2	1	
59	สพม. อุบลราชธานี เขต 5	1	
60	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 3	1	
	รวม	116	83
	รวมบทความทั้งหมด	199	

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ด้านการศึกษาศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

ห้องที่นำเสนอ 150905/1 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษาฯ ตั้งเวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	ED-O-01	เตน ครองคิมภักดิ์	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตเพชรบูรณ์	ผลกระทบของกำลังกายศัลยกรรมและไม้มงคลในประเทศไทยประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์	13.00 - 13.15
2	ED-O-02	สุชาติ พุทธิธดา	สพป. มหาสารคาม เขต 2	การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษานวัตกรรมใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 2	13.15 - 13.30
3	ED-O-03	กาญจนา อุ่นคำ ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	การพัฒนาชุดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์	13.30 - 13.45
4	ED-O-04	ธรีณี จำปีฉาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์	13.45 - 14.00
5	ED-O-06	ธัญศรุต กลีบสมุทร วงศ์วิฑูรสมุทร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลงานชิ้นงานได้สำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา	14.00 - 14.15
6	ED-O-07	วิรัตน์ทร์ แพรงสุวรรณ และคณะ	โรงเรียนระยองวิทยาคาร รัชดาภิเษก	การพัฒนาทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนเชิงโปรแกรม (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	14.15 - 14.30
7	SC-O-11	วิรัชยา พนมรัมย์ และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	วิทยาการเขารหัสลับของภาพด้วยสมบัติคาลางของขอมุต	14.30 - 14.45

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ด้านการศึกษาศาสตร์
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565
ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ห้องที่นำเสนอ 150901 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	ED-O-08	ชานันท์ชัย มานะดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาลงถึงด้านงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	13.00 - 13.15
2	ED-O-09	ณภัทร เขารวม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การศึกษากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของแม่ค้าออนไลน์จากประจวบคีรีขันธ์: กรณีศึกษาจากการเรียนการสอนรายวิชา 1152104 ภาษาเขมร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	13.15 - 13.30
3	ED-O-10	รัตนา แก้วกลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยที่ดำเนินการสอบโดยโปรแกรมเมอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 2	13.30 - 13.45
4	ED-O-11	ปาริชาติ ขามประโคน และคณะ	โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม	การพัฒนาแบบทดสอบที่ทางโรงเรียนเตรียมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ วิชาสังคมศึกษา 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	13.45 - 14.00
5	ED-O-12	เพ็ญแข ไชยเทพ และคณะ	โรงเรียนระยองวิทยาคาร รัชดาภิเษก	การศึกษาค้นคว้าที่ทางโรงเรียนความเรียงรายแก้ว โดยเขียนแบบประกอบภาพการตูนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนระยองวิทยาคาร รัชดาภิเษก	14.00 - 14.15
6	ED-O-13	ชัญฉรงค์ ภูทนันทนอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษาโรงเรียนกลุ่มเบญจมิตร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	14.15 - 14.30
7	ED-O-33	ญาดา เขื่อนรัมย์ และคณะ	โรงเรียนกัลยาณีนวมินทราชวิทยาลัย	การพัฒนาแบบฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบภาพแสดงบทบาทสมมติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกัลยาณีนวมินทราชวิทยาลัย	14.30 - 14.45

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ด้านการศึกษาศาสตร์
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565
ห้องที่นำเสนอ 150902 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษาฯ
ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	ED-O-14	หทัยชนก หวังจิต	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์	13.00 - 13.15
2	ED-O-15	วนิชพร แก้วเนตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การพัฒนาตัวบ่งชี้การตรวจสอบแผนทางการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา	13.15 - 13.30
3	ED-O-16	พนัสรัชช ลำควนหอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์	13.30 - 13.45
4	ED-O-17	สมเกียรติ รงประโคน และคณะ	โรงเรียนประโคนชัยวิทยาคม	การพัฒนาความสามารภในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโต้ตอบ 5 ขั้นตอนกับชุดแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์หรรณกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	13.45 - 14.00
5	ED-O-18	ปณรณุช รัชนะปกิจ และคณะ	โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก	การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก โดยใช้เทคนิค 5 W1H	14.00 - 14.15
6	ED-O-19	ณัฐพล แหวนแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	14.15 - 14.30
7	ED-O-40	วรุฒ ชี้อัตย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ความสัมพันธ์ระหว่างภาคการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา	14.30 - 14.45

การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ด้านการศึกษาศาสตร์
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

ห้องที่นำเสนอ 150903 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษาฯ ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	ED-O-20	ชัญชวี วิมลศิลป์ และคณะ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบคิดพิชิตพร้อมกับการประเมินเชิงโต้ตอบ เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหาในงานในทศวรรษการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี	13.00 - 13.15
2	ED-O-21	พิมพ์ชนก โพธิ์ปลื้ม และคณะ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะศตวรรษที่ 21	13.15 - 13.30
3	ED-O-37	สุวิมล ตันสิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	ภาควิชาภาษาอังกฤษของบุรีรัมย์ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4	13.30 - 13.45
4	ED-O-22	มณฑิยา งามแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ความสัมพัทธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับ การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	13.45 - 14.00
5	ED-O-23	ศุภรดา จุฬินใจ และคณะ	โรงเรียนบรบือวิทยาคาร	การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	14.00 - 14.15
6	ED-O-24	ภัทราภรณ์ อุไรบุญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การศึกษานวัตกรรมทางการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางคณิตศาสตร์ศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา	14.15 - 14.30
7	ED-O-05	ปิยะนุช ทองทั่ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	14.30 - 14.45

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ด้านการศึกษาศาสตร์
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565
ห้องที่นำเสนอ 150905/2 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา ตั้งแต่วันที่ 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	ED-O-34	เด่นดวง บัวทองกลาง	โรงเรียนสัจจวิทยา จังหวัดนครราชสีมา	การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SOAR เชิงรุก	13.00 - 13.15
2	ED-O-27	วันเฉลิม โดติตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	สภาพการบริหารงานกิจการรวมดูแลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7	13.15 - 13.30
3	ED-O-28	รุจิราพร สายเมณี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	13.30 - 13.45
4	ED-O-29	ตุ้โรวรรณ วิเศษฤทธิ์ และคณะ	โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม	การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้เรียนรายบุคคลของนักเรียนโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม คอย โปรแกรมนวัตกรรมนิสัย HABITscan	13.45 - 14.00
5	ED-O-30	ประจวบ บุณนเจริญ	โรงเรียนสหราษฎร์วิทยา	การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์เรขาคณิต โดยสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับเรขาคณิต	14.00 - 14.15
6	ED-O-31	กฤษณา ไสยศรีและคณะ	โรงเรียนละหานทราย ราชบุรีรัมย์	การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบกลุ่มแสดงฤทธิ์	14.15 - 14.30
7	ED-O-32	สำเนา คงกระจาย	โรงเรียนบ้านประจักษ์วิทยา สพ.บุรีรัมย์ เขต 2	การพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษา (STEAM EDUCATION) ตามวิถีบ้านประจักษ์ โรงเรียนบ้านประจักษ์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจักษ์บุรีรัมย์ เขต 2	14.30 - 14.45

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ด้านการศึกษาศาสตร์ ดานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565
ห้องที่นำเสนอ 150904 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษาฯ ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	ED-O-26	นิสสรณ บำเพ็ญ และคณะ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	ผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของกระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้นพฤติกรรมการเรียนรู้ในกระบวนการศึกษาค้นคว้าวิจัยและคุณลักษณะความเป็นครู	13.00 - 13.15
2	ED-O-36	ปัญญา ชินโชติ	สพม. อุบลราชธานี เขต 5	การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 5	13.15 - 13.30
3	ED-O-25	โสภิตา สาลี และคณะ	โรงเรียนลำปลายมาศ	การพัฒนาทักษะการออกเอกแบบภาพ 2 มิติ โดยโฮมเรียนออนไลน์ วิชาเทคโนโลยีวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	13.30 - 13.45
4	ED-O-38	ฉัญมณี เควินดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	การบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสุรินทร์ เขต 2	13.45 - 14.00
5	ED-O-39	สุติมา ระสอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	การประเมินความพึงพอใจการดำเนินงานในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2	14.00 - 14.15
6	SC-O-07	ประหยัด สุพะกำเนิด และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	ระบบสารสนเทศคลังไมโครสตาร์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	14.15 - 14.30
7	ED-O-41	ศรัทธา เจริญหอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอดำภาษา บัญแด่น	14.30 - 14.45

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ตามมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565
ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ห้องที่นำเสนอ 150703/1 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	HU-O-01	นิชมน แสงธรรม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	อิทธิพลของการสื่อสารทางสถาปัตยกรรมกับความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ต่อทัศนคติ บรรทัดฐานของกลุ่มเอชดี และความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย	13.00 - 13.15
2	HU-O-02	ศิริลักษณ์ เต็มกล้า	มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	การพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์	13.15 - 13.30
3	HU-O-04	รอยตำรวจเอกชัชโชติ พุทธิชัยบุษยา	มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	การนำเสนอของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง	13.30 - 13.45
4	HU-O-06	รัชต์พินิตา ปุริไล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์	13.45 - 14.00
5	HU-O-07	จิตราพร ภัทรภาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์	14.00 - 14.15
6	HU-O-08	สุกัญญา ธานี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา	14.15 - 14.30
7	HU-O-36	ชนกร จระจนรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก้ง อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา	14.30 - 14.45
8	HU-O-37	ศิรินพร สิงสุพรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง	14.45 - 15.00

การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ตามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565
ห้องนำเสนอ 150703/2 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา ตั้งเวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	HU-O-19	บัทมา บุตรพรหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา	เดชของโปรแกรมการจัดการตนเองที่ไม่ต่อความรับผิดชอบของนักศึกษา ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	13.00 - 13.15
2	HU-O-10	ขวัญดาว ดุจดสิน และคณะ	วิทยาลัยการบันนาชาติ มหาวิทยาลัยนครพนม	ทัศนคติและความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มีต่อการให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม	13.15 - 13.30
3	HU-O-11	ร.ต.อ.วีระ พิระพลพันธ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	นโยบายการสร้างความรู้ความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์	13.30 - 13.45
4	HU-O-12	วิสัยลักษณ์ โพธิ์ธอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	สภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์	13.45 - 14.00
5	HU-O-13	วิไลดา โทติรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของมีสวนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทาลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา	14.00 - 14.15
6	HU-O-14	ชัยมงคล ใจสนธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลบึงไผ่ อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์	14.15 - 14.30
7	HU-O-15	วาสนา ดวงศรี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตสุรินทร์	14.30 - 14.45
8	HU-O-16	จิรนนท์ เรืองจำรัส	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3	รูปแบบการดำเนินงานชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอหนองสูง จังหวัดบุรีรัมย์	14.45 - 15.00

การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ตามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ด้านวิจัยเชิงพื้นที่
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

ห้องที่นำเสนอ 150704/1 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	HU-O-09	แพทริยา ไชยภร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat ในแอปพลิเคชัน LINE ของผู้บริโภคตามกรอบทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี	13.00 - 13.15
2	LR-O-02	กาญจนา รัตนธีรวิเชียร	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง	การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเส้นทางวิถีศึกษานานาชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ชีววิถีชนบทท้องถิ่น ของชุมชนกลุ่มภาคเหนือ จังหวัดลำปาง	13.15 - 13.30
3	HU-O-32	เกื้อกุล ชุมเสนา	มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ภาชนะนำในเขตตำบลรอนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์	13.30 - 13.45
4	HU-O-39	กนกวรรณ วังคะชาต และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	คนพิการกับโลกาสังคม การศึกษาการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของคนพิการ บานคู่ หมู่ 1 ตำบลโนนทอง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี	13.45 - 14.00
5	HU-O-40	กติกาก ถิ่นจันทร์แดง และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	แนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบเทคโนโลยีของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา	14.00 - 14.15
6	HU-O-34	ศิริพงษ์ เกร็ดจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ประสิทธิภาพของบริหารจัดการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลลายมาศ อำเภอตำบลลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์	14.15 - 14.30
7	HU-O-35	ภพร รัมพณีนิล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	ภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้านในประเพณีชีวิตชาวไทยเขมรสุรินทร์	14.30 - 14.45
8	HS-O-02	เยี่ยม คงเรืองราช และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน: กรณีศึกษากาญ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านตา จังหวัดบุรีรัมย์	14.45 - 15.00

การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ตามมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

ห้องที่นำเสนอ 150704/2 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา ตั้งแต่วันที่ 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	HU-O-17	มินทิศา พิณยศจาก อุทุม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมบนสื่อออนไลน์ที่มีต่อการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคไข่เค็มของประชากรวัยแรงงานไทย	13.00 - 13.15
2	HU-O-21	รุ่งรัตน์ หัตถการกรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ข้อสรุปจากงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ด้วยโปรแกรม ATLAS.ti	13.15 - 13.30
3	HU-O-23	สุธี นันทถาวรอุวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา	13.30 - 13.45
4	HU-O-25	พระทีพยรส ดนดีปาดิ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	แนวทางกรมส่งเสริมการเกษตรสู่เกษตรกร ตำบลเกาะแกว อำเภอลำโรงพัฒนา จังหวัดสุรินทร์	13.45 - 14.00
5	HU-O-41	จักรี บำรุงภักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	บุคลิกภาพผลิตภัณฑ์ขนมโบราณโคกยาง จังหวัดสุรินทร์	14.00 - 14.15
6	HU-O-28	ทรงเกษ ทิศกะโทก	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์	14.15 - 14.30
7	HU-O-29	มณฑิลา คงไธสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ความตกลงการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลทวยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์	14.30 - 14.45
8	HU-O-30	ยุวธิดา เชาวกำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	14.45 - 15.00

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ตามวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

ห้องนำเสนอ ของประชุมบัณฑิตวิทยาลัย ชั้น 9 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา วันที่ 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	SC-O-01	บรรพจน มีสา และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี	การลดต้นทุนกิจกรรมการขนส่งของยานาคกลทราย กรณีศึกษา หก คองเคื่อนขนส่ง จำกัด	13.00 - 13.15
2	SC-O-02	สุรพงษ์ แกมมณี และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี	การสร้างและประเมินสมรรถนะเครื่องทดสอบการสูญญากาศขนาดเล็ก สำหรับชุมชน: ทดสอบถนอม	13.15 - 13.30
3	SC-O-03	กฤตเมธ สายสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	การวิเคราะห์และทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้าหนึ่งเฟสสำหรับในงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่ผลิตโดยใช้โปรแกรม LabVIEW	13.30 - 13.45
4	SC-O-05	พรธิตา บังแก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	การประมาณผลผลิตสำหรับหญิงแม่เป็ร ค่ายภาพถ่ายภาพอากาศ จากอากาศยานไร้คนขับ	14.00 - 14.15
5	SC-O-06	รัชพงษ์ ตฤณศิริโรจน์ และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	ลักษณะทางธรณีโครงสร้างและหมวดหินของเสาเฉลียงใน จังหวัดอุบลราชธานี	14.15 - 14.30
6	SC-O-10	สรรพสิทธิ์ ชลพันธ์ และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี	การสร้างและทดสอบตามวิธีการขนาดเล็กเพื่อใช้งานในระดับครัวเรือนและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก	14.30 - 14.45
7	SC-O-09	พชร กิจรัตน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	การพัฒนาโปรแกรมสำหรับช่วยบันทึกค่าและแสดงระบบไฟฟ้า 3 เฟส แบบ Real Time	14.45 - 15.00
8	SC-O-08	เศรษฐา ชินทะแสง	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	การบรรเทาอุทกภัยด้วยการผันน้ำ กรณีศึกษาอ่างเก็บน้ำพุดอุทยาน จังหวัดอำนาจเจริญ	15.00 - 15.15

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation) ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

ตั้งแต่วันที่ 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	HU-O-24	กมลวรรณ คีตไพฑูริย์สกุล และคณะ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	แอปพลิเคชันเช็คชื่อเขาเรียน	13.00 - 13.15
2	HU-O-26	รัมภาภักดิ์ ฤกษ์วีระวัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์แรงจูงใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย	13.15 - 13.30
3	HU-O-31	ธัสณีย์ หิริบุญเกิด และคณะ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	แอปพลิเคชันคำนวณอัตราการผลิตแร่ในภาคแร่	13.30 - 13.45
4	HU-O-05	พิมพ์ศิกา พูแสงทองชัย	วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	ปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคนกระทำความผิดในกรุงเทพมหานคร	13.45 - 14.00
5	HU-O-33	ปวีณาธิ์ เงินสม	วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	การขับเคลื่อนนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย	14.00 - 14.15
6	HU-O-38	ธนิตา เต็มสะอาด	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธุรกิจ	การเปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง	14.15 - 14.30

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบบรรยาย (Oral Presentation)
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง	เวลา
1	HU-O-03	แม่ชัชจาเนียร แสงสินและคณะ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช	การศึกษาศิลปะการตีพิมพ์ของภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีต่อภาษามลายู: กรณีศึกษาจากการเรียนการสอนรายวิชา BU5007 ภาษาล้านสฤตเพื่อการค้นคว้าพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	13.00 - 13.15
2	HU-O-18	ชัชมา รัตนเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	ปัญญาเกี่ยวกับการศึกษาทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ เรื่อง The Virus ทั่วโลกมรณะ ของมูลนิธิมิสซิสตีมเพื่อสันติ White Channel	13.15 - 13.30
3	MR-O-01	สันติสุข ชัยเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของบุคลากรรรมาน้ำมัน	13.30 - 13.45
4	MR-O-02	ชฎารัตน์ เถากแดง	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	แนวทางการเสริมสร้างความพึงพอใจและความภักดีของบุคลากรโดยการใช้การติดตามสถิติและคุณภาพการบริการของสวนเสื้อไทยเครื่องติดธง จังหวัดภูเก็ต ภายใต้สถานการณ์โควิด-19	13.45 - 14.00
5	HU-O-22	วิภรณ์ธรณี แก้วบุญเรือง	วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยเนชั่น	องค์ประกอบผลิตภัณฑ์และสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการให้บริการอาหารจากคนประมงทะเลเป็ดยางของบุรีรัมย์วิทยทำงาน	14.00 - 14.15
6	HU-O-27	ปาลิกา แจษนวน	วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยเนชั่น	การศึกษาคิวแอมป์ของปัจจัยทางการตลาดบริการและการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษา ร้านบุญปาก Thai Dessert & Tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	14.15 - 14.30
7	ED-O-35	การขวัญ เกษมชดสาว และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต์	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ (E-Commerree) สำหรับประชาชนตำบลป่าช้า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิต์	14.30 - 14.45

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation) ด้านการศึกษาศาสตร์ ด้านการวิจัยเชิงพื้นที่
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

ณ บริเวณห้องประชุมพุทธรักษา ชั้น 3 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา ๕๐ พรรษา ๕๐ ตั้งแต่วันที่ 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง
1	ED-P-01	เพ็ญพิศ ฉายอำไพ	โรงเรียนเทศบาล 4 เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดกาฬสินธุ์	การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบ CIPPFA เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน เรื่อง มาตราตั้งองค์กร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2	ED-P-02	ศิริระภา ไชยระกาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารรวมมากและตัวคูณร่วมน้อย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
3	ED-P-03	บรรพต วงศ์ทองเจริญ และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ เรื่อง วิทยากรคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง
4	ED-P-05	สุดันต์ โสภภาพุด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การดำเนินการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
5	ED-P-06	อรยา มุสิก และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ความต้องการการฝึกหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
6	ED-P-07	สุธรรมมา ประพาศศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	การวิเคราะห์องค์ประกอบความรู้ในการบูรณาการตามเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และตามเนื้อหา ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์
7	LR-P-01	นงนัท สีสอนาค	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	แนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน Mymo (E-Banking) จากลูกศิษย์ธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์
8	LR-P-02	บุณณพัฒน์ จายนทองบัว	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	พฤติกรรมผู้บริโภคและแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน 5.0.0. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์

การประชุมวิชาการระดับนานาชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation) ด้านการวิจัยเชิงพื้นที่ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

ณ บริเวณห้องประชุมพุทธรักษา ชั้น 3 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา ๕๕ ตั้งเวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนองาน	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง
1	LR-P-03	สายรุ่ง สอนสุภาพ และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	นวัตกรรมบริการเชื่อมโยงกับในกระซิงบก เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกรในสภาวะภัยแล้งของจังหวัดบุรีรัมย์
2	LR-P-04	บรรเจิด สอนสุภาพ และคณะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	นวัตกรรมบริการเพิ่มประสิทธิภาพการขึ้นโต๊ะกระบอบน่ายกยดและมีสีม่วงเกล็ดเพื่อจัดการเกษตรของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3	LR-P-05	นฤมล สมคุณา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	รูปแบบการพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่ประมงภัยแล้งของจังหวัดบุรีรัมย์
4	SC-P-01	สุทธิณัฐ กอพยัคฆ์สินทร	มหาวิทยาลัยมหิดล	คาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตน้ำมันโคจากฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
5	SC-P-02	เลิศภูมิ จันทพรเพ็ญกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีจากคอกอกอกทุกหน่วยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผักกาดที่ปลูกในระบบไฮโดรโปนิกส์แบบ NFT
6	SC-P-03	อรุณรัตน์ นาจันทอง	โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์	การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทงสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาโลกดาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (ดูคู่มือวิชา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
7	SC-P-04	ไพศาล ศุภรัตนกุล และคณะ	มหาวิทยาลัยนครพนม	ผลของรูปแบบชีวิตมวลและความเร็วลมที่มีต่อประสิทธิภาพเชิงความรุนแรงของเตาแก๊งชีวภาพ

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
การนำเสนอผลงานระดับชาติ รูปแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565

ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

ที่	รหัสนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	สังกัด	ชื่อเรื่อง
1	SC-P-05	วิศมานา วิฒนกุล และคณะ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง	ผลของการเสริมสารสกัดจากสาหร่ายกามูกู ในอาหารต่ออาการเจ็บปวดและความเข้มแข็งในกุ่มูกุลดำ
2	SC-P-06	สุไกรวรรณ วิฒนกุล และคณะ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง	การพัฒนาผลิตภัณฑ์สบู่จากน้ำมันสะเดาชนิดหนึ่ดผสม สารหายากกามูกูที่ผ่านการได้ร้จ้ได้

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022
Oral Presentation Session (Science and Technology)

Google Meet Link: <http://meet.google.com/qyb-qcxcg-bms>

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
Featured Speaker					
1	ST-O-001	Khin Myat Kyu	Prof. Dr. Ilhan Cagiran Life Cycle of <i>Papilio demoleus malayanus</i> Wallace, 1865 on Host Plant of Family Rutaceae in Minsu Environs in Kyaukse Township	Mandalay University of Distance Education	12.30 – 1.00 p.m. 1.00 -1.15 p.m.
2	ST-O-002	Natpakun Ampun Pheravut Wongsawad	Genetic Diversity of the Genus <i>Thunbergia</i> Using ISSR and SRAP Markers	Chiangmai University	1.15-1.30 p.m.
3	ST-O-003	Narumon Somkuna	Utilization of yeast-fermented broken rice as native chicken feed	Burirom Rajabhat University	1.30-1.45 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022
Oral Presentation Session (Health Sciences (1))

Google Meet Link: meet.google.com/vpp-oxmx-mbp

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
1	HS-O-001	Nuttida Rengpattanakij Niwut Juntavee	Effect of Opaque Porcelain Firing Temperature and Holding Time upon Interfacial Fracture Toughness of Milling Metal-Ceramic Alloys	Faculty of Dentistry Khon Kaen University	12.30-1.00 p.m.
2	HS-O-002	Chutikarn Jaralpong Niwut Juntavee	The effect of different sintering times and temperatures on the translucency of monolithic zirconia	Faculty of Dentistry Khon Kaen University	1.00-1.15 p.m.
3	HS-O-003 (ระดับชาติ)	นิไลบล เขี่ยมเย็น ณัฐธิดา จันทศิลา	ผลเบื้องต้นของไฟรโตไนโออิตินในการบ่มแข็งซีเมนต์อโรครัดฟัน	วิทยาลัยการสาธารณสุขสุนทรสิรินธร	1.15-1.30 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022
Oral Presentation Session (Health Sciences (2))

Google Meet Link: meet.google.com/bci-gym-rox

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
1	HS-O-003	Wareerat kokitipong Puchaya Chumwangvapee Piyawat Luesopha Cherdsak Kaewkamada Widsarut Sekaew Kittikoon Boonkate	Effects of walking exercise combined with arm and leg weight loading exercise on Physical Performance of the elderly women	Buriram Rajabhat University	12.30-1.00 p.m.
2	HS-O-004	Minjun Liang Yang Song Yaodong Gu	Effects of High-intensity Interval Training on Obesity: A Mini- Review	Udon Thani Rajabhat University	1.00-1.15 p.m.
3	HS-O-005	Yuhuan He Xuanzhen Cen	Pathological Effects on Biomechanical Function and Strategy Adjustments during Gait Termination: A Systematic Review	Udon Thani Rajabhat University	1.15-1.30 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022 Oral Presentation Session (Humanities and Social Sciences)

Google Meet Link: <http://meet.google.com/qsi-igmk-uvh>

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
Featured Speaker		Professor Saw Pyone Naing			
Conservation and Ecotourism: Case Study of Don Island, Myeik Archipelago, Myanmar					
1	HU-O-001	Tin Lin Phyo	The Study of Murals Illustrating the Sutta Nipāṭa Found in the Ancient Temples of Pakokku Region	Pakokku University, Myanmar	1.00-1.15 p.m.
2	HU-O-002	Lwin Zar Naing Win	Overviewing the Organizational Culture of Historical Masterpiece in Bagan	Pakokku University, Myanmar	1.15-1.30 p.m.
3	HU-O-003	Apichai Rungruang	A Study of Motivation and Attitudes towards English language learning by Hmong EFL learners	Naresuan University	1.30-1.45 p.m.
4	HU-O-004	Pon Pon	A Study of the Buddha Image made of Bamboo-Strips at the Shwe San Daw Pagoda in Pyay	Mandalay University of Distance Education.	1.45-2.00 p.m.
5	HU-O-005	Daw Pyae Mya Mya Min Theik Me Me Aung	The Moral Study of Some Myanmar Poems in Myanmar Literature	Mandalay University of Distance Education	2.00-2.15 p.m.
6	ED-O-061	Ni Ni Oo	The Role of Vocational Training in Myanmar	Maubin University	2.15-2.30 p.m.
7	ED-O-051	Sittisak Pongpuehee Nawamin Prachanant Saowarat Ruangpaisan	A Synthesis Study of Writing Approaches Employed in the Researches on Teaching Writing	Buriram Rajabhat University	2.30-2.45 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022
Oral Presentation Session (Education (1))

Google Meet Link: <http://meet.google.com/bfk-ebcu-pmd>

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
	Featured Speaker		Dr. Willy A. Renandya	Nanyang Technological University, Singapore	12.30-1.00 p.m.
	Featured Speaker		Professor Dr. Mario P. Obrero	University of Northern Philippines	1.00-1.30 p.m.
1	ED-O-001	Lakaisone Saiyachit	Effectiveness of Using an Outcome-based Approach to Design Contents of an In-service Training Program for Training secondary school English teachers in Laos	Savannakhet Teacher Training College	1.30-1.45 p.m.
2	ED-O-002	Phouangphet Sounthalavong Khone Sak Keomaneevong	The Effects of Using Padlet Application (PA) to Enhance Writing Ability of English-Majored Students at Savannakhet Teacher Training College, Lao PDR	Savannakhet Teacher Training College	1.45-2.00 p.m.
3	ED-O-003	Passakorn Chumpoonta	Learning Achievement and Satisfaction by Using Collaborative Learning in Information System Analysis Course	Suranaree University of Technology	2.00-2.15 p.m.
4	ED-O-004	Thidarat Klachiew	Improving Grade 3 Students Vocabulary Knowledge through Communicative Activities	Buriram Rajabhat University	2.15-2.30 p.m.
5	ED-O-056	Nipa Pongvirut	Administration Psychology Model of University in Thailand	Srinakharinwirot University	2.30-2.45 p.m.
6	ED-O-058	Ratchakorn Prasertatesung	Blended Learning During Pandemic Corona Virus: Teachers' and Students' Perceptions at Chaiyaphum Rajabhat University	Chaiyaphum Rajabhat University	2.45-3.00 p.m.
7	ED-O-050	Jansuda Boontree	A Synthesis Study of Assessing Learners' Pragmatic Competence	Buriram Rajabhat University	3.00-3.15 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022
Oral Presentation Session (Education (2))

Google Meet Link: <http://meet.google.com/gmv-nwdf-xse>

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
	Featured Speaker		Professor Ni Ni Hlaing	Mandalay University of Distance Education	12.30-1.00 p.m.
1	ED-O-047	Ni Ni Hlaing	Study Abroad Opportunities and Intercultural Competencies of University Students in Myanmar	Mandalay University of Distance Education	1.00-1.15 p.m.
2	ED-O-005	Mya Thet Mon	A Need Analysis of Blended Learning to Enhance Chemistry Specialization Students' Metacognitive Skills and Attitudes	Mandalay University of Distance Education	1.15-1.30 p.m.
3	ED-O-006	Mya Thet Mon	University Students' Self-Efficacy, Attitudes, and Intentions toward Chemistry: Myanmar Context	Mandalay University of Distance Education	1.30-1.45 p.m.
4	ED-O-007	Khin Hsu Thwe	An Analysis of Illocutionary Acts in the Short Story A Small Sacrifice for an Enormous Happiness by Jai Chakrabarti	Mandalay University of Distance Education	1.45-2.00 p.m.
5	ED-O-009	Mary Akkarapon Nuemaihom Kampeeraphab Intanoo	The General Attitude of Students and Teachers towards Effectiveness of Using Short Stories in EFL Classrooms of Myanmar"	Buriram Rajabhat University	2.00-2.15 p.m.
6	ED-O-010	Mary Akkarapon Nuemaihom Kampeeraphab Intanoo	Benefits of Dramatic Play for Enhancing University Students' Understanding of Poetry	Buriram Rajabhat University	2.15-2.30 p.m.
7	ED-O-012	Soe Moe Thu Wilai Phiwma	Gender and Language Use in Myanmar Context	Myitkyina University	2.30-2.45 p.m.
8	ED-O-032	Soe Moe Thu Wilai Phiwma	The Effect of Classroom Interaction on Developing the learner's Speaking Skill: Myanmar Context	Myitkyina University	2.45-3.00 p.m.
9	ED-O-053	Siraprapha Ratanarumkarn Surachai Piyankool Akkarapon Nuemaihom	A Synthesis Study of Literary Texts to Enhance EFL Students' Critical Reading Skills	Buriram Rajabhat University	3.00-3.15 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022
Oral Presentation Session (Education (3))

Google Meet Link: <http://meet.google.com/jfh-uekz-gts>

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
	Featured Speaker		Professor Dr. Ted Yu-Chung Liu	National Pingtung University	12.30-1.00 p.m.
1	ED-O-011	Yee Mon Cho Akkarapon Nuemaihom Kompeephaph Intanoo	Building Students' Global Competency in English language Classrooms at Undergraduate level in Myanmar	Buriram Rajabhat University	1.00-1.15 p.m.
2	ED-O-013	Yee Mon Cho Akkarapon Nuemaihom Kompeephaph Intanoo	Implementation of Teaching Practices with Respect to the Integration of Global Citizenship: ELT Context	Buriram Rajabhat University	1.15-1.30 p.m.
3	ED-O-014	May Theint Thu	ICT Skills and Challenges Faced by High School Teachers of Inle Lake Located in the Nyaungshwe	Ministry of Education, Myanmar	1.30-1.45 p.m.
4	ED-O-015	May Theint Thu	The 21st Century Learning Needs of University Students: Teachers' Perception	Ministry of Education, Myanmar	1.45-2.00 p.m.
5	ED-O-016	Khine Zin Thant Jasmine Kang-Yan Tang	University Students' Perceptions on 21st Century learning Skills: Myanmar Context	Mandalay University	2.00-2.15 p.m.
6	ED-O-018	Khine Zin Thant Jasmine Kang-Yan Tang	Uses and limitations of Questionnaires in Social Science Research	Mandalay University	2.15-2.30 p.m.
7	ED-O-017	Su Mon Aung	Foreign language Anxiety and Test Anxiety of University Students: Myanmar Context	Yadanarbon University	2.30 - 2.45 p.m.
8	ED-O-019	Su Mon Aung	Foreign language Classroom Anxiety and Reading Anxiety of EFL Students in Myanmar	Yadanarbon University	2.45-3.00 p.m.
9	ED-O-052	Somyong Som-in kampeephaph Intanoo Akkarapon Nuemaihom	An error analysis of Thai to English translation	Buriram Rajabhat University	3.00-3.15 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022
Oral Presentation Session (Education (4))

Google Meet Link: <http://meet.google.com/dqy-zwmc-sxc>

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
	Featured Speaker		Prof. Dr. R. Michael Smith	Niagara University	12.30-1.00 p.m.
1	ED-O-067	Sree Bidhan Chakraborty Himadri Sekhar Roy	Attitudes towards Multilingualism at Secondary Schools in Bangladesh	Shahjalal University of Science & Technology, Sylhet, Bangladesh	1.00-1.15 p.m.
2	ED-O-020	Zarni Mar, Peng Ginyue Chang Woojin	Beliefs of University Teachers: Personal Skills of Teacher Leaders	Myitkyina University	1.15-1.30 p.m.
3	ED-O-021	Aye Aye Mar	Student Perception on Traditional English language Testing in a Myanmar Context	Mohyin University	1.30-1.45 p.m.
4	ED-O-022	Ohnmar Win Yee Mon Cho Nawamin Prachanant Saowarat Ruangpaisan	Teachers' Perceptions on the Effectiveness of Group Work and Pair Work towards CLT in ELT Classrooms	Buriram Rajabhat University	1.45-2.00 p.m.
5	ED-O-023	Kyaw Sein	Professional Development Needs of Myanmar University Teachers of English	Manaw Yadana Private High School	2.00-2.15 p.m.
6	ED-O-024	Kyaw Sein	Culture learning in Myanmar EFL Context	Manaw Yadana Private High School	2.15-2.30 p.m.
7	ED-O-046	Zarni Mar	Assessment Practice of English language Teachers in Myanmar	Myitkyina University	2.30-2.45 p.m.
8	ED-O-026	Soe Darli Wvai	Confucian Conception of Critical Thinking in Teaching English as a Foreign Language in Myanmar	Myitkyina University	2.45-3.00 p.m.
9	ED-O-027	Soe Darli Wvai	Challenges in Academic Research Experienced by Postgraduate Students in Myanmar Higher Education Context	Myitkyina University	3.00-3.15 p.m.
10	ED-O-054	Yuttachak Lamjuanjit Nawamin Prachanant Chukiat Jarat	Effects of Virtual Classrooms on English Language Skills and learning Aspects: Review of Recent Cases under COVID-19 Pandemic	Buriram Rajabhat University	3.15-3.30 p.m.
11	ED-O-065	Christian Cudiamat Gandeza Ma. Jesusa Ridor-Unciano	Personal Narratives: A Pedagogical Intervention in Writing	Ilocos Sur Polytechnic State College University of Northern Philippines	3.30-3.45 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022
Oral Presentation Session (Education (5))

Google Meet Link: <http://meet.google.com/fmm-hwkk-mky>

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
	Featured Speaker		Dr. Ashok R. Thorat		
1	ED-O-028	Thinn Myat New Tika Ram Pokharel	Quality Enhancement of Master's Supervision in Chemistry Specialization at Selected Universities in Myanmar	Mandalay University	12.30-1.00 p.m.
2	ED-O-029	Nwe Nwe Hnin	Successful Studying in Doctoral Education of Myanmar: Botany Specialization	Lashio University, Myanmar	1.00-1.15 p.m.
3	ED-O-030	Aung Myo Hein	The Effects of Captioned Videos on Vocabulary Learning: A Meta-analysis	Tokyo University of Foreign Studies	1.15-1.30 p.m.
4	ED-O-031	Than Than Win	Teaching Professionals' Opinions and Views on Experiences of Attending Academic Conferences	Myitkyna University	1.30-1.45 p.m.
5	ED-O-008	Khin Mar Mar	Successful leadership and Student Outcomes at Universities in Myanmar	Mandalay University of Distance Education	1.45-2.00 p.m.
6	ED-O-055	Wiphaporn Dangsi Chookiat Jarat Nawamin Prachanant	A Synthesis Study of Metacognitive Strategies Employed in the Researches on Teaching Reading	Buriram Rajabhat University	2.00-2.15 p.m.
7	ED-O-064	Nguyen Vu Guynh Nhu Nguyen Hoang Hanh An	Exploring Student Engagement with Corpus Feedback on English Writing	Hue University	2.15-2.30 p.m.
8	ED-O-066	Wendell A. Lived Ma. Jesusa Ridor-Unciano	Personal Growth Development of Students' Literary Appreciation	Ilocos Sur Polytechnic State College	2.30-2.45 p.m.
9	HU-O-007	Ma. Jesusa Ridor-Unciano	Expectations of Young Professionals on Community Engagements Towards Sustainable Development Goals : an Exploration	University of Northern Philippines	2.45-3.00 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022
Oral Presentation Session (Education (6))

Google Meet Link: <http://meet.google.com/kdh-zvhe-oco>

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
Featured Speaker			Prof Dr. Irom Gambhir Singh	Institute of Advanced Studies in English	12.30-1.00 p.m.
1	ED-O-035	Zhang Ancheng Suwana Juihong Phithack Nilinokoon	The Effect of Aided-study Class Teaching Mode on Mathematics Achievement of Grade 4 Students in Primary Schools	Valaya Alongkorn Rajabhat University	1.00-1.15 p.m.
2	ED-O-036	Yang Pengfei Phithack Nilinokoon Suwana Juihong	The Effect of Cooperative learning Using STAD Technique on Mathematics Achievement of the Fourth Grade Students in Primary Schools	Valaya Alongkorn Rajabhat University	1.15-1.30 p.m.
3	ED-O-037	Yin Yao Phithack Nilinokoon Suwana Juihong	Effect of Learning Management by Using Davies Instructional Model on Ability of Automobile Engine Disassembly and Adjustment and Learning Achievement of Students in Jiangsu Electronic Information Vocational College	Valaya Alongkorn Rajabhat University	1.30-1.45 p.m.
4	ED-O-038	Zhaoyi Phithack Nilinokoon Kanreutai Klangphahol	Study of Dalcroze Music Teaching Method on Music Class to Promote Musical Literacy of Primary School Students	Valaya Alongkorn Rajabhat University	1.45-2.00 p.m.
5	ED-O-039	Xiao Qianlin Sombat Katchasit Angkana Karanyathikul	Study of Case Study Method through Microteaching Method to Enhance Teaching Practice Skills of Students Majoring in Chinese Language and Literature	Valaya Alongkorn Rajabhat University	2.00-2.15 p.m.
6	ED-O-040	Huangfu Zhounan Sombat Katchasit Kanreutai Klangphahol	Effect of learning management using Problem-Based learning together with the Mobile Phone Application on Students' Learning Achievement and the Ability of Landscape Design of College Students	Valaya Alongkorn Rajabhat University	2.15-2.30 p.m.
7	ED-O-041	Zhu Fengling Sombat Katchasit Wang Tiansong	The Effect of Learning Management Using BOPPPS Teaching Method on Learning Achievement and Dance Performance Of University Students	Valaya Alongkorn Rajabhat University	2.30-2.45 p.m.
8	ED-O-042	Feifei Guo Premjit Kajonpai larsen Rekha Arunwong	Effect of Problem-Based Learning (PBL) on Music Teaching Scheme Design and Teaching Practice of Music Teacher Students at Zhoukou Normal University	Valaya Alongkorn Rajabhat University	2.45-3.00 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022
Oral Presentation Session (Education (7))

Google Meet Link: <http://meet.google.com/qtd-qoad-ghn>

*From 12.30 p.m. onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
Featured Speaker					
1	ED-O-025	Tin Moe Yi	International Practicum: What Students Gain and Are Challenged Ambiguity Found in Advertisements	Hue University, Vietnam	12.30-1.00 p.m.
2	ED-O-048	Zobi Mazhabi Yoyok Amirudin	Practicing Home Visit Program for School Resilience and School Effectiveness Amid the Covid-19 Pandemic Crisis: Experience from Public Primary School of Pemepek at Pringgarata, Central Lombok, West Nusa Tenggara, Indonesia	Mandalay University	1.00-1.15 p.m.
3	ED-O-049	Piyapat Klumgen Narumon Sakpakornkan Supatra Rukkamsil	Factors Influencing the Effectiveness of Sub-District School with Good Quality Administration in Nakhonchaiburi Provinces	National Pingtung University	1.15-1.30 p.m.
4	ED-O-057	Thanakorn Karnolwet Chookiat Jarat Nawarmin Prachanant	A Collocational Error Analysis in English Narrative Essay Written by English Major Students	Buriiram Rajabhat University	1.30-1.45 p.m.
5	ED-O-059	Nongnuch Homniam Siripinya Trakunram	Educational strategies aimed to improving student nurse's medication calculation skills: A systemic review	Buriiram Rajabhat University	1.45-2.00 p.m.
				Buriiram Rajabhat University	2.00-2.15 p.m.

The 5th National and International Research Conference 2022: NIRC V 2022

Zoom Link: <https://us06web.zoom.us/j/9955292699>

*From 12.30 p.m. (Thai Time) onward

No	Code	Name	Topic	Organization	Time
	Featured Speaker	Dai Yuqiang	Culture Gathers Strength, Education Leads the Future	Peking University	12.30-1.00 p.m.
	Featured Speaker	Chen Dongsheng		Jiangxi Institute of Fashion Technology	1.00-1.30 p.m.
	Featured Speaker	Huang Yingjie	A Brief Discussion on the Thought of Universities Serve the Development of Society	Sichuan University of Science and Engineering	1.30-2.00 p.m.
	Featured Speaker	Zhuo Chen		Guizhou University	2.00-2.30 p.m.
1	ED-O-062	Chen Jianping Kraphan Sri Ngran	On the improvement strategies of university leaders' literacy in coping with public opinion pressure	WuZhou University	2.30-2.45 p.m.
2	ED-O-063	Jiang Renfeng Kraphan Sri Ngran	Deepening the Integration of Production and Education to Boost Regional Economic Development Explore New Modes of School-enterprise Cooperation	Hebei Academy of Fine Arts	2.45-3.00 p.m.
3	HU-O-006	Cai Lingling	Research on Jingdezhen Ceramic Industry Tourism under the Background of National Strategy	Ceramic Art Museum	3.00-3.15 p.m.
4	ED-O-033	Chang Yipeng Nilitkom Onyon Mesa Nuansri	Study of Flipped Classroom Teaching Method together with Cyberspace learning to Promote Chinese Contemporary literature History Achievement of University Students	Valaya Alongkorn Rajabhat University	3.15-3.30 p.m.
5	ED-O-034	Yuan Liangzhi Nilitkom Onyon Thitipoorn Pichayakul	The Effect of Learning Management Using Cooperative learning together with Superstar Mobile Library Application to Enhance the Searching for Information Ability of University students	Valaya Alongkorn Rajabhat University	3.30-3.45 p.m.
6	ED-O-043	WangDi Premjitt Kajonpai Larsen Rekha Arunwong	Study of Problem-Based Learning Together with Questioning Technique to Promote Choreography Ability of Dance Students	Valaya Alongkorn Rajabhat University	3.45-4.00 p.m.
7	ED-O-044	li Xiaofeng lerlak Othakanon Danucha Saleewong	Study of Problem-Based Learning Approach for Enhancing Learning Achievement and Students' Satisfaction Among the First Year Students on Fundamentals of Information Technology Course, Zhoukou Normal University	Valaya Alongkorn Rajabhat University	4.00-4.15 p.m.
8	ED-O-045	Dou Jiayu lerlak Othakanon Wassaporn Jirajiran	Study of State and Problems on Learning Management and Propose Guidelines on Ideological and Political Education Courses in Xinzhou Teachers University	Valaya Alongkorn Rajabhat University	4.15-4.30 p.m.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่องานวิจัยภาคบรรยาย (Oral Presentation)	
ด้านการศึกษาศาสตร์ (ภาคบรรยาย)	1
ผลการฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เด่น ครอบคัมภีร์	2
การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถึปกติใหม่ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สุชาติ พุทธลา	15
การพัฒนาชุดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมีชัยพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ กาญจนา อุ่นคำ ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	17
ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ ธาริณี จำปิมาย นิยม อานไมล์ กระพัน ศรีงาน	25
การวิเคราะห์และเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา ชั้นยุศรุต กลีบสมุทร วงศ์วิฑูรสมุทร ธิติ ปัญญาอินทร์ ธนพล ตีรชาติ	33
การพัฒนาทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รัศรินทร์ แพร่งสุวรรณ สุชาติ หอมจันทร์ ทัศน ไชรัมย์ ภาณุวิช ปุระณะศิริ ⁴	46
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 อานันทชัย มานะดี สรรฤดี คีปู่	56
ผลสัมฤทธิ์ของแบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมร : กรณีศึกษาจากการเรียนการสอน รายวิชา 1152104 ภาษาเขมร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ณภัทร เขาวุ่นวม	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2	75
รัตนา แก้วกล้า จีตากรณ์ เวียงวิเศษ สุชาติ หอมจันทร์	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติ วิชาสังคมศึกษา3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	84
ปาริชาติ ขามประโคน สุชาติ หอมจันทร์ ทศวิน ไชรัมย์	
การศึกษาลักษณะสัมฤทธิ์การเขียนความเรียงร้อยแก้ว โดยใช้แบบฝึกประกอบภาพการ์ตูน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก	86
เพ็ญแข ไชยเทพ สุชาติ หอมจันทร์ สุพิชฌาย์ ศรีโคตร สมนึก นครวงศ์	
การจัดกิจกรรมดนตรีในโรงเรียนเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กรณีศึกษา โรงเรียนกลุ่มเบญจมิตร	88
ชาญนรงค์ ภูหนนท่นอก ธิติ ปัญญาอินทร์ ธนพล ตีรชาติ	
การพัฒนาแบบฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ด้วยกระบวนการจัดการ เรียนรู้ แบบการแสดงบทบาทสมมติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	94
ญาดา เชื้อรัมย์ ปองเอก เฟื่องสุน สุชาติ หอมจันทร์ ภาณุวัช ปรณะศิริ ทศวิน ไชรัมย์	
ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์	96
หทัยชนก หวังจิต สุศักดิ์ ศรีกระจ่าง ประภาสิด อานุภาพแสนยากร	
การพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา	108
วันชพร แก้วเนตร พัทณี กุลทานันท์ กระพัน ศรีงาน	
สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์	116
พันธรักษ์ ลำควนหอม กิติวัชร ถวยงาม เป่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์	
การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	124
สมเกียรติ รองประโคน สุชาติ หอมจันทร์ ทศวิน ไชรัมย์ ภาณุวัช ปรณะศิริ	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละหานทราย รัชดาภิเษก โดยใช้เทคนิค 5W1H ปณรรณูธร รัชนะปกิจ สุชาติ หอมจันทร์ ทศวิน ไชรัมย์ ภาณุวิช ปุระณะศิริ	126
ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ณัฐพล แหวนแก้ว วินิรณี ทศนะเทพ โกวิท วัชรินทรางกูร	128
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กับการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา วรุศ ชือสัตย์ เม่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ กิติวัชร ถ้วยงาม	141
ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อัญชลี วิมลศิลป์ พิมพชนก โพธิ์ปัสสา นิสสรณ์ บำเพ็ญ สมกมล รักวีรธรรม ปัญญา ศิริโรจน์	149
องค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล เอกรัฐ พิลา พิมพชนก โพธิ์ปัสสา	159
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 สุวิมล ต้นสิงห์	168
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กับการจัดการเรียน การสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มณฑะเียร งามแก้ว สมศักดิ์ จิวัดมณา ศิราณี จุโทปะมา	180
การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) วีรยา จุนใจ สุชาติ หอมจันทร์ ทศวิน ไชรัมย์	188
การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ภัทราภรณ์ อุไพบูรณ์ ธนพล ตีรชาติ ธิติ ปัญญาอินทร์	190

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	199
ปิยะนุช ทองทั่ว ชูเกียรติ จารัตน์ สุเทียบ ละอองทอง	
การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เชิงรุก	208
เคนดวง บัวทองกลาง	
สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7	210
วันเฉลิม โคสิตกร กระจัน ศรีงาน วิริณี ทศนะเทพ	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	218
รุจิราพร สายมณี กระจัน ศรีงาน นิยม อานไมล์	
การวิเคราะห์บุคลิกภาพผู้เรียนรายบุคคลของนักเรียนโรงเรียนพระโขนงชัยพิทยาคม ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์นิสัย HABITscan	227
อุไรวรรณ วิเศษฤทธิ์ สุชาติ หอมจันทร์ ทศวิน ไชรัมย์	
การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดโคตยา สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	229
ประจวบ บุรณ์เจริญ ธนพล ศีรชาติ ชิติ ปัญญาอินทร์	
การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง ค่าวัดทางสถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์	239
กฤษณา ไสยาศรี สุชาติ หอมจันทร์ ทศวิน ไชรัมย์ สมนึก นครวงศ์	
การพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะทักบุ้ โรงเรียนบ้านปะทักบุ้วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2	241
สำภา ดวงกระจาย	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในกระบวนการ วิชาค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู	253
นิสสรณ์ บำเพ็ญ ผ่องพรรณ สิริชัย	
การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5	261
ปัญญา ชินโชติ	
การพัฒนาทักษะการออกแบบภาพ 2 มิติ โดยใช้บทเรียนออนไลน์วิชาเทคโนโลยีวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	274
โสภิตา สาลี สุชาติ หอมจันทร์ ภาณุวิช บูรณ์ศิริ ทศวิน ไชรัมย์ ⁴	
การบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2	276
อัญมณี เคว้นดี สุรศักดิ์ ศรีกระจ่าง ประกาศิต อานุภาพแสนยาก	
การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2	288
ฐิติมา ระสอน พิมล วิเศษสังข์ อุดมพันธ์ พิชญ์ประเสริฐ	
กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอลำกฤษณา บุญแสน	300
ศรัทธา เจริญหอม เชาว์ การวิชา ธนพล ตีรชาติ	
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเขา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์	309
การชรัย เกษมชลธาร อุดม คำชาติ เชาวฤทธิ์ จันจัน	
ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ภาคบรรยาย)	319
วิทยาการเข้ารหัสลับของภาพสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้วยสมบัติค่ากลางของข้อมูล	320
สังจาธิษฐ์ สันตะวงศ์ วชิรินทร์ คล่องดี วรัชยา พนมรัมย์	
การพัฒนาระบบสารสนเทศแสดงแนวโน้มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	329
ประหยัด สุพะกำเนิด กล้า ภูมิพิศม์ วาทีณี ดวงอ่อนนาม	
การลดต้นทุนกิจกรรมการขนส่งอ้อยโรงงาน	337
บรรพจน์ มีสา ณัฐภัทร กาญจนเรืองรอง อภิวัฒน์ วงศ์รัตน สิริินดา แสงกำพล	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างและประเมินสมรรถนะเครื่องทดสอบภาวะสูญญากาศขนาดเล็กสำหรับชุมชน : ทอดปธานิด ชัชวาล นิโมโรธรรม สุรพงษ์ แก่นมณี	345
การวิเคราะห์และทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้าหนึ่งเฟสในงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้โปรแกรม LabVIEW กฤตเมธ สายสิญจน์ ภาคภูมิ จันทร์ศรี	358
การประเมินผลผลิตสำหรับหญ้าเนเปียร์ ด้วยภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับ พรชิตา บังแกิง ชวัญตรี แสงประชาชนารักษ์ เสรี วงศ์พิเชษฐ เจษฎา โพธิ์สม อกุลวิทย์ ชินภาษ กิตติพิชญ์ อังสติกย์ถาวร	369
ลักษณะทางธรณีโครงสร้างและหมวดหินของเสาเฉลียง บ้านใหม่คงสำโรง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี รัชชพงศ์ อรุณศิริโรจน์ จิตติพงษ์ อุ่นใจ ภควัฒน์ วงศ์วรรณวัฒนา ประดิษฐ์ นูแฉ	379
การสร้างและทดสอบเตาปฏิกรณ์แก๊สซีพีเคชั้นขนาดเล็ก เพื่อใช้งานในระดับอุตสาหกรรมขนาดเล็ก สรพลสิทธิ์ ชลพันธ์ นรินทร์ กุลนภาดล บรรพจน์ มีสา	390
การพัฒนาโปรแกรมสำหรับช่วยบันทึก แรงดันไฟฟ้า กระแสไฟฟ้า และแสดงผลระบบไฟฟ้า 3 เฟส แบบ Real Time พชร กิจรัตนา สมศักดิ์ สิริโบราณานนท์ บุญเลิศ สือเฉย	396
การบรรเทาอุทกภัยด้วยการผันน้ำ กรณีศึกษาอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน จังหวัดอำนาจเจริญ เดชาธร อินทะแสง ธนภร ทวีวุฒิ	405
ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ภาคบรรยาย)	422
อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ต่อทัศนคติ บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย ณิชนน แสงธรรม นรกฤต วันตะเมธ	423
ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ศิริลักษณ์ เต็มกล้า วรภุรี มูลสิน วัชรภรณ์ อนุพันธ์ พระปลัดสุระ ญาณธโร	435
การนำเสนอของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง อธิโชค พุทธปิยะบุชา วรภุรี มูลสิน อดิญา อินพุ่ม พระครูปริยัติปัญญาโสภณ	443

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ รัชต์พนิดา บุรีโส ธีญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ ประชัน คະเนวัน	454
การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ จิตราพร ภัทรกนก ธีญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ ประชัน คະเนวัน	465
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สุกัญญา ธาณี สถาพร วิชัยรัมย์ ประชัน คະเนวัน	474
บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบล ลำเพี้ยก อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ธนากร จระอนรัมย์ ประชัน คະเนวัน สถาพร วิชัยรัมย์	483
ความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ศิรินทร์ สิงสุวรรณ ธีญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ ประชัน คະเนวัน	492
ผลของโปรแกรมการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบต่อของนักศึกษาที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยิน ปัทมา บุตรพรม สิริลักษณ์ โปร่งสันเทียะ	501
ทัศนคติและความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มีต่อการให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม ชวีญดาว อุดมสิน ฌภัทร หงษาวงษ์	510
นโยบายการสร้างควมเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ วีระ พีระพลพันธ์ วรภูมิ มูลสิน ² ประชัน คະเนวัน พระมหายุทธพิชาญ โยธสาสโน	518
สภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิสัยลักษณ์ โพธิ์อบ สถาพร วิชัยรัมย์ ประชัน คະเนวัน	527
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา วัลภา โกศิริรัมย์ ธีญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ ประชัน คະเนวัน	536

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลบักโค อำเภอนวมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ชัยมงคล ใจสนธิ์ สถาพร วิชัยรัมย์ ธีญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ	545
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิสัจธรรมวิทยาศาสตร์มหัศจรรย์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ วาสนา ดวงศรี วรภุรี มุลสิน พระมหาพุทธพิชาญ โยธสาสน์ พระปลัดสุระ ญาณธโร	554
รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จิรนนท์ เรืองจำรัส ประชัน คเนวัน ธีญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ	562
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat ในแอปพลิเคชัน LINE ของผู้บริโภค ตามกรอบทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี แพทริยา ไชยรถ นรภฤต วันตะเมตต์	572
การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเส้นทางวิถีสายน้ำบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่น ของชุมชนกลุ่มภาคเหนือ จังหวัดลำปาง กาญจนา รัตนธีรวิเชียร	585
ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามทัศนะของประชาชนในเขตตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เกื้อกุล ชุมเสนา ณรงค์ ภูเยี่ยมจิตร์ พระครูเกษมอาจารย์สุนทร วรภุรี มุลสิน	598
คนพิการกับโอกาสทางสังคม กรณีศึกษาการเข้าถึงสิทธิด้านสวัสดิการรัฐของคนพิการบ้านคู หมู่ 1 ตำบลโนนทอง อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี กนกวรรณ วงศ์สะอาด มุกจรินทร์ แทนดี ชนิษฐา ทรงทาสี โสัมประภา คำสีสุข นิธิพงษ์ บัวจำนงค์ ประกายฟ้า แก้วมาลา	606
แนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา กตिका กลิ่นจันทร์แดง อภิรดี เนติรังษีวัชรรา ปรายดา พรหมแสน	615
ประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ศิริพงษ์ เครือจันทร์ สถาพร วิชัยรัมย์ ประชัน คเนวัน	625

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้านในประเพณีชีวิตชาวไทยเขมรสุรินทร์ ภพร รัมพนีนิล อธิวิวัตร ศรีสมบัติ ภัทระ อินทรกำแหง ประทีป แชรรัมย์	637
การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน : กรณีศึกษาบ้านบุ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ เยี่ยม คงเรืองราช นงนุช หอมเนียม	646
อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อการส่งเสริมพฤติกรรม การลดการบริโภคโซเดียม ของประชากรวัยแรงงานไทย บัณฑิตา พิบูลย์ลาภอุดม นธกฤต วันตะเมธ	656
ข้อสรุปจากงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ด้วยโปรแกรม ATLAS.ti รุ่งรัตน์ หัตถกรรม	671
ประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สุธี นันทสาราญวงศ์ สถาพร วิชัยรัมย์ ประชัน คະเนวัน	682
แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอลำโรงท่า จังหวัดสุรินทร์ พระทีพยรส ตนต์ปาโล พระครูปริยัติปัญญาโสภณ วันชัย ชูศรีสุข อณัญญา อินพุม	691
บุญข้าวเปลือกของชาวไทยเขมรบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์ อธิวิวัตร ศรีสมบัติ จักรี บำรุงภักดิ์	702
การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทรงกฤษ ทิศกะโทก ประชัน คະเนวัน รัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ	713
ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ มณฑิรา คงไธสง รัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ สถาพร วิชัยรัมย์	722
ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวง พัยคมภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ยุวธิดา เขาระกะ สถาพร วิชัยรัมย์ รัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ	730

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียนบนโทรศัพท์มือถือด้วยโปรแกรม Thinkable กมลวรรณ คีลไพบุลย์สกุล ศรัณย์รัชต์ กาวิระ สุธาสิณี กระจายทอง นนทิพัฒน์ อยู่เชื้อ ชินกร หมู่จำรัส สงกรานต์ จรรจลานิมิตร	740
ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์แรงจูงใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกรุงเทพฯและปริมณฑล ประเทศไทย รัมภาภัก ฤกษ์วีระวัฒนา	750
แอปพลิเคชันคำนวณอัตราค่าธรรมเนียมศาลอริในการเล่นกีฬา อิสนัย หิรัญเกื้อ กฤติน ลมสูงเนิน ประกายกาญจน์ มณีวงษ์ วันชัย บุญเรือง สงกรานต์ จรรจลานิมิตร	762
ปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในจังหวัดตาก พิมพ์พิศา พู่แสงทองชัย ทักษกร ศรีสุข อิศนีย์ ณ น่าน	774
การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ปาริชาติ เงินสม ทักษกร ศรีสุข ศศิชา วงศ์ไชย	786
การเปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ชนิดา เอี่ยมสะอาด มนตรี แยมมั่งมี สุทธิศา ถนอมวงศ์	797
สัญญาผู้ลี้ภัยกับการตีตราทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ เรื่อง The Virus ชื่อโลกมรณะ ของ มูตนิริมุสลิมเพื่อสันติ White Channel ซัลมา รัตนเอี่ยม	815
องค์ประกอบผลิตภัณฑ์และสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วน ประเภทเบียด่างของผู้บริโภควัยทำงาน วิวรรณภรณ์ แก้วบุญเรือง ทักษกร ศรีสุข อนันตพร วงศ์คำ	824
การศึกษาตัวแบบของปัจจัยทางการตลาดบริการและการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษา ร้านบุญปาก Thai Dessert & Tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ปาติกา แฉชนวน ทักษกร ศรีสุข วราลักษณ์ ศรีกันทา	838
ด้านการวิจัยเชิงสหวิทยาการ (ภาคบรรยาย)	851
แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ ของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม สันติสุข ชัยเพชร รุ่งนภา อริยะพลปัญญา	852

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวทางการเสริมสร้างสภาพจิตใจและความรักดีของลูกค้า โดยการใช้การตลาดดิจิทัล และคุณภาพการบริการของสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต ภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ชฎารัตน์ เถาว์แดง ศิริวิทย์ ศิริรักษ์	875
ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ (ภาคบรรยาย)	895
ผลเบื้องต้นของโพวิโดนไฮโดรเจนในการยับยั้งเชื้อก่อโรคฟันผุ นิโลบล เขี่ยมเย็น ณีฎฐธิดา จันทศิลา	896
ด้านการศึกษาศาสตร์ (ภาคโปสเตอร์)	897
การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับการเรียนรู้แบบ CIPPA เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพ็ญพิศ ฉายอำไพ	898
การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ศิริประภา ไชประภาย นิยม อานไมล์ กระจัน ศรีงาน	901
การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ เรื่อง วิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง บรรพต วงศ์ทองเจริญ วิชญา วงศ์ทองเจริญ ภรเดช เครือแสงธรรม ภัคจีรา สุดสายเนตร	913
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สุขสันต์ โสภภาพูล สุพัศรา รักการศิลป์ โกวิท วัชรินทรางกูร	915
ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อารยา มุสิกกา เลิศภูมิ จันทรเพ็ญกุล ปฎิมา จันทร์นวล บัวลอย จันผกา นฤมล ประครองรักษ์	925
การวิเคราะห์องค์ประกอบความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยีด้านวิชาครูและด้านเนื้อหา ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ สุธรรมมา ประพานศรี นิยม อานไมล์ กระจัน ศรีงาน	931

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ด้านการวิจัยเชิงพื้นที่ (ภาคโปสเตอร์)	941
แนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (E-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสิน ในจังหวัดบุรีรัมย์	942
นางนภัส สืบนาค ปรีชา ปาโนรัมย์ กุลกัญญา ศรีสุข สุริยา รักการศิลป์ ⁴	
พฤติกรรมผู้บริโภคและแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์	954
ปุณณพัฒน์ จ้ายหนองบัว ปรีชา ปาโนรัมย์ กุลกัญญา ศรีสุข สุริยา รักการศิลป์ ⁴	
นวัตกรรมการเลี้ยงกบในกระชังบกเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรในสภาวะภัยแล้งของจังหวัดบุรีรัมย์	966
สายรุ้ง สอนสุภาพ บรรเจิด สอนสุภาพ คณัย รัชตะวราเศรษฐ์ นันทน์ภัส ปาลินทร วรนุช ภักดีเดชาเกียรติ	
นวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำโดยระบบน้ำหยดและมีนิสปริงเกอร์เพื่อการเกษตร ของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์	977
บรรเจิด สอนสุภาพ คณัย รัชตะวราเศรษฐ์ สายรุ้ง สอนสุภาพ นันทน์ภัส ปาลินทร วรนุช ภักดีเดชาเกียรติ	
รูปแบบการพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่ประสบภัยแล้งของจังหวัดบุรีรัมย์	987
นฤมล สมคุณา	
ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ภาคโปสเตอร์)	990
คาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตน้ำมันโคจากฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี	991
ชุตินันท์ กอพยัคฆินทร์ ศรัณยา สุจริตกุล เหวตี้ ไรจนกันนท์	
ศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้น้ำหมักจากคอกจอกหนูแวนที่มีผลต่อการเจริญเติบโต ของผักเรตสตาร์ที่ปลูกในระบบไฮโดรโปนิคส์แบบ NFT	1000
เลิศภูมิ จันทระเพ็ญกุล	
การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริม ทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาโลก คาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (อุคฺุณินยมหาวิทยาลัย) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	1009
อรุณรัตน์ นาจันทอง	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลของรูปแบบชีวมวลและความเร็วลมที่มีต่อประสิทธิภาพเชิงความร้อนของเตาแก๊สชีวมวล ไพศาล ศุภวิรัตนกุล ตีเพชร ไชยศล	1017
ผลของการเสริมสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งในอาหารต่อการเจริญเติบโต และความเข้มสีในกุ้งกุลาดำ วิฒนา วิฒนกุล อุไรวรรณ วิฒนกุล	1027
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ซอสปรุงรสจากน้ำปูทะเลชั้นหีบคสมสำหรับก้ามกุ้งที่ผ่านการไฮโดรไลซ์ อุไรวรรณ วิฒนกุล วิฒนา วิฒนกุล	1037
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองคุณภาพบทความ	1046
รายชื่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอผลงานวิจัย	1053
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกองบรรณาธิการรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ.2565	1057

ด้านการศึกษาศาสตร์
(Education)
ภาคบรรยาย

ผลการฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

The Results of Exercise Training Using Applied Thai Boxing Art Toward the Elderly's Physical Fitness in Muang Phetchabun Municipality Phetchabun Province

เคน ครองคัมภีร์¹

¹สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลักษณ์การกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตเพชรบูรณ์
dencrongcumpee23@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ เพศหญิงสุขภาพดี อายุเฉลี่ย 66.17 ± 1.97 ปี จำนวน 30 ราย แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมใช้ชีวิตประจำวันตามปกติ กลุ่มทดลองฝึกโปรแกรมแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ทักษะการรำรำไหว้ครู ทักษะพื้นฐานการกีฬาแม่ไม้มวยไทย ทักษะแม่ไม้มวยไทย ทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนและหลังฝึก 8 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาเปรียบเทียบค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า

ผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย หลังฝึก 8 สัปดาห์ พบว่ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อ ข้อต่อ (เอ็ดมแซนแตะมือคานหลัง) ระบบหายใจและหลอดเลือด (เดินย่ำเท้า 2 นาที) ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ หลังฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขาและแขน ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อ ข้อต่อ การทรงตัว ความว่องไว ความอดทนสมรรถภาพคานแอโรบิกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปว่า โปรแกรมฝึกแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ พัฒนาสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุเพศหญิงด้านความแข็งแรงกล้ามเนื้อขา(ลุกยืนจากเก้าอี้ 30 นาที) ความแข็งแรงกล้ามเนื้อแขน(การงอแขนพับศอก) ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อ ข้อต่อ(นั่งเก้าอี้ยืนแขนแตะปลายเท้า) การทรงตัว ความว่องไว(ลุกเดินจากเก้าอี้ ไป-กลับ) และความอดทนสมรรถภาพคานแอโรบิก (เดิน 6 นาที) ดีเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : ศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ สมรรถภาพทางกาย ผู้สูงอายุ

Abstract

The research aimed to study and compare Exercise Training Program using Applied Thai Boxing Art toward the elderly's physical fitness in Muang Phetchabun Municipality using 30 healthy females aged 66.17 ± 1.97 divided into control group and experimental group.

The control group spent their daily lives as usual and the experimental group had applied Thai Boxing Art training program for 8 weeks including worship dance skills, basic Thai Boxing fighting technique skills and basic Thai Boxing skills. There were physical fitness test before and after the training for 8 weeks. Descriptive statistics and comparison of value between the control group and the experimental group were implemented with statistical significance as .05. The findings were as following:

Regarding to physical fitness test after the training for 8 weeks, it was found that for the control group and the experimental group, there was no statistical significance in muscular and joints flexibility (Back scratch test) and Aerobic fitness (2-Minute Step test). After the training for 8 weeks, for the control group and the experimental group, leg and arm muscular strength, muscular and joint flexibility, balancing and agility and Aerobic endurance increased with statistical significance as .05.

In summary, Applied Thai Boxing training program improved the female elderly's physical fitness in leg muscular strength (30-Second Chair Stand), arm muscular strength (Art Curl test), muscular and joint flexibility (Chair Sit-and-Reach test), balancing and agility (Feet up-and-go test) and Aerobic endurance (6-Minute Walk) increasingly.

Keywords : Exercise Training Using Applied Thai Boxing Art Toward, Toward the Elderly's Physical Fitness

1. บทนำ

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุมามากตั้งแต่ พ.ศ. 2548 และกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุระดับสมบูรณ์ใน พ.ศ. 2564 คือสังคมที่มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดโดยคาดการณ์ว่าใน พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด คือ มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วประมาณ 12 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 18 (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562) การก้าวเข้าสู่ด้วยสูงอายุจะเผชิญกับความเสื่อมของร่างกายตามธรรมชาติ สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง สภาพของผิวหนัง กล้ามเนื้อ กระดูก ระบบหัวใจและหลอดเลือด สมองและอวัยวะรับความรู้สึก สายตา ระบบทางเดินอาหาร ระบบทางเดินปัสสาวะ ระบบสืบพันธุ์ระบบต่อมไร้ท่อ เมื่อมีอายุมากกว่า 65 ปี มีโอกาสเกิดโรคเรื้อรังสะสมเพิ่มขึ้น เกิดความพิการและเสียชีวิตได้ (ชฎาพร คงเพชร, 2562 อ้างใน Nay, Garratt, & Fetherstonhaugh, 2014) การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพด้วยผู้สูงอายุมักมีสาเหตุเกิดจากปัญหาพฤติกรรมสุขภาพตั้งแต่ในช่วงวัยกลางคน เนื่องจากเป็นวัยทำงาน ละเลยการดูแลตัวเอง หรือไม่ได้คิดเรื่องสุขภาพร่างกาย ส่งผลให้เกิดการสะสมหรือการก่อตัวของโรคเรื้อรังต่างๆ เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน ส่งผลกระทบให้คุณภาพชีวิตและอาจก่อให้เกิดอาการป่วย เป็นอัมพาต พิการ หากขาดการดูแลรักษาสุขภาพที่ดี ทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนจนเป็นสาเหตุการเกิดโรคต่างๆ รวมถึงทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคเหล่านี้ บางคนปรับตัวไม่ได้ ก็เกิดปัญหาสุขภาพจิตตามมา (พนิดา ชูเวช และปริวัตร ปาโส, 2564 อ้างใน กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564)

จากการสำรวจปัญหาทางสุขภาพในกลุ่มผู้สูงอายุเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยของ จรินทร์ สารทอง (2564) พบว่า ปัญหาการจัดการสุขภาพผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพทุกระดับ การบริการสาธารณสุขพื้นฐานจากภาครัฐและการดูแลสุขภาพ ยังไม่ครอบคลุมและทั่วถึงผู้สูงอายุบางคนไม่ได้รับการตรวจสุขภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดและพฤติกรรมออกกำลังกาย ของผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อยมาก ซึ่งการจัดการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในเขตเมือง ต้องจำแนก เป็นกลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป และกลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง เพื่อสร้างการเข้าถึงการบริการสาธารณสุขจากภาครัฐที่จำเป็นต่อสุขภาพ การดำเนินงานการจัดการสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดการพัฒนาสุขภาพที่ยั่งยืน การประเมินสถานะสุขภาพผู้สูงอายุจำเป็นที่จะต้องบูรณาการกับภาคีเครือข่ายอื่น ๆ ในการส่งเสริมสุขภาพ จัดระบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาวและการบริการฟื้นฟูสภาพร่างกาย ซึ่งเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ มีโรงพยาบาลเพชรบูรณ์สาขาลองศาลา เป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ รับผิดชอบประชากร 21,873 คน จาก 17 ชุมชน อายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 3,658 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ของประชากรทั้งหมด (จรินทร์ สารทอง, 2564 อ้างใน สำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2560) ซึ่งมีอัตราการป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุด ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตรวมถึงสมรรถภาพของผู้สูงอายุในเขตเมืองลดลง ทำให้ผู้สูงอายุเป็นภาระที่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่น

แนวทางในการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุสามารถทำได้โดยการประยุกต์ใช้หลักการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุตามหลัก 3 อ. ประกอบด้วยอาหาร ออกกำลังกาย และอารมณ์ การเปลี่ยนแปลงของสุขภาพผู้สูงอายุตามสมรรถภาพทางกาย สังเกตได้จากการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างและหน้าที่ของระบบในร่างกายที่เกิดจากวัย ซึ่งประเทศไทยมีนโยบายด้านสุขภาพที่สำคัญเน้นให้ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ด้านการออกกำลังกายเพื่อคงไว้ซึ่งสมรรถภาพทางกายและสามารถดูแลตนเองได้มากที่สุด (ชลธิชา จันทศิริ, 2559 อ้างใน กระทรวงสาธารณสุข, 2558) ซึ่ง การส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ มีการศึกษายืนยันว่าในผู้สูงอายุที่ออกกำลังกายเป็นประจำจะมีอายุยืนยาวขึ้นมีคุณภาพชีวิตที่ดี และลดความเสี่ยงการเกิดความพิการ (American College of Sports Medicine, 2011) สอดคล้องกับ ชลธิชา จันทศิริ (2559) กล่าวว่า การออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุมีสี่แบบ ได้แก่ 1. เพิ่มความอดทนหรือแอโรบิก 2.แบบช่วยทรงตัว 3.แบบเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ 4. แบบยืดหยุ่น ซึ่งการออกกำลังกายแบบเพิ่มความอดทนหรือ การเดินเร็วเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการออกกำลังกายแบบแอโรบิกในผู้สูงอายุ การออกกำลังกายแบบช่วยทรงตัวสามารถป้องกันการหกล้มได้ การออกกำลังกายแบบเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อจะทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรง เช่น การยกน้ำหนัก ส่วนการออกกำลังกายแบบยืดหยุ่นช่วยให้ร่างกายทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามปกติ ซึ่ง นิธินันท์ ภูกาบิณ (2558) กล่าวว่า การประยุกต์ใช้ศิลปะมวยไทยด้วยโปรแกรมออกกำลังกาย และมวยไทย แอโรบิกมวยไทย ส่งผลต่อความความแข็งแรง อดทนของกล้ามเนื้อและความอ่อนตัว สอดคล้องกับ ชัชชัย โกมารทัต (2547) กล่าวว่า การเลือกการออกกำลังกายด้วยท่ามวยไทย เพราะมวยไทยเป็นกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวของร่างกายหลายลักษณะ ซึ่งการเคลื่อนไหวเหล่านี้เป็นการออกกำลังกายทุกส่วนของร่างกาย โดยมีประโยชน์ต่อร่างกายในด้าน การสร้างความแข็งแรง ความอ่อนตัว การทรงตัว เพื่อกระตุ้นการทำงานของร่างกายผู้สูงอายุเป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะมวยไทยเชิงประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายในผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ เป็นแนวทางออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ อีก

หนึ่งรูปแบบเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางกายที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ และเป็นการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ลดความเสี่ยงการเกิดโรคต่างๆ ได้อีกทางหนึ่งด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายก่อนและหลังการฝึกในผู้สูงอายุเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้แบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental group) และกลุ่มควบคุม (control group) รูปแบบวัดก่อนและหลังการทดลอง (Two group pretest-posttest design) โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองใช้แบบวัดสมรรถภาพทางกายในผู้สูงอายุก่อนและหลังการฝึก 8 สัปดาห์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุเพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีสุขภาพดี จำนวน 107 คน (กรมกิจการผู้สูงอายุปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุไทย ข้อมูล ณ วันที่ 28 ธันวาคม 2564) <https://www.dop.go.th/th/know/>

กลุ่มตัวอย่าง ใช้โปรแกรม G*power (3.1.9.7) กำหนดค่าระดับนัยสำคัญ ($\alpha=0.05$) ค่าอำนาจการทดสอบ (Power of Test=0.95) และค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size=0.5) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 11 คนต่อกลุ่ม เพื่อป้องกันการสูญหายหรือการยุติ การเข้าร่วมการศึกษ (Drop out) ให้คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพิ่มอีกร้อยละ 20 (ศิริพร เพิ่มพูน, 2547) ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มควบคุม 15 คน กลุ่มทดลอง 15 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยอาสาสมัครทุกคนได้รับการตรวจร่างกายเพื่อคัดกรองอาสาสมัคร จากนั้นสุ่มอาสาสมัครแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองฝึกโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ และกลุ่มควบคุมออกกำลังกายปกติ โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกและเกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

เกณฑ์การคัดเลือก

ได้มาจากการอาสาสมัครผู้สูงอายุเพศหญิงที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะความดันโลหิตในระดับปกติ ค่าความดันโลหิตตัวบน (Systolic) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ≥ 130 มิลลิเมตรปรอท และค่าความดันตัวล่าง (Diastolic) ระหว่าง ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ≥ 90 มิลลิเมตรปรอท ไม่มีข้อจำกัดในการยืนทรงตัวและการเคลื่อนไหวบริเวณข้อต่อต่างๆ แพทย์วินิจฉัยว่าให้ออกกำลังกายได้ โดยอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการด้วยความเต็มใจ ซึ่งเป็นผู้ที่เกษียณอายุอาศัยอยู่ในบ้านและมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้ช่วยวิจัยประชาสัมพันธ์โครงการกับชมรมผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ การคัดกรองผู้ที่เข้าร่วมการทดลองตามเกณฑ์การคัดเลือกที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะความดันโลหิตในระดับปกติ

เกณฑ์การคัดออก

- 1) การวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะความดันโลหิตสูงในระดับเกินเกณฑ์ และมีการบาดเจ็บของกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อต่อ ในเวลา 3 เดือน ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม
- 2) ผู้เข้าร่วมวิจัยไม่สมัครใจร่วมกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนดของกิจกรรมต่อไป
- 3) ผู้เข้าร่วมวิจัยเกิดการบาดเจ็บระหว่างร่วมกิจกรรมเช่น การบาดเจ็บกล้ามเนื้อ เอ็น ข้อต่อ
- 4) ผู้เข้าร่วมวิจัยเกิดการเจ็บป่วยแทรกซ้อน หรือมีปัญหาไม่สามารถร่วมโปรแกรมได้ต่อไป
- 5) อาสาสมัครสมัครใจออกจากการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. โปรแกรมการฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ ระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1.1 การศึกษา เอกสาร งานวิจัย แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างโปรแกรมออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ จากนั้น ศึกษาท่าศิลปะแม่ไม้มวยไทยเรียบเรียงเป็นโปรแกรมออกกำลังกายด้วยแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย กิจกรรมออกกำลังกายจำนวน 4 ช่วง ได้แก่

1.1.1 ช่วงที่หนึ่ง ยืดเหยียดร่างกาย (Stretching Period) การยืดเหยียดร่างกาย

1.1.2 ช่วงที่สองอบอุ่นร่างกาย (Warm-up Period) ด้วยท่ารำรำไหว้ครู

1.1.3 ช่วงที่สามกิจกรรมออกกำลังกาย (Exercise Period) ศิลปะแม่ไม้มวยไทย

ประกอบด้วย

1.1.3.1 ทักษะการรำรำไหว้ครู ประกอบด้วย ท่าถวายบังคมท่ายืน ท่าสวดสร้อยมาลา ท่าย่างสามขุม ท่าฟุ้งหอกโมกขศักดิ์ ท่าชุนแผนพันมาน ท่าหงส์เหิน ท่าพระรามแดงศร

1.1.3.2 ทักษะพื้นฐานการออกอาวุธกีฬาแม่ไม้มวยไทย ประกอบด้วย ทักษะหมัดตรง ทักษะหมัดเสย ทักษะหมัดเฉียง ทักษะศอกตี ทักษะศอกงัด ทักษะศอกฟุ้ง ทักษะเข่าตรง ทักษะเข่าเฉียง ทักษะการตีตรง ทักษะการเตะเฉียง

1.1.3.3 ทักษะพื้นฐานแม่ไม้มวยไทย (15 ท่า) ประกอบด้วย สลับฟันปลา บักขา แหวกรัง ขวาซัดหอก อีเหนาแทงกริช ยอเขาพระสุเมรุ ตาเถรค้ำพัก มอญยันหลัก บักถูกทอย จระเข้ฟาดหาง นาคาบิดหาง หักวงไอยรา วิรุฬห์ทกลับ ดับชวลา ชุนยกจับลิง และหักคอเอราวัณ

1.1.4 ช่วงที่สี่ การคลายอุ่น (Cool down Period) การรำรำเพื่อถ่าลาครุมวยไทย

1.2 ตรวจสอบความสอดคล้องของโปรแกรมการฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับผู้สูงอายุ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาและตรวจสอบเนื้อหาที่ความสอดคล้อง (IOC) โดยมีผลการวิเคราะห์ค่าได้เท่ากับ 0.91 และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับตัวอย่างจริง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการ จำนวน 15 คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้เท่ากับ 0.89

2. โปรแกรมการทดสอบสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ ใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพผู้สูงอายุ ริคลี่ และโจนส์ (Rikli and Jones. 2002) จำนวน 10 รายการ ดังนี้

1. ความดันโลหิตตัวบน

2. ความดันโลหิตตัวล่าง

3. อัตราการเต้นของหัวใจขณะพัก

4. ค่าดัชนีมวลกาย

5. การเดินย่ำก้าว 2 นาที	6. การลุกยืนจากเก้าอี้
7. การทรงแขนพับศอก	8. การนั่งเก้าอี้ขึ้นแขนและปลายเท้า
9. การเอื้อมแขนแตะมือคานหลัง	10. การลุกเดินจากเก้าอี้ไปกลับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลและจำแนกออกเป็นรายด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความร่วมมือการทำวิจัย จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตเพชรบูรณ์ ไปติดต่อบริษัทขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เพชรบูรณ์ เพื่อดำเนินโครงการวิจัยฯ

2. คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัยที่ เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ของการเข้าร่วมโครงการวิจัย รวมทั้งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นให้แก่กลุ่มตัวอย่างได้เข้าใจอย่างละเอียด

3. ดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนการวิจัย 1 สัปดาห์ ด้วยโปรแกรมการทดสอบสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ โดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพผู้สูงอายุของ ริคคี่ และโจนส์ (Jones and Rikli, 2002) จำนวน 10 รายการ ได้แก่ องค์ประกอบของร่างกาย ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขน ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและข้อต่อ การทรงตัวและความว่องไว ความออกทนของระบบหายใจและหลอดเลือด

4. ก่อนการวิจัยอาสาสมัครทุกคนได้รับการตรวจร่างกายเพื่อคัดกรองอาสาสมัครจะได้รับการตรวจ ATK และผู้วิจัยใช้รูปแบบ D-M-H-T มีความเหมาะสมเป็นไปตามมาตรการป้องกันช่วงโควิดตามมาตรการของ ศบค. ผู้เข้าร่วมได้ปฏิบัติตามมาตรการ D (Distancing) เว้นระยะห่าง M (Mask Wearing) สวมหน้ากากอนามัย H (Hand washing) ล้างมือบ่อยๆ และ T (Testing) ตรวจวัดอุณหภูมิทุกครั้ง จากนั้นกลุ่มทดลองเริ่มฝึกตามโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกกำลังกาย เป็นผู้นำการออกกำลังกาย ซึ่งโปรแกรมการออกกำลังกายแบบแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์นี้ไม่มีอันตรายใด ๆ โดยผู้วิจัยได้แจกแผ่นพับทำรำแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ และจัดทำป้ายแสดงท่ารำแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ ติดไว้ด้านหน้าสถานที่ออกกำลังกาย ส่วนกลุ่มควบคุมใช้ชีวิตประจำวันตามปกติ อาสาสมัครทุกคนถูกบันทึกข้อมูลพื้นฐานและแบบบันทึกโครงสร้างร่างกาย การทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขาส่วนล่าง แขน และการทรงตัว ความอ่อนตัว (Sit and reach) วัดแรงบีบมือ ในช่วงก่อนและหลังการฝึก 8 สัปดาห์ ทำการฝึกสัปดาห์ละ 3 วัน คือทุกวันจันทร์ วัน พุธ และวันศุกร์ ในช่วงเวลา 16.30-17.30 น. วันละ 30 - 40 นาที รวมจัดกิจกรรมออกกำลังกายทั้งสิ้น 24 ครั้ง

5. ภายหลังจากการฝึกสัปดาห์ที่ 8 คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ ด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบร่างกาย เครื่องชั่งน้ำหนัก ยี่ห้อ Tanita รุ่น UM-051 หน่วยเป็นกิโลกรัม เครื่องวัดส่วนสูง หน่วยเป็นเซนติเมตร นาฬิกาจับเวลา CASIO รุ่น HS-30W สายวัด หน่วยเป็นเซนติเมตร เครื่องวัดความดันโลหิต ยี่ห้อ OMRON รุ่น SEM-1 เครื่องวัดความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา (Leg dynamometer test) เครื่องมือวัดความอ่อนตัว (Sit and reach) วัดแรงบีบมือ (Hand-Grip Strength) เพื่อเก็บข้อมูลหลังการทดลอง

การพิจารณาจริยธรรมในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ตามเอกสารรับรองเลขที่ TNSU-

EDU 036/2564 วันที่ 15 ตุลาคม 2564 ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างตามหลักความเคารพในบุคคล หลักคุณประโยชน์ไม่ก่ออันตรายและหลักยุติธรรมทุกขั้นตอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลพื้นฐานและสถิติทีแบบอิสระ (Independent Samples t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึก 8 สัปดาห์ กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. สถิติที แบบรายคู่ (Paired Samples t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างภายในกลุ่มระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรทางสรีรวิทยาของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยรวมของอายุเท่ากับ 66.17 ± 1.97 ปี ค่าเฉลี่ยรวมน้ำหนัก เท่ากับ 60.43 ± 5.02 กิโลกรัม ค่าเฉลี่ยรวมส่วนสูง เท่ากับ 156.47 ± 3.28 เซนติเมตร ค่าเฉลี่ยรวมความดันโลหิตตัวบน เท่ากับ 124.87 ± 7.11 มิลลิเมตรปรอท ค่าเฉลี่ยรวมความดันโลหิตตัวล่าง เท่ากับ 85.77 ± 5.58 มิลลิเมตรปรอท ค่าเฉลี่ยรวมอัตราการเต้นของชีพจร เท่ากับ 92.80 ± 5.91 ครั้ง/นาที ค่าเฉลี่ยรวมดัชนีมวลกาย เท่ากับ 23.7 ± 1.41 กิโลกรัม/เมตร² และค่าเฉลี่ยรวมเส้นรอบเอว เท่ากับ 32.90 ± 2.77 เซนติเมตร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยข้อมูลตัวแปรทางสรีรวิทยาและการประเมินสมรรถภาพทางกายของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนการฝึก

ตัวแปร	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		T	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. อายุ (ปี)	66.53	1.95	65.80	1.97	1.022	.316
2. ส่วนสูง (เซนติเมตร)	157.47	3.50	155.46	2.79	1.728	.095
3. น้ำหนักตัว (กิโลกรัม)	61.80	5.14	59.06	4.65	1.526	.138
4. ความดันโลหิตและอัตราการเต้นของหัวใจ						
4.1 ความดันโลหิตตัวบน	124.60	8.35	125.13	5.90	-.202	.841
4.2 ความดันโลหิตตัวล่าง	85.53	4.18	86.00	6.83	-.225	.823
4.3 อัตราการเต้นของชีพจร	93.33	5.27	92.26	6.62	.488	.630
5. องค์ประกอบของร่างกาย						
5.1 ค่าดัชนีมวลกาย (กิโลกรัม/เมตร ²)	23.90	1.65	23.50	1.13	.758	.455
5.2 วัดรอบเอว	33.06	2.57	32.73	3.03	.324	.748
6. ลุกยืนจากเก้าอี้ 30 นาที	7.80	1.32	7.33	1.23	1.000	.326
7. งอแขนพับศอก	7.86	1.18	8.06	1.38	-.424	.675
8. นั่งเก้าอี้ยืนแขนแตะปลายเท้า	-1.47	0.78	-1.37	0.56	-.398	.693
9. เอื้อมแขนแตะมือด้านหลัง	-2.66	0.71	-2.57	0.87	-.296	.769

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		T	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
10. ลุกเดินจากเก้าอี้ไป-กลับ	3.35	0.88	3.04	0.59	1.117	.274
11. เดิน 6 นาที	356.73	53.84	357.33	93.37	-.022	.983
12. เดินย่ำเท้า 2 นาที	73.26	7.62	74.33	5.15	-.449	.657

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยอายุ ค่าเฉลี่ยส่วนสูง ค่าเฉลี่ยน้ำหนักตัว ค่าเฉลี่ยความดันโลหิต และอัตราการเต้นของหัวใจ ค่าเฉลี่ยดัชนีมวลกาย ค่าเฉลี่ยรอบเอว ระหว่าง กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนการฝึก พบว่าไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินสมรรถภาพทางกาย ระหว่าง กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนการฝึกและภายหลังการฝึก 8 สัปดาห์

ตัวแปร	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ลุกยืนจากเก้าอี้ 30 นาที						
ก่อนการฝึก	7.80	1.32	7.33	1.23	1.000	.326
หลังการฝึก 8 สัปดาห์	7.93	1.33	9.60	2.29	-2.433	.022*
2. งอแขนพับศอก						
ก่อนการฝึก	7.86	1.18	8.06	1.38	-.424	.675
หลังการฝึก 8 สัปดาห์	8.00	1.06	9.46	2.19	-2.323	.028*
3. นั่งเก้าอี้ขึ้นแขนและปลายเท้า						
ก่อนการฝึก	-1.47	0.78	-1.37	0.56	-.398	.693
หลังการฝึก 8 สัปดาห์	-1.51	.74	-2.36	.72	3.148	.004*
4. เข้มแขนแตะมือคานหลัง						
ก่อนการฝึก	-2.66	0.71	-2.57	0.87	-.296	.769
หลังการฝึก 8 สัปดาห์	-2.72	.62	-3.22	0.72	2.014	.054
5. ลุกเดินจากเก้าอี้ไป-กลับ						
ก่อนการฝึก	3.35	0.88	3.04	0.59	1.117	.274
หลังการฝึก 8 สัปดาห์	3.41	0.82	4.80	0.92	-4.030	.000*
6. เดิน 6 นาที						
ก่อนการฝึก	356.73	53.84	357.33	93.37	-.022	.983
หลังการฝึก 8 สัปดาห์	359.26	52.36	435.53	72.13	-3.314	.003*
7. เดินย่ำเท้า 2 นาที						
ก่อนการฝึก	73.26	7.62	74.33	5.15	-.449	.657
หลังการฝึก 8 สัปดาห์	73.46	7.48	76.86	5.98	-1.374	.180

จากตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถภาพทางกาย ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่า ก่อนฝึก ค่าเฉลี่ยการลุกยืนจากเก้าอี้ 30 นาที ค่าเฉลี่ย การงอแขนพับศอก ค่าเฉลี่ยการนั่งเก้าอี้ขึ้นแขนแตะปลายเท้า ค่าเฉลี่ยการเอื้อมแขนแตะมือคานหลัง ค่าเฉลี่ยการลุกเดินจากเก้าอี้ไป-กลับ ค่าเฉลี่ยการเดิน 6 นาที และค่าเฉลี่ยการเดินย่ำเท้า 2 นาที ระหว่าง กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนการฝึก พบว่าไม่มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังการฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่มทดลอง มีความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและข้อต่อ จากการทดสอบการเอื้อมแขนแตะมือคานหลัง ภายหลังการฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่มควบคุม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ $-2.72 \pm .62$ นิ้ว (ต่ำกว่าเกณฑ์) และกลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ -3.22 ± 0.72 นิ้ว (อยู่ในเกณฑ์ปกติ) ไม่แตกต่างทางสถิติ (เกณฑ์ปกติการเอื้อมแขนแตะมือคานหลัง เท่ากับ $-3.5 - 1.5$ นิ้ว)

ทดสอบระบบหายใจและหลอดเลือด จากการทดสอบเดินย่ำเท้า 2 นาที ภายหลังการฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่มควบคุม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 73.46 ± 7.48 ครั้ง (อยู่ในเกณฑ์ปกติ) และกลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 76.86 ± 5.98 ครั้ง (อยู่ในเกณฑ์ปกติ) ไม่แตกต่างทางสถิติ (เกณฑ์ปกติการเดินย่ำเท้า 2 นาที เท่ากับ 73 – 107 ครั้ง)

ทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา จากการทดสอบการลุกยืนจากเก้าอี้ 30 นาที ภายหลังการฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่มควบคุม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.93 ± 1.33 ครั้ง (ต่ำกว่าเกณฑ์) และกลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 9.60 ± 2.29 ครั้ง(ต่ำกว่าเกณฑ์) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เกณฑ์ปกติการลุกยืนจากเก้าอี้เท่ากับ 12-18 ครั้ง)

ทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขน การทดสอบการงอแขนพับศอก ภายหลังการฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่มควบคุม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.00 ± 1.06 ครั้ง (ต่ำกว่าเกณฑ์) และกลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 9.46 ± 2.19 ครั้ง (ต่ำกว่าเกณฑ์) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เกณฑ์ปกติการงอแขนพับศอก เท่ากับ 15-21 ครั้ง)

ทดสอบความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและข้อต่อ จากการนั่งเก้าอี้ขึ้นแขนแตะปลายเท้า ภายหลังการฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่มควบคุม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ -1.51 ± 0.74 นิ้ว (เกณฑ์ปกติ) และกลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ -2.36 ± 0.72 นิ้ว (เกณฑ์ปกติ) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เกณฑ์ปกติการนั่งเก้าอี้ขึ้นแขนแตะปลายเท้าเท่ากับ $-0.5 - 4.5$ นิ้ว)

ทดสอบการทรงตัวและความว่องไว จากการทดสอบการลุกเดินจากเก้าอี้ ไป-กลับ ภายหลังการฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่มควบคุม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ± 0.82 วินาที (ต่ำกว่าเกณฑ์) และกลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.80 ± 0.92 วินาที (เกณฑ์ปกติ) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เกณฑ์ปกติการลุกเดินจากเก้าอี้ไป-กลับเท่ากับ 6.4 - 4.8 วินาที)

ทดสอบความอดทนหรือสมรรถภาพด้านแอโรบิกของร่างกาย จากการทดสอบการเดิน 6 นาที ภายหลังการฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่มควบคุม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 359.26 ± 52.36 เมตร (ต่ำกว่าเกณฑ์) และกลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 435.53 ± 72.13 เมตร (ต่ำกว่าเกณฑ์) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เกณฑ์ปกติของการเดิน 6 นาที เท่ากับ 500 – 636 เมตร)

5. อภิปรายผล

1. ผลของการฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกาย ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การฝึกออกกำลังกายด้วย โปรแกรมศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรม การฝึกแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย ทักษะการรำรำไหว้ครู ประกอบด้วย ท่า ถวายบังคมท่ายืน ท่าสอดสร้อยมาลา ท่าย่างสามชুম ท่าพุ่งหอกโมกษศักดิ์ ท่าชุนแผนพันม่าน ท่าหงส์เหิน ท่าพระรามแดงศรี ทักษะพื้นฐานการออกอาวุธกีฬามวยไทย ประกอบด้วย ทักษะหมัดตรง ทักษะหมัดเสย ทักษะหมัดเหวี่ยง ทักษะศอกตี ทักษะศอกกัด ทักษะศอกพุ่ง ทักษะเข่าตรง ทักษะเข่าเฉียง ทักษะการถีบตรง ทักษะการเตะเฉียง ทักษะพื้นฐานแม่ไม้มวยไทย (15 ท่า) ประกอบด้วย สลับฟันปลา บั๊กษาแหวกวัง ซวาซัด หอก อีเหนาแทงกริช ยอเขาพระสุเมรุ ตาเถรคำพิก มอญยันหลัก บักถูกทอย จระเข้พาดหาง นาคาบิดหาง หักวงไอยรา วิรุฬห์หกกลับ ดับชวาลา ชุนยกจับลิง และหักคอเอราวัณ ภายหลังจากฝึก 8 สัปดาห์ กลุ่ม ทดลองมีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขน ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและข้อ ต่อ การทรงตัวและความอ่อนไหวและความอดทนหรือสมรรถภาพต้านแอโรบิกของร่างกาย เพิ่มขึ้นอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอธิบายได้ว่า โปรแกรมการฝึกแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ ช่วยพัฒนา สมรรถภาพทางกายในผู้สูงอายุได้ สอดคล้องกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (2553) ได้ มีกล่าวว่ประโยชน์ของการออกกำลังกายด้วยมวยไทยหรือการรำมวยไทยร่วมกับการใช้อาวุธ มวยไทยหมัด เท้า เข่า และศอกช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางกาย หรือการเดินแอโรบิกมวยไทยที่ความหนักต่อเนื่องช่วยพัฒนา ระบบหัวใจไหลเวียนเลือดและเพิ่มสมรรถภาพการใช้ออกซิเจนสูงสุด (อังคณา แดงไทย, 2563 อ่างในสุคา กาญจนวณิช, 2550) และยังพบว่าช่วยในการเพิ่มขึ้นของความแข็งแรงของกล้ามเนื้ออย่างมีนัยสำคัญ ภายหลังจากการออกกำลังกาย และในขณะเดียวกันมีการเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการออกกำลังกาย เช่นเดียวกัน เนื่องจากท่าที่ใช้ในการออกกำลังกายเน้นการใช้แขน ขา ลำตัว และข้อต่อ ในการก้าวย่าง การรำรำตามจังหวะที่ไม่ได้เร็วมากนัก มีการลงน้ำหนักโดยไม่ใช่แรงในการกระแทกมากนัก การเคลื่อนไหว ลำตัว การไขว้ขาเพื่อเปลี่ยนจังหวะและการยกขาเพื่อเปลี่ยนท่าตามจังหวะ ช่วยในเรื่องการพัฒนาการ เคลื่อนไหวของร่างกาย และช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและข้อต่อ การทรงตัวและความอ่อนไหวและ ความอดทนหรือสมรรถภาพต้านแอโรบิกของร่างกายได้ดี

2. ผลการฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายก่อนและ หลังการฝึกในผู้สูงอายุเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อทำการ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถภาพทางกาย ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่า หลังการฝึก 8 สัปดาห์ ค่าเฉลี่ยการลุกยืนจากเก้าอี้ 30 นาที ค่าเฉลี่ย การงอแขนพับศอก ค่าเฉลี่ยการนั่งเก้าอี้ขึ้นแขนและปลายเท้า ค่าเฉลี่ยการเอื้อมแขนแตะมือด้านหลัง ค่าเฉลี่ยการลุกเดินจากเก้าอี้ไป-กลับ ค่าเฉลี่ยการเดิน 6 นาที และ ค่าเฉลี่ยการเดินย่ำเท้า 2 นาที ระหว่าง กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนการฝึก ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มทดลองที่ฝึกตามโปรแกรมแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ มีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขน ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและข้อต่อ การทรงตัวและความอ่อนไหวและความ อดทนหรือสมรรถภาพต้านแอโรบิกของร่างกาย เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอธิบาย ได้ว่าเมื่อทำการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่ากลุ่มทดลองมี สมรรถภาพทางกายดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งการออกกำลังกายของผู้สูงอายุมิจุดประสงค์สูงสุดคือให้มีความ

แข็งแรงของกล้ามเนื้อดีขึ้น การยืดหดของกล้ามเนื้อและมีการเคลื่อนไหวของข้อต่อทำงานประสานกันได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สุขพัชรา ชิมเจริญ (2546) กล่าวว่า ความอ่อนตัวของกล้ามเนื้อเป็นสมรรถภาพกล้ามเนื้อที่แสดงออกมาในการเคลื่อนไหวที่ข้อต่อ การยืดตัวของกล้ามเนื้อ เอ็น โดยเฉพาะกล้ามเนื้อและโครงสร้างข้อต่อ จะช่วยให้มีความอ่อนตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น

การออกกำลังกายเป็นประจำสม่ำเสมอในผู้สูงอายุ เช่น โปรแกรมการฝึกแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ ที่มีรูปแบบการฝึกสัปดาห์ละ 3 วัน คือทุกวันจันทร์ วัน พุธ และวันศุกร์ ในช่วงเวลา 16.30-17.30 น. วันละ 30 - 40 นาที รวมจัดกิจกรรมออกกำลังกายทั้งสิ้น 24 ครั้ง รูปแบบการฝึก ท่าทางในการออกกำลังกายที่เป็นแม่ไม้มวยไทยซึ่งมีการเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย ทั้งการยืดเหยียดแขน การยืดเหยียดสะโพกและการยืดเหยียดขา ทำให้เกิดการปรับตัวการทำงานของเอ็นยึดกล้ามเนื้อ (Tendons) มีความสามารถในการยืดยาวออก ส่งผลให้มีความอ่อนตัวเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ วีระศักดิ์ เหมหาชาติ (2553) กล่าวว่า การฝึกท่าบริหารร่างกายพื้นฐานมวยไทยใช้เวลา 8 สัปดาห์ ทำให้มีความอ่อนตัวเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้ใช้โปรแกรมกายบริหารด้วยท่ารำไห่ครูและการออกอาวุธในกีฬามวยไทยจึงเกิดการพัฒนากล้ามเนื้อส่งผลต่อการเพิ่มความอ่อนตัวสำหรับผู้สูงอายุ และช่วยพัฒนาและดำรงไว้ซึ่งสุขภาพและความสุข ซึ่ง American College of Sports Medicine (1998) สนับสนุนว่าประโยชน์ของการออกกำลังกายตามปกติและกิจกรรมทางกายช่วยให้มีสุขภาพที่ดีช่วยให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ดีขึ้นพัฒนาความสามารถในการทำงานของอวัยวะในร่างกายและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี ((Jones and Rikli, 2002)) สอดคล้องกับ กรีนเบิร์ก ดินติแมน และโอกส์ (Greenberg, Dintiman and Oakes, 2004) ที่กล่าวว่า การออกกำลังกายจะช่วยให้มีอายุยืนยาวช่วยเติมเต็มชีวิตผู้สูงอายุให้ดีขึ้น

6. สรุปผล

1. การฝึกออกกำลังกายด้วยศิลปะแม่ไม้มวยไทยเชิงประยุกต์ต่อสมรรถภาพทางกายในผู้หญิงภายหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ในกลุ่มทดลองสามารถช่วยเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขน ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและข้อต่อ การทรงตัวและความไวและความอดทนหรือสมรรถภาพต้านแอโรบิกของร่างกาย ในผู้สูงอายุเพศหญิงได้

2. กลุ่มทดลองภายหลังการฝึก 8 สัปดาห์ ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อและข้อต่อ จากการทดสอบการเอื้อมแขนและมือด้านหลัง และการทดสอบระบบหายใจและหลอดเลือด จากการทดสอบเดินย่ำเท้า 2 นาที ไม่แตกต่างทางสถิติ ในส่วนของการฝึกต้องมีการเพิ่มระยะเวลาในการฝึกเป็น 10-12 สัปดาห์ และเพิ่มระยะเวลาการฝึกแต่ละครั้งมากขึ้น เพื่อให้มีการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 50 นาที ทำให้เกิดการปรับตัวการทำงานของเอ็นยึดกล้ามเนื้อ และเอ็นยึดข้อต่อ (Ligaments) ที่ทำหน้าที่ยึดกระดูกกับกระดูกไว้ด้วยกันรวมทั้งเนื้อเยื่อเกี่ยวพันรอบๆข้อต่อที่เป็นตัวกำหนด ความสามารถในการยืดยาวออก ส่งผลให้มีความอ่อนตัวเพิ่มขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ปัจจุบันการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป การดำเนินงานของผู้เชี่ยวชาญในด้านการส่งเสริมสุขภาพนั้นมีเพียงแค่การเข้าไปแนะนำเพื่อให้

ความรู้ ยิ่งขาดในเรื่องของการส่งเสริมค่านิยมการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพทางกายที่เหมาะสมต่อ
ช่วงวัยผู้สูงอายุมากพอ ทำให้ผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบูรณ์ยังคงมีพฤติกรรมสุขภาพแบบเดิม ดังนั้น บุคลากร
ที่มีความเชี่ยวชาญจึงจำเป็นต้องดำเนินการบริการวิชาการชุมชนด้วยกิจกรรมการออกกำลังกายที่มีความ
เหมาะสมกับสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น รวมถึงการสร้างคู่มือแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริม
สมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุต่อไป

ขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาโปรแกรมชุดกิจกรรมการออกกำลังกายศิลปะแม่ไม้มวยไทยประยุกต์ ในกลุ่มอื่นๆ
เช่น เพศชาย เด็ก คนอ้วน นักกีฬาเพื่อทดสอบการเปลี่ยนแปลงค่านิยมสมรรถภาพทางกายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่าง
เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). *ยุทธศาสตร์ตัวชี้วัดและแนวทางการจัดเก็บข้อมูล กระทรวงสาธารณสุข*
ปีงบประมาณ พ.ศ.2558. http://203.157.181.5/yasopho/plan58/kpi_update_30sep2014.pdf
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). *ปัญหาสุขภาพผู้สูงอายุไทย*. สืบค้น 28 ธันวาคม 2564, จาก
<https://www.dop.go.th/th/know/>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). *มาตรการขับเคลื่อน
ระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ (ฉบับปรับปรุง)*. บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
จำกัด (มหาชน). http://www.dop.go.th/download/knowledge/th1551432930-155_0.pdf
- จรินทร์ สารทอง. (2564). การจัดการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในเขตเมืองเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัด
เพชรบูรณ์. *คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง, วารสารวิชาการ
สาธารณสุข*, 30(3), 16-23.
- ชฎาพร คงเพชร. (2562). การออกกำลังกายในผู้สูงอายุ. *คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเวสต์เทิร์น,
วารสารพยาบาล*, 68(4), 64-71. <https://he02.tci-thaijo.org>
- ชัชชัย โกมารทัต. (2547). *เอกสารคำสอนวิชามวยไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อิตสำเนา)
- ชลธิชา จันทศิริ. (2559). การส่งเสริมพฤติกรรมการออกกำลังกายในผู้สูงอายุที่เปราะบาง. *วารสารคณะ
พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 24(2), 1-12. <https://he02.tci-thaijo.org>
- นิธินันท์ ภูกาบิน. (2558). *ผลของการออกกำลังกายด้วยคีตะมวยไทย แอโรบิกมวยไทยและแอโรบิคแดนซ์ที่มี
ผลต่อสมรรถภาพทางกายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนิดา ชูเวช และ ปรีวัตร ปาโส. (2564). ผลการกายบริหารด้วยการรำไหว้ครูมวยไทยและการใช้ท่ามวยไทย
ต่อสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุ. *คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ร้อยเอ็ด, วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ*, 6(3), 478-49. [https://so02.tci-haijo.org/index.php/jsbs/
article/view/251185/170004](https://so02.tci-haijo.org/index.php/jsbs/article/view/251185/170004)
- วีระศักดิ์ เหมหาชาติ. (2553). *ผลของการฝึกท่าบริหารร่างกายพื้นฐานมวยไทยไชยาที่มีต่อสมรรถภาพทาง
กายที่สัมพันธ์กับสุขภาพในวัยรุ่นนพศหญิง*. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ศิริพร เพิ่มพูล. (2547). ผลของการใช้โปรแกรมการให้ความรู้โยคะและการทำกับตนเองต่อระดับฮีโมโกลบินเอวันซีในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ. (2553). *More Than Sport*. บริษัทแปลนพรีนติ้ง จำกัด 306 น.
- สุดา กาญจนะวณิชย์. (2550). การพัฒนาโปรแกรมการเต้นแอโรบิกมวยไทยที่ทำให้เกิดการใช้พลังงานและสมรรถภาพการใช้ออกซิเจนสูงสุด. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขพัชรา ชิมเจริญ. (2546). *การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ*. กรุงเทพมหานคร: ประสานมิตร.
- อังคณา แดงไทย, นิรอมลี มะกาเจ, ตอศักดิ์ แก้วจรัสวิไล และราตรี เรืองไทย. (2563). ผลของการออกกำลังกายท่าชุดมวยไทยด้วยการชกลม กระสอบทรายและเป้าล่อที่มีผลต่อการตอบสนองของระบบหัวใจและหายใจในเพศหญิง. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 9(2), 46-47.
- American College of Sports Medicine. (1998). American College of Sports Medicine Position Stand. Exercise and physical activity for older adults. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 30 (6), 992-1008.
- American College of Sports Medicine. (2011). Position stand: Quantity and quality of exercise for developing and maintaining cardio-respiratory, musculoskeletal and neuromotor fitness in apparently healthy adults: Guidance for prescribing exercise. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 43(7), 1334-59.
- Greenberg, J.S., Dintiman, G.B., and Oakes, B.M. (2004). *Physical Fitness and Wellness: Changing the Way You Look, Feel, and Perform*. (3rded). Illinois: Human kinetics.
- Jones C.J. & Rikli, R.E. (2002). Measuring functional fitness of older adults. *The Journal on Active Aging*. March- April:24–30.
- Nay, R., Garratt, S., & Fetherstonhaugh, D. (2014). *Older people: Issues and innovations in care*. New York: Elsevier.

การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
The Management of Educational Quality in the New Normal Way
under the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 2

สุชาติ พุทธธา¹

¹ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
sanchai.kd@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ และ 3) ศึกษาผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ การศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการ ระยะที่ 3 ศึกษาผลการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่าการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาพบว่า สถานศึกษามีปัญหาคุณภาพการศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่เป็นกลยุทธ์และแนวทางเกื้อหนุนให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ในตำแหน่งกลยุทธ์ตั้งรับหรือป้องกันตัว เพื่อพยายามลดอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและหามาตรการที่ทำให้เกิดความสูญเสียที่น้อยที่สุด แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่มี 8 องค์ประกอบได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด แนวทาง และโครงการ ผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่าการดำเนินงานโครงการตามกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการดำเนินงานบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการจัดการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ของสถานศึกษาพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : คุณภาพการศึกษา วิถีปกติใหม่

Abstract

The purposes of this study were to study the current situation and problems of educational quality management in a new normal way, study the new normal educational quality management approach, and study the results of educational quality management in a new normal way. The study was divided into 3 phases: Phase I studied current conditions and problems, Phase 2 developed management guidelines, and Phase 3 studied management outcomes. The results of the study found that educational institutions had problems in terms

of quality of education, quality of learning management, and quality of learners. The management of educational quality in the new normal is, therefore, a strategy and approach that supports the learning atmosphere in the school and tries to reduce or dodge obstacles expected to occur and to find measures that benefit the organizations. The management of educational quality in the new normal approach found that there were 8 components: vision, mission, strategic issues, objectives, strategies, indicators, guidelines, and projects. The results of the education quality management in the new normal way revealed that the projects' implementation was at the highest level. The results of the educational quality management of educational institutions were at the highest level as well. The results of learning management in the new normal way of educational institutions were found to be at the highest level. In addition, the satisfaction of stakeholders towards the new normal educational quality management strategy was at a high level.

Keywords : Educational Quality, New Normal

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมีชัยพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์
Development of a Learning Package Based on STEM Education Approach
in the Science and Technology Learning Area on the Topic
of Mushroom Cultivation in Outstanding Building for Lower Secondary
Students of Mechai Pattana School in Buri Ram Province

กาญจนา อุ่นคำ¹ ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
kanjanaunkham@gmail.com

²อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
taweewat.wat@stou.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมีชัยพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (2) ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ และ (3) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ ของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ ตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนมีชัยพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 39 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) ชุดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ (2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบคู่ขนาน และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ชุดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะมีประสิทธิภาพ 81.00/82.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (2) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ มีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดการเรียนรู้ สะเต็มศึกษา การเพาะเห็ด มัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

The objectives of this research were (1) to develop a learning package based on STEM Education Approach in the Science and Technology Learning Area on the topic of Mushroom Cultivation in Outstanding Building for Lower Secondary Students of Mechai Pattana School in Buri Ram Province based on the pre-determined efficiency criterion; (2) to study the learning progress of students who learned from the learning package based on STEM Education Approach in the Science and Technology Learning Area on the topic of mushroom cultivation in outstanding building; and (3) to study opinions of the students toward the learning package based on STEM education approach in the Science and Technology Learning Area on the topic of mushroom cultivation in outstanding building

The research sample consisted of 39 Lower Secondary Students studying in the 2020 of Mechai Pattana School in Buri Ram Province, obtained by cluster sampling. Research instruments comprised (1) a learning package based on STEM Education Approach in the Science and Technology Learning Area on the topic of Mushroom Cultivation in Outstanding Building; (2) two parallel forms of a learning achievement test for pre-testing and post-testing; and (3) a questionnaire on student's opinions toward the learning from the learning package based on STEM Education Approach in the Science and Technology Learning Area. Statistics employed for data analysis were the E_1/E_2 efficiency index, mean, standard deviation, and t-test.

Research findings showed that (1) the developed learning package based on STEM Education Approach in the Science and Technology Learning Area on the topic of Mushroom Cultivation in Outstanding Building was efficient at 81.00/82.33, thus meeting the pre-determined 80/80 efficiency criterion; (2) the students who learned from the learning package based on STEM Education Approach achieved learning progress significantly at the .05 level of statistical significance; and (3) the students had opinions that the learning package based on STEM Education Approach was appropriate at the highest level.

Keywords : Learning Package, STEM Education, Mushroom Cultivation, Lower Secondary Students

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 22 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพและกำหนดให้มีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้แก้ไขและพัฒนาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามแนวทางการปฏิรูปการจัดการศึกษา โดยยึดแนวทางการจัดการศึกษาเดิมและปรับพัฒนานวัตกรรมที่ทันสมัย คือมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ จะต้องจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดเนื้อหาสาระ สื่อการเรียนการสอน และแหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. (2551) น. 4-8) การจัดการศึกษา ในประเทศไทยในขณะนี้กำลังประสบปัญหาเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ของหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น O-NET ที่จัดโดยสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. และการทดสอบ Program for International Student Assessment หรือ PISA จากผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผลคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์ 3 ปีซ้อนหลัง ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2560 ถึง 2562 คือ 36.62, 42.73, และ 37.88 ตามลำดับ และผลคะแนนปีล่าสุด 2562 ระดับโรงเรียนคะแนนเฉลี่ย 37.88 ระดับจังหวัดคะแนนเฉลี่ย 29.62 ระดับภาคคะแนนเฉลี่ย 29.58 และระดับประเทศคะแนนเฉลี่ย 30.07 ซึ่งเป็นผลคะแนนที่อยู่ในระดับพอใช้ ยังไม่ดีเท่าที่ควร (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน). (2561ก). ครูผู้สอนจึงสังเกตเห็นปัญหาและสาเหตุจากตัวผู้เรียน ยังขาดทักษะการคิดเพราะการสอนในปัจจุบันมุ่งเน้นเพียงแต่การให้ความรู้มากเพื่อใช้ในการสอบการสอบแบบท่องจำ และเน้นการจดบันทึก แต่ไม่ได้สอนให้นักเรียนได้เกิดทักษะการคิดที่จะทำให้เกิดเชื่อมโยงความรู้ที่มีไปใช้ในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันได้ กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้สังเกตเห็นความสำคัญ จึงได้ผลักดันให้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ระดับมัธยมศึกษา หรือ STEM Education มาเป็นกลยุทธ์หลักในการพัฒนาการศึกษาไทยในทุกๆระดับ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2557)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนมีชัยพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ มีจัดอบรมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยเน้นทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ในหลายๆวิชา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาในชีวิตจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด วิเคราะห์ และสร้างนวัตกรรมที่ใช้ความรู้จากการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ในส่วนของความพยายามในการแก้ปัญหาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังไม่ม้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดบุรีรัมย์ แต่พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดการเรียน ตามแนวทางสะเต็มศึกษา จำนวน 4 เรื่อง ในช่วงปีพุทธศักราช 2558 ถึง พุทธศักราช 2560 ดังนี้ (1) ภัสสร ติดมา (2558) (2)น้ำฝน กุเจริญไพศาล, กนกวรรณ ผิวเหมาะ,

บุษพร โนนเป็ย และปรญา เหลืองแดง (2559) (3) น้าฝน กุเจริญไพศาล, รัชสิยา ชวัญเมือง และ ลลิตา มาเดียม (2560) และ (4) รัชสิริ จิตอาวี (2560)

แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ปัญหา จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียน การสอนยังขาดความหลากหลาย ครูยึดครูเป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนอยู่ในระดับพอใช้ อ้างอิงจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน). (2561ก). ผลการสอบวิชาวิทยาศาสตร์ไม่ผ่านเกณฑ์ระดับชาติ นักเรียนขาดทักษะในการเรียนวิทยาศาสตร์การสังเกต การสำรวจ การคำนวณ การคิดเลขเร็ว รวมถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ที่จะพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษา ฝึกการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เพิ่มเติมรูปแบบการเรียนที่หลากหลาย โดยนำชุดการเรียนเป็นสื่อใน การจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ได้รับโอกาสในการคิดสร้างสรรค์ การออกแบบชิ้นงาน เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และทบทวน การเรียนหรือพัฒนาได้ ตามความต้องการ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีดีขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 พัฒนาชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมีชัยพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็ม ศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ

2.3 ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษากลุ่มสาระการ เรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมีชัยพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

3.2 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ มีความเห็นด้วยระดับมาก

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมีชัยพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3 ห้อง มีจำนวน 82 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนมีชัยพัฒนา จำนวน 39 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เนื่องจากโรงเรียนมีชัยพัฒนา มีชั้นเรียนแต่ละระดับชั้นเพียงห้องเดียว จำกัดห้องเรียนละไม่เกิน 35 คน การจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม นักเรียนสามารถเรียนแบบอิสระชั้นทำกิจกรรมร่วมกันได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ประเภทได้แก่ (1) ชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ (2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบคูชานาน เป็นแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และ (3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ เป็นแบบประเมินค่า จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ประเภท ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (1) เตรียมสถานที่ (2) วัน เวลา ในการทดสอบประสิทธิภาพ (3) แนะนำนักเรียนในการเรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา (4) เตรียมความพร้อมของกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา (5) ขั้นตอนการเรียน (6) เก็บรวบรวมข้อมูล และ (7) สัมภาษณ์นักเรียนในการทดสอบแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนตามแนวทาง สะเต็มศึกษา E_1/E_2 การทดสอบค่าที การหาค่าเฉลี่ย การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่ากายางายของแบบทดสอบ (p) การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

5.1 ผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ พบว่า มีค่าประสิทธิภาพ 81.00/82.33 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

5.2 ผลความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

6. อภิปรายผล

จากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายได้ดังนี้

6.1 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จากการสังเกตจะเห็นว่า การออกแบบชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา มีส่วนสำคัญในการช่วยสร้างความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา ทำให้นักเรียนสนใจเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้มีการออกแบบชุดการเรียนในคานองประกอบต่อไปนี้ สอดคล้องกับ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2551) น. 18). (1) เนื้อหา มีการ

ออกแบบเนื้อหาให้มีการจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ (2) ภาพประกอบ เป็นภาพประกอบในเนื้อหาเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน (3) อธิบายเนื้อหาที่ทำให้ให้นักเรียนเห็นภาพ และช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียน ชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษามีกรอบออกแบบเป็นสื่อประสมมีภาพ วิดีทัศน์ และตัวอักษรอธิบายเนื้อหา สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ของเรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ ทำให้นักเรียนสนใจอยากเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความเข้าใจเนื้อหาสาระ จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า จากกิจกรรมช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.43, S.D. = .62$) เพ็ญศรี สร้อยเพชร (2542) น.3) กล่าวว่ ชุดการเรียน เป็นระบบการผลิตและการนำเสนอสื่อประสมที่สอดคล้องกับวิชาหน่วยการสอนและหัวข้อมาช่วยในการเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเสนอเนื้อหาสาระเฉพาะเรื่อง และมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง ชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ตามชื่อเรื่องของชุดการเรียน ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60, S.D. = .49$) ภาพประกอบ เนื้อหาที่มีความคมชัด ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.40, S.D. = .61$) และแบบทดสอบหลังเรียนช่วยให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง ($\bar{X} = 4.59, S.D. = .49$)

6.2 การทำกิจกรรมระหว่างเรียน ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมระหว่างเรียน ได้แก่ แบบปฏิบัติ อยู่ในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนได้มีการลงมือปฏิบัติออกแบบชิ้นงาน แก้ไขปัญหา และจดบันทึก เพื่อทบทวนความรู้ที่ได้เรียนจากบทเรียน ช่วยให้นักเรียนจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น หลังจากเรียนจบในแต่ละตอนในบทเรียน ซึ่งเหมาะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทบทวนความรู้ที่ได้ศึกษาไป จากการสังเกตจะเห็นว่า การทำกิจกรรมระหว่างเรียน ช่วยในการทบทวน และทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน หลังผ่านการเรียนมาแล้ว นักเรียนสามารถตอบคำถามในแบบฝึกปฏิบัติได้ถูกต้อง ในการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า แบบฝึกปฏิบัติช่วยทบทวนความรู้ ความจำ และความเข้าใจที่ได้เรียนจากบทเรียนที่เรียนมาชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ช่วยให้นักเรียนได้ตรวจสอบความถูกต้องของชุดการเรียนด้วยตนเอง ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.37, S.D. = .60$) และการเรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษาช่วยให้นักเรียนได้ทักษะการทำงานเป็นทีม ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, S.D. = .47$)

6.3 การทดสอบประสิทธิภาพชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษาอย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ ผู้วิจัยได้ออกแบบการทดสอบคุณภาพชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา โดยมีขั้นตอน ดังนี้ (1) การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว โดยทดลองกับนักเรียนจำนวน 3 คน ที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงคุณภาพของชุดการเรียน ครั้งที่ 1 (2) การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม โดยทดลองกับนักเรียน จำนวน 6 คน ที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงคุณภาพชุดการเรียน ครั้งที่ 2 และ (3) การทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนาม โดยทดลองกับนักเรียน จำนวน 30 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงคุณภาพชุดการเรียน ครั้งที่ 3 ในประเด็นนี้ได้สอดคล้องกับ มี 3 ขั้นตอน คือ การทดลองแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม จากเหตุผลที่กล่าวมาส่งผลให้นักเรียนทำคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเป็นไปตามเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ที่กำหนดไว้ ทำให้ชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ มีประสิทธิภาพเหมาะสมที่จะใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

6.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จากการวิจัยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า (1) การศึกษาชุดการเรียนในรูปแบบสื่อประสม และ (2) การทำกิจกรรมระหว่างเรียน จากเหตุผลที่กล่าวมาส่งผลให้นักเรียนทำคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (1) ภัสสร ติตมา (2558) การจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง STEM Education เรื่องระบบของร่างกายมนุษย์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (2) น้าฝน คูเจริญ และคณะ, (2559) การพัฒนาชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ เรื่องสารละลายกรด-เบส โดยเน้นกระบวนการคิด (3) น้าฝน คูเจริญไพศาล และคณะ, (2560) การพัฒนาชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM EDUCATION) เรื่อง การปรับปรุงคุณภาพน้ำ (4) รัชศิริ จิตอาารี (2560) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้และการจัดการเรียนรู้ STEM EDUCATION เพื่อเสริมสร้างการรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตรงกัน ทั้ง 4 เรื่อง

6.5 ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = .59) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากเหตุผลที่กล่าวมาความคิดเห็นของนักเรียนด้านคุณภาพของชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ตามชื่อเรื่องของชุดการเรียน และการทำแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนช่วยให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเองมากยิ่งขึ้น ด้านความรู้และผลที่ได้รับจากการเรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ช่วยให้นักเรียนได้ทักษะการทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบ กิจกรรมระหว่างเรียนทำให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหา และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

7. สรุปผล

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ มีประสิทธิภาพ 81.00/82.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 (2) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ มีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดในโรงเรือนอัจฉริยะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 จากผลการวิจัยพบว่า ในการเรียนการสอนด้วยชุดการเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา จะได้ผลดีและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้นั้น ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนฝึกตั้งคำถาม ฝึกการคิด

แก้ปัญหา และใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมได้ ฝึกการทำงานกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

8.2 ในการจัดกิจกรรม ครูควรให้ความรู้พื้นฐานกับนักเรียนเกี่ยวกับการเพาะเห็ดในโรงเรือนแบบทั่วไป และสอนวิธีใช้เครื่องมือในการสร้างโรงเรือนเห็ด เพื่อป้องกันอันตรายจากการใช้เครื่องมือ

8.3 ครูผู้สอนควรวางแผนเนื้อหาและเวลาในกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอนนั้น ๆ ตามศักยภาพของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- น้ำฝน กุเจริญไพศาล, กนกวรรณ ผิดเหมาะ, บุษพร โนนเป็ย และ ประญา เหลืองแดง. (2559). การพัฒนาชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ เรื่องสารละลายกรด-เบสโดยเน้นกระบวนการคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา สาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(16), 16-28.
- น้ำฝน กุเจริญไพศาล, รังสิยา ขวัญเมือง และ ลลิตา มาเยี่ยม. (2560). การพัฒนาชุดการกิจกรรมวิทยาศาสตร์ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM Education) เรื่อง การปรับปรุงคุณภาพน้ำสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 11(21), 23-38.
- เพ็ญศรี สร้อยเพชร. (2542). *บทเรียนสำเร็จรูป* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัตสร ติตมา. (2558). การจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง STEM Education เรื่อง ระบบของร่างกายมนุษย์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารราช-พฤกษ์*, 13(3), 71-76.
- รักษศิริ จิตอารี. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้และการจัดการเรียนรู้ STEM EDUCATION เพื่อเสริมสร้างการรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารศึกษาศาสตร์คณะครุศาสตร์*, 19(2), 202-213.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน). (2561ก). *รายงานประจำปี 2561*. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). <http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/School/ReportSchoolBySchool.aspx?mi=2>
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2557). *มาตรฐานการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สุคนธ์ ลินธพานนท์. (2551). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิควิธีคิด.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์

Factors Affecting English Achievement of Matthayomsuksa 6 Students in Buriram Province

ธาริณี จำปามาัย¹ นิยม อานไมล์² กระพัน ศรีงาน³

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

tharinee@lamplaimat.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

dr.pop101@gmail.com

krapan_bru@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และพัฒนารูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,103 คน จากโรงเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรียงลำดับจากขนาดอิทธิพลรวมมากที่สุดคือ .390, .305, .203, .158, .141 และ .088 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อภาษาอังกฤษ การสนับสนุนของผู้ปกครอง คุณภาพการสอนของครู อีทีมนวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยี ตามลำดับ การพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลปัจจัยพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square Test เท่ากับ 103.905, df เท่ากับ 83, มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่ $P = .060$, RMSEA เท่ากับ 0.015, SRMR เท่ากับ 0.015, CFI เท่ากับ 0.999 และ TLI เท่ากับ 0.996 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : ปัจจัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ

Abstract

This research aimed to study the factors that affected English achievement of Matthayomsuksa 6 students in Buriram Province. The purposes of this research were to 1) study the relation of factors to English achievement 2) develop the model of factors affecting English achievement of the students. The representative samples were 1,103 Matthayomsuksa 6 students obtaining from various schools in Buriram Province by using multi-stage random technique. The instrument used in this research was the questionnaire about six groups of factors that affected students' English achievement. The data was collected to analyze by

using the structural equation modeling (SEM) approach. The results revealed that the effect of factors to students' English achievement considered from the total effects, from the most (.390) to the least influential (.088), were as follows; motivation, attitude towards English, parental support, quality of teaching, self-concept and use of technology respectively. It was found that the developed model of factors affecting students' English achievement could be conformed to the evident data. The evident data was showed as follows; Chi-square Test =103.905, df =83, statistically significant at .01 level, P =.060, Chi-square Test/df =1.251, RMSEA =0.015, SRMR =0.015, CFI =0.999 and TLI =0.996 that all of the data passed the set criteria.

Keywords : Factors, Achievement, English

1. บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด เนื่องจากเป็นภาษากลางที่ใช้สื่อความหมายไปเกือบทั่วโลก การส่งเสริมให้เยาวชนไทยโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยที่กำลังศึกษาเรียนรู้ให้มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษในระดับที่สื่อสารได้ สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ปฏิบัติงานและประกอบอาชีพ ตลอดจนศึกษาต่อ จึงเป็นความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง (วิวัฒนาพร ระวังทุกข์, 2552, หน้า 40) กระทรวงศึกษาธิการจึงตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นความจำเป็นของการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียน เพื่อใช้ในด้านการติดต่อสื่อสารได้และมีพื้นฐานภาษาอังกฤษดีพอที่จะนำไปใช้ในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพในอนาคต (เฉลิม ทองนวล, 2554, หน้า 1) การประเมินการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษตามโครงสร้างหลักสูตรภาษาต่างประเทศ ได้แบ่งตามระดับความสามารถทางภาษาและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญออกเป็นช่วงชั้นละ 3 ปี โดยช่วงชั้นสุดท้ายคือช่วงชั้นที่ 4 ประกอบด้วย ม.4-6 โดยจัดเป็นระดับก้าวหน้า และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นชั้นเรียนสุดท้ายของช่วงชั้น การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในชั้นนี้จึงถือว่ามีความสำคัญสูงสุดตามโครงสร้างหลักสูตร อย่างไรก็ตามสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งจะเห็นได้จากผลการวิจัยและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละสถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2551, หน้า 1) ผู้เรียนจำนวนมากยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม (Walberg, 1989, pp. 149-150) การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทราบสิ่งเร้าที่ทำให้ให้นักเรียนสนใจและให้ความสำคัญกับการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แม้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมีอย่างไม่จำกัด แต่มีการศึกษาวิจัยที่แสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผล (Acharya, 2018) ได้แก่ ปัจจัยด้านการปรับ ตัวด้านการเรียนภาษาอังกฤษ ด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้ปกครอง ด้านการสนับสนุนการเรียนจากผู้ปกครอง ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านคุณลักษณะของผู้สอน และด้านเทคนิควิธีการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ฉัตรแก้ว เภาวิเศษ และวรรณวิภา จตุชัย, 2555, หน้า 45) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอีกด้วย (Muchemwa, 2015, p. 527)

จากการศึกษาคำরা เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยได้มาจากการนำตัวแปรมาสังเคราะห์ความถี่ปัจจัย ได้ตัวแปรที่ศึกษาคั้งนี้ เจตคติต่อภาษาอังกฤษ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อัตมโนทัศน์ การสนับสนุนของผู้ปกครอง คุณภาพการสอนของครู และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านตัวผู้เรียน ด้านการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อม โดยนำมาศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้เป็นเชิงประจักษ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 8,164 คน ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 1,103 คน จาก 67 โรงเรียน โดยได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ของไลน์เคอร์แมน เมอเรนดา และโกลด์ ที่ได้เสนอแนะว่าอัตราส่วนระหว่างจำนวนหน่วยตัวอย่างกับจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรควรเป็น 20 : 1 ในงานวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้โมเดลจำนวน 22 ตัวแปร ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จึงต้องมีอย่างน้อยจำนวน 440 คน ขั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายจากสหวิทยาเขตในจังหวัดบุรีรัมย์ปรากฏว่าได้ สหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตนางรอง และสหวิทยาเขตลำปลายมาศ ขั้นที่ 3 แบ่งหน่วยการสุ่มเป็นโรงเรียน ทำการสุ่มอย่างง่ายร้อยละ 30 จากจำนวนโรงเรียนในแต่ละสหวิทยาเขตที่สุ่มได้เมื่อสุ่มแล้วปรากฏว่าได้จำนวนโรงเรียนรวม 7 โรงเรียน จาก 3 สหวิทยาเขต ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,103 คน มากกว่าจำนวนอย่างต่ำที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อคำถาม 75 ข้อ

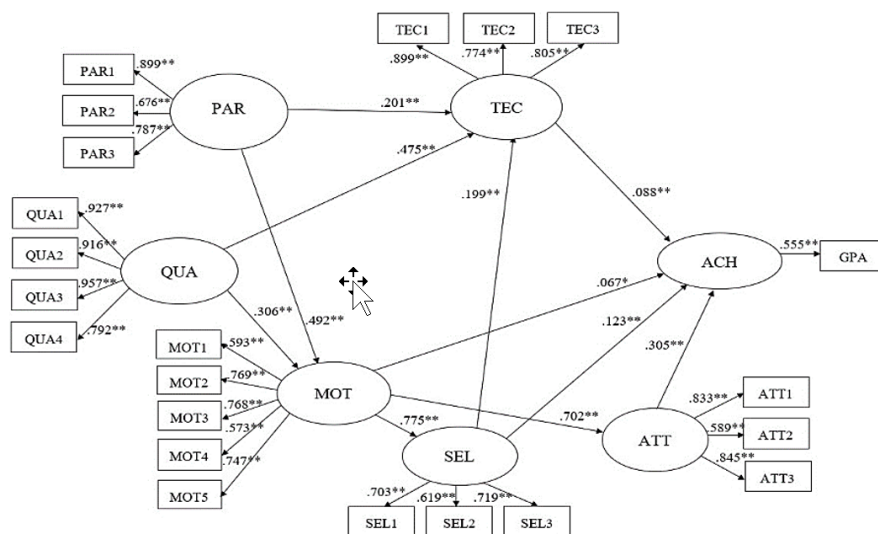
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือมีดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 2) สร้างแบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั้ง 6 ด้าน เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) นำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเนื้อหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข 4) นำแบบวัดที่ได้รับการแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและด้านการสอนภาษาอังกฤษตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความสอดคล้องและครอบคลุมตามนิยามของตัวแปร 5) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้รายงานค่า IOC ได้ข้อคำถามที่มีความสอดคล้องจำนวน 75 ข้อ 6) นำแบบวัดที่ผ่านเกณฑ์ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนลำดวนพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จากนั้นนำผลจากแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้วิธีการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ แล้วทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 7) นำแบบวัดที่คัดเลือกไว้จำนวน 75 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของ Cronbach มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .945 8) จัดพิมพ์แบบวัดฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

4. ผลการวิจัย

4.1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การพิจารณาค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.411-4.308 จึงนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แล้วนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัด พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้มีค่าตั้งแต่ 0.466-0.990 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงแสดงว่าข้อมูลเชิงประจักษ์สอดคล้องกับโมเดลการวัด เพราะทุกตัวมีค่ามากกว่า 0.3

4.2 การพัฒนารูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อพิจารณาระดับความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐาน พบว่ายังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์สัมพันธ์เท่ากับ 7.686 มากกว่าเกณฑ์ระดับความสอดคล้อง ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.078 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.064 มากกว่าเกณฑ์ระดับความสอดคล้อง ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (CFI) เท่ากับ 0.911 และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบของ Tucker และ Lewis (TLI) เท่ากับ 0.896 น้อยกว่าเกณฑ์ระดับความสอดคล้อง ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลเพื่อให้รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังภาพประกอบที่ 1

Chi-square Test (χ^2) = 103.905 df = 83 P = 0.060 Chi-square Test/df = 1.251 RMSEA = 0.015

CFI = 0.999 TLI = 0.996 SRMR = 0.015 R² = 0.235

ภาพประกอบที่ 1 การปรับรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากภาพประกอบที่ 1 เมื่อนำมาพิจารณาระดับความสอดคล้องของโมเดล พบว่า โมเดลที่ปรับมีรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเปรียบเทียบกับโมเดลความสัมพันธ์ตามสมมติฐานดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าสถิติวัดความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับแก้

รูปแบบความสัมพันธ์	ค่าสถิติ								ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
	Chi-square test (χ^2)	df	P	Chi-square test /df	RMSEA	CFI	TLI	SRMR	
สมมติฐานที่ปรับแก้	1521.787	198	0.000	7.686	0.078	0.911	0.896	0.064	ไม่สอดคล้อง
ที่ปรับแก้	103.905	83	0.060	1.251	0.015	0.999	0.996	0.015	สอดคล้อง

จากตารางที่ 1 พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับแก้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากค่าสถิติที่วัดความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับแก้ หลังปรับแก้พบว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ (Chi-Square Test) มีค่าเท่ากับ 103.905 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 83 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($P = .060$) อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติกับจำนวนองศาอิสระเท่ากับ 1.251 อยู่ในเกณฑ์ระดับความสอดคล้องที่เหมาะสมคือไม่เกิน 2 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.015 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.015 อยู่ในเกณฑ์ระดับความสอดคล้องที่เหมาะสมคือต่ำกว่า 0.05 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (CFI) เท่ากับ 0.999 และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบของ Tucker และ Lewis (TLI) เท่ากับ 0.996 อยู่ในเกณฑ์ระดับความสอดคล้องที่เหมาะสมคือ 0.95 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ .235 ต่อมาจึงทำการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดล ความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ที่ปรับแก้

ตัวแปรตาม ตัวแปรต้น	ATT			MOT			SEL			TEC			ACH		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ATT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.305**	-	.305**
MOT	.072**	-	.072**	-	-	-	.775**	-	.775**	.154*	.154*	-	.390*	.323*	.067*
SEL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.199*	-	.199**	.141*	.018*	.123**
PAR	-	-	-	.492**	-	.492**	-	-	-	.201**	-	.201**	.203*	.203*	-
QUA	-	-	-	.306**	-	.306**	.237**	.237**	-	.475**	-	.475**	.158*	.158*	-
TEC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.088**	-	-

Chi-square Test (χ^2) = 103.905 df = 83 P = 0.060 Chi-square Test/df = 1.251 RMSEA = 0.015
CFI = 0.999 TLI = 0.996 SRMR = 0.015 R² = 0.235

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น โดยพิจารณาจากขนาดของอิทธิพลรวม (TE) จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (MOT) เท่ากับ .390 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติต่อภาษาอังกฤษ (ATT) เท่ากับ .305 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การสนับสนุนของผู้ปกครอง (PAR) เท่ากับ .203 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณภาพการสอนของครู (QUA) เท่ากับ .158 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อัตรานักเรียน (SEL) เท่ากับ .141 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการใช้เทคโนโลยี (TEC) เท่ากับ .088 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. อภิปรายผล

5.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 6 ตัว เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเจตคติต่อภาษาอังกฤษมีอิทธิพลมากที่สุดเท่ากับ .390 และ .305 ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้งสองตัวเป็นปัจจัยภายใน แสดงว่าปัจจัยภายในมีอิทธิพลมากที่สุด ดังที่บริกส์ และมัวร์ (Briggs & Moore, 1993) กล่าวว่า แรงจูงใจจัดเป็นองค์ประกอบพื้นฐานด้านคุณลักษณะของนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และการ์ตเนอร์ (Gardner, 1985, อ้างถึงใน Bilash, 2008) กล่าวว่า การมีเจตคติด้านบวกต่อภาษาและวัฒนธรรมและการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นตัวกระตุ้นสำคัญในการประสบความสำเร็จด้านการเรียนภาษาต่างประเทศ ต่อมาเป็นปัจจัยภายนอกได้แก่ การสนับสนุนของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเท่ากับ .203 ดังที่ครอนบาค (Cronbach, 1970) กล่าวว่า เด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมักมาจากครอบครัวที่บิดามารดาที่มีเจตคติที่ดีต่อลูกและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด จะทำให้เด็กเรียนได้เต็มที่และประสบความสำเร็จในการเรียน และคุณภาพการสอนของครูมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเท่ากับ .158 ดังที่ซู (Xu, 2010) กล่าวว่าคุณภาพของโรงเรียนและการสอนที่สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ด้านการพูดและการเขียนของ

นักเรียนแต่ละคน ต่อมาเป็นอัตโนมัติที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเท่ากับ .141 สอดคล้องแอดเคอร์แมน (Ackerman, 2020) กล่าวว่าอัตโนมัติเป็นสิ่งที่น่าสนใจไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถทำนายอัตโนมัติได้ และปัจจัยที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดคือ การใช้เทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเท่ากับ .088 ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกและมีข้อจำกัดในการเข้าถึง แต่ที่ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ที่ให้นักเรียนมีสมรรถนะ ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเอง

5.2 รูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่พัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลปัจจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากค่าสถิติที่วัดความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับแก้ โดยดูจากผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์

6. สรุปผล

6.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 6 ตัว เรียงลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อภาษาอังกฤษ การสนับสนุนของผู้ปกครอง คุณภาพการสอนของครู อัตโนมัติ และการใช้เทคโนโลยี

6.2 การพัฒนารูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดบุรีรัมย์ การพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลปัจจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพิจารณาจากค่าสถิติที่วัดความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับรูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับแก้ แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีเจตคติที่ต่อภาษาอังกฤษ และเสริมสร้างให้นักเรียนมีอัตโนมัติ

7.2 ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียน และผู้ปกครอง และสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

7.3 ศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติม เนื่องจากปัจจัยที่ศึกษาในงานวิจัยนี้มาจากการสังเคราะห์ของผู้วิจัยในปีที่ทำการศึกษา ซึ่งในอนาคตอาจมีปัจจัยตัวอื่นที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ฉัตรแก้ว เภาวิเศษ และวรรณวิภา จิตุชัย. (2556). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.” [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์]. วารสารบริหารการศึกษาบวบฉัต. 14(1) : 45 - 61.
- เฉลิม ทองนวล. (2554). *คู่มือพัฒนาการเรียนและการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ : ไซเค็ทพับลิชชิง.
- วัฒนาพร รั้งทับทิม. (2552). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *สภาวะการศึกษาไทยปี 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค Thailand 4.0*. กรุงเทพฯ : สกศ.
- Acharya, Devi Ram. (2018). *Exploring factors related to students' learning achievement in Nepal*. Retrieved 23 January 2020, from <https://bangkok.unesco.org/content/exploring-factors-related-students%E2%80%99-learning-achievement-nepal>.
- Ackerman, Courtney. (2020). *What is Self-Concept Theory? A Psychologist Explains*. Retrieved 10 January 2020, from <https://positivepsychology.com/self-concept/>.
- Briggs, John B. & Moore, Phillips J. (1993). “*Teaching for Better Learning*.” The Process of Learning. 3rd ed. Sydney : Prentice Hall.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychology Testing*. 4th ed. New York : Harper and Row.
- Gardner, R. C., & Lambert, W. E. (1972). *Attitudes and Motivation in Second Language Learning*. Rowley, MA : Newbury House Publishers.
- Muchemwa, Stella. (2015). “*Factors Influencing the Learning of English Language for Academic Purposes for Foreign Students: A case of Solusi University*.” European Online Journal of Natural and Social Science. 4(3) ; 527 - 535.
- Xu, Shelley Hong. (2010). *Teaching English Language Learners*. New York : Guildford Press.
- Walberg, Hebbert J. (1989). *The Effective Teacher*. New York : McGraw-Hill.

การวิเคราะห์และเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา An Analysis and Arrangement of South I-Sarn Folk Songs for Marching Band in Secondary Schools

ธัญศรุต กลีบสมุทร¹ วงศ์วิฑูรสมุทร¹ จิติ ปัญญาอินทร์² ธนพล ตีรชาติ³

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

keetasilpanusom@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

thiti.py@bru.ac.th

thanapon@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ วิเคราะห์และเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างงานเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตในระดับเริ่มต้นของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือในกลุ่มอีสานใต้ มาพัฒนาเป็นบทเพลงสำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา และเป็นการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพลงพื้นบ้านอีสานใต้จาก 2 ประเภทวงดนตรี คือ ประเภทวงมโหรีอีสานใต้ และวงกันตรึม ที่มีทำนองน่าสนใจรวมทั้ง 4 บทเพลง คือ เพลงกล่อม, เพลงทรงปราสาท, เพลงตาวัง และเพลงปกาสดราว โดยนำเพลงทั้งหมดมาวิเคราะห์ทำนองและนำมาเรียบเรียงในรูปแบบเพลงมาร์ช (March) และใช้รูปแบบสกอแบบ Flexible Score เพื่อให้อ่านวงโยชวาทิตขนาดเล็ก และกำหนดความยากง่ายของบทเพลงในระดับง่าย เพื่อเป็นการฝึกทักษะการบรรเลงของนักเรียนวงโยชวาทิตในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยใช้โครงสร้างของบทเพลงในรูปแบบ Theme and Variation เพื่อรักษาทำนองเดิมของเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ไว้คงเดิม และเพิ่มลักษณะต่าง ๆ ของการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตเพื่อให้บทเพลงน่าสนใจ

ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์และเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา ต้องใช้องค์ความรู้ในด้านการวิเคราะห์บทเพลงที่เหมาะสมในการเรียบเรียงเสียงประสานวงโยชวาทิต ซึ่งบทเพลงที่นำมาใช้นั้นต้องมีโครงสร้างของทำนองที่ชัดเจน มีความเข้าใจในการเรื่องของการเลื้อยบันไดเสียง ลักษณะจังหวะ และการใช้ทำนองสอดประสานที่เหมาะสมสำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัศึกษาระดับเริ่มต้น ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างผลงานในบทเพลง “มาร์ชอีสานใต้” มีความยาวเพลง 2.02 นาที เพื่อใช้บรรเลงและฝึกทักษะต่าง ๆ ของวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา

คำสำคัญ : การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ การเรียบเรียงเสียงประสาน วงโยชวาทิต โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to analyze and arrange the south I-Sam folk songs for marching band in secondary schools. This was to create an arrangement for a marching band at the beginning level of the secondary school by using the South I-Sam folk songs which is the culture of the Northeastern region in the South I-Sam group. to develop into a song for marching band in secondary school and to preserve the southeastern folk songs to be more known.

The researcher selected south I-Sam folk songs from two types of bands is Mahori I-Samtai and Kantrum with a total of 4 interesting melodies is “Khlom”, “Shong Prasart”, “Taring” and “Pakastraw” by bringing all the songs to analyze the melody and arrange them in the “March Form” and use the flexible score format to facilitate small marching bands and set the difficulty - easy of the song at the beginning level in order to practice the playing skills of the students in marching band at the secondary schools. The researcher used the structure of the songs in the “Theme and Variations” to maintain the original melody of the south I-Sam folk songs. and adding different aspects of the arrangement for the marching band to make the songs interesting.

The results of the research revealed that the analysis and arrangement of south I-Sam folk songs for Marching band in secondary schools A knowledge in the analysis of appropriate songs is required for the arrangement of the marching band The songs used must have a clear melody structure and understanding the selection of tones, rhythm and Counter Point for an entry-level marching band. which the researcher has created works in the song “South I-Sam March” has a song length of 2.02 minutes for playing and practicing various skills of the marching band in secondary schools.

Keywords : Analysis of Southern Isan Folk Songs, Arrangement, Marching Band, Secondary Schools

1. บทนำ

ดนตรีเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มีคุณค่ามหาศาล มนุษย์ได้นำเอาคุณค่าของดนตรีมาใช้ประโยชน์มากมายทั้งในด้านสร้างความบันเทิงและด้านพิธีกรรมเกี่ยวกับความเชื่อ ด้านความบันเทิงนั้น ดนตรีทำให้จิตใจเบิกบานร่าเริงแจ่มใส ซึ่งสังเกตได้ว่าที่ใดมีเสียงดนตรีที่นั่นมักจะมีคนสนุกสนานรื่นเริง ส่วนทางด้านพิธีกรรมเกี่ยวกับความเชื่อนั้น มนุษย์มีความเชื่อว่าเสียงดนตรีทำให้สิ่งลี้ลับที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติพึงพอใจ และบันดาลให้มนุษย์มีความสุขความเจริญบังเกิดความอุดมสมบูรณ์และความปลอดภัย มนุษย์จึงได้จัดพิธีกรรมต่าง ๆ ขึ้นตามความเชื่อ โดยมีดนตรีเป็นส่วนประกอบ เช่น การเซ่นไหว้ การบวงสรวง การเรียกขวัญ การสู่ขวัญ เป็นต้น จะเห็นว่าดนตรีมีคุณค่าต่อวิถีชีวิตหลายอย่าง (ภิภพ ปิ่นแก้ว, 2559: 1)

ดนตรีพื้นบ้านอีสานมีวิวัฒนาการมาเป็นเวลานาน เริ่มจากการเลียนเสียงของธรรมชาติป่าเขา ลำเนาไพร เสียงฝนตก เสียงลมพัด เสียงใบไม้ไหว และเสียงน้ำตก นำวัสดุท้องถิ่นพื้นบ้านมาเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ต้นหญ้าปล้อง และไม้ไผ่ เป็นวิวัฒนาการจากการเลียนเสียงของธรรมชาติ ป่าเขาลำเนาไพร จึงเป็นการพัฒนาขั้นสูงสุดของการประดิษฐ์เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานที่มีความละเอียด มีความไพเราะมากขึ้น และเริ่มนำเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน มาประสมประสาน กันเกิดเป็นวงดนตรีพื้นบ้าน เช่น โปงลาง พิณ แคน โห่ดก และกลอง ดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ลักษณะเด่นของดนตรีพื้นบ้านอีสาน มีการสืบทอดเชื่อมโยงจากอดีตสู่ปัจจุบันด้วยวิธีการทาง “มุขปาฐะ” ที่มีลักษณะท่องทำนอง รูปแบบ และลีลา ที่มีหลายระดับเสียง ส่วนมากจะเน้นการระเลงประกอบดนตรี ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางดนตรีในลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น (ปิยพันธ์ แสนทวิสุข. 2549: 13)

การเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ในวงดนตรีสากลเพื่อให้เกิดกลิ่นอายของเพลงประจำชาติไทยหรือบทเพลงไทยเดิม เช่น เพลงลาวดวงเดือน ผลงานโดย ประทีป สุพรรณโรจน์ ใช้ทำนองเพลงไทยเดิม "ลาวดวงเดือน" เรียบเรียงเสียงประสานใหม่สำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม, ผลงานเพลง “Bangkok Fantasia” โดย อาจารย์วานิช โปตะวนิช นำเครื่องดนตรีไทย เช่น เปิงมาง กลองทับ ไซ่แนวทำนองเพลงไทยเดิมมาพัฒนาใหม่ โดยการขยายทำนอง หรือ ย่อลักษณะจังหวะและอีกหนึ่งบทเพลงที่ประพันธ์สำหรับวงออเคเรสตริง คือ “Rong Ngeng” ผลงานเพลงประจำชาติ ชุดเพลงพื้นบ้าน โดย ประทีป สุพรรณโรจน์ บันทึกเสียงโดย วงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีผู้ประพันธ์อีกหลายท่าน เช่น อาจารย์ วิจิตร จิตรังสรรค์, อาจารย์อนุพงศ์ อมาตยกุล ที่นำเพลงพื้นบ้านไทยมาเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ในรูปแบบวงโยชวาทิตเดินแถว และนั่งบรรเลง (ภูษิต สุวรรณมณี. 2557: 3)

กิจกรรมวงโยชวาทิตไม่ได้ให้ประโยชน์แต่เพียงการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เท่านั้น ยังสามารถเป็นแรงบันดาลใจและให้ความรู้ในด้านดนตรี เพื่อจะสามารถนำไปประกอบอาชีพ ด้านการเป็นนักดนตรีได้ในอนาคต ทั้งยังขัดเกลาจิตใจให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน และสุขุมขึ้น (สำนักนันทนาการ กรมพลศึกษา. 2559: 1) วงโยชวาทิตถือว่าเป็นวงดนตรีที่มีประโยชน์ แก่นักเรียนเพราะถือเป็นกิจกรรมหนึ่งในสถานศึกษา ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย มีส่วนสร้าง แรงบันดาลใจและความรู้ทางการดนตรีแก่นักเรียน เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ (รติรส จันทน์สมติ. 2551: 12) ในระยะแรกประเทศไทยมักเรียก วงโยชวาทิตว่า วงพาหเรศ วงโยชวาทิตประกอบ ไปด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องกระทบ เครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมไม้ และเครื่องดนตรีประเภทลมทองเหลือง ในวงโยชวาทิต สมัยใหม่อาจรวมถึงผู้แสดงเข้าจังหวะด้วยรูปแบบ ของวงโยชวาทิตในสถานศึกษามีหลายรูปแบบ (อัศวัตถ์ เข็มกลาง. 2562: 124)

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์และเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยการคัดเลือกเพลงพื้นบ้านอีสานใต้จาก 2 ประเภทวงดนตรี คือ ประเภทวงมโหรีอีสานใต้ และวงกันตรึม ที่มีทำนองน่าสนใจรวมทั้ง 4 บทเพลง คือ เพลงกล่อม, เพลงทรงปราสาท, เพลงคาริง และเพลงปกาสดราว โดยนำเพลงทั้งหมดมาวิเคราะห์ทำนอง และนำมาเรียบเรียงในรูปแบบเพลงมาร์ช (March) และใช้รูปแบบสกอแบบ Flexible Score เพื่อให้อ่านง่ายให้กับวงโยชวาทิตขนาดเล็ก และเพื่อเป็นการฝึกทักษะการบรรเลงของนักเรียนวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยใช้โครงสร้างของบทเพลงในรูปแบบ Theme and Variation เพื่อรักษาทำนองเดิมของเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ไว้คงเดิม และเพิ่มลักษณะต่าง ๆ ของการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตเพื่อให้บทเพลงน่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ให้เป็น

เพลงสำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ให้ยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์และเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ เพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา

การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ เพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ทั้งจากวงมโหรีอีสานใต้ และวงกันตรึมเพื่อคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำนองเพลงพื้นบ้านอีสานใต้จากวงมโหรีอีสานใต้ และวงกันตรึมที่คัดเลือกนั้น ต้องสามารถนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตได้ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกทำนองเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ โดยวงมโหรีอีสานใต้ มีจำนวน 3 เพลง คือ เพลงตาริง เพลงทรงปราสาท และเพลงกล่อม ส่วนวงกันตรึม มีจำนวนทั้งหมด 1 เพลง คือ เพลงปกาสดราว ซึ่งทั้ง 4 บทเพลงนี้มีทำนอง และจังหวะที่เหมาะสมเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์เพื่อการคัดเลือกทำนองทั้งหมด 5 ด้าน คือ ด้านบันไดเสียง (Scale) ด้านอัตราความเร็ว (Tempo) ด้านอัตราจังหวะ (Rhythm) ด้านพื้นผิวของบทเพลง (Texture) และด้านคีตลักษณ์ (Form)

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่คัดเลือกเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสาน สำหรับวงโยชวาทิต

ชื่อเพลง	ประเภทวง	ข้อมูลวิเคราะห์ด้านต่าง ๆ				
		ด้านบันไดเสียง (Scale)	ด้านอัตราความเร็ว (Tempo)	ด้านอัตราจังหวะ (Time Signature)	ด้านพื้นผิวเพลง (Texture)	ด้านคีตลักษณ์ (Form)
ตาริง	มโหรีอีสานใต้	C Major	80 - 82	Simple duple time	Homophonic Texture	Binary form
ทรงปราสาท	มโหรีอีสานใต้	G Major	64 - 66	Simple duple time	Heterophonic Texture	Ternary form
กล่อม	มโหรีอีสานใต้	Bb Major	96 - 100	Simple duple time	Homophonic Texture	Ternary form
ปกาสดราว	กันตรึม	F Major	96 - 100	Simple duple time	Heterophonic Texture	Binary form

จากตารางการวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่คัดเลือกเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต พบว่า เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่คัดเลือกเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตมีองค์ประกอบด้านบันไดเสียงมีทั้งหมด 4 บันไดเสียงทั้งทางชาร์ป (Sharp) และทางแฟลต (Flat) ซึ่งแต่

ละเพลงมีบันไดเสียงที่ต่างกัน แต่ใช้แบบ Pentatonic Scale เหมือนกัน ในด้านของอัตราความเร็ว จะอยู่ในช่วง 64 - 100 bmp โดยในแต่ละเพลงมีความช้า เร็ว ที่แตกต่างกันออกไป ส่วนในด้านของอัตราจังหวะ ทั้ง 4 บทเพลงมีลักษณะอัตราจังหวะในกลุ่มสองธรรมดา Simple duple time ทั้งหมด ด้านพื้นผิวของเพลง พื้นบ้านอีสานใต้จะมีพื้นผิวที่ปรากฏทั้งหมด 2 รูปแบบ คือ Homophonic Texture และ Heterophonic Texture ซึ่งมีพื้นผิวเพลงที่ต่างกันของแต่ละบทเพลง และในด้านคีตลักษณะของเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ คัดเลือกเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตนั้น มีทั้งหมด 2 รูปแบบที่ปรากฏ คือ Binary form และ Ternary form ซึ่งเหมาะสมสำหรับการนำมาเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์จำนวนค่าโน้ตประเภทต่าง ๆ ในเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่คัดเลือกเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต

ชื่อเพลง	จำนวนค่าโน้ตประเภทต่าง ๆ ในบทเพลง				
	ตัวขาว Half note	ตัวดำ Quarter note	เซบีด 1 ชั้น Eighth note	เซบีด 2 ชั้น Sixteenth note	ค่านอตที่ยึดออก Rhythm dot
ตาริง	7	6	43	2	7
ทรงปราสาท	6	15	187	-	7
กล่อม	4	5	151	-	4
ปกาสตราว	7	6	85	-	10

จากตารางการวิเคราะห์จำนวนค่าโน้ตประเภทต่าง ๆ ในเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่คัดเลือกเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต พบว่า เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่คัดเลือกเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตมีค่านอตที่พบมากที่สุด คือ โน้ตเซบีด 1 ชั้น (Eighth note) ส่วนที่พบน้อยที่สุดคือ โน้ตเซบีด 2 ชั้น (Sixteenth note) และมีค่านอตต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย ตัวขาว(Half note) ตัวดำ (Quarter note) และมีโน้ตที่ยึดค่านอกออกไปกว่าปกติ (Rhythm dot) ซึ่งสามารถนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตได้อย่างเหมาะสม

3.2 การนำเพลงพื้นบ้านอีสานใต้มาเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต

การนำเพลงพื้นบ้านอีสานใต้มาเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือก และวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยมีทั้งหมด 4 บทเพลงที่เหมาะสม คือ เพลงตาริง เพลงทรงปราสาท เพลงกล่อม และเพลงปกาสตราว ซึ่งมีความเหมาะสมในการนำมาเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสกอ์เพลงพื้นบ้านที่นำมาเรียบเรียงเสียงประสานวงสำหรับวงโยชวาทิตเพื่อศึกษาโครงสร้าง และรูปแบบของการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งหมด 2 บทเพลง คือ Sound of E-san เรียบเรียงเสียงประสานโดย พันเอกประทีป สุพรรณโรจน์ และเพลงแห่ (Hae) เรียบเรียงเสียงประสานโดย วิษณุกมล ชัยวานิชศิริ พบว่า ทั้ง 2 บทเพลง มีจำนวนห้องเพลงที่ต่างกันเนื่องจากองค์ประกอบโดยรวมของบทเพลง และมีอัตราความเร็วที่หลากหลายเพื่อทำให้บทเพลงมีความน่าสนใจมากขึ้นโดยใช้ศัพท์ทางดุริยางคศิลป์ในการกำกับอัตราจังหวะ มีพื้นผิวดนตรีแบบเดียวกัน คือ Heterophonic Texture มีหลายทำนอง ซึ่งมีผู้บรรเลงตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ดำเนินทำนองหลัก

เดียวกัน มีการตกแต่งทำนองเพิ่มเติมจากทำนองหลัก โดยมีจุดร่วมของเสียงหรือลูกตกเดียวกัน และใช้คีตลักษณะรูปแบบเดียวกัน คือ รูปแบบทิม และแวริเอชัน (Theme and Variations) เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ทิม (Theme) หรือทำนองหลัก และ แวริเอชัน (Variations) หรือส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงจากทำนองหลัก และเลือกใช้เครื่องดนตรีที่คล้ายคลึงกัน มีความแตกต่างอยู่บ้างเพื่อสร้างความหลากหลายทางทำนอง หลังจากศึกษาสกอ์เพลงพื้นบ้านที่นำมาเรียบเรียงเสียงประสานวงสำหรับวงโยชวาทิต ผู้วิจัยได้ศึกษาสกอ์เพลงในรูปแบบ Flexible Score จำนวน 2 บทเพลง คือ มาร์ชเจ้าพระยา (Flexible Band Edition) เรียบเรียงเสียงประสานโดย วิษณุกมล ชัยวานิชศิริ และ Disney on Parade เรียบเรียงเสียงประสานโดย John Vinson การศึกษาสกอ์เพลงทั้ง 2 เพลง พบว่า มีการจัดรูปแบบแนวเสียง (Part) ที่แตกต่างกัน คือ มาร์ชเจ้าพระยา มีการจัดแนวเสียงของเครื่องเป่า (Wind Instrumentation) ทั้งหมด 6 แนวเสียง และมีเครื่องกระทบ (Percussion) รวมด้วย ส่วนในบทเพลง Disney on Parade มีการจัดแนวเสียงของเครื่องเป่า (Wind Instrumentation) ทั้งหมด 6 แนวเสียง และมีเครื่องกระทบ (Percussion) รวมด้วยเช่นกัน แต่ทั้ง 2 บทเพลง มีการจัดวางเครื่องดนตรีในแนวเสียงที่ใกล้เคียงกัน โดยทุกการจัดวางแนวเครื่องดนตรี สามารถจัดสรรผู้เล่นในวงโยชวาทิตให้ตรงกับแนวเสียงการจัดวางเครื่องดนตรีได้โดยไม่จำเป็นต้องมีเครื่องดนตรีครบทุกแนว ทำให้สามารถบรรเลงบทเพลงทั้ง 2 บทเพลงนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับวงโยชวาทิตทุกขนาด หลังจากได้ทำการศึกษาหลักการที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีวิธีการต่าง ๆ คือ

ผู้วิจัยเลือกใช้ได้ใช้สกอ์เพลงในรูปแบบ Flexible Score เพราะเหมาะสมกับวงโยชวาทิตทุกขนาด ทำให้สามารถจัดสรรผู้เล่นในวงโยชวาทิตได้โดยไม่จำเป็นต้องมีเครื่องดนตรีครบทุกแนว แต่สามารถบรรเลงบทเพลงนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวเสียงเครื่องเป่า (Wind Instrumentation) ไว้ทั้งหมด 4 แนว และมีเครื่องกระทบ (Percussion) โดยมีรายละเอียด คือ

Part 1 ประกอบด้วย Flute, Clarinet in B flat, และ Trumpet in B flat

Part 2 ประกอบด้วย Clarinet in B flat, Alto Saxophone in E flat และ Trumpet in B flat

Part 3 ประกอบด้วย Alto Saxophone in E flat, Tenor Saxophone in B flat และ Horn in F

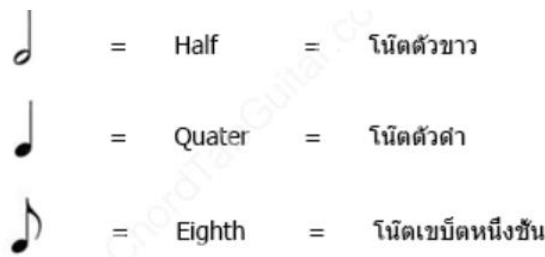
Part 4 ประกอบด้วย Baritone Saxophone E flat, Trombone, Euphonium และ Tuba

Percussion ประกอบด้วย Marching Snare Drum, Marching Bass Drums, Marching Cymbals และ ฉิ่ง

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนเครื่องดนตรีที่ใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสาน

Woodwind	Brass	Percussion	เครื่องมือนดนตรีอื่น ๆ
Flute	Horn in F	Marching Snare Drum	ฉิ่ง
Clarinet in B flat	Trumpet in B flat	Marching Bass Drum	
Alto Saxophone in E flat	Trombone	Marching Cymbal	
Tenor Saxophone in B flat	Euphonium		
Baritone Saxophone in E flat	Tuba		

ผู้วิจัยเลือกแนวเพลงแบบ มาร์ช (March) เพื่อความเหมาะสมสำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยกำหนดความยาก - ง่าย (Grade) ในระดับ 2 คือ ง่ายปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของลักษณะโน้ตที่ใช้ในบทเพลง คือ โน้ตตัวขาว (Half Note) โน้ตตัวดำ (Quarter Note) และโน้ตเข็บบีต 1 ชั้น (Eighth Note) เท่านั้น

ภาพที่ 1 ลักษณะโน้ตเพลงที่ใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสาน

ผู้วิจัยเลือกใช้บันไดเสียง B flat Major ในการเรียบเรียงเสียงประสาน และมีการเปลี่ยนบันไดเสียง (Modulation) เป็น E flat Major เพื่อให้เกิดความหลากหลายในบทเพลงที่จะเรียบเรียงเสียงประสาน และผู้วิจัยเลือกใช้กลุ่มจังหวะ (Time Signature) แบบ สองธรรมดา ตลอดทั้งเพลง และกำหนดอัตราความเร็วไว้ที่ 108 bpm ($\text{♩} = 108$) เพื่อให้เพลงมีความกระชับในรูปแบบเพลงมาร์ช (March) ซึ่งในการเรียบเรียงเสียงประสานในครั้งนี้กำหนดเวลาได้ไม่เกิน 3 นาที

ภาพที่ 2 บันไดเสียง กลุ่มจังหวะ และอัตราความเร็วที่เลือกใช้

ผู้วิจัยกำหนดคีตลักษณ์ (Form) ของบทเพลงนี้เป็นแบบทิม และแวลริเอชัน (Theme and Variations) คือ รูปแบบที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ทิม (Theme) หรือทำนองหลัก และ แวลริเอชัน (Variations) หรือส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงจากทำนองหลัก และเลือกใช้เครื่องดนตรีที่คล้ายคลึงกัน มีความแตกต่างอยู่บ้างเพื่อสร้างความหลากหลายทางทำนอง โดยผู้วิจัยจะนำเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่คัดเลือกมาเป็นทิมหลัก และนำไปสร้างเป็นแนวทำนองสอดประสาน (Counter Point) เพื่อสร้างความหลากหลายในบทเพลง และกำหนดชื่อเพลงนี้ว่า “มาร์ชอีสานใต้” คือ การนำเพลงพื้นบ้านอีสานใต้มาเรียบเรียงเสียงประสานในรูปแบบของเพลงมาร์ช

มาร์ชอีสานใต้

for Marching band

March ♩ = 108

THE DEVELOPMENT OF A PACKAGE FOR MARCHING BAND IN SECONDARY SCHOOLS
BY USING THE ARRANGEMENT OF SOUTH ISAN FOLK SONGS

ภาพที่ 3 รูปแบบสกริปเพลงที่กำหนดเพื่อการเรียบเรียงเสียงประสาน

ผู้วิจัยได้กำหนดเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการบรรเลงเพลงในวงโยชวาทิต (Articulation) ทั้งในด้านความเข้มเสียง (Volume) คือ ความดัง – เบา และด้านความยาวของเสียง (Duration) ซึ่งผู้วิจัยจะใช้ศัพท์ทางดุริยางคศิลป์ และสัญลักษณ์ทางเทคนิคในการเรียบเรียงเสียงประสาน คือ Crescendo, Diminuendo, p (piano), mp (mezzo piano), mf (mezzo forte), f (Forte) และ ff (fortissimo) Tie, Staccato, Accent, marcato, และ tenuto

March ♩ = 108

ภาพที่ 4 Articulation ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสาน

ผู้วิจัยเริ่มทำการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตในตอนเพลงต่าง ๆ โดยกำหนดห้องเพลงไว้ทั้งหมด 7 ท่อน รวม 102 ห้อง ซึ่งในแต่ละท่อนมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

ท่อน Intro กำหนดทำนองดนตรีไว้ทั้งหมด 8 ห้อง โดยผู้วิจัยกำหนดให้ Part 1 และ Part 2 เป็นทำนองหลัก (Melody) ส่วน Part 3 เป็นการดำเนินทำนองสอดประสาน (Counter Point) และใน Part 4 ดำเนินทำนองแนวเบส ซึ่งมีเครื่องกระทบดำเนินทำนองประกอบจังหวะตลอดทั้งท่อน โดยผู้วิจัยใช้ Pentatonic Scale ในการเรียบเรียงทำนองหลัก ซึ่งเป็นการรักษาทำนองเพลงพื้นบ้าน อีสานได้

ภาพที่ 5 ตัวอย่างทำนองหลัก (Melody) ในท่อน Intro โดยใช้ Pentatonic Scale

ท่อนที่ 1 มีทั้งหมด 20 ห้องเพลง ผู้วิจัยได้นำทำนองเพลง ปากสดราว เป็นทำนองหลัก ซึ่งจะอยู่ใน Part 1 และ Part 2 ในรูปแบบสลับกันไปมา ส่วน Part 3 เป็นการดำเนินทำนองกระสวนจังหวะ (Syncopation) และใน Part 4 ดำเนินทำนองแนวเบส ซึ่งมีเครื่องกระทบดำเนินทำนองประกอบจังหวะตลอดทั้งท่อน

ท่อนที่ 2 มีทั้งหมด 18 ห้องเพลง ผู้วิจัยได้นำทำนองเพลง ทรงปราสาท เป็นทำนองหลัก ซึ่งจะอยู่ใน Part 1, Part 2 และ Part 3 ในรูปแบบสลับกันไปมา แต่ในท่อนนี้ จะเริ่มทำนองหลักที่ Part 2 ก่อน และสลับไป Part 3 ก่อนจะมาสลับอีกครั้งใน Part 1 โดย Part 1 และ Part 3 มีการเล่นทำนองสอดประสานรวมด้วย ส่วนใน Part 4 ดำเนินทำนองแนวเบส ซึ่งมีเครื่องกระทบดำเนินทำนองประกอบจังหวะตลอดทั้งท่อน

ท่อนที่ 3 มีทั้งหมด 22 ห้องเพลง ผู้วิจัยได้นำทำนองเพลงปากสดราว เป็นทำนองหลัก โดยเริ่มที่ Part 3 และสลับไป Part 4 หลังจากนั้นจะสลับไปที่ Part 1 โดย Part 2 และ 3 ยังมีการดำเนินทำนองสอด

ประสานในบางช่วง และมีการใช้กระสวนจังหวะใน Part 1 ซึ่งมีเครื่องกระทบดำเนินทำนองประกอบจังหวะตลอดทั้งท่อน

ท่อนที่ 4 มีทั้งหมด 18 ห้องเพลง ผู้วิจัยใช้การเปลี่ยนของบันไดเสียง (Modulation) ให้นำสนใจขึ้นจากบันไดเสียงหลัก B flat Major เปลี่ยนเป็น E flat Major ซึ่งในท่อนที่ 4 ผู้วิจัยได้ย่นทำนองให้บรรเลง 2 รอบ (Repeat) โดยใช้ทำนองเพลง ตาราง เป็นทำนองหลักในท่อนนี้ ซึ่งการดำเนินทำนองหลักจะอยู่ใน Part 3 ส่วน Part 1 เป็นการดำเนินทำนองสอดประสานโดยใช้ทำนองเพลง ปกาสดราว ให้บทเพลงมีความน่าสนใจมากขึ้น โดยเล่นรอบที่ 2 เท่านั้น (Play 2nd time only) ส่วนใน Part 2 เป็นการดำเนินทำนองสอดประสานทั่วไป และ Part 4 ดำเนินทำนองแนวเบส ซึ่งมีเครื่องกระทบดำเนินทำนองประกอบจังหวะตลอดทั้งท่อน

ท่อนที่ 5 มีทั้งหมด 8 ห้องเพลง ผู้วิจัยได้ใช้บทเพลง กล่อม ในการดำเนินทำนองหลัก ซึ่งจะอยู่ใน Part 1 ส่วนใน Part 2 เป็นการดำเนินทำนองกระสวนจังหวะ (Rhythmic Pattern) Part 3 เป็นการดำเนินทำนองสอดประสาน (Counter Point) และ Part 4 ดำเนินทำนองแนวเบส ซึ่งมีเครื่องกระทบดำเนินทำนองประกอบจังหวะตลอดทั้งท่อน

ท่อนที่ 6 ท่อนสุดท้ายของบทเพลง มีทั้งหมด 8 ห้องเพลง ผู้วิจัยได้นำเสนอท่อนจบแบบทำนองนอกบันไดเสียง (Atonic Scale) และกลับมาในบันไดเสียงเดิม โดยให้ Part 1 ดำเนินทำนองหลัก Part 2 ดำเนินทำนองสอดประสาน Part 3 ดำเนินทำนองกระสวนจังหวะ (Rhythmic Pattern) และ Part 4 ดำเนินทำนองแนวเบส ซึ่งมีเครื่องกระทบดำเนินทำนองประกอบจังหวะตลอดทั้งท่อนจบเพลง

ในการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตโดยใช้เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ ผู้วิจัยเลือกใช้สกอ์เพลงในรูปแบบ Flexible Score เพื่อทำให้บทเพลงนี้สามารถบรรเลงได้กับวงโยชวาทิตทุกขนาด กำหนดความยาก-ง่ายของบทเพลงในระดับ 2 (Grade 2) เหมาะสำหรับวงโยชวาทิตระดับเริ่มต้น เลือกใช้สไตล์เพลงแบบมาร์ช (March) เลือกใช้บันไดเสียง B Flat เพราะง่ายต่อการบรรเลงบทเพลง และมีการใช้การเปลี่ยนบันไดเสียง (Modulation) เป็นบันไดเสียง E flat ทำให้บทเพลงมีความน่าสนใจมากขึ้น และใช้สังคีตลักษณะ (Form) ในรูปแบบธีมแอนด์วาริเอชัน (Theme and Variation) ซึ่งยังรักษาทำนองเดิมของเพลงพื้นบ้านอีสานใต้

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์และเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา ต้องใช้องค์ความรู้ในด้านการวิเคราะห์บทเพลงที่เหมาะสมในการเรียบเรียงเสียงประสานวงโยชวาทิต ซึ่งบทเพลงที่นำมาใช้นั้นต้องมีโครงสร้างของทำนองที่ชัดเจน มีความเข้าใจในการเรื่องของการเลือกบันไดเสียง ลักษณะจังหวะ และการใช้ทำนองสอดประสานที่เหมาะสมสำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับเริ่มต้น ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างผลงานในบทเพลง “มาร์ชอีสานใต้” มีความยาวเพลง 2.02 นาที เพื่อใช้บรรเลงและฝึกทักษะต่าง ๆ ของวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปรายผลแยกเป็นประเด็น ดังนี้

1. ด้านการวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานใต้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเค้าโครงเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกบทเพลงที่เหมาะสมเพื่อนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำนองเพลงพื้นบ้านอีสานใต้จากวงมโหรีอีสานใต้ และวงกันตรึมที่คัดเลือกนั้น ต้องสามารถนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตได้ ซึ่งจะมีทำนอง และจังหวะที่เหมาะสมสำหรับนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์เพื่อการคัดเลือกทำนองทั้งหมด 5 ด้าน คือ คำนับโน้ตเสียง (Scale) คำนับอัตราความเร็ว (Tempo) คำนับอัตราจังหวะ (Rhythm) คำนับพื้นผิวของบทเพลง (Texture) และค่านับคีตลักษณ์ (Form) เพื่อทราบถึงเค้าโครงเพลงที่ชัดเจน และสามารถนำไปเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต

2. ด้านการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต ผู้วิจัยได้ทำการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตโดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางจากบทเพลงพื้นบ้าน 2 บทเพลงที่เรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต คือ Sound of E-san เรียบเรียงเสียงประสานโดย พันเอกประทีป สุพรรณโรจน์ และเพลงแห่ (Hae) เรียบเรียงเสียงประสานโดย วิษย์กมล ชัยวานิชศิริ พบว่า การเรียบเรียงบทเพลงจากทำนองเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ในรูปแบบวงโยชวาทิตต้องมีการผสมผสานระหว่างดนตรีสำหรับวงโยชวาทิต และดนตรีพื้นบ้าน โดยยังคงทำนองความเป็นพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ไว้ และต้องมีความเหมาะสมในเรื่องของบันไดเสียง (Scale) อัตราความเร็ว (Tempo) อัตราจังหวะ (Rhythm) และคีตลักษณ์ (Form) เพื่อให้นักเรียนที่บรรเลงได้ฝึกทักษะทางการบรรเลงวงโยชวาทิตได้อย่างสมบูรณ์

6. สรุปผล

การวิเคราะห์และเรียบเรียงเพลงพื้นบ้านอีสานใต้สำหรับวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ที่มีการบันทึกจากตำราของ รองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร บินทสันต์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ชาคม พรประสิทธิ์ เรื่อง มโหรีอีสานใต้ และทำนองที่น่าสนใจที่มีความยาวไม่มากนัก โดยผู้วิจัยเลือกมาจำนวน 4 บทเพลง จาก 2 ประเภทวงดนตรี คือ 1. วงมโหรีอีสานใต้ ได้เลือกมา 3 บทเพลง ได้แก่ เพลงคาริง เพลงกล่อม และเพลงทรงปราสาท 2. วงกันตรึม ได้เลือกมา 1 บทเพลง คือ ปกาศตราว โดยใช้โปรแกรม Sibelius ในการบันทึกโน้ต ซึ่งการเรียบเรียงเสียงประสานใช้องค์ประกอบดนตรี คือ ทำนองเพลง คอร์ด บันไดเสียง รูปแบบจังหวะ เป็นแนวทางในการพัฒนาพัฒนาบทเพลง โดยใช้โครงสร้างเพลงแบบ Theme and Variation เพื่อยังคงรักษาทำนองเดิมไว้ และใช้ทำนองสอดประสานที่เหมาะสมในการเรียบเรียงเสียงประสาน และผู้วิจัยได้เลือกใช้สกอ์เพลงในรูปแบบ Flexible Score เพื่อเอื้ออำนวยต่อวงโยชวาทิตขนาดเล็ก และสอดแทรกเนื้อหาที่สำคัญในการฝึกทักษะสำหรับวงโยชวาทิต คือ Articulation, Dynamic, Choral, Accidental เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะขั้นพื้นฐานสำหรับวงโยชวาทิต ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเสียงประสานในบทเพลง “มาร้ออีสานใต้” โดยบทเพลงจะเผยแพร่ทางช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Social Media) ซึ่งจะบรรเลงโดยวงโยชวาทิตโรงเรียนประชาวมงคล จังหวัดกาญจนบุรี โดยจะบรรเลงทั้งวงขนาดเล็ก และวงขนาดใหญ่ เพื่อแสดงศักยภาพของบทเพลง และการพัฒนาคุณภาพการบรรเลงของนักเรียนวงโยชวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาผ่านบทเพลงที่เรียบเรียงเสียงประสาน

7. ข้อเสนอแนะ

- 7.1 ศึกษา และวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอื่น ๆ ในประเทศไทย และต่างประเทศ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
- 7.2 ศึกษาแนวทางการเรียบเรียงเสียงประสานในแนวอื่น ๆ
- 7.3 พัฒนาบทเพลงพื้นบ้านอีสานใต้ให้เป็นแบบฝึกหัด หรือ ชุดการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ข้ามคม พรประสิทธิ์ (2550). รายงานวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีไทย ภาคอีสานใต้และภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ (2558). การเรียบเรียงเสียงประสานสี่แนว. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เกศกะรัต
- ณัชชา พันธุ์เจริญ (2560). สังคีตลักษณะและการวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เกศกะรัต
- ณัชชา พันธุ์เจริญ (2563). ทฤษฎีดนตรี. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เกศกะรัต
- บุษกร บิณฑสันต์ และข้ามคม พรประสิทธิ์. (2558). มโหรีอีสานใต้. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุษกร ลำโรงทอง (2549). รายงานวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมดนตรีไทย ภาคกลางและภาคอีสานใต้ พิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดความรู้. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปิยพันธ์ แสนทวีสุข. (2549). ดนตรีพื้นบ้านอีสาน : คีตกวีอีสาน ตำนานเครื่องดนตรี และการเรียนดนตรีพื้นบ้านอีสาน. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- ภัทรวดี ภูฏาภิรมย์. (2549). รายงานวิจัย เรื่อง ประวัติและวิวัฒนาการของดนตรีไทย ภาคกลาง และภาคอีสานใต้. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิกพ ปิ่นแก้ว. (2560). การปฏิบัติดนตรีอีสานชั้นพื้นฐาน. (เอกสารประกอบการสอน). อุดรธานี : สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ภูษิต สุวรรณมณี. (2557). การพัฒนาบทเพลงพื้นบ้านไทยสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (สังคีตวิจัยและพัฒนา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รติรส จันทร์สมดี. (2551). ภาวะความเป็นผู้นำของวาทยกร และการสื่อสารจัดการวงโยชวาทิตในสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นศ.บ. (วาทยการ). กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิรัตน์ เลียงสมบูรณ์. (2541). การเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ที.พี.พรินท์ จำกัด
- สำนักนันทนาการ กรมพลศึกษา. (2559). แนวทางการจัดประกวดวงโยชวาทิต. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เอส.ออฟเซ็ท กราฟฟิค ดีไซน์.

อัศววัฒน์ เข้มกลาง. (2562, 31 พฤษภาคม). "การเรียบเรียงเสียงประสานเพลงพื้นบ้านอีสานในรูปแบบดนตรีคลาสสิกสำหรับวงแชมเบอร์". *วารสารช่อพะยอม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 30 (62): 227 - 240.

อัศววัฒน์ เข้มกลาง. (2562, 10 กันยายน). "แนวทางการพัฒนาวงโยธวาทิตไทยในศตวรรษที่ 21". *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 27 (55): 214 - 216.

Black, Dave, and Gerou, Tom. (1998). *Essential Dictionary of Orchestration*. USA : Alfred Publishing Co., Inc.

Cardarelli , Sall M. (1973). *Individualized Instruction Programmed and Meterial*. NewYork : Englewood Cliffs Company.

Duane, James E. (1973). *Individualized Instruction Program and Materials*. Englewood Cliffs, N.J.: Educational Technology Publication.

การพัฒนาทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอน
ชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

The Development of Communication Skills of Thai Language Learning
Strand by Using CIPPA Model Instruction for Matthayomsuksa V Students

รัสรินทร์ แพร่งสุวรรณ¹ สุชาติ หอมจันทร์²
ทัศนิน โขรัมย์³ ภาณุวิช ปรุณะศิริ⁴

¹ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

rassarinprangsuwan@gmail.com

²อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Suchart.hj@bru.ac.th

^{3,4}ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

tassawinkhoram@gmail.com

panuwat.spv@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 40 คน ได้โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน E_1/E_2 E.I. และ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 87.50/87.05 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น จากก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 67.46 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะการสื่อสาร รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

Abstract

The purposes of this research were : 1) to develop the efficiency of the lesson plans entitled communication skills of Thai language learning strand by using CIPPA model instruction for Matthayomsuksa V students ; 2) to compare the students' learning achievement

between before and after learning ; 3) to investigate the effectiveness index of learning ; and 4) to explore the students' satisfaction towards learning. The sample were 40 Matthayomsuksa V students studying in the 2nd semester of the academic year 2021 at Lahansairatchadapisek School under Buriram Secondary Educational Service Area Office, selected by using cluster random sampling technique. The instruments used in this study were : 5 sets of the lesson plans ; achievement test comprising 50 items ; and a questionnaire on students' satisfaction. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, E_1/E_2 and E.I. The hypothesis was tested by using dependent samples t - test. The results were as follows: 1) The lesson plans had an efficiency of 87.50/87.05. 2) The students had an after learning achievement higher than before learning with significant difference at the level of .01. 3) The effectiveness index of learning was 0.6746, which meant that the students learning achievement increased 67.46 %. 4) The satisfaction of the students towards the lesson plans as a whole was at the high level.

Keywords : Development Communication Skills, CIPPA model instruction, Thai Language Learning Strand

1. บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ โดยเฉพาะสมรรถนะด้านความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ เลือกรับหรือไม่รับ ข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 6) ทักษะการสื่อสาร เป็นทักษะที่รวมทั้ง การอ่าน การฟัง การพูดและการเขียนเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนการสอน เพราะเกือบทุกวิชาจำเป็นต้องอาศัยทักษะทั้ง 4 ด้านนี้ อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ดังนั้นคนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความเชี่ยวชาญในการสื่อสารที่ซับซ้อนขึ้นจากยุคเดิม ต้องมีไหวพริบในการตอบคำถามเฉพาะหน้าอย่างฉับพลัน มีความสามารถในการรับข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 และ 2563 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 48.96 และ 49.25 ตามลำดับซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 60 เนื่องจากครูไม่มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดสื่อสำหรับศึกษาค้นคว้าที่เป็นลักษณะเฉพาะของความรู้แต่ละเรื่อง ส่งผลให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน (โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก, 2563, หน้า 18)

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาอันส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญแบบชิปปาโมเดลซึ่งพัฒนาขึ้น โดยทีศนา แหมมณี จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นรูปแบบการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์โดยยึดแนวคิดหลัก 5 แนวคิด อันได้แก่ การสร้างความรู้ กระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ ความพร้อมในการเรียนรู้ การเรียนรู้กระบวนการและการถ่ายโอนการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้วิจัย เพื่อการวิเคราะห์และสรุปหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น อันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล อีกทั้งส่งผลต่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้เท่าทันเหตุการณ์ ชาวสาร และอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- 2.3 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- 2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. สมมติฐานการวิจัย

ทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนชิปปาโมเดลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 440 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 จำนวนนักเรียน 40 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน รวม 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

4.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) และศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารจากหนังสือสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พัฒนาทักษะทางภาษา เล่ม 2 ช่วงชั้นที่ 4 ม. 5 และศึกษารูปแบบการสอนชิปปาโมเดล ของทีศนา แคมมณี (2556 : 95) และนำมาประยุกต์ใช้ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน รวม 12 ชั่วโมง นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ สร้างและกำหนดลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างเสร็จเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา คำนวณวิธีการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล 3 ท่านตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องของแบบทดสอบนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากนั้นนำแบบทดสอบที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้วมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก ซึ่งเป็นนักเรียนซึ่งเคยเรียนทักษะการสื่อสารมาแล้ว เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบแล้วนำแบบทดสอบไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการทดลองต่อไป

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

ศึกษาทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 12 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความเหมาะสม แล้วนำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม (One-Group Pre-test Post-test Design) ทำการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ E_1/E_2 , IOC และสถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test dependent

5. ผลการวิจัย

จากการวิจัยผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.50/87.05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน ตามเกณฑ์ 80/80

แผนการจัดการเรียนรู้	$\sum x$	$\sum F$	E_1	E_2	E_1 / E_2
แผนที่ 1-5	18,900	1,741	87.50	87.05	87.50/87.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน ที่จัดทำขึ้นโดยวิธีการหาค่า E_1 / E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ปรากฏผลจากการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.50/87.05

2. ผลการสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนเรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	$(\sum D)^2$	$\sum D^2$	
ก่อนเรียน	40	30.10	2.96	537	288,369	7,743	22.95**
หลังเรียน	40	43.53	1.97				

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t_{.01, 39} = 2.4258$)

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.10 และหลังเรียนเท่ากับ 43.53 ผลการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที ค่าที่ที่คำนวณได้สูงกว่าค่าที่วิกฤตในตารางแจกแจงที จึงสรุปว่า ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ เท่ากับ 0.6746 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
40	50	1,179	1,741	0.6746

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน มีค่าเท่ากับ 0.6746 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 67.46

4. ความพึงพอใจต่อการเรียนเรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

ข้อ 1-10	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		ความหมาย
		\bar{X}	S.D.	
	รวมเฉลี่ย	4.10	0.26	มาก

5. อภิปรายผล

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 87.50/87.05 หมายความว่านักเรียนทั้งหมดได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำกิจกรรมระหว่างการเรียนทั้ง 5 แผนการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 87.50 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 87.05 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 การที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสมโดยศึกษาหลักสูตรคู่มือครู เนื้อหาเทคนิควิธีการสร้างจากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและได้ผ่านการแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งผ่านการตรวจสอบและประเมินความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ ผ่านการทดลองเพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ โดยทุกครั้งมีการนำผลจากการทดลองไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองสอนจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, (2556) และทีศนา เขมมณี, (2556)

การจัดการเรียนรู้โดยแผนการจัดการเรียนรู้แบบชิปปาโมเดลในครั้งนี้สอดคล้องกับที่ คณะเทคโนโลยีการเกษตร, (2552) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการเตรียมการหรือมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า สนับสนุนให้ผู้สอนได้จัดการค้นคว้า และนำเทคนิคหรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอนในบทเรียนนั้น ๆ ช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลงานของตน ส่งเสริมให้ผู้สอนนำแผนการจัดการเรียนรู้มาใช้ได้เต็มตามศักยภาพ ช่วยให้ผู้สอนมีคู่มือที่ทำโดยตนเองไว้ล่วงหน้าเพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน และเป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญของผู้สอน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แต่ละแผนจะประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน ใบความรู้ กิจกรรม แบบทดสอบหลังเรียน โดยจัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ง่ายแก่การเข้าใจ และเร้าความสนใจของนักเรียน นอกจากนี้การปฏิบัติกิจกรรมยังมีลำดับขั้นตอน ทำให้นักเรียนไม่เกิดความสับสน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสมนึก ภัทธิยธนี, (2549) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของมัลลิกา แก่งคำ, (2553) ที่ได้พัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปาโมเดล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำราชาศัพท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องคำราชาศัพท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 93.65/92.85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนเรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 45.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.97 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและนักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ชัดเจน กำหนดสื่ออุปกรณ์ และวิธีการวัดประเมินผล แยกแยะเนื้อหาและความรู้ ออกเป็นชั้นย่อย ๆ ง่ายแก่การเข้าใจ สอดคล้องกับแนวคิดของสฤวิทย์ มูลคำ, (2549) และยังสอดคล้อง ผลการวิจัยของชุลีพร พิณจพล, (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจัดการเรียนรู้ เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิม แสวงหาความรู้ใหม่ ศึกษาทำความเข้าใจและเชื่อมโยงความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจภายในกลุ่ม สรุปและจัดระเบียบความรู้ ปฏิบัติหรือแสดงผลงานและประยุกต์ใช้ความรู้ ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนา มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แซมมณี (2556) และสอดคล้องกับงานวิจัยของชุลีพร พิณจพล (2554) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเรียนรู้เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนได้ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมที่ครูมอบหมาย ได้ฝึกคิด ได้ลงมือปฏิบัติร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในบรรยากาศที่เป็นอิสระเป็นกันเอง เป็นการสื่อความหมายของเด็กร่วมกัน นักเรียนที่อ่อนขาดความเชื่อมั่นในตนเองไม่กล้าถามครูผู้สอนก็จะถามเพื่อนในกลุ่ม บรรยากาศแบบนี้ ส่งผลให้นักเรียนที่อ่อนสามารถเรียนได้ดีขึ้น และนักเรียนที่เรียนเก่งได้อธิบายหรือถ่ายทอดความรู้ของตนแก่เพื่อนบ่อย ๆ ก็จะเป็นการทบทวนความรู้ของเขาไปในตัว นอกจากนี้ยังได้พัฒนาความสามารถทางการเรียนของตนเองให้สูงขึ้นอีกระดับหนึ่งด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, (2558) นอกจากนี้ข้อค้นพบนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Alharbi (2008) ได้ทำการสำรวจประสิทธิภาพของวิธีการเรียนรู้ แบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อจับใจความสำคัญ เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือและแรงจูงใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านในโรงเรียนสตรีของเทศบาลประเทศซาอุดีอาระเบีย การวิจัยครั้งนี้ ทำการสำรวจผลกระทบของการใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือในผลการปฏิบัติงานด้านการอ่านจับใจความ สำหรับการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง และเพื่อสำรวจว่าวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาที่สองของนักเรียนได้อย่างไร รวมทั้ง

เพื่อสำรวจทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแรงจูงใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่าน ผลการวิจัยพบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทั้งสองกลุ่มในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการอ่านจับใจความ รวมถึงในการประเมินทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่าในส่วนตัว

3. ศักดิ์ประสิทธิ์ผลของการเรียนรู้ เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 0.6746 คิดเป็นร้อยละ 67.46 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.6746 คิดเป็นร้อยละ 67.46 เป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดล นักเรียนได้เรียนโดยสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสาร นอกจากนี้ยังใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งคนเก่งได้ช่วยเหลือคนอ่อนได้ ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ซุติพร พิณจพล (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ศักดิ์ประสิทธิ์ผลของการเรียนรู้แบบซิปปา โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 0.6014 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 60.14

4. ความพึงพอใจต่อการเรียน เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.26 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดล ได้นำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียน มาใช้ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการนำสื่อที่เป็นรูปธรรมมาใช้เหมาะสมและหลากหลาย การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีระบบขั้นตอนที่ชัดเจน นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ กล้าแสดงความคิดเห็น มีเวลาทบทวนและทำแบบฝึกทักษะอย่างพอเพียง ทำให้นักเรียนสนุกสนาน มีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทีศนา แซมมณี (2556) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen (2005) ได้วิจัยถึงผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือกับแรงจูงใจของนักเรียนชาวไต้หวัน ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ในการเรียนภาษาอังกฤษและความสามารถในการฟัง การอ่าน และการพูด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการปกติมีส่วนน้อยที่มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ส่วนที่เหลือไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ส่วนนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือให้ผลพอประมาณกับแรงจูงใจภายนอกคือ กวระเบียบภายนอกลักษณะเฉพาะของตนและแรงจูงใจภายใน ได้แก่ ความรู้ ความเชี่ยวชาญและการตอบสนองโดยเฉพาะ จากการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่งผลให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนและมีความพึงพอใจในการเรียนรู้ จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนต่อไป

6. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

6.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องทักษะการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปาโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 87.50/87.05

6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 45.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.97 ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 30.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.3 ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ เท่ากับ 0.6746 คิดเป็นร้อยละ 67.46 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.6746 คิดเป็นร้อยละ 67.46

6.4 ความพึงพอใจต่อการเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.26 อยู่ในระดับมาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล นั้น ครูผู้สอนควรให้คำแนะนำ และชี้แจงแนวปฏิบัติแก่นักเรียนให้ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด โดยครูควรเน้นย้ำเรื่อง ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทน และความมีระเบียบวินัย

7.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล ครูผู้สอนควรอธิบายให้นักเรียน เข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย และวิธีการขั้นตอนให้นักเรียนเข้าใจก่อนการสอนเนื้อหา เพื่อให้ครูผู้สอนได้นำเทคนิคนี้ไป ใช้จัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- คณะเทคโนโลยีการเกษตร. (2552). *เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพครูในด้านการเขียนแผนการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน*. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556, มกราคม-มิถุนายน). “การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน,” *คิดปากรศึกษาศาสตร์วิจัย*. 5(1) : 7-8
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : ฟ้าลาดานซ์ดีไซด์แอนพริ้นติ้ง.
- สุดีพร พิณจุพล. (2554). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทศนา แคมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มัลลิกา แก่งคำ. (2553). *ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง คำราชาศัพท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบชิปปา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนสะพานทรายรัชดาภิเษก. (2563). *รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประจำปีการศึกษา 2563*. บุรีรัมย์ : โรงเรียนสะพานทรายรัชดาภิเษก.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2549ก). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

- สุวิทย์ มุลคำ. (2549). *การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.
- Alharbi, L. (2008, March). “The Effectiveness of Using Cooperative Learning Method on ESL Reading Comprehension Performance, Student Attitudes Toward CL, and Student’ Motivation Toward Reading of Secondary Stage in Saudi Arbai Public Girls’ Shool.” *Dissertation Abstracts International*. 69(09) : unpagued.
- Chen, M.L. (2005, September). “The Effects of the Cooperative Learning Approach on Taiwanese ESL Student’s Motivation, English Listening, Reading and Speaking Competencies. *Dissertation Abstracts International*. 66(03) : 875-A.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
The Correlation between Competencies of the School Administrators
with Academic Administration in School
under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2

อานันท์ชัย มานะดี¹ สรรฤดี ติปุ²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
bed347anantachai@gmail.com

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ss_deepu@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยแบ่งตามอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มี 3 ตอน ได้แก่ 1) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา 3) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการพัฒนาศึกษายุคศตวรรษที่ 21 และด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการประเมินผลการเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.88 และด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 3) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.631

คำสำคัญ : การศึกษาความสัมพันธ์ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were to study competencies of the school administrators , academic administration and correlation between competencies of the school administrators with academic administration in school under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2. Population was composed of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2 teachers in 2019. The sample consisted of 310 teachers who were selected from stratified random sampling. This research tool were composed of a questionnaire. There are 3 sections 1) General information. 2) competencies of the school administrators. 3) academic administration. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient. The research results revealed as follows: 1) The competencies of the school administrators had got analysis and synthesis was the most problem and was followed by personnel potential development and vision respectively. 2) academic administration in school need media development and use of technology for education. This was followed by evaluation and supervision administration within educational institutions respectively. 3) The correlation between competencies of the school administrators with academic administration in school under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2 were Overall, there was a relatively high positive correlation. It was statistically significant at the .01 level with a correlation coefficient of 0.631

Keywords : Study Correlation, Competencies of the School Administrators, Academic Administration in School

1. บทนำ

สมรรถนะมีบทบาทและความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรทุกประเภท ช่วยสนับสนุนวิสัยทัศน์ ภารกิจ และกลยุทธ์ขององค์กรได้ รวมทั้งสามารถใช้เป็นกรอบในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร และใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานด้านทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของคนจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานจำเป็นต้องเร่งดำเนินการ (ณรงวิทย์ แสนทอง, 2557, น. 89)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางการศึกษาที่จะขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นที่ไปตามนโยบายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่ตั้งเป้าประสงค์ไว้ จึงได้มีการกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการบริหาร 8 ประทศประกอบด้วย 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม 5) การวิเคราะห์และ สังเคราะห์ 6) การสื่อสารและจูงใจ 7) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และ 8) การมีวิสัยทัศน์ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2549)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนประถมศึกษารั้งสิ้น 177 โรงเรียน การบริหารงาน

วิชาการในสถานศึกษาแต่ละแห่งมีสภาพและปัญหาแตกต่างกันออกไปตามสาเหตุและปัจจัยที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ได้รายงานผลการจัดการศึกษาใน ส่วนของปัญหาการจัดการศึกษาโดยภาพรวมสามารถจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ แต่การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของนักเรียนยังไม่สามารถสนองต่อความต้องการใน กระบวนการพัฒนาคน ปัจจัยที่ทำให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเกิดจาก สาเหตุสำคัญหลายประการคือ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ คุณภาพการบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพต่ำ งบประมาณบางโรงเรียนไม่เพียงพอ กฎระเบียบไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการ ขาดการนิเทศติดตามผล ขาด แนวปฏิบัติในด้านการประเมินผลงานวิชาการ ขาดการปรับปรุงและพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง และ กระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2, 2562, น. 55)

ผู้วิจัยสนใจจึงสนใจศึกษา การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ประสบปัญหาหลายอย่าง ทำให้คุณภาพของนักเรียนบางโรงเรียนอยู่ใน ระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ และต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานวิชาการอีกมากเพื่อเป็นการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานให้สอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ซึ่งส่วนหนึ่งน่าจะมี ความสัมพันธ์กับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทโดยตรงกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาโดยตรงและคุณภาพนักเรียนในอนาคตที่จะเป็น กำลังหลักในการพัฒนาประเทศไทย ให้เจริญก้าวหน้า เป็นไปตามจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 310 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางของ Krejcie และ Morgan (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-610) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดย แบ่งตามอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม 2) กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม ลักษณะและรูปแบบที่เหมาะสม เป็นคำถามตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงให้ครอบคลุมสมรรถนะ และการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุง แก้ไข ให้มีความถูกต้องเหมาะสม ความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษาในแบบสอบถาม 4) นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและด้านวัดและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ถ้อยคำ (Wording) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมโดยวิเคราะห์หาค่า IOC โดยใช้วิธีของ Rovinelli และ Hambleton (1977, pp. 49-60) โดยนำผลจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้องแล้วเลือกข้อที่มี (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป 5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละตอน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) 2) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยพิจารณาและใช้หลักเกณฑ์ช่วงระดับคะแนน (Class Interval) และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตารางที่ 1 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับสมรรถนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.74	0.33	มากที่สุด	6
การบริการที่ดี	4.74	0.30	มากที่สุด	6
การพัฒนาตนเอง	4.79	0.26	มากที่สุด	4
การทำงานเป็นทีม	4.76	0.26	มากที่สุด	5
การวิเคราะห์และสังเคราะห์	4.88	0.20	มากที่สุด	1
การสื่อสารและจูงใจ	4.72	0.29	มากที่สุด	8
การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.84	0.22	มากที่สุด	2
การมีวิสัยทัศน์	4.82	0.20	มากที่สุด	3
เฉลี่ยรวม	4.79	0.26	มากที่สุด	

จากตาราง 1 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.88 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร มีค่าเฉลี่ย 4.84 และด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ย 4.82 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา	ระดับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.81	0.28	มากที่สุด	4
2. ด้านการประเมินผลการเรียน	4.88	0.16	มากที่สุด	2
3. ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.85	0.18	มากที่สุด	3
4. ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา	4.80	0.26	มากที่สุด	5
5. ด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.89	0.15	มากที่สุด	1
เฉลี่ยรวม	4.85	0.21	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.89 ด้านการประเมินผลการเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.88 และด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.85 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ตัวแปร สมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษา	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา					
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y
X ₁	0.035**	0.235**	0.101**	0.108**	0.152**	0.141**
X ₂	0.076**	0.031**	0.214**	0.053**	0.123**	0.102**
X ₃	0.180**	0.327**	0.126**	0.110**	0.098**	0.245**
X ₄	0.298**	0.294**	0.188**	0.254**	0.153**	0.367**
X ₅	0.508**	0.247**	0.300**	0.244**	0.302**	0.500**
X ₆	0.530**	0.462**	0.454**	0.441**	0.201**	0.650**
X ₇	0.699**	0.421**	0.364**	0.486**	0.202**	0.701**
X ₈	0.418**	0.503**	0.645**	0.589**	0.050**	0.662**
X	0.487**	0.487**	0.451**	0.401**	0.238**	0.631**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{x,y}$) เท่ากับ 0.631

5. การอภิปรายผล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Shermom (2005, p. 105) กล่าวว่า สมรรถนะ คือความสามารถและที่เป็นเช่นนี้เพราะ คุณสมบัติของแต่ละบุคคลที่จำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถทำงานในขอบเขตงานที่ตนรับผิดชอบได้ อย่างมีประสิทธิภาพ นักการศึกษาใน

ประเทศไทยได้กล่าวถึงความหมายของ สมรรถนะไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพัชร หินแก้ว (2555, น. 105) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า สมรรถนะผู้บริหารด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตรงตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารอยู่ในระดับมากเช่นกัน ควรสนับสนุนงานวิจัยที่ได้ผล ระดับมากที่สุดเพิ่มอีก

5.2 จากผลการวิจัย พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับเปลี่ยนวิถีดำเนินงาน ทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษามีความก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สามารถดำเนินงานในสถานศึกษา ทั้งการ บริหารการจัดการเรียนการสอน จนสามารถทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนที่ สูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุคพันธ์ หวานฉ่ำ (2555, น. 125) ได้ศึกษาการบริหาร สถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน เช่นเดียวกัน และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของกนกวรรณ อินทร์น้อย (2559, น. 128) ได้ทำการศึกษาเรื่องกระบวนการ การบริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของ โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของวรรณวิสา สุชีนัย (2558, น. 187) ที่ศึกษาแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 สมรรถนะผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามี ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่เป็นองค์ประกอบ อันจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบให้ ประสบผลสำเร็จ ทั้งทางด้านการบริหารงานวิชาการ ทรัพยากรบุคคล การบริหารงานและการพัฒนาองค์กร จนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่ องค์กรได้กำหนดเอาไว้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าผู้บริหาร เป็นหัวใจขององค์กรที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ และสมรรถนะเป็นปัจจัยชี้วัดความสามารถในการ ปฏิบัติงานตลอดจนในการแข่งขันให้แก่องค์กร เมื่อผู้บริหารมีสมรรถนะยอมทำให้การบริหารงานวิชาการ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมาย เป็นระบบ มีความชัดเจนและต่อเนื่อง สมรรถนะผู้บริหาร กับการบริหารงานวิชาการจึงมีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิศ อินทสุระ (2559, น. 156) ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาโดย ภาพ รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้าน การ มีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และด้านการ สื่อสารและการจูงใจ ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพัชร หินแก้ว (2555, น. 109) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

เอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา
กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

6. สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ มีข้อค้นพบสรุปได้ดังนี้

6.1 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาอยู่
ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้าน
การพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมุ่ง
ผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี และด้านการสื่อสารและจูงใจ ตามลำดับ

6.2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการพัฒนาสื่อและ
ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการประเมินผลการเรียน ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้าน
การบริหารหลักสูตร และด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา ตามลำดับ

6.3 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมมี
ความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับค่อนข้างมาก โดยความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา
เขต 2 เท่ากับ .631

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งเสริมสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนจากกลุ่ม
ตัวอย่างในสำนักงานเขตพื้นที่อื่น ๆ

7.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ของโรงเรียนจากกลุ่มตัวอย่างในสำนักงานเขตพื้นที่อื่น ๆ

7.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยใช้เทคนิค วิธีการ
รูปแบบอื่น เช่น การวิจัยเชิงพัฒนา การวิจัยแบบผสม เป็นต้น

7.4 ควรนำไปใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารที่มีค่าน้อย ได้แก่ การสื่อสารและจูงใจและการ
บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยเฉพาะในด้านการบริหารหลักสูตรและด้านการบริหารการวิจัยและ
พัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ อินทร์น้อย. (2559). *กระบวนการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน สำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2. สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์, อุดสาหกรรมมหาวิทาลัย, เทคโนโลยีราชวมงคลธัญบุรี.*
- กมลพัชร หินแก้ว. (2555). *สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชวมงคลธัญบุรี.*
- ณรงค์ วิทย์แสนทอง. (2557). *การบริหารงานทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่ภาคปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : เอส อาร์ เซ็นเตอร์*
- พรพิศ อินทสุระ. (2551). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). *การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชวมงคลธัญบุรี*
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.(2549). *รายงานประจำปี 2549. ,สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.*
- Krejcie, V. & Morgan D.W. (1970). *Educational and Psychological Measurement.* (pp. 608 – 610). (p. 71) New York.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research.* (pp. 49-60).
- Shermon, G. (2004) *Competency Based HRM : A Strategic Resource for Superior Performance.* (p. 105). New Delhi : Tata McGraw-Hill.

ผลสัมฤทธิ์ของแบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมร : กรณีศึกษาจากการเรียนการสอน
รายวิชา 1152104 ภาษาเขมร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Achievement of Reading Compound Khmer Conjunct Vowel Practice
Model's : A Case Study of 1152104 Khmer Course,
Buriram Rajabhat University

ณภัทร เขาวงม¹

¹คณະมนุชยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

napat.cn@bru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระจมในภาษาเขมรและเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมรสำหรับรายวิชา 1152104 ภาษาเขมร ภาคเรียนที่ 2/2563 โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 57 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1) ผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกประสมสระจมในภาษาเขมรมีผลคะแนนเฉลี่ย 14.63 คิดเป็นร้อยละ 73.15 จัดอยู่ในเกณฑ์คะแนนระดับ ดี

2) ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการใช้แบบฝึกประสมสระจมในภาษาเขมร ในแต่ละหัวข้อการประเมิน ปรากฏผลระดับความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป ทุกหัวข้อ (คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป) โดยปรากฏส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินอยู่ที่ 0.52 – 0.64

ผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นประสิทธิภาพของแบบฝึกอ่านประสมสระจม รวมถึงสะท้อนเจตคติที่ดีของกลุ่มเป้าหมายต่อการเรียนในรายวิชานี้ ผลการวิจัยนี้จึงสามารถนำมาเป็นแนวทางพัฒนาแบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมรสำหรับการเรียนการสอนรายวิชานี้ในภาคการศึกษาถัดไป

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ แบบฝึกอ่านประสมสระจม

Abstract

This research article aimed to study the achievement of using the Khmer conjunct vowel practice and to study the level of satisfaction of the target group towards the use of the Khmer vowel practice for learning management in the Khmer language course 1152104, in semester 2/2020. The target group consisted of 57 persons of the second-year students in the Thai Language Program, Faculty of Education. The results of the analysis revealed that

1) The results of using the Khmer conjunct vowel exercises had a mean score of 14.63, representing 73.15 percent, which was classified as good level.

2) The level of satisfaction of the target group towards the use of the Khmer conjunct vowel exercise in each assessment topic was found to have a higher level of satisfaction in all topics (mean score 3.51 onward), with the standard deviation of each item being 0.52 – 0.64.

The results of the study indicated that the effectiveness of the Khmer conjunct vowel reading practice, including reflecting the good attitude of the target group towards learning in this course. The results of this research can, therefore, be used as a guideline for developing a Khmer conjunct vowel practice model for use in this course in the next semester.

Keywords : Achievement, Reading Compound Khmer Vowel Practice Model

1. บทนำ

รายวิชา 1152104 ภาษาเขมร เป็นรายวิชาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) เริ่มจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนรายวิชาดังกล่าว ได้สังเกตผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 เป็นต้นมา โดยเก็บข้อมูลก่อนเริ่มสอนตั้งแต่สัปดาห์แรกด้วยการสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ปรากฏข้อมูลพื้นฐานเหมือนกันทุกภาคเรียนคือ ผู้เรียนมีพื้นฐานการฟังและการพูดภาษาเขมรถิ่นไทยประมาณร้อยละ 10 โดยผู้เรียนยังไม่มีพื้นฐานด้านการเขียนและการอ่านภาษาเขมรมาตรฐานที่ใช้สื่อสารในประเทศกัมพูชา

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบวัดผลการเรียนรู้กลางภาคเรียน ในภาคเรียนที่ 2/2560 2/2561 และ 2/2562 คะแนนเต็ม 20 คะแนน ปรากฏผลคะแนนเฉลี่ย 12.18 คะแนน 12.51 คะแนน 12.48 ตามลำดับ คิดเป็นค่าร้อยละ 60.90 ร้อยละ 62.55 และร้อยละ 62.40 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาคะแนนรายจุดประสงค์จากข้อสอบกลางภาคเรียนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่อง การประสมสระจมเขมร พบว่าผู้เรียนได้คะแนนในระดับไม่น่าพึงพอใจ กล่าวคือ จากข้อสอบ กลางภาคเรียน จำนวน 10 ข้อ ผู้เรียนได้คะแนนดิบเฉลี่ย เพียง 5.18 คะแนน 5.21 คะแนน ในภาคเรียน 2/2561 และ 5.24 คะแนน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่องการประสมสระจมเขมร ยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก

ผลคะแนนจากการทดสอบดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาทักษะการอ่านประสมสระจมเขมรของผู้เรียน น่าจะมีสาเหตุจากความสับสนเรื่องรูปและเสียง เนื่องจากรูปสระภาษาเขมรกับรูปสระภาษาไทยที่มีความคล้ายคลึงกันมาก เช่น ๐ (-ะ) ๓ (-า) ๖ (-ิ) ๖ (-ึ) ๖ (-ุ) (อุโรศรี วรรณริน, 2553, ภาคผนวก) ทว่าภาษาเขมรมีหลักการอ่านประสมสระจมที่ออกเสียงสระแตกต่างไปจากสระในภาษาไทย เมื่อประสมกับพยัญชนะต่างกลุ่มเสียงกัน (ธนภัทร เข้าวุ่นม, 2563, 28-29) เช่น ในพยัญชนะกลุ่มอโฆมะ มีพื้นเสียงสระ / qaa/ เมื่อประสมกับสระ ๓ ออกเสียงสระ / aa / เมื่อประสมกับสระ ๖ ออกเสียงสระ / ey/ ส่วนพยัญชนะกลุ่มโฆมะ มีพื้นเสียงสระ / qoo / เมื่อประสมกับสระ ๓ ออกเสียงสระ / ie / เมื่อประสมกับสระ ๖ ออกเสียงสระ / ii /

จากข้อมูลข้างต้น ส่งผลให้นักศึกษาผู้เรียนรายวิชา 1152104 ภาษาเขมร ส่วนหนึ่งเกิดความสับสนเรื่องรูปและเสียงสระจมภาษาเขมร กล่าวคือ ผู้เรียนส่วนหนึ่งนำเสียงสระในภาษาไทยที่มีรูปเหมือนหรือคล้ายกับรูปสระจมภาษาเขมรมาออกเสียงปะปนกัน

ในฐานะผู้สอน ผู้วิจัยจึงตระหนักได้ว่าต้องหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การเรียนรู้ของนักศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน โดยพิจารณาเนื้อหาบทเรียนจากเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาภาษาเขมรเพื่อการสื่อสารของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ในหัวข้อเนื้อหาหน่วยที่ 2 อักษรและอักษรวิธีเขมร หัวข้อย่อย 2.2.1 การประสมพยัญชนะกับสระ อธิบายหลักการประสมสระจมเขมร ลำดับเนื้อหาบทเรียนโดยแบ่งตามกลุ่มพยัญชนะ แจกแจงเป็นเสียงสระที่ประสมกับพยัญชนะสำเนียงออ และเสียงสระที่ประสมกับพยัญชนะสำเนียงโอ โดยใช้พยัญชนะ ค เป็นตัวอย่างพยัญชนะสำเนียงออ ใช้พยัญชนะ ฅ เป็นตัวอย่างพยัญชนะสำเนียงโอ (2554, 37) นอกจากนี้ สุเพ็ญ โส ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์การจัดเรียนรู้หลักสูตรภาษาเขมรได้ประการหนึ่งคือ กลุ่มเป้าหมายสามารถจำแนกพยัญชนะเป็นพวก ออ และ โอ เรียนรู้เกี่ยวกับพยัญชนะตัวเต็มและพยัญชนะตัวเชิง เสียงพยัญชนะ วิธีเขียนพยัญชนะตัวเต็มและพยัญชนะตัวเชิง สระเต็มตัว สระนิสัย ตามเสียง พยัญชนะพวกออและโอได้ (2557, 11)

เนื้อหาบทเรียนและการกำหนดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการแบ่งกลุ่มพยัญชนะในภาษาเขมร เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญ ผู้วิจัยจึงออกแบบชุดฝึกอ่านประสมสระจมเขมร เพื่อใช้สำหรับการเรียนการสอนรายวิชานี้ โดยปรับปรุงจากชุดฝึกทักษะการอ่านประสมสระจมเขมร จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาเขมร 1541104 ภาษาเขมร 1 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาคเรียนที่ 1/ 2563 เป็นรูปแบบตาราง โดยแยกกลุ่มพยัญชนะเขมรตามกลุ่มชุดพยัญชนะที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ พยัญชนะกลุ่มอโฆษะและพยัญชนะกลุ่มโฆษะ และแจกกฎประสมสระ ดังตัวอย่างการประสมสระเขมรรูปสระ ๐ กับพยัญชนะเขมรทั้งสองกลุ่ม ดังนี้

ក	ខ	ច	ឆ	ដា
/kaa/	/khaa/	/caa/	/chaa/	/daa/
ថា	ណា	តា	ថា	បា
/thaa/	/naa/	/taa/	/thaa/	/baa/
ផា	សា	ហា	ឡា	អា
/phaa/	/saa/	/haa/	/laa/	/qaa/

ภาพที่ 1 พยัญชนะเขมรกลุ่มอโฆษะประสมสระ ๐

ที่มา: ณภัทร เชาว์นวม (2563, 5)

ค	ชา	ฌ	จ	ฉา	ฌา
/kia/	/khia/	/nja/	/cia/	/chia/	/ña/
จ	ฉา	จา	ฉา	ฉา	จา
/dia/	/thia/	/tia/	/thia/	/nia/	/pia/
ก	กา	กา	กา	กา	กา
/phia/	/mia/	/yia/	/ria/	/lia/	/wia/

ภาพที่ 2 พยัญชนะเขมรกลุ่มโฆษะประสมสระ ๐
ที่มา : ฌภัทร เชาว์นวม (2563, 32)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบและจัดทำตารางประสมสระจมในภาษาเขมรทุกสระกับพยัญชนะเขมรทั้งสองกลุ่ม ประกอบการสอนและสาริตการอ่านออกเสียงประสมสระจมกับพยัญชนะเขมรกลุ่มโฆษะและพยัญชนะเขมรกลุ่มโฆษะ ครบทุกสระ จำนวน 25 รูปสระ จัดทำเป็นรูปเล่มชุดแบบฝึกอ่านประสมสระเขมรและนำมาประกอบการสอนรายวิชา 1152104 ภาษาเขมร ในภาคเรียนที่ 2/2563 ผู้วิจัยจึงประสงค์จะวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์จากการใช้แบบฝึกทักษะดังกล่าว เพื่อให้ทราบคุณภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้นสำหรับเป็นแนวทางพัฒนาทักษะการอ่านประสมสระจมในภาษาเขมร เพื่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชานี้รวมถึงรายวิชาที่มีเนื้อหาวิชาใกล้เคียงกัน

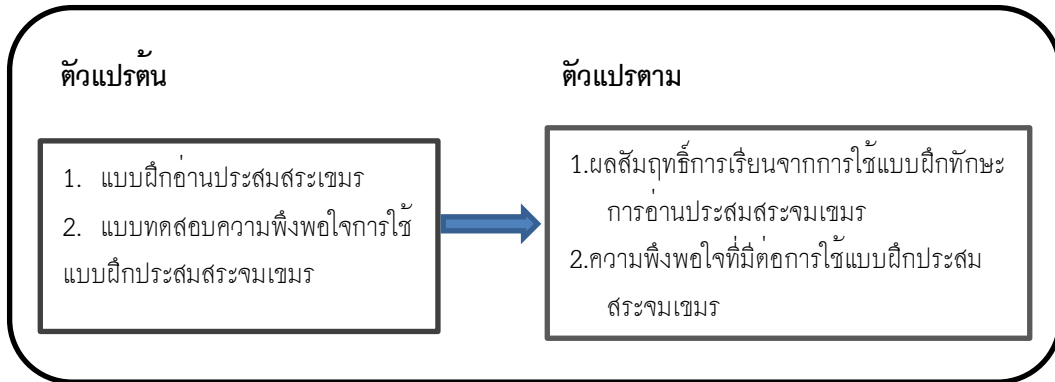
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของแบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมร
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อแบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมรประกอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา 1152104 ภาษาเขมร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

- 3.1 กำหนดกลุ่มเป้าหมาย
 - กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานวิจัยนี้คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 57 คน ที่ลงทะเบียนรายวิชา 1152104 ภาษาเขมร ในภาคเรียน 2/2563
- 3.2 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
 - 3.2.1 รวบรวมและวิเคราะห์สถิติผลคะแนนการสอบกลางภาคเรียนรายวิชา 1152104 ภาษาเขมร ส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัย ในภาคการศึกษาที่ผ่านมา ได้แก่ 2/2560 2/2561 และ 2/2562
 - 3.2.2 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาที่มีประสิทธิภาพ ตามข้ออภิปรายของมัตติกา ฉัตรเงิน (2546, 6) ที่กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์ผู้สอนว่าต้องเตรียมสื่ออุปกรณ์ในการสอนอย่างครบถ้วนและกิจกรรมที่น่าสนใจ โดยจะต้องใช้

วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงได้แนวทางเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 3 แผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัย
 ที่มา: ฌภัทร เชาว์นวม (2564, 5)

3.2.3 ตั้งสมมุติฐานการวิจัย

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านประสมสระเขมรหลังการใช้เครื่องมือ (ตัวแปรต้น) อยู่ในเกณฑ์ ดี ขึ้นไป
- 2) กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระเขมรประกอบการเรียนการสอนในภาพรวม ระดับมาก ขึ้นไป

3.2.4 ขั้นตอนออกแบบและทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

- 1) สร้างเครื่องมือวิจัย คือ แบบฝึกอ่านประสมสระเขมร
- 2) ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยในข้อที่ 1) ในรายวิชา 2011201 ภาษาเขมร 1 (หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย) ในภาคเรียนที่ 1/2563 กับกลุ่มผู้เรียนจำนวน 38 คน
- 3) สร้างแบบทดสอบกลางภาคเรียน จำนวน 10 ข้อ ให้เป็นข้อคำถามแบบปรนัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องการประสมสระเขมร
- 4) สร้างแบบทดสอบการอ่านประสมสระเขมร คะแนนเต็ม 10 คะแนน
- 5) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่กลุ่มเป้าหมายมีต่อการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระเขมรประกอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา 1152104 ภาษาเขมร ในภาคเรียนที่ 2/2563

3.2.5 ขั้นตอนดำเนินการ

- 1) รวบรวมข้อมูลผลการจัดการเรียนการสอน และการใช้ชุดแบบฝึกอ่านประสมสระเขมร ในภาคการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อวิเคราะห์ วางแผน ร่างโครงการวิจัยและเสนอโครงการวิจัย
- 2) ดำเนินการสอน ในวัน เวลา สถานที่ ตามตารางสอน รายวิชา 1152104 ภาษาเขมร โดยใช้ชุดแบบฝึกอ่านประสมสระเขมรที่ออกแบบขึ้น และแจ้งกลุ่มเป้าหมายให้ทราบวัตถุประสงค์การวิจัยและกระบวนการดำเนินงานวิจัย
- 3) วัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านประสมสระเขมร ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดจากแบบทดสอบที่จัดทำขึ้น ได้แก่ ข้อสอบกลางภาคเรียนจำนวน 10 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบปรนัยเกี่ยวกับ

ความเข้าใจเรื่องการประสมสระจุมเขมร แบบทดสอบอ่านประสมสระจุมเขมร คะแนนเต็ม 10 คะแนน รวมคะแนนเป็นคะแนนเต็ม 20 คะแนน นำค่าคะแนนของกลุ่มเป้าหมายมาจัดระดับผลสัมฤทธิ์ โดยคำนวณจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้ผลสัมฤทธิ์ในระดับต่าง ๆ ออกมาเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ วิเคราะห์ผลคะแนนแบบพรรณนา โดยกำหนดระดับผลสัมฤทธิ์จากค่าคะแนนเป็น 4 ระดับ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 17-20 (ร้อยละ 85-100)	ระดับ	ดีมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 14-16.99 (ร้อยละ 70-84.95)	ระดับ	ดี
ค่าคะแนนเฉลี่ย 10-13 (ร้อยละ 50-69.95)	ระดับ	ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 10 คะแนน (ต่ำกว่าร้อยละ 50)	ระดับ	ปรับปรุง

4) วัดและประเมินผลความพึงพอใจที่กลุ่มเป้าหมายมีต่อการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมร ประกอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา 1152104 ภาษาเขมร โดยใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้น ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ กำหนดมาตราส่วนประเมินค่า ได้แก่ 5 คือ เหมาะสมที่สุด 4 คือ เหมาะสมมาก 3 คือ เหมาะสมปานกลาง 2 คือ เหมาะสมน้อย 1 คือ เหมาะสมน้อยที่สุด

วิเคราะห์ผลโดยนำคะแนนผลการประเมินมาหาค่าเฉลี่ยตามสูตรการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ในข้อ

4) วิเคราะห์ผลคะแนนแบบพรรณนา โดยกำหนดระดับผลสัมฤทธิ์จากค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	พึงพอใจ/เหมาะสม ระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	พึงพอใจ/เหมาะสม ระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	พึงพอใจ/เหมาะสม ระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	พึงพอใจ/เหมาะสม ระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	พึงพอใจ/เหมาะสม ระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์ผลเพิ่มเติมโดยการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการให้ค่าคะแนนความพึงพอใจ ในแต่ละประเด็นหัวข้อและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม ตามสูตรคำนวณส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

5) วิเคราะห์ อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

4. ผลการวิจัย

4.1 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของแบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมร

ผลการทำแบบทดสอบกลางภาคเรียน ตอนที่ 2 ข้อสอบปรนัย ข้อที่ 11-20 จากข้อสอบปรนัย ทั้งหมด 45 ข้อ รวมจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจการประสมสระจุมเขมร มีผลคะแนนเฉลี่ย 5.66 คิดเป็นร้อยละ 56.6 ผลคะแนนการทดสอบอ่านประสมสระจุมเขมร คะแนนเต็ม 10 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มเลือกคำจากตารางแบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมรจำนวน 10 คำ ให้กลุ่มประชากรอ่านประสมคำ โดยให้คะแนนตามจำนวนคำที่สามารถอ่านประสมคำได้ถูกต้อง มีผลคะแนนเฉลี่ย 8.96 คิดเป็นร้อยละ 89.6 (ณภัทร เขาวงม, 2564, 25-30)

ผลคะแนนรวมการทำแบบทดสอบและการทดสอบอ่านประสมสระจุมเขมร รวมคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีผลคะแนนเฉลี่ย 14.63 คิดเป็นร้อยละ 73.15 จัดอยู่ในเกณฑ์ผลการประเมินระดับ ดี

4.2 การวัดและประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมรประกอบการจัดการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลความพึงพอใจวัดและประเมินผลความพึงพอใจที่กลุ่มเป้าหมายมีต่อการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมรประกอบการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมร (ณภัทร เขาว์นอม, 2564, 31)

ลำดับ	หัวข้อการประเมิน	ค่าความพึงพอใจเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1.	แบบฝึกมีความน่าสนใจสำหรับการเรียนรู้และฝึกทักษะการอ่านประสมสระจมเขมร	4.40	0.52	มาก
2.	รูปแบบและรูปลักษณะของแบบฝึกมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม	4.66	0.54	มากที่สุด
3.	แบบฝึกมีความเหมาะสมกับหัวข้อเนื้อหาบทเรียน	4.50	0.52	มาก
4.	แบบฝึกที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้	4.46	0.64	มาก
5.	การใช้แบบฝึกประกอบกิจกรรมสาธิตการอ่านประสมสระในชั้นเรียนมีความเหมาะสม	4.46	0.52	มาก
6.	ระยะเวลาที่ใช้แบบฝึกมีความเหมาะสม	4.16	0.54	มาก
7.	แบบฝึกช่วยเสริมสร้างทักษะการอ่านประสมสระจมเขมรแก่ผู้เรียน	4.50	0.62	มาก
8.	แบบฝึกสามารถนำมาเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาเขมร	4.53	0.63	มากที่สุด
9.	การใช้แบบฝึกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อรายวิชา	4.20	0.54	มาก
10.	การใช้แบบฝึกและแจกไฟล์แบบฝึกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่ออาจารย์ผู้สอน	4.40	0.52	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.42	0.55	มาก

จากผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย พบว่าคะแนนค่าความพึงพอใจเฉลี่ย 4.1 ขึ้นไปทุกข้อ ปรากฏค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยระหว่าง 4.16-4.50 จำนวน 8 ข้อ จัดอยู่ในความพึงพอใจระดับมาก ปรากฏค่าคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยระหว่าง 4.51-4.66 จำนวน 2 ข้อ จัดอยู่ในความพึงพอใจระดับมากที่สุด มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.52-0.64 ปรากฏค่าความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.42 จัดอยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ย 0.55 ดังปรากฏในตาราง

5. การอภิปรายผล

5.1 จากผลคะแนนรวมการทำแบบทดสอบข้อเขียนกลางภาคเรียนและการทดสอบอ่านประสมสระจมเขมรจัดอยู่ในผลสัมฤทธิ์ระดับดี พบข้อสังเกตว่า หากพิจารณารายละเอียดข้อมูลผลคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบกลางภาคเรียน ที่เป็นข้อคำถามความรู้ความเข้าใจ การประสมสระเขมรและผลคะแนนการทดสอบอ่านประสมสระเขมร พบว่า ผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบกลางภาคเรียน มีระดับผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าผลคะแนนการทดสอบอ่านประสมสระเขมร คือ ร้อยละ 56.6 จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (ณภัทร เขาว์นวม, 2564, 25) ในขณะที่ผลคะแนนการทดสอบอ่านประสมสระจมเขมร คือ ร้อยละ 89.6 จัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (ณภัทร เขาว์นวม, 2564, 28) ระดับผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญดังกล่าว อาจมีปัจจัยหรือตัวแปรที่ผู้วิจัยควรนำมาพิจารณาเพื่อปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องการประสมสระจมเขมร รวมถึงการออกแบบแบบทดสอบที่วัดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการประสมสระเขมรที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.2 ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมร ในแต่ละหัวข้อการประเมิน จากข้อ 4.2 ปรากฏผลระดับความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป ทุกหัวข้อ (คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป) โดยได้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.51 ขึ้นไป) จำนวน 2 หัวข้อ ได้แก่ รูปแบบและรูปลักษณะของแบบฝึกมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม และ แบบฝึกสามารถนำมาเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาเขมร โดยหัวข้อการประเมินจำนวน 10 ข้อ ปรากฏสัดส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ช่วง 0.52 – 0.64 จัดอยู่ในระดับการประเมินค่าความพึงพอใจที่มีค่าความเบี่ยงเบนอยู่ในระดับปกติ ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระจมเขมรในระดับที่ใกล้เคียงกัน แสดงถึงการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการฝึกทักษะการอ่านประสมสระเขมร อันอาจหมายถึงการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในรายวิชานี้เช่นกัน

5.3 ผลการศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาต่อยอดจากกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยและสะท้อนปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาเขมร ทำให้ผู้วิจัยสังเกตเห็นการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยเริ่มจากการเน้นความรู้ความเข้าใจพื้นฐานและการทวนซ้ำเนื้อหา กล่าวคือ จากผลการศึกษาวิจัยหัวข้อผลสัมฤทธิ์ของการใช้ภาษาเขมรเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น: กรณีศึกษาจากการเรียนการสอนรายวิชา 1541501 ภาษาเขมร 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (ณภัทร เขาว์นวม, 2557) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การใช้ภาษาเขมรเพื่อการสื่อสารเบื้องต้นและสะท้อนปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาดังกล่าว ในภาคเรียนที่ 1/2556 ส่งผลให้ผู้วิจัยปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการสร้างพื้นฐานความรู้ความเข้าใจอักขรวิธีภาษาเขมร กอนนำเข้าสู่เนื้อหาบทเรียนที่ยากยิ่งขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะหลักการอ่านประสมสระเขมร การออกแบบแบบฝึกทักษะการอ่านประสมสระเขมร ประเภทสระจม และศึกษาวิจัยผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านประสมสระเขมรในงานวิจัยนี้ จึงเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนตามบริบทของรายวิชา

5.4 ผลการศึกษาวิจัยนี้ สอดคล้องกับวิธีการศึกษาวิจัยบางส่วนของ บัญญัติ สาลี (Banyat Salee, 2021) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบเรียนภาษาไทยพื้นฐานสำหรับผู้เรียนชาวกัมพูชา (Development of A Basic Thai Textbook for Cambodian Learner) การวิเคราะห์ปัญหาในการศึกษาดังกล่าว ส่วนหนึ่งกล่าวถึงปัญหาการออกเสียงสระในภาษาไทยที่เพี้ยนไปของผู้เรียนชาวกัมพูชา ผลการศึกษากล่าวถึง การใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งทางด้านภาษาศาสตร์และการสอน (Franklin, 1970) ทำให้ทราบว่าชาวกัมพูชามี

ปัญหาในการใช้ภาษาไทย เช่น เสียงสระ เสียงวรรณยุกต์ นำไปสู่การออกแบบแบบเรียนภาษาไทยสำหรับชาวกัมพูชาที่แตกต่างจากแบบเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติทั่วไป โดยเน้นการแก้ปัญหาการออกเสียงบางเสียงที่เป็นข้อจำกัดของผู้เรียนชาวกัมพูชาโดยเฉพาะ ดังเช่นการออกแบบแบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมรของผู้วิจัย เพื่อแก้ปัญหาความเข้าใจเรื่องการประสมสระจุมในภาษาเขมร ตลอดจนการออกเสียงสระในภาษาเขมร เป็นแบบฝึกที่สร้างขึ้นและนำมาใช้แก้ปัญหาให้กับกลุ่มเป้าหมาย เกิดผลสัมฤทธิ์ดังที่ปรากฏในผลการศึกษาวิจัย

6. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

6.1 ผลสัมฤทธิ์ของแบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมร

ผลการทดสอบการอ่านประสมสระจุมเขมรและการทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจการประสมสระจุมเขมร (ข้อสอบกลางภาคเรียนจำนวน 10 ข้อ) คะแนนเต็ม 20 คะแนน ปรากฏผลคะแนนของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 57 คน คือ มีคะแนนเฉลี่ย 14.63 คิดเป็นร้อยละ 73.15 ผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับ ดี (ธนภัทร เขาวินวม, 2564, 28-30)

6.2 ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อแบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมรประกอบการจัดการเรียนการสอน

ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการใช้ชุดแบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมร ปรากฏระดับความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมร ในแต่ละหัวข้อการประเมิน จากข้อ 4.2 ปรากฏผลระดับความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไปทุกหัวข้อ โดยได้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน 2 หัวข้อ ได้แก่ รูปแบบและรูปลักษณะของแบบฝึกมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม และแบบฝึกสามารถนำมาเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนภาษาเขมร โดยหัวข้อการประเมินทุกข้อปรากฏส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ช่วงชั้น 0.52 – 0.64 ปรากฏค่าความพึงพอใจเฉลี่ยรวม 4.42 จัดอยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ย 0.55 ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกประสมสระจุมเขมร ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และฝึกทักษะภาษาเขมร

ผลการศึกษาวเคราะห์ดังกล่าวแสดงให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมรที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับการนำมาประกอบการเรียนการสอนรายวิชานี้ในภาคการศึกษาถัดไป

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 จากการดำเนินงานวิจัยเพื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมรสามารถนำมาต่อยอดด้วยการออกแบบแบบฝึกทักษะภาษาเขมรในหัวข้อการเรียนรู้อื่น ๆ ที่ต่อเนื่องกัน เพื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ชุดแบบฝึกการอ่านประสมคำประกอบเครื่องหมายวรรคตอน (บ๊องเตาะ) ชุดแบบฝึกอ่านคำสองพยางค์ในภาษาเขมร

7.2 แบบฝึกอ่านประสมสระจุมเขมรที่ออกแบบขึ้น ควรพัฒนาเป็นสื่อนวัตกรรมในรูปแบบโปรแกรมสำเร็จรูป หรือสื่อมัลติมีเดีย เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนสามารถนำมาประกอบการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- ณภัทร เขาว์นวม. (2557). รายงานการวิจัย เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการใช้ภาษาเขมรเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น : กรณีศึกษาจากการเรียนการสอนรายวิชา 1541501 ภาษาเขมร 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. บุรีรัมย์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- _____. (2563). แบบฝึกอ่านประสมสระเขมร (สระจม). บุรีรัมย์: สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- _____. (2564). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของแบบฝึกอ่านประสมสระเขมร: กรณีศึกษาจากการเรียนการสอนรายวิชา 1152104 ภาษาเขมร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. บุรีรัมย์: สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- มัตติกา ฉัตรเงิน. (2546). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะในด้านการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนบ้านตาเหล็ก. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนิ เขต 1.
- สุโขทัยธรรมาราช, มหาวิทยาลัย. (2554). เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาเขมรเพื่อการสื่อสาร หน่วยที่ 1-7. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- สุเกีย โส. (2557). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาษาเขมรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านตาเหล็ก. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนิ เขต 1.
- อุไรศรี วรศรีริน. (2553). ร่องรอยภาษาเขมรในภาษาไทย. อรวรรณ บุญฤทธิ์ และคณะ ผู้แปล. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Banyat Salee. (2021). "Development of A Basic Thai Textbook for Cambodian Learners" in Wiwitwannasan. Vol.5 No.2 (May - August) 2021. p. 189-208.
- Franklin, E. H. (1970). *Cambodian System of Writing and Beginning Reader with Drills and Glossary*. London: Yale University.

**การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2**

**The Development of Computerized Diagnostic Test
in Mathematics Learning on Fraction for Prathomsuksa 5 Students
under Buriram Primary Educational Service Area Office 2**

รัตนา แก้วกล้า¹ จิตาภรณ์ เวียงวิเศษ² สุชาติ หอมจันทร์³

¹นักศึกษาริทยูนิเวอร์ซิตี สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

skyline.nana10@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

thitapom.ws@bru.ac.th

suchart.hj@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างแบบทดสอบวินิจฉัยที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 2) หาคุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 และ 3) ศึกษาผลการใช้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบ่งชี้ของผู้เรียนที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 718 คน จาก 24 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวินิจฉัย จำนวน 6 ฉบับ ดังนี้ 1) การเปรียบเทียบเศษส่วน 2) การบวกเศษส่วน 3) การลบเศษส่วน 4) การคูณเศษส่วน 5) การหารเศษส่วนและ 6) โจทย์ปัญหาเศษส่วน ประกอบด้วยแบบทดสอบเพื่อสำรวจมีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบจำนวน 109 ข้อ และแบบทดสอบวินิจฉัยเป็นแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 62 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า แบบทดสอบวินิจฉัยที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ เรื่อง เศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าความตรงเชิงเนื้อตั้งแต่ 0.95 - 1.00 มีค่าความยากตั้งแต่ .41-.72 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .33 - .77 และมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.71 - 0.83 ผลการใช้แบบทดสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์วินิจฉัยข้อบ่งชี้ของผู้เรียนที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าเป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่าย ครูผู้สอนสามารถติดตั้งโปรแกรมได้ด้วยตนเอง มีความสะดวกรวดเร็วในการทำแบบทดสอบ ประหยัดกระดาษ มีการรายงานผลของโปรแกรมได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว นักเรียนสามารถทราบผลการทำแบบทดสอบได้ทันที แต่ยังคงมีการใช้กระดาษในการทด ถ้าเป็นคอมพิวเตอร์ก็อาจบางเครื่องไม่รองรับโปรแกรมต้องรอนานในการดาวน์โหลด ทั้งนี้พบข้อบ่งชี้ของแต่ละฉบับมากที่สุด จากการทำ

แบบทดสอบ ดังนี้ ฃบับที่ 1 การเปรียบเทียบเศษส่วน นักเรียนไม่ทำส่วนให้เท่ากันก่อนเปรียบเทียบ ฃบับที่ 2 การบวกเศษส่วน นักเรียนนำตัวเศษบวกตัวเศษ ตัวส่วนบวกตัวส่วน ฃบับที่ 3 การลบเศษส่วน นักเรียนนำตัวเศษลบตัวเศษ ตัวส่วนลบตัวส่วน ฃบับที่ 4 การคูณเศษส่วน นักเรียนกลับเศษเป็นส่วนของตัวคูณแล้วคูณกัน ฃบับที่ 5 การหารเศษส่วน นักเรียนเปลี่ยนเครื่องหมายหารเป็นคูณ โดยไม่นำตัวหารกลับเศษเป็นส่วน และฃบับที่ 6 โจทย์ปัญหาเศษส่วน นักเรียนวิเคราะห์โจทย์ปัญหาผิด

คำสำคัญ : แบบทดสอบวินิจฉัย เศษส่วน คอมพิวเตอร์ การสร้างแบบทดสอบ

Abstract

The objectives of this research were 1) to construct a computerized diagnostic test in mathematics learning on fractions for Prathomsuksa 5 students under Buriram Primary Educational Service Area Office 2, 2) to validate the computerized diagnostic test in mathematics learning on fractions for Prathomsuksa 5 students under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 ; and 3) to study the results of the computerized diagnostic test in mathematics learning on fraction for Prathomsuksa 5 students under Buriram Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 718 Prathomsuksa 5 students from 24 schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 2. Selected by stratified random sampling. There were six diagnostic tests used as the instruments as follows : 1) Fraction Comparison, 2) Plus Fraction, 3) Minus Fraction, 4) Multiplied Fraction, 5) Divide Fraction and 6) Problem Fraction. The survey test was a completion test form with 109 items, and diagnostic tests with 4 multiple choices in a total of 62 items. The results of the research were as follows: The computerized of diagnostic test in mathematics learning on fraction for Prathomsuksa 5. Regarding quality of the test the content validity was at 0.95 -1.00. The difficulty index (p) was .41 - .72, the discrimination index (r) was .33 - .77 and the reliability level was 0.71 - 0.83. The results of using a computer-based test to diagnose defects of learners who conducted a computer-based test among the learning subjects, the math on fractions for Prathomsuksa 5 was found to be an easy-to-use program. Teachers could install the program on their own, have a quick convenience to complete the test, save paper, and have the results of the program reported properly, and quickly. Students can immediately know the results of the test, but also, paper must be used for the test. If it's some old computer that does not support the program or takes a long time to download. Teachers can find student defects from the test, which finds the most defects: 1. Fractal comparison. Students do not equalize the parts before comparing. 2. Fractal addition. Students take the numerator plus the numerator, the denominator plus the denominator. 3. Fractal subtraction. Students take the numerator minus the numerator, the denominator minus the denominator. 4.

Fractional multiplication. Students invert fractions into multiplier parts and then multiplying them. 5. Fractal division. Students change the division sign into multiplication without taking the fractions into fractions. 6. Fractional problem. Students analyze the problem incorrectly.

Keywords : Diagnostic Test, Fraction, Computer, Tests Construction

1. บทนำ

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญ นั่นคือ การเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี การสื่อสารและการร่วมมือ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม สามารถแข่งขันและอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้ ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องเตรียมผู้เรียนใหม่ที่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ.2560 : 1) การเรียนการสอนในชั้นเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เนื้อหาเรื่องเศษส่วนนั้นเป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญเรื่องหนึ่งในระดับประถมศึกษา เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนเนื้อหาเรื่องต่าง ๆ ของคณิตศาสตร์ จากการทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานกลาง ปีการศึกษา 2561 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 วิชาคณิตศาสตร์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละในรายวิชาคณิตศาสตร์ต่ำกว่าร้อยละ 50 ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องหนึ่งในคณิตศาสตร์ที่มีความสำคัญมาก เนื้อหาที่มีการฝึกและใช้ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์หาคำตอบเกี่ยวกับการวงกลมเศษส่วน และเป็นเนื้อหาที่ยากสำหรับผู้เรียน ซึ่งการทดสอบด้วยคอมพิวเตอร์สามารถกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้สอบได้เป็นอย่างดี หลังจากการทำแบบทดสอบแล้วผู้สอนสามารถรู้ผลการทดสอบของตนได้ทันที เพื่อที่จะได้นำผลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงการเรียนของตนได้ ยิ่งไปกว่านั้นครูยังใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อีกด้วย ดังนั้นการทดสอบวินิจฉัยจึงเหมาะกับการใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยเพื่อกระบวนการวินิจฉัยนั้นมีความรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเป้าหมายของการเรียนเรื่องเศษส่วนคือ มุ่งให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความรู้ที่เป็นพื้นฐานของเศษส่วน ดังนั้นผู้สอนจะต้องหาวิธีการที่จะทำให้ออกแบบพร้อมต่าง ๆ ของนักเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนลดน้อยลง และหาคุณภาพของแบบทดสอบ เพื่อหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อหาคุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3. ศึกษาผลการใช้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียนที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4,512 คน จากโรงเรียน จำนวน 231 โรงเรียน

2. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนในภาคเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 718 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 24 โรงเรียน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัย คือ เนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เรื่อง เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย แบบทดสอบเพื่อสำรวจ มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ 109 ข้อ และแบบทดสอบวินิจฉัย ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 62 ข้อ

การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัย

1. กำหนดจุดมุ่งหมายและวิเคราะห์ข้อสอบในการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัย

2. สร้างแบบทดสอบเพื่อสำรวจแบบเติมคำตอบ หลังจากนั้นนำไปทดสอบกับนักเรียน จำนวน 150 คน เพื่อรวบรวมข้อบกพร่องในการตอบของนักเรียนมาสร้างเป็นตัวเลือก

3. สร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ไปทดสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียน จำนวน 100 คน นำแบบทดสอบวินิจฉัยปรับปรุงจากครั้งที่ 1 แล้ว ไปทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียน จำนวน 100 คน และนำแบบทดสอบวินิจฉัยที่คัดเลือกและปรับปรุงแล้วจากครั้งที่ 2 ไปทดสอบครั้งที่ 3 จำนวน 318 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

4. จัดทำแบบทดสอบวินิจฉัยในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ จำนวน 50 คน เพื่อศึกษาผลการใช้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. หาคุณภาพของแบบทดสอบ ดังนี้

2.1 ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวินิจฉัยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of

Congruence : IOC)

2.2 ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกใช้ดัชนี B (B-Index) เป็นรายข้อ ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ครั้งที่ 1 ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ครั้งที่ 2 ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ครั้งที่ 3

2.3 ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบทั้งฉบับ

3. สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัย ได้แบบทดสอบวินิจฉัยที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 6 ฉบับ มีจำนวนข้อสอบทั้งหมด 62 ข้อ ดังนี้ ฉบับที่ 1 การเปรียบเทียบเศษส่วน จำนวน 8 ข้อ ฉบับที่ 2 การบวกเศษส่วนจำนวน 12 ข้อ ฉบับที่ 3 การลบเศษส่วน จำนวน 12 ข้อ ฉบับที่ 4 การคูณเศษส่วน จำนวน 12 ข้อ ฉบับที่ 5 การหารเศษส่วน จำนวน 12 ข้อ และฉบับที่ 6 โจทย์ปัญหาเศษส่วน จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ผลการหาคุณภาพของแบบทดสอบวินิจฉัย ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบปรากฏว่า แบบทดสอบเพื่อสำรวจและแบบทดสอบวินิจฉัย มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.95 -1.00 แสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นวัดได้ตรงตามเนื้อหา หาคุณภาพข้อสอบค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวินิจฉัยไปทำการทดสอบ ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 กับนักเรียนจำนวน 100 100 และ 318 คน ปรากฏผลดังนี้ ครั้งที่ 1 มีค่าความยาก .19 - .90 มีค่าอำนาจจำแนก .09 - .76 ครั้งที่ 2 มีค่าความยาก .17 - .80 มีค่าอำนาจจำแนก .10 - .67 และ ครั้งที่ 3 มีค่าความยาก .41 - .72 มีค่าอำนาจจำแนก .33 - .77 มีค่าความเชื่อมั่น 0.71 - 0.83

ตอนที่ 3 ผลการใช้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องของแบบทดสอบที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ ผลการใช้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 6 ฉบับ พบว่า เป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่าย ครูผู้สอนสามารถติดตั้งโปรแกรมได้ด้วยตนเอง มีความสะดวกรวดเร็วในการทำแบบทดสอบ ประหยัดกระดาษ มีการรายงานผลของโปรแกรมได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว นักเรียนสามารถทราบผลการทำแบบทดสอบได้ทันที แต่ยังคงมีการใช้กระดาษในการทด และถ้าเป็นคอมพิวเตอร์เก๋บางเครื่องไม่รองรับโปรแกรมต้องรอนานในการดาวน์โหลด ทั้งนี้พบข้อบกพร่องของแต่ละฉบับมากที่สุด จากการทำแบบทดสอบ ดังนี้ ฉบับที่ 1 การเปรียบเทียบเศษส่วน นักเรียนไม่ทำส่วนให้เท่ากันก่อนเปรียบเทียบ ฉบับที่ 2 การบวกเศษส่วน นักเรียนนำตัวเศษบวกตัวเศษ ตัวส่วนบวกตัวส่วน ฉบับที่ 3 การลบเศษส่วน นักเรียนนำตัวเศษลบตัวเศษ ตัวส่วนลบตัวส่วน ฉบับที่ 4 การคูณเศษส่วน นักเรียนกลับเศษเป็นส่วนของตัวคูณแล้วคูณกัน ฉบับที่ 5 การหารเศษส่วน นักเรียนเปลี่ยนเครื่องหมายหารเป็นคูณ โดยไม่นำตัวหารกลับเศษเป็นส่วน และฉบับที่ 6 โจทย์ปัญหาเศษส่วน นักเรียนวิเคราะห์โจทย์ปัญหาผิด

5. อภิปรายผล

1. การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนเรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อกำหนดเนื้อหาหาย่อย กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สร้างแบบทดสอบเพื่อสำรวจข้อบกพร่องแล้วนำแบบทดสอบไปสำรวจความรู้ความเข้าใจของนักเรียนก่อนเพื่อรวบรวมคำตอบผิดพร้อมเหตุผลของนักเรียนมาวิเคราะห์หาสาเหตุข้อบกพร่องของแต่ละคำตอบ โดยคัดเฉพาะคำตอบที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบผิด มาสร้างเป็นตัวดวงในแบบทดสอบวินิจฉัยซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ ตัวเลือกที่เป็นตัวดวงสามารถบอกได้ว่านักเรียนมีข้อบกพร่องในด้านใดและทำให้ทราบสาเหตุของข้อบกพร่องนั้น ดังที่ อาห์มันน์และกล็อก (Ahmann & Glock. 1967 : 364-365) ได้กล่าวว่า ข้อสอบที่เกิดจากการวิเคราะห์คำตอบของนักเรียนเป็นรายชื่อ แล้วรวบรวมคำตอบที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจำนวนมากไว้เพื่อค้นหาจุดบกพร่องต่อไป ทำให้ได้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่อง แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 6 ฉบับ มีจำนวนข้อสอบทั้งหมด 62 ข้อ

2. คุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน

2.1 ค่าความเที่ยงตรงในแบบทดสอบวินิจฉัย จากการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้งหมดฉบับ โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องตามวิธีของ โรวินสกีและแฮมเบิลตัน จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ปรากฏว่า แบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน มีดัชนีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.95 - 1.00 แสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสูง ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัดจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา คำอธิบายรายวิชา เนื้อหาในรายวิชาคณิตศาสตร์ แผนการสอน และจุดประสงค์การเรียนรู้ จึงทำให้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันและสอดคล้องกับแนวคิดของ สมณี กัททิยธนี (2558 : 219) ที่กล่าวว่าแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องเป็นข้อสอบที่เน้นความตรงเชิงเนื้อหาเป็นสำคัญ มีข้อคำถามสอดคล้องกัน จึงทำให้สามารถบอกข้อบกพร่องของนักเรียนได้ ดังนั้นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมดฉบับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ต้องการวัดจริง

2.2 ค่าความยากของแบบทดสอบวินิจฉัย จากการทดสอบครั้งที่ 3 ผลปรากฏ ดังนี้ มีค่าความยากตั้งแต่ .41 - .72 เมื่อพิจารณาค่าความยากของแบบทดสอบมีค่าความยากง่ายจนถึงปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้ผ่านการเรียนการสอนจากครูเป็นส่วนมาก และสามารถทำข้อสอบได้ ส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานในรายวิชาคณิตศาสตร์ ดังที่ กรอนลัน (Gronlund. 1981 :139) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบวินิจฉัยได้ว่าข้อสอบควรมีลักษณะง่ายถึงปานกลาง ซึ่งแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีค่าความยากใกล้เคียงกับแบบทดสอบที่เคยมีผู้สร้างมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัสวีภา สุตแท้ (2559 : 79) การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยเรื่องการบวกและการลบ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจักษ์มหาราชคาม เขต 1 มีค่าความยากตั้งแต่ .28 - .74 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพจิตตรี กรชม (2562 : 131) การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง บทประยุกต์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าความยากตั้งแต่ .45 - .73 ดังนั้น จึงถือได้ว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นข้อสอบที่เหมาะสมสำหรับใช้ทำเป็นข้อสอบวินิจฉัย

2.3 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบในแบบทดสอบวินิจฉัย จากการทดสอบครั้งที่ 3 ผลปรากฏ ดังนี้ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .33 - .77 ข้อสอบทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนกลุ่มรู้และกลุ่มไม่รู้มีคะแนนแตกต่างกันตาม

เกณฑ์ ซึ่งทำให้แบบทดสอบทั้งหกฉบับนี้ ข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนกค่อนข้างสูง แสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้คัดแยกนักเรียนกลุ่มรู้ และกลุ่มไม่รู้จริงได้ ซึ่งแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีค่าอำนาจจำแนกใกล้เคียงกับแบบทดสอบที่เคยมีผู้สร้างมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวิภา สุดแท้ (2559 : 80) การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยเรื่องการบวกและการลบ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .25 - .61 ดังนั้น จึงถือได้ว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นข้อสอบที่เหมาะสมสำหรับใช้ทำเป็นข้อสอบวินิจฉัย

2.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผลปรากฏว่า มีค่าความเชื่อมั่น 0.71- 0.83 แบบทดสอบวินิจฉัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นใกล้เคียงกับแบบทดสอบวินิจฉัยที่เคยมีผู้สร้างมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษขานันท์ แมคคอร์มิค (2562 : 87) การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน เรื่อง จำนวนและการดำเนินการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .72 - .76 สอดคล้องกับงานวิจัยของไพจิตตรี กรชม (2562 : 132) การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง บทประยุกต์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .82 - .87 ดังนั้น จึงถือได้ว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้

3. ผลการใช้แบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียนที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ทั้ง 6 ฉบับ พบว่า เป็นโปรแกรมที่ใช้ทำงานง่าย ครูผู้สอนสามารถติดตั้งโปรแกรมได้ด้วยตนเอง มีความสะดวกรวดเร็วในการทำแบบทดสอบ ประหยัดกระดาษ มีการรายงานผลของโปรแกรมได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว นักเรียนสามารถทราบผลการทำแบบทดสอบได้ทันที แต่ยังคงมีการใช้กระดาษในการทด และถ้าเป็นคอมพิวเตอร์เก่าบางเครื่องไม่รองรับโปรแกรมต้องรอนานในการดาวน์โหลด ดังที่ฟอสเตอร์ (Foster.2001) ได้กล่าวไว้ว่า การทดสอบด้วยคอมพิวเตอร์สามารถทราบผลการสอบได้ทันที มีข้อผิดพลาดในการตอบข้อสอบน้อยกว่า เพิ่มประสิทธิภาพในการทดสอบ สะดวกสบาย เพิ่มความเป็นส่วนตัวมากขึ้น ระบบการวัดผลดีกว่า ทั้งนี้พบข้อบกพร่องของแต่ละฉบับมากที่สุด จากการทำแบบทดสอบ ดังนี้ ฉบับที่ 1 การเปรียบเทียบเศษส่วน นักเรียนไม่ทำส่วนให้เท่ากันก่อนเปรียบเทียบ ฉบับที่ 2 การบวกเศษส่วน นักเรียนนำตัวเศษบวกตัวเศษ ตัวส่วนบวกตัวส่วน ฉบับที่ 3 การลบเศษส่วน นักเรียนนำตัวเศษลบตัวเศษ ตัวส่วนลบตัวส่วน ฉบับที่ 4 การคูณเศษส่วน นักเรียนกลับเศษเป็นส่วนของตัวคูณแล้วคูณกัน ฉบับที่ 5 การหารเศษส่วน นักเรียนเปลี่ยนเครื่องหมายหารเป็นคูณ โดยไม่นำตัวหารกลับเศษเป็นส่วน และฉบับที่ 6 โจทย์ปัญหาเศษส่วน นักเรียนวิเคราะห์โจทย์ปัญหาผิด ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 50) กล่าวว่า แบบทดสอบวินิจฉัยว่าเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อให้เห็นจุดบกพร่อง จุดที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนเรื่องหนึ่ง ๆ ของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้เพื่อจะหาทางแก้ไขได้ตรงจุดยิ่งขึ้นอันจะทำให้สามารถช่วยเหลือนักเรียน ที่มีปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน และเกิดการเรียนรู้ได้เหมือนคนอื่น

6. สรุปผล

1. การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยความบกพร่องในการเรียนเรื่อง เศษส่วนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 6 ฉบับ มีจำนวนข้อสอบทั้งหมด 62 ข้อ

2. คุณภาพแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน มีค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.95 - 1.00 มีค่าความยากตั้งแต่ .41 ถึง .72 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .33 ถึง .77 มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.71 - 0.83

3. ผลการใช้แบบทดสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์วินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียนที่ดำเนินการสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า เป็นโปรแกรมที่ใช้งานง่าย ครูผู้สอนสามารถติดตั้งโปรแกรมได้ด้วยตนเอง มีความสะดวกรวดเร็วในการทำแบบทดสอบ ประหยัดกระดาษ มีการรายงานผลของโปรแกรมได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว นักเรียนสามารถทราบผลการทำแบบทดสอบได้ทันที แต่ยังคงมีการใช้กระดาษในการทด ถ้าเป็นคอมพิวเตอร์เก่าบางเครื่องไม่รองรับโปรแกรมต้องรอนานในการดาวน์โหลด และสามารถค้นหาข้อบกพร่องของนักเรียนได้จากแบบทดสอบซึ่งพบข้อบกพร่องมากที่สุด ดังนี้ ฉบับที่ 1 การเปรียบเทียบเศษส่วน นักเรียนไม่ทำส่วนให้เท่ากันก่อนเปรียบเทียบ ฉบับที่ 2 การบวกเศษส่วน นักเรียนนำตัวเศษบวกตัวเศษ ตัวส่วนบวกตัวส่วน ฉบับที่ 3 การลบเศษส่วน นักเรียนนำตัวเศษลบตัวเศษ ตัวส่วนลบตัวส่วน ฉบับที่ 4 การคูณเศษส่วน นักเรียนกลับเศษเป็นส่วนของตัวคูณแล้วคูณกัน ฉบับที่ 5 การหารเศษส่วน นักเรียนเปลี่ยนเครื่องหมายหารเป็นคูณ โดยไม่นำตัวหารกลับเศษเป็นส่วน และฉบับที่ 6 โจทย์ปัญหาเศษส่วน นักเรียนวิเคราะห์โจทย์ปัญหาผิด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรนำผลการวินิจฉัยข้อบกพร่องไปศึกษาแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อไป

7.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจัดสอบแบบเมทริกซ์ นักเรียนจะได้มีเวลาในการทำข้อสอบที่เหมาะสมไม่จำกัดเวลามากเกินไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่

1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553, หน้า 50). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

สมนึก ภัททิยธนี. (2558, หน้า 51, 219). *การวัดผลการศึกษา*. กฟลินทร์ : ประสานการพิมพ์.

พิชชานันท์ แมคคอร์มิค. (2562). *การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน เรื่อง จำนวนและการดำเนินการ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1*. วิทยานิพนธ์. กศม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ไพจิตรศรี กรขม. (2562). *การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง บทประยุกต์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา). ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐวิภา สุกแท้. (2559). การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัย เรื่องการบวกและการลบ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาสารคาม : คณะครู ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Ahmann, S. J.& Marin D.G. (1975). *Evaluating Pupil Growth Principle of Tests and Measurement* (3rd ed.). New York: Allyn and Bacon.

Foster, M. (2002). *Using Call-and-Response to Facilitate Language Mastery and Literacy Acquisition Among African American Students*.

Gronlund, N.E. (1981). *Measurement and Evaluation in Teaching*. (4th ed.) Now York : Macmillan Publishing Co. Inc.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติ วิชาสังคมศึกษา3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
The Development of Learning Achievement
Using Computer-Assisted Instruction based on the Topic
of Natural Disasters for Social studies 3 Subject, Mathayom 5 level

ปาริชาติ ขามประโคน¹ สุชาติ หอมจันทร์² ทศวิน โขรัมย์³

¹ครูโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

parichatrong.rong@gmail.com

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

suchart.h@bru.ac.th

³ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

tassawinkhoram@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ วิชาสังคมศึกษา3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ วิชาสังคมศึกษา3 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5/3 ที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ วิชาสังคมศึกษา3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติ วิชาสังคมศึกษา3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 8 เรื่อง ใช้เวลาในการจัดการเรียน 10 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นแบบสอบถามประมาณค่า ซึ่งมีค่าระดับ 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน E_1/E_2 และค่าดัชนีประสิทธิผลทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.78/85.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาสังคมศึกษา

Abstract

This study aimed to 1) study the effectiveness of Computer-Assisted-Instruction based on the topic of Natural Disasters, Social studies 3 subject for Mathayom 5 level with the standard efficacy 80/80 2) to compare the learning achievement before and after the use of the Computer-Assisted-Instruction based on the topic of Natural Disasters, Social studies 3 subject 3) to study the satisfaction of Mathayom 5/3 students towards the Computer-Assisted-Instruction based on the topic of Natural Disasters, Social studies 3 subject for Mathayom 5 level. The participants in this study were 40 students from Mathayom 5/3 Prakhonchaipithayakhom School, Secondary Educational Service Area Buriram. The participants were selected by using cluster sampling. Research instruments in this study included 1) Computer-Assisted-Instruction based on the topic of Natural Disasters, Social studies 3 subject for Mathayom 5 level, including 8 topics and taking 10 hours 2) 4-item multiple choices learning achievement test 3) students' satisfaction towards Computer-Assisted-Instruction questionnaire containing 15 items of five-point Likert scale questions. Statistics used in this study were percentage, mean, standard deviation, E1/E2, and efficacy index. The hypotheses were tested using Dependent Samples t-test.

The results of the study found that 1) the efficiency of the Computer-Assisted-Instruction based on the topic of Natural Disasters was at 83.78/85.00 which was higher than the standard 80/80 2) post-test score was significantly higher than pre-test score at 0.5 3) students' satisfaction towards the Computer-Assisted-Instruction was at high level.

Keywords : Learning Achievement, Computer-Assisted Instruction Based on Social Studies

การศึกษผลสัมฤทธิ์การเขียนความเรียงร้อยแก้ว โดยใช้แบบฝึกประกอบภาพการ์ตูน
วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก
A Study of Matthayomsuksa I Students of Lahansairatchadapisek
Achievement of Thai Writing Composition Skill
Using Exercises Along with Cartoon

เพ็ญแข ไชยเทพ¹ สุชาติ หอมจันทร์²
สุพิชฌาย์ ศรีโคตร³ สมนึก นครวงศ์⁴

¹ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์
khare2506@gmail.com

²อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
suchart.hj@bru.ac.th

³ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์
suphichcha@brcc.ac.th

⁴ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์
sommuek@esdc.go.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาแบบฝึกการเขียนความเรียงร้อยแก้ว โดยใช้แบบฝึกประกอบภาพการ์ตูนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนความเรียงร้อยแก้วโดยใช้แบบฝึกประกอบภาพการ์ตูนก่อนเรียนและหลังเรียน 3. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกประกอบภาพการ์ตูน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 44 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบฝึกประกอบภาพการ์ตูนการเขียนความเรียงร้อยแก้ว 2) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนความเรียงร้อยแก้ว 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนความเรียงร้อยแก้ว และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกประกอบภาพการ์ตูน วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิจัยครั้งนี้ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t - test แบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพแบบฝึกจากการศึกษผลสัมฤทธิ์การเขียนความเรียงร้อยแก้ว โดยใช้แบบฝึกประกอบภาพการ์ตูนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 75.64/75.38 เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐาน 75/75 ที่กำหนดไว้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกประกอบภาพการ์ตูนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกประกอบภาพการ์ตูนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การเขียนเรียงความร้อยแก้ว แบบฝึกประกอบภาพการ์ตูน ภาษาไทย

Abstract

The purpose of this research were to develop a writing achievement of Matthayomsuksa I students using the cartoon illustration along with exercises The sample were 44 students from Matthayomsuksa I students of Lahansairatchadapisek school, during the academic in semester 2 year 2021. The duration of the experiment covered a period of four weeks. The research instruments used in this study were ; 1. The cartoon illustration exercises for eassy writing skill 2. The Lesson plans of eassy writing skill 3. The achievement test for eassy writing skill and 4. Questionnaire regarding of students' opinion with the cartoon illustration exercise. The data were analyzed by using mean, standard deviation and t-test dependent. The results of the research were: 1) The efficiency of the prose writing skill using cartoon illustration exercises for Matthayomsuksa I Students which was higher than the 75/75 setting standard criterion. The prose writing skill using cartoon illustration exercises in Thai language subject for Matthayomsuksa I Students was 75.64/75.38 2) The statistic criteria on prose writing achievement by using cartoon illustration exercises of Matthayomsuksa I Students were significantly different at .05 level. which mean achievement after they had been studied was higher than before taking the experiment. And 3) The students' opinions toward leaning by prose writing exercises was at higher level

Keywords : Thai Writing Skill Practice Book, Cartoon Book, Writing Achievement

การจัดกิจกรรมดนตรีในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
กรณีศึกษา โรงเรียนกลุ่มเบญจมิตร
Music Activity in Buriram Secondary Education Area
Case Study of Benjamit Group Schools

ชาญณรงค์ ภูทนันทนอก¹ จิติ ปัญญาอินทร์² ธนพล ตีรชาติ³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

papphon@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

thiti.py@bru.ac.th

thanapon@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมดนตรีและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมดนตรีในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กรณีศึกษา โรงเรียนกลุ่มเบญจมิตร บุคคลผู้ให้ข้อมูล คือครูผู้สอนในรายวิชาดนตรีและครูผู้ดูแลรับผิดชอบการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจำนวนทั้งสิ้น 5 คนได้แก่โรงเรียนไทยเจริญวิทยา โรงเรียนละหานทรายวิทยา โรงเรียนตาจวงพิทยาสรรค์ โรงเรียนปะคำพิทยาคม โรงเรียนร่วมจิตต์วิทยวิทยา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์จำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

โรงเรียนกลุ่มเบญจมิตร เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 5 โรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดกิจกรรมด้านวิชาการกิจกรรมดนตรี กิจกรรมกีฬาและกิจกรรมด้านต่างๆร่วมกัน อันเนื่องมาจากสภาพความพร้อมความแตกต่าง ความโดดเด่นด้านบุคลากรและงบประมาณที่แตกต่างกัน การรวมกลุ่มกันทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดประสบการณ์ที่แปลกใหม่ มีความสุนทรีย์และได้ฝึกการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

รูปแบบกิจกรรมดนตรีทั้ง 5 โรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรีตามหลักสูตรแกนกลาง มีการจัดกิจกรรมดนตรีนอกเวลาเรียนตามความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละโรงเรียน เช่นวันสำคัญต่าง ๆ กิจกรรมของทางโรงเรียน งานชุมชนและท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนากิจกรรมดนตรีจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 โรงเรียนนั้น โรงเรียนร่วมจิตต์วิทยายังขาดแคลนครูดนตรีและยังต้องการครูดนตรีแบบเร่งด่วน เพื่อมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน และกิจกรรมดนตรีอื่น ๆ ครูดนตรียังเป็นหัวใจสำคัญในการจัดกิจกรรมดนตรีและพัฒนา กิจกรรมดนตรีภายในโรงเรียน เพื่อให้กิจกรรม ดนตรีภายในโรงเรียน ได้ดำเนินการต่อเนื่องเป็นปกติ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือเป็นวาระประจำปีและนำปัญหาที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ : กิจกรรมดนตรี มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เบญจมิตร

Abstract

The objective of this qualitative research is to study the pattern of musical activity and the way to develop of musical activity in the Secondary Educational Service Area Office Buriram. The case study is combined of 5 Friendship Schools which there are Thai Charoen Wittaya School, Lahansai Wittaya School, Ta-jong Pittayasan School, Pakham phittayakhom School, and Ruam-jit Wittaya School. The person who gave the information is the music teachers in each school and the teachers who in charge of the studying of Art Department which there are 5 teachers. The used tool in this research is the interview which there are 10 items and to analyze and present the information by the descriptive analysis. The results of this research found that: Benjamit Group School formed by the merger of 5 small secondary schools which have teaching and learning in accordance with the basic educational curriculum. There are the academic activities, musical activities, sports activities, and other activities due to readiness, difference, outstanding personnel and different budgets so the grouping makes the learners has exchanged and created the new experiences. They also have the aesthetic and practice good human relations.

The pattern of musical activity in all 5 schools are to have the teaching activities in music subjects according to the core curriculum. There are musical activities outside the school as appropriate to the occasion and context of each school such as important school events, community events. Guidelines for developing musical activities based on interviews with informants from all 5 schools, we found that Ruam-jit Wittaya School still lacks of music teacher and urgently needs the music teacher to organize the classroom teaching activities and the music teacher is also the key person to create the musical events in the school annually. Educational institute administrators and stakeholders must have an annual consultation meeting and bring the problems that have come up for improvement and further development.

Keywords : Activity Music, Buriram Secondary Education, Benjamit Group

1. บทนำ

ดนตรีเป็นศาสตร์วิชาแขนงหนึ่งซึ่งจัดรวมไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเสียง เป็นศิลปะที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อต้องการแสดงความงามของเสียง อันเป็นความสามารถของมนุษย์ที่ร้อยเรียงองค์ประกอบต่าง ๆ ของโสตศิลป์ จนได้เป็น ผลงานอันทรงคุณค่าควรแก่การชื่นชมของมนุษย์ด้วยกันเอง ในฐานะของผู้ชื่นชมหรือผู้ฟังคนตรึนั้น ความสำคัญของดนตรีนั้นได้แก่ การทำให้ผู้นั้น ได้รับรู้ได้สัมผัสกับโสตศิลป์ ซึ่งนำไปสู่ ความรู้สึกภายในจิตใจทำให้ผู้ฟังเกิดความเอิบอ้อม เห็นคุณค่า ซาบซึ้ง และชื่นชมใน ความงามของดนตรี ความรู้สึกเช่นนี้มีได้รับรู้หรือสัมผัส ได้ทุกคน ดังนั้น

จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมี การเรียนรู้สาระคนตรีเพื่อสร้างความเข้าใจอันเป็นรากฐานสำคัญ ในการเกิดความรู้สึกซาบซึ้ง ชื่นชม ในสุนทรียรสของคนตรีได้ในที่สุด เมื่อผู้ฟังสามารถรับรู้ได้โดยอมส่งผลให้ผู้ฟัง เข้าใจและ เห็นคุณค่าของคนตรี เห็นคุณค่าของความสามารถในการสร้างสรรค์ของมนุษย์ เกิดความชื่นชมใน ความเป็นมนุษย์ด้วยกัน คุณค่าของคนตรีเช่นนี้ทำให้ผู้นั้นเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ขึ้น เนื่องจากได้เรียนรู้และเข้าถึงความรู้สึกอันล้ำลึก ต็มตำ ้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลจากโสตศิลป์ที่ตนรับรู้เข้าใจ เห็นคุณค่า และซาบซึ้งในสุนทรียรสของคนตรีผลลัพธ์ที่เต็มไปด้วยความบริสุทธิ์ ความงดงาม เช่นนี้เอง จึงเป็นความสำคัญของคนตรีที่มนุษย์ทุกคนควรมีโอกาสได้สัมผัสและเข้าถึง อย่างเท่าเทียมกัน (ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. 2555 : 184- 185)

กิจกรรมคนตรี นับได้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น สำคัญและขาดไม่ได้ในหลาย ๆ องค์การเนื่องจากคนตรินั้นมีส่วนช่วยจรรโลงจิตใจให้สนุกสนานเพลิดเพลิน ความสุนทรีย์ทางดนตรี ช่วยผ่อนคลายความเครียด ทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจมนุษย์ ให้เบิกบาน ธรรมชาติสงบสุข บางโอกาสคนตรีได้ถูกนำมาใช้ ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ กิจกรรม นันทนาการ เยียวยา บำบัดรักษา พิธีกรรมต่างๆ และช่วยบรรเทาความเจ็บปวดในด้านการแพทย์ มีผลต่อการพัฒนาสมองของมนุษย์ ในวัยเด็ก การทำกิจกรรมคนตรีสามารถสร้างอุปนิสัยที่ดี ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ คนตรินั้นสามารถสร้างสรรค์สังคมที่ดีได้ จากการใช้ประโยชน์ของคนตรีอย่างเหมาะสม ซึ่งในภาวะปัจจุบันของสังคมไทย แนวโน้มการมีปัญหาคอขวดมีเพิ่มมากขึ้น คอขวดขาดความเข้มแข็ง ก่อเกิดปัญหาต่างๆตามมากิจกรรมคนตรีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนา ขัดเกลาและยกระดับจิตใจให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ภายใต้การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมทั้ง 66โรงเรียนโดยมีการแบ่งกลุ่มโรงเรียนออกเป็นสหวิทยาเขต ได้ทั้งหมด 9 สหวิทยาเขต ได้แก่ สหวิทยาเขตหนองกี่ สหวิทยาเขตสตึก สหวิทยาเขตลำปลายมาศ สหวิทยาเขตเมืองบุรีรัมย์ สหวิทยาเขตพุทไธสง สหวิทยาเขตนางรอง และสหวิทยาเขตกระสัง และสหวิทยาเขตละหานทราย

สหวิทยาเขตละหานทราย คือ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ อำเภอละหานทราย อำเภอโนนดินแดง อำเภอปะคำ ประกอบไปด้วยโรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก โรงเรียนร่วมเกล้าบุรีรัมย์ โรงเรียนละหานทรายวิทยา โรงเรียนไทยเจริญวิทยาโรงเรียนปะคำพิทยาคม และโรงเรียนร่วมจิตต์วิทยา

โรงเรียนกลุ่มเบญจมิตร คือกลุ่มของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ 5โรงเรียนที่ อยู่ในสหวิทยาเขตละหานทราย จัดตั้งและรวมกลุ่มขึ้น เพื่อเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านการศึกษา ศิลปะ กีฬา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยโรงเรียนไทยเจริญวิทยา โรงเรียนปะคำพิทยาคม โรงเรียนละหานทรายวิทยา โรงเรียนตาจพิทยาสรรค์ และโรงเรียนร่วมจิตต์วิทยา

โรงเรียนกลุ่มเบญจมิตร มีการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาแกนกลาง กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ.2551) มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคนตรี การจัดกิจกรรมคนตรีทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่หลากหลาย อย่างต่อเนื่องจากฐานสู่ฐาน ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ จำนวนครูผู้สอนและสภาพบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล

จากความสำคัญของคนตรี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมคนตรีในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กรณีศึกษาโรงเรียนกลุ่มเบญจมิตร วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบลักษณะของกิจกรรมคนตรีในโรงเรียนกลุ่มเบญจมิตร รวมถึงการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมคนตรีของวงคนตรีในโรงเรียนกลุ่มเบญจมิตร เพื่อนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้

สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรและช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านคนตรี นำไปสู่ ความซาบซึ้งทางคนตรีก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีและเห็นคุณค่าของคนตรี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมคนตรีในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์กรณีศึกษาของโรงเรียนเบญจมมิตร

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมคนตรีของโรงเรียนเบญจมมิตร

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีบุคคลผู้ให้ข้อมูลคือ ครูผู้สอนในรายวิชาคนตรีโรงเรียนเบญจมมิตรและครูผู้ดูแลรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจำนวนทั้งสิ้น 5 คนโดยข้อมูลมาจากการสัมภาษณ์ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม 2) รูปแบบการจัดกิจกรรมคนตรีในโรงเรียน 3) แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมคนตรี 4) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้ 1) ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมคนตรีและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมคนตรี 2) นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมคนตรีและแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมคนตรี โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended form) 3) นำแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 4) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไป สัมภาษณ์ครูผู้สอนในรายวิชาคนตรีโรงเรียนเบญจมมิตรและครูผู้ดูแลรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจำนวนทั้งสิ้น 5 คน 5) นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มาตรฐานและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

4. ผลการวิจัย

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาคนตรีและกิจกรรมคนตรีนอกเวลาเรียนคนตรีของโรงเรียนไทยเจริญวิทยาและโรงเรียนปะคำพิทยาคมมีความคล้ายคลึงกัน โดยกิจกรรมคนตรี จะจัดอยู่ในคาบกิจกรรมชุมนุม 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และหลังเลิกเรียน โรงเรียนละหานทรายวิทยาและโรงเรียนตาจพิทยาศรัคมีรูปแบบกิจกรรมคนตรีที่คล้ายคลึงกันในด้านจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมคนตรีจะจัดอยู่ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นเวลาที่เหมาะสม โรงเรียนร่วมจิตต์วิทยามีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาคนตรี-นาฏศิลป์ ในด้านกิจกรรมคนตรีพิเศษ ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนนั้นค่อนข้างทำได้ยากลำบาก เนื่องจากไม่มีครูคนตรี อุปกรณ์คนตรีขาดแคลนอย่างมาก ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือเป็นวาระที่สำคัญและนำปัญหาที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อไป

5. อภิปรายผล

หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมดนตรี

โรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มเบญจมิตร์ทั้ง 5 โรงเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลาง และมีกิจกรรมดนตรีภายในโรงเรียนที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียน บุคลากร งบประมาณ การรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนกันของโรงเรียนมัธยมขนาดเล็กทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ ด้านดนตรีที่หลากหลาย ได้ความรู้ที่แปลกใหม่ ตลอดจนการได้ฟังพาทอาศัยซึ่งกันและกันในหลายๆด้าน เกิดความสัมพันธ์อันดีกับใคร่ปรองคองกันภายในหมู่คณะ ดนตรียังช่วยขับกล่อมและขัดเกลาจิตใจของผู้เรียนได้อย่างดี สอดคล้องกับ ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2555 :32) ได้อธิบายความสำคัญของดนตรีไว้ดังนี้ว่า ดนตรี (Music) เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องกล่อมเกลาจิตใจ นิสัยสันดานของ มนุษย์ และนิสัยสันดานของชนทุกชาติให้ประจักษ์แก่โลกเช่นเดียวกับศิลปกรรมประณีต ชนทุกชาติจึงได้ บำรุงให้เจริญขึ้นตลอดมา ผู้ที่ประพันธ์ดนตรีดี ๆ มีชื่อเสียงโด่งดังนับถือกันเป็นศาสตร์ทั่วโลก ดนตรีที่ดีแพร่หลายไปทั่วโลก เป็นสมบัติสากล เป็นเครื่อง ผูกพันนานาชาติให้ติดต่อกัน เข้าใจและปรองคองกันได้ เช่นเดียวกับศาสนา ดนตรีเป็นเครื่องเขินหน้าซุตาของชนผู้ดนตรีดี ประเทศที่รุ่งเรืองแทบทุกประเทศมีดนตรีสอนดนตรีหลายชั้น เป็นกิจจะลักษณะตลอดจนเป็นวิทยาลัย ขึ้นสูง ส่งเสริมดนตรีให้สูงขึ้นทุกที่หาได้หยุดนิ่งไม่

2. แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมดนตรี

โรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มเบญจมิตร์มีแนวทางในการพัฒนากิจกรรมดังต่อไปนี้ การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี ในบางโรงเรียนมีการจำกัดเวลาในคาบสอน จึงทำให้ไม่สามารถทำการสอนเนื้อหาสาระสำคัญด้านดนตรีและการสอนปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ หากได้รับการจัดสรรเวลาในการทำการเรียนการสอนอย่างเพียงพอจะส่งผลดีให้กับครูผู้สอนและผู้เรียน สอดคล้องกับ ธนาकार แพทย์วงศ์. (2554).ได้อธิบายวิธีการสอน การฝึกสอนวงดนตรีโรงเรียนให้เกิดความพร้อม และมีระเบียบจะต้องใช้ระยะเวลาพอควร เพื่อฝึกให้มีความเก่งกล้าสามารถในการ บรรเลง และเกิดความชำนาญสูง อีกทั้งในด้านการเรียนปฏิบัติ หากมีเวลาที่เหมาะสมนักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ สอดคล้องกับ(Shinichi Suzuki. 2005: 1-10) ซุซูกิ จะวัยเด็กเข้าสู่ชั้นเรียน มีครูสอนเดี่ยวและมีเครื่องดนตรีเป็นของตนเอง ซึ่งอีกประมาณ 1 เดือนโดยครูจะเป็นผู้รับหน้าที่ดูแล ฝึกฝนการทำซ้ำ ๆ อย่างสม่ำเสมอ ฝึกซ้อมแล้วซ้ำอีกจนเป็นธรรมชาติ ประพันธ์ พุ่มอินทร์ (2558) การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนสื่อการสอนและอุปกรณ์ดนตรี ควรมีอย่างเพียงพอและเป็นอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ เนื่องจากบางโรงเรียนมีเครื่องดนตรีที่ต้องใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกซ้อมการแสดง จึงทำให้สภาพเครื่องทรุดโทรมอย่างรวดเร็ว ในด้านหลักสูตรครูผู้สอนได้ให้ข้อมูลว่าหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรที่ดี แต่สภาพบริบทในหลายๆโรงเรียนนั้นมีสภาพความพร้อมที่แตกต่างกัน ในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดเล็กจะได้รับงบประมาณในการพัฒนากิจกรรมดนตรีที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางได้อย่างเต็มที่ เต็มประสิทธิภาพ ครูผู้สอนกล่าวว่าควรมีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนดนตรีสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก หรือโรงเรียนที่ไม่มีครูดนตรีในจังหวัดบุรีรัมย์ การจัดกิจกรรมดนตรีนอกเวลาเรียน เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนากิจกรรมดนตรี มาจากโอกาสที่ได้บรรเลง ในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ของทางโรงเรียน กิจกรรมจากหน่วยงานท้องถิ่นและ

เอกชน กิจกรรมเหล่านี้เข้ามามีส่วนให้นักเรียนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะทางดนตรีจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่มีระยะเวลายาวนานส่งผลให้ หลายโรงเรียนปรับตัวและเปลี่ยนมาทำการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ กิจกรรมดนตรีจึงไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หากสถานการณ์กลับสู่สภาวะปกติครูผู้สอนและนักเรียนควรได้รับการอบรมหรือการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะทางดนตรี เพื่อเพิ่มพูน พื้นฟูความรู้และทักษะที่สำคัญทางดนตรีต่อไป เพราะดนตรีมีบทบาทต่อชีวิตประจำวัน ประเสริฐศักดิ์ ขำสิริ (2557)

6. สรุปผล

การจัดกิจกรรมดนตรีสามารถทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับสภาพบริบทความพร้อมของโรงเรียน บุคลากร งบประมาณ และตัวผู้เรียน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดกิจกรรมดนตรี แนวทางในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมดนตรีในโรงเรียนนั้น ครูผู้สอนคือหัวใจหลัก ที่จะคอยประสานงานด้านต่าง ๆ ให้กิจกรรมดนตรีดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และกิจกรรมดนตรีในโรงเรียนยังต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริม ได้รับการเข้าอบรมและฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาการจัดการกิจกรรมดนตรีต่อไป

7. ข้อเสนอแนะ

1 รูปแบบการจัดการกิจกรรมดนตรี ควรมีการนำมาเขียนเป็นหลักสูตรเฉพาะให้โรงเรียนที่ไม่มีความพร้อมทางด้านดนตรีโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรือโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน และเป็นตัวเลือกในการจัดการเรียนการสอนให้สำหรับโรงเรียนที่ไม่มีครูดนตรี หรืออาจจัดเป็นกิจกรรมก่อนเปิดภาคเรียนให้ครูดนตรี และครูที่ไม่ได้จบด้านดนตรีได้มาเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

2 แนวทางการพัฒนาการจัดการกิจกรรมดนตรีควรได้รับการประชุม เสวนาร่วมกัน ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อปรึกษาหารือปรับเปลี่ยนปัจจัยอันนำไปสู่การพัฒนาดนตรีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
 ธนาคาร แพทย์วงษ์. (2554). กรุงเทพฯ: การบริหารจัดการวงโยชวาทิต
 ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ประเสริฐศักดิ์ ขำสิริ. (2557). *ดนตรีมีบทบาทต่อชีวิตประจำวัน*.
 ประพันธ์ พุ่มอินทร์. (2558). *วิธีสอนตามแนวทาง ชูชุกิ*.
 Kennedy. M. (2005). *Dictionary of Music*. Kent : Grange Book.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน
ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบการแสดงบทบาทสมมติ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

The Development of Daily English Communication Skill Exercises
with the Role-Playing Learning Management Process
of Students in Mattayomsuksa 5

ญาดา เือนรัมย์¹ ปองเอก เฟ็งลุน² สุชาติ หอมจันทร์³
ภาณุวัช ปรุณศิริ⁴ ทศวิน ไชรัมย์⁵

¹ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ วิชาเอกภาษาอังกฤษ โรงเรียนกัลยาณีธรรมาศ
nangyada2518@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Pong-eg.pl@bru.ac.th

suchart.hj@bru.ac.th

^{4,5}ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
panuwat.spv@gmail.com

tassawinkhoram@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะด้วยการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติ และกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกัลยาณีธรรมาศ จำนวน 20 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าคะแนนที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.75/84.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติ มีผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียน มีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาแบบฝึกทักษะ การสื่อสารภาษาอังกฤษ การแสดงบทบาทสมมติ

Abstract

The purposes of this research were to: 1) create and develop daily English communication skill exercises with the role-playing management process of Mattayomsuksa 5 students to meet criterion set at 80/80. 2) compare of the learning achievement in English communication before and after studying. 3) study the satisfaction of Mattayomsuksa 5 students towards the English skill exercises. The samples consisted 20 Mattayomsuksa 5 students at Kalantapittayakhom school studying in the second semester of the academic year 2021. They were selected by cluster random sampling. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation and dependent samples t-test. The research results revealed as follows: 1) The efficiency of daily English communication skill exercises with the role-playing learning management process of Mattayomsuksa 5 students was at 84.75/84.00 which was higher than the criterion set. 2)The learning achievement in English communication after study Mattayomsuksa 5 students through daily English communication skill exercises with the role-playing learning management process was higher than before study with the statistical significance of 0.01 level, 3) The satisfaction of daily English communication skill exercises with the role-playing learning management process was at a good level.

Keywords : Development of Skill Exercises, English Communication, Role-playing

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
The Relationship between the 21st Century of Administration Skills
and the Internal Quality Assurance in Schools
in the Secondary Educational Service Area Office Surin

หทัยชนก หวังจิต¹ สุรศักดิ์ ศรีกระจ่าง² ประกาศิต อานุกาญจน์³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
hathaichanok.wang63@sskru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
saktananont2905@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา การศึกษาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 351 คน จากตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า 1) ระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกและมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

Abstract

The Purposes of this study were to study The level of school administrators' skills in the 21st century. The level of internal quality assurance of educational institutions. The relationship between school administration skills in the 21st century and internal quality assurance of educational institutions. And regarding guidelines for developing school

administration skills in the 21st century for school administrators. The samples quantitative study consisted of 351 administrators and teachers based on from Krejcie and Morgan table. The tools used to collect data were five-point scale questionnaires with the reliability of 0.986. The statistics used included percentage, means, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient. And the samples qualitative study consisted of 5 administrators by purposive sampling using a structured interview form. The quantitative result showed that 1) The school administrators' skills in the 21st century was at a highest level. 2) The internal quality assurance of educational institutions was at a highest level. 3) The relationship between school administration skills in the 21st century and internal quality assurance of educational institutions was positive correlation and highest level with statistically significant at the 0.01 level.

Keywords : The 21st Century of Administration Skills, The Internal Quality Assurance in Schools

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเป้าหมายของการจัดการศึกษา มี 5 ประการ ประกอบด้วยเป้าหมายดังนี้ 1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง 2) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม 3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ 4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย 5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง แผนการศึกษาแห่งชาติ, (2560-2579)

จากความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตดังกล่าว การศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการหลายท่าน เรื่องการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้บริหารสถานศึกษาคิดว่า ควรพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้และความสามารถในด้านต่างๆ ให้เป็นไปตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้บริหารจะต้องเท่าทันความเปลี่ยนแปลง พัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการใหม่ๆ ปรับเปลี่ยนการทำงาน ปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เท่าทันพลวัต พัฒนาทักษะใหม่ๆ ให้ครู นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สูงขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้สถาบันบัณฑิต-บริหารธุรกิจศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาวิจัยเรื่อง การกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 อ้างใน อาจารย์อศุศลย์ วัจศิริคุณ, (2557: 14-15) ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 จะประกอบไปด้วยแนวทางในการดำเนินการที่สำคัญทั้งการซ่อมและการสร้างความคุ้มกันไปเพื่อเป็นการปรับแต่งซ่อมแซมกลไกการศึกษาเดิมให้ดียิ่งขึ้นและสร้างเสริมกลไกใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนอง พลวัตการ

เปลี่ยนแปลงแห่งศตวรรษที่ 21 รวมถึงสร้างพลังของการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาการศึกษาเรียนรู้ของไทย ในทางปฏิบัติอย่างยั่งยืนและสมดุล เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง ทั้งนี้ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงต้องมีทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 เนื่องจากจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกในปัจจุบัน

กระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และ จัดระบบประกันคุณภาพ การศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีมาตรฐานเพื่อพัฒนา ส่งเสริม กำกับ ดูแล และติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการจัดทำรายงานประจำปี ที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จากข้อมูลการ รายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปี 2561 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, (2561: 122-124) พบปัญหาของการนิเทศติดตามด้านยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและ ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน ว่าการนิเทศติดตามได้เพียงเชิงนโยบายและ การนำกระบวนการของการอบรมไปใช้ได้เพียงการรุ่มตัวอย่างการเข้าถึงชั้นเรียนได้ไม่ครบถ้วน และนิเทศ เฉพาะสถานศึกษาในกลุ่มเป้าหมายเร่งด่วน ไม่ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่ และการนิเทศภายในของสถานศึกษายัง ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังขาดองค์ความรู้ และวิธีคิดเชิงวิชาการในการ ออกแบบการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครู นอกจากนี้จากผลการรายงานการ ดำเนินงานประจำปีการศึกษา 2560 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์, (2560: 53-60) พบว่าองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 1 คือ การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยภาพรวมสูงที่สุด องค์ประกอบที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 8 คือการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้นี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ต้อง อาศัยทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ และให้ทันสมัยรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตภาพ ทันยุค ทันสมัย กับการเปลี่ยนแปลง ของโลกและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงตามเศรษฐกิจและสังคมโลก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ และแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์ของผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำ ผลการวิจัยไปใช้เพื่อวางแผนและปรับปรุงทักษะการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ให้การดำเนินงานบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2.2 เพื่อศึกษาระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2.4 เพื่อศึกษาแนวทางทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อ พัฒนาการประกันคุณภาพภายใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 85 คน และครูจำนวน 3,564 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 3,649 คน กลุ่มตัวอย่าง 1) เชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 85 โรงเรียน ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 351 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 85 คน และครูจำนวน 266 คน โดยใช้วิธีการสุ่ม แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ 2) เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้การ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารต้นแบบในด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์ดังนี้ เป็นผู้บริหารในสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน รอบ 4 (พ.ศ. 2559-2563) ระดับดีขึ้นไป หรือผู้บริหารที่โรงเรียนได้รับรางวัลพระราชทานหรือ รางวัลต่าง ๆ ที่เป็นที่ยกย่องระดับชาติ

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษา 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม 1) ศึกษาตำรา เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ยกร่างแบบสอบถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ 3) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ ปรัชญาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขประเด็นให้มีความถูกต้องครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์ เฉพาะที่ศึกษา พร้อมทั้งตรวจสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม 3) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence) หรือ IOC โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 มาเป็นแบบสอบถาม 4) นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน เพื่อให้ได้แบบสอบถาม ที่มีความครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ และมีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น 5) นำแบบสอบถามไป ทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยการใช้ วิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronach's Alpha-Coefficient) ของแบบสอบถามเรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์รายข้ออยู่ระหว่าง 0.849-0.968 มีความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.986

การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนคล้ายกับการสร้างแบบสอบถาม และได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ มีการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองกับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาแล้วนำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมาย

วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์ระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยสรุปประเด็นความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

4.1 ระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมทุกทักษะ

ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับทักษะการบริหาร		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ทักษะการสื่อสาร	4.54	0.52	มากที่สุด
2. ทักษะด้านการสร้างทีมงาน	4.59	0.49	มากที่สุด
3. ทักษะความคิดสร้างสรรค์	4.58	0.53	มากที่สุด
4. ทักษะการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์	4.54	0.56	มากที่สุด
5. ทักษะด้านเทคนิคและกลยุทธ์	4.54	0.54	มากที่สุด
6. ทักษะด้านเทคโนโลยี	4.64	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.57	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะ พบว่า ทักษะ

การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทุกทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านการสร้างทีมงาน ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านเทคนิคและกลยุทธ์ และทักษะการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

4.2 ระดับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัชฌมศึกษาสุรินทร์

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัชฌมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมทุกด้าน

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	ระดับการประกันคุณภาพ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.77	0.37	มากที่สุด
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.62	0.48	มากที่สุด
3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	4.74	0.39	มากที่สุด
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.67	0.48	มากที่สุด
5. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.71	0.42	มากที่สุด
6. การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.71	0.44	มากที่สุด
7. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	4.75	0.42	มากที่สุด
8. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.76	0.39	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.72	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัชฌมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัชฌมศึกษาสุรินทร์

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสุรินทร์

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X	Y
X ₁	1.000							
X ₂	.860**	1.000						
X ₃	.861**	.834**	1.000					
X ₄	.871**	.915**	.925**	1.000				
X ₅	.817**	.817**	.868**	.893**	1.000			
X ₆	.776**	.754**	.840**	.850**	.822**	1.000		
X	.924**	.923**	.951**	.974**	.932**	.900**	1.000	
Y	.712**	.764**	.771**	.785**	.782**	.782**	.820**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสุรินทร์ มีความสัมพันธ์กันทางบวก และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.820 เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะ พบว่า ทักษะที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุดคือ ทักษะการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (X₄) รองลงมาได้แก่ ทักษะด้านเทคนิคและกลยุทธ์ (X₅) และทักษะด้านเทคโนโลยี (X₆) และทักษะที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ทักษะการสื่อสาร (X₁) ตามลำดับ

4.4 แนวทางทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสุรินทร์

ทักษะการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสื่อสารทั้งแบบทางการ และไม่เป็นการมีศิลปะการพูดเน้นการประชุมเพื่อปรึกษาหารือให้เกิดการพัฒนาการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เน้นการสื่อสารกับครูเป็นรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ เพื่อให้ครูมีความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานเอง อีกทั้งมีการเผยแพร่ผลงานไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ทักษะการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ เป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถกำหนดทิศทางและเป้าหมาย มองการณ์ไกลบนหลักคิด เทคนิค และวิธีการที่ทันสมัยในการบริหารสถานศึกษา ทักษะด้านเทคโนโลยี การตัดสินใจเป็นเรื่องที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องมีข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีมาเกี่ยวข้องและใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา เพื่อสร้างความประทับใจและความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาให้แก่ ผู้ปกครอง และชุมชน ทักษะด้านเทคนิคและกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีเทคนิคในการบริหารสถานศึกษา ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารต้องเข้าใจในความแตกต่างกันของบุคคล ใช้คนใช้ถูกกับงาน และควรใช้ทฤษฎีกระจายภาวะผู้นำในการบริหารงานเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช่ผู้นำทุกการดำเนินงานเสมอไป ทักษะความคิดสร้างสรรค์ การบริหารสถานศึกษาไม่มีรูปแบบการบริหารที่แน่นอนมักมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุค

สมัย ต้องมีการปรับรูปแบบตามสถานการณ์เน้นจุดที่จะขับเคลื่อนในแต่ละปีการศึกษา มีแรงบันดาลใจมุ่งเป้าหมายไปตามจุดเน้นของสถานศึกษา และนำนวัตกรรมเชิงแปลกใหม่มาเชื่อมโยงกับ PDCA เพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษา และทักษะด้านการสร้างทีมงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทีมงานหรือเครือข่าย งานจึงจะสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ครูให้ความไว้วางใจ เชื่อใจ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างกำลังใจเป็นมิตรที่ดีต่อกัน อีกทั้งเครือข่ายภายนอกถือเป็นกระบอกเสียงที่สำคัญว่าสถานศึกษามีการดำเนินการบริหารอย่างไร

5. อภิปรายผล

หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1 ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะ พบว่า ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทุกทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านการสร้างทีมงาน ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านเทคนิคและกลยุทธ์ และทักษะการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญส่ง กรุงเทพฯ (2561) ได้ศึกษา เรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล เนื่องจาก ทักษะด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารควรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการเผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษา และจำเป็นที่จะต้องมีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือสถานที่ ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึง รับรู้ ได้ทุกที่ และทุกเวลา บุคลากรเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ เพื่อเผยแพร่และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ แพรดาว สนองฝัน, (2557: 59) ซึ่งกล่าวว่า ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร และการบริหารจัดการ (Information and communication technology management skills) ว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ไขข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยจากหลากหลาย แหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือเพื่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง

5.2 การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นลำดับต้นแต่ก็ถือว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนของการประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกับ ส่วนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561: 8) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดมาตรฐาน การศึกษามีเป้าหมายสำคัญเพื่อวางแนวทาง ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจแนวคิดและ หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ซึ่งมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษานั้น จะ เกี่ยวข้องกับปัจจัย กระบวนการและผลผลิตของการจัดการศึกษา เพื่อการกำกับ ติดตาม ดูแล ตรวจสอบ และประกันคุณภาพของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาจึงไม่ได้หมายถึงระดับคุณภาพด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่รวมถึงผลผลิตทางการศึกษาที่เกิดกับตัวผู้เรียน โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน กระบวนการจัดการ เรียนการสอนของครู ผู้บริหารสถานศึกษาหรือกระบวนการบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาช่วยให้สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา วางหลักและแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ใช้ เป็นเครื่องมือในการกำกับ ตรวจสอบ การนิเทศ การติดตามและประเมินผลรวมทั้งการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา มีข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพและความก้าวหน้าของการจัด การศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์สินี วาดวงศ์ (2560: 161) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนว ทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลดาวัลย์ ตั้งมัน (2561: 80) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ คำชอน นันแก้ว (2552) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวมเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก

5.3 ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เป็นผู้ที่มีทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สามารถดำเนินงานภายใน สถานศึกษาให้สถานศึกษาพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษา กำหนดชัดเจน มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียน รอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทาง วิชาชีพ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และจัดระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2563 รวมถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ ที่คาดหวังใน กระบวนการจัดการศึกษาที่ช่วยยกระดับคุณภาพของ ทรัพยากรมนุษย์ในสังคม และเป็นเครื่องมือสำคัญใน การพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้นตัวในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติ หน้าที่ที่รับผิดชอบของตนเอง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในด้านกระบวนการและผลผลิตจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ

รักยิ้ม (2558) พบว่า ทักษะการบริหารมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 อยู่ในระดับสูงมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุฒิกิร บุตรโพธิ์ศรี (2562 : 133) พบว่า ทักษะทางการบริหารของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในระดับสูงอย่าง

5.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่เห็นว่าควรนำมาเป็นแนวทางการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

1) ทักษะด้านเทคโนโลยี การตัดสินใจเป็นเรื่องที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องมีข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีมาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา เพื่อให้บุคคลภายนอกรับรู้ถึงผลงาน และกิจกรรมของสถานศึกษา สร้างความประทับใจและความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาให้แก่ ผู้ปกครอง และชุมชน และมีการการจัดเก็บข้อมูลสถานศึกษาอย่างมีระบบ

2) ทักษะด้านการสร้างทีมงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทีมงานมีหรือเครือข่าย งานจึงจะสำเร็จได้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ วิธีการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างครบครัดจะทำให้เกิดทีมงานที่เป็นเอกภาพ ให้ความไว้วางใจ เชื่อใจ สร้างกำลังใจเป็นมิตรที่ติดต่อกัน ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และชุมชน ร่วมกันทำงานให้เกิดผลสำเร็จ อีกทั้งเครือข่ายภายนอกก็จะเป็นกระบอกเสียงที่สำคัญว่าสถานศึกษามีการดำเนินการอย่างไร มีการร่วมคิดร่วมทำกับครู และเป็นผู้นำของสถานศึกษา

3) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ การบริหารสถานศึกษาไม่มีรูปแบบการบริหารที่แน่นอนมักมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการปรับรูปแบบตามสถานการณ์ เน้นจุดที่จะขับเคลื่อนในแต่ละปีการศึกษา มีแรงบันดาลใจมุ่งเป้าหมายไปตามจุดเน้นที่ของสถานศึกษาต้องการเปลี่ยนนั้น เพื่อทุกคน เพื่อองค์กร เพื่อทุกคน ผู้บริหารควรมีการนำเสนอนวัตกรรมเชิงแปลกใหม่ เชื่อมโยงกับ PDCA และประเมินความสำคัญขององค์ประกอบข้อมูลเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ทักษะการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสื่อสารทั้งแบบทางการ และไม่ใชทางการ มีศิลปะการพูดกับการแสดงข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เน้นการประชุมพูดคุยสื่อสาร เป็นการพูดคุยประชุมเพื่อปรึกษาหารือกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ เน้นสื่อสารกับครูเป็นรายบุคคล สื่อสารภาพรวม เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความชัดเจนในการสื่อสารพยายามทำตัวเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำ ให้ครูมีความคิดสร้างสรรค์เอง มีการเผยแพร่ผลงานไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร

5) ทักษะด้านเทคนิคและกลยุทธ์ ผู้บริหารต้องมีเทคนิคให้ครูมาช่วยในการบริหารสถานศึกษา ช่วยในการดำเนินงาน ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในความแตกต่างกันของบุคคล ใช้คนใช้ถูกกับงาน (put the right man on the right job) ควรใช้ทฤษฎีกระจายภาวะผู้นำ ในการบริหารงาน ผู้บริหารอย่าเอาตัวเองเป็นหลัก ต้องกระจายอำนาจให้แต่ละฝ่าย มอบหมายงานให้ครูแต่ละคนเท่าๆ กัน ครูได้มีการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีเทคนิคแนวคิด รวมไปถึงการคิดเชิงกลยุทธ์ ความคิดซึ่งอาจก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ แนวทางใหม่ เตรียมพร้อมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และผู้บริหารต้องอุปถัมภ์โรงเรียนต้องลงชุมชน ลงพื้นที่ สอบถามข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาเดิมของสถานศึกษานั้น

6) ทักษะการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ เป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางและเป้าหมาย มองการณ์ไกลบนหลักคิด เทคนิควิธีการที่ทันสมัย และให้ครูได้เกิดการร่วมกันคิด ครูได้ทำงานอย่างมีความสุขและสุดท้ายให้หลักคิดที่ผู้บริหารคิดไว้ในใจกลายเป็นหลักคิดของครูด้วย การจูงใจมีเทคนิคมากมาย รางวัล คำชม ความดีความชอบ เหนือสิ่งอื่นใด ทั้งหมดล้วนเป็นสิ่งภายนอก ซึ่งผู้บริหารควรเน้นที่จิตใจเพื่อให้คุณครูทราบว่าผู้บริหารมีความจริงใจ

6. สรุปผล

ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ เป็นทักษะที่ต้องถูกพัฒนา ในหัวข้อต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต่อไป ส่วนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้แล้วผู้เชี่ยวชาญยังได้ให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพิ่มเติม เพื่อให้มีการบริหารสถานศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะเทคนิคและกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

7.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- คำสอน นันแก้ว. (2552). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย].
- บุญส่ง กรุงเทพฯ. (2561). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์].
- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2553. กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74. หน้า 4.
- แพรวดาว สอนงมัน. (2557). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- ลดาวลัย ตั้งมั่น. (2561). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
- ดุฉิมกร บุตรโพธิ์ศรี. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1.

สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2557). การกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. กระทรวงศึกษาธิการ.

อดุลย์ วัจศรีคุณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ผลผลิตและแนวทางการพัฒนา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 8(1), 14-15.

อุไรวรรณ รักยิ้ม. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].

การพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา Development Indicator of Building Professional Learning Community in School

วันชพร แก้วเนตร¹ พัทชนี กุลทานันท์² กระพัน ศรีงาม³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
wanatchapom.kaeonate@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Patchanee.kt@bru.ac.th

krapun_bru@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา 2) ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จำนวน 558 คน และใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จำนวน 800 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามการพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 44 ข้อ ค่าความตรงของแบบสอบถาม (IOC) เท่ากับ 0.80 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ตั้งแต่ 0.323 ถึง 0.654 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.955 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และองค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ทั้ง 7 องค์ประกอบ 44 ตัวบ่งชี้ มีค่าเป็นบวก ตั้งแต่ 0.82 ถึง 0.98 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทุกค่า โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยคือ การเรียนรู้ร่วมกัน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน บัณฑิตสนับสนุน การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน การแบ่งปันแนวปฏิบัติ และ การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98, 0.95, 0.95, 0.95, 0.94, 0.92 และ 0.82 ตามลำดับ มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 671.10 ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ 0.70874 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 692 ค่า GFI = 0.96 ค่า AGFI = 0.95 ค่า SRMR = 0.023 ค่า RMSEA = 0.00 แสดงว่า โมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง

คำสำคัญ : การพัฒนาตัวบ่งชี้ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

Abstract

The purposes of this research were 1) to development indicators for building professional learning community in school and 2) to examine construct validity of the developed indicators for building professional learning community in schools based on empirical data. The samples used in this study were the teachers under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 in academic year 2020. 558 teachers were the sample for Exploratory Factor Analysis (EFA) and 800 teachers were in Confirmatory Factor Analysis (CFA) selected by multi-stage random sampling technique. The instrument used in data collection was a rating-scale questionnaire concerning indicators for building professional learning community in schools which comprised 44 items. The content validity was 0.80 to 1.00, the item discrimination was from 0.323 to 0.654; and the reliability was 0.955. The data were analyzed by descriptive statistic, Exploratory Factor Analysis (EFA), and Confirmatory Factor Analysis (CFA) using computer package software.

The findings indicated that the indicators' elements model analysis for building professional learning community in schools with 7 factors and 44 indicators was positive from 0.82 to 0.98 with statistically significance at the .01 level. The factor loading is sorted from high to low as Collaborative Learning, Leadership, Focus on Student Learning, Supportive Conditions, Reflection, Shared Personal Practice, and Values and Norms. The factor loading were 0.98, 0.95, 0.95 0.95, 0.94, 0.92 and 0.82, respectively. An index to measure the degree of harmony between the model and the empirical data revealed the chi-square value of 671.10, the probability of 0.70874 with the degrees of freedom (df) equal to 692, the GFI = 0.96, AGFI = 0.95, SRMR = 0.023, and RMSEA = 0.00, indicating that the model had construct validity.

Keywords : Development Indicator, Building Professional Learning Community, Buriram Primary Educational Service Area Office 2

1. บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ การพัฒนาครูให้มีคุณภาพ มีความรู้และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้และทักษะตามเป้าหมายของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากรายงานผลการศึกษาด้านสภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย พบว่า ปัญหาการศึกษาไทยไม่ใช่การขาด “ทรัพยากร” แต่เป็นการขาด “ประสิทธิภาพ” ในการใช้ทรัพยากร โดยปัญหาที่พบคือ ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ยึดติดกับการสอนแบบเดิม ๆ ขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงเน้นการอบรมที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียนและจากระบบการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กำหนดการพัฒนาคุณภาพครูว่าควรได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาระบบในการพัฒนาวิชาชีพของครูในสถานศึกษาด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น ครูจำเป็นต้องต้องมีทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปลี่ยนจากการสอนไปสู่การเป็น coach จากถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกสร้างความรู้ มีทักษะการให้ผลสะท้อนกลับ และมีทักษะในการเรียนรู้เป็นทีม ที่เรียกว่า เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (วิจารณ์ พานิช, 2556: 67) เมธาสิทธิ์ ธีบุญรัตนศรีสกุล (2560: 226 - 227) พบว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาชีพ โดยมีเพื่อนร่วมงานที่ปรึกษาปัญหา มีพี่เลี้ยงทางวิชาการช่วยสนับสนุน ทำให้เกิดองค์ความรู้จากการปฏิบัติในพื้นที่จริง เกิดแนวทางการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ส่งผลให้ครูเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นแห่งศตวรรษที่ 21

จากที่กล่าวมาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพช่วยในการสร้างแนวทางการพัฒนาและแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนผ่านความร่วมมืออย่างต่อเนื่องของบุคลากรภายในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่สามารถให้เป็นแนวทางในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครูต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา
- 2.2 เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาตามโมเดลสมมุติฐาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างและคัดเลือกตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับโครงสร้างของนิยามศัพท์ที่ผู้วิจัยกำหนด ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้จำนวน 66 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่า ข้อคำถามผ่านเกณฑ์การประเมินจำนวน 62 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .323 ถึง .654 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .955

ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA)

2.1 ประชากร คือครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,685 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 558 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มอย่างเป็น 5 เท่าของจำนวนตัวแปร (Gorsuch. 1983 : 179 ; อ้างถึงใน ยุทธ ไทยวรรณ. 2557 : 73) ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นหน่วยในการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากทั้งหมด 5 อำเภอได้มา 3 อำเภอ คือ อำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด และอำเภอพลับพลาชัย จากนั้นใช้ขนาดโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และใช้ครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามการพัฒนาดวงวิชาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 62 ข้อ

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (Kim and Mueller, 1978: 10 -11 ; อ้างถึงใน ยุทธ ไทยวรรณ, 2557: 75) ดังนี้ 1) การหาค่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด (Correlation Matrix) โดยตัวแปรจะรวมกลุ่มกันได้ต้องมีค่าความสัมพันธ์ไม่ต่ำกว่า .30 และตรวจสอบค่าความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ประกอบด้วย ค่า KMO ควรมีค่ามากกว่า .50 และค่า Barlett's test of sphericity ควรมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ใช้วิธีสกัดองค์ประกอบหลัก (Principal Component) และพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 และพิจารณาจากน้ำหนักขององค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 0.3 ขึ้นไป 3) หมุนแกนด้วยวิธีการหมุนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริแมกซ์ (Varimax) และ 4) การหาคะแนนองค์ประกอบ (Factor Score) และตั้งชื่อองค์ประกอบให้สอดคล้องกับทฤษฎี

ระยะที่ 3 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

3.1 ประชากร คือครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,685 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 800 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ 15 เท่าของจำนวนตัวแปร (Hair et al. 2010 ; อ้างถึงใน ชัยวิชิต เขียวชนะ. 2558 : 35) สุ่มจาก 3 อำเภอเช่นเดียวกับขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ใช้ขนาดโรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนที่ไม่ซ้ำกับขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และใช้ครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามการพัฒนาดวงวิชาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 44 ข้อ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยใช้ค่าสถิติที่ตรวจสอบ ดังนี้ (Karl & Dag, 1993: 120) 1) ค่าสถิติไค-สแควร์ ควรมีค่าต่ำมากหรือมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ 2) ค่า χ^2/df ควรมีค่าน้อยกว่า 2 3) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ควรมีค่ามากกว่า 0.90 4) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ควรมีค่ามากกว่า 0.90 5) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 และ 6) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05

4. ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้โดยการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า ค่า KMO มีค่าเท่ากับ .959 และ ทดสอบด้วย Bartlett's Test of Sphericity พบว่า ค่า Chi-Square เท่ากับ 27898.925 และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig) เท่ากับ .000 แสดงว่า ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มีความเหมาะสมมากสำหรับนำมาวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ เมื่อนำมาวิเคราะห์ห้องค์ประกอบพบว่า มีจำนวน 7 องค์ประกอบ 44 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 10 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .542 - .726 มีค่าผลรวมความแปรปรวน 29.237 คิดเป็นร้อยละ 47.157 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 47.157 2) ด้านการมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 8 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .561 - .699 มีค่าผลรวมความแปรปรวน 2.346 คิดเป็นร้อยละ 3.784 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 50.942 3) ด้านการแบ่งปันแนวปฏิบัติทำงาน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 6 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .580 - .707 มีค่าผลรวมความแปรปรวน 1.894 คิดเป็นร้อยละ 3.055 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 53.997 4) ด้านปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 6 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .505 - .664 มีค่าผลรวมความแปรปรวน 1.432 คิดเป็นร้อยละ 2.310 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 56.306 5) ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .535 - .685 มีค่าผลรวมความแปรปรวน 1.362 คิดเป็นร้อยละ 2.196 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 58.3503 6) ด้านการเรียนรู้ร่วมกัน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .509 ถึง .617 มีค่าผลรวมความแปรปรวน 1.304 คิดเป็นร้อยละ 2.104 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 60.607 และ 7) ด้านการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .507 ถึง .621 มีค่าผลรวมความแปรปรวน 1.212 คิดเป็นร้อยละ 1.955 ของความแปรปรวนทั้งหมด มีค่าความแปรปรวนสะสมร้อยละ 62.561

2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 44 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกตั้งแต่ 0.82 ถึง 0.98 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ การเรียนรู้ร่วมกัน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยสนับสนุน การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน การแบ่งปันแนวปฏิบัติทำงาน และการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98, 0.95, 0.95, 0.95, 0.94, 0.92 และ 0.82 ตามลำดับ มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 671.10 ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ 0.70874 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 692 ค่า GFI = 0.96 ค่า AGFI = 0.95 ค่า SRMR = 0.023 ค่า RMSEA = 0.00 แสดงว่า โมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง

5. การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเพื่อตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายผล โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา จากผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจ ปรากฏว่า มีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 44 ตัวบ่งชี้ ซึ่งลดลงจากการศึกษาเอกสารและ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มี 66 ตัวอย่าง และมีตัวอย่างบางตัวมีค่าน้ำหนักไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจึงถูกตัดออก โดย ตัวอย่างที่มีค่าไอเกนสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร สอดคล้องกับ สโตลล์ และคณะ (Stoll et al. 2006 : 231 - 243) ที่กล่าวว่า ความเป็นผู้นำเป็นบทบาทของผู้บริหารที่ต้องสร้างให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน ส่วนผู้บริหารต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและประสานงานในกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียน

2. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์หาค่าประจักษ์ยืนยันอันดับสอง พบว่า ตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ 44 ตัวอย่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบจากผลการวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ สามารถจัดลำดับองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมในการเป็นองค์ประกอบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา จากมากไปน้อย ได้ดังนี้

1) การเรียนรู้ร่วมกัน มีน้ำหนักขององค์ประกอบ 0.98 แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการร่วมมือกันเพื่อศึกษาและหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิด ทักษะและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ เสถียร อ่วมพรหม (2560: 17 - 19) กล่าวว่า การส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้ร่วมกันจะช่วยเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้แนวทางใหม่ ๆ ในการสอนและสร้างวินัยในการสืบค้นวิธีการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีน้ำหนักขององค์ประกอบ 0.95 แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ครูรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้บริหารต้องส่งเสริมและสนับสนุนด้านการปฏิบัติงาน ช่วยเสริมแรงทางบวกและสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับครูในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาริณี ศรีวรัญญ (2560: 315 - 317) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมและท่าทีของผู้บริหารว่าคือการทำที่ผู้บริหารเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารควรให้เกียรติครูเปิดโอกาสให้แสดงศักยภาพตนเอง สนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน จัดสรรเวลาและสถานที่อำนวยความสะดวกแก่ครู

3) การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน มีน้ำหนักขององค์ประกอบ 0.95 แสดงให้เห็นว่า การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนซึ่งต้องผ่านการวิเคราะห์หาค่าความรู้ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ทำให้ครูจะสามารถกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ดูโฟร์ และคณะ (DuFour et al, 2016: 11 - 13) กล่าวว่า เป็นการพัฒนาและติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันแลกเปลี่ยนแนวคิดการจัดระบบการสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้น จนกลายเป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงาน

4) บัณฑิตสนับสนุน มีน้ำหนักขององค์ประกอบ 0.95 แสดงให้เห็นว่า บัณฑิตสนับสนุน เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ครูต้องไว้วางใจการทำงานซึ่งกันและกัน เปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน และเป็นผู้เสนอแนะแก่ผู้อื่นในเชิงบวก สอดคล้องกับ ฮาฟราน (Havran, 2017) สรุปว่าในกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ลึก มีปฏิสัมพันธ์ทางบวก ทำให้ครูลดความรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่รู้สึกวิตกกังวล หรือกลัวความล้มเหลวในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดพัฒนาการด้านความฉลาดทางอารมณ์

5) การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.94 แสดงให้เห็นว่า การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน เป็นการที่สมาชิกร่วมกันวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและนำความรู้หรือแนวทางที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในห้องเรียน ซึ่งต้องอาศัยทั้งความรู้และทักษะการสื่อสาร สอดคล้องกับจัวร์ตัน (2562: 13) กล่าวว่า สะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นการ ร่วมกันเสนอแนะแนวทางที่ช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น และเป็นหนึ่งในกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

6) การแบ่งปันแนวปฏิบัติงาน มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.92 แสดงให้เห็นว่า การแบ่งปันแนวปฏิบัติงาน เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง ทำให้ครูสามารถมองเห็นปัญหาหรือสิ่งที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมภายในห้องเรียน และนำมาเสนอแนะในบทบาทของการชี้แนะหรือการเป็นพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาและประเมินการทำงานของตนเอง สอดคล้องกับ ซาโต มานาบุ (2562: 27 - 30) กล่าวว่า ครูต้องร่วมมือกันประชุมและวางแผน โดยพัฒนาบทเรียนร่วมกับการเปิดชั้นเรียน เพื่อสังเกตการสอนและสะท้อนคิดจากผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนเชิงกัลยาณมิตร

7) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.82 แสดงให้เห็นว่า การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ เป็นการที่ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ร่วมกันกำหนดกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริง ก่อให้เกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายภายในโรงเรียน สอดคล้องกับ สมุทรสมบัติ (2558: 135) กล่าวว่า การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ประกอบด้วย การเลือกบทเรียนที่ครูสนใจหรือต้องพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และการใช้กระบวนการ PLC เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร ก่อให้เกิดการวางแผนกำหนดเป้าหมายและเป็นการสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร

6. สรุปผล

ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา พบว่า ได้ 7 องค์ประกอบ 44 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การเรียนรู้ร่วมกัน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยสนับสนุน การสะท้อนผล การปฏิบัติงาน การแบ่งปันแนวปฏิบัติงาน และการมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ โดยโมเดลองค์ประกอบการพัฒนาตัวบ่งชี้การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดกรอบการนิเทศและสร้างแนวทางการนิเทศครู รวมถึงติดตามและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อก่อให้เกิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

7.2 ระดับสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้โดยเน้นที่การส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารควรเข้ามามีบทบาทในการสร้างความเข้าใจ ส่งเสริมและมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

7.3 ควรมีการศึกษาพัฒนาถึงรูปแบบ ขั้นตอน หรือกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม และพัฒนาเป็นคู่มือในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

เอกสาร อ้างอิง

- จรัรัตน์ เสนาะกรรณ. (2562, มกราคม - เมษายน). “กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในยุคประเทศไทย 4.0.” *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. 30(1) : 12 - 23.
- ชัยวิชิต เขียรชนะ. (2558). *การใช้สถิติหลายตัวแปรเพื่อการวิจัย : การออกแบบ การวิเคราะห์ และการตีความหมาย Using Multivariate Statistics for Research: Designing, Analyzing and Interpreting*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สามลดา.
- ชารินทร์ ตรีวัณญ. (2560, มกราคม - มีนาคม). “การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน: แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ.” *ครุศาสตร์*. 45(1) : 299 - 319.
- ชาโต มานามุ. (2562). *การปฏิรูปโรงเรียน แนวความคิด “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2557). *การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วี.พริ้นท์(1991).
- เมธาสิทธิ์ รัตนนครศรีสกุล. (2560). “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: แนวทางปฏิบัติสำหรับครู.” *มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 2(2) : 214 - 228.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : ส. เจริญการพิมพ์.
- สมุทพร สมปอง. (2558). *การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนประถมศึกษา : การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (บริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *รายงานผลการศึกษาศาสนาภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- เสถียร อ่วมพรหม. (2560). *แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก
- DuFour et al. (2016). *Learning by doing: A handbook for professional learning communities at work*. 3rd ed. Bloomington, IN : Solution Tree Press.
- Havran, M.P. (2017). *A professional learning community for novice teachers at a title I elementary school: An action research study*. A Dissertation of Doctor of Education in Curriculum and Instruction, College of Education, University of South Carolina.
- Karl G. Joreskog and Dag Sorbom. (1993). *LISREL8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Illinois : Scientific Software International.
- Stoll, L. at el. (2006). “Professional Learning Communities: A Review of the Literature.” *Journal of Educational Change*. 7(4) : 221 - 258.

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

State of Operational Students Caring and Supporting System in Schools
of School Administrators

under Surin Secondary Educational Service Area Office

พันธรักษ์ ลำควนหอม¹ กิติวัชร ถ้วยงาม² เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญชนะนันท์³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

phantarak.lum@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

kitiwat.tn@bru.ac.th

phaophongphat.bn@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 340 คน ได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเจซีและมอร์แกน และใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test แบบ Independent และ One-way ANOVA เมื่อพบความแตกต่างเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียน

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

Abstract

The purposes of this research were 1) to study states of operational students caring and supporting system in schools of school administrators under Surin Secondary Educational Service Area Office and 2) to compare the opinions of teachers towards the states of operational students caring and supporting system in schools of school administrators under Surin Secondary Educational Service Area Office classified by working experiences and school sizes. The sample were 320 teacher, selected by using the table of Krejcie & Morgan, and stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with the reliability of .978. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, the hypothesis test was independent sample t-test and one-way ANOVA, when the difference is found used the Scheffe's Method. The results of this study were as follows:

1) The states of operational students caring and supporting system in schools of school administrators under Surin Secondary Educational Service Area Office according to the opinions of teachers as a whole and each aspect was at a high level. When considering at each aspect, the student promoting was at the highest mean score while the student screening was at the lowest mean score.

2) The comparisons of the opinions of teachers about the states of operational students caring and supporting system in schools of school administrators under Surin Secondary Educational Service Area Office, classified by working experiences as a whole was not different. When classified by school sizes as a whole was statistically different at significant level of .05. When considering at each aspect, in 2 aspects: knowing individual student and student screening.

Keywords : Students Caring, Surin Secondary Educational Service Area Office

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงบริบทโลกทั้งในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาแบบก้าวกระโดด รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ภูมิปัญญา และวัฒนธรรม บังคับให้เหล่านักเรียนนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงค่านิยม วิถีชีวิต และการศึกษา จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้กับคนทุกช่วงวัยให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ พร้อมมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และมีทักษะ คุณลักษณะ สมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 108) ซึ่งสถานศึกษานั้นจะมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารของสถานศึกษาโดยจะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน วิธีการ และมีเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ด้วยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และคณะครูทุกคน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ภายใต้นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ พิทักษ์ปกป้องคุ้มครองอย่างรอบด้าน ด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมและทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุขและปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 1-2)

สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ได้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และได้จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานออกนิเทศ ติดตาม และรับฟังสภาพปัญหาในการดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ไม่ตระหนักในความสำคัญ และประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามงาน ขาดการมีส่วนร่วม ขาดการประชุม ขาดการสรุปผล และขาดการประสานงาน ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์, 2563, หน้า 18) จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไปด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 2,845 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน และการสุ่มแบบชั้นภูมิได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 340 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้ศึกษาคำถาม เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.98 - 1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha

Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.98 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 47 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม พร้อมแนบ QR Code สำหรับตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยติดตามผลการตอบแบบสอบถามผ่านทางออนไลน์ ปรากฏว่าได้รับการตอบแบบสอบถามคืน จำนวน 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการหาความถี่และร้อยละ

3.4.2 ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน ด้วยการทดสอบค่า t แบบกลุ่มที่อิสระต่อกัน (Independent Samples t -test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.4.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพบความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

4. ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.50	0.47	มาก	2
2. การคัดกรองนักเรียน	4.30	0.63	มาก	5
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียน	4.38	0.56	มาก	3
4. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.54	0.50	มาก	1
5. การส่งต่อ	4.33	0.56	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.41	0.48	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.30$)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	น้อยกว่า 10 ปี		10 ปี ขึ้นไป		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.44	0.51	4.55	0.48	1.721
2. การคัดกรองนักเรียน	4.27	0.62	4.32	0.64	0.648
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	4.36	0.54	4.39	0.61	0.446
4. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.51	0.52	4.57	0.53	0.831
5. การส่งต่อ	4.31	0.54	4.36	0.60	0.648
รวมเฉลี่ย	4.38	0.48	4.44	0.51	0.937

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตัวแปร	ขนาดสถานศึกษา	เล็ก				ใหญ่พิเศษ	
		\bar{X}	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่พิเศษ
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		\bar{X}	4.67	4.34	4.53	4.67	
	เล็ก	4.67	-	0.33*	0.14	0.00	
	กลาง	4.34	0.33*	-	0.19	0.33	
	ใหญ่	4.53	0.14	0.19	-	0.14	
	ใหญ่พิเศษ	4.67	0.00	0.33	0.14	-	
การคัดกรองนักเรียน		\bar{X}	4.53	4.18	4.26	4.43	
	เล็ก	4.53	-	0.35*	0.27	0.10	
	กลาง	4.18	0.35*	-		0.25	
	ใหญ่	4.26	0.27	0.09	-		
	ใหญ่พิเศษ	4.43	0.10	0.25	0.17	-	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	ขนาดสถานศึกษา	เล็ก	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	
การป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน		\bar{X}	4.56	4.30	4.33	4.49
	เล็ก	4.56	-	0.26	0.23	0.07
	กลาง	4.30	0.26	-		0.19
	ใหญ่	4.33	0.23	0.03	-	0.16
	พิเศษ	4.49	0.07	0.19	0.16	-
การส่งเสริมพัฒนา นักเรียน		\bar{X}	4.65	4.41	4.60	4.61
	เล็ก	4.65	-	0.24	0.05	0.04
	กลาง	4.41	0.24	-		0.20
	ใหญ่	4.60	0.05	0.19	-	0.01
	ใหญ่พิเศษ	4.61	0.04	0.20	0.01	-
การส่งต่อ		\bar{X}	4.46	4.27	4.29	4.53
	เล็ก	4.46	-	0.19	0.17	0.07
	กลาง	4.27	0.19	-	0.02	0.26
	ใหญ่	4.29	0.17	0.02	-	0.24
	ใหญ่พิเศษ	4.53	0.07	0.26	0.24	-
รวม	เล็ก	4.57	-	0.27*	0.17	0.02
	กลาง	4.30	0.27*	-	0.10	0.25
	ใหญ่	4.40	0.17	0.10	-	0.15
	ใหญ่พิเศษ	4.55	0.02	0.25	0.15	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามขนาดศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) พบว่า แตกต่างกัน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคิดกรของนักเรียน โดยพบความแตกต่างจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กรู้จักนักเรียนแตกต่างกับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง

5. อภิปรายผล

5.1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การกำหนดนโยบาย และจุดเน้นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง ดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 1-2) ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีเป้าหมายร่วมกัน ในการร่วมมือ และมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพล เทียงดี (2563, หน้า 52) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีชั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 1-2) ประกอบกับมีคู่มือและกรอบแนวทางการดำเนินงานให้ครูปฏิบัติตามอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ครูมีการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย กษิฎิพงษ์ ไชยยะบุญกุล (2564, หน้า 145) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจบุรพา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การช่วยเหลือนักเรียนต้องอาศัยความร่วมมือร่วมจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2551, หน้า 29) ส่งผลให้โรงเรียนที่มีขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวนน้อย ทำให้สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง สะดวกในการติดต่อประสานงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณนพ ศิริสวัสดิ์ (2563, หน้า 162) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. สรุปผล

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกัน แต่จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดเกณฑ์กำหนดระดับคุณภาพมาตรฐาน ตัวชี้วัดของแต่ละเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2551). *คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กษิฎฐิพงษ์ ไวสะยานุกุล. (2564, มกราคม). “ความคิดเห็นของครูที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในกลุ่ม สหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร.” *Journal of Roi Kaensam Academi*. 6(1): 141-153.
- รัชพล เทียงดี (2563). *การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. จันทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วรรณนพ ศิริสวัสดิ์ (2563, พฤษภาคม-มิถุนายน). “การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม.” *วารสารรัชต์ภาคย์*. 14(34): 153-167.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2564*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. (2563). *รายงานผลการปฏิบัติงานกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา*. สุรินทร์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: פרิกหวานกราฟฟิค.

การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
ร่วมกับชุดแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
The Development of Analytical Thinking Abilities by Using Five-Step
Ladder learning Together with Analytical Thinking Skills Exercise Package
Based on Thai Literature for Matthayomsuksa 4 Students

สมเกียรติ รองประโคน¹ สุชาติ หอมจันทร์² ทศวิน ไชรัมย์³ ภาณุวัช ปรุณะศิริ⁴

¹ครูโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

somkiat@pkc.ac.th

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

suchart.h@bru.ac.th

^{3,4}ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

tassawinkhoram@gmail.com

panuwat.spv@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณกรรม ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณกรรม และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณกรรมกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน E_1/E_2 และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพชุดแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณกรรม เท่ากับ 83.55/82.08 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณกรรม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์วรรณกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การคิดวิเคราะห์ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ชุดแบบฝึกทักษะ

Abstract

The purposes of this research were : 1) to develop the analytical thinking skill exercise packages based on Thai literature to meet the criteria set of 80/80 ; 2) to compare

the analytical thinking abilities of students between before and after learning through the Five-Step Ladder Learning together with analytical thinking skill exercise packages based on Thai literature ; 3) to explore the student's satisfaction towards learning through the Five-Step Ladder Learning together with analytical thinking skill exercise packages based on Thai literature. The sample group, obtained through cluster random sampling, included 40 students of Matthayomsuksa 4/6 of Prakhonchaiptthayakom School, Prakhonchai District, Buriram Province in the second semester of the academic year 2021. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and E_1/E_2 . The hypotheses were tested by using the dependent sample t-test. The finding revealed that : 1) The analytical thinking skill exercise packages based on Thai literature was 83.55/82.08 which was higher than the criteria set of 80/80. 2) The analytical thinking abilities of students after learning by using the Five-Step Ladder Learning together with analytical thinking skill exercise packages based on Thai literature was higher than that before learning by using the Five-Step Ladder Learning together with analytical thinking skill exercise packages based on Thai literature with statistically significant difference at .05 level. 3) The satisfaction of the students towards learning by using the Five-Step Ladder Learning together with analytical thinking skill exercise packages based on Thai literature as a whole was at a highest level.

Keywords : Analytical Thinking, Five-Step Ladder Learning, Skill Exercise Package

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก โดยใช้เทคนิค 5W1H

The Development of Thai Reading Skills Exercises for Matthayomsuksa VI
Students of Lahansairatchadapisek School by Using 5W1H Technique

ปณรรณูธร รัชนะปกิจ¹ สุชาติ หอมจันทร์²
ทัศน ไชรัมย์³ ภาณุวิช ปรุณะศิริ⁴

¹ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

kruon185@gmail.com

²อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Suchart.hj@bru.ac.th

^{3,4}ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

tassawinkhoram@gmail.com

panuwat.spv@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการอ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 42 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. แบบฝึกทักษะการอ่าน และ 3. แบบทดสอบวัดทักษะการอ่าน ความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.75 ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.44 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test Dependent ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่าน พบว่า แบบฝึกการอ่าน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.64/82.38 ซึ่งผ่านเกณฑ์80/80 และ 2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบทักษะด้านการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะการอ่าน การอ่าน เทคนิค 5W1H

Abstract

The objectives of this research were (1) To develop the Thai reading skills exercises for Matthayomsuksa VI by using 5W1H technique into standard base 80/80 (2) To compare pre-study and post-study students' reading skills development. The Sample in this research is 42 students of Matthayomsuksa VI in semester 2 academic year 2021 which research sampling

by cluster random sampling. The research's materials were 1) Lesson plan 2) Thai reading for main idea skill exercises and 3) Thai Reading for main idea test which $P=0.38-0.75$, $B=0.20-0.44$ and reliability= 0.91 . The data were analyzed by mean, percentage, standard deviation and t-test. The results of this research were; 1. Reading for main idea skill exercises had efficiency in $81.63/82.38$ on standard base $80/80$ 2. Post-test scores of students which use reading for main idea skill exercises was higher than pre-test scores at $.05$ level of sign differences.

Keywords : Thai Reading Skills Exercises, Thai Reading, 5W1H Technique

ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

The Administrator's Characteristics Factors Affecting Success
in Administration of Schools
under Surin Primary Educational Service Area Office 3

ณัฐพล แหวนแก้ว¹ วินิรณี ทศนะเทพ² โกวิท วัชรินทรางกูร³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

630426021001@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Winiranee.th@bru.ac.th

kovit.va@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา และสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน จำนวน 336 คน ใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ ใช้แบบสอบถาม 2 ส่วน คือ ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร และด้านความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.986 และ 0.983 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ (X_7) ด้านวิสัยทัศน์ (X_2) ด้านทักษะการสื่อสาร (X_8) ด้านภาวะผู้นำ (X_3) และค่านิยมสัมพันธ (X_9) สามารถรวมกันพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 55.20 และสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนคือ

$$Y' = 1.433 + .297X_7 + .190X_2 + .141X_8 + .169X_3 - .140X_4$$

คำสำคัญ : ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study the level of the factors of characteristics of executives. level of success in school administration The relationship between the factors of executive characteristics and success in school administration. and create an equation for predicting success in school administration under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 by Data were collected from 336 teachers by using a Stratified Random Sampling, using 2 parts of the questionnaire, namely the characteristics of administrators; and success in school administration The confidence values were 0.986 and 0.983, respectively. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation. Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis

The results of the research were as follows: 1) Factors in terms of characteristics of administrators affecting the success of school administration as a whole were at a high level. 3) The characteristics of the executives were related to the success in school administration. 4) The characteristics of administrators affecting success in school administration. Under the Surin Primary Educational Service Area Office 3, the statistical significance at .05 level was Motivation (X_7), Vision (X_2), Communication skills (X_8), Leadership (X_3) and In the interpersonal aspect (X_4), they were able to jointly predict the success of school administration by 55.20% and the forecast equation in the form of raw scores was

$$Y' = 1.433 + .297X_7 + .190X_2 + .141X_8 + .169X_3 - .140X_4.$$

Keywords : The Administrator's Characteristics Factors, Success in Administration of Schools

1. บทนำ

ในสภาวะการณ์ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ทำให้ทุกประเทศในประชาคมโลกให้ความสำคัญและเร่งการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลง การศึกษาถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพ มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และมีสมรรถนะให้พร้อมรับมือต่อแรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพนั้น จะเป็นรากฐานที่สำคัญที่ทำให้เกิดความก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และมีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563, หน้า 1) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงถือว่าเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติที่สำคัญในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 21) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง

ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นตัวแทนสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน. 2559, หน้า 303) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะที่ดีทั้งทางด้านคุณวุฒิและคุณธรรม จริยธรรม เพื่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารองค์การให้ประสบความสำเร็จ จะเห็นได้ชัดว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีความสำคัญและจำเป็นต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ความอยู่รอด และความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การความสำเร็จของการบริหารจัดการในหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นองค์กรเล็กหรือใหญ่ที่สามารถสำเร็จได้ทั้งนั้นขอเพียงมีปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและความสำเร็จที่รออยู่ไม่ไกล ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือผู้นำที่มีหน้าที่มีความรู้ความสามารถมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนลูกน้องที่ไม่หลงทางองค์การก็ไม่ล้มเหลวการทำงานก็เต็มเปี่ยมไปด้วยประสิทธิภาพการเป็นผู้นำที่ดีต้องอาศัยทั้งประสบการณ์เพื่อความยั่งยืนและเป็นเลิศขององค์การ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และกิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. 2551, หน้า 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 233 โรงเรียน ผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่ประสบความสำเร็จมากเท่าที่ควร พิจารณาจากข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่สาม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554-2558 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีผลการประเมินไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน จำนวน 43 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 18.45 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3, 2562, หน้า 21) ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวบ่งบอกว่ายังมีสถานศึกษาบางส่วนที่มีประสิทธิผลการบริหารงานไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O - NET) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3, 2563, หน้า 51-53) ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้ก็คือผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การ หรือหัวหน้างาน ไม่ว่าจะหน่วยงานเล็กหรือหน่วยงานใหญ่ หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้ง การจัดองค์การ แม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจได้รับผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์การถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรมในการนำที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์การขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารหรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการ และ คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร (ศักดิ์ชัย ภูเจริญ, 2564, หน้า 1-2)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารนับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัย

ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ ได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของ ประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารกับความสำเร็จในการ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,614 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 233 โรง กลุ่ม ตัวอย่างเป็นครู จำนวน 336 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน และใช้การ สุ่มแบบชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร 3) ความ คิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม 1) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างแบบสอบถาม 3) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข 4) นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และหาความเที่ยงตรง (Validity) ของข้อคำถามโดย การหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 - 1.00 5) ปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับ กลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 30 คน หาอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนน รวม (Item Total Correlation) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .478 - .876 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ หาความ เชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารเท่ากับ .986 ค่าความเชื่อมั่นด้านความสำเร็จในการ

บริหารสถานศึกษาเท่ากับ .983 6) นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษากับระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) การหาปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. ขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน		
1.1 ขนาดเล็ก	42	12.50
1.2 ขนาดกลาง	269	80.06
1.3 ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ	25	7.44
รวม	336	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 347 คน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน พบว่า ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมากที่สุด จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 80.06 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 42 คน คิดเป็น ร้อยละ 12.50 และโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.44 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู

อันดับ	คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1.	ด้านทักษะทางการบริหาร	4.36	0.50	มาก	3
2.	ด้านวิสัยทัศน์	4.33	0.54	มาก	4
3.	ด้านภาวะผู้นำ	4.31	0.55	มาก	6
4.	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.37	0.67	มาก	2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

อันดับ	คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
5.	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.32	0.63	มาก	5
6.	ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.18	0.59	มาก	8
7.	ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.30	0.61	มาก	7
8.	ด้านทักษะการสื่อสาร	4.50	0.57	มาก	1
-	รวมเฉลี่ย	4.33	0.51	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.18$)

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

อันดับ	ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ			
		\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1.	ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.13	0.50	มาก	3
2.	ด้านคุณภาพครูผู้สอน	4.31	0.51	มาก	2
3.	ด้านคุณภาพการบริหารและการจัดการ	4.41	0.50	มาก	1
-	รวมเฉลี่ย	4.28	0.45	มาก	-

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพการบริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.31$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.13$)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร และระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	Y
X ₁	1.000	.776**	.734**	.690**	.722**	.662**	.709**	.638**	.612**
X ₂		1.000	.777**	.705**	.751**	.751**	.758**	.616**	.657**
X ₃			1.000	.782**	.793**	.811**	.767**	.627**	.642**
X ₄				1.000	.843**	.734**	.840**	.717**	.581**
X ₅					1.000	.806**	.842**	.697**	.635**
X ₆						1.000	.795**	.624**	.635**
X ₇							1.000	.776**	.698**
X ₈								1.000	.612**
Y	-	-	-	-	-	-	-	-	1.000

** แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.581 - 0.698 และทุกด้าน ได้แก่ ด้านทักษะทางการบริหาร ด้านวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านทักษะการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ($r = .698$) รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ ($r = .657$) ด้านภาวะผู้นำ ($r = .642$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($r = .635$) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ($r = .635$) ด้านทักษะทางการบริหาร ($r = .612$) ด้านทักษะการสื่อสาร ($r = .612$) และด้านมนุษยสัมพันธ์ ($r = .581$)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่แยกเป็นรายด้านเพื่อตรวจสอบการเกิดภาวะตัวแปรอิสระซ้ำซ้อน (Multicollinearity)

ตัวแปรพยากรณ์	Tolerance	VIF
ด้านทักษะทางการบริหาร (X ₁)	0.332	3.079
ด้านวิสัยทัศน์ (X ₂)	0.268	3.733
ด้านภาวะผู้นำ (X ₃)	0.227	4.407
ด้านมนุษยสัมพันธ์ (X ₄)	0.210	4.760
ด้านการทำงานเป็นทีม (X ₅)	0.187	5.356
ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X ₆)	0.242	4.135
ด้านสร้างแรงจูงใจ (X ₇)	0.169	5.920
ด้านทักษะการสื่อสาร (X ₈)	0.371	2.695

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กันน้อยเนื่องจากค่า Tolerance มีค่าไม่น้อยกว่า .10 และค่า VIF น้อยกว่า 10 ดังนั้น จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2561 : 290)

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE _B	β	t	P - Values
(Constant)	1.433	.154		9.296*	.000
ด้านการสร้างแรงจูงใจ (X ₇)	.297	.061	.405	4.853*	.000
ด้านวิสัยทัศน์ (X ₂)	.190	.053	.228	3.560*	.000
ด้านทักษะการสื่อสาร (X ₈)	.141	.047	.177	2.972*	.003
ด้านภาวะผู้นำ (X ₃)	.169	.057	.205	2.958*	.003
ด้านมนุษยสัมพันธ์ (X ₄)	-.140	.051	-.207	-2.758*	.006
R = .743	R² = .552			F = 81.344*	

*แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ด้านการสร้างแรงจูงใจ (X₇) สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้สูงสุดโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (β,B) เป็น .405 และ .297 ตามลำดับ รองลงมาเป็น ด้านวิสัยทัศน์ (X₂) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (β,B) เป็น .228 และ .190 ตามลำดับ และด้านทักษะการสื่อสาร (X₈) สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้ต่ำสุดโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (β,B) เป็น .177 และ .141 ตามลำดับ โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y' = 1.433 + .297X_7 + .190X_2 + .141X_8 + .169X_3 - .140X_4$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } Z'_Y = .405Z_{X_7} + .228Z_{X_2} + .177Z_{X_8} + .205Z_{X_3} - .207Z_{X_4}$$

5. อภิปรายผล

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านทักษะการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ได้มองถึงความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จนั้น ทักษะการสื่อสารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร ช่วยให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือของบุคลากรและหน่วยงาน ช่วยให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพอีกทั้งยังใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานและเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้วัตถุประสงค์ขององค์กรบรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี (2555, หน้า 6) ที่กล่าวว่า การสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการด้วยกระบวนการการสื่อสารนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสร้างความเข้าใจการขจัดปัญหาและความขัดแย้งอันก่อให้เกิดเป็นแนวทางในการดำเนินการและการปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จมีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อูมาพร ธรรมประเสริฐ (2562, หน้า 55-56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านคุณภาพการบริหารและการจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจในการพัฒนาได้อย่างชัดเจน มีการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรในทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ จัดให้มีระบบการจัดสรรและใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่ก่อประโยชน์สูงสุด และเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554, หน้า 6) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งหลาย เป็นผู้ที่มีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนและมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายนั้นให้จงได้ ทุ่มเทพลงกายและความคิดอย่างเต็มกำลัง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ รอบรู้เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้มีความสามารถในการจัดการองค์กร บริหารจัดการให้มีครูสอนอย่างพอเพียง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปราณี รัตนธีระชัยกุล (2563, หน้า 82) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารั้วรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารั้วรัมย์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการสร้าง

แรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษามากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสร้างแรงจูงใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้นมนุษย์ให้เกิดความอยากที่จะทำงานสามารถนำมาใช้ในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุดต่อองค์กรได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ 롭บินส์ (Robbins, 2003, p. 25) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นแรงกระตุ้น (Arousal) หรือแรงแห่งความพยายามที่เข้มข้น (Intensity) ไม่ย่อท้อ (Persistence) และอย่างมีทิศทาง (Direction) เพื่อให้คนปฏิบัติตามอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยแรงจูงใจนั้นจะเป็นกระบวนการภายในจิตใจที่ก่อให้เกิดพลังและเกิดทิศทางของการกระทำบางสิ่งบางอย่าง อย่างสมัครใจ เต็มใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายตามที่ต้องการ เป็นความเต็มใจที่จะทำรวมทั้งความตั้งใจที่จะใช้ความพยายามให้มากขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อ้อมฤทัย สี่วันนุ (2562, หน้า 132-134) ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี รัตนธีระชัยกุล (2563, หน้า 82) พบว่า ด้านการจูงใจ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด 8 ด้าน โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีการ Stepwise พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จำนวน 5 ด้าน โดยปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ (X_7) รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ (X_2) ด้านทักษะการสื่อสาร (X_6) ด้านภาวะผู้นำ (X_5) และด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_4) ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .743 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ร้อยละ 55.20 จากผลวิจัยดังกล่าว พบว่า ด้านการสร้างแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างแรงจูงใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากต่อการบริหาร เป็นสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้นบุคคลกรให้เกิดความอยากที่จะทำงาน สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุดต่อองค์กรได้ โดยที่ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สามารถกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถไปสู่เป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน และสามารถสร้างแรงจูงใจเพื่อให้บุคลากรแสดงพฤติกรรมที่ต้องการได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงไกร ประเสริฐ และธีระพล เหมะรุสินทร์ (2564, หน้า 1) ที่กล่าวว่า การสร้างแรงจูงใจเป็นปัจจัยหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นแรงผลักดัน กระตุ้นพฤติกรรมในตัวบุคคลให้แสดงออกซึ่งความต้องการ หรือโน้มน้าวโดยสิ่งจูงใจเพื่อให้บุคลากรในองค์กรให้ความร่วมมือ ความเต็มใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้องค์การประสบความสำเร็จต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ ลูธานส์ (Luthans, 1992, p. 197) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจ เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาเริ่มต้นจากมนุษย์ต้องการ ซึ่งความต้องการจะเป็นผลทำให้เกิดแรงจูงใจ และแรงจูงใจจะผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมีผลทำให้มนุษย์ได้รางวัล และผลของรางวัลทำให้มนุษย์พึงพอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี รัตนธีระชัยกุล (2563, หน้า 82) พบว่า ด้านการจูงใจ สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อ้อมฤทัย สี่วันนุ (2562, หน้า 132-134)

พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสามารถทำนายประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3 ได้ร้อยละ 35.20

6. สรุปผล

1. ระดับปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการสื่อสาร รองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์

2. ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพการบริหารและการจัดการ รองลงมา คือ ด้านคุณภาพครูผู้สอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีการ Stepwise พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ (X_7) ด้านวิสัยทัศน์ (X_2) ด้านทักษะการสื่อสาร (X_8) ด้านภาวะผู้นำ (X_3) และด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .743 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 55.20 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y' = 1.433 + .297X_7 + .190X_2 + .141X_8 + .169X_3 - .140X_4$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z'_{Y'} = .405Z_{X_7} + .228Z_{X_2} + .177Z_{X_8} + .205Z_{X_3} - .207Z_{X_4}$

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ควรมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านภาวะผู้นำ และด้านมนุษยสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาคุณลักษณะการบริหารอยู่เสมอเพื่อให้เป็นผู้นำที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ นำความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพมาช่วยกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา และส่งเสริมบุคลากรให้เกิดการทำงานเป็นทีม เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีคุณภาพมากขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร ประเสริฐ และธีระพล เหมะธุลินทร์. (2564). การสร้างแรงจูงใจและการโน้มน้าว (*Influence and Motivation*). (ออนไลน์). จาก <http://envoccc.ddc.moph.go.th/uploads/OEHA2/ELM/Documents/7.Influence%20and%20Motivation.pdf>, สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2564.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. การประชุมวิชาการระดับชาติครูศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21. กอฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ทรงศักดิ์ ภู่ออน. (2561). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ปราณี รัตนธีระชัยกุล. (2563). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2564). ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ในยุคปฏิรูปการศึกษา. (ออนไลน์). จาก http://www.kruinter.com/show.php?id_quiz=107&p=1, สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2564.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และกิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2551). ภาวะผู้นำไม่บริการในองค์กร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. (2562). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พ.ศ. 2563 - 2565. สุรินทร์: กลุ่มนโยบายและแผน.
- _____. (2563). รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2562. สุรินทร์: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). คุณลักษณะของโรงเรียนพระราชวัง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2562 (IMD 2019). กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี. (2555). พฤติกรรมและการสื่อสารในองค์กร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อ้อมฤทัย สีสันนุ. (2562). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

อุมาพร ธรรมประเสริฐ. (2562). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร
วิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ราชบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

Luthans, F. P. (1992). *Organizational behavior*. 6th ed . New York: McGraw-Hill.

Robbins, S.P. (2003). *Organization behavior*. 10th ed. New Jersey: Pearson Education.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

The Relationship between Transformational Leadership
of School Administrators and Promote Morals and Ethics of Teachers in
School under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office

วรุฒ ซื่อสัตย์¹ เภาพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์² กิติวัชร ถ้วยงาม³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

warut.sue@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

phaophongphat.bn@bru.ac.th

kitiwat.tn@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา 2) ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูจำนวน 346 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.50$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.34$) ส่วนด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.24$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ($\bar{X} = 4.72$) อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบคอบหน้าที่ ($\bar{X} = 4.61$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการกล้าคิดกล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.60$) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{xy} = .919$)

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

Abstract

The purpose of this research were to study 1) The level of transformational leadership of school administrators under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office. 2) The level of promote morals and ethics of teachers in school under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office. and 3) The relationship between transformational leadership of school administrators and promote morals and ethics of teachers in school under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office. The sample group for this research were 346 teachers, selected by using the table of Krejcie & Morgan, and stratified sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The results of this study were as follows :

1. The level of transformational leadership of school administrators under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office were as a whole and each aspect was at a high level. When considering at each aspect, the inspirational ($\bar{X} = 4.50$) was at the highest mean score, followed by the idealized Influence ($\bar{X} = 4.34$), while the individualized consideration ($\bar{X} = 4.24$) was at the lowest mean score.

2. The level of promote morals and ethics of teachers in school under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office were overall at the highest level. When considering at each aspect, the adherence to the country's main institutions ($\bar{X} = 4.72$) was at the highest mean score and at the highest level, followed by the honesty have a good conscience have responsibility ($\bar{X} = 4.61$) was at the highest mean score and at the highest level, while the courage to make decisions ($\bar{X} = 4.60$) was at the lowest mean score and at the high level.

3. The relationship between transformational leadership of school administrators and promote morals and ethics of teachers in school under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office was positively at relatively very high level at significance level of .05 ($r_{xy} = .919$)

Keywords : Transformational Leadership, Promote Morals and Ethics of Teachers in School

1. บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนไทยบางส่วนไม่สามารถเลือกรับปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืนโดยวิถีชีวิตแบบใหม่ที่มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวมรักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย ยึดถือวัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนที่มีคุณธรรม มีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการปรับเปลี่ยนให้คนมีคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 71) โดยรัฐได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 เพื่อใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยการให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของหน่วยงานนั้น ๆ ทำหน้าที่กำกับดูแล(พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562, 2562, หน้า 9-10) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงกำหนดประมวลจริยธรรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนเพื่อรักษาจริยธรรมที่กำหนดได้อย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564, หน้า 67) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำขององค์กรซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการกำกับ ดูแลส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประพฤติปฏิบัติตน และเป็นแบบอย่างในการมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงจะเป็นที่ยอมรับนับถือของครู ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดขวัญและกำลังใจ โดยส่งผลให้การปฏิบัติงานในองค์กรสามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูเป็นกลุ่มบุคคลที่สังคมให้การเคารพนับถือและให้เกียรติสูงกว่าคนในอาชีพอื่น แต่ในปัจจุบันจำนวนครูที่มีปัญหาคุณธรรมจริยธรรมนั้นอาจจะมีจำนวนมากเนื่องจากคุณธรรมจริยธรรมมีขอบข่ายกว้างขวางและเป็นพื้นฐานของทุกกิจกรรมในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวของครู ครูคนหนึ่งอาจมีคุณธรรมดีบางประการและไม่ดีบางประการ ครูบางคนอาจมีคุณธรรมดีในบางโอกาสและไม่ดีในบางโอกาส (ดวงเดือน พินสุวรรณ์, 2562, หน้า 20)

ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และเพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา ตลอดจนพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

2.2 เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 3,389 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซซ์และมอร์แกน แล้วใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 346 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้ศึกษาดำรง เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดสร้างแบบสอบถาม และได้ นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.76 - 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .972 และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .981 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 34 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 3 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 38 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม พร้อมแนบ QR Code สำหรับตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยติดตามผลการตอบแบบสอบถามผ่านทางออนไลน์ ปรากฏว่าได้รับการตอบแบบสอบถามคืน จำนวน 346 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ

3.4.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

4. ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.34	0.50	มาก	2
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.50	0.63	มาก	1
3. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.24	0.71	มาก	4
4. การกระตุ้นทางปัญญา	4.33	0.66	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.35	0.59	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.50$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.34$) ส่วนด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.24$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 2 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมและรายด้าน

การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ	4.72	0.51	มากที่สุด	1
2. การมีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบต่อหน้าที่	4.61	0.55	มากที่สุด	2
3. การกล้าคิดกล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง	4.06	0.79	มาก	8
4. การมีจิตสาธารณะ	4.53	0.69	มากที่สุด	6
5. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	4.57	0.68	มากที่สุด	5
6. การปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ	4.45	0.72	มาก	7
7. การดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และรักษาภาพลักษณ์	4.60	0.55	มากที่สุด	3
8. การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	4.60	0.53	มากที่สุด	3
รวมเฉลี่ย	4.52	0.54	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 2 พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ ($\bar{X} = 4.72$) อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี รับผิดชอบต่อหน้าที่ ($\bar{X} = 4.61$) ส่วนด้านกรกล้าคิดกล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.06$) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษา	การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา								
	การยึดมั่นในสถาบัน (Y ₁)	การมีซื่อสัตย์สุจริต มี (Y ₂)	การกล้าคิดกล้าตัดสินใจ (Y ₃)	การมีจิตสาธารณะ (Y ₄)	การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (Y ₅)	การปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม (Y ₆)	การดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี (Y ₇)	การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Y ₈)	รวม (Y _{tot})
1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (x ₁)	.496*	.721*	.645*	.713*	.666*	.771*	.704*	.703*	.786*
2. การสร้างแรงบันดาลใจ (x ₂)	.545*	.856*	.660*	.776*	.780*	.862*	.781*	.771*	.872*
3. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x ₃)	.678*	.833*	.710*	.791*	.836*	.868*	.733*	.795*	.903*
4. การกระตุ้นทางปัญญา (x ₄)	.644*	.808*	.726*	.762*	.794*	.848*	.716*	.811*	.884*
รวม (x_{tot})	.635*	.859*	.730*	.810*	.823*	.893*	.779*	.821*	.919*

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา (x_{tot}) กับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา (y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r_{xy} = .919)

5. อภิปรายผล

5.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารในยุคโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีศักยภาพในการใช้ภาวะผู้นำอย่างเหมาะสมในการสร้างความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ของทุกคนในองค์กร สามารถใช้ศิลป์และกระบวนการสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน สามารถสร้างสภาวะแวดล้อมและสนับสนุนให้ทุกคนร่วมมือกันสร้างประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (ธีระ รุญเจริญ, 2557, หน้า 21) อันเกิดจากการประสานความร่วมมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ โกษะวณิช (2563, หน้า 59) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.2 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ แล้วพิจารณานำไปปรับใช้ให้เหมาะกับภารกิจที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ก็จะเป็นที่ยอมรับนับถือของครู ทำให้ครูเกิดขวัญ

และกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานในองค์กรสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรให้มีการปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคคลทุก ๆ คน (สุเมธ งามกนก, 2564, หน้า 70) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเพื่อนำพาองค์กรให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธา ช่วยปลอด (2559, หน้า 129) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครูกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คุณลักษณะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เอื้อให้การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครู อาทิ การมีอิทธิพลทางความคิด คือ ผู้บริหารที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่าง ๆ เป็นที่เคารพศรัทธาของผู้ตาม มุ่งเน้นการสร้างให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวผู้นำ รวมทั้งปฏิบัติตนตามมาตรฐานด้านจริยธรรมอย่างเคร่งครัด ซึ่งหากผู้บริหารมีคุณลักษณะดังกล่าวก็จะส่งเสริมให้ครูมีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคมตามไปด้วย โดยเฉพาะการเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับครูในการปฏิบัติตนในด้านต่าง ๆ ภายใต้กรอบมาตรฐานทางศีลธรรม (सानิตย์ หนูนิล, 2562, หน้า 71) ส่งผลให้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธา ช่วยปลอด (2559, หน้า 129) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครูกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 พบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในภาพรวมกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.775$)

6. สรุปผล

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

7.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของครูให้มากยิ่งขึ้น และควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูกล้าคิดกล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

- ดวงเดือน พินสุวรรณ์. (2562). *หน่วยที่ 14 คุณธรรมจริยธรรมสำหรับครู*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: ชาวฟ้า.
- พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.2562. (2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 50 ก หน้า 1-10.
- สานิตย์ หุญนิล. (2562, มกราคม-กุมภาพันธ์). “อิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อความรับผิดชอบ ต่อสังคมขององค์กร: แนวคิด และการประยุกต์.” *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 39(1): 63-74.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *ประมวลจริยธรรมข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุเมธ งามกนก. (2564, มกราคม-เมษายน). “คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์: คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ.” *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*. 3(1): 69-77.
- อภิรักษ์ โกษะโยธิน. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8*. ราชบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- พัชชา ชวดยปลอด. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). “ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14.” *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*. 3(2): 119-138.

ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

Effects of Learning Management by Digital Storytelling Technique with Interactive Multimedia to Foster Content Design Skills of the Exhibition for Undergraduate Students

ชญชลั วิมลศิลป์¹ พิมพชนก โปธิปัสสา² นิสรณ์ บำเพ็ญ³
สมกมล รักวีระธรรม⁴ ปัญญา ศิริโรจน์⁵

^{1,2}อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
uncharee@rumail.ru.ac.th

pimchanok@rumail.ru.ac.th

³อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
nissom.b@rumail.ru.ac.th

⁴อาจารย์ประจำภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

somkamon@rumail.ru.ac.th

⁵ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยรามคำแหง นักวิชาการอิสระ

panya.et@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และ (2) ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 18 คน ที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชา การจัดนิทรรศการทางการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เครื่องมือที่ใช้ คือ (1) แบบประเมินทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการ และ (2) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามีทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และมีคะแนนก่อนและหลังการฝึกทักษะแตกต่างกัน

2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบเพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การเล่าเรื่องแบบดิจิทัล สื่อประสมเชิงโต้ตอบ การออกแบบเนื้อหา นิทรรศการ

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the effects of learning management by digital storytelling technique with interactive multimedia to foster content design skills of the exhibition for undergraduate students; and (2) the students' satisfaction with learning management by digital storytelling technique with interactive multimedia to foster content design skills of the exhibition. The samples were 18 Ramkhamhaeng University undergraduate students who are registered for the course educational exhibitions, semester 1, academic year 2021. The research instruments were (1) the assessment form of the exhibition content design skills, and (2) the satisfaction assessment form. The statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The technique of *t* test was also employed.

Findings are as follows:

1. The students have high level of exhibition content design skills. The mean score was 4.33 and scores before and after skills training were different.
2. The students' satisfaction with learning management by digital storytelling technique with interactive multimedia to foster content design skills of the exhibition, in overall satisfaction at a high level.

Keywords : Digital Storytelling, Interactive Multimedia, Content Design, Exhibition

1. บทนำ

การเล่าเรื่องเป็นลักษณะพื้นฐานของมนุษย์เพราะเรื่องราวมีพลังการให้ความรู้ในลักษณะที่สนุกสนาน กระตุ้นความรู้สึก ช่วยให้คนถ่ายทอดประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การสื่อสารต่าง ๆ ล้วนเป็นการเล่าเรื่องทั้งสิ้น การเล่าเรื่องเป็นวิธีการสอนที่ง่ายแต่มีพลังช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวที่ซับซ้อน และจัดลำดับความคิดได้ (ขจิตชวัลย์ กิจจิตสาละ, 2564; ปอรัรัมย์ ยอดเนตร, 2561; ศิริโสภา แสนบุญเวช, 2562; Simes, 2018; Wunsch, 2019) ปัจจุบันการเล่าเรื่องได้รับความสนใจอย่างมากมีการพัฒนาตามเทคโนโลยีดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเรียกว่าเป็นการเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัล ซึ่งวงการศึกษาได้นำวิธีการเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัลไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาในทุกระดับชั้น เพื่อนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อใช้สนับสนุนทั้งการเรียนการสอนและการทำงาน (ศิริโสภา แสนบุญเวช, 2562; Robin, 2016) การเล่าเรื่องแบบดิจิทัล เป็นการเล่าเรื่องราวผ่านสื่อที่เข้าถึงผู้ชมผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อมัลติมีเดีย โดยมีจุดเด่น คือ การสื่อสารแบบโต้ตอบ (Miller, 2020; Robin, 2006; Robin, 2016) การเล่าเรื่องแบบดิจิทัลได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ นำวิธีการนี้ไปใช้อย่างแพร่หลาย (ถัญญา อู๋ยามานะชัย, 2560; Robin, 2016) นอกจากนี้ผลการวิจัยของ Hibbing and Rankin-Erikson (2003) ได้นำเสนอว่า การเล่าเรื่องแบบดิจิทัลสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพให้แก่ นักการศึกษาเพื่อใช้ในห้องเรียนได้

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งความสนใจไปที่การนำวิธีการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาการจัดนิทรรศการทางการศึกษา ซึ่งเป็นวิชาที่สอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยี

และสื่อสารการศึกษา ซึ่งจากการสอบถามความคิดเห็นและการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชานี้ในหลายภาคการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า การสร้างสรรคงานนิทรรศการ ส่วนใหญ่นักศึกษาจะใช้เวลามาก โดยเฉพาะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการ ซึ่งการออกแบบเนื้อหาถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดงานนิทรรศการ หากสามารถออกแบบเนื้อหาได้ดีก็จะช่วยให้การสร้างสรรคงานนิทรรศการและการทำงานในส่วนอื่น ๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษามลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษามลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการ

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1) ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชา การจัดนิทรรศการทางการศึกษา ในภาค 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 18 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชา การจัดนิทรรศการทางการศึกษา ในภาค 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 18 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ (1) ทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการผ่านสื่อประสมเชิงโต้ตอบ และ (2) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 8 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การจัดนิทรรศการ ประกอบด้วย ความเป็นมา บทบาท ประเภท และการวางแผนและการดำเนินการจัดนิทรรศการ

(2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การเล่าเรื่องแบบดิจิทัลในงานนิทรรศการ ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่องแบบดิจิทัล (กิจกรรมการเลือกและกำหนดหัวข้องานนิทรรศการ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการกำหนดจุดประสงค์)

(3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การออกแบบนิทรรศการ (กิจกรรมการระดมความคิดและศึกษาค้นคว้าข้อมูล การเลือกเนื้อหา)

(4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การใช้เว็บแอปพลิเคชันสื่อประสมเชิงโต้ตอบ (กิจกรรมการสร้างสรรค์เนื้อหาและการเล่าเรื่องด้วยสื่อประสมเชิงโต้ตอบ)

2) สื่อประสมเชิงโต้ตอบ

3) แบบประเมินทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการฯ และ

4) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ฯ

โดยการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้ (ทิพย์สิริ กาญจนวาสิ และศิริชัย กาญจนวาสิ, 2564; หน่วยพัฒนาและบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา, 2564; McLeod, 2019)

1) แผนการจัดการเรียนรู้

(1) ศึกษาเอกสารหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการเรียนรู้

(2) ศึกษาหลักการเล่าเรื่องแบบดิจิทัล การออกแบบเนื้อหาการจัดนิทรรศการ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทักษะต่าง ๆ

(3) นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินคุณภาพของแผนฯ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2) สื่อประสมเชิงโต้ตอบ ศึกษาเว็บแอปพลิเคชันสำหรับสร้างสื่อประสมเชิงโต้ตอบเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกออกแบบเนื้อหาิทรรศการสำหรับนักศึกษา และเลือกใช้เว็บ ThingLink ซึ่งมีฟีเจอร์สำหรับเพิ่มภาพ ข้อความ และการเชื่อมโยงต่าง ๆ ให้เป็นสื่อประสมเชิงโต้ตอบ และสร้างแรงบันดาลใจในการเล่าเรื่องราวผ่านรูปภาพและข้อมูล

3) แบบประเมินทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการฯ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ฯ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

(1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย หนังสือ ตำรา และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบประเมินให้ครอบคลุม ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(3) กำหนดแผนผังแบบประเมิน โดยแบ่งเป็นตอนและประเด็นคำถามต่าง ๆ

(4) ร่างข้อคำถาม และเรียบเรียงข้อคำถามโดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับข้อคำถามที่จะใช้วัดและประเมิน โดยใช้การประเมินแบบ Rating scale 5 ระดับ

(5) นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยพิจารณาความตรงตามเนื้อหาของข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมในเรื่องของขอบเขต นิยามเชิงปฏิบัติการ โครงสร้างและความเป็นตัวแทนของตัวแปรที่ต้องการจะวัด จากนั้นนำแบบประเมินไปแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้ในการทดลองต่อไป

(6) วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ โดย (1) แบบประเมินทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการฯ มีคุณภาพเท่ากับ 0.96 และ (2) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ มีคุณภาพเท่ากับ 0.98 ซึ่งเกณฑ์ดัชนีความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ดังนั้น เครื่องมือวิจัยที่พัฒนา ขึ้นจึงมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ก่อนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเตรียมการโดยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชาการจัดการศึกษานิทรรศการทางการศึกษา ทราบวิธีการดำเนินการวิจัย และเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการโดยใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ

3.4.2 ประเมินทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการของนักศึกษา

3.4.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (เนาณิตย์, 2554; Morra, 2014; Robin, 2008) ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ดำเนินการบรรยาย หลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเล่าเรื่องแบบดิจิทัล รวมถึงความรู้เกี่ยวกับการใช้เว็บแอปพลิเคชันสื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Thinglink.com) พร้อมฝึกปฏิบัติการใช้งานเบื้องต้นให้กับนักศึกษา

2) ดำเนินการฝึกทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการให้กับนักศึกษาโดยกิจกรรมฝึกทักษะการออกแบบเนื้อหาเพื่อใช้ในการจัดงานนิทรรศการนั้น ประกอบด้วย

(1) เลือกและกำหนดหัวข้องานนิทรรศการ โดยให้นักศึกษาวิเคราะห์ความสนใจ เหตุผลหรือแรงบันดาลใจของตนเองที่เลือกและสนใจศึกษาเนื้อหานั้น และพิจารณาวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) เพื่อกำหนดหัวข้องานนิทรรศการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ชม โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่กลุ่มผู้ชมจะได้รับจากการศึกษาและชมงานนิทรรศการ

(2) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการวิเคราะห์ผู้ชม เช่น พื้นฐานความรู้ ความสนใจ กำหนดผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก และกลุ่มเป้าหมายรองของงานนิทรรศการ

(3) กำหนดจุดประสงค์ ดำเนินการกำหนดเป้าหมายของนิทรรศการโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของผู้จัด และประโยชน์ที่ผู้ชมจะได้รับเป็นสำคัญ กำหนดมุมมองการเล่าเรื่อง พิจารณาสื่อองค์ประกอบ รวมถึงบริบทต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดนิทรรศการ

(4) ระดมความคิด และศึกษาค้นคว้าข้อมูล ร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางของเรื่อง (theme) ที่น่าสนใจ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในทีมงานเพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูล และเลือกสื่อที่จะใช้สร้างเรื่อง เขียนสตอรี่บอร์ด ดำเนินการสร้าง ตัดต่อ และปรับปรุงแก้ไข

(5) เลือกเนื้อหา ดำเนินการเลือกและกำหนดประเด็นหลักของเรื่อง กำหนดความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย พิจารณา ตรวจสอบซ้ำ และปรับปรุงเนื้อหาเพื่อนำไปเผยแพร่ รวมถึงเลือกสื่อที่จะนำเสนอเนื้อหา

(6) สร้างสรรค์เนื้อหาและการเล่าเรื่องด้วยสื่อประสมเชิงโต้ตอบ หลังจากตกผลึกความคิดทั้งหมดแล้ว ให้พิจารณาถึงจุดเด่นของสื่อและวิธีการนำเสนอในรูปแบบของสื่อมัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้ชมสามารถเข้าถึงได้ง่ายทุกสถานที่และเวลา

3) นำเสนอผลงานการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการ

3.4.4 ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูล มาอธิบายในลักษณะของสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง

3.5.2 เปรียบเทียบทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

4. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.2 เพศชาย ร้อยละ 27.8 มีอายุระหว่าง 21-25 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.3 โดยทุกคนเรียนอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4 และเรียนในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาได้แก่ สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 38.9 และสาขาวิชาสื่อสารมวลชน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

4.1 ผลการประเมินทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลฯ

ทักษะการออกแบบเนื้อหา	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม		หลังเข้าร่วมกิจกรรม		การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยก่อนและ หลังเข้าร่วมกิจกรรม
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การเลือกและกำหนดหัวข้องานนิทรรศการ	2.91	.401	4.40	
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย	2.80	.459	4.26	.531	1.46
3. การกำหนดจุดประสงค์	2.72	.308	4.47	.363	1.75
4. การระดมความคิด และศึกษาค้นคว้าข้อมูล	2.94	.474	3.93	.882	0.99
5. การเลือกเนื้อหา	3.01	.270	4.41	.145	1.40
6. การสร้างสรรค์เนื้อหาและการเล่าเรื่องด้วยสื่อประสมเชิงโต้ตอบ	3.07	.206	4.53	.336	1.46
รวม	2.91	.210	4.33	.290	1.42

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามีทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และหลังเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ซึ่งสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบเพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหางานนิทรรศการ

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบเพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. หลักสูตรการเล่าเรื่องช่วยให้การออกแบบเนื้อหาในวิชาการจัดนิทรรศการทางการศึกษารวดเร็วขึ้น	4.28	0.83	มาก
2. การใช้หลักสูตรการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบช่วยให้การออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการได้น่าสนใจและน่าติดตามมากขึ้น	4.56	0.86	มากที่สุด
3. การเล่าเรื่องสามารถนำมาใช้ร่วมกับการออกแบบเนื้อหาและการจัดงานนิทรรศการได้ดี	4.78	0.43	มากที่สุด
4. การเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบช่วยส่งเสริมความคิดเชิงสร้างสรรค์	4.00	0.00	มาก
5. การจัดการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	3.78	0.88	มาก
6. การจัดการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบช่วยส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสื่อดิจิทัล	4.33	0.84	มาก
7. การจัดการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลช่วยส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหาสำหรับการจัดนิทรรศการ	4.78	0.43	มากที่สุด
8. ระดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ	4.33	0.84	มาก
9. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ	4.78	0.43	มากที่สุด
รวม	4.40	0.55	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบเพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55

5. อภิปรายผล

1. ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบเพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการ พบว่า ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การเลือกและกำหนดหัวข้อทางานนิทรรศการ (2) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย (3) การกำหนดจุดประสงค์ (4) การระดมความคิดและศึกษาค้นคว้าข้อมูล (5) การเลือกเนื้อหา และ (6) การสร้างสรรค์เนื้อหาและการเล่าเรื่องด้วยสื่อประสมเชิงโต้ตอบ โดยหลังการเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการมากขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ นักศึกษาได้รับการฝึกทักษะโดยนำหลักการและเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการถ่ายทอดและนำเสนอเนื้อหาทางานนิทรรศการให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Xu, Park, & Baek, (2011) ที่แสดงให้เห็น

เห็นว่า เทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลสามารถนำมาใช้ในชั้นเรียนเพื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ งานวิจัยของ Hibbing and Rankin-Erikson (2003) วิจัยของ Boster, Meyer, Toberto, & Inge (2002 cited in Robin, 2006) และ Miller (2020) พบว่า การเล่าเรื่องแบบดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในห้องเรียนแก่ผู้สอนได้ เนื่องจากช่วยให้เนื้อหาเข้าถึงได้ง่ายและสนุกสนานมากขึ้น

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบ เพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และได้แสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมนี้ว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในบริบทของการจัดการเรียนออนไลน์ อีกทั้ง โปรแกรมสื่อประสมเชิงโต้ตอบที่นำมาเป็นเครื่องมือช่วยถ่ายทอดมุมมองการเล่าเรื่องนั้นก็โปรแกรมที่ใช้งานได้ง่าย ทำให้นักศึกษาได้ทักษะความรู้การออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการในรูปแบบที่ไม่เคยทำมาก่อน นอกจากนี้ การเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัลโดยใช้สื่อประสมเชิงโต้ตอบทำให้นักศึกษาสามารถระดมความคิดเพื่อสร้างสรรค์งานนิทรรศการได้อย่างเต็มที่สามารถนำเสนอมุมมองการเล่าเรื่องและการสื่อสารได้หลายรูปแบบมากขึ้น สอดคล้องกับวิจัยของ Ioannidis et al. (2013) พบว่า การเล่าเรื่องแบบดิจิทัลช่วยสนับสนุนการจัดการนิทรรศการและขยายประสบการณ์ของผู้ชมงานนิทรรศการหรือพิพิธภัณฑ์ และอธิบายเพิ่มเติมว่า วิธีการนำเสนอนิทรรศการแบบดั้งเดิม ควรเพิ่มองค์ประกอบและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการโต้ตอบและการมีส่วนร่วมของผู้ชม ซึ่งการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลสามารถตอบสนองความต้องการเหล่านั้นได้

6. สรุปผล

ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบเพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สรุปได้ว่า (1) นักศึกษามีทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการหลังเข้าร่วมกิจกรรม อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนและหลังการฝึกทักษะ พบว่า มีความแตกต่างกัน (2) นักศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลร่วมกับสื่อประสมเชิงโต้ตอบเพื่อส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหาทางานนิทรรศการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ผู้สอนสามารถนำวิธีการจัดการเรียนรู้นี้ไปใช้ส่งเสริมทักษะการออกแบบเนื้อหาในการนำเสนอสื่อประเภทต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน เช่น สื่อสไลด์แวร์ อินโฟกราฟิก วิดีทัศน์ เป็นต้น

7.2 ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลไปผสมผสานกับทฤษฎีการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- ชจิตชัญญ์ กิจวิสาละ. (2564). ศาสตร์การเล่าเรื่องในสื่อสารศึกษา. *วารสารศาสตร์* 14(3), 9-79.
- ณัฐฐา อุษมานะชัย. (2560). วิดีโอคอนเทนต์กับการตลาดแบบบอกต่อ. *วารสารนักบริหาร* 37(2), 22-28.
- ทิพย์สิริ กาญจนวาสี และศิริชัย กาญจนวาสี. (2564). *วิธีวิทยาการวิจัย = Research methodology* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทันใจ.

- เนาวนิตย์ สังคราม. (2554). การสร้าง *Digital video & digital storytelling* เพื่อการเรียนการสอนยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปอรรักษ์ ยอดเดณ. (2561). การผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อเล่าเรื่องเพื่อนบ้านอาเซียน. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์* 5(1), 175-203.
- วิทยา คำรงเกียรติศักดิ์ และนภาพรพรณ อชาาเพชร. (2557). การเรียนรู้ผ่านสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแตกต่างกันของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย* 9(2), 114-140.
- ศิริโสภา แสนบุญเวช. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยการเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาการออกเสียงภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์คุษฎ์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- หน่วยพัฒนาและบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2564). *ThingLink* สร้างแหล่งเรียนรู้ *Interactive* แบบใหม่. ค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2564, จาก <https://techintegration.ets.kmutt.ac.th/content/tech-review/35>
- Boster, F. J., Meyer, G. S., Roberto, A. J., & Inge, C. C. (2002). *A report on the effect of the United Streaming application on educational performance*. Farmville, VA: Longwood University.
- Farrer, A. (2021). *What Is Interactive Multimedia?* Retrieved September 24, 2021 from <https://bit.ly/3HVceDs>
- Hibbing, A. N., & Rankin-Erikson, J. L. (2003). A picture is worth a thousand words: Using visual images to improve comprehension for middle school struggling readers. *Reading Teacher*, 56(8), 758-770.
- Ioannidis, Y., El Raheb, K., Toli, E., Katifori, A., Boile, M., & Mazura, M. (2013). "One object many stories: Introducing ICT in museums and collections through digital storytelling." *Digital Heritage International Congress (Digital Heritage)*, pp. 421-424. Doi: 10.1109/ DigitalHeritage.2013.6743772.
- Miller, C.H. (2020). *Digital Storytelling: A creator's guide to interactive entertainment* (4th ed.). New York: CRC Press, Taylor & Francis Group.
- Morra, S. (2014). *The 8 Steps of A Great Digital Storytelling Process*. Retrieved September 24, 2021 from <https://bit.ly/3JuoaN6>
- Robin, B. (2006). The educational uses of digital storytelling. In C. Crawford et al. (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education International Conference 2006* (pp. 709-716). Chesapeake, VA: AACE.
- Robin, B.R. (2008). *Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool for the 21st Century Classroom*. Retrieved September 24, 2021 from <https://bit.ly/3LHbPXV>
- Robin, B.R. (2016). The Power of Digital Storytelling to Support Teaching and Learning. *Digital Education Review* 30, 17-39.

- Simes, M.E. (2018). *Storytelling in art museum experiences: Applications and challenges of storytelling to enhance the novice's experience*. Retrieved September 18, 2021 from <https://bit.ly/2VTpBBO>
- Spacet, J. (2017). *12 Types of interactive media*. Retrieved September 24, 2021 from <https://bit.ly/3HWICa2>
- Wunsch, M. (2019). *Storytelling in exhibitions: Benefits and risks*. Retrieved September 17, 2021 from <https://bit.ly/3zNKbCk>

องค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล Elements of Empowerment to Enhance Teacher Skills in the Digital Age

เอกวิฐ พิลา¹ พิมพชนก โพธิ์ปัสสา²

¹รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

tamagotgunners@gmail.com

²อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

pimchanok@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล เป็นการศึกษาเอกสาร โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล 2) การสังเคราะห์องค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล และ 3) การยืนยันองค์ประกอบของการเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัลตามกรอบที่ได้สังเคราะห์จากเอกสารโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงโดยใช้แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยในการประเมินเพื่อยืนยันองค์ประกอบโดยเป็นแบบประเมินแบบตรวจสอบรายการ และแบบปลายเปิดเพื่อเสนอแนะแนวคิดเพิ่มเติมเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงโดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการเสริมพลังอำนาจ 2) การสร้างทักษะด้านการสอน 3) การสร้างทักษะด้านการคิด และ 4) การสร้างทักษะทางสังคม

คำสำคัญ : การเสริมพลังอำนาจ ทักษะครู ยุคดิจิทัล

Abstract

The purposes of this research were to study elements of empowerment to enhance teacher skills in the digital age, which is documentary research. The research was divided into 3 steps: 1) the study of documents, concepts, theories, and research related to empowerment to enhance teacher skills in the digital age; 2) analyze the data to synthesize the components of empowerment to enhance teacher skills in the digital age; and 3) confirmation of the elements of enhancing teacher skills in the digital age by the 5 qualified persons were obtained by a specific method of selection. The research tool quality check form was used to verify the composition by being a checklist assessment form. And open-ended to suggest additional ideas to find validity by analyzing the consistency index (Index of Item Objective Congruence: IOC). The research found that: elements of empowerment to enhance

teacher skills in the digital age consisted of main 4 elements include: 1) empowerment process
2) building teaching skills 3) building thinking skills and 4) building social skills

Keywords : Empowerment, Teacher Skills, The Digital Age

1. บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนในยุคดิจิทัลส่งผลต่อการจัดการศึกษา ที่ต้องเกิดการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงแนวทาง รวมถึงวิธีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการพฤติกรรมของผู้เรียน การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDG 2030) ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดไว้ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ การปฏิรูปการศึกษาไทยยุคดิจิทัลจึงต้องเปลี่ยนแปลง ปฏิรูปหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล เพื่อพัฒนาพลเมืองที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้ ทักษะการทำงานกับเทคโนโลยีดิจิทัลได้ (จิตตมา วรณศรี, 2564; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องควรปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษายุคดิจิทัลให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะสำคัญในยุคดิจิทัลและอนาคต มีกระบวนการที่สำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้ที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและเป้าหมายที่เปลี่ยนไป เพื่อพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในอนาคต การจัดการศึกษาได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ครูซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ มีบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบในการออกแบบและจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะที่หลากหลาย เพื่อคิดริเริ่ม ออกแบบจัดการเรียนรู้ บริหารจัดการชั้นเรียน สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน โดยครูควรมีทักษะในการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์โลก และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีแพลตฟอร์มที่หลากหลายที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ที่หลากหลายได้ด้วยตัวเอง และควรจะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผ่านการทบทวนและยกระดับเพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ในยุค นวัตกรรมมอด เพื่อให้สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้ เลือกลงแพลตฟอร์มต่าง ๆ สามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล, 2563; ชีระ รุญเจริญ, 2562)

การพัฒนาองค์การ (Organization Development) นั้น ให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงานในองค์การ โดยการจัดระบบส่งข้อมูลในการทำงานย้อนกลับให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับรู้ เรียนรู้ ปรับตัว หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน และที่สำคัญคือการกระจายอำนาจไปจากส่วนกลางให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของของกิจการร่วมกัน ซึ่งแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน ที่ถือเป็นกุญแจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงองค์การก็คือ การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) ให้กับผู้ปฏิบัติงานในองค์การ ที่เป็นการตั้งเป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์ และการวางแผนไปสู่การปฏิบัติ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์การเกิดความรับผิดชอบในงาน กระตุ้นให้ทำงานโดยกระจายอำนาจการตัดสินใจ รวมไปถึง

การเชื่อมโยงคุณลักษณะ เจตคติ และความสามารถในแต่ละบุคคลกับกลุ่มหรือทีมงาน และให้เข้ากันได้กับสภาพแวดล้อมขององค์กร โดยการให้อำนาจและโอกาสกับแต่ละบุคคลได้แสดงศักยภาพให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในระดับที่องค์กรต้องการ โรงเรียนเป็นองค์กรทางสังคมที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงเฉพาะตัวผู้บริหารและครูเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และครอบครัวด้วย โรงเรียนแตกต่างจากองค์กรบริการทั่วไป ตรงที่เป้าหมายการทำงานหรือผลผลิตของโรงเรียน คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สะท้อนความคาดหวังของครอบครัวและสังคม โดยครูคือกุญแจสำคัญเพราะเป็นผู้เข้าถึงเป้าหมายและความต้องการทั้งของหลักสูตรและโรงเรียน รวมทั้งต้องปฏิบัติ และเชื่อมโยงความคิดรวบยอดจากหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องอาศัยพลังร่วมของครูทุกคนในการวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล และการตัดสินใจในการบริหารงานของโรงเรียน (ประวิติ เหวาวรณ, 2562; Scott & Jaffe, 1991; Zimmerman & Rappaport, 1988)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงตระหนักและสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะของครูในยุคดิจิทัล ว่าประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารเพื่อนำองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะของครูในยุคดิจิทัล ไปใช้ในการพัฒนาครู เพื่อต่อยอดสู่การพัฒนาผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร (Document Research) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล โดยมีขั้นตอนรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร (Document Study) เพื่อทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล จากแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตามแนวคิดและงานวิจัยของ Zimmerman (2000) Kanter (1977) Scott and Jaffe (1991) Bush (2019) Whiting (2020) วิจัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล. (2563) มินทร์ อิงค์เนศ. (2563) ชีระ รุญเจริญ (2562) และเศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ (2560) แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้มีความหมายและองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุป

ขั้นตอนที่ 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์หาองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล ตามขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาการวิจัย ทบทวนองค์ประกอบจากข้อมูล ขั้นที่ 2 ตรวจสอบข้อมูลที่วิเคราะห์ว่าเป็นไปตามข้อตกลงหรือไม่ ขั้นที่ 3 คัดสรรองค์ประกอบ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ใช้เกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ 7 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับ

หรือมากกว่า ร้อยละ 70 ขึ้นไป ของความถี่ทั้งหมด ชั้นที่ 4 เล็กกว่าน้ำหนักองค์ประกอบ และ ชั้นที่ 5 ตั้งชื่อองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้

ขั้นตอนที่ 3 การยืนยันองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล โดยนำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษามีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา และมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเสริมพลังอำนาจ และการเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมขององค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล เพื่อยืนยันองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 2 โดยการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยในการประเมินเพื่อยืนยันองค์ประกอบโดยเป็นแบบประเมินแบบตรวจสอบรายการ และแบบปลายเปิดเพื่อเสนอแนะแนวคิดเพิ่มเติมเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.80

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้าง และถูกต้องตามหลักทฤษฎี ขององค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล 3) แบบประเมินแบบตรวจสอบรายการ และ 4) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยกำหนดเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งคำถามต่าง ๆ ได้ถูกกำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์ขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าเพื่อยืนยันองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล

4. ผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล

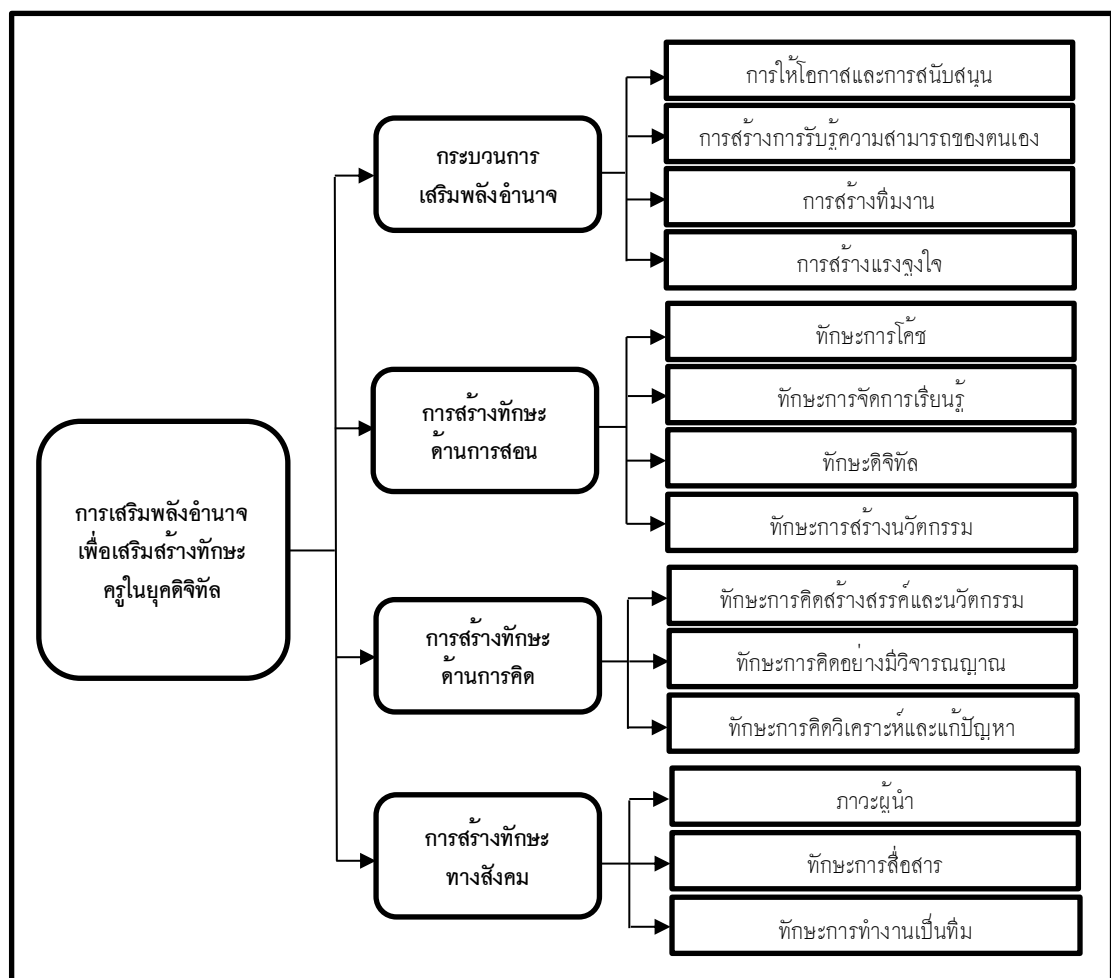
ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารสู่ตารางการสังเคราะห์องค์ประกอบโดยแสดงในรูปความถี่ และเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ 7 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 70 ของความถี่ทั้งหมด มาเป็นองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล พบว่าองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัลมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กระบวนการเสริมพลังอำนาจ 2) การสร้างทักษะด้านการสอน 3) การสร้างทักษะด้านการคิด และ 4) การสร้างทักษะทางสังคม ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้/ พฤติกรรมการวัด
กระบวนการเสริมพลังอำนาจ	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงออกถึงกระบวนการพัฒนาศักยภาพของครูและกระบวนการพัฒนางานเพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา ได้แก่ 1) การให้โอกาส และการสนับสนุน 2) การสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง 3) การสร้างทีมงาน 4) การสร้างแรงจูงใจ	1) การให้โอกาส และการสนับสนุน 2) การสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง 3) การสร้างทีมงาน 4) การสร้างแรงจูงใจ
การสร้างทักษะด้านการสอน	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงออกถึงกระบวนการพัฒนาศักยภาพของครูให้มีทักษะทางวิชาชีพครู ได้แก่ 1) ทักษะการโค้ช ชี้นำ กระตุ้น และสะท้อนผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2) ทักษะการจัดการเรียนรู้ ออกแบบและจัดกิจกรรมเพื่อให้การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ 3) ทักษะดิจิทัล มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้ ผลิตสื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และ 4) ทักษะการสร้างนวัตกรรม โดยสามารถคิดบูรณาการสร้างความรู้ใหม่ สร้างวิธีการสอน หรือสื่อใหม่	1) ทักษะการโค้ช 2) ทักษะการจัดการเรียนรู้ 3) ทักษะดิจิทัล 4) ทักษะการสร้างนวัตกรรม
การสร้างทักษะด้านการคิด	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงออกถึงกระบวนการพัฒนาศักยภาพของครูให้มีทักษะด้านการคิดในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ 1) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นความชำนาญหรือความสามารถ ในการใช้กระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้จินตนาการและการถ่ายทอด ใช้ทักษะในการสร้างสิ่งที่มีเอกลักษณ์ของตนเองจนทำให้เกิดสิ่งใหม่หรือนวัตกรรมทางการเรียนการสอน 2) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถเลือกคิดทางเลือกและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา สามารถวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหาได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล	1) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา
การสร้างทักษะทางสังคม	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงออกถึงกระบวนการพัฒนาศักยภาพของครูให้มีทักษะการแสดงออกผ่านคำพูดและการกระทำเพื่อสื่อสารกับผู้อื่น ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ สามารถนำตนเอง และชักชวน กระตุ้นผู้อื่นให้ร่วมมือทำงาน 2) ทักษะการสื่อสาร สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ง่าย และใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการสื่อสารได้ และ 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม สามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นให้สำเร็จลุล่วงได้	1) ภาวะผู้นำ 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะการทำงานเป็นทีม

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล

ผลการยืนยันองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล ซึ่งสรุปผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า องค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) กระบวนการเสริมพลังอำนาจ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ การให้โอกาสและการสนับสนุน การสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง การสร้างทีมงาน และ การสร้างแรงจูงใจ 2) การสร้างทักษะด้านการสอน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ ทักษะการโค้ช ทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะดิจิทัล และ ทักษะการสร้างนวัตกรรม 3) การสร้างทักษะด้านการคิด ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา และ 4) การสร้างทักษะทางสังคม ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ ภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการทำงานเป็นทีม ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล

จากการให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาความเหมาะสม โดยทั้ง 5 คน มีความเห็นสอดคล้องกันในทุกองค์ประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการยืนยันองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้	ความเหมาะสม	
			เห็นด้วย (คน)	ร้อยละ
กระบวนการเสริมพลังอำนาจ	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงออกถึงกระบวนการพัฒนาศักยภาพของครูและกระบวนการพัฒนางานเพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา	1) การให้โอกาส และการสนับสนุน	5	100
		2) การสร้างการรับรู้	5	100
		3) การสร้างทีมงาน	5	100
		4) การสร้างแรงจูงใจ	5	100
การสร้างทักษะด้านการสอน	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงออกถึงกระบวนการพัฒนาศักยภาพของครูให้มีทักษะทางวิชาชีพครู	1) ทักษะการโค้ช	5	100
		2) ทักษะการจัดการเรียนรู้	5	100
		3) ทักษะดิจิทัล	5	100
		4) ทักษะการสร้างนวัตกรรม	5	100
		5) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	5	100
การสร้างทักษะด้านการคิด	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงออกถึงกระบวนการพัฒนาศักยภาพของครูให้มีทักษะด้านการคิดในลักษณะต่าง ๆ	1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	5	100
		2) ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา	5	100
		3) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	5	100
การสร้างทักษะทางสังคม	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงออกถึงกระบวนการพัฒนาศักยภาพของครูให้มีทักษะการแสดงผลงานผ่านคำพูดและการกระทำเพื่อสื่อสารกับผู้อื่น	1) ภาวะผู้นำ	5	100
		2) ทักษะการสื่อสาร	5	100
		3) ทักษะการทำงานเป็นทีม	5	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัลทั้ง 4 องค์ประกอบสามารถชี้วัดได้ร้อยละ 100 ว่ามีความเหมาะสม

5. การอภิปรายผล

องค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัลมี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) กระบวนการเสริมพลังอำนาจ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ การให้โอกาสและการสนับสนุน การสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง การสร้างทีมงาน และ การสร้างแรงจูงใจ 2) การสร้างทักษะด้านการสอน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ ทักษะการโค้ช ทักษะการจัดการเรียนรู้ ทักษะดิจิทัล และทักษะการสร้างนวัตกรรม

3) การสร้างทักษะด้านการคิด ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา และ 4) การสร้างทักษะทางสังคม ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ ภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับ สุ่มธ บุษโร เก๊กกนก เอื้อวงศ์ และกุลชดี จงเจริญ (2563) ที่ได้ทำการศึกษา ศึกษา การเสริมพลังอำนาจของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเสริมพลังอำนาจของผู้บริหาร สถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครู ได้แก่ การยอมรับข้อผิดพลาด การให้ความ ใจไว้วางใจ การให้ความรู้และสารสนเทศการฝึกอบรมและการพัฒนา และสอดคล้องกับ สมคิด สกุลสถาปัตย์ (2562) ที่ได้ศึกษา การสร้างพลังอำนาจในการบริหารงานบุคคลเชิงสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน พบว่า การสร้างพลังอำนาจในการบริหารงานบุคคลเชิงสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ การยกระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงวิชาการ การกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การจูงใจประจักษ์พลังร่วม การสร้างสรรค์บรรยากาศการทำงานเชิงรุก และการ พัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูเต็มตามศักยภาพ และจากผลการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมานั้นปรากฏผลไปใน ทิศทางเดียวกัน เนื่องด้วยของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัล มีความสำคัญ คือ เป็น กระบวนการที่กระตุ้นทำให้ครูนั้นได้แสดงศักยภาพในด้านต่าง ๆ ออกมาอย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยให้ครู ปฏิบัติงานในยุคดิจิทัลได้อย่างเต็มความสามารถ นำไปสู่เป้าหมายของการทำงาน และประสิทธิภาพในการ ทำงานของครูที่สูงขึ้น

6. สรุปผลการวิจัย

องค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัลมี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) กระบวนการเสริมพลังอำนาจ 2) การสร้างทักษะด้านการสอน 3) การสร้างทักษะด้านการคิด และ 4) การสร้างทักษะทางสังคม

7. ข้อเสนอแนะ

1) ควรนำองค์ประกอบของการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะครูในยุคดิจิทัลที่ได้จาก การวิจัยในครั้งนี้ไปศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อหาคำตอบว่าองค์ประกอบใดมีความสำคัญที่สุด ตามลำดับ เพื่อจะได้แสวงหารูปแบบ หรือแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะครูในยุคดิจิทัล ต่อไป

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการศึกษาคำแนะนำองค์ประกอบการเสริมพลังอำนาจเพื่อเสริมสร้างทักษะ ครูในยุคดิจิทัลในแต่ละด้านไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

จิตตมา วรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. พิษณุโลก. รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.

ธีระ รุญเจริญ. (2562). *แนวทางการบริหารการศึกษาในยุคนี้ Education Thailand 4.0*. ใน *เอกสาร ประกอบการบรรยายพิเศษ เรื่อง แนวโน้มการบริหารจัดการศึกษา*. (เอกสารอัครด้าเนา).

- ประวิต เถราวรรณ. (2562). *การวิจัยและพัฒนาองค์กรในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มินทร์ อิงค์ธเนศ. (2563). *รู้จัก 6 ทักษะแห่งอนาคต*. กรุงเทพฯธุรกิจ. สืบค้น 15 ธันวาคม 2564 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/912084>
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนผล. (2563). *กระบวนการทัศน์ใหม่ในแพลตฟอร์มการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ.(2560). *Digital Transformation*. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.
- สุเมธ บุสโร เกื้อกนก เอื้อวงศ์ และกุลชดี จงเจริญ. (2563). การเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏราชราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 7(2). หน้า 53-69.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร. พริกหวานกราฟฟิค.
- Bush, T. (2019). Model of Educational Leadership. In Tony Bush, Lesbell and David Middlewood (Editors). *Principles of Educational Leadership and Management* (3rded.) Los Angeles; SAGE.
- Kanter, R. M. (1977). *Men and Women of the corporation*. New York: Basic Books.
- Scott, C. D., & Jaffe, D. T. (1991). *Empowerment: building a committed workforce*. California: Kogan Page.
- Zimmerman, M. A. (2000). *Empowerment theory: handbook of community psychology*. New York: Academic/Plenum Publishers.
- Zimmerman, M. A., & Rappaport, J.(1988).A citizen participation, perceived control, and psychological empowerment, *American Journal of Community Psychology*, 1(5), 121-48.

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
Innovative Leadership of School Administrators
under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4

สุวิมล ตันสิงห์¹

¹สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ

suwimon.tans63@sskru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.983 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ หาร์้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร ใช้สถิติการวิเคราะห์ การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและรายคนอยู่ในระดับมาก(2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายคนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาข้อมูล และยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน นำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับบุคลากรในทีมของตนเอง มีเป้าหมายและมีความชัดเจนในการทำงาน ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาแนวคิดในการทำงานรูปแบบใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ และมีกระบวนการในการสร้างให้ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และด้านการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้ กฎหมายต่าง ๆ โดยยึดถือความถูกต้องของการทำงานตามระเบียบแบบแผนประกอบการทำงานที่ดีสนใจให้การปฏิบัติงานได้รับการปรับปรุงอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

Abstract

The purposes of this research were to study, compare, and study the Innovative Leadership of School Directors Sisaket Primary Education Area Office 4. The query's sentiment value is 0.983. To compare the differences between variables, use statistics. Analysis t-test F-test and double difference test with Chef Fe's method.

The results showed that 1) the innovative leadership of school directors Sisaket Primary Education Area Office 4 in overall image and each factor was high 2) The comparison results of the innovative leadership of school administrators in position, work experiences and school size has different statistical significance at 0.05 3) Guidelines for developing innovative leadership of school administrators, The school administrators should have more transformational leadership, be visionary and improve technology skills to be aware of changes. Moreover, the school administrators should be a model to encourage and inspire the controlees to participate academic activities for improving themselves in various skills. Making clearly understanding about duties and school goals are important, which can permit the organization road to success. The school administrators should be knowledgeable to improve educational innovative administration.

Keywords : Leadership, Innovative Leadership, Sisaket Primary Educational Service Area Office 4

1. บทนำ

ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และพัฒนาสู่การเป็น “ประเทศไทย 4.0” ซึ่งการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกประเทศใช้เป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยตรง ดังนั้นการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปฏิรูปให้เป็น “การศึกษา 4.0 : ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมได้” โดยมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ในสภาวะสังคมปัจจุบัน ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจหรือทางด้านสังคมอันนำไปสู่การปรับตัวขององค์กรเพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศชาติและในระดับองค์กรเป็นอย่างมาก โดยได้มีการเริ่มตั้งแต่กำหนดนโยบายในการให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและมีการวางแผนเพื่อนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อแก้วิกฤติการณ์และสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศ ในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรนั้นผู้นำองค์กรต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่าง

ยิ่ง เพราะผู้นำคือผู้ที่มิมีบทบาทในการสนับสนุนและเสริมสร้างให้บุคลากรในองค์กรมีความคิดและแนวทางในการสร้างสิ่งใหม่ วิธีการใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร ผู้บริหารจำเป็นต้องมีศักยภาพในการใช้ภาวะผู้นำอย่างเหมาะสมในการสร้างความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การพัฒนานวัตกรรมจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์กรสร้างจุดยืนที่เข้มแข็ง เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ความอยู่รอด การเจริญเติบโต และการสร้างสมรรถนะในการแข่งขันอย่างยั่งยืน เพราะการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วอย่างไร้พรมแดน และกระทบกระเทือนไปทุกกิจการ ไม่เว้นแม้แต่ด้านการจัดการศึกษาที่จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จเป็นไปไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ (ธีระ รุกเจริญ, 2557)

องค์กรจึงต้องมีการวางแผนโดยคาดคะเนถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้เท่าทัน และตรงเงื่อนไขใหม่ที่จะเกิดในอนาคต โดยผู้บริหารระดับสูงต้องมีความมุ่งมั่นในการนำองค์กรไปสู่องค์กรสร้างนวัตกรรม สนับสนุนแรงจูงใจที่เป็นพลังภายในที่กระตุ้นทำให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งสู่ผลผลิตที่ดีขององค์กร การทำความเข้าใจถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมทั้งในส่วนของความหมายและองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม รวมทั้งทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อยกระดับองค์กรให้ทันสมัย มีความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน รวมถึงการประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ การที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและตอบรับการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของโลกในยุคปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพนั้น ผู้นำจึงควรมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้ได้นวัตกรรม หรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง และเกิดการพัฒนาศึกษาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ซึ่งเป็นเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดศรีสะเกษ และมีสถานศึกษาที่เข้าร่วมสถานศึกษานวัตกรรมอย่างหลากหลายนวัตกรรม ซึ่งจะเน้นการพัฒนาผู้นำ ผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นหนึ่งในหัวข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะและคุณลักษณะ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถส่งเสริมให้เกิดการนำแนวคิดใหม่มาใช้ในสถานศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของการศึกษาไทยในระดับสากลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ปีการศึกษา 2564 จาก 209 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน และครู จำนวน 2,034 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,265 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 331 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 34 คน เป็นครู จำนวน 297 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการเทียบสัดส่วน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารต้นแบบสถานศึกษานวัตกรรม จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC) และตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.983 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่เป็นอิสระกัน (t-test Independent Sample) การทดสอบเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 สรุปได้ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผลปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	n = 331			
	\bar{X}_s	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.13	0.52	มาก	3
2. ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.15	0.52	มาก	2
3. ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.12	0.53	มาก	5
4. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	4.15	0.47	มาก	1
5. ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.12	0.52	มาก	4
รวม	4.13	0.44	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่าด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม อยู่ในระดับมากเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ผลปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		t	P-Value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.68	0.40	4.06	0.50	7.000*	0.000
2. ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.74	0.38	4.08	0.49	7.639*	0.000
3. ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.68	0.38	4.05	0.51	7.022*	0.000
4. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	4.71	0.34	4.08	0.44	8.071*	0.000
5. ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.68	0.39	4.06	0.49	7.070*	0.000
เฉลี่ย	4.70	0.33	4.07	0.40	8.769*	0.000

*p<0.05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ การ

เปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการบริหารความเสี่ยงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	ระหว่างกลุ่ม	3.774	2	1.887	7.180*	.000
	ภายในกลุ่ม	86.191	328	.263		
	รวม	89.965	330			
2. ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	5.349	2	2.674	10.577*	.000
	ภายในกลุ่ม	82.932	328	.253		
	รวม	88.281	330			
3. ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	7.636	2	3.818	14.752*	.000
	ภายในกลุ่ม	84.890	328	.259		
	รวม	92.526	330			
4. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	5.008	2	2.504	12.138*	.000
	ภายในกลุ่ม	67.668	328	.206		
	รวม	72.676	330			
5. ด้านการบริหารความเสี่ยง	ระหว่างกลุ่ม	6.791	2	3.395	13.567*	.000
	ภายในกลุ่ม	82.084	328	.250		
	รวม	88.875	330			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	5.621	2	2.810	15.762*	.000
	ภายในกลุ่ม	58.480	328	.178		
	รวม	64.101	330			

*p<0.05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการบริหารความเสี่ยงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน

คุณภาพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	ระหว่างกลุ่ม	8.627	3	2.876	11.561*	.000
	ภายในกลุ่ม	81.338	327	.249		
	รวม	89.965	330			
2. ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	9.068	3	3.023	12.478*	.002
	ภายในกลุ่ม	79.213	327	.242		
	รวม	88.281	330			
3. ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	9.438	3	3.146	12.382*	.000
	ภายในกลุ่ม	83.087	327	.254		
	รวม	92.526	330			
4. ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	ระหว่างกลุ่ม	9.953	3	3.318	17.296*	.000
	ภายในกลุ่ม	62.723	327	.192		
	รวม	72.676	330			
5. ด้านการบริหารความเสี่ยง	ระหว่างกลุ่ม	8.210	3	2.737	11.094*	.000
	ภายในกลุ่ม	80.665	327	.247		
	รวม	88.875	330			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	8.974	3	2.991	17.744*	.000
	ภายในกลุ่ม	55.127	327	.169		
	รวม	64.101	330			

*p<0.05

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการบริหารความเสี่ยง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผู้วิจัยสรุปแนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ได้ดังนี้

3.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาข้อมูล และยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน นำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาวิสัยทัศน์ของ

สถานศึกษา ยึดหลักความเป็นจริง สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เน้นการพัฒนาโรงเรียน พัฒนาครู พัฒนาเด็ก มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

3.2. ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับบุคลากรในทีมของตนเอง ศึกษาเรียนรู้งานในสถานศึกษา รวมถึงเรียนรู้ความสามารถของบุคลากร ปฏิบัติงานด้วยใจที่เป็นกลาง มีการประชุม วางแผน ติดตาม ปรับปรุงและแก้ไขการทำงานในทีมของตนเองให้ดีขึ้น ปฏิบัติงานอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง มีระเบียบแบบแผนมีเป้าหมายและมีความชัดเจน แต่สามารถยืดหยุ่นตามสถานการณ์ได้

3.3. ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาเรียนรู้ความถนัด ความสามารถของบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการมอบหมายงานและการกระจายอำนาจ ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ เรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน ฝึกใช้กระบวนการคิดทางสมอง เรียนรู้สิ่งใหม่ ประมวล และถ่วงถ่วงความรู้จนเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการจนสามารถสร้างนวัตกรรมที่แปลกใหม่ได้แสวงหาแนวคิดในการทำงานรูปแบบใหม่ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา นำความรู้มาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษาได้

3.4. ด้านการสร้างบรรยากาศขององค์กรนวัตกรรม แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ นำมาใช้ในสถานศึกษา เผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้แก่บุคลากร และมีกระบวนการในการสร้างให้ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สร้างสัมพันธภาพการทำงาน จนเกิดเป็นกระบวนการ เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศแห่งนวัตกรรมในสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อศึกษาวิธีการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร รวมทั้งควรเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจความรู้สึกของบุคลากรทุกคนให้กำลังใจและสนับสนุนบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ สามารถโน้มน้าวและจูงใจบุคลากรให้คล้อยตามจนนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5. ด้านการบริหารความเสี่ยง แนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้หรือข้อมูล รวมทั้งกฎหมายต่างๆ โดยยึดถือความถูกต้องของการทำงานตามระเบียบแบบแผน และศึกษาถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ของผลการเสี่ยงและการตัดสินใจ รวมทั้งการนำความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมมาใช้ประกอบการตัดสินใจ การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และเกี่ยวกับการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจให้การปฏิบัติงานได้รับการปรับปรุงอย่างมีประสิทธิภาพ

5. อภิปรายผล

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น วางใจเป็นกลาง ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีการสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพ (2560: 120) ได้ศึกษา

เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับเวียงวิวรรณ ทำทูล (2557: 141-151) พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้าน มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการมีจริยธรรมและตรวจสอบได้ และด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

1) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง จากผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม และด้านการบริหารความเสี่ยง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของยุคศตวรรษที่ 21 โดยให้ครูใช้นวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรม โดยผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้นวัตกรรมเป็นฐาน ซึ่งนวัตกรรมจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาที่บุคลากรทุกคนจะต้องร่วมกันบริหารจัดการเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ สอดคล้องกับกุลชลี จงเจริญ (2561 :26) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหาร ต้องมีบทบาท ดังนี้ กำหนดทิศทางวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ ในการสร้างวัฒนธรรมที่ชัดเจน สร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรมภายในองค์กรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม สร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สนับสนุนและให้กำลังใจบุคลากร จัดหาทรัพยากรที่เพียงพอ กำหนดภาระงานที่เหมาะสม ให้เสรีภาพในการทำงาน และมีการทำงานเป็นทีมและการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรภายในสถานศึกษาใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน มีการนำนวัตกรรมมาใช้จนเกิดเป็นนิสัยและวัฒนธรรมภายในองค์กรของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับฐิตินันท์ นันทะศรี (2563: 324-353) ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด คือ องค์ประกอบหลักด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารควรมีบทบาทในการสนับสนุนสภาพแวดล้อม บรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างสภาพแวดล้อมการทำงานของครูที่มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นการทำงานแบบร่วมมือกันของครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ผลการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากประสบการณ์

ทำงานมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับ ชวัญชนก โตนาค (2556: 153) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม มี 2 องค์ประกอบอยู่ในระดับมาก คือองค์ประกอบบุคลิกภาพภายใน และองค์ประกอบกรปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมากพอสมควรซึ่งประสบการณ์ในการทำงานที่มากจะส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีประสบการณ์ทำงานกับสถานการณ์ต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ ได้ร่วมงานกับบุคลากรหรือหน่วยงานต่าง ๆ มากมายเป็นผลให้เกิดประสบการณ์ในการทำงานสามารถที่จะปรับปรุงตนเอง และการทำงานของตนเอง รวมถึงหน่วยงานของตนเองให้เกิดพัฒนาจุฑาฑิตย ษณะเคน (2559: 79) ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาพิษณุโลกเขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่าประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันจะมีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ

3) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากขนาดของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านบริบท งบประมาณจำนวนนักเรียนและบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับจิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560: 115) ได้ทำวิจัย เรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาปทุมธานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีขนาดต่างกัน ได้รับแนวคิดหลักการ กระบวนการบริหารตามนโยบาย และเป้าหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เป็นแนวทางเดียวกันหมด ซึ่งการกำหนดขนาดสถานศึกษาเป็นเพียงการกำหนดขอบเขตการบริหารงานในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งในการบริหารงานย่อมแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละขนาดสถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นที่เห็นควรนำมาพัฒนา ได้แก่ ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาเรียนรู้ความถนัดความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ เรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน ฝึกใช้กระบวนการคิดทางสมอง เรียนรู้สิ่งใหม่และถั่นกรองความรู้จนเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการจนสามารถสร้างนวัตกรรมที่แปลกใหม่ แสวงหาแนวคิดในการทำงานรูปแบบใหม่ ๆ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษานำความรู้มาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เวียงวิวรรณ ทำทูล (2557: 144) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์กรขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ด้านการคิดสร้างสรรค์ พบว่า ค่าเฉลี่ยในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญการคิดสร้างสรรค์ของครูโดยการให้อำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานกิจกรรมโครงการต่าง ๆ รวมทั้งมีความยืดหยุ่นในการทำงาน ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนและสร้างโอกาสโดยการกระตุ้นให้ครูมีทางเลือกหลากหลายในการพัฒนางาน

6. สรุปผล

6.1 ผู้บริหารควรมีการพัฒนาตนเองโดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

6.2 ผู้บริหารต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ทันสมัยเพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา รวมถึงการฝึกกระบวนการคิดทางสมองอย่างสม่ำเสมอ เรียนรู้ที่จะปรับตนเองให้เป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นวางใจเป็นกลาง

6.3 ผู้บริหารต้องทำให้ทุกคนเห็นถึงประโยชน์ในการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน รู้จักแสวงหาแนวคิดในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นเพื่อใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ให้ครูมีส่วนร่วมในการทำงานทุกฝ่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการทำงานเป็นทีม สร้างความเป็นกลางและให้ความสำคัญกับทุก ๆ คนในการทำงาน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัว ให้เป็นผู้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากร ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และเตรียมพร้อมกับการทำงานเป็นทีมอยู่เสมอ ศึกษาความสามารถของบุคลากรตนเองว่าใครถนัดสิ่งใด สามารถเข้าถึงความคิดของผู้ร่วมงานทุกคน และมีความชัดเจนในการทำงาน มีการประชุมวางแผนติดตาม ปรับปรุงและแก้ไขการทำงานในทีมของตนเองให้ดีขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรมภายในสถานศึกษา

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร เพื่อพัฒนาให้ผู้บริหารให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

3) ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการถอดบทเรียนของสถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมในจังหวัดหรือเขตพื้นที่อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษดี จงเจริญ. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ขวัญชนก โตนาค. (2556). *การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จุฑาทิพย์ ชนะเคน . (2559). *คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยนเรศวร.

ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธีระ รุญเจริญ. (2557). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกกรอบ 3 (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ชาวฟ้า.

เวียงวิวรรณ ทำทูล. (2557). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา .ขอนแก่น.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียน
การสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

The Relationship between Innovative Leadership of School Administrators
and Learning Management During the Coronavirus Disease 2019
under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office

มณฑิยา งามแก้ว¹ สมศักดิ์ จีวัฒนมา² ศิราณี จุฑาประมา³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

montien.nga@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

somsak.je@bru.ac.th

silanee.ch@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา 2) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการ จัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 346 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางเศษและมอร์แกน และการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ การจัดการ ความเสี่ยง การมีความคิดสร้างสรรค์ การนำสู่การเปลี่ยนแปลง และการสร้างวัฒนธรรมองค์กร

2. การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การเตรียมความพร้อม การจัดการเรียนการสอน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียน การสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

The purpose of this research were to study 1) the level of innovative leadership of school administrators under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office, 2) The level of learning management during the Coronavirus Disease 2019 in school under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office, and 3) the relationship between innovative leadership of school administrators and learning management during the Coronavirus Disease 2019 in school under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office. The sample group for this research were 346 teachers, selected by using the table of Krejcie & Morgan, and stratified sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The results of this study were as follows :

1. The level of innovative leadership of school administrators under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office were overall at a high level. The descending order that : Vision, Risk Management, Creative, Transformation and Organization Culture.

2. The level of learning management during the Coronavirus Disease 2019 in school under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office were overall at a very high level. The descending order that: Preparation, Learning Management.

3. The relationship between innovative leadership of school administrators and learning management during the Coronavirus Disease 2019 in school under Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office was positively at relatively very high level at significance level .01

Keywords : Innovative Leadership, Learning Management During the Coronavirus Disease 2019

1. บทนำ

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว ที่จะส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการเรียนการสอน และสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา สิ่งสำคัญที่สุดในช่วงระยะเวลาต่อจากนี้ไปทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรของสถานศึกษา ต้องปรับตัวกับการใช้ชีวิตวิถีใหม่ New Normal ทั้งนี้ไม่ว่าสถานการณ์แวดล้อมจะเลวร้ายและรุนแรงแค่ไหน การเรียนรู้ที่เข้าถึงและมีคุณภาพสำหรับเด็กไทยทุกคนเป็นเป้าหมายสูงสุด ตามแนวคิด การเรียนรู้ นำ การศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้ (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2563, หน้า ก-ข) โดยจะด้วย

ปฏิบัติตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่กระทรวงกำหนดและมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด จะสามารถเลือกรูปแบบได้ 5 รูปแบบ ทั้ง On-Site, On-Air, On-Demand, Online และ On-Hand ตามความเหมาะสมโดยอาจจัดให้มีการผสมผสานรูปแบบกันได้ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, ก-ข) ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำขององค์การมีบทบาทสำคัญอย่างมากที่จะประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีในสถานการณ์ (บุษยา วีรกุลม, 2558, หน้า 179)

จังหวัดนครราชสีมาได้ออกคำสั่งให้โรงเรียนดำเนินการจัดรูปแบบการเรียนการสอน สถานที่ยุบรวมทั้งบุคลากรและเจ้าหน้าที่ให้มีความพร้อมสอดคล้องกับการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคที่ทางราชการกำหนด รวมทั้งจัดระเบียบและระบบต่าง ๆ ให้เป็นไปตามคำแนะนำของทางราชการโดยเคร่งครัด (จังหวัดนครราชสีมา, 2563, หน้า 1) ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครราชสีมา เพื่อทราบว่า ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นร่วมกันจะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครราชสีมา

2.2 เพื่อศึกษาระดับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครราชสีมา

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครราชสีมา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาานครราชสีมา ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 3,389 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 346 คน และใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยได้ศึกษาดำรง เอกสารบทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดสร้างแบบสอบถาม และได้รูปแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.96 - 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ได้ค่าเท่ากับ .97 และตอนที่ 3 การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ค่าเท่ากับ .98 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำนวน 50 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา จำนวน 23 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม พร้อมแนบ QR Code สำหรับตอบแบบสอบถาม แยกตามสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยติดตามผลการตอบแบบสอบถามผ่านทางออนไลน์ ปรากฏว่าได้รับการตอบแบบสอบถาม จำนวน 346 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่และร้อยละ

3.4.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวมและรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

4. ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การมีวิสัยทัศน์	4.02	0.77	มาก	1
2. การสร้างวัฒนธรรมองค์กร	3.83	0.82	มาก	5
3. การนำสู่การเปลี่ยนแปลง	3.85	0.78	มาก	4
4. การมีความคิดสร้างสรรค์	3.89	0.84	มาก	3
5. การจัดการความเสี่ยง	3.92	0.74	มาก	2
รวม	3.90	0.76	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ การจัดการความเสี่ยง การมีความคิดสร้างสรรค์ การนำสู่การเปลี่ยนแปลง และการสร้างวัฒนธรรมองค์กร

ตารางที่ 2 การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การเตรียมความพร้อม	4.09	0.73	มาก	1
2. การจัดการเรียนการสอน	3.98	0.74	มาก	2
รวม	4.03	0.72	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย คือ การเตรียมความพร้อม การจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา	การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา		
	การเตรียมความพร้อม (y_1)	การจัดการเรียนการสอน (y_2)	รวม (y_{tot})
1. การมีวิสัยทัศน์ (x_1)	.778**	.816**	.819**
2. การสร้างวัฒนธรรมองค์กร (x_2)	.754**	.818**	.808**
3. การนำสู่การเปลี่ยนแปลง (x_3)	.784**	.805**	.817**
4. การมีความคิดสร้างสรรค์ (x_4)	.806**	.807**	.829**
5. การจัดการความเสี่ยง (x_5)	.892**	.855**	.898**
รวม (x_{tot})	.841**	.860**	.874**

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (x_{tot}) กับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (y_{tot}) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .874$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับสูงมากทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการความเสี่ยง การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์ การนำสู่การ เปลี่ยนแปลง และการสร้างวัฒนธรรมองค์กร

5. อภิปรายผล

5.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างปฏิเสธไม่ได้ การก้าวสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาใน สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งต้องอาศัยการบริหารจัดการสมัยใหม่อย่างมีศิลปะในการทำงานทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญคือการพัฒนาคนทางความคิดเพื่อให้นักพัฒนางานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ ต้องยอมรับและเรียนรู้แนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ การขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยแผนงานหรือกลยุทธ์ใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมาขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (จิตินันท์ นันทะศรี, 2563, หน้า 19) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยากร ยาสิงห์ทอง (2560, หน้า 239) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และปฏิบัติตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด เพื่อความปลอดภัยและระมัดระวังป้องกันให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ต้องเสี่ยงกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า ก) ส่งผลให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงรัตน์ จินพล (2564, หน้า 6) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการเรียนออนไลน์ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในยุคของการเปลี่ยนแปลงโลกท่ามกลางวิกฤตโควิด 19 : กรณีศึกษา โรงเรียนต้นติวดี อำเภอบางบาล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า จากการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ประเมินผลตามสภาพจริง เกิดผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจอย่างมาก ครูร้อยละ 90 มีทักษะการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และการจัดทำวิดีโอการสอนมากขึ้นกว่าเดิมไม่มีเลย และยังเกิดสังคมแห่งการแบ่งปันความรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ปรับเปลี่ยนแนวคิด (Mindset Changed) ยอมรับเทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงการสอนและการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัย

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คุณลักษณะของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จตามต้องการและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารงานด้านวิชาการ และความเป็นผู้นำ นอกจากนี้ การปฏิบัติตนของผู้บริหารยังมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การสร้างขวัญและกำลังใจของครู ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำสูงมีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมนุษยสัมพันธ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตย หากผู้บริหารมีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสมก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานในหน่วยงาน องค์กร ชุมชนและท้องถิ่นอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ (สุเมธ งามกนก, 2564, หน้า 70) สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ วิทยากร ยาสิงห์ทอง (2560, หน้า 239) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครู มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครู มีความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .48 ถึง .69 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. สรุปผล

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และความสัมพัทธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ทั้งนี้เพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคที่อุบัติขึ้นใหม่ ทำให้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกิดความตระหนักต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งมาตรการความเข้มงวดของทางภาครัฐในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค รวมทั้งการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามอย่างเข้มงวด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าใจความรู้สึกและวิถีชีวิตประจำวันในโรงเรียนของครู และสร้างความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

7.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน และยกระดับความต้องการของครูให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อนำความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน

7.3 ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

เอกสารอ้างอิง

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2563). คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19. นนทบุรี: คิว แอดเวอร์ไทซิง.

จังหวัดนครราชสีมา. (2563, 30 มิถุนายน). คำสั่งจังหวัดนครราชสีมา ที่ 8998/2563 เรื่อง ให้โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเปิดทำการเรียนการสอน.

ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563, ตุลาคม-ธันวาคม). “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา.” วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 17(39): 11-20.

บุษยา วีรกุล. (2558). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: องค์การทหารผ่านศึก.

พวงรัตน์ จินพล. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). “จัดการเรียนออนไลน์ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในยุคของการเปลี่ยนแปลงโลกท่ามกลางวิกฤตโควิด 19: กรณีศึกษา โรงเรียนต้นติวัดร อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. (14)2: 1-14

วิทยากร ยาสิงห์ทอง. (2560, กรกฎาคม-กันยายน). “ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.” *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 11(3): 234-244.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุเมธ งามกนก. (2564, มกราคม-เมษายน). “การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล.” *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*. 3(1): 59-67.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
The Development of Creative Writing Exercise
for Mathayomsuksa 2 Students following Active Learning Method

วีรยา จุใจ¹ สุชาติ หอมจันทร์² ทศวิน โขรัมย์³

¹ครูโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

weeraya@pkc.ac.th

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

suchart.h@bru.ac.th

³ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

tassawinkhorom@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรายวิชา ท 22101 ภาษาไทย 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคมจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 40 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะ จากนั้นจึงทดสอบหลังเรียน (Posttest) แล้วสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 เล่ม แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 50 ข้อ และแบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 10 ข้อ การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยใช้สถิติค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) หาประสิทธิภาพใช้สูตร E_1 / E_2 และสถิติ ที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และ T-Test ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีประสิทธิภาพ 90.25 / 86.95 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พบว่านักเรียนมีความคิดเห็น อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.86

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

Abstract

The purposes of this study were to 1) develop a creative writing exercise for Mathayomsuksa 2 Students by using active learning method with the standard efficacy at 80/80 2) compare pre and post-test score of students taught with the creative writing exercise for Mathayomsuksa 2 Students following active learning method 3) study students' opinions towards the creative writing exercise for Mathayomsuksa 2 Students following active learning method. The population of the study were Mathayomsuksa 2 students from Prakhonchaipitthayakhom School who participated in T22101 Thai 3, Semester 1, Academic Year 2021. The participants of the study were 40 Mathayomsuksa 2 students from 1 class. The data were collected by having students take a Pretest, then teaching with the creative writing exercise, having students take a Posttest, and surveying their opinions. Research instruments included 5 creative writing exercises, a 10-hour lesson plan, a 50-item learning outcome test, and a 10-item questionnaire. The quality of research instruments was assessed by Index of Item-Objective Congruence, discrimination, reliability, and E_1 / E_2 formula. Statistics used in this study were Standard Deviation, percentage, and T-Test.

The results of the study found that 1) the efficacy of the creative writing exercise for Mathayomsuksa 2 Students following active learning method was at 90.25/86.95 2) post-test score was significantly higher than pre-test score at 0.1 3) students' satisfactions towards the creative writing exercise for Mathayomsuksa 2 Students following active learning method were at very high level with $(\bar{X}) = 4.86$

Keywords : Skill Exercise, Creative Writing, Active Learning

การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี
โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

The Study of the Effects of Using the Learning Activities
to Develop Musical Creativity by Using Music Education Scholar's Concept
for Primary School Students

ภัทรภรณ์ อุโพบูรณ์¹ ธนพล ตีรชาติ² จิติ ปัญญาอินทร์³

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

620426025004@bru.ac.th

^{2,3}สาขาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

thanapon@bru.ac.th

thiti.py@bru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา (2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการโดยเน้นการฟัง เคลื่อนไหว ร้อง อ่าน และเขียน ผลการวิจัย พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.79/80.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 61.27 และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.40)

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรม ความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี ดาลโครซ โคดาย ออร์ฟ

Abstract

Objectives of this research were : (1) to study the effect of using a learning activity package in developing musical creativity. Using the concept of academic music education for elementary school students (2) the students' satisfaction with learning with a set of learning activities. Integration by focusing on listening, moving, singing, reading and writing. The results showed that the learning activity set had an efficiency of 81.79/80.86, which was higher than the set criteria. The learning achievement after school was significantly higher than before at the .05 level, the learning effectiveness index increased by 61.27%, and the students' satisfaction was at the highest level (\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.40)

Keywords : A Package of Learning Activities Music, Musical Creativity, Dalcroze, Kodaly, Orff

1. บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลง และมีความเจริญก้าวหน้า สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น ซึ่งแตกต่างไปจากยุคก่อน ๆ การจะพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืนจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในประเทศให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21

ทักษะที่ผู้เรียนทุกคนพึงมี คือ การเรียนรู้ และการคิดอย่างสร้างสรรค์ สนใจรับรู้ต่อสิ่งรอบข้าง และสามารถตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจในเนื้อหาของความรู้ที่ได้รับ (Aryanti, Et.al. 2020 : 1) โดยผู้เรียนจะมีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สร้างสรรค์ และท้าทายมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาเป็นโจทย์ ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีประสบการณ์ รู้จักคิดหาวิธีการแก้ปัญหาเหตุการณ์เฉพาะหน้า เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (เจษฎา กิตติสุนทร. 2560 : 13)

การพัฒนาผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพ กายใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่ดี รวมทั้งมีคุณเป็นพลเมืองสร้างสรรค์ (ฉัตรวรรณ วัฒนวรรณกร. 2562 : 23) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีกำหนดการพัฒนาผู้เรียน ระดับแรก คือ เริ่มจากผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาถือเป็นภาคบังคับสำหรับผู้เรียน เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 20 - 21)

ดนตรีเป็นวิชาที่เน้นการฝึกปฏิบัติทักษะ และเจตคติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม และสามารถต่อยอดทักษะทางดนตรีไปสู่จินตนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ได้ (อภิชาติ เนินพรหม. 2559 : 4) เพื่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการศึกษาของไทยให้ก้าวหน้าตรงตามทักษะการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจำเป็นต้องได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (กิตติศักดิ์ เทียนทองศิริ. 2559 : 2-3)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปของชุดกิจกรรมจะส่งผลต่อพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เต็มตามศักยภาพ (ประภาศิริ ปราโมทย์. 2561 : 5) การจัดการเรียนการสอนภายใต้ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้ และนำประสบการณ์ที่ได้ ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ มีทฤษฎีหลักการสอนดนตรีของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา 3 ท่าน ได้แก่ เอมิล ซาคส์ คาลโครซ (Emile Jaques Dalcroze), โซลตาน โคดา (Zoltan Kodaly) และคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) ที่เน้นในเรื่องของกิจกรรมการสร้างเสริมประสบการณ์ ซึ่งไม่มีทฤษฎีใดที่จะแทนที่ความรู้สึกที่ได้รับจากชีวิตจริงได้ ประสบการณ์เท่านั้นที่ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และเปิดเผยตนเองผ่านการแสดงออกทางดนตรีที่แท้จริงได้อย่างเป็นธรรมชาติ ทำให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ดีที่สุด (Françoise Lombard. 2019 : 79)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สร้างเสริมประสบการณ์จริงผ่านการฟัง ร้อง เคลื่อนไหว อ่าน และเขียน ต่อยอดให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา 3 ท่าน ได้แก่ คาลโครซ โคดา และออร์ฟ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรม ตั้งเป้าหมายการทำกิจกรรมแบบบูรณาการ ตลอดจนนักเรียน

มีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี เกิดความสนุกสนาน และมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้

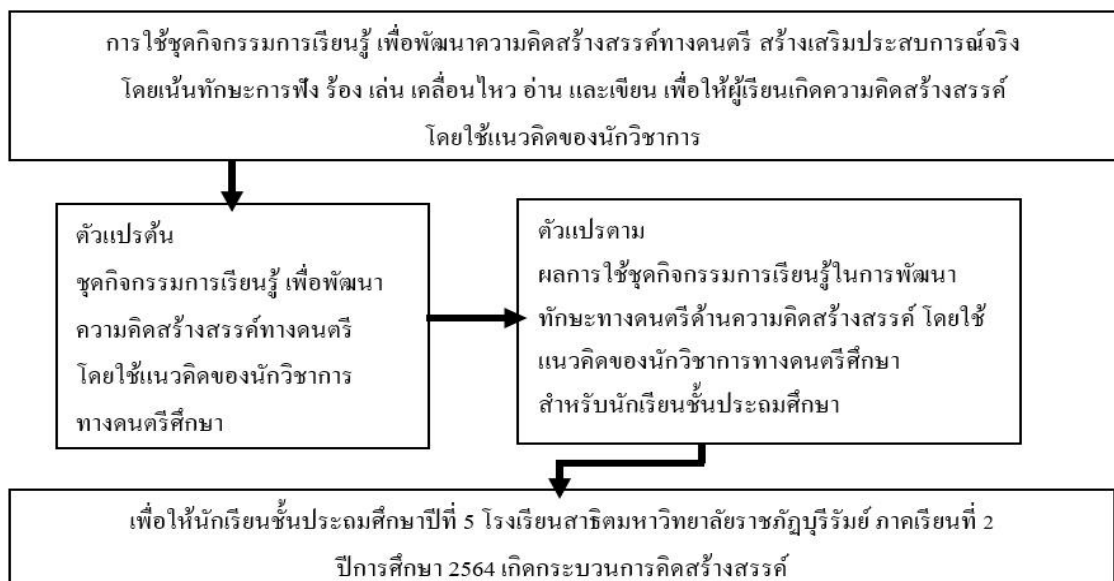
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา

3. สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการปฏิบัติชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80
2. นักเรียนที่ได้รับการปฏิบัติชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 74 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

ซึ่งได้มาโดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) วิธีการเจาะจง (Purposive sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ประกอบไปด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 ชุด ได้แก่

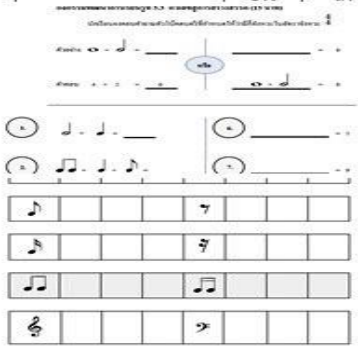
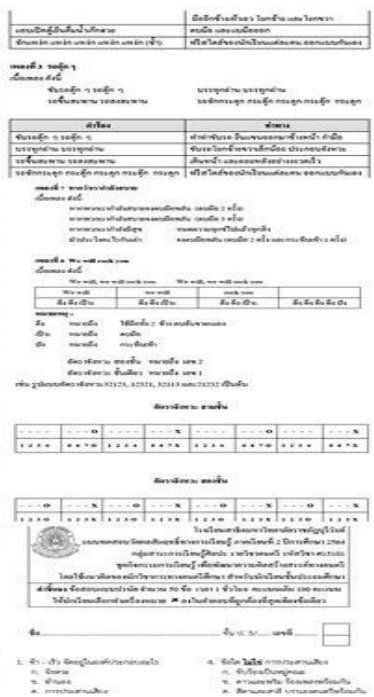
- ชุดที่ 1 การบูรณาการทักษะทางดนตรี เน้นการฟัง
- ชุดที่ 2 การบูรณาการทักษะทางดนตรี เน้นการเคลื่อนไหว
- ชุดที่ 3 การบูรณาการทักษะทางดนตรี เน้นการร้อง
- ชุดที่ 4 การบูรณาการทักษะทางดนตรี เน้นการอ่าน
- ชุดที่ 5 การบูรณาการทักษะทางดนตรี เน้นการเขียน

แบบสังเกตพฤติกรรม วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความคิดสร้างสรรค์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

ตัวอย่าง ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, แบบทดสอบ และแบบสอบถาม

ปลอดภัยในการร้องเพลงในกิจกรรมต่อไปนี้ (ให้จำ ๆ อย่างละ 3 รอบ หรือจนกว่าจะจำได้)

เสียงที่จดจาก	เสียง	โค	เว	มิ	ฟา	ซอล
ริมฝีปาก	สั้น	ปะ	ปะ	ปะ	ปะ	ปะ
	ยาว	ปา	ปา	ปา	ปา	ปา
สันคิ้วยกทวนขึ้น	สั้น	ฉิ	ฉิ	ฉิ	ฉิ	ฉิ
	ยาว	ฉิ	ฉิ	ฉิ	ฉิ	ฉิ
สันคิ้วหดรัด	สั้น	ทึ	ทึ	ทึ	ทึ	ทึ
	ยาว	ทึ	ทึ	ทึ	ทึ	ทึ
ลำคอ	สั้น	อะ	อะ	อะ	อะ	อะ
	ยาว	อา	อา	อา	อา	อา
กระบังลมหรือท้อง	สั้น	โอะ	โอะ	โอะ	โอะ	โอะ
	ยาว	โอะ	โอะ	โอะ	โอะ	โอะ
สัน ลำคอ และกระบังลม	สั้น	ละ	ละ	ละ	ละ	ละ
	ยาว	ลา	ลา	ลา	ลา	ลา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา มี 5 ขั้นตอน

1. ทำการวัด ก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบปรนัยจำนวน 10 ข้อ
2. ทำการวัดพฤติกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างเรียนกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ rubric ให้คะแนน (Scoring Rubrics) ประเมินเป็น 4 ระดับ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยพิจารณาทักษะการปฏิบัติทางดนตรี 5 ด้าน ที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

ที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

2.1 ด้านการฟัง วัดทักษะการรับรู้ความไพเราะของคนตรี ที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางดนตรี

2.2 ด้านการเคลื่อนไหว วัดการเคลื่อนไหวท่าทางตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนองต่อรูปแบบ และอารมณ์ของบทเพลง

2.3 ด้านการร้อง วัดความสามารถในการร้องเสียงตัวโน้ต ทั้ง 7 เสียงให้ได้อย่างมีคุณภาพ และถูกต้องตามสัญญาณมือ

2.4 ด้านการอ่าน วัดความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรี

2.5 ด้านการเขียน วัดความสามารถในการเขียนโน้ตดนตรี

และการวัดพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้มาตรฐานตามแนวคิด ทอร์แรนซ์ (Torrance) และกิลฟอร์ด (Guilford) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม (Originality), ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ,ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดละเอียดลออ (Elaboration)

3. ทำการวัด หลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบปรนัย จำนวน 10 ข้อ

4. เมื่อเรียนรู้ครบทุกชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 5 ชุดกิจกรรม หลังจากนั้นทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบปรนัย จำนวน 50 ข้อ โดยมีค่าข้อละ 2 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 100 คะแนน

5. ทำการวัดความพึงพอใจของผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการใช้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม

ตอนที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรม

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation), ประสิทธิภาพ (Efficiency) โดยใช้ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_1/E_2), ดัชนีประสิทธิผล (E.I) และการแจกแจง t (t-distribution) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานใช้ t - test (Dependent Samples)

6. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตามเกณฑ์ 80/80 ปรากฏดังข้อที่ 1) - 3)

1) นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยในระหว่างการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 163.57 จากคะแนนเต็ม 1400 คะแนน คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 81.79 แสดงว่ามีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 81.79

2) นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนครบทุกชุดแล้ว เท่ากับ 80.86 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.86 แสดงว่ามีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 80.86

3) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิผลผลลัพธ์เท่ากับ 81.79/80.86 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการใช้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้

คะแนน	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ทดสอบก่อนเรียน	7	50.57	15.22	5.152*	0.001
ทดสอบหลังเรียน	7	80.86	7.60		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ปรากฏดังข้อที่ 5)

5) ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.6127 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6127 หรือคิดเป็นร้อยละ 61.27

ตอนที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา ปรากฏดังข้อที่ 6)

6) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มี 3 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด และอีก 9 ข้อนั้น อยู่ในระดับมากที่สุด จึงสรุปได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด

7. อภิปราย

การศึกษามูลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.79/80.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อมุ่งเน้นพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีตามวิธีการที่เหมาะสมโดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา ทั้ง 3 ท่าน คือ ตาลโครช โคตยา และออร์ฟ เป็นพื้นฐานในการพัฒนานั้น โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี สถิติ และเทคนิคต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงทำให้มีคุณภาพ และเหมาะสมกับนักเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งยังช่วยสร้างประสบการณ์ที่หลากหลาย ซึ่ง กฤษดา หุนเจริญ (2562 : 80-81) พบว่าชุดการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง โดยการประยุกต์ตามแนวคิดของออร์ฟ โคตยา และตาลโครชนั้น มีเนื้อหาของชุดการสอนอยู่ในระดับดีอย่างมากในทุกเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับ จิระพงษ์ ปะกาโส (2562 : 70) พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีของโซลตาน โคตยา ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.06/88 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับคิดเป็นร้อยละ 61.27 ส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางความคิด การเรียนรู้ตามแนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษาอย่างเป็นระบบช่วยพัฒนาความคิดจากประสบการณ์ ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ทางดนตรีที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อภินันท์ สำเภาน้อย (2559 : 940) พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี เรื่องการอ่าน และการบรรเลงโน้ตสากลระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนนั้น มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรีของนักเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่ง บุษบา น้ำค้าง (2560 : 53) พบว่า นักเรียนที่ได้เรียนรู้ และฝึกทักษะด้วยตนเองนั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีคะแนนหลังเรียน สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนทำให้นักเรียนเกิดทักษะ และมีการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ จิระพงษ์ ปะกาโส (2562 : 70) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ และทักษะการเรียนรู้ตามทฤษฎีของโคตยาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.40) ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจให้เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม จุดมุ่งหมาย และการวัดความพึงพอใจหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา จากายไปสู่ยาก อีกทั้งในขณะดำเนินการจัดกิจกรรมยังเน้นสร้างความสนุกสนาน และกระตุ้นนักเรียนให้รู้จักสังเกตนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ อภินันท์ สำเภาน้อย (2559 : 941) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาดนตรีสากล โดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของโคตยา และคาร์ล ออร์ฟ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.28) ซึ่ง

บุษบา น้ำค้าง (2560 : 52) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ ด้านการอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น โดยวิธีการประยุกต์ใช้วิธีการของโคคาย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.84) และ ซึ่งสอดคล้องกับ จิระพงษ์ ปะกาโส (2562 : 71) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ทฤษฎีของโคคาย นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด (\bar{X} = 4.91, S.D. = 0.26)

8. สรุปผล

จากการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.79/80.86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80
2. การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 61.27
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี โดยใช้แนวคิดของนักวิชาการทางดนตรีศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.40)

9. ข้อเสนอแนะ

1. ควรเพิ่มขยายกิจกรรมการบูรณาการ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีในแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ละเอียดขึ้น สอดแทรกเนื้อหาสาระ และกิจกรรมสร้างประสบการณ์ให้หลากหลายขึ้นอีก
2. ควรสร้างแบบประเมินให้คะแนนระหว่างเรียนเป็นรายกิจกรรม
3. ควรเพิ่มตัวอย่าง สร้างประสบการณ์จากการจำลองสถานการณ์ให้ผู้เรียนสามารถสร้างจินตนาการได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษดา หุ่นเจริญ. (2561, มกราคม-มิถุนายน). "ชุดการสอนวิชาดนตรี เรื่อง ทักษะการฟังสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการประยุกต์แนวคิดของออร์ฟ โคคาย และคาลโคเรซ." *ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 10 (1) : 82 - 83.
- กิตติศักดิ์ เทียนทองศิริ. (2559). *การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องสาร และสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิระพงษ์ ปะกาโส. (2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามทฤษฎีของโซลิตาน โคคาย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัย และประเมินผลการศึกษา). มหาสารคาม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เจษฎา กิตติสุนทร. (2560, มกราคม-เมษายน). "การศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา รายวิชา การพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบ Big Five Learning." *ชุมชนวิจัย*. 11(1) : 104 - 105.

- ฉัตรวรรณ วัฒนวรรณกร. (2562, มกราคม-มีนาคม). "แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา." *วารสารสารสนเทศศาสตร์*. 37(1) : 23.
- บุษบา น้าค้าง. (2560). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะนักเรียนด้านการอ่านโน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น โดยวิธีการประยุกต์ใช้วิธีการของโคคาย สำหรับนักเรียนกิจกรรมชุมนุมวงโยชวาทิต โรงเรียนสงวนหญิง จังหวัดสุพรรณบุรี*. สารนิพนธ์ ค.ม. (ดนตรีศึกษา). นครปฐม : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภาศิริ ปราโมทย์. (2561). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือควบคู่กับเกม เพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตร และการสอน). เชียงใหม่ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อภิชาติ เนินพรหม. (2559). *การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์ สำหรับผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (วิจัย วัดผล และสถิติการศึกษา). ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Aryanti, Y. et al. (2020). *Torrance Creative Thinking Profile of Senior High School Students in Biology Learning: Preliminary Research*. International Conference on Science Education and Technology (ICOSETH) 2020 Journal of Physics: Conference Series. Indonesia : IOP
- Lombard, Françoise. (2019). Inner Listening Foundation of all pedagogies. In Fier International Federation of Rhythmic Teachers (Paul Hille, Fabian Bautz & Dorothea Weise), *Le Rythme 2019*. (pp. 79). France : Fier.

ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

Effects of Learning Management on Safe use of Information Technology by Using Five-Step Ladder Learning Together with Mind Mapping Towards Learning Achievement and Analytical Thinking Abilities of Prathomsuksa 2 Students

ปิยะนุช ทองทั่ว¹ ชูเกียรติ จารัตน์² สุเทียบ ละอองทอง³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อีเมล: 620426024012@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
k_choo_k@yahoo.com
drsuthiap@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิดกับ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนซึ่งมีนักเรียนคะแนนความสามารถเป็นหน่วยในการสุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการหาค่า t แบบ Dependent Sample t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับแผนผังความคิด สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับแผนผังความคิด สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับแผนผังความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น แผนผังความคิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

Abstract

The objectives of this research were : 1) to compare the students' academic achievement. Before studying with learning management on the use of information technology safely It uses a 5-step ladder-style learning with a mind map and after class. 2) to study the analytical thinking ability of students Before studying after class, and 3) To study the satisfaction of students towards Learning Management. The sample group, obtained through cluster random sampling, included 25 students of Prathomsuksa 2/1 second semester of the academic year 2021 of Marieanusorn School, under Buriram Primary Educational Service Area Office 1. The statistics used in the data analysis were percentages, averages, standard deviation and test the hypothesis with the Dependent Sample t-test statistic. The finding revealed that : 1) Student achievement of Learning Management On Safe Use Of Information Technology By Using Five-Step Ladder Learning Together With Mind Mapping Towards Learning Achievement with statistically significant difference at .05 level 2) The analytical thinking abilities of students after learning of Learning Management On Safe Use Of Information Technology By Using Five-Step Ladder Learning Together With Mind Mapping Towards Learning Achievement And Analytical Thinking Abilities with statistically significant difference at .05 level. 3) The satisfaction of the students towards of Learning Management On Safe Use Of Information Technology By Using Five-Step Ladder Learning Together With Mind Mapping Towards Learning Achievement And Analytical Thinking Abilities a whole was at a highest level

Keywords : Five-Step Learning, Mind Map, Academic Achievement, Analytical Thinking Ability

1. บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 33) สารการเรียนรู้เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีทักษะ การคิดเชิงคำนวณ การคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ ประยุกต์ใช้ความรู้ ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 4) การจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ มีเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียน กล่าวคือ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ มีทักษะในการค้นหาข้อมูลหรือสารสนเทศ ประเมิน จัดการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหา สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สื่อดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสาร ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริง การทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคม และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างปลอดภัย รู้เท่าทัน มีความรับผิดชอบมีจริยธรรม (เย็น ภูววรรณ . 2561 : 2)

การคิดวิเคราะห์อันเป็นพื้นฐานของการคิดที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่น ๆ แล้ว อาจส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถคิดหาคำตอบของเนื้อหาบทเรียนนั้น ๆ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง Bloom (Bloom) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสามารถค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยหรือองค์ประกอบย่อย ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่มี 3 ลักษณะ คือ วิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ (Bloom. 1967; อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2551 : 5) การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญที่กำหนดให้ (สุวิทย์ มูลคำ. 2549 : 9)

การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มุ่งเน้นเสริมสร้างความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นไปตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO (กระทรวง ศึกษาธิการ 2555: 21) โดยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ประกอบด้วยการดำเนินการ 5 ขั้น ดังต่อไปนี้ ขั้นที่ 1 การตั้งประเด็นคำถาม (Hypothesis Formulation) ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ (Searching for Information) ขั้นที่ 3 การสรุปองค์ความรู้(Knowledge Formation) ขั้นที่ 4 การสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Public Service)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูผู้สอนนิยมใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ใช้ในการระดมสมองขณะทำกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน และในการสรุปบทเรียน ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล แผนผังความคิด เป็นแผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่างๆโดยใช้ เส้น คำ ระยะเวลาจากจุดศูนย์กลาง เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิตและภาพแสดงความหมาย (ทีศนา แหมมณี 2545 : 387)

จากผลการประเมินด้วยข้อสอบปลายภาคของผู้เรียน กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รายวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ ในปีการศึกษา 2562 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละไม่ถึงร้อยละ 70 จากคะแนนเต็มร้อยละ 100 รายงานผลจากการประเมินด้วยข้อสอบปลายภาคของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่เป็นตามแผนปฏิบัติการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์บุรีรัมย์ ตั้งไว้ที่ ร้อยละ 80 (แผนปฏิบัติการโรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ 2562 : 167) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 ห้อง นักเรียนรวม 189 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ของโรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนซึ่งมีนักเรียนความสามารถเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 5 แผน 10 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ และ แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ

แบบแผนการวิจัย รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวและมีการวัดก่อนการทดลอง 1 ครั้งและหลังการทดลอง 1 ครั้ง (One Group Pretest Posttest Design) โดยมีวิธีการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างคือ 1) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับใช้ในการจัดการเรียนรู้เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัยโดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ไปทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ บุรีรัมย์ ที่กำลังศึกษาใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 มีจำนวนนักเรียน 25 คน 2) ดำเนินการทดลองสอน โดยผู้วิจัยทำการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน ใช้นเวลารวม 10 ชั่วโมง 3) หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง จึงทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับข้อสอบก่อนเรียน แล้วตรวจเก็บ

คะแนน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป 4) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ 5) นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียน กับหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test (Dependent) 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียน กับหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test (Dependent Samples) 3) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัยโดย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ ความเที่ยงตรง ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ และสถิติตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติทดสอบค่าที่ ชนิด Dependent Samples t-test

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัย ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	25	9.96	1.814	193	1,547	25.04*
หลังเรียน	25	17.68	1.069			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ย ก่อนเรียน เท่ากับ 9.96 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 17.68 คะแนน เมื่อทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	25	5.16	1.249	91	373	13.80*
หลังเรียน	25	8.80	0.810			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนมีค่าเฉลี่ย ก่อนเรียน เท่ากับ 5.16 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.80 คะแนน เมื่อทำการ

เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		ความหมาย
		\bar{X}	S.D.	
1	เนื้อหา เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัยเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.64	0.49	มากที่สุด
2	บรรยากาศในห้องเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.88	0.33	มากที่สุด
3	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความคิดที่หลากหลาย	4.64	0.49	มากที่สุด
4	การจัดการเรียนการสอนฝึกให้นักเรียนมั่นใจในความคิดของตัวเองกล้าที่จะแสดงความคิดของตัวเองมากขึ้น	4.88	0.33	มากที่สุด
5	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด	4.44	0.51	มากที่สุด
6	การจัดการเรียนการสอนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมากขึ้น	4.84	0.37	มากที่สุด
7	การจัดการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองมากขึ้น	4.64	0.49	มากที่สุด
8	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนค้นหาคำตอบในสิ่งที่อยากรู้	4.80	0.41	มากที่สุด
9	นักเรียนชอบเรียนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด	4.84	0.37	มากที่สุด
10	สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ของนักเรียน	4.56	0.51	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ย	4.72	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อนักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.72 เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 10 ข้อ

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้กลวิธีการนำเสนอข้อมูลผ่านการประมวลผลความรู้ ในรูปแบบของแผนผังความคิด เพื่อทำการสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจง่ายมากขึ้น ประกอบด้วย 5 ขั้น ดังนี้ ขั้น L1 การตั้งประเด็นคำถาม/สมมติฐาน (Learning to Question) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จัก คิด สังเกต ตั้งข้อสงสัย ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ขั้น L2 การสืบค้นความรู้ร่วมกับแผนผังความคิดและการคิดวิเคราะห์ จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ(Learning to Search) เป็นการฝึก แสวงหาความรู้ข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หรือจากการปฏิบัติทดลองเป็นต้น ขั้น L3 การสรุปองค์ความรู้ (Learning to Construct) ร่วมกับแผนผังความคิดและการคิดวิเคราะห์ เป็นการฝึกนำความรู้และสารสนเทศ หรือข้อมูลที่ได้จากการอภิปรายการทดลอง มาคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเป็นองค์ความรู้ ในรูปแบบของแผนผังความคิด ขั้น L4 การสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Learning to Communicate) ร่วมกับแผนผังความคิดและการคิดวิเคราะห์ เป็น การฝึกให้ความรู้ที่ได้มานำเสนอและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดความเข้าใจ สรุปผลและนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบของแผนผังความคิด ขั้น L5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Learning to Serve) เป็นการนำความรู้สู่การปฏิบัติซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในบริบทรอบตัวและบริบทโลกตามดูภูมิภาคที่เหมาะสม โดยจะนำ องค์ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทรู อับมะโน (2562, หน้า 100) ที่ พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แผนผังความคิด ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเนื้อหาสาระ ความเชื่อมโยงของเนื้อหาหรือมโนทัศน์ต่างๆนั้น ให้เห็นวิธิตีคิด ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ เส้นทางเรียนรู้ที่ครูจะพัฒนาผู้เรียน และเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดทักษะการคิด ครูสามารถเข้าใจความคิดของผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิลนา ศรีสุขศิริพันธ์ (2554, หน้า 76-77) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนผังความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หลังเรียนด้วยการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะว่าการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ทั้ง 5 ขั้น ตั้งแต่ขั้นนักเรียนสังเกตสิ่งเร้า ร่วมกันตั้งคำถามจากความสนใจ ลงมือค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง อภิปราย วิเคราะห์ สรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำเสนอองค์ความรู้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ แผนผังความคิดแสดงถึงความรู้ความคิด ความเข้าใจของผู้เรียนที่ผ่านการประมวลผลความรู้ความคิดตามลำดับขั้นตอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธิญา นามเกต (2561, หน้า137) เรื่อง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องวัฏจักรรอบตัว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.72 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในการตั้งคำถามสู่การเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติจริงในการแสวงหาคำตอบ จัดบรรยากาศ และสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในรูปแบบผังความคิด จนสามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้เพื่อนำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ ถวิลย์ ชาราโภชน (2548, หน้า27-78) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นการวัดความรู้สึกหรือการวัดทัศนคติซึ่งจะออกมาในลักษณะของทิศทาง (Direction) ซึ่งมีอยู่ 2 ทิศทางคือ ทางบวก หมายถึง การประเมินความรู้สึกไปในทางที่ ดี ชอบหรือพอใจ และทางลบเป็นการประเมินที่ไม่ดี ไม่ชอบหรือไม่พอใจและการวัดในลักษณะปริมาณ (Magnitude) ซึ่งเป็นความเข้มข้น ความรุนแรงหรือระดับทัศนคติไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์นั่นเอง ซึ่งวิธีการวัดมีอยู่หลายวิธี เช่นวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์การใช้แบบสอบถาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธิญา นามเกต (2561, หน้า 137) เรื่อง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องวัสดุรอบตัว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียน มีความพึงพอใจเฉลี่ย 4.50 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับแผนผังความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ การจัดการเรียนรู้เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างปลอดภัย โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับแผนผังความคิด เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ นำเสนอความคิดเห็นของตนเองและสรุปองค์ความรู้ในรูปแบบของแผนผังความคิด ครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจ ทั้งด้านเนื้อหาและกิจกรรมก่อน จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับแผนผังความคิดและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กับกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยรูปแบบการสอนที่หลากหลาย และควรนำไปใช้ในระดับอื่นๆ ในกลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง 2555. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- _____. (2560). มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- ถวิล ธาราโกชนัน. (2543). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ทิสนา แชนมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- _____. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- ฤทธิญา นามเกต. (2561). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องวัฏศรอบตัว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สลิลนา ศรีสุขศิริพันธ์. (2554). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบสืบเสาะและแผนผังความคิด เรื่องทรัพยากร เพื่อส่งเสริม การคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. สารนิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อินทอร อัมปะโน. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Bloom, B. S. (1967). Human Characteristics and School Learning. New York : McGraw-Hill.

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เชียงรุก
Development of English Reading Comprehension Skills
of Matthayomsuksa 6 Students Using Active Learning SQ4R Approach

เด็นดวง บัวทองกลาง¹

¹โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดิ์คัมภีร์วิทยา” อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

denduangetec2010@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เชียงรุก ที่มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนกับก่อนเรียนโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เชียงรุก กับเกณฑ์ร้อยละ 75 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เชียงรุก และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เชียงรุก กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสีคิ้ว “สวัสดิ์คัมภีร์วิทยา” อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 26 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามแผนการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เชียงรุก จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าคะแนนที่ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เชียงรุก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.34/81.79 ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.60 คะแนนเฉลี่ยการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เชียงรุกโดยรวม ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เชียงรุก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop learning activities using the active learning SQ4R approach for enhancing Matthayomsuksa 6 students' English reading comprehension skills to meet the efficiency criteria of 75/75, 2) compare the students' learning achievement after and before learning by using in the active learning SQ4R approach for enhancing Matthayomsuksa 6 students' English reading comprehension skills, 3) study the effectiveness index (E.I.) of the active learning SQ4R approach for enhancing Matthayomsuksa 6 students' English reading comprehension skills, and 4) investigate the student's satisfaction in learning towards the active learning SQ4R approach. The samples were 28 students of Matthayomsuksa 6/5 in the second semester under the academic year 2020 at Sikhiu "Sawadphadungwittaya" School, selected by cluster random sampling. The research instruments were 1) the 26-lesson plans of learning activities using the active learning SQ4R approach for enhancing Matthayomsuksa 6 students' English reading comprehension skills 2) the 30-item reading comprehension skill test, and 3) the 15-item satisfaction questionnaire towards learning management by using the active learning SQ4R approach. The statistics used in the research included percentage, mean, standard deviation, and t-test. The result revealed that 1) the efficiency of learning activities using the active learning SQ4R approach for enhancing Matthayomsuksa 6 students' English reading comprehension skills was 80.34/81.79, 2) the mean score of Matthayomsuksa 6 students' English reading comprehension skills after learning through the developed activities was higher than before with the statistic significant level of .05, 3) the effectiveness index (E.I.) of the active learning SQ4R approach for enhancing Matthayomsuksa 6 students' English reading comprehension skills was 0.60, and 4) the student's satisfaction towards the developed learning activities was at the highest level.

Keywords : The Active Learning SQ4R approach, Student's achievement, English Reading comprehension

สภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
State of Management Scouting Activities in Schools
under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7

วันเฉลิม โคลิตร¹ กระทบ ศรีงาน² วินิรณี ทศนุเทพ³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

wanchaluem.kol@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

kraphan.sr@bru.ac.th

winiranee.tn@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู จำนวน 412 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และใช้การสุ่มแบบ ชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test แบบ Independent และ One-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยด้านผู้บริหาร สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านผลงานดีเด่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน กิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนก ตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านลูกเสือ ด้านมวลงกิจกรรม และด้านผลงานดีเด่น แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

Abstract

The purposes of this research were 1) to study states of management scouting activities in schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7 and 2) to compare the opinions of teachers towards the states of Management Scouting Activities in Schools Under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7 classified by working experiences and school sizes. The sample were 412 school administrators and teachers, selected by using the table of Krejcie & Morgan, and stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, independent sample t-test and one-way ANOVA. The results of this study were as follows:

1. The states of management scouting activities in schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7 according to the opinions of school administrators and teachers as a whole was at a high level. When considering at each aspect, 4 aspects at a high level and 1 aspect at a moderate level. The school administrators was at the highest mean score while the performance was at the lowest mean score.

2. The comparisons of the opinions of school administrators and teachers about the states of management scouting activities in schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7, classified by working experiences as a whole was not different. When classified by school sizes as a whole was statistically different at significant level of .05. When considering at each aspect, in 5 aspects: shared school administrators, scout director, scout, scouting activities and performance was statistically different at significant level of .05

Keywords : Scouting Activities, Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7

1. บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัยเป็นพันธกิจสำคัญร่วมกันของรัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กทุกคนมีพัฒนาการรอบด้านตามวัยอย่างมีคุณภาพและพัฒนาเต็มศักยภาพ ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะชีวิต มีพฤติกรรมมารยาทที่ดี ถูกต้องเหมาะสม มีภูมิคุ้มกัน และมีคุณธรรม จริยธรรม ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 113) กิจกรรมลูกเสือสามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, หน้า 33) และเป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างค่านิยมของคนไทย 12 ประการ เป็น

อย่างดี เพราะกิจกรรมลูกเสือมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า อีกทั้งกิจกรรมลูกเสือยังเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการช่วยแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนได้ หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนิน กิจกรรมลูกเสือ คือ สถานศึกษาโดยการนำของผู้บริหารสถานศึกษาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (สุรเดช รอดจินดา, 2559, หน้า 4) โดยวิธีการทางลูกเสือนับเป็นวิธีการหนึ่งที่ทั่วโลกยอมรับว่าสามารถแก้ปัญหา เยาวชนได้อย่างดี ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายแน่นอนที่จะใช้กิจกรรมลูกเสือเป็นเครื่องมือสำคัญในการ แก้ปัญหาค่านิยมของเด็กและเยาวชนไทย (พิชัย รัตตกุล, 2556, หน้า 6)

การบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 นั้นพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูไม่มีการพัฒนาตนเองให้มีวุฒิทางลูกเสือ ขาดการ กำหนดนโยบาย แผนพัฒนาและระบบการบริหารกิจการลูกเสือ การส่งเสริมสนับสนุน นิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลกิจกรรมลูกเสือไม่ต่อเนื่อง ลูกเสือไม่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรและวิชาชีพลูกเสือ ขาดทักษะ ทางลูกเสือ ขาดการมีจิตอาสา จิตสาธารณะ และไม่ตระหนักในคุณค่าการเป็นลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และโรงเรียนมีผลงานดีเด่นเชิงประจักษ์เป็นที่ยอมรับมีจำนวนน้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7, 2563, หน้า 20) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ว่าในปัจจุบันมีสภาพการ บริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาเป็นอย่างไร เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามประเภทการ งาน และขนาดสถานศึกษา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 88 คน และครู 324 คน รวมจำนวน 412 คน ซึ่งกำหนด กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกนและใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านลูกเสือ ด้านมวลถกิจกรรม และด้านผลงานดีเด่น โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .97 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับการตอบ แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 412 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ โดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test แบบ Independent และ One-way ANOVA

4. ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	3.93	0.62	มาก	1
2. ด้านผู้กำกับลูกเสือ	3.78	0.65	มาก	4
3. ด้านลูกเสือ	3.86	0.68	มาก	2
4. ด้านมวลกิจกรรม	3.85	0.68	มาก	3
5. ด้านผลงานดีเด่น	3.45	0.83	ปานกลาง	5
รวม	3.77	0.61	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยด้านผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านผลงานดีเด่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา	น้อยกว่า 10 ปี		10 ปี ขึ้นไป		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	3.96	0.59	3.89	0.65	1.095
2. ด้านผู้กำกับลูกเสือ	3.83	0.62	3.72	0.68	1.652
3. ด้านลูกเสือ	3.89	0.66	3.82	0.70	0.977
4. ด้านมวลกิจกรรม	3.87	0.66	3.83	0.71	0.576
5. ด้านผลงานดีเด่น	3.54	0.84	3.36	0.81	2.238
รวม	3.82	0.59	3.73	0.62	1.485

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือ	SS	df	MS	F
1. ผู้บริหารสถานศึกษา				
ระหว่างกลุ่ม	49.510	2	24.755	90.924*
ภายในกลุ่ม	111.356	409	.272	
รวม	160.866	411		
2. ผู้กำกับลูกเสือ				
ระหว่างกลุ่ม	36.868	2	18.434	53.706*
ภายในกลุ่ม	140.385	409	.343	
รวม	177.254	411		
3. ลูกเสือ				
ระหว่างกลุ่ม	49.477	2	24.739	70.556*
ภายในกลุ่ม	143.406	409	.351	
รวม	192.883	411		
4. มวลกิจกรรม				
ระหว่างกลุ่ม	45.226	2	22.613	61.825*
ภายในกลุ่ม	149.595	409	.366	
รวม	194.820	411		
5. ผลงานดีเด่น				
ระหว่างกลุ่ม	26.872	2	13.436	21.206*
ภายในกลุ่ม	259.148	409	.634	
รวม	286.020	411		
รวมทั้ง 5 ด้าน				
ระหว่างกลุ่ม	40.206	2	20.103	71.666*
ภายในกลุ่ม	114.447	408	.281	
รวม	154.653	410		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานนิทรรศการลูกเสือในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

ตัวแปร	ขนาดสถานศึกษา		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ผู้บริหารสถานศึกษา		\bar{X}	3.48	4.08	4.42
	ขนาดเล็ก	3.48	-	0.60*	0.94*
	ขนาดกลาง	4.08	-	-	0.34*
	ขนาดใหญ่	4.42	-	-	-
ผู้กำกับลูกเสือ		\bar{X}	3.39	3.92	4.17
	ขนาดเล็ก	3.39	-	0.53*	0.78*
	ขนาดกลาง	3.92	-	-	0.25*
	ขนาดใหญ่	4.17	-	--	-
ลูกเสือ		\bar{X}	3.45	3.95	4.45
	ขนาดเล็ก	3.45	-	0.50*	1.00*
	ขนาดกลาง	3.95	-	-	0.50*
	ขนาดใหญ่	4.45	-	-	-
มวลกิจกรรรม		\bar{X}	3.41	4.06	4.20
	ขนาดเล็ก	3.41	-	0.65*	0.79*
	ขนาดกลาง	4.06	-	-	0.14
	ขนาดใหญ่	4.20	-	-	-
ผลงานดีเด่น		\bar{X}	3.13	3.55	3.84
	ขนาดเล็ก	3.13	-	0.42*	0.71*
	ขนาดกลาง	3.55	-	-	0.29*
	ขนาดใหญ่	3.84	-	-	-
รวม		\bar{X}	3.37	3.91	4.22
	ขนาดเล็ก	3.37	-	0.54*	0.85*
	ขนาดกลาง	3.91	-	-	0.31*
	ขนาดใหญ่	4.22	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method) พบว่า ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านลูกเสือ และด้านผลงานดีเด่น มีความแตกต่างกันจำนวน 3 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนด้านมวลกิจกรรรม มีความแตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่

5. อภิปรายผล

5.1 สภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กิจกรรมลูกเสือเป็นหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่โรงเรียนทุกแห่งต้องดำเนินงานจัดกิจกรรมลูกเสือ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553, หน้า 2) ส่งผลให้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ศิริกมล พุมมา (2562, หน้า 142) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานลูกเสือกับผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1 และ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการบริหารงานลูกเสือในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมลูกเสือ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ มีขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติ และการเป็นระบบหมู่ เป็นรากฐานอันแท้จริงของการลูกเสือ เป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553, หน้า 28) ซึ่งต้องประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานกิจกรรมลูกเสือ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก ประกอบดี (2564, หน้า 108) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรมลูกเสือจิตอาสาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือจิตอาสาของโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

5.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรมีความสำคัญในการบริหารงานลูกเสือในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องมีบุคลากรที่เหมาะสม ทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับตำแหน่งและมีปริมาณพอเพียงกับจำนวนลูกเสือในโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, หน้า 47) ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมลูกเสือมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิบดี แก้วศรีสังข์ (2562, หน้า 77) ได้วิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. สรุปผล

สภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้กำกับลูกเสือ ด้านลูกเสือ ด้านมวลชนกิจกรรม และด้านผลงานดีเด่น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมลูกเสือภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารกิจกรรมลูกเสือให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2 ควรมีการจัดกิจกรรมการแข่งขันทางลูกเสือในระดับต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ผู้กำกับลูกเสือ และลูกเสือได้แสดงออกความสามารถและผลงานของตน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *สารานุกรมลูกเสือ Scout Encyclopedia 100 ปี ลูกเสือไทย เล่มที่ 4*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พิชัย รัตตกุล. (2556). *หนังสือพิมพ์ผู้แทน*. กรุงเทพฯ: ศิลปสนองการพิมพ์.

พิมพ์ชนก ประกอบดี. (2564, ธันวาคม). “การบริหารกิจกรรมลูกเสือจิตอาสาของโรงเรียนประถมศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1.” *วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. 15(6): 98-112.

ภูมิบัติ แก้วศรีสังข์. (2562). *การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1*. พะเยา: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา.

ศิริกมล พุมมา. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). “การบริหารงานลูกเสือกับผลการประเมินตามเกณฑ์การ ประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ เขต 2.” *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10(2): 136-147.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานสำนักงาน ลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริก หวานกราฟฟิค.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุรเดช รอดจินดา. (2559). *แนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1*. น่าน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Development of Learning Achievement on Problems Involving Addition,
Subtraction, Multiplication and Division by Using STAD Cooperative
Learning with KWDL Technique for Prathomsuksa 4 Students

รุจิราพร สายมณี¹ กระพันธ์ ศรีงาน² นิยม อานไมล์³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

620426024014@bru.ac.th

²อาจารย์ประจำฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

kraphan.sr@bru.ac.th

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

dr.pop101@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านกันแสง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 29 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน เท่ากับ 73.62/72.87 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เทคนิค KWDL

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop of learning management plan on problems involving addition, subtraction, multiplication, and division to meet the criteria set of 70/70, 2) to compare the learning achievement between before and after learning with thought the learning by using STAD cooperative learning with KWDL technique, 3) to explore the student's satisfaction towards learning though the learning by using STAD cooperative learning with KWDL technique. The samples of this study were 29 students of prathomsuksa 4 students studying in the first semester of the academic year 2021 at Ban Kansang School, Mueang Surin District, Surin Province under Surin Primary Educational Service Area Office 1. They were selected by cluster random sampling. The research instruments included: 1) the learning management plans for the problem of addition, subtraction, multiplication, and division, 2) the mathematical learning achievement test and 3) and the student satisfaction questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and the hypothesis was tested by using dependent sample t-test. The results of the study were as follows: 1) Lesson plans of mathematics learning on problems involving addition, subtraction, multiplication and division were efficient at the criterion at the criterion of 73.62/72.87 with were higher than the valued criterion 70/70. 2) Learning achievement of students being taught learning on problems involving addition, subtraction, multiplication and division by using STAD cooperative learning with KWDL technique was significantly higher than before learning at the level of .05. 3) The satisfaction of the students towards learning by using STAD cooperative learning with KWDL technique as a whole was at a highest level.

Keywords : Learning Achievement, Cooperative Learning, STAD Technique, KWDL Technique

1. บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญ คือการเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี การสื่อสารและการร่วมมือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 8)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ผ่านมา ผู้เรียนยังมีปัญหาหรือไม่ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังในทุกๆระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจะเห็นได้จากการทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ หรือ NT (National Testing) ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ เช่นเดียวกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ (รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET, 2560-2562, หน้า 3) พบว่า ปีการศึกษา 2560-2562 คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ของสถานศึกษาในจังหวัดสุรินทร์เท่ากับ 39.62, 37.55 และ 35.17 ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มของคะแนนเฉลี่ยลดลง เมื่อพิจารณาเป็นรายสาระ พบว่า สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยปีการศึกษา 2560-2562 เท่ากับ 40.04, 42.37 และ 39.73 ตามลำดับ ซึ่งเป็นสาระที่มีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยลดลง สัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกันแสง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2560 ปีการศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 59.50, 42.73 และ 39.50 ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มลดลง จากการศึกษาสภาพปัญหาพบว่า สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องมาจากนักเรียนวิเคราะห์โจทย์ปัญหาไม่ได้ บอกสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบไม่ได้ อีกทั้งนักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขาดความสามัคคีในการรวมกลุ่มกันทำงาน ขาดความร่วมมือและคนเรียนเก่งไม่สนใจคนเรียนอ่อน รวมถึงนักเรียนขาดการคิดอย่างมีเหตุผลและขาดการคิดอย่างเป็นระบบ (โรงเรียนบ้านกันแสง, 2562, หน้า 20)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD ซึ่ง วัชรรา เล่าเรียนดี (2554, หน้า 163) ได้ศึกษา เทคนิคแบบกลุ่มผลสัมฤทธิ์ STAD เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดกลุ่มผู้เรียนที่มีสมาชิกกลุ่มละ 4-6 คน โดยละทิ้งความสามารถ โดยที่ครูจะทำการสอนหรือเสนอเนื้อหาสาระของบทเรียนแก่นักเรียนทั้งชั้นก่อนและมอบหมายให้แต่ละกลุ่มทำงานตามที่กำหนดตามวัตถุประสงค์ในแผนการสอนเมื่อสมาชิกกลุ่มช่วยกันปฏิบัติและทำแบบฝึกหัดหรือทบทวนเนื้อหาตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จแล้ว ครูจะให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบประมาณ 15-20 นาที คะแนนที่ได้จากการทดสอบจะถูกแปลงเป็นคะแนนกลุ่มของแต่ละกลุ่ม ซึ่งเรียกว่า “กลุ่มผลสัมฤทธิ์” (Achievement Division) นอกจากนี้ยังมีเครื่องมือที่สามารถนำมาช่วยการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ คือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค KWDL ดังที่ สุเชษฐ์ หลานฉิม (2559, หน้า 17) ได้ศึกษา เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์โจทย์ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนมีความละเอียดถี่ถ้วน ทำให้นักเรียนเข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจน และหาวิธี แก้ปัญหาได้อย่างหลากหลายซึ่งทำให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการกิจกรรมโดยใช้คำถาม 4 ขั้นตอน ซึ่งการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการสอนที่กล่าวมาข้างต้น เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ในกลุ่มเครือข่ายเมืองสุรินทร์ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 5 ห้องเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านกันแสง จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 29 คน โรงเรียนบ้านสลักไถ่ จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 35 คน โรงเรียนบ้านเทนมีย์ จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 22 คน โรงเรียนบ้านตระแบก จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 25 คน และโรงเรียนบ้านเสม็ด (ประชารัฐนุเคราะห์) จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 26 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 137 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านกันแสง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 29 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การทดลองใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว และมีการวัดก่อนการทดลอง 1 ครั้ง และหลังการทดลอง 1 ครั้ง (One Group Pretest Posttest Design) โดยมีวิธีการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) สร้างความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL 2) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ บันทึกผลคะแนนเก็บไว้ 3) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL จำนวน 9 แผน 11 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 4) ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน 5) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์

ปัญหาการบวกลบ คูณ หาระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 70/70 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้การทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยของ ประชากร 2 กลุ่ม ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน 3) วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวกลบ คูณ หาระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ ความเที่ยงตรง ความยาก อำนาจ จำแนก และความเชื่อมั่น ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) และทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยของ ประชากร 2 กลุ่ม ที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 70/70

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	คะแนน			\bar{X}	ค่า ประสิทธิภาพ
	n	คะแนนเต็ม	รวมคะแนน		
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	29	180	3,843	132.52	73.62
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	29	30	634	21.86	72.87
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2)					73.62/72.87

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ นักเรียน จำนวน 29 คน มีคะแนนเฉลี่ย 132.52 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.62 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 21.86 คิดเป็นร้อยละ 72.87 จึงสรุปได้ว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 73.62/72.87 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t	Sig
ก่อนเรียน	29	12.31	2.173				
หลังเรียน	29	21.86	1.995	277	2,685	43.48*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย ก่อนเรียน เท่ากับ 12.31 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 21.86 คะแนน เมื่อทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		ความหมาย
		\bar{X}	S.D.	
1	เนื้อหา เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน เป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.79	0.41	มากที่สุด
2	นักเรียนยินดีที่มีเพื่อนในกลุ่มคอยแนะนำช่วยเหลือ เมื่อมีข้อสงสัย	4.72	0.45	มากที่สุด
3	นักเรียนในกลุ่มมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน จึงทำให้ งานของกลุ่มเสร็จเรียบร้อยยิ่งขึ้น	4.59	0.50	มากที่สุด
4	การเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มได้ แลกเปลี่ยนความรู้แก่กันและกัน	4.97	0.19	มากที่สุด
5	การเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นักเรียนและสมาชิกในกลุ่ม กล้าคิดกล้าตอบ	4.93	0.26	มากที่สุด
6	นักเรียนในกลุ่มมีความกระตือรือร้น ร่วมมือกันปฏิบัติ กิจกรรมเพื่อเป็นผลงานของกลุ่ม	4.79	0.41	มากที่สุด
7	นักเรียนได้ใช้สื่อการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน	4.86	0.35	มากที่สุด
8	นักเรียนพอใจและชอบที่ครูจัดสื่อและอุปกรณ์การเรียน การสอนที่ช่วยให้เข้าใจกับเนื้อหาที่เรียนในแต่ละครั้ง	4.52	0.51	มากที่สุด
9	นักเรียนพอใจกับคะแนนผลงานที่ตนเองและเพื่อนทำได้	4.79	0.41	มากที่สุด
10	นักเรียนพอใจและชอบเมื่อครูชมเชยและให้รางวัล	4.72	0.45	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ย	4.77	0.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 10 ข้อ

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน เท่ากับ 73.62/72.87 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 หมายความว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 73.62 และได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 72.87 ที่เป็นเช่นนี้เพราะแผนการจัดการเรียนรู้ได้สร้างขึ้นตามกระบวนการและขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เลือกใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนรู้ของผู้เรียน เริ่มจากการศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษาศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดจากหลักสูตรสถานศึกษา และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL เพื่อพิจารณาขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ออกแบบและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และนำการเรียนรู้ที่ได้ไปใช้วิเคราะห์สถานการณ์อื่นที่มีลักษณะคล้ายกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554, หน้า 125-126) ได้กล่าวถึงแผนการจัดการเรียนรู้ว่า เป็นสื่อที่ทำให้เกิดการวางแผนวิธีจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายยิ่งขึ้น ช่วยให้ครูมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่ทำได้ด้วยตนเองทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ได้ทันเวลาช่วยให้ครูมั่นใจในการสอนเพิ่มมากขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะเป็นผลเนื่องมาจากการได้รับการพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรมน วงศ์มณี (2555, หน้า 96) ได้ศึกษา การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้โจทย์ปัญหา เรื่องการหาร และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL พบว่า คะแนนการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.77 ทั้งนี้เนื่องจากห้องเรียนมีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีการจัดกลุ่มให้นักเรียนอย่างเหมาะสมได้เรียนรู้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ สามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่กดดัน นักเรียนมีอิสระในการเรียนรู้ อีกทั้งมีส่วนร่วมในการทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พัชรีย์ ปัญชนะ (2555, หน้า 82) ได้ศึกษาชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ และหารระคน ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน เท่ากับ 73.62/72.87 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารระคน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครูควรจัดกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติมากที่สุด ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจแม่นยำในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถยืดหยุ่นเวลาในการทำงานตามความเหมาะสม ทำแบบทดสอบ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจทางด้านเนื้อหาเกิดความกระตือรือร้น และมีความภาคภูมิใจต่อความรับผิดชอบในตนเองและกลุ่ม

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL กับกิจกรรมอื่นอย่างหลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยรูปแบบการสอนที่หลากหลาย และควรนำไปใช้ในระดับชั้นอื่น ๆ ในกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- นรมน วงศ์มณี. (2555). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้โจทย์ปัญหา เรื่องการหาร และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิค STAD ร่วมกับ เทคนิค KWDL. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พัชรี ปัญชนะ. (2555). การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ และ หารระคน ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) ร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). อุตรดิตถ์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- โรงเรียนบ้านกันแสง. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา. สุรินทร์ : โรงเรียนบ้านกันแสง.
- _____. (2562). หลักสูตรโรงเรียนบ้านกันแสง พุทธศักราช 2562. สุรินทร์ : โรงเรียนบ้านกันแสง.
- วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2554). เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). การจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มร่วมมือกันเรียน (Cooperative Learning). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.). (2560). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2561). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2562). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สุเชษฐ์ หลานฉิม. (2559). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ในชั้นเรียนออนไลน์ (Class Start) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลรามเดชา อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). สงขลา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสารภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

การวิเคราะห์บุคลิกภาพผู้เรียนรายบุคคลของนักเรียนโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม
ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์นิสัย HABITscan

Students Personality Analysis of PrakhonchaiPittayakom School
by Using HABITscan Program

อุไรวรรณ วิเศษฤทธิ์¹ สุชาติ หอมจันทร์² ทศวิน ไชรัมย์³

¹ครูโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

uriwan_vi@pkc.ac.th

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

suchart.h@bru.ac.th

³ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

tassawinkhorom@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์บุคลิกภาพเบื้องต้นของผู้เรียนด้วย HABITscan ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม 2) เพื่อนำผลการวิเคราะห์บุคลิกภาพของผู้เรียนมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมแนะแนวกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 443 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมวิเคราะห์นิสัย HABITscan ฉบับออนไลน์ และแบบสำรวจสรุปข้อมูลผ่านโปรแกรม google form สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลิกภาพที่พบมากที่สุดคือ บุคลิกภาพแบบนักสนับสนุน (Supporter) : สี่เหลี่ยม จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 30.26 และบุคลิกภาพที่พบน้อยที่สุดคือบุคลิกภาพแบบนักบัญชาการ (Commander) : สี่แฉก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 ทั้งนี้ยังมีนักเรียนที่มีบุคลิกภาพโดดเด่นซ้ำกัน 2 บุคลิกภาพ จำนวน 89 คน 2) นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active leaning ในรายวิชาการแนะแนว ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 3) นักเรียนให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมากยิ่งขึ้น สามารถเลือกเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ตรงตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ

คำสำคัญ : วิเคราะห์บุคลิกภาพผู้เรียนรายบุคคลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์นิสัย HABITscan

Abstract

The purposes of this research consist of 1) analyzing the learner personality by using HABITscan of Secondary 6 students in PrakhonchaiPittayakom school, 2) using the results of learner personal analyzing as a preliminary data in planning teaching activities, and 3) improving the teaching quality of the Guidance activities subject. The sample groups in this

research include of 443 Secondary 6 students in academic year 2021 which have been specific selected. The instruments in this research are the online version of HABITscan program and google form. The percentage is used as research statistic values. The results of this research show that 1) the most common personality is the Supporter personality (Green color, 161 students or 30.26 %) and the least personality is the Commander personality (Red color, 8 students or 1.50 %); however, there are 89 students with duplicate personality, 2) the analyzing results can be used to design the active learning activities, and 3) the students are more interested in participating the guidance activities which can give them with more opportunity for an admission according to their aptitudes, abilities and interests.

Keywords : The Learner Personality Analysis by using the Personal Analytic Program HABITscan

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดโคดาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Development of Recorder Skill Drills Based on Kodaly's Approach for Prathomsuksa 5 Student

ประจวบ บุรณ์เจริญ¹ ธนพล ตีรชาติ² จิติ ปัญญาอินทร์³

¹นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาคอนกรีตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Prajuab31112525@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ สาขาคอนกรีตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

thanapon@bru.ac.th

thiti.py@bru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดโคดายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคดายให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 (80/80) 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ กลุ่มประชากร 278 คน กลุ่มตัวอย่าง 29 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย 1) แบบทดสอบระหว่างเรียน 2) แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ และ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ 1) ร้อยละ 2) ค่าเฉลี่ย และ 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.52/81.31 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ระดับพึงพอใจมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 ระดับพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ : ขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โคดาย แบบฝึกทักษะ

Abstract

Research entitled "The Development of Recorder Flute Blowing Skill Drills based on Kodaly's Approach for Prathomsuksa 5 Students aimed to 1) develop the drills for recorder-flute blowing skill by using Kodaly's approach to meet the $E1/E2$ (80/80) efficiency value complied with criterion set, 2) compare the learning achievement before and after learning, and 3) study students' satisfaction towards the recorder blowing skill drills. The population was 278 students; the samples were 29 students selected by purposive sampling. The research

instruments were 1) pre-test, 2) Recorder flute blowing skill drills 3) lesson plan, and 4) learning achievement test.

The results of the study show that: 1) The recorder flute blowing skill drills had efficiency value at 82.52/81.31 which was higher than the criterion set. 2) The learning achievement of post-test was significantly higher than pre-test at the .05 level, and 3) The overall satisfaction of students was at 4.66 and the standard deviation was at 0.55 meaning at the highest level.

Keywords : Recorder, Kodaly, Skill Exercises

1. บทนำ

ดนตรีถือเป็นการแสดงออก ในด้านความรู้สึก และอารมณ์ของมนุษย์ ซึ่งดนตรีมีบทบาทต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อน และพัฒนาประเทศ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความสอดคล้องกับรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยมีวิชา ดนตรีอยู่ในสาระที่ 2 ประกอบด้วยมาตรฐาน 2 ส่วน ได้แก่ ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่าง สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 182) วิชาดนตรีเป็นวิชาหนึ่ง เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรีย์ภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิต มนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ ตลอดจนการนำไปสู่ การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบ อาชีพได้

ขลุ่ยรีคอร์เดอร์เป็นเครื่องดนตรีสากลประเภทหนึ่งที่มีขนาดเล็ก ไม่ต้องปรับจูนเสียง อีกทั้งราคาถูก นักเรียนสามารถซื้อเป็นของตนเองได้ ฝึกซ้อมที่บ้านได้ เป็นเครื่องดนตรีที่เป็นพื้นฐานในการเล่นเครื่องดนตรี อื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์กับตัวนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยกิจกรรมการเรียนการสอนขลุ่ยรีคอร์เดอร์นั้น นักเรียนจะได้พัฒนาในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ไปพร้อม ๆ กับกระบวนการเรียนเรียนรู้ ซึ่งใน ด้านความรู้ นักเรียนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของขลุ่ยรีคอร์เดอร์ และทฤษฎีดนตรีสากล ซึ่งใช้ ในการอ่านโน้ตเพลง ด้านทักษะ นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ มีสมาธิ มีระเบียบวินัย มีความอดทนมุ่งมั่นในการฝึกซ้อมในการฝึกซ้อม มีความกล้าแสดงออก สามารถบรรเลงในที่สาธารณะได้ ด้าน เจตคติ นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือเพื่อนภายในกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อบรรเลงบทเพลงร่วมกัน (อัศวิน นาคี. 2563, มิถุนายน 28)

การเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนบ้านโคกไทร ยังขาดครูผู้สอนที่มีทักษะทางดนตรี ซึ่งครูผู้ ที่รับผิดชอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะนั้นเป็นครูที่ไม่ได้จบตรงเอก หรือเป็นเอกที่อยู่ในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ เช่น โรงเรียนในเครือข่ายตาตุ่มจรรย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ สถานที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล ประกอบด้วยโรงเรียนในเครือข่ายทั้งหมด 11 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนบ้านโคกไทร 2) โรงเรียนบ้าน

จารย์ 3) โรงเรียนบ้านอังกอล 4) โรงเรียนบ้านนาทมอญ 5)โรงเรียนบ้านปวงตึก 6) โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ 7) โรงเรียนสตรีวิทยาสมาคม 8) โรงเรียนบ้าน คณา 9) โรงเรียนบ้านโพธิ์ 10)โรงเรียนบ้านภูมินิยมพัฒนา และ 11) โรงเรียนบ้านตาแตรวทพัตต์ ซึ่งมีเพียงโรงเรียนบ้านจารย์เพียงโรงเรียนเดียวเท่านั้นที่มีครูคนตรีที่จบตรงเอก ไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียนที่ขาดโอกาสการเรียนรู้ทางด้านคนตรี ดังนั้นการเรียนการสอนคนตรีเบื้องต้นที่จะเป็นพื้นฐานทางคนตรีที่ดีแก่เด็กนักเรียน คือ การเรียนขลุ่ยรีคอร์เตอร์ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสม สำหรับนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยนักเรียนสามารถบรรเลงแบบเดี่ยว หรือบรรเลงร่วมกันเป็นวง สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางคนตรีภายในโรงเรียนได้ ค่อยอดเป็นวงดุริยางค์ไว้ร่วมบรรเลงกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และชุมชนได้ (สัมพันธ์ พันธุ์พิมพ์. 2563)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เตอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพขึ้น เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เตอร์ของนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เตอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/ E_2 (80/80)
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการใช้แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เตอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เตอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เตอร์ตามแนวคิด โคคายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประเด็นในการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนในเครือข่ายตามจารย์ ตำบลบ้านจารย์อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประกอบด้วยโรงเรียน 11 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 278 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกไทร ตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 29 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 5 ชนิด ดังนี้

- 2.1 แบบทดสอบระหว่างเรียน ใช้ในการทดสอบระหว่างเรียนประกอบแผนจัด การเรียนรู้ที่ 1 และ 2 จำนวน 2 ชุด

2.2 แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แบบฝึกทักษะ

2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 แผน ใช้เวลาในการสอน รวม 7 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแนวคิดโคตคายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1 ระยะก่อนทดลอง

3.1.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกไทร ตำบลบ้านจารย์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

3.1.2 ชี้แจงขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อธิบายความสำคัญ และประโยชน์ในการเรียนรู้ และสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างครู และนักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1.3 ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบในข้อ 2.4

3.2 ขั้นตอนทดลอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนที่กำหนดด้วยแผนการเรียนรู้ 7 แผน ใช้เวลา 7 ชั่วโมง หลังจากเรียนครบตามกำหนดเวลาแล้ว ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกันที่ใช้ในการวัดผลก่อนการเรียน (ในข้อ 2.4) พร้อมด้วยการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.3 ขั้นสรุป นำคะแนนที่ได้ทั้งหมดวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ย รีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่า $t - test$ (Dependent Samples)

4.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ เพื่อแปลผลข้อมูล

5. สมมุติฐาน

5.1 แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 (80/80)

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

4. ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดโคคายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถสรุปผลการศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังนี้

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80

ประสิทธิภาพ	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	P
ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1)	29	120	103.89	82.52
ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2)	29	20	16.27	81.37
ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.52/81.37				

จากตารางที่ 1 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรียนบ้านโคกไทร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 29 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 82.52 และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 81.37 แสดงว่า แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.52/81.37 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกไทร

การทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	t
ก่อนเรียน (Pretest)	29	4.37	1.24	345	41.512*
หลังเรียน (Posttest)	29	16.27	1.00		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรียนบ้านโคกไทร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 29 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน เท่ากับ

4.37 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.24 หลังเรียน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00 หมายความว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรียนบ้านโคกไทร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 29 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรียนบ้านโคกไทร ปีการศึกษา 2563 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามแนวคิดของโคคายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	นักเรียน (N) = 29		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย ทำให้การฝึกเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ง่ายขึ้น	4.62	0.49	มากที่สุด
2. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย มีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย	4.62	0.49	มากที่สุด
3. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย เป็นประโยชน์ต่อผู้ฝึกเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์	4.62	0.49	มากที่สุด
4. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย เหมาะสำหรับผู้เริ่มเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยสอนจากง่ายไปยาก	4.68	0.47	มากที่สุด
5. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย มีเทคนิควิธีที่หลากหลายช่วยเสริมสร้างพัฒนาการการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์	4.55	0.74	มากที่สุด
6. ฉันชอบฝึกแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย	4.75	0.51	มากที่สุด
7. ฉันฝึกซ้อมแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคายทุกวัน	4.72	0.53	มากที่สุด
8. ฉันชอบบทเพลงที่ครูนำมาให้ฝึกเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์	4.62	0.62	มากที่สุด
9. ฉันชอบร้องโน้ตเพลงที่ครูนำมาให้ฝึกเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์	4.65	0.67	มากที่สุด
10. การร้องโน้ตช่วยให้ฉันจำเพลงและเสียงของโน้ตได้เร็วขึ้น	4.44	0.74	มาก
11. ฉันชอบอ่านสัญลักษณ์จังหวะ	4.58	0.68	มากที่สุด
12. การอ่านสัญลักษณ์ช่วยให้ฉันจำจังหวะของบทเพลงได้ง่ายขึ้น	4.72	0.53	มากที่สุด
13. ฉันชอบเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์พร้อมกับสัญลักษณ์มือ	4.65	0.67	มากที่สุด
14. การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ตามสัญลักษณ์มือช่วยให้ครูไม่ต้องออกเสียง ทำให้ฉันมีสมาธิในการเป่าพร้อมกันกับเพื่อน ๆ	4.65	0.61	มากที่สุด
15. ฉันมีความสุขในการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย	4.62	0.62	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	นักเรียน (N) = 29		
	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
16. การสอนของครูช่วยให้นักเรียนประเมินขอบเขตของตนเองเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขผลงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น	4.89	0.31	มากที่สุด
17. การสอนของครูทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน	4.86	0.35	มากที่สุด
18. การสอนของครูทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง	4.72	0.59	มากที่สุด
19. ครูคอยแนะนำนักเรียนในการฝึกซ้อม และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้	4.79	0.41	มากที่สุด
20. ครูมักชมเชยและให้กำลังใจในการฝึกซ้อมอยู่เสมอ	4.48	0.51	มาก
เฉลี่ย	4.66	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเรียนบ้านโคกไทร ปีการศึกษา 2563 จำนวน 29 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55

5. อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และมีข้ออภิปรายผลการศึกษิตดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.52/81.31 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเกณฑ์ร้อยละดังกล่าว หมายความว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด สามารถทำคะแนนระหว่างเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคคาย และแบบทดสอบย่อยได้คิดเป็นร้อยละ 82.52 และสามารถทำคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.31 ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ E1/ E2 (80/80) สอดคล้องกับ วิไลพร ภูมิเขต (2560) ได้พัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โดยใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบ แบบฝึกทักษะ ผลการศึกษิตพบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการปฏิบัติประกอบแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.53/85.97 และยังสอดคล้องกับ จิระพงษ์ ประภาโส (2562) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามทฤษฎีของโซลตาน โคคาย ผลการศึกษิตพบว่า แผนการจัดการศึกษิตการเรียนรู้ เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามทฤษฎีของโซลตาน โคคาย ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.06/91.06 สอดคล้องกับ อิกทัง ยัง สอดคล้องกับ ฉัตรพล สุดเนตร (2562) ได้ศึกษาการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนปฏิบัติรีคอร์เดอร์ แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ด้านกระบวนการของชุด

การสอน ซึ่งประกอบด้วยแผนการสอนจำนวน 3 ชุดมีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 81.14/88.65 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตยา ที่นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งความรู้ด้านทฤษฎี และด้านการปฏิบัติ โดยมีกระบวนการสอนที่ใช้แนวคิดของโคตยาที่เน้นในด้านการรื้อฟื้น การใช้สัญลักษณ์มือ สัญลักษณ์จังหวะ ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ วรรณดุษณี วรรณารุณ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้กิจกรรมดนตรีตามทฤษฎีของโคตยา ที่มีต่อทักษะทางดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีทักษะทางดนตรีมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามทฤษฎีของโคตยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ ทองมา นิลสิงขรณ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกพัฒนา แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรวมไทยพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สุภาสินี ธีระพันธ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลการเรียนซ้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีสอนที่ปรับปรุงจากวิธีสอนดนตรีแบบโคตยากับกลุ่มที่ใช้วิธีสอนปกติ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 50 จังหวัดขอนแก่น พบว่า การทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงจากวิธีการสอนแบบโคตยา นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 25.30 คะแนน และ 24.00 คะแนนตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ สอดคล้องกับวรางคณา จูเจริญ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการซ้ำของ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแนวคิดของโคตยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีร่วมกับแนวคิดของโคตยา สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่ออยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 เมื่อจำแนกเป็นด้านที่ใช้ในการประเมิน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู หัวข้อ การสอนของครูช่วยให้ นักเรียนประเมินข้อบกพร่องของตนเองเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขผลงานของตนให้ดียิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.89 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.31 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยการประเมินสูงที่สุดรองลงมา คือ ด้านผู้เรียน หัวข้อ ฉันชอบฝึกแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโคตยา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 และด้านสุดท้ายที่มีค่าเฉลี่ยการประเมินสูงสุด คือด้านเนื้อหา หัวข้อ แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ เหมาะสำหรับผู้เริ่มเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ โดยสอนจากง่ายไปยาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.68 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.47 ซึ่งโดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับ มากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิภาวรัตน์ คูคิด (2555) ที่ศึกษาการ

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางดนตรี เรื่องการบรรเลงดนตรีไทยเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ของโศลกาน โศคาย และแนวคิดของชินอิชิ ชูซูกิ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ มาริยา บัณณะกิจการ (2556) ที่ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโศคายสำหรับผู้เรียนเปียโนพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยระดับความพึงพอใจหลังการเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

6. สรุปผล

จากการนำแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโศคาย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโศคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.52/81.31 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโศคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโศคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55

7. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามแนวคิดของโศคาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบ่งเป็น 6 ประเด็นดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 1.1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแบบฝึกทักษะกับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ในรายวิชาเพิ่มเติม
 - 1.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนดนตรี
 - 1.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดฝึกทักษะในการจัดการเรียนการสอนดนตรี
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรนำแนวคิดของโศคาย ไปใช้กับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ในการจัดการเรียนรู้ เช่น เครื่องดนตรีไทย หรือดนตรีพื้นบ้าน เป็นต้น
 - 2.2 ควรนำเพลงพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดของโศคาย เช่น เพลงพื้นบ้านภาคกลาง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ และเพลงพื้นบ้านภาคใต้ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิระพงษ์ ปะกาโส. (2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ตามทฤษฎีของโซลิตาน โคตาย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ฉัตรพล สุตเนตร. (2562, กรกฎาคม-ธันวาคม). “การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนปฏิบัติรีคอร์เดอร์แบบรวมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยนาฏศิลป์.” *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 6(2) : 31 - 39.
- ทองมา นิลสิงขรณ์. (2554, มกราคม-มิถุนายน). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองใน การเลือกพัฒนา แบบฝึกทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรวมไทยพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก.” *วารสารสารสนเทศ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*. 12(1) : 18 - 26.
- มาธิยา บัณฑิตกิจกร. (2556). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคตายสำหรับผู้เรียนเปียโนวัยผู้ใหญ่ตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ดนตรีศึกษา). กรุงเทพฯ : สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณดุณี วรรณารุณ. (2553). *ผลการใช้กิจกรรมดนตรีตามทฤษฎีของโคไตที่มีต่อทักษะทางดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรางคณา จูเจริญ. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการขบร่องโดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแนวคิดของโคตาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิภาวรัตน์ คู่คิด. (2555). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะทางดนตรี เรื่อง การบรรเลงดนตรีไทยเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลิตาน โคตายและแนวคิดของชินอิชิ ชูซูกิ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สัมพันธ์ พันธุ์พิมพ์. (2563). *ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2563, จาก : <http://www.data.bopp-obec.info.html>.
- สุภาสินี ถิระพันธ์. (2558). *การเปรียบเทียบผลการเรียนขบร่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีสอนซึ่งปรับปรุงจากวิธีสอนดนตรีแบบโคตายกับกลุ่มที่ใช้วิธีสอนปกติ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 50 จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ : ศป.ม. (ศรียางศิลป์). มหาสารคาม : วิทยาลัยศรียางศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัศฉิน นาคี. (2563, มิถุนายน 28). *อาจารย์ประจำสาขาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. สัมภาษณ์.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง ค่าวัดทางสถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์

The Development of Mathematics Skill Exercises on Statistical Measure
for Matthayomsuksa VI Students
by Using the Student Teams–Achievement Divisions (STAD)

กฤษณา ไสยาศรี¹ สุชาติ หอมจันทร์² ทศวิน โขรัมย์³ สมนึก นครวงศ์³

¹ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
kritsana@lrp.ac.th

²อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Suchart.hj@bru.ac.th

^{3,4}ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
tassawinkhoram@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง ค่าวัดทางสถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง ค่าวัดทางสถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ค่าวัดทางสถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก จำนวน 40 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง ค่าวัดทางสถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มที่ไม่เป็นอิสระกัน (Dependent Sample Test) ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง ค่าวัดทางสถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.98/80.83 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง ค่าวัดทางสถิติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ มีสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แบบฝึกทักษะ คณิตศาสตร์ การเรียนรู้แบบร่วมมือ

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop mathematics skill exercises on statistical measure for matthayomsuksa VI students by Using The Student Teams–Achievement Divisions (STAD) 2) to compare the mathematics learning achievement before and after the experiment and 3) to study satisfaction of matthayomsuksa VI students. The sample consisted of 40 students in matthayomsuksa 6/5 who were cluster random sampling from matthayomsuksa VI students of Lahansairatchadapisek School. The research tools were composed of a mathematics skill exercises, achievement test and questionnaire. The statistics employed were percentage, mean and standard deviation E_1/E_2 and t-test dependent samples. The research results revealed as follows: 1) The efficiency of mathematics skill exercises for statistical measure by Using The Student Teams–Achievement Divisions (STAD) was obtained 82.98 / 80.83 2) The mathematics learning achievement of Matthayomsuksa VI students was significantly higher than before the experiment using mathematics skill exercises at the .05 level. and 4) the satisfaction of Matthayomsuksa VI students using mathematics skill exercises was at the high level.

Keywords : Skill Exercises, Mathematics, Cooperative Learning

การพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ โรงเรียนบ้านปะตัญวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

Developing Brain Skills for a Successful Life in Preschool Children
by Using a Series of STEAM Learning Activities According to the Way
of Ban Pa That Bu Wittaya School,
Buriram Primary Educational Service Area Office 2.

ลำภา ควงกระจาย¹

โรงเรียนบ้านปะตัญวิทยา สพป.บุรีรัมย์ เขต 2
samphao25022517@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนบ้านปะตัญวิทยา 2) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ
พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย 3) ทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตาม
วิถีชุมชนบ้านปะตัญ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย 4) ประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง
คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 18 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านปะตัญ
วิทยา ที่ผ่านมานั้นเน้นการจัดประสบการณ์ด้านวิชาการเป็นสำคัญ เด็กปฐมวัยมีทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ
อยู่ในระดับต่ำ 2) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษา STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ ที่พัฒนาทักษะ
สมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จที่พัฒนาขึ้น มีจำนวน 12 ชุด 3) เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่แสดงถึงทักษะสมองเพื่อชีวิต
ที่สำเร็จในระดับสูงและเด็กปฐมวัย มีทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลการประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะ
ตัญ พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับ
มากที่สุด ครูได้รับรางวัลชนะเลิศระดับดีเยี่ยมวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการพัฒนาเด็ก
ปฐมวัย จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสำคัญ : สเต็มศึกษา ทักษะทางสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ เด็กปฐมวัย ชุดกิจกรรม

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the condition of the learning
experience management of preschool children at Ban Pa That Bu Wittaya school. 2) develop

a STEAM Education learning activity series according to the way of Ban Pa That Bu community, that develops brain skills for a successful life of preschool children. 3) to implement a STEAM Education learning activity series according to the way of Ban Pa That Bu community, that develops brain skills for a successful life of preschool children. 4) to assess a STEAM Education learning activity series according to the way of the Ban Pa That Bu community, that develops brain skills for a successful life of preschool children. The samples were 18 preschool children in Kindergarten Year 3,

The results of the research found that: 1) In the past, the condition of the learning experience of preschool children at Ban Pa That BuWittaya School, the focus was mainly on organizing academic experience. Preschool children had low levels of brain skills for a successful life. 2) There were 12 STEAM Education learning activity series, according to the way of Ban Pa That Bu community. 3) The results of the experiment using a series of STEAM Education learning activity, found that preschool children's behaviors showing their brain skills for a successful life, after the experiment was significantly higher than before the experiment statistically at .01 level according to the way of Ban Pa That Bu community. 4) The results of the assessment of the STEAM Education learning activity series, found that parents were satisfied with the development of brain skills for a successful life of preschool children at the highest level, according to the way of Ban Pa That Bu community. The teacher received the award for best practices in preschool children development at the district level, from the Office of the Basic Education Commission.

Keywords : STEAM Education, Brain Skills for Successful Life, Preschool, Activity Series

1. บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2579 กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยให้การศึกษาเป็นเครื่องมือ/กลไกในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณลักษณะนิสัย/พฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีองค์ความรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการดำรงชีวิต (Life Skill) มีความสามารถและสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในการพัฒนาประเทศและดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยและมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาการเรียนรู้ มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

แนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ต้องมีการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง เพราะการพัฒนาของสมองทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับการพัฒนา

ทักษะทางสมองของเด็ก ต้องจัดให้เด็กได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง (Active Learning) เป็นการบูรณาการสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม ศิลปะและคณิตศาสตร์ ในกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาทั้ง 5 วิชา กับชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย (สุภัท โอฟ้าพิริยกุล, 2562)

ปัจจัยในการดำเนินชีวิตประจำวันส่งผลต่อสภาพสมองของเด็กปฐมวัยทั้งปัจจัยทางบวกที่ทำให้สมองเติบโตและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและปัจจัยทางลบที่ต้องระมัดระวังหรือหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสภาพสมอง ซึ่งเด็กในวัยนี้เป็นวัยสำคัญแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะสมองด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีอิสระในการแสดงออก ได้ลงมือกระทำ ด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์เดิม เป็นการจัดประสบการณ์ที่เน้นทักษะทางสมอง สามารถช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตัวเอง มีการคิด กล้าทำ อันเป็นรากฐานสำคัญให้เด็กเกิดการพัฒนาให้เหมาะสมกับวัย เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในอนาคตต่อไป ผู้ปกครองและครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างโอกาสให้กับเด็กผ่านกระบวนการจัดศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น ส่งผลให้เด็กเกิดทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) 3 กลุ่ม คือ 1) ทักษะพื้นฐาน 2) ทักษะการกำกับตนเอง 3) ทักษะการปฏิบัติ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่เด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมและความสามารถ มีความรู้ เกิดทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต (กระทรวงยุติธรรม, 2561)

การจัดการเรียนรู้นั้นต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดโดยต้องมีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้กับนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสื่อการเรียนรู้หลายอย่างประกอบกัน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้เร็วขึ้น ช่วยให้เกิดการถ่ายทอดความคิด การตอบสนองของความแตกต่างระหว่างผู้เรียนในด้านความสามารถในการเรียน ความสนใจและความถนัดทางการเรียนที่ไม่เท่ากัน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยลดภาระของผู้สอน โดยผู้สอนแนะนำในแต่ละขั้นตอน มีผลชัดเจนที่ผู้เรียน การนำชุดกิจกรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างเชื่อถือได้และเป็นประโยชน์เพื่อตอบสนองการเรียนการสอนรวมทั้งพัฒนาการศึกษาได้อีกด้วย (นิพล อินนอก, 2552)

จากความสำคัญของทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนระดับปฐมวัยของโรงเรียนบ้านประทัดบุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จึงได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีบ้านประทัดบุโรงเรียนบ้านประทัดบุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยให้เกิดทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะพื้นฐาน ทักษะการกำกับตนเองและทักษะการปฏิบัติ อันจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านประทัดบุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านประทัดบุ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านประทัดบุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3. เพื่อทดสอบใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตบกุ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านปะตบกุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

4. เพื่อประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตบกุ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านปะตบกุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านปะตบกุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตบกุ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านปะตบกุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตบกุ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านปะตบกุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตบกุ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านปะตบกุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านปะตบกุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้อง

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านปะตบกุวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 18 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตบกุ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย จำนวน 12 ชุด มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตบกุ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย จำนวน 12 แผน ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ 20 นาที กิจกรรมสร้างสรรค์ 40 นาที สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3. แบบสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย จำนวน 9 ข้อ

4. แบบประเมินการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ

5. แบบวัดความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญญูเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.34-0.86 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กปฐมวัย โดยการบันทึกพฤติกรรมแต่ละคนเป็นรายด้านแล้วหาข้อสรุป

2. วิเคราะห์การพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญญูเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยใช้ E_1/E_2

4. เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญญู ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยใช้การทดสอบ t-test (Dependent)

5. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อที่มีต่อผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญญูเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7. ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษา STEAM ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก่อนใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษาตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญญู เพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย

ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ของเด็กปฐมวัย	ก่อนการทดลอง			การแปล ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	
1. ความจำเพื่อใช้งาน	1.56	0.28	31.11	ต่ำ
2. การยั้งคิด	1.61	0.42	32.22	ต่ำ
3. การยืดหยุ่นความคิด	1.72	0.37	34.44	ต่ำ
4. การจดจำใส่ใจ	1.52	0.23	30.37	ต่ำ
5. การควบคุมอารมณ์	1.52	0.31	30.37	ต่ำ
6. การติดตามประเมินตนเอง	1.59	0.33	31.85	ต่ำ

ตาราง 1 (ต่อ)

ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ของเด็กปฐมวัย	ก่อนการทดลอง			การแปล ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	
7. การริเริ่มและลงมือทำ	1.61	0.38	32.22	ต่ำ
8. การวางแผนจัดระบบดำเนินการ	1.46	0.28	29.26	ต่ำ
9. การมุ่งเป้าหมาย	1.54	1.54	30.74	ต่ำ
รวมเฉลี่ย	1.57	0.46	31.40	ต่ำ

จากตาราง 1 พบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ เพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ทั้ง 9 ทักษะ นักเรียนปฐมวัยมีคะแนนทักษะทางสมองในระดับต่ำ (\bar{X} = 1.57, S.D. = 0.46)

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นมี จำนวน 9 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 ยางยืด ย้ายของ ชุดที่ 2 สนามเต็งคิ่ง ชุดที่ 3 สไลด์เคอร์ทาบกล้วย/ไม้ไผ่ ชุดที่ 4 รถเคลื่อนที่ด้วยแรงผลัก ชุดที่ 5 ของเล่นจากใบมะพร้าว ชุดที่ 6 สีสันจากธรรมชาติ ชุดที่ 7 ขนมนางเล็ด ชุดที่ 8 เรือบรรทุกของมหัศจรรย์ ชุดที่ 9 น้ำหายไปไหน ชุดที่ 10 ธนาคารน้ำใต้ดิน ชุดที่ 11 ฝ่ายน้ำล้น ชุดที่ 12 บุรุษย่น้ำกิน ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมโดยรวมดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษา STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ เพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย

คะแนนระหว่างการจัดประสบการณ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ TEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ					คะแนนหลังการจัดประสบการณ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ				
N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
18	60	53.48	1.67	89.14	18	5	4.31	0.24	86.26

จากตาราง 2 พบว่า คะแนนระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ TEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 53.48 คิดเป็นร้อยละ 89.14 และคะแนนหลังการจัดประสบการณ์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.31 คิดเป็นร้อยละ 86.26 ดังนั้น ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ TEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.14/86.26

3. ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ เพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตักบู เพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย

ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ของเด็กปฐมวัย	คะแนนการสังเกตพฤติกรรม หลังการทดลอง			การแปล ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	
1. ความจำเพื่อใช้งาน	4.22	0.54	84.44	สูง
2. การยั้งคิด	4.26	0.44	85.19	สูง
3. การยืดหยุ่นความคิด	4.24	0.59	84.81	สูง
4. การจดจ่อใส่ใจ	4.44	0.46	88.89	สูง
5. การควบคุมอารมณ์	4.39	0.43	87.78	สูง
6. การติดตามประเมินตนเอง	4.35	0.40	87.04	สูง
7. การริเริ่มและลงมือทำ	4.22	0.49	84.44	สูง
8. การวางแผนจัดระบบดำเนินการ	4.17	0.40	83.33	สูง
9. การมุ่งเป้าหมาย	4.52	0.55	90.37	สูงที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.31	0.48	86.26	สูง

จากตาราง 3 พบว่า ภาพรวมหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตักบู เพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ทั้ง 9 ทักษะ นักเรียนมีทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จอยู่ในระดับสูง (\bar{X} = 1.57, S.D. =0.46)

4. ผลการเปรียบเทียบทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตักบู ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเพื่อเปรียบเทียบทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนกับหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตักบูเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย

การทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	df	t	p
ก่อนจัดประสบการณ์	18	1.57	0.46	17	41.22	.000
หลังจัดประสบการณ์	18	4.31	0.48			

p <.01

จากตาราง 4 พบว่า ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยจากคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะทิวเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสมองของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะทิวเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสมองของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบตามวิถีชุมชนบ้านปะทิวเพื่อพัฒนาทักษะสมอง เพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย

ที่	พฤติกรรม	ระดับความพึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D	การแปลผล
1	ผู้ปกครองมอบหมายงาน เด็กสามารถจำและปฏิบัติได้ถูกต้องตามที่ผู้ปกครองมอบหมาย และสามารถปฏิบัติด้วยตนเองจนสำเร็จ	4.84	0.38	มากที่สุด
2	เมื่อผู้ปกครองสนทนาเรื่องราวต่างๆ กับเด็กเด็กสามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดได้	4.89	0.32	มากที่สุด
3	เด็กตั้งใจฟังผู้ปกครองอธิบายและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมจนสำเร็จภายในเวลาที่กำหนด โดยไม่รบกวนผู้อื่น	4.79	0.43	มากที่สุด
4	เด็กมีสมาธิในงานที่ได้รับมอบหมาย	4.89	0.32	มากที่สุด
5	เด็กไม่มีปัญหาเมื่อผู้ปกครองเปลี่ยนกิจกรรมตามแผน	4.74	0.46	มากที่สุด
6	เมื่อเด็กถูกเพื่อนปฏิเสธไม่ให้อุปกรณ์กิจกรรม เด็กสามารถเปลี่ยนไปปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ ได้ โดยไม่มีอารมณ์โกรธ อารมณ์หงุดหงิดและอารมณ์ฉุนเฉียว	4.84	0.38	มากที่สุด
7	เมื่อเด็กปฏิบัติกิจกรรม เด็กมีช่วงความสนใจจดจ่อกับงานที่เหมาะสมกับวัยเด็ก 5 ปี 10-15 นาที	4.68	0.49	มากที่สุด
8	เมื่อผู้ปกครองมอบหมายให้ปฏิบัติกิจกรรมเด็กมีความสนใจ ตั้งตัวและจดจ่อในสิ่งนั้น ๆ	4.79	0.43	มากที่สุด
9	เมื่อเด็กเจอปัญหาขณะปฏิบัติกิจกรรม สามารถควบคุมอารมณ์เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา	4.37	0.49	มากที่สุด
10	เด็กสามารถระงับอารมณ์ตื่นเต้นจากการวิตกกังวลและสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง	4.84	0.38	มากที่สุด
11	สามารถตรวจสอบตนเองเพื่อให้ทราบจุดอ่อนและจุดแข็งของตนเอง เช่น อารมณ์ พฤติกรรม และผลจากอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองกระทบต่อผู้อื่นอย่างไร	4.68	0.49	มากที่สุด
12	เมื่อเกิดความผิดพลาดขณะปฏิบัติกิจกรรม เด็กสามารถรู้วิธีการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น	4.79	0.43	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	พฤติกรรม	ระดับความพึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D	การแปลผล
13	เมื่อตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมใด สามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมทันที	4.37	0.49	มากที่สุด
14	เด็กสามารถริเริ่มคิด และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจนเสร็จ และมีผลงาน	4.84	0.38	มากที่สุด
15	เด็กสามารถวางแผนการปฏิบัติกิจกรรม กำหนดเป้าหมาย กำหนดขั้นตอน และการประเมินผล	4.68	0.49	มากที่สุด
16	เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมเสร็จตามเวลาที่กำหนด	4.68	0.43	มากที่สุด
17	เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมจนสำเร็จ ไม่ละทิ้งกลางคัน	4.37	0.49	มากที่สุด
18	เมื่อเด็กเจออุปสรรคขณะปฏิบัติกิจกรรม สามารถคิดหาวิธีการแก้ปัญหาใหม่	4.79	0.43	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.76	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า ในภาพรวมและรายชื่อผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะทางสมองของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะทิวเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยในระดับมากที่สุด($\bar{X}= 4.76, S.D. =0.41$)

6. ผลลัพธ์ที่เกิดจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะทิวเพื่อพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย

1. ครูได้รับรางวัลชนะเลิศระดับดีเยี่ยมรูปแบบ/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่ระดับภาค ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัย (ประเภทครูผู้สอน)
2. ครูได้รับรางวัลครูสุคต ปีการศึกษา 2562
3. ครูได้รับรางวัลครูดีในดวงใจ ปีการศึกษา 2563
4. ครูได้รับโลรางวัลครูผู้สอนดีเด่นประจำปี 2564 ระดับดีเด่นปฐมวัยจากคุรุสภา
5. ครูได้รับรางวัลครูผู้สอนยอดเยี่ยม ระดับก่อนประถมศึกษาด้านบริหารจัดการ (OBEC AWARDS) ระดับเหรียญเงิน ประจำปี 2564 จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. ครูได้รับรางวัลครูสุภาในจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปี 2564 ประเภทครู

8. อภิปรายผล

1. ผลศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับต่ำ จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กพบว่า ด้านความจำเพื่อใช้งาน เด็กไม่สามารถจำและปฏิบัติได้ถูกต้องตามที่ครูมอบหมายและไม่สามารถปฏิบัติด้วยตนเองจนสำเร็จ เมื่อครูสนทนาเรื่องราวต่างๆ เด็กไม่สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดได้ ด้านการยังคงคิดไตร่ตรอง เด็กไม่ตั้งใจฟังครูอธิบายและไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมจนสำเร็จภายในเวลาที่กำหนด ขาดความอดทนในการรอคอย ด้านการยืดหยุ่นความคิด เด็กจะมีปัญหาเมื่อครูเปลี่ยนกิจกรรมเด็กไม่สามารถเปลี่ยนไปปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ ได้โดยมีอารมณ์โกรธ อารมณ์หงุดหงิดและอารมณ์ฉุนเฉียว ด้านการใส่ใจจดจ่อ เด็กไม่สนใจจดจ่อกับสิ่งที่ทำ ด้านการ

ควบคุมอารมณ์ เด็กไม่สามารถควบคุมอารมณ์ ระวังอารมณ์ตื่นเต้นจากการวิตกกังวลและไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ด้านการติดตามประเมินตนเอง เด็กไม่สามารถรู้วิธีการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น ไม่สามารถประเมินผลงานของตนเองขาดการใช้เหตุผล ด้านการริเริ่มและลงมือทำด้วยตนเอง เด็กขาดความตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ไม่สามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมทันทีและไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจนเสร็จ ด้านการวางแผนและการดำเนินงาน เด็กไม่สามารถวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดไม่มีเป้าหมายขั้นตอน ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามการวางแผนได้ ด้านการมุ่งเป้าหมาย เด็กไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมจนสำเร็จ ละทิ้งกลางคันเมื่อเด็กเจออุปสรรค ขณะปฏิบัติกิจกรรม ไม่สามารถคิดหาวิธีการแก้ปัญหาใหม่ขณะเด็กปฏิบัติกิจกรรมแล้วเจอปัญหาที่ยืดเยื้อและยอมแพ้ สอดคล้องกับ Preda Ulita (2016) ที่อธิบายว่าทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ คือ กระบวนการทางจิตใจของบุคคลที่ส่งเสริมการจักระบบ การจดจ่อใส่ใจ การจดจำ คำแนะนำ การจัดการงานหลายอย่างให้สำเร็จ สมองจำเป็นต้องใช้ความสามารถเหล่านี้ในการกลั่นกรอง การวางแผนการทำงานก่อนหลัง การจดจำข้อมูลที่สำคัญสำหรับการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้ การควบคุม การยึดมั่นและการมีสมาธิที่แน่วแน่ระหว่างการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาและเรียนรู้ที่เหมาะสม ถึงแม้ว่าเด็กปฐมวัยจะไม่ได้มีทักษะเหล่านี้โดยธรรมชาติ แต่เด็กปฐมวัยเกิดมาพร้อมศักยภาพและการเจริญเติบโตและพัฒนาทักษะเหล่านี้ผ่านทางกรมปฏิบัติสัมพันธ์และการฝึกฝน

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตักบุ ที่พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 12 ชุด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.14/86.26 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ชุดกิจกรรมที่จัดทำขึ้นมีความสอดคล้องกับหลักสูตร จุดประสงค์การจัดประสบการณ์ ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ชุดกิจกรรมมุ่งการจัดกิจกรรมโดยการบูรณาการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของเด็ก สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก การดำรงชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสนใจของเด็ก เด็กสามารถลงมือทำได้ด้วยตนเองอย่างปลอดภัย สอดคล้องกับสุภัท โอฬาริวิกุล (2562) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในระดับปฐมวัย เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความรู้และทักษะต่างๆ โดยเฉพาะทักษะการคิดแก้ปัญหา เนื่องจากการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาเป็นการคิดที่ต้องใช้เหตุผลผนวกกับความรู้และประสบการณ์ในการหาแนวทางและลงมือแก้ปัญหา ซึ่งการคิดแก้ปัญหามีความสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตประจำวัน และเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้

3. ผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตักบุ พบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่แสดงถึงทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ 3 ทักษะ 9 ด้าน ในระดับสูง และเด็กปฐมวัยมีทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM เป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการลงมือทำ เพื่อให้เด็กมีโอกาสฝึกคิด วางแผน แก้ไขปัญหา เด็กได้ออกไปเรียนรู้ตามธรรมชาติของเขา อยากเล่นอะไรอยากทำอะไร ครูทำหน้าที่คอยดูแลพัฒนาการของเด็กว่าด้านไหนบกพร่องแล้วคอยช่วยเหลือกระตุ้นพัฒนาการ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2558) ที่ว่าการจัดกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นทักษะสมองเด็กปฐมวัย ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน ช่วยให้เด็กจดจำและสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำที่มีหลายขั้นตอนได้ การหลีกเลี่ยงสิ่งที่ยั่วเยว การตอบสนองที่หุ่นหันปล้นเล่น การปรับตัวได้เมื่อมีกฎระเบียบ การยึดมั่นในการแก้ปัญหา และการจัดการกับงานระยะยาวที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้การเรียนในชั้นเรียนประสบความสำเร็จ

4. ผลการประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ พบว่า เป็นชุดกิจกรรมที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษา (STEAM EDUCATION) ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมที่การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสเต็มศึกษา (STEAM EDUCATION) ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้ลงมือกระทำ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อาศัยประสบการณ์ตรงที่เด็กลงมือทำ สร้างสรรค์ชิ้นงาน แสวงหาความรู้ สร้างความรู้สร้างความคิดรวบยอดด้วยตนเอง และนำไปประยุกต์ในสถานการณ์ต่างๆ ทำให้เด็กเกิดทักษะ 9 ด้าน คือ 1) ความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) 2) การยับยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) 3) การยืดหยุ่นความคิด (Shifting) 4) การใส่ใจจดจ่อ (Attention) 5) การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) 6) การติดตามประเมินตนเอง (Self - Monitoring) 7) การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) 8) การวางแผนและการดำเนินงาน (Planning and Organizing) 9) การมุ่งเป้าหมาย ผู้ปกครองมีความไว้วางใจส่งลูกมาเรียนที่โรงเรียนบ้านปะตัญวิทยา เพิ่มขึ้นทุกปี สอดคล้องกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่เน้นให้บุคคลเกิดกระบวนการคิดของตนเองจนนำไปสู่การสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยครูไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสติปัญญาของเด็กได้ แต่ครูสามารถสร้างสถานการณ์ขัดแย้งให้เด็กเกิดภาวะไม่สมดุล เพื่อให้เด็กใช้ความพยายามในการปรับข้อมูลใหม่กับโครงสร้างทางสติปัญญาเดิมหรือประสบการณ์เดิมของเด็กที่มีอยู่แล้วมาสร้างเป็น ความรู้ใหม่ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข, 2548)

9. ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการทดลองทำให้ทราบว่า ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) สำหรับเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาจากการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยสามารถนำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นไปใช้ในการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) ความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) 2) การยับยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) 3) การยืดหยุ่นความคิด (Shifting) 4) การใส่ใจจดจ่อ (Attention) 5) การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) 6) การติดตามประเมินตนเอง (Self - Monitoring) 7) การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) 8) การวางแผนและการดำเนินงาน (Planning and Organizing) 9) การมุ่งเป้าหมาย (Gold - Directed Persistence)

2. ครูควรมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยการปฏิบัติจริง (Active Learning) โดยบูรณาการสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม ศิลปะและคณิตศาสตร์ ในกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาทั้ง 5 วิชา กับชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ดีงาม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญ ทดลองใช้กับในกลุ่มอายุอื่น

2. ควรเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จระหว่างการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ STEAM ตามวิถีชุมชนบ้านปะตัญกับวิธีการจัดกิจกรรมแบบอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงยุติธรรม. (2561). *EF ภูมิคุ้มกันชีวิตและป้องกันยาเสพติด*. กรุงเทพฯ : รักลูกกรุ๊ป จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- นิพล อินนอก .(2552). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และทักษะทางสังคมของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CAL Model*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์และเพียววี ยินดีสุข. (2548). *วิธีวิทยาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ
- สุภัค โสฟ้าพิริยกุล. (2562). STEAM EDUCATION : นวัตกรรมการศึกษาบูรณาการสู่การจัดการเรียนรู้. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*. 9(1) : 1-15.
- _____. (2563). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้มัลติมีเดีย เรื่อง ปรัชญาการนันทวิทยาสำหรับนักเรียนชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา*. 12(23) : 97-109.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). *EF ภูมิคุ้มกันชีวิตและป้องกันยาเสพติด คู่มือสำหรับครูอนุบาล*. กรุงเทพฯ : รักลูกบุ๊ค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560) *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Preda Ulita, A. (2016). Improving children's executive functioning by learning to play a musical instrument. *Bulletin of the Transilvania University of Brasov Series VIII*, 9(58), No 2 : 85–90.

ผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ ในกระบวนการวิชาค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู

The Effects of Online Learning Management with Gamification to Motivate Learning in Value and Attributes Teachers Course

นิสสรณ์ บำเพ็ญ¹ ผ่องพรรณ สิทธิชัย²

^{1,2}สาขาวิชาการศึกษาดนตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

nissorn@ru.ac.th

pongphun@ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในกระบวนการวิชาค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู และเพื่อประเมินระดับการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในกระบวนการวิชาค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนการวิชา EDU 1401 ค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 730 คน จากนักศึกษาที่ทำกิจกรรมหลังการเรียน เครื่องมือที่ใช้คือ 1. สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ 2. เกมออนไลน์ Quizizz 3. ห้องเรียนออนไลน์ Google Classroom 4. ห้องสนทนาออนไลน์ Line Open Chat 5. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และ 6. แบบประเมินความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) ระดับการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก และการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.46)

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ เกมมิฟิเคชัน กระตุ้นการเรียนรู้

Abstract

This research aimed to study the active online learning management with gamification to enhance motivation in value and attributes teachers course and 2) evaluate the effectiveness of online learning management with gamification to enhance motivation in value and attributes teachers course. The target participants recruited form the students of “values and attributes of teachers” course about seven hundred and thirty. The research

instruments consisted of learning materials, Quizizz, Google Classroom, Line Open Chat, pre-test, post-test and the questionnaire on the students' satisfaction toward online learning management with gamification to enhance motivation in value and attributes teachers course. The research findings can be summarized as follows :The student who studied with online learning management with gamification were found to be higher than the pre-test score with a statistical significance of .05 ($p < .05$) with post-test score. The student who studied with online learning management with gamification had a high level of satisfaction.

Keywords : Online Learning Management, Gamification, Enhance Motivation

1. บทนำ

จากสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 19 ในปัจจุบันทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจทุกประเภท ทั้งธุรกิจสินค้าอุปโภคบริโภค รวมถึง อุตสาหกรรมบริการ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคมอย่าง หลีกเลี่ยงไม่ได้ (จงกลณี วิทยา รุ่งเรืองศรี และภมรศรี แดงชัย (2563) นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการเรียนการสอนของไทยในทุกระดับชั้น ทำให้สถานศึกษาต้องถูกปิด เพื่อลดช่องทางการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ขณะที่รัฐบาลได้ออกประกาศและมีมาตรการเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส อาทิ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่ทั่วราชอาณาจักร กำหนดให้เว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ห้ามการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกประเภท เพื่อจัดการเรียนการสอน การสอบ ผีอกบรม หรือการทำกิจกรรมใด ๆ ที่มีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก และให้จัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและโปรแกรมออนไลน์ต่าง ๆ

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน คือ การประยุกต์ใช้กลไก ระบบ หรือองค์ประกอบของเกมบางประการในบริบทเดิมที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับเกม เกมมิฟิเคชันถูกนำมาประยุกต์ในภาคการศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้กลายเป็นกิจกรรมที่มีการแข่งขัน มีความท้าทาย ความสนุกสนาน ความน่าสนใจ และช่วยส่งเสริมความร่วมมือหรือการทำงานเป็นกลุ่มเป็นหมู่คณะของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันยึดหลักในการสร้างความสนุก ความท้าทายในการเล่นเกมที่ผู้เรียนในฐานะผู้เล่นแต่ละคนมีโอกาสที่จะได้เป็นทั้งผู้แพ้และผู้ชนะ โดยขึ้นอยู่กับความสำเร็จของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันยังมีการประยุกต์ใช้ระบบการมอบรางวัลเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนด้วย ซึ่งระบบการมอบรางวัลดังกล่าวจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตั้งใจและมีความพยายามในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (Kapp, 2012 : 217-224) นอกจากนี้ระบบการมอบรางวัลที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชันยังถือเป็นการตอบสนองต่อความต้องการหรือธรรมชาติของมนุษย์ที่มักจะมีความต้องการในการเอาชนะอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการที่ผู้เรียนได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกภาคภูมิใจ อันจะก่อให้เกิดแรงจูงใจรวมถึงความกระตือรือร้นและความพยายามที่จะทำกิจกรรมหรือทำภาระงานใหญ่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยพฤติกรรมของผู้เรียนที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีแรงจูงใจในการเรียนนี้จะส่งผลดีทำให้ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย (ตรัง สุวรรณศิลป์, 2564)

กระบวนการศึกษาคำนิยมและคุณลักษณะความเป็นครู มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการจัดการเรียนการสอน 3 รูปแบบด้วยกันคือ 1. การบรรยายในชั้นเรียน 2. การถ่ายทอดสดการบรรยาย (Cyber Classroom RU) 3. วีดีโอคำบรรยายย้อนหลัง Course on Demand (M-Learning) แต่เนื่องจากในสถานการณ์โควิดจึงทำให้ทางมหาวิทยาลัยยังคงการบรรยายในชั้นเรียนคงเหลือไว้แต่ การถ่ายทอดสดการบรรยาย (Cyber Classroom RU) และ วีดีโอคำบรรยายย้อนหลัง Course on Demand (M-Learning) ซึ่งการถ่ายทอดสดการบรรยายเป็นการสื่อสารทางเดียวที่นักศึกษาขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอน และส่งผลผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน และผู้สอนไม่สามารถตรวจสอบความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ จึงทำให้จำนวนผู้เรียนที่เข้าชั้นเรียนแบบถ่ายทอดสดการบรรยาย (Cyber Classroom RU) มีจำนวนลดลง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์โดยการนำกระบวนการเกมมิฟิเคชันมาใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด มีการทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น และเป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในกระบวนการศึกษาคำนิยมและคุณลักษณะความเป็นครู

2.2 เพื่อประเมินระดับการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในกระบวนการศึกษาคำนิยมและคุณลักษณะความเป็นครู

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนการวิชา EDU 1401 คำนิยมและคุณลักษณะความเป็นครู ประจำปีการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 891 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนการวิชา EDU 1401 คำนิยมและคุณลักษณะความเป็นครู ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 730 คน โดยเป็นนักศึกษาที่เข้าฟังการบรรยายและทำกิจกรรมผ่านการถ่ายทอดสดการบรรยาย Cyber Classroom RU รวมกับนักศึกษาที่เรียนรู้และทำกิจกรรมย้อนหลังผ่านวีดีโอคำบรรยายย้อนหลัง Course on Demand (M-Learning) ภายใน 24 ชั่วโมง

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเตรียมการ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ โดยศึกษาจากสภาพการเรียนเรียนที่ผ่านมา ศึกษากรอบแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ กระบวนการเกมมิฟิเคชัน

ขั้นที่ 2 พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยการออกแบบกิจกรรมและเครื่องมือจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในกระบวนการศึกษาคำนิยมและคุณลักษณะความเป็นครู นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์กำหนดเป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกหัวข้อเรียนรู้ที่จะทำการทดลองการเรียนรู้แบบออนไลน์

กิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ และเครื่องมือจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบไว้ กำหนดรูปแบบกิจกรรมการมอบหมายงาน และการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (post-test)
2. เกมออนไลน์ Quizizz ผู้วิจัยได้ออกแบบข้อคำถามและแบบทดสอบจากเนื้อหาในบทเรียน
3. ห้องเรียนออนไลน์ Google Classroom เพื่อใช้ในการเผยแพร่สื่อประกอบการเรียนรู้ การมอบหมายงาน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน รวมถึงแบบประเมินความพึงพอใจ
4. ห้องสนทนาออนไลน์ Line Open Chat เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างการบรรยายในชั้นเรียน

5. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันฯ ผ่านการพิจารณาและประเมินความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

ขั้นที่ 3 ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์และกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันฯ โดยได้ดำเนินการวิจัยตามแผนการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบไว้ ทดสอบความรู้ด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนผ่านห้องเรียนออนไลน์ Google Classroom บรรยายเนื้อหาการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านห้องเรียน Cyber Classroom RU ตอบคำถามและข้อสงสัยผ่านห้องสนทนาออนไลน์ Line Open Chat กิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยเกมออนไลน์ Quizizz ทดสอบความรู้หลังการจัดการเรียนรู้ และนักศึกษาสามารถเรียนรู้และทำกิจกรรมย้อนหลังผ่านวีดีโอคำบรรยายย้อนหลัง Course on Demand (M-Learning)

ขั้นที่ 4 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ทำการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันฯ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นที่ 5 สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันฯ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ต่อไป

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) 3) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC หรือ Index of Consistency) 4) การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (t-test dependent samples) การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันฯ โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม และรายข้อจากการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันฯ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในกระบวนวิชานิยามและคุณลักษณะความเป็นครู พบว่า ผู้ผ่านการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันฯ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	df	t	P
ก่อนเรียน	730	17.27	1.74	729	21.158*	0.00
หลังเรียน	730	26.03	1.56			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในกระบวนวิชาค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู

การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน พบว่านักศึกษาเข้าชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น การวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันซึ่งผู้วิจัยพิจารณาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียนที่มีการจัดการเรียนรูแบบปกติกับนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงจำนวนนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียน

	แบบปกติ			กระบวนการเกมมิฟิเคชัน	
	นักศึกษาที่ลงทะเบียน	นักศึกษาที่ฟัง	นักศึกษาที่รับชม	นักศึกษาที่ฟัง	นักศึกษาที่รับชม
	การบรรยายจากถ่ายทอดสดการบรรยาย (Cyber Classroom RU)	วีดีโอคำบรรยายย้อนหลัง Course on Demand (M-Learning) (ภายใน 24 ชั่วโมง)	การบรรยายจากถ่ายทอดสดการบรรยาย (Cyber Classroom RU)	วีดีโอคำบรรยายย้อนหลัง Course on Demand (M-Learning) (ภายใน 24 ชั่วโมง)	
จำนวน	891	256	110	612	212
ร้อยละ	100	28.73	12.34	68.69	23.79

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยต้องการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันพบว่าจำนวนนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน ทั้งฟังการบรรยายจากถ่ายทอดสดคำบรรยายและรับชมวีดีโอคำบรรยายย้อนหลังมีจำนวนนักศึกษาเข้าชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน

รายการประเมินความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ฯ มีผลต่อการเข้าชั้นเรียน	4.21	0.45	มาก
2. การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ฯ ทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน	4.35	0.46	มาก
3. การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ฯ ทำให้นักศึกษาสุขกับการเรียน	4.20	0.44	มาก
4. การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ฯ ทำให้นักศึกษามีความสนุกในการร่วมกิจกรรม	4.25	0.44	มาก
5. นักศึกษามีความรู้สึกเสียตายนหรือกังวลเมื่อไม่ได้เข้าชั้นเรียน	4.23	0.46	มาก
6. นักศึกษาที่ไม่ได้เข้าชั้นเรียนมีความสนใจที่จะดูวิดีโอย้อนหลัง	4.21	0.47	มาก
7. นักศึกษาที่ไม่ได้เข้าชั้นเรียนมีความสนใจที่จะดูวิดีโอย้อนหลังเร็วยิ่งขึ้น	4.15	0.45	มาก
8. อยากให้มีการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ฯ ในการการสอนครั้งต่อไป	4.20	0.47	มาก
รวม	4.23	0.46	มาก

การประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.46$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า นักศึกษาพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนมากยิ่งขึ้น สูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.46$) รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันทำให้นักศึกษามีความสนุกในการร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.245, S.D. = 0.44$) และอันดับสาม คือ นักศึกษามีความรู้สึกเสียตายนหรือกังวลเมื่อไม่ได้เข้าชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.46$)

5. อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในกระบวนวิชาค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความเข้าใจเนื้อหาและบทเรียนผ่านการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามกระบวนการเกมมิฟิเคชันได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมวดี วรรณกุล, ชวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ และฤทธิชัย อ่อนมิ่ง (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ ที่พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับชินนทร์ จิติเพชรกุล และประภาวรรณ สมุทรเผ่าจินดา (2564) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้เกมมิฟิเคชันเป็นฐานในรายวิชาการใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ พบว่าตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ระดับการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนภาพรวมอยู่ในระดับดี และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้เกมมิฟิเคชันเป็นฐานฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จากเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้แบบปกติกับนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน พบว่า นักศึกษาที่เข้าชั้นเรียนแบบปกติคิดเป็นร้อยละ 41.12 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด และพบว่ามีนักศึกษาเข้าชั้นเรียนร้อยละ 92.48 ซึ่งมีนักศึกษาเข้าชั้นเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 51.36 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเกมมิฟิเคชันช่วยสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งเกมมิฟิเคชันเป็นการนำเอา กลไกของเกมมาสร้างความน่าสนใจในการเรียนรู้ เพื่อสร้างแรงจูงใจและความน่าตื่นเต้นในการเรียนรู้ ทำให้ เกิดเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี มีกระบวนการที่ง่ายต่อการเข้าใจในสิ่งที่ซับซ้อน โดยใช้เหตุการณ์ใน ชีวิตประจำวันในความเป็นจริง มาจัดเป็นกิจกรรมในลักษณะของเกม (Seaborn, K., and Fels, D. I., 2015)

การประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้น การเรียนรู้ในกระบวนวิชาค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนรู้ฯ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กนกรัตน์ จิรสังจานุกูล และจิระนันท์ โทสิน (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนแบบเกมมิฟิเคชัน ของนักศึกษานิเทศศาสตร์ วิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาต่างคณะกันมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเกมมิฟิเคชัน ช่วยกระตุ้นให้อยากเขาเรียนและรู้สึกสนุกกับการ เรียนมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับลัดดาวรรณ จันทร์ใหม่ (2562) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการ เรียนรู้แบบผสมผสานบนฐานการคิดออกแบบเกมที่สร้างเสริมความมุ่งมั่นแน่วแน่ พบว่า ความพึงพอใจของ ผู้เรียนต่อใช้เกมมิฟิเคชันในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการนำเกมมิฟิเคชันมาใช้ จัดการเรียนรู้ นอกจากจะได้ความรู้แล้วผู้เรียนยังจะได้ความสุขและสนุกสนานเพิ่มขึ้นอีกด้วย

6. สรุปผล

ผลการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในกระบวนวิชา ค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วย กระบวนการเกมมิฟิเคชันเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ในกระบวนวิชาค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น โดยมีนักศึกษาเข้าชั้นเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชันคิดเป็นร้อยละ 92.48 ซึ่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 51.36 และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ฯ อยู่ในระดับมาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยกระบวนการเกมมิฟิเคชัน ผู้สอนต้องมีการวางแผนและเตรียม สื่อประกอบการเรียนรู้ให้พร้อมทั้งบทเรียนออนไลน์ แบบทดสอบ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ศึกษาทบทวนเรียนรู้ด้วย ตนเองควบคู่การเรียนรู้ในชั้นเรียน

7.2 ในการนำไปใช้ ผู้สอนควรมีการปรับเปลี่ยนการใช้เกมให้สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละบทเรียน เพื่อผู้เรียนจะได้มีความสุขสนุกสนาน หลากหลายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ จิรสังจานุกุลและจิระนันท์ โทสิน (2561) การศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนแบบเกมมิฟิเคชัน ของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. *วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ*, 2(1) 151-160
- จงกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี และภมรศรี แดงชัย. (2563). *คู่มือการจัดการโรงเรียนรับมือโควิด-19*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
- ชนินทร์ สุทธิเพชรกุล และประภาวรรณ สมุทรเฝ้าจินดา. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้เกมมิฟิเคชันเป็นฐานในรายวิชาการใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์. *วารสารราชพฤกษ์*, 11(2), 45-55
- ลัดดาวรรณ จันทร์ใหม่ (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานบนฐานการคิดออกแบบเกมที่ส่งเสริมความมุ่งมั่นแน่วแน่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 19 (2) 56-65
- ตรัง สุวรรณศิลป์. (2564). *เกมมิฟิเคชัน ูงใจคนด้วยกลไกเกม*. กรุงเทพฯ: ซอด้พล์พับลิชชิ่ง
- อุคมวดี วรรณกุล, ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ และฤทธิชัย ออนมิ่ง. (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชันเพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมในรายวิชา. *วารสารราชพฤกษ์*, 11(2), 130-138
- Kapp, K. M. (2014). *The gamification of learning and instruction: Game-based methods and strategies for training and education*. San Francisco: CA L Pfeiffer.
- Seaborn, K., and Fels, D. I. (2015). Gamification in theory and action: A survey. *International Journal of Human-Computer Studies*, 74, 14-31.

**การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5**
**The Development on Capacity of Teachers for Learning Management
in the 21st Century of the Schools
under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5**

ปัญญา ชินโชติ¹

โรงเรียนบ้านโนนคูณแสนสุข สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
chinchot36@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 และแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนเข้าอบรมพัฒนาวิชาชีพ ทักษะกระบวนการสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาเทคนิคการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดและการวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดของหลักสูตร ส่งเสริมพัฒนาเทคนิคการสื่อสารทั้งการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน จัดประชุมทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสร้างความร่วมมือโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการสื่อสาร ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานร่วมกัน และปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และทางราชการอย่างเคร่งครัด ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนประชุมเชิงปฏิบัติการ PLC เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ใน

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาครูผู้สอนด้านการคิดสร้างสรรค์และการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

คำสำคัญ : การพัฒนาสมรรถนะของครู การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the capacity of teachers for learning management in the 21st century of schools, 2) to compare the development on capacity for learning management in the 21st century for the schools by dividing on gender working experience and educational levels and 3) to study the guidelines on development of the capacity of teachers for learning management in the 21st century for the schools under The Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5. The samples using for this research were 335 persons from the administrators and the teachers of the schools under The Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5 in academic year 2021 by diving on the administrators for 31 persons and the teachers for 304 persons. The instruments using for this research were the 5 rating scales questionnaires with the confidence of 0.91 and interview for the research. The statistics using for data analysis include percentage, mean and standard deviation. The hypothesis testing included t-test (Independent Samples) and F-test (One-Way ANOVA) and the testing of couple difference by using regulation of Scheffe'. The results of the study were as follows : 1) For overall of the development on capacity teachers for learning management in the 21st century for the schools was in high level. 2) The result of comparison on development for the capacity of teachers for learning management in the 21st century of the schools was founded that the administrators and the teachers with different gender and educational levels were on difference for the concept on development for capacity of teachers for learning management in the 21st century as mentioned for overall and were on statistical significance at .05 level. But, for dividing on working experience was not on difference. 3) The results on the study of guidelines for development the capacity of teachers for learning management in the 21st century of the schools under The Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5 were as follows : The promotion and the support for the teachers for training on professional development, skill and process for teaching and the new innovation for the change, development on technics for using technology media for learning management, analysis on the standard of learning, measure, measurement and evaluation on the measure of curriculum, support and development for communicating technics of listening, reading, speaking and writing, meeting performance for understanding

with the involved persons and the guardians for cooperation by using for communication, support for the teachers for planning and limit on together operational approach and behaving on the standard and code of ethics of teaching profession and behaving on strictly service, promotion and support for the teachers on workshop for professional learning community (PLC) on curriculum development, curriculum evaluation, using the curriculum for activity design of learning and teaching, development for the teachers for creation and preparing the class room research.

Keywords : The Development on Capacity of Teachers, Learning Management in the 21st Century

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะ “ทั้งโลก” (Global) ไม่ว่าจะ เป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ โดยมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นตัวขับเคลื่อน เรียกโลกยุคนี้ว่า ยุค ดิจิทัลเปลี่ยนโลก (The New Digital Age) นอกจากนี้แล้วยังถูกเรียกในชื่ออื่นๆ อีกว่าเป็น “ยุคโลกไร้พรมแดน” (Borderless World) ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) เรียกว่าเป็นยุค “หลังสังคมฐานความรู้” (Post knowledge – Based Society) ซึ่งเป็นโลกที่เน้นการจัดการศึกษาบุคคลศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นการ เปลี่ยนแปลงทักษะจากกระบวนการแบบดั้งเดิมไปสู่กระบวนการใหม่ มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ท้าทายและ ซับซ้อน เป็นการศึกษาที่จะทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และกำหนดกรอบแนวคิดใหม่ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม (จินตนา สุจางันท์, 2556 : 2)

จากการเสวนาทางวิชาการ “วันส่งเสริมวิชาการสู่คุณภาพการเรียนการสอน” การเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 เยาวเรศ ภัคคีจิต (2557 : 2 - 5) กล่าวว่า เป็นความท้าทายด้านการศึกษาในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมทั้งชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลก นั่นคือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ที่ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถและทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2555 : 16 - 21) ได้กล่าวถึง ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงวิद्यการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลักและสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก อันได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy)

และความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมจะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

จากการศึกษาสมรรถนะของครู พบว่า การกำหนดสมรรถนะของครู กำหนดเป็น 2 ประเภท คือ สมรรถนะหลักและสมรรถนะตามสายงานที่ปฏิบัติและมีการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดกรอบการพัฒนาครู ตามนโยบายพัฒนาครูทั้งระบบซึ่งมีกรอบความคิดมาจากแนวคิดของ McClelland นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้อธิบายกล่าวถึงสมรรถนะไว้ว่า “สมรรถนะเป็นคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Other Characteristics) และเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่นๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายซึ่งเกิดจากแรงผลักดันเบื้องต้น (Motives) อุปนิสัย (Traits) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-image) และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social role) ที่แตกต่างกันทำให้แสดงพฤติกรรมการทำงานที่ต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ภาครัฐของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนโดยส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Standard for Success) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ การพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2558 : 2-3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย 6 อำเภอ คือ อำเภอเดชอุดม อำเภอบุญศรี อำเภอน้ำยืน อำเภอนาจะหลวย อำเภอน้ำขุ่น และอำเภอทุ่งศรีอุดม มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 254 แห่ง นักเรียนในสังกัด จำนวน 44,317 คน ครูและบุคลากรสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 3,571 คน ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ดังนี้ องค์กรคุณภาพยึดหลักธรรมาภิบาล น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพระบรมราชโบายด้านการศึกษา สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ได้พยายามยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดและการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาครูรูปแบบครบวงจร โดยให้โรงเรียนมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตแก่นักเรียน สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดกระบวนการคิดและแก้ปัญหาให้สามารถเติบโตในสังคมอย่างมีคุณค่าและจากกรณีวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียน พบว่ามีปัจจัยสนับสนุนทางด้านทรัพยากรพร้อมและสภาพชุมชนมีความพร้อมและมีครูสายการสอนครบชั้น ครบตามวิชาเอกที่ต้องการ นอกจากนี้ครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เท่าทันกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสถานศึกษา ให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการ วางแผน ดำเนินงานตามแผนประเมินผลการปฏิบัติและนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนครูควรประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น สังเกตพฤติกรรม การเรียน การใช้แบบทดสอบ แบบฝึกหัดตรวจงาน ใบงาน/ชิ้นงาน ประเมินโครงการ เพื่อประเมินผู้เรียนระดับชั้น ครูควรทำวิจัยในชั้นเรียนและพัฒนารูปแบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนโดยนำผล

บันทึกหลังจัดกิจกรรม บันทึกหลังการสอน มาเป็นข้อมูลนำไปพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5, 2564)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จึงสนใจศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อศึกษาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา และศึกษาการวางแผนพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ซึ่งผู้วิจัยมีคาดหวังว่าจะได้แนวทางปฏิบัติที่ดีเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ในการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพและให้เป็นแบบอย่างของสถานศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,734 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 251 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,483 คน จาก 254 โรงเรียน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 335 คน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 304 คน จาก 254 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Mogan, 1970 : 607-610, อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่ง ชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วน

3.1.3 กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่ง วิทยาลัยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน ตำแหน่ง วิทยาลัยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 รวมทั้งสิ้น 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วย 10 ด้าน และแบบสัมภาษณ์ใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย 2 ตอน 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 10 ด้าน

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษาหลักการและทฤษฎี ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตคำถาม สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ตอน นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ โดยประเมินความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลการทดลองใช้แบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และจัดพิมพ์แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากโรงเรียนบ้านโนนคูณแสนสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เกี่ยวกับการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ส่งแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 335 ฉบับ พร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์/กลุ่มตัวอย่างพร้อมแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมาย เวลา และสถานที่ ขอรับแบบสอบถามคืน ซึ่งได้ทั้งหมด 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตามเกณฑ์เสร็จแล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ (In -Depth interview) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปยังหน่วยงาน ต้น

สังกัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายผู้วิจัยรวบรวมคำตอบ จากแบบสัมภาษณ์ กลับมาเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.5.2 การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.5.3 การเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

3.5.4 การเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

3.5.5 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In -Depth interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended Questionnaire) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) พิจารณาความเหมือนความแตกต่างและความสัมพันธ์ ของเนื้อหาจากนั้นจึงสรุปแล้วบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียงเชิงพรรณนา

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติทดสอบ t-test แบบ Independent Samples และสถิติทดสอบ F-test แบบ One-way ANOVA กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe') เนื่องจากสามารถใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันหรือต่างกันได้

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมและรายด้าน

การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านภาวะผู้นำครู	4.22	0.46	มาก
2. ด้านการใช้เทคโนโลยีช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.27	0.60	มาก
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ	4.03	0.57	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา	4.21	0.52	มาก
5. ด้านทักษะการสื่อสาร	4.31	0.52	มาก
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.09	0.53	มาก
7. ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.22	0.47	มาก
8. ด้านทักษะการคิด	4.13	0.55	มาก
9. ด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.46	0.49	มาก
10. ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ	4.70	0.41	มากที่สุด
รวม	4.30	0.39	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.46$) และด้านทักษะการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ($\bar{X} = 4.03$)

4.2 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา ดังนี้

4.2.1 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระหว่างเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการใช้เทคโนโลยีช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ด้านการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านทักษะการคิดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และด้านคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

4.2.2 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทักษะการคิด ด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยน ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

4.2.3 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการใช้เทคโนโลยีช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านทักษะการคิด ด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และด้านคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

4.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา พบว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนเข้าอบรมพัฒนาวิชาชีพ ทักษะกระบวนการสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาเทคนิคการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดและการวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดของหลักสูตร ส่งเสริมพัฒนาเทคนิคการสื่อสารทั้งการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน จัดประชุมทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องและผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสร้างความร่วมมือโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการสื่อสาร ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานร่วมกัน และปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และทางราชการอย่างเคร่งครัด ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนประชุมเชิงปฏิบัติการ PLC เรื่องการพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาครูผู้สอนด้านการคิดสร้างสรรค์และการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

5. การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนตระหนักและปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และทางราชการ

อย่างเคร่งครัด รวมถึงให้ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม ในวิชาชีพแก่ครูผู้สอนและบุคลากรที่บังคับบัญชา และครูผู้สอนก็ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้าน คุณธรรมและจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติปฏิบัติโดยตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจให้แก่ลูกศิษย์เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา ภูขำนิ (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การ พัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข้า ผลการวิจัย พบว่า การประเมินการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนบ้านนา ตาลคำข้า ทั้ง 10 องค์ประกอบ 44 ตัวชี้วัด ผลการดำเนินโครงการกิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะของครูใน การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ บันเย็น เฟ็ง กระจ่าง (2561) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสาร สาสน์วิเทศ คลองหลวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ความ คิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศคลอง หลวง จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงจินดา แคนพิมาย (2552) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.2 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระหว่างเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของ ครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โดยส่วนใหญ่ครูผู้สอนเพศชายในสถานศึกษาจะมีน้อยกว่าเพศหญิง และครูผู้สอนเพศชาย จะเป็นผู้นำในการทำงานและกิจกรรมด้านต่างๆ ในโรงเรียน เป็นต้นแบบ และให้ความปรึกษาให้แก่ครูผู้สอน เพศหญิงในงานด้านต่างๆ ซึ่งทำให้ครูผู้สอนเพศชายต้องศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอเพื่อพัฒนาตนเองและ องค์กร จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระหว่างเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการพัฒนา สมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุภาพรรณ ธาระรง (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาสมรรถนะของครูในสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบ สมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงรายเขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ใน การทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผลการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูการมีปฏิสัมพันธ์ในการสนทนา มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสนทนาอย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สามารถบูรณาการหลักสูตร พัฒนาผู้เรียนและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของผู้เรียน ครูมีความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แลกเปลี่ยน/รับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ภายในทีมงาน และครูมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ไม่คดโกง ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงจินดา แคนพิมาย (2552) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยวิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5.4 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษามากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก และส่วนใหญ่ศึกษาต่อในด้านการบริหารการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเนื้อหาของหลักสูตรในปัจจุบันได้มีการนำเอาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรรณ ธาระรง (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาสมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.5 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ดังนี้ ส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนเข้าอบรมพัฒนาวิชาชีพ ทักษะกระบวนการสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาเทคนิคการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้

และตัวชี้วัดและการวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดของหลักสูตร ส่งเสริมพัฒนาเทคนิคการสื่อสารทั้งการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน จัดประชุมทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสร้างความร่วมมือโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการสื่อสาร ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงานร่วมกัน และปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และทางราชการอย่างเคร่งครัด ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนประชุมเชิงปฏิบัติการ PLC เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาครูผู้สอนด้านการคิดสร้างสรรค์และการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา ภูขำนิ (2564) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข้า ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านนาตาลคำข้า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเลือกแนวทางการพัฒนาโดยร่วมกันกำหนดโครงการ/กิจกรรม จำนวน 10 โครงการ 20 กิจกรรม 4. ผลการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 4.1 การประเมินการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข้า ทั้ง 10 องค์ประกอบ 44 ตัวชี้วัด ผลการดำเนินโครงการกิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.2 ผลการเปรียบเทียบผลการพัฒนาการดำเนินงาน วงรอบ 1 และวงรอบ 2 พบว่า องค์ประกอบที่ 3 การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับ ดี มีความก้าวหน้าจากวงรอบที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 86.35 และองค์ประกอบที่ 4 ภาวะผู้นำครู อยู่ในระดับ ดีมาก มีความก้าวหน้าจากวงรอบที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 87.41 4.3 ผลการสะท้อนจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ครูมีการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูมีการจัดกิจกรรม PLC ส่งผลให้ครูกล้าแสดงความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันครูให้ความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอน ครูฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในตนเองและมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ดังนั้น ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนประชุมเชิงปฏิบัติการ PLC เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อครูผู้สอนได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การนิเทศติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ในการวัดและประเมินผล รายงานผล และนำผลการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรทุกสิ้นปีการศึกษา

6.1.2 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรมีการมีปฏิสัมพันธ์ในการสนทนามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสนทนาอย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น สืบค้น

ข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สามารถบูรณาการหลักสูตร พัฒนาผู้เรียนและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

6.2.2 ควรศึกษาวิธีการพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 หรือในเขตการศึกษาอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- บันเย็น เฟื่องกระจ่าง. (2561). *การพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสารสาสน์วิเทศ คลองหลวง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน*. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พวงจินดา แตนพิมาย. (2552). *การพัฒนาสมรรถนะของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เยาวเรศ รักดีจิตร. (2557). *Active Learning กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการวันส่งเสริมวิชาการสู่คุณภาพการเรียนการสอน 30 กรกฎาคม 2557 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 1-8.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *องค์แห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ตาตาพับบลิชซัน.
- วนิดา ภูขำนิ. (2564). *การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข้า*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุภาพรรณ ณะระรง. (2562). *การศึกษาศมรรถนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลักสูตรปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2558). *คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน: คู่มือสมรรถนะหลัก*. นนทบุรี: บริษัท ประชามขาง จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564*. อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

การพัฒนาทักษะการออกแบบภาพ 2 มิติ โดยใช้บทเรียนออนไลน์ วิชาเทคโนโลยีวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

The Development of 2D Visual Design Skills by Using Online Learning Lessons in the Computing Science Technology for Mathayomsuksa 4 Students

โสภิตา สาลี¹ สุชาติ หอมจันทร์²

ภาณุวัช ปรุณะศิริ³ ทศวิน ไชรัมย์⁴

¹ราชการครู โรงเรียนลำปลายมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
sopita@lamplaimat.ac.th

²อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Suchart.hj@bru.ac.th

^{3,4}ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
panuwat.spv@gmail.com
tassawinkhoram@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการออกแบบภาพ 2 มิติ โดยใช้บทเรียนออนไลน์ วิชาเทคโนโลยีวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบภาพ 2 มิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบภาพ 2 มิติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/14 โรงเรียนลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 27 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบภาพ 2 มิติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นบนระบบ Google Classroom แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยมีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.38 - 0.78 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.28 - 0.69 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ Dependent Samples t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาทักษะการออกแบบภาพ 2 มิติ โดยใช้บทเรียนออนไลน์ วิชาเทคโนโลยีวิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.09/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบภาพ 2 มิติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบภาพ 2 มิติ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.69)

คำสำคัญ : วิทยาการคำนวณ การออกแบบภาพ 2 มิติ บทเรียนออนไลน์

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop 2D visual design skills by using online learning lessons in the computing science technology for mathayomsuksa 4 students to meet the efficiency criteria set at 80/80 2) to compare learning achievement before learning and after learning by using online learning lessons entitled 2D visual design for mathayomsuksa 4 students. 3) to study the satisfaction of mathayomsuksa 4 students with using online learning lessons entitled 2D visual design. The samples were 27 mathayomsuksa 4/14 students in the second semester of academic year 2021 at Lamplaimat school, Lamplaimat District, Buriram Province under the Secondary Educational Service Area office Buriram, selected by Cluster Random Sampling. The research instruments were online learning lessons entitled 2D visual design created by the researcher using Google Classroom. 30-item with 4 multiple-choice achievement test with the difficulty index between 0.38-0.78, the discrimination value between 0.28-0.69 and the reliability value at 0.89 and 20-item of the students' satisfaction questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by dependent samples t-test.

The findings were as follows:

1. The development of 2D visual design skills by using online learning lessons in the computing science technology for mathayomsuksa 4 students had an efficiency of 85.09/83.33 which was higher than the criteria set.

2. The Students who had learned by using online learning lessons had the learning achievement after learning higher than before learning at the .05 level of statistical significance.

3. Mathayomsuksa 4 students were satisfied with using online learning lessons entitled 2D visual design as a whole at a high level.

Keywords : Computing Science, 2D Visual Design, Online Learning Lessons

การบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
Effective Teamwork Administration of School Administrators
under Surin Primary Educational Service Area Office 2

อัญมณี เควินดี¹ สุรศักดิ์ ศรีกระจ่าง² ประภาสิต อานุภาพแสนยาก³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

unyamanee.kaew63@sskru.ac.th

^{2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

saktanant2905@gmail.com

prakasit.a@sskru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 2) เปรียบเทียบการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่ามีค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้สมาชิกในทีมได้เสนอวิธีการแก้ปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษา ด้วยความเชื่อถือและไว้วางใจกัน ควรมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำงานอย่างชัดเจน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในทีมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของทุกคนให้ชัดเจนในการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำการปฏิบัติด้วยการสื่อสารที่ชัดเจน ส่งเสริมด้านการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษารับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจนและทั่วถึง

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

Abstract

The purpose of this research were to 1) studied the level of effective teamwork administration of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 2, 2) compare effective teamwork administration of school administrators by position, work experience and school size, 3) studied guideline for development of effective teamwork administration of school administrators. The sample group consisted of school administrators and teachers 335 people. The questionnaires of the research were 5-level rating scale, the structured interview form and the reliability was 0.986. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffé's method. The research findings were as follows. 1) effective teamwork administration of school administrators under Surin Primary Educational Service Area Office 2 the overall was found at high level. 2) comparison of effective teamwork administration of school administrators by position, work experience and school size, overall were found that difference statistical significance at 0.05. 3) guidelines for development of effective teamwork administration of school administrators were found that school administrators should encourage effective team members to propose solution to operational problems in schools with trust and trust. The objectives of the work should be clearly stated and all team members are allowed to freely express their opinions. There was an exchange of learning to create understanding of the roles, duties and everyone's responsibility to work as a team. The school administrators should lead the practice with clear communication, promote communication to enable educational personel to clearly and thoroughly understand information.

Keywords : School Administration, Effective Teamwork, Surin Primary Educational Service Area Office 2

1. บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วตามยุคโลกาภิวัตน์ มนุษย์จึงต้องพัฒนาและปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงนี้ เทคนิคในการบริหารจัดการได้ถูกคิดค้นแล้วนำมาทดลองใช้ที่นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารจัดการในยุคนี้เป็นเรื่องของ “การทำงานเป็นทีม” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 8 ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง มีความครอบคลุม ทั้งการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน การเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมใจเพื่อพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และการประสานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558: 39-40)

การปฏิรูปการศึกษาของไทย ปัจจัยที่สำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ภายในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้โรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน โดยต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายทุกสถาบันและทุกองค์การที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบริหารโดยองค์คณะของบุคคล รู้จักการทำงานเป็นทีม ตลอดจนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ตามแนวกระจายอำนาจ การบริหารซึ่งเน้นผลประโยชน์แก่นักเรียนและชุมชนเป็นหลัก (ธีระ รุญเจริญ, 2554: 7) ปัจจัยของการทำงานที่มีส่วนทำให้องค์การประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย คือ บุคลากร เพราะบุคลากรมีทักษะ ความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกัน การที่องค์การจะเดินหน้าอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้นั้น ต้องมีการแบ่งทีมงานหน้าที่ และความรับผิดชอบให้บุคลากรตามความรู้ ความสามารถ การประสานความร่วมมือร่วมใจ นำมาซึ่งความสำเร็จของงาน การทำงานเป็นทีมจึงเกิดขึ้น ผู้บริหารจะต้องสร้างเงื่อนไขให้กับกลุ่มบุคคลในองค์การ ได้ตระหนักว่า ทุกคนต้องปฏิบัติงานร่วมกัน และสมาชิกทุกคนจะต้องยอมรับความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันเป็นทีมงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญขององค์การในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของทีม สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (อิศเรศ ศันสนีย์วิทย์กุล, 2557: 10-30)

จากการวิจัยเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม พบว่าการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญมาก โดยการปฏิบัติงานนั้นต้องอาศัยกำลังคน ความรู้ความสามารถ และมวลประสบการณ์จากหลาย ๆ คน ต้องการความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ บางครั้งต้องแก้ปัญหาพร้อมกัน ซึ่งการทำงานเป็นทีมจึงไม่ได้เป็นเพียงกลุ่มคนที่ทำงานร่วมกัน ในเวลาเดียวกัน ในสถานที่เดียวกัน แต่หมายถึงการที่บุคคลจำนวนหนึ่ง ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านประสบการณ์ ความรู้สึนึกคิด และความรู้ความสามารถ เข้ามาร่วมกันทำงานภายใต้จุดมุ่งหมายเดียวกัน (สุนันทา เลาหนันท์, 2553: 62-67)

จากแนวคิดและปัญหาต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญมากสำหรับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องร่วมกันพัฒนางานอย่างเป็นระบบทั้ง 4 งาน คือ งานด้านการบริหารวิชาการ งานด้านการบริหารงบประมาณ งานด้านการบริหารบุคคล และงานด้านการบริหารทั่วไป อย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้การร่วมมือกันของสมาชิกในทีมงานภายใต้การดำเนินงานจะถูกนำมาาร่วมกันคิดร่วมกันทำ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งหมายถึงการทำงานเป็นทีม ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การทำงานเป็นทีมจึงมีความสำคัญต่อสถานศึกษามาก เพราะบุคลากรทุกฝ่ายต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษารุดรุดเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเป็นข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำนวน 2,596 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 335 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครู จำนวน 307 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ จากผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ (พ.ศ.2559-2563) อยู่ในระดับดีขึ้นไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) แบบสอบถามสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) เป็นแบบสอบถามสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามกรอบแนวคิดการวิจัย 3) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา 5) นำแบบสอบถามที่ผ่านจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อและทำการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ 6) ทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 7) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.986 8) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนคล้ายกับการสร้างแบบสอบถาม และจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อและทำการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 335 ชุด ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ซึ่งได้รับการสุ่มเลือก ผลปรากฏว่า ผู้วิจัยได้รับการตอบรับแบบสอบถาม จำนวน 335 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และเป็นแบบสอบถามที่ได้รับการตอบอย่างสมบูรณ์ จำนวน 335 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาด้วยตนเองจากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ผลปรากฏว่า ผู้วิจัยได้รับการตอบรับการสัมภาษณ์ คิดเป็น ร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเป็นความเรียง

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านภาวะผู้นำ	3.74	0.50	มาก
2. ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน	3.75	0.52	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วม	3.73	0.48	มาก
4. ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน	3.75	0.50	มาก
5. ด้านการสื่อสารที่เปิดเผยม	3.73	0.49	มาก
รวม	3.74	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการสื่อสารที่เปิดเผยม

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test แบบอิสระ การบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่ง

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		t	P-Value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.57	0.30	3.66	0.45	10.473*	0.000
2. ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน	4.58	0.30	3.68	0.47	10.037*	0.000
3. ด้านการมีส่วนร่วม	4.54	0.35	3.66	0.42	10.677*	0.000
4. ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน	4.56	0.29	3.68	0.44	10.394*	0.000
5. ด้านการสื่อสารที่เปิดเผย	4.56	0.34	3.66	0.42	10.923*	0.000
เฉลี่ย	4.56	0.31	3.67	0.43	10.636*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน และด้านการสื่อสารที่เปิดเผย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบโดยใช้ค่าสถิติทดสอบเอฟ วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านภาวะผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	2.601	2	1.300	5.256*	0.006
	ภายในกลุ่ม	82.133	332	0.247		
	รวม	84.733	334			
2. ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน	ระหว่างกลุ่ม	2.580	2	1.290	4.908*	0.008
	ภายในกลุ่ม	87.274	332	0.263		
	รวม	89.854	334			
3. ด้านการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2.872	2	1.436	6.358*	0.002
	ภายในกลุ่ม	74.990	332	0.226		
	รวม	77.862	334			
4. ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน	ระหว่างกลุ่ม	2.550	2	1.275	5.327*	0.005
	ภายในกลุ่ม	79.464	332	0.239		
	รวม	82.014	334			

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
5. ด้านการสื่อสารที่ เปิดเผย	ระหว่างกลุ่ม	2.786	2	1.393	6.044*	0.003
	ภายในกลุ่ม	76.536	332	0.231		
	รวม	79.323	334			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	2.670	2	1.335	5.658*	0.004
	ภายในกลุ่ม	78.346	332	0.236		
	รวม	81.016	334			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน และด้านการสื่อสารที่เปิดเผย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบโดยใช้สถิติ t-test แบบอิสระ การบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

รายการ	สถานศึกษาขนาดเล็ก		สถานศึกษาขนาดกลาง		t	P-Value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำ	3.86	0.59	3.67	0.44	3.340*	0.001
2. ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน	3.87	0.60	3.69	0.46	3.036*	0.003
3. ด้านการมีส่วนร่วม	3.87	0.56	3.66	0.41	3.919*	0.000
4. ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน	3.88	0.57	3.68	0.43	3.582*	0.000
5. ด้านการสื่อสารที่เปิดเผย	3.87	0.57	3.65	0.41	3.943*	0.000
เฉลี่ย	3.87	0.58	3.67	0.42	3.592*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน และด้านการสื่อสารที่เปิดเผย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สรุปได้ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารสถานศึกษาที่มีรูปแบบเน้นการกระจายอำนาจการบริหารไปยังบุคลากรทุกคน พัฒนาศักยภาพทีมงานด้วยการสร้างแรงจูงใจทางบวก มีทัศนคติที่ดี มีการยอมรับความคิดเห็น มีความยุติธรรม สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันวางแนวทางการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ แก้ปัญหาพร้อมกัน เพื่อขจัดความขัดแย้งในทีม

2. ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงความสามารถ และความแตกต่างของบุคคลในการทำงานแต่ละด้าน บุคลากรทุกคนควรเปิดใจยอมรับกันโดยตรงไปตรงมา สามารถแสดงความคิดเห็น มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่ปิดบังข้อมูลกัน ยกย่องชมเชยร่วมกันแก้ปัญหา ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ ของสมาชิกในทีมงานทุกคน โดยให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดี มีความเป็นธรรม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีทักษะในการแก้ไขปัญหา และบริหารจัดการเวลาในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว

4. ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน สถานศึกษาควรมีโครงสร้างและระบบการทำงานที่ชัดเจน เพื่อบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสมาชิกในทีม ส่งผลให้การทำงานเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ

5. ด้านการสื่อสารที่เปิดเผยมือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำการปฏิบัติด้วยการสื่อสารที่ชัดเจน มีการประสานงานผ่านเครื่องมือสื่อสารอย่างคล่องแคล่ว เพื่อเกิดความรวดเร็วในการดำเนินงาน มีการเปิดรับฟังผู้อื่นอย่างบริสุทธิ์ใจ และผู้บริหารที่ดีควรส่งเสริมกำลังใจทีม สร้างความมุ่งมั่น ทั้งในส่วนบุคคลและภาพรวมของสถานศึกษาเพื่อบรรลุความสำเร็จ

5. อภิปรายผล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ได้ ดังต่อไปนี้

5.1 การศึกษาการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น บุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ทุกคนต้องเข้ามาร่วมกันคิด ร่วมกันทำเพื่อให้ดำเนินงานได้เป็นระบบ ทั้งนี้การทำงานเป็นทีมจึงมีความสำคัญมากกับทุกองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ เฮอร์ค นที เลออนอบ (2562: 63) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย และด้านการยอมรับนับถือ และสอดคล้องกับ นพวรรณ คงพลี (2563: 52) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาจันทร์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ บทบาทคณากรร่วมมือ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

5.2 การเปรียบเทียบการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

5.2.1 จำแนกตามตำแหน่ง จากผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน และด้านการสื่อสารที่เปิดเผยม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้นำ ในการกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยให้ครูเป็นผู้ปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ สิริรัตน์ แผลงระโทก (2559: 7-8) การมอบหมายงานในหน้าที่ให้สมาชิกในทีม โดยการประชุมมอบหมายหน้าที่ที่ความรับผิดชอบให้สมาชิกที่ทีมงาน และเปิดโอกาสให้สมาชิกในทีม ร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดบทบาทหน้าที่ โดยพิจารณาความเหมาะสม ความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งจะทำให้สมาชิกทุกคนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรานี ธรรมนิยม (2558: 105) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการทำงานเป็นทีมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน และด้านการสื่อสารที่เปิดเผยม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์การทำงานมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรในสถานศึกษา ทำให้มีความคิดเห็นต่อการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา ช่างเยาว์ (2561: 74) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านการเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน และด้านการสื่อสารที่เปิดเผยม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากขนาดของ

สถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านบริบท ด้านบุคคล จำนวนบุคลากรเพียงพอและไม่เพียงพอ ส่งผลให้การบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ จันทร์จิรา จิตนาวสาร (2559: 76-78) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในเขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในเขตอำเภอคลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายคานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษาได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นที่เห็นว่าควรนำมาพัฒนา คือ ด้านการสื่อสารที่เปิดเผย ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำการปฏิบัติด้วยการสื่อสารที่ชัดเจน มีการประสานงานผ่านเครื่องมือสื่อสารอย่างคล่องแคล่ว เพื่อเกิดความรวดเร็วในการดำเนินงาน มีการเปิดรับฟังผู้อื่นอย่างบริสุทธิ์ใจ และผู้บริหารที่ดีควรส่งเสริมกำลังใจทีม สร้างความมุ่งมั่น ทั้งในส่วนบุคคลและภาพรวมของสถานศึกษาเพื่อบรรลุความสำเร็จ แสดงว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติกรณ ไชยสาร (2557: 7) การเจรจาสื่อสารในการแจ้งข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความเปิดเผยจริงใจต่อกัน มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เกิดความเข้าใจและสามารถประสานงานให้ฝ่ายต่าง ๆ ทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายรูปแบบและเหมาะสมตามสถานการณ์ และสอดคล้องกับสิทธิศักดิ์ เพ็ชรยิ้ม (2563: 208-209) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ผู้บริหารควรใช้การติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งทางวาจาหรืออวัจนภาษาที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ตรงตามความต้องการทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจตรงกัน ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จโดยง่าย สื่อสารต่อทีมงานแบบเปิดเผยระหว่างสมาชิก หรือระหว่างหัวหน้าทีมกับสมาชิก มีการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในทีม และควรเลือกใช้เทคโนโลยีช่วยในการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย เช่น การใช้แอปพลิเคชันไลน์และเฟสบุ๊คในการติดต่อสื่อสาร

6. สรุปผล

การบริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้สมาชิกในทีมได้เสนอวิธีการแก้ปัญหาการดำเนินงาน ด้วยความเชื่อถือและไว้วางใจกัน ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการประชุม สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน และผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำการปฏิบัติด้วยการสื่อสารที่ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษารับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้สมาชิกในทีมได้เสนอวิธีการแก้ปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษา และมีความเชื่อถือและไว้วางใจกัน

7.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในทีม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองในการทำงานเป็นทีม และกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการบริหารการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสุรินทร์

7.2.2 ควรศึกษารูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสุรินทร์

7.2.3 ควรศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสุรินทร์

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ช่างเยว้. (2561). *การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- กิตติกรณ์ ไชยสาร. (2557). *การสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ].
- จันทร์จิรา จิตนาถสาร. (2559). *การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในเขตอำเภอคลองใหญ่* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ธีระ รุญเจริญ. (2554). *กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ช้าวฟ่าง.
- นพวรรณ คงพริ้ว. (2563). *การศึกษายทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- ปรานี ธรรมนิยม. (2558). *การทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ].
- ศิริรัตน์ แผลกระโทก. (2559). *การศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา*. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สิทธิศักดิ์ เพ็ชรยิ้ม. (2563). *การทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- สุนันทา เลานันท. (2553). *การพัฒนาองค์การ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ซี.ดี. บุ๊คส์โตร์.
- อิสเรศ ศันสนีย์วิทยกุล. (2557). *พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ*. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ หนวดยที่ 10 . นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เอริค นที เลออนอบ. (2562). *การศึกษายทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2
An Assessment of Needs in Development of Personnel Administration
of the Schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 2

จิตติมา ระสอน¹ พิมล วิเศษสังข์² อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ³

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

titima.raso63@sskru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

pimonw@hotmail.com

pitprasertudompun@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 2) เปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 123 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน และครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารงานบุคคล โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 246 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยภาพรวม มีสภาพที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก สภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า แตกต่างกันตามประสบการณ์ การทำงาน ส่วนตำแหน่งและขนาดโรงเรียน มีความต้องการจำเป็น ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า ควรมีการวางแผนบุคลากรให้เพียงพอต่อความต้องการในปัจจุบันและอนาคต คำนึงถึงวิชาเอกที่ขาดแคลน มีการสร้างแรงจูงใจเชิงบวกในการปฏิบัติงาน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรอย่างรอบด้าน และควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

คำสำคัญ : การประเมินความต้องการจำเป็น การบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

Abstract

The objectives of the study were 1) to investigate the degree of needs in development of personnel administration of the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 2. 2) to compare the needs in development of personnel administration of the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 2 classified by the position, working experience and the school size. 3) to examine development guidelines the school personnel administration of the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 123 schools, the informant is the director 1 person for each school. Teacher has a responsibility of personnel management for 1 person of each school, total 246 people and the informant in the interview is the director of school 5 people. The employed research instrument was the questionnaire and the structured interview. The statistics used in this research were frequency value, percentage, average, standard deviation, Need Assessment (PNI_{Modified}), t-test, f-test and content analysis. Research findings were as follows: 1) the degree of needs in development of personnel administration of the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 2 overall is more degree but the degree that should be is the most. 2) The comparing needs in development of personnel administration of the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 2 differs according to work experience, different positions and school sizes have no different needs 3) Development guidelines of personnel management of schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 2 were found that should have plan needed for the current and future, lack of majors. There is to build positive motivation of working atmosphere focusing on developing personnel and evaluation personnel by fairness.

Keywords : Assessment of the Need, Personnel Management, Sisaket Primary Educational Service Area Office 2

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียส่วนทุกฝ่าย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 43) ทั้งองค์กรในภาครัฐและภาคเอกชนต่างเห็นพ้องต้องกันว่า บุคลากรเป็นปัจจัยที่สร้างความสำเร็จให้กับองค์กร เป็นแรงผลักดันที่จะทำให้งานขององค์กรประสบความสำเร็จสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความ

พร้อม ความสามารถและความมุ่งมั่นในการทำงาน รวมทั้งให้มีความกระตือรือร้น พัฒนาและยกระดับความสามารถของตนเองอยู่ตลอดเวลา (มณีวรรณ ฉัตรอุทัย, 2551)

การที่จะได้บุคลากรที่มีคุณภาพนั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนและการบริหารจัดการที่ดี ทั้งนี้แผนทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์เปรียบเสมือนเข็มทิศชี้แนะการปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment research) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง และนำข้อมูลมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่าง ผลที่ได้มาจากการประเมินความต้องการจำเป็น สามารถเห็นถึงความต้องการจำเป็นระดับองค์กร ซึ่งผู้บริหารสามารถเลือกความต้องการจำเป็นนั้นมาวางแผนและปรับปรุงพัฒนาส่วนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายให้ดีขึ้น (สุวิมล ว่องวานิช, 2562: 24-25)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 เล็งเห็นถึงความสำคัญการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เนื่องจากถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ทุกองค์กรต้องตระหนักและต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้เป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน โดยมีความคาดหวังสูงสุดคือให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป (กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564: 1-2)

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า การบริหารงานบุคคล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา เรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นด้านการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำนวน 180 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 123 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน และครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารงานบุคคล โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 246 คน โดยคัดเลือกกลุ่ม

ตัวอย่างใช้วิธีการแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยให้ขนาดโรงเรียนเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่โรงเรียนมีผลการประเมินภายนอกรอบสี่ อยู่ในระดับดีขึ้นไป จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ยกร่างแบบสอบถามให้ตรงตามกรอบแนวคิดการวิจัย 3) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา 5) นำแบบสอบถามที่ผ่านจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อและทำการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ 6) ทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 7) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.984 8) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนคล้ายกับการสร้างแบบสอบถาม และจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อและทำการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 246 ชุด ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับการสุ่มเลือก ผลปรากฏว่า ผู้วิจัยได้รับการตอบรับแบบสอบถาม จำนวน 246 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และเป็นแบบสอบถามที่ได้รับการตอบอย่างสมบูรณ์ จำนวน 246 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาด้วยตนเองจากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ผลปรากฏว่า ผู้วิจัยได้รับการตอบรับการสัมภาษณ์ คิดเป็น ร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffé's Method) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยภาพรวม

รายการ	สภาพที่เป็นอยู่ (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	PNI _{Modified}	ลำดับ
1. ด้านการวางแผนกำลังคนและกำหนดตำแหน่ง	4.22	0.55	มาก	4.76	0.37	มากที่สุด	0.13	2
2. ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง	4.21	0.61	มาก	4.82	0.37	มากที่สุด	0.14	1
3. ด้านการชำระรักษานบุคลากร	4.30	0.59	มาก	4.82	0.31	มากที่สุด	0.12	3
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.34	0.56	มาก	4.80	0.36	มากที่สุด	0.11	4
5. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.50	0.45	มากที่สุด	4.83	0.36	มากที่สุด	0.07	5
รวมเฉลี่ย	4.32	0.49	มาก	4.80	0.32	มากที่สุด	0.11	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวม สภาพที่เป็นอยู่ของการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.49) และมีสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.80, S.D. = 0.32) เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็น เป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง (PNI_{Modified} = 0.14) ลำดับที่ 2 คือ ด้านการวางแผนกำลังคนและกำหนดตำแหน่ง (PNI_{Modified} = 0.13) ลำดับที่ 3 ด้านการชำระรักษานบุคลากร (PNI_{Modified} = 0.12) ลำดับที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคลากร (PNI_{Modified} = 0.11) และด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน (PNI_{Modified} = 0.07)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง

รายการ	ตำแหน่ง	\bar{X}	S.D.	t	P-Value
1. ด้านการวางแผนกำลังคนและกำหนดตำแหน่ง	ผู้บริหารสถานศึกษา	0.15	0.14	0.094	0.925
	ครู	0.15	0.38		
2. ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง	ผู้บริหารสถานศึกษา	0.17	0.15	-0.302	0.763
	ครู	0.18	0.39		
3. ด้านการชำระรักษานบุคลากร	ผู้บริหารสถานศึกษา	0.11	0.12	-1.981*	0.049
	ครู	0.19	0.41		
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	ผู้บริหารสถานศึกษา	0.10	0.09	-1.858	0.065
	ครู	0.16	0.39		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ตำแหน่ง	\bar{X}	S.D.	t	P-Value
5. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	ผู้บริหารสถานศึกษา	0.08	0.08	-0.244	0.807
	ครู	0.08	0.11		
รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	0.12	0.10	-1.035	0.302
	ครู	0.15	0.31		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า โดยภาพรวม ตำแหน่งแตกต่างกัน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งข้าราชการครู มีความต้องการจำเป็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านการวางแผนกำลังคนและกำหนดตำแหน่ง	ระหว่างกลุ่ม	0.159	2	0.080	0.967	0.382
	ภายในกลุ่ม	20.009	243	0.082		
	รวม	20.169	245			
2. ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	0.623	2	0.311	3.579*	0.029
	ภายในกลุ่ม	21.151	243	0.087		
	รวม	21.774	245			
3. ด้านการชำระรักษาบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	0.805	2	0.402	4.587*	0.011
	ภายในกลุ่ม	21.323	243	0.088		
	รวม	22.128	245			
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	0.955	2	0.477	6.194*	0.002
	ภายในกลุ่ม	18.730	243	0.077		
	รวม	19.685	245			
5. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.083	2	0.041	4.744*	0.010
	ภายในกลุ่ม	2.125	243	0.009		
	รวม	2.208	245			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.400	2	0.200	3.789*	0.024
	ภายในกลุ่ม	12.817	243	0.053		
	รวม	13.216	245			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยภาพรวม ประสิทธิภาพการทำงานแตกต่างกัน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ด้านการชำระรักษาบุคลากร ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านการวางแผน กำลังคนและกำหนด ตำแหน่ง	ระหว่างกลุ่ม	0.17	2	0.083	1.012	0.365
	ภายในกลุ่ม	20.00	243	0.082		
	รวม	20.17	245			
2. ด้านการสรรหาและ บรรจุแต่งตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.027	0.298	0.743
	ภายในกลุ่ม	21.72	243	0.089		
	รวม	21.77	245			
3. ด้านการชำระรักษา บุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	0.15	2	0.076	0.836	0.435
	ภายในกลุ่ม	21.98	243	0.090		
	รวม	22.13	245			
4. ด้านการพัฒนา บุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	0.13	2	0.063	0.787	0.456
	ภายในกลุ่ม	19.56	243	0.080		
	รวม	19.68	245			
5. ด้านการประเมินผล การปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.03	2	0.013	1.416	0.245
	ภายในกลุ่ม	2.18	243	0.009		
	รวม	2.21	245			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.047	0.861	0.424
	ภายในกลุ่ม	0.17	243	0.054		
	รวม	20.00	245			

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

1. ด้านการวางแผนกำลังคนและกำหนดตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาและทำความเข้าใจกับเกณฑ์อัตรากำลังตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษากำหนด จัดทำข้อมูลสารสนเทศจำนวนนักเรียน จำนวนครู เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและจัดทำแผนอัตรากำลังให้เพียงพอต่อความต้องการในปีปัจจุบันและในอนาคต มีการประเมินแผนทุกปีการศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่บุคลากรให้สอดคล้องกับปริมาณของงานที่มี และแบ่งภาระงานตามคุณสมบัติความรู้ความสามารถของบุคลากรตามระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ อย่างชัดเจน

2. ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงเกณฑ์อัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา คำนึงถึงวิชาเอกที่ขาดแคลนเพื่อตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามบริบทของโรงเรียน และมีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอขออัตรากำลังครูในสาขาวิชาเอกที่ต้องการได้ กรณีที่โรงเรียนมีการสรรหาบุคลากรเอง ต้องมีการดำเนินการสอบแข่งขันด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม

3. ด้านการธำรงรักษามูลค่าบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องยืนยันจำนวนนักเรียนให้คงที่ เนื่องจากส่งผลต่ออัตรากำลังครู ควรสร้างแรงจูงใจเชิงบวก สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน มีการสร้างขวัญและกำลังใจครูทุกคนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในเรื่องการปฏิบัติงานหรือเรื่องส่วนตัว ในการพิจารณาความดีความชอบต้องยึดหลักคุณธรรม ผลการปฏิบัติงาน ความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

4. ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างรอบด้าน มีการให้ความรู้คำแนะนำ การส่งเสริม จัดสรรงบประมาณสำหรับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานให้เพียงพอ มีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจบุคลากร ส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้

5. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบว่ามีลักษณะการดำเนินงานที่ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินที่มีความรู้ความสามารถ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีการบันทึกผลเป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งผลประเมินให้ผู้รับการประเมินทราบทุกครั้ง อีกทั้งต้องเก็บผลการประเมินไว้อย่างน้อย 2 ปี

5. การอภิปรายผล

หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยภาพรวมมีสภาพที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควรจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุดนั้น สาเหตุที่ผลการวิจัยนี้ปรากฏผลดังกล่าว อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 มีการบริหารงานบุคคลตามนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล ตามประกาศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 อย่างเคร่งครัด และในด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน เป็นลำดับที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจาก การบรรจุข้าราชการครูมีใช้อำนาจหน้าที่ของโรงเรียนโดยตรง แต่เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ถือเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในขอบเขตความสามารถของโรงเรียน จึงไม่สามารถสรรหาบุคลากรได้ตรงกับความต้องการของโรงเรียนได้ และกรณีการรับย้าย โดยส่วนมากแล้วโรงเรียนยังขาดแคลนครู จึงจำเป็นต้องมีรับย้ายโดยไม่ได้ศึกษาถึงภูมิหลังหรือประวัติของผู้ย้ายมา แสดงว่าผลวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของศศิวิมล คนเส็งยม (2564: 210) เรื่อง การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก และพบว่า การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริณภาพรรณ ทุมคำ (2559: 133-138) เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่พบว่า สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการปฏิบัติดีต่ำสุด คือ ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง แสดงให้เห็นว่า ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนมากที่สุด

5.2 จากผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนไม่แตกต่างกันนั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความเห็นสอดคล้องกัน จึงมีความต้องการจำเป็นไม่แตกต่างกัน แสดงว่า ผลการวิจัยนั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐนิช ศรีลาคำ (2558: 69-70) เรื่องการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ที่พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากร โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรภาพร พันธุ์โกศา (2556: 254-263) เรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 และพบว่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาของข้าราชการครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5.2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั้น สาเหตุที่การวิจัยปรากฏผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจาก เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติงานมาช่วงระยะเวลาหนึ่งจะทำให้เริ่มรับรู้และเข้าใจระบบการทำงานมากขึ้น แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานใหม่ แสดงว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสัจจวรรณ ไชยกุล (2562: 82-84) เรื่อง การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2.3 จำแนกขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความต้องการจำเป็นทุกด้านไม่แตกต่างกันนั้น สาเหตุที่การวิจัยปรากฏผลดังกล่าว อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาแม้ว่าจะอยู่โรงเรียนขนาดใดก็ตาม มีภาระงานที่ต้องปฏิบัติเหมือนกัน เนื่องจากมี โครงสร้างการบริหารงานแบบเดียวกัน มีการรับคำสั่งหรือหนังสือสั่งการจากต้นสังกัดเดียวกัน จึงทำให้มีความ ต้องการจำเป็น ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของเทพรัตน์ ดาวเรือง (2560: 103-107) เรื่อง การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอยะหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ที่พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่ขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการ บริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนภัสกรณ์ ศิลา คำ (2558: 107) เรื่อง การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามขนาด ของสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

5.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญที่เห็นว่าควรนำมาพัฒนา คือ ด้านการสรรหาและ บรรจุแต่งตั้ง ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงเกณฑ์อัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา คำนึงถึงวิชาเอกที่ขาดแคลนเพื่อตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพตามบริบทของโรงเรียน และมีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอขออัตรากำลังครูใน สาขาวิชาเอกที่ต้องการได้ กรณีที่โรงเรียนมีการสรรหาบุคลากรเอง ต้องมีการดำเนินการสอบแข่งขันด้วย ความโปร่งใสและเป็นธรรมนั้น แสดงว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของเทพรัตน์ ดาวเรือง (2560: 103-107) เรื่อง การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอยะหา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ที่พบว่า ขอเสนอแนะด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ได้แก่ ควรให้ โรงเรียนมีอำนาจในการเลือกครูบรรจุใหม่เพื่อความต้องการให้ตรงกับสาขาที่ต้องการ และการย้ายข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ครูที่ได้สับเปลี่ยนควรอยู่ในสาขาวิชาเดียวกันและสอดคล้องกับการวิจัยของ สงกรานต์ ตระโคตม (2563: 105-110) เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดองค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสกลนคร พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลตำแหน่งข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาที่ขาดแคลน หน่วยงานที่ควบคุมท้องถิ่นกระจายอำนาจในการสรรหาไปยังหน่วยงาน ต้นสังกัด หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาดำเนินการสรรหา และบรรจุตามหลักธรรมาภิบาล ลงขั้นตอนใน การสรรหาและการย้ายให้รวดเร็วขึ้น

6. สรุปผลการวิจัย

ระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยภาพรวม มีสภาพที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควร จะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ผล การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน แตกต่างกันตาม ประสบการณ์การทำงาน ส่วนตำแหน่งและขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการ วางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง ให้เพียงพอต่อความต้องการในปัจจุบันและในอนาคต โดย

คำนึงถึงวิชาเอกที่ขาดแคลนมีการสร้างแรงจูงใจเชิงบวกในการปฏิบัติงาน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรอย่างรอบด้าน และประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1.1 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องของ ควรมีการร่วมมือกันในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ ตามนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

7.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ควรนำผลการวิจัยการ ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงาน บุคคลของโรงเรียน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

7.2.2 ควรศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *แผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2564*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2.
- ณัฐนิช ศรีลาคำ. (2558). *การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1*. [การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี].
- เทพรัตน์ ดาวเรือง. (2560). *การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอยะหา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2*. [การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา].
- นภัศกรณ ศิลาคำ. (2558). *การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ].
- มณีวรรณ ฉัตรอุทัย. (2551). *แนวคิดและหลักการบริหารคนเพื่อผลงาน = The people champion*. กรุงเทพมหานคร: วี.เจ.พรินติ้ง.
- วรภาพร พันธุ์โกคา. (2556). *ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี].

- ศศิวิมล คนเส็งยม. (2564). การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. มหาจุฬานาครทรรศน์, 8(5), 205-216.
- ศิรินภาวรณ ทุมคำ. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. [วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].
- สงกรานต์ ตะโคตม. (2563). ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสกลนคร. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- สีวรรณ ไชยกุล. (2562). การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่].
- สุวิมล วงวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอลำกฤษณา บุญแสน The Process of Transfer Knowledge of Mor Lam Krisana Boonsaen

ศรัทธา เจริงหอม¹ เชาว์ การวิชา² ธนพล ตีรชาติ³

¹นักศึกษาริทยามหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
sattha.music@sura.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
kanwicha@hotmail.com

thanapon@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอลำกฤษณา บุญแสน วิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า หมอลำกฤษณา บุญแสน เป็นศิลปินที่มีความเชี่ยวชาญด้านหมอลำ และมีคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดี มีหลักในการสอน 4 ประการคือ 1) การสอนตามระดับความสามารถในการลำของผู้เรียน 2) สอนโดยเน้นทักษะพื้นฐานการลำ ของกลอนลำแต่ละประเภท 3) การถ่ายทอดความรู้แบบมุขปาฐะ 4) สอนโดยใช้กลอนลำจากง่ายไปยาก วิธีการสอนของหมอลำกฤษณา บุญแสน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม และการปรับพื้นฐานก่อนเรียน 2) ขั้นตอนการสาธิตวิธีการลำ แล้วให้ผู้เรียนลำตาม 3) ขั้นตอนการให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะการลำด้วยตนเอง 4) ขั้นตอนการสอนเทคนิค และกลวิธีการลำ 5) ขั้นตอนการฝึกให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

คำสำคัญ : กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ หมอลำ กฤษณา บุญแสน

Abstract

The objective of this research is to study the process of transferring knowledge of Dr. Lam Krisana Boonsaen. The methodology of this research was qualitative research methodology. The results showed that Molam Krisana Boonsaen was an artist with expertise in Mor Lam and had the qualities of being a good teacher. There are four teaching principles: 1) Teaching according to the learner's ability level. 2) Teach with an emphasis on the basics of sailing skills of each type of Klon Lam 3) Oral knowledge transfer 4) Teach using simple to difficult verses The teaching method of Mo Lam Krisana Boonsaen consists of 5 steps: 1) Preparation process and basic adjustments before studying 2) Demonstration process of how to lam and let the learners follow 3) Steps for learners to practice their own boating skills 4) Teaching techniques and tactics 5) The training step for learners to link different skills together.

Keywords : Knowledge Transfer Process, Mor Lam, Krisna Boonsaen

1. บทนำ

ในสังคมวัฒนธรรมอีสาน วรรณกรรม และ ภาษา ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการทำให้เกิด บทเพลงพื้นบ้านมากที่สุด เพราะนอกจากบทเพลงพื้นบ้านอีสานจะมีท่วงทำนองที่ไพเราะ ช่วยทำให้เกิด สุนทรียภาพและช่วยจรรโลงจิตใจแก่ผู้ฟังแล้ว ในเนื้อหาสาระของบทเพลงยังมีการสอดแทรกขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนคติธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาให้ซึมซาบเข้าถึงจิตใจของผู้คนในทุกชนชั้น(จารุบุตร เรื่องสุวรรณ.2526 : 81) ความเจริญทางสุนทรียภาพนี้ แสดงให้เห็นถึงการสังสมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จนสามารถสร้างสรรค์บทเพลงพื้นบ้านให้มีความไพเราะ และมีภาษาที่งดงาม โดยสามารถนำเอาวรรณกรรม ทองถิ่นมาถ่ายทอดด้วยวิธีการการขับร้อง ให้สอดประสานกลมกลืนเข้ากับเสียงดนตรีพื้นบ้านได้อย่างน่าสนใจ รูปแบบการขับร้องบทเพลงพื้นบ้านดังกล่าว ถูกเรียกด้วยภาษาลาวอีสานว่า “ ลำ ” และ เรียกขานผู้ที่มีความ เชี่ยวชาญในชั้นเชิงของการขับร้องบทกลอนลำนี้ว่า “ หมอลำ ” (จารุวรรณ ธรรมวัตร. 2531: 11)

หมอลำ คือ ผู้มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ให้ร้อยเรียงออกมา เป็นท่วงทำนอง ตามกลอนลำที่ถูกประพันธ์ขึ้นมาในลักษณะของบทร้อยกรองพื้นถิ่นอีสาน (บุษกร บิณสันต์ และ ชำคม พรประสิทธิ์. 2553 : 4) นอกจากหมอลำจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านถ่ายทอดเรื่องราว ผ่านการขับร้องกลอนลำแล้ว หมอลำยังจะต้องเป็นผู้ที่มีปฏิภาณไหวพริบที่ดี รวมถึงต้องเป็นผู้ที่มีน้ำเสียง ไพเราะ สามารถใช้ระดับเสียงในการลำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดประสานเข้ากับเสียงแคนที่บรรเลง ประกอบการลำ(ไพบูลย์ แพงเงิน 2534 : 19)

หมอลำกฤษณา บุญแสน เป็นศิลปินหมอลำ และเป็นครูที่มีความรู้ ความสามารถในด้านหมอลำที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ทำให้ความนิยมจากผู้ฟังอย่างมาก ทั้งยังมีผลงานเผยแพร่สู่สังคมอย่างต่อเนื่อง จนได้รับ รางวัลการยกย่องเชิดชูเกียรติจากหน่วยงานของรัฐ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มากมาย นอกจากนี้ ยังได้ อุดหนุนด้วยการทำหน้าที่เป็นครูผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านหมอลำ และได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ครูภูมิปัญญา ไทย เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านหมอลำ ให้แก่บุคคลทั่วไปที่สนใจในการประกอบอาชีพหมอลำ (กฤษณา วรรณ สุทธิ,สัมภาษณ์ 2563 มีนาคม 16)

จากความสำคัญดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่ง ที่จะทำการศึกษา กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอลำกฤษณา บุญแสน เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนวิชาหมอลำ และก่อให้เกิดองค์ความรู้ และเป็นแนวทางในการศึกษาความรู้ด้านหมอลำแก่บุคคลผู้สนใจต่อไปในอนาคต

2. ความมุ่งหมายการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ ของหมอลำกฤษณา บุญแสน

3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเรียบเรียงข้อมูลเพื่อนำเสนอ ผลการวิจัย ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมเอกสารงานวิจัย แนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องได้แก่ องค์ความรู้เรื่องหมอลำ แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษากระบวนการถ่ายทอดความรู้

2. กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องโดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง 1) ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ หมอลำกฤษฎณา บุญแสน 2) บุคคลในครอบครัวของหมอลำกฤษฎณา บุญแสน 3) ผู้เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ของ หมอลำกฤษฎณา บุญแสน ซึ่งเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิ และศิลปินหมอลำอาวุโส ที่หมอลำกฤษฎณา เคยร่วมงานด้วย 4) ผู้เรียนที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามหมอลำโดยตรง จากหมอลำกฤษฎณา บุญแสน คือ ลูกศิษย์ โดยสามารถแบ่งกลุ่มของลูกศิษย์ได้ดังนี้ 4.1) ลูกศิษย์ที่กำลังได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหมอลำกฤษฎณา บุญแสน 4.2) ลูกศิษย์ที่เคยผ่านการถ่ายทอดความรู้จากหมอลำกฤษฎณา บุญแสน และมีทักษะการลำตั้งแต่วัยชั้นพื้นฐาน จนถึงทักษะการลำในระดับสูง

3. เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ คุณลักษณะความเป็นครู และกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของ หมอลำกฤษฎณา บุญแสน จากการสัมภาษณ์หมอลำกฤษฎณา บุญแสน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ตามที่กำหนดเอาไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การถ่ายทอดองค์ความรู้ ที่ได้จากการบันทึกภาพ วีดีโอ และจากการถอดเสียงบันทึก แบ่งข้อมูลที่ได้ออกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษาแล้วนำข้อมูลแต่ละส่วนแยกทำการวิเคราะห์ จากนั้นนำข้อมูลได้มาวิเคราะห์ เชื่อมโยงและเรียงลำดับข้อมูลเข้าด้วยกัน ให้มีความสอดคล้องตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อสร้างข้อสรุปผลจากการศึกษาที่พบ แล้วนำเสนอข้อมูล กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอลำกฤษฎณา บุญแสน ต่อไป

4. ผลการวิจัย

กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอลำกฤษฎณาบุญแสน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้สอน พบว่า หมอลำกฤษฎณา บุญแสน เป็นผู้ที่มีความสามารถในการลำที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงการศิลปินหมอลำ ในฐานะครูผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ตามหมอลำ ผู้เรียนที่ได้รับการถ่ายทอด ต่างประสบความสำเร็จในด้านการแสดงหมอลำอย่างมาก จากการสัมภาษณ์ลูกศิษย์ที่เคยได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากหมอลำกฤษฎณา บุญแสนแสดงให้เห็นถึงความมีคุณลักษณะของครูที่ดี ซึ่งส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยสรุปเป็น 6 ประเด็นดัง ต่อไปนี้ 1) ความรอบรู้ในการสอน 2) ความมีอุดมการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครู 3) ความมีคุณธรรม 4) ความรอบรู้ 5) มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล 6) มีวิสัยทัศน์ในการศึกษาความรู้ในวิชาชีพและรอบ ๆ ตัว

2. ด้านผู้เรียน ลูกศิษย์ ของหมอลำกฤษฎณา บุญแสน ประกอบด้วยกลุ่มผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานการลำมาก่อน และกลุ่มที่มีพื้นฐาน ซึ่งในกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐาน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้เรียนที่เรียนในระบบ โดยส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานตามลำมาก่อน ส่วนกลุ่มผู้เรียนกลุ่มที่มีพื้นฐานตั้งแต่วัยต้น จนถึงระดับสูงนั้น จะเป็นผู้เรียนที่มาเข้ารับการถ่ายทอดความรู้ ในรูปแบบการศึกษานอกระบบที่บ้านของหมอลำกฤษฎณา บุญแสน โดยตรง ซึ่งผู้เรียนกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มิทักษะการลำขั้นพื้นฐานมาแล้ว ดังนั้นจุดประสงค์ของการเข้ามารับการถ่ายทอดความรู้ของผู้เรียน จึงมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งเมื่อแบ่งลักษณะความรู้ของผู้เรียน หลังจากที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้ว สามารถแบ่งลักษณะความรู้และทักษะการลำของผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มระดับขั้นพื้นฐาน 2) กลุ่มทักษะระดับกลาง 3) กลุ่มทักษะระดับสูง

3. ด้านเนื้อหาสาระ ขอบเขตเนื้อหาสาระของการสอน ที่ปรากฏในกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ของหมอลำกฤษณา บุญแสน นั้น พบว่า มีความสอดคล้องกับลักษณะความรู้ของผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม โดยขอบเขตของเนื้อหาสาระในกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางของหมอลำกฤษณา บุญแสน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ชั้นดังต่อไปนี้ 1)ระดับขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ความรู้ในเรื่องกลอนลำขั้นพื้นฐาน และ การฝึกทักษะการลำขั้นพื้นฐาน ในประเภทกลอนลำเตี้ย และประเภทกลอนลำทางสั้น แบบสุตสะแนน โดยใช้กลอนลำไหว้ครู และ กลอนลำเกี่ยวพาราตี 2) ระดับขั้นกลาง ประกอบด้วย องค์ความรู้ในเรื่องกลอนลำ และ การฝึกทักษะการลำในประเภทกลอนลำเดิน โดยใช้กลอนกลอนลำเดินดงลำเดินนิทาน และ กลอนลำเกี่ยวพาราตี ด้วยการลำทำนองทำนองลำหย่าว ทำนองลำทางสั้น และทำนองลำทางยาว 3)ระดับขั้นสูง ประกอบด้วย องค์ความรู้ในเรื่องกลอนลำ และ การฝึกทักษะการลำในประเภทกลอนลำคีตโลกคีตธรรม และประเภทกลอนลำทางยาว ซึ่งมีการลำทำนองลำทางสั้น และทำนองลำทางยาว

4. ด้านการจัดเรียนการสอน ประกอบด้วยหลักการสอนและวิธีการสอนทักษะการลำตามแนวทางของหมอลำกฤษณา บุญแสน ดังนี้

4.1 หลักการสอนทักษะการลำ ตามแนวทางของหมอลำกฤษณา บุญแสน มี 4 ประการได้แก่ 1)การสอนตามระดับทักษะความสามารถในการลำของผู้เรียน 2)สอนโดยเน้นพื้นฐานการลำของกลอนลำแต่ละประเภท 3)การถ่ายทอดความรู้แบบมุขปาฐะ และการสอนแบบตัวต่อตัว 4)สอนโดยใช้กลอนลำจากง่ายไปยาก

4.2 วิธีการสอนทักษะการลำ ตามแนวทางของหมอลำกฤษณา บุญแสน มีขั้นดังนี้ 1)ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม และการปรับพื้นฐานก่อนเรียน เพื่อปรับพื้นฐานของผู้เรียนก่อนเริ่มต้นกระบวนการสอน 2)ขั้นตอนการสาธิตวิธีการลำแล้วให้ผู้เรียนลำตาม เพื่อให้ผู้เรียนได้ฟังเป็นตัวอย่างโดยภาพรวมทั้งหมดของวิธีการลำในแต่ละกลอนลำ จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกลำตามแบบอย่างของผู้สอนไปที่ละส่วน 3)ขั้นการให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะการลำด้วยตนเอง ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาท มาเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในข้อสงสัย หรือจุดบกพร่องที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติต่อไปได้ และเมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วแล้ว จะให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนด้วยตนเอง 4)ขั้นการสอนเทคนิค และกลวิธีการลำหลังจากที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการลำในกลอนลำที่ได้รับการถ่ายทอดไปในเบื้องต้นอย่างถูกต้องดีแล้ว โดยหมอลำกฤษณา บุญแสน สอนเทคนิคการเล่น ของกลวิธีการลำ ของกลอนลำต่าง ๆ ไปทีละจุด 5)ขั้นการฝึกให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน หลังจากที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะการลำโดยภาพรวมได้ทั้งหมดอย่างชำนาญแล้ว จะให้ผู้เรียนนำทักษะย่อย ๆ ที่ได้ฝึกไปมาปฏิบัติเชื่อมโยงกันให้เกิดความต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกลำประกอบเข้าเสียงแคน และฝึกการแสดงหมอลำควบคู่กันไป

4.3 การวัดและประเมินผลทักษะการลำตามแนวของหมอลำกฤษณา บุญแสน มีขั้นตอนดังนี้ 1)การประเมินทักษะการลำเบื้องต้นก่อนการสอน 2)การประเมินทักษะการลำในระหว่างการสอน 3) การประเมินทักษะการลำหลังการสอน

4.4 ด้านบริบทอื่น ๆ ที่เป็นส่วนประกอบในการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่

4.4.1) พิธีการยกกายขอเพื่อรับมอบตัวเป็นศิษย์ เพื่อประกาศตัวเป็นศิษย์รับสืบทอดวิชา และบอกกล่าวต่อครูบาอาจารย์ให้มาช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชา เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้เรียน โดย ผู้สอน จะให้ผู้เรียน เตรียมกายขอ มาประกอบการทำพิธี เมื่อครูประกอบพิธีเสร็จ จะให้ลูกศิษย์รับสืบทอดวิชานั้นไปรักษา และปฏิบัติตามข้อละคำที่ตกลงกันได้ ซึ่งในการประกอบพิธีการยกกายขอนี้ มีเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่ได้ผ่านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ตามระดับขั้นตอนตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน จนถึง ระดับขั้นสูง ส่วนในการสอนผู้เรียนใน

ระบบการศึกษานั้น จะไม่มีการประกอบพิธีการยกย่องแต่จะยึดเอาพิธีไหว้ครู ประจำปีการศึกษา เป็นพิธีกรรม การรับมอบเป็นศิษย์แทน

4.4.2) สถานที่และสภาพแวดล้อมในการถ่ายทอดความรู้ พบว่า มี สถานที่อยู่ 3 แห่งได้แก่ 2.1)สถานที่และสภาพแวดล้อมในการถ่ายทอดความรู้ในระบบการศึกษา จะมีการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และห้องพักครูเป็นหลัก ส่วนการฝึกปฏิบัติทักษะการล่า และ การแสดงหมอลำ จะมีการจัดการสอนบริเวณใต้ถุนอาคารเรียน และ ไตรมไม้ที่บรรยากาศร่มรื่น อากาศถ่ายเทได้สะดวก และไม่มีเสียงรบกวนสมาธิของผู้เรียน 2.2) สถานที่และสภาพแวดล้อมในการถ่ายทอดความรู้นอกระบบการศึกษา จะมีการใช้พื้นที่บริเวณชั้นล่างของบ้าน ซึ่งเปิดเป็น สำนักงานหมอลำ โดย หมอลำกฤษณา บุญแสน ให้เหตุผลว่า การสอนที่บ้านจะสามารถยืดหยุ่นระยะเวลาและ ตอบสนองต่อ ความต้องการของผู้เรียนได้มากกว่าการเรียนในสถานศึกษา 2.3)สถานที่ในการฝึกประสบการณ์อาชีพหมอลำ คือ เวทีหมอลำ เป็นสถานที่สำคัญ สำหรับให้ผู้เรียนได้ ฝึกประสบการณ์อาชีพหมอลำ ซึ่ง หมอลำกฤษณา บุญแสน ได้ให้เหตุผลว่า การเรียนล่าจะเกิดความรู้ที่สมบูรณ์ ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ในสถานที่จริง

4.4.3) สื่อการเรียนรู้ และอุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้ พบว่า หมอลำกฤษณา มีการใช้สื่ออยู่ 3 รูปแบบ

4.4.3.1) สื่อเอกสารกลอนลำ จัดทำขึ้นเพื่อผู้เรียนสามารถนำไปฝึกท่องจำเนื้อหาของกลอนลำ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนลำ

4.4.3.2) สื่อเสียงแคน เป็นสื่อเครื่องดนตรีใช้สำหรับเทียบระดับเสียงในการฝึกโกลำ และให้ผู้เรียนได้ฝึกลำเข้ากับเสียงแคน

4.4.3.3) สื่อวีดีโอ โดยการนำผลงานกลอนลำที่เคยบันทึกเสียงเอาไว้ ไปมีเผยแพร่ลงในเว็บไซต์ Youtube.com เพื่อช่วยให้ผู้เรียนการเข้าถึงได้ง่าย เพื่อต้องการฟังกลอนลำนั้นไปพร้อมกับการทบทวนด้วยตนเอง

5. การอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการอภิปรายออกเป็น 4 ประเด็น ตามองค์ประกอบในการศึกษาของอลิชาเบธ สไตเนอร์ (Steiner.1988) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษาที่ครอบคลุมถึงกระบวนการถ่ายทอด ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ส่วน คือ ผู้สอน(Teacher) ผู้เรียน(Student) เนื้อหาสาระ(Content) และ การจัดการเรียนการสอน(Context) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 หมอลำกฤษณา บุญแสน เป็นศิลปินหมอลำผู้มีความเชี่ยวชาญ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ได้อย่างเป็นระบบขั้นตอน มีความเข้าใจใส่ใจในการสอนผู้เรียน สามารถดำรงตนเป็นแบบที่ดั่งงามให้แก่ศิษย์ มีความรอบรู้ในศาสตร์ด้านหมอลำและศาสตร์ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหมอลำเป็นอย่างดี มีวิธีการสอนที่มุ่งเน้นพื้นฐานของการลำที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปพัฒนาความเป็นศิลปินของตนเองในอนาคตได้ นอกจากนี้ ยังมีการปรับประยุกต์การแสดงหมอลำของตนเอง ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของรสนิยมของผู้ฟัง แต่ยังคงรักษารูปแบบดั้งเดิมของความเป็นหมอลำไว้ได้อย่างชัดเจน ผลการวิจัยดังที่กล่าวมานั้น มีความสอดคล้องกับ ฌูทซ์ สุทธจิตต์ (2555 : 179) ได้กล่าวว่า ลักษณะของการเป็นครูดนตรีที่ดีได้ 6 ประการ ได้แก่ 1)มีความรู้ความสามารถในการสอนดนตรี 2)ความมีอุดมการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครู 3)ความมี

คุณธรรม 4)ความรอบรู้ 5)มีโลกทัศน์กว้างไกล 6)มีวิสัยทัศน์ในการศึกษาหาความรู้ในวิชาชีพและรอบ ๆ ตัว เพื่อแนวคิดในการปรับเปลี่ยนและอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีให้ทันกับสังคมไทยและสังคมโลก

5.2 หอมล้ากฤษณา บุญแสน มีวิธีการแบ่งลักษณะความรู้ของผู้เรียนก่อนรับการถ่ายทอดความรู้ได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1)กลุ่มผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐาน 2)กลุ่มผู้เรียนที่มีพื้นฐาน ซึ่งวิธีการนี้ เป็นหลักการสำคัญที่หอมล้ากฤษณา บุญแสน ใช้ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เรียน เพื่อให้ทราบพื้นฐานความแตกต่างของแต่ละบุคคล และดูความเหมาะสมว่า ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาวิธีการล่าของผู้เรียนแต่ละคนไปในทิศทางใด ซึ่งหลังจากที่ผู้เรียนได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากหอมล้ากฤษณา บุญแสน แล้วพบว่า สามารถแบ่งลักษณะความรู้ และทักษะความสามารถของผู้เรียนได้ 3 ระดับ คือ 1)ระดับขั้นพื้นฐาน 2)ระดับกลาง 3)ระดับสูง จะเห็นได้ว่า หอมล้ากฤษณา บุญแสน นั้น ค่อนข้างที่จะให้ความสำคัญกับเรื่องพื้นฐานความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ

5.3 เนื้อหาสาระที่พบในกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ ของหอมล้ากฤษณา บุญแสน มีความสอดคล้องไปกับ ลักษณะทักษะความรู้ของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น โดยการเรียนล่าในระดับขั้นพื้นฐาน มีการใช้กลอนล่าที่มีความง่าย ส่วนในระดับขั้นกลาง จะเป็นการฝึกทักษะการล่า ในประเภทกลอนล่าที่มีเนื้อหาและทำนองยากขึ้นกว่าในระดับขั้นพื้นฐาน ส่วนการเรียนทักษะการล่าในระดับขั้นสูงนั้น จะเป็นการเรียนรู้วิธีการล่าในกลอนล่าประเภทคี่โลกคี่ธรรม ซึ่งกลอนล่าประเภทนี้ มีความยาก และมีความซับซ้อนในด้านเนื้อหาสาระของกลอนล่าที่เพิ่มมากขึ้น และมีการเรียนเทคนิคของกลวิธีการที่มีความยาก ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า หอมล้ากฤษณา บุญแสน มีการวางเนื้อหาสาระในการถ่ายทอด ในแต่ละขั้นอย่างชัดเจน เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ ญรุทท์ สุทธิจิตต์ (2555 : 242) กล่าวว่า บทเพลงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรจัดลำดับเนื้อหาของความยากง่ายอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน และทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นขั้นตอน

5.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย บริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกาถ่ายทอดความรู้อยู่หลายส่วนด้วยกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้แบ่งประเด็นในการอภิปรายออกเป็น 4 ประเด็นตามหัวข้อในการศึกษาดังต่อไปนี้

5.4.1) หลักการสอนทักษะการล่าของหอมล้ากฤษณา บุญแสน มีกำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระของกลอนล่า ที่ใช้เป็นบทเรียนในการถ่ายทอดความรู้ อย่างเป็นระบบขั้นตอน เรียงลำดับเนื้อหาสาระจากกลอนล่าที่มีความง่าย ไปหากลอนล่าที่มีความยาก เพื่อให้มีความเหมาะสมกับลักษณะความรู้ และทักษะของผู้เรียนที่แตกต่างกัน หลักการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับระบบการสอนดนตรีของเพตารอสซี่ ในด้านการปฏิบัติทักษะดนตรี โดยคำนึงว่าผู้เรียนควรปฏิบัติทักษะหนึ่งให้ดีกว่าก่อนที่จะเริ่มฝึกทักษะที่ยากขึ้นเป็นลำดับ (Abeles,Hoffer,and Klotman,1995)

5.4.2) วิธีการสอนทักษะการล่าของหอมล้ากฤษณา บุญแสน มีขั้นตอนในการสอนทักษะการล่าเป็นไปตามลำดับ ได้แก่

- 5.4.2.1) ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม และการปรับพื้นฐานก่อนเรียน
- 5.4.2.2) ขั้นตอนการสาธิตวิธีการล่า แล้วให้ผู้เรียนล่าตาม
- 5.4.2.3) ขั้นตอนให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะการล่าด้วยตนเอง
- 5.4.2.4) ขั้นตอนสอนเทคนิค และกลวิธีการล่า

5.4.2.5) ชั้นการฝึกให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ดังกล่าวมานั้น สอดคล้องกับ ทิศนา แชนมณี (2554 : 247) ได้กล่าวว่า รูปแบบสอนพัฒนาทักษะปฏิบัติตามองค์ ประกอบของทักษะ มี 5 ชั้น คือ 1)ขั้นสาธิตทักษะ 2)ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 3)ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 4)ขั้นให้เทคนิควิธีการ 5)ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์

5.4.3) การวัดและการประเมินผลการเรียน หมอลำกฤษณา บุญแสน มีการใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงเป็นหลัก โดยผู้สอนจะประเมินทักษะการลำของนักเรียน เพื่อตัดสินผลการเรียน และคุณภาพในการปฏิบัติของนักเรียน โดยสามารถสรุปขั้นตอนในการวัดประเมินผลได้ทั้งหมด 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.4.3.1) การประเมินทักษะการลำเบื้องต้นก่อนสอน เป็นการประเมินพื้นฐาน และประสบการณ์ความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับการลำ ของนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้ทราบว่า ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในการลำหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ คีเช็คโก (1974 : 272 – 279) ซึ่งได้กล่าวว่า ผู้สอนควรมีการประเมินความสามารถเบื้องต้นของผู้เรียนว่ามีพื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนหรือไม่ ถ้ายังขาดความรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนทักษะนั้น ต้องมีการเสริมให้มีพื้นฐานความรู้เพียงพอเสียก่อน

5.4.3.2) การประเมินทักษะการลำในระหว่างการสอน เป็นการประเมินเพื่อดูพัฒนาการและความก้าวหน้าของผู้เรียน ด้วยการใช้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และทักษะการลำของผู้เรียน หากพบว่าผู้เรียนมีปัญหา หมอลำกฤษณา บุญแสน จะให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนไปที่ละส่วน จนผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง

5.4.3.3) การประเมินผลทักษะการลำหลังจากการสอน เป็นการแสดงให้เห็นถึง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีระดับของความสามารถในการลำอยู่ในระดับใด ทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลที่เกิดขึ้นของการเรียน ในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับ ญรัทธี สุทธิจิตต์ (2555 : 248 – 249) ในกระบวนการประเมินผลได้กล่าวว่า รูปแบบประเมินผลระหว่างการสอนและประเมินผลหลังการสอน 2 ลักษณะนี้เกิดขึ้นเสมอ โดยเฉพาะการเรียนทักษะ ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำผู้เรียนเสมอ เมื่อปฏิบัติสิ่งใดไม่ได้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเล่นดนตรีของผู้เรียน สำหรับการประเมินในลักษณะที่ 2 เป็นการแสดงผลงานทางดนตรีโดยให้ผู้เรียนต้องแสดงความรู้ความสามารถทั้งหมดที่เรียนรู้มาตลอดการศึกษา

5.4.4) ด้านบริบทอื่น ๆ ที่เป็นส่วน ประกอบในการถ่ายทอดความรู้ของ หมอลำกฤษณา บุญแสน ตามหัวข้อในการศึกษาดังต่อไปนี้

5.4.4.1) ความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดความรู้ หมอลำกฤษณา บุญแสน เรียกว่า พิธีกรรมนี้ “การยกกายอ้อ” ซึ่งผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า พิธีกรรมยกกายอ้อเพื่อรับมอบเป็นศิษย์นี้ หมอลำกฤษณา บุญแสน จะกระทำเฉพาะผู้เรียนที่เรียนมาจนครบกระบวนการเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้เรียนที่ได้รับการทำพิธียกกายอ้อนี้ มักจะเป็นกลุ่มผู้เรียนที่เป็นศิลปินหมอลำอาชีพ ดังนั้นพิธีกรรมนี้ จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึง กระบวนการกลั่นกรองของผู้เรียน เพื่อให้ได้ผู้สืบทอดวิชาที่มีคุณภาพ ถึงอย่างไรก็ตามคุณค่าของพิธีกรรมความเชื่อในการแสดงความเคารพต่อครูผู้สอนนี้ ถือเป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่น ของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอน และสะท้อนผลลัพธ์เชิงคุณภาพ ของกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ ซึ่งมีเป้าหมายในการสร้างใหญ่เรียนเป็นหมอลำที่มีคุณภาพ

5.4.4.2) สถานที่และสภาพแวดล้อมในการถ่ายทอดความรู้ ในการจัดการเรียนการสอนนั้น หมอลำกฤษณา บุญแสน จะมีการเลือกใช้สถานที่และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและบทเรียนที่จะสอนนักเรียน โดยแต่ละสถานที่จะต้องมีบรรยากาศที่เชื่อต่อการสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สามารถ

ทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่น สอดคล้องกับอาภรณ์ ใจเที่ยง (2553 : 239) ได้กล่าวว่า สถานที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจในการเรียนให้กับผู้เรียน

5.4.4.3) สื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ในการถ่ายทอดความรู้ หมอลำกฤษณา บุญแสน มีการปรับประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ ได้อย่างสอดคล้อง และเหมาะสมกับเนื้อหาที่ใช้ในการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการฝึกฝนทักษะการลำได้ง่ายขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตรงกันกับสิ่งผู้สอนพยายามสื่อ สอดคล้องกับ อนุชิต สมิต (2558) ได้กล่าวว่า สื่อการสอนดนตรี ทำให้เรื่องของเสียงซึ่งเป็นสิ่งที่มีนามธรรม กลายเป็นรูปธรรมมากขึ้น ช่วยให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ ดนตรีได้อย่างเข้าใจ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. สรุปผลการวิจัย

หมอลำกฤษณา บุญแสน เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดีของความเป็นครู จึงทำให้มีแนวทางในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระให้มีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับลักษณะความรู้ของผู้เรียนแต่ละกลุ่มโดยยึดหลักการและ วิธีการสอน ตามระดับความรู้ความสามารถในการลำของผู้เรียน มุ่งเน้นการวางพื้นฐานทักษะการลำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในทักษะและวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง มีการใช้สื่อการสอนควบคู่ไปกับการสาธิต แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติตามภายใต้การให้คำแนะนำ ทีละขั้นตอน มีการจัดบรรยากาศในการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกไม่ตึงเครียด และมีการเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ซึ่งหมอลำกฤษณา บุญแสน จะมีการประเมินความสามารถของผู้เรียนตลอดระยะเวลาในการสอน เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการและระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน รวมไปถึงจนถึงการให้คำแนะนำจนผู้เรียนสามารถแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ได้อย่างสมบูรณ์ มีการปลูกฝัง มีคุณธรรม จริยธรรม ให้ผู้เรียนซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้ คือ ปัจจัยสำคัญ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีระดับทักษะการลำที่สูงขึ้น สามารถใช้ความรู้ที่รับการถ่ายทอดมาทั้งหมด นำพาตนเองให้ก้าวไปสู่การประกอบอาชีพหมอลำได้อย่างมีคุณภาพ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรมีการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปสร้างเป็นตำรา หรือหนังสือคู่มือการฝึกทักษะการลำ

7.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ อัตลักษณ์ความโดดเด่นในการแสดงหมอลำ และกลวิธีการลำ ของหมอลำกฤษณา บุญแสน ในแต่ละประเภทของกลอนลำอย่างละเอียด

เอกสารอ้างอิง

กฤษณา บุญแสน. (2564). สัมภาษณ์.13 มกราคม 2564

จารุบุตร เรื่องสุวรรณ. (2526). *เชิดชูเกียรติ ฯพณฯ จารุบุตร เรื่องสุวรรณ*. กรุงเทพฯ.คุรุสภา

จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2531). *ภูมิปัญญาแห่งอีสาน รวบรวมบทความอีสานคดีศึกษา*.มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

อนุชิต สมิต. (2555). *ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

- _____. (2558). *วิธีวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทีศนา แชมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ที่ 24 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
- บุษกร บิณฑสันต์ และคมขำ พรประสิทธิ์. (2553). *หมอลำ*. พิมพ์ครั้งที่1. บริษัทวีพริ้นท์ จำกัด.
- ไพบุลย์ แวงเงิน. (2534). *กลอนลำภูมิจัญญาของอีสาน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- Abeles, Herold F., Hoffer, Charles R., & Klotman, Robert H. (1995). *Foundation of Music Education*. 2nd ed. New York : Schirmer Books.
- Steniner,E. (1988). *Methodology of Theory Building*.Sydney : Educology Research Associates.
- DeCecco,John (1974). *The Psychology of Learning and Instruction* : Prentice-Hill,Inc.

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การค้าออนไลน์
สำหรับประชาชนตำบลป่าเซ่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
Development of Training Courses on E-Commerce
for Pa Sao Subdistrict People, Mueang District, Uttaradit Province

การขวัญ เกษมชดธาร¹ อุดม คำชาต² เชาวฤทธิ์ จันจัน³

¹นักศึกษาริญาณามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

kikaun@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

udom.kha@live.urui.ac.th

chaowarit.cha@live.urui.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมและ ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเซ่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี กลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนตำบลป่าเซ่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 20 คนได้มาโดยการสุ่มเจาะรับการฝึกอบรมที่มีอุปกรณ์สื่อสารสมาร์โฟน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรแบบทดสอบความรู้ แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แลแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเซ่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ดำเนินการพัฒนาโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของทาบา ประกอบไปด้วยหน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วย ใช้เวลาฝึกอบรม 20 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการใช้หลักสูตรด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.17 ด้านทักษะปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 87.10 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์คิดเป็นร้อยละ 91.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80.00 และผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรฝึกอบรม การค้าออนไลน์

Abstract

The purpose of this research was to develop a training course, study the result of using the training course, and study the satisfaction of the people towards the training course on online commerce. For Pa Sao Subdistrict People, Mueang District, Uttaradit Province. The study group consisted of 20 people in Pa Sao sub-district, Muang district, Uttaradit province,

who voluntarily received training with a smart phone device. The research tools were curricula, knowledge tests. Performance Assessment Form Desirable Characteristics Assessment Form and satisfaction questionnaire The statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that the training course on online trading for the people of Pa Sao sub-district, Mueang district, Uttaradit province It is developed by applying Tabas's curriculum development theory. It consists of 5 learning units and takes 20 hours of training. The results of the assessment of the suitability of the courses are at the highest level. The result of using the curriculum on knowledge had an average score of 88.17%, on the skill of working was 87.10%, and on the desirable characteristics accounted for 91.00%, which was higher than the specified criteria of 80.00%. Satisfaction with the training course was at the highest level. with a mean of 4.52 and a standard deviation of 0.50.

Keywords : Course Development, Training Course, e-Commerce

1. บทนำ

ยุค 4.0 เกิดการพัฒนาและเติบโตในทุกๆด้านอย่างรวดเร็ว หนึ่งในนั้นก็คือ ธุรกิจร้านค้าออนไลน์ หรือ ขายของออนไลน์ ที่จัดว่าเป็นธุรกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็วจนมีร้านค้าออนไลน์เกิดขึ้นมาเป็นจำนวนมากจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยี และระบบเครือข่ายสัญญาณต่าง ๆ รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต จึงทำให้การสื่อสารในยุคปัจจุบันมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น เพราะเหตุนี้จึงเกิดการนำอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในเชิงธุรกิจขายสินค้าและบริการผ่านออนไลน์ โดยข้อเด่นชัดของธุรกิจรูปแบบนี้ คือ สามารถลดค่าใช้จ่าย และเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร โดยการลดบทบาทของความสำคัญขององค์ประกอบทางธุรกิจลง เช่น ที่ตั้ง อาคารประกอบการ โกดังเก็บสินค้า ห้องแสดงสินค้า รวมถึงพนักงานขาย พนักงานแนะนำสินค้า พนักงานต้อนรับ เป็นต้นดังนั้นธุรกิจขายสินค้าและบริการผ่านออนไลน์ จึงช่วยลดข้อจำกัดด้านระยะทาง ด้านเวลา และด้านต้นทุนในการทำธุรกรรมลงได้อย่างมาก รวมถึงสินค้ามีราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาดด้วย สินค้าหายากหลากหลาย รวมถึงช่องทางการชำระเงิน การรับสินค้าที่สะดวกสบายมากขึ้นในปัจจุบัน การแลกเปลี่ยนทางการค้าจนเกิดเป็นรูปแบบตลาด โดยมีกรแบ่งเป็นตลาดน้ำ ตลาดบก หาบเร่ แผงลอย เข้าสู่ยุคห้างสรรพสินค้า จนถึงร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (จิรวุฒิ หลอมประโคน, 2560 : 2) ซึ่งระบบการแลกเปลี่ยนเหล่านี้เกิดขึ้นล่าสุดเมื่อระบบเทคโนโลยีการผลิตมีสมรรถนะสูง และผลผลิตมีมากเกินกว่าความต้องการบริโภคอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ความหนาแน่นของประชากรเพิ่มสูงขึ้นและเกิดความชำนาญพิเศษนอกเหนือไปจากกิจกรรมการผลิตเพื่อยังชีพ (ยศ สันตสมบัติ, 2556 : 109) ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและสังคมในมิติต่างๆเนื่องจากภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ในยุคปัจจุบัน ทำให้เกิดการรุกรานของตลาดเข้าไปในโลกไซเบอร์เพราะเหตุนี้จึงก่อให้เกิดแนวคิดการนำอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์รูปแบบใหม่อย่างตลาดออนไลน์ หรือที่เรียกกันว่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) ในปัจจุบันพบว่ามีการทำโฆษณาทางการตลาดหรือจำหน่ายสินค้าผ่านทางสื่อสังคมต่าง ๆ เช่น Facebook Instagram รวมถึงเว็บไซต์ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากช่องทางออนไลน์เป็นช่องทางการ

ตลาด (Marketing Channels) ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มคนผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด โดยวิธีการจำหน่ายสินค้าคล้ายคลึงกับผ่านทางเว็บไซต์ แต่จะแตกต่างตรงที่สามารถโต้ตอบปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าได้อย่างรวดเร็วกว่าทางเว็บไซต์ นั่นคือ การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า (CRM: Customer Relationship Management) ตลาดการซื้อขายสินค้าออนไลน์ที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วและมีมูลค่าตลาดเกือบ 15,000 ล้านบาท นั้นบ่งบอกว่า คนไทยมองเห็นประโยชน์มากมายจากการซื้อขายและบริการผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งก้าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน Facebook ได้กลายเป็นช่องทางที่ผู้คนส่วนใหญ่ใช้ในการทำธุรกิจออนไลน์มากขึ้น เพราะเป็นสังคมโซเชียลที่รวบรวมผู้คนจากทั่วประเทศ ทั่วโลกเข้าไว้เป็นจำนวนมาก จึงสามารถที่จะสร้างโอกาสและเพิ่มยอดขายได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้ประกอบการส่วนใหญ่จึงหันมาใช้ Facebook ในการทำธุรกิจมากขึ้น

ประชาชนตำบลป่าเขาประกอบอาชีพที่ได้รับเงินอาจไม่เพียงพอสำหรับชีวิตความเป็นอยู่ เนื่องจากมีการต้องใช้ขายในครัวเรือนอีกทั้งสินค้าอุปโภค บริโภค ในปัจจุบันก็มีราคาแพง ทำให้รายได้จากอาชีพหลักไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่าย จึงสนใจหารายได้เสริมที่นอกเหนือไปจากการประกอบอาชีพหลัก ที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพเสริม จากแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยต้องการให้มีการอบรมการขาย แลกเปลี่ยนสินค้า ผ่านการใช้อุปกรณ์สื่อสารสมาร์ตโฟน ความรู้ในการขายสินค้าออนไลน์ เพื่อที่จะได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการอบรมไปประกอบอาชีพเสริม โดยนำสินค้าที่มีอยู่ในครอบครัว หมู่บ้าน ชุมชน ออกมาจำหน่ายหารายได้เสริมให้กับตนเองและครอบครัวต่อไป

ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาของประชาชนในพื้นที่ที่ต้องการมีอาชีพเสริมพัฒนาตนเองในด้านทักษะและการใช้เครื่องมือดิจิทัลต่างๆ และก้าวนเทคโนโลยี เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมอื่นๆ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเขา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ให้เป็นหลักสูตรที่ประชาชนสามารถนำไปประกอบอาชีพเสริมได้จริงและมีรายได้เสริมให้ตนเองและครอบครัว อันจะทำให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การค้าออนไลน์ ประชาชนตำบลป่าเขา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเขา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การค้าออนไลน์สำหรับประชาชนตำบลป่าเขา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเขา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ แบบแผนการวิจัยเป็นแบบกลุ่มเดียว

กลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนตำบลป่าเขา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 20 คนได้มาโดยการสมัครใจเข้ารับการศึกษาที่มีอุปกรณ์สื่อสารสมาร์ตโฟน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จัดทำขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ประกอบด้วย

1. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 แบบทดสอบด้านความรู้
 - 2.2 แบบประเมินการปฏิบัติงาน
 - 2.3 แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ

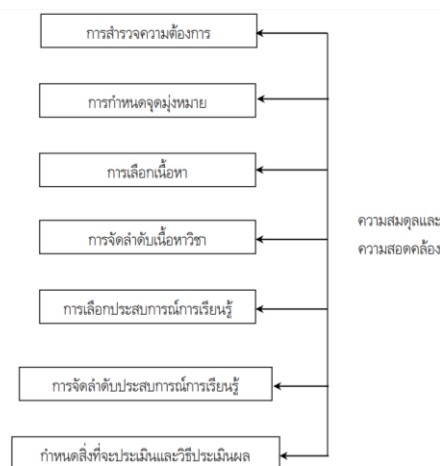
การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร วิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. แบบทดสอบด้านความรู้ วิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. แบบประเมินการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ วิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ
5. แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

1.การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรของทาบา 7 ขั้นตอนดังนี้ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ขั้นที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระขั้นที่ 4 การจัดการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ขั้นที่ 6 การจัดการเกี่ยวกับประสบการณ์เรียนรู้ขั้นที่ 7 การตัดสินใจว่าจะประเมินอะไรและวิธีการประเมิน

ภาพที่ 1 ภาพประกอบแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของทาบา

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชน ตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร	4.56	0.53	มากที่สุด
2. หลักการของหลักสูตร	4.50	0.55	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.50	0.52	มากที่สุด
4. โครงสร้างและเนื้อหาสาระ	4.60	0.51	มากที่สุด
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.67	0.50	มากที่สุด
6. การดำเนินกิจกรรม	4.60	0.51	มากที่สุด
7. การวัดและประเมินผล	4.50	0.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.56	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ สื่อและแหล่ง การเรียนรู้แนวทางการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลแบ่งเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ใช้เวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.56 ดังนั้น หลักสูตรฝึกอบรมจึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดอบรมให้กับประชาชนได้

2. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

2.1 ผลการประเมินด้านความรู้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชน ตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 2 ผลการประเมินด้านความรู้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

รายการ	จำนวน(คน)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ
ด้านความรู้	20	26.45	0.94	88.17

จากตารางที่ 2 พบว่าหลังการอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.17

2.2 ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานตามหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับ ประชาชนตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 3 ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานตามหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

รายการ	จำนวน(คน)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ
ด้านทักษะการปฏิบัติงาน	20	8.71	0.46	87.10

จากตารางที่ 3 พบว่าประชาชนได้เรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.71 คิดเป็นร้อยละ 87.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 ซึ่งแสดงว่าประชาชนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.3 ผลการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 4 ผลการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

รายการ	จำนวน(คน)	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	20	91.00

จากตารางที่ 4 พบว่าประชาชนได้เรียนรู้ตามแผนกิจกรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ และความสามัคคี คิดเป็นร้อยละ 91.00 ซึ่งแสดงว่าประชาชนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3. ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

รายการ	จำนวน(คน)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความพึงพอใจ	20	4.50	0.50

จากตารางที่ 5 พบว่าความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50

5. อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชน ตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้พบประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของทาบาหลี หลักสูตรประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย เนื้อหาของหลักสูตร แนวทางการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี แบ่งเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ผลผลิต/บริการหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เปิดร้านค้าออนไลน์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ส่งเสริมการขาย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 บริหารการขาย หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การบรรจุและจัดส่งสินค้าใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมองค์ความรู้จากท่านอาจารย์ที่ปรึกษาผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน จึงดำเนินการวิจัยทำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ โดยได้นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้ จึงทำให้หลักสูตรมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปสู่กระบวนการจัดอบรมสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิญญาดา พรหมสินอง (2560, น.98-103) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผึ้งเป็นเครื่องสำอาง สำหรับกลุ่มชาวบ้าน ตำบลวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมาก ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) โครงสร้างของหลักสูตร 5) เนื้อหาของหลักสูตร 6) แนวทางการจัดกิจกรรม และ 7) การวัดผลประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้จากการฝึกอบรมโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี และมีทักษะการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ผู้เข้ารับการฝึกอบรมและวิทยากร มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดารัตน์ อินทร์กัน (2564, น.74-77) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง ฝึกอบรมอัครลักษณะชาติพันธุ์ม้ง สำหรับเยาวชนบ้านดอนไพรวัลย์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้วิจัยได้ผ่านการตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และมีการปรับปรุงตามข้อแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

2.1. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านความรู้เรื่องการค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี หลังการอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนให้ความสนใจในหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์สำหรับประชาชนตำบลป่าเข้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเนื่องจากเนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย วิทยากรมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างร้านค้าออนไลน์ ใช้กระบวนการบรรยายให้ความรู้ การมีส่วนร่วม การสนทนา ชักถาม ความรู้ความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้มีการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติผลการสอบด้านความรู้ทำให้ประชาชนมีคะแนนสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ชิตา เศรษฐพิติวงศ์ (2560, น.81-86) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตร

ฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์ เรื่อง วัดพระธาตุแช่แห้งพระอารามหลวง สำหรับเยาวชนบ้านนาบึง จังหวัดน่าน ผลการใช้หลักสูตร เยาวชนมีผลทดสอบหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเท่ากับ 79.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริปัทมา ตูลวานิช (2561, น.59-65) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอาหารพื้นบ้านจังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านหนองวังมิตรภาพที่ 107 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านตามเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีผลสัมฤทธิ์ในด้านความรู้คิดเป็นร้อยละ 87.00 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณ ไชยมงคล (2564, น.106-110) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการปลูกผักในโรงเรียนภายใต้มาตรฐาน GAP สำหรับเกษตรกรในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม จังหวัดน่าน ด้านความรู้ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 89.88

2.2 ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานประเด็นการประเมิน ได้แก่ การวางแผนการทำงาน ความถูกต้อง ปฏิบัติงานตามขั้นตอน ชี้นำงาน และการนำเสนอ ซึ่งผลการประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.71 คิดเป็นร้อยละ 87.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 ซึ่งแสดงว่าประชาชนมีคะแนนทักษะการปฏิบัติงานหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเช่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีคือมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 80.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง มีการเลือกใช้อุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม และมีการวางแผนในการปฏิบัติชัดเจน ประกอบกับแผนการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรฝึกอบรมที่มีกิจกรรมการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมนั้นทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรารัตน์ ปินทิพย์ (2561, น.57-65) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผลการประเมินทักษะการทำกิจกรรมในการฝึกอบรมการนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.33 นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริปัทมา ตูลวานิช (2561, น.59-65) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอาหารพื้นบ้านจังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านหนองวังมิตรภาพที่ 107 ด้านทักษะการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 87.20 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณ ไชยมงคล (2564, น.106-110) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการปลูกผักในโรงเรียนภายใต้มาตรฐาน GAP สำหรับเกษตรกรในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม จังหวัดน่าน ด้านทักษะการปฏิบัติงานมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 92.50

2.3. ผลการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดอบรมหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเช่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเมื่อประชาชนได้เรียนรู้ตามแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าประชาชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 5 ด้าน ได้แก่ ความขยัน ความอดทน ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ และความสามัคคี คิดเป็นร้อยละ 91.00 โดยมีประชาชนจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความขยัน ความอดทน และความรับผิดชอบ รองลงมาประชาชนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80 มีคุณลักษณะด้านความสามัคคี และประชาชนจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 มีคุณลักษณะด้านความตรงต่อเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทชรารัตน์ ปินทิพย์ (2561, น.57-65) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ไม่เรียนรู้งุ่มง่ามในการทำงาน ความขยัน ความอดทน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณ ไชยมงคล (2564, น.106-

110) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการปลูกผักในโรงเรือนภายใต้มาตรฐาน GAP สำหรับเกษตรกรในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม จังหวัดน่าน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 90.50

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเป้า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมประชาชนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านชิ้นงาน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกิจกรรมการฝึกอบรมเน้นผู้อบรมเป็นสำคัญประชาชนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการทำกิจกรรม วิทยากรเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างร้านค้าออนไลน์ มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ โดยการสนทนา อภิปราย ซักถามความรู้ความเข้าใจ และคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดเป็นกันเอง จึงทำให้ประชาชนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสร้างอาชีพได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริภัทมา ศุภวานิช (2561, น.59-65) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอาหารพื้นบ้านจังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านหนองวังมิตรภาพที่ 107 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณะ ไชยมงคล (2564, น.106-110) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการปลูกผักในโรงเรือนภายใต้มาตรฐาน GAP สำหรับเกษตรกรในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม จังหวัดน่าน มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.58

6. สรุปผล

สรุปผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเป้า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 4.56เมื่อใช้หลักสูตรฝึกอบรมพบว่าผลการใช้หลักสูตรด้านความรู้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.17 ด้านทักษะปฏิบัติงานมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 87.10 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 91.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80.00 และผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ดังนั้นหลักสูตรฝึกอบรมจึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดอบรมให้กับประชาชนรุ่นต่อไปได้

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเป้า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีได้ผลดีต่อผู้เข้ารับการอบรม หน่วยงานต่างๆที่ต่องานนำไปใช้อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

2. หลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การค้าออนไลน์ สำหรับประชาชนตำบลป่าเป้า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีครั้งนี้ สามารถนำไปสร้างอาชีพให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้จริง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยติดตามผลหลังจากอบรมไปแล้วในระยะเวลา 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี เพื่อติดตามผลที่เกิดขึ้นต่อประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จเร เตือนพวงแก้ว. (2563). *การใช้สื่อออนไลน์เพื่อส่งเสริมการตลาดของธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัด จันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พัชรารัตน์ ปินทิพย์. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การวางแผนไทยเพื่อสุขภาพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ธิดารัตน์ อินตะกัน. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องผ้าปักอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้ง สำหรับเยาวชนบ้านดอนไพรวัลย์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- นงลักษณ์ ไชยมงคล. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การปลูกผักในโรงเรียนภายใต้มาตรฐาน GAP สำหรับเกษตรกรโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงแม่จริม จังหวัดน่าน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ภิญญาดา พรหมสีนง. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผึ้งเป็นเครื่องสำอาง สำหรับกลุ่มชาวบ้าน ตำบลวังทอง จังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). *สอนชุมชนเปิดร้านค้าออนไลน์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษิตัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สิริปัทมา ตูฉวนิช. (2661). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอาหารพื้นบ้านจังหวัดน่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านหนองรังมิตรภาพที่ 107*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สมคิดบางโม. (2559). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- หัตยา เขียมศักดิ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หัตถกรรมในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของอำเภอหางดงจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Taba. Hida.(1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York Harcourt. Brace and World Inc.

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(Science and Technology)
ภาคบรรยาย

วิทยาการเข้ารหัสลับของภาพสีด้วยสมบัติค่ากลางของข้อมูล

A Secure Color Visual Cryptography Scheme Using Central Tendency

ศัจจาธิษฐ์ สันตะวงค์¹ วชิรินทร์ คล่องดี² วรัชยา พนมรัมย์³

^{1,2}สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

waratchaya.pr@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้นำเสนอวิธีการใหม่ในการเข้ารหัสและถอดรหัสสำหรับภาพสีโดยใช้สมบัติค่ากลางของข้อมูลเป็นกุญแจลับ และมีการนำเทคนิคการลดสัญญาณรบกวนของภาพ การลดขนาดภาพ การหมุนภาพ และการ normalization มาใช้ในการเข้ารหัสและถอดรหัส เครื่องมือในการวัดประสิทธิภาพของการถอดรหัสคือ PSNR ผลการทดลองพบว่า การเข้ารหัสภาพทำให้ภาพไม่สามารถแสดงข้อมูลภาพเดิมได้ ซึ่งทำให้การรับส่งข้อความมีความปลอดภัย สำหรับการถอดรหัสภาพได้ค่า PSNR อยู่ระหว่าง 20 – 40 เดซิเบล นั่นคือการถอดรหัสภาพมีประสิทธิภาพดี

คำสำคัญ : วิทยาการเข้ารหัสลับ การเข้ารหัส การถอดรหัส

Abstract

This paper presents a novel method for encryption and decryption of color images using a secret key: central tendency, denoising, resize, rotation, and normalization. PSNR is used to test the efficiency of image decryption. According to the results of the experiment, the encrypted image cannot display the original layout of the original image. This ensures that data transmission is extremely secure. In terms of decryption efficiency, the PSNR value ranges between 20 dB and 40 dB, indicating that the image decryption can be used effectively.

Keywords : Cryptography, Encryption, Decryption

1. บทนำ

ในยุคของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ก้าวหน้าไปทุกวัน การพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านความสามารถและความสะดวกสบาย เทคโนโลยีในการส่งข้อมูลก็เป็นหนึ่งในนั้น ด้วยความสะดวกสบายที่เพิ่มขึ้นจึงทำให้ผู้คนนิยมใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยข้อมูลหลายด้านข้อมูลถูกส่งกันในแต่ละวันรวมถึงข้อมูลรูปภาพด้วย ซึ่งบางครั้งข้อมูลนั้นอาจมีความสำคัญที่จำเป็นต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ดังนั้นเพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูล การเข้ารหัสลับข้อมูลจึงเป็น

สิ่งสำคัญมากในการป้องกันการเข้าถึงของผู้ใช้ที่ไม่ได้รับอนุญาต โดยการเข้ารหัสมีบทบาทสำคัญในด้านความปลอดภัย และเป็นที่น่าสนใจอย่างมากสำหรับนักคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เนื่องจากภาพดิจิทัลได้กลายเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ซึ่งเทคนิคการเข้ารหัสรูปภาพนั้นแตกต่างจากเทคนิคการเข้ารหัสข้อมูล และมีปัญหาความปลอดภัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลและการส่งสัญญาณภาพดิจิทัล ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องรักษาความปลอดภัยของภาพ ความสมบูรณ์ของภาพและการตรวจสอบความถูกต้องของภาพ ทั้งนี้คุณสมบัติของภาพดิจิทัลคือมีความไวต่อยกกว่าข้อมูล เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในพิกเซลของภาพจะไม่เปลี่ยนแปลงทั้งภาพ กล่าวอีกนัยหนึ่งการแก้ไขภาพดิจิทัลเล็กน้อยนั้นเป็นที่ยอมรับได้เมื่อเทียบกับข้อมูล (Das et al., 2014, pp. 179-184) โดยการเข้ารหัสรูปภาพมีการนำไปใช้งานในด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ระบบมัลติมีเดีย ภาพทางการแพทย์ และการสื่อสารทางทหาร เป็นต้น

วิทยาการรหัสลับ (Cryptography) เป็นกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่สามารถอ่านได้ให้อยู่ในรูปแบบที่ไม่สามารถอ่านให้เข้าใจได้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการเข้ารหัสนี้จะทำก่อนที่จะจัดเก็บข้อมูลหรือส่งข้อมูลออกไป โดยนำข้อมูลกับกุญแจ (Key) มาผ่านกระบวนการทางคณิตศาสตร์ทำให้ได้ผลลัพธ์เป็นข้อมูลที่เข้ารหัส และเมื่อผู้รับต้องการอ่านข้อมูล จะต้องนำข้อมูลที่เข้ารหัสแล้วกับกุญแจมาผ่านกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่จะได้ผลลัพธ์เป็นข้อมูลเดิมก่อนจะทำการเข้ารหัส นักวิจัยจึงได้คิดค้นเทคนิคต่าง ๆ ขึ้นเพื่อเพิ่มความปลอดภัยของภาพ ตามที่ Shannon (1949, pp. 656-715) ได้นำเสนอขั้นตอนวิธีการเข้ารหัส เช่น AES, DES, RSA และ อื่น ๆ โดย Dworkin et al (2001) ได้นำวิธี AES ใช้ในการเข้ารหัสแบบกลุ่ม ส่วนใหญ่จะทำโดยใช้หน่วยประมวลผลแบบแกนเดี่ยว เพื่อที่จะประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ และวิธี DES ใช้ในการเข้ารหัสแบบ Block Cipher ซึ่งจะทำการแบ่งข้อมูลออกเป็น block แล้วนำไปทำการเข้ารหัส โดยทำการนำเข้าสู่ชุดข้อมูลแบบบล็อกขนาด 64 บิต และใช้กุญแจขนาด 56 บิต (Stallings, 2005, pp.72-81) งานวิจัยนี้ นำเสนอวิธีการในการเข้ารหัสและถอดรหัสลับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ประเภทรูปภาพสี เพื่อเป็นแนวทางและทางเลือกสำหรับนักวิจัยที่สนใจในวิทยาการเข้ารหัสลับให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อนำเสนอวิธีการใหม่สำหรับการเข้ารหัสและถอดรหัสของภาพสี โดยภาพไม่แสดงเค้าโครงของภาพเดิม และสามารถถอดรหัสกลับมาเป็นภาพเดิม ซึ่งดูประสิทธิภาพการถอดรหัสจากค่า PSNR ต้องอยู่ระหว่าง 20 - 40 เดซิเบล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ใช้ภาพในระบบสี RGB ขนาด $M \times N$ และมีเมทริกซ์ซ้อนกัน 3 เมทริกซ์ซึ่งเป็นค่าความเข้มแสงในสีต่าง ๆ ได้แก่ สีแดง สีเขียวและสีน้ำเงิน โดยภาพที่ใช้ได้แก่ ภาพ Lenna, ภาพ Garden, ภาพ Ray และภาพ Lagoon ในการทดลองแต่ละภาพมีขนาด 400×400 , 1920×1200 , 4000×3000 และ 3840×2160 ดังภาพที่ 1 - 4 ตามลำดับ

ภาพที่ 1 ภาพระดับความเข้มสี Lenna ขนาด 400 × 400

ภาพที่ 2 ภาพระดับความเข้มสี Garden ขนาด 1920 × 1200

ภาพที่ 3 ภาพระดับความเข้มสี Ray ขนาด 4000 × 3000

ภาพที่ 4 ภาพระดับความเข้มสี Lagoon ขนาด 3840 × 2160

3.1 ขั้นตอนการเข้ารหัสภาพ

การเข้ารหัสภาพเป็นกระบวนการสำหรับการแปลงรูปภาพให้อยู่ในรูปแบบที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถอ่านเข้าใจได้ โดยขั้นตอนการเข้ารหัสมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : ลดขนาดภาพ โดยการเลือกเมทริกซ์ย่อยขนาด 5 x 5 จากนั้นเลือกข้อมูลจากเมทริกซ์ย่อยมา 12 ตัว แล้วนำมาเขียนเป็นเมทริกซ์ขนาด 4 x 3 และสมมติให้ $P_{(M,N)}$ เป็นจุดภาพที่ต้องการประมวลผล เมื่อ M แทนแถวของเมทริกซ์ และ N แทนหลักของเมทริกซ์

61	59	57	52	68
59	61	63	64	81
57	64	74	79	79
54	64	79	86	81
70	81	89	92	90

⇒

59	52	59
63	81	64
79	54	79
81	81	92

ภาพที่ 5 แสดงการเปลี่ยนขนาดเมทริกซ์ย่อย

ขั้นตอนที่ 2 : แปลงเมทริกซ์ย่อยขนาด 4 x 3 เป็นเมทริกซ์ขนาด 4 x 4 โดยการเพิ่มข้อมูล 4 ตัวตามแนวทแยงมุมของเมทริกซ์ ได้แก่ ค่า $E = P_{\max} - P_{\min}$, $F = \text{mod}((P_{\max} + P_{\min}), 256)$, $G = P_{\text{mean}}$ และ $H = \lfloor \frac{P_{\max} + P_{\min}}{256} \rfloor$

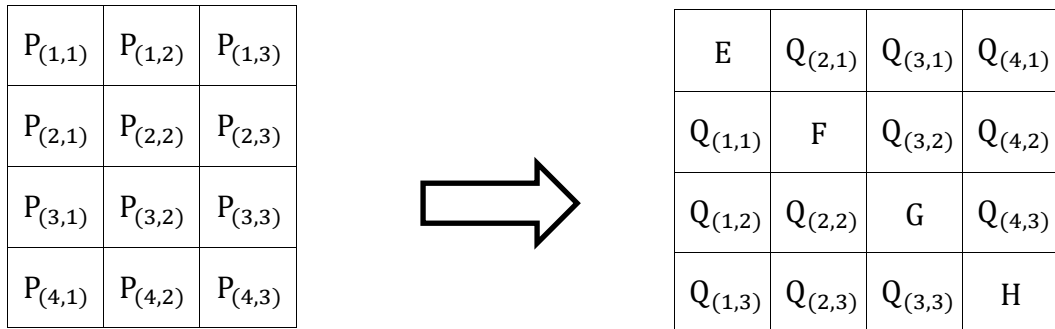
E			
	F		
		G	
			H

ภาพที่ 6 แสดงการเพิ่มข้อมูล 4 ตัวตามแนวทแยงมุมของเมทริกซ์

ขั้นตอนที่ 3 : แปลงข้อมูลที่มีอยู่ 12 ตัวเดิมโดย

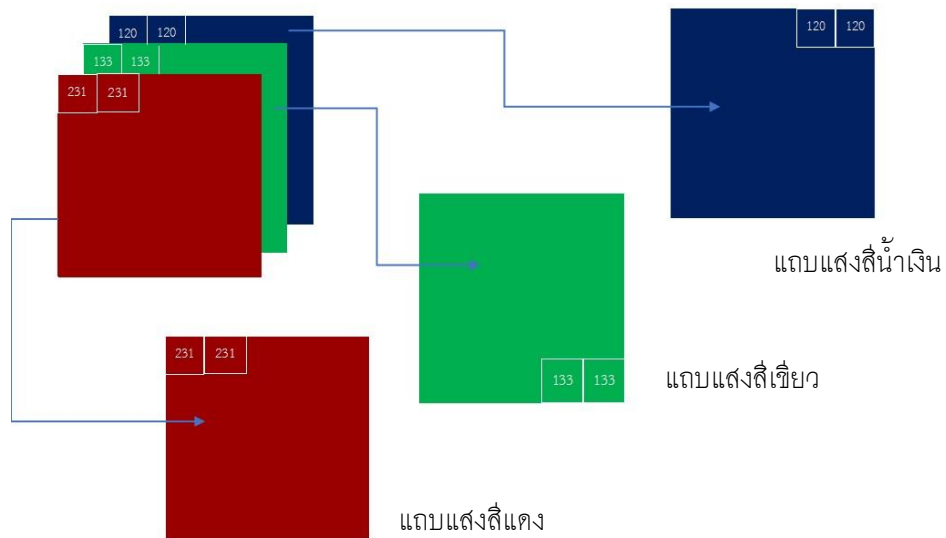
$$Q_{(M,N)} = \left(\frac{P_{\max} - P_{(M,N)}}{P_{\max} + 1} \right) \cdot P_{\text{mean}}$$

และจัดเรียงข้อมูลดังภาพที่ 1

ภาพที่ 7 การจัดเรียงข้อมูลบนเมทริกซ์ขนาด 4 x 4

ขั้นตอนที่ 4 : ทำการพลิกกลับจุดภาพในแถบแสงสีน้ำเงิน และทำการหมุนจุดภาพในแถบแสงสีเขียว สำหรับแถบแสงสีแดงให้คงเดิม จากนั้นรวมทั้ง 3 แถบแสงเข้าด้วยกัน

ภาพที่ 8 แสดงการพลิกกลับจุดภาพในแถบแสงสีน้ำเงิน และทำการหมุนจุดภาพในแถบแสงสีเขียว

3.2 ขั้นตอนการถอดรหัสภาพ

การถอดรหัสเป็นกระบวนการที่ทำให้ภาพที่เข้ารหัสแล้วกลับมาเป็นข้อมูลเดิมโดยขั้นตอนการถอดรหัสมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : ทำตามขั้นตอนที่ 4 ของการเข้ารหัสภาพอีกครั้ง โดยทำการพลิกจุดภาพในแต่ละแถบแสงกลับไปอยู่ที่เดิม

ขั้นตอนที่ 2 : ถอดสมการทางคณิตศาสตร์เพื่อนำมาใช้ในการถอดรหัสภาพ

(1) เริ่มจากข้อมูล 4 ตัวจากแนวทแยงมุมของเมทริกซ์ย่อยขนาด 4 x 4

สมมติให้ $Q_{(M,N)}$ เป็นจุดภาพที่ต้องการประมวลผลสามารถนำมาหาค่า P_{max} และ P_{mean} เพื่อนำไปคำนวณค่าจริงของข้อมูลที่เหลือ โดยค่า P_{mean} คือค่าที่ได้จากเมทริกซ์ย่อยตำแหน่ง $Q_{(3,3)}$ และค่า P_{max} จาก

$$P_{max} = \frac{(Q_{(4,4)} \times Q_{(2,2)}) + Q_{(2,2)} + Q_{(1,1)}}{2}$$

(2) นำข้อมูลจากข้อ (1) มาคำนวณหาค่าจริงของข้อมูลโดยแก้สมการหาค่า $P_{(M,N)}$ จาก

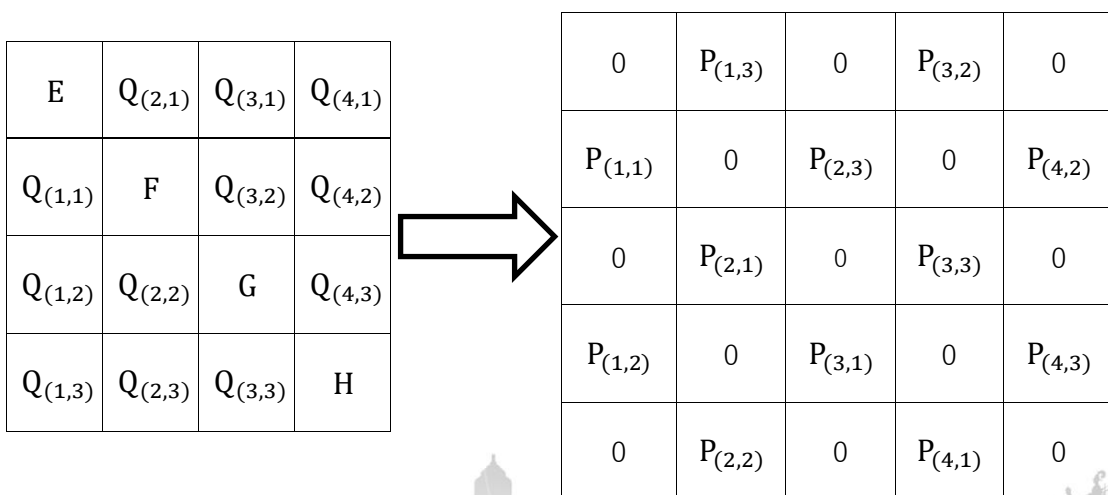
$$Q_{(M,N)} = \left(\frac{P_{max} - P_{(M,N)}}{P_{max} + 1} \right) \cdot P_{mean}$$

จะได้

$$P_{(M,N)} = P_{max} - \frac{Q_{(M,N)} \cdot (P_{max} + 1)}{P_{mean}}$$

$$P_{(M,N)} = \frac{(P_{max} \cdot (P_{mean} - Q_{(M,N)})) - Q_{(M,N)}}{P_{mean}}$$

ขั้นตอนที่ 3 : แปลงเมทริกซ์ย่อยขนาด 4 x 4 กลับมาเป็นเมทริกซ์ 5 x 5 โดยนำข้อมูล 12 ตัวที่ได้กลับมาเรียงตามตำแหน่งเดิมและแทนศูนย์ในตำแหน่งที่ไม่มีข้อมูล

ภาพที่ 9 แสดงการแปลงเมทริกซ์ขนาด 4 x 4 เป็นเมทริกซ์ขนาด 5 x 5

ขั้นตอนที่ 4 : ลดสัญญาณรบกวนในรูปภาพโดยใช้ตัวกรองแบบมัธยฐาน คือเลือกเมทริกซ์ย่อยขนาด 3×3 และจุดภาพตำแหน่งตรงกลางของเมทริกซ์ย่อยจะถูกแทนด้วยค่ามัธยฐานของจุดภาพที่อยู่ในเมทริกซ์ย่อย ทำให้รูปมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (สมเกียรติ, 2554, pp.101-102)

3.3 การตรวจสอบประสิทธิภาพของการถอดรหัสภาพ

ในการตรวจสอบประสิทธิภาพของการถอดรหัสภาพเมื่อเทียบกับภาพต้นฉบับ โดย Peak signal-to-noise ratio (PSNR) ซึ่งเป็นค่ามาตรฐานที่นักวิจัยนำมาใช้ในการเปรียบเทียบคุณภาพของรูปภาพดิจิทัลที่ผ่านกระบวนการประมวลผลทางสัญญาณใด ๆ โดยจะทำการเปรียบเทียบระหว่างภาพต้นฉบับและภาพที่ถอดรหัส ซึ่งโดยทั่วไปแล้วค่า PSNR ที่ยอมรับได้สำหรับการนำรูปภาพไปใช้งานในทางปฏิบัติ ควรจะอยู่ระหว่าง 20 – 40 เดซิเบล (ธำรงรัตน์ และคณะ, 2546, pp.59) โดยค่า PSNR สามารถคำนวณได้จาก

$$PSNR = 10 \log_{10} \left(\frac{255^2}{MSE} \right)$$

เมื่อ

$$MSE = \frac{\sum_{i=1}^N \sum_{j=1}^M (P_{(i,j)} - Q_{(i,j)})^2}{M \times N}$$

กำหนดให้

- MSE คือ ค่าคลาดเคลื่อนกำลังสองเฉลี่ย
- $P_{(i,j)}$ คือ ค่าสีของจุดภาพของภาพต้นฉบับ
- $Q_{(i,j)}$ คือ ค่าสีของจุดภาพของภาพที่ถอดรหัส
- $M \times N$ คือ ขนาดของภาพ

4. ผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากการทดลองทำงานการเข้ารหัสและถอดรหัสรูปภาพระดับความเข้มสีทั้ง 4 ภาพที่มีขนาดแตกต่างกัน และทำการตัดข้อมูลออกไป 52 เฟอร์เซ็นต์ แล้วนำข้อมูล 48 เฟอร์เซ็นต์ที่เหลือมาเข้ารหัสภาพตามขั้นตอนการเข้ารหัสภาพ ผลปรากฏว่าภาพที่เข้ารหัสแล้วจะไม่สามารถแสดงให้เห็นเค้าโครงเดิมของรูปภาพต้นฉบับ ทำให้มีความปลอดภัยในการส่งข้อมูลอย่างมากและเมื่อผู้รับสารต้องการทราบข้อมูลที่ส่งไป ก็นำภาพที่ถูกเข้ารหัสแล้วไปถอดรหัสตามขั้นตอนการถอดรหัสข้อมูล ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 แสดงภาพต่างๆ ในการทดลองการเข้าและถอดรหัสภาพ (a) - (c) แสดงภาพ Lenna (d) - (f) แสดงภาพ Garden (g) - (i) แสดงภาพ Ray และ (j) - (l) แสดงภาพ Lagoon

สำหรับการตรวจสอบประสิทธิภาพของการถอดรหัสภาพเมื่อเทียบกับภาพต้นฉบับ จะเห็นได้ว่าค่า PSNR ของภาพ Lenna, Garden, Ray และ Lagoon มีค่าเป็น 28.3805, 27.2778, 29.4992 และ 33.2007 ตามลำดับ ซึ่งค่า PSNR ของทั้ง 4 ภาพมีค่าอยู่ระหว่าง 20-40 เดซิเบล หากพิจารณาคำนวณความสมบูรณ์ของภาพหลังการถอดรหัสพบว่าทุกภาพมีความคล้ายกับภาพต้นฉบับ แต่ความคมชัดของภาพลดน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพที่มีขนาดเล็ก (ความละเอียดต่ำ) และพบว่าในกรณีที่ภาพมีค่าความเข้มแสงใกล้เคียงกัน จะทำให้ประสิทธิภาพของการถอดรหัสมากขึ้น

ตารางที่ 1 แสดงค่าที่ใช้ในการตรวจสอบประสิทธิภาพของการถอดรหัสภาพเมื่อเทียบกับภาพต้นฉบับ

ภาพที่นำมาใช้ในการทดลอง	ค่าที่ใช้ในการตรวจสอบประสิทธิภาพ	
	MSE	PSNR (dB)
Lenna	94.4122	28.3805
Garden	121.7028	27.2778
Ray	72.9732	29.4992
Lagoon	31.1181	33.2007

5. สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้นำเสนอวิธีการเข้ารหัสและถอดรหัสของภาพ โดยใช้สมบัติค่ากลางของข้อมูลเป็นกุญแจลับ และมีการนำเทคนิคการลดสัญญาณรบกวนของภาพ การลดขนาดภาพ การหมุนภาพและการ normalization มาใช้ในการเข้ารหัสและถอดรหัส ซึ่งผลการทดลองพบว่า การเข้ารหัสของภาพทำให้ภาพไม่สามารถแสดงให้เห็นเค้าโครงเดิมของรูปภาพต้นฉบับ และการถอดรหัสทำให้ภาพกลับมาเหมือนเดิมได้ อีกทั้งค่า PSNR อยู่ระหว่าง 20-40 เดซิเบล นั่นคือภาพที่ได้จากการถอดรหัสสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ธำรงรัตน์ อมรรักษา และ วัชร พิษยนันท์. (2546). ภาพพิมพ์ลายน้ำดิจิทัล: วิธีการป้องกันการละเมิดสิทธิทางปัญญาสำหรับรูปภาพ. *วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. 13(2), 54-63.
- สมเกียรติ อุดมหาระกุล. (2554). *การประมวลผลภาพดิจิทัลเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ท็อป.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์.(2017). *บทนำเกี่ยวกับเทคโนโลยีความปลอดภัยของข้อมูล*. จาก <https://www.nrca.go.th/content/02-1.html>
- Das, P.K., Kumar, P., & Sreenivasulu, M. (2014). Image cryptography: a survey toward its growth. *Advance in Electronic and Electric Engineering*, 4(2), 179-184.
- Dworkin, M.J., Barker, E.B., Nechvatal, J.R., Foti, J., Bassham, L.E., Roback, E., & Dray Jr, J.F. (2001). Advanced encryption standard (AES), *National Institute of Standards and Technology*. Gaithersburg, MD, <https://doi.org/10.6028/NIST.FIPS.197>
- Gonzalez, R.C., & Woods, R.E. (2018). *Digital image processing* (4th ed.). New York: Pearson Education, Inc.
- Shanon, C.E. (1949). Communication theory of secrecy system. *The Bell System Technical Journal*, 28, 656-715.
- Stallings, W. (2005). *Cryptography and network security principles and practices* (4th ed.). New York: Pearson Education, Inc.

การพัฒนาระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Development of a Timeline Tracking System for Roi Et Rajabhat University's Personnel

ประหยัด สุพะกำเนิด¹ กล้า ภูมิพิทักษ์² วาทีณี ดวงอ่อนนาม³

^{1,2,3}ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
professorota@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 2) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน 3) เพื่อศึกษาผลความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการวิเคราะห์และออกแบบระบบได้ DFD ของระบบที่ทำงาน 3 ฟังก์ชันคือ 1 การกรอกข้อมูลพื้นฐานของบุคคล 2 การกรอกข้อมูลไทม์ไลน์ของบุคคล 3 การสืบค้นข้อมูลไทม์ไลน์ของบุคคลที่ต้องการทราบไทม์ไลน์ 2) ได้ระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดที่เก็บข้อมูลไทม์ไลน์ของบุคลากรและสามารถสืบค้นและแสดงผลข้อมูลไทม์ไลน์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดได้ถูกต้องแม่นยำและมีประสิทธิภาพ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดแยกเป็น 2 ด้านคือ 1) ด้านการเข้าถึงข้อมูลและความสะดวกในการใช้งานระบบความพึงพอใจอยู่ในระดับมากคือ $\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.58 2) ผลการประเมินความถูกต้องของข้อมูลในระบบ อยู่ในระดับมากที่สุดคือ $\bar{X} = 4.52$ S.D. = 0.46 และความพึงพอใจการใช้งานระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ไทม์ไลน์ การวิเคราะห์และออกแบบระบบ เว็บแอปพลิเคชัน

Abstract

The objectives of this research were 1) to analyze and design a timeline tracking system of Roi Et Rajabhat University's personnel 2) to develop a timeline tracking system of Roi Et Rajabhat University's personnel 3) to study the user satisfaction towards the developed timeline tracking system.

The research has shown the following results: 1) The system was designed using Data Flow Diagram (DFD) representing 3 modules : user registration module, timeline registration and timeline search module 2) The developed system can effectively collect the information of the university's personnel and their timelines. The system also provides a

relevant search module where users can query personnel's information and timelines 3) The results of the user satisfaction survey is as follows: 1) In terms of accessibility, the result of the user satisfaction of the system was good with $\bar{X} = 4.23$ and S.D. = 0.58. 2) In terms of system integrity, the result of the user satisfaction survey was good with $\bar{X} = 4.52$ S.D. = 0.46. The overall user satisfaction survey results have shown the effectiveness and the usability of the proposed system.

Keywords : Timeline, System Analysis and Design, Web Application

1. บทนำ

ความทันสมัยของเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันทุกคนสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศ การทำระบบสารสนเทศต่าง ๆ จึงมีความสำคัญต่อการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นประโยชน์และสนับสนุนการตัดสินใจในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะในช่วงที่มีการระบาดของโรคระบาดโควิด-19 การสร้างระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์ของบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดเพื่อเก็บข้อมูลไทม์ไลน์ของแต่ละคนและแสดงข้อมูลไทม์ไลน์ของบุคคล ให้คนที่ต้องการทราบไทม์ไลน์ของบุคคลที่จะทำงานร่วมกันสามารถสืบค้นข้อมูล เพื่อเป็นการป้องกันโรคระบาดที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นลดการแพร่ระบาดของเชื้อและหาวิธีป้องกันได้อย่างถูกต้อง

ระบบสารสนเทศที่ทันสมัยมีข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยทำให้บุคคลที่เข้าถึงข้อมูลนำข้อมูลข่าวสารมาช่วยในการตัดสินใจในการดำรงชีวิตได้ทันเวลา ซึ่งในช่วงที่มีโรคระบาดถ้าเรามีระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ทันเวลาและง่ายต่อการเข้าถึงก็จะทำให้การปฏิบัติตนปลอดภัยได้ง่ายขึ้นเพื่อประโยชน์ของตนเองและสังคมต่อการลดการระบาดของโควิด-19 การมีระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์ของบุคลากรในหน่วยงานที่ตนเองสังกัดก็จะช่วยให้ง่ายต่อการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยและลดการระบาดของโรคระบาดหลักเสี่ยงจุดเสี่ยงบุคคลกลุ่มเสี่ยงเพื่อหยุดการระบาดของโรคระบาดให้เร็วขึ้นได้

ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาระบบสารสนเทศซึ่งทำงานเป็นเว็บแอปพลิเคชัน อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ตโฟนสามารถเข้าถึงข้อมูลและสืบค้นข้อมูลไทม์ไลน์ของบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดที่ต้องการทราบไทม์ไลน์ได้ตลอดเวลาเพื่อเป็นการประกอบการปฏิบัติตน เพื่อหลีกเลี่ยงการติดเชื้อและควบคุมการระบาดโรคโควิด-19 ได้ทันเวลา

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

3. วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

- 1.1 โปรแกรมการจัดการฐานข้อมูล MySQL และโปรแกรมภาษา PHP
- 1.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อระบบสารสนเทศแสดงไหม้ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ขั้นตอนการวิจัย

พัฒนาระบบโดยใช้วงจร SDLC หรือ Software Development Life Cycle ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดปัญหา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลไหม้ไลน์ของบุคลากร ศึกษาการสร้างระบบสารสนเทศแสดงไหม้ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดซึ่งต้องใช้ฐานข้อมูลในการจัดเก็บข้อมูลและระบบต้องมีแบบฟอร์มสำหรับการสืบค้นข้อมูลและกรอกข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลไหม้ไลน์ของแต่ละบุคคลเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการสืบค้นข้อมูลไหม้ไลน์และแสดงผลให้รู้เส้นทางไหม้ไลน์ของบุคคลหรือสถานที่ที่ต้องการทราบไหม้ไลน์

2. การวิเคราะห์ระบบ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลของบุคคลซึ่งต้องมีข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลไหม้ไลน์ เพื่อออกแบบฐานข้อมูลสำหรับการจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับความต้องการในการแสดงผลข้อมูลไหม้ไลน์ของระบบ โปรแกรมต้องสามารถบันทึกข้อมูลพื้นฐานข้อมูลไหม้ไลน์ และสามารถสืบค้นข้อมูลไหม้ไลน์ของบุคคลที่ต้องการทราบไหม้ไลน์ได้

3. การออกแบบระบบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ระบบมาออกแบบระบบโดยใช้ได้หลักการของ DFD บอกทิศทางการไหลของข้อมูลไหม้ไลน์และแสดงข้อมูลไหม้ไลน์ในระบบ และออกแบบฐานข้อมูลโดยใช้ หลักการ Relation Database สร้าง ER-Diagram ของฐานข้อมูล ออกแบบหน้าจอโปรแกรมสำหรับการบันทึกข้อมูลไหม้ไลน์ สำหรับการสืบค้นข้อมูลไหม้ไลน์ ออกแบบหน้าจอแสดงผลไหม้ไลน์ เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน

4. การพัฒนาระบบ ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบโดยนำรูปแบบการออกแบบระบบมาสร้างและพัฒนา ระบบสารสนเทศแสดงไหม้ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยใช้สถาปัตยกรรมเว็บดาตาเบส นำเสนอในรูปแบบของเว็บเพจ ซึ่งได้จัดเก็บข้อมูลในระบบการจัดการฐานข้อมูล MySQL ส่วนการพัฒนา ระบบจะใช้ภาษา PHP พร้อมทั้งทดสอบระบบให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

5. การทดสอบระบบ ผู้วิจัยได้ทดสอบโปรแกรมระบบให้สามารถทำงานได้ตามที่ต้องการคือ สามารถ เก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้ ข้อมูลไหม้ไลน์ และสามารถสืบค้นข้อมูลไหม้ไลน์ได้ตามรายชื่อของบุคคลที่ต้องการทราบไหม้ไลน์ หรือ สถานที่ที่ต้องการทราบไหม้ไลน์ ได้

6. ประเมินความพึงพอใจการใช้งานระบบจากกลุ่มตัวอย่างนำผลการประเมินมาปรับปรุงระบบสารสนเทศแสดงไหม้ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดให้ได้ตามที่ต้องการ

7. การนำระบบไปใช้ ทดสอบการใช้งานระบบกับกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและสำรวจความพึงพอใจการใช้งานระบบนำผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดที่ตั้งใช้งาน

กลุ่มเป้าหมาย

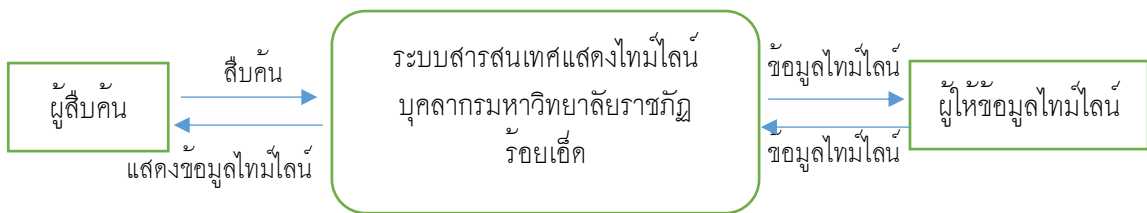
กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรและนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน แยกเป็นบุคคลทั่วไปจำนวน 13 คนคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์

และผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์และหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 7 คน

4. ผลการวิจัย

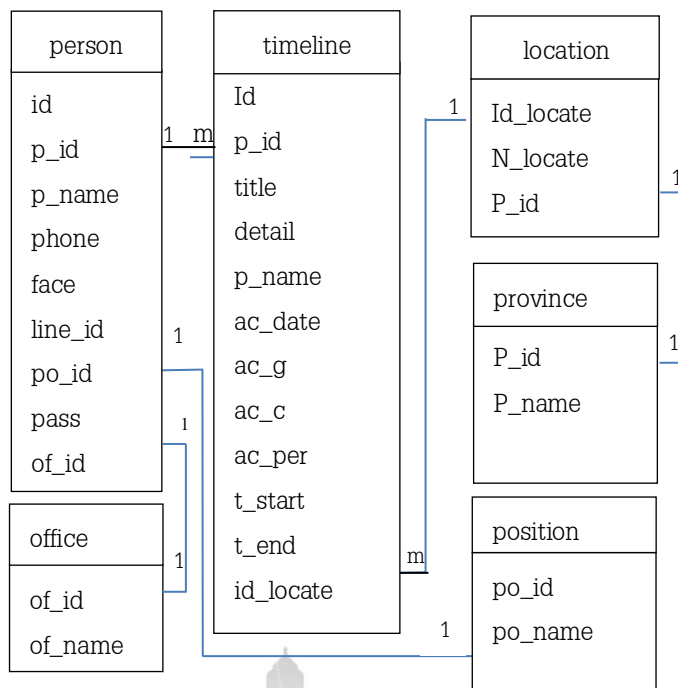
1. ผลจากการวิเคราะห์และออกแบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

จากการวิเคราะห์และออกแบบระบบ การทำงานของระบบมี 3 ฟังก์ชันคือ 1) ฟังก์ชันสำหรับการลงทะเบียนบุคคลเพื่อเก็บประวัติข้อมูลพื้นฐานสำหรับการให้ข้อมูลไทม์ไลน์ 2) ฟังก์ชันการเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลไทม์ไลน์ของบุคคลผู้ให้ข้อมูลไทม์ไลน์และ 3) ฟังก์ชันสำหรับการสืบค้นข้อมูลไทม์ไลน์โดยจะแสดงรายละเอียดเป็นวันที่และช่วงเวลาต่างๆสถานที่ต่าง ๆ ที่มีการจัดกิจกรรม รูปแบบกิจกรรมที่บุคคลนั้น ๆ เดินทางไปร่วมกิจกรรม ได้โครงสร้างการไหลข้อมูลดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โครงสร้างการไหลข้อมูลของระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

จากการวิเคราะห์และออกแบบฐานข้อมูลของระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดได้ 6 ตารางได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ฐานข้อมูลระบบแสดงไทม์ไลน์ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

- ตาราง person เก็บข้อมูลพื้นฐานของบุคคลที่ให้ข้อมูลไทม์ไลน์
- ตาราง timeline เก็บข้อมูลไทม์ไลน์ของแต่ละบุคคลสำหรับการสืบค้นเพื่อแสดงไทม์ไลน์
- ตาราง location เก็บข้อมูลสถานที่ต่างๆ
- ตาราง office เก็บข้อมูลหน่วยงานที่ บุคคลนั้นสังกัด
- ตาราง province เก็บข้อมูลจังหวัด
- ตาราง position เก็บข้อมูลตำแหน่งงานที่ บุคคลนั้นสังกัด

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

จากการวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดซึ่งฐานข้อมูล มี 6 ตาราง และ ฟังก์ชันการทำงานมี 3 ฟังก์ชันได้โปรแกรมระบบสารสนเทศแสดงไทม์ไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดที่ทำงานได้ตามที่ออกแบบไว้ 3 ฟังก์ชันคือ 1) ฟังก์ชันสำหรับการลงทะเบียนบุคคลเพื่อเก็บประวัติข้อมูลพื้นฐานสำหรับบุคคลผู้ให้ข้อมูลไทม์ไลน์ 2) ฟังก์ชันการเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลไทม์ไลน์ของบุคคลผู้ให้ข้อมูลไทม์ไลน์และ 3) ฟังก์ชันสำหรับการสืบค้นข้อมูลไทม์ไลน์โดยจะแสดงรายละเอียดเป็นวันที่และช่วงเวลาต่างๆสถานที่ต่างๆ ที่มีการจัดและร่วมกิจกรรมรูปแบบกิจกรรมที่บุคคลนั้น ๆ เดินทางไปร่วมกิจกรรมดังภาพที่ 3 และภาพที่ 4

ภาพที่ 3 หน้าจอสำหรับเก็บข้อมูลประวัติรายละเอียดของบุคลากรผู้ให้ข้อมูลไทม์ไลน์ หน้าจอการ login เข้าสู่ระบบเพื่อให้ข้อมูลไทม์ไลน์ หน้าจอการกรอกข้อมูลไทม์ไลน์ของบุคคลนั้นๆเพื่อเก็บบันทึกเป็นข้อมูลไทม์ไลน์

ภาพที่ 4 แสดงหน้าจอสำหรับการใส่ค่าสืบค้นคือ ชื่อบุคคล หรือสถานที่สำหรับการสืบค้นไทม์ไลน์ของบุคคลหรือสถานที่นั้นๆ เมื่อสืบค้นก็จะแสดงผลข้อมูลไทม์ไลน์ของบุคคลแยกเป็นวันที่ เวลา สถานที่ที่มีการจัดกิจกรรมนั้นๆ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบสารสนเทศแสดงโทมไลน์บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

จากการทดสอบการใช้ระบบโดยกลุ่มตัวอย่างคือผู้เชี่ยวชาญในคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ และได้ประเมินความพึงพอใจผู้ใช้ระบบต่อระบบผลเป็นดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินด้านการเข้าถึงข้อมูลและความสะดวกในการใช้งานระบบ

รายการ	ความพึงพอใจโดยบุคคลทั่วไป			ความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญ		
	\bar{X}	S.D.	การแปลความ	\bar{X}	S.D.	การแปลความ
1. การเข้าถึงข้อมูลทำได้สะดวกและรวดเร็ว	4.31	0.48	มาก	4.38	0.51	มาก
2. การออกแบบเมนูง่ายต่อการใช้งานภาษาและสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมายได้ชัดเจน	4.15	0.69	มาก	4.08	0.64	มาก
3. ความเหมาะสมของการใช้สีของตัวอักษรและรูปภาพ	4.08	0.49	มาก	4.23	0.60	มาก
4. การแสดงผลโทมไลน์เข้าใจได้ง่าย	4.50	0.88	มาก	4.31	0.48	มาก
5. การแสดงผลของข้อมูลมีรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน	4.23	0.73	มาก	4.31	0.48	มาก
รวม	4.23	0.58	มาก	4.26	0.54	มาก

จากตารางที่ 1 ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างบุคคลทั่วไปพบว่าผลการประเมินความสามารถด้านการเข้าถึงข้อมูลและการใช้งานโดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก $\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.58 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าในประเด็นการแสดงผลโทมไลน์เข้าใจได้ง่ายมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด $\bar{X} = 4.5$, S.D. = 0.88 ในประเด็นความเหมาะสมของการใช้สีของตัวอักษรและรูปภาพมีความพึงพอใจน้อยที่สุด $\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.49

ในส่วนของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพบว่าผลการประเมินความสามารถด้านการเข้าถึงข้อมูลและการใช้งานโดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก $\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.54 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าในประเด็นการเข้าถึงข้อมูลทำได้สะดวกและรวดเร็วมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด $\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.51 ในประเด็นการออกแบบเมนูง่ายต่อการใช้งานภาษาและสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อความหมายได้ชัดเจนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด $\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.64

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความถูกต้องของข้อมูลในระบบ

รายการ	ความพึงพอใจโดยบุคคลทั่วไป			ความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญ		
	\bar{X}	S.D.	การแปลความ	\bar{X}	S.D.	การแปลความ
1. ความถูกต้องของการส่งข้อมูล	4.54	0.52	มาก	4.38	0.51	มาก
2. ความถูกต้องของการรับข้อมูล	4.31	0.75	มาก	4.23	0.73	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	ความพึงพอใจโดยบุคคลทั่วไป			ความพึงพอใจโดยผู้เชี่ยวชาญ		
	\bar{X}	S.D.	การแปลความ	\bar{X}	S.D.	การแปลความ
3. ความถูกต้องของการแก้ไขข้อมูล	4.38	0.51	มาก	4.15	0.55	มาก
4. ความถูกต้องของการเก็บข้อมูล	4.38	0.51	มาก	4.46	0.52	มาก
5. ความถูกต้องของการแสดงผลข้อมูล	5.00	0	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด
รวม	4.52	0.46	มาก	4.43	0.43	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าความถูกต้องของข้อมูลในระบบมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คือ $\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.46 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าในประเด็นความถูกต้องของการแสดงผลข้อมูลมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ $\bar{X} = 5$, S.D. = 0 ในประเด็นความถูกต้องของการรับข้อมูลมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ $\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.75

ในส่วนของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพบว่าความถูกต้องของข้อมูลในระบบมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คือ $\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.43 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าในประเด็นความถูกต้องของการแสดงผลข้อมูลมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด $\bar{X} = 5$, S.D. = 0 ในประเด็นความถูกต้องของการแก้ไขข้อมูลมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ $\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.55

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งได้กล่าวไว้เพื่อวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศแสดงใหม่ โฉมใหม่ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ให้ตรงตามความต้องการผู้ใช้งาน ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์และออกแบบระบบได้ออกแบบฐานข้อมูลโดยเลือก MySQL ในการสร้างฐานข้อมูลทั้งหมด 6 ตาราง เพื่อเก็บรายละเอียดของบุคคลและใหม่โหนดซึ่งสามารถเก็บข้อมูลพื้นฐานของบุคคล และเก็บข้อมูลใหม่โหนดซึ่งสามารถเพิ่มลบแก้ไขข้อมูลใหม่โหนดได้อย่างถูกต้องแม่นยำและมีประสิทธิภาพ

2. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งได้กล่าวไว้เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศแสดงใหม่ โฉมใหม่ของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดมีฟังก์ชันการทำงาน 3 ฟังก์ชันคือ 1) ฟังก์ชันสำหรับการลงทะเบียนบุคคลเพื่อเก็บประวัติข้อมูลพื้นฐานสำหรับการให้ข้อมูลใหม่โหนด 2) ฟังก์ชันการเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลใหม่โหนดของบุคคลผู้ให้ข้อมูลใหม่โหนดและ 3) ฟังก์ชันสำหรับการสืบค้นข้อมูลใหม่โหนดโดยจะแสดงรายละเอียดเป็นวันที่และช่วงเวลาต่างๆสถานที่ต่าง ๆ ที่มีการจัดกิจกรรมรูปแบบกิจกรรมที่บุคคลนั้น ๆ เดินทางไปร่วมกิจกรรม ระบบสามารถทำงานได้โดยสามารถบันทึกประวัติของบุคคล บันทึกข้อมูลใหม่โหนดของบุคคลและสามารถสืบค้นข้อมูลใหม่โหนดของบุคคลที่ต้องการทราบใหม่โหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ซึ่งได้กล่าวไว้เพื่อศึกษาผลการประเมินความพึงพอใจการใช้งานระบบแสดงใหม่ โฉมใหม่ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินทั้ง 2 ด้าน จากผู้ใช้งานที่เข้าร่วมทดสอบระบบทั้งสิ้น 20 คนจากบุคลากร 13 คน ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ผลการประเมินในภาพรวมของการทำงานระบบอยู่ในระดับมาก เนื่องจากระบบมีองค์ประกอบที่มีความสามารถด้านการเก็บข้อมูลและการสืบค้นข้อมูลใหม่โหนดซึ่งถ้าแยกเป็นรายด้านการเข้าถึงข้อมูลและความสะดวกในการใช้งานระบบความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและผลการประเมินความพอใจด้านความถูกต้องของข้อมูลในระบบอยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยครั้งนี้การแสดงผลไมโครโฟนควรคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลเรื่องการให้ข้อมูล เนื่องจากข้อมูลไมโครโฟนเป็นสิทธิส่วนบุคคลการนำเสนอข้อมูลควรดูความเหมาะสมเพื่อปกป้องสิทธิของผู้ให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ของบุคคลนั้น ๆ เพราะการนำข้อมูลของบุคคลอื่นมานำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลเพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

การค้นหาสถานที่ควรเป็น MAP GPS ที่สามารถคลิกเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ได้ตามวันเวลาเพื่อค้นหาข้อมูลการจัดกิจกรรมและผู้ร่วมกิจกรรม

เอกสารอ้างอิง

- ชันแซนด์ดีไซน์. (2560). *PHP คืออะไร*. เข้าถึงได้จาก <https://medium.com/@sunzandesign/phpคืออะไร-2d749639b101>
- ดับเบิลยูวาย เต็น เต็น ซอฟ. (2559). *CSS คืออะไร*. เข้าถึงได้จาก <https://www.wynnsoftsolution.net/th/article/view/80/>
- พุทธรักษ์มูลเมือง. (2557). *ความหมายของอินเทอร์เน็ต*. เข้าถึงได้จาก <http://computer.bcnv.ac.th/hnwy-kar-reiyn-ru2>
- มายด์พีเชฟพี. (2562). *Database คืออะไร*. เข้าถึงได้จาก <https://www.mindphp.com/คู่มือ/73-คืออะไร/2055-database-คืออะไร23.html>
- ศศิวิมล เจริญสิงห์. (2563). *ระบบเว็บแอปพลิเคชันฟู้ด คอร์ท*. (โครงการ). กรุงเทพฯ: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม.
- แสงจันทร์ เรืองอ่อน สมพร เรืองอ่อน สุนิษา คิดใจเดียว ปฐมพงษ์ ฉับพลัน และ พบศิริ ชวัณเฑาะ. (2562). การพัฒนาระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์บนกูเกิลแมปสำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เสมือนจริง ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม*. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562
- เอก บำรุงศรี และ ธนชัย เกียรติทองศิริ. (2563). *การประชุมวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2563 ครั้งที่ 5 เว็บบแอปพลิเคชัน ระบบจัดการสินค้า และการขายของร้านคิมแอนด์จิวมีนิมาร์ท*. สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม กรุงเทพฯ 10160

การลดต้นทุนกิจกรรมการขนส่งอ้อยโรงงาน Reducing the Costs Activity for Sugar Cane Transportation

บรรพจน์ มีสา¹ ณัฐภัทร กาญจนเรืองรอง²
อภิวัฒน์ วงศ์ฉัตรน³ สิริินดา แสงกำพาลี⁴

^{1,2}อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมจัดการอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
banpotmeesa@gmail.com

nattapat_kan@hotmail.com

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
Piwatwong@hotmail.com

⁴อาจารย์ประจำวิชาเทคโนโลยีการผลิต (ต่อเนื่อง) วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ สถาบันอาชีวศึกษาภาคกลาง 3
Sirinda.saeng@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อลดและหาต้นทุนที่เหมาะสมจากกิจกรรมการขนส่งอ้อย โดยการระบุเส้นทางระหว่างสาย 315-359 กับสายชนบท 3028 งานวิจัยได้ใช้เครื่องมือในการทดลองประกอบด้วย หลักการประยุกต์ต้นทุนกิจกรรมการขนส่ง และแบบระบุต้นทุนกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบเก็บข้อมูลระยะเวลาทางระบุช่วงเวลาไป-กลับ และแบบเก็บต้นทุนกิจกรรม สถิติที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คาร์ยยะ ค่าเฉลี่ย (Mean)

การวิจัยพบว่า ช่วงเวลาเดินทาง 16.00 น. - 06.00 น. การเดินทางเส้นทางสายชนบท 3028 ใช้เวลาเฉลี่ย 176.15 นาที คิดเป็นร้อยละ 9.41 อัตราการสิ้นเปลืองเฉลี่ย 1.91 กิโลเมตรต่อลิตร ช่วงเวลาเดินทาง 17.00 น. - 07.00 น. การเดินทางเส้นทางสายชนบท 3028 ใช้เวลาเฉลี่ย 173.50 นาที คิดเป็นร้อยละ 5.66 อัตราการสิ้นเปลือง 1.92 กิโลเมตรต่อลิตร ช่วงเวลาเดินทาง 18.00 น. - 08.00 น. การเดินทางเส้นทางสาย 315-359 ใช้เวลารวดเร็วกว่าเฉลี่ย 177.90 นาที คิดเป็นร้อยละ 5.36 อัตราการสิ้นเปลือง 1.54 กิโลเมตรต่อลิตร

คำสำคัญ : การขนส่งอ้อย ต้นทุนกิจกรรมขนส่ง อัตราการสิ้นเปลือง

Abstract

The objective of this research to reduce and calculate the cost for sugar cane transportation from by identifying route between 315-359 with rural 3028. Research instruments included in the trial the application cost transport activities and specify cost activity. The tools used to collect information include: distance storage form Specify the return time and activity costing form. The statistics used in this research, the average percentage (Mean).

Research has shown that during the bus. 16.00 -06.00 pm the rural bus route 3028 it takes an average of 176.15 minutes 9.41 percent consumes an average of 1.91 Kilometers per liter. During the bus 17:00 am. - 7:00 pm. The rural bus route 3028 spent an average of 173.50 minutes 5.66 percent consumes an average of 1.92 Kilometers per liter. During the bus. 18.00 -08.00 pm. The bus route 315-359 runs at an average of 177.90 minutes 5.36 percent. Consumes 1.54 Kilometers per liter.

Keywords : Sugar Cane Transportation, activity transport, Consumption

1. บทนำ

อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยทั่วไปหมายถึงอ้อยโรงงาน อ้อยเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในอุตสาหกรรมการผลิตน้ำตาลทราย ปี 2563สถานการณ์พื้นที่ปลูกอ้อยปี การผลิตปี 2563/64 มีพื้นที่เพาะปลูกรวมทั้งสิ้นจำนวน 10,862,610 ไร่ ลดลง จำนวน 1,096,530 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.17 จากปี ก่อนหน้าโดยแบ่งเป็นสัดส่วนตามภูมิภาคพื้นที่การเพาะปลูกได้ดังนี้ ภาคเหนือ มีพื้นที่ปลูกอ้อย 2,668,136 ไร่ ลดลงจำนวน 210,551 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 7.31 จากปี ก่อนหน้า ภาคกลาง มีพื้นที่ปลูกอ้อย 2,939,319 ไร่ ลดลง จำนวน 233,255 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.35 จากปีก่อนหน้าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ปลูกอ้อย 4,594,444 ไร่ ลดลงจำนวน 635,961 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 12.14 จากปี ก่อนหน้าภาคตะวันออก มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยมีพื้นที่ปลูกอ้อย 660,711 ไร่ ลดลงจำนวน 17,763 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.62 จากปีก่อนหน้าประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ 1,447,716 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563ร้อยละ 27.47 เท่ากับ 1,135,750 ล้านบาท โดยน้ำตาลเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญเป็นอันดับที่ 3 ของไทย ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ116,949 ล้านบาท รองจากยางธรรมชาติ มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 440,890 ล้านบาท และข้าว มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 210,527 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ปีการผลิต 2563/64, 2564 : ออนไลน์)

ในประเทศไทยตั้งแต่มีการปิดหีบอ้อยของฤดูการผลิตปี 2563/2564 เดือนมกราคม-มิถุนายน 2564 มีน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ จำนวนทั้งสิ้น 8,164,041.08 ตัน สำหรับการบริโภคน้ำตาลโดยรวม มีจำนวนทั้งสิ้น 1,340,909.81 ตัน เพิ่มขึ้น 7% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และมีการส่งออกน้ำตาลมีจำนวนทั้งสิ้น 5,300,989.00 ตัน เพิ่มขึ้น > 30% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่ง มีมูลค่าการส่งออกจำนวน 93,408,740,026.10 บาท รายงานสถานการณ์ การปลูกอ้อย ปีการผลิต 2563/64, 2564 : ออนไลน์) พื้นที่ปลูกอ้อยในปีการผลิต 2564/2565 มีจำนวน 9,904,689 ไร่ และผลผลิตส่งโรงงาน 77,747,928 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 7.85 ตันต่อไร่แบ่งเป็นรายภาคดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตอ้อยปีการผลิต 2564/2565

ภาค	พื้นที่ปลูกอ้อย(ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย(ตันต่อไร่)
เหนือ	2,616,425	7.66
กลาง	2,731,302	7.36
ตะวันออกเฉียงเหนือ	3,959,976	8.19

ตาราง 1 (ต่อ)

ภาค	พื้นที่ปลูกอ้อย(ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย(ตันต่อไร่)
ตะวันออก	596,986	8.63
รวมทั้งประเทศ	9,904,689	7.85

ที่มา : (สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ปีการผลิต 2563/64, 2564 : ออนไลน์)

ในการลงทุนทำไร่อ้อยนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้นทุนในการลงทุนเพาะปลูกอ้อยซึ่ง ต้นทุนเป็นทรัพยากรที่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเงินได้ ซึ่งต้องสูญเสียเพื่อให้วัตถุประสงค์หนึ่งสำเร็จลงเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์หรือสิ่งของความต้องการของกิจการ ดังนั้น การศึกษาโครงสร้างต้นทุนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำเนื่องจากทำให้ผู้บริหารเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุน และสามารถไขประโยชน์จากข้อมูลต้นทุนแต่ละประเภทให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการศึกษาถึงต้นทุนนี้ จะทำการศึกษาด้านต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งที่มีการปลูกอ้อยในภาคตะวันออก

ดังนั้นคณะวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการลดต้นทุนกิจกรรมในการขนส่งในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว โดยการระบุเส้นทางระหว่างสาย 315-359 กับสายชนบท 3028 เนื่องจากคณะวิจัยเป็นผู้ที่ทำงานในส่วนการขนส่ง ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตอ้อยทั้งต้นทุนการปลูก ต้นทุนการเก็บเกี่ยว และต้นทุนการขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน เพื่อใช้ในการวางแผนการขนส่งอ้อยให้มีต้นทุนต่ำ อันจะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น โดยการเก็บข้อมูลการขนส่งแต่ละเส้นทาง แต่ละช่วงเวลาและนำความรู้ทางด้านวิศวกรรมการจัดการอุตสาหกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำการวิจัยในครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อคำนวณต้นทุนการขนส่งอ้อยโรงงาน
2. เพื่อแนวทางการลดต้นทุนการขนส่งอ้อยโรงงาน

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลองเรื่องการลดต้นทุนกิจกรรมการขนส่งอ้อยโรงงานมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. รถที่ใช้ในการทดลองพ่วง 22 ล้อจำนวน 3 คันโดยวิ่งตามระยะทางที่กำหนด
2. สถานที่และเส้นทางทดลอง ได้แก่ บริษัท ในจังหวัดสระแก้ว โดยการระบุเส้นทางระหว่างสาย 315-359 กับสายชนบท 3028 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย จากบริษัท ถึง โรงงานการผลิตช่วงเวลา 16.00น.-18.00น. กลับจาก โรงงานการผลิต ถึง บริษัท ช่วงเวลา 6.00น. - 8.00น.
3. นำตารางการระบุระยะทาง และระยะเวลาไป-กลับเก็บข้อมูลระบุกิจกรรมการขนส่งอ้อยมี 3 ช่วงเวลาคือ ช่วงเวลา 16.00, 17.00 น.และช่วงเวลา 18.00 น.โดยใช้เส้นทางสาย 315-359 เป็นระยะทาง 62 กม. ใช้ในการเก็บข้อมูลก่อนการลดต้นทุนกิจกรรมการขนส่งอ้อย ช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 เส้นทางสายชนบท3028 เป็นระยะทาง 80 กม. ใช้ในการเก็บข้อมูลหลังทำการลดต้นทุนกิจกรรมการขนส่งอ้อยน้ำตาลทรายถึงเดือน มกราคม ปี พ.ศ. 2564

ตาราง 2 การขนส่งอ้อยโดยใช้เส้นทางสาย 315-359 ไปกลับ บริษัท-โรงงานผลิต

ช่วงที่	เวลาไป	เวลากลับ	ระยะทาง(กม.)
1	16.00	6.00	62
2	17.00	7.00	62
3	18.00	8.00	62

ตาราง 3 การขนส่งอ้อยโดยใช้เส้นทางสายชนบท 3028 ไปกลับ บริษัท-โรงงานผลิต

ช่วงที่	เวลาไป	เวลากลับ	ระยะทาง(กม.)
1	16.00	6.00	80
2	17.00	7.00	80
3	18.00	8.00	80

4. แบบเก็บต้นทุนกิจกรรม เก็บค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ในช่วงเวลา ช่วงเวลา 16.00 น.17.00 น. และช่วงเวลา 18.00 น. โดยมีระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลหน่วยเป็นนาทีก่อนการลดต้นทุนกิจกรรมการขนส่งอ้อยน้ำตาลทราย ช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งในการเก็บข้อมูลหลังทำการการลดต้นทุนกิจกรรมการขนส่งอ้อยน้ำตาลทรายถึงเดือน มกราคม ปี พ.ศ. 2564

5. นำข้อมูลที่ได้จากแบบเก็บข้อมูลระบุกิจกรรมซึ่งมีหน่วยเป็นระยะทาง กับเวลาที่ใช้ในการขนส่งอ้อยน้ำตาลโดยใช้เส้นทางสาย 315-359 เป็นระยะทาง 62 กม. และ ทางสายชนบท3028 เป็นระยะทาง 80 กม. ในช่วงเวลา 16.00 น.17.00 น. และช่วงเวลา 18.00 น.มาระบุเป็นตัวเลขที่มีหน่วยใช้สากลทั่วไป

6. นำข้อมูลที่ได้จากแบบเก็บต้นทุนกิจกรรมซึ่งมีหน่วยเป็นบาท กับเวลาที่ใช้ในการขนส่งอ้อยน้ำตาลโดยใช้เส้นทางสาย 315-359 เป็นระยะทาง 62 กม. และ ทางสายชนบท3028 เป็นระยะทาง 80 กม. ในช่วงเวลา 16.00 น.17.00 น. และช่วงเวลา 18.00 น.มาวิเคราะห์ต่อรอบของการเดินรถ

4. ผลการวิจัย

1.การเปรียบเทียบระยะเวลาขนส่ง 2 เส้นทาง

ระบุเวลารวมการเปรียบเทียบไป-กลับของเส้นทางสาย 315-359 กับเส้นทางสายชนบท3028 จากข้อมูลระบุกิจกรรมการขนส่งอ้อยน้ำตาลมี 3 ช่วงเวลา ผลการเปรียบเทียบดำเนินการขนส่งดังนี้

ตาราง 4 การเปรียบเทียบระยะเวลาขนส่ง 2 เส้นทาง

เวลาไป-กลับ	สาย 315-359	สายชนบท 3028	ผลต่าง (นาที)	เปอร์เซ็นต์ การลดลงของเวลา
16.00น. -06.00 น.	3,889	3,523*	366	9.41
17.00น. -07.00 น	3,678	3,470*	208	5.65
18.00น. -08.00 น	3,558*	3,749	191	5.36

จากตารางที่ 4 พบว่า เวลาการขนส่งก่อน-หลังการลดต้นทุนกิจกรรม ช่วงเวลาไป-กลับ 16.00น. -06.00 น สายชนบท3028 ใช้เวลา 3,523 นาทีน้อยกว่า เส้นทางสาย 315-359 ใช้เวลาอยู่ที่ 3,889 นาที อยู่ 366 นาทีคิดเป็นร้อยละ 9.41 มากที่สุด รองลงมาคือ ช่วงเวลาไป-กลับ 17.00น. -07.00 น สายชนบท3028 ใช้เวลา 3,470 นาทีน้อยกว่า เส้นทางสาย 315-359 ใช้เวลาอยู่ที่ 3,678 นาที อยู่ 208 นาทีคิดเป็นร้อยละ 5.65 ส่วนช่วงเวลาไป-กลับ 18.00น. -08.00 น เส้นทางสาย 315-359 ใช้เวลาอยู่ที่ 3,558 นาที น้อยกว่า สายชนบท3028 ใช้เวลา 3,749 นาที อยู่ 191 นาทีคิดเป็นร้อยละ 5.36

2.การเปรียบเทียบผลต่างระยะเวลา

ตาราง 5 ตารางการเปรียบเทียบผลต่างระยะเวลา

เวลาไป-กลับ	สาย 315-359	สายชนบท 3028	ผลต่าง นาที	เปอร์เซ็นต์ การลดลงของเวลา
16.00น. -06.00 น.	194.45	176.15*	18.3	9.41
17.00น. -07.00 น	183.90	173.50*	10.4	5.66
18.00น. -08.00 น	177.90*	187.45	9.55	5.37

จากตารางที่ 5 พบว่า การเปรียบเทียบผลต่างระยะเวลา รอบเดินรถ 16.00น. -06.00 น. มีผลต่างระยะเวลารถวิ่งเฉลี่ย 18.30 นาที คิดเป็นร้อยละ 9.41 โดยเลือกสายชนบทรอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. มีผลต่างระยะเวลารถวิ่งเฉลี่ย 10.4 นาที คิดเป็นร้อยละ 5.66 โดยเลือกสายชนบทรอบเดินรถ 18.00น. -08.00 น. มีผลต่างระยะเวลารถวิ่งเฉลี่ย 9.55 นาที คิดเป็นร้อยละ 5.37 โดยเลือกสาย 315-359 การลดต้นทุนที่เกิดขึ้นเกิดจากช่วงเวลาที่มีการเดินทางของคนในชุมชนตามเส้นทางที่ผ่าน

3.การเปรียบเทียบปริมาณน้ำมันที่ใช้การขนส่ง 2 เส้นทาง

ตาราง 6 การเปรียบเทียบปริมาณน้ำมันที่ใช้การขนส่ง 2 เส้นทาง

เวลาไป-กลับ	สาย 315-359	สายชนบท 3028	ผลต่าง (ลิตร)	เปอร์เซ็นต์ การลดลงของน้ำมัน
16.00น. -06.00 น.	87	84	3	3.45
17.00น. -07.00 น	90	83	7	7.77
18.00น. -08.00 น	81	85	4	4.94

จากตารางที่ 6 พบว่า การเปรียบเทียบปริมาณน้ำมันที่ใช้การขนส่ง 2 เส้นทาง รอบเดินรถ 16.00น. -06.00 น. มีผลต่างปริมาณน้ำมันที่ใช้เฉลี่ย 3 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 3.45 โดยเลือกสายชนบทรอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. มีผลต่างปริมาณน้ำมันที่ใช้เฉลี่ย 7 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 7.77 โดยเลือกสายชนบทรอบเดินรถ 18.00น. -08.00 น. มีผลต่างปริมาณน้ำมันที่ใช้เฉลี่ย 4 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 5.37 โดยเลือกสาย 315-359

4.การเปรียบเทียบอัตราการเดินทางเปลี่ยนการขนส่ง 2 เส้นทาง

ตาราง 7 ตารางการเปรียบเทียบอัตราการเดินทางเปลี่ยนการขนส่ง 2 เส้นทาง

เวลาไป-กลับ	สาย 315-359	สายชนบท 3028	ผลต่าง (กม/ลิตร)	เปอร์เซ็นต์ อัตราการเดินทาง
16.00น. -06.00 น.	1.42962	1.90838	0.47876	25.08
17.00น. -07.00 น	1.45165	1.93813	0.48648	25.10
18.00น. -08.00 น	1.53557	1.87879	0.34322	18.26

จากตารางที่ 7 พบว่า การเปรียบเทียบอัตราการเดินทางเปลี่ยนการขนส่ง 2 เส้นทาง รอบเดินรถ 16.00น. -06.00 น. มีผลต่างอัตราการเดินทางเปลี่ยนเฉลี่ย 0.47876 กิโลเมตรต่อลิตร คิดเป็นร้อยละ 25.08 โดยเลือกสายชนบทรอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. มีผลต่างอัตราการเดินทางเปลี่ยนเฉลี่ย 0.48648 กิโลเมตรต่อลิตร คิดเป็นร้อยละ 25.10 โดยเลือกสายชนบทรอบเดินรถ 18.00น. -08.00 น. มีผลต่างอัตราการเดินทางเปลี่ยนเฉลี่ย 0.34322 คิดเป็นร้อยละ 18.26 กิโลเมตรต่อลิตร โดยเลือกสายชนบท

5.การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายการขนส่ง 2 เส้นทาง

ตาราง 8 ตารางการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายการขนส่ง 2 เส้นทาง

เวลาไป-กลับ	สาย 315-359	สายชนบท 3028	ผลต่าง (บาท)	เปอร์เซ็นต์ ค่าใช้จ่าย
16.00น. -06.00 น.	1,787	1,727	60	3.35
17.00น. -07.00 น	1,762	1,701	61	3.46
18.00น. -08.00 น	1,665	1,754	89	5.07

จากตารางที่8 พบว่า การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายการขนส่ง 2 เส้นทาง รอบเดินรถ 16.00น. -06.00 น. มีผลต่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 60 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.35 โดยเลือกสายชนบท3028 รอบเดินรถ 17.00 น. -07.00 น. มีผลต่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 61 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.46 โดยเลือกสายชนบทรอบเดินรถ 18.00น. -08.00 น. มีผลต่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 89 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.07 บาท โดยเลือกสาย 315-359

5. อภิปรายผล

การเปรียบเทียบระยะเวลาการขนส่ง 2 เส้นทาง รอบการเดินรถมีผลต่อการวิ่งซึ่งความแตกต่างอยู่ที่ระยะห่างของช่วงเวลาเมื่อพิจารณาการรอบเดินรถ16.00น. -06.00 น. จะมีช่วงเวลาที่ห่างพอสมควร ซึ่งการเลือกควรเลือกเส้นทางที่ระยะเวลาสั้นที่สุดจากผลการทดลองเลือกสายชนบท 3028 รอบเดินรถ 17.00 น. -07.00 น. ผลต่างของระยะเวลาที่เกิดขึ้นเมื่อพิจารณาแล้วเลือกสายชนบท 3028 รอบเดินรถ 18.00 น. -08.00 น. ผลต่างของระยะเวลาที่เกิดขึ้นเมื่อพิจารณาแล้วเลือกสาย 315-359 แสดงให้เห็นว่าการรอบเดินมีผลต่อระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง ถึงแม้ความต่างทางด้านระยะทางจะต่างกันมาก แต่ไม่ทำให้การเดินทางใช้เวลา น้อยลง

การเปรียบเทียบปริมาณน้ำมันที่ใช้การขนส่ง 2 เส้นทาง รอบเดินรถ 16.00น. -06.00 น. กับรอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. สายขนบท3028 จะมีผลต่างปริมาณน้ำมันที่ใช้การขนส่งก่อน-หลังกว่า แต่รอบเดินรถ 18.00น. -08.00 น. สาย315-359 มีผลต่างปริมาณน้ำมันที่ต่ำกว่าแสดงว่ารอบเวลาการเดินทางสามารถสร้างความแตกต่างได้

การเปรียบเทียบอัตราการสิ้นเปลืองการขนส่ง 2 เส้นทาง รอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. กับรอบเดินรถ 16.00น. -06.00 น. มีผลต่างอัตราการสิ้นเปลืองเฉลี่ย โดยเลือกสายขนบท3028 แต่รอบ 18.00น. -08.00 น. มีผลต่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ต่ำกว่า โดยเลือก สาย 315-359

การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายการขนส่ง 2 เส้นทาง มีผลต่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยบทรอบเดินรถ 18.00น. -08.00 น. มีผลต่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ต่ำกว่าโดยเลือกสาย 315-359 รอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. และ รอบเดินรถ 16.00น. - 06.00 น. เลือกสายขนบท

6. สรุปผล

รอบเดินรถ 16.00น. -06.00 น. มีผลต่างระยะเวลาวิ่งเฉลี่ย 18.30 นาที คิดเป็นร้อยละ 9.41 โดยเลือกสายขนบท3028 รอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. มีผลต่างระยะเวลาวิ่งเฉลี่ย 10.4 นาที คิดเป็นร้อยละ 5.66 โดยเลือกสายขนบท3028 รอบเดินรถ 18.00น. -08.00 น. มีผลต่างระยะเวลาวิ่งเฉลี่ย 9.55 นาที คิดเป็นร้อยละ 5.37 โดยเลือกสาย315-359

ปริมาณน้ำมันที่ใช้การขนส่ง 2 เส้นทางรอบเดินรถ 16.00น. -06.00 น. มีผลต่างปริมาณน้ำมันที่ใช้เฉลี่ย 3 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 3.45 โดยเลือกสายขนบทรอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. มีผลต่างปริมาณน้ำมันที่ใช้เฉลี่ย 7 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 7.77 โดยเลือกสายขนบท 3028 รอบเดินรถ 18.00น. -08.00 น. มีผลต่างปริมาณน้ำมันที่ใช้เฉลี่ย 4 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 5.37 โดยเลือกสาย315-359

อัตราการสิ้นเปลืองการขนส่ง 2 เส้นทาง รอบเดินรถ 16.00น. -06.00 น. มีผลต่างอัตราการสิ้นเปลืองเฉลี่ย 0.47876 กิโลเมตรต่อลิตร คิดเป็นร้อยละ 25.08 โดยเลือกสายขนบท 3028 รอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. มีผลต่างอัตราการสิ้นเปลือง เฉลี่ย 0.48648 กิโลเมตรต่อลิตร คิดเป็นร้อยละ 25.10 โดยเลือกสายขนบทรอบเดินรถ 18.00 น. -08.00 น. มีผลต่างอัตราการสิ้นเปลืองเฉลี่ย 0.34322 คิดเป็นร้อยละ 18.26 กิโลเมตรต่อลิตร โดยเลือกสายขนบท3028

ค่าใช้จ่ายการขนส่ง 2 เส้นทาง รอบเดินรถ 16.00น. -06.00 น. มีผลต่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 60 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.35 โดยเลือกสายขนบท3028 รอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. มีผลต่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 61 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.46 โดยเลือกสายขนบท3028 รอบเดินรถ 18.00น. -08.00 น. มีผลต่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 89 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.07 บาท โดยเลือกสาย 315-359

7. ข้อเสนอแนะ

1. การเดินทางขนส่งอ้อยน้ำตาลทรายสาย 315-359 จะมีระยะทางไกลกว่าสายขนบท3028แต่การเดินทางผ่านชุมชนเมืองเรื่องของความเร็วจึงใช้ไม่สามารถกำหนดได้จึงมีบางช่วงเวลาที่ใช้เวลามากกว่าสายขนบท

2. การเดินทางขนส่งอ้อยน้ำตาลทรายสายขนบท3028 ต้องใช้ความชำนาญบางส่วนของคนขับรถ จำเป็นต้องมีประสบการณ์ในการขับรถด้วย

3. จากการศึกษาในครั้งนี้การใช้เส้นทางและการเลือกรอบเดินรถที่เหมาะสมที่สุดรอบเดินรถ 16.00 น. -06.00 น กับ รอบเดินรถ 17.00น. -07.00 น. เลือกลำสายขนบท3028 ได้เปรียบ ลำสาย315-359 ทุกๆ ตำแหน่งรอบเดินรถ 18.00น. -08.00 น.เลือกลำสาย 315-359

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและน้ำศาลทราย.(2564). รายงานการปลูกอ้อยปีการผลิต 2563/64 [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก<http://www.ocsb.go.th/upload/journal/fileupload/923-9200.pdf>
- สุชาติ สิ้นธุโคตร. (2550). ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตอ้อยของเกษตรกรชาวไร่อ้อย กิ่งอำเภอคอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- กริยาพร เทพรัตน์. (2548). ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกอ้อยเพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุกฤษฏ์ พงษ์วานิชอนันต์. (2552). ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตอ้อยโรงงาน ตำบลคอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เดชา ถาวรพาท. (2544). ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกอ้อยอำเภอบ้านโคกขมิ้น จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิรวรรณ ชุนทองปาน. (2551). ศึกษาถึงการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สุมาลี ศรีชัย. (2550). ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุนและอัตราผลตอบแทนจากการเพาะปลูกอ้อย จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและน้ำศาลทราย.(2564). รายงานการผลิตอ้อยของเกษตรกรในปีเพาะปลูก 2563/64 [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก<http://www.ocsb.go.th/upload/journal/fileupload/923-9200.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและน้ำศาลทราย.(2564). โครงการจัดทำต้นทุนผลผลิตและถ่ายทอดความรู้เพื่อลดต้นทุนการผลิตอ้อยของเกษตรกร ในปีเพาะปลูก 2563/64. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.ocsb.go.th/upload/journal/fileupload/923-9200.pdf>
- ปรีดาภรณ์ อวยพร. (2549). การวิเคราะห์อุปสงค์ของปัจจัยการผลิตอ้อยโรงงาน ในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การสร้างและประเมินสมรรถนะเครื่องทอดสภาวะสุญญากาศขนาดเล็ก สำหรับชุมชน : ทอดปลานิล

Constructing and Evaluating the Performance of a Small Vacuum Fryer for Community : Tilapia Fry

ชัชวาล นิมโรธรรม¹ สุรพงษ์ แก่นมณี²

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกลยานยนต์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนินทร์
Chatchawal.nim@rru.ac.th

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนินทร์
Keanmanee16@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและประเมินสมรรถนะของหม้อทอดสภาวะสุญญากาศสำหรับปลานิลแดดเดียว โครงสร้างของหม้อทอดประกอบด้วย หม้อทอดสุญญากาศ ระบบระบายความร้อนและวาล์วกันกลับ มีมสุญญากาศ การประเมินสมรรถนะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือการประเมินด้านคุณภาพการออกแบบโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านและส่วนที่สองประเมินสมรรถนะการทอดในสภาวะสุญญากาศ (-12psig) และสภาวะบรรยากาศ (14.7psi) ทั้งสองเงื่อนไขใช้เวลาทอด 40 นาที อุณหภูมิระหว่าง 46-179 องศาเซลเซียส ผลการทดลองพบว่าคุณภาพด้านการออกแบบโดยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีความคิดเห็นในการออกแบบทุกด้านเฉลี่ย \bar{X} 3.53 S.D 0.96 อยู่ในระดับดีมาก การประเมินสมรรถนะการทอดปลานิลแดดเดียวในสภาวะสุญญากาศและในสภาวะบรรยากาศสามารถลดความชื้นได้ที่ร้อยละ 34.5 และร้อยละ 29.1 ตามลำดับ

คำสำคัญ : หม้อทอดสุญญากาศ ทอดปลา ประเมินสมรรถนะ

Abstract

The objective of this research was to build and evaluate the performance of a vacuum fryer for sun-dried tilapia. The structure of the fryer consists of, a vacuum fryer, a cooling system and a non-return valve and a vacuum pump. The performance assessment was divided into two parts: First part design quality assessment conducted by five experts and secondly a frying performance assessment under vacuum (-12 psi) and atmospheric (14.7 psi) conditions, both for 40 min, at temperatures between 46-179 °C. The results of the experiment revealed that the design quality, based on the opinions of 5 experts, (\bar{X}) 3.53 S.D 0.96 in all aspects of design, which was is a very good level. Assessment of frying performance of Sun-dried tilapia in vacuum and atmospheric conditions, the humidity can be reduced at 34.5% and 29.1%, respectively.

Keywords : Vacuum Fryer, Fish Fry, Performance Appraisal

1. บทนำ

ประเทศไทยมีพื้นที่ที่ตั้งอยู่ใกล้กับเส้นศูนย์สูตร ทำให้สภาพภูมิอากาศของประเทศไทยมีความร้อนชื้นเกือบทั้งปี อุณหภูมิเฉลี่ยของประเทศไทยในปี 2564 มีค่าประมาณเฉลี่ยที่ 28 องศาเซลเซียส ตลอดทั้งปีและมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปีที่ 73-75 เปอร์เซ็นต์ และจะลดลงเหลือ 64-69 เปอร์เซ็นต์ในช่วงฤดูร้อน (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2564) ซึ่งสภาพดังกล่าวเหมาะกับการเพาะปลูก โดยจังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ทั้งหมด 3,344,375 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 2,433,075 ไร่ (72.75% ของพื้นที่ ทั้งหมด) เป็นพื้นที่ปลูกข้าว นาปี 625,415 ไร่ ข้าวนาปรัง 392,074 ไร่ มันสำปะหลัง 213,994 ไร่ ยางพารา 201,516 ไร่ มะม่วง 27,210.25 ไร่ มะพร้าวอ่อน 12,994 ไร่ มะพร้าวแก่ 8,657 ไร่ และพื้นที่เกษตรกรรม อื่น ๆ 951,215 ไร่ โดยเป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน 1,101,272 ไร่ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2564) จึงทำให้มีสินค้าเกษตรหลายอย่างหลายประเภท และในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวสินค้าเกษตรพร้อมๆ กัน เช่น มะม่วง ถั่วฝักยาว สับปะรด เป็นต้น มักจะมีราคาต่ำ เกษตรกรจึงมีการทำแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยวิธีท้องถิ่น คือ การทอด การตากแห้ง การอบแห้ง แช่แข็ง การดอง เป็นต้น เพื่อถนอมอาหารไว้จำหน่ายนอกฤดูกาลเก็บเกี่ยวที่มีรายได้สูงกว่าในฤดูกาลเก็บเกี่ยว เป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและชุมชน

ในการพัฒนาและการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้มีการดำเนินการโครงการบริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและท้องถิ่น ในปีงบประมาณ 2563 และ 2564 จำนวน 5 พื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางสวน อำเภอบางคล้า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตะเียบ อำเภอท่าตะเียบ องค์การบริหารส่วนตำบลลาดกระทิง อำเภอสนามชัยเขต องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองใหม่ อำเภอราชสาส์น และเทศบาลตำบลคอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ซึ่งทั้ง 5 พื้นที่ คณะทำงานของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานชุมชน เพื่อนำข้อมูลเพื่อนำมาสังเคราะห์หาประเด็นในการดำเนินการแก้ปัญหาที่ชุมชนร่วมกับท้องถิ่น ดังแสดงในภาพที่ 1

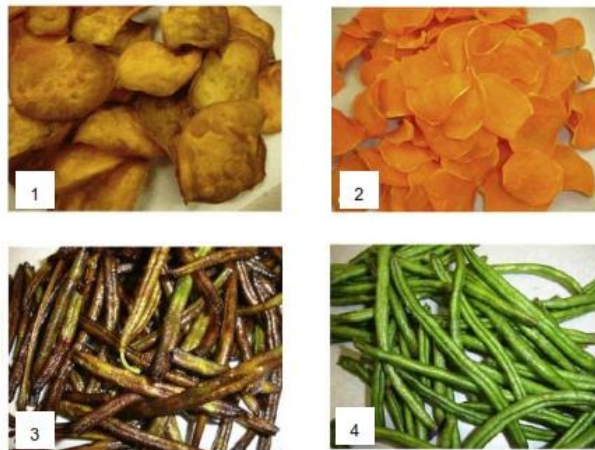

ภาพที่ 1 การเก็บข้อมูลชุมชนและวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูลท้องถิ่นในช่วงกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม 2563 พบปัญหาหลายด้านได้แก่ ปัญหา ด้านสังคม ความยากจน ผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ การแปรรูปสินค้า และปัญหาขยะ เป็นต้น

สินค้าเกษตรแปรรูปที่พบใน ชุมชนได้แก่ มะม่วงกวน ก๋วยเตี๋ยว สับปะรดกวน น้ำผลไม้ ปลาไร้ก้างทอด ปลาแดดเดียวทอด ผลไม้ทอด แต่บ่อยครั้งมักพบปัญหาของผลิตภัณฑ์เช่น ขึ้นรา เหม็นหืน และบรรจุไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

การทอด เป็นกระบวนการแปรรูปที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในชุมชนและในอุตสาหกรรมอาหาร ระหว่างการทอดอาหาร อาหารถูกจุ่มในน้ำมันร้อนที่อุณหภูมิสูงกว่าจุดเดือดของน้ำ ทำให้น้ำที่ผิวหน้าอาหารเกิดการระเหยกลายเป็นไอ ซึ่งทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความกรอบ มีความน่ารับประทานมากขึ้น (นันทพร อัครนิจ, 2555) ปัจจุบันได้มีการนำเครื่องทอดสุญญากาศ ใช้ประโยชน์ได้ในผลิตภัณฑ์ประเภทผักผลไม้ ซึ่งเหมาะสมสำหรับวัตถุดิบโดยเฉพาะผักและผลไม้ในเขตร้อน ที่ปลูกในเมืองไทย โดยได้มีการทำวิจัยทั้งในห้องปฏิบัติการ และในอุตสาหกรรม ซึ่งลักษณะของผักและผลไม้ที่ผ่านกระบวนการทอดสุญญากาศมักจะมีสีที่สวยงามดังแสดงในภาพที่ 2

1 คือ มันเทศทอดสภาวะปกติ 2 คือ มันเทศทอดแบบสุญญากาศ
 3 คือ ถั่วงอกทอดสภาวะปกติ 4 คือ ถั่วงอกทอดแบบสุญญากาศ

(Moreira, R. G., Da Silva, 2009)

ภาพที่ 2 ลักษณะของผลิตภัณฑ์

ดังนั้นเครื่องทอดสุญญากาศแม้จะมีประสิทธิภาพในการทอดที่ดีแต่จะพบปัญหาเรื่องของขนาดใหญ่และค่าใช้จ่ายที่สูงซึ่งไม่มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของชุมชนและชาวบ้านที่มีสินค้าเกษตรไม่มากนัก ซึ่งอาจเหมาะสมกับระบบอุตสาหกรรมมากกว่า จากประเด็นปัญหาในการแปรรูปสินค้าเกษตรที่กล่าวมานั้น ทีมงานวิจัยจึงมีความสนใจในการ แก้ไขประเด็นปัญหาของการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรในชุมชนท้องถิ่นของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการประยุกต์ วัสดุอุปกรณ์ และศึกษาระบบการทอดในสภาวะสุญญากาศ ให้เหมาะสมกับกลุ่มชุมชนโดยใช้อุปกรณ์ในท้องถิ่นเพื่อลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายให้ต่ำลง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

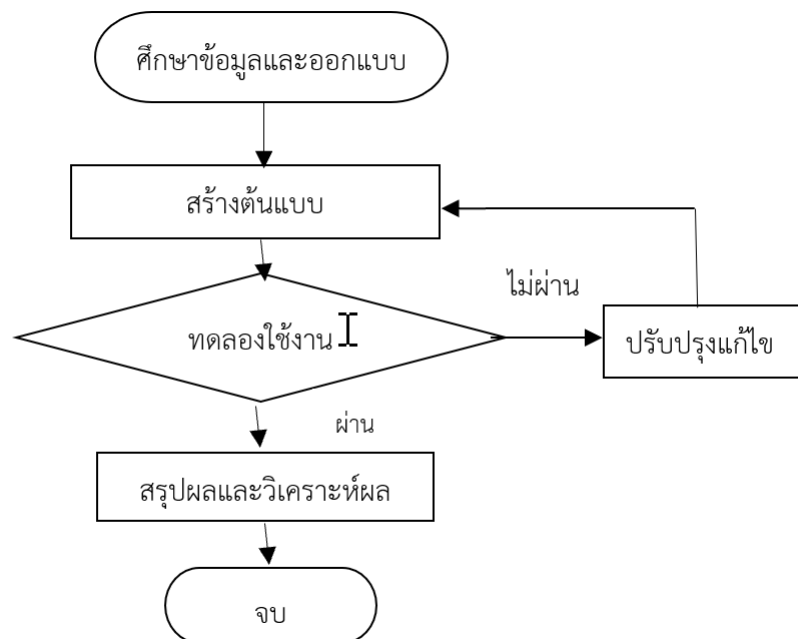
- 1 เพื่อสร้างเครื่องต้นแบบหม้อทอดสภาวะสุญญากาศสำหรับทอดปลาแดดเดียว
- 2 เพื่อประเมินสมรรถนะในการทอดปลาและคุณภาพด้านการออกแบบหม้อทอดสภาวะสุญญากาศ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้แบ่งการดำเนินการทดลองออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกการสร้างต้นแบบหม้อทอดสเตนเลสสุญญากาศ และ ส่วนที่สองเป็นการประเมินสมรรถนะการทอดและคุณภาพการออกแบบหม้อทอดสเตนเลสสุญญากาศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การสร้างต้นแบบหม้อทอดสเตนเลสสุญญากาศ

การสร้างต้นแบบหม้อทอดสเตนเลสสุญญากาศได้มีการประยุกต์ใช้หม้อทอดที่มีจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไป ส่วนอุปกรณ์ทำสุญญากาศใช้ของระบบปรับอากาศ เพื่อง่ายต่อการบำรุงรักษา ขั้นตอนการดำเนินการมีรายละเอียดการสร้างดังนี้

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการออกแบบสร้างหม้อทอดแบบสุญญากาศ

จากภาพที่ 3 การดำเนินการได้ศึกษาข้อมูลงานวิจัยและศึกษาทฤษฎีการออกแบบทางวิศวกรรมในเรื่องของการออกแบบภาชนะรับแรงดันผนังบาง ความแข็งแรงของวัสดุ การทำสุญญากาศและการถ่ายเทความร้อน ตามหลักการทางวิศวกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ความเค้นในถังรูปทรงกระบอกผนังบาง (Thin wall cylinder)

รูปทรงกระบอกผนังบาง หมายถึง รูปทรงกระบอกที่มีความหนาของผนัง น้อยมาก โดยทั่วไปความหนาของผนังทรงกระบอกจะไม่เกิน $1 / 20$ เท่าของขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ในการพิจารณานั้น จะมีความเค้นเกิดขึ้น 2 แนวด้วยกัน คือ

1. ความเค้นตามเส้นรอบวง (Hoop or circumferential stress)

t คือ ความหนาของผนัง

r คือ รัศมีเฉลี่ยของทรงกระบอก

σ_H คือ ความเค้นตามแนวเส้นรอบวง

P คือ ความดันที่เกิดขึ้นในภาชนะอัดความดัน

L คือ ความยาวของทรงกระบอกกลวง

$$F = P2rL \quad (1)$$

กรณีภาชนะยังสามารถคงรูปเดิมแรงที่เกิดขึ้นจะต้องเท่ากันจะได้สมการ

$$\sigma_H = \frac{PR}{t} \quad \text{หรือ} \quad \sigma_H = \frac{PD}{2t} \quad (2)$$

2. ความเค้นตามแนวยาว (Longitudinal stress)

$$F = P2\pi r^2 \quad (3)$$

σ_L คือ ความเค้นตามแนวยาว

P คือ ความดันภายในทรงกระบอกกลวง

r คือ รัศมีเฉลี่ยของทรงกระบอกกลวง

t คือ ความหนาของผนัง

แรงต้านทานที่เกิดขึ้นเนื่องจากความเค้นตามแนวยาว

$$F = \sigma_L \pi 2rt \quad (4)$$

ถ้าภาชนะยังคงรูปเดิมอยู่ได้ แรงที่เกิดขึ้นจะต้องเท่ากัน

$$\sigma_L = \frac{Pr}{2t} \quad \text{หรือ} \quad \sigma_H = \frac{PD}{4t} \quad (5)$$

3.1.2 การติดตั้งอุปกรณ์

การดำเนินการ ที่ทีมงานได้ทำการติดตั้งอุปกรณ์วัดอุณหภูมิ เกจวัดแรงดัน และกระจกใสบนฝาของหม้อสุญญากาศ ดังแสดงในภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ติดตั้งเกจวัดความดัน วัดอุณหภูมิและกระจกใสบนฝาหม้อแบบสุญญากาศ

ส่วนตัวหม้อทอดได้ออกแบบให้มีชุดกักخينงานเพื่อให้خينงานจมอยู่ในหม้อตลอดเวลา พร้อมติดตั้งชุดวาล์วสุญญากาศบนฝาเพื่อต่อท่อในการทำสุญญากาศดังแสดงในภาพที่ 5

ก. ติดตั้งวาล์วสุญญากาศ ข. ชุดกักخينงาน
ภาพที่ 5 ติดตั้งวาล์วสุญญากาศ และชุดกักخينงาน

ภาพที่ 6 โดอะแกรมการทำงานของหม้อสุญญากาศ

3.1.3 การทำงานของหม้อสุญญากาศ

จากภาพที่ 6 ชุดทำความร้อนจะให้ความร้อนคงที่กับหม้อทอดสุญญากาศและใน ขณะเดียวกัน ชุดทำระบบสุญญากาศจะทำการเดินระบบดูดอากาศในหม้อทอดออกทางส่วนด้านบน จนได้ค่าที่ตั้งไว้จน กลายเป็นสภาวะสุญญากาศ ในขณะที่ทำสุญญากาศ อากาศที่ออกมาจะมีอุณหภูมิที่สูง จะมีการระบายความร้อนออกในชุดระบายความร้อน และมีวาล์วกันกลับเพื่อรักษาแรงดันให้คงที่ในขณะที่เครื่องทำสุญญากาศ ทำงาน

3.2 การประเมินสมรรถนะการทอดปลาและคุณภาพการออกแบบของหม้อทอดสุญญากาศ

ในหัวข้อนี้จะมีการดำเนินการเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นการประเมินสมรรถนะการทอดปลา และ ส่วนที่สองคุณภาพด้านการออกแบบโดยมีการดำเนินการดังนี้

3.2.1 ส่วนแรกการทดสอบการประเมินสมรรถนะการทอดปลาที่มีเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองดังแสดงในภาพที่ 7

ก. ชุดทอดสุญญากาศ

ข. ตาชั่งน้ำหนัก

ค. ชิ้นปลาสำหรับทอด

ภาพที่ 7 อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง

3.2.2 วิธีทำการทดลอง

ทอดปลาในสภาวะสุญญากาศ

1. จัดเตรียมปลานิล จำนวน 4 ชิ้น มีความยาวประมาณ 10-15 ซม. กว้าง 5-8 ซม.
2. เติมน้ำมันลงในหม้อทอดสุญญากาศ จำนวน 2 ลิตร
3. ปิดฝาให้แน่นพร้อมเปิดเตาเพื่อให้ความร้อนกับหม้อสุญญากาศ
4. เปิดระบบสุญญากาศให้ทำงานจนความดันคงที่
5. ชั่งน้ำหนักของปลาและนำปลาใส่ลงในกระทะ
6. รอจนอุณหภูมิในหม้อทอดถึง 40°C เริ่มจับเวลาการทอดปลาและหยุดการบันทึกข้อมูล
ที่เวลา 40 นาที

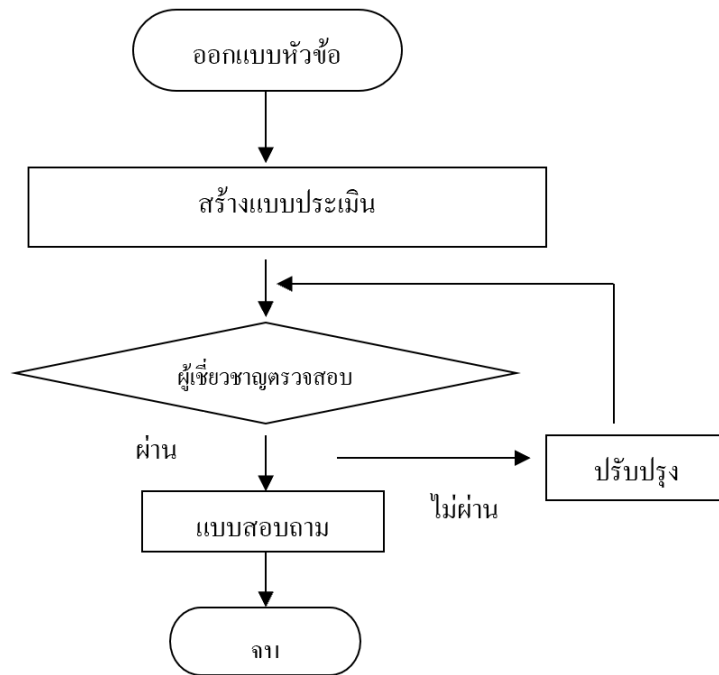
7. บันทึกค่าอุณหภูมิและความดันทุกๆ 2 นาที
8. เมื่อครบเวลาที่กำหนดให้ทำการปิดระบบให้ความร้อนและสุญญากาศ
9. นำปลาไปชั่งน้ำหนักและตรวจสอบสภาพชิ้นปลาที่ผ่านการทอด
10. จดบันทึกและวิเคราะห์ผล

ทอดปลาในสภาวะบรรยากาศ

1. จัดเตรียมปลานิลจำนวน 4 ชิ้น มีความยาวประมาณ 10-15 ซม. กว้าง 5-8 ซม.
2. เติมน้ำมันลงในหม้อทอดสุญญากาศ จำนวน 2 ลิตร
3. เปิดเตาเพื่อให้ความร้อนกับหม้อทอด
4. ชั่งน้ำหนักของปลาและนำปลาใส่ลงในกระทะ
5. รอจนอุณหภูมิในหม้อทอดถึง 40°C เริ่มจับเวลาการทอดปลาและหยุดการบันทึกข้อมูล
ที่เวลา 40 นาที

6. บันทึกค่าอุณหภูมิ ทุกๆ 2 นาที
7. เมื่อครบกำหนดระยะเวลาให้ทำการปิดระบบให้ความร้อน
8. นำปลาชั่งน้ำหนักและตรวจสอบสภาพชิ้นปลาที่ผ่านการทอด
9. จดบันทึกและวิเคราะห์ผล

3.2.3 การประเมินคุณภาพด้านการออกแบบจะใช้แบบสอบถามด้านคุณภาพการออกแบบในการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 การดำเนินการสร้างแบบสอบถามด้านคุณภาพ

วิธีการประเมินคุณภาพด้านการออกแบบจะนำชุดห่มอทอดสภาะสุญญาภาค้ให้กับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและทดลองใช้ พรอมแบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงข้อคิดเห็นในการประเมิน

ผู้เชี่ยวชาญคือผู้ที่มีความรู้ด้านวิศวกรรมเครื่องกล และด้านการออกแบบเครื่องจักรกลมีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี

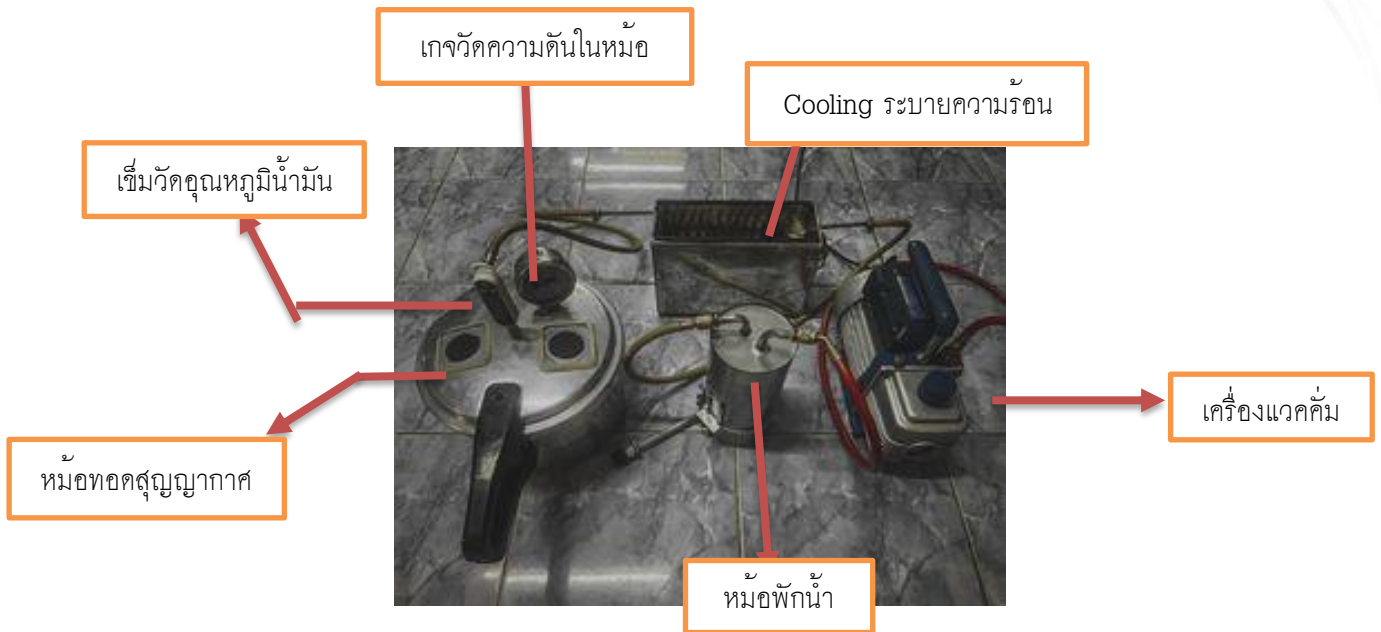
การวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อหาคุณภาพด้านการออกแบบ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินเป็นระดับความเห็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยเป็นช่วง 5 ระดับ ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ดีมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง (ลัคคาวัลย์และคณะ, 2547)

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการสร้างห่มอทอดสุญญาภาค้

จากภาพที่ 9 แสดงโครงสร้างของห่มอทอดสภาะสุญญาภาค้สำหรับทอดปลานิลแคตเด็ยว มีขนาดของเส้นผ่านศูนย์กลาง 22 เซนติเมตร ฝาทอดคานบนติดตั้งอุปกรณ์ประกอบไปด้วย เกจวัดความดัน และตัววัดอุณหภูมิแบบเข็ม ใช้วัดความดัน และวัดอุณหภูมิของน้ำมันในห่มอสุญญาภาค้ที่ดูค่วนเครื่องทำ

สูญญากาศจะถ่ายเทความร้อนด้วยระบบ Cooling และหม้อพักน้ำสำหรับกักเก็บไอน้ำจากหม้อทอด ปั๊ม สูญญากาศมีขนาดมอเตอร์ 1/4 HP ใช้กระแสไฟฟ้า 220 โวลต์ สามารถทำสูญญากาศสูงสุด -15 psig

ภาพที่ 9 การสร้างและประเมินสมรรถนะหม้อทอดสูญญากาศเครื่องต้นแบบสำหรับปลาแคตเด็ยว

4.2 การประเมินสมรรถนะการทอดปลาด้วยหม้อทอดสภาวะสูญญากาศ

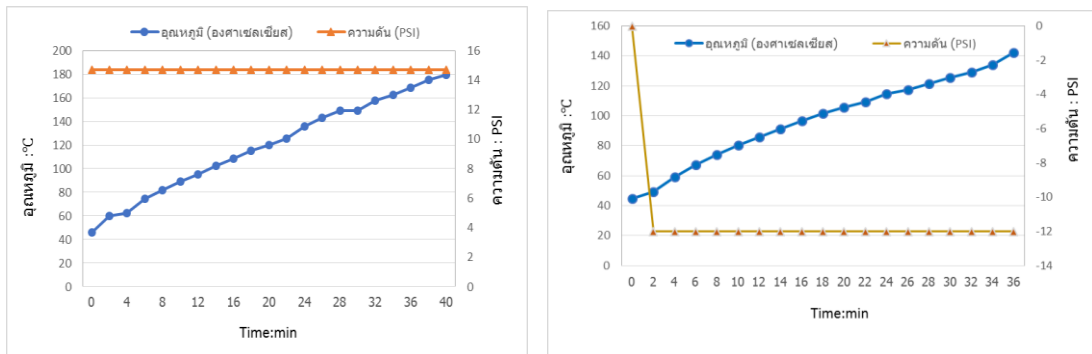
(ก)

(ข)

ภาพที่ 10 (ก) ผลการทดลองการทอดปลาด้วยหม้อทอดสภาวะสูญญากาศ และ (ข) การ ทดลองการทอด ปลาด้วยสภาวะบรรยากาศ

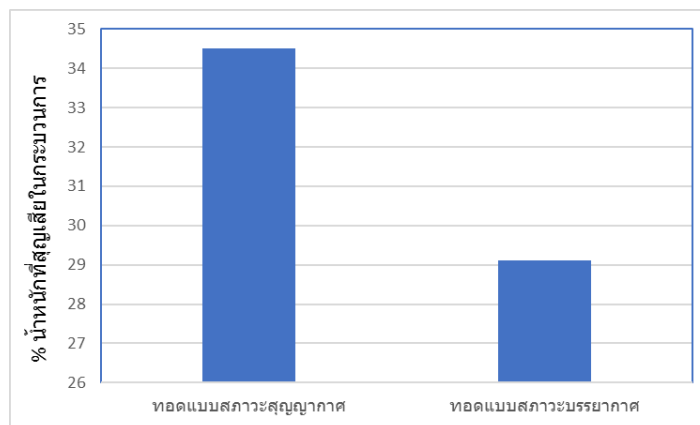
จากภาพที่ 10 พบว่าปลาในสภาวะบรรยากาศและสภาวะสูญญากาศ มีอุณหภูมิในการทอดปลาที่ ช่วงอุณหภูมิ 46-170 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 40 นาที พบว่าเนื้อปลาที่ทอดในหม้อทอดสภาวะสูญญากาศ ที่ควบคุมสูญญากาศที่ความดัน -12 psig มีความสุกเหลืองกรอบ ไม่อมน้ำมันโดยดูจากกระดาษซับน้ำมัน

ปลาที่ทอดด้วยสภาวะบรรยากาศพบว่าเนื้อปลามีอัตราการระเหยน้ำที่มากกว่า เนื้อของปลาบางจุดยังไม่เหลืองกรอบมีสีขาว เมื่อใช้เวลาเท่ากัน

ภาพที่ 11 แสดงพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงความดันและอุณหภูมิในหม้อทอดสภาวะสุญญากาศ

จากภาพที่ 11 พบว่าพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงความดันและอุณหภูมิภายในหม้อทอดสภาวะสุญญากาศ การทอดในสภาวะบรรยากาศ ใช้เวลาในการทำให้อุณหภูมิน้ำมันจาก อุณหภูมิ 32 องศาเซลเซียส เพิ่มขึ้นถึง 100 องศาเซลเซียสใช้เวลา 13-14 นาทีและหลังจากนั้นอุณหภูมิจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยทุก 2 นาที ที่ 5-6 องศาเซลเซียส ที่ความดัน 14.7 psi จนจบการระเหยจนการทอด และเมื่อมีการทอดในสภาวะสุญญากาศ อุณหภูมิน้ำมัน 100 องศาเซลเซียสใช้เวลา 13-16 นาที ในสภาวะควบคุมความดันจะให้น้ำมันที่สุกเร็วกว่า 100 องศาเซลเซียส จึงทำให้การทอดใช้เวลาสั้นกว่าสภาวะบรรยากาศ

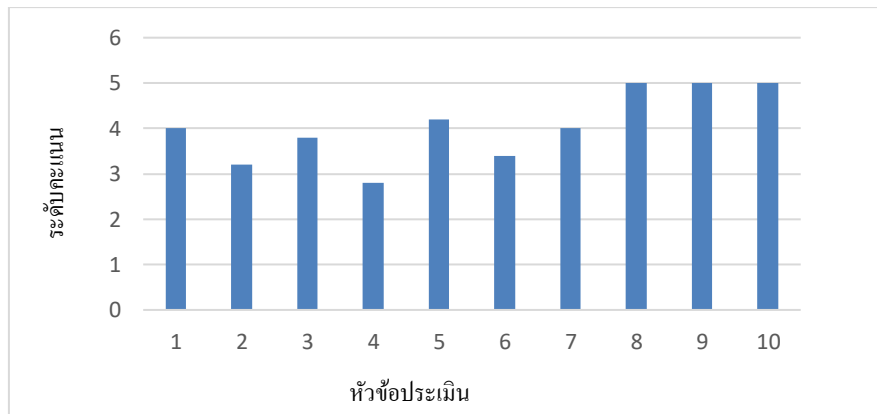

ภาพที่ 12 ปริมาณร้อยละของน้ำหนักที่สูญเสียไปกับกระบวนการทอดด้วยหม้อทอดสภาวะสุญญากาศ

จากภาพที่ 12 เป็นการเปรียบเทียบกระบวนการทอดในสภาวะบรรยากาศและในสภาวะสุญญากาศ ในสภาวะสุญญากาศมีน้ำหนักเริ่มต้นที่ 139 กรัม น้ำหนักสุดท้าย 91 กรัม สูญเสียน้ำหนักร้อยละ 34.5 และการทอดในสภาวะบรรยากาศมีน้ำหนักเริ่มต้น 127 กรัม น้ำหนักสุดท้าย 90 กรัม สูญเสียน้ำหนักคิดเป็นร้อยละ 29.1

4.3 คุณภาพค้ำานการออกแบบ

คุณภาพการออกแบบโดยผู้เข้ยวค้ำานเครื่องกลและผู้ใช้งานจำนวน 5 ท่าน ด้วยแบบประเมินค้ำานคุณภาพ 5 ระดับ สามารถสรุปลผลการประเมินดังแสดงในภาพที่ 13

ภาพที่ 13 คุณภาพค้ำานการออกแบบ

จากภาพที่ 13 จะมีหัวข้อประเมินประกอบด้วย ข้อที่ 1) การออกแบบมีความถูกต้องตามหลักการออกแบบทางวิศวกรรม 2) รูปแบบมีสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้งาน 3) การออกแบบโครงสร้างมีความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน 4) ความสะดวกในการเคลื่อนย้าย 5) การออกแบบครอบคลุมตามวัตถุประสงค์/ขอบเขตของวิจัย 6) ความเรียบร้อยในการประกอบ - ติดตั้งชิ้นส่วน, อุปกรณ์ 7) ความแข็งแรงของโครงสร้าง 8) การใช้งานง่ายเหมาะสมกับชุมชน 9) ความปลอดภัยของอุปกรณ์และระบบการทำงานหม้อทอด และ 10) ความสะดวกในการบำรุงรักษาและการนำไปใช้งาน มีค่าเฉลี่ยทุกข้อเท่ากับ 3.62 และค่า SD เท่ากับ 0.92 อยู่ในระดับเกณฑ์ดีมาก

5. การอภิปรายผล

1.การสร้างหม้อทอดในสภาวะสุญญากาศและการใช้งาน การสร้างได้ประยุกต์การใช้วัสดุตามท้องตลาดโดยเครื่อง สามารถทอดปลาได้ครั้งละครึ่งกิโลกรัม โดยสามารถรักษาให้อยู่ในสภาวะสุญญากาศที่ 15 ± 2 PSI อุณหภูมิในการทอดพลาสติกแคดเดียวในช่วงอุณหภูมิ $40-140$ °C ใช้เวลาในการทอด 40 นาที เมื่อเทียบกับการทอดสินค้าเกษตรเปลือกมะม่วงทอดกรอบโดยการทอดแบบสุญญากาศ ซึ่งมีสภาวะสุญญากาศ(พิพรพร ตั้งใจดี,2556) การทอดทุเรียนสดหั่นสไลด์ด้วยสภาวะสุญญากาศ และการทอดของรอกบัวในสภาวะสุญญากาศ (ผาณิต รุจิรพิสิฐ,2552) อุณหภูมิในการทอดอยู่ในช่วง $85-110$ °C โดยเครื่องต้นแบบที่สร้างขึ้นสามารถทำอุณหภูมิการทอดสูงสุดถึง 140 °C การควบคุมสภาวะสุญญากาศยังไม่สามารถทำให้ต่ำลงกว่า -12 psig (620.59 mmHg) ได้ เนื่องจากเครื่องทำสุญญากาศมีปริมาตรที่ต่ำ แต่เมื่อเทียบกับเครื่องทอดสุญญากาศของงานวิจัยออกแบบพัฒนาเครื่องทอดสุญญากาศ(ชัยวัฒน์ เผ่าสันตติพานิชย์,2561) ที่สามารถทำสุญญากาศได้ที่ 740 mmHg เครื่องที่ออกแบบในการทดลองงานวิจัยนี้จะมีขนาดเล็กกว่าแต่สามารถประยุกต์ใช้ทอดผลิตภัณฑ์ในสภาวะสุญญากาศได้

2.คุณภาพค้ำานการออกแบบสร้างหม้อทอดสภาวะสุญญากาศ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในการประเมินคุณภาพการออกแบบของชุดหม้อทอดสภาวะสุญญากาศ พบว่า การออกแบบมีความถูกต้องตามหลักการออกแบบทางวิศวกรรม ออกแบบโครงสร้างหม้อมีความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งาน และสามารถทอดในสภาวะสุญญากาศได้จริง ซึ่งระดับคะแนนอยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก แต่มีข้อเสนอแนะให้มีการรวมชุดระบายความร้อนและเครื่องทำสุญญากาศเป็นชุดเดียวกัน

6. สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการพบว่าหม้อทอดสภาวะสุญญากาศสามารถทอดในสภาวะสุญญากาศได้ที่ -12 psi ± 2 เมื่อทดสอบการใช้งานทอดในสภาวะบรรยากาศและสภาวะสุญญากาศ พบว่า ปริมาณน้ำหรือความชื้นในเนื้อปลาแบบสุญญากาศจะมีการระเหยได้มากกว่าเมื่อใช้เวลากการทอดที่เท่ากันและคุณภาพค้ำานการออกแบบการสร้างค้ำานแบบหม้อทอดสภาวะสุญญากาศโดยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน อยู่ในระดับดี

7. ข้อเสนอแนะ

การทอดในสภาวะสุญญากาศควรออกแบบให้ชุดอุปกรณ์ระบบสุญญากาศอยู่ในชุดเดียวกันเพื่อง่ายต่อการใช้งาน และควรใช้หม้อทอดที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเพื่อทอดได้จำนวนปริมาณที่มากขึ้น

8. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนินทร์ และได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์จากทีมงาน อาจารย์ บุคลากรในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่ให้การสนับสนุนทำงานวิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมอุตุนิยมวิทยา. (2564). *สรุปสภาวะอากาศรายปี*. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.tmd.go.th/programs/uploads/yearlySummary/>
- ชัยวัฒน์ เมาสันตคพิพานิชย์, เวียง อากรชี่, บัณฑา แสงวงษา, วิบูลย์ เทเพนทร์, พุทธิพันธ์ จารุวัฒน์, ยงยุทธ คงชาน. (2551). *ออกแบบพัฒนาเครื่องทอดสุญญากาศ (สำหรับทุเรียน)*. รายงานผลการวิจัย ประจำปี 2551 วิศวกรรมหลังการเก็บเกี่ยว กรมวิชาการเกษตร.
- นันทพร อัครนิจและสุพัฒน์ชลี สิริโชคกรกิตติ. (2555). *การศึกษาสภาวะที่เหมาะสมในกระบวนการผลิตกะเพราทอดสุญญากาศ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2547). *ระเบียบวิธีวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์จำกัด.
- ผาณิต รุจิรพิสิฐ. (2552). *ผลของอุณหภูมิและเวลาต่อคุณภาพของรากบัวทอดสุญญากาศ*. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร และสาขาวิชาการจัดการธุรกิจอาหาร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

- พิพรรธ ตั้งใจดี, สมชาย จอมดวง, นิธิยา รัตนานนท์. (2556). *สภาวะที่เหมาะสมในการผลิตเปลือกมะม่วงทอดกรอบโดยการทอดสุญญากาศ*. การประชุมวิชาการ การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน 2556 ครั้งที่ 3 “ชุมชนท้องถิ่น ฐานรากการพัฒนาประชาคมอาเซียน” 9-10 พฤษภาคม 2556.
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2564). *ข้อมูลด้านการเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา*. สืบค้น 28 มกราคม 2564 จาก <https://www.opsmoac.go.th/chachoengsao-dwl-files-412991791979>.
- Moreira, R. G., Da Silva, P. F. and Gomes, C. (2009). The Effect of a De-oiling Mechanism on the Production of High Quality Vacuum Fried Potato Chips. *Journal of Food Engineering*. 92: 297–304.

การวิเคราะห์และทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้าหนึ่งเฟสในงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้โปรแกรม LabVIEW

An Analysis and Testing Single Phase Transformer in Industrial Electronics Using LabVIEW Program

กฤตเมธ สายสิญจน์¹ ภาคภูมิ จันทร์ศรี²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

kittamate.saisin@gmail.com

²อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

pakpoon.cha@kmutt.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษามูลค่าการวิเคราะห์และทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้าหนึ่งเฟสสำหรับในงานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรมโดยใช้โปรแกรม LabVIEW โดยจะใช้เครื่องมือวัดหม้อแปลงไฟฟ้าที่จัดทำขึ้นมาต่อกับหม้อแปลงทดสอบที่เป็นชนิดที่ใช้ในงานอิเล็กทรอนิกส์ทั่วไป จากนั้นจึงนำเครื่องมือไปเชื่อมต่อเข้ากับคอมพิวเตอร์ โดยประมวลผลผ่านโปรแกรม LabVIEW และแสดงผลผ่าน Graphic User Interface (GUI) ที่ได้ออกแบบมาภายในโปรแกรม LabVIEW โดย GUI ที่ได้ออกแบบมานี้ จะแสดงผลในรูปแบบของกราฟโดยจะประกอบไปด้วย กราฟแรงดันในฝั่งปฐมภูมิ กราฟแรงดันในฝั่งทุติยภูมิ กราฟค่ากำลังไฟฟ้าฝั่งปฐมภูมิ กราฟค่ากำลังไฟฟ้าในฝั่งทุติยภูมิ และกราฟค่าประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้า ซึ่งในการทดสอบเพื่อวิเคราะห์หาคุณลักษณะในการแปลงไฟฟ้าของหม้อแปลงไฟฟ้าในงานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม จะทำการทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้าด้วยการทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้าขณะวงจรเปิด และวงจรปิด เพื่อหาค่าพารามิเตอร์ต่าง ๆ ดังนี้ ค่าแรงดันในฝั่งปฐมภูมิ แรงดันในฝั่งทุติยภูมิ ค่ากระแสในฝั่งปฐมภูมิ และค่ากระแสในฝั่งทุติยภูมิของหม้อแปลงไฟฟ้าชนิดนี้ และจากการวิเคราะห์และทดสอบได้ผลดังนี้ เมื่อทำการวัดและทดสอบอัตราการแปลงแรงดันของหม้อแปลงไฟฟ้าจำนวน 6 ครั้งพบว่า เมื่อเฉลี่ยแล้ว มีอัตราการแปลงแรงดันอยู่ที่ 22.27 มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ที่ 4.65 % และการวัดและทดสอบด้วยการเปิดวงจร และปิดวงจร มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ที่ 7.2 % และ 6.92 % ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่า เมื่อเราเพิ่มค่าของแรงดันให้สูงขึ้น พบว่าค่าของกำลังไฟฟ้าจะมีค่าเพิ่มตามไปด้วย และเมื่อเพิ่มโหลดให้กับหม้อแปลงไฟฟ้า 40% ค่าประสิทธิภาพที่ได้จะมีค่าสูงสุดประมาณ 97.6 % และหากเพิ่มค่าโหลดมากไปกว่านี้จะทำให้ประสิทธิภาพของหม้อแปลงลดลง

คำสำคัญ : หม้อแปลงไฟฟ้าสำหรับงานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม การวิเคราะห์คุณลักษณะของหม้อแปลงไฟฟ้า แลปวิ

Abstract

This paper studies the analysis and testing of the industrial electronic transformers using LabVIEW program. The transformer is a general electronic test transformer. The tool is then connected to the computer and displayed through the LabVIEW program and Graphic User Interface (GUI). Graphic User Interface is programmed in LabVIEW. The design will be displayed in the form of a plan view. Quadratic power diagram Transformer efficiency in this study, the characteristics of the transformer were tested. The following parameters are determined by the open-loop and closed-circuit tests of the transformer The secondary side voltage, transverse, and secondary side voltage of the transformer used in this study. The analysis and test results are as follows: when measuring and testing the voltage conversion rate of the transformer is six times. When the voltage conversion rate is 22.27, the measurement error is 4.65%, and short-circuit test. From the analysis, it is found that the measurement errors are 7.2% and 6.92%. When we increase the voltage, we find that the increase of power increases the load transformer by 40% s. The maximum effective value of 97.6% and the increase of load will reduce the efficiency of the transformer.

Keywords : Transformers for Industrial Electronics, Analysis of Characteristics of Transformers, LabVIEW

1. บทนำ

หม้อแปลงไฟฟ้า เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการแปรสภาพพลังงานไฟฟ้าจากไฟฟ้าค่านหนึ่งไปยังอีกค่านหนึ่ง โดยอาศัยหลักการเหนี่ยวนำไฟฟ้าในแกนเหล็ก โดยมีการพันขดลวดในแกนเหล็กเดียวกัน 2 ชุด คือ ขดลวดปฐมภูมิ และขดลวดทุติยภูมิ เมื่อจ่ายแรงดันไฟฟ้าให้กับขดลวดปฐมภูมิ จะเกิดเส้นแรงแม่เหล็กบนแกนเหล็ก เมื่อนำเอาขดลวดทุติยภูมิพันบนแกนเหล็ก เส้นแรงแม่เหล็กไฟฟ้าจะตัดกับขดลวดไฟฟ้าทำให้เกิดแรงเคลื่อนไฟฟ้าเหนี่ยวนำค่านทุติยภูมิ สามารถเพิ่มหรือลดแรงดันไฟฟ้าค่านขาออกหรือค่านทุติยภูมิได้ หม้อแปลงไฟฟ้าขนาดเล็กส่วนใหญ่เป็นหม้อแปลงไฟฟ้า 1 เฟส ถูกใช้ในงานลดหรือเพิ่มแรงดันไฟฟ้าให้กับอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์วงจรอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องเชื่อมไฟฟ้า ไมโครเวฟ สวิตชิงเพาเวอร์ซัพพลาย เครื่องสำรองไฟฟ้า (UPS) และอื่น ๆ (ศุภชัย สุรินทร์วงศ์, 2543) การใช้งานของหม้อแปลงไฟฟ้าเป็นระยะเวลานาน ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย รวมถึงสภาพภาระโหลดที่สูงของหม้อแปลงไฟฟ้าอาจส่งผลทำให้ประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้าลดลงจำเป็นต้องตรวจวิเคราะห์และทดสอบประสิทธิภาพโดยการวัดค่าพารามิเตอร์ต่างๆ จากการวัดแรงดันไฟฟ้า กระแสไฟฟ้า และกำลังไฟฟ้า เพื่อใช้ในการคำนวณประสิทธิภาพกำลังการสูญเสียของหม้อแปลงไฟฟ้าเพียงอย่างเดียว ซึ่งโดยส่วนมากจะทำการบันทึกผลเพื่อนำมาคำนวณด้วยมือเพื่อหาประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้าอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนขึ้นได้ ประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้าสามารถหาได้จากกำลังไฟฟ้าขาออก (Output Power) ต่อกำลังไฟฟ้าขาเข้า (Input Power) (ชาติ อินทะลี, 2561) ซึ่งกำลังไฟฟ้าขาเข้าจะสามารถหาได้จากผลรวมของกำลังไฟฟ้าขาออก

กำลังการสูญเสียในขดลวดปฐมภูมิและขดลวดทุติยภูมิ (Copper Loss) และสูญเสียในแกนเหล็ก (Core Loss) ทำให้กำลังไฟฟ้าขาออกน้อยกว่ากำลังไฟฟ้าที่ขาเข้า

ดังนั้นในการทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้าโดยส่วนมากจะวัดจากการรั่วไหลกระแสไหลในหม้อแปลงไฟฟ้า ซึ่งมีวิธีการทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้าแบบต่างๆ เช่น ใช้วิธีการส่งผ่านแรงดันทางไฟฟ้าจะมีการเหนี่ยวนำที่แกนเหล็กของหม้อแปลงไฟฟ้า และในการเหนี่ยวนำจะเกิดการสูญเสียทางแม่เหล็กเกิดขึ้นมา ใช้วิธีการทดสอบด้วย Oscillating Lightning Impulse Test (X. Zhang, 2020) วิธีการทดสอบจาก leakage and loss ของหม้อแปลงไฟฟ้า จากที่กล่าวมาข้างต้นส่วนมากใช้วิธีจากตารางบันทึกการตรวจ หรือการตรวจสอบแบบ checklist อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ง่าย จากปัญหาของการวัดประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้า ทำให้ทางคณะผู้วิจัยได้นำเสนอการทดสอบประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้าขนาดเล็กชนิด 1 เฟส โดยทดสอบหาอัตราการแปลงแรงดันไฟฟ้าของหม้อแปลงไฟฟ้าจากการวัดค่าแรงดันไฟฟ้า กระแสไฟฟ้า และกำลังไฟฟ้า ทั้งค่านปฐมภูมิและค่านทุติยภูมิจากหม้อแปลงไฟฟ้า และหาลำดับกำลังไฟฟ้าของหม้อแปลง เพื่อเป็นข้อมูลในการหาประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้า จากนั้นทำการวิเคราะห์และแสดงผลการทดลองที่เกิดขึ้นบน GUI ในโปรแกรม LabVIEW จะสามารถออกแบบการทดลองเพื่อจำลองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในทางด้านไฟฟ้าได้ เพื่อวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้า จะสามารถให้ค่าที่ต้องการได้อย่างแม่นยำ มีการแสดงผลข้อมูลออกมาได้ทั้งในรูปแบบของตัวเลข และกราฟแสดงผล เพื่อให้เข้าใจได้ง่าย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้าในงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยวิธีการทดสอบแบบลดวงจรและเปิดวงจร ผ่านโปรแกรม LabVIEW
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพจากวิธีการทดสอบแบบลดวงจรและเปิดวงจรหม้อแปลงไฟฟ้า

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล พารามิเตอร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้า โดยเครื่องมือที่สร้างและออกแบบนั้น จะสามารถนำไปใช้ในการวัดและทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้าที่ใช้ในงานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม จากนั้นจะนำค่าที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาคำนวณผ่าน ไมโครคอนโทรลเลอร์ และเชื่อมต่อเข้ากับคอมพิวเตอร์ผ่าน port USB แล้วแสดงผลผ่านโปรแกรม LabVIEW

ในการทดสอบและวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้หลักและวิธีการดังนี้

1. การวิเคราะห์หม้อแปลงไฟฟ้าในอุดมคติ (Ideal Transformer) จะประกอบด้วยขดลวด 2 ชุด ได้แก่ ขดลวดค่านปฐมภูมิ (Primary Winding : N_1) และขดลวดค่านทุติยภูมิ (Secondary winding : N_2) โดยคุณสมบัติของหม้อแปลงไฟฟ้าในอุดมคตินี้มีข้อพิจารณา ดังนี้ คือ 1. ค่าความต้านทานของขดลวดปฐมภูมิและทุติยภูมิมีค่าน้อยมากไม่นำมาพิจารณา 2. เส้นแรงแม่เหล็กทั้งหมดที่เกิดขึ้นในแกนเหล็กมีการเรียงตัวกันและมีการเกี่ยวคล้องทั้ง 2 ขดเท่ากันจึงไม่คิดผลของสนามแม่เหล็กรั่ว (Leakage Flux) 3. ความสูญเสียที่แกนเหล็กมีค่าน้อยมากไม่นำมาคิด (Core Loss) และ 4. ค่าความซาบซึมได้ของแกนเหล็กมีค่าสูงมาก ๆ จนเป็นอนันต์

ดังนั้น จากกฎแรงดันของเคอร์ชอฟฟ์ ถ้าไม่คิดค่าความต้านทานของขดลวดและกระแสกระตุ้นมีค่าน้อยมากจะได้แรงดันไฟฟ้าที่เกิดขึ้น ทั้ง 2 ด้าน (v_1 และ v_2) แสดงดังสมการที่ 1 (ซัด อินทะลี, 2561)

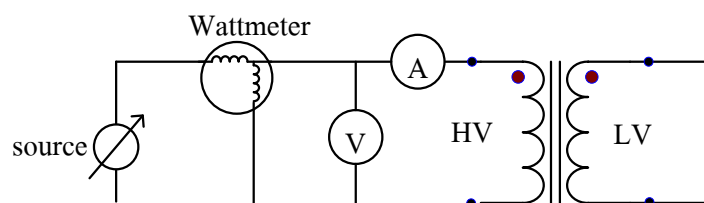
$$v_1 = e_1 = -N_1 \frac{d\phi}{dt} \quad \text{และ} \quad v_2 = e_2 = -N_2 \frac{d\phi}{dt} \quad (1)$$

จากสมการที่ 1 ค่า v_1 และ v_2 สามารถหาค่าอัตราส่วนของหม้อแปลงไฟฟ้า a ได้ดังสมการที่ 2

$$a = \frac{v_1}{v_2} = \frac{N_1}{N_2} \quad (2)$$

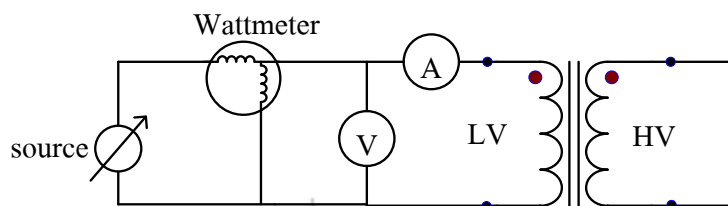
2. การทดสอบกำลังการสูญเสียในหม้อแปลงไฟฟ้า จะทำการทดสอบโดยการหาจรรยาสมมูลของหม้อแปลงไฟฟ้า (Transformer Equivalent Circuit Test) สามารถทำการทดสอบได้ 2 วิธี คือ การทดสอบแบบลัดวงจร (Short Circuit Test) และ การทดสอบแบบเปิดวงจร (Open Circuit Test)

การทดสอบลัดวงจรของหม้อแปลงไฟฟ้า จะทำการลัดวงจรทางด้านแรงดันไฟฟ้าต่ำ (Low voltage side : LV) โดยให้แหล่งจ่ายไฟฟ้า และเครื่องมือวัดอยู่ทางด้านแรงดันไฟฟ้าสูง (High voltage side : HV) วิธีการทดสอบทำการลัด (Short) ขดลวดด้านแรงดันไฟฟ้าต่ำ แล้วป้อนแรงดันไฟฟ้าจากแหล่งจ่ายที่สามารถปรับแรงดันไฟฟ้าได้ เพิ่มแรงดันไฟฟ้าจนกระทั่งกระแสไฟฟ้าป้อนเข้ามีค่าเท่ากับกระแสไฟฟ้าที่พิกัดของหม้อแปลงไฟฟ้า ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 การทดสอบลัดวงจรของหม้อแปลงไฟฟ้า

การทดสอบแบบเปิดวงจร (Open Circuit Test) หรืออาจเรียกว่า การทดสอบแบบไม่มีโหลด (No-load Test) โดยปกติจะนิยมเปิดวงจรด้านแรงดันไฟฟ้าสูง (High Voltage Side) และป้อนไฟฟ้ากระแสสลับเข้าทางด้านแรงดันไฟฟ้าต่ำ (Low Voltage Side) โดยเครื่องมือวัดจะอยู่ทางด้านแรงดันไฟฟ้าต่ำ ดังรูปที่ 2

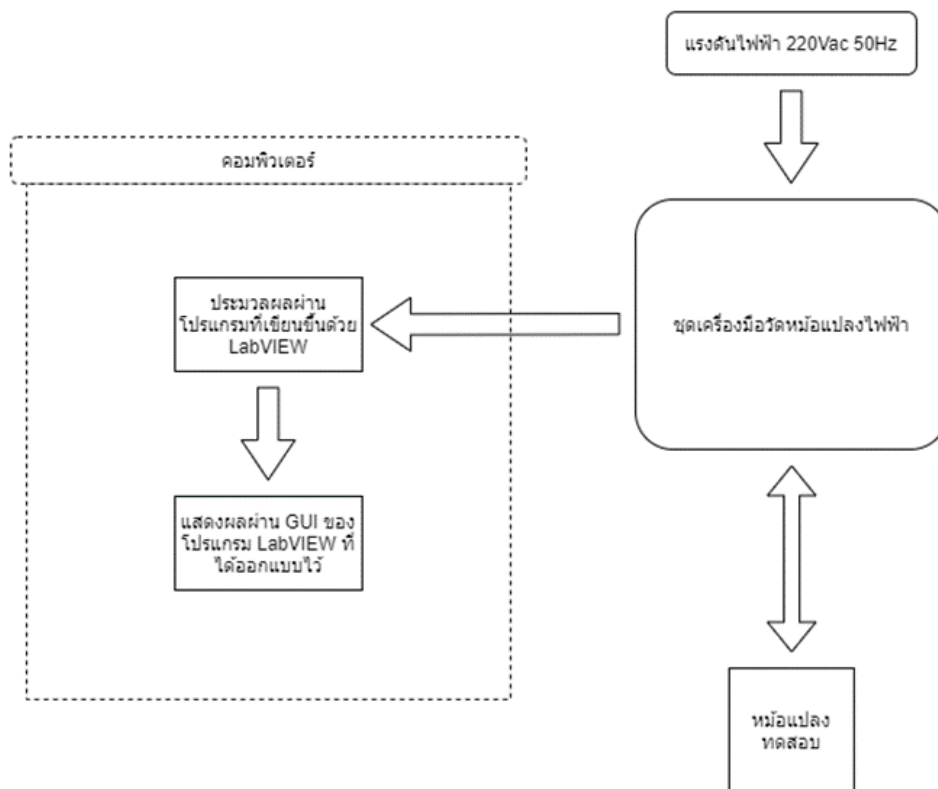
รูปที่ 2 การทดสอบเปิดวงจรของหม้อแปลงไฟฟ้า

3. การหาประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้าที่จ่ายกำลังด้านออก (Output Power) ต่อกำลังไฟฟ้าด้านเข้า (Input Power) ซึ่งค่าทั้งสองจะไม่เท่ากันอันเนื่องมาจากการสูญเสียในขดลวดปฐมภูมิ และขดลวดทุติยภูมิ (Copper Loss: P_{cu}) และสูญเสียในแกนเหล็ก (Core Loss: $P_{h,c}$) ทำให้ค่ากำลังไฟฟ้าด้านออกน้อยกว่ากำลังไฟฟ้าที่ด้านเข้า ประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้าสามารถหาได้จากสมการที่ 3 และสามารถนำมาคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของประสิทธิภาพของกำลังไฟฟ้าได้จากสมการที่ 4 (ซัด อินทะสี, 2561)

$$E_{ff} = \frac{P_{out}}{P_{in}} = \frac{P_{out}}{P_{out} + P_{cu} + P_{h,c}} \quad (3)$$

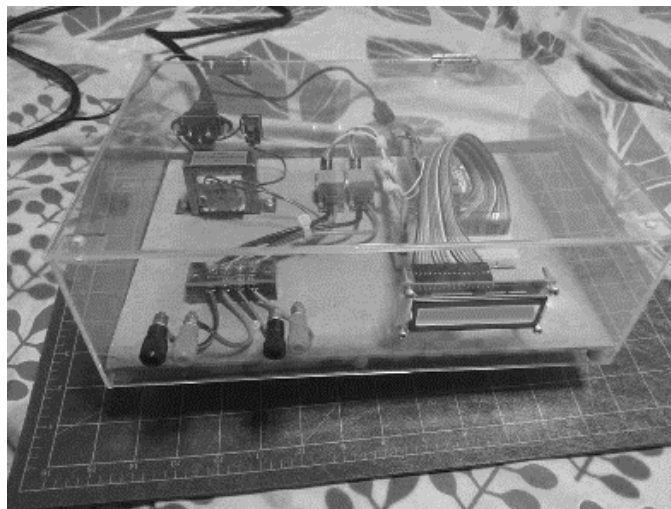
$$\% E_{ff} = \frac{P_{out}}{P_{in}} \times 100 \quad (4)$$

ในงานวิจัยนี้ทางคณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และออกแบบการแสดงผลโดยการทดลองที่เกิดขึ้นบน GUI ผ่านโปรแกรม LabVIEW เป็นตัวเครื่องมือจับสัญญาณกระแสไฟฟ้า แรงดันไฟฟ้า และกำลังไฟฟ้าจากหม้อแปลงไฟฟ้าโดยสัญญาณที่ออกมาจะเป็นสัญญาณอนาล็อกนำเข้ามาทาง Serial Port ของ microcontroller ประเภท Arduino Uno R3 และแสดงผลของพารามิเตอร์ที่วัดได้ทางมอนิเตอร์ของเครื่องมือที่ได้จำลองไว้

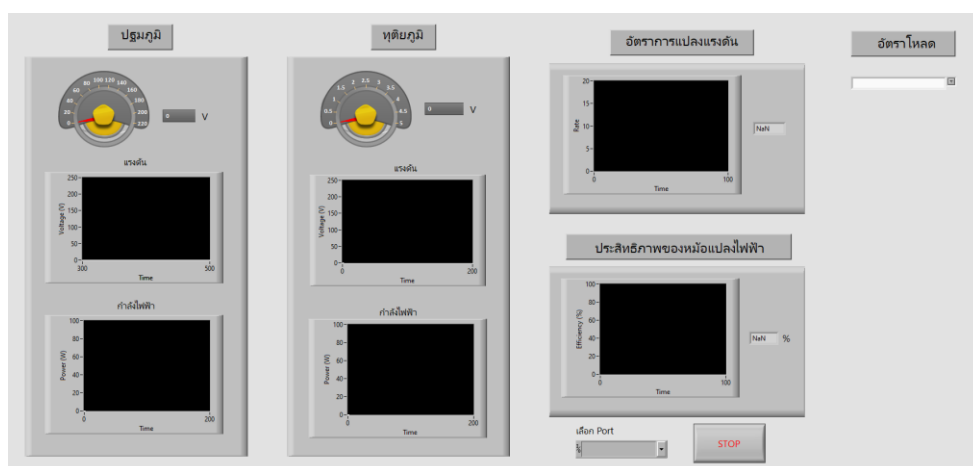
รูปที่ 3 ลักษณะกระบวนการของวงจรสำหรับทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้า

จากรูปที่ 3 คณะผู้จัดทำได้ทำการวัดหม้อแปลงไฟฟ้า 1 เฟส สำหรับงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยจ่ายไฟให้กับเครื่องมือวัดหม้อแปลงไฟฟ้าโดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดแสดงดังรูปที่ 4 ที่ต่อกับหม้อแปลงไฟฟ้าทดสอบ และได้ส่งค่าผ่าน Serial Port ของ Microcontroller Arduino Uno R3 แล้วจึงนำไปประมวลผลภายในโปรแกรม LabVIEW และแสดงผลผ่าน GUI ดังรูปที่ 5

รูปที่ 4 แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการวัด

จากรูปที่ 4 เป็นรูปภาพแสดงเครื่องมือวัดหม้อแปลงไฟฟ้าที่ใช้ในการวัดหม้อแปลงทดสอบ โดยตัวเครื่องมือจะมีพอร์ตสำหรับ ต่อกับหม้อแปลงไฟฟ้าเพื่อใช้วัดค่าแรงดัน และกระแสไฟฟ้า หน้าจอสำหรับแสดงค่าแรงดันและอัตราการแปลงแรงดันของหม้อแปลงไฟฟ้า ซึ่งเครื่องมือวัดหม้อแปลงไฟฟ้านี้ จะใช้ Arduino UNO R3 เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประมวลผล ซึ่งจะรับค่าทางพอร์ตอินพุต และส่งค่าออกทาง port USB

รูปที่ 5 หน้าจอแสดงผลด้วยโปรแกรม LabVIEW

จากภาพที่ 5 เป็นรูปภาพที่แสดงหน้าต่างสำหรับแสดงผลค่าที่ผ่านการคำนวณจากโปรแกรม LabVIEW มาแล้ว ซึ่งในหน้าต่างของ GUI จะประกอบด้วย หน้าต่างที่แสดงค่าของแรงดัน และกำลังไฟฟ้า

ทั้งในด้านปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งแสดงค่าออกมาในรูปแบบกราฟ และเกจวัดแรงดัน นอกจากนี้ยังมีกราฟแสดงอัตราการแปลงแรงดัน กราฟแสดงประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้า เมื่อมีโหลดที่เปลี่ยนแปลงไป

ในการทดลองครั้งนี้จะใช้หม้อแปลงไฟฟ้าประเภทที่ใช้ในงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้า โดยมีค่าคุณสมบัติของหม้อแปลงไฟฟ้าเป็นไปตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะของหม้อแปลงทดสอบ

Topic	Value
Voltage of primary coil	220 Vac
Voltage of secondary coil	9 Vac
Resistance of primary coil	456 Ohm
Resistance of secondary coil	2.3 Ohm
Current	1 A

ในการวิจัยนี้มีขั้นตอนการทำงานของเครื่องทดสอบประสิทธิภาพหม้อแปลงไฟฟ้าดังนี้

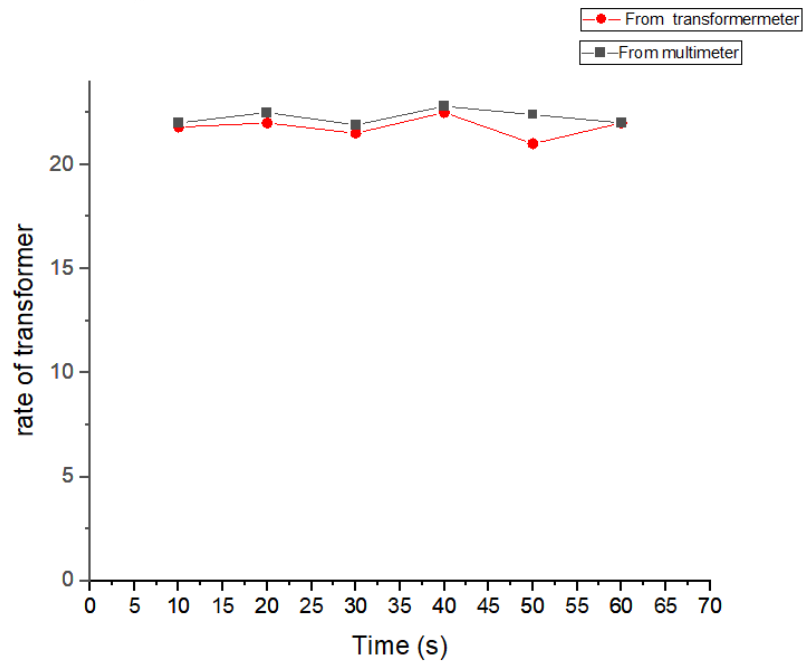
1. ทำการต่อหม้อแปลงทดสอบกับเครื่องมือที่ได้จัดทำขึ้นมา
2. เชื่อมต่อเครื่องมือวัดหม้อแปลงไฟฟ้ากับคอมพิวเตอร์ผ่าน Port USB
3. ค่าที่ได้จากการวัดจะถูกส่งมายังโปรแกรม LabVIEW
4. ค่าที่ส่งมายังโปรแกรม LabVIEW จะประกอบด้วย ค่าแรงดัน และค่ากระแสทั้งในด้านปฐมภูมิ และทุติยภูมิ
5. เมื่อได้ค่าแรงดันมาแล้ว โปรแกรมจะนำมาคำนวณตามสมการที่เราได้เขียนไว้ใน Block Diagram
6. ค่าพารามิเตอร์ที่ได้จากการคำนวณจะถูกนำไปแสดงผลผ่านกราฟใน GUI ของโปรแกรม LabVIEW
7. ทำซ้ำเพื่อเก็บข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้า

4. ผลการวิจัย

จากการทดลองพบว่าเครื่องมือที่ได้จัดทำขึ้นมา สามารถวัดค่าแรงดันและกระแสทั้งด้านปฐมภูมิและทุติยภูมิ แล้วส่งค่าผ่านทาง Serial Port ของ Arduino Uno R3 และแสดงกราฟและค่าที่วัดได้ผ่านทาง LabVIEW ได้ดังนี้

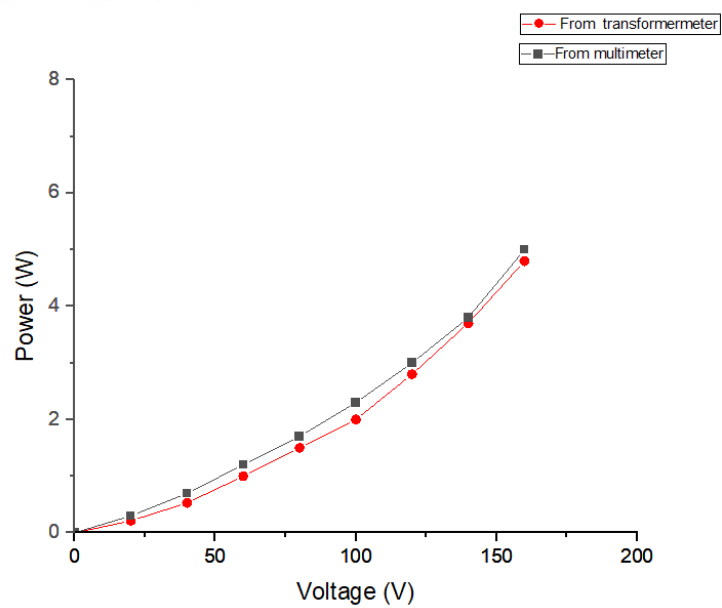
ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลที่วัดได้ก่อนนำไปคำนวณผ่านโปรแกรม LabVIEW

	1	2	3	4	5	6
ค่าแรงดันในฝั่งปฐมภูมิ	220 Vac	220 Vac	220 Vac	220 Vac	220 Vac	220 Vac
ค่าแรงดันในฝั่งทุติยภูมิ	21.8	22	21.5	22.5	21	22

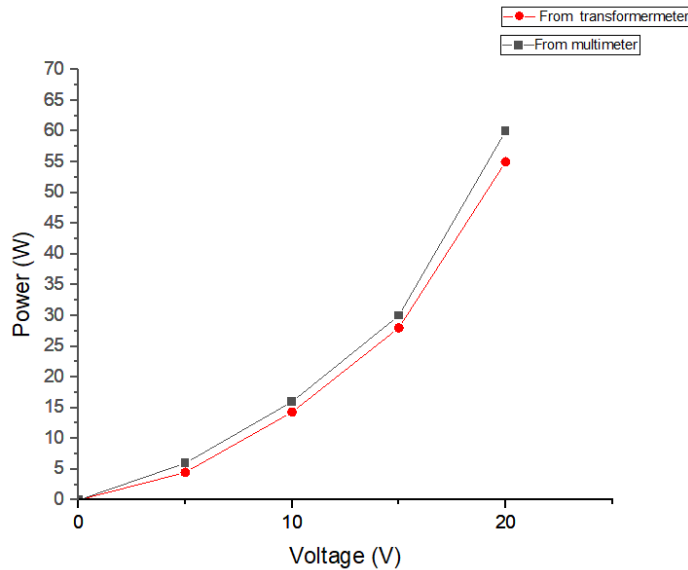
รูปที่ 6 แสดงผลค่าการวัดอัตราส่วนของหม้อแปลงไฟฟ้า

จากรูปที่ 6 ในการวัดเพื่อหาอัตราส่วนในการแปลงแรงดันของหม้อแปลงไฟฟ้า 1 เฟส ซึ่งเป็นการทดลองนี้ใช้หม้อแปลงแรงดันไฟฟ้าทดสอบ เป็นจำนวน 6 ครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 2 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.27 และค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดและคำนวณเท่ากับ 4.65 % โดยมีอัตราแปลงใกล้เคียงกับข้อมูลพื้นฐานของหม้อแปลงที่หาได้จากสมการ (6)

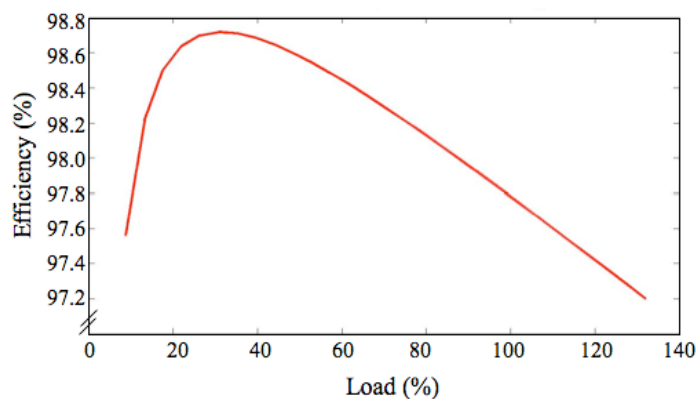
รูปที่ 7 แสดงผลค่าการเปรียบเทียบของแรงดันและกระแสไฟฟ้าจากการวัดขณะเปิดวงจรหม้อแปลงไฟฟ้า

จากรูปที่ 7 ในการวัดเพื่อหาค่าพารามิเตอร์ในขณะที่ทำการทดสอบแบบเปิดวงจรของหม้อแปลงไฟฟ้าจำนวน 8 ครั้ง ในการวัดแต่ละครั้งจะเพิ่มระดับแรงดันขึ้นไปทีละ 20 โวลต์เพื่อวัดหาค่าของกำลังไฟฟ้า และเมื่อเฉลี่ยค่าที่วัดได้ทั้ง 8 ครั้งในแต่ละระดับแรงดันแล้ว ค่าที่ได้จะเป็นไปตามรูปที่ 7 และเมื่อนำค่าเฉลี่ยมาหาค่าความคลาดเคลื่อนแล้วพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วในการวัดมีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดและการคำนวณอยู่ที่ 7.2 % โดยมีค่าความสัมพันธ์ของกราฟ คือ เมื่อแรงดันมีค่าเพิ่มขึ้นค่าของกำลังไฟฟ้าจะมีค่าเพิ่มขึ้นด้วย

รูปที่ 8 แสดงผลค่าการเปรียบเทียบของแรงดันและกระแสไฟฟ้าจากการวัดขณะลัดวงจรหม้อแปลงไฟฟ้า

จากรูปที่ 8 ในการวัดเพื่อหาค่าพารามิเตอร์ในขณะที่ทำการทดสอบแบบเปิดวงจรของหม้อแปลงไฟฟ้าจำนวน 4 ครั้ง ซึ่งในการวัดแต่ละครั้งจะเพิ่มแรงดันขึ้นครั้งละ 5 โวลต์เพื่อหาค่าของกำลังไฟฟ้า เมื่อเฉลี่ยทั้ง 4 ครั้งในแต่ละระดับแรงดันแล้ว พบว่ามีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดและการคำนวณอยู่ที่ 6.92 % ค่าที่ได้จะเป็นไปตามรูปที่ 8 ซึ่งจะเห็นว่าค่าความสัมพันธ์ของกราฟ เมื่อแรงดันมีค่าเพิ่มขึ้นค่าของกำลังไฟฟ้าจะมีค่าเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งมีรูปแบบลักษณะคล้ายกับการวัดขณะเปิดวงจร แต่ค่าพารามิเตอร์ที่ได้จะเพิ่มขึ้นที่เป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับการวัดแบบเปิดวงจร

รูปที่ 9 แสดงผลค่าการวัดค่าประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้าเทียบกับโหลด

เมื่อเราวัดจากรูปที่ 9 พบว่าเมื่อเราเพิ่มโหลดให้กับหม้อแปลงไปจนถึงค่าประมาณ 30-40 เปอร์เซ็นต์ ค่าของประสิทธิภาพจะมีค่าสูงที่สุด และเมื่อโหลดมีค่าเพิ่มขึ้นค่าของประสิทธิภาพจะค่อย ๆ ลดลง

5. การอภิปรายผล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. เมื่อได้นำเครื่องมือวัดหม้อแปลงไฟฟ้าที่ได้จัดทำขึ้นมาไปต่อเพื่อวัดกับ หม้อแปลงไฟฟ้าในงานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม และในการวัดนี้ จะใช้วิธีการต่อเพื่อวัดอยู่ 2 วิธี นั่นคือ การวัดหม้อแปลงไฟฟ้าในงานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรมแบบลัดวงจร และแบบเปิดวงจร ซึ่งในการวัดจะประกอบไปด้วยการวัดค่าแรงดันไฟฟ้า กระแสไฟฟ้า ในฝั่งทางด้านปฐมภูมิ และแรงดันไฟฟ้า กระแสไฟฟ้า ในฝั่งทางด้านทุติยภูมิ จากนั้นจึงนำมาคำนวณเพื่อหาประสิทธิภาพการสูญเสียภายในหม้อแปลงไฟฟ้า เมื่อได้ค่าที่ต้องการแล้วจึงแสดงผลผ่านทางหน้าต่าง Graphic User Interface ของโปรแกรม LabVIEW แล้วทำการเปรียบเทียบค่าของกราฟที่ได้ออกมากับค่าที่ได้จากการวัดจากมัลติมิเตอร์และนำมาคำนวณด้วยสมการการหาประสิทธิภาพไฟฟ้าของหม้อแปลงไฟฟ้า จึงพบว่า ค่าทั้งสองที่ได้มีค่าใกล้เคียงกันและดำเนินไปในทางเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองของ Sutthikait (2021) ที่ได้วัดและศึกษาประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้าแล้วนำไปประมวลผลผ่านโปรแกรม MATLAB โดยมีค่าในแต่ละช่วงกราฟที่แตกต่างกันเล็กน้อย และจากการวัดและทดลองด้วยเครื่องมือวัดที่ได้ออกแบบขึ้นมาด้วยวิธีการลัดวงจรและเปิดวงจร และได้นำมาคำนวณแล้วแสดงผลในโปรแกรม LabVIEW

2. ในการวัดอัตราการแปลงแรงดันของหม้อแปลงไฟฟ้าในงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 6 ครั้ง มีค่าความคลื่อนจากการวัดและการคำนวณอยู่ที่ 4.65 % โดยมีอัตราการแปลงแรงดันโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 22.27 และในการวัดค่าเพื่อหาค่ากำลังไฟฟ้าในการทดสอบแบบวงจรเปิดเป็นจำนวน 6 ครั้งแล้ว พบว่า เมื่อเราเพิ่มค่าของแรงดันไฟฟ้าเข้าไป จะทำให้กำลังไฟฟ้ามี่ค่าเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีบทของกำลังไฟฟ้าที่กล่าวว่า “ค่าของแรงดันจะแปรผันตรงกับค่ากำลังไฟฟ้า” ซึ่งค่าที่ได้จะค่อยๆ เพิ่มขึ้นทีละน้อย (ซัดฮินทะสี, 2561) โดยมีค่าความคลื่อนจากการวัดอยู่ที่ 7.2 % ในการวัดและทดสอบด้วยวิธีการลัดวงจรเป็นจำนวน 4 ครั้ง พบว่า เมื่อเราเพิ่มค่าของแรงดันให้กับหม้อแปลงไฟฟ้าทดสอบแล้ว ค่าของกำลังไฟฟ้าจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งมีรูปแบบคล้ายกับการเปิดวงจรเพียงแต่ค่าของกำลังไฟที่ได้จะมีค่าที่สูงกว่ามาก และจากการวัดดังกล่าวมีค่าความคลื่อนจากการวัดและการคำนวณอยู่ที่ 6.92 % และในการทดสอบประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้า เมื่อเราเพิ่มโหลดให้กับหม้อแปลงไปจนถึงค่าประมาณ 30-40 เปอร์เซ็นต์ ค่าของประสิทธิภาพจะมีค่าสูงที่สุด อยู่ที่ประมาณ 97.6 % และเมื่อโหลดมีค่าสูงมากกว่า 40 % ค่าของประสิทธิภาพจะค่อย ๆ ลดลง ซึ่งหมายความว่ามีการสูญเสียของหม้อแปลงเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นไปตามสมการการหาประสิทธิภาพจากการสูญเสียในแกนเหล็กของหม้อแปลงไฟฟ้า

6. สรุปผลการวิจัย

ในการวัดและทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้า 1 เฟส สำหรับงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อวิเคราะห์และทดสอบหม้อแปลงไฟฟ้า 1 เฟส สำหรับงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ สามารถแสดงผลของค่าพารามิเตอร์ได้พร้อมกันได้พร้อมกัน และจะเห็นได้ว่าเครื่องมือและซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้งานได้ง่าย มีองค์ประกอบของพารามิเตอร์ครบถ้วน ดังแสดงในรูปที่ 6 7 8 และ 9 โดยจากและจากกราฟในภาพรวม

ค่าที่วัดได้จากเครื่องมือที่ได้สร้างขึ้นมีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 10 % และผลการวัดประสิทธิภาพ พบว่าเมื่อเราเพิ่มโหลดให้กับตัวหม้อแปลงไฟฟ้ามากเกินกว่า 40 % จะทำให้ประสิทธิภาพของหม้อแปลงไฟฟ้าลดลงไปด้วย นอกจากนี้การนำเครื่องมือวัดประสิทธิภาพหม้อแปลงไฟฟ้าที่ติดต่อกับคอมพิวเตอร์ โดยผ่านทาง USB Port ไปใช้งาน จะทำให้ใช้งานง่ายทั้งในด้านการแสดงผลและ ง่ายต่อการเคลื่อนย้ายอุปกรณ์ไปใช้ตามสถานที่ต่าง ๆ ได้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรทำการทดลองกับหม้อแปลงอีกหลายชนิดเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของหม้อแปลงที่ใช้ในงานอื่นด้วย

7.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงการวิเคราะห์สูญเสียกำลังไฟฟ้าจากผลกระทบอื่น ๆ เช่น ฮาร์มอนิกจากเครื่องใช้ไฟฟ้าภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อหม้อแปลงไฟฟ้า

เอกสารอ้างอิง

ซัด อินทะลี (2561). *เครื่องกลไฟฟ้า 1*, กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น, หน้า 196-215.

ศุภชัย สุรินทร์วงศ์, 2543, *หม้อแปลงระบบไฟ 1 เฟสและ 3 เฟส*, พิมพ์ครั้งที่ 1, สยามคอมสงเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น), กรุงเทพฯ, หน้า 1-2

C. Sutthikait, (2021) *Study of Efficiency Transformer Measurement Results*, Conference of Electrical Engineering Network 2021, vol. 13.

E. Ramprasath, P. Manojkumar, P. Veena, (2015) *Induction Motor Analysis Using LabVIEW*, World Academy of Science, *Engineering and Technology International Journal of Electrical and Computer Engineering* Vol. 9, No. 5.

J. Zhang, C. Liu, X. Zhao and Y. Zhao. (2018). *Design of MHz Level Planar Transformer and Analysis of Leakage and Loss*, vol. 29(11-12), August 2009, pp. 2222 – 2227.

X. Zhang, M. Shi, C. He and J. Li. (2020). *On Site Oscillating Lightning Impulse Test and Insulation Diagnose for Power Transformers*, vol. 35(11-12), October 2020, pp. 2548 - 2550.

การประมาณผลผลิตสำหรับหญ้าเนเปียร์ ด้วยภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับ Yield Estimation for Napier Grass Using UAV Imagery

พรชิตา บังแก¹ ขวัญตรี แสงประชานารักษ์² เสรี วงศ์พิเชษฐ³
 เจษฎา โพธิ์สม⁴ อดุลวิทย์ ชินาภา⁵ กิตติพิชญ์ อึ้งสถิตย์ถาวร⁶

¹นักศึกษาริทยานามบัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมนิคมกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 phornchita.bk@kkumail.com

^{2,3,4}อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 khwantri@kku.ac.th

⁵นักศึกษาริทยานามบัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 adulwit@kkumail.com

⁶ที่ปรึกษาแผนกพืชพลังงานและวัตถุดิบทางชีวภาพ บริษัท นอร์เทิส รับเบอร์ จำกัด (มหาชน)
 kittiphit7@hotmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีการสำรวจด้วยอากาศยานไร้คนขับมาใช้ในงานเกษตรกรรม เช่น เก็บข้อมูลเพื่อติดตามการเจริญเติบโตพืช ประมาณการผลผลิตพืชที่ปลูกในแปลงขนาดใหญ่ เนื่องจากเป็นวิธีการที่สามารถสำรวจได้อย่างครอบคลุมโดยไม่สร้างความเสียหายให้กับพืช อีกทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยลดระยะเวลาและแรงงานในการสำรวจ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประมาณการผลผลิตของหญ้าเนเปียร์ก่อนการเก็บเกี่ยวด้วยภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับ พื้นที่ศึกษาตั้งอยู่ที่ตำบลโคกมา อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดบุรีรัมย์ และตำบลทุ่งกระเต็น อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้ภาพการสะท้อนของช่วงคลื่น Blue; Green; Red สร้างแผนที่ภาพสี (color map) เพื่อวิเคราะห์ความสูงของหญ้าเนเปียร์ด้วยเทคนิค Drone Photogrammetry ร่วมกับการเก็บข้อมูลน้ำหนักหญ้าเนเปียร์ในแต่ละช่วงความสูง เพื่อใช้ในการคาดการณ์ผลผลิตของหญ้าเนเปียร์ จากผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความสูงของหญ้าที่ได้จากการวิเคราะห์จากภาพถ่ายกับน้ำหนักผลผลิตหญ้าเนเปียร์แต่ละช่วงความสูงให้ค่าความถูกต้อง R^2 เท่ากับ 0.77 มีความเป็นไปได้ว่าสามารถนำความสูงที่วิเคราะห์ได้จากภาพถ่ายไปประมาณการผลผลิตหญ้าเนเปียร์อย่างหายขาด แปลงทดสอบที่ 1 มีผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวจริง 6.0 ตัน/ไร่ โดยมีการคาดการณ์ผลผลิตจากภาพถ่ายได้ 5.2 ตัน/ไร่ และแปลงทดสอบที่ 2 มีผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวจริง 3.3 ตัน/ไร่ โดยคาดการณ์ผลผลิตได้ 2.9 ตัน/ไร่ คิดเป็นค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์เท่ากับ 13.33 และ 12.12 ตัน/ไร่ ตามลำดับ โดยตัวเลขความคลาดเคลื่อนที่สูงนี้ เป็นผลมาจากการเก็บข้อมูลภาพถ่ายเพื่อประมาณการผลผลิตจะดำเนินการก่อนเก็บเกี่ยวจริง 1 เดือน ซึ่งหญ้ามีการเจริญเติบโตขึ้นมากตามอายุและปริมาณของน้ำที่ได้รับสะสม ดังนั้นการประยุกต์ใช้ข้อมูลภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับในการวิเคราะห์ความสูงของหญ้าเนเปียร์ สามารถนำมาประมาณการผลผลิตต่อไร่ของหญ้าเนเปียร์ได้จริง

คำสำคัญ : หญ้าเนเปียร์ การประมาณผลผลิต ภาพถ่ายทางอากาศ อากาศยานไร้คนขับ

Abstract

Nowadays, unmanned aerial vehicle survey technology is being used in agriculture, such as collecting data to monitor plant growth and estimating the yield of the crops grown in a large plot. Because it is a method that can explore the field comprehensively without damaging the plants, it reduces the time and labor required for the survey. The purpose of this research is to estimate the yield of Napier grass with an aerial photograph from an unmanned aerial vehicle before harvesting the Napier grass. The study area is located in Buriram Province, using the reflection of Blue; Green; Red wavelengths to create a color map to analyze the height of the Napier grass using the Drone Photogrammetry method, together with the data collection of Napier grass weight in each height range to predict the yield of Napier grass. From the data obtained by this study, it was found that the correlation between the grass height obtained from the photographic analysis and the yield weight of Napier grass at each height gave an R^2 accuracy of 0.77. It is possible that the height analyzed from the photographs could be used to give a rough estimate of the yield of Napier grass. Test field number 1 had an actual harvest of 6 tons/rai, with a projection of a photographic yield of 5.2 tons/rai, and test field number 2 had an actual harvest of 3.3 tons/rai, with a projected yield of 2.9 tons/rai, represent the mean of the percentage absolute error of 13.33 and 12.12 tons/rai, respectively. As a result of collecting the photographic data to estimate yields, it was carried out 1 month before the actual harvest. The grass grows significantly according to age and the amount of water that has been collected. Therefore, the application of aerial photographic data from unmanned aerial vehicles to analyze the height of Napier grass can be used to estimate the yield per rai of Napier grass.

Keywords : Napier Grass, Yield Estimation, Aerial Photograph, UAVs

1. บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการจัดตั้งโรงไฟฟ้าก๊าซชีวภาพอยู่หลายแห่ง เพื่อเป็นพลังงานทดแทนสำหรับรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม โดยใช้พืชพลังงานเป็นวัตถุดิบหลัก ซึ่งหญ้าเนเปียร์พันธุ์ปากช่อง 1 จัดเป็นพืชพลังงานหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากมีคุณสมบัติที่ดีหลายประการ ทำให้สามารถใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพได้อย่างต่อเนื่อง (ณิชา บวรณสิงห์, 2558) ในการสำรวจเพื่อติดตามการเจริญเติบโตและประมาณผลผลิตหญ้าเนเปียร์บนพื้นที่ขนาดใหญ่ ด้วยการตรวจวัดในแปลงนั้นต้องใช้เวลา แรงงานคน และไม่สามารถสำรวจได้ครอบคลุมถึงบริเวณกลางแปลงได้ (Reynolds et al., 2000) ทำให้การประมาณผลผลิตมีโอกาสผิดพลาดได้มาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการวางแผนเก็บเกี่ยวและขนส่งหญ้าเนเปียร์เข้าสู่ระบบผลิตก๊าซชีวภาพอีกด้วย หากทราบข้อมูลประมาณการผลผลิตที่แม่นยำมากขึ้น ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการบริหารจัดการ ดังนั้นเทคโนโลยีการสำรวจด้วยอากาศยานไร้คนขับจึงเป็น

ทางเลือกที่เหมาะสมในสำรวจการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามการเจริญเติบโตและประมาณผลผลิตให้ครอบคลุม อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่ช่วยลดระยะเวลาและแรงงานในการสำรวจ

จากการศึกษาพบว่า มีการนำเทคโนโลยีการสำรวจด้วยอากาศยานไร้คนขับมาใช้ประโยชน์ในงานเกษตรกรรมกับอ้อยและข้าว รัฐพงษ์ ม่วงประโคน และคณะ (2564) ได้ใช้เทคโนโลยีดังกล่าว ประมาณผลผลิตข้าวในช่วงระยะข้าวตั้งท้อง โดยวิเคราะห์ข้อมูลค่าการสะท้อนแสงและความสูงของข้าวที่ได้จากภาพถ่ายทางอากาศร่วมกับข้อมูลผลผลิตข้าวจากการวัดจริง โพธิ์ดุมิ บุญเรือง และคณะ (2564) ได้ประมาณการผลผลิตอ้อยในช่วงก่อนเก็บเกี่ยว 3 เดือนโดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับมาวิเคราะห์ความสูงของอ้อยรวมกับการสุ่มตัวอย่างภาคพื้นดินเพื่อนำมาประมาณการเป็นผลผลิตอ้อยโดยแบบจำลองเชิงเส้น พบว่าวิธีการดังกล่าวสามารถใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลผลิตอ้อยในพื้นที่อื่นๆ ได้ ทั้งนี้เนื่องจากหญ้าเนเปียร์พันธุ์ปากช่อง 1 มีลักษณะคล้ายอ้อย จึงตั้งสมมติฐานว่าสามารถประมาณผลผลิตหญ้าเนเปียร์ ด้วยความสูงของหญ้าเนเปียร์จากภาพถ่ายทางอากาศด้วยอากาศยานไร้คนขับ ร่วมกับการเก็บตัวอย่างน้ำหนักของหญ้าเนเปียร์แต่ละช่วงความสูง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสูงและน้ำหนักของหญ้าเนเปียร์ ทำการประเมินความน่าเชื่อถือทางสถิติด้วยเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน (percentage error) และค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (mean absolute percent error, MAPE) โดยคาดหวังว่าผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการและวางแผนในการเก็บเกี่ยวและขนส่งหญ้าเนเปียร์เข้าสู่ระบบผลิตก๊าซชีวภาพอีกด้วย อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่ช่วยลดระยะเวลาและแรงงานในการสำรวจ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

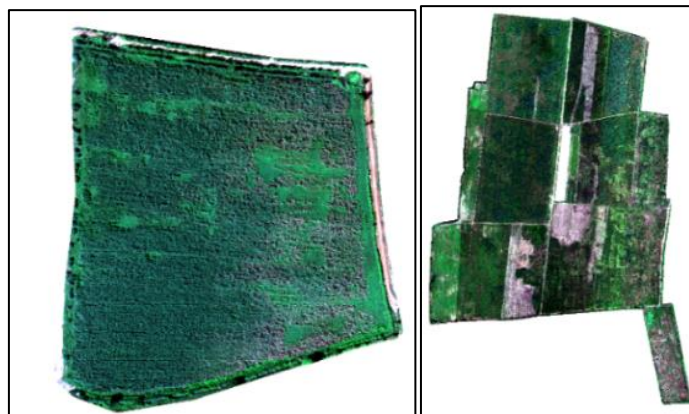
เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสูงและน้ำหนักของหญ้าเนเปียร์ และเพื่อประมาณการผลผลิตของหญ้าเนเปียร์ก่อนการเก็บเกี่ยว จากภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่ที่ศึกษานงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยแปลงทดสอบ 2 แห่ง ได้แก่ แปลงหญ้าเนเปียร์ ขนาด 57 ไร่ (แปลง 1) หญ้ามีอายุ 5 เดือน ตั้งอยู่ ละติจูด 14°36'51.8" เหนือ ลองจิจูด 103°01'00.0" ตะวันออก ตำบลโคกม้า อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ และแปลงปลูกหญ้าเนเปียร์ ขนาด 625 ไร่ (แปลง 2) หญ้ามีอายุ 6 เดือน ตั้งอยู่ ละติจูด 14°39'52.3" เหนือ ลองจิจูด 102°35'32.4" ตะวันออก ตำบลทุ่งกระเต็น อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ หญ้าเนเปียร์ที่ศึกษาเป็นพันธุ์ปากช่อง 1 ระยะห่างระหว่างแถวปลูกเฉลี่ยประมาณ 1.6 เมตร ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2563

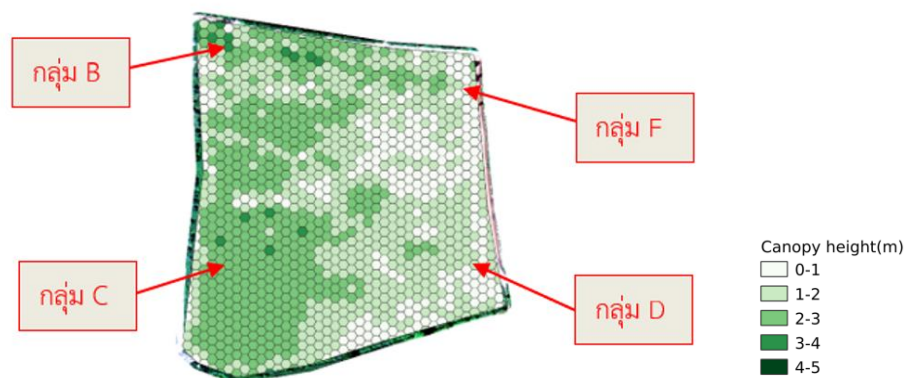
อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาพถ่าย ได้แก่ กล้อง Multispectral รุ่น RedEdge ผลิตโดยบริษัท MicaSense สะท้อนช่วงคลื่นได้ทั้งหมด 5 ช่วงคลื่น ได้แก่ Blue; Green; Red; NIR และ Red Edge ภาพที่ได้จะมีขนาด 1280x960 pixel ติดตั้งบนอากาศยานไร้คนขับ รุ่น VESPA HEX 650 (HG Robotic company, Thailand) ชนิด 6 ใบพัด มี 6 มอเตอร์ น้ำหนักรวมแบตเตอรี่ประมาณ 4.5 กิโลกรัม วางแผนการโดยกำหนดให้บินที่ระดับความสูง 146 เมตร ความเร็วการบิน 10 เมตร/วินาที พื้นที่ทับซ้อนในการถ่ายภาพด้านหน้า (frontal overlapping) 75% และพื้นที่ทับซ้อนในการถ่ายภาพด้านข้าง (side overlapping) 75% ตามลำดับ ทำการบินจำนวน 1 ครั้ง จากนั้นนำภาพถ่ายจากการบินมาประมวลผลด้วยโปรแกรม Pix4Dmapper pro-educational เพื่อให้ได้ภาพการสะท้อน 5 ช่วงคลื่น (Blue; Green; Red; NIR และ

Red Edge) นำภาพการสะท้อนของช่วงคลื่น Blue; Green; Red มาซ้อนทับกันโดยใช้โปรแกรม Q-GIS ได้แผนที่ภาพสี (color map) ดังภาพที่ 1 จากนั้นทำการ shapefile รูปแปลงของแต่ละแปลง และสร้างบล็อกริขรูป Hexagon ขนาด 10 เมตร x 10 เมตร เพื่อนำมาหาความสูงของหญ้าเนเปียร์ด้วยเทคนิค Drone Photogrammetry (M. Hobart et al., 2020) ซึ่งเป็นการบันทึกภาพถ่ายโดยให้มีส่วนซ้อนทับกัน ครอบคลุมพื้นที่ที่ต้องการสำรวจ นำภาพมาประมวลผลโดยการหาจุดรวมระหว่างภาพ เพื่อหาค่าเฉลี่ยความสูงของหญ้าในพื้นที่บล็อกริข

ภาพที่ 1 แผนที่ภาพสีที่เกิดจากการซ้อนทับของภาพการสะท้อนช่วงคลื่น Blue, Green, Red โดยแปลง 1 มีพื้นที่ 57 ไร่ (ข้าว) และแปลง 2 มีพื้นที่ปลูก 625 ไร่ (ชวา)

การประเมินขนาดของพื้นที่ย่อยตามระดับความสูง จากขั้นตอนการวิเคราะห์ความสูงของหญ้าเนเปียร์โดยเฉลี่ยในพื้นที่บล็อกริข ขนาด 100 ตารางเมตร ผู้วิจัยได้แบ่งความสูงของหญ้าเป็น 5 กลุ่มตามระดับ ดังภาพที่ 2 โดยกำหนดให้ กลุ่ม A คือ บล็อกริขที่หญ้ามีความสูงเฉลี่ยช่วง 4-5 เมตร กลุ่ม B คือ บล็อกริขที่หญ้ามีความสูงเฉลี่ยช่วง 3-4 เมตร กลุ่ม C คือ บล็อกริขที่หญ้ามีความสูงเฉลี่ยช่วง 2-3 เมตร กลุ่ม D คือ บล็อกริขที่หญ้ามีความสูงเฉลี่ยช่วง 1-2 เมตร และกลุ่ม E บล็อกริขที่หญ้ามีความสูงเฉลี่ยช่วง 0-1 เมตร จากนั้นทำการนับจำนวนบล็อกริขในแต่ละกลุ่ม แล้วนำมาคูณกับพื้นที่ขนาด 100 ตารางเมตร จะได้ผลลัพธ์เป็นขนาดพื้นที่ใกล้เคียงกับขนาดพื้นที่จริง

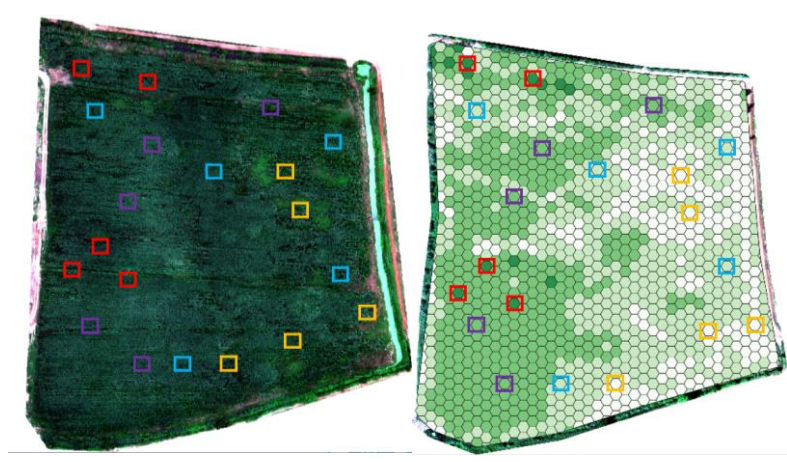
ภาพที่ 2 แสดงการเรียกชื่อกลุ่มที่จำแนกโดยใช้ระดับความสูงของหญ้าในแปลง 1

จากภาพที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสูงของหญ้าเนเปียร์จากภาพถ่ายแปลง 1 ไม่พบหญ้าในช่วงความสูง 4-5 เมตรในช่วงเวลาที่ทำการบินถ่ายภาพ และในแปลงทดสอบที่ 2 ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันในการแบ่งกลุ่ม

การวัดผลผลิตหญ้าเนเปียร์ กำหนดจุดเก็บตัวอย่างของหญ้าแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 5 ตัวอย่างให้กระจายทั่วทั้งแปลง ดังภาพที่ 3 โดยแต่ละตัวอย่างมีขนาด 3 แถวคูณ 3 เมตร เนื่องจากระยะห่างระหว่างแถวปลูกไม่สม่ำเสมอ (อยู่ในช่วง 1.4 ถึง 1.8 เมตร) จึงกำหนดพื้นที่ตัวอย่างโดยวัดความยาวแถวลึกเข้าไป 3 เมตร/ตัวอย่าง ทำการตัดต้นหญ้าเนเปียร์มาชั่งน้ำหนัก เพื่อนำข้อมูลน้ำหนักมาหาค่าเฉลี่ยใช้เป็นตัวแทนของผลผลิตหญ้าเนเปียร์ในช่วงความสูงดังกล่าว แล้วนำมาวิเคราะห์หาผลผลิตเฉลี่ยของแปลง (ต้น/ไร่) เนื่องจากหญ้าแต่ละกลุ่มมีพื้นที่ไม่เท่ากัน จึงทำการประมาณการผลผลิตโดยการคำนวณค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก (สุพรรณิ อึ้งปัญญัตตวงศ์, 2555) จากสูตร

$$\text{ค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก } (\bar{x}) = \frac{\sum_{i=1}^n w_i X_i}{\sum_{i=1}^n w_i}$$

เมื่อ w_i คือ น้ำหนักถ่วง นั่นคือ ร้อยละของพื้นที่กลุ่ม A - F
 X_i คือ ค่าผลผลิตที่คาดการณ์ได้ในหน่วยต้นต่อไร่

ภาพที่ 3 แสดงจุดเก็บตัวอย่างของหญ้าแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 5 ตัวอย่าง ในแปลง 1

จากภาพที่ 3 พบว่า จุดสีแดง คือ จุดเก็บตัวอย่างหญ้ากลุ่ม B จุดสีม่วง คือ จุดเก็บตัวอย่างหญ้ากลุ่ม C จุดสีฟ้า คือ จุดเก็บตัวอย่างหญ้ากลุ่ม D และจุดสีเหลือง คือ จุดเก็บตัวอย่างของหญ้ากลุ่ม F และในแปลงทดสอบที่ 2 ทำการเลือกจุดเก็บตัวอย่างกลุ่มละ 5 จุด

การตรวจสอบความถูกต้องของการประมาณการผลผลิตหญ้าเนเปียร์ โดยการหาผลผลิตต่อไร่ด้วยความสูงที่วิเคราะห์จากภาพถ่ายทางอากาศร่วมกับการเก็บตัวอย่างภาคพื้นดิน จะใช้การหาความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักและความสูงของหญ้าเนเปียร์ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple linear regression and correlation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าสมการที่มี

ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร (X และ Y) ที่มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้นตรง จากนั้นนำค่าผลผลิตที่ประมาณการได้จากภาพถ่ายทางอากาศ และค่าผลผลิตที่ได้จากการเก็บเกี่ยวจริงในแปลง มาคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน (percentage error) และค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (mean absolute percent error, MAPE) (Hamilton, 1994) จากสูตร

$$PE = \frac{X_i - F_i}{X_i} \times 100$$

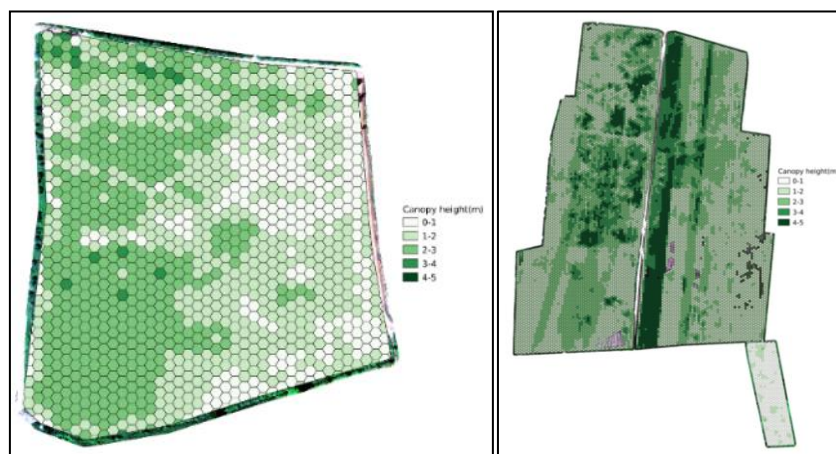
และ

$$MAPE = \frac{\sum_{i=1}^n |PE_i|}{n}$$

เมื่อ	PE	คือ	เปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน (percentage error)
	PE _i	คือ	ค่าสัมบูรณ์ของเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน
	F _i	คือ	ค่าคาดการณ์ของช่วงเวลา i
	X _i	คือ	ค่าที่ได้จากการสำรวจ ณ ช่วงเวลาที่ i เมื่อ i = 1, 2, 3, 4, ..., n
	n	คือ	จำนวนตัวอย่าง

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสูงของหญ้าเนเปียร์จากข้อมูลภาพถ่าย จากการนำแผนที่ภาพถ่าย (color map) มาสร้างบล็อกรูป Hexagon ขนาด 100 ตารางเมตร เพื่อนำมาหาความสูงของหญ้าเนเปียร์ด้วยเทคนิค Drone Photogrammetry (M. Hobart et al., 2020) ทำให้ได้แผนที่แสดงค่าความสูงเฉลี่ยของหญ้าเนเปียร์ในแต่ละบล็อกริต ดังภาพที่ 4 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลน้ำหนักมาหาค่าเฉลี่ยใช้เป็นตัวแทนของผลผลิตหญ้าเนเปียร์ในช่วงความสูงดังกล่าว ผลประเมินขนาดของพื้นที่ย่อยและคาดการณ์ผลผลิตหญ้าเนเปียร์ของแปลงที่ 1 และแปลงที่ 2 แสดงดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ตามลำดับ

ภาพที่ 4 แผนที่แสดงค่าความสูงเฉลี่ยของหญ้าเนเปียร์ในแต่ละบล็อกริต ของแปลงทดสอบที่ 1 (ซ้าย) และแปลงทดสอบที่ 2 (ขวา)

ตารางที่ 1 การประเมินขนาดของพื้นที่ย่อยของแปลง 1 และคาดการณ์ผลผลิตหญ้าเนเปียร์โดยใช้ความสูง

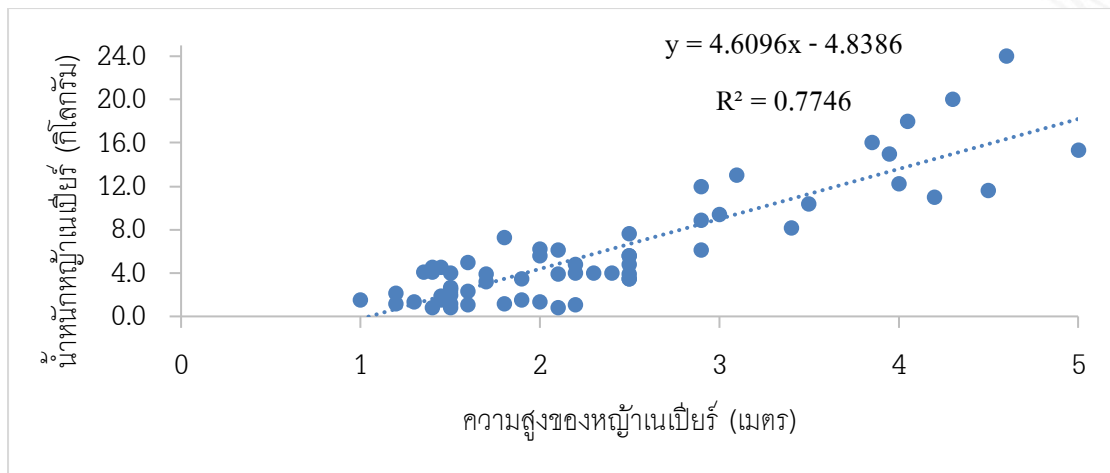
ชื่อ กลุ่ม	ระดับ ความสูง	จำนวน บล็อกกริด	คิดเป็นพื้นที่		น้ำหนักหญ้า (กก./ตร.ม.)	คาดการณ์ผลผลิต		
			ไร่	%		กิโลกรัม	ตัน	ตัน/ไร่
A	4-5	-	-	-	-	-	-	-
B	3-4	19	1.0	1.7	8.9	13,528	13.5	14.2
C	2-3	447	22.4	38.9	5.6	200,256	200.3	9.0
D	1-2	422	21.1	36.7	2.1	70,896	70.9	3.4
F	0-1	262	13.1	22.8	0.8	16,768	16.8	1.3
รวม		1,150	57.5	100.0		301,448	301.4	5.2

จากตารางที่ 1 ประเมินขนาดพื้นที่ของแปลงทดสอบที่ 1 ได้ 57.5 ไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับขนาดพื้นที่จริง 57 ไร่ โดยประเมินพื้นที่ย่อยของหญ้ากลุ่ม B, C, D และ F ได้ร้อยละ 1.7, 38.9, 36.7 และ 22.8 ของพื้นที่ทั้งหมด ตามลำดับ ปริมาณการผลิตจากน้ำหนักที่เป็นตัวแทนของหญ้าเนเปียร์กลุ่ม B, C, D และ F ได้ 14.2 , 9.0 , 3.4 และ 1.3 ตัน/ไร่ ตามลำดับ คำนวณผลผลิตเฉลี่ยทั้งแปลงโดยใช้ค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 5.2 ตัน/ไร่ (ไม่พบผลการวิเคราะห์ความสูงของหญ้ากลุ่ม A)

ตารางที่ 2 การประเมินขนาดของพื้นที่ย่อยของแปลง 2 และคาดการณ์ผลผลิตหญ้าเนเปียร์โดยใช้ความสูง

ชื่อ กลุ่ม	ระดับ ความสูง	จำนวน บล็อกกริด	คิดเป็นพื้นที่		น้ำหนักหญ้า (กก./ตร.ม.)	คาดการณ์ผลผลิต		
			ไร่	%		กิโลกรัม	ตัน	ตัน/ไร่
A	4-5	119	6.0	1.0	6.6	62,832	62.8	10.6
B	3-4	517	25.9	4.1	7.4	306,064	306.1	11.8
C	2-3	922	46.1	7.4	4.4	324,544	324.5	7.0
D	1-2	2,139	107.0	17.1	2.3	393,576	393.6	3.7
F	0-1	8,829	441.5	70.5	1.0	706,320	706.3	1.6
รวม		12,526	626.3	100.0		1,793,336	1,793.3	2.9

จากตารางที่ 2 ประเมินขนาดพื้นที่ของแปลงทดสอบที่ 2 ได้ 626.3 ไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับขนาดพื้นที่จริง 625 ไร่ โดยประเมินพื้นที่ย่อยของหญ้ากลุ่ม A, B, C, D และ F ได้ร้อยละ 1.0, 4.1, 7.4, 17.1 และ 70.5 ของพื้นที่ทั้งหมด ตามลำดับ ปริมาณการผลิตจากน้ำหนักที่เป็นตัวแทนของหญ้าเนเปียร์กลุ่ม A, B, C, D และ F ได้ 10.6, 11.8, 7.0, 3.7 และ 1.6 ตัน/ไร่ ตามลำดับ คำนวณผลผลิตเฉลี่ยทั้งแปลงโดยใช้ค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 2.9 ตัน/ไร่

ภาพที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักและความสูงของหน้าเพดาน

ตารางที่ 3 ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน (percentage error) และค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (mean absolute percent error, MAPE) ระหว่างผลผลิตต่อไร่จากการคาดการณ์กับผลผลิตที่ได้จากการเก็บเกี่ยวจริง ของพื้นที่ตัวอย่าง จำนวน 2 แปลง

แปลงที่	ผลผลิตจากการเก็บเกี่ยว (ตัน/ไร่)	ผลผลิตจากการคาดการณ์ (ตัน/ไร่)	เปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน (PE)	เปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (MAPE)
1	6.0	5.2	13.33	13.33
2	3.3	2.9	12.12	12.12

จากตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบความถูกต้องของการประมาณการผลิตจากภาพถ่ายทางอากาศในแปลงทดสอบที่ 1 มีผลผลิตจากการเก็บเกี่ยว 6 ตัน/ไร่ โดยคาดการณ์ผลผลิตได้ 5.2 ตัน/ไร่ คิดเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนได้ 13.33 และค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ 13.33 แปลงทดสอบที่ 2 มีผลผลิตจากการเก็บเกี่ยว 3.3 ตัน/ไร่ โดยคาดการณ์ผลผลิตได้ 2.9 ตัน/ไร่ คิดเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน 12.12 และค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ 12.12

5. อภิปรายผล

จากการใช้ภาพถ่ายทางอากาศที่สำรวจด้วยอากาศยานไร้คนขับมาใช้ในการประมาณการผลิตของหน้าเพดานในช่วงก่อนการเก็บเกี่ยว 1 เดือน โดยใช้เทคนิค Drone Photogrammetry ในการวิเคราะห์หาความสูง ร่วมกับการเก็บตัวอย่างน้ำหนักตัวแทนของหน้าแต่ละช่วงความสูง ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความสูงของหน้าเพดานที่ได้จากการวิเคราะห์จากภาพถ่ายกับน้ำหนักผลผลิตหน้าเพดานแต่ละช่วงความสูงให้ค่าความถูกต้อง R^2 เท่ากับ 0.77 ซึ่งมีความแม่นยำอยู่ในระดับพอใช้ (R. Zomoza et al., 2008) มีความเป็นไปได้ว่าสามารถนำความสูงที่วิเคราะห์ได้จากภาพถ่ายไปประมาณการผลิตหน้าเพดานเบื้องต้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานวิจัยของ โพธิ์ดุมิ บุญเรือง และคณะ (2564) ที่พบว่าค่าที่เหมาะสมในการประมาณการผลิตต่อช่อก่อนช่วงเก็บเกี่ยว 3 เดือนมีค่า R^2 เท่ากับ 0.62 จากการประเมินพื้นที่จากภาพถ่ายจะได้ผลลัพธ์เป็นขนาดพื้นที่ของแปลง 1 ขนาด 57.5 ไร่ และแปลง 2 ขนาด 626.3 ไร่ ซึ่งใกล้เคียงกับขนาดพื้นที่จริง คือ

แปลง 1 ขนาด 57 ไร่ และแปลง 2 ขนาด 625 ไร่ ตามลำดับ โดยแปลงทดสอบที่ 1 มีผลผลิตจากการเก็บเกี่ยว 6 ตัน/ไร่ โดยคาดการณ์ผลผลิตได้ 5.2 ตัน/ไร่ และแปลงทดสอบที่ 2 มีผลผลิตจากการเก็บเกี่ยว 3.3 ตัน/ไร่ โดยคาดการณ์ผลผลิตได้ 2.9 ตัน/ไร่ คิดเป็นค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ได้ 13.33 และ 12.12 ตามลำดับ โดยตัวเลขความคลาดเคลื่อนที่สูงนี้ เป็นผลมาจากการเก็บข้อมูลภาพถ่ายเพื่อประมาณการผลผลิตจะดำเนินการก่อนเก็บเกี่ยวจริง 1 เดือน ซึ่งหม่อมมีการเจริญเติบโตขึ้นมากตามอายุและปริมาณของน้ำที่ได้รับสะสม ดังนั้นการประยุกต์ใช้ข้อมูลภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับในการวิเคราะห์ความสูงของหญ้าเนเปียร์ สามารถนำมาประมาณการผลผลิตต่อไร่ของหญ้าเนเปียร์ได้จริง

6. สรุปผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางในการประมาณการผลผลิตหญ้าเนเปียร์ โดยใช้เทคโนโลยีการสำรวจด้วยอากาศยานไร้คนขับร่วมกับการเก็บตัวอย่างน้ำหนักของหญ้าเนเปียร์ เพื่อติดตามการเจริญเติบโตและประมาณผลผลิตให้ครอบคลุม พบว่า วิธีการดังกล่าวสามารถใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลผลิตหญ้าเนเปียร์ในพื้นที่อื่นๆ ได้ และผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการและวางแผนในการเก็บเกี่ยวและขนส่งหญ้าเนเปียร์เข้าสู่ระบบผลิตก๊าซชีวภาพให้กับโรงไฟฟ้าชีวมวล อีกทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยลดระยะเวลาและแรงงานในการสำรวจอีกด้วย

7. ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการประมาณการผลผลิตด้วยภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับในงานวิจัยนี้ ดำเนินการก่อนการเก็บเกี่ยวจริง 1 เดือน เพื่อใช้ในการวางแผนการเก็บเกี่ยวขนส่งและจัดซื้อเพิ่มเติมจากภายนอก เพื่อให้มีหญ้าเนเปียร์เพียงพอต่อการผลิตก๊าซชีวภาพ หากต้องการความแม่นยำในการประมาณการสามารถลดเวลาการเก็บข้อมูลล่วงหน้าต่ำกว่า 1 เดือน จะได้ความแม่นยำเพิ่มมากขึ้นหรือหากต้องประเมินผลผลิตก่อนการเก็บเกี่ยวล่วงหน้าเป็นเวลานาน ควรเก็บจำนวนตัวอย่างมากขึ้น โดยทำการเก็บข้อมูลน้ำหนักและความสูงหญ้าเนเปียร์ให้หลากหลายช่วงอายุ

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโครงการเครือข่ายการอุดมศึกษาเพื่ออุตสาหกรรมโครงการเครือข่ายการอุดมศึกษาเพื่ออุตสาหกรรม ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการทำโครงการวิจัย โครงการแพลตฟอร์มการศึกษาครบวงจรเพื่อการพัฒนาการศึกษาปริญญาโท และการวิจัยพัฒนานวัตกรรมของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วย บริหารและจัดการทุน หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนากำลังคนและทุนด้านการพัฒนา สถาบันอุดมศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (บพค.) สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) และบริษัท นอร์เทิส รัับเบอร์ จำกัด (มหาชน) จังหวัดบุรีรัมย์ ที่สนับสนุนเรื่องพื้นที่การศึกษาและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

เอกสารอ้างอิง

ณิชา บุรณสิงห์. (2558). *หญ้าพลังงาน : หญ้าเนเปียร์*. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2020 จาก

<https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2558/hi2558-067.pdf>.

- โพธิคุณิ บุญเรือง, ชัยนัต์ รักดีไทย และ ศิวา แก้วปลั่ง. (2564). การประเมินภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับสำหรับประมาณผลผลิตถั่วเขียว. *ตีพิมพ์วารสารแก่นเกษตร* ฉบับที่ 48 (1) : 306-313 (2021).
- รัฐพงษ์ ม่วงประโคน, พีระยศ แซ่จัน และ ศิวา แก้วปลั่ง. (2564). การประเมินภาพถ่ายทางอากาศจากอากาศยานไร้คนขับสำหรับการประมาณผลผลิตข้าว. *ตีพิมพ์วารสารแก่นเกษตร* ฉบับที่ 48 (1): 314-322 (2021).
- สุพรรณิ อึ้งปัญสัตวงศ์. (2555). *เทคนิคการพยากรณ์เชิงสถิติ*. ขอนแก่น: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Hamilton, J.D.. (1994). *Time Series Analysis*. Princeton University Press. Princeton.
- M. Hobart, M. Pflanz, C. Weltzien, and M. Schirmann. (2020). *Growth Height Determination of Tree Walls for Precise Monitoring in Apple Fruit Production Using UAV Photogrammetry*. *Remote Sensing 2020*. Vol. 12, Page 1656.
- R. Zornoza a, C. Guerrero, J. Mataix-Solera, K.M. Scow, V. Arcenegui, J. Mataix-Beneyto. (2008). Near infrared spectroscopy for determination of various physical, chemical and biochemical properties in Mediterranean soils. *Soil Biology & Biochemistry*. 40: 1923–1930.
- Reynolds, C. A., M. Yitayew, D. C. Slack, C. F. Hutchinson, A. Huete, and M. S. Petersen. (2000). Estimating crop yields and production by integrating the FAO Crop Specific Water Balance model with real-time satellite data and ground-based ancillary data. *International Journal of remote sensing*. 21: 3487-3508.

ลักษณะทางธรณีโครงสร้างและหมวดหินของเสาเฉลียง
บ้านใหม่ดงสำโรง อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

Geological Structure and Rock Formation of Rock Pillar

in Ban Mai Dong Samrong Sri Muang Mai sub-district, Ubon Ratchathani

รัชพงษ์ อรุณศิริโรจน์¹ จิตพิงษ์ คุ้มใจ² ภควัฒน์ วงศ์วรรณวัฒนา³ ประดิษฐ์ หนูแล⁴

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

flukephysicsubru15@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำสาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Thitipong.u@ubru.ac.th

²อุทยานธรณีผาชัน สามพันโบก อุบลราชธานี

⁴สำนักงานทรัพยากรธรณีเขต 2 (ขอนแก่น) กรมทรัพยากรธรณี

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาลักษณะทางธรณีวิทยาโครงสร้างของเสาเฉลียง บ้านใหม่ดงสำโรง (2) ศึกษาหมวดหินของเสาเฉลียงบ้านใหม่ดงสำโรงโดยศึกษาหมวดหินจากแผนที่ธรณีวิทยาประกอบกับศึกษาลักษณะทางกายภาพของหิน ได้แก่ สีของเนื้อหินด้วยดัชนีสี Munsell และขนาดของอนุภาคหินด้วยตะแกรงร่อน ผลการวิจัยพบว่าลักษณะทางธรณีวิทยาโครงสร้างของเสาเฉลียงบ้านใหม่ดงสำโรงปรากฏลักษณะทางธรณีวิทยาโครงสร้างที่น่าสนใจอยู่ 3 ลักษณะ ได้แก่ การวางชั้น การวางชั้นเฉียงระดับ และรอยริ้ว และจากการศึกษาแผนที่ธรณีวิทยาประกอบกับการศึกษาสีของเนื้อหินด้วยดัชนีสี Munsell และขนาดของอนุภาคหินจากตะแกรงร่อน ทำให้ทราบว่าเสาเฉลียงบ้านใหม่ดงสำโรงตั้งอยู่ในหมวดหินภูพานในยุคครีเทเชียสตอนต้น

คำสำคัญ : ธรณีวิทยาโครงสร้าง เสาเฉลียง หมวดหินภูพาน ครีเทเชียส

Abstract

The aim of the research are (1) study of geological structure of Ban Mai Dong Samrong rock pillar and (2) to study the rock formation of Ban Mai Dong Samrong. The rock formation compares with the geological map, together with the physical characteristics of the rock, such as the color of the texture, with the Munsell color index and the size of the rock particles by sieving process. The results of the research revealed that the geological structure of Ban Mai Dong Samrong rock pillar showed three interesting geological structure features as bedding, cross-bedding and ripple mark. Finally, from the study of geological maps, stone texture color and size of the stone particles indicated that Ban Mai Dong Samrong Pillar was in the Phu Phan rock formation in the early Cretaceous period.

Keywords : Geological Structure, Rock Pillar, Phu Phan Formation, Early Cretaceous

1. บทนำ

ธรณีวิทยาโดยทั่วไปของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกือบทั้งหมดปกคลุมกลุ่มหินโคราช (Khorat Group) เกิดจากการทับถมของตะกอนในพื้นที่บึงในมหายุคมีโซโซอิก (Mesozoic Era) มีอายุประมาณ 250 -65 ล้านปี ต่อด้วยมหายุคซีโนโซอิก มีอายุในช่วง 65 - 1.8 ล้านปี ประกอบด้วยหมวดหินต่างรวม 9 หมวด หินเรียงลำดับอายุจากแก่ไปอ่อนดังนี้ หมวดหินห้วยหินลาด (Huai Hin Lat Formation) หมวดหินน้ำพอง (Nam Phong Formation) หมวดหินภูกระดึง (Phu Kradung Formation) หมวดหินพระวิหาร (Phra Wihan Formation) หมวดหินเส้าซัว (Sao Khua Formation) หมวดหินภูพาน (Phu Phan Formation) หมวดหินโคกกรวด (Khok Kruat Formation) หมวดหินมหาสารคาม (Maha Sarakham Formation) และหมวดหินภูทอก (Phu Phan Formation) (ปัญญา, 2545)

พื้นที่โดยส่วนใหญ่ของอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีตั้งอยู่บนหมวดหินภูพาน (กรมทรัพยากรธรณี, 2550) ประกอบด้วยหินทรายสีเทาปนขาว มีขนาดตั้งแต่หินกรวดมน อนุภาคเม็ดทรายหยาบ ทรายเม็ดปานกลางไปจนถึงทรายแป้ง (กรมทรัพยากรธรณี, 2553) เป็นชั้นหนาและมีชั้นเฉียงระดับขนาดใหญ่ ส่วนโดยส่วนมากประกอบด้วยควอตซ์สีขาว ลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งของหมวดหินภูพานคือประกอบด้วยหิน ทรายและหินกรวดมน สีน้ำตาลแกมเหลือง ส้มอ่อน เทา ชมพูและขาว เม็ดขนาดปานกลางถึงหยาบมาก ชั้น บางของหินทรายมีกรวดปน และมีชั้นเฉียงระดับขนาดกลาง ถึงขนาดใหญ่ ความหนาของหมวดหินหมวดนี้ ประมาณ 114 เมตร โดยหมวดหินภูพานมีอายุอยู่ในยุคครีเทเชียสตอนต้น

เสาเฉลียงบ้านใหม่คงสำโรงตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลนาคำ อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี มีลักษณะทางธรณีวิทยาที่โดดเด่นเช่นเดียวกับเสาเฉลียงที่มีชื่อเสียงบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยาน แห่งชาติผามออีแดง เป็นอีกสถานที่หนึ่งที่มีความน่าสนใจนักท่องเที่ยวและผู้ที่มีความสนใจศึกษาทางธรณีวิทยา เนื่องจากเป็นแหล่งที่มีลักษณะทางธรณีวิทยาหลายอย่างปรากฏให้สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัด อีกทั้งยังมี ขนาดไม่ใหญ่มากจนสามารถเข้าถึงเพื่อการท่องเที่ยวและศึกษาทางธรณีวิทยาได้อย่างใกล้ชิด ดังนั้น เพื่อ สนับสนุนให้เสาเฉลียงบ้านใหม่คงสำโรงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งของอำเภอศรี เมืองใหม่ต่อไปในอนาคต (อภิรัชย์, 2550) จึงควรมีการศึกษาและเผยแพร่ข้อมูลเชิงวิชาการของแหล่ง ผู้วิจัยซึ่ง ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องที่กล่าวมาข้างต้น จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับธรณีวิทยาโครงสร้างของ แหล่งและยุคของหินเพื่อรวบรวมเป็นข้อมูล อันจะก่อให้เกิดองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ทางธรณีวิทยาของเสา เฉลียงบ้านใหม่คงสำโรงเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทางธรณีวิทยาโครงสร้างของเสาเฉลียง บ้านใหม่คงสำโรง อำเภอศรีเมือง ใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

2.2 เพื่อศึกษาขนาดอนุภาคของเนื้อหิน และสีของหินในแต่ละชั้น

2.3 เพื่อกำหนดลำดับชั้นหิน และระบุหมวดหินของเสาเฉลียงในจังหวัดอุบลราชธานี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยภาคสนามโดยรวบรวมข้อมูลที่ปรากฏจากหินในแหล่งศึกษา มาวิเคราะห์เพื่อหาความเป็นมาและความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ปรากฏในพื้นที่ศึกษากับฐานข้อมูลจากแผนที่ธรณีวิทยา

3.1 การศึกษาธรณีวิทยาโครงสร้างของบ้านใหม่ดงสำโรง

ลักษณะทางธรณีวิทยาโครงสร้างเป็นองค์ความรู้ที่ช่วยอธิบายโครงสร้างทางธรณีที่พบในแหล่งศึกษาโดยการสำรวจจากลักษณะปรากฏบนชั้นหินที่จับตัวอยู่หรือจากตะกอนที่ผุดงออกมา (เพียงดา, 2559) จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับข้อมูลของหมวดหินจากแผนที่ธรณีวิทยาของแหล่งศึกษาเพื่อวิเคราะห์การลำดับชั้นหิน และระบุหมวดหมู่หินในแหล่งศึกษา

3.2 การศึกษาขนาดอนุภาคของหิน

การศึกษขนาดอนุภาคและสีต้องทำการเก็บตัวอย่างจากแหล่งศึกษาโดยปราศจากการรบกวนที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อโครงสร้างหรือลักษณะทางธรณีของแหล่งศึกษา (Mohammed, 2021) โดยการเก็บตัวอย่างรอบบริเวณศึกษาให้มีระยะห่างเท่ากัน (Sinha, 2021) จากนั้นนำตัวอย่างหินที่ได้มาบดโดยใช้ผ้าห่อแล้วใช้ค้อนทุบให้อนุภาคเม็ดหินแตกออกจากกันพอประมาณ จากนั้นนำมาบดต่อด้วยโถร่อนบดสารจนกระทั่งสังเกตเห็นว่าอนุภาคของเม็ดหินแยกออกจากกันอย่างชัดเจน แล้วนำมาหาขนาดอนุภาคโดยตะแกรงร่อนด้วยวิธีร่อนแห้ง (Gates, 2000)

3.3 การศึกษาสีของอนุภาคหิน

กระบวนการระบุสีของหินใช้การระบุจากตัวอย่างหินที่ผ่านการร่อนด้วยตะแกรงร่อนโดยพิจารณาสีของหินจากอนุภาคที่มีขนาดไม่เกินกว่าขนาดของอนุภาคราย ด้วยดัชนีสี Munsell เป็นเกณฑ์ในการอ้างอิง (Roxanne, 2017, Neil, 2002)

ทั้งนี้ การวิจัยนี้เป็นการสำรวจเพื่ออธิบายลักษณะทางธรณีโครงสร้างทางกายภาพ โดยอาศัยหลักสำคัญของธรณีวิทยาโครงสร้าง (Fundamentals of Structural Geology) 2 กลุ่มใหญ่ ประกอบด้วยรอยสัมผัส (contacts) และโครงสร้างปฐมภูมิ (primary structures) ในการอธิบายลักษณะทางธรณีโครงสร้างปรากฏโดยใช้กรอบความคิดของการวิเคราะห์โครงสร้างโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (เพียงดา, 2559) เพื่อหลีกเลี่ยงการทำให้เกิดความเสียหายต่อโครงสร้างของเสาเฉลียง

4. ผลการวิจัย

4.1 ธรณีวิทยาโครงสร้างของเสาเฉลียงบ้านใหม่ดงสำโรง

จากการสำรวจลักษณะปรากฏธรณีวิทยาของบ้านใหม่ดงสำโรงปรากฏพบการวางตัวของชั้นหินเป็นชั้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนฐาน ส่วนเสา และส่วนบน มีความสูงจากฐานถึงยอดรวม 2.8 เมตร เมื่อทำการวัดขนาดเส้นรอบวงบริเวณฐานเสา ส่วนกลางเสา และส่วนบน พบว่ามีขนาดเส้นรอบวง 13.42, 8.45 และ 1.89 เมตร ตามลำดับ ความชันบริเวณเสา 52 - 76 องศา และความชันบริเวณส่วนบน 18 - 27 องศา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การแบ่งส่วนของเสาเฉลียงบ้านใหม่ดงสำโรง

ลักษณะทางธรณีโครงสร้างที่ปรากฏให้เห็นได้เด่นชัดพบได้บริเวณส่วนเสาและส่วนฐาน ได้แก่ มีลักษณะการวางชั้น (bedding) เป็นลักษณะทางธรณีวิทยาโครงสร้างที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างเด่นชัดตลอดช่วงความสูงและโดยรอบส่วนเสา โดยความหนาของชั้นแตกต่างกัน จำแนกได้จากการจำแนกเขตของกรวดและเม็ดกรวดที่มีขนาดใหญ่บริเวณส่วนล่างของชั้นและมีขนาดเล็กลงลดหลั่นลงไปเมื่อความหนาของการวางชั้นเพิ่มขึ้น ดังภาพที่ 2 (ก) นอกจากนี้ยังพบการวางตัวแบบเฉียงระดับ (cross-bedding) ปรากฏแทรกเด่นชัดอยู่ระหว่างการวางชั้น ดังภาพที่ 2 (ข) และปรากฏรอยริ้วกระแส (current ripples) อยู่บริเวณส่วนฐานของเสาเฉลียงซึ่งมีลักษณะเส้นตรงหยักเล็กน้อยคล้ายคลื่น (เพ็ญตา, 2550, Maurice, 1989) ดังภาพที่ 2 (ค) เป็นริ้วขนาดเล็กบนแผ่นหินขนาดใหญ่โดยรอบบริเวณ

(ก) การวางชั้น

(ข) การวางชั้นเฉียงระดับ

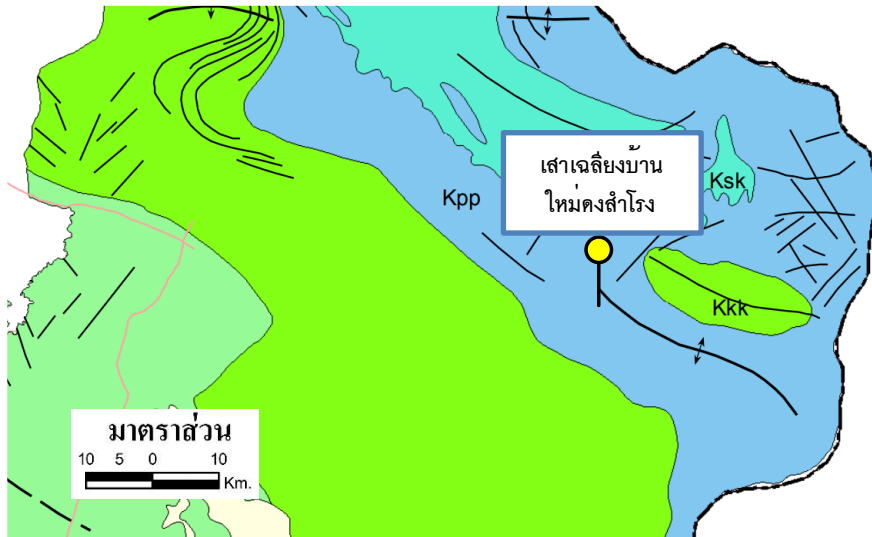

(ค) รอยริ้วกระแส

ภาพที่ 2 ลักษณะทางธรณีโครงสร้างที่ปรากฏบริเวณบ้านใหม่ดงสำโรง

จากการศึกษาแผนที่ธรณีวิทยาจังหวัดอุบลราชธานี ของกรมทรัพยากรธรณี ระวังชุดแผนที่ ND48-3,15 มาตราส่วน 1:250,000 ตำแหน่งพิกัดทางภูมิศาสตร์ 15.5432914 องศาเหนือ 105.3881062 องศาตะวันออก ดังภาพที่ 3 แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งของเสาเฉลียงบ้านใหม่ดงสำโรง ตั้งอยู่บนหมวดหินภู

พาน กลุ่มหินโคราช มีลักษณะเป็นแหล่งธรณีฐาน ตามการแบ่งประเภทแหล่งทางธรณีวิทยา (Nemanja, 2020; Florina, 2019) ตามปรากฏในแผนที่

ภาพที่ 3 แผนที่ธรณีวิทยาจังหวัดอุบลราชธานีบริเวณอำเภอศรีเมืองใหม่

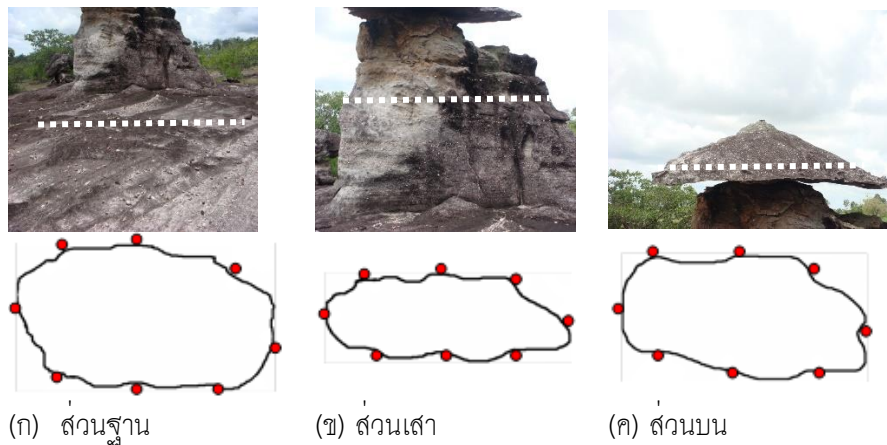
สภาพธรณีวิทยาโดยทั่วไปในพื้นที่โดยส่วนใหญ่ของอำเภอศรีเมืองใหม่ (กรมทรัพยากรธรณี, 2550) ดังตารางที่ 1 ประกอบไปด้วยหินชั้นหรือหินตะกอน ที่มีอายุแก่ที่สุดอยู่ในยุคครีเทเชียส ได้แก่ หินทราย กูพาน (Kpp) ประกอบด้วยหินทราย และหินทรายเนื้อปนกรวด บางแห่งมีหินกรวดมนแทรกสลับแบบไม่ต่อเนื่อง มีความหนาประมาณ 60 เมตร ถัดขึ้นมาเป็นหินทรายโคลกกรวด (Kkk) ประกอบด้วยหินทรายและหินทรายแป้ง สีน้ำตาลแดงถึงส้มวงแดง บางบริเวณพบชั้นหินกรวดมนเม็ดเล็กกรวดด้วย มีความหนาตั้งแต่ 430-700 เมตร

ตารางที่ 1 คำอธิบายแผนที่ธรณีวิทยาจังหวัดอุบลราชธานี

สัญลักษณ์	คำอธิบาย
Ksk	หินทรายแป้ง หินทราย หินดินดาน สีน้ำตาลแดง ม่วงแดง มีเนื้อปูนปน
Kkk	หินทรายแป้ง หินทราย สีน้ำตาลแดง เนื้อปูนปน หินเคลย์ และหินกรวดมน
Kpp	หินทราย สีเทาขาว ชั้นหนา หินทรายแป้ง หินกรวดมนขนาดเล็ก ประกอบด้วยเม็ดกรวดหลายขนาด
	สถานที่ตั้งของเสาเฉลียงบ้านใหม่ต่งสำโรง

4.2 ขนาดอนุภาคของหิน

การศึกษาขนาดอนุภาคของหิน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บตัวอย่างของหินส่วนฐาน ส่วนเสา และ ส่วนบน เป็นจำนวนส่วนละ 8 ตัวอย่าง ให้มีระยะห่างเท่ากันที่ระยะ 1.67, 0.23 และ 1.05 เมตร ตามลำดับ ดังภาพที่ 4 จากนั้นนำตัวอย่างแต่ละส่วนมาผสมกัน ทูบ และบดด้วยโถรงจนวนอนุภาคหินแตกออกจากกันหมด จึงนำมาร่อนด้วยตะแกรงเพื่อหาขนาดอนุภาคโดยใช้ตะแกรงเบอร์ 230 ที่มีขนาดของรูตะแกรง 2.000 และ 0.063 มิลลิเมตร ซึ่งเป็นขนาดเท่ากับขนาดของทรายและทรายแป้ง

ภาพที่ 4 ตำแหน่งเก็บตัวอย่างหินจากเสาเฉลียงบ้านใหม่ดงลำโรง

เมื่อนำหินแต่ละส่วนมาร่อนโดยใช้ตะแกรงเบอร์ 10 และ 230 พบว่าอนุภาคของหินในชั้นนี้ มีทั้งส่วนที่ไม่สามารถผ่านตะแกรงเบอร์ 10 เมชได้ ส่วนที่ผ่านตะแกรงเบอร์ 10 เมช ได้แต่ไม่ผ่านตะแกรงเบอร์ 230 เมช และส่วนที่สามารถผ่านตะแกรงเบอร์ 230 เมชได้ ดังตารางที่ 2 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในชั้นนี้ประกอบไปด้วยอนุภาคที่มีขนาดใหญ่กว่า 2.000 มิลลิเมตร อนุภาคที่มีขนาดอยู่ในช่วง 0.063 – 2.000 มิลลิเมตร และอนุภาคที่มีขนาดเล็กกว่า 0.063 มิลลิเมตรตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามมาตราของเวนท์เวิร์ท พบว่าตรงกับขนาดของหินกรวดมน ทราย และทรายแป้งตามลำดับ

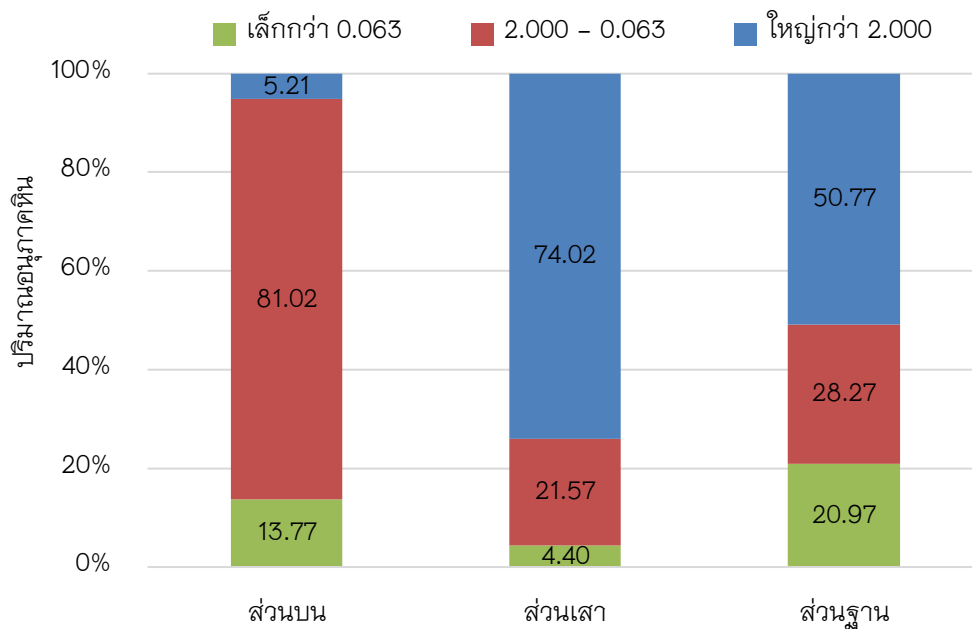
ตารางที่ 2 การกระจายตัวของขนาดอนุภาคเนื้อหินของเสาเฉลียงบ้านใหม่ดงลำโรง

ตัวอย่าง	กอนรอน	หินกรวดมน	ทราย	ทรายแป้ง
ส่วนบน				
ส่วนเสา				

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวอย่าง	กองรอน	หินกรวดมน	ทราย	ทรายแป้ง
ส่วนฐาน				
คำอธิบาย	เนื้อหินที่ยังไม่ผ่านการรอน	เนื้อหินที่ไม่ผ่านตะแกรงรอนเบอร์ 10	เนื้อหินที่ผ่านตะแกรงรอนเบอร์ 10 แต่ไม่ผ่านเบอร์ 230	เนื้อหินที่ผ่านตะแกรงรอนเบอร์ 230
ขนาดอนุภาค (มิลลิเมตร)		> 2.000	2.000 – 0.063	< 0.063

ผลการทดลองที่ได้จากกระบวนการรอนแห้งแสดงถึงการกระจายตัวของขนาดอนุภาคหินจากตัวอย่างหินของแต่ละส่วน จากภาพที่ 5 แสดงให้เห็นว่าส่วนบนของเสาเฉลี่ยมีหินกรวดมนในปริมาณที่น้อยที่สุดและมีอนุภาคทรายมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับตัวอย่างหินจากส่วนอื่น ขณะที่ตัวอย่างหินจากส่วนเสามีอนุภาคทรายแป้งน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับหินในส่วนอื่น สัมพันธ์กับการรอนที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในโครงสร้างส่วนเสา

ภาพที่ 5 ร้อยละการกระจายตัวของขนาดอนุภาคหิน

4.3 สีของอนุภาคหิน

เมื่อนำอนุภาคจากกระบวนการร่อนเพื่อหาขนาดของอนุภาคหินเฉพาะส่วนที่ผ่านตะแกรงร่อนเบอร์ 10 แต่ไม่ผ่านตะแกรงร่อนเบอร์ 230 และส่วนที่เหนือหินที่ผ่านตะแกรงร่อนเบอร์ 230 จะได้เฉพาะอนุภาคหินที่มีเฉพาะทรายและทรายแป้งผสมกัน จากนั้นทำการสังเกตสีของอนุภาคหินด้วยตาเปล่าในแสงธรรมชาติ (Neil, 2002) แล้วพิจารณาเปรียบเทียบกับสีกับสมุดเทียบมาตรฐานสีของตัวอย่างดินจากหนังสือเทียบสีดินตามดัชนีสี Munsell ได้ผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สีของอนุภาคหิน

สมบัติ	ส่วนบน	ส่วนเสา	ส่วนฐาน
อัตราส่วน ทราย:ทรายแป้ง	85:15	83:17	57:43
สีของหิน	เทา น้ำตาล	ส้มอ่อน น้ำตาล	เทาดำ น้ำตาล
Munsell soil colors	2.5YR 7/12 5YR 8/12	5YR 9/8 5YR 8/14	2.5YR 2/2 5YR 8/12

ผลที่ได้จากการสังเกตพบว่าอนุภาคหินจากส่วนบนและส่วนฐานมีที่ทรายแป้งในปริมาณมากกว่าส่วนเสาจึงมีสีเทา และเทาดำ เป็นหลัก ซึ่งเป็นสีของทรายแป้งที่ช่วยประสานเนื้อหินให้มีความแข็งแรง ส่วนอนุภาคหินจากส่วนเสามีสีส้มอ่อนเป็นหลัก รวมถึงมีอนุภาคหินสีน้ำตาลเช่นเดียวกับหินจากส่วนอื่น แสดงให้เห็นว่าดินส่วนดังกล่าวมีทรายแป้งในปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนทั้งหมดของตัวอย่างหินส่วนเสา ที่มีหินกรวดมนเป็นส่วนประกอบหลักส่งผลให้หินส่วนเสามีความแข็งแรงน้อยกว่าส่วนอื่นอย่างเห็นได้ชัด

5. อภิปรายผล

5.1 ธรณีวิทยาโครงสร้างของเสาเจดีย์บ้านใหม่ดงสำโรง

บ้านใหม่ดงสำโรงเป็นเสาเจดีย์ที่มีลักษณะทางธรณีโครงสร้างที่น่าสนใจ มีความสูงจากฐานถึงยอดรวม 2.8 เมตร มีเส้นขนาดเส้นรอบวงบริเวณฐาน 13.42 เมตร พื้นที่โดยรอบบริเวณเป็นแผ่นดินขนาดใหญ่ เสาเจดีย์บ้านใหม่ดงสำโรงเป็นประติมากรรมธรรมชาติที่เกิดจากกระบวนการร่อนและการผุพังอยู่กับที่ตามแนวชั้นหินที่มีความแข็งแรงแตกต่างกันเนื่องจากมีอัตราส่วนระหว่างหินกรวดมน ทราย และทรายแป้งในปริมาณที่แตกต่างกันทำให้ชั้นหินมีความคงทนต่อกระบวนการดังกล่าวแตกต่างกันจึงถูกกัดกร่อนไม่เท่ากัน ปรากฏเห็นชัดบริเวณส่วนเสาของเสาเจดีย์ที่เป็นชั้นหินที่อ่อนกว่าจึงถูกกัดกร่อนมากกว่าส่วนอื่น หลงเหลือเป็นส่วนคล้ายโคนเห็ด ในขณะที่ชั้นหินที่มีความแข็งแรงกว่าอย่างส่วนฐานและส่วนบนถูกกัดกร่อนน้อยกว่าทำให้หินส่วนดังกล่าวหลงเหลือเป็นแผ่นดินวางอยู่ด้านบนคล้ายส่วนของดอกเห็ด

ส่วนลักษณะทางธรณีโครงสร้างที่ปรากฏเห็นชัดบริเวณส่วนเสาและส่วนฐานมีอยู่ 3 ลักษณะ ได้แก่ การวางชั้น (bedding) เป็นลักษณะทางธรณีวิทยาโครงสร้างที่สังเกตเห็นได้อย่างเด่นชัดโดยรอบส่วนเสาตลอดช่วงความสูง มีความหนาแตกต่างกันในแต่ละชั้น สามารถจำแนกได้โดยง่ายจากการสังเกตแนวหินกรวดมนขนาดใหญ่และเม็ดกรวดที่วางตัวอยู่บริเวณส่วนล่างของชั้นและมีขนาดลดหลั่นลงไปตามความหนา

ของการวางตัวในแต่ละชั้น แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมขณะนั้นว่าเกิดการทับถมอยู่เป็นประจำตามชั้นของตะกอนแต่ละชั้นตกทับถมกัน โดยการปรากฏแนวชั้นหินกรวดมนแต่ละชั้นแสดงถึงการหยุดทับถมของตะกอนชั้นหนึ่งและการเริ่มตกทับถมของอีกชั้นต่อเนื่องกันไป นอกจากนี้ระหว่างการวางชั้นในส่วนเสายังพบการวางตัวแบบเฉียงระดับ (cross-bedding) ปรากฏแทรกเด่นชัดอยู่ระหว่างการวางชั้น การปูชั้นเฉียงระดับที่พบบริเวณส่วนเสามีมุมเฉียงออกไปจากการวางชั้นของหิน อันเกิดจากการเคลื่อนย้ายของเนินทราย สันทราย หรือเกิดจากเม็ดตะกอนขนาดใหญ่เกินกว่าทรายที่ตกตามสามเหลี่ยมปากแม่น้ำหรือบนชายทะเล โดยการพัดพาของกระแสลม ส่วนรอยริ้วกระแส (current ripples) ที่ปรากฏอยู่บริเวณแผ่นหินส่วนฐานและบริเวณโดยรอบของเสาเฉียงที่มีลักษณะเป็นเส้นตรงหักเล็กน้อยคล้ายคลื่น (เพียงตา, 2551, Maurice, 1989) เป็นรอยริ้วคล้ายบนพื้นทรายหรือโคลนที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำของกระแสลม คลื่นผิวน้ำ หรือคลื่นท้องน้ำในอดีต รอยริ้วกระแสที่พบบนพื้นผิวของหินส่วนฐานนี้อาจเกิดจากริ้วคลื่นที่ถูกตะกอนชนิดอื่นตกทับถมปิดทับเอาไว้แล้วอีกชั้นหนึ่งแล้วตะกอนทั้งหมดแข็งตัวกลายเป็นหินริ้วคลื่น จึงทำให้หินส่วนดังกล่าวยังคงปรากฏรูปร่างรอยริ้วตั้งเดิมอยู่ในแผ่นหิน รอยริ้วคลื่นที่ปรากฏประกอบด้วยอนุภาคขนาดทรายถึงทรายแป้งแบบไม่สมมาตร กล่าวคือ รอยริ้วกระแสที่ปรากฏบริเวณแผ่นหินส่วนฐานเสาเฉียงบ้านใหม่ตงลำโรงแสดงถึงทิศทางและความเร็วของกระแสคลื่นพัดพาที่มีความผันผวน แต่ยังคงปรากฏสันคลื่นเด่นในแนวทิศตะวันออก

5.2 ขนาดอนุภาคของหิน

ผลที่ได้จากการร่อนด้วยตะแกรงเพื่อจำแนกและศึกษาการกระจายตัวของขนาดอนุภาคหินแต่ละส่วนที่รวบรวมได้จากแหล่งศึกษา พบว่าตัวอย่างหินจากส่วนบนพบหินกรวดมนผสมอยู่เพียงร้อยละ 5.2 เท่านั้น ในขณะที่ตัวอย่างจากส่วนเสาและส่วนฐานประกอบด้วยหินกรวดมนผสมอยู่เกินกว่าครึ่งหนึ่งของน้ำหนักตัวอย่าง สัมพันธ์กับการวางชั้นและการวางตัวแบบเฉียงระดับที่ปรากฏเด่นชัดบริเวณส่วนเสา และรอยริ้วกระแสทั่วบริเวณส่วนฐานและแผ่นหินโดยรอบบริเวณ

หินกรวดมนขนาดไม่เกิน 3 มิลลิเมตร ถูกพบในตัวอย่างหินส่วนบน ในขณะที่ส่วนฐานและส่วนเสามีหินกรวดมนขนาดแบบไม่ต่อเนื่องเม็ดตะกอนมีการเรียงขนาดจากละเอียดไปจนถึงหยาบขนาด 13 มิลลิเมตร สีขาว เหลือง เทา ส่วนเม็ดตะกอนทรายหายไปในจนถึงละเอียดเป็นทรายแป้งคัดขนาดไม่คอดีตั้งปรากฏเป็นชั้นมีลักษณะเส้นตรงหักคล้ายรอยริ้วกระแสบริเวณส่วนเสา ความกลมมนปานกลาง แสดงลักษณะชั้นเฉียงระดับเฉียงตัวไปทางทิศตะวันออก สัมพันธ์กับข้อมูลจากแผนที่ธรณีวิทยาจังหวัดอุบลราชธานี (อภิชัย, 2550) ได้อธิบายถึงลักษณะทางธรณีวิทยาของหินในหมวดหินภูพานว่าโดยทั่วไปประกอบด้วยหินทราย หินทรายปนกรวด สีขาวปนเทา มีขนาดปานกลางถึงเม็ดหยาบ การคัดขนาดไม่ดี เม็ดค่อนข้างเหลี่ยมถึงค่อนข้างกลม เม็ดกรวดประกอบด้วย แร่ควอร์ตซ์ และแร่เชิร์ต สีแดง เทา ดำ น้ำตาล นอกจากนี้หมวดหินภูพานยังแสดงลักษณะชั้นเฉียงระดับ ในหินทรายแป้งและหินโคลนชั้นบางสีเทาถึงเทาดำ และแทรกสลับด้วยหินกรวดมนบางปรากฏพบในบางแห่ง

การกระจายตัวของอนุภาคหินที่ได้จากการทดลองนี้แสดงให้เห็นว่าปริมาณทราย และทรายแป้งของตัวอย่างหินบริเวณส่วนบนที่มีอัตราส่วนมากกว่าส่วนเสาอย่างมีนัยสำคัญ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้หินส่วนบนดังกล่าวมีความแข็งและทนต่อการบดกร่อนและยุบพังได้ดีกว่าบริเวณที่มีความหนาแน่นของทราย และทรายแป้งน้อยกว่าอย่างเช่นในส่วนเสา นอกจากนี้ การปรากฏชั้นหินแบบการวางชั้นบริเวณหินส่วนเสาแสดงให้เห็นเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าการตกตะกอนทับถมของตะกอนทรายและหินกรวดมนใน

ปริมาณมากทำให้หินส่วนเสามีความแข็งแรงน้อยกว่าส่วนบนจึงถูกกัดกร่อนจากสภาพแวดล้อม เช่น ลม ฝน มากกว่าหินส่วนบนและส่วนฐาน ปรากฏเป็นปฏิกิริยากรรมจากธรรมชาติในที่สุด

สีเทาที่สังเกตได้อย่างเด่นชัดจากตัวอย่างหินส่วนบนและส่วนฐานที่ผ่านการบดด้วยโม่แล้ว สังเกตภายใต้แสงธรรมชาติ โดยเฉพาะจากเนื้อหินที่ผ่านตะแกรงร่อนเบอร์ 230 กล่าวคือเป็นอนุภาคที่มีขนาดเล็กกว่า 0.063 มิลลิเมตร ที่ประกอบด้วยทรายแป้งและโคลนซึ่งมีสมบัติเป็นวัสดุประสานเนื้อหินให้มีความแข็งแรงมาก อนุภาคดินสีน้ำตาลที่พบในหินทั้งสามส่วนเป็นสีของแร่ซิลิกาที่เป็นส่วนประกอบหลักของเม็ดทราย

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ลักษณะทางธรณีโครงสร้างและและหมวดหินของเสาเฉลียงบ้านใหม่ต่งลำโรง ปรากฏลักษณะทางธรณีวิทยาโครงสร้างที่เด่นชัดอยู่ 3 ลักษณะ ได้แก่ การวางชั้น การวางชั้นเฉียงระดับ และรอยร้าวกระแสด เมื่อเปรียบเทียบข้อค้นพบจากแหล่งศึกษาที่แผนที่ธรณีวิทยาจังหวัดอุบลราชธานีร่วมกับผลที่ได้จากการศึกษา การกระจายตัวของขนาดอนุภาคหิน และสีของตะกอนหิน และจากข้อมูลเนื้อหินที่ประกอบด้วยหินกรวดมน หินทราย หินทรายแป้ง สีน้ำตาล สีเทา และสีเทาดำ ตรงกับคำอธิบายของหินในหมวดหินภูพานว่าอยู่ในยุคครีเทเชียสตอนต้น มีอายุประมาณ 100 - 140 ล้านปี ดังข้อมูลที่แสดงในแผนที่ธรณีจังหวัดอุบลราชธานี จึงสามารถสรุปได้ว่าเสาเฉลียงยักษ์เป็นหินในหมวดหินภูพาน ยุคครีเทเชียสตอนต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพยากรธรณี. (2553). *การจำแนกเขตเพื่อการจัดการด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีจังหวัดอุบลราชธานี*. กรุงเทพฯ: กรมทรัพยากรธรณี.
- กรมทรัพยากรธรณี. (2550). *แผนที่ธรณีวิทยาจังหวัดอุบลราชธานี*. กรุงเทพฯ: กรมทรัพยากรธรณี.
- บัญญัติ จารุศิริ, สัน อิศวพัชร, สุวภาคย์ อิมสมุทพร, กิตติ ชาววิเศษ, สันติ ภัยหลบลี้. (2545). *ธรณีวิทยาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพียงดา ศาสตร์รักษ์. (2550). *ธรณีพิลึกเพื่อการสำรวจใต้ผิวดิน*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพียงดา ศาสตร์รักษ์. (2551). *หลักและวิธีสำรวจ: ธรณีวิทยาภาคสนาม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: ภาควิชาเทคโนโลยีธรณี คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพียงดา ศาสตร์รักษ์. (2559). *ธรณีวิทยาโครงสร้าง*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ขอนแก่น: ภาควิชาเทคโนโลยีธรณี คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิรักษ์ นวเจริญพันธ์. (2550). *แหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา*. กรุงเทพฯ: กรมทรัพยากรธรณี.
- Florina, P., & Merita, D. (2019). Geotourism potential of Zall GjoÇaj national park and the area nearby. *International Journal of Geoheritage and Parks*, 7, 103-110.
- Gates, D.J., & Westcott, M. (2000). Generating a rock breakage process from sieve data. *Minerals Engineering*, 13, 1603-1614.
- Maurice, B., & Mark, C. (1989). Tectono-sedimentary ripples in devonian shallow marine siliciclastic sediments, southern Ireland. *Sedimentary Geology*, 63, 1-20.

- Mohammed, & Amine. (2021). Inventory and assessment of significant scientific Algerian Geoheritage: Case of remarkable geosites from Orania (Western Algeria). *International Journal of Geoheritage and Parks*, 9, 13-39.
- Neil, W., Marylynn, K., & Scott, S. (2002). Quantitative evaluation of color measurements: II. Analysis of Munsell color values from the Colton and Green River Formations (Eocene, central Utah). *Sedimentary Geology*, 151(2), 17-44.
- Nemanja, T., Slobodan, M., Aleksandar, A., & Dajana, T. (2020). Exploring the potential for geotourism development in the Danube region of Serbia. *International Journal of Geoheritage and Parks*, 8, 123-139.
- Roxanne, S., Elena, M., Christopher, P., Mark, S., Julia, S., Roy, P., Benjamin, G., & Jack, M. (2017). Soil color sensor data collection using a GPS-enabled smartphone application. *Geoderma*, 296, 108-114.
- Sinha, S., & Walton, G. (2021). Investigation of pillar damage mechanisms and rock-support interaction using Bonded Block Models. *International Journal of Rock Mechanics and Mining Sciences*, 138, 1-17.

การสร้างและทดสอบเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันขนาดเล็ก เพื่อใช้งานในระดับอุตสาหกรรมขนาดเล็ก Construction and Testing Gasifier in Small Scale for Operate in Industry level

สรพรลธิณี ชลพันธ์¹ นรินทร์ กุลนภาดล² บรรพจน์ มีสำ³

^{1,2}อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกลยานยนต์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนครินทร์

karateoni@yahoo.com

dr.narin@techno.rru.ac.th

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมการจัดการอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

banpotmeesa@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและทดสอบเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันสำหรับครัวเรือนและอุตสาหกรรมขนาดเล็กโดยการประยุกต์ใช้แหล่งพลังงานทางเลือก ทางผู้วิจัยสนใจนำเชื้อเพลิงชีวมวลซึ่งสามารถหาได้ง่ายมาผลิตก๊าซชีวมวลผ่านกระบวนการแก๊สซิฟิเคชันแทนที่การใช้เชื้อเพลิงแอลพีจี ด้วยการสร้างเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันชนิดควาน์คราฟขนาด 66.15 ลิตร และทดสอบหาอัตราการผลิตก๊าซชีวมวลของเตาปฏิกรณ์ จากผลการทดลองพบว่าเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันขนาดเล็กสามารถทำงานได้อย่างเสถียร และสามารถผลิตก๊าซชีวมวลจากเชื้อเพลิงแท่งตะกั่วไม้เบญจพรรณ 14.28 นาที/กิโลกรัม โดยก๊าซดังกล่าวสามารถต้มน้ำเดือดได้ใน 9 นาที และศึกษาการทำงานของเตาปฏิกรณ์เพื่อนำองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดสู่ชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็กเพื่อนำไปสร้างประโยชน์ต่อไป

คำสำคัญ : แก๊สซิฟิเคชัน ชีวมวล ก๊าซชีวมวล

Abstract

This journal purpose is construction and testing gasifier in community and small industrial scale. Researcher was interested using biomass with gasification process replace using LPG by down-draft gasifier 66.15 liters and testing production rate of biomass gas. In stable condition gasifier can produced gas by mixed wood pillet 14.28 mins/kg. The biomass gas can boil water to 100°C in 9 minutes. Operation data of gasifier to bring knowledge to community and industrial for public benefits.

Keywords : Gasification, Biomass, Fuel Gas

1. บทนำ

ภาวะโลกร้อนและปัญหาค่านมลพิษกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในการพยายามแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการหาแหล่งพลังงานทางเลือกจึงได้รับความสนใจอย่างมาก (Demirbas A., 2009 และ Jens K. Holm, 2006) เนื่องจากการมีอยู่อย่างจำกัดของเชื้อเพลิงฟอสซิล และการเกิดเชื้อเพลิงฟอสซิลต้องผ่านการย่อยสลายมานานนับล้านปี ด้วยการใช้เชื้อเพลิงในอัตรานี้เชื้อเพลิงฟอสซิลจะหมดไปใน 50 ปี (Prabir Basu, n.d.) ดังนั้นการหาแหล่งพลังงานทางเลือกจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ชีวมวลจากพืชหรือขยะซึ่งสามารถหาได้ง่ายจึงเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจและยังไม่เพิ่มปริมาณสุทธิของคาร์บอนไดออกไซด์ต่อบรรยากาศ (Jens K. Holm, 2006 ; Loppinet-Serani, A., Aymonier, C., Cansell, F., 2008 ; UNFCCC, 2005 ; กรมควบคุมมลพิษ, น.ป.ป.)

เพื่อให้การนำชีวมวลไปใช้เป็นแหล่งพลังงานมีความเรียบง่ายจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ช่วยให้ความสะดวกมากขึ้น ต่อการใช้งานทั้งในระดับอุตสาหกรรมและชุมชน โดยเตาปฏิกรณ์มีหลักการทำงานแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือหนึ่งอัปดราฟ (up-draft) ซึ่งก๊าซที่ได้จะมีน้ำมันทาร์และฝุ่นปนอยู่มากขณะที่ใช้ร่วมกับเตาปฏิกรณ์จึงไม่สะดวก สองดาวน์ดราฟ (down-draft) ซึ่งมีกระบวนการที่กำจัดน้ำมันทาร์ในก๊าซได้ดีกว่าชนิดอัปดราฟเนื่องจากน้ำมันทาร์ได้ถูกกำจัดในกระบวนการภายในเตาปฏิกรณ์ก่อนถูกนำมาใช้ (Prabir Basu, n.d. ; Rousset, P., C. Figueiredo, M. De Souza, W. Quirino, 2011 ; Ciolkoze D., Wallace R., 2011 ; Antal, M.J., M. Gronli, 2003 ; Bell, M.J., F. Worrall, 2011) ก๊าซชีวมวลที่ได้จึงมีความสะอาดกว่า เพราะฉะนั้นการนำหลักการทำงานของเตาชนิดดาวน์ดราฟมาสร้างเตาปฏิกรณ์ขนาดเล็กจะช่วยให้กลุ่มชุมชนและอุตสาหกรรมแปรรูปขนาดเล็กสามารถนำเทคโนโลยีนี้ไปใช้ได้โดยง่ายขึ้น (Prabir Basu, n.d.)

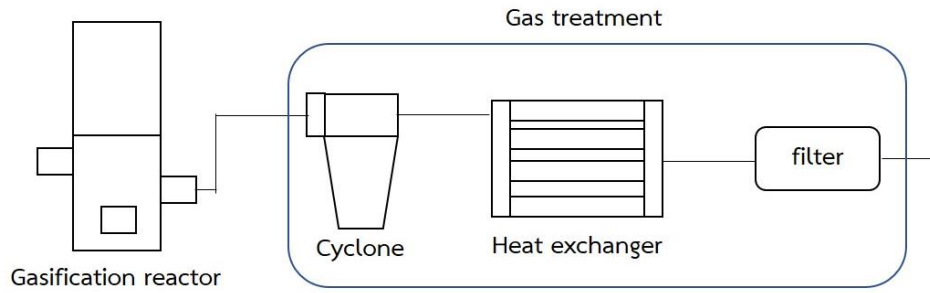
ทางผู้วิจัยจึงสนใจนำหลักการทำงานของกระบวนการแก๊สซิฟิเคชันชนิดดาวน์ดราฟมาใช้ในการสร้างเตาปฏิกรณ์ขนาดเล็ก โดยศึกษาการทำงานของเตาปฏิกรณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมต่อการนำไปกำหนดสภาวะการทำงานของเตาปฏิกรณ์เพื่อนำองค์ความรู้ถ่ายทอดสู่ชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันขนาดเล็กขนาด 66.15 ลิตร
2. เพื่อทดสอบอัตราการผลิตก๊าซชีวมวลของเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันที่สร้างขึ้น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

เตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันในการทดลองนี้ถูกออกแบบโดยใช้หลักการทำงานของเตาแก๊สซิฟิเคชันแบบดาวน์ดราฟ คือ ให้อากาศไหลผ่านเชื้อเพลิงจากด้านบนสู่ด้านล่างของเตาปฏิกรณ์ก่อนที่ก๊าซชีวมวลที่จากปฏิกิริยาแก๊สซิฟิเคชันจะไหลออกทางด้านล่างของเตาปฏิกรณ์ เข้าสู่อุปกรณ์บำบัดก๊าซเพื่อให้สะอาดพร้อมใช้งานกับหัวเผาต่อไปดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 อุปกรณ์การทำงานของเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชัน

หลังจากก๊าซชีววมวลออกจากเตาปฏิกรณ์แล้วจะถูกนำไปกำจัดฝุ่นออกด้วยไซโคลน จากนั้นกำจัดน้ำมันธาร์และไอน้ำออกด้วยเครื่องแลกเปลี่ยนความร้อน และผ่านตัวกรองในขั้นตอนสุดท้ายเพื่อให้ก๊าซชีววมวลที่ได้สะอาดและพร้อมนำไปใช้งานกับหัวเผาแทนก๊าซแอลพีจี

1. เตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชัน

เตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชัน ที่สร้างขึ้นเป็นเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันชนิดคาน์คราฟ ความจุขนาด 66.15 ลิตร ซึ่งทำงานร่วมกับโบร์วเวอร์, ไซโคลน (ดักจับฝุ่น) และเครื่องแลกเปลี่ยนความร้อน (ดักจับน้ำมันธาร์และลดอุณหภูมิก๊าซชีววมวล)

รูปที่ 2 เตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันที่สร้างขึ้น

2. เชื้อเพลิงที่ใช้ในการทดลอง

ได้แก่ชีวมวลแห้งตะกียบซึ่งผลิตจากไม้เบญจพรรณ โดยสามารถหาซื้อได้ทั่วไป

รูปที่ 3 เชื้อเพลิงแห้งตะกียบไม้เบญจพรรณ

3. วิธีการทดลอง

1. เริ่มต้นด้วยการบรรจุเชื้อเพลิงลงจนเต็มเตาปฏิกรณ์ ซึ่งเป็นน้ำหนัก 22 กิโลกรัม
2. ถูบเตาปฏิกรณ์ด้วยการจุดเตาปฏิกรณ์ และเปิดการทำงานของบ่ม
3. ตั้งเวลาไว้ ประมาณ 45 นาที เพื่อให้เตาเริ่มทำงานชีวมวลจะเข้าสู่กระบวนการแก๊สซิฟิเคชันและจะคายไอน้ำออกมาจากเตาปฏิกรณ์
4. จากนั้นเมื่อเตาปฏิกรณ์คายน้ำจนหมดแล้วจึงเริ่มจุดเตาปฏิกรณ์และจับเวลาในการทำงานของเตาปฏิกรณ์เพื่อหาอัตราการผลิตก๊าซชีวมวลของเตาปฏิกรณ์และบันทึกผลการทดลอง

4. ผลการวิจัย

จากข้อมูลสืบค้นพบว่าค่าความร้อนของก๊าซชีวมวลจะอยู่ที่ประมาณ 4-5 MJ/nm³ ส่วน LPG มีค่าความร้อนอยู่ที่ 36 MJ/nm³ [11] เพราะฉะนั้นจะพบว่าค่าความร้อนของ LPG มีค่าสูงกว่าก๊าซชีวมวล ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลอง ซึ่งการทดลองได้ดำเนินไปโดยใช้อัตราการไหลของอากาศ 270 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ซึ่งเป็นอัตราการไหลของบ่มที่ต่ำที่สุดซึ่งทำให้ปฏิกิริยาแก๊สซิฟิเคชันภายในเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันสามารถผลิตก๊าซชีวมวลอย่างต่อเนื่องได้ดังแสดงในตารางที่ 1 (อัตราการใช้ก๊าซ 50 นาที/กก. นำมาจากอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในพื้นที่ (สวนมะม่วงเนรชัยขล้า))

ตารางที่ 1 ตารางการผลิตก๊าซชีวมวลด้วยเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชัน

ชนิดเชื้อเพลิง	เวลาที่ผลิตแก๊ส (min/kg)	ระยะเวลาอุ่นเตา (min)	ระยะเวลาจุดเตา (min)	อุณหภูมิเปลวไฟ (°C)
ไม้เบญจพรรณอัดแท่ง	14.28	9.3	45	450
LPG	50	6	-	1,130

5. อภิปรายผล

จากผลการทดลองพบว่าที่การทดสอบเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันร่วมกับชีวมวลไม้เบญจพรรณ พบว่ามีอัตราการผลิตก๊าซชีวมวล 14.28 นาที่/กิโลกรัม โดยก๊าซชีวมวลที่ได้มีอุณหภูมิ 450 องศาเซลเซียส และสามารถต้มน้ำเดือดได้ใน 9 นาที

ด้วยคุณสมบัตินี้การนำก๊าซชีวมวลไปแทน LPG นั้นจะสามารถช่วยประหยัดต้นทุนได้อย่างมาก ถึงแม้จะมีอุณหภูมิเปลวไฟของก๊าซ LPG จะสูงกว่าก๊าซชีวมวลอย่างมาก (HHV of oil and gas, n.d.). แต่ด้วยต้นทุนในการผลิตที่ต่ำกว่าการใช้ก๊าซชีวมวลในปริมาณที่สูงขึ้นนั้นก็ยังคงสามารถช่วยลดต้นทุนในการผลิตได้ เนื่องจากราคาเชื้อเพลิงแท่งตะเกียบไม้เบญจพรรณอยู่ที่ 2.50 บาท/กิโลกรัมเท่านั้น ในขณะที่แอลพีจีอยู่ที่ กิโลกรัมละ 25 บาท (LPG cost, n.d.).

นอกจากนี้ในอุตสาหกรรมขนาดเล็กซึ่งได้มีการนำขี้มูลมาใช้เปรียบเทียบกับปริมาณการใช้ LPG ต่อวันดังแสดงในตารางที่ 1 มีขยะจากกระบวนการผลิตซึ่งสามารถนำมาแปรรูปเป็นเชื้อเพลิงชีวมวลแท่งตะเกียบได้เป็นจำนวนมาก หากนำขยะดังกล่าวมาแปรรูปเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงแทนการซื้อไม้เบญจพรรณมาใช้นั้น จะสามารถช่วยลดต้นทุนได้อีกเป็นจำนวนมาก

6. สรุปผลการวิจัย

จากผลการทดลองพบว่าเตาปฏิกรณ์แก๊สซิฟิเคชันขนาดเล็กสามารถทำงานได้อย่างเสถียรและสามารถผลิตก๊าซชีวมวลจากเชื้อเพลิงแท่งตะเกียบไม้เบญจพรรณ 14.28 นาที่/กิโลกรัม โดยก๊าซดังกล่าวสามารถต้มน้ำเดือดได้ใน 9 นาที จึงทำให้สามารถนำไปใช้แทน LPG ได้สำหรับการใช้งานในระดับชุมชนและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังเป็นพลังงานสะอาดและสามารถลดต้นทุนการผลิตได้เมื่อเทียบการใช้ LPG

7. ข้อเสนอแนะ

ควรทดสอบการทำงานของเตาปฏิกรณ์ร่วมกับเชื้อเพลิงชีวมวลประเภทอื่นร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ, (ม.ป.ป.). http://www.pcd.go.th/info_serv/waste_rubbish.htm
- Antal, M.J., M. Gronli. (2003). The art, science and technology of charcoal production. *Industrial and Engineering Chemistry Research*, 42, 1619-1640.
- Bell, M.J., F. Worrall. (2011). Charcoal addition to soil in NE England: A carbon sink with environmental co-benefit? *Sci. Total Environ.* 409, 1704-1714
- Ciolkoze D., Wallace R. (2011). A review of torrefaction for bioenergy feedstock production. *Biofuel, Bioprod., Biorefin.* 5, 317-329
- Demirbas A. (2009). *Biofuels*. Springer: London, UK.
- HHV of oil and gas, (n.d.). from <http://www.gasthai.com/energy/article/html/130.html>
- Jens K. Holm., (2006) Toward an Understanding of Controlling Parameters in Softwood and Hardwood Pellets Production, *Energy & Fuels*, 20 , 2686 - 2694

- Loppinet-Serani, A., Aymonier, C., Cansell, F., (2008). Current and foreseeable applications of supercritical water for energy and the environment. *ChemSusChem* 1, 486 - 503.
- LPG cost, (n.d.). *Energy minister*, from <http://www.eppo.go.th/epposite/index.php/th/>
- Prabir Basu, (n.d.). *chapter 4 Torrefaction Biomass Gasification, Pyrolysis and Torrefaction* (second edition) Practical Design and Theory
- Rousset, P., C. Figueiredo, M. De Souza, W. Quirino. (2011). Pressure effect on the quality of eucalyptus wood charcoal for the steel industry: A statistical approach. *Fuel Process. Technol.*, 92, 1890 - 1897.
- UNFCCC, (2005). *Clarifications of definition of biomass and consideration of changes in carbon pools due to a CDM project activity*, EB-20, Appendix 8, July.

การพัฒนาโปรแกรมสำหรับช่วยบันทึก แรงดันไฟฟ้า กระแสไฟฟ้า และแสดงผล ระบบไฟฟ้า 3 เฟส แบบ Real Time

The Development of a Program to Help Recording Voltage and Current and Displaying the Results of the 3-Phase Electrical System in Real Time

พชร กิจรัตน์¹ สมศักดิ์ สิริโพรานานนท์² บุญเลิศ ลือเฉย³

¹นักศึกษาลัทธิวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

pachara.kittrattana@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำ สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า บัณฑิตศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้นำเสนอการพัฒนาโปรแกรม Arduino เพื่อใช้งานร่วมกับ PZEM-004T ที่ใช้สำหรับวัดแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้า โดยจะส่งข้อมูลที่วัดค่าออกมาส่งไปเก็บข้อมูลในรูปแบบ ใว้ที่ Google Sheet มีการแจ้งเตือนผ่าน Line notify และยังสามารถปรับค่าแรงดันสูงหรือต่ำ กระแสสูงหรือต่ำ ที่แอปพลิเคชัน Blynk พร้อมทั้งการแสดงผลและแสดงผลแบบ Real Time จากการทดสอบโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมาพบว่าสามารถใช้งานได้ง่ายและเป็นประโยชน์ และมีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาในการบันทึกข้อมูล สามารถดูผลแบบ Real Time ทำให้ประหยัดเวลาในการบันทึกข้อมูลได้อย่างมีความถูกต้องและแม่นยำ โดยแรงดันไฟฟ้ามีความผิดพลาดอยู่ที่ 0.08-1.29 % และกระแสไฟฟ้ามีความผิดพลาดอยู่ที่ 0.17-5.24 %

คำสำคัญ : Arduino แรงดันไฟฟ้า กระแสไฟฟ้า ความคลาดเคลื่อน

Abstract

This research presents the development of Arduino program to be used with PZEM-004T for voltage and current measurement by sending the measured data to store data in the format on Google Sheet with notifications via Line notify. In addition, it is able to adjust the high or low pressure and high or low current, using Blynk application, along with the display in Real Time. As the testing of the developed program, it was found that it is easy to use, useful, convenient, and fast. It also saves time in recording data and shows results in Real Time. Therefore, it can save time in recording data with accurate and precise results. The voltage has an error of 0.08-1.29% and the current has an error of 0.17-5.24%.

Keywords : Arduino Program, Voltage, Current, Discrepancy

1. บทนำ

ในระยะเวลาไม่ถึง 10 ปี ที่ผ่านมาเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตและการทำงานของมนุษย์อย่างมาก เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก รวมไปถึง Internet of Things คือ การที่นำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ สามารถเชื่อมโยงหรือส่งข้อมูลถึงกันได้ด้วยอินเทอร์เน็ต การเชื่อมโยงนี้ง่ายจนทำให้สามารถสั่งการควบคุมการใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ไปจนถึงการเชื่อมโยงการใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ากับการใช้งานอื่นๆ กล่าวได้ว่า Internet of Things นี้ได้แก่การเชื่อมโยงของอุปกรณ์อัจฉริยะทั้งหลายผ่านอินเทอร์เน็ตที่แอปพลิเคชัน (เอกชัย มะการ, 2552)

งานวิจัยนี้ได้ทำการพัฒนาโปรแกรมสำหรับช่วยทำการวัดค่าแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าแบบศูนย์รวม (Songsee et al., 2005) งานวิจัยของได้นำเสนอการออกแบบและพัฒนามาตรวัดพลังงานไฟฟ้าสำหรับวัดพลังงานไฟฟ้าเฟสเดียว โดยผ่านทางเครือข่ายไฟฟ้ามำดงโดยใช้ ไมโครคอนโทรลเลอร์ในการประมวลผลและแสดงผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งระบบที่นำเสนอไม่สามารถใช้งานกับระบบไฟฟ้าชนิด 3 เฟส งานวิจัยของ (Saekhow et al., 2009) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดในการพัฒนาระบบแสดงผลการใช้พลังงานไฟฟ้าชนิด 3 เฟส โดยใช้โปรแกรม Arduino เพื่อใช้สำหรับวัดและบันทึกผลที่ Google Sheet ที่เป็น Cloud Storage มีการแจ้งเตือนผ่าน Line notify เมื่อมีค่าแรงดันสูงเกินที่กำหนดหรือต่ำกว่าเกินไป สามารถปรับค่าแรงดันสูงหรือต่ำ กระแสสูงหรือต่ำที่จะให้แสดงผลผ่าน Line notify และแสดงผลแบบ Real Time ผ่านแอปพลิเคชัน Blynk นอกสถานที่ได้ เพื่อสะดวกและประหยัดเวลาต่อการใช้งาน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

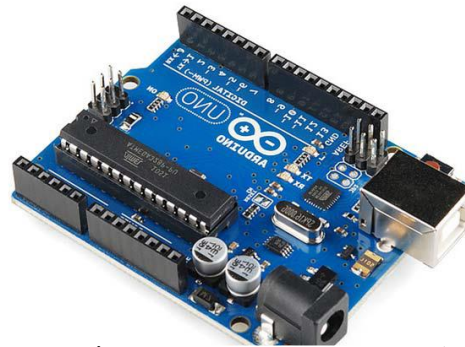
- 2.1 เพื่อศึกษาและเรียนรู้หลักการทำงานของ Arduino
- 2.2 เพื่อศึกษาหลักการทำงานของ Arduino ที่ทำงานร่วมกับ WiFi Module
- 2.3 เพื่อเรียนรู้หลักการทำงานของระบบควบคุมระหว่าง Microcontroller Google sheet Line และแอปพลิเคชัน Blynk
- 2.4 เพื่อศึกษาโปรแกรม Microcontroller ในการติดต่อการทำงานกับ Google sheet Line และแอปพลิเคชัน Blynk
- 2.5 เพื่อพัฒนาโปรแกรมสำหรับช่วยทำการวัดค่าแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าโดยใช้โปรแกรม Arduino

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Arduino ไมโครคอนโทรลเลอร์ เป็นระบบที่ใช้ในการพัฒนาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบ ซึ่งออกแบบให้ใช้งานง่ายทั้งฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้งาน Arduino ได้แก่ ศิลปิน นักประดิษฐ์ นักออกแบบ ไซ้ในงานอดิเรก หรือ ใครๆก็ตามที่สนใจในการประดิษฐ์นวัตกรรม งานสร้างสรรค์" ผู้ริเริ่มของ Arduino ชื่อว่า Massimo Banzi และ David Cuartielles ซึ่งอาศัยอยู่ในเมือง Ivrea ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศอิตาลีสองคนนี้ตั้งใจสร้างอุปกรณ์ประเภทไมโครคอนโทรลเลอร์ราคาถูกที่นักเรียนนักศึกษา

สามารถเข้าถึง และซื้อหามาเป็นเจ้าของได้โรงงานเล็กๆ ในเมืองที่วานี่ก็ถูกใช้เป็นที่ผลิตบอร์ด Arduino เวอร์ชันแรก โดยใช้ชื่อโครงการของพวกเขาว่า Arduin of Ivrea

ภาพที่ 1 Arduinoไมโครคอนโทรลเลอร์

เป็นบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล AVR ที่มีการพัฒนาแบบ Open Source คือมีการเปิดเผยข้อมูลทั้งด้าน Hardware และ Software ตัว บอร์ด Arduino ถูกออกแบบมาให้ใช้งานได้ง่าย ดังนั้นจึงเหมาะสำหรับผู้เริ่มต้นศึกษา ทั้งนี้ผู้ใช้งานยังสามารถดัดแปลง เพิ่มเติม พัฒนาต่อยอดทั้งตัวบอร์ดหรือโปรแกรมต่อได้อีกด้วยความสะดวกของบอร์ด Arduino ในการต่ออุปกรณ์เสริมต่างๆ คือผู้ใช้งานสามารถต่อวงจรอิเล็กทรอนิกส์จากภายนอกแล้วเชื่อมต่อเข้ามาที่ขา I/O ของบอร์ดหรือเพื่อความสะดวกสามารถเลือกต่อกับบอร์ดเสริม (Arduino Shield) ประเภทต่างๆ เช่น Arduino XBee Shield , Arduino Music Shield, Arduino Relay Shield, Arduino Wireless Shield, Arduino GPRS Shield เป็นต้น มาเปรียบกับบอร์ดบนบอร์ด Arduino แล้วเขียนโปรแกรมพัฒนาต่อได้เลย

MCU – ESP32 เป็น Micro Controller ที่รองรับการเชื่อมต่อ WiFi , Bluetooth – BLE ในตัว ภาษาที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมคือ ภาษา C หรือ Python ภาษา Python ต้องทำการอัพเกรดเฟิร์มแวร์ให้รองรับ Python การพัฒนาโปรแกรมขึ้นอยู่กับผู้ที่พัฒนาโปรแกรม IDE ที่ใช้พัฒนาคือ Arduino IDE หรือ Visual Studio สำหรับ Visual Studio จำเป็นต้องติดตั้ง Plugin Espressif IDF หรือ PlatformIO IDE และต้อง Enable (Arduino)ESP32 รองรับการเชื่อมต่อ WiFi และ BLE หรือ Bluetooth ได้โดยไม่ต้องซื้อโมดูลเพิ่มเติม บอร์ด ESP32 เองยังมีการทำงานที่แบ่งเป็น 2 Core และ Pin I/O เลือกฟังก์ชันการทำงานได้ใน Pin เดียวกัน เช่น การแปลง Analog to Digital หรือ Digital to Analog การเชื่อมต่อ SD Card Camera PWD RTC และ Touch เป็นต้น บอร์ด esp32 มีขาทั้งหมด 30 pin และ 36 pin ใช้งานได้เชื่อมต่อกับอุปกรณ์ภายนอก

ภาพที่ 2 บอร์ดesp32 รุ่นที่มี 36 pin

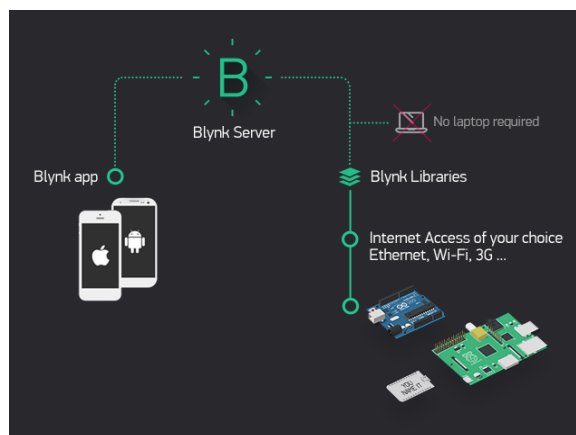
ภาพที่ 3 บอร์ดesp32 รุ่นที่มี 30 pin

PZEM-004T AC Digital Power Energy Meter Module โมดูลที่ใช้สำหรับวัดการใช้พลังงานไฟฟ้า เช่น เซอร์โมดูลที่มีความสามารถในการใช้วัดแรงดันไฟฟ้าของไฟบ้านวัดแรงดัน(V), กระแส(A), พลังงาน(kW) และวัดค่ากำลังไฟฟ้าต่อชั่วโมง(kWh) ในรูปแบบไฟกระแสสลับ(AC) ซึ่งสามารถนำค่าเหล่านี้ไปใช้คำนวณค่าไฟฟ้าได้ หรือวัดการใช้พลังงานของเครื่องใช้ไฟฟ้าแต่ละชิ้น (ผศ.ดร.เดชฤทธิ์ มณีธรรม, 2560)

ภาพที่ 4 PZEM-004T AC Digital Power Energy Meter Module

Application Blynk Blynk NodeMCU ผู้เขียนจะเริ่มอธิบายจากปลายทางคือ IoT NODE ไปยังปลายทางคือ APPLICATION BLYNK จากรูปข้างบน IoT NODE ที่คือ Arduino ESP8266 ESP32 หรือ RASPBERRY ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่าน WIFI 3G 4G LoRa หรือสายแลน การที่จะทำให้ IoT NODE เหล่านี้รู้จัก BLYNK SERVER ได้ก็ต้องติดตั้งไลบรารี BLYNK ก่อนหรือจะลงเซิร์ฟเวอร์ที่ APPLICATION BLYNK รองรับก่อนก็ได้ (อวิรุฑ วิชารวี และ นครภักดีชาติ, 2537)

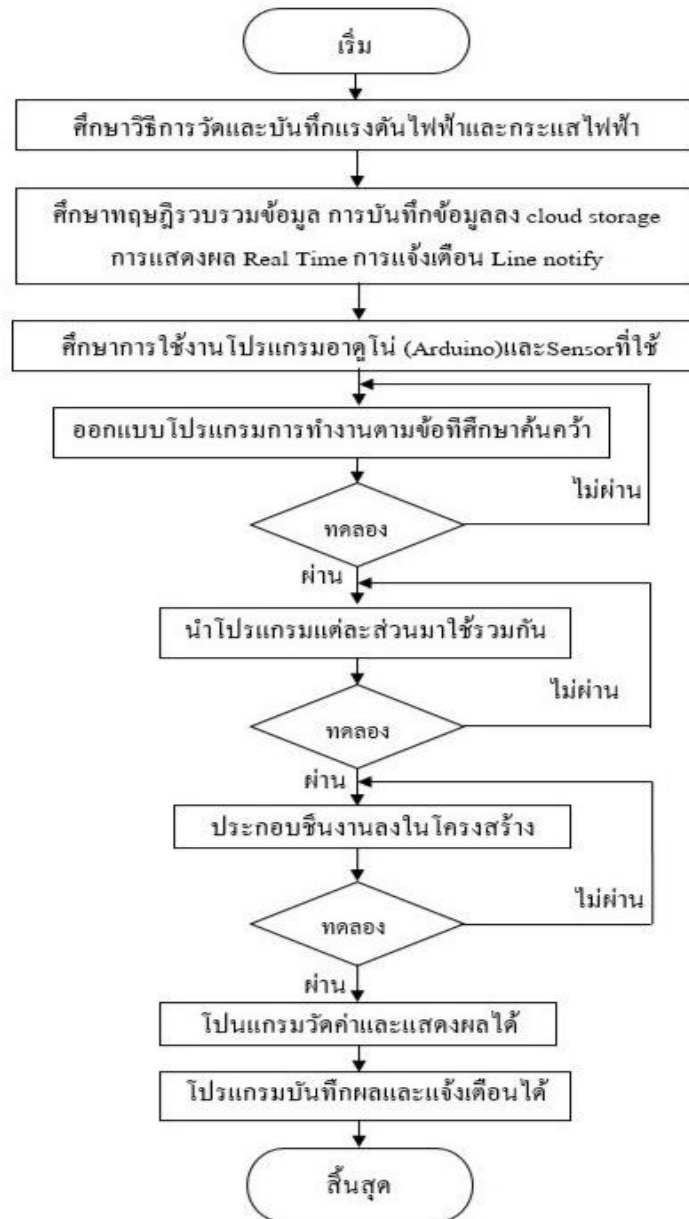

ภาพที่ 5 แผนผังการติดต่อสื่อสารของเครือข่าย Blynk

3.2 วิธีการดำเนินงาน

3.2.1 การวางแผนขั้นตอนการทำงาน

ในขั้นตอนวางแผนดำเนินงานนั้นเริ่มจากการศึกษางานที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยค้นคว้าทฤษฎีจากบทความที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการสร้างและการอ้างอิงจากนั้นจึงทำการออกแบบ ขั้นตอนการทำงานแสดงดังภาพที่ 6

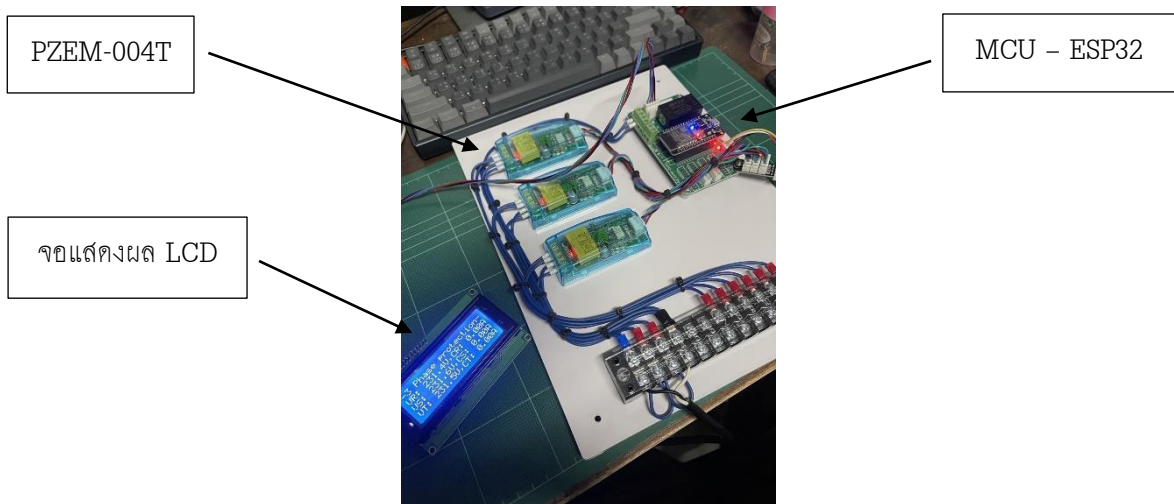
ภาพที่ 6 แผนขั้นตอนการทำงาน

3.2.2 ขั้นตอนการออกแบบ

การดำเนินการสร้างเครื่องโดยการออกแบบเครื่องโดยใช้โปรแกรมเขียน Arduino ในการใส่คำสั่ง Arduino ให้เซนเซอร์รับคำสั่งให้เซนเซอร์ทำการวัดแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าที่ตู้ MDB เพื่อให้เซนเซอร์อ่านค่าและแสดงผลที่จอ LCD และในแอปพลิเคชัน Blynk ตามจำนวนกระแสไฟฟ้าและแรงดันไฟฟ้าที่ใช้อยู่ ณ เวลานั้น และนำค่าแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าที่วัดออกมาไปประมวลผลว่าสูงหรือต่ำกว่าที่กำหนดหรือไม่ ถ้าสูงหรือต่ำกว่าที่กำหนดไว้จะส่งข้อมูล ณ เวลานั้นไปแสดงผลที่ Line notify ว่าสูงหรือต่ำกว่าที่กำหนดไว้ และบันทึกผลลงในโปรแกรม ที่ Google Sheet ทุกๆ 5 นาที(ประจัน พลังสันติกุล, 2558)

3.2.3 การออกแบบชิ้นงาน

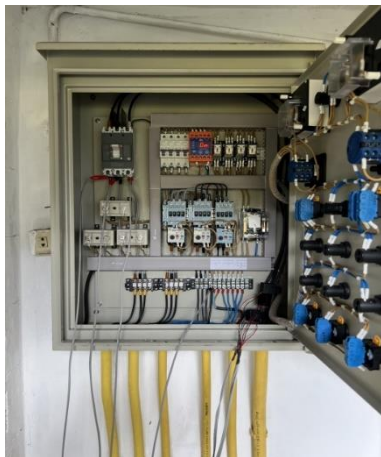
การจัดวางตำแหน่งอุปกรณ์ มี esp32 pzem-004t จอ LCD ชุดแปลงไฟกระแสสลับเป็น กระแสตรงดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ชิ้นงานประกอบเสร็จแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน

4. ผลการวิจัย

4.1 การวัดแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าโดยใช้โปรแกรม Arduino ที่ตู้ MDB

ภาพที่ 8 การวัดแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้า ที่ตู้ MDB ของบ้านพักข้าราชการ

วันที่	เวลา	แรงดันไฟ	กระแสไฟ	กำลังไฟ	พิกัด		
01	07:17:50	119.58	2.82	335.2	12.5	44.6	44.6
02	07:18:02	119.54	2.82	334.9	12.5	44.6	44.6
03	07:18:14	119.50	2.82	334.6	12.5	44.5	44.5
04	07:18:26	119.46	2.82	334.3	12.5	44.5	44.5
05	07:18:38	119.42	2.82	334.0	12.5	44.5	44.5
06	07:18:50	119.38	2.82	333.7	12.5	44.5	44.5
07	07:19:02	119.34	2.82	333.4	12.5	44.5	44.5
08	07:19:14	119.30	2.82	333.1	12.5	44.5	44.5
09	07:19:26	119.26	2.82	332.8	12.5	44.5	44.5
10	07:19:38	119.22	2.82	332.5	12.5	44.5	44.5
11	07:19:50	119.18	2.82	332.2	12.5	44.5	44.5
12	07:20:02	119.14	2.82	331.9	12.5	44.5	44.5
13	07:20:14	119.10	2.82	331.6	12.5	44.5	44.5
14	07:20:26	119.06	2.82	331.3	12.5	44.5	44.5
15	07:20:38	119.02	2.82	331.0	12.5	44.5	44.5
16	07:20:50	118.98	2.82	330.7	12.5	44.5	44.5
17	07:21:02	118.94	2.82	330.4	12.5	44.5	44.5
18	07:21:14	118.90	2.82	330.1	12.5	44.5	44.5
19	07:21:26	118.86	2.82	329.8	12.5	44.5	44.5
20	07:21:38	118.82	2.82	329.5	12.5	44.5	44.5

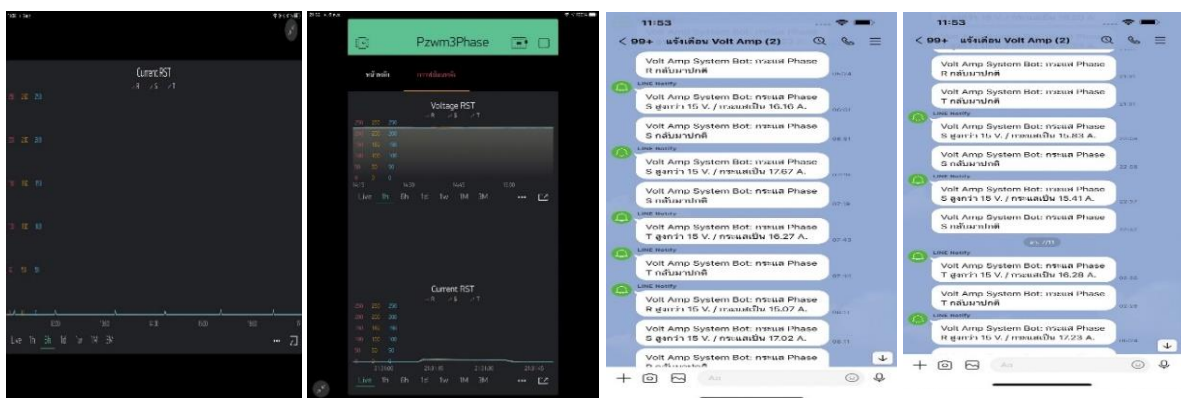
ภาพที่ 9 การส่งข้อมูลที่วัดค่าได้ไปบันทึกที่ Google Sheet ทุกๆ 5 นาที

ภาพที่ 10 แสดงผลการวัดแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าเทียบกับเครื่องวัดมาตรฐานทั้ง 3 เฟส

ภาพที่ 11 การแสดงผลที่จอ LCD และแอปพลิเคชัน Blynk เทียบกับเครื่องวัดมาตรฐาน

ภาพที่ 12 สถิติข้อมูลแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าย้อนหลัง และการแจ้ง เตือน Line notify เมื่อมีค่าสูงหรือต่ำกว่าที่กำหนด

การทดลองบันทึกค่าแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าของโปรแกรมทดสอบเทียบกับเครื่องวัดมาตรฐาน ของบิมน้ำบ้านพักราชการ วันที่ 6 พ.ย. 64 เวลา 08.30 น. ถึง 7 พ.ย. 64 เวลา 15.20 น.

ตารางที่ 1 แสดงค่าแรงดันไฟฟ้าที่วัดจากเครื่องทดสอบเทียบกับเครื่องวัดมาตรฐานและค่าความคลาดเคลื่อน

ซ้ำ ที่	ระบบวัดที่สร้างขึ้น			Clamp Meter			ความคลาดเคลื่อน (Amp)	%
	1	2	3	1	2	3		
1	11.19	11.43	11.89	10.98	11.2	11.61	0.21-0.28	1.91-2.41
2	10.84	11.17	11.27	10.57	10.72	11.78	0.27-0.51	4.19-4.32
3	10.73	10.71	11.16	10.42	10.38	11.18	0.02-0.33	0.17-3.17
4	10.63	10.44	10.61	10.1	10.63	10.91	0.19-0.53	1.78-5.24
5	10.73	10.98	11.16	10.35	10.54	10.88	0.28-0.44	2.57-4.17
6	10.48	10.63	10.91	7.34	9.64	10.61	0.09-0.3	0.58-2.82
7	10.43	10.64	10.94	10.38	10.29	10.66	0.05-0.35	0.48-3.4
8	10.53	10.74	10.96	10.39	10.36	10.69	0.14-0.38	1.34-3.66
9	10.62	10.73	11.03	10.46	10.41	10.78	0.16-0.32	1.52-.307
10	10.66	10.86	11.08	10.99	10.44	10.83	0.25-0.42	2.3-4.02

ตารางที่ 2 แสดงค่ากระแสไฟฟ้าที่วัดจากเครื่องทดสอบเทียบกับเครื่องวัดมาตรฐานและค่าความคลาดเคลื่อน

ซ้ำ ที่	ระบบวัดที่สร้างขึ้น			Volt Meter			ความคลาดเคลื่อน (Volt)	%
	1	2	3	1	2	3		
1	234.2	233.4	233.2	232.6	231.6	231	1.6-2.2	0.68-0.95
2	234.4	233	234.2	232.1	231.5	231.2	1.5-3	0.64-1.29
3	234.8	231.4	234.6	232.3	231.6	231.8	0.2-2.8	0.08-1.2
4	233.5	232.1	233.1	232.3	230.6	232.6	0.5-1.5	0.21-0.65
5	233.4	231.1	234.2	232.1	230.9	232.2	0.2-2	0.08-0.86
6	234	231.1	233.2	232.4	230.5	232.2	0.6-1.6	0.26-0.68
7	233.8	231.4	234.1	232.5	230.6	232.3	0.8-1.8	0.34-0.77
8	234.7	230.1	233.1	232.2	231.2	231.2	1.1-2.5	0.47-1.07
9	233.6	232	233.6	232.5	230.4	232.3	1.1-1.6	0.47-0.69
10	234.1	230.8	233.9	233	230.1	232.4	0.7-1.5	0.3-0.64

5. อภิปรายผล

จากการทดสอบวัดแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าของเครื่องวัดมาตรฐานกับโปรแกรมที่ตู้ MDB ที่ใช้ควบคุมมอเตอร์ 3 เฟส ยี่ห้อ Calpeda รุ่น NM40/20B/A จำนวน 2 ตัว ของปั้มน้ำบ้านพักราชการ วันที่ 6 พ.ย. 64 เวลา 08.30 น. ถึง 7 พ.ย. 64 เวลา 15.20 น. พบว่า ค่าที่ทดสอบได้มีค่าความผิดพลาด แต่ยังคงอยู่ในค่าที่ยอมรับได้และผลจากการทดสอบโปรแกรม Arduino สามารถวัดแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าได้ใกล้เคียงกับเครื่องวัดมาตรฐาน Fluke รุ่น 179 True-RMS Digital Multimeter และ KYORITSU รุ่น KEW SNAP 200 DIGITAL CLAMP METER โดยแรงดันไฟฟ้ามีค่าความผิดพลาดอยู่ที่ 0.08-1.29 % และกระแสไฟฟ้ามี่ค่าความผิดพลาดอยู่ที่ 0.17-5.24 %

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวัดแรงดันไฟฟ้า กระแสไฟฟ้าและบันทึกผลด้วยการใช้โปรแกรม Arduino สามารถวัดค่าแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าได้หลาย พบว่าโปรแกรมสามารถใช้งานได้ง่าย ช่วยให้การวัดค่าแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้า สามารถบันทึกผลมีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา เพราะสามารถดูข้อมูลได้แบบ Real Time โดยที่ไม่ต้องไปที่เครื่องวัด สามารถดึงข้อมูลที่บันทึกผลลงในโปรแกรม Excel จาก Google Sheet ได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังสามารถแจ้งเตือนได้ตลอดเวลาใน Line notify เมื่อเกิดข้อผิดพลาด เมื่อแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้ามี่ผิดไปจากที่กำหนดไว้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 สามารถเพิ่มย่านการวัดของแรงดันไฟฟ้าออกไปได้เพื่อใช้วัดแรงดันไฟฟ้าระหว่างเฟสกับเฟส และสามารถเพิ่มย่านการวัดของกระแสไฟฟ้าออกไปได้เพื่อให้ครอบคลุมย่านการใช้กระแสไฟฟ้าของโรงงานนั้นๆได้

7.2 สามารถเพิ่มหรือเปลี่ยน Sensor อื่นๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ต่างๆได้ เช่น เสียง แสง อุณหภูมิและความชื้น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

เอกชัย มะการ. (2552). *เรียนรู้ เข้าใจ ใช้งาน ไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล AVR ด้วย Arduino*. (พิมพ์ครั้งที่

1) กรุงเทพฯ : ETT.

ผศ.ดร.เดชฤทธิ์ มณีธรรม. (2560). *คัมภีร์การใช้งาน ไมโครคอนโทรลเลอร์ Arduino*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด
ยูเคชั่น.

อวิรุฑ วิชาเร็ว และ นครภักดีชาติ. (2537). *เรียนรู้ไมโครคอนโทรลเลอร์ Aduino ง่ายๆด้วยโปรแกรมแบบ
กราฟิก*. กรุงเทพฯ : อินโนเวทีฟเอ็กเพอริเมนต์.

ประจัน พลังสันติกุล. (2558). *พื้นฐานภาษา C สำหรับ Arduino*. กรุงเทพฯ : แอปซอพท์เทค.

Songsee, K., S., Tanthanuch, and K. Kuekoonkitjakan, (2005) *Design of prototype for
centralized electrical energy monitoring via mains power networks. The PSU-UNS
International Conference on Engineering and Environment.*

Saekhow, S., T., Tanittepapan, and K. Chumsuwan, (2009) *Power indicator system for
residential power system. The Second International Conference on Science &
Technology.*

การบรรเทาอุทกภัยด้วยการผันน้ำ กรณีศึกษาอ่างเก็บน้ำพุทธรุทยาน จังหวัดอำนาจเจริญ

Flood Relief Using Channel Diversion

Case Study of Phutta Utthayan Reservoir, Amnat charoen Province

เดชาธร อินทแสง¹ ธนกร ทวีวุฒิ²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Man.U.Win@hotmail.com1

²อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

tamptamp@hotmail.co.uk*2

บทคัดย่อ

เนื่องจากอ่างเก็บน้ำพุทธรุทยานซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลางที่อยู่ใจกลางเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ มีการใช้ประโยชน์ของน้ำในอ่างเปลี่ยนแปลงไป มีการขยายตัวของเมือง จึงเกิดปัญหาอุทกภัยตามมา ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาแนวทางการบรรเทาอุทกภัยด้วยการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทธรุทยานไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ด้วยแบบจำลอง MIKE Hydro Basin ที่พัฒนาโดยสถาบันชลศาสตร์ของประเทศเดนมาร์ก โดยวิเคราะห์น้ำไหลเข้าอ่าง การใช้น้ำเพื่อการเกษตรและน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคท้ายอ่าง และปริมาณน้ำที่ไหลออกจากอ่างในช่วงฤดูน้ำหลากของอ่างเก็บน้ำทั้งสองอ่าง ผลการศึกษาพบว่าอ่างเก็บน้ำทั้งสองอ่างไม่มีการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภค-บริโภค ในช่วงฤดูฤดูน้ำหลาก อ่างเก็บน้ำพุทธรุทยานมีปริมาณน้ำไหลออกมากกว่าอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ หากมีการผันน้ำจะทำให้ปริมาณน้ำที่ไหลออกในช่วงฤดูน้ำหลากลดลง ซึ่งส่งผลต่อการเกิดอุทกภัยในเขตเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ

คำสำคัญ : การบรรเทาอุทกภัย การผันน้ำ อ่างเก็บน้ำพุทธรุทยาน แบบจำลอง MIKE Hydro Basin

Abstract

Since the Phutta Utthayan Reservoir, a medium-sized reservoir located in Amnat Charoen city's center, usage has been changed due to city's expansion and it resulted in a flood issue in the Muang Amnat Charoen District. The purpose of this study is to look into flood mitigation by diverting water from the Phutta Utthayan Reservoir to the Huai Pho Reservoir using the MIKE Hydro Basin model developed by the Danish Institute of Hydroelectric Sciences (DHI) by analyzing inflow into the reservoir, irrigation water, downstream consumption and the amount of outflow from both reservoirs during flood season. The analysis revealed that both reservoirs had plenty of water enough for agriculture and consumption, The Phutta Utthayan Reservoir has a larger outflow than the Huai Pho Reservoir

during the flood season. If there is water diversion, the volume of water that flows out during flood season would be reduced and will effect on flooding in the province of Amnat Charoen.

Key words: Flood relief, Diversion , Phutta Utthayan Reservoir, MIKE Hydro Basin

Keywords : Flood Relief, Diversion, Phutta Utthayan Reservoir, MIKE Hydro Basin

1. บทนำ

เดิมอำนาจเจริญเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี หลังจากยกฐานะเป็นจังหวัด เกิดการขยายตัวของเมือง และมีประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงเกิดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่อำเภอเมืองอำนาจเจริญ เนื่องจากปัจจุบันลำห้วยปลาแตกซึ่งเป็นลำห้วยที่รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยาน ไหลผ่านเขตตัวเมืองอำนาจเจริญ ลำห้วยบางช่วงแคบ บางช่วงมีสภาพดินเซิน ทำให้ศักยภาพในการรับน้ำในช่วงฤดูน้ำหลากลดลง นอกจากนี้ต้นทุนค่าก่อสร้างระบายน้ำฉุกเฉินไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจากมีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยขวางการระบายน้ำ ประกอบกับในปีที่ผ่านมาปริมาณฝนในเขตอำเภอเมืองอำนาจเจริญมีปริมาณมาก ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมขังและระบายได้ช้า สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่เขตเมืองเป็นอย่างมาก

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้พิจารณาแนวทางการผันน้ำอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยาน-อ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ โดยใช้โปรแกรม MIKE Hydro Basin ในการวิจัย เนื่องจากเป็นแบบจำลองโครงข่ายลุ่มน้ำที่มีความยืดหยุ่นสูง เหมาะสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ สามารถบริหารจัดการน้ำแบ่งยอดน้ำส่วนหนึ่งลงอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ ช่วยแบ่งเบาปริมาณน้ำลงลำห้วยปลาแตก ปริมาณน้ำที่เกิดขึ้นในตัวเมืองก็จะไหลลงลำห้วยปลาแตกได้เร็วขึ้นลดผลกระทบน้ำท่วมในเขตตัวเมืองอำนาจเจริญ นอกจากนี้แล้วยังสามารถเพิ่มพื้นที่การเกษตรฤดูแล้งของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ เพราะปัจจุบันพื้นที่ชลประทานอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยาน มีการเปลี่ยนเป็นพื้นที่ชุมชนทำให้พื้นที่การเกษตรลดลง แต่ในส่วนของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ยังเป็นพื้นที่การเกษตร หากมีการผันน้ำมายังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์จะสามารถช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรได้เพิ่มขึ้น

2. วัตถุประสงค์งานวิจัย

ศึกษาแนวทางการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยานเดิมอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

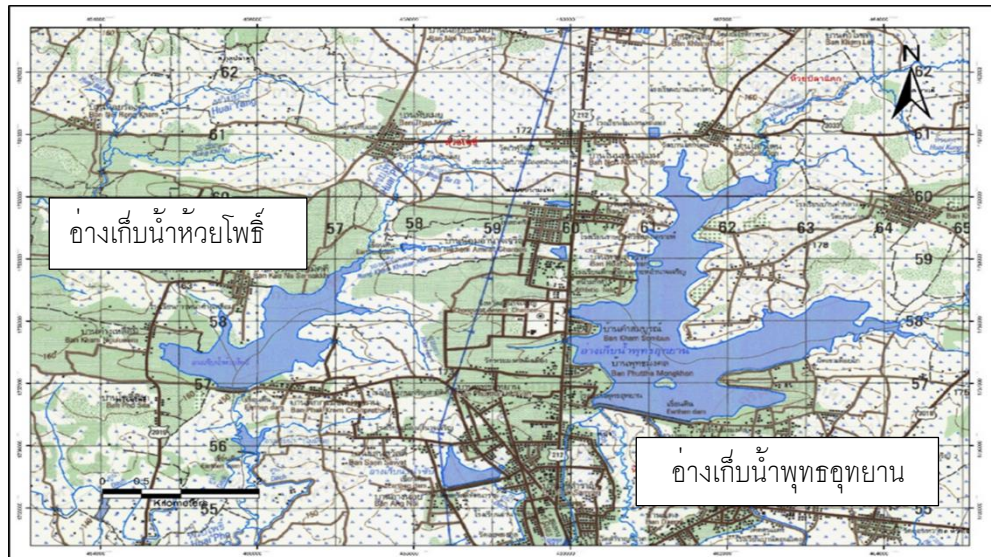
3.1 รวบรวมข้อมูลในพื้นที่ศึกษา

3.1.1 ที่ตั้งและขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาอยู่บริเวณอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยาน และอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ บริหารจัดการน้ำโดยโครงการชลประทานอำนาจเจริญ สำนักชลประทานที่ 7

อ่างเก็บน้ำพุทรอุทยานตั้งอยู่ที่ตำบลบึง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ พื้นที่ดังกล่าว มีการขาดแคลนน้ำที่จะใช้ประโยชน์ ในด้านการเกษตรและอุปโภคบริโภค กรมชลประทานได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรให้การช่วยเหลือ โดยการก่อสร้างทำนบดินปิดกั้นลำห้วยปลาแตก ที่บ้านคานสวรรค์ กับ บ้านพุทรอุทยาน เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้พร้อมยังชุดคลองเพื่อนำไปใช้ในการเกษตร

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ เป็นแหล่งน้ำจืด สำหรับการอุปโภคบริโภคของอำเภอเมือง ตั้งอยู่บริเวณตำบลบึง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ โดยที่ตั้งของอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานและอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานและอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์

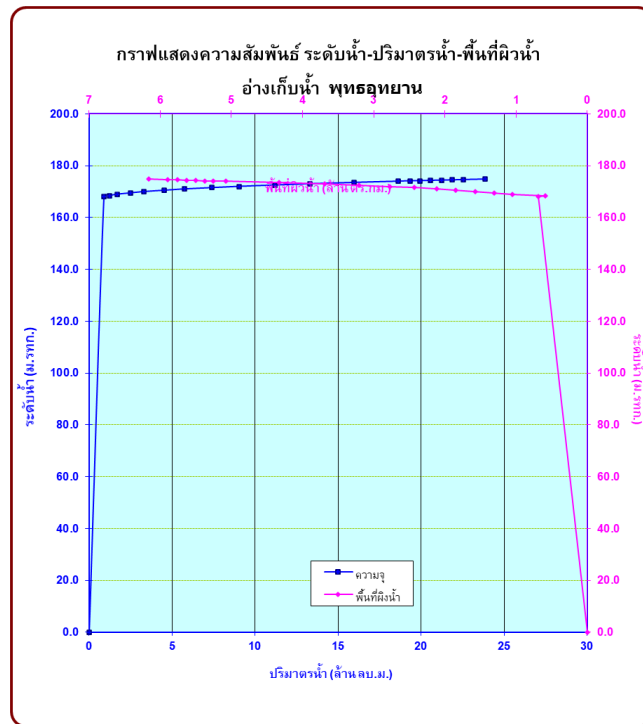
 ที่มา : ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 โครงการชลประทานอำนาจเจริญ, กรมชลประทาน

3.1.2 ข้อมูลทั่วไปของอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน

อ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานตั้งอยู่พิกัดพิกัด UTM 466145 E - 1756383 N เป็นเขื่อนดินชนิด Homogenous Type มีอาคารระบายน้ำล้นชนิด Side Chanel Spillway โดยข้อมูลทั่วไปของอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานแสดงดังตารางที่ 1 และโค้งความจุของอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานแสดงดังภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน

รายการ	ปริมาณ	หน่วย
พื้นที่รับน้ำเหนือจุดที่ตั้งหัวงาน	62.000	ตารางกิโลเมตร
ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปี	1,474.600	มิลลิเมตร
ระดับน้ำเก็บกักต่ำสุด (ระดับธรณีทอ)	+168.110	ม.(ร.ท.ก.)
ระดับน้ำเก็บกักปกติ	+174.110	ม.(ร.ท.ก.)
ระดับน้ำสูงสุด	+174.510	ม.(ร.ท.ก.)
ระดับทำนบดิน	+175.610	ม.(ร.ท.ก.)
ระดับสันเขื่อน	+174.110	ม.(ร.ท.ก.)
ปริมาณน้ำที่ระดับสูงสุด	21.944	ล้าน ลบ.ม.
ปริมาณน้ำที่ระดับเก็บกัก	19.325	ล้าน ลบ.ม.
ปริมาณน้ำที่ระดับต่ำสุด	0.841	ล้าน ลบ.ม.
ระบายน้ำได้สูงสุด	100.000	ลูกบาศก์เมตร/วินาที

ภาพที่ 2 โค้งความจุของอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน

ที่มา : ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 โครงการชลประทานอำนาจเจริญ, กรมชลประทาน

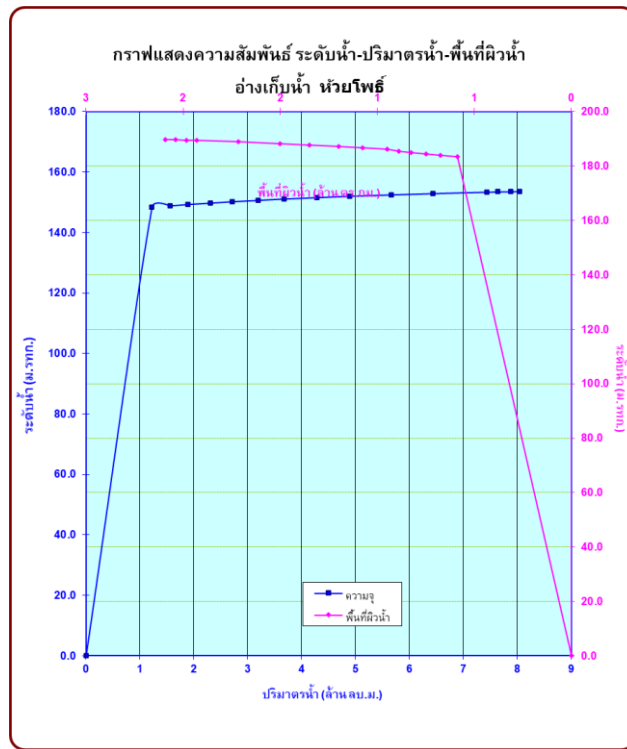
3.1.3 ข้อมูลทั่วไปของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์

อ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ตั้งอยู่พิกัดพิกัด UMT 456516 E - 1756688 N เป็นเขื่อนดิน มีอาคารระบายน้ำด้านชนิ Side Chanel Spillway โดยข้อมูลทั่วไปของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์แสดงดังตารางที่ 2 และโค้งความจุของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์แสดงดังภาพที่ 3

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์

รายการ	ปริมาณ	หน่วย
พื้นที่รับน้ำเหนือจุดที่ตั้งหัวงาน	17.200	ตารางกิโลเมตร
ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปี	1,474.600	มิลลิเมตร
ระดับน้ำเก็บกักต่ำสุด (ระดับธรณีท่อ)	+163.500	ม.(ร.ท.ก.)
ระดับน้ำเก็บกักปกติ	+170.500	ม.(ร.ท.ก.)
ระดับน้ำสูงสุด	+171.000	ม.(ร.ท.ก.)
ระดับสันเขื่อน	+172.000	ม.(ร.ท.ก.)
ระดับธรณี	+169.000	ม.(ร.ท.ก.)
ปริมาณน้ำที่ระดับสูงสุด	8.440	ล้าน ลบ.ม.
ปริมาณน้ำที่ระดับเก็บกัก	7.438	ล้าน ลบ.ม.
ปริมาณน้ำที่ระดับต่ำสุด	0.544	ล้าน ลบ.ม.
ระบายน้ำได้สูงสุด	44.000	ลูกบาศก์เมตร/วินาที

ที่มา : ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 โครงการชลประทานอำนาจเจริญ, กรมชลประทาน

ภาพที่ 3 โค้งความจุของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์

ที่มา : ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 1 โครงการชลประทานอำนาจเจริญ, กรมชลประทาน

3.1.4 ข้อมูลทางอุตุ-อุตุนิยมวิทยา

1) ข้อมูลปริมาณฝน

จากสถิติของข้อมูลน้ำฝนสถานีวัดน้ำฝนหมายเลข 76012 อำเภอเมืองอำนาจเจริญ ที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่ทดแทน มีข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2464 - 2562 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,446.14 มิลลิเมตรต่อปี ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปริมาณฝนเฉลี่ยที่ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

เดือน	ฝนเฉลี่ย (มม.)	Rainy day (วัน)
เม.ย.	63.29	3.73
พ.ค.	184.00	9.12
มิ.ย.	227.00	10.45
ก.ค.	237.00	10.69
ส.ค.	312.00	13.52
ก.ย.	275.00	11.95
ต.ค.	91.50	4.78
พ.ย.	9.52	0.94
ธ.ค.	0.98	0.16
ม.ค.	3.13	0.24

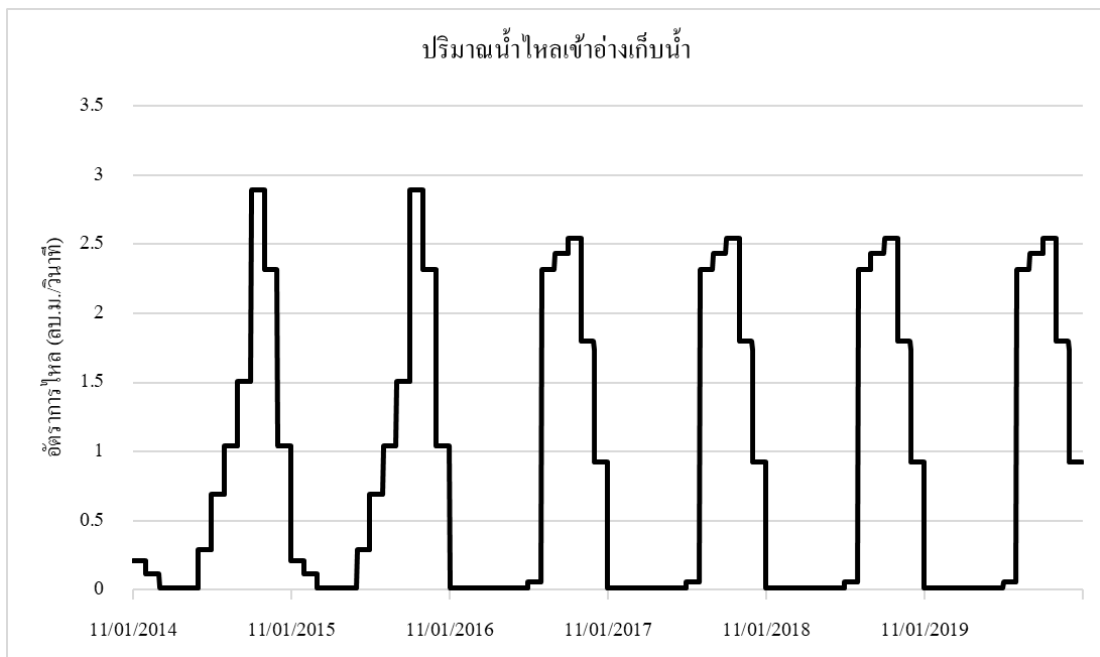
ตารางที่ 3 (ต่อ)

เดือน	ฝนเฉลี่ย (มม.)	Rainy day (วัน)
ก.พ.	12.70	1.06
มี.ค.	31.10	2.05
รวม	1,446.00	67.06

ที่มา : สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา กรมชลประทาน

2) ปริมาณน้ำท่า

อ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน มีพื้นที่รับน้ำเหนือจุดที่ตั้งห้วงงานประมาณ 62.00 ตารางกิโลเมตร มีความยาวจากต้นน้ำถึงห้วงงาน 12.10 กิโลเมตร ความลาดชันของลำน้ำ 1 : 500 จากผลการคำนวณปริมาณน้ำท่าต้นท่อนที่ไหลผ่านห้วงงานจะอาศัยข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ในเขตพื้นที่รับน้ำของโครงการมาใช้เป็นเกณฑ์ในการคำนวณ ส่วนค่า Runoff Coefficient ประเมินจากสภาพฝน สภาพลุ่มน้ำ สภาพดิน และสภาพภูมิประเทศสำหรับการแผ่กระจายของปริมาณน้ำท่ารายเดือนได้ใช้การเทียบเคียงกับสถานีวัดน้ำท่าที่อยู่ใกล้เคียงที่สุด โดยทำการปรับค่าอัตราการแผ่กระจายของน้ำท่าให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด จำนวน 1 สถานี คือ สถานี M.156 ห้วยบ้าน บ้านนาฝือ ตำบลนาฝือ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ปริมาณน้ำท่าในเกณฑ์เฉลี่ยมีค่าประมาณ 24.73 ล้านลูกบาศก์เมตร แสดงดังภาพที่ 4

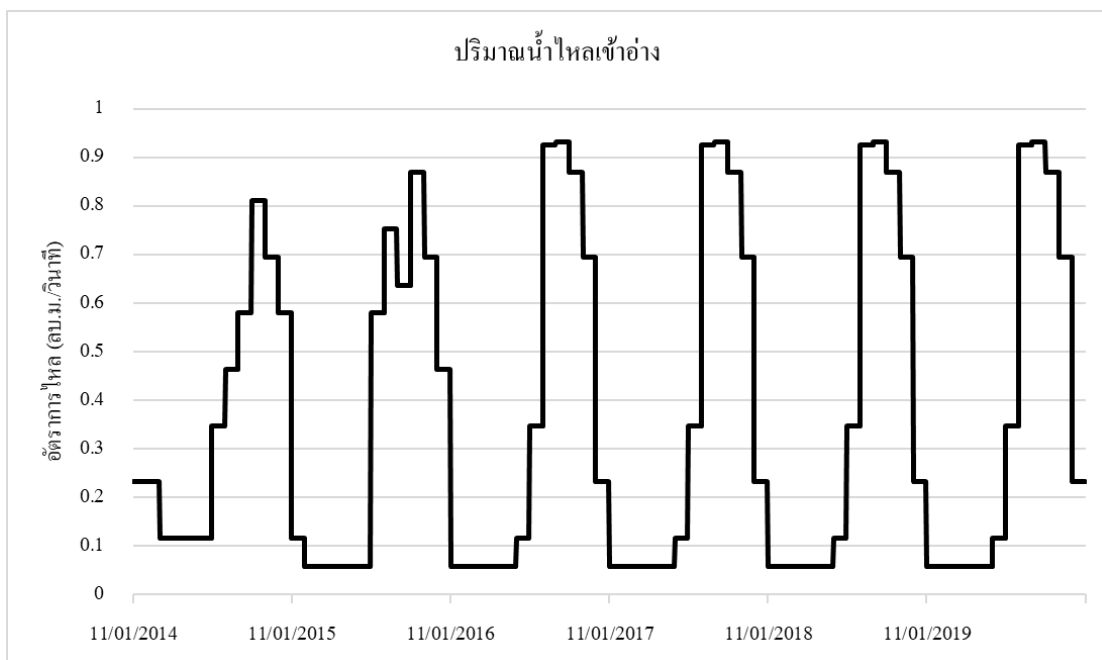

ภาพที่ 4 ปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน

ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

อ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ มีพื้นที่รับน้ำเหนือจุดที่ตั้งห้วงงานประมาณ 17.20 ตารางกิโลเมตร มีความยาวจากต้นน้ำถึงห้วงงาน 5.60 กิโลเมตร ความลาดชันของลำน้ำ 1 : 500 จากผลการคำนวณปริมาณน้ำท่า

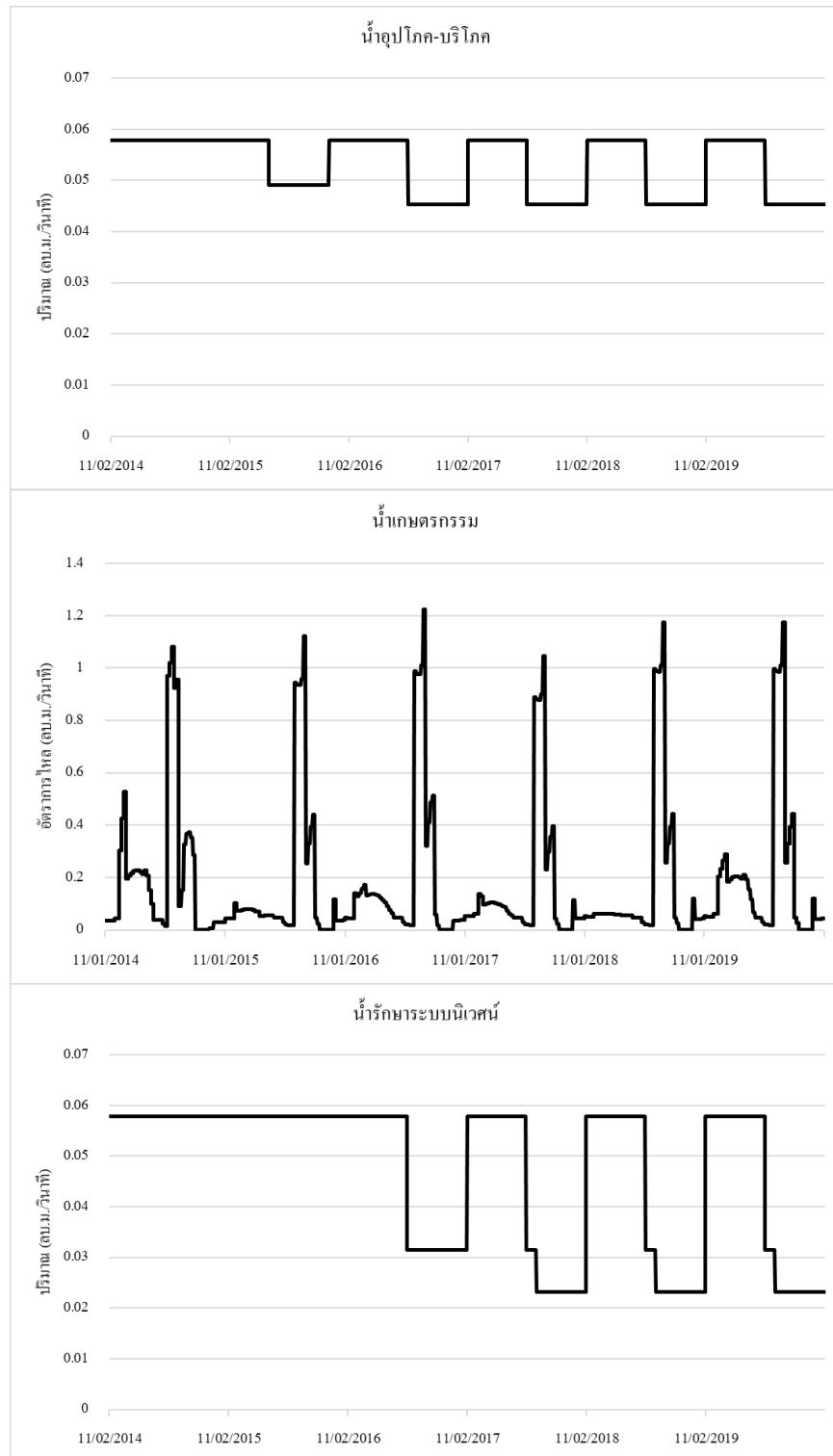
ต้นทุนที่ไหลผ่านหัวงานจะอาศัยข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ในเขตพื้นที่รับน้ำของโครงการมาใช้เป็นเกณฑ์ในการคำนวณ ส่วนค่า Runoff Coefficient ประเมินจากสภาพฝน สภาพลุ่มน้ำ สภาพดิน และสภาพภูมิประเทศสำหรับการแผ่กระจายของปริมาณน้ำท่ารายเดือนได้ใช้การเทียบเคียงกับสถานีวัดน้ำท่าที่อยู่ใกล้เคียงที่สุด โดยทำการปรับค่าอัตราการแผ่กระจายของน้ำท่าให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด จำนวน 1 สถานี คือ สถานี คือ สถานี M.156 ห้วยบ้าน บ้านนาฝื่อ ตำบลนาฝื่อ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ปริมาณน้ำท่าในเกณฑ์เฉลี่ยมีค่าประมาณ 8.02 ล้านลูกบาศก์เมตร แสดงดังภาพที่ 5

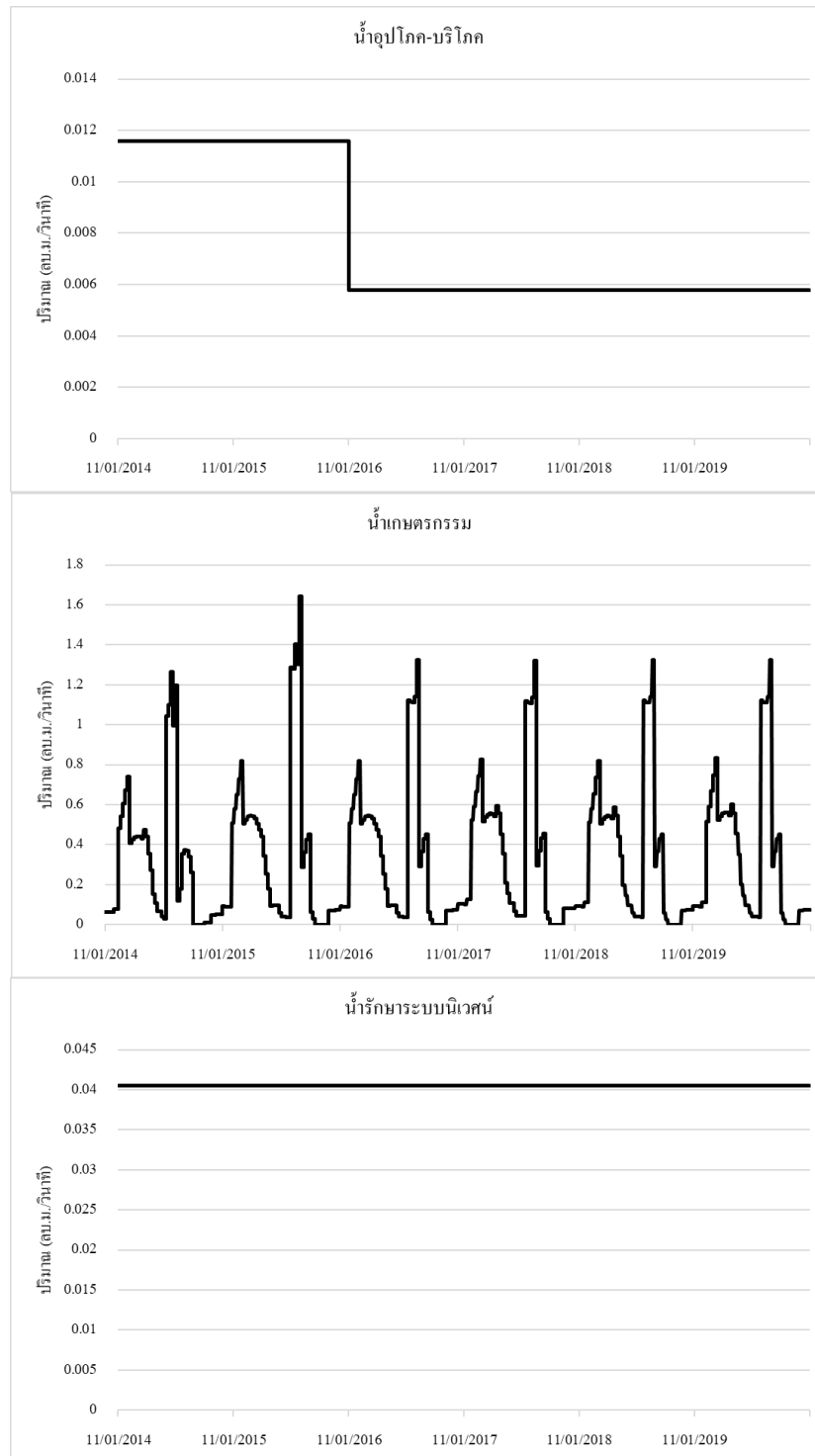
ภาพที่ 5 ปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์
 ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

3.1.5 ข้อมูลความต้องการใช้น้ำ

การศึกษานี้รวบรวมปริมาณความต้องการใช้น้ำจากโครงการชลประทานอำนาจเจริญ โดยปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค การเกษตร และปริมาณน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ของอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานแสดงดังภาพที่ 6 และปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค การเกษตร และปริมาณน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์แสดงดังภาพที่ 7

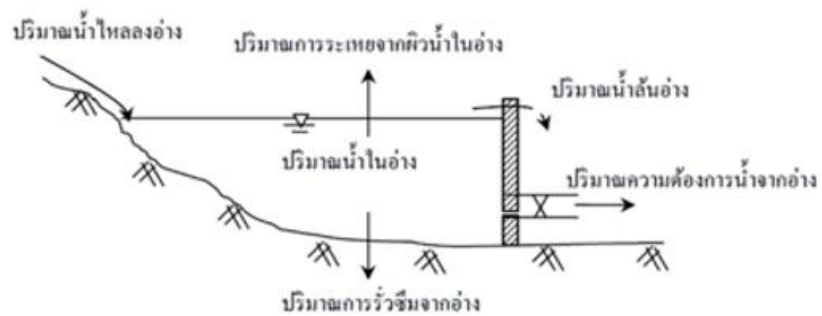
ภาพที่ 6 ปริมาณความต้องการใช้น้ำของอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน
ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

ภาพที่ 7 ปริมาณความต้องการใช้น้ำของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์
ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

3.2 การวิเคราะห์สมดุลของอ่างเก็บน้ำ

อ่างเก็บน้ำทำหน้าที่กักเก็บน้ำในยามที่ปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างมากกว่าความต้องการ เพื่อให้มีน้ำเพียงพอสำหรับส่งให้กับความต้องการต่างๆ ในช่วงเวลาขาดแคลนน้ำ การวางแผนการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำประจำเดือนจะทำได้โดยการวิเคราะห์สมดุลของน้ำ (Water Balance) ในอ่างเก็บน้ำ ตามภาพที่ 8 หลักการสมดุลของน้ำในอ่างคือ ปริมาณน้ำที่ไหลเข้าอ่าง - ปริมาณน้ำที่ไหลออกจากอ่างทั้งหมด = ปริมาณน้ำในอ่างที่เปลี่ยนไป

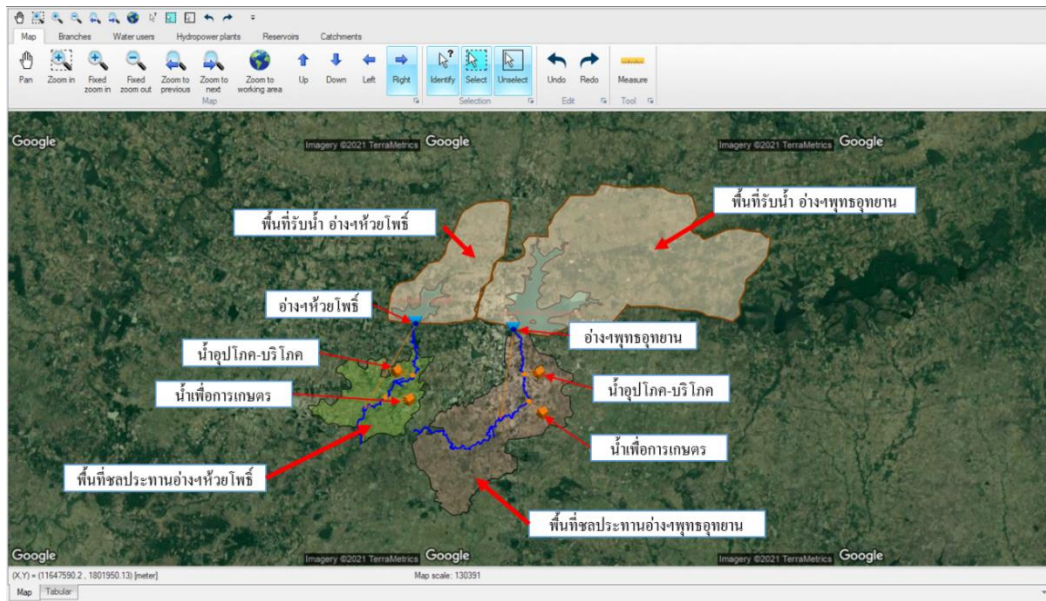
ภาพที่ ๒ สมดุลของน้ำในอ่างเก็บน้ำ

ปริมาณน้ำในอ่างเมื่อสิ้นเดือน = ปริมาณน้ำในอ่างเมื่อต้นเดือน + ปริมาณน้ำที่ไหลลงอ่างในเดือนนั้น
 - ปริมาณความต้องการน้ำจากอ่างเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ
 - ปริมาณการระเหยจากผิวน้ำในอ่างเดือนนั้น
 - ปริมาณการรั่วซึมจากอ่างในเดือนนั้น

ภาพที่ 8 หลักสมดุลอ่างเก็บน้ำ

ที่มา : คู่มือการบริหารจัดการตาดอ่างเก็บน้ำ กรมชลประทาน

การศึกษานี้ใช้แบบจำลอง MIKE Hydro Basin ในการวิเคราะห์สมดุลของอ่างเก็บน้ำแบบจำลอง MIKE Hydro Basin เป็นแบบจำลองโครงข่ายของกลุ่มน้ำที่มีความยืดหยุ่นสูง เหมาะสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำและวางแผนการใช้ทรัพยากรน้ำในกลุ่มน้ำ (DHI, 2016) โดยข้อมูลนำเข้าแบบจำลองที่สำคัญคือ โค้งความสัมพันธ์ของระดับน้ำ ปริมาณน้ำ และพื้นที่ผิวน้ำของอ่างเก็บน้ำ (โค้งความจุของอ่างเก็บน้ำ), ปริมาณน้ำท่า และปริมาณความต้องการใช้น้ำ โครงข่ายกลุ่มน้ำในแบบจำลอง MIKE Hydro Basin ของการศึกษานี้แสดงดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 โครงข่ายลุ่มน้ำในแบบจำลอง MIKE Hydro Basin
 ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

3.3 กรณีศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2557 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 โดยกรณีศึกษาออกเป็น 2 กรณี ศึกษา ได้แก่

- 1) กรณีไม่มีการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานไปอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์
- 2) กรณีผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานไปอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ที่ระดับเก็บกัก 170.5 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง หรือระดับเก็บกักปกติของอ่าง ในช่วงฤดูฝน (1 พฤษภาคม ถึง 31 ตุลาคม)

4.ผลการวิจัย

4.1 ปริมาณน้ำที่ผันจากอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์

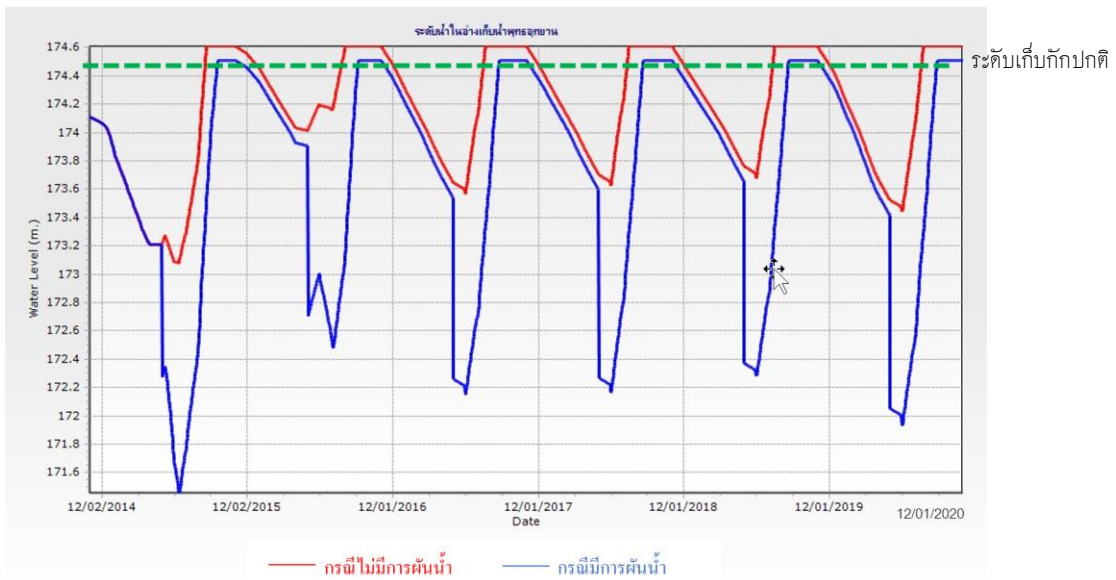
จากกรณีศึกษาการผันน้ำไปจากอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ที่ระดับ 170.5 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง หรือระดับเก็บกักปกติของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ในฤดูฝน พบว่าปริมาณการผันน้ำของแต่ละปีมีปริมาณแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปริมาณการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์

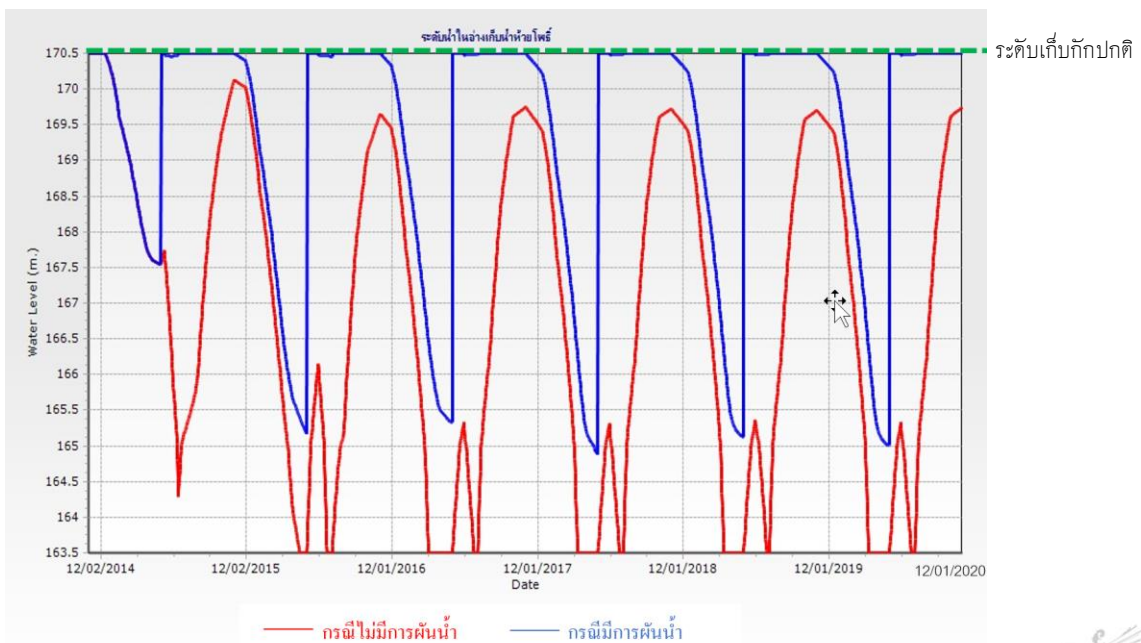
ช่วงฤดูฝนของปี (พ.ศ.)	ปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)
2558	6.647
2559	8.271
2560	6.993
2561	7.239
2562	7.078
2563	7.215

ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

การผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยานไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ในปริมาณดังกล่าวในตารางที่ 4 ส่งผลต่อระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำทั้ง 2 อ่างแสดงดังภาพที่ 9 และ 10 ตามลำดับ โดยจากผลการศึกษาพบว่า ในช่วงต้นฤดูฝนระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยานจะลดลงจนถึงช่วงกลางของฤดูฝน และระดับน้ำจะเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากไม่สามารถผันน้ำไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ได้เพราะระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ถึงระดับเก็บกักปกติที่ 170.5 ม.(ร.ท.ก.) แล้ว โดยจะสัมพันธ์กับระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ที่มีระดับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงต้นฤดูฝน และจะมีค่าคงที่ที่ระดับเก็บกักปกติไปจนถึงสิ้นสุดฤดูฝน

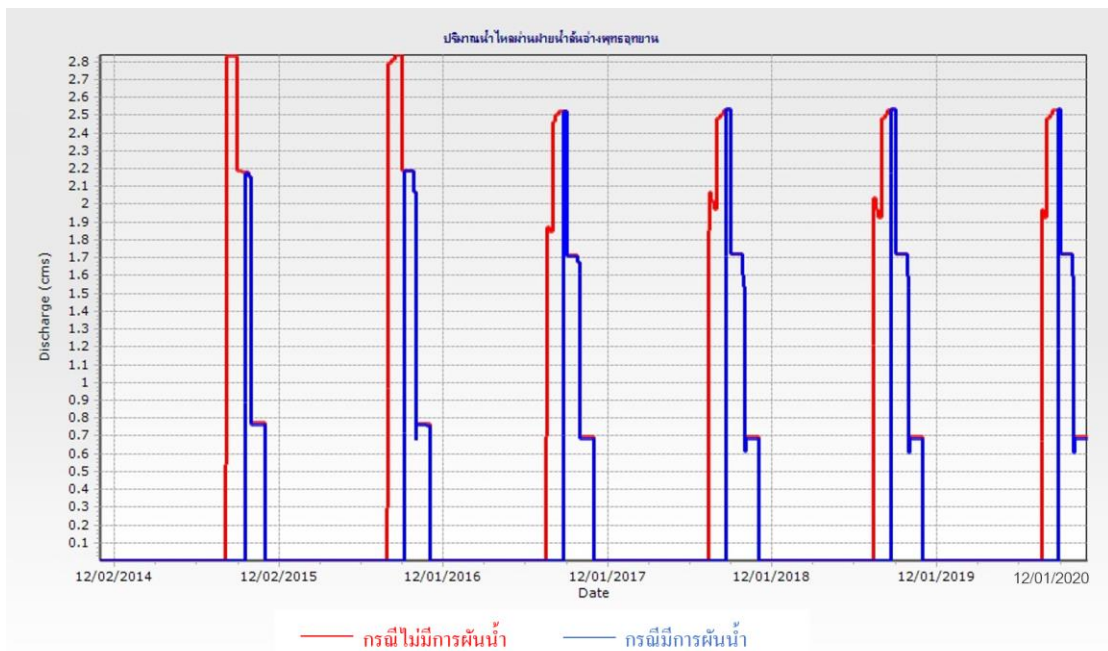
ภาพที่ 9 ระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยานก่อนและหลังมีการผันน้ำ ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

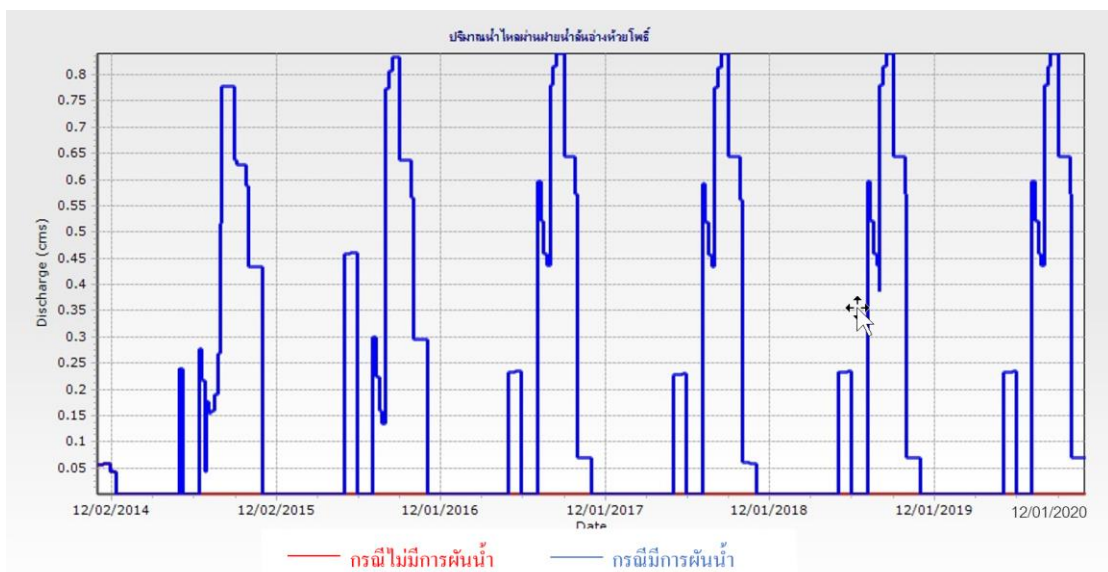
ภาพที่ 10 ระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ก่อนและหลังมีการผันน้ำ ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

4.2 ปริมาณน้ำไหลผ่านทางระบายน้ำฝน

จากผลการศึกษพบว่าหลังจากมีการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยานไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ ในปริมาณดังกล่าวในตารางที่ 4 ในช่วงต้นฤดูฝนทำให้ปริมาณน้ำที่ไหลผ่านทางระบายน้ำฝนของอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยานและอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์มีการเปลี่ยนแปลงแสดงดังภาพที่ 11 และ 12 ตามลำดับ

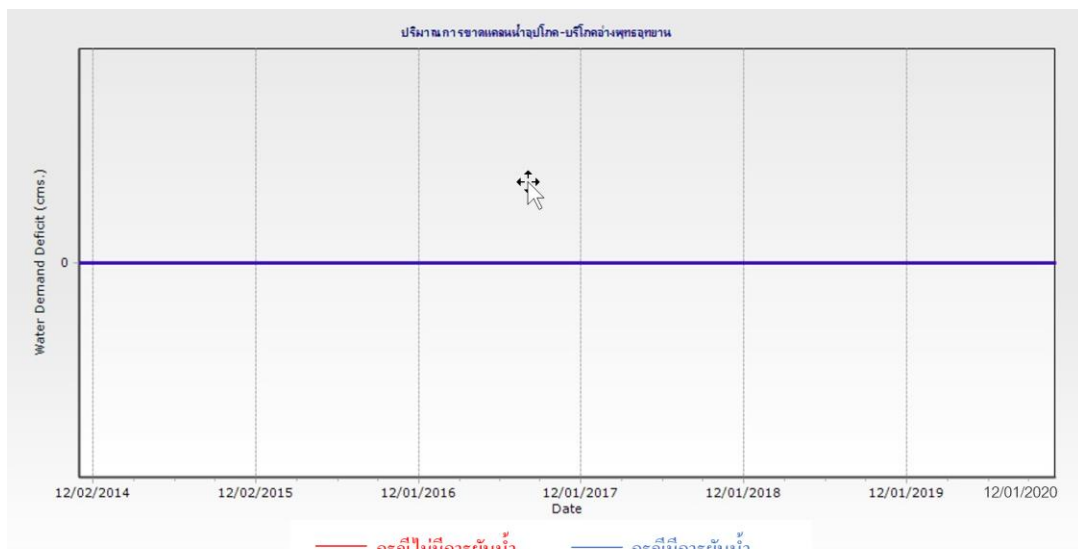
ภาพที่ 11 ปริมาณน้ำไหลผ่านทางน้ำล้นของอ่างเก็บน้ำพุทรอุทยาน
ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

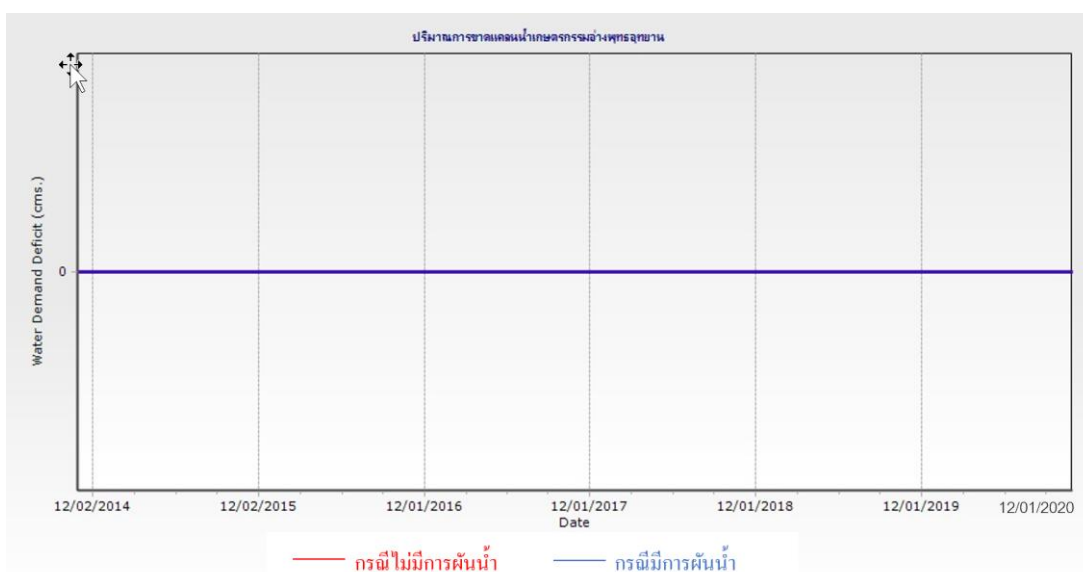
ภาพที่ 12 ปริมาณน้ำไหลผ่านทางน้ำล้นของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์
ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

4.3 ปริมาณการขาดแคลนน้ำ

จากการศึกษาพบว่าบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำพุทธรูทยานในกรณีปัจจุบัน (ไม่มีการผันน้ำ) ไม่มีการขาดแคลนน้ำทั้งด้านอุปโภค-บริโภค และด้านเกษตรกรรม และหลังจากมีการผันน้ำไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ก็ยังไม่มีการขาดแคลนน้ำทั้งด้านอุปโภค-บริโภค และด้านเกษตรกรรม แสดงดังภาพที่ 13 และ 14 ตามลำดับ ส่วนบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ไม่มีการขาดแคลนน้ำด้านอุปโภค-บริโภค แต่มีการขาดแคลนน้ำด้านเกษตรกรรม และหลังจากการมีการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทธรูทยานมายังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ที่ระดับ 170.5 หรือระดับเก็บกักปกติของอ่างเก็บน้ำ ทำให้ไม่มีการขาดแคลนน้ำด้านเกษตรกรรม แสดงดังภาพที่ 15 และ 16 ตามลำดับ

ภาพที่ 13 ปริมาณการขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภคของอ่างเก็บน้ำพุทธรูทยาน

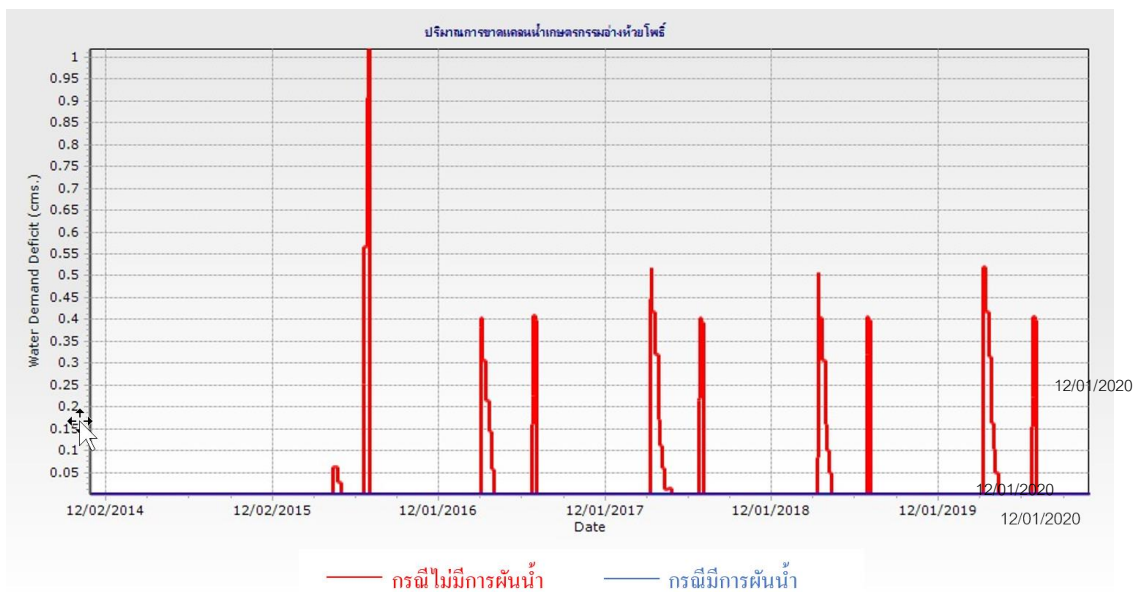

ภาพที่ 14 ปริมาณการขาดแคลนน้ำเกษตรกรรมของอ่างเก็บน้ำพุทธรูทยาน

ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

ภาพที่ 15 ปริมาณการขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภคของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์
ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

ภาพที่ 16 ปริมาณการขาดแคลนน้ำเกษตรกรรมของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์
ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

ตารางที่ 5 ปริมาณน้ำไหลล้นอ่างพุทธรูทยานกรณีไม่มีการผันน้ำและมีการผันน้ำตลอดช่วงฤดูฝน

ช่วงฤดูฝน ของปี พ.ศ. - ก.ย. (พ.ศ.)	ปริมาณน้ำไหลผ่าน ทางน้ำล้นกรณี ไม่มีการผันน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำไหลผ่าน ทางน้ำล้นกรณีมี การผันน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำไหลผ่าน ทางน้ำล้น ที่เปลี่ยนไป (ล้าน ลบ.ม.)	เปอร์เซ็นต์การ เปลี่ยนแปลง (%)
2558	13.635	4.373	-9.261	-67.92
2559	15.328	6.747	-8.581	-55.98
2560	15.122	7.824	-7.298	-48.26
2561	16.088	8.551	-7.537	-46.85
2562	15.969	8.592	-7.377	-46.19
2563	14.652	7.134	-7.518	-51.31

ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

ตารางที่ 6 ปริมาณน้ำไหลล้นอ่างห้วยโพธิ์ กรณีไม่มีการผันน้ำและมีการผันน้ำตลอดช่วงฤดูฝน

ช่วงฤดูฝนของปี พ.ศ. - ก.ย. (พ.ศ.)	ปริมาณน้ำไหลผ่านทางน้ำ ล้นกรณีไม่มีการผันน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำไหลผ่านทาง น้ำล้นกรณีมีการผันน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำไหลผ่าน ทางน้ำล้นที่เปลี่ยนไป (ล้าน ลบ.ม.)
2558	0.000	5.834	+5.834
2559	0.000	6.236	+6.236
2560	0.000	5.820	+5.820
2561	0.000	5.766	+5.766
2562	0.000	5.767	+5.767
2563	0.000	5.813	+5.813

ที่มา : ผลจากแบบจำลอง

5. อภิปรายผล

หลังจากการวิเคราะห์ผลการวิจัยแล้ว สามารถนำผลมาอภิปรายได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. แนวทางการผันน้ำ จะเริ่มช่วงต้นฤดูฝน(พ.ศ.) – ปลายฤดูฝน(ต.ค.) ซึ่งเป็นช่วงที่น้ำล้นทางระบายน้ำล้นของอ่างเก็บน้ำพุทธรูทยาน ทำให้เกิดอุทกภัยบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำไปซึ่งเป็นชุมชนเมือง โดยผันน้ำไปอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์จนถึงระดับ 170.5 ม.รทก. หรือระดับเก็บกักปกติของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ ปริมาณการผันน้ำสูงสุดเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2559 ปริมาณน้ำ 8.271 ล้าน ลบ.ม. ปริมาณการผันน้ำต่ำสุดเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2558 ปริมาณน้ำ 6.647 ล้าน ลบ.ม. และปริมาณการผันน้ำเฉลี่ย 6 ปีอยู่ที่ 7.240 ล้าน ลบ.ม.

2. จากกรณีศึกษาการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทธรูทยานไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ที่ระดับ 170.5 ม.รทก. หรือระดับเก็บกักปกติของอ่าง ส่งผลให้ปริมาณน้ำล้นผ่านทางระบายน้ำล้นของอ่างเก็บน้ำพุทธรูทยานลดลง โดยลดลงสูงสุดในปี พ.ศ. 2558 โดยมีปริมาณน้ำไหลผ่านทางระบายน้ำล้นลดลง 9.261 ล้าน ลบ.ม.

คิดเป็น 67.92% และปริมาณน้ำไหลผ่านทางน้ำล้นของอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานลดลงเฉลี่ย 6 ปีที่ 7.929 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็น 52.75%

3. จากกรณีศึกษาการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ที่ระดับ 170.5 ม.รทก. หรือระดับเก็บกักปกติของอ่าง ทำให้ปริมาณการขาดแคลนน้ำด้านเกษตรกรรมของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ลดลง 100% กล่าวคือ หลังจากที่มีการผันน้ำบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ไม่มีการขาดแคลนน้ำทั้งด้านอุปโภค-บริโภค และด้านเกษตรกรรม และมีน้ำล้นผ่านทางระบายน้ำล้นเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 6 ปีที่ 5.873 ล้าน ลบ.ม. แต่เนื่องจากบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม จึงสามารถนำปริมาณน้ำที่ไหลผ่านทางระบายน้ำล้นนี้ไปคิดเพิ่มพื้นที่ชลประทานได้ประมาณ 5,800 ไร่ ตามหลักคิดเบื้องต้นของกรมชลประทาน

6. สรุปผลและอภิปรายผล

การผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ โดยผันน้ำไปจนถึงระดับ 170.5 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง หรือระดับเก็บกักปกติของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ ผลจากการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม MIKE Hydro Basin พบว่าปริมาณน้ำไหลผ่านทางระบายน้ำล้นของอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยานลดลงในช่วงต้นฤดูฝน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสียหายในการเกิดอุทกภัยบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน และยังทำให้บริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์ไม่มีการขาดแคลนน้ำทั้งด้านอุปโภค-บริโภค และด้านเกษตรกรรม

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 การคำนวณค่าโค้งความจุ-พื้นที่ผิว-ค่าระดับของอ่างเก็บน้ำแต่ละอ่างเก็บน้ำ ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ข้อมูลดั้งเดิมของอ่าง หากดำเนินการสำรวจหาโค้งความจุ-พื้นที่ผิวของแต่ละอ่างเก็บน้ำ จะทำให้ การจำลองสมมูลน้ำมีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

7.2 จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปศึกษาในเรื่องของการเพิ่มพื้นที่ชลประทานของอ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์หลังจากที่มีการผันน้ำไปแล้วได้ เนื่องจากหลังจากการผันน้ำแล้วไม่เกิดการขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรกรรม

เอกสารอ้างอิง

- ฉลอง เกิดพิทักษ์. (2538). *การจัดการลุ่มน้ำในประเทศไทย*: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ภัทรประภา มณีโชติ, กัมปนาท ภัคติกุล, จำลอง อรุณเลิศอารีย์ และวัชรเว เสือดี(2554). การศึกษาการ
 จัดสรรนํ้าของระบบอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำปราจีนบุรี-บางปะกงด้วย Mike Basin Model. *วิศวกรรม
 สารฉบับวิจัยและพัฒนา*, ปีที่ 22, ฉบับที่ 3, หน้า 39-4
 วิจิตา สุมิพันธ์. 2561. *การศึกษาการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำทรายทองสู่อ่างเก็บน้ำห้วยปรือและอ่างเก็บน้ำ
 คลองโบท*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร
 สุรินทร์ ศิริอนันต์ (2549). *การศึกษาการใช้น้ำของโครงการอ่างเก็บน้ำคลองสะเดา จังหวัดสงขลา โดยใช้
 แบบจำลองคณิตศาสตร์ MIKE BASIN*. คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 อาริยา ฤทธิมา (2561). *อ่างเก็บน้ำและการวางแผนปฏิบัติการ (Reservoir Systems and Operation
 Planning)*. มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(Humanities and Social Sciences)
ภาคบรรยาย

อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์
ต่อทัศนคติ บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย

Influences of Faith-Based Marketing Communication through Online Media
on Attitude, Subjective Norm, and Intention to Buy among Thai Consumers

นิชมน แสงธรรม¹ นชกฤต วันตะเมธ²

¹นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

nichamon.sa@ku.th

²อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

fhumspv@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อทัศนคติ บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 25 – 59 ปี โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านเว็บไซต์ ($\beta = 0.212$) เฟซบุ๊ก ($\beta = 0.331$) และไลน์ ($\beta = 0.147$) มีอิทธิพลต่อทัศนคติ 2) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านเว็บไซต์ ($\beta = 0.317$) และเฟซบุ๊ก ($\beta = 0.154$) มีอิทธิพลต่อบรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิง 3) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านเว็บไซต์ ($\beta = 0.301$) และเฟซบุ๊ก ($\beta = 0.171$) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้ประกอบการจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การสื่อสารการตลาดสื่อออนไลน์ ทัศนคติ บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง ความตั้งใจซื้อสินค้า

Abstract

The purpose of this research was to study Influences of Faith-Based Marketing Communication through Online Media on Attitude, Subjective Norm, and Intention to Buy among Thai Consumers. This study was a survey research with questionnaires. The sample is 400 working-age groups aged 25-59 years, using a multi-stage sampling method. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation and Regression Analysis: MRA with statistical significance at the level of 0.05. The research results revealed as follows: 1)

exposure to faith-based marketing communications through the website ($\beta = 0.212$), Facebook ($\beta = 0.331$) and Line Official Account ($\beta = 0.147$) had influence on attitudes. 2) exposure to faith-based marketing communications through the website ($\beta = 0.317$) and Facebook ($\beta = 0.154$) had influence on Subjective Norm 3) exposure to faith-based marketing communications through the website ($\beta = 0.301$) and Facebook ($\beta = 0.171$) had influence on Intention to Buy among Thai Consumers. From the results of this research, entrepreneurs will be able to utilize it in planning effective faith-based marketing communication through online media.

Keywords : Online Marketing Communication, Attitude, Subjective Norm, and Intention to Buy

1. บทนำ

สื่อสังคมออนไลน์ ถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือทางการตลาดที่สำคัญ โดยเฉพาะกับกลุ่มธุรกิจค้าขายต่างๆที่ใช้สื่อออนไลน์เป็นตัวกลางในการสื่อสารการตลาด โดยการใช้สื่อทางการตลาดสามารถทำได้ด้วยการใช้ข้อความ รูปภาพหรือสร้างการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของผู้บริโภค กระตุ้นยอดขายให้เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการสร้างความภักดีให้กับตราสินค้า ถือว่ามีบทบาทสำคัญมากสำหรับกลุ่มธุรกิจในการสื่อสารการตลาด ซึ่งในปัจจุบันการเข้าถึงของสื่อสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตไปจากเดิม เพราะทุกๆความเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวันของคนส่วนใหญ่ล้วนอยู่ในโลกออนไลน์แทบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเลือกซื้อสินค้า การทำธุรกรรมทางการเงิน ตลอดจนการขายของบนโซเชียลมีเดีย (KrungsriPleamPleam, 2563) อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชากรให้ความสำคัญกับการใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ในประเทศไทย ที่ไม่สามารถดำรงชีวิต ทำกิจกรรมภายนอกบ้านได้มากนัก ประชากรจึงมีเวลาอยู่กับการใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น อีกทั้งสถานการณ์ดังกล่าว ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองส่งผลให้ไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของคนในสังคมได้ทุกเรื่อง ผู้คนจึงเกิดความเครียด ความกลัวจากความไม่แน่นอนในชีวิต หรือเรียกได้ว่า สถานการณ์ VUCA World คือผันผวน (Volatility), ไม่แน่นอน (Uncertainty), ซับซ้อน (Complexity) และคลุมเครือ (Ambiguity) เป็นสิ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมผู้บริโภคที่เกิดความวิตกกังวลบนความไม่แน่นอนในชีวิต (Brand Buffet, 2564) และต้องการที่พึ่งทางใจ ทำให้ความเชื่อความศรัทธาได้เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลในการเป็นที่พึ่งให้กับชีวิต ซึ่งความเชื่อความศรัทธาถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่อยู่กับคนไทยมาทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ โหราศาสตร์ ฮวงจุ้ย วัตถุมงคล เทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความฝัน สีมงคล ตัวเลขมงคล และฤกษ์ยาม ทำให้นักสื่อสารการตลาดได้นำเรื่องความเชื่อความศรัทธา (Faith Marketing) มาทำการสื่อสารการตลาด สร้างสรรค์ไอเดียเดียวในการประกอบธุรกิจกันมากขึ้น เพื่อสร้างความดึงดูด ความน่าสนใจและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค

ทั้งนี้ นักสื่อสารการตลาดได้นำแนวคิดเรื่องความเชื่อความศรัทธา มาใช้ทำกิจกรรม สร้างแคมเปญ และกลยุทธ์ทางการตลาด ผ่านสื่อออนไลน์ในแพลตฟอร์มต่างๆ ได้แก่ Website, Facebook, Instagram, Line Official Account, YouTube, Twitter และ Tiktok (Brandage, 2564) ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้จะศึกษากับประชากรอายุระหว่าง 25- 59 ปี เนื่องจากเป็นกลุ่มวัยทำงานที่มีอำนาจในการตัดสินใจซื้อสินค้า ที่มี

บทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเป็นประชากรที่มีการเปิดรับการสื่อสาร การตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ ถือเป็นเครื่องมือในการสร้างทัศนคติ บรรทัดฐานกลุ่ม อารมณ์ ตลอดจนผู้บริโภคมีความตั้งใจซื้อสินค้า ตามทฤษฎีการกระทำเชิงเหตุผล (Theory of Reasoned Action : TRA) ของ Martin Fishbein and Icek Ajzen (1975) ซึ่งเป็นการอธิบายความสัมพันธ์พฤติกรรม ของมนุษย์ อันเกิดจากการใช้เหตุผลและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมความตั้งใจ โดยมีปัจจัย 2 ประการที่ก่อให้เกิดความตั้งใจเชิงพฤติกรรม(Behavioral intention) ได้แก่ ทัศนคติต่อ พฤติกรรม (Attitude) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) ซึ่งทัศนคติต่อพฤติกรรม คือ ผู้บริโภคที่เชื่อว่าการตัดสินใจซื้อสินค้าบนฐานความเชื่อจะนำไปสู่ความเป็นสิริมงคล ก็จะส่งผลให้ผู้บริโภค เหล่านั้นมีเจตคติในทางที่เห็นด้วยต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าจากการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความ ศรัทธา รวมถึงการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ที่ถูกกำหนดโดยความเชื่อที่ว่าหากบุคคลที่มีความสำคัญหรืออิทธิพล ต่อเหล่าผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อน หรือบุคคลที่มีชื่อเสียง มีความคิดว่าควรหรือไม่ควรซื้อสินค้า จากการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธา ก็จะส่งผลให้พฤติกรรมของเหล่าผู้บริโภคมีแนวโน้มที่ จะคล้อยตามความคิดดังกล่าว ทั้งนี้จึงทำให้นักสื่อสารการตลาดนำเรื่องความเชื่อความศรัทธามาทำ การตลาด(Faith Marketing) ได้ไม่ยากนัก ถือเป็นกรอบของความต้องการของลูกค้าที่มีความ หลากหลายและน่าดึงดูด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อ ความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ต่อ ทัศนคติ บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคน ไทย ซึ่งเป็นไปตามกรอบทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทั้งนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยครั้งนี้จะเป็น ประโยชน์ต่อนักสื่อสารการตลาดในการเลือกสื่อออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ รวมถึง ผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ สามารถนำไปใช้วางแผนกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาด และนักวิชาการหรือผู้ ที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปต่อยอด เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางงานวิชาการได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อ ออนไลน์ต่อทัศนคติของผู้บริโภคคนไทย
- 2.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อ ออนไลน์ต่อบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของผู้บริโภคคนไทย
- 2.3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อ ออนไลน์ต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดออนไลน์ (Marketing Communication)

การสื่อสารการตลาดออนไลน์เป็นการสื่อสารที่มีเป้าหมายเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร เชิญชวนและ เตือนความจำให้แก่ผู้บริโภคทั้งทางตรงและทางอ้อม เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าขององค์กร (Kotler and Keller, 2012) ผ่านเครื่องมือการสื่อสารรูปแบบต่างๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการตอบสนองตามเป้าหมายที่ วัตถุประสงค์ (นฤกต วันตะเมธ, 2555) ซึ่งปัจจุบันสื่อออนไลน์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อเราในทุกขณะ โดยสามารถแบ่ง สื่อสังคมออนไลน์ออกเป็นประเภทต่างๆ ที่ใช้กันบ่อยๆ คือ บล็อก (Blogging) ทวิตเตอร์และไมโครบล็อก

(Twitter and Microblogging) เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking) และการแบ่งปันสื่อทางออนไลน์ (Media Sharing) (พิชิต วิจิตรบุญญะ-รักษ์, 2554) สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างไร้ขีดจำกัด ทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถโต้ตอบกันได้ทั้งสองฝ่าย เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

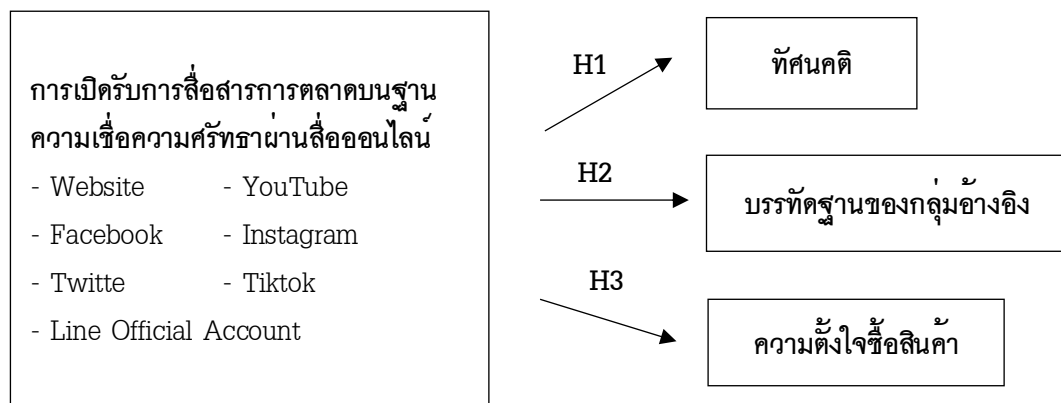
3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธา (Faith-based Marketing)

การตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหนือกว่าการสร้างหรือออกแบบของสินค้า แต่ความเชื่อความศรัทธาและการตลาด เป็นกระบวนการที่เข้าไปอยู่ในจิตใจของผู้บริโภค (คณัย จันทร์เจ้าฉาย, 2550) ทำให้เห็นสื่อสารการตลาดได้น่ากระบวนการทางการตลาดขององค์กร ธุรกิจมาพร้อมกับความต้องการของผู้บริโภคในด้านความเชื่อความศรัทธาในประเด็นต่างๆ เช่น โหราศาสตร์ ฮวงจุ้ย วัตถุมงคล เทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความฝัน สีมงคล ตัวเลขมงคล หรือฤกษ์ยาม มาเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อสร้างความประทับใจ ความน่าสนใจ และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างตรงกลุ่มเป้าหมาย

3.3 ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action - TRA)

ทฤษฎีที่กล่าวถึง พฤติกรรมของมนุษย์เป็นการกระทำที่มีเป้าหมาย ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ ทศนคติที่มีต่อพฤติกรรม โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงคือ การแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ คือความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention) โดยมีปัจจัยพื้นฐานสำคัญ 2 ด้านที่มีผลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม คือ ทศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward Behavior) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) (Fishbien and Ajzen, 1975)

จากการทบทวนแนวคิดผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปออกมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H1) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้บริโภคคนไทย

สมมติฐานที่ 2 (H2) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของผู้บริโภคคนไทย

สมมติฐานที่ 3 (H3) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 25 – 59 ปี อาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ติดตามเพจเฟซบุ๊กที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อความศรัทธาที่เป็นที่นิยม (กรุงศรี เครดิตการ์ด, 2564) (ไทยรัฐออนไลน์, 2563) โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอ ก้าวคือขั้นที่ 1 การสุ่มเพจแบบชั้นภูมิโดยทำการแบ่งเพจเฟซบุ๊กที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อความศรัทธาที่เป็นที่นิยม จำนวน 10 เพจ เป็น 3 ชั้นภูมิตามจำนวนผู้ติดตาม คือ 1) เพจที่มีผู้ติดตามมากกว่า 1,000,000 คน จำนวน 2 เพจ ได้แก่ โหรีพันธง ลักษณ์ เรขานีเทศ และหมอซ่าง ทศพร ศรีตุลา 2) เพจที่มีผู้ติดตาม 100,000 – 1,000,000 คน จำนวน 5 เพจ ได้แก่ a ดวง, Toktak A4, PIMFAH – แม่หมอปิมพฟ้า, อาจารย์มาศ เคหาสน์ธรรม และอาจารย์ศุภา ชินบัญชร 3) เพจที่มีผู้ติดตามไม่เกิน 100,000 คน จำนวน 3 เพจ ได้แก่ อาจารย์โก่ พาทีณี พิพัฒน์กิจโชติ, บันดวงและหมอดูแม่เล่า หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีจับสลากมากลุ่มละ 1 เพจ รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 เพจ และในขั้นตอนที่ 2 เป็นการสุ่มคนจากเพจ โดยใช้การคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละเพจตามสัดส่วนจริง จนครบกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามแบบออนไลน์ แบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ 2) คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ ได้แก่ Website, Facebook, Instagram, LINE Official Account, YouTube, Twitter และTiktok โดยผู้วิจัยศึกษาจาก 9 ประเด็น ได้แก่ โหราศาสตร์ ฮวงจุ้ย วัตถุมงคล เทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความฝัน สีมงคล ตัวเลขมงคล และฤกษ์ยาม 3) คำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อสินค้าที่มีการใช้การตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธา 4) คำถามเกี่ยวกับบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงต่อการซื้อสินค้าที่มีการใช้การตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธา และ 5) คำถามเกี่ยวกับความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค โดยตัวแปรในส่วนที่ 2 ถึง ส่วนที่ 5 ผู้วิจัยได้วัดแบบLikert Scale 5 ระดับ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแบบสอบถามทั้งในด้านความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ก่อนเก็บข้อมูลจริง โดยผลการตรวจสอบพบว่าแบบสอบถามมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลในแบบสอบถามด้านลักษณะทางประชากร รวมทั้งการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ ทัศนคติบรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคชาวไทย และใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis : MRA) เพื่อทดสอบอิทธิพลตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ณ ระดับนัยสำคัญที่ .05

5. ผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.2 มีอายุ 25-33 ปี จำนวน 348 คน คิดเป็นร้อยละ 87.0 มีสถานภาพโสด จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 88 มีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท/เดือน จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60

5.2 ข้อมูลของตัวแปรที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ในส่วนของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านออนไลน์พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.27 โดย Website มีการเปิดรับอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.17 Facebook มีการเปิดรับอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.24 Instagram มีการเปิดรับอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.28 YouTube มีการเปิดรับอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.29 Line Official Account มีการเปิดรับอยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.24 Twitter มีการเปิดรับอยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.36 และ Tiktok มีการเปิดรับอยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.34

ผลการวิเคราะห์ในส่วนของทัศนคติพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.09

ผลการวิเคราะห์ในส่วนของบรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิงพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการคล้อยตามบรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.13

ผลการวิเคราะห์ในส่วนของความตั้งใจซื้อสินค้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจซื้อสินค้า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.18

5.3 อิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อทัศนคติ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของทัศนคติของผู้บริโภคคนไทยได้ ร้อยละ 41.3 (Adjusted $R^2 = 0.413$) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ให้คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระเพียง 3 ตัวที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลดังนี้ 1) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Facebook ($\beta = 0.331$) 2) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Website ($\beta = 0.212$) และการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Line Official Account ($\beta = 0.032$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้บริโภคคนไทย

การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์	b	β	t	Sig.t
Website	0.210	0.212	3.401	0.001*
Facebook	0.301	0.331	5.123	0.000*
Instagram	0.032	0.037	0.575	0.566
Line Official Account	0.130	0.147	2.291	0.023*
YouTube	0.027	0.032	0.475	0.635
Twitter	0.002	0.003	0.043	0.965
Tiktok	0.030	0.038	0.664	0.507

Adjusted R² = 0.413, F = 41.008, Sig.F = 0.000*

หมายเหตุ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้สรุปได้ว่า การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Facebook ,Website และ Line Official Account มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าที่มีการใช้การสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธา

5.4 อิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของผู้บริโภคคนไทยได้ร้อยละ 41.8 (Adjusted R² = 0.418) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ไหล่คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัวที่มีอิทธิพลต่อบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของผู้บริโภคคนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลดังนี้ 1) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Website ($\beta = 0.317$) 2) และ การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Facebook ($\beta = 0.154$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของผู้บริโภคคนไทย

การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์	b	β	t	Sig.t
Website	0.332	0.317	5.105	0.000*
Facebook	0.148	0.154	2.390	0.017*
Instagram	0.047	0.052	0.800	0.424
Line Official Account	0.115	0.123	1.927	0.055

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐาน ความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์	b	β	t	Sig.t
YouTube	0.044	0.050	0.744	0.457
Twitter	0.056	0.068	1.026	0.306
Tiktok	0.010	0.012	0.205	0.838
Adjusted R² = 0.418, F = 41.935, Sig.F = 0.000*				

หมายเหตุ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
 ทั้งนี้สรุปได้ว่า การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Website และ Facebook มีอิทธิพลต่อบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของผู้บริโภคคนไทย

5.5 อิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ทั้ง 7 ช่องทาง ได้แก่ 1) Website 2) Facebook 3) Instagram 4) Line Official Account 5) YouTube 6) Twitter และ 7) Tiktok สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทยได้ร้อยละ 41.8 (Adjusted R² = 0.418) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ให้คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัวที่มีอิทธิพลความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลดังนี้ 1) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Website ($\beta = 0.301$) 2) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Facebook ($\beta = 0.171$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย

การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐาน ความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์	b	β	t	Sig.t
Website	0.335	0.301	4.843	0.000*
Facebook	0.174	0.171	2.649	0.008*
Instagram	0.093	0.096	1.495	0.136
Line Official Account	0.125	0.125	1.955	0.051
YouTube	0.043	0.046	0.685	0.493
Twitter	0.062	0.071	1.068	0.286
Tiktok	0.061	0.068	1.202	0.230
Adjusted R² = 0.418, F = 41.962, Sig.F = 0.000*				

หมายเหตุ * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้สรุปได้ว่า การเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Website และ Facebook มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย

6. การอภิปรายผล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

6.1 อิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ ที่มีต่อทัศนคติ

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อทัศนคติ ได้แก่ 1) Website อาจเป็นเพราะ Website มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกของผู้บริโภค ช่วยให้องค์กร ธุรกิจสามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกของผู้บริโภคได้ ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ตรงตามเป้าหมาย 2) Facebook เนื่องจาก Facebook ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 1 ของคนไทย ซึ่งครอบคลุมสำหรับทุกๆกลุ่มของช่วงอายุในการใช้งาน 3) Line Official Account ที่เป็นช่องทางที่ธุรกิจค้าขายส่วนใหญ่สามารถสื่อสารกับผู้บริโภคได้สะดวกและรวดเร็ว ซึ่งผลการวิจัยในข้อนี้สอดคล้องกับแนวคิด Schiffman and Kanuk (2007) ได้ให้ความหมายว่า ทัศนคติคือ ความโน้มเอียงที่เรียนรู้หรือความรู้สึกภายใน เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และสอดคล้องกับแนวคิดของฤทัยชนก จ้อยบำรุง (2562) กล่าวถึงการสื่อสารการตลาดออนไลน์ เป็นการใช้เครื่องมือการตลาดบนสื่อออนไลน์ในการสื่อสาร ในรูปแบบต่างๆ เช่น เนื้อหา รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหวและเสียง เพื่อสร้างความรับรู้ต่อทัศนคติเกี่ยวกับสินค้าแก่ผู้บริโภค ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ชนิษฐา กลีบยี่สุน (2561) ที่กล่าวว่าสื่อออนไลน์เป็นการสื่อสารสองทาง มีการเข้าถึงแบบวงกว้าง ซึ่งเป็นสื่อที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เมื่อมีความคิด ความสนใจที่เหมือนกัน นำไปสู่การหลอมทัศนคติและพฤติกรรมกลุ่ม และสอดคล้องกับแนวคิดของ Fill (1999) ที่กล่าววาทบายของการสื่อสารการตลาดสามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อตราสินค้าหรือองค์กรให้เกิดขึ้นในจิตใจของผู้บริโภคเป้าหมาย

6.2 อิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ ที่มีต่อบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ ที่มีต่อบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง ได้แก่ 1) Website อาจเพราะการเชื่อมโยงของหน้าเว็บที่เรียกว่าลิงค์ สามารถเชื่อมโยงไปยังข้อมูลที่เกี่ยวข้องในด้านอื่นๆ และง่ายต่อการส่งต่อในโลกออนไลน์ 2) Facebook ด้วยความนิยมอันดับ 1 ส่งผลให้จำนวนผู้ใช้งานมีจำนวนมาก ทำให้การแลกเปลี่ยน แชร์ ส่งต่อข้อมูลข่าวสารต่างๆให้แก่คนรู้จักหรือผู้ติดตามของผู้ใช้บัญชีมีโอกาสมากขึ้น ทำให้นักสื่อสารการตลาดได้ใช้ช่องทางเหล่านี้ในการโฆษณาสินค้าและสร้างการรับรู้ของแบรนด์ได้ง่าย ซึ่งผลการวิจัยในข้อนี้สอดคล้องกับศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550) ได้กล่าวถึง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของผู้บริโภค ที่นักสื่อสารการตลาดสนใจในความสามารถของกลุ่มอ้างอิงที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้บริโภคโดยใช้คุณสมบัติของกลุ่มอ้างอิงในการแจ้งข่าวสารหรือทำให้บุคคลรับรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือตราสินค้า ทำให้บุคคลมีโอกาสเปรียบเทียบความคิดของเขากับทัศนคติและพฤติกรรมของกลุ่ม อีกทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของนิภา นิรุตติกุล (2562) ที่กล่าวว่า ความเชื่อความศรัทธาของคนไทยมีมาตั้งแต่ลัทธิเต๋า โดยเฉพาะกับกลุ่มวัยที่ค่อนข้างมีอายุ ที่

ยังชี้ถึงความเชื่อจากบรรพบุรุษ ครอบครัวมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของLantos (2011) ที่แบ่งกลุ่มอ้างอิงกลุ่มสังคมออนไลน์เป็นกลุ่มที่ติดต่อกันแบบไม่เห็นหน้าแต่มีความถี่ในการสื่อสาร ทำให้มีแนวโน้มในการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับผลวิจัยของRachbini (2018) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของทัศนคติ บรรทัดฐานส่วนตัว การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการจัดซื้ออาหารสุขภาพในกรุงเทพมหานคร พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างทัศนคติและความตั้งใจในการซื้อ และรวมถึงบรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการซื้อของผู้บริโภคโดยเฉพาะชาวอินโดนีเซีย

6.3 อิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ ที่มีต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจซื้อสินค้าจากการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ Website และ Facebook อาจเป็นเพราะรูปแบบของสื่อที่มีความหลากหลายทั้งข้อความ รูปภาพ วีดีโอ อินโฟกราฟฟิก สามารถทำให้สินค้ามีความน่าสนใจและดึงดูดมากขึ้น ซึ่งมีผลต่อการกระตุ้นการเปิดรับข้อมูลของผู้บริโภคได้มากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยในข้อนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำเชิงเหตุผล (Theory of Reasoned Action : TRA) ของ Martin Fishbein and Icek Ajzen (1975) ที่เกิดจากทัศนคติ ทั้งความคิด ความเชื่อจนก่อให้เกิดแรงจูงใจกระตุ้นให้เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรม รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของวิลเลียมส์ ลำภาทอง (2561) กล่าวว่าการสื่อสารการตลาดเป็นกระบวนการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ ความสนใจ และการซื้อสินค้ารวมทั้งเข้าใจในกระบวนการตอบสนองของผู้บริโภค อีกทั้งสอดคล้องกับเอคมันันต์ อินทร์ทอง (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจสั่งวัตถุดิบของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่า กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลเชิงบวกทางตรงต่อความไว้วางใจและการตั้งใจซื้อสินค้าหนึ่ง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Block (2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ผลของความเชื่อโซกลางต่อความคาดหวังในการปฏิบัติงาน พบว่าผู้บริโภคชาวไต้หวันมีแนวโน้มจะซื้อสินค้าจากความเชื่อโซกลางเรื่องสิ่งมงคล และมีแนวโน้มที่จะซื้อและยินยอมที่จะจ่ายเงินเพิ่มขึ้นสำหรับสินค้ามงคลที่มีราคาสูง แม้ปริมาณสินค้านั้นจะน้อยกว่าเดิม

7. สรุปผลการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ต่อทัศนคติต่อสินค้าที่มีการใช้การสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธา
- 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ต่อบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของผู้บริโภคคนไทย
- 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคคนไทย ซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาผ่านสื่อออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์จากงานวิจัยครั้งนี้

1) หากนักสื่อสารการตลาดต้องการส่งเสริมด้านทัศนคติ นักสื่อสารการตลาดควรใช้เครื่องมือออนไลน์ 3 เครื่องมือนี้ได้แก่ Facebook Website และ Line Official Account เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าที่มีการใช้การสื่อสารการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธา

2) หากนักสื่อสารการตลาดต้องการส่งเสริมด้านบรรทัดฐานกลุ่มอย่าง นักสื่อสารการตลาดควรใช้เครื่องมือออนไลน์ 2 เครื่องมือนี้ได้แก่ Website และ Facebook เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลต่อบรรทัดฐานกลุ่มอย่างของผู้บริโภค

3) หากนักสื่อสารการตลาดต้องการส่งเสริมความตั้งใจซื้อสินค้าที่มีการสื่อสารทางการตลาดบนฐานความเชื่อความศรัทธาควรใช้เครื่องมือออนไลน์ 2 เครื่องมือนี้ได้แก่ Website และ Facebook เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1) ควรนำเนื้อหาและประเด็น จากงานวิจัยนี้ไปศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของรูปแบบการนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ให้มีความครอบคลุมและชัดเจน เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค เช่น รูปภาพ วีดีโอ อินโฟกราฟฟิก เป็นต้น

2) ควรศึกษาแยกประเด็นเกี่ยวกับความเชื่อความศรัทธาของสินค้า เพื่อเปรียบเทียบว่าประเด็นความเชื่อความศรัทธาด้านใดมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อ และส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กรุงศรี เครดิตการ์ด. (2564). 5 เพจหมอดู แนะนำสำหรับสายมู. Retrieved from <https://www.krungsricard.com/th/content/Fortune-Teller.html>
- ชนิษฐา กลีบยี่สุน. (2561). พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการเข้าถึงข้อมูลด้านคัลยกรรมความงามของผู้บริโภค. (วิทยาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- คณัย จันทร์เจ้าฉาย. (2550). ศรัทธามารเกิดตั้ง...เหนือกว่าแบรนด์ดัง. Retrieved from <https://positioningmag.com/9801>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2563). รวม 5 หมอดูชื่อดังยุคผู้ติดตามพุ่ง ขึ้นแท่นขวัญใจชาวโซเชียล. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/horoscope/belief/1925955>
- นชกฤต วันตะเมล์. (2555). การสื่อสารการตลาด : Marketing communications (พิมพ์ครั้งที่ 2 Ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิภา นิรุตติกุล. (2562). Faith Marketing ความเชื่อ ความศรัทธา (ดวง) กับการทำการตลาด การสื่อสาร. Retrieved from <https://www.brandage.com/article/11607/Marketing-You-Know-Faith-Marketing>
- พิชิต วิจิตรบุญรักษ์. (2554). สื่อสังคมออนไลน์: สื่อแห่งอนาคต. 31(4), 99-103.
- ฤทัยชนก จ้อยบำรุง. (2562). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่ส่งผลให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกใช้บริการสถานที่ Co-working Space กรณีศึกษา Too Fast To Sleep. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพมหานคร.

- วิเชียร เกตุสิงห์. (2543). *คู่มือวิจัยเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- วิไลภรณ์ ส้าเกาทอง. (2561). *กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์และการสร้างมูลค่าเพิ่มของธุรกิจผลิตภัณฑ์เวชสำอาง*. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- เอกอนันต์ อินทร์ทอง. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจสั่งวัตถุดิบของคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. *Siam Academic*, 22(38).
- Block, L. (2009). The effect of superstitious beliefs on performance expectations. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 37.
- Brand Buffet. (2564). *เล่าเรื่อง Marketing 5.0 กับ 5 เทคโนโลยีสำคัญ แคมเปญการตลาด “สายมู” สไตล์ไทยเมื่อไหร่ควรใช้*. Retrieved from <https://www.brandbuffet.in.th/2021>
- Brandage. (2564). *Faith Marketing ความเชื่อ ศรัทธา และการตลาด*. Retrieved from <https://www.brandage.com/article/24741/Faith-Marketing>
- Fill, C. (1999). *Marketing communications : contexts, contents and strategies* (2nd ed.). New York: Prentice Hall Europe.
- Fishbien, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intentions and behaviour : An introduction to theory and research*. Boston, MA: Addison-Wesley.
- KrungrsriPleamPleam. (2563). *วิธีโปรโมตร้านผ่าน Social Media ให้สินค้าดีติดตลาด*. Retrieved from <https://www.krungrsri.com/th/pleam-pleam>
- Kotler, P., & Keller, K., Lane. (2012). *Marketing Management* (14th ed.). London: Pearson.
- Lantos, G. P. (2011). *Consumer behavior in action : Real life applications for marketing manager*. New York: M.E Sharpe.
- Rachbini, W. (2018). The relationship of attitude, subjective norm, perceived behavioral control on Halal food purchasing behavior in Jakarta. *Journal of Business and Management*, 20(2).
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2007). *Consumer behavior* (9th Ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.

ความต้องการในการพัฒนาบุคลากร
ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
Human Resource Development Needs
of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus

ศิริลักษณ์ เดิมกล้า¹ วรภุรี มูลสิน²
วีชราภรณ์ อนุพันธ์³ พระปลัดสุระ ญาณธโร⁴

¹นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
sirilaksana13@gmail.com

²อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
worabhuri@gmail.com
sura2479@hotmail.com

³อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
Jdilaw@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามสำรวจกลุ่มประชากร คือ บุคลากรของมหาวิทยาลัย จำนวน 70 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่า t-test f-test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จำนวน 5 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ จำแนกตามเพศ อายุ พรรษา ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ตำแหน่ง และระยะเวลาเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความต้องการพัฒนาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การพัฒนาบุคลากร บุคลากร มหาวิทยาลัย

Abstract

This research has two objectives: 1) to study the need for personnel development of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. 2) to compare the needs of personnel development of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus.

The researcher proceeded according to the combined research methodology by quantitative research, the research tool was used: a questionnaire to survey the population of 70 university personnel/person. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation, t-test, F-test using One way ANOVA. The qualitative research, including in-depth interview of five persons.

The results of the research were as follows: 1. The need for personnel development of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus, the overall level was at a high level and 2. The results of comparing the need for personnel development of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus classified by sex, age, Buddhist Lent, educational level, income, status, position, and time spent working. It was found that overall each aspect that there are no different development needs.

Keywords : Needs, Personnel Development, University

1. บทนำ

องค์กรได้ผู้ปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ และสามารถพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ จึงนับได้ว่าการพัฒนาบุคลากรก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวบุคลากรเองและต่อองค์กรการพัฒนาศักยภาพบุคลากรมีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ให้สมรรถนะของบุคลากรเพิ่มขึ้นเพื่อสามารถปฏิบัติงานขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการช่วยให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานควบคู่กันไปด้วยวิธีการให้ความรู้ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ สร้างแรงจูงใจและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติออกมาใช้ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรในองค์กรมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน และมีประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้น (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2543)

ปัจจุบันการบริหารงานในยุคปัจจุบันภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์นั้น ดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ซึ่งอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์โดยมีเป้าหมายให้คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น ในวัยแรงงานให้มีความรู้และทักษะเป็นไปตามความต้องการของตลาดงานและมีทักษะทางการเงินเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ในแนวทางการพัฒนา มีการ

พัฒนาศักยภาพคนให้มึทักษะความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า (ราชกิจจานุเบกษา, 2559)

ปัจจัยที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในงานทุกประเภทของทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนไม่ใช่เงิน ไม่ใช่เครื่องจักร เครื่องมือ หรือเทคโนโลยี แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ คนซึ่งหมายถึง ผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดจะต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ ดังนั้น เมื่ออยู่ในภาวะของการปรับเปลี่ยนการพัฒนาคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นเรื่งจำเป็นอย่างยิ่ง หากองค์กรใดที่มีบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานนั้น ๆ ก็จะบรรลุเป้าหมายในการทำงาน รวมทั้งองค์กรก็จะประสบผลสำเร็จ การพัฒนาบุคลากรถือเป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดความก้าวหน้าในตนเองและองค์กร องค์กรหรือหน่วยงาน จะสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้ การพัฒนาบุคลากรมีวัตถุประสงค์หลัก ๆ 2 ประการคือ 1) วัตถุประสงค์ขององค์กรคือ ความมุ่งหมายของส่วนรวมในการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 2) วัตถุประสงค์ส่วนบุคคลคือ ความมุ่งหมายส่วนบุคคลในการพัฒนาฝีมือ บุคลิกภาพ ฝึกฝนการตัดสินใจ เรียนรู้งานเพื่อลดความเสี่ยงในการทำงาน ปรับปรุงสภาพการทำงานให้ดีขึ้นและเพื่อความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง (Kenneth and Gary, 1991)

บุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีภารกิจอันสำคัญไม่น้อยไปกว่ามหาวิทยาลัยอื่น จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ บุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจในการทำงาน มีความรู้สึกดีในการทำงาน ให้กับองค์กร รู้สึกดีต่อเป้าหมายขององค์กร ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้สึกดีต่อองค์กร หรือหน่วยงานสูงจะสามารถปฏิบัติงานได้ดีและประสบผลสำเร็จ ในการศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ปฏิบัติงานโดยทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจให้กับองค์กรได้อย่างเต็มที่ (กมลวรรณ บันขาว, 2561)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของบุคลากรและมีความสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ซึ่งผู้วิจัยใช้สูตรของทาร์ ยามาเน ใน การคำนวณหากลุ่มประชากรตัวอย่าง ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้น จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ พรรษา ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ตำแหน่ง และระยะเวลาเวลาในการปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับ แบ่งเป็น 4 ด้านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ 1) ด้านพัฒนาบุคลากร 2) ด้านการฝึกอบรม 3) ด้านทักษะ และ 4) ด้านความรู้ โดยแต่ละตัวเลือกรจะมีมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีน้ำหนักของคะแนนตามระดับคุณลักษณะที่พึงพอใจ ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น อย่างอิสระเกี่ยวกับ “ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์” ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินงานคือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ 1) นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม (Editing) ทุกฉบับ 2) ตรวจสอบให้คะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถามแต่ละชุดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) เตรียมลงรหัสข้อมูลจากแบบสอบถามทุกชุด ตามคู่มือการลงรหัส หลังจากนั้นจะมีการตรวจสอบเพื่อความถูกต้อง และ 4) ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ คือ 1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเรียบเรียงเป็นข้อความ 2) นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะ ประเด็นที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) และ 4) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 2) ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test)

และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 0.05

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 70 รูป/คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 38 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 31 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 จำนวน พรรษา 20 พรรษา ขึ้นไป จำนวน 13 รูป คิดเป็นร้อยละ 18.60 ไม่ไช่บรรพชิต จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 67.1 สำเร็จการระดับปริญญาโท จำนวน 33 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมาคือ ระดับปริญญาเอก จำนวน 16 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 มีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 15,000 บาท จำนวน 20 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 รองลงมาคือ รายได้ 35,001 บาทขึ้นไป จำนวน 18 รูป/คน สถานภาพกฤหัสถ์ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 มีตำแหน่งบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 34 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 48.6 รองลงมาคือ บุคลากรสายปฏิบัติการ จำนวน 24 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5-15 ปี จำนวน 30 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 17 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 24.3

2. ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาใน แต่ละด้าน พบว่า การพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมาคือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.55$) ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 3.43$) และด้านการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.34$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ จำแนกตามเพศ อายุ พรรษา ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความต้องการพัฒนาไม่แตกต่างกัน

5. อภิปรายผล

จากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยภาพรวม

จากการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ พบว่า ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุญส่ง ลีละชาติ (2559) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรสายสนับสนุนของคณะแพทยศาสตร์มีความต้องการในการพัฒนาบุคลากรทุก ๆ ด้านและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.2 การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยภาพรวมรายด้าน

1) ด้านการพัฒนาบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ กัมปนาท สุ่มมาตย์ (2557) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากร ของโรงเรียนขยายโอกาสวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) ด้านการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ พบว่า ด้านการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานที่ตนรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ บุญส่ง สีสระชาติ (2559) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรสายสนับสนุนของคณะแพทยศาสตร์มีความต้องการในการพัฒนาบุคลากรทุก ๆ ด้านฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

3) ด้านทักษะ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ พบว่า ด้านทักษะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้รับการพัฒนาด้านทักษะในการปฏิบัติงานมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น สอดคล้องกับ ธนาภรณ์ บุญทอง (2557) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพในการทำงานของบุคลากร : กรณีศึกษา กองสถานที่ ยานพาหนะ และรักษาความปลอดภัย สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พบว่า การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรกองสถานที่ ยานพาหนะ และรักษาความปลอดภัย ด้านทักษะโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4) ด้านความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ พบว่า ด้านความรู้อยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนทักษะด้านความรู้ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ พชรินทร์ คณิตขจรกุล (2560) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานทหารพัฒนา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0” พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของงาน พร้อมมุ่งมั่นปฏิบัติราชการให้เกิดผลสำเร็จอย่างดีที่สุด โดยพยายามพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก

5.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยภาพรวมรายด้าน

ผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ จำแนกตามเพศ อายุ พรรษา ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ตำแหน่ง และระยะเวลาเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความต้องการพัฒนาไม่แตกต่างกัน เนื่องจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ทุกคนต่างมีความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อนำความรู้ความสามารถที่ได้มาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับ ปุณยวีร์ สุทธิกิจอนุรักษ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ของฝ่ายบริหารทั่วไป สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี พบว่า ความต้องการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการที่มีความแตกต่างกันจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส เงินเดือน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ข้าราชการที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส

เงินเดือน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาบุคลากรไม่แตกต่างกัน

6. บทสรุป

ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ สรุปตามผลการวิจัยมี 4 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 2) ด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานที่ตนรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านทักษะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้รับการพัฒนา และ 4) ด้านทักษะในการปฏิบัติงานมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น และด้านความรู้ที่อยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนทักษะด้านความรู้ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนผลการเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ จำแนกตามเพศ อายุ พรรษา ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ ตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน มีความต้องการพัฒนาไม่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ 1) ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมความรู้และเพิ่มทักษะในการทำงาน และ 2) เสนอให้มีการจัดทำแผนการอบรมเชิงวิชาการเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองเป็นผู้เชี่ยวชาญในสายวิชาการและสายปฏิบัติการ

7.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ 1) ผู้บริหาร และบุคลากรในองค์กรควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาบุคลากรขององค์กร 2) จัดงบประมาณให้แก่บุคลากรที่มีการพัฒนาตนเองและมีผลงานทางวิชาการหรือผลงานทางวิชาชีพเป็นคำตอบแทนเพื่อเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงาน และ 3) ในด้านการพัฒนาความรู้ ทักษะ ทางผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คือ 1) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ 2) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ และ 3) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

8. เอกสารอ้างอิง

กัมปนาท สุ่มมาตย์. (2557). *การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนสระยายโสมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

- ธนภรณ์ บุญทอง (2561). การพัฒนาศักยภาพในการทำงานของบุคลากร : กรณีศึกษา กองสถานที่
ยานพาหนะ และรักษาความปลอดภัย สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. การค้นคว้าอิสระรัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
บุญส่ง ลีละชาติ. (2559). ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง), บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2543). การบริหารทรัพยากรมนุษย์แนวทางใหม่. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริม
เทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- บุญยวีร์ สุทธิกิจอนุรักษ. (2550). ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในหน้าที่
ของฝ่ายบริหารทั่วไป สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)” ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 133
ตอนที่ 115 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2559.
- พัชรินทร์ คณิตขจรานุกร. (2560). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานทหารพัฒนา หน่วยบัญชาการ
ทหาร พัฒนากองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่ยุค ไทยแลนด์ 4.0. การ
ค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะสำหรับนักบริหาร), บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Wexley, Kenneth N. and Latham, Gary P. (1991). *Developing and Training Human Resources
in Organizations*. (4th ed). New York: McGraw-Hill.

การนำเสนอของพรรคการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง Presentation of Political Parties that Affect the Decision to Choose a Political Party

อติโชค พุทธิพิชญ์¹ วรภุรี มูลสิน²
อณัญญา อินพุ่ม³ พระครูปริยัติปัญญาโสภณ⁴

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
atichok8829@gmail.com

^{2,4}อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
worabhuri@gmail.com

³อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
toananya@hotmail.com
Chai.burana7970@gmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ และถือเป็นรูปแบบการปกครองเดียวที่ยินยอมให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจได้อย่างแท้จริง ซึ่งการแสดงออกถึงความเห็นประชาธิปไตยในทางอุดมคติได้ดีที่สุดคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองโดยตรง พรรคการเมืองนั้นถือได้ว่ามีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากว่าพรรคการเมือง คือสถาบันหลักที่ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน โดยที่พรรคการเมืองจะนำเอาปัญหาหรือความต้องการของประชาชนมาแปลงเป็นนโยบายของพรรค เพื่อนำนโยบายเหล่านั้นไปปฏิบัติเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร การนำเสนอเป็นการสื่อสารทั้งทางตรงและทางอ้อมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จากความสามารถในการเข้าถึงกลุ่มคนส่วนใหญ่กว่ากลุ่มผู้สนับสนุนและนักเคลื่อนไหวของพรรคซึ่งเป็นกลุ่มขนาดเล็กกว่า หากมีการนำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์ซึ่งถือว่ามีค่าน่าเชื่อถือ และเป็นทางการกว่าข่าวที่นำเสนอผ่านทางที่ไม่เป็นทางการ การจัดเวทีปราศรัยพบปะประชาชนเสนอนโยบาย อีกทั้งยังเป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้นำพรรคและตัวแทนพรรคกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และกลุ่มการเมืองอื่นๆ การนำเสนอที่ดีมีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเลือกพรรคได้

คำสำคัญ : พรรคการเมือง การนำเสนอ การตัดสินใจ

Abstract

Thailand has a democratic system of government where the people have the supreme power to govern the country and is the only form of government that allows the people to be the real owner of the power which represents the ideal of democracy. The best

way is to allow all people to participate in direct self-government. Political parties play a vital role and importance in democratic governance because political parties are the main institutions that act as a link. Between the government sector and the people's sector, where political parties will take problems or people's needs and convert them into party policies to implement those policies when elected to act in the legislative or executive branch. direct and indirect It is especially important from its ability to reach the majority than the party's supporters and activists, which are smaller groups if news is presented through newspapers. It is considered more credible and official than news presented through informal channels. Organizing a public meeting for policy proposals is also a link between party leaders and party representatives and the people. Electorate and other political groups good influence on the decision to vote for the party.

Keywords : Political Party, Presentation, Decision

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ และถือเป็นรูปแบบการปกครองเดียวที่ยินยอมให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจได้อย่างแท้จริง ซึ่งการแสดงออกถึงความเป็นประชาธิปไตยในทางอุดมคติได้ดีที่สุดคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองโดยตรง กล่าวคือให้ประชาชนมีฐานะเป็นทั้งผู้ปกครองและผู้อยู่ภายใต้การปกครองในขณะเดียวกัน อันถือเป็นรูปแบบของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (Direct Democracy) ซึ่งอาจพบได้ในสมัยนครรัฐของกรีกโบราณ และในรัฐเล็ก ๆ ของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น และแม้จะเป็นที่ยอมรับกันว่า ระบอบประชาธิปไตยโดยตรงเป็นระบอบการปกครองที่ดีที่สุดเนื่องจากการปกครองที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนทุกคนอย่างแท้จริง แต่ด้วยเหตุที่รัฐสมัยใหม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงและมีความซับซ้อนมากขึ้นจึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้อย่างยากที่ประชาชนจะใช้อำนาจอธิปไตยที่ตนมีอยู่ได้โดยตรงอย่างเต็มด้วยข้อจำกัดและเหตุผลดังกล่าวนี้เองทำให้ระบอบประชาธิปไตยโดยผู้แทน (Representative Democracy) เข้ามามีบทบาทสำคัญแทนที่ระบอบประชาธิปไตยทางตรงซึ่งมีอาจเกิดขึ้นได้จริงในสังคมปัจจุบัน (สิรินาถ วิสุทธิวัชรกุล, 2553: 50-51) พรรคการเมืองจึงจำเป็นต้องขาดเสียมิได้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย คำกล่าวนี้คงไม่ ผิดนักเมื่อได้พิจารณาถึงความสำคัญของการมีพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยด้วยเหตุผลที่ว่า ระบอบประชาธิปไตยนั้นถือเป็นระบอบที่มีการปกครองเป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อ ประชาชน การรวบรวมเจตจำนงของประชาชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยการจัดตั้งพรรคการเมือง จึงมีความสำคัญยิ่ง ในอันที่จะก่อให้เกิดการกระทำในทางการเมืองขึ้นได้ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 45 ได้บัญญัติรับรองให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกัน จัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, 2560) โดยรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยผู้แทนนั้นเป็นรูปแบบของการปกครองที่มี

พื้นฐานทางความคิดว่าอำนาจทางการเมืองหรืออำนาจ ปกครองมาจากประชาชนหรือตามที่ทฤษฎี รัฐธรรมนูญเรียกว่า“อำนาจอธิปไตยมาจากประชาชน” และยอมรับว่าประชาชนมิได้เป็นผู้ใช้อำนาจด้วยตนเอง แต่ได้มอบอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดของประชาชนให้กับบุคคลกลุ่มหนึ่งในฐานะองค์กรของรัฐเป็นผู้ใช้อำนาจแทนซึ่งบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรของรัฐเหล่านี้จะอยู่ในฐานะเป็นผู้แทน (Representative) ของประชาชนทั้งหมด ด้านการนำเสนอมีปัจจัยการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ได้แก่ นวัตกรรมด้านคอมพิวเตอร์ การจัดทำฐาน ข้อมูลสมาชิกและกลุ่มเป้าหมาย มีการประมวลผลข้อมูลในเชิงการวิจัยและการติดต่อสื่อสารกับผู้ลงคะแนนเสียง ซึ่งในปัจจุบันนั้นนอกจากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตแล้วยังกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีด้านโทรทัศนยังได้มีการพัฒนาไปมาก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเคเบิลทีวีและรายการโทรทัศน์แบบเน้นปฏิสัมพันธ์กับผู้ชม ซึ่งมีผลต่อการรณรงค์ทางการเมืองยุคใหม่เป็นอย่างมาก ในขณะที่การสื่อสารโดยตรงด้วยจดหมายยังเป็นการมุ่งเน้นที่จะสร้างสัมพันธ์ระยะยาวกับผู้สมัคร (นันทนา นันทโรภาส, 2549: 32-33) การใช้สิทธิโดยมีแรงจูงใจ (Motivating Effect) เป็นพฤติกรรมที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับแรงกระตุ้นจากการนำเสนอข้อมูลของผลสำรวจที่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนนั้นมีคะแนนนิยมใกล้เคียงกับคู่แข่ง จึงเป็นผลให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะยิ่งให้ความสำคัญ และออกไปใช้สิทธิเพื่อลงคะแนนให้กับผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นๆที่ได้รับชัยชนะ (สิริพรรณ นกสวน, 2551: 115)

2. ความหมายของพรรคการเมือง

พรรคการเมือง หมายความว่า กลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกันมารวมตัวกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจบริหารและนิติบัญญัติ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2560: 3) พรรคการเมือง มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินจากคำว่า พาร์ติเอส (PARTIS) ที่แปลว่าส่วนจึงหมายถึงการที่ประชาชนแบ่งออกเป็นส่วนตัวหรือกลุ่มต่างๆ อาจเป็นไปได้ทั้งในเชิงของความคิดเห็นหรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียทางการเมืองจึงนิยามได้ว่าพรรคในความหมายทางการเมืองนั้นหมายถึงกลุ่มองค์กรของประชาชนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่ออำนาจทางการเมืองซึ่งในการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ของแนวคิดนี้ค่อนข้างมีความสลับซับซ้อนทั้งนี้คำว่าพรรคไม่มีความหมายอย่างที่เรารู้ในขณะนี้โดยต้นกำเนิดพรรคการเมืองนั้นถูกกล่าวถึงว่าเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อนำเสนอถึงความต้องการของกลุ่มตนเองรวมทั้งดำรงอยู่และดำเนินงานเพื่อก้าวสู่อำนาจที่ทำลายความเป็นเอกภาพของผลประโยชน์และความคิดเห็นในสังคม จากออบสัน และ ลิบแมน (G.A. Jacobson & M.H. Libman) ให้คำนิยามว่า พรรคการเมือง คือการจัดรวมกันเป็นสมาคมหรือองค์กรของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยมีเป้าหมายที่จะควบคุมบุคคลและนโยบายของรัฐบาล (วิทยา นภาศิริกุลกิจ, สุรพล ราชภัณฑารักษ์, 2544: 3) พรรคการเมืองเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นที่คล้ายถึงกันในลัทธิการเมืองเศรษฐกิจสังคมและกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ และต้องการนำเอาความคิดเห็นเหล่านั้นไปเป็นหลักการบริหารประเทศด้วยการส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งโดยมุ่งหวังที่จะเป็นรัฐบาลหรือถ้าไม่ได้เป็นรัฐบาลก็เพื่อที่จะได้มีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาลโดยทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้าน (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2544: 47)

3. ความสำคัญพรรคการเมือง

ความสำคัญคือ พรรคการเมือง เป็นแรงขับเคลื่อนให้แก่อุทิศตนการทางการเมืองต่างๆ นอกจากนี้ยังเป็นตัวเชื่อมให้ประชาชนที่อยู่ต่างภูมิภาค แต่มีอุดมการณ์เดียวกันมารวมตัวกันได้ ความพิเศษอีกอย่างคือยังใช้พรรคการเมืองเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆในสังคมได้ด้วยเช่น กลุ่มแรงงาน, กลุ่มเกษตรกรต่างๆ เป็นต้น เพราะฉะนั้น ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย พรรคการเมือง จึงเป็นเรื่องจำเป็น และมีความสำคัญมาก ถ้าไม่มีพรรคการเมือง ประชาชนก็จะไม่มั่นใจว่า บุคคลที่ตนเลือกไปทำหน้าที่แทนตัวเองนั้น จะสามารถดำเนินงานบริหารนโยบายได้บรรลุผลหรือเปล่า แต่ถ้าเป็นพรรคการเมืองประชาชนจะมีความมั่นใจ เพราะได้เลือกคนที่ตรงใจและมีพรรคการเมืองอันมีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง (ความสำคัญของพรรคการเมืองที่ดำเนินความก้าวหน้าให้กับประเทศ, 2561: 1)

4. หน้าที่ของพรรคการเมือง

แม้หน้าที่ของพรรคการเมืองจะมีอยู่หลายประการ แต่อาจแยกหน้าที่หลักของพรรคการเมืองออกเป็นสองประการใหญ่ๆ หน้าที่อื่น ๆ นั้นเพียงแต่แยกย่อยออกจากหน้าที่หลักทั้งสองประการนี้เท่านั้น หน้าที่ของพรรคการเมือง คือ (เข้มทอง ต้นสกุลรุ่งเรือง, 2551: 1)

1. พรรคการเมืองเป็นตัวกลางเชื่อมความต้องการและบทบาทของประชาชนกับรัฐบาลลำพังประชาชนแต่ละคนนั้นย่อมไม่มีอิทธิพลต่อรัฐบาล หากแต่ถ้าประชาชนที่มีความเห็นตรงกันมารวมตัวกันเข้า ทำความคิดเห็นของตนให้เป็นปึกแผ่นเป็นนโยบายของพรรคการเมืองเพื่อเสนอต่อประชาชนคนอื่นๆพิจารณา เลือกลงพรรคของตน ความต้องการของประชาชนจึงจะมีน้ำหนักขึ้น พรรคการเมืองจะเป็นผู้รวบรวม คัดเลือก และส่งผ่านประเด็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ของประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆที่เป็นฐานเสียงของตน เข้าสู่การพิจารณาของรัฐ และผลักดันให้รัฐบาลนำความต้องการดังกล่าวไปปฏิบัติ ทำให้รัฐบาลมีโอกาสได้สื่อสารกับประชาชนผ่านตัวกลาง

นอกจากนี้ ในแง่ตัวกลางเชื่อมบทบาทของประชาชนกับรัฐบาล พรรคการเมืองยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมือง โดยคัดเลือกผู้มีความสามารถมาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อชิงชัยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือรัฐบาลแทนประชาชนส่วนใหญ่ โดยในหน้าที่นี้ พรรคการเมืองต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ด้านการเมืองการปกครองประเทศด้วย

2. พรรคการเมืองเป็นผู้ใช้อำนาจทางการเมือง หากพรรคการเมืองสามารถชนะการเลือกตั้งได้เสียงข้างมากในรัฐสภา และจัดตั้งรัฐบาล พรรคการเมืองย่อมเป็นผู้กำหนดกฎหมายตามความประสงค์ของประชาชน และนำกฎหมายนั้นไปบังคับใช้ พรรคการเมืองกลายเป็นผู้นำความต้องการของประชาชนมาปฏิบัติให้เกิดผลด้วยตนเอง นอกจากนี้ การใช้อำนาจพรรคการเมืองยังหมายรวมถึงการที่พรรคการเมืองเป็นฝ่ายค้านที่คอยตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายรัฐบาล โดยการตั้งกระทู้ถาม พิจารณากลับกรอกร่างพระราชบัญญัติ รวมทั้งการเสนอญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลคุณค่าของพรรคการเมืองต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

แม้แต่ในการปกครองระบอบที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ก็ยังสามารถมีพรรคการเมืองได้ อาทิ พรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศที่มีการปกครองระบอบสังคมนิยม แต่พรรคการเมืองเหล่านั้นไม่สามารถทำหน้าที่พรรคการเมืองได้ เพราะมิได้เป็นตัวกลางเสนอความต้องการของประชาชนให้แก่รัฐบาล ตลอดจนมิได้เปิดโอกาสให้

ประชาชนที่สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองแต่อย่างใด ในส่วนการใช้อำนาจรัฐ พรรคการเมืองเหล่านั้น มิได้ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้แก่ประชาชนดังเช่นที่พรรคการเมืองควรทำ

5. การนำเสนอ (Presentation)

ความหมาย

การนำเสนอ (Presentation) เป็นวิธีการหรือเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร (Communication) ด้วยการถ่ายทอด (Delivery) ข้อมูล แผนงาน โครงการ ข้อเสนอ ฯลฯ จากผู้นำเสนอผลงาน กับผู้พิจารณา ผลงานหรือจากผู้นำเสนอ ไปสู่บุคคล กลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ให้บุคคลกลุ่มเป้าหมายหรือผู้รับสาร เห็นด้วย คล้อยตาม สนับสนุน อนุมัติ ให้ดำเนินการ (เทพ สงวนกิตติพันธุ์, ม.ป.ป.)

ปัจจัยการนำเสนอของพรรคการเมือง

นอกจากกลยุทธ์หรือวิธีการต่าง ๆ จะเป็นหัวใจสำคัญในการรณรงค์ให้เกิดประสิทธิผลแล้ว ยังกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อมอื่นๆอย่างมีผลต่อการเลือกตั้ง อาทิ (นันทนา นันทวโรภาส, 2549: 32-33)

1. ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีได้แก่นวัตกรรมด้านคอมพิวเตอร์จัดทำฐานข้อมูล สมาชิกและกลุ่มเป้าหมายมีการประมวลผลข้อมูลในเชิงการวิจัยและการติดต่อสื่อสารกับผู้ลงคะแนนเสียงซึ่งในปัจจุบันนั้นนอกจากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตแล้วยังกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีด้านโทรศัพท์เคลื่อนที่พัฒนาไปมากโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเคเบิลทีวีและรายการโทรทัศน์แบบเน้นปฏิสัมพันธ์กับผู้ชมซึ่งมีผลต่อการรณรงค์ทางการเมืองยุคใหม่เป็นอย่างมากในขณะที่ การสื่อสารโดยตรงด้านจดหมายยังเป็นการมุ่งเน้นที่จะสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับผู้สมัคร

2. ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างทางการเมืองได้แก่การเปลี่ยนแปลงกฎหมายการเลือกตั้ง ในแง่มุมต่างๆอาทิการกำหนดงบประมาณการหาเสียงกฎหมายห้ามกระทำการจูงใจให้เลือกตั้งด้วยอำิสสินจ้างข้อกำหนดในการใช้สื่อโทรทัศน์วิทยุในการหาเสียงและกฎหมายการบริจาคเงินให้แก่พรรคการเมือง เป็นต้น

3. ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงตัวแทนแห่งอำนาจเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแสดงทางการเมือง กลุ่มที่มีบทบาทในกระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้เกิดพรรคการเมือง ผู้สมัคร คณะที่ปรึกษามีหน้าที่ทำการสำรวจหรือติดต่อกับกลุ่มผลประโยชน์และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยกลุ่มเหล่านี้มีบทบาทเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในการเลือกตั้งและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางอำนาจที่สำคัญทางการเมือง

ด้านอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อสถาบันและผู้นำทางการเมืองนั้นกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนได้มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการสื่อสารทางการเมืองหลายประการดังข้อสังเกตของบิลโจนส์ (Bill Jones) ที่มีอิทธิพลของสื่อมวลชนในอังกฤษ ดังนี้ (ม.ร.ว.พฤษวิธาน ชุมพล, 2544: 203-204)

1. การกลับตัวของนักการเมืองด้วยการสื่อสารสมัยใหม่ส่งผลให้นักการเมืองต้องเปลี่ยนลักษณะการสื่อสารจากการเป็นนักปราศรัยในที่ประชุมซึ่งมีความเป็นทางการมาสู่การเป็นผู้สื่อความที่ตรงประเด็น มีสีสันและไม่เป็นทางการเมื่อปรากฏในสื่อโทรทัศน์อีกทั้งยังต้องสร้างบุคลิกที่เหมาะสมต่อการออกอากาศ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการเลือกผู้นำพรรค

2. การจัดองค์กรพรรคการเมืองในระดับท้องถิ่นมีความสำคัญลดลง เนื่องจากสื่อโทรทัศน์สามารถสื่อถึงประชาชนได้ง่ายและมีประสิทธิภาพที่พรรคการเมืองต้องนำเสนอหรือสื่อสารกับประชาชนจึงมีลักษณะรวมศูนย์ที่ส่วนกลางมากขึ้นและยังมิได้ช่วยให้สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาเครือข่าย

สาขาพรรคที่ครอบคลุมทั่วประเทศเช่นภาพสังคมประชาธิปไตย แต่เมื่อความสนใจของสื่อมวลชนลดลงก็ย่อมส่งผลเสียต่อพรรคการเมืองได้เช่นกัน

3. สภาผู้แทนราษฎรลดบทบาทด้านการให้ข้อมูลข่าวสารและการให้การศึกษาเนื่องจากในปัจจุบันรัฐบาลและรัฐมนตรีมักนิยมประกาศนโยบายหรือชี้แจงประเด็นปัญหาต่างๆ ผ่านสื่อมวลชนมากกว่าการหวังผลด้านคะแนนนิยม จากการชี้แจงผ่านที่ประชุมรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร แต่ในขณะเดียวกันรูปแบบของการถ่ายทอดสดการประชุมโดยเฉพาะสภาผู้แทนราษฎรซึ่งในอังกฤษเริ่มจัดให้มีการถ่ายทอดตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. 1989 เป็นต้นมานั้น ส่งผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ใช้สื่อมวลชนเป็นช่องทางในการแสดงบทบาทของตนรวมทั้งยังใช้เป็นพื้นที่ในการแสดงให้ประชาชนเห็นและตรวจสอบการทำงานของสภาผู้แทนราษฎรได้ แม้ว่าจะมีข้อถกเถียงถึงผลที่อาจจะเกิดขึ้นต่อวิธีการประชุมก็ตาม

4. การเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการสื่อสาร ตัวอย่างในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 รัฐบาลพรรคอนุรักษนิยมของอังกฤษได้ใช้สื่อมวลชนเป็นช่องทางหลักในการสื่อสารด้านนโยบายให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีด้วยการเพิ่มงบประมาณในการโฆษณาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจรวมไปถึงการประชาสัมพันธ์เรื่องอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อพรรครัฐบาลโดยอาศัยช่องว่างทางกฎหมายหรือระเบียบอื่นๆ ในการสอดแทรกค่านิยมทางการเมืองและชนชั้นนโยบายของพรรค นอกจากนี้แล้วในหลายประเทศยังมีการใช้สื่อเพื่อทำลายฝ่ายตรงกันข้าม เช่น การโฆษณาทางลบ หมายถึงการโฆษณาที่พยายามโน้มน้าวให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งด้วยวิธีการสร้างภาพลบของผู้สมัครคู่แข่ง อาจเป็นการโจมตีบุคลิกลักษณะของผู้สมัครรายนั้นหรือทำที่ที่ผ่านมาของผู้สมัครในเรื่องต่างๆ (ดำรงศักดิ์ ยอดทองดี, 2545: 21)

6. การตัดสินใจ (Decision)

ความหมาย

นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันดังนี้

บาร์นาร์ด (Barnard) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจว่าเป็นเทคนิควิธีที่ลดทางเลือกลงมาเหลือเพียงทางเลือกเดียว ไชมอน (Simon) ได้ให้ความหมายว่า การตัดสินใจ เป็นกระบวนการของการหาโอกาสที่จะตัดสินใจ การหาทางเลือกที่พอเป็นไปได้ และทางเลือกจากงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ มูดี (Moody) ได้ให้ความหมายว่า การตัดสินใจเป็นการกระทำที่ต้องทำเมื่อไม่มีเวลาที่จะหาข้อเท็จจริงอีกต่อไป ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ เมื่อใดถึงจะตัดสินใจว่าควรหยุดหาข้อเท็จจริง แนวทางแก้ไขจะเปลี่ยนแปลงไปตามปัญหาที่ต้องการแก้ไข ซึ่งการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายและการใช้เวลา กิบสันและอีวาน เซวิช (Gibson and Ivancevich) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการสำคัญขององค์การที่ผู้บริหารจะต้องกระทำอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสาร (information) ซึ่ง ได้รับมาจากโครงสร้างองค์การ พฤติกรรมบุคคล และกลุ่มในองค์การ โจนส์ (Jones) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจขององค์การว่าเป็นกระบวนการ ที่จะแก้ไขปัญหาขององค์การ โดยการค้นหาทางเลือกและเลือกทางเลือกหรือแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การที่ได้กำหนดไว้

ความสำคัญของการตัดสินใจ (Decision)

ทฤษฎีการบริหารองค์การในยุคหนึ่งได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร (Management Process) อันได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวกและการควบคุม

ต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดไปว่า แม้ว่าจะทำหน้าที่ดังกล่าวได้ดีเพียงใดก็ตามแต่ถ้าขาดการตัดสินใจที่ดีพอแล้วยากที่จะทำให้การบริหารองค์การสู่ความสำเร็จได้ การตัดสินใจจึงมีความสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การตัดสินใจเป็นเครื่องวัดความแตกต่างระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน ผู้ที่เป็นผู้บริหารในระดับต่าง ๆ จะต้องแสดงความรู้ ความสามารถในการตัดสินใจที่ดีกว่าผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องมีเหตุผล มีหลักการ มีเจตคติและวิจยารณญาณที่ดีกว่า ความสามารถในการตัดสินใจคือมูลค่าเพิ่มที่ผู้บริหารต้องทำให้เห็นว่า นี่คือการแตกต่างที่สมแล้วกับค่าจ้างเงินเดือนในตำแหน่งผู้บริหาร

2. การตัดสินใจเป็นมรรควิธีนำไปสู่เป้าหมายองค์การ ผู้บริหารควรตระหนักเสมอว่า การตัดสินใจมิใช่เป็นเป้าหมายในตัวของมันเอง แต่เป็นมรรควิธี แนวทาง วิธีการและเครื่องมือที่จะทำให้การบริหารองค์การประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายองค์การให้ชัดเจนก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเริ่มต้น การหาวิธีการและแนวทางปฏิบัติที่หลากหลายก็เป็นขั้นตอนที่กระทำตามมา และนี่คือการตัดสินใจนั่นเอง การกำหนดแนวทางวิธีการที่ดี ที่หลากหลายและสร้างสรรค์จะนำไปให้องค์การสู่ความสำเร็จได้

3. การตัดสินใจเป็นเสมือนสมองขององค์การ การตัดสินใจที่ดีก็เหมือนกับคนเรามีสมอง และระบบประสาทที่ดีก็จะทำให้ตัวเราประสบผลสำเร็จในชีวิตการทำงาน ชีวิตส่วนตัวและชีวิตทางสังคมได้ ในขณะเดียวกัน ถ้าเป็นการตัดสินใจขององค์การที่ดีก็จะต้องมีสมอง และระบบประสาทขององค์การที่ดีด้วยจึงจะทำให้้องค์กรมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ ผู้บริหารที่ดีจะต้องกระตือรือร้น ใฝ่หาแนวทางแก้ไขปัญหายุ่ตลอดเวลา จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงสถานการณ์ กำหนดแนวทางใหม่ๆ ยกกระดับมาตรฐานและป้องกันปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานตามแผนที่กำหนดไว้ได้

4. การตัดสินใจเป็นกลยุทธ์การแก้ปัญหาในอนาคต ในทฤษฎีการตัดสินใจทั่วไปมองว่าเป็นการแก้ปัญหาในอดีต ซึ่งได้แก้ปัญหาข้อขัดข้องซึ่งมีสะสมมาตั้งแต่ในอดีต และมีแนวโน้มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้หมดสิ้นและยังมีปัญหาใหม่ ๆ เข้ามาอีกมากมาย โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนกรอบแนวคิด (paradigm) ในการมองปัญหาใหม่ให้มองไปถึงปัญหาในอนาคต ซึ่งได้แก้ปัญหาป้องกัน รู้แล้วว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ก็ควรมีการตัดสินใจล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ปัญหาเชิงพัฒนาที่เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสนใจ เป็นการมองโดยใช้วิสัยทัศน์ (vision) ของผู้บริหารในการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต กำหนดภาพอนาคต (scenario) ไว้พร้อมกำหนดทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาในแต่ละภาพอนาคตนั้นด้วย อาทิ ภาพอนาคตมุ่งเน้น 3 C ได้แก่ ลูกค้า (Customer) การแข่งขัน (Competition) และการเปลี่ยนแปลง (Change) ดังนั้นผู้บริหารเตรียมการที่จะคิดวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในเรื่องดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นกลยุทธ์ในการบริการลูกค้าเหนือความคาดหว้ง กลยุทธ์การแข่งขันสู่ความเป็นเลิศ และกลยุทธ์สู่องค์การอัจฉริยะ เป็นต้น

กระบวนการตัดสินใจ (Process of decision making)

กระบวนการตัดสินใจ (Process of decision making) หมายถึง การกำหนดขั้นตอนของการตัดสินใจตั้งแต่ขั้นตอนแรกไปจนถึงขั้นตอนสุดท้าย การตัดสินใจโดยมีลำดับขั้นของกระบวนการ ดังกล่าว เป็นการตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุผลและมีกฎเกณฑ์ ซึ่งเป็นการตัดสินใจโดยใช้ระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือช่วยในการหาข้อสรุปเพื่อการตัดสินใจ ขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจมีอยู่หลายรูปแบบ แล้วแต่ความคิดเห็นของนักวิชาการ พัลันเกต และแอ็ตเนอร์ (Plunkett and Atner, 1994: 162) ได้เสนอลำดับขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ (กุลขลิต ไซยันทา, 2539: 135-139)

ขั้นที่ 1 การระบุปัญหา (Define the problem) เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะการระบุปัญหาได้ถูกต้องหรือไม่ ย่อมมีผลต่อการดำเนินการในขั้นต่อ ๆ ไปของกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการตัดสินใจด้วย

ขั้นที่ 2 การระบุข้อจำกัดของปัจจัย (Identify limiting factors) เมื่อสามารถระบุปัญหาได้ถูกต้องแล้ว ผู้บริหารควรพิจารณาถึงข้อจำกัดต่าง ๆ ขององค์การ โดยพิจารณาจากทรัพยากรซึ่งเป็นองค์ประกอบของกระบวนการผลิต ได้แก่ กำลังคน เงินทุน เครื่องจักร สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ รวมทั้งเวลาซึ่งมักเป็นปัจจัยจำกัดที่พบอยู่เสมอ ๆ การรู้ถึงข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ จะช่วยให้ผู้บริหารกำหนดขอบเขตในการพัฒนาทางเลือกให้แคบลงได้ ตัวอย่างเช่น ถ้ามีเงื่อนไขว่าต้องส่งสินค้าให้แก่ลูกค้าภายในเวลา 1 เดือน ทางเลือกของการแก้ไขปัญหาค่าไม่เพียงพอที่มีระยะเวลาดำเนินการมากกว่า 1 เดือน ก็ควรถูกตัดทิ้งไป

ขั้นที่ 3 การพัฒนาทางเลือก (Develop potential alternatives) ขั้นตอนต่อไป ผู้บริหารควรทำการพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ ขึ้นมา ซึ่งทางเลือกเหล่านั้นควรเป็นทางเลือกที่มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ ในการแก้ปัญหาให้ลดลงหรือให้ประโยชน์สูงสุด ตัวอย่างเช่น กรณีที่องค์การประสบปัญหาเวลาการผลิตไม่เพียงพอ ผู้บริหารอาจพิจารณาทางเลือกดังนี้ 1) เพิ่มการทำงานกะพิเศษ 2) เพิ่มการทำงานล่วงเวลาโดยใช้ตารางปกติ 3) เพิ่มจำนวนพนักงาน หรือ 4) ไม่ทำอะไรเลย ในการพัฒนาทางเลือกผู้บริหารอาจขอความคิดเห็นจากนักบริหารอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จทั้งภายในและภายนอกขององค์การ ซึ่งอาจใช้วิธีการปรึกษาหารือเป็นรายบุคคล หรือจัดการประชุมกลุ่มย่อยขึ้น ข้อมูลที่ได้รับจากบุคคลเหล่านั้นเมื่อผนวกรวมกับสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์ของตนเองจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาทางเลือกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ทางเลือก (Analyze the alternatives) เมื่อผู้บริหารได้ทำการพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ โดยจะนำเอาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกมาเปรียบเทียบกับกันอย่างรอบคอบ ทางเลือกบางทางเลือกที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดขององค์การก็อาจทำให้เกิดผลต่อเนื่องที่ไม่พึงประสงค์ตามมา เช่น ทางเลือกหนึ่ง ของการเพิ่มผลผลิต ได้แก่การลงทุนติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะช่วยให้แก้ปัญหาได้ แต่อาจมีปัญหาเกี่ยวกับการลดลงของขวัญกำลังใจของพนักงานในระยะต่อมา เป็นต้น

ขั้นที่ 5 การเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (Select the best alternative) เมื่อผู้บริหารได้ทำการวิเคราะห์และประเมินทางเลือกต่าง ๆ แล้ว ผู้บริหารควรเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเดียว ทางเลือกที่ดีที่สุดควรมีผลเสียต่อเนื่องในภายหลังน้อยที่สุด และให้ผลประโยชน์มากที่สุด แต่บางครั้งผู้บริหารอาจตัดสินใจเลือกทางเลือกแบบประนีประนอมโดยพิจารณาองค์ประกอบที่ดีที่สุดของแต่ละทางเลือก

ขั้นที่ 6 การนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ (Implement the decision) เมื่อผู้บริหารได้ทางเลือกที่ดีที่สุดแล้ว ก็ควรมีการนำผลการตัดสินใจนั้นไปปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรกำหนดโปรแกรมของการตัดสินใจ โดยระบุถึงตารางเวลาการดำเนินงาน งบประมาณ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ ควรมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน และจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่จะช่วยให้การตัดสินใจเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้ผู้บริหารควรกำหนดระเบียบวิธี กฎ และนโยบาย ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ชั้นที่ 7 การสร้างระบบควบคุมและประเมินผล (Establish a control and evaluation system)

 ชั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจ ได้แก่ การสร้างระบบการควบคุมและการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้

 ผู้บริหารได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ข้อมูลย้อนกลับจะช่วย

 ให้ผู้บริหารแก้ปัญหาหรือทำการตัดสินใจใหม่ได้โดยได้ผลลัพธ์ของการปฏิบัติที่ดีที่สุด (ปกกรณ์ ปกรรณกรณ์

 ค้าทอง, 2555: 1)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ

นอกจากประโยชน์ของผลการสำรวจที่เป็นโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้ถึงทัศนคติ ความคิดเห็น

 ของประชาชนอื่นๆ แล้ว ยังกล่าวได้ว่า อาจนำไปสู่ผลต่อการตัดสินใจหรือพฤติกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะ

 อย่างยิ่งในการเลือกตั้ง อิทธิพลของผลสำรวจความคิดเห็นที่มีผลต่อพฤติกรรมการเมืองของประชาชนในการ

 เลือกตั้ง จัดได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (พฤทธิฐาน ชุมพล, ม.ร.ว., เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา, 2551: 115)

1. กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง

1.1 เลือกตามกระแส (Bandwagon effects) เป็นพฤติกรรมที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหันไปลงคะแนน

 เสียให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง เพราะได้รับทราบว่ามีผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นเป็นที่นิยมในหมู่

 ประชาชนทั่วไปมากกว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองอื่นๆ

1.2 ปฏิเสธหรือสวนกระแส (Underdog effects) เป็นพฤติกรรมที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจ

 ลงคะแนนเลือกผู้สมัครหรือพรรคการเมืองอื่นๆ ที่ผลการสำรวจจะบ่งชี้ว่ามีความนิยมในหมู่ประชาชนน้อยกว่า

 หรือน่าจะแพ้การเลือกตั้ง ซึ่งในบางครั้งอาจเกิดจากการท้าทายต่อผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ได้รับความนิยม

 มากๆ จึงหันไปลงคะแนนเสียให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม

1.3 การลงคะแนนเสียงเชิงกลยุทธ์ (Strategic voting) เป็นพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงที่

 มักเกิดขึ้นในระบบการเมืองที่มีหลายพรรคการเมืองแข่งขันกัน โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจเลือกผู้สมัครหรือ

 พรรคการเมืองที่มีโอกาสชนะหรือสามารถจัดตั้งเป็นรัฐบาลได้ซึ่งไม่คำนึงว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่

 ลงคะแนนเลือกนั้นจะเป็นผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบมากที่สุดหรือไม่ เช่น หากมีการรายงาน

 ผลการสำรวจว่าผู้สมัครจากพรรคการเมือง A จะชนะการเลือกตั้ง โดยมีผู้สมัครจากพรรคการเมือง B เป็น

 อันดับสอง และทิ้งห่างพรรคการเมือง C เป็นจำนวนมาก หากพรรคการเมือง B และ C เป็นพันธมิตรกัน

 ประชาชนที่สนับสนุนพรรค C อาจตัดสินใจลงคะแนนเลือกผู้สมัครจากพรรค B เพื่อผลักดันให้สามารถชนะ

 ผู้สมัครจากพรรค A ให้ได้ เป็นต้น

ลักษณะเช่นนี้มักเกิดขึ้นในการเลือกตั้งของไทย เนื่องจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งมักเลือก

 ลงคะแนนเสียงให้กับพรรคการเมืองขนาดใหญ่หรือขนาดกลางมากขึ้นเพื่อให้คะแนนเสียงของตนมีความหมาย

 หรือส่งผลสำคัญต่อการเลือกตั้งมากกว่าการลงคะแนนให้กับพรรคการเมืองขนาดเล็ก

2. กลุ่มที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน

2.1 การไม่ไปใช้สิทธิเพราะขาดแรงจูงใจ (Demotivating Effect) เป็นพฤติกรรมที่ผู้มีสิทธิ

 เลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเพราะเชื่อว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ตนชื่นชอบจะชนะการเลือกตั้งอย่างแน่นอน หรือ

 ในทางตรงกันข้ามหากเชื่อว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่จะลงคะแนนให้มันจะแพ้การเลือกตั้งอย่างแน่นอน

 รวมทั้งเห็นว่าคะแนนเสียงของตนไม่มีผลต่อผลการเลือกตั้งแต่อย่างใด จึงตัดสินใจไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2.2 การไปใช้สิทธิโดยมีแรงจูงใจ (Motivating Effect) เป็นพฤติกรรมที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับ

 แรงกระตุ้นจากการนำเสนอข้อมูลของผลสำรวจที่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนนั้นมีคะแนนนิยม

ใกล้เคียงกับคู่แข่ง จึงเป็นผลให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะยิ่งให้ความสำคัญและออกไปใช้สิทธิเพื่อลงคะแนนให้กับผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นๆ ได้รับความชัยชนะ

2.3 การไปใช้สิทธิเพื่อท้าทายผลการสำรวจ (Free-will Effect) เป็นพฤติกรรมที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิเพื่อสะท้อนความคิดเห็นของตน ซึ่งบางครั้งเป็นการท้าทายหรือต้องการพิสูจน์ว่าผลการสำรวจที่เผยแพร่ออกมานั้นไม่ถูกต้อง

7. บทสรุป

พรรคการเมือง หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกันมารวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจบริหารและนิติบัญญัติ พรรคการเมืองที่มีการนำเสนอนโยบายพรรคต่อประชาชนด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์จะช่วยให้ประชาชนได้รับรู้ในนโยบายของพรรคที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง นอกจากนี้พรรคการเมืองยังเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจทางการเมืองได้เสนอตัวรับใช้ประชาชนในพื้นที่ และผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามารวมกิจกรรมทางการเมือง รวมถึงกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะเข้ามาสนับสนุนนโยบายของพรรคการเมืองที่ตรงกับกลุ่มของตน

เอกสารอ้างอิง

กุลชลี ไชยนันตา. (2539). *กระบวนการตัดสินใจ*. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์.

เข้มทอง ต้นสกุลรุ่งเรือง. (2551). *พรรคการเมือง*. ค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2564, จาก

<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>

“ความสำคัญของพรรคการเมืองที่ดำเนินความก้าวหน้าให้กับประเทศ” (2561). ค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2564,

จาก <https://www.iniciativainternacionalista.org/ความสำคัญของพรรคการเมือง-2/>

ดำรงศักดิ์ ยอดทองดี. (2545). *ช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนในบัตรเลือกตั้ง : ศึกษาเจตนารมณ์ของผู้ร่าง*

กฎหมายกับพฤติกรรมการใช้สิทธิของผู้เลือกตั้ง, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครอง),

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทพ สงวนกิตติพันธุ์. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2564, จาก

https://www.stou.ac.th/Offices/rdec/udon/main/Document/socail1_2_56.doc

นันทนา นันทโรภาส. (2549). *ชนะเลือกตั้ง...ด้วยพลังการตลาด*. กรุงเทพฯ: ซอคคิดด้วยคน.

ปกรณ์ ปกรณ์กรณ์ คำทอง. (2555). *แนวคิดการตัดสินใจ*. ค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2564, จาก

<https://www.gotoknow.org/posts/284784>

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2544). *รัฐบาลผสม*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิถีไทย สมาคมรัฐศาสตร์แห่งประเทศไทย.

พฤษิตาน ชุมพล, ม.ว.ว.. (2544). *ประชาธิปไตย แบบรัฐสภาในอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ยุโรปศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560”, *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560, หน้า 1-90.

วิทยา นภาศิริกุลกิจ และสุรพล ราชภัฏนทาร์ักษ์. (2544) *พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2560). *กกต 4.0 : ทุกเสียงมีสิทธิ สุจริตและเที่ยงธรรมนำประชาธิปไตยคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ

สิรินาถ วิสุทธิวัชรกุล. (2553). *ปัญหาการยุบพรรคการเมืองในระบบกฎหมายไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย (กฎหมายมหาชน), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิริพรรณ นกสวน ในพฤทธิสถาน ชุมพล, ม.ร.ว. และ เอก ตั้งทวีพัฒน์ (บรรณาธิการ). (2551). *คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย (Concepts in contemporary political science) เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Plunkett, W.R. and R. F. Attner. (1994). *Introduction to Management*. Belmont: Wadsworth.

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์
Operation of the Community Enterprise
Napho District Folk Handicraft Center Buriram Province

รัชต์พนิดา บุรีโส¹ รัชฎญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ² ประชัน คณะวัน³

¹นักศึกษาลูกศรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

630426070011@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำลูกศรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

thanyarat.ph@bru.ac.th

prachan.kw@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการดำเนินงานและความคิดเห็นของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน(Mixed Method) โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้แก่ คณะกรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งสิ้นจำนวน 30 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน คณะกรรมการและสมาชิก จำนวน 9 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่าได้ 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9440 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์โดยใช้วิธีอุปมาผลจากการวิจัย พบว่า การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ ด้านการผลิต ($\bar{X} = 4.55$) ด้านการตลาด ($\bar{X} = 4.32$)และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ

วิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี ด้านการผลิตมีความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนในเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ ลวดลายให้ทันสมัย และเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ด้านการตลาดกลุ่มสมาชิกต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยหาช่องทางทางการตลาดให้มากขึ้น ด้านงบประมาณต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาแหล่งเงินกู้หรือเงินทุนหมุนเวียนที่มีดอกเบี้ยต่ำให้กลุ่ม

คำสำคัญ : การดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน หัตถกรรมพื้นบ้าน อำเภอนาโพธิ์

Abstract

The objective of this study was to examine the operation and opinions of Local Handicraft Center Community Enterprises, Na Pho district, Buriram province. The data of this mixed method study were collected from a questionnaire and an in-depth interview. The questionnaire data were collected from 30 committee and members of Local Handicraft Center Community Enterprises, Na Pho district, Buriram province while the interview was conducted with 10 interviewees included a chairman of the Community Enterprise committee, and nine members of the committee and members selected by purposive sampling. The questionnaire consisted of three typed: check list, 5-point rating scale with the reliability level of 0.9440 Statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The qualitative data were analyzed by inductive method. The results revealed that: The study on the operation of the Local Handicraft Center Community Enterprises at Na Pho district, Buriram province, overall, was at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects were also at a high level which can be ranked from the highest to the lowest average as production ($\bar{X} = 4.55$), marketing ($\bar{X} = 4.32$), and budget ($\bar{X} = 4.18$), respectively.

The opinions and suggestions from the interview indicated that the Local Handicraft Center Community Enterprise, Na Pho District, has a good management style. For the production, it was suggested that support in product design should be provided to be more modern and have distinctive identity. In terms of marketing, more marketing channels should be supplied. Regarding the budget, a source of loans or working capital with low interest for the group should be allocated.

Keywords : Operation, Community Enterprises, Local Handicrafts, Napho District

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 กล่าวถึงการผูกขาดทางการค้าเป็นอุปสรรคต่อการสร้างโอกาสทางธุรกิจสำหรับรายย่อยธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพัฒนาได้ช้ากว่าธุรกิจขนาดใหญ่ โดยที่วิสาหกิจขนาดย่อม กว่า 2.2 ล้านราย จาก 2.8 ล้านรายอยู่นอกระบบ มีผลิตภัณฑ์ต่ำ เข้าถึงเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารได้น้อยกว่า มีอำนาจต่อรองในเชิงนโยบายน้อยกว่า และเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านภาษีและแหล่งเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมมีข้อจำกัดหลายประการในขณะที่การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนยังก้าวหน้าช้า จึงไม่สามารถ เป็นแหล่งการสร้างงานและรายได้หลักของประชาชนในชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 29)

การส่งเสริมความสามารถวิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยศึกษาศักยภาพ ทางด้านการผลิต การตลาด และการบริหารการเงิน โดยเน้นการขยายกิจการอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามกำลังของตน มีกระบวนการการผลิตที่ประหยัดเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสินค้ามุ่งคุณภาพมาตรฐาน สร้างสินค้าที่มี

เอกลักษณ์ มีการตลาดที่ขยายฐานจากภายในประเทศสู่ต่างประเทศ รัฐบาลได้นำแนวคิดของวิสาหกิจชุมชน เพื่อนำมาแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนในประเทศ โดยทำให้ประชาชนรู้จักนำทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางปัญญา ทุนทางสังคม ที่มีอยู่ ทำให้เกิดประโยชน์ สร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับสินทรัพย์นั้น จึงจะสามารถจัด ปัญหาความยากจน เป็นการสร้างรายได้และอาชีพที่ยั่งยืน ชุมชนสามารถทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม นำมาเป็นปัจจัย สร้างรายได้ให้กับตนเอง และชุมชนได้ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทักษะฝีมือ วิถีชีวิต วัสดุตาม ธรรมชาติ ของชุมชนเป็นสิ่งที่ได้สร้างสม และสืบทอดต่อ ๆ กันมาเป็นสมบัติของคนในชุมชน

ในอดีตพื้นที่อำเภอนาโพธิ์มีปัญหาภัยแล้งอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนในพื้นที่ประสบต่อความ ลำบาก จึงหารายได้รายได้เสริม จากการปลูกหมอนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม โดยมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาจาก รุ่นสู่รุ่น มีการรวมกลุ่ม จากการสนับสนุนจากส่วนราชการ กลุ่มเอกชน จนทำให้อำเภอโพธิ์เป็นที่รู้จักของ บุคคลทั่วไปในเรื่องของการทอผ้าไหม และเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ ในปี พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการ พิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงาน คณะกรรมการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคเพื่อก่อสร้างอาคารศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอโพธิ์ ขึ้น เพื่อเป็นสถานที่พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ผ้าไหมและสถานที่จำหน่ายผ้าไหม (ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอ โพธิ์. 2552 : 7-8)

ในปัจจุบันเนื่องจากการแข่งขันทางการตลาดเป็นจำนวนมาก ทั้งแพ้นักการแต่งกายเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา ทั้งราคาผ้าไหมมีต้นทุนสูง จึงมีการผลิตผ้าทอจากผ้าฝ้ายและค้ายซึ่งมีต้นทุนถูก และได้รับการ พัฒนาด้านสีสันทนลวดลายให้มีความสวยงาม เพิ่มมูลค่าเพื่อแข่งขันทางการตลาด หากไม่มีการพัฒนาและ ส่งเสริมผ้าไหม ในอนาคตอาจมีผลิตภัณฑ์ที่สามารถทดแทน ซึ่งมีราคาถูกกว่าและอาจทำให้ผ้าไหมถูกลบ เลือน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ใหม่ให้สามารถแข่งขันกับ ตลาดที่มีการแข่งขันสูงต่อไป จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงมีความสนใจที่จะทำการ วิจัยเพื่อศึกษาแนวทางที่จะพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทางด้านการผลิต การตลาดและงบประมาณเพื่อสร้างทุน หมุนเวียนในชุมชนให้เพียงพอ มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถปลดหนี้ได้ และสามารถพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มี ความทันสมัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้ทุนของกลุ่มน้อยลง เนื่องจากการ จำหน่ายผลผลิตน้อยลง และในปัจจุบันมีการแข่งขันทางการตลาดเป็นจำนวนมาก ทั้งแพ้นักการแต่งกายยัง เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งราคาผ้าไหมมีต้นทุนสูง จึงมีการผลิตผ้าทอจากผ้าฝ้ายและค้ายซึ่งมีต้นทุนถูก และได้รับการพัฒนาด้านสีสันทนลวดลายให้มีความสวยงาม เพิ่มมูลค่าเพื่อแข่งขันทางการตลาด หากไม่มีการ พัฒนาและส่งเสริมผ้าไหมในอนาคตอาจมีผลิตภัณฑ์ที่สามารถทดแทน ซึ่งมีราคาถูกกว่าและอาจทำให้ผ้าไหม ถูกลบเลือน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ใหม่ให้สามารถ แข่งขันกับตลาดที่มีการแข่งขันสูงต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน อำเภอโพธิ์ แล้วสามารถนำไปแก้ไขปัญหาค้นด้านการผลิต การตลาด และงบประมาณ เพื่อสร้างทุนหมุนเวียนในชุมชนให้เพียงพอ มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถปลดหนี้ได้ และสามารถทำมาหาเลี้ยงชีพ ได้

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งศึกษาจากการประสานงานและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานของกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2562 : 74) ซึ่งมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ การผลิต การตลาด องค์การการเกษตร ด้านงบประมาณ แต่ผู้วิจัยเลือกศึกษา 3 ด้าน เพื่อสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านงบประมาณ

2. ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน

2. ประเภท คือ แบบสอบถาม และเทคนิคการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบการสัมภาษณ์ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่มดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามใช้ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง ได้แก่ การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) การกำหนดโควตา (Quota) จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนฯ จำนวน 1 คน คณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนฯ จำนวน 3 คน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนฯ จำนวน 6 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น จำนวน 10 คน

3. เครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ด้านการผลิต การตลาด และงบประมาณและเก็บรวบรวมมาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำมาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลเพื่อการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของ

วิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์โดยเลือกวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามไว้ล่วงหน้าแบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระภายในกรอบที่กำหนดไว้คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีการสัมภาษณ์ถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ตอบแบบสอบถามและ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามจำนวน 30 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการสังเกต(Observation) การสัมภาษณ์(Interview) การสนทนากลุ่ม(Focus Group) ประกอบด้วย ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิก รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวน และร้อยละ

5.2 ศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายด้าน รายข้อ และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

5.3 วิเคราะห์โดยการตีความในรูปแบบของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปมาน (Inductive Method) คือ พิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กัน เพื่อหาข้อสรุป และบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง

5. ผลการวิจัย

ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการผลิต	4.55	0.25	มาก
2. ด้านการตลาด	4.32	0.36	มาก
3. ด้านงบประมาณ	4.18	0.50	มาก
รวมเฉลี่ย	4.35	0.35	มาก

จากตารางพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำได้ดังนี้ ด้านการผลิต ($\bar{X} = 4.55$) ด้านการตลาด ($\bar{X} = 4.32$) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิก ในการดำเนินงานของของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการผลิต ได้ข้อสรุปว่า กลุ่มใช้วัตถุดิบในการผลิตเป็นวัตถุดิบใหม่หมด โดยกลุ่มมีแหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าส่วนมากมาจากกลุ่มปลูกเองจากสมาชิกในกลุ่มภายในชุมชน และรับซื้อจากจังหวัดใกล้เคียง จากบริษัท จุลไหมไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ และมีเพียงพอต่อการผลิต การผลิตสินค้ากลุ่มมีการผลิตตรงต่อเวลา มีคุณภาพ ความต้องการให้หน่วยงานของภาครัฐและหน่วยงานช่วยเหลือด้านการผลิต คือ การออกแบบลวดลายใหม่ ๆ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัย และช่วยในด้านการจัดหาเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการจัดซื้อวัตถุดิบอย่างเสถียร สีส้ม ส่วนปัญหาหรืออุปสรรคในการผลิต คือ บุคลากรไม่เพียงพอ เช่น ช่วงฤดูการทำนาสมาชิกจะไปทำงานทำให้มีแรงงานน้อยและวัตถุดิบ เส้นไหมก็จะขาดแคลนไม่เพียงพอ เนื่องในฤดูฝน และฤดูร้อน มีอุปสรรคในการผลิตเพราะตัวไหมจะตายทำให้ไม่ได้ใช้ไหม, ด้านการตลาด ได้ข้อสรุปได้ว่า กลุ่มมีการเปิดขายหน้าร้านภายในศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ออกจำหน่ายสินค้าในงานต่าง ๆ เช่น งานกาชาด งานเทศกาลใหม่เมื่อทองธานี ฯ และขายทางออนไลน์ มีผลิตภัณฑ์ที่บ่งบอกเอกลักษณ์ของกลุ่ม คือ เนื้อผ้านุ่มเพราะเป็นไหมพื้นบ้าน มีลวดลายที่หลากหลาย มีความมั่นคง มีสีสวยงาม ราคาย่อมเยา สีส้มตก ไม่เป็นอันตรายต่อผู้สวมใส่ ทอมือด้วยก็โบราณ เป็นผ้ามัดหมี่ดินแดง และกลุ่มมีการตรวจสอบบรรจุภัณฑ์ก่อนส่งให้ผู้บริโภคทุกครั้งโดยมีป้ายชื่อและตราสัญลักษณ์ของกลุ่มติดไว้ที่บรรจุภัณฑ์ทุกครั้งและส่งให้ลูกค้า กลุ่มมีปัญหาหรืออุปสรรค คือ มีคู่แข่ง มากพอมีกลุ่มผู้ประกอบการผ้าไหมเยอะขึ้น ตลาดที่วางขายผลิตภัณฑ์น้อยลง เพราะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid – 19) และเนื่องจากสมาชิกบางท่านไม่มีอุปกรณ์ในการผลิตที่บ้าน จึงต้องเดินทางมาที่ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ จึงเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเป็นจำนวนมากต่อครั้ง และต้องการให้หน่วยงานของภาครัฐช่วยเหลือ เปิดตลาดให้มากขึ้นจะได้จำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น และให้หน่วยงานของภาครัฐช่วยออกแบบลวดลาย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น, ด้านงบประมาณ ได้ข้อสรุปว่า กลุ่มมีแหล่งเงินทุนมาจากการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอนาโพธิ์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อเส้นไหมและทุกขั้นตอนในการผลิต เช่น ค่าแรงการทำงาน ค่าน้ำ ค่าไฟ ฯ การจัดการระบบเงินทุนหมุนเวียนโดยการซื้อวัตถุดิบจ่ายเป็นค่าแรงและค่าใช้จ่ายทุกขั้นตอนของการทำงานเมื่อขายสินค้าได้มีผลกำไรจะเก็บผลกำไรนั้นไว้เพื่อเป็นเงินปันผลให้กับสมาชิกและใช้หนี้กู้ยืมจากธนาคาร ปัญหาของกลุ่มเรื่องการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อวัตถุดิบ คือ เส้นไหม เพราะฤดูฝนและฤดูร้อนมีการผลิตเส้นไหมไม่ได้เนื่องจากหากฝนตกหรืออากาศร้อนมากๆไหมจะไม่สร้างรัง ขอให้หน่วยงานของรัฐบาลแหล่งเงินทุนหรือเงินทุนหมุนเวียนที่มีดอกเบี้ยต่ำ และต้องการให้หน่วยงานของรัฐบาลสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณในการผลิต

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับ ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านงบประมาณ ตามลำดับ

2. ผลของการสัมภาษณ์ ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิเคราะห์ รูปแบบการบริหารจัดการที่ดี ด้านการผลิตต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนในเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ ลดลายให้ทันสมัย และเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ด้านการตลาดกลุ่มสมาชิกต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยหาช่องทางการตลาดให้มากขึ้น ด้านงบประมาณต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหาแหล่งเงินทุนหรือเงินทุนหมุนเวียนที่มีดอกเบี้ยต่ำให้กลุ่ม และต้องการให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณในการผลิต

7. อภิปรายผล

จากการศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ตำบล ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางที่จะส่งเสริมและดำเนินงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้กลุ่มอาชีพอื่นๆ นำไปใช้วางแผนปรับปรุงและดำเนินงานของธุรกิจชุมชนต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ตำบล ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านการตลาด และงบประมาณ ซึ่งแต่ละตำบลสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ มีการหาวัตถุดิบจากแหล่งต่างๆ รวมตัวกันจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อหาทุนสำหรับการจัดหาวัตถุดิบและค่าใช้จ่ายต่างๆ สมาชิกมีความชำนาญงาน วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตในท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ จึงต้องมีการสั่งซื้อจากแหล่งผลิตภายนอกซึ่งมีราคาต้นทุนสูง มีการส่งเสริมการขายสินค้า ด้านการตลาดมีการออกขายสินค้าตามงานแสดงสินค้าต่างๆ สินค้าผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และด้านงบประมาณ มีการจัดทำบัญชีและมีการระดมทุนจากแหล่งเงินกู้คือกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอนาโพธิ์ เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับสิริพร เบ็ญจมาศ (2553 : 106) ผลการศึกษา พบว่า วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มทอผ้าบ้านเด่นบัว อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ในด้านการบริหารจัดการ กลุ่มมีปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบที่สั่งซื้อมาจากแหล่งภายนอกค่อนข้างมีราคาต้นทุนวัตถุดิบสูงมาก วัตถุดิบภายในชุมชนที่ผลิตเพื่อทอผ้ามีไม่เพียงพอต่อการผลิต เนื่องจากวัตถุดิบส่วนใหญ่จัดซื้อจัดหาจากภายนอกชุมชนและกลุ่มทอผ้าไม่มีการควบคุมดูแลการผลิตอย่างเป็นระบบเพราะส่วนมากสมาชิกทอผ้าที่บ้านตนเอง ด้านการตลาด กลุ่มทอผ้ายังขาดหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนด้านการส่งเสริมช่องทางทางการตลาดแก่กลุ่มสมาชิก สมาชิกกลุ่มยังไม่มีแผนการตลาดในการจัดการส่งเสริมการขายอย่างต่อเนื่อง โดยให้หน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือในการโฆษณาสินค้า เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่าย โดยใช้ป้ายโฆษณา แผ่นพับ และเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ รองลงมาคือ ควรมีประสานงานกับหน่วยงานราชการและเอกชนในการเผยแพร่สินค้าให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์การใช้เครื่องหมายรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และควรมีการกำหนดราคาสินค้าในการจำหน่ายสินค้าไม่สูงเกินไปและมีการตั้งราคาขายโดยพิจารณาจากต้นทุนและรูปแบบของผลิตภัณฑ์โดยใช้ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคา

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย ด้านการผลิต พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการบริหารจัดการด้านการผลิตที่ดี เนื่องจากกลุ่มมีการจัดหมวดหมู่ที่มีคุณภาพ กลุ่มมีทักษะในการผลิตดี กลุ่มมีเครื่องจักรอุปกรณ์เพียงพอและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกลุ่มมีการจัดหมวดหมู่ที่มีคุณภาพซึ่งมีการผลิตวัตถุดิบเองในท้องถิ่นบางส่วนจึงหาได้สะดวก แต่ไม่เพียงพอ จึงได้สั่งซื้อวัตถุดิบจากแหล่งผลิตภายนอก นอกจากนั้นศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ยังเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับผ้าไหมนาโพธิ์ ซึ่งสามารถเข้าไปเรียนรู้และพัฒนาทักษะได้ มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการผลิตที่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพร รักดี (2555 : 70) พบว่า ส่งเสริมให้มีการผลิตวัตถุดิบในท้องถิ่นของตนเอง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้มีแหล่งวัตถุดิบที่เพียงพอและสามารถหาได้สะดวก เพื่อช่วยลดต้นทุนที่ราคาสูงจากการซื้อวัตถุดิบจากที่อื่น และควรที่จะให้มีแหล่งความรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรวมทั้งพัฒนาคความรู้ เทคนิคการผลิต วิธีการผลิต ให้มีมาตรฐานอยู่ในท้องถิ่นและท้องถิ่นใกล้เคียง ควรมีการวางแผนและต้องเริ่มตรวจสอบตั้งแต่วัตถุดิบเพื่อไม่ให้มีปัญหาในขั้นตอนการผลิตไปจนถึงการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นก่อนที่จะนำไปจำหน่ายให้กับลูกค้าเพื่อป้องกันการเกิดความเสียหาย

2.2 จากผลการวิจัย ด้านการตลาด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีทำเลที่ตั้งของร้านสะดวกต่อการเดินทาง มีการตกแต่งและจัดร้านค้าอย่างเหมาะสมสวยงาม เนื่องจากกลุ่มมีการพัฒนาศักยภาพทางด้านการตลาดอยู่เสมอ ได้จัดแสดงสินค้าออกจำหน่ายในงานต่าง ๆ เช่น งานกาชาด และงานประจำปีของจังหวัดบุรีรัมย์ งานแสดงต่าง ๆ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการโฆษณาแนะนำสินค้าผ่านสื่อต่าง ๆ สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการออกบูทสินค้าของกลุ่มสมาชิกสอดคล้องกับวรรณพงศ์ ช่วยรักษา (2560 : 53) พบว่า ควรมีการจัดตั้งฝ่ายการตลาดเชิงรุก ที่มีพันธกิจในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับศูนย์การค้าต่าง ๆ ทั้งในและต่างจังหวัดเพื่อการออกบูทสินค้าของกลุ่มสมาชิกให้มากขึ้น

2.3 จากผลการวิจัย ด้านงบประมาณ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีทุนในการบริหารงานมาจากการระดมทุนจากการกู้อินจาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอโพธิ์ แห่งเดียวซึ่งทุนนั้นก็มีการจำกัดเพียงพอต่อการดำเนินงาน และมีดอกเบี้ยค่อนข้างสูง แต่ไม่เพียงพอต่อการขยายธุรกิจ เนื่องจากกลุ่มมีการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นค่าแรง ค่าวัตถุดิบ รายรับ รายจ่าย มีการบริหารการเงินที่มีอยู่อย่างจำกัดเท่าที่จำเป็น เนื่องจากไม่มีหน่วยงานอื่นให้ความช่วยเหลือมากนัก เงินที่ได้จากการขายทางกลุ่มจะหักต้นทุนไว้และนำกำไรส่วนหนึ่งมาใช้จ่ายและเก็บไว้เป็นเงินทุนหมุนเวียนต่อไป สอดคล้องกับ ภิชารัตน์ เฟื่องหมื่นราช (2558 : 147) พบว่า ด้านการเงิน การระดมทุนมีความจำเป็น และยังคงมีการพัฒนาความพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐต้องมีการสนับสนุนด้านการแสวงหาแหล่งทุนจากภายนอก หรือบางครั้งต้องเร่งจัดหางบประมาณมาด้วยการกู้อินจาจากทุน เพราะเงินเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้บุคคลได้รับในสิ่งที่คาดหวัง ดังนั้น การเรียนรู้ในการจัดระเบียบทางการเงินให้มีประสิทธิภาพ ควรเริ่มต้นการวางแผนการเงินสำหรับตนเองและครอบครัวยอมทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

3. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยกำหนดหัวข้อที่น่าสนใจ ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ ด้านการผลิต พบว่า กลุ่มได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน, มาตรฐานพระราชทาน คือเครื่องหมายรับรองคุณภาพผ้าไหมไทย กลุ่มมีผลิตภัณฑ์ที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของกลุ่ม คือ เนื้อผ้านุ่มเพราะเป็นไหมพื้นบ้าน มีลวดลายที่หลากหลาย มีความมันวาว มีสีสวยงาม ราคาย่อมเยา สีสันไม่ตก ไม่เป็นอันตรายต่อผู้สวมใส่ ทนมือด้วยที่โบราณ เป็นผ้าหมักหมิ่นดินแดงกลุ่มมีการตรวจสอบบรรจุภัณฑ์ก่อนส่งให้กับผู้บริโภคทุกครั้งโดยมีป้ายชื่อและตราสัญลักษณ์ของกลุ่มติดไว้ที่บรรจุภัณฑ์ทุกครั้งและส่งผลิตภัณฑ์ให้กับลูกค้า การผลิตทางกลุ่มจะผลิตให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า สอดคล้องกับ สุนทรีย์ ไชยะบุตร และคณะ (2556 : 68) พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากผู้ผลิตแหล่งอื่น ๆ และจะต้องสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของสินค้าจะต้องยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นพร้อมทั้งพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าของตนเองให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในคุณภาพในระดับสากล

3.2 ผลการวิเคราะห์ ด้านการตลาด พบว่า กลุ่มมีการเปิดขายหน้าร้านภายในศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ออกจำหน่ายสินค้าในงานต่าง ๆ เช่น งานกาชาด งานเทศกาลไหมเมืองทองธานี ฯ และส่งเสริมการขายทางออนไลน์ เช่น เพจบุ๊ก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของภิชากรินทร์ เฟื่องหมื่นราช (2558 : 145-146) กล่าวว่า ด้านการตลาด สร้างจุดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ และควรมีการให้ข้อมูล ข่าวสาร ผ่านสื่อโฆษณาประเภทต่าง ๆ โดยหาแหล่งทุนที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสื่ออื่น ๆ

3.3 ผลการวิเคราะห์ ด้านงบประมาณ กลุ่มมีการจัดบันทึกระบบบัญชีที่ดี ควรมีการจัดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับ รายรับ-รายจ่าย ของกลุ่มซึ่งในการผลิตผ้าไหมจะมีรายจ่ายในทุกขั้นตอน กลุ่มกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอนาโพธิ์ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อเส้นไหม และทุกขั้นตอนในการ เงินทุนมีเพียงพอต่อการบริหารธุรกิจในปัจจุบันแต่ไม่เพียงพอต่อการขยายธุรกิจ ส่วนวัตถุดิบจะขาดแคลนช่วงฤดูหนาวเนื่องจากตัวไหมไม่สามารถผลิตเส้นไหมได้จึงต้องหาซื้อเส้นไหมจากแหล่งผลิตอื่น ซึ่งสอดคล้องกับมาลี แสงจันทร์และวัชรินทร์ หอมประเสริฐ (2553 : 2) กล่าวว่า ระบบบัญชีที่ดีควรมีการจัดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับ รายรับ-รายจ่าย ทรัพย์สิน หนี้สินต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อให้เห็นผลการดำเนินงานและฐานะการเงินที่แท้จริงของผู้เป็นเจ้าของ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการในอนาคต หรือหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ธุรกิจเจริญเติบโตได้ในอนาคต หรือสามารถต่อสู้กับคู่แข่งขั้นได้ หรือทำให้ทราบว่าควรจะปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด เช่น การลดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนบางอย่างที่ไม่จำเป็นเพื่อเพิ่มรายได้หรือกำไร หรือควรจะกำหนดราคาขายเท่าใด เพื่อให้ธุรกิจอยู่ได้ด้วยดี รวมทั้งอาจใช้เป็นข้อมูลการจัดทำแผนเพื่อของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ กรณีที่จำเป็นต้องขยายเงินทุนหรือขยายกิจการเพิ่มขึ้น

8. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นการศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการผลิต ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ต้องดำรงสิ่งต่าง ๆ นี้ไว้ เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยมีการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นมีความแปลกใหม่สวยงามเมื่อนำไปตัดชุดสวมใส่แล้วสามารถสร้างบุคลิกให้ผู้สวมใส่มิมีบุคลิกที่ตี และสามารถสร้างลวดลายที่แปลกใหม่เป็นที่น่าสนใจ ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ให้เหมาะสมกับคนทุกวัย เพื่อที่จะสามารถครองตลาดลูกค้าทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย จะทำให้สร้างฐานลูกค้าเพิ่มขึ้น นำไปสู่การสร้างรายได้เพิ่มขึ้น กลุ่มต้องมีการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบก่อนผลิตทุกครั้ง และมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และสำรวจปริมาณงาน ขึ้นตอนการทำงานในการวางแผนการผลิตต่อไป

2. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงบประมาณ ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ควรมีการวางแผนด้านงบประมาณ มีการจัดทำบัญชีเงินทุน มีการจัดทำระบบข้อมูลให้รัดกุม เพื่อให้การจัดระบบเงินทุนหมุนเวียนเกิดความสมดุล ข้อมูลด้านการเงินมีความน่าเชื่อถือ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนในอนาคตต่อไป

3. ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ที่พบมากที่สุด คือ สมาชิกต้องการให้มีการพัฒนาลวดลายของผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัยและงดงาม เพื่อจะได้ขยายฐานลูกค้าที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะการผลิตสินค้าบางครั้งผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ผู้ออกแบบลวดลายสินค้ามีประสบการณ์ด้านน้อย ไม่ทันสมัย ทำให้ไม่มีการพัฒนาลวดลายใหม่ ๆ ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ต้องติดตาม ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสินค้าให้ทันสมัย หรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐในการออกร้านแสดงสินค้าในงานต่าง ๆ การฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อพัฒนาและต่อยอดความรู้ในการออกแบบลวดลายของผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัยมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2562). *คู่มือนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นิเวศรวมคาการพิมพ์(ประเทศไทย).
- “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ 2555 - 2559.” (2554, 26 ตุลาคม). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. หน้าที่ 29.
- ภิชารัตน์ เฟื่องนันทรา. (2558, กรกฎาคม-ธันวาคม). “บทบาทของสมาชิกต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีววิถี ตำบลน้ำเกีฮัน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน”. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*. 11(2) : 285.
- มาลี แสงจันทร์และวัชรินทร์ หอมประเสริฐ. (2553). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ การบัญชี. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วรรณพงศ์ ชัยรักษา. (2560). *แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมคราม บ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร*. งานนิพนธ์ บธ.ม.(บริหารธุรกิจ) กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์. (2552). *ถอดบทเรียน เรื่องการทอผ้าไหมอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์*. บุรีรัมย์ : ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์.
- สิริพร เบ็ญจมาศ. (2553). *การศึกษาศักยภาพทางการผลิตและการตลาด ตลาดผ้าไหมอำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น*. ศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุภาพร รักดี. (2555). *แนวทางการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านเค่นัว อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ ปร.ศ. (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น). กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุนทร ไชยะบุตร และคณะ. (2556). *โครงการ "การใช้ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าเพื่อเพิ่มรายได้ของกลุ่มทอผ้าบ้านหนองยาง ตำบลโคกสำราญ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชัยภูมิ"*. รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สำนักงานเกษตรอำเภอนาโพธิ์. (2548). *แบบคำขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548*. หน้า 1-5

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์

The Promoting of Life Quality of Elderly Persons in Ban Dan Subdistrict Municipality, Ban Dan District, Buriram Province

จิตรภาพ ภัทรกนก¹ ัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ² ประชัน คณะวิน³

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

630426070006@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

thanyarat.ph@bru.ac.th

prachan.kw@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากผู้สูงอายุ โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 317 คน และทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามหมู่บ้านตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8493 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับระดับคุณภาพของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านร่างกายและด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.18$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 4.07$) ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.89$) และด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านด่านควรจัดกิจกรรมการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุทุกเดือนเพื่อเป็นการพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สูงอายุ หน่วยงานราชการต่างๆ ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเปราะบาง โดยมีการให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีวิต

คำสำคัญ : การส่งเสริม คุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ

Abstract

This research purposed to promoting of life quality of elderly persons in Ban Dan Subdistrict Municipality, Ban Dan District, Buriram Province. The samples were composed of 317 elderly persons in Ban Dan Subdistrict Municipality, selected by using a simple random sampling method. A number of the samples were determined from the Krejcie & Morgan's

sample size table. The instrument used to collect the data was a questionnaire with three parts: checklist, 5-rating scale, and open-ended question. Its reliability was 0.8493, and the statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation.

The results revealed that the samples' opinions on promoting the life quality levels of the elderly persons in Ban Dan Subdistrict Municipality, Ban Dan District, Buriram Province were overall found at a high level ($\bar{X} = 4.00$). Taking each aspect into account, it was found that the physical and mental aspects were at a moderate level while the other aspects were at a high level by which the four respective aspects were found from average high to low levels: environmental aspect ($\bar{X} = 4.18$), social relationship ($\bar{X} = 4.07$), mental aspect ($\bar{X} = 3.89$), and physical aspect ($\bar{X} = 3.87$). Moreover, regarding their other opinions and suggestions, the following points were found the most: Their gathering activities should be monthly organized by Ban Dan Subdistrict Municipality in order to meet and exchange their ideas. The primary helps for the vulnerable elderly group without their children's care should be given by the government sectors. Moreover, They should give a priority to some group of elderly persons, by providing assistance in life, respectively.

Keywords : Promoting, Life Quality, Elderly

1. บทนำ

สถานการณ์สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญ คือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยมีการประมาณการสัดส่วนผู้สูงอายุในช่วง 60 ปีขึ้นไปถึง 20% ของจำนวนประชากรทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 13 ล้านคน และคาดการณ์ว่าอีก 20 ปีข้างหน้า หรือปี 2583 ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุ 20 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของคนไทยจะเป็นผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไปจะมีมากถึง 3.5 ล้านคน จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร อันเนื่องมาจากการลดลงภาวะเจริญพันธุ์และในเวลาเดียวกันคนไทยมีอายุยืนยาวมากขึ้น ซึ่งสถานการณ์ของประเทศไทยก็ดำเนินไปเช่นเดียวกับนานาประเทศ กล่าวคือ การดำเนินนโยบายด้านประชากรและการวางแผนครอบครัวที่ประสบผลสำเร็จ ตลอดจนความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางด้านการศึกษาทางการแพทย์ สาธารณสุข และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีส่วนสำคัญในการช่วยให้คนไทยมีความรู้ และทักษะในการป้องกันและดูแลสุขภาพมากขึ้น ส่งผลให้คนไทยมีสุขภาพดี มีอายุยืนยาวขึ้น รวมถึงการบริโภคอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ และมีโอกาสได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น มีความรู้และทักษะในการป้องกันและดูแลสุขภาพ ตลอดจนการวางแผนครอบครัวที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เมื่อจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เนื่องจากผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ทั้งด้านโครงสร้างและการดำเนินชีวิตเสื่อมถอยลง โดยพบว่าด้านร่างกายของผู้สูงอายุนั้น การทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกายเสื่อมถอยลง จึงทำให้มีโอกาสเกิดการเจ็บป่วยหรือโรคต่างๆ ได้ง่าย เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคข้อเข่าเสื่อม และความรุนแรงของโรคดังกล่าวจะเพิ่มสูงขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบด้านจิตใจ เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง

ของร่างกายที่ทำให้ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันลดลง เกิดภาวะวิตกกังวล ก้าวการเป็นภาวะ
แก่ถูกหลอน รวมทั้งสัมพันธ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือมีการสูญเสียเพื่อนในวัยเดียวกัน หาก
สามารถปรับตัวได้ก็จะทำให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่หากไม่สามารถปรับตัวได้จะทำให้ผู้สูงอายุ
รู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองลดลง และอาจส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้า จากการเปลี่ยนแปลงในด้านร่างกาย จิตใจ
อารมณ์ และสังคม ดังที่ได้กล่าวมาทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามมาได้ (สิริติมา ทา
สุวรรณอินทร์ และคณะ. 2561 : 76)

ปัจจุบันผู้สูงอายุในประเทศไทยเผชิญกับปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์
เศรษฐกิจ และที่อยู่อาศัย ตลอดจนปัญหาในการปรับตัว การที่ผู้สูงอายุสามารถเผชิญกับสภาวะวิกฤติ
ดังกล่าวได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมการวางแผนชีวิตก่อนที่จะก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุในด้าน
ต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านทรัพย์สินเงินทอง ด้านกิจกรรมการใช้เวลาว่าง ด้านสัมพันธ์ภาพใน
ครอบครัว และด้านที่อยู่อาศัย การเตรียมตัวในด้านต่างๆ เหล่านี้ ควรปฏิบัติและทำให้สำเร็จก่อนเข้าสู่วัย
ผู้สูงอายุ เพราะเป็นการเตรียมความพร้อมที่ต้องใช้เวลานานและต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หากมีการ
เตรียมความพร้อมเร็วก็จะคุ้นชินกับวัยสูงอายุมากขึ้น(เพ็ญประภา เบญจวรรณ. 2558 : 83) จากปัญหา
เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงบทบาททางสังคม ปัญหาค่าใช้จ่าย ค่า
รักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยความรู้สึกการเป็นภาระของบุตรหลาน และปัญหาการสูญเสียบุคคลอันใกล้ชิด อาจ
ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่สามารถปรับตัวรับกับสถานการณ์ดังกล่าวได้ ส่งผลต่อสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ซึ่ง
ผู้สูงอายุบางรายอาจมีความเครียด มีภาวะซึมเศร้า วิตกกังวลต่อความตายที่อยู่ใน ส่วนลึกของจิตใจ
(อาชัญญา รัตนอุบล. 2559 : 30)

เทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่พบว่าแนวโน้มประชากร
ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จากการสำรวจข้อมูลประชากร ในปี 2563 มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุใน
เขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน จำนวน 1,786 คน โดยมีผู้สูงอายุ 60-69 ปี จำนวน 876 คน อายุ 70-79 ปี
จำนวน 589 คน อายุ 80-89 ปี จำนวน 255 คน และผู้สูงอายุ 90 ปีขึ้นไป จำนวน 66 คน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่
มีปัญหาด้านสุขภาพกาย พบมากที่สุดคือ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคเกี่ยวกับระบบกล้ามเนื้อ
และระบบโครงสร้างกระดูก รองลงมาจะเป็นการนอนไม่หลับ ซึมเศร้า อารมณ์แปรปรวน วิตกกังวล ขาดความ
มั่นใจและมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านจิตใจ สังคมและครอบครัว ผู้สูงอายุบางคนถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง และ
การเปลี่ยนแปลงทางสังคม จึงควรมีการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และศึกษาแนวทางในการ
กำหนดนโยบาย ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน
จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อมของผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุมี
คุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (เทศบาลตำบลบ้านด่าน. 2563 : 4)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน
จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขต
เทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,786 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน และทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามหมู่บ้าน ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นและนำแบบสอบถามไปทดลองกับผู้สูงอายุที่ไม่ใช่ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.8493

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ และหาความถูกต้องของแบบสอบถาม จำนวน 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผล ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

3.4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

3.4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านร่างกาย	3.87	1.01	ปานกลาง
2. ด้านจิตใจ	3.89	1.03	ปานกลาง
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4.07	0.96	มาก
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.18	0.92	มาก
รวมเฉลี่ย	4.00	0.98	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านร่างกายและด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำได้ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.18$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X} = 4.07$) ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.89$) และด้านร่างกาย ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้ทราบถึงการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ และมีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้วางแผนส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

5.1 จากการศึกษาการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ด้านร่างกายผู้สูงอายุสามารถประกอบกิจวัตรประจำวันเองได้ เช่น การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เช่น ผัก ผลไม้ เป็นต้น ด้านจิตใจผู้สูงอายุมีความรู้สึกภูมิใจในตนเอง มีความสุขกับสิ่งรอบข้าง มีความรู้สึกที่ดี ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม เมื่อผู้สูงอายุได้เข้าร่วมงานประเพณี ตามเทศกาลต่างๆ ของชุมชน ผู้สูงอายุพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน พอใจกับการช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน และด้านสิ่งแวดล้อมผู้สูงอายุสามารถใช้ประโยชน์และเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ในชุมชนที่อาศัยและชีวิตความเป็นอยู่มีความมั่นคงปลอดภัย ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย ชันญญา บัญญา (2558 : 131-136) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ กรณีศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ส่วนกลาง)” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ส่วนกลาง) จังหวัดนครสวรรค์ มีลักษณะการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ด้านร่างกาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันเองได้ เช่น การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เช่น ผัก ผลไม้ และผู้สูงอายุมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง เช่น การลุก เดิน เคลื่อนไหวร่างกาย เป็นต้น ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬารัตน์ คนเพียร (2558 : 56-63) ได้วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 ด้านจิตใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้สึกภูมิใจในตนเอง มีความสุขกับสิ่งรอบข้าง มีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง มีสมาธิในการประกอบกิจต่างๆ ผู้สูงอายุมีความมั่นใจในตนเองมีประโยชน์ ต่อผู้อื่น ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา เช่น ทำบุญ ตักบาตร เข้าวัดฟังธรรม อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง สามารถควบคุมความรู้สึกของตนเองได้ มีการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะของตนเอง ไม่รู้สึกเครียดในสิ่งต่างๆ รอบตัวท่าน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของพระชนพล กนต์ลีโล (เรือนเพ็ชร) (2561 : 79-87) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุมีความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน มีความรู้สึกที่ดีเมื่อได้เข้าร่วมงานประเพณีตามเทศกาลต่างๆ ของชุมชน มีความพึงพอใจกับการช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน เข้าไปมีส่วนร่วมในประเพณีและงานเทศกาลประจำปี มีกลุ่มเพื่อนได้พบปะพูดคุย ได้รับการช่วยเหลือ ดูแล ส่งเสริมทางด้านสุขภาพจากกลุ่มอาสาสมัครในชุมชนหรือจากเทศบาลตำบลบ้านค่าน ได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เสียงตามสายเป็นประจำ เข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดอยู่สม่ำเสมอ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ ชันโท (2557 : 63-69) ได้วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชนคลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับดี

5.2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุสามารถใช้ประโยชน์และเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ในชุมชนที่อาศัย เป็นต้น ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่มีความมั่นคงปลอดภัย มีความพึงพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ขณะนี้ สภาพบ้านที่อยู่อาศัยมีความมั่นคงและชุมชนมีความปลอดภัย ปราศจากโจรผู้ร้าย ผู้สูงอายุมีโอกาสได้พักผ่อนหย่อนใจ คลายเครียดจากสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมภายในชุมชนที่อาศัยอยู่ สภาพบ้านของท่านมีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเพียงพอ มีความเป็นส่วนตัว ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อีสเฮาะ (2562 : 56-60) ได้วิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภเทพา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี

5.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ เทศบาลตำบลบ้านค่านควรจัดกิจกรรมการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุทุกเดือนเพื่อเป็นการพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สูงอายุ เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่บ้านเพียงลำพัง มีความรู้สึกเหงา เศร้า และมีความเครียด จึงควรมีการ

จัดกิจกรรมการรวมกลุ่มให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พบปะกับเพื่อนในวัยเดียวกัน และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ลดความรู้สึกเหงา เศร้า และมีความเครียดลดลง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะในงานวิจัยของพระชนพล กนตสีโล (เรือนเพ็ชร) (2561 : 79-87) การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ เทศบาลควรมีศูนย์เอนกประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์กันในกลุ่มชมชน ควรจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น ถวายเทียนพรรษา หรือแห่ผ้าขึ้นธาตุ หรืองานกินเจ ควรมีการสนับสนุนการร้องเพลง ประเพณีท้องถิ่นและการละเล่นต่างๆ เช่น เพลงบอก การประกวดร้องเพลงสำหรับผู้สูงอายุ

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

6.1 ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านจิตใจ และด้านร่างกาย ตามลำดับ

6.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ เทศบาลตำบลบ้านค่าน ควรจัดกิจกรรมการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุทุกเดือนเพื่อเป็นการพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สูงอายุ รองลงมา คือ หน่วยงานราชการต่างๆ ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเปราะบาง ไม่มีลูกหลานดูแล โดยมีการให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีวิต และการกระจายข้อมูล ข่าวสารของเทศบาลตำบลบ้านค่าน ยังไม่ทั่วถึงกับผู้สูงอายุบางกลุ่ม ตามลำดับ

7. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้ทราบถึงการส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์ และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ดังต่อไปนี้

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

7.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เทศบาลตำบลบ้านค่าน มีการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจกับสภาพบ้านเรือน มีสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพภายในบ้านมีแสงสว่าง และมีอากาศถ่ายเท มีความเป็นส่วนตัว ปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย มีระบบไฟฟ้า ประปา ถนนที่มีในพื้นที่ มีสถานที่ให้พักผ่อนหย่อนใจ และได้รับข้อมูล ข่าวสารจากเทศบาลตำบลบ้านค่านอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นเทศบาลตำบลบ้านค่านควรรักษาสิ่งดีๆ นี้ไว้ และให้มีการดำเนินงานในส่วนอื่นๆ ให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป โดยเฉพาะข้อเสนอแนะจากการวิจัย

7.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล บ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ตำบลที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ตำบลรางกาย โดยถ้าเปรียบเทียบกับ 3 ตำบล จะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ตามเกณฑ์ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเทศบาลตำบลบ้านค่านให้ความสำคัญในด้านดังกล่าวไม่ด้อย ดังนั้น เทศบาลตำบลบ้านค่าน ควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุตรวจสอบสุขภาพประจำปี รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอให้มากยิ่งขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อจะนำไปสู่ความสำเร็จในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่านต่อไป

7.2.2 ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าน และองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง

7.2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตประชาชนในแต่ละช่วงอายุของเทศบาลตำบลบ้านค่านและองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง

- โกศล วราห์ศวกปติ และคณะ. (2560,กรกฎาคม-กันยายน). “การพัฒนาแบบวัดคุณภาพชีวิตสำหรับผู้ดูแลหลักของผู้ป่วยโรคจิตเภท.” *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 62(3) : 237-238.
- จุฬารัตน์ คนเพียร. (2558). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลองอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์. รพ.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนัญญา บัญจพล. (2558). *การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุ กรณีศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ส่วนกลาง)*. วิทยานิพนธ์. สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฐิติมา ทาสวรรณินทร์ และคณะ. (2561, ตุลาคม-ธันวาคม). “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชาติพันธุ์จังหวัดเชียงราย.” *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*. 36(4) : 76
- ณัฐวัฒน์ ชันโท. (2557). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชนคลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา*. วิทยานิพนธ์. รพ.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทศบาลตำบลบ้านค่าน. (2563). *เอกสารรายงานการประชุมเทศบาลตำบลบ้านค่าน ครั้งที่ 5. บุรีรัมย์* : เทศบาลตำบลบ้านค่าน อำเภอบ้านค่าน จังหวัดบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (เอกสารประกอบสอน). พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พระชนพล กนตลีโล (เรือนเพ็ชร). (2561). *การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์. พธ.ม. (การพัฒนางานสังคม). ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เพ็ญประภา เภญจวรรณ. (2558, มกราคม-มิถุนายน). “การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุ.” *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. 2(1) : 83.

อนรรฆ ดิสเสาะ. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอมอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา*. สารนิพนธ์. ropic.m. (รัฐประศาสนศาสตร์). สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อาชัญญา รัตนอุบล. (2559). *การเรียนรู้ของผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ
อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
People's Participation in Administration
of Non Yor Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang District,
Nakhon Ratchasima Province

สุกัญญา ธานี¹ สถาพร วิชัยรัมย์² ประชัน คณะวัน³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

630426070015@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

sathapom.wc@bru.ac.th

prachan.kw@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน จำนวน 361 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะคือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ และคำถามแบบปลายเปิดได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .973 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยอีก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมอาชีพ และควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างให้มากขึ้น ตามลำดับ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ

Abstract

This study aimed 1) to examine people's participation in administration of Non Yor Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang district, Nakhon Ratchasima province;

and 2) to explore opinions and suggestions of people towards the administration of Non Yor Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang district, Nakhon Ratchasima province. The sample size was 361 people determined by using the table of Krejcie and Morgan. The instrument used to collect the data was a questionnaire which comprised three types: check list, 6-point rating scale, and open-ended questions. The reliability level of the questionnaire was at 0.973. Statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation.

The results revealed that people's participation in administration of Non Yor Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang district, Nakhon Ratchasima province was at a moderate level in overall aspect. When considering each aspect, it was evident that the three aspects were at a moderate level while one aspect concerning people's participation was at a low level which can be arranged from the highest to the lowest as the aspect of participation in benefits , the aspect of participation in decision making , the aspect of participation in activities , and the aspect of participation in assessment , respectively. Regarding the opinions and suggestions of the people towards the administration of Non Yor Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang district, Nakhon Ratchasima province which received the largest number was that people should be involved in the activities of career promotion projects and more information about procurement should be publicized, respectively.

Keywords : Participation, Administration, Non Yor Subdistrict Administrative Organization

1. บทนำ

ในปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงของบริบทและสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ล้ำหน้าอย่างก้าวกระโดด ทำให้ประเทศถูกผลักดันให้เร่งพัฒนาและสร้างความสำเร็จเพื่อไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัวและเตรียมการรองรับให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกมิติเพื่อส่งมอบบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพให้กับประชาชน และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ได้ให้ความสำคัญกับประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงทั้งทางการเมืองและการบริหารราชการ เพื่อแก้ไขปัญหาของระบบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน ซึ่งอาจปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชน โดยต้องเปิดระบบราชการเข้าสู่กระบวนการปกครองในระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ให้เป็นที่ยอมรับและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการมากขึ้น

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย กฎหมาย รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกติกาสูงสุดของประเทศสะท้อนเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน รวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการ

บริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิธรรมมาภิบาล (Good Governance) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม อาทิเช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 นอกจากนั้น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการยังกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดมิได้ การปกครองท้องถิ่น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนปกครองตนเอง หรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นดังเห็นว่ามีกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นอกจากนั้น ยังกำหนด ให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ตรงจุด แก้ปัญหาได้รวดเร็ว สร้างความโปร่งใส รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ความเป็นเจ้าของชุมชน และเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อรทัย กกผล. 2554 : 3-4)

ดังนั้น ประชาธิปไตยในรูปแบบใหม่ก็คือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม อันจะเป็นเรื่องของกระจายโอกาส กระจายบทบาท จัดสรรบทบาท จัดสรรอำนาจทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการให้ประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมทั้งทางการเมืองและการบริหาร ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความ เป็นอยู่ของประชาชน ทั้งนี้ กระบวนการมีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นการริเริ่ม การให้ข้อมูลการแสดงความคิดเห็น การแนะนำปรึกษา การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติตลอดจนการติดตามตรวจสอบและควบคุมจากประชาชน (พัชรี ลิโรรส และคณะ. 2561 : 120)

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 40 และมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนพิเศษ 82 ง. วันที่ 15 ตุลาคม 2542 เรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2542 จำนวน 350 แห่ง โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม 2542 โดยรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลโนนยอ จำนวน 10 หมู่บ้าน (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ . 2561-2565 : 4) ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็ยังเกิดประเด็นคำถามที่ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถให้บริการสาธารณะได้อย่างมีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้จริงหรือไม่ สังเกตได้จากใบคำร้องในเรื่องข้อร้องเรียน ร้องทุกข์เกี่ยวกับการบริหารงานจากประชาชนในพื้นที่ อาจเกิดจากงานโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ การแก้ปัญหาที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน สะท้อนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาในการบริหารงานตามโครงการขององค์กร

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งนักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติกร สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ ได้ค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ว่ามีผลสัมฤทธิ์ในการบริหารงานตรงตามนโยบายเป้าหมายและภารกิจหรือไม่ ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ ต่อการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การบริหารสาธารณะว่าได้ครอบคลุมถึงความต้องการของประชาชนมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลจากการศึกษาในครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และช่วยเหลือการบริหารงานขององค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

3. วิธีกรดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5,241 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์สุวรรณ์รักษ์, 2555 : 149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นและนำไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.973 โดยทดลองใช้กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด จำนวน 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวมนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้า

ประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และมีส่วนรวมอยู่ในระดับน้อยอีก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.44$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.42$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.39$) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.32$) ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรเพิ่มโครงการส่งเสริมอาชีพให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาคือ ประชาชนอยากให้มีการทำกิจกรรมทางกรรกีฬาในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และข้อที่มีผู้เสนอความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ควรให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถรับทราบข่าวสารการดำเนินงานขององค์กรได้ คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ต่อแนวทางที่จะส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้องค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ นำไปใช้วางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานองค์กรต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ มีภารกิจและหน้าที่หลัก คือการจัดให้มีและบำรุงรักษาส่งเสริมกิจกรรมโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน แต่ยังมีประชาชนบางส่วนขาดความร่วมมือร่วมใจและยังไม่ให้ความสนใจในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอเท่าที่ควร เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและผู้มีอำนาจ หรือ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง อีกทั้งประชาชนยังให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพการหารายได้ ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวัน มากกว่าที่จะเอาเวลา

มามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ จึงทำให้ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย ของจิราพร เชื้อบุญมี (2554 : 77-79) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ใน 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติกร ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชาคมเพื่อเสนอโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการประชุมของ อบต. ประชาชนจึงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน นำมาวิเคราะห์ปัญหาตามความต้องการที่แท้จริง เพื่อนำไปสู่การบรรจุไว้ในแผนพัฒนาต่อไป จึงทำให้ผลการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ รัชศิริเจริญ (2555 : 84-85) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลแปลงยาว อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมต้องทำงานทั้งวัน จึงได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอได้จัดขึ้นได้บ้างเป็นบางครั้ง แต่โครงการหรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดขึ้นเป็นที่ยอมรับของประชาชน เมื่อได้รับการร้องขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานจาก อบต. ประชาชนจึงมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานได้ จึงทำให้การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีรัตน์ จุลพงศ์ (2556 : 85-86) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพะโต๊ะ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะประชาชนมีความพึงพอใจในระดับหนึ่งในผลงานตามโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ ความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นไม่มากนัก และแผนงานสามารถแก้ปัญหาของชุมชนตรงกับความต้องการของประชาชน อีกทั้งยังได้รับการบริการหรืออำนวยความสะดวกจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มากนักจึงทำให้การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของศันนงค์ เสาวเวียง (2556 : 78-81) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตตำบลราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ผลการวิจัยด้านด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่การจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาจะมาจากกรับฟังความคิดเห็นจากคณะกรรมการติดตามประเมินผลการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วย บุคคลตามคำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงไม่กี่คน ไม่ได้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนถึงความพึงพอใจต่อการพัฒนาตามแผนงาน/โครงการที่ได้ดำเนินการไป และยังขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูล

ข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ จึงทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทา ยังอยู่ (2556 : 67-68) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

2.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมอาชีพ ทั้งนี้เพราะด้วยสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโควิด - 19 ในปัจจุบันทำให้ประชาชนเกิดภาวะว่างงานเป็นจำนวนมาก ขาดอาชีพและรายได้ ดังนั้นจึงมีความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ จัดโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้มากขึ้น สอดคล้องตามความในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ. ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา. 2562 : 158) มาตรา 68 คือ บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

6. สรุปผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมอาชีพ และควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างให้มากขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานมีดังต่อไปนี้

7.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ ให้ความสำคัญภารกิจและหน้าที่หลัก ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบด้านการใช้งบประมาณควรดำเนินการให้เกิดความคุ้มค่า โปร่งใส ให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ทุก ๆ โครงการ

2. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลโนนยอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ ต้องศึกษาหาวิธีการให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการติดตามประเมินผล เช่น การจัดเวทีประชุมรับฟังความคิดเห็นผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนา และควรเน้นการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนรับรู้ถึงความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีความตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่า ข้อเสนอแนะสูงสุดคือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมอาชีพ ทั้งนี้เพราะด้วยสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโควิด-19 ในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนเกิดภาวะว่างงานเป็นจำนวนมาก ชาวอาชีพและรายได้ ดังนั้นจึงมีความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ

จัดโครงการ เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพให้มากขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ

3. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับผลสำเร็จในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ และองค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง

คณางค์ เสาวเชิง. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอรามัญใต้ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (สาขาการปกครองท้องถิ่น). ศรีสะเกษ : มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

จิราพร เชื้อบุญมี. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดหนองคาย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม : วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นันทา ยังอยู่. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลา อำเภอเกาะกูด จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ภูเก็ต : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พระราชบัญญัติสภาพาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. (2562). (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562. (2562,16 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 136 ตอนที่ 50 ก. หน้า 158.

พัชรี ลิโรรส และคณะ. (2561). หลักธรรมาภิบาล : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

ศรีรัตน์ จุลพงศ์. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพะโต๊ะ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร. ปัญหาพิเศษ ปร.ม. (สาขาการบริหารทั่วไป). ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สมบัติ รัศมิ์ริเจริญ. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลแปลงยาว อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์ (สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง).
ชลบุรี : คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่นห้าปี (พ.ศ. 2561 - 2565)*. นครราชสีมา :
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนยอ.

อรทัย ก๊กผล. (2554). *คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารบริหารท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่
2. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.

บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ
ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบุรี จังหวัดนครราชสีมา
The Role of Subdistrict Administrative Organizations
in Providing Welfare to the Disabled
: A Case Study of Lam Phiek Subdistrict Administrative Organization,
Khon Buri District, Nakhon Ratchasima Province

ธนากร จระอนรัมย์¹ ประชัน คณะวัน² สถาพร วิชัยรัมย์³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

630426070003@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

prachan.kw@bru.ac.th

sathapom.wc@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาบทบาทและความคิดเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบุรี จังหวัดนครราชสีมา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซ์และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9710 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบุรี จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นกัน เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี ด้านการบริการสังคมทั่วไป ด้านการศึกษาที่ดี และด้านการมีงานทำและมีรายได้ ตามลำดับ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก เพื่อสามารถขับเคลื่อนบทบาทการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ควรศึกษาถึงกระบวนการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนด้านคนพิการ ซึ่งเป็นองค์กรที่กระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงบทบาทอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการในเรื่องของสิทธิและบริการได้ครอบคลุมและทั่วถึง ตามลำดับ

คำสำคัญ : บทบาท การจัดสวัสดิการ ผู้พิการ

Abstract

This study aimed to examine the role and opinions of Subdistrict Administrative Organizations in providing welfare to the disabled in Lam Phiek Subdistrict Administrative Organization, Khon Buri district, Nakhon Ratchasima province. The sample size was 144 people determined by using the table of Krejcie and Morgan. The data were collected by using a questionnaire which composed of three types which included checklist, 5-point rating scale and open-ended items. The reliability level of the questionnaire was at 0.971. The collected data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation. The results revealed that the role of Subdistrict Administrative Organizations in providing welfare to the disabled in Lam Phiek Subdistrict Administrative Organization, Khon Buri district, Nakhon Ratchasima province was at a high level in overall aspect. When considering each aspect, it was found that every aspect was also at a high level which can be arranged from the highest to the lowest as good health, general social service, good education, and employment and income, respectively. In terms of opinions and suggestions which received the largest number was that the leadership of the administrators of Lam Phiek Subdistrict Administrative Organization should be studied in order to be able to drive the role of promoting the quality of life of the disabled for effective development, followed by that there should be a study of the process of building a network of people with disabilities which is an organization that encourages local government organizations to operate their roles and duties in promoting the quality of life of people with disabilities in terms of rights and services comprehensively and thoroughly, respectively.

Keywords : The Role, Providing Welfare, The Disabled

1. บทนำ

คนพิการเป็นคนที่มีความผิดปกติ หรือบกพร่องทางร่างกาย หรือทางสติปัญญา หรือจิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญาการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องการดำรงชีพที่มีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไปหรือเทียบเท่า กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเน้นไปที่ความพิการของปัจเจกบุคคลและพยายามแก้ไขปัญหามาของแต่ละบุคคล โดยลดความเลื่อมล้ำของการพิการหรือขจัดเชยความพิการด้วยวิธีทางการแพทย์ กายอุปกรณ์ หรือการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ส่วนมากเน้นรูปแบบทางการแพทย์ ความพิการมีความแตกต่างของแต่ละบุคคลหรือมีความพิการอย่างไรไม่ใช่สาระสำคัญ แต่การเคารพในความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคแห่งสิทธิทางการเมือง การทำความเข้าใจถึงมิติแห่งความแตกต่างหลากหลาย และการจัดอุปสรรคทั้งทางด้านเจตคติ และสภาพแวดล้อม ทำให้คนพิการสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างบุคคลทั่วไปและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ปัจจุบันมีผู้พิการในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากสาเหตุต่าง ๆ ผลของความพิการส่งผลกระทบต่อและเกิดปัญหาทั้งต่อประเทศชาติและต่อผู้พิการเองตั้งแต่ระดับปานกลางถึงรุนแรงในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการแห่งชาติมาแล้วถึง 5 ฉบับ (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยฉบับปัจจุบันเป็น ฉบับที่ 5 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบ และแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากแผนพัฒนาฯ การกำหนดนโยบายสาธารณะด้านคนพิการของประเทศไทย รวมถึงแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อให้คนพิการของประเทศไทยได้รับการส่งเสริม คุ้มครอง และเป็นหลักประกันให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการสาธารณะ การจัดการเลือกปฏิบัติ ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านคนพิการ รวมถึงการเข้าถึงโอกาสอย่างเท่าเทียม ซึ่งปัจจัยดังกล่าว จึงเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ของหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการได้อย่างเหมาะสม (คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2560 : 4)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นกระทรวงหนึ่งที่มีภารกิจในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับประชาชน โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิตสถาบันครอบครัวและชุมชน สำหรับงานสวัสดิการสังคมในกลุ่มเป้าหมายได้แก่ เด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและผู้สูงอายุ เป็นภารกิจหนึ่งที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้ความสำคัญ เพราะว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าวคือส่วนหนึ่งที่สำคัญของการพัฒนาประเทศดังที่เราเคยกล่าวกันว่า เด็กคืออนาคตของประเทศ เพราะเด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าที่จะมาทดแทนผู้ใหญ่ในปัจจุบัน ซึ่งจะมาทำการสานต่อพัฒนาประเทศชาติต่อไป สำหรับกลุ่มสตรีก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน รัฐก็ต้องดูแลทั้งผู้พิการและผู้ไม่พิการโดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีผู้ตั้งครรภ์มีลูก รัฐก็ต้องดูแลเช่นกัน ส่วนผู้ด้อย โอกาสอื่น ๆ ก็ถือว่าเป็นคนของชาติ รัฐจะปล่อยปละละเลยไม่ได้ ต้องดูแลเช่นกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง เสมอภาคและเป็นธรรม จากการสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลผู้พิการจากสถิติข้อมูลผู้พิการที่มีบัตรประจำตัวผู้พิการ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2537 ถึง วันที่ 30 เมษายน 2563 จำนวน 2,029,462 ราย และมีผู้พิการในจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 88,008 ราย (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ, 2564 : ออนไลน์)

องค์กรปกครองส่วนตำบลลำเพี้ยก ไดให้ความสำคัญกับการดูแลผู้พิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีแผนกำหนดกิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะมีความเชื่อว่าบุคคลแม้จะมีความพิการ แต่เมื่อได้รับการดูแลและส่งเสริมที่ดีแล้ว ผู้พิการอาจจะเกิดความพึงพอใจในชีวิตเท่ากับหรือมากกว่าผู้ที่ไม่มีความพิการด้วยซ้ำ แต่ในการจัดการดำเนินการดูแลเกี่ยวกับผู้พิการนั้น สิ่งที่สำคัญจะต้องทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับปัญหาบทบาทของค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสวัสดิการผู้พิการอย่างแท้จริงเสียก่อน ประกอบกับเวลาที่ผ่านไป องค์กรการบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก ไม่เคยทำศึกษาคุณภาพชีวิตปัญหาความต้องการของผู้พิการในพื้นที่มาก่อนเลย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีการศึกษาวิจัยคุณภาพชีวิต ปัญหาบทบาทของค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสวัสดิการผู้พิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรการบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดนโยบายหรือกิจกรรมการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้พิการได้อย่างเหมาะสมต่อไป (องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก, 2562 : 3-4)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชน ในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการ ผู้พิการในชุมชน เพื่อทราบถึงปัญหาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และทราบถึง แนวทางการแก้ไขและปรับปรุง การรู้จักใช้ทรัพยากรได้ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ รู้จักคุณค่า ของผู้พิการ การแสวงหาวิธีการที่จะส่งเสริมให้ผู้พิการ เข้ามามีบทบาท หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมหรืองานสวัสดิการในชุมชนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการเพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนได้อย่างมีความสุข ทำให้ท้องถิ่นเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้พิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการของผู้พิการ ศึกษากรณี เขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา ภายใต้แนวความคิดของ คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ (2545 : 5) ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี 2) ด้านการศึกษาที่ดี 3) ด้านการมีงานทำและมีรายได้ 4) ด้านการบริการสังคมทั่วไป
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร ได้แก่ คนพิการที่จดทะเบียนคนพิการของสำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก จำนวน 12 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 226 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก, 2562 : 3-4)
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก
3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ คนพิการที่จดทะเบียนคนพิการของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก จำนวน 12 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 226 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่ม

ตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับพิกการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลธารละหลอด อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9710

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระยะเวลาที่กำหนด ได้แบบสอบถามที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด จำนวน 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากำร้อยละแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตาราง แสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หากำร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

5. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี ด้านการบริการสังคมทั่วไป ด้านการศึกษาที่ดี และด้านการมีงานทำและมีรายได้ ตามลำดับ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก เพื่อสามารถขับเคลื่อนบทบาทการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ควรศึกษาถึงกระบวนการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนด้านคนพิการ ซึ่งเป็นองค์กรที่กระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงบทบาทอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการในเรื่องของสิทธิและบริการได้ครอบคลุมและทั่วถึง ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก เพื่อสามารถขับเคลื่อนบทบาทการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ รวดลงมา คือ ควรศึกษาถึงกระบวนการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนด้านคนพิการ ซึ่งเป็นองค์กรที่กระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงบทบาทอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการในเรื่องของสิทธิและบริการได้ครอบคลุมและทั่วถึง ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ตำบล ทำให้ทราบถึงระดับการปฏิบัติงานของบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นแนวทางที่จะพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการให้ดียิ่งขึ้นไป ทั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก และเขตพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการแก่ผู้พิการ ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้พิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยกมีรายได้น้อย ไม่ได้ประกอบอาชีพ ผู้พิการต้องการได้รับสวัสดิการ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ต้องการได้รับเครื่องอุปโภคบริโภคจากหน่วยงานภาครัฐ ต้องการอาสาสมัครบริการดูแลผู้พิการและมีหน่วยงานบริการสุขภาพเคลื่อนที่ออกไปให้บริการถึงชุมชน ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคชล มัจฉา (2554 : 120 - 132) ได้ทำการวิจัย เรื่องแนวทางพัฒนาการดำเนินงานให้บริการด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 คนพิการที่จดทะเบียนในเขตจังหวัดตาก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายตำบล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย ด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการดูแลสุขภาพอนามัยของคนพิการนั้น นอกจากจะเป็นการให้บริการรักษาพยาบาล การเจ็บป่วยเหมือนประชาชนทั่วไปแล้ว ยังต้องมีการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพต่าง ๆ อีกด้วย เพื่อช่วยให้คนพิการสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม ในประเด็นของความ ต้องการการดูแลสุขภาพนั้นมีรายงานการศึกษาจำนวนมากว่าคนพิการเป็นกลุ่มที่มีความต้องการใช้บริการดูแลสุขภาพมากกว่าคนทั่วไป ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้องทิพย์ ไตรบำรุง (2550 : 77 -89) ได้ศึกษาความต้องการจัดสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตเทศบาลนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ผู้พิการมีความต้องการด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดีอยู่ในระดับมาก

2.2 จากผลการวิจัย ด้านการศึกษาที่ดี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะคนพิการที่มีการศึกษาสูงจะมีความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมสูงกว่าคนพิการที่ด้อยการศึกษา ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ที่เกี่ยวข้องจะไม่ให้การศึกษแก่คนพิการ เพื่อคนพิการจะได้ มีความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมน้อยลง แต่หน่วยงานภาครัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่คนพิการให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ ควรจัดบริการการศึกษาที่หลากหลายตามรูปแบบตามความต้องการของคนพิการ และถ้า

คนพิการที่สามารถเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้ก็ควรส่งเสริมคนเหล่านั้น โดยคำนึงถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกพิเศษ หรืออุปกรณ์พิเศษสำหรับคนพิการด้วย นอกจากนี้ ควรขยายบริการด้านการศึกษาให้เหมาะสม ด้านอาชีพ ควรส่งเสริมให้คนพิการสามารถพึ่งตนเอง และประกอบอาชีพอิสระได้ อาทิ บริการกู้ยืมเงินทุน ประกอบอาชีพ และเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภชัย ชัยวรกุล (2553 : 57-62) ได้ศึกษาความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของคนพิการในตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้พิการมีความต้องการด้านการศึกษาที่อยู่ในระดับมาก

2.3 จากผลการวิจัย ด้านการมีงานทำและมีรายได้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้พิการต้องการทำงานและมีรายได้ เพื่อแสดงความสามารถในการช่วยเหลือตนเองและครอบครัว ทั้งในด้านเศรษฐกิจและภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว ต้องการงานที่ตนสนใจหรือชอบ เป็นงานที่สามารถทำได้โดยใช้กำลังความสามารถที่มีอยู่ ต้องการงานที่ทำให้เกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จเพราะจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคชล มัจฉา (2554 : 120-132) ได้ทำการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานให้บริการ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 คนพิการที่จดทะเบียนในเขตจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ผู้พิการมีความต้องการด้านการทำงานและมีรายได้อยู่ในระดับมาก

2.4 จากผลการวิจัย ด้านการบริการสังคมทั่วไป พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญมีระบบบริหารที่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยใช้แนวคิดความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน เน้นการจัดสวัสดิการแบบถ้วนหน้า ในลักษณะครอบคลุมทั่วถึงเท่าเทียมกัน และมีมาตรฐานในการให้บริการ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ คารารัตน์ทิพย์วงศ์ (2551 : 40-54) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัญหาและความต้องการในการได้รับสวัสดิการช่วยเหลือจากภาครัฐของคนพิการในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้พิการมีความต้องการด้านการบริการสังคมทั่วไปอยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญ ทั้งนี้ เป็นเพราะ ในการวิจัยครั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญสามารถตอบคำถามถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการในด้านต่าง ๆ แต่ยังไม่ได้เจาะลึกเข้าไปถึงประเด็นภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการกำหนดนโยบายหรือวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น และบัญญัติให้เพียงพอต่อความต้องการของคนพิการ เพื่อสามารถขับเคลื่อนบทบาทการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลฎภา ปันทุโพธิ์ (2563 : 7-16) ได้ศึกษาบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการของผู้พิการ ศึกษากรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเพ็ญ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา นั้น โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมี

สุขภาพอนามัยที่ดี ทั้งนี้ผู้พิการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก้ง ส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านสุขภาพ เนื่องจากมีฐานะยากจน ทำให้ได้รับการรักษาที่ไม่ต่อเนื่อง และค่ารักษามีราคาแพง พร้อมทั้งการเดินทางไม่ ค่อยสะดวก จึงอยากให้มีการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้รับสิทธิในการเข้ารับบริการจากหน่วยงาน ภาครัฐ และหน่วยงานอื่น ๆ มีการให้บริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ออกไปให้บริการแก่ผู้พิการถึงชุมชน พร้อมทั้ง ทั่วไปให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพกับผู้พิการ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก้ง อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องวางแผนการจัดบริการด้านสวัสดิการสังคม ความต่อเนื่องในการ จัดกิจกรรมดูแลและเยี่ยมบ้านผู้พิการ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาปัญหาทางด้านสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ

1.2 บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดสวัสดิการของผู้พิการ ศึกษากรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก้ง อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา นั้น โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีงาน ทำและมีรายได้ ดังนั้น ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ให้มาก ควรมีการนำผลการวิจัยเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวเห็นถึงความสำคัญในการมีงานทำ และมีรายได้ของผู้พิการ เพื่อให้ผู้พิการได้แสดงความสามารถในการช่วยเหลือตนเองและครอบครัว และได้ ทำงานที่ทำให้เกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จเพราะจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

1.3 ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด พบว่า ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรศึกษาภาวะผู้นำ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก้ง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก้ง อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ควรศึกษาถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้สามารถขับเคลื่อน บทบาทการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2564). ผู้พิการมีกี่ประเภท อะไรบ้าง. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2564, จาก <http://web1.dep.go.th>.
- คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (2545). แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2545-2549). เอกสารโรเนียว.
- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคม และสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ.
- คารารัตน์ ทิพย์วงศ์. (2551). ปัญหาและความต้องการในการได้รับสวัสดิการความช่วยเหลือจากภาครัฐของ ผู้พิการในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระ ส.ม. (สาธาณรัฐ). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ภคชล มัจฉา. (2554). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานด้านการให้บริการ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ.2550. วิทยานิพนธ์ รม. (การปกครองท้องถิ่น). กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- ลฎาภา พันธุ์โพธิ์. (2563). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่athom อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา*. การศึกษาอิสระ ร.ม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : สาขาสหวิทยาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภชัย ชัยวรกุล. (2553). *ความต้องการได้รับสวัสดิการของคนพิการในตำบลพระธาตุ อำเภอน้ำยืน จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (การจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก. (2562). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565)*. นครราชสีมา : องค์การบริหารส่วนตำบลลำเพี้ยก.
- เอื้องทิพย์ ไตรบำรุง. (2550). *การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของคนพิการในเขตเทศบาล นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ
ของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง
Expectations of the People to Improve the Service Quality
of Buriram Provincial Land Office, Phutthaisong Branch

ศิริินทร์ ลิงสุวรรณ¹ ัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ² ประชัน คณะวัน³

¹นักศึกษาลัทธิศาสตร์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

630426070014@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

thanyarat.ph@bru.ac.th

prachan.kw@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง และความคิดเห็นข้อเสนอแนะอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการได้จากการเลือกแบบบังเอิญโดยการกำหนดโควตาจำนวน 200 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9088 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ด้านการให้บริการที่ตรงต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการอย่างก้าวหน้าและด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรให้บริการด้วยความรวดเร็ว รองลงมาคือ ควรจัดให้มีการบริการช่วงเวลาพักกลางวันและเจ้าหน้าที่ควรมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ ใช้ถ้อยคำสุภาพ เข้าใจง่าย

คำสำคัญ : คุณภาพการให้บริการ ความคาดหวัง การพัฒนา

Abstract

This research aimed to study people's expectation for service quality improvement of Buriram Provincial Land Office, Phutthaisong Branch as well as other comments and suggestions. The sample was accidentally selected by determining a quota of 200 people. The instrument used to collect the data was a questionnaire with was divided into three typed: checklist, 5-point rating scale, and open-ended questions. The reliability level of the

questionnaire was 0.9088 Statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation. The results revealed that:

The opinions of the people regarding service quality improvement of Buriram Provincial Land Office, Phutthaisong Branch were at a high level in overall aspect. When considering each aspect, it was found that every aspect was also at a high level which can be arranged from the highest to the lowest as equal service, on-time service, adequate service, progressive service, and ongoing service, respectively. In terms of other comments and suggestions, the comment with the highest average was that quick service should be provided followed by service should be available during lunch time. In addition, it was also suggested that the officers should be enthusiastic about their service, and use polite and easy-to-understand words.

Keywords : Service Quality, Expected, Improvement

1. บทนำ

การบริหารราชการของส่วนราชการต่างๆ ของภาครัฐ มีการวางนโยบายและแผนการปฏิบัติราชการด้านการให้บริการประชาชนมุ่งเน้นการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการบริการภาครัฐให้มีความทันสมัย ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและสามารถแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพของภาครัฐให้เกิดความเชื่อมโยงและบูรณาการผ่านการกำหนดความสัมพันธ์ในเชิงภารกิจทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น เพื่อให้การทำงานร่วมกันในระดับพื้นที่เกิดความเข้มแข็ง ไม่ซ้ำซ้อน ชัดเจนภายใต้ขนาดของรัฐที่เหมาะสม ทุกฝ่ายจะต้องมีการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ มีการติดตามประเมินผลให้ครอบคลุม ต้องส่งเสริมและขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติโดยบุคลากรภาครัฐต้องมีความมุ่งมั่น มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะสูง มีระบบมีค่านิยมและวัฒนธรรมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเพื่อให้บริการประชาชนที่มีความคาดหวังเมื่อมาใช้บริการว่าจะได้รับความสะดวก รวดเร็ว ทันใจ ถูกต้อง สมบูรณ์ ได้รับประโยชน์สูงสุด ได้รับการต้อนรับที่อบอุ่น ผู้ให้บริการให้ความสนใจ เอาใจใส่ อย่างเท่าเทียมกัน ตอบสนองความต้องการอย่างถูกต้องและถูกใจ สร้างความประทับใจและพึงพอใจ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2564 : 7)

สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกรมที่ดินกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน โดยสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์สาขาพุทไธสงได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติการ (Action Plan) การพัฒนาคุณภาพการให้บริการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 เพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการในด้านต่าง ๆ สร้างความพึงพอใจให้กับผู้มารับบริการเป็นหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์กรมที่ดิน “บริการรวดเร็ว โปร่งใส ใส่ใจบริการ” ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจและต้องยึดถือปฏิบัติตามระเบียบ และกฎหมายกรมที่ดิน รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานด้วยว่าดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว มีความถูกต้องมีความเสมอภาค มีความตรงต่อเวลา มีเพียงพอมีความต่อเนื่อง และมีการพัฒนาให้

กำหนดตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการหรือไม่ การให้บริการที่เป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานประสบปัญหาการให้บริการล่าช้า หรือไม่ได้รับความสะดวกรวดเร็วอย่างที่คุณมาใช้บริการคาดหวัง ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากปริมาณงานที่มีจำนวนมาก กับการปรับบทบาทภารกิจ ปรับกระบวนการทำงานให้ทันสมัย การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ งาน การเปลี่ยนแปลงระเบียบ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำการศึกษาเรียนรู้ระเบียบใหม่ๆ อยู่เสมอ อาจทำให้ผู้มารับบริการเกิดความไม่พอใจ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี ของกรมที่ดินในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการให้บริการให้มีความเป็นเลิศ โดยมีเป้าประสงค์ คือประชาชนมีความพึงพอใจและเชื่อมั่นต่องานบริการของภาครัฐ และบุคลากรของกรมที่ดินมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้บริการประชาชนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม(สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง. 2563 : 1-4)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงระดับความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญให้กับสำนักงานที่ดินฯ เพื่อจัดลำดับความต้องการของประชาชนและนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย การพิจารณาวางแผนปฏิบัติการ ปรับปรุง ป้องกันและแก้ไขปัญหาอันอาจเกิดขึ้น ให้เกิดเป็นรูปธรรมมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง

3. ความสำคัญของการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบระดับความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง

3.2 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการกำหนดนโยบาย ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุง ป้องกันและแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสงและเขตพื้นที่อื่นๆต่อไป

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ตามแนวคิดคุณภาพการให้บริการของ จอห์น ดี มิลเล็ท (Jonh D. Millett. 1954 : 397-400)ใน 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการที่ตรงต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง และด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มาขอรับบริการ สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสงระหว่างเดือนสิงหาคม ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ได้จากการเลือกแบบบังเอิญ (Accident Sampling) โดยการกำหนดโควตา (Quota Sampling) จำนวน 200 คน แล้วทำการเก็บข้อมูลให้ครบจำนวน 200 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ความคาดหวังของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มารับบริการระหว่างเดือนสิงหาคม – ตุลาคม 2564 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามการเลือกแบบบังเอิญ (Accident Sampling) กำหนดโควตา (Quota Sampling) จำนวน 200 คน แล้วทำการเก็บข้อมูลให้ครบตามจำนวน 200 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษามี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระยะเวลาที่กำหนด โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการที่สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

5.3.2 ความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายด้าน รายข้อ และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

5.3.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

6. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

6.1 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าต่ำได้ดังนี้ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค

ด้านการให้บริการที่ตรงต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้าและด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

6.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรให้บริการด้วยความรวดเร็ว รวดลงมากคือ ควรจัดให้มีการบริการช่วงเวลากลางวันและเจ้าหน้าที่ควรมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ ใช้อ้อยคำสุภาพ เข้าใจง่ายตามลำดับ

7. อภิปรายผล

จากการศึกษาความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ทั้ง 5 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง เพื่อให้ทราบระดับความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ และเป็นสารสนเทศในการจัดทำแผนการกำหนดนโยบาย ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุง ป้องกันและแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง และเขตพื้นที่อื่นๆต่อไปประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้สำนักงานที่ดินอื่น ๆ นำไปใช้วางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

7.1 จากการศึกษาความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการที่ตรงต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้าและด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องเพราะสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ได้ให้บริการประชาชนโดยปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการให้บริการพื้นฐานของกรมที่ดิน ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการอยู่เสมอ ได้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการให้บริการ ทำให้การบริการมีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้นซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค อยู่ในระดับมาก แสดงถึงความเชื่อมั่นของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการระบบงานระเบียบ ขั้นตอน ด้านการให้บริการที่ตรงต่อเวลา อยู่ในระดับมากเจ้าหน้าที่มีความพร้อม กระตือรือร้นและใส่ใจในการให้บริการ ทำให้งานแล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ด้านการให้บริการที่เพียงพอ อยู่ในระดับมาก สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ได้จัดเตรียมสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกไว้อย่างครบถ้วน ประชาชนอย่างเพียงพอครบถ้วน เช่น สถานที่จอดรถ เก้าอี้นั่งคอย น้ำดื่ม wifi เป็นต้น ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า อยู่ในระดับมาก สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง มีการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการอยู่เสมอได้มีการปรับปรุงระบบปฏิบัติการ โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในงานที่ดินให้มีความสะดวก รวดเร็ว รับฟังความคิดเห็นของประชาชนและนำมาปรับปรุงแก้ไข ทำให้การบริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น และด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ เปิดทำการอย่างสม่ำเสมอ ตรงตามวัน เวลาที่กำหนด มีการประกาศแจ้งเตือนล่วงหน้าหากมีการเปลี่ยนแปลง เจ้าหน้าที่ให้บริการผู้มาติดต่อจนแล้วเสร็จในวันถึงแม้จะล่วงเลยเวลาทำการ กรณีงานที่ต้องประกาศก่อนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จในวันสามารถตรวจสอบและติดตามความคืบหน้าได้หลากหลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ อีเมล ไลน์ เฟสบุ๊ค เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิสรา พันทะนาภูมิ (2554 : 68-69) ได้ศึกษา วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของสำนักทะเบียนท้องถิ่น เทศบาลตำบล ปอภาร อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ศึกษาวิจัย 5 ด้าน คือ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการอย่างรวดเร็ว

ทันเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง และด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้าภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

7.2.1 ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ให้ความสำคัญในการให้บริการประชาชนเป็นอย่างมาก มีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานมาใช้ในการให้บริการ มีการจัดลำดับการให้บริการก่อน-หลัง อย่างชัดเจนและเป็นมาตรฐาน ผู้บริหารมีการเน้นย้ำในที่ประชุมในเรื่องการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติเป็นประจำทุกๆ เดือน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย ยศไทรศรีวิรัตน์ (2553 : 86-87) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานประกันสังคมจังหวัดโดยสรุ ด้านความเสมอภาคในการให้บริการ อยู่ในระดับมาก

7.2.2 ด้านการการให้บริการที่ตรงต่อเวลา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ได้ให้เจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมหรือ ฝึกอบรมสัมมนา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาเรียนรู้ เพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ มีทักษะ และประสบการณ์ต่องานในหน้าที่เพิ่มขึ้น เจ้าหน้าที่มีความพร้อม มีความกระตือรือร้น และใส่ใจในการให้บริการอยู่เสมอมีการนำกฎเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินงาน และเวลาในการมาปฏิบัติงาน มาเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลงานของเจ้าหน้าที่แต่ละบุคคลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกันยา เนื่องจางง (2553 : 42-45) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ของสำนักทะเบียนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการให้บริการที่ตรงต่อเวลาอยู่ในระดับมาก

7.2.3 ด้านการให้บริการที่เพียงพอ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง มีจุดบริการและพื้นที่ที่เหมาะสม มีการจัดเตรียมสถานที่ ป้ายประกาศ ป้ายแสดงขั้นตอนไว้อย่างชัดเจนเป็นสัดส่วนและจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกไว้สำหรับบริการประชาชนอย่างเพียงพอ เช่น สถานที่จอดรถ น้ำดื่ม สื่อสิ่งพิมพ์ ห้องน้ำประชาชน เจลแอลกอฮอล์ ปากกา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตย์ พจน์อาจ (2557 : 63-65) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการให้บริการอย่างเพียงพออยู่ในระดับมาก

7.2.4 ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง มีการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการอยู่เสมอโดยมีการปรับปรุงระบบปฏิบัติการ โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในงานที่ดินให้มีความสะดวกรวดเร็ว มีระบบออนไลน์มากขึ้น มีบุคลากรที่มีความชำนาญ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาเป็นเวลานาน รับฟังความคิดเห็นของประชาชนเมื่อเกิดข้อผิดพลาดและนำข้อบกพร่องที่เคยเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแก้ไข ทำให้การบริการมีความถูกต้องแม่นยำ และรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธการ ประพันธ์ (2558 : 64-71) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการ และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองจันทบุรีด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า อยู่ในระดับมาก

7.2.5 ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานที่คืนจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง มีแนวทางและนโยบายในการให้บริการที่มีความชัดเจน สม่่าเสมอ มีช่องทางและระบบติดตามงานที่ไม่แล้วเสร็จในวันและระบบสอบถามที่หลากหลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ อีเมลล์ เว็บไซต์ ไลน์ เฟสบุ๊ก เป็นต้นให้บริการแก่ผู้ขอจนกว่าจะแล้วเสร็จในเรื่องนั้นๆ ถึงแม้จะเกินเวลาราชการแล้วก็ตาม ทำให้ประชาชนผู้มารับบริการเกิดความเชื่อมั่น และพึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรพัชร สุกสงวน (2559 : 62-63) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก

7.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรให้บริการด้วยความรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอประกอบกับปริมาณงานบริการที่มีมาก ต้องใช้ความระมัดระวัง ความละเอียดรอบคอบในการดำเนินงาน เพราะเป็นงานที่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิและผลประโยชน์ของผู้มาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของชาญชัย หงส์ทอง (2558 : 63) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของฝ่ายทะเบียนและบัตรประจำตัว สำนักทะเบียนอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วมีข้อเสนอแนะเชิงวิชาการด้านให้บริการอย่างรวดเร็วและทันเวลา ประชาชนเห็นว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานล่าช้า ไม่ทันตามเวลาที่กำหนดนัดหมาย ควรรักษามาตรฐานการให้บริการให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ต้องพยายามปฏิบัติงานให้ทันตามกำหนดเวลานัดหมาย

8. สรุปผลการวิจัย

ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่คืนจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการที่ตรงต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้าและด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ และประชาชนมีข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ควรให้บริการด้วยความรวดเร็ว ควรจัดให้มีการบริการช่วงเวลาพักกลางวันและควรมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ ใช้อ้อยคำสุภาพ เข้าใจง่าย

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่คืนจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สำนักงานที่คืนจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ให้ความสำคัญในการให้บริการประชาชนเป็นอย่างมาก โดยมีการตรวจราชการเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นประจำทุกปี ทั้งในระดับกรมและระดับจังหวัด โดยผู้บริหารระดับสูงได้เน้นย้ำเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการเป็นสำคัญ ทำให้หน่วยงานตระหนักถึงคุณภาพของการให้บริการอยู่เสมอ มีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปที่อำนวยความสะดวก เพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติงานมาใช้ในการให้บริการ ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ มีมาตรฐานในการให้บริการ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

9.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่คืนจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ถ้าเปรียบเทียบกับ 4 ด้าน จะมีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด แต่ตามเกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ควรมีการบริหารงานบุคคลภายในองค์กรเพื่อจัดเจ้าหน้าที่ให้บริการได้อย่างต่อเนื่องไม่ขาดช่วงในเวลาพักกลางวัน สามารถเพิ่มระยะเวลาในการให้บริการมากขึ้น ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานให้เกิดความกระตือรือร้น มีใจบริการ สามารถอุทิศตนเพื่อส่วนรวมได้มากขึ้น และในระดับนโยบายควรมีการเพิ่มกรอบอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้นเพียงพอกับปริมาณงานที่มีมากขึ้นเช่นกัน

9.1.3 ข้อเสนอแนะจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ พบว่า ข้อเสนอแนะสูงสุดคือ ควรให้บริการด้วยความรวดเร็ว ทั้งนี้อาจเพราะมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ประกอบกับปริมาณงานบริการที่มีมาก ต้องใช้ความระมัดระวัง ความละเอียดรอบคอบในการดำเนินงาน ควรเพิ่มกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ และปลูกจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่ให้มีความกระตือรือร้น ใส่ใจการให้บริการ สร้างขวัญและกำลังใจสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

9.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

9.2.1 ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง และสำนักงานที่ดินอื่นๆใกล้เคียง

9.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการ

9.2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง

เอกสารอ้างอิง

- จิรพัชร สุกสงวน. (2559). ความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์ รม.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัย หงส์ทอง. (2558). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของฝ่ายทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน สำนักทะเบียนอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์ รม.ม. (การเมืองการปกครอง). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิสมัย ยศไตรศรีวิรัตน์. (2553). ความพึงพอใจของประชาชนที่มาใช้บริการสำนักงานประกันสังคม จังหวัดยโสธร. ภาคนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยุทธการ ประพันธ์. (2558). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองจันทบุรี. งานนิพนธ์ รม.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุกัญญา เนื่องจางง. (2553). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน ของสำนักทะเบียนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ รม.ม. (เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง. (2563). แผนปฏิบัติการ (Action Plan) การพัฒนาการให้บริการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. บุรีรัมย์ : สำนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาพุทไธสง.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2564. จาก http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2021/01/21_NS_20.
- อาทิตย์ พจน์อาจ. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์ รม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อิสรา พันทะนาภูมิ. (2554). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของสำนักงานทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลปอภาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. การค้นคว้าอิสระ รม. (รัฐประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Millet, J.D. (1954). *Management in the Public Service*. New York : McGraw Hill Book.

ผลของโปรแกรมการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบของนักศึกษา ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

The Effects of Self-Management Program on Responsibility of Students with Hearing Impaired

ปัทมา บุตรพรม¹ สิริลักษณ์ โปร่งสันเทียะ²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Pattama15987@gmail.com

²อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

siriluck.p@nrru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และศึกษาความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากการใช้โปรแกรมการจัดการตนเอง การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบแผนการทดลอง แบบศึกษากลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพิการที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือโปรแกรมการจัดการตนเองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบประเมินความรับผิดชอบ มีการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 สัปดาห์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเขียนกราฟเส้นเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของกราฟระหว่างก่อนการจัดกิจกรรมกับผลคะแนนครั้งสุดท้ายของการจัดกิจกรรม ควบคู่กับการพิจารณาแนวโน้มของเส้นกราฟ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความรับผิดชอบต่อตนเองในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนมีแนวโน้มของคะแนนที่เพิ่มขึ้น 2) ความรับผิดชอบต่อการเรียนในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนมีแนวโน้มของคะแนนที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการตนเอง ความรับผิดชอบ ความบกพร่องทางการได้ยิน

Abstract

This research was aimed to develop the responsibilities of students with hearing impairments and study the responsibilities of students with hearing impairments by using self-management programs to conduct This research was the single-group study measured in time series. The target group was students with hearing impaired studied in Nakhon Ratchasima Rajabhat University Instrument used in experiment was self-management programs and instrument used for collecting data was Responsibility Questionnaire. The study was held on the second semester of the academic year 2020 for 10 weeks. The data was

analyzed by writing a line graph to see the changes in the graph between the pre-event and the final score of the event. Along with considering the trend of the chart .

The results of the study showed that :

- 1) Self-responsibility overall, the three subjects tended to increase their score.
- 2) Study responsibility overall, the three subjects tended to increase their score.

Keywords : Self-Management, Responsibility, Hearing Impaired

1. บทนำ

ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองและประเทศชาติ ซึ่งหากทุกคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่างๆ ของตน เป็นอย่างดีแล้ว ย่อมจะทำให้เกิดความสงบสุข ตลอดจนการเจริญงอกงามในสังคม การปลูกฝังความรับผิดชอบนั้นเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นการสร้างคุณลักษณะของความรับผิดชอบต่อแต่ละบุคคล ทั้งความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคต ทั้งนี้รากฐานสำคัญที่ทำให้เกิดความสำนึก หรือ ประสบกับความล้มเหลวในการเรียน คือ ความรับผิดชอบ ซึ่งจะแสดงออกในการปฏิบัติ เช่น การปฏิบัติหน้าที่การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ มีความมุ่งมั่น ตั้งใจขยันหมั่นเพียร มีความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำของตนเองในตำแหน่งที่เป็นผลดีและผลเสีย และพร้อมที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งต่อตนเองและต่อสังคม (เกษร ปิยะทัต, 2554 , หน้า 11) แต่จากประสบการณ์ของผู้วิจัยและการสังเกตในขณะที่ปฏิบัติงานที่หน่วยบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ พบว่านักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ยังขาดความรับผิดชอบ โดยสังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น การขาดเรียน การเข้าเรียนสาย ไม่มีอุปกรณ์ในการเรียน ขณะที่เรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งงานและไม่ติดตามงาน เป็นต้น และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ ทำให้ทราบว่า การจัดการตนเองที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ ของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยังคงเป็นปัญหาของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเฉพาะด้านความการจัดการตนเองด้านเวลา เมื่อเปรียบเทียบกับคนปกติ (พรทิพย์ ผ่องสูงเนิน, 2562, หน้า 32)

ความรับผิดชอบนั้นแบ่งออกเป็นหลายด้าน แต่ความรับผิดชอบที่จะช่วยพัฒนาและมีความเกี่ยวข้องกับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษานั้น จะประกอบไปด้วย 2 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อการศึกษา ความรับผิดชอบนั้นช่วยส่งผลในเรื่องการเรียนของนักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้านักศึกษามีความรับผิดชอบ นักศึกษาจะสามารถจัดการตนเองในเรื่องต่างๆ ของตนเองได้ ทำให้ผลการเรียนนั้นดีขึ้น ดังนั้นการพัฒนาความรับผิดชอบนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาความรับผิดชอบให้สูงขึ้นได้ คือ แนวคิดการจัดการตนเอง (Self-management) ของ Kanfer & Gaclick-Buys (1991) ซึ่งแนวคิดการจัดการตนเองนั้น มาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม โดยมีความเชื่อพื้นฐานมาจากการมีส่วนร่วมของบุคคลมีจุดเน้นที่ความรับผิดชอบของบุคคล ที่มีต่อพฤติกรรมของตนเอง แกไขปัญหาในสถานการณ์ที่ตนเองเผชิญอยู่ เรียนรู้ทักษะใหม่และการจัดสิ่งแวดล้อมของตนเอง แนวคิดการจัดการตนเอง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ การติดตามตนเอง (Self-monitoring) การประเมินตนเอง (Self-evaluation) การให้แรงเสริมตนเอง (Self-

reinforcement) ในแต่ละขั้นตอนทำให้บุคคลมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง (วชิรา เสวกพรหม, 2557, หน้า 32)

แนวคิดการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบของ Kanfer & Gaclick – Buys (1991) ที่เชื่อว่าไม่มีใครสามารถปรับแต่งพฤติกรรมของคนอื่นได้ นอกจากตัวบุคคลนั่นเอง โดยมีการตั้งเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้จริง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ที่เน้นความรับผิดชอบต่อการรับรู้พฤติกรรม และความรู้สึกของตนเอง ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม ซึ่งมีผู้ที่นำแนวคิดการจัดการตนเองไปใช้ในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อ ดังนี้ ศิริลักษณ์ น้อยปาน (2555) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมการจัดการตนเองต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ พบว่า การกำหนดเป้าหมายและวางแผนการปฏิบัติ รวมทั้งติดตามอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ป่วยมีความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการบริโภคอาหารที่ถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ วชิรา เสวกพรหม (2557) ได้ใช้แนวคิดการจัดการตนเอง ทั้งขั้นติดตามตนเอง ประเมินตนเองและให้แรงเสริมตนเอง ไปใช้กับผู้ติดเชื้อ HIV เรื่องความสม่ำเสมอในการรับประทานยา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ติดเชื้อ HIV มีการจัดการตนเองให้มีความรับผิดชอบต่อรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอมากขึ้น ชลการ ชายกุล (2557) ได้สร้างโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเอง พบว่า การอธิบายวิธีการประเมินผลการบรรลุเป้าหมาย เปรียบเทียบการปฏิบัติพฤติกรรม กับเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการตนเองจะสามารถนำไปสู่ การตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีความรับผิดชอบต่อ เห็นได้ว่าแนวคิดการจัดการตนเองสามารถพัฒนาความรับผิดชอบต่อตนเองและยังส่งผลให้สามารถทำตามเป้าหมายต่างๆที่วางไว้ได้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดการจัดการตนเองทั้ง 3 ขั้นตอน มาใช้ในการสร้างโปรแกรมการจัดการตนเองเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยผู้วิจัยได้เพิ่ม 1 ขั้นตอนคือขั้นตอนการเตรียมความพร้อม เพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการตนเองให้กับนักศึกษา ก่อนการปฏิบัติกิจกรรมในขั้นตอนต่อไป

โปรแกรมการจัดการตนเองมีความมุ่งหวังในการพัฒนานักศึกษา ให้มีความรับผิดชอบต่อเพิ่มมากขึ้น ทั้งความรับผิดชอบต่อตนเอง หรือความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นสามารถกำกับดูแลตนเองให้จบการศึกษา เพื่อเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- 2) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการจัดการตนเองที่ใช้ในพัฒนาความรับผิดชอบต่อนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แนวคิดการจัดการตนเองของ Kanfer & Gaclick – Buys (1991) ที่ให้ความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาโดยบุคคลนั้นจะมีส่วนร่วมในการรับรู้ถึงปัญหา เพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นด้วยตนเอง จากการประเมินตนเอง ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparation) ขั้นที่ 2 ขั้นการติดตามตนเอง (Self-monitoring) ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินตนเอง (Self-evaluation) และ ขั้นที่ 4 ขั้นการให้แรงเสริมตนเอง (Self-reinforcement) ที่ช่วยส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในการทำตามเป้าหมายที่วางไว้

โดยใช้โปรแกรมการจัดการตนเอง โดยมีการติดตามตนเอง ประเมินตนเอง ให้แรงเสริมตนเองในเรื่องของความรับผิดชอบต่อนตนเองและต่อการเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาฝึกหัดที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ชั้นปีที่ 1-3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) มีขั้นตอนการเลือก ดังนี้ 1) เป็นนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ชั้นปีที่ 1-3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 2) ได้คะแนนการประเมินความรับผิดชอบต่อที่มีคะแนนต่ำสุด 3 อันดับท้าย 3) สอบถามความสมัครใจของนักศึกษา 4) เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง จำนวนทั้งหมด 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยการศึกษาตำราเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตนเองและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการตนเอง Kanfer & Gaclick – Buys (1991) เพื่อสร้างโปรแกรมการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ในการจัดกิจกรรม คือ ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparation) ขั้นติดตามตนเอง(Self - monitoring) การประเมินตนเอง(Self-evaluation) และขั้นการให้แรงเสริมตนเอง (Self -reinforcement) และให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้อง หากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าตั้งแต่ 0.66 ถึง 1.00 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำไปทดลองกับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้คะแนนความรับผิดชอบในระดับต่ำ อันดับที่ 4 ถึง 6 จำนวน 3 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมอีกครั้ง แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ในการทดลองครั้งนี้ ได้ดำเนินการทดลองทั้งหมด 10 สัปดาห์ โดยในสัปดาห์ที่ 1 เป็นการจัดกิจกรรมขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อม เพื่อให้ความรู้เรื่องความสำคัญของการจัดการตนเองที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบ ร่วมกันค้นหาปัญหาในการจัดการตนเอง สะท้อนความคิดเกี่ยวกับการจัดการตนเองที่ผ่านมารายบุคคล และในช่วงระยะเวลาของสัปดาห์ที่ 2 ถึงสัปดาห์ที่ 10 จะเป็นขั้นที่ 2 การติดตามตนเอง ขั้นที่ 3 การประเมินตนเอง และขั้นที่ 4 การให้แรงเสริมตนเอง จากเป้าหมายที่วางตามกิจกรรมของแต่ละสัปดาห์ โดยบันทึกผลการปฏิบัติพฤติกรรมในสมุดบันทึกการสังเกตพฤติกรรมในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ และในวันศุกร์ช่วงบ่าย จะเป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาประเมินตนเอง พร้อมทั้งให้แรงเสริมตนเอง ต่อด้วยการให้ความรู้ในเรื่องของ ความรับผิดชอบของแต่ละกิจกรรมและให้นักศึกษาวางแผนกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติพฤติกรรม ความรับผิดชอบของสัปดาห์ถัดไป

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความรับผิดชอบของนักศึกษาฝึกหัดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะตามกรอบแนวคิดลักษณะของความรับผิดชอบต่อซึ่งมีลักษณะที่สำคัญมี 2 ด้าน คือการด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และ ความรับผิดชอบต่อการเรียน จำนวนทั้งหมด 15 ข้อ ใช้การแบ่งระดับแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งอยู่ระหว่าง 1-3 คะแนน แบ่งค่าคะแนนเฉลี่ยเป็น 3 ระดับ โดยคำนวณค่าคะแนนพิสัยจากสูตร (บุญใจ ศรีสถิตย่นรากร, 2547, หน้า 288) นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้อง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.66 ถึง 1.00 และนำแบบประเมินไปใช้กับนักศึกษากติ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .897

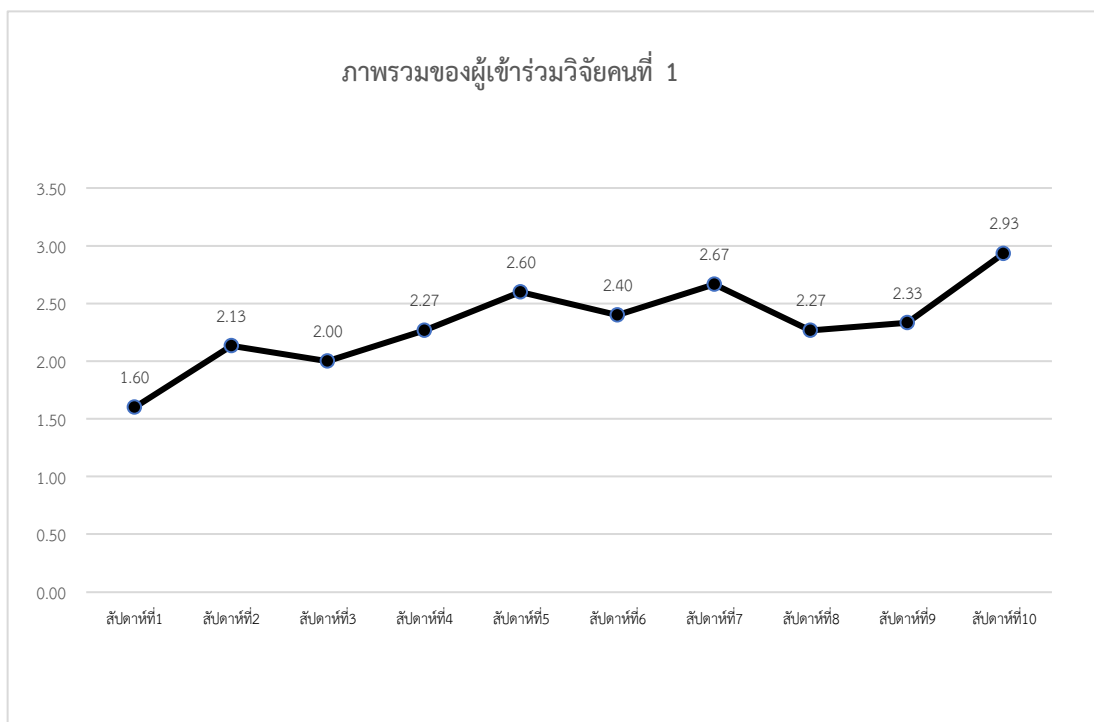
วิธีการดำเนินการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบแผนการทดลอง แบบศึกษากลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา One group time series design (รัตนศิริ ทาโต, 2552, หน้า 101-102) การวิจัยเพื่อนำแผนทดลอง แบบศึกษากลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา

วิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัยและนักศึกษาทำการประเมินความรับผิดชอบหลังการเข้าร่วมโปรแกรม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวนทั้งหมด 10 สัปดาห์ แล้วนำข้อมูลค่าเฉลี่ยมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเขียนกราฟเส้น เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของเส้นกราฟเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง O_1 กับ O_{10} ควบคู่กับการพิจารณาแนวโน้มเป็นเส้นกราฟ

4. ผลการวิจัย

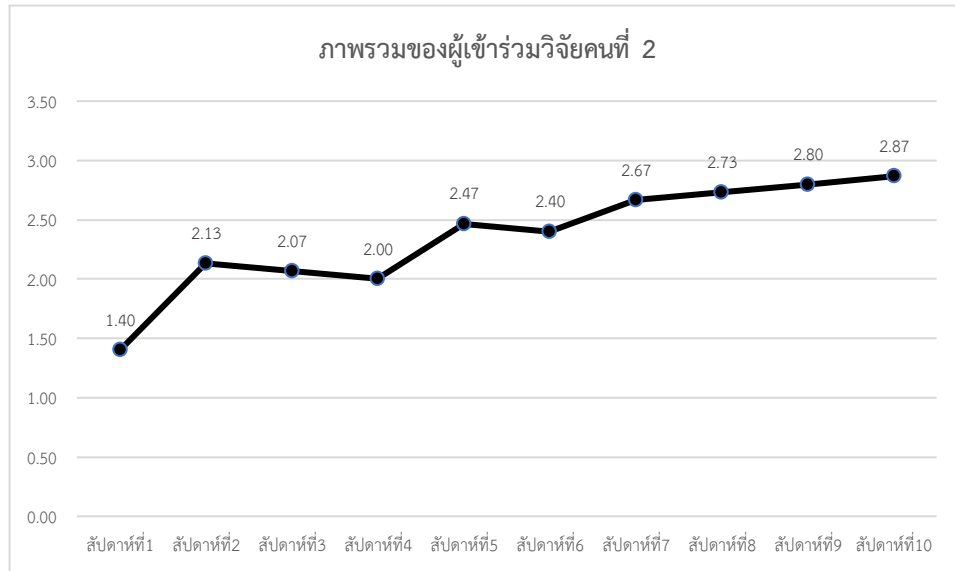
การศึกษาผลของโปรแกรมการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง รวม 10 สัปดาห์ โดยในครั้งที่ 1 นั้นเป็นการประเมินก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการตนเอง และในครั้งที่ 2-10 เป็นการประเมินหลังการเข้าร่วมโปรแกรมจากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละสัปดาห์ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยผลของโปรแกรมการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบในภาพรวม ของผู้เข้าร่วมการวิจัยคนที่ 1 ที่เข้าร่วมโปรแกรมการจัดการตนเองจำนวน 10 สัปดาห์ ดังนี้

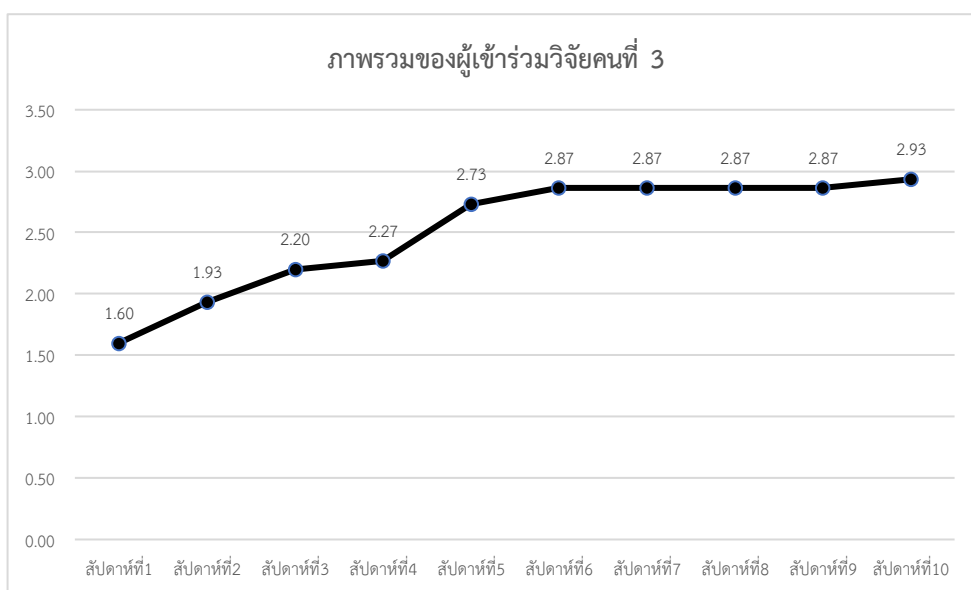
จากแผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบในภาพรวมของผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 10 พบว่า ความรับผิดชอบโดยภาพรวมของผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 1 ในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.60 หมายความว่า มีความรับผิดชอบระดับต่ำ และสัปดาห์ที่ 10 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 หมายความว่ามีความรับผิดชอบในระดับสูง

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยผลของโปรแกรมการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบในภาพรวมของผู้เข้าร่วมการวิจัยคนที่ 2 ที่เข้าร่วมโปรแกรมการจัดการตนเองจำนวน 10 สัปดาห์ดังนี้

จากแผนภูมิที่ 2 พบว่า ความรับผิดชอบโดยภาพรวมของผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 10 ความรับผิดชอบโดยภาพรวม ในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.40 หมายความว่า มีความรับผิดชอบระดับต่ำ และสัปดาห์ที่ 10 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 หมายความว่ามีความรับผิดชอบในระดับสูง

แผนภูมิที่ 3 แผนภูมิแสดงค่าเฉลี่ยผลของโปรแกรมการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบในภาพรวมของผู้เข้าร่วมการวิจัยคนที่ 3 ที่เข้าร่วมโปรแกรมการจัดการตนเองจำนวน 10 สัปดาห์ดังนี้

จากแผนภูมิที่ 3 พบว่า ความรับผิดชอบในภาพรวมของผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับ สัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 10 พบว่า ความรับผิดชอบโดยภาพรวม ในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.60 หมายความว่า มีความรับผิดชอบระดับต่ำ และสัปดาห์ที่ 10 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 หมายความว่า มีความรับผิดชอบในระดับสูง

5. การอภิปรายผล

ผลการศึกษาความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหลังจาก เข้าร่วม โปรแกรมการจัดการตนเอง ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอภิปรายผลได้ดังนี้

การเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งในโปรแกรมประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน เริ่มจากขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นตอนนี้ทำให้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันค้นหาปัญหาในการจัดการตนเอง โดยการเปิดโอกาสให้สะท้อนเรื่องราวเกี่ยวกับการจัดการตนเอง โดยการร่วมกันค้นหาปัญหา ทำให้ทราบว่าผู้ร่วมวิจัยมีปัญหาในการจัดการตนเอง จึงส่งผล ต่อความรับผิดชอบ เมื่อผู้เข้าร่วมวิจัยได้ทราบปัญหาทำให้สามารถกำหนดเป้าหมายในการเปลี่ยนพฤติกรรม ของผู้เข้าร่วมวิจัยได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนการติดตามตนเอง และ ขั้นตอนประเมินตนเอง ขั้นนี้ช่วยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้สังเกต และ ทบทวนพฤติกรรมของตนเอง ตามที่ได้อ้างอิงเป้าหมายไว้ในสมุดบันทึกพฤติกรรมส่งผลให้ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถ ติดตามตนเองได้อย่างมีแบบแผนที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติตามเป้าหมายได้อย่างครบถ้วน นอกจากการ สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองแล้วการประเมินตนเองทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยรวมถึงผู้วิจัย ได้ทราบว่า พฤติกรรมของผู้เข้าร่วมวิจัยแต่ละสัปดาห์นั้นมีการพัฒนาขึ้นมากน้อยเพียงใด เรื่องใดบ้างที่ผู้เข้าร่วมวิจัย สามารถทำได้ดีและเรื่องใดที่ยังทำไม่ได้ เรื่องใดที่ยังทำไม่ได้ก็จะนำไปวางแผนเป้าหมายในสัปดาห์ต่อไป ซึ่ง สอดคล้องกับ (ศิริลักษณ์ น้อยปาน, 2556, หน้า 29) พบว่า การสังเกต พฤติกรรมของตนเอง ทำให้ทราบว่า มีพฤติกรรมเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ พฤติกรรมไปในทิศทางใด มีระดับมากน้อยแค่ไหน พฤติกรรม ตรงตามเกณฑ์ที่จะเสริมแรงหรือไม่

ขั้นตอนการให้แรงเสริมตนเอง พบว่า การให้แรงเสริมที่เป็นสิ่งของนี้ ไม่ใช่ประเด็นสำคัญ สำหรับ การจัดการตนเองของผู้ร่วมวิจัยทั้ง 3 คน เนื่องจากพบว่า ในช่วงสัปดาห์ที่แรกๆ การให้แรงเสริมตนเองเมื่อ ทำตามเป้าหมายสำเร็จของผู้เข้าร่วมวิจัยจะเป็นสิ่งของที่มีมูลค่ามาก แต่เมื่อในช่วงของสัปดาห์ท้ายๆ นักศึกษาจะให้แรงเสริมตนเองเมื่อทำตามเป้าหมายสำเร็จ เป็นการชื่นชมตนเองหรือได้รับคำชมจากอาจารย์ มากกว่าสิ่งของ ซึ่งสอดคล้องกับ (ญณัฐ บัวศรี, 2561, หน้า 28) ที่ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการสนับสนุนในการจัดการ ตนเอง ที่มีผลต่อการปฏิบัติตัวของแต่ละบุคคลนั้น ต้องให้การสนับสนุนทางสังคม เมื่อการให้แรงเสริมทาง สังคมมีค่ามากกว่า การให้แรงเสริมที่เป็นสิ่งของ ทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถจัดการตนเองได้ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ รับแรงเสริมที่เป็นสิ่งของ

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาพิการ พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม นักศึกษาจะมีพฤติกรรมในเรื่องของความรับผิดชอบค่อนข้างต่ำ เช่น มีพฤติกรรม มาเรียนสาย ไม่มีอุปกรณ์ การเรียน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มีผลกระทบต่อการศึกษาเอง แต่เมื่อหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการ จัดการตนเอง พบว่า ผู้เข้าร่วมวิจัยมาสายน้อยลง มีอุปกรณ์การเรียน ส่งงานอาจารย์ผู้สอนครบ ทำให้การ เรียนของนักศึกษาดีขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เข้าร่วมวิจัยจะมีการเปลี่ยนแปลงตัวเอง เมื่อพฤติกรรมนั้น

ส่งผลต่อตนเอง เช่น เรื่องความละเอียดรอบครอบใน การทำงาน ที่ส่งผลกระทบต่อตรงกับนักศึกษา เพราะ ถ้างานที่ส่งอาจารย์นั้นไม่มีความละเอียดรอบครอบ อาจารย์ผู้สอนจะให้แก้ไขงานหรือให้ทำงานมาส่งใหม่อีก ครั้ง ทำให้นักศึกษาจึงต้องมี การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้สามารถส่งงานอาจารย์ให้ผ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ Kanfer & Gaclick-Buys (1991) โดยมีความเชื่อพื้นฐานมาจากการมีส่วนร่วมของบุคคล มี จุดเน้นที่ ความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมของตนเอง คือการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่ตนเอง เผชิญอยู่ เรียนรู้ทักษะใหม่ และ การจัดสิ่งแวดล้อมของตนเอง

จากผลการวิจัยมีข้อสังเกตว่า ผลการประเมินความรับผิดชอบของผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 1 ใน สัปดาห์ที่ 8-9 มีคะแนนต่ำลง อาจเกิดจากมีปัญหาส่วนตัวในช่วงสัปดาห์นั้น ที่แทรกแซง การจัดการตนเอง แต่อย่างไรก็ตามในสัปดาห์ที่10 คะแนนความรับผิดชอบก็เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แล้ว สอดคล้องกับ Alexander M. Penney (2010) พบว่า ความกังวลใจ อาจทำให้ทักษะการจัดการตนเอง ลดลง ซึ่งอาจส่งผลต่อความรับผิดชอบของบุคคลนั้นด้วย

6. สรุปผลการวิจัย

หลังจากใช้โปรแกรมการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยิน ตามแนวคิดการจัดการตนเองของ Kanfer & Gaclick – Buys ที่ให้ความสำคัญต่อการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาโดยบุคคลนั้นจะมีส่วนร่วมในการรับรู้ถึงปัญหา เพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นด้วย ตนเอง จากการประเมินตนเองให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ที่ช่วยส่งผลต่อ ความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทาง การได้ยิน ในการทำตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้ กระบวนการจัดการตนเอง โดยมีการติดตามตนเอง ประเมินตนเองและการให้แรงเสริมตนเองในเรื่องของ ความรับผิดชอบต่อตนเองและการเรียน กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 คน มีความรับผิดชอบสูงขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 การให้แรงเสริมตนเองนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของ หรือรางวัลที่มีราคาสูง เพราะ การให้แรงเสริมที่เหมาะสมอาจเป็นการได้รับคำชมจากอาจารย์มากกว่าสิ่งของ

7.1.2 การวางเป้าหมายให้ตรงและมีความชัดเจนให้มากที่สุด โดยเน้นเป้าหมายที่เป็น พฤติกรรม เช่น ไม่นั่งหลับในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งการบ้านตรงเวลา เป็นต้น

7.1.3 ผู้ที่แนะนำโปรแกรมนี้ไปใช้ ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความคุ้นเคย เพื่อให้เกิด ความสัมพันธ์ที่ดีและทำให้เกิดความไว้วางใจ ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมวิจัยกล้าที่จะให้ข้อมูลที่ เป็นจริง พร้อมทั้งยังให้ ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆด้วย

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 โปรแกรมการจัดการตนเองสามารถพัฒนาความรับผิดชอบของนักศึกษาที่มีความ บกพร่องทางการได้ยินได้ ดังนั้นควรมีโปรแกรมการจัดการตนเองไปใช้ในการพัฒนา ความรับผิดชอบของ นักศึกษาพิการกลุ่มอื่น หรือนำไปใช้ในการแก้ปัญหาด้านอื่นๆ ของนักศึกษาพิการด้วย

7.2.2 การทดลองทั้ง 10 สัปดาห์ ไม่มีการติดตามความคงทนของพฤติกรรม ทำให้ไม่ทราบว่หลังยุติโปรแกรม นักศึกษายังคงมีการจัดการตนเองได้ดีหรือไม่ ควรมีการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว A-B-A Design เพื่อติดตามผลถึงความคงทนของทักษะการจัดการตนเองที่มีต่อความรับผิดชอบ หลังยุติโปรแกรม

เอกสารอ้างอิง

- เกษร ปิยะทัต. (2554). การศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรจน์.
- ชมภูษ พุฒิเนตร พิชิต ฤทธิ์จรูญ และปรีศนีย์ สุดสม. (2561). การพัฒนาทักษะการจัดการตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. ปัญญาภิวัฒน์, 10(2) , น. 200-209. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2563, จาก <https://so05.tcithaijo.org/index.php/pimjournal/article/view/142912/105771>
- ชลกร ชายกุล. (2557). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเองและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อพฤติกรรมสุขภาพและความดันโลหิตของผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- ญณ์ช บัวศรี. (2561). ผลของโปรแกรมการจัดการตนเองและครอบครัวต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร และระดับน้ำตาลในเลือดของผู้เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2. (วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : บริษัท ยูแอนดีไอ อินเตอร์มีเดีย จำกัด.
- พรทิพย์ ผองสูงเนิน. (2562). การศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- รัตน์ศิริ ทาโต. (2552). การวิจัยทางพยาบาลศาสตร์: แนวคิดสู่การประยุกต์ใช้ *Nuraing research: Concepts to application* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วชิรา เสวกพรหม. (2557). ผลของโปรแกรมการจัดการตนเองต่อความสม่ำเสมอของผู้ติดเชื้อไอวีที่เป็นวัณโรคร่วม. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- ศิริลักษณ์ น้อยปาน. (2556). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการจัดการตนเองต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารในผู้สูงอายุที่รักษาด้วยการล้างไต-ทางช่องท้องต่อเนื่อง. บทความวิจัยเสนอในการประชุมภาคใหญ่วิชาการครั้งที่ 4. (น.61). คณะพยาบาลศาสตร์: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Alexander M. Penney (2010) *Running head: Self-Management Skills, Worry,, and GAD (Research report)*. Lakehead University, Thunder Bay, Ontario for the Master of Arts Degree (Clinical Psychology)
- Kanfer, F. H., & Gaelick-Buys, L. (1991). *Self management methods*. In F. H. Kanfer, & A. Goldstein (Eds.), *Helping people change: A textbook of methods* New York: PergamonPress. 305-360.

ทัศนคติและความพึงพอใจของผู้โดยสาร
ที่มีต่อการให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม
Attitudes and Satisfaction of Passengers towards Staff Service
inside Nakhon Phanom Airport

ชวีญดาว อุดมสิน¹ ณภัทร หงษาวงษ์²

^{1,2}อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบันนาคชาติ มหาวิทยาลัยนครพนม

udomdaw@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1)ระดับความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มีต่อ การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม 2)ลักษณะประชากรศาสตร์ กับทัศนคติของผู้โดยสารที่มีต่อการให้บริการภายในท่าอากาศยานนครพนม 3)การให้บริการของ พนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนมกับความพึงพอใจของผู้โดยสาร 4)ทัศนคติของผู้โดยสาร แตกต่างกันที่มีผลต่อความพึงพอใจ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง 200 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์โดยใช้ Independent Sample t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว (One-way anova) F-test ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการตรวจสอบ ความแตกต่างเป็นรายคู่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยใช้วิธี Least Significant Difference (LSD) และการ วิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ(Multiple Regression)

ผลการวิจัย พบว่าลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ไม่แตกต่างกัน และมีผลต่อทัศนคติของผู้โดยสาร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้พบว่า การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนมมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร และทัศนคติของผู้โดยสารที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ทัศนคติ ความพึงพอใจ การให้บริการ ท่าอากาศยานนครพนม

Abstract

The research aims to study 1) the level of passenger satisfaction towards Service of employees at Nakhon Phanom Airport 2) demographic characteristics and the attitudes of passengers towards service within Nakhon Phanom Airport. 3) Providing services. Employees at Nakhon Phanom Airport and Passenger Satisfaction 4) Passenger attitude differently affecting satisfaction is an exploratory research The instrument used was a questionnaire, a

sample of 200 people using random random sampling. The data were analyzed by using the software package. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation. test hypothesis Analyzed using independent sample t-test, One-way anova F-test. In case of statistically significant differences, it was checked. The difference was in pairs at a significance level of 0.05 using the Least significant difference (LSD) method and multiple regression analysis.

The results showed that demographic characteristics were gender, age, status, educational level and average monthly income. Affects passenger satisfaction no different and the effect on the attitude of passengers was not significantly different at the 0.05 level. Employee service at Nakhon Phanom Airport affects passenger satisfaction. and different passenger attitudes affect the passenger satisfaction statistically significant at the 0.05 level

Keywords : Attitude, Satisfaction, Service, Nakhon Phanom Airport

1. บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศไทยนับได้ว่ากำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากทั้งจากนักท่องเที่ยวในประเทศไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งธุรกิจที่จะมีผลตามมาจากธุรกิจการท่องเที่ยว นั่นคือธุรกิจการคมนาคม ธุรกิจการให้บริการด้านการคมนาคมในประเทศไทยจะมี การคมนาคมทางรถไฟ การคมนาคมทางเรือ การคมนาคมทางรถโดยสารประจำทางหรือรถทัวร์ และธุรกิจการเดินทางที่กำลังได้รับความนิยมกันอย่างมากในปัจจุบันคือ การคมนาคมทางอากาศยานหรือเครื่องบิน ด้วยเหตุผลอันเนื่องมาจากความสะดวกสบายในการเดินทาง ความรวดเร็วในการเดินทาง การประหยัดเวลาในการเดินทาง เป็นต้น จึงทำให้ธุรกิจด้านการคมนาคมทางด้านการบินนั้นเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีสายการบินจำนวนมากที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อรองรับความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะสายการบินต้นทุนต่ำ หรือ Low Cost Airlines อย่างที่ทราบกันดีว่าธุรกิจการบินเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับการให้บริการ และงานบริการภายในท่าอากาศยานนั้นก็นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับธุรกิจการบิน ถ้าหากมีการบริการที่ดีธุรกิจการบินก็จะเป็นที่ยอมรับมากขึ้นและเป็นที่นิยมมากขึ้นไปอีก (นุจรี ไกรกิจฉายา, 2558)

สำหรับท่าอากาศยานนครพนม เดิมทีเป็นที่ตั้งของกองกำลังทหารสหรัฐอเมริกาในช่วงสงครามอินโดจีน หลังจากทีกองกำลังทหารของสหรัฐอเมริกาถอนกำลังออกไป ท่าอากาศยานนครพนมจึงอยู่ในความดูแลของกองทัพอากาศ และได้มีการสนับสนุนให้ใช้ในเชิงพาณิชย์โดยดัดแปลงโรงเก็บอากาศยานของกองทัพอากาศให้เป็นอาคารที่พักของผู้โดยสาร จนกระทั่งท่าอากาศยานนครพนมได้กลายเป็นท่าอากาศยานประจำจังหวัดนครพนม ภายใต้การดูแลของกรมท่าอากาศยาน กระทรวงคมนาคม สำหรับตัวท่าอากาศยานนครพนมจะมีอาคารที่พักผู้โดยสารเพียงอาคารเดียว และภายในอาคารจะมีจุดจำหน่ายตั๋ว เคาน์เตอร์เช็คอินและบริการต่าง ๆ ที่บริเวณชั้น 1 ตัวท่าอากาศยานสามารถรองรับเครื่องบินขนาดโบอิง 737 และแอร์บัส 320 ได้(ท่าอากาศยานนครพนม,2563)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญองงานให้บริการภายในท่าอากาศยานนครพนม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและความพึงพอใจของผู้โดยสารหรือผู้ที่มาใช้บริการภายในท่าอากาศยาน

ยานนครพนม ว่าทัศนคติของผู้โดยสารหรือผู้มารับการบริการภายในท่าอากาศยานนครพนมนั้นเป็นอย่างไร และผู้โดยสารนั้นมีความพึงพอใจกับการบริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนมมากน้อยเพียงใด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มีต่อการให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม

2.2 เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้โดยสารกับทัศนคติของผู้โดยสารที่มีต่อการให้บริการภายในท่าอากาศยานนครพนม

2.3 เพื่อศึกษาการให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนมกับความพึงพอใจของผู้โดยสาร

2.4 เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้โดยสารแตกต่างกันที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ผู้โดยสารหรือผู้ที่เคยใช้บริการภายในท่าอากาศยานนครพนม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้โดยสารหรือผู้ที่เคยใช้บริการภายในท่าอากาศยานนครพนม จำนวน 200 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม

แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) บัญชีต้นประชากรศาสตร์ 2) ทัศนคติของผู้โดยสารที่มาใช้บริการภายในท่าอากาศยานนครพนม 3) การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม 4) ความพึงพอใจของผู้โดยสารในการรับบริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติและความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มีต่อการให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม 2) นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำแบบสอบถาม โดยกำหนดเป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency หรือ IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำเครื่องมือวิจัยไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ 4) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองกับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เคยใช้บริการภายในท่าอากาศยานนครพนม จำนวน 30 คน 5) ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งแล้วนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ คาร์รอลค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ไค-สแควร์ การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสองตัวแปร การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้
ตอนที่ 1 ลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 และเป็นเพศชายจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 ซึ่งมีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมาเป็นอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ลำดับถัดมาคืออายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ซึ่งมีสถานภาพโสด จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมาคือสถานภาพสมรส จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 ซึ่งมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี 133 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 รองลงมาคือการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 รองลงมาคือ 25,001 – 30,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5, 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 และลำดับสุดท้ายคือ 15,000 – 20,000 บาท และ 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0

ตอนที่ 2 ทักษะชีวิตของผู้โดยสารที่มาใช้บริการภายในท่าอากาศยานนครพนม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทักษะชีวิตที่มีต่อการปฏิบัติงานของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานของพนักงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.52 อยู่ในระดับมาก รองลงมาอันดับที่ 2 คือ ด้านความยุติธรรมในการให้บริการของพนักงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.51 อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 3 คือ ด้านความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานของพนักงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.60 อยู่ในระดับมาก และอันดับที่ 4 คือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับผู้โดยสารได้ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.74 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค สำคัญเป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.54 อยู่ในระดับมาก และรองลงมาคือด้านการดูแลเอาใจใส่ผู้โดยสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.49 อยู่ในระดับมาก อันดับต่อมา คือ ด้านการให้บริการอย่างทันเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.59 อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.82 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของผู้โดยสารที่ต่อการให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความพึงพอใจของผู้โดยสารต่อการให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความพร้อมในการให้บริการและด้านทรัพยากรในการให้บริการ มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 โดยทั้งสองด้านนี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.27 และมี ค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.64 และ 0.53 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.76 อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้ายคือ ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.55 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	แปลผล	สถิติที่ใช้
สมมติฐาน			
สมมติฐานที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร			
1. เพศ	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง	t-test
2. อายุ	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง	One-way ANOVA
3. สถานภาพ	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง	One-way ANOVA
4. ระดับการศึกษา	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง	One-way ANOVA
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง	One-way ANOVA
สมมติฐานที่ 2 ลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติของผู้โดยสาร			
1. เพศ	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง	t-test
2. อายุ	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง	One-way ANOVA
3. สถานภาพ	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง	One-way ANOVA
4. ระดับการศึกษา	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง	One-way ANOVA
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ยอมรับสมมติฐาน	ไม่แตกต่าง	One-way ANOVA
สมมติฐานที่ 3 การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนมมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร			
1. ด้านการดูแลเอาใจใส่ผู้โดยสาร			
2. ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค	ปฏิเสธสมมติฐาน	แตกต่าง	Multiple regression
3. ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ			
4. ด้านการให้บริการอย่างทันเวลา			
สมมติฐานที่ 4 ทัศนคติของผู้โดยสารที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร			
1. ด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานของพนักงาน			
2. ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของพนักงาน			
3. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับผู้โดยสารได้ดี	ปฏิเสธสมมติฐาน	แตกต่าง	Multiple regression
4. ความยุติธรรมในการให้บริการของพนักงาน			

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า

สมมติฐานที่ 1 : ลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร

ผลการวิจัย พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารที่ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 : ลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติของผู้โดยสาร
ผลการวิจัย พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 : การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนมมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร

ผลการวิจัย พบว่า การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม ได้แก่ ด้านการดูแลเอาใจใส่ผู้โดยสาร ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการอย่างทันเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ในด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านทรัพยากรในการให้บริการ ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการของผู้โดยสาร

สมมติฐานที่ 4 : ทัศนคติของผู้โดยสารที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร

ผลการวิจัย พบว่า ทัศนคติของผู้โดยสารในด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับผู้โดยสารได้ดี ด้านความยุติธรรมในการให้บริการของพนักงาน มีผลต่อความพึงพอใจในด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านทรัพยากรในการให้บริการ ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการ

5. อภิปรายผล

จากสมมติฐานที่ 1 ที่ว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ผลการวิจัย พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก การให้บริการที่เป็นมาตรฐานของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม อาจส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารของผู้โดยสารที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี อนุสิทธิ์ (2561) ได้ทำการศึกษาร่วมปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารต่อการให้บริการ ของเจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานดอนเมือง พบว่า เพศ อายุและสถานภาพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของเจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานดอนเมืองโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากสมมติฐานที่ 2 ลักษณะประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติของผู้โดยสาร ผลการวิจัย พบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติของผู้โดยสาร ไม่แตกต่างกัน แต่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อทัศนคติของผู้โดยสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก การให้บริการที่เป็นมาตรฐานของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม อาจส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารของผู้โดยสารที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี อนุสิทธิ์ (2561) ได้ทำการศึกษาร่วมปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารต่อการให้บริการ ของเจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานดอนเมือง พบว่า เพศ อายุและสถานภาพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของเจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานดอนเมืองโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่ผู้โดยสารที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของ เจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานดอนเมืองโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากสมมติฐานที่ 3 การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนมมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ผลการวิจัย พบว่า การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนมมีผลต่อ

ความพึงพอใจของผู้โดยสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทราบถึงการให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม ได้แก่ ด้านการดูแลเอาใจใส่ผู้โดยสาร ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการอย่างทันเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ มีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ในด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านทรัพยากรในการให้บริการ ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการของผู้โดยสาร บางครั้งการบริการก็อาจจะไม่ใช่พนักงานคนเดิมที่เคยให้บริการกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างอาจจะได้รับการบริการที่แตกต่างจากพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม จึงส่งผลต่อความพึงพอใจที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ ภูวพัฒน์ชัยกิจ (2561) พบว่า คุณภาพการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในภาพรวมส่งผล ต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการชาวไทย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิด้านการตอบสนองของความต้องการ และด้านความเป็นรูปธรรม ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการชาวไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากสมมติฐานที่ 4 : ทักษะคติของผู้โดยสารที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ผลการวิจัย พบว่า ทักษะคติของผู้โดยสารในด้านความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของพนักงาน ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับผู้โดยสารได้ดี ด้านความยุติธรรมในการให้บริการของพนักงาน มีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ในด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านทรัพยากรในการให้บริการ ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการ แตกต่างกัน เนื่องจาก ทักษะคติ คือ การแสดงออกถึงความชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล สถานที่ สิ่งของ หรือเหตุการณ์สิ่งใดสิ่งหนึ่ง และ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะมีความคาดหวังกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าหากมีทักษะคติที่แตกต่างกันก็จะแสดงออกถึงความพึงพอใจที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแมนโชติ ศรีพรหมนิล (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อลูกค้าในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินของ บริษัทการบินไทยจำกัด พบว่า ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับความสะอาดของเครื่องแต่งกายและความมีมนุษยสัมพันธ์ ความเป็นกันเองของพนักงาน ทั้งนี้เพราะสายการบินมีการคัดสรรพนักงานและอบรมทั้งด้าน Service และ Safety ให้แก่พนักงานจึงทำให้เกิดการบริการและดูแลเอาใจใส่ผู้โดยสารให้เกิดความประทับใจ

6. สรุปผล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้โดยสารที่เคยใช้บริการภายในท่าอากาศยานนครพนม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-30 ปี มีสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท

ผู้โดยสารที่เคยใช้บริการภายในท่าอากาศยานนครพนม มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ทักษะคติต่อการปฏิบัติงาน และการให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากสมมติฐานการวิจัยพบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร ไม่แตกต่างกัน และมีผลต่อทักษะคติของผู้โดยสาร ไม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้พบว่า การให้บริการของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนมมีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสาร และทักษะคติของผู้โดยสารที่แตกต่างกันมีผลต่อความ พึงพอใจของผู้โดยสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ผู้โดยสารที่ใช้บริการท่าอากาศยานนครพนม ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อการปฏิบัติงาน การให้บริการ ของพนักงานภายในท่าอากาศยานนครพนม อยู่ในระดับ มาก แสดงให้เห็นว่าพนักงานมีการปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดีดังนั้นพนักงานควรรักษาคุณภาพ และมาตรฐานในการให้บริการ รวมถึงควรมีการฝึกทักษะ และเพิ่มพูนความรู้สำหรับงานบริการอย่างสม่ำเสมอ

7.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจในการใช้บริการท่าอากาศยานนครพนมของผู้โดยสารเฉพาะในจังหวัดนครพนมเท่านั้น จึงควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดข้อเปรียบเทียบต่าง ๆ

7.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้โดยสารที่ใช้ท่าอากาศยานนครพนมกับผู้โดยสารที่ใช้ท่าอากาศยานอื่นๆ เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารที่ใช้บริการท่าอากาศยานที่แตกต่างกันและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการผู้โดยสารที่ใช้บริการท่าอากาศยานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ท่าอากาศยานนครพนม. (2563). ที่มาของท่าอากาศยานนครพนม สืบค้นจาก

<https://th.wikipedia.org/wiki>

นุจรี ไกรกิจศึกษาญ. (2558). ทัศนคติและความพึงพอใจของผู้โดยสารชาวอกระหว่างประเทศที่มีต่อการบริการของแผนกงานตรวจผู้โดยสารชาวอกระหว่างประเทศ ดำเนินการตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานกรุงเทพฯ. ปรินญาธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

พัชรี อนุสิทธิ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้โดยสารต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ท่าอากาศยานดอนเมือง. ปรินญาธิรัฐบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก.

วิณารัตน์ ภูพัฒน์ชัยกิจ. (2559). คุณภาพการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการชาวไทย. ปรินญาธิรัฐบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

นโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ The Policy of Creating an Understanding of the Checkpoint Locations of Surin Highway Police Station

วีระ พิระพลพันธ์¹ วรภุรี มูลสิน²

ประชัน คณะวัน³ พระมหาบุษยทศพิชาญ โยธาสโน⁴

¹นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
toto00142515@gmail.com

²อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
worabhuri@gmail.com

³อาจารย์ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
prachankane@gmail.com

⁴อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
picham.tho@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษานโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ จำนวน 400 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ จำนวน 10 คน ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการศึกษาพบว่า 1) ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์มีความเข้าใจในนโยบายการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ต้านนโยบาย มีความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการให้บริการ ด้านความพึงพอใจ และด้านการบริหารงาน มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และความถี่ในการใช้ทางหลวงต่างกัน มีความคิดเห็นต่อนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ และประเภทที่ใช้บนทางหลวงต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ พบว่า (1) เจ้าหน้าที่ตำรวจควรให้การบริการโดยเน้นความรวดเร็วและถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และต้องลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นที่สุดแต่มีประสิทธิภาพสูงสุด เน้นการบริการเพียงจุดเดียว (2) ด้านการบริหาร ควรจัดอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เหมาะสมและแบ่งโซนการปฏิบัติหน้าที่ให้ชัดเจน การปฏิบัติทุกขั้นตอนต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

คำสำคัญ : นโยบาย การตั้งจุดตรวจ ตำรวจทางหลวง

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study the policy of creating an understanding of the checkpoint setting of Surin Highway Police Station. 2) to compare the opinions on the policy of creating understanding of the Surin Highway Police Station's checkpoint setting; and 3) to study suggestions on setting up checkpoints at Surin Highway Police Station. The sample group used in the quantitative research was 400 people using roads in the area of Surin Highway Police Station. The qualitative research from interviews with 10 police officers at Surin Highway Police Station and 5 people who use roads in the area responsible for Surin Highway Police Station. The research tools were questionnaires and interviews. Analyze the data using a packaged program.

The results of the study found that 1) people who use roads in the area responsible for Surin Highway Police Station have an understanding of the policy of setting up checkpoints at Surin Highway Police Station. Overall, it was at a high level. On the policy side, there was an understanding at the highest level. For service satisfaction and management, there was a high level of understanding. 2) People with sex education level and the frequency of using different highways, there are opinions on the policy of creating understanding of the setting up of checkpoints at the Surin Highway Police Station is no different. The people who are different ages and different types of vehicles used on highways There were significantly different opinions at the .05 level. 3) Recommendations on the setting of checkpoints at the Surin Highway Police Station found that (1) police officers should provide services with an emphasis on speed and accuracy, must follow the rules and relevant law and must reduce the operational process to the shortest but most effective Focus on only one stop service. (2) Management Police officers should be properly rated and clearly divided into zones of duty. Every action must be transparent and accountable.

Keywords : Policy, Setting Up Checkpoints, Highway Patrol

1. บทนำ

การที่ประชาชนผู้ใช้ถนนมีความเข้าใจคาดเคลื่อนเกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจบนถนนหลวงว่าถูกต้องตามหลักกฎหมายหรือไม่ หรือเป็นเพียงการตั้งด่านลอยไม่มีกฎหมายรองรับ จากกระแสข่าวบนโซเชียลเน็ตเวิร์คในการแชร์คลิปผู้ชายคนหนึ่งได้ตรวจสอบการตั้งด่านของเจ้าหน้าที่ตำรวจบนถนนหลวงของ สภ. จอหอ จังหวัดนครราชสีมาว่าสามารถกระทำได้อหรือไม่ โดยลงไปบรรยายข้อกฎหมาย รวมถึง พ.ร.บ.ทางหลวงเกี่ยวกับการตั้งด่านตรวจ พร้อมทั้งขอคู่มือข้อขออนุญาตการตั้งด่าน จนสุดท้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องยกเลิกการตั้งด่านและเก็บของขึ้นรถนั้น การที่เจ้าพนักงานตำรวจจะจัดตั้งจุดตรวจ หรือจุดสกัดบนทางหลวง เพื่อดำเนินการจับกุมหรือตรวจคนผู้กระทำผิดกฎหมายอันเป็นการปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามประมวลกฎหมาย วิธี

พิจารณาความอาญา เจ้าพนักงานตำรวจจึงมีอำนาจกระทำได้โดยไม่ต้องห้ามตามประกาศคณะปฏิวัติดังกล่าว และเมื่อดำเนินการดังกล่าวไม่ต้องห้ามแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตจากผู้อำนวยการทางหลวงเสียก่อนที่จะดำเนินการแต่อย่างใด (สำนักข่าวอิสรာ, 2559, 8 พฤศจิกายน)

จากสภาพปัญหาในการใช้ถนนในประเทศไทย และความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการตั้งจุดตรวจเพื่อป้องกันอาชญากรรมและป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนนในทางหลวงสายหลักของประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีนโยบายในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นมาตรการที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดให้สถานีตำรวจทุกแห่งทั่วประเทศปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว ซึ่งการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจเป็นแนวหนึ่งในการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวโดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการตั้งจุดตรวจมีผลการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและลดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อการใช้กฎหมายในการตั้งจุดตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังที่ปรากฏตามสื่อสังคมออนไลน์ที่มีการถ่ายทอดสด ทักท้วงการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าเป็นกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ มีการเรียกร้องผลประโยชน์รวมทั้งมีการโต้แย้งข้อกฎหมายเกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจของเจ้าพนักงานตำรวจว่าเป็นการกีดขวางการจราจร ซึ่งผลจากการถ่ายทอดสดออนไลน์ผ่านเครื่องมือสื่อสารดังกล่าวทำให้กระจายภาพ และเสียงไปสู่ผู้ชมซึ่งเป็นประชาชนโดยทั่วไปอย่างรวดเร็วเป็นวงกว้างทำให้ประชาชนโดยทั่วไปเกิดความไม่เข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติในการตั้งจุดตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้กฎหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคมโดยรวม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้กำหนดมาตรการปฏิบัติเกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจเพื่อบังคับการใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ความผิดอื่นที่เกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง และได้มีหนังสือที่ 0007.22/1572 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในการตั้งจุดตรวจ ให้เป็นมาตรฐานสากล โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบ ทุกอำเภอในจังหวัดสุรินทร์ มีหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุบนถนนหลวง โดยในการปฏิบัติงานจะมีการตั้งจุดตรวจตามถนนหลวงเพื่อตรวจค้นจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนนและสร้างความปลอดภัยให้กับสังคมประชาชน ตามนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยก่อนทำการตั้งจุดตรวจจะมีการจัดทำแผนการตั้งจุดตรวจโดยได้รับการอนุมัติจาก ผู้บังคับการตำรวจทางหลวง ทุกครั้ง และให้มีกล้องวงจรปิด (CCTV) ติดตั้งในจุดตรวจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และสร้างความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

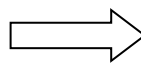
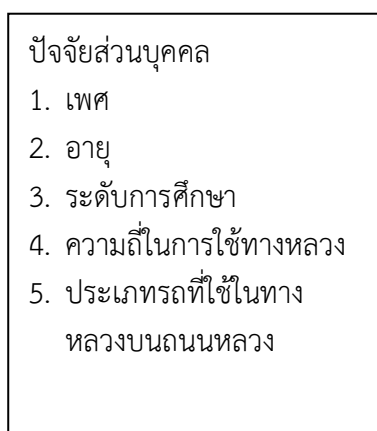
จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการตำรวจ ปฏิบัติหน้าที่รองสารวัตรตำรวจทางหลวงสุรินทร์ มีความคาดหวังและตั้งคำถามอยู่ในใจว่าจะทำอย่างไรที่จะให้ผู้ใช้รถใช้ถนนและประชาชน มีความเข้าใจในนโยบายการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ เพื่อให้เห็นถึงประโยชน์ของการตั้งจุดตรวจในการป้องกันอาชญากรรมและความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับนโยบายการสร้าง ความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้นำไปใช้เป็นแนวทางให้แก่สถานีตำรวจทางหลวงแก้ปัญหาในเรื่องที่เกิดขึ้นและเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลที่สนใจต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

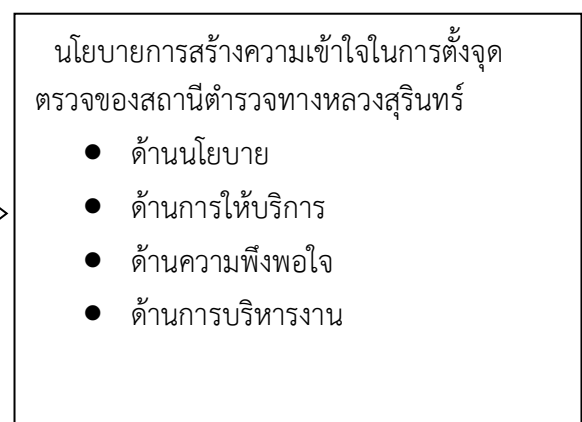
1. เพื่อศึกษานโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง นโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ เป็นการวิจัยแบบผสม ระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชากรผู้ใช้รถใช้ทางหลวงสายหลักในพื้นที่ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 52,040 คน (สำนักอำนวยความปลอดภัย กรมทางถนน กระทรวงคมนาคม, 2563)

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ จากจำนวนประชากรทั้งหมด 52,040 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้จากสูตรของ Taro Yamane (1973) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

2. การเลือกผู้สัมภาษณ์ ประกอบไปด้วย ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ จำนวน 10 คน ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนจำนวน 5 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล แบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์

2. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับ นโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองและรับคืนกลับด้วยตนเอง โดยการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยและทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจำนวน 400 ชุด ทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามอีกครั้ง หลังจากนั้นนำข้อมูลไปประมวลผลด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนัดกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสัมภาษณ์ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษา

5. ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนที่มีต่อนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านทั้งหมดทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านนโยบาย โดยรวมมีความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$) เมื่อพิจารณารายข้ออันดับหนึ่ง คือ การตั้งจุดตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีประโยชน์ต่อการรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) รองลงมาคือ การตั้งจุดตรวจต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับการตำรวจทางหลวง เท่านั้น ($\bar{X} = 4.89$) สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ พันตำรวจตรีชนพล ยอดกัณหา และร้อยตำรวจเอก มหรรณพ ภัคคีนรงค์ เกี่ยวกับนโยบายการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ได้ปฏิบัติตามข้อสั่งการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกองบังคับการตำรวจทางหลวงเพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับทางและการใช้ทาง โดยในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์จะมีการขออนุญาตต่อผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจทางหลวงทุกครั้งก่อนมีการตั้งจุดตรวจและทำการบันทึกข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สัมภาษณ์ พันตำรวจตรีชนพล ยอดกัณหา, ร้อยตำรวจเอก มหรรณพ ภัคคีนรงค์ เกี่ยวกับนโยบายการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์, 2564, 10 กันยายน)

1.2 ด้านการให้บริการ โดยรวมมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณารายข้ออันดับหนึ่งคือ การตั้งจุดตรวจของเจ้าหน้าที่มีมาตรฐาน เป็นสากล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่งกายเรียบร้อยเปิดเผย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ คาบตำรวจวิจิต ภูเด่นผา ในเรื่องการตั้งจุดตรวจต้องมีมาตรฐานเป็นสากลและการแต่งกายของเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเรียบร้อยตามระเบียบและไม่ปิดบังใบหน้า(สัมภาษณ์ คาบตำรวจวิจิต ภูเด่นผา เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามนโยบายการสร้าง ความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์, 2564, 10 กันยายน)

1.3 ด้านความพึงพอใจ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณารายข้อ อันดับหนึ่งคือ การตั้งจุดตรวจของตำรวจทำให้รู้สึกปลอดภัยจากอาชญากรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมาคือ การตั้งจุดตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) สอดคล้องกับการสัมภาษณ์นายประดิษฐ์ เหมาะชาติ ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน ในเรื่องความพึงพอใจว่า มีความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงประโยชน์ที่ได้จากการตั้งจุดตรวจการตั้งจุด

ตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้และนอกจากนั้นยังเป็นป้องกันการขักรับรดเร็วหรือประมาทหวาดเสียวซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเกิดอุบัติเหตุ (สัมภาษณ์นายประดิษฐ์ เหมะชาติ, 2564, 12 กันยายน)

1.4 ด้านการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) เมื่อพิจารณารายชื่อ อันดับหนึ่งคือให้จเรตำรวจคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำจุดตรวจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา คือ ให้ผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับตรวจตราการตั้งจุดตรวจผ่านระบบกล้องวงจรปิดของจุดตรวจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) สอดคล้องกับการสัมภาษณ์สิบตำรวจโทธนวัตร บัจจัย เกี่ยวกับการบริหารงานในนโยบายการตั้งจุดตรวจ (2564, 10 กันยายน) ว่า ในการตั้งจุดตรวจจะต้องมีกล้องวงจรปิดที่สามารถถ่ายทอดการตั้งจุดตรวจออนไลน์ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นสามารถตรวจสอบและรับชมได้ผ่านระบบออนไลน์ ต้องมี กรวยยาง ป้ายไฟ และแบ่งพื้นที่เป็นโซนการปฏิบัติงานและจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำพื้นที่โซนต่างๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม และนอกจากนี้ยังมีมาตรการให้จเรตำรวจมีการออกคุ้มครองจุดตรวจของสถานีตำรวจต่างๆทั่วประเทศเพื่อให้เป็นไปตามที่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นก่อนนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความถี่ในการใช้ทางหลวงและประเภทรถที่ใช้บนทางหลวง เพื่อนำไปสู่การตอบสนองที่พึงพอใจ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig.= 0.13) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig.= 0.00) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig.= 0.30) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนที่มี ความถี่ในการใช้ทางหลวง ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (Sig.= 0.45) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนที่ใช้รถบนทางหลวงต่างกัน มีความคิดเห็นต่อนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน (Sig.= 0.00) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ และประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ สรุปได้ดังนี้

3.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตั้งจุดตรวจจะต้องมีการให้บริการกับประชาชนอย่างรวดเร็วและถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และต้องลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นที่สุดแต่มีประสิทธิภาพสูงสุด เน้นการบริการเพียงจุดเดียว ให้ประชาชนผู้รับบริการได้รับความสะดวก รวดเร็ว โดยประชาชนที่ได้ผ่านมาที่จุดตรวจมีความพึงพอใจในการตั้งจุดตรวจเนื่องจากได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตั้งจุดตรวจ

3.2 การตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวง ควรเน้นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานโดยการจัดกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เหมาะสมและแบ่งโซนการปฏิบัติหน้าที่ให้ชัดเจน และการปฏิบัติทุกขั้นตอนต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนที่เข้ามาที่จุดตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา

6. อภิปรายผล

จากการศึกษานโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนที่มีต่อนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านนโยบาย โดยรวมมีความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนภูมิ ชาติตี (2555) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การบริหารนโยบายตำรวจไทยยุคใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นโยบายต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในด้านบริการ ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและด้าน ความพึงพอใจ ตลอดจนครอบคลุมบริบทของปัญหาสังคม และมีแผนในการปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

1.2 ด้านการให้บริการ โดยรวมมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชตา อิมสำราญ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลบางเขน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับมากและมีความพึงพอใจสูงสุดด้านความรวดเร็วในการให้บริการ การให้บริการที่มีคุณภาพ ด้านความสะดวกในการให้บริการและต่อเนื่อง

1.3 ด้านความพึงพอใจ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาณี อุทยาน (2555) ได้วิจัยเรื่องความพึงประสงค์ของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวง ผลการวิจัยพบว่าประชาชนผู้ใช้ทางหลวงมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวง”ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนผู้ใช้ทางหลวงมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงด้านการให้บริการจราจร ด้านอำนวยความสะดวก ด้านการแต่งกาย บุคลิก ลักษณะท่าทางของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวง

1.4 ด้านการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนภูมิ ชาติตี (2555) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์การบริหารนโยบายตำรวจไทยยุคใหม่” ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการภายในองค์กรของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า ได้มีการนำเอาหลักการบริหารจัดการสมัยใหม่เข้ามาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นก่อนนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และ ความถี่ในการใช้ทางหลวงต่างกัน มีความคิดเห็นก่อนนโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ และประเภทรถที่ใช้บนทางหลวงต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชดาษา อิมสำราญ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลบางเขน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในการบริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในการบริการของเจ้าหน้าที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับวิภาณี อุทยาน (2556) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงประสงค์ของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีประเภทการใช้รถที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงแตกต่างกัน ส่วนเพศ ความถี่ในการใช้ทางหลวง และความรู้เกี่ยวกับการใช้ทางหลวงที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวง ไม่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. ประชาสัมพันธ์นโยบายในการตั้งจุดตรวจผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้นและครบถ้วนเพื่อความเข้าใจที่ดี
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชน ผู้นำชุมชน และประชาชนมีความเข้าใจในนโยบายการตั้งจุดตรวจเพื่อให้ทราบบทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ที่จุดตรวจ
3. ประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานในการป้องกันและปราบปรามที่ผลการปฏิบัติที่ได้จากการตั้งจุดตรวจให้ประชาชนทราบและเข้าใจถึงประโยชน์ของการตั้งจุดตรวจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาศึกษาวิจัยเรื่อง”นโยบายการสร้างความเข้าใจในการตั้งจุดตรวจของสถานีตำรวจทางหลวงสุรินทร์” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ให้ผู้สนใจนำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุบัติเหตุจากการตั้งจุดตรวจ
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถิติอาชญากรรมในพื้นที่ว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการตั้งจุดตรวจ
3. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจุดตรวจของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ตำรวจภูธรจังหวัด กรมการขนส่งทางบก ที่ตั้งจุดตรวจเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของจุดตรวจ

เอกสารอ้างอิง

ชดาษา อิมสำราญ. (2555). *ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลบางเขน*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.

ธนพล ยอดกัณฑ์ และร้อยตำรวจเอกมรรณพ ภัคศิณรงค์ (การสัมภาษณ์, 2564, 10 กันยายน)

- ธนภูมิ ชาติดี. (2556). *ผลสัมฤทธิ์การบริหารนโยบายตำรวจไทยยุคใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ธนวัตร บั๊จชัย (การสัมภาษณ์, 2564, 10 กันยายน)
- ประติษฐ์ เหมะชาติ (การสัมภาษณ์, 2564, 12 กันยายน)
- วิจิต ภูเตนผา (การสัมภาษณ์, 2564, 10 กันยายน)
- วิภาณี อุทยาน. (2556). *ความพึงประสงค์ของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจทางหลวง*.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักข่าวอิสรา. (2559, 8 พฤศจิกายน). *ไซค์ดอปดราม่าตั้งด่านบนทางหลวง! กฤษฎีกายันตั้งแต่ปี'29
สามารถทำได้*. เข้าถึงข้อมูลเมื่อ วันที่ 15 สิงหาคม 2564 จาก
<https://www.isranews.org/content-page/item/51481-iiimdo.html>
- สำนักอำนวยความสะดวกความปลอดภัย กรมทางถนน กระทรวงคมนาคม. (2563). *รายงานปริมาณการจราจรบนถนน*.
กรุงเทพฯ: สำนักอำนวยความสะดวกความปลอดภัย กรมทางถนน กระทรวงคมนาคม
- Yamane, t. (1973). *Statistic : An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row
Publications.

สภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

Realistic and Expected Conditions of the Employee's Performance Buriram Municipality Munang District, Buriram Province

วิไลลักษณ์ โพธิ์อบ¹ สถาพร วิชัยรัมย์² ประชัน คณะณัน³

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

yippy462869@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

sathapom.wc@bru.ac.th

prachan.kw@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการปกครองบังคับบัญชา 2. ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน 3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และ 4. ด้านความมั่นคงในการทำงาน โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ และ 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงาน ของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 302 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบคำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้ดังนี้ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X} = 3.94$) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 3.82$) ด้านการปกครองบังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.66$) และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ($\bar{X} = 3.55$) ตามลำดับ สำหรับสภาพที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้ดังนี้ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X} = 4.39$) ด้านการปกครองบังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.35$) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.31$) และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ ในส่วนของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและปริมาณงานให้ชัดเจนในการมอบหมายงาน รองลงมา คือ

ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดง ผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ในที่ประชุมของหน่วยงาน และควรพิจารณาความ
ดีความชอบให้เป็นธรรม ตามลำดับ

คำสำคัญ : สภาพที่เป็นจริง คาคทห้วง การปฏิบัติงาน

Abstract

This study examined four aspects, namely 1. administrative and supervisory, 2. job advancement, 3. interpersonal relation, and 4. job security. The purposes were 1) to study the actual and expected conditions of the employees' performance at Buriram Municipality, Mueang district, Buriram province; and 2) to explore opinions and suggestions regarding the actual and expected performance conditions of the employees at Buriram Municipality, Mueang district, Buriram province. The sample groups used in the study were: Municipal employees, permanent employees, mission-based employees and general employees who work in Buriram Municipality Office Mueang Buriram District Buriram Province, 302 people. By determining the sample size according to the table of Krejcie and Morgan, a total of 175 people were sampled. The instrument used to collect the data was a questionnaire which was divided into three types: checklist, rating scale, and open-ended questions, and analyzed by using percentage, average (\bar{X}), and Standard Deviation (S.D.)

The work conditions consisted of work stability, relationship between colleagues, controlling and commanding, and career path. The overall real work conditions were in the high level at average of 3.78 ($\bar{X} = 3.78$). The findings highly shown each aspect of the real work conditions respectively: work stability ($\bar{X} = 3.94$), relationship between colleagues ($\bar{X} = 3.82$), controlling and commanding ($\bar{X} = 3.66$), and career path ($\bar{X} = 3.55$). Moreover, the results highly presented the expected work condition at the average of 4.33 ($\bar{X} = 4.33$) as a whole. The highest expected work condition was work stability ($\bar{X} = 4.39$), controlling and commanding ($\bar{X} = 4.31$), career path ($\bar{X} = 4.25$) respectively. In the comments and other suggestions with the highest number, duties and responsibilities and workloads should be clearly defined in assignments, followed by the opportunity for personnel to show the results are manifested at the meeting of the agency and should consider merit and fairness accordingly.

Keywords : Real Condition, Expected, Work

1. บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภายใต้แนวคิดการกระจายอำนาจที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบริการสาธารณะได้โดยอิสระ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนจะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับ ความมุ่งประสงค์ของชุมชน จึงเป็นผลให้การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทและมีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่ให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ทำให้มีการออกเป็นพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การสาธารณสุขโลกและสาธารณสุขการ ส่งเสริมและพัฒนา อาชีพ การผังเมือง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น การจัดทำภารกิจดังกล่าวจำเป็นต้องมีทรัพยากรบริหารที่มีเพียงพอ มีความเหมาะสมกับ ภารกิจในการดำเนินงาน ทรัพยากรดังกล่าวประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุหรือวัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีปฏิบัติงาน(Management) และทรัพยากรที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลมากกว่าสิ่งอื่นใด คือ ทรัพยากรบุคคล เพราะคนคือปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของคนในองค์กร การให้ ความสำคัญกับเรื่องเกี่ยวกับบุคลากรขององค์กรจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคการ ทำงาน และจะได้กำหนดรูปแบบของการบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การบริหารงานบุคคลเป็นกระบวนการที่มุ่งบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และส่งเสริมให้ทุกคน ร่วมกันทำงานด้วยความสำเร็จ สามัคคี มีความพึงพอใจโดยแต่ละบุคคลมีความมุ่งมั่น ตั้งวัตถุประสงค์อย่าง แรงกล้าและความพยายามที่จะก้าวไกลซึ่งสัมพันธ์กันและมีความมุ่งหวังที่จะทำให ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็โดยการที่องค์กรได้สร้างขวัญกำลังใจในการ ทำงานให้เกิดขึ้น กำลังใจที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานอย่างยิ่ง เพราะขวัญกำลังใจที่ดีย่อมก่อให้เกิด การเพิ่มศักยภาพให้สูงขึ้น ขวัญกำลังใจจึงเป็นหัวใจของการบริหารงาน องค์กรใดที่มีบุคคลที่มีขวัญกำลังใจ ดีก็ย่อมสามารถสร้างผลงานที่มีคุณภาพให้กับหน่วยงานได้ ขวัญกำลังใจยังก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจใน การทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้บุคลากรมีระเบียบวินัยยอมรับและปฏิบัติตามกติกาขององค์กร มีความ เข้าใจต่อจุดหมายขององค์กร มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนากิจการงานให้ดีขึ้น มีความเชื่อมั่นและภักดีต่อ องค์กรและจะทำให้องค์กรมีความเข้มแข็ง สามารถฟันฝ่าอุปสรรคในยามคับขันได้ (พัชรี คงดี. 2556 : 32)

การส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีขวัญกำลังใจที่ดี เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน การปฏิบัติงานตามบทบาทและความรับผิดชอบ หากบุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานดีแล้ว จะช่วยให้ พวกเขาเกิดความพึงพอใจ เกิดความรัก ความศรัทธา เสียสละทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญา เพื่อหาทางปรับปรุงให้งานนั้นๆ เจริญก้าวหน้าขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากปัจจัยดังกล่าวมีผลออกมาเชิงลบ จะมีผลทำให้บุคลากรมีการลาออกจากรานเกิดความเบื่อหน่าย มีความสัมพันธ์ที่เย็นชาต่อกัน ไม่ให้ความ ร่วมมือในกิจกรรม รวมถึงนโยบายขององค์กร หรืออาจจะทำไปแบบเสียไม่ได้ ไม่มีความจริงใจในการทำงาน ซาดความสามัคคี หรือลาพักงานไม่มีเหตุผลเพียงพอ (เยาวลักษณ์ โยธะมาตย์. 2552 : 1)

เทศบาลเมืองบุรีรัมย์เป็นเทศบาลขนาดกลางรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะในพื้นที่ทั้ง 18 ชุมชนของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การสาธารณสุขโลกและ สาธารณูปการ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การผังเมือง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การ รักษาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากเป็นชุมชนเมืองที่มีการอยู่อาศัยที่แออัด จึงทำให้มี

ภารกิจค่อนข้างมาก การบริหารทรัพยากรบุคคลในองค์กรจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความสำเร็จขององค์กร จากสภาพที่เป็นอยู่เทศบาลเมืองบุรีรัมย์มีพนักงานจำนวน 302 คน ปัจจุบันประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลอยู่บ้าง บางกรณีในการปฏิบัติงานของพนักงานบางคน เช่น ปัญหาที่เกิดจากผู้บริหารขาดการปฏิสัมพันธ์กับพนักงาน ปัญหาหัวหน้างานไม่มีความเป็นธรรมในการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี ปัญหาการจัดวางตำแหน่งคนไม่ตรงกับตำแหน่งงาน ปัญหาที่หัวหน้างานมอบหมายงานให้ทำไม่เท่ากัน (รายงานการประชุมหัวหน้าส่วนเทศบาลเมืองบุรีรัมย์. 2563 : 5)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ในฐานะผู้ปฏิบัติงานในสังกัดเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อจะได้ทราบสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานในสังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจะทำให้ได้รับรู้ข้อมูลและปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่จะนำมาปรับปรุงและนำไปสู่แนวทางการบำรุงขวัญกำลังใจ เพื่อวางแผนปรับปรุงคุณภาพการทำงานของบุคลากรต่อไป

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พนักงานเทศบาล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 302 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 149) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มงานแบบชั้นภูมิ หลังจากนั้นทำการสุ่มให้กระจายไปยังกลุ่มงานต่างๆ ของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิด 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการปกครองบังคับบัญชา 2. ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน 3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และ 4. ด้านความมั่นคงในการทำงาน ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงาน ลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และ ตอนที่ 3 เป็น

คำถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) กับบุคลากรเทศบาลเมืองชุมเห็ด อำเภอบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.958

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจากพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ และหาความถูกต้องของแบบสอบถาม แบบสอบถาม จำนวน 175 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 175 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตาราง แสดงจำนวน และร้อยละ

3.4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

3.4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

4. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 175 คน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน และอัตราเงินเดือน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี เป็นผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งเป็นลูกจ้างทั่วไป ระยะเวลาการปฏิบัติงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี และมีอัตราเงินเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท

4.2 ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงาน ของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้ สภาพที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ตามลำดับ สำหรับส่วนที่คาดหวังในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน และด้านการปกครองบังคับบัญชา

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและปริมาณงานให้ชัดเจนในการมอบหมายงาน รองลงมา คือ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงผลงานที่ทำให้เป็นที่ประจักษ์ในที่ประชุมของหน่วยงาน และควรพิจารณาความดีความชอบให้เป็นธรรมตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นสารสนเทศในการนำไปสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรมีพลังขับเคลื่อนในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น และทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผล ดังนี้

5.1 จากการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้ เป็นเพราะผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญ กับผู้ใต้บังคับบัญชามีการดูแลติดตามงานและให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน สามารถแก้ไขปัญหาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ เปิดใจและเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้นำเสนองานของตนเอง มีการส่งเสริมให้พนักงานได้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าของอาชีพ และพัฒนาด้านคุณภาพในการปฏิบัติงานอยู่เสมอโดยการส่งพนักงานเข้าฝึกอบรมตามโครงการต่างๆ พนักงานมีสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี เมื่อบรรยากาศและเพื่อนร่วมงานดีจึงทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และส่งผลให้พนักงานมีความรักและภักดีต่อหน่วยงาน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัญชิตา พัดพวง (2563 : 167-179) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.1 ด้านการปกครองบังคับบัญชา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากสายการบังคับบัญชามีความชัดเจนและสามารถบูรณาการร่วมกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว การบรรจุและแต่งตั้งบุคลากรให้ดำรงตำแหน่งเป็นไปตามความรู้ความสามารถเป็นหลัก ผู้บังคับบัญชามีการบริหารงานเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบแบบแผน มีความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ดูแลให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ สามารถแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการนำเสนองานที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ นองนุช นิลแก้ว (2562 : 35-44) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสินเขตเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการปกครองบังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก

5.2.2 ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากเทศบาลเมืองบุรีรัมย์มีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือเลื่อนตำแหน่งเป็นไปตามความรู้ความสามารถ ส่งเสริมให้พนักงานได้ศึกษาต่อเพื่อปรับปรุงคุณวุฒิด้านการศึกษาจัดการฝึกอบรมและส่งเสริม

บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้นำเสนอผลงานของตนเอง ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เปิดโอกาสให้พนักงานสอบเลื่อนระดับ เพื่อก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรพันธ์ เนื่องนรา (2556 : 93-99) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน อยู่ในระดับมาก

5.2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลเมืองบุรีรัมย์มีบรรยากาศในการทำงานอย่างเป็นกันเอง บุคลากรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมงานช่วยเหลือซึ่งกันและกันและต่างยอมรับในความสามารถของกันและกัน มีการเรียนรู้วิธีการทำงานของเพื่อนร่วมงาน ต่างคนต่างรับฟังและให้คำปรึกษาเป็นประจำ มีการทำงานเป็นทีมและยอมรับผลที่จะตามมาจากการปฏิบัติงานเสมอ และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มักจะได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรินทร์า แฉล้มไธสง (2555 : 48-56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินโคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับมาก

5.2.4 ด้านความมั่นคงในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ บุคลากรมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในหน่วยงาน มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของตัวเอง มีความภาคภูมิใจในหน้าที่การงาน ตำแหน่งหน้าที่การงานไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานของตัวเองและครอบครัว บุคลากรมีความพอใจกับเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับจากหน่วยงาน ลักษณะงานที่ทำอยู่มีหลักประกันด้านความมั่นคงต่ออาชีพ ได้รับเกียรติและชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปและเพื่อนร่วมงาน มีความมั่นคงปลอดภัย และมีความรักและภักดีต่อหน่วยงาน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศพร ปิยะนิรันดา (2556 : 64-72) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านความมั่นคงในการทำงาน อยู่ในระดับมาก

5.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และปริมาณงานให้ชัดเจนในการมอบหมายงานมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะบุคลากรในหน่วยงานมีจำนวนมาก ทำให้การปฏิบัติงานมีความซ้ำซ้อน เกิดการเกี่ยงงานหรือโยนงานกันมีความยุ่งยากในการสั่งการ จึงทำให้ขั้นตอนในการปฏิบัติงานมีความล่าช้าลงไปด้วย ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคลากรกับเพื่อนร่วมงานและปัญหาการเอาใจเอียงในการปฏิบัติงาน จึงเป็นสาเหตุทำให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความไม่พอใจ ดังนั้นเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและกำหนดปริมาณงานให้ชัดเจนในการมอบหมายงานมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงานด้วย สอดคล้องกับแนวคิดหลักการบริหารงานบุคคลของ อูทัย หิรัญโต (2531: 14 - 15 ; อ้างถึงใน สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2543 : 206 - 209) ที่ได้กล่าวว่า หลักการสำคัญของการบริหารงานบุคคลตามระบบคุณธรรมจะยึดหลัก 4 ประการ คือ 1) หลักความเสมอภาค 2) หลักความสามารถ 3) หลักความมั่นคง และ 4) หลักความเป็นกลางทางการเมือง

6. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ดังต่อไปนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ บุคลากรมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน มีการให้คำปรึกษาด้านการทำงาน มีการจัดฝึกอบรมและส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมและให้ความช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงาน สถานที่ปฏิบัติงานมีความปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ มีบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติต่อพนักงานทุกคนอย่างเป็นธรรม มีการปรับอัตราค่าจ้างและสวัสดิการเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย มีการสื่อสารและนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้แก่บุคลากรโดยการจัดการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา บุคลากรมีความเชื่อมั่นและ ความศรัทธาในองค์กร ดังนั้นเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ควรรักษาสິงดังๆ นี้ไว้ และพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

6.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวัง ในการปฏิบัติงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน เมื่อเปรียบเทียบกับ 3 ด้าน จะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ตามเกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้นเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ควรมีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนและการเลื่อนตำแหน่งในหน่วยงานควรเป็นไปตามความรู้ความสามารถมากกว่าความพอใจหรือทัศนคติของผู้บังคับบัญชา การพิจารณาความดีความชอบควรมีความเท่าเทียมและเป็นธรรมเสมอ มีการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบที่ชัดเจนตรงตามภารกิจและจุดประสงค์ของหน่วยงาน เพื่อเป็นปัจจัยจูงใจในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมให้พนักงานได้ศึกษาต่อเพื่อปรับปรุงคุณวุฒิด้านการศึกษา ให้การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เพิ่มความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรได้นำเสนอผลงาน และเปิดโอกาสให้สอบเลื่อนระดับเพื่อก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อจะนำไปสู่ความสำเร็จและเป็นแนวทางให้ผู้บริหารนำไปสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของสำนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

6.2.2 ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ และเทศบาลใกล้เคียง

6.2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ และเทศบาลใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง

- จิรนนท์ เนื่องนรา. (2556). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป). ชลบุรี : คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชญชิตา พิ้วพวง. (2563, มกราคม-มิถุนายน). “การศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 2.” *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 8(1) : 167.
- น้องนุช นิลแก้ว. (2562). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสินเขตเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). ราชบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : กลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พัชรี คงดี. (2556). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์. พธ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรพิมล ดีด้วยชาติ. (2563). *รายงานการประชุมหัวหน้าส่วนการงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์*. ประชุมหัวหน้าส่วนการงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์. บุรีรัมย์ : เทศบาล.
- เยาวลักษณ์ โยธมาตย์. (2552). *ความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า อำเภออมลาคไสย จังหวัดกาฬสินธุ์*. สารนิพนธ์ ศน.ม. (สาขารัฐศาสตร์การปกครอง). กาฬสินธุ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศตพร ปิยะนิรนาท (2556). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนันทา แฉล้มไธสง. (2555). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินโคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2543). *สาธิตการบริหารศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
The Participation of People in Local Development Plan
of Tha Lat Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang District,
Nakhon Ratchasima Province

วัลภา โทติรัมย์¹ รัชฎษัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ² ประชัน คณะวัน³

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

kotiramywallapa@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

thanyarat.ph@bru.ac.th

prachan.kw@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครื่อซีและมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน และนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะคือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ และปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่น .926

ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยอีก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนรองลงมาคือ ควรให้โอกาสในการเสนอแนะปริมาณในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรม

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน แผนพัฒนาท้องถิ่น

Abstract

This study aimed to examine the creation of a local development plan with public participation under Tha Lat Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang district, Nakhon Ratchasima province. The sample was 370 people determined by using Krejcie and Morgan's table. The collected data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation. The research instrument was a questionnaire consisted of three types: check list, 6-point rating scale, and open-ended questions with the reliability level of .9260.

The results indicated that:

1. The creation of the local development plan with public participation under Tha Lat Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang district, Nakhon Ratchasima province was at a moderate level in overall aspect. When considering each aspect, it was found that three aspects were at a moderate level while the public participation was at a low level which can be arranged from the highest to the lowest as participation in receiving the benefit, participation in problem discovery and decision making, participation in operations, and participation in the evaluation, respectively.

2. Other comments and suggestions towards the creation of the local development plan with public participation under Tha Lat Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang district, Nakhon Ratchasima province which received the highest frequency was that public participation should be encouraged in the follow-up of the implementation of the plan, followed by opportunity should be provided to the public to propose a budget for organizing a project or an activity.

Keywords : Participation of People, Local Development Plan

1. บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทในการให้บริการสาธารณะประโยชน์ให้แก่ประชาชนทั้งตำบลตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและด้านอื่นๆ บนพื้นฐานความต้องการ และหลักการมีส่วนร่วมของประชาคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหาร และร่วมตรวจสอบ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนในการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์และตรงกับความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด

แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจและแนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนด

แผนงานโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยังเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในอนาคต หลักการสำคัญที่ถือเป็นหัวใจของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นก็คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาและการกำหนดแนวทางการพัฒนาไปสู่การบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หากไม่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่ชัดเจนแล้วการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเรื่อยๆ ไป ซึ่งนอกจากจะต้องการแก้ไขปัญหาอย่างซ้ำซ้อนและไม่มีที่สิ้นสุดแล้ว ยังอาจทำให้ปัญหาที่มีความรุนแรงมากขึ้นจนเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแก้ไขได้ (พรชรรณ พันธ์แดง, 2552 : 2)

การให้โอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น โดยเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมคิดค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น การมีส่วนร่วมในการคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหา การตัดสินใจเลือกแนวทางการวางแผนการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นที่จัดขึ้นในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ซึ่งการมีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าว เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ประชาชนได้รับจากการลงมือกระทำกิจกรรมและทำให้ทราบถึงวิธีที่จะจัดการกับปัญหาของตนเองและชุมชนได้อย่างถูกต้อง และทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น นอกจากนั้นยังช่วยให้ประชาชนเกิดการคิดเป็น ทำเป็นและมีความรู้สึกว่ากิจกรรมต่างๆ พวกตน มีส่วนเป็นเจ้าของโครงการอย่างแท้จริง โดยที่รัฐได้มุ่งเน้นและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกัน หัวใจสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นคือการระดมความคิดเห็นคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกันเสนอปัญหา และความต้องการของหมู่บ้านแต่ละท้องถิ่น (ศิริพงษ์ นิมมา, 2550 : 9)

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 กำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดทำและการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการวางแผนพัฒนาเพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายให้สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงาน การสนองต่อความต้องการของประชาชน นโยบายรัฐบาลให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ท่าลาด เริ่มตั้งแต่มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน ปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในปัจจุบัน คือ การไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนในแต่ละครั้ง ประชาชนจะให้ความร่วมมือน้อย ประชาชนเพิกเฉยไม่ให้ความร่วมมือ ตลอดจนการไม่แสดงความเป็นเจ้าของร่วม การดำเนินงานตามแผนโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ ได้รับการทักท้วงหรือต่อต้านจากประชาชนอยู่เสมอ (รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการระดมความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2561-2564, 2564 : 1)

จากการเป็นมาของความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงาน ในตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ในหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด จึงสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา และเป็นสารสนเทศในการนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะผู้วิจัยเห็นว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งและยั่งยืนในอนาคต ย่อมมาจากการร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเสนอปัญหา และร่วมแก้ปัญหาของท้องถิ่นจากประชาชน ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมาต่อไป

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 9,836 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan); อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ 2555 :149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

1. แบบสอบถามปลายเปิด (Close ended Guest is naive) ให้ ผู้ตอบสามารถเขียนเครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนมากที่สุด เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยกำหนดระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์ เป็น 6 ระดับ

ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด	ค่าเฉลี่ย 5.51-6.00
ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก	ค่าเฉลี่ย 4.51-5.50
ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง	ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50
ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย	ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50
ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50
ไม่มีความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50

2. แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questionnaires) เป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบให้เลือก เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติม ได้นำแบบสอบถามทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนรัง อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.926

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด จำนวน 370 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวมนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยอีก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรให้ประชาคมมีส่วนร่วมในการติดตามผลดำเนินงานตามแผน รองลงมาคือ ควรให้โอกาสในการเสนองบประมาณในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรม และควรมีการติดตามผลระหว่างที่มีการปฏิบัติตามแผนงานตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้ทราบถึงระดับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด เพื่อเป็นแนวทางที่จะการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้องค์การบริหารส่วนตำบล อื่น ๆ นำไปใช้วางแผนปรับปรุงและจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อไปซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษารายการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ให้ความสำคัญในด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งแต่ละด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และการตัดสินใจ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตามแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้เพราะ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ให้ความสำคัญกับการได้รับผลประโยชน์จากแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตรวจสอบการใช้งบประมาณตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัย กฤษฏาภรณ์ ยุงทอง (2555 : 76 – 82) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลวัง อำเภอเมืองเพชรบุรี : กรณีศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลวัง ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและการตัดสินใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนที่เข้าร่วมประชุม ที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมต่างๆขององค์กร

บริหารส่วนตำบลท่าลาด โดยที่ประชาชนได้เสนอความต้องการของชุมชนให้ได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด นำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาในปี ถัดไป ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย อีรพิชญ์ บันลือทรัพย์ (2554 : 64-68) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านซบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ประชาชนให้ความสำคัญและสนใจในการเสนอปัญหาและแนวทางในการจัดทำแผนจัดลำดับความสำคัญของความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่น

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ไม่ให้ความสำคัญด้านการดำเนินงานมากนัก ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณา ร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ ลอยประโคน (2558 : 93-98) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลระแงง อำเภอ ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมโดยการร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ มีการสนับสนุนรวมกลุ่มทำกิจกรรม

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก องค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้ความสำคัญกับปัญหาหรือความต้องการของประชาชนโดยพิจารณาจากโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ตลอดจนต้องแก้ไขปัญหาหรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน โดยส่วนรวมเป็นหลัก ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มภายในหมู่บ้านเพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพหรือ การจัดทำผลิตภัณฑ์หรืองานบริการ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน กำชับเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบการดำเนินโครงการก่อสร้างต่างๆ ให้เป็นไป ตามมาตรฐานวิชาชีพฯ ตลอดจนตรวจสอบดูแลทรัพย์สินของทางราชการที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้อยู่สภาพใช้งานได้ตามปกติ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ ลอยประโคน (2558 : 93-98) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลระแงง อำเภอ ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชน ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับบริการที่ดีขึ้นมีการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถในการพัฒนาอาชีพ มีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร มีระบบสาธารณสุขปลอดภัยที่ดีขึ้นในระดับหนึ่ง เช่น ถนนคอนกรีต ไฟฟ้าส่องสว่าง และระบบน้ำประปา

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ ยังมีความคิดความเชื่อที่ว่าการเมืองเป็นเรื่องของ กลาวคือ ประชาชนมักมองว่าเรื่องการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเรื่องของนักการเมือง ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนข้าราชการ ซึ่งการที่ประชาชนจะเข้าไปติดตาม ตรวจสอบการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นเรื่องยาก แต่ในปัจจุบันมีกฎหมาย ที่ให้สิทธิแก่ประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของรัฐ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ ราชการ พ.ศ.2540 เป็นต้น นอกจากนี้ ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลก็มีช่องทางต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนภายในพื้นที่ที่ได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นทางหอกระจายข่าว เสียงตามสาย วารสารประชาสัมพันธ์สื่อสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารของแต่ละบุคคล และข้อจำกัดทางด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแต่ละประเภท ทำให้การติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผลการดำเนินการตาม

แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดมีความแตกต่างกันไป และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการการประเมินผลแผนแผนงานหรือโครงการเพื่อการประเมินผลตรวจสอบการดำเนินงานและการใช้งบประมาณตามกรอบระยะเวลาที่ได้กำหนด ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรญาญะ กิจนุเคราะห์ (2557 : 62-66) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลไม้รุศ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด พบว่า ในภาพรวมอยู่ระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากขึ้นโดยเฉพาะเน้นด้านการรวมในการประเมินผล

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลดำเนินงานตามแผน สอดคล้องกับแนวคิด บัทมราช เปร็อรัมย์ (2559 : 64-65) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแก อำเภอสะตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนควรเข้าร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ในกระบวนการ ติดตามและประเมินผลและไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการติดตามและประเมินผลจึงให้ความสนใจน้อย

6. ข้อเสนอแนะ

จากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพลวง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพลวง จังหวัดนครราชสีมา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและการตัดสินใจ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดได้ตระหนักและเน้นให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาคือได้รับการซ่อมแซมไฟฟ้าส่องสว่างและให้ความสำคัญกับประชาชน ฉะนั้นขอให้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดรักษาความดีนี้ได้ แต่ควรปรับปรุงเรื่องความรวดเร็วในการดำเนินโครงการให้มากขึ้น

1.2 ผลการวิจัยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพลวง จังหวัดนครราชสีมา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลโครงการ และต้องการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่านี้ และควรให้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดมีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นทุก 3 เดือน เพื่อเป็นการประเมินความคุ้มค่าของโครงการ

1.3 ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ควรให้ความสำคัญกับการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามผลดำเนินงานตามแผน อีกทั้งควรให้โอกาสในการเสนอของบประมาณในการจัดทำโครงการ และควรมีการติดตามผลระหว่างที่มีการดำเนินงานตามแผน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎาภรณ์ ชูทอง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนั้ง อำเภอสระบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนั้ง. การค้นคว้าอิสระ รม.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์) เพชรบูรณ์ : บัณฑิตวิทยาลัย
- ธัญญา กิจนุเคราะห์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลไม้รุก อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด. (งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีรพิชญ์ บันลือทรัพย์. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขบ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์. การค้นคว้าอิสระ รม.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปัทมราช เปรีรัมย์. (2559). ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เมืองแก อำเภอสะตึก จังหวัดบุรีรัมย์. การค้นคว้าอิสระ รม.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เพชรวรรณ พันธแดง. (2552). แนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางนมโค อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ รม.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมยศ ลอยประโคน. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศิริพงษ์ นิมมา. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหินลาด อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก. รายงานการศึกษาอิสระ รม.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด. (2564). รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการประชามท้องถิ่นเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2561-2564. สำนักปลัด อบต. นครราชสีมา : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด.

การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงาน
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลบักได
อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

Participation of Civil Defense Volunteers in Operations Disaster Prevention
and Mitigation of Bak Dai Subdistrict Administrative Organization,
Phanom Dong Rak District, Surin Province

ชัยมงคล ใจสนธิ¹ สถาพร วิชัยรัมย์² รัญญรัตน์ พุทธิพิงษ์ชัยชาญ³

¹นักศึกษาลูกเสือครูประจำชั้นประถมศึกษาตอนต้น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

chaimongcol2529@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครูประถมศึกษาตอนต้น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

sathapom.wc@bru.ac.th

thanyarat.ph@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ 2. เพื่อเป็นสารสนเทศนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานด้านงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลบักได และความคิดเห็นข้อเสนอแนะอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัด ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 178 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.953 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย และด้านการส่งเสริมผู้ประสบภัย ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่ ควรมีสวัสดิการชุดเครื่องแบบ อปพร.อย่างทั่วถึง รองลงมาคือ ควรมอบหมายงานแก่ อปพร.ในการปฏิบัติหน้าที่ในช่วงเทศกาลต่างๆให้มากขึ้น ตามลำดับ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

Abstract

This study aimed 1) to examine the participation level of civil defense volunteer members in disaster prevention and mitigation work of the Civil Defense Volunteers Center of Bak Dai Subdistrict Administrative Organization, Phanom Dong Rak district, Surin province; and 2) to create the resource as a guideline for improving the operation of disaster prevention and mitigation work of the Civil Defense Volunteers Center of Bak Dai Subdistrict Administrative Organization, Phanom Dong Rak district, Surin province and other comments and suggestions. The sample was 178 civil defense volunteer members under the Civil Defense Volunteers Center of Bak Dai Subdistrict Administrative Organization, Phanom Dong Rak district, Surin province. The instrument used to collect the data was a questionnaire which consisted of three types: check list, 6-point rating scale, and open-ended questions. The reliability level of the questionnaire was at 0.953. The collected data were analyzed by using percentage, mean, and standard deviation. The results revealed that the participation level of civil defense volunteer members in disaster prevention and mitigation work of the Civil Defense Volunteers Center of Bak Dai Subdistrict Administrative Organization, Phanom Dong Rak district, Surin province was at a moderate level in overall aspect which can be arranged from the highest to the lowest as disaster prevention and mitigation, the maintenance of peace, rescue operations, and victims' recovery, respectively. Regarding other comments and suggestions, it was found that uniforms should thoroughly be provided to the members, followed by more assignments should be assigned in performing their duties during various festivals, respectively.

Keywords : Participation, Civil Defense Volunteers

1. บทนำ

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน้าที่ที่ต้องจัดทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่รับผิดชอบของตนในแต่ละพื้นที่ ในปัจจุบันการเกิดสาธารณภัยมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นในทุกๆปี ไม่ว่าจะเป็นภัยที่เกิดจากธรรมชาติที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ การก่อความวุ่นวาย การก่อการร้าย และยังมีภัยที่เกิดจากเชื้อโรค เชื้อไวรัสหรือโรคติดต่อ ที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น และยากต่อการควบคุม อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของการดำรงชีวิตของประชาชนและวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งมีกระจุยตัวเป็นกลุ่มใหญ่ในเขตเศรษฐกิจของเมืองใหญ่ ซึ่งมีผลมาจากการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ทำให้ภัยที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงและซับซ้อนเพิ่มขึ้น การเกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติในแต่ละครั้ง มักจะทำให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก และหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุดคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล จะเป็นผู้ที่เข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ของตนเป็นหน่วยงานแรก หน่วยอาสาสมัคร

ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นบุคคลที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ทำให้มีความชำนาญและเข้าใจบริบทในพื้นที่เป็นอย่างดี จึงมีความสำคัญต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ภัยพิบัติเป็นสิ่งที่คุกคามต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จึงต้องเตรียมการไว้ล่วงหน้า ภัยพิบัติเหล่านั้นถ้าเกิดขึ้นเพียงเล็กน้อยก็อาจจะระงับลงได้โดยง่าย แต่ถ้าเป็นภัยพิบัติขนาดใหญ่ จะต้องระดมสรรพกำลังทั้งหมดที่มีอยู่เข้าระงับภัยนั้นให้สงบโดยเร็ว หรือบรรเทาและลดอันตรายให้เกิดแก่ชีวิตและทรัพย์สินประชาชนให้น้อยที่สุด ภัยพิบัติขนาดใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นทุกวัน นานๆเกิดขึ้นสักครั้ง ดังนั้นการที่จะจัดให้องค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแก่ประชาชน ต้องจัดเตรียมอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ให้เพียงพอสำหรับระงับภัยพิบัติขนาดใหญ่ไว้ตลอดเวลา จึงเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยใช่เหตุ ด้วยเหตุนี้การจัดให้มีอาสาสมัครจากประชาชนให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในยามที่เกิดภัยพิบัติต่างๆจึงเป็นเรื่องสำคัญและช่วยลดค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้ได้มาก

ดังนั้น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจะต้องได้รับการฝึกอบรมความชำนาญเฉพาะด้านอย่างมาก เช่น การดับเพลิง การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากที่สูง การกู้วัตถุระเบิด การกำจัดพิษจากสารเคมี การกักอินทรีกรรม การกักความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม การปฐมพยาบาลและการเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย ภารกิจและอุดมการณ์ของ อปพร. คือ การแจ้งข่าวการเกิดเหตุร้าย แนะนำบริการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยได้ทันเหตุการณ์ (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. 2550 : 12)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรรูปแบบหนึ่งที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานราชการ มีหน้าที่ในการบริหารงานส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 โดยกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการบริหารจัดการในพื้นที่รับผิดชอบ มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และ ตามมาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (1/1) รักษาความสงบเรียบร้อย การดูแลการจราจร ส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว (4) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562)

องค์การบริหารส่วนตำบลบักได เป็นหนึ่งองค์กรในอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการฝึกอบรม อปพร.จำนวนทั้งหมด 3 รุ่น รุ่นที่ 1 พฤษภาคม 2549 จำนวน 74 คน รุ่นที่ 2 มีนาคม 2551 จำนวน 70 คน รุ่นที่ 3 มีนาคม 2561 จำนวน 100 คน รวมทั้งหมด 244 คน ปัจจุบันคงเหลือผู้ที่พร้อมปฏิบัติหน้าที่จำนวน 178 คน องค์การบริหารส่วนตำบลบักได ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลบักได ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 โดยมีนายกององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้อำนวยการศูนย์โดยตำแหน่ง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 อปพร. มีหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของผู้ว่าราชการศูนย์ เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รักษาความสงบเรียบร้อย สงเคราะห์ผู้ประสบภัย ปฏิบัติงานกู้ชีพกู้ภัย และอื่นๆ โดยสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน “อปพร.” จะต้องมิถุมิลำเนาในเขตพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือประชาชนได้รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ของภัยพิบัติ สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกคนจะต้องได้รับการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและการฝึก

ปฏิบัติงานภาคสนาม ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุรินทร์ และที่ผ่านมามีการเกิดสาธารณภัยในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ในหลายครั้งที่ผ่านมาสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน “อปพร.” มักมีปัญหาในการให้ความร่วมมือในลักษณะการมีส่วนร่วมของ อปพร. ที่ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร จึงทำให้การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบเมื่อเกิดสาธารณภัยเกิดการล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่เป็นไปตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานส่วนตำบลและเป็นผู้รับผิดชอบงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน “อปพร.” จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน “อปพร.” ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งเป็นแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวม เพื่อประโยชน์ของชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในการช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัยในสถานการณ์จริงเพื่อใช้แก้ปัญหาสาธารณภัยให้คลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเร็วที่สุด

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัดศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัด ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 178 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ตามกรอบแนวคิด 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยมีข้อคำถามในประเด็นต่อไปนี้ คือ เพศ อายุ อาชีพ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 6 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่เคยมีส่วนร่วม ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร

ป้องกันภัยฝ่าฝืนพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) กับ อปพร. สังกัดศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลาง อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9534

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าฝืนพลเรือน (อปพร.) สังกัดศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ด้วยตนเองเพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ และหาความถูกต้องของแบบสอบถาม แบบสอบถาม จำนวน 178 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 178 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

3.4.2 การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าฝืนพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวมนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

3.4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าฝืนพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าฝืนพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหาร ส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ ได้ดังนี้ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย และด้านส่งเสริมผู้ประสบภัย ตามลำดับ

4.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ควรมีสวัสดิการชุดเครื่องแบบแก่ อปพร. อย่างทั่วถึง รองลงมาคือ ควรมอบหมายงานแก่ อปพร. ในการปฏิบัติหน้าที่ในช่วงเทศกาลต่างๆ ให้มากขึ้น ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 4 ตำบล ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ และเพื่อเป็นสารสนเทศนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานด้านงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

5.1 จากการศึกษการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 4 ตำบล ประกอบด้วย ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลบักได ได้บริหารจัดการ อปพร.ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ (ศูนย์ อปพร. อบต.บักได) เน้นการบริหารจัดการเชิงรับ เนื่องจากมีข้อจำกัดของด้านงบประมาณรายจ่าย เพราะโดยมากเน้นงบประมาณในส่วนสาธารณูปโภคและสิ่งปลูกสร้างเป็นหลัก บวกกับพื้นที่ตำบลบักได ส่วนมากประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกร โดยประชาชนใช้เวลาในการประกอบอาชีพการเพาะปลูกพืชและเก็บเกี่ยวพืชผลตลอดทั้งปี จึงก่อให้เกิดปัญหาในการส่งใช้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามศิลป์ แห่สฤติย์ (2553 : 66-70) การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตำบลศรีวิสัย อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย และด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

5.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบักได ได้ออกคำสั่งแต่งตั้งและมอบหมายงานให้ อปพร. ปฏิบัติหน้าที่ในช่วงเทศกาลต่างๆ มีการตั้งจุดบริการประชาชนเพื่อลดความเร็วของผู้ใช้รถใช้ถนนในช่วงเทศกาลต่างๆในททุกปี ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมโภช ชุมกระโทก (2556 : 64-66) ได้ศึกษการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลเมืองอรัญญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ด้านการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบักได มีการออกคำสั่งแต่งตั้ง อปพร.ให้ปฏิบัติงานรักษาความสงบเรียบร้อยตามงานประเพณีต่างๆในเขตพื้นที่รับผิดชอบ หรือ ประชาชนร้องขอกำลัง อปพร. เพื่อปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามหมู่บ้านหรือตามงานที่อาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยอยู่เป็นประจำ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ หงส์สมศรี (2558 : 102-105) ได้ศึกษการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วน

ตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.3 ด้านการส่งเสริมให้ผู้ประสพภัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสพภัยมีข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นให้ผู้บริหารและข้าราชการในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสพภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในสังกัดศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ จึงมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมผู้ประสพภัยในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งศักดิ์ อนันตวุฒิ (2554 : 82-86) การดำเนินงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในสังกัดเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมผู้ประสพภัย อยู่ในระดับมาก นั้นเป็นเพราะว่าการทำวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัดเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นเพราะอันเนื่องมาจากบริบทของพื้นที่ของเทศบาลตำบลยางตลาดเป็นชุมชนเมือง ทำให้มีความพร้อมทั้งด้านเครื่องมือและอุปกรณ์รวมทั้งบุคลากรที่มีความพร้อม และมีภาระอำนาจหน้าที่ที่ต้องการจัดทำมากกว่าการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลบักไดมีพื้นที่เป็นป่า ความพร้อมและอุปกรณ์เครื่องมือและบุคลากรมีไม่มาก ประชากรส่วนใหญ่ทำการเกษตรทำสวนทำไร่ผลัดเปลี่ยนไปตามฤดูกาล จึงมีทำมีส่วนร่วมด้านการส่งเสริมผู้ประสพภัย อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.4 ด้านปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลบักไดได้จัดตั้ง ศูนย์ปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัยประจำตำบลบักได เพื่อรับส่งผู้ป่วยฉุกเฉินนำส่งโรงพยาบาลโดยมีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เป็นผู้ปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตระกูล เข้มศิริ (2556 : 87-90) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหารทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัยอยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีสวัสดิการชุดเครื่องแบบแก่ อปพร. อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำเป็นที่จะต้องเผชิญกับชุดเครื่องแบบในการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบักได และผู้ที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาดำเนินการ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 (2553 : 11) หมวด 4 ข้อ 25 สิทธิและวินัยของ อปพร. (1) แต่งเครื่องแต่งกายและประดับเครื่องหมาย อปพร.

6. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ดังต่อไปนี้

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบักได มีการให้ความสำคัญกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีการออกคำสั่งแต่งตั้งให้อาสาสมัคร อปพร.ปฏิบัติหน้าที่ในค่านี้นมากที่สุด ดังนั้นขอให้รักษาลำดับนี้ไว้และต้องมีการพัฒนาด้านอื่นๆ ให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดีและดีมากที่สุดตามลำดับ โดยขอให้ คณะผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการพิจารณาสนับสนุนเพิ่มงบประมาณเพื่อส่งเสริมการบริหารกิจการ ศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบลบักไดเพิ่มมากขึ้น

6.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลบักได ควรมีการเปิดโอกาสให้อาสาสมัคร อปพร.ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาและปฏิบัติหน้าที่ด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัยมากขึ้น เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์ อปพร.องค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

6.1.3 ข้อเสนอแนะจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีสวัสดิการชุดเครื่องแบบแก่ อปพร. อย่างทั่วถึง รองลงมาคือ ควรมอบหมายงานแก่ อปพร. ให้ปฏิบัติหน้าที่ในช่วงเทศกาลต่างๆให้มากขึ้น ตามลำดับ

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรวิจัยปัญหาและอุปสรรคของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์ อปพร.ขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

6.2.2 ควรมีการวิจัยความคาดหวังของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได เพื่อทราบต้องการความต้องการและความคาดหวังของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ดังกัต ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

เอกสารอ้างอิง

- งามศิลป์ แห่งสถิต. (2553). การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตำบลศรีวิชัย อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม.ม. (รัฐศาสตรบัณฑิต). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ตระกูล เข้มศิริ. (2556). การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม.ม. (รัฐศาสตรบัณฑิต). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบักได. (2564). แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบักได อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2564. สุรินทร์ : องค์การบริหารส่วนตำบลบักได.

- พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2552. (2522, 15 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 124 ตอนที่ 22ก.
- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550. (2550, 7 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 124 ตอนที่ 52ก.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2562. (2562, 23 เมษายน). สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า 25.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553. (2553, 14 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 127 ตอนที่ 109 ง.
- รุ่งศักดิ์ อนันตวุฒิ. (2554). *การดำเนินงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในสังกัดเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมบุญ หงส์สมศรี. (2558). *การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมโภช ชุมกระโทก. (2556). *การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของเทศบาลเมืองอรัญญประเทศ จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์สาขาวิชาการเมืองการปกครอง (คณะรัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยบูรพา. สระแก้ว : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
Factors Affecting the Decision to Study in Graduate Studies Program
in Public Administration Master's degree
at Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus

วาสนา ดวงศรี¹ วรภูมิ มูลสิน²

พระมหาอุทพิชาญ โยธาสโน³ พระปลัดสุระ ญาณโช⁴

¹นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
wassana.due@gmail.com

^{2,4}อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
Narong.poo9@gmail.com

sura2479@hotmail.com

³อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
picharn.tho@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ และ 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ วิธีการดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปี 1-5 ใน 5 กลุ่มสาขาวิชา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านค่าธรรมเนียมการศึกษาและด้านสภาพทัศน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.92$) ด้านทำเลที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.88$) และด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ 2. ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุ เพศ/พรพา คนที่กำลังศึกษา และสาขาวิชาที่กำลังศึกษาต่างกัน มีการตัดสินใจภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ปัจจัย การตัดสินใจ การศึกษาต่อ

Abstract

The objectives of this research were 1. Factors Affecting the Decision making to Study in Graduate Studies Program in Public Administration Master's degree at Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus 2. To study the relationship with the Decision making to Study in Graduate Studies Program in Public Administration Master's degree at Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus 3. To bring the results to the administrators of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus. The Methods for conducting mixed method. The samples used in this research were students of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus who are studying at the bachelor's degree level 1-5 in 5 groups of disciplines and qualitative research by key in-depth interview.

The results found that factors affecting the decision making to study in graduate studies Program of Master of Public Administration at Mahachulalongkornrajavidyalaya University Surin Campus Overall, it was at a high level ($\bar{X} = 3.90$). When considering each aspect, it was found that the factors affecting the decision making to study at the graduate level in the Master of Public Administration program were at a high level in all aspects. The averages were sorted from highest to lowest as follows: tuition fees, reputation, and image. The first was the same average ($\bar{X} = 3.92$) in terms of location of the university ($\bar{X} = 3.88$) and curriculum ($\bar{X} = 3.86$), respectively, classified by age, sex, age, educational level. Faculty who are studying and the field of study It was found that the overall picture was not different. Therefore, the research hypothesis was rejected. Other suggestions were, that there should be more publicity-marketing for the course, and that the universities at all channels, should focus more on local, provincial, national and international levels.

Keywords : Factors, Decision Making, Further Education

1. บทนำ

การศึกษาที่มีความสำคัญในการสร้างคนให้มี ความรู้ ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบกิจการงานอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิต สถาบันการศึกษาคงต้องดำเนินการจัดระบบการเรียนการสอนโดย คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่มีบทบาทต่อการเรียนรู้และการศึกษา

หลักสูตรในระดับปริญญาโทที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบันหลักสูตรหนึ่งคือหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (Master of Public Administration: MPA) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันองค์กรต่างๆ มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงจึงมีผลให้การดำเนินงานภายในองค์กรมีความซับซ้อนมากขึ้น ขณะที่ความสับสนวุ่นวายจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มีความไม่แน่นอน จึงทำให้ทุกหน่วยงาน

ต่างต้องการบุคลากรที่มีทักษะ ความรู้ ความสามารถมากเพียงพอที่จะทำงานได้เป็นผลสำเร็จ และมีความพร้อมที่จะก้าวสู่การเป็นหัวหน้างานและผู้บริหารได้ ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่างๆ ได้มีการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม กล่าวคือ หลักสูตรมหาบัณฑิตที่มีความรู้ในเทคนิคและวิธีการบริหารธุรกิจในยุคที่มีการแข่งขันกันสูง เนื่องจากทุกคนตระหนักดีว่า การมีโอกาสได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ย่อมจะเป็นหนทางที่จะนำไปสู่ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และสามารถก้าวเข้าสู่การแข่งขันในปัจจุบัน ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและการปฏิบัติ เพื่อให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สามารถพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) Master of Public Administration Program (M.P.A.) หลักสูตรจะได้รับการเผยแพร่ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 และตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ.2558 ในการปีการศึกษา 2564 ปรัชญาของหลักสูตร มุ่งเน้นการผลิตมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่เปี่ยมไปด้วยความรู้ควบคู่ศีลธรรม จรรยาบรรณ วิชาชีพ มีภาวะผู้นำ ตระหนักถึงผลประโยชน์สาธารณะ การเสียสละรับใช้ท้องถิ่น ชุมชน สังคม ประเทศชาติตระหนักถึงความเคลื่อนไหวในการบริหารองค์กรภาครัฐ และภาคส่วนอื่นๆ ของประเทศ และการคงรักษาไว้ซึ่งภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น ผ่านการจัดการความรู้ตลอดจนนำไปสู่การใช้ปัญญาและความร่วมมือเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการบริหารองค์กรภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ อย่างมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการผลิตรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตตามปรัชญาที่ตั้งไว้ จึงมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ประยุกต์เข้ากับวิชาการทางพระพุทธศาสนา 2) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้นำความรู้ในวิชาการทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์และเน้นถึงความรู้คู่คุณธรรมตามหลักทางพระพุทธศาสนา และ 3) เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้สามารถนำความรู้ความเข้าใจในวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเพื่อศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยตามพันธกิจต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

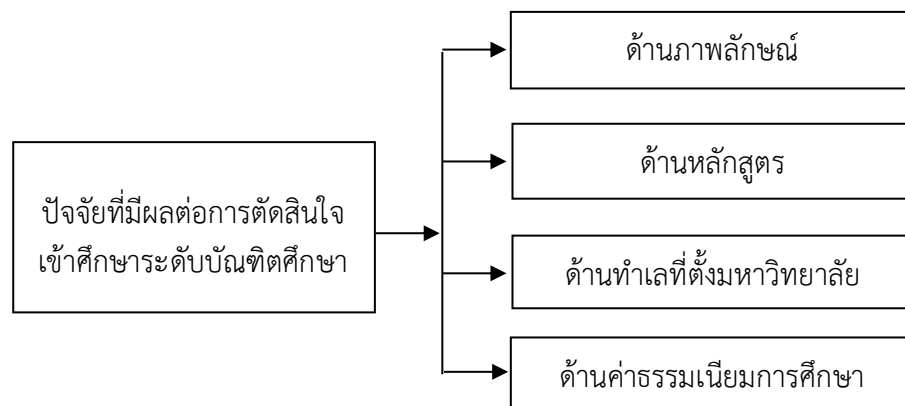
3. สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตที่มีเพศต่างกัน การตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ แตกต่างกัน

2. นิสิตที่มีอายุ/พรรษาต่างกัน การตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ แยกต่างกัน
3. นิสิตที่เรียนคณะต่างกัน การตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ แยกต่างกัน
4. นิสิตที่เรียนในสาขาวิชาที่ต่างกัน การตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ แยกต่างกัน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. ตัวแปรต้น (Independent Variables) ปัจจัยส่วนบุคคล 1) เพศ 2) อายุ/พรรษา 3) คณะที่กำลังศึกษา 4) หลักสูตรที่กำลังศึกษา
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ 4 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านภาพลักษณ์
 - 2.2 ด้านหลักสูตร
 - 2.3 ด้านทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย
 - 2.4 ด้านค่าธรรมเนียมการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นิสิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปี 3-5 ใน 5 กลุ่มสาขาวิชา จำนวน 160 รูป/คน

1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ จากจำนวนประชากรทั้งหมด 160 คน ไชขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ พรรษา ระดับการศึกษา คณะที่กำลังศึกษา และหลักสูตรที่กำลังศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับ แบ่งเป็น 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ได้แก่ 1) ด้านภาพลักษณ์ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย 4) ด้านค่าธรรมเนียมการศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น อย่างอิสระเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 0.05

6. ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน ส่วนใหญ่เป็นบรรพชิต จำนวน 45 รูป คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 63 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 20 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 20 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ใช่บรรพชิต จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือพรรษา 6-10 พรรษา จำนวน 21 รูป คิดเป็นร้อยละ 21 กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปี 4 จำนวน 57 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมาคือกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปี 3 จำนวน 33 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 33 คณะที่นิสิตกำลังศึกษาส่วนใหญ่เป็นคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 63 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาคือคณะครุศาสตร์ จำนวน 22 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 22 และสาขาวิชาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่เป็นสาขาวิชารัฐศาสตร์ จำนวน 40 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 23 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 23

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านค่าธรรมเนียมการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.92, S.D.=0.72$) รองลงมาด้าน

ภาพลักษณ์ ($\bar{X} = 3.92, S.D.=0.40$) ด้านทำเลที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.88, S.D.=0.52$) และด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 3.86, S.D.=0.38$) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ พบว่านักศึกษาที่มีอายุ เพศ/พรพา คนที่กำลังศึกษา และสาขาวิชาที่กำลังศึกษาต่างกัน มีการตัดสินใจภาพรวมไม่แตกต่างกัน

7. อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1.1 ด้านภาพลักษณ์ พบว่า การตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทวัส เหล่ามธอ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านภาพลักษณ์หรือการเป็นที่ยอมรับต่อสังคม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยที่ผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อสร้างประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาและสังคม

1.2 ด้านหลักสูตร พบว่า การตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสรี สิงห์โงน และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาเด็ก วิทยุและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเนื้อหาวิชาที่กำหนดในหลักสูตรสามารถนำไปบูรณาการและพัฒนาองค์ความรู้ได้

1.3 ด้านทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัย พบว่า การตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชัย รุ่งวิริยะวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยทองสุข รุ่น 24 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม บรรยากาศภายในและรอบมหาวิทยาลัยมีความร่มรื่น

1.4 ด้านค่าธรรมเนียมการศึกษา พบว่า การตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชัย รุ่งวิริยะวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยทองสุข รุ่น 24 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นิสิตยื่นคำร้องเพื่อขยายระยะเวลาในการชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาและมหาวิทยาลัยมีการสำรวจนิสิตเพื่อยื่นขอสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนด้านค่าธรรมเนียมการศึกษาแก่นิสิต

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ/พรรษา คณะที่กำลังศึกษา และสาขาวิชาที่กำลังศึกษา ที่แตกต่างกัน มีการเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน จำแนกได้ดังนี้

2.1 นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศรี เพชรโชติ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตร คหกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคาแหง” พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกเรียนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 นิสิตที่มีอายุ/พรรษาต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศรี เพชรโชติ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตร คหกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคาแหง” พบว่านักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกเรียนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 นิสิตที่มีคณะที่กำลังศึกษาต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรยา ฤทธิ แปลก (2562) ได้ศึกษาปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนิสิตในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน จังหวัดชลบุรี กรณีศึกษานิสิตชั้นปีที่ 4 พบว่า นิสิตที่กำลังศึกษาคณะที่ต่างกัน มีปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.4 นิสิตที่มีสาขาวิชาที่กำลังศึกษาต่างกัน มีการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินทร์ เทียงทัต (2253) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์วาสุกรี และศูนย์หันตรา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีสาขาวิชาศึกษาแตกต่างกันมีระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกายภาพ ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนและด้านการประชาสัมพันธ์แตกต่างกัน

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1.1 จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยในจุดที่น่าสนใจให้มากยิ่งขึ้น และนำเสนอหลักสูตรและมหาวิทยาลัยในช่องทางออนไลน์ให้มากยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิตเข้าร่วมกิจกรรมในเชิงพระพุทธศาสนาร่วมกับชุมชน สังคม และสถาบันต่างๆ อยู่เป็นประจำเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

1.3 บูรณาการพระพุทธศาสนากับทุกรายวิชาที่ทำการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการสร้างอัตลักษณ์เชิงพุทธให้เกิดแก่มหาวิทยาลัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการทำวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ให้ผู้สนใจนำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

2.1 การส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรเพื่อสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

2.2 ศึกษาคุณค่าของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตของพระพุทธศาสนา

2.3 สำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดโครงการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

เอกสารอ้างอิง

บุญชัย รุ่งวิริยะวงศ์. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยทองสุข รุ่น 24. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยทองสุข.*

พิรยา ฤทธิแปลก. (2562). *ปัจจัยการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนิสิตในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน จังหวัดชลบุรี กรณีศึกษานิสิตชั้นปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.*

วิฑูส เหล่ามะลอ. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นประจำปีการศึกษา 2562. ขอนแก่น: สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*

ศิรินทร์ เทียงทัต. (2253). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์ว่าสุกรี และศูนย์หันตรา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*

สมศรี เพชรโชติ. (2560). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตร คหกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.” *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 11(3): 125

เสรี สิงห์โงน และคณะ. (2561). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาเด็ก วิทยาลัยและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล,” *วารสาร Mahidol R2R e-Journal*. 5(2): 95.

รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน
ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
Lifestyle in Accordance with the Sufficiency Economy Philosophy
of People in Thung Saeng Thong Subdistrict Municipality,
Nang Rong District, Buriram Province

จิรนนท์ เรืองจำรัส¹ ประชัน คเนวัน² ัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ³

¹นักศึกษาริทยานามหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

gregeee@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

prachan.kw@bru.ac.th

thanyarat.ph@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษารูปแบบและความคิดเห็นของการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ประมาณค่า โดย ใช้กลุ่มตัวอย่าง จากตารางเครชีและมอร์แกน จำนวน 274 คน และสัมภาษณ์โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 14 คน แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8173 แล้ววิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบ t-test และ F-test ส่วนแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วยวิธีอนุมาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านการประหยัด ด้านการดำรงชีวิต ด้านการดูแลสุขภาพ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการลดรายจ่าย และด้านการเพิ่มรายได้ ผลเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้อเสนอแนะผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า เทศบาลควรมีกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับการเกษตรแบบผสมผสาน การแปรรูปผลผลิตเกษตรกรรม เช่น ทำน้ำยาสระผม น้ำยาล้างจาน จัดอบรมอาชีพเสริมให้แก่คนในชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน รวมทั้งจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบการดำเนินชีวิต

Abstract

This study aimed 1) to examine lifestyle and opinions towards living the lifestyle in accordance with the Sufficiency Economy Philosophy of people in Thung Saeng Thong Subdistrict Municipality, Nang Rong District, Buriram Province; 2) to compare the opinions of people towards living the lifestyle in accordance with the Sufficiency Economy Philosophy in Thung Saeng Thong Subdistrict Municipality; and 3) to study more opinions on lifestyle that conforms to sufficiency economy philosophy. This study employed mixed method design. The instruments used for data collection were a questionnaire and an interview. The sample for answering the 5-point rating scale questionnaire was 274 people determined by using the table of Krejcie and Morgan. The reliability of the questionnaire was 0.8173. The sample for the interview was 14 interviewees selected by purposive sampling. The data from the questionnaire were analyzed by using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. The data collected from the interview were analyzed by inductive method. The results revealed that people in Thung Saeng Thong Subdistrict Municipality, Nang Rong District, Buriram Province had a lifestyle in accordance with the Sufficiency Economy Philosophy at a high level in overall aspect which can be arranged from the highest to the lowest as: economical, living life, generosity, conservation of natural resources and the environment, cost reduction, and increasing income. Regarding the comparison of the lifestyle in accordance with the Sufficiency Economy Philosophy classified by gender, age and occupation, significant difference was found at statistical level of .05 in overall and each aspect which was in accordance with the set hypothesis. In terms of suggestions and the data from the interview, it was found that the Municipality should provide training activities on integrated farming, processing agricultural products such as making shampoo, and dishwashing liquid. Moreover, additional occupation training should be organized for people in the community in order to increase households' income as well as making regular household accounts.

Keywords : Sufficiency Economy Philosophy, Lifestyle

1. บทนำ

ความยากจนเป็นปัญหาที่มีสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ 1) สาเหตุภายในตัวบุคคล ได้แก่ การขาดต้นทุนการผลิต ขาดที่ทำกิน ต้นทุนการผลิตมีราคาสูง 2) สาเหตุภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ การกระจายอำนาจที่ไม่เท่าเทียม นโยบายที่ไม่ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และคณะ. 2544 : 23) ในปัจจุบันวิกฤติเศรษฐกิจในยุค “โควิด-19” ที่คนทั่วโลกและคนไทยกำลังประสบกันอยู่นี้ ทำให้หลายครอบครัวขาดรายได้อย่างหนัก กลายเป็นวิกฤติการเงินในครัวเรือนหรือวิกฤติการเงินส่วนบุคคลตามไป

ด้วย โดยเฉพาะครอบครัวไทยบางครัวเรือนที่อยู่ในสภาพไม่มั่นคงอยู่แล้ว เมื่อเผชิญวิกฤติโควิด-19 ก็ยิ่งประสบปัญหาการเงินที่ทับถมรุนแรงมากขึ้น (กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์. 2563 : ออนไลน์) พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้พระราชทานไว้ให้คนไทยตั้งแต่ก่อน วิกฤติต้มยำกุ้ง ปี 2540 คนส่วนใหญ่มีมุมมองว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางแก้ปัญหาเศรษฐกิจ แต่อันที่จริงแล้วสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกอย่างในครัวเรือน (วิโรไท สันติประภพ. 2563 : ออนไลน์) เทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีเขตการปกครองทั้งหมด 7 หมู่บ้าน 945 ครัวเรือนและมีประชากรจำนวน 3,421 คน การดำรงชีวิตของประชากรในเขตตำบลทุ่งแสงทอง มีความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างลำบาก ประชากรมีฐานะยากจน มีภาระหนี้สินเนื่องจากการขาดทุนในการปลูกข้าวพืชผลทางการเกษตร (แผนพัฒนาเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง. 2561-2565 : 8)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ทั้ง 6 ตำบล ได้แก่ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด ด้านการดำรงชีวิต ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความเอื้ออาทร เพื่อให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานไว้แก่ปวงชนชาวไทย

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนจำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ

2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

3. สมมุติฐานของการวิจัย

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง ที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน แตกต่างกัน

4. ขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย

4.1 เนื้อหาของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 6 ตำบล ได้แก่ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด ด้านการดำรงชีวิต ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการเอื้ออาทร (กรมการพัฒนาชุมชน. 2554 : 5 - 15)

4.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ประชากร ได้แก่ จำนวนครัวเรือน 945 ครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสง-ทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7 หมู่บ้าน (แผนพัฒนาเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง.2561-2565 : 8)

4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และเทคนิคการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์

4.3. ตัวแปรที่ศึกษา

4.3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

4.3.1.1 เพศ

4.3.1.2 อายุ

4.3.1.3 อาชีพ

4.3.2 ตัวแปรตาม

ได้แก่ รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการลดรายจ่าย 2) ด้านการเพิ่มรายได้ 3) ด้านการประหยัด 4) ด้านการดำรงชีวิต 5) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการเอื้ออาทร

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7 หมู่บ้าน 945 ครัวเรือน (แผนพัฒนาเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง.2561-2565 : 8)

5.2 กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และเทคนิคการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่มดังนี้

5.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 148) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 ครัวเรือน แล้วทำการ สุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก โดยผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 274 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดโควตาจำนวน 14 คน มีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้ 1) ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี 2) เกษตรหมู่บ้านที่ดำรงตำแหน่งเกษตรชุมชนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดรายจ่าย ด้านการเพิ่มรายได้ ด้านการประหยัด ด้านการดำรงชีวิต ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการเอื้ออาทร ตามความคิดเห็นของประชาชนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ

แบบสอบถามได้มีการตรวจสอบคุณภาพมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8173 ส่วนแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นหรือข้อคำถามแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Form)

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล กรณีแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือส่งถึงนายกเทศมนตรีตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขออนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับประชาชน ในเขตเทศบาลทุ่งแสงทอง อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถามจำนวน 274 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 274 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีการจดบันทึกและบันทึกลง

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

5.5.2 รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแยกเป็นราย คำน รายข้อ และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

5.5.3 เปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง จำแนกตามเพศ โดยการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ T-test Independent

5.5.4 เปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง จำแนกตามอายุ และอาชีพโดยใช้ F – test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe’s Method)

5.5.5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปมาน พิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กัน เพื่อหาข้อสรุปและบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

6.1 รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย คำน พบว่า ด้านการลดรายจ่าย และด้านการเพิ่มรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการประหยัด รองลงมา คือ ด้านการดำรงชีวิต ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเพิ่มรายได้

6.2 ผลเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการลดรายจ่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

6.3 ผลเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการลดรายจ่าย และด้านการเพิ่มรายได้ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 ผลเปรียบเทียบรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง แนะนำว่าควรมีการจัดอบรมการปลูกพืชผัก หรือการทำเกษตร อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จากทางเจ้าหน้าที่ราชการ มาแนะนำและให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนในชุมชน คราวเรือนส่งเสริมการออมเงิน เพื่อบรรลุดีตฤประสงค์และเป้าหมายสอดคล้องกับทิศทางและการพัฒนาตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน โดยเป้าหมายคือความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

7. อภิปรายผล

7.1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทองมีความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ช่วยแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ หัสดี ชวัญไตรรงค์ (2555 : 83-84) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำ กับความสำเร็จในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของหมู่บ้านคลองเจ็ดศรีวัด ตำบลหลักสอง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

7.2.1 จากผลการวิจัย ด้านการลดรายจ่าย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะ ประชาชนในชุมชน มีความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่มากนัก การใช้จ่ายยังเกินความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย เขี่ยมภูมิ (2556 : 111-115) ได้ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติในชีวิตประจำวันตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลโพหัก อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านการลดรายจ่ายอยู่ในระดับปานกลาง

7.2.2 จากผลการวิจัย ด้านการเพิ่มรายได้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะ กิจกรรมการมีอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ในชุมชนยังไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตา ราวรณ พรหมศิลป์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง : กรณีศึกษาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง อำเภอปัว จังหวัดน่าน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า รายด้านการเพิ่มรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง

7.2.3 จากผลการวิจัย ด้านการประหยัด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนเห็นความสำคัญของการออมเงิน เนื่องจากโรคระบาดโควิด-19 ทำให้

ประชากรได้มีการออมเงินไว้ในยามจำเป็นมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิทิพล บุญผะสีริ (2553 : 60-62) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอวังทอง จังหวัด พิษณุโลก ได้ศึกษายุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตามตัวชี้วัด 6 x 2 ของ กระทรวงมหาดไทย พบว่าด้านการประหยัด อยู่ในระดับมาก

7.2.4 จากผลการวิจัย ด้านการดำรงชีวิต พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็น เพราะ ประชาชนในชุมชนมีการดำเนินชีวิต หรือมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย บนรากฐานของความรู้ความสามารถจาก ภูมิปัญญาดั้งเดิม และยึดหลักประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษิตา วงศ์ธรรมวัฒน์ (2552 : 137-138) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบ จังหวัดปทุมธานี พบว่าด้านการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมาก

7.2.5 จากผลการวิจัย ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชน ให้มีระเบียบ งามอยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิธรา เตียวศิริทรัพย์ (2557 : 160-170) ได้ศึกษาผลการดำเนินงาน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนหนองตาเข้ม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

7.2.6 จากผลการวิจัย ด้านการเอื้ออาทร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็น เพราะ ประชาชนมีความรักใคร่สามัคคีกันในกลุ่มชน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี บัวดวงโป่ง (2556 : 70-78) พบว่า ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามแนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็นเป็นสุข” จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ด้านการเอื้ออาทร อยู่ในระดับมาก

7.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีการอภิปรายผล ดังนี้

7.3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ความเสมอภาค และในด้านความรับผิดชอบ จึงทำให้เพศต่างกันมี การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ ลิ สตุลรัักษ์ (2557 : 101-103) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครัวเรือน : กรณีศึกษาชุมชนบางรักน้อย จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนที่เพศแตกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

7.3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวมและ รายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะความคิดเห็นของผู้ที่มีอายุมากมีประสบการณ์จากการใช้ชีวิตที่มากกว่า ผ่านการใช้วิจารณญาณมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวเมฆ นาวาบุญนิยม (2558 : 108) การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนปทุมอโศก จังหวัด นครปฐม พบว่า ประชาชนที่อายุแตกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

7.3.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ที่ทำอาชีพเกษตรกรใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนิน ชีวิตมากกว่า นั่นเพราะแต่ละอาชีพมีรายได้แตกต่างกัน มีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีความคิดเห็น

ที่ไม่เหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพีรญา เชตุพงษ์ และคณะ (2563 : 72) การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้มีงานทำในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่อาชีพแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายค้านแตกต่างกัน

7.4 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จึงนำมาอภิปรายผล สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการลดรายจ่าย โดยภาพรวมพบว่า ชาวบ้านมีการปลูกผักสวนครัวไว้ทุกหลังคาเรือน เพื่อใช้บริโภคเอง คนในชุมชนส่วนใหญ่มีสุขภาพดี 2) ด้านการเพิ่มรายได้ โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนได้เข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางอาชีพ เพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน 3) ด้านการประหยัด โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่าของการออมเงิน ครัวเรือนได้ส่งเสริมการออมเงิน และจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นประจำสม่ำเสมอ 4) ด้านการดำรงชีวิต โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนในชุมชนมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีปัญญาท้องถิ่น และดำรงชีวิตอยู่บนทางสายกลาง 5) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมพบว่า มีกิจกรรมการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง จัดกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน 6) ด้านการเอื้ออาทรโดยภาพรวมพบว่า สร้างความรัก ความสามัคคี ส่งเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ ช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาให้สามารถพึ่งตนเอง การแบ่งปันสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น รวมถึงการมอบทุนการศึกษาให้กับบุตรหลานในชุมชน

8. สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลเปรียบเทียบกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนมีความคิดเห็นว่า ควรมีกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับการเกษตรแบบผสมผสาน การแปรรูปผลผลิตเกษตรกรรม จัดอบรมอาชีพเสริมให้แก่คนในชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน รวมทั้งจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ

9. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำไปพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น มีดังต่อไปนี้

9.1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 ผลการวิจัยรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประหยัด เนื่องจากประชากรในชุมชนเห็นคุณค่าของการออมเงิน จึงควรรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนเข้าร่วมการออมทรัพย์ของกองทุนชุมชน และสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ได้จัดสวัสดิการให้แก่ประชาชนในชุมชน

9.1.2 ผลการวิจัยรูปแบบการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ด้านการลดรายจ่าย และการเพิ่มรายได้

ผู้ใหญ่วัยชราควรประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ทุกคนครัวเรือนลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในชีวิตประจำวัน หรือทำบัญชีครัวเรือน

9.1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง แนะนำว่าควรมีการจัดอบรมการปลูกพืชผัก หรือการทำเกษตร อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จากทางเจ้าหน้าที่ราชการ มาแนะนำและให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนในชุมชน ครัวเรือนส่งเสริมการออมเงิน เพื่อบรรลุนิเวศประสังคมและเป้าหมายสอดคล้องกับทิศทางและการพัฒนาตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน โดยเป้าหมายคือความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2551). *กระทรวงมหาดไทยกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ ฯ : กองสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- กัญญ์ลักษณ์ สิทธิจันทร์. (2554). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาชุมชนบ้านดอนมัน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ รม. (การปกครองท้องถิ่น).ขอนแก่น : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิรศักดิ์ สุรงค์พิพรธน์. (2554). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ ฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- จิราภรณ์ ลิสากรักษ์. (2557). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครัวเรือน : กรณีศึกษาชุมชนบางรักน้อย จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สตรี ศึกษา). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โชคชัย เตียมภูมิ. (2556). *พฤติกรรมการปฏิบัติในชีวิตประจำวันตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ดาราวรรณ พรหมศิลป์. (2551). *การศึกษานผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง อำเภอบัว จังหวัดน่าน*. วิทยานิพนธ์ รม. (การบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ทิวเมฆ นาวาบุญนิยม. (2558). *การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนปฐมอโคก จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). นครปฐม : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ปราณี บัววงษ์โป่ง. (2556). *พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” จังหวัดอุตรดิตถ์*. วิทยานิพนธ์ รม. (การบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท). อุตรดิตถ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- แผนพัฒนาเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง. (2561-2565). *แผนพัฒนาเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 2561-2565*. เทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์.

- พรีญา เขตพงษ์ และคณะ. (2563). การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้มีงานทำใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ภูษิตา วงศ์ธรรมวัฒน์. (2552). ประสิทธิภาพของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุขต้นแบบ จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิสาชา จินดา. (2551). ตัวแบบในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านอุตสาหกรรมโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วีธรา เตียวศิริทรัพย์. (2557). การศึกษามลภาวะการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนหนองคาเขม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- ศุภนุช ตรีนตร. (2557). ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ : กรณีศึกษาหมู่บ้านวังแสงใต้ ตำบลวังแสง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์).
ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- หัสดี ขวัญไตรงค์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับความสำเร็จในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของหมู่บ้านคลองเจ็ดริ้วเก่า ตำบลหลักสอง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์), กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อิทธิพล บุญณะสิริ. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภोजังทอง จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒน). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat ในแอปพลิเคชัน LINE ของผู้บริโภค ตามกรอบทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี

Factors Affecting OpenChat usage Behavior in LINE Application among Consumer through Technology of Acceptance Model

แพทริยา ไชยธ¹ นภกฤต วันตะเมธ²

¹นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

pattariya.c@ku.th

²อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

fhumspv@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat จำแนกตามลักษณะทางประชากร 2) อิทธิพลรวมของการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความง่ายต่อทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน OpenChat ของผู้บริโภค 3) อิทธิพลของทัศนคติต่อความตั้งใจใช้งาน OpenChat ของผู้บริโภค 4) อิทธิพลรวมการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย ทัศนคติ และความตั้งใจที่มีต่อพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat ของผู้บริโภค งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามกับผู้มีอายุ 25-34 ปี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่าง t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) เพศ อายุ รายได้ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat แตกต่างกัน 2) การรับรู้ประโยชน์ ($\beta = 0.424$) และการรับรู้ความง่าย ($\beta = 0.395$) มีอิทธิพลร่วมกันต่อทัศนคติ 3) ทัศนคติ ($\beta = 0.632$) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจ และ 4) ทัศนคติ ($\beta=0.197$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ OpenChat จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและนักสื่อสารการตลาดในการไปวางแผนการใช้งาน OpenChat ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : พฤติกรรมการใช้งาน การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย ทัศนคติ ความตั้งใจใช้

Abstract

The purposes of this research were to study 1) Differences of actual use OpenChat that is divided into demographic characteristics. 2) Co-influence of perceived usefulness and perceived ease of use on attitude toward using on actual use of OpenChat. 3) Influence of attitude toward using of actual use of OpenChat. 4) Co-influence of perceived usefulness, perceived ease of use, attitude toward using and behavior intention to actual use for using

OpenChat. This study was survey research with questionnaires. The sample is 400 aged 25-34 years, using a multi-stage sampling method. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, Simple Regression Analysis: SRA and Multiple Regression Analysis: MRA with statistical significance at the level of 0.05. The research results revealed as follows: 1) Different sex, age, income and education showed different actual use in using OpenChat 2) Perceived Usefulness ($\beta = 0.424$), Perceived Ease of Use ($\beta = 0.395$) had influence on attitude 3) Attitude toward using ($\beta = 0.632$) had influence on Behavior Intention. 4) Attitude Toward Using ($\beta=0.197$) influence on actual use of OpenChat in LINE Application.

Keywords : Actual Use, Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, Attitude Toward Using, Behavior Intention

1. บทนำ

แอปพลิเคชันไลน์มักจะเป็นช่องทางที่ทุกคนใช้เพื่อที่จะติดต่อสื่อสารเพื่อที่จะคุยกับคนใกล้ตัว ครอบครัว ญาติ และเพื่อนร่วมงาน ที่องค์กรต่างๆ ใช้เป็นช่องทางที่ไว้ส่งต่อข่าวสารข้อมูลไปยังผู้ติดตาม และรวมไปถึงรูปแบบของ OpenChat ที่เปิดให้ผู้สนใจในเรื่องเดียวกันสามารถที่จะเข้าไปแสดงความคิดเห็น หรือว่าโต้ตอบกันได้ โดยเราสามารถที่จะเป็นผู้สร้าง OpenChat ให้ทุกคนเข้าร่วมได้ ซึ่ง LINE OpenChat คือ บริการใหม่ที่เข้าแทน LINE Square และมีการพัฒนาฟีเจอร์ใหม่ๆ เพื่อให้มีความสวยงาม น่าใช้ และตอบโจทย์ผู้ใช้งานให้มากที่สุด โดย LINE OpenChat สามารถรองรับสมาชิกได้มากถึง 5,000 คน และสมาชิกสามารถที่จะตั้งชื่อและรูปโปรไฟล์ได้ไม่ซ้ำกัน ซึ่งสมาชิกที่เข้ามาที่หลังก็สามารถที่จะเลื่อนอ่านข้อความเก่าๆ ได้ด้วยความสามารถที่หลากหลายของ LINE OpenChat ทำให้มีร้านค้าออนไลน์ต่างๆ เริ่มที่จะเข้ามาใช้ LINE OpenChat ในการนำเสนอสินค้า การสร้างคอนเทนต์โปรโมต การส่งเสริมการขาย และสร้างกิจกรรมทางการตลาดในรูปแบบของการตลาดออนไลน์ ให้ผู้สนใจในสินค้าของตนได้รับการอัปเดตสินค้าใหม่ๆ หรือว่าโปรโมชันใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และเป็นการสร้างฐานลูกค้าได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ในการศึกษาวิจัยทางด้านเทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชัน ส่วนใหญ่จะนิยมศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (The Technology Acceptance Model-TAM) ในการศึกษา เพราะว่าทฤษฎีนี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงพื้นฐานของการยอมรับและการปฏิเสธของเทคโนโลยี โมเดลการยอมรับเทคโนโลยี เป็นโมเดลที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อจะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยี โดยโมเดลจะประกอบไปด้วยตัวแปรภายนอก (External Variables) การรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness) การรับรู้ความง่ายของการใช้ (Perceived Ease of Use) ทศนคติต่อการใช้ (Attitude Toward Using) ความตั้งใจใช้ (Behavior Intention) และพฤติกรรมการใช้ (Actual Use) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญและมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat ในแอปพลิเคชัน Line ของผู้บริโภคตามกรอบทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี เนื่องจากปัจจุบันฟังก์ชัน OpenChat กำลังได้รับความนิยมอย่างมากและได้ทำการปล่อยฟีเจอร์ใหม่ออกมา เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้งานให้ได้รับความสะดวกสบาย โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษากับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25-34 ปี เนื่องจากเป็นกลุ่มอายุที่มีการใช้งานแอปพลิเคชันไลน์สูงที่สุด (Positioning, 2559) ฉะนั้นผู้วิจัยจึงหวังว่าจะเป็นประโยชน์ให้กับผู้ผลิต Line ในการพัฒนาแอปพลิเคชันหรือฟีเจอร์ให้มีประสิทธิภาพและตรงต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงที่สุด และให้ผู้ประกอบการที่กำลังสนใจได้นำไปเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ นักสื่อสารการตลาดออนไลน์ได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในเรื่องของการส่งเสริมการตลาดหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการตลาด และ ผู้ที่สนใจ หรือนักวิจัยที่กำลังสนใจในการจะศึกษาเรื่องนี้ได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมากที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat จำแนกตามลักษณะทางประชากร
- 2.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลรวมของการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความง่ายต่อทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน OpenChat ในแอปพลิเคชัน Line ของผู้บริโภค
- 2.3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของทัศนคติต่อความตั้งใจใช้งาน OpenChat ในแอปพลิเคชัน Line ของผู้บริโภค
- 2.4 เพื่อศึกษาอิทธิพลรวมการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย ทัศนคติ และความตั้งใจใช้ที่มีต่อพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat ในแอปพลิเคชัน Line ของผู้บริโภค

3. นิยามศัพท์

- 3.1 พฤติกรรมการใช้งาน (Actual Use) หมายถึง การใช้งาน OpenChat ของผู้บริโภคอายุ 25-34 ปี ใช้นาตรวัดโดยเป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบระบุความถี่ในการใช้งานต่อสัปดาห์
- 3.2 การรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness) หมายถึง ผู้ใช้งานรับรู้ว่าคุณประโยชน์ของ OpenChat จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของตนเองได้ ใช้นาตรวัดแบบ 5 Point Likert Scale
- 3.3 การรับรู้ความง่าย (Perceived Ease of Use) หมายถึง การรับรู้ถึงความสะดวกสบายของการใช้งาน OpenChat ที่ง่ายต่อการใช้งานไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน ใช้นาตรวัดแบบ 5 Point Likert Scale
- 3.4 ทัศนคติ (Attitude Toward Using) หมายถึง ความรู้สึกของผู้บริโภคที่มีต่อการใช้งาน OpenChat ใช้นาตรวัดแบบ 5 Point Likert Scale
- 3.5 ความตั้งใจใช้ (Behavior Intention) หมายถึง ระดับความตั้งใจของผู้บริโภคที่จะใช้งาน OpenChat ใช้นาตรวัดแบบ 5 Point Likert Scale

4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

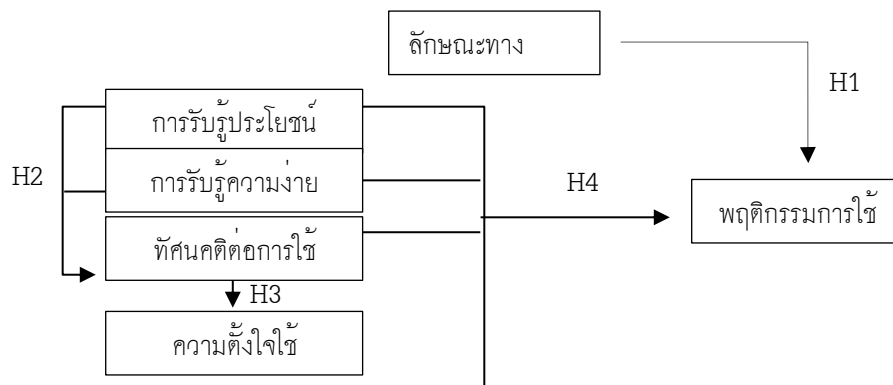
- 4.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยี (The Technology Acceptance Model-TAM) บุคคลจะเกิดการยอมรับเทคโนโลยีได้จะเกิดจากปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ 1) การรับรู้ถึงประโยชน์ 2) การรับรู้ความง่าย เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมยอมรับและมีความเชื่อมโยงกับทัศนคติ จึงมีการนำเสนอโมเดลการยอมรับเทคโนโลยี ได้แก่ 1) การรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness) หมายถึง ผู้ใช้งานเชื่อว่าประโยชน์ของเทคโนโลยีจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพให้กับงานของตนเองได้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจที่แสดงถึงพฤติกรรมการใช้ โดยบุคคลรับรู้ถึงประสิทธิภาพในการทำงานของเทคโนโลยี

2) การรับรู้ความง่ายของการใช้ (Perceived Ease of Use) หมายถึง เทคโนโลยีที่นำมาใช้มีความง่ายในการใช้งาน สามารถใช้ได้โดยไม่ต้องพยายามในการใช้งานมากนัก และไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน 3) ทศนคติต่อการใช้ (Attitude Toward Using) หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ใช้งานต่อเทคโนโลยีนั้นๆ ซึ่งเกิดมาจากการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความง่าย ซึ่งจะส่งผลต่อความตั้งใจใช้ 4) ความตั้งใจใช้ (Behavior Intention) หมายถึง พฤติกรรมความตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยีนั้นๆ โดยรับอิทธิพลจากการรับรู้ประโยชน์และทศนคติต่อการใช้ 5) พฤติกรรมการใช้ (Actual Use) หมายถึง การยอมรับเทคโนโลยีโดยการนำมาใช้จริง โดยมีทศนคติต่อการใช้มาเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการใช้งาน (Davis, 1989)

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับ OpenChat

แอปพลิเคชัน LINE มีการเปิดตัว LINE SQUARE เมื่อเดือนมิถุนายน 2019 และให้ใช้งานจริงได้ในเดือนสิงหาคม สำหรับ LINE เวอร์ชัน IOS 9.12 และ Android 9.13 ขึ้นไป และได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น LINE OpenChat ซึ่งเป็นระบบห้องแชทที่มีไว้สำหรับพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เราสนใจ ซึ่งสามารถบรรจุผู้ที่สนใจได้มากที่สุด 5,000 คน (Modify, 2018) ปัจจุบันธุรกิจต่างๆมีการนำ OpenChat เข้ามาในการสื่อสารกับผู้บริโภคในการส่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ เช่น สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ โปรโมชั่นต่างๆ เพื่อเป็นการส่งต่อข้อมูลข่าวสารไปยังคนหมู่มากได้ในระยะเวลาที่รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งคนส่วนใหญ่ก็ใช้แอปพลิเคชันไลน์กันอยู่แล้วจึงทำให้ OpenChat เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ทำให้ธุรกิจต่างๆ นำมาใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปออกมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

5. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H1) ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 (H2) การรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลร่วมต่อทศนคติในการใช้งาน OpenChat

สมมติฐานที่ 3 (H3) ทศนคติมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้งาน OpenChat

สมมติฐานที่ 4 (H4) การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย ทักษะติดต่อการใช้ และความตั้งใจใช้มีอิทธิพลร่วมต่อพฤติกรรมการใช้ OpenChat

6. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ ผู้ใช้งาน OpenChat ที่มีอายุ 25-34 ปี เนื่องจากเป็นกลุ่มอายุที่มีการใช้แอปพลิเคชัน Line สูงที่สุด (Positioning, 2559) โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสุ่ม OpenChat ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยได้พิจารณา OpenChat ที่กำลังได้รับความนิยมตามข้อมูลจาก LINE (LINE OpenChat, 2021) ณ วันที่ 17 กันยายน 2564 จำนวน 21 หมวดหมู่ โดยสุ่มกลุ่มที่มีสมาชิกสูงสุดในแต่ละหมวดหมู่จะได้ 21 กลุ่ม และได้ทำการจัดหมวดหมู่ได้เป็น 5 หมวดหมู่ หลังจากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลากในแต่ละหมวดหมู่ หมวดหมู่ละ 1 กลุ่ม จะได้จำนวน 5 กลุ่ม และในขั้นที่ 2 เป็นการสุ่มคนจาก OpenChat โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา ด้วยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 80 คน โดยเข้าไปเก็บข้อมูลจากกลุ่ม OpenChat ต่างๆที่ได้คัดเลือกไว้จนครบกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามออนไลน์ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลคือ 1 ธันวาคม-31 ธันวาคม 2564

จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และค่าความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปทำการทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง โดยผลการตรวจสอบพบว่าแบบสอบถามมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบความแตกต่าง (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis: SRA) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

7. ผลการวิจัย

7.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 อายุ 25-29 ปี จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-25,000 บาท จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5

7.2 ข้อมูลของตัวแปรที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์การรับรู้ประโยชน์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์การใช้ OpenChat โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D.) 0.52 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ความง่าย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความง่าย OpenChat โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D.) 0.53 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติต่อการใช้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการใช้ OpenChat โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D.) 0.53 ผลการวิเคราะห์ความตั้งใจใช้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจใช้ OpenChat โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D.) 0.74

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการใช้งานอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D.) 8.30

7.3 สมมติฐานที่ 1.1 เพศที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าเพศต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat สูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เพศชายมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.36 ขณะที่เพศหญิงมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.97 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การทดสอบความแตกต่างของเพศที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	df	Sig. (2-tailed)
1. ชาย	194	9.44	10.36	5.032	273.697	0.000*
2. หญิง	206	5.31	4.97			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.4 สมมติฐานที่ 1.2 อายุที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าอายุต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอายุ 30 - 34 ปี จะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat สูงกว่าอายุ 25 - 29 ปี ทั้งนี้อายุ 30 - 34 ปี มีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.97 ขณะที่อายุ 25 - 29 ปี มีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.52 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การทดสอบความแตกต่างของอายุที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน

อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	df	Sig. (2-tailed)
1. 25-29 ปี	213	6.21	7.52	-2.828	364.694	0.005*
2. 30-34 ปี	187	8.57	8.97			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.5 สมมติฐานที่ 1.3 รายได้ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ารายได้ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรายได้ตั้งแต่ 55,001 บาทขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ OpenChat สูงสุดเท่ากับ 13.12 รองลงมาคือ รายได้ 45,001 - 55,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ OpenChat เท่ากับ 9.78 รายได้ 35,001 - 45,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ OpenChat เท่ากับ 9.31 รายได้ 25,001 - 35,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ OpenChat เท่ากับ 6.25 รายได้

ต่ำกว่า 15,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ OpenChat เท่ากับ 5.86 และรายได้ 15,000 – 25,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ OpenChat เท่ากับ 5.37 นอกจากนี้เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ (Post-hoc Comparison) พบว่ารายได้ตั้งแต่ 55,001 บาทขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ารายได้อื่นๆ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของรายได้ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ค่าเฉลี่ย	F(5,394)	p	Post-hoc Analysis
1. ต่ำกว่า 15,000 บาท	5.86	8.080	0.00*	6>1,2,3,4,5
2. 15,000 – 25,000 บาท	5.37			
3. 25,001 – 35,000 บาท	6.25			
4. 35,001 – 45,000 บาท	9.31			
5. 45,001 – 55,000 บาท	9.78			
6. ตั้งแต่ 55,001 บาทขึ้นไป	13.12			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.6 สมมติฐานที่ 1.4 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ สูงสุดเท่ากับ 10.56 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ เท่ากับ 8.71 และระดับการศึกษاپริญญาตรี ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้ เท่ากับ 5.23 นอกจากนี้ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ (Post-hoc Comparison) พบว่าระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับการศึกษาอื่นๆ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	F(2,397)	p	Post-hoc Analysis
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	10.56	15.943	0.00*	1>2,3
2. ปริญญาตรี	5.23			
3. สูงกว่าปริญญาตรี	8.71			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.7 สมมติฐานที่ 2 การรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลร่วมต่อทัศนคติ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่ากลุ่มของตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ได้แก่การรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้ความง่าย สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันต่อทัศนคติในการใช้งาน OpenChat ได้ร้อยละ 59.2 (Adjusted $R^2 = 0.592$) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวให้คงที่แล้ว พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว มีอิทธิพลร่วมต่อทัศนคติในการใช้งาน OpenChat อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การรับรู้ประโยชน์ ($\beta = 0.424$) และการรับรู้ความง่าย ($\beta = 0.395$) มีอิทธิพลในทางบวกที่มีต่อทัศนคติในการใช้งาน OpenChat ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลร่วมต่อทัศนคติในการใช้งาน OpenChat

ตัวแปรอิสระ	b	β	t	Sig.t
1. การรับรู้ประโยชน์	0.430	0.424	8.471	0.000*
2. การรับรู้ความง่าย	0.398	0.395	7.901	0.000*

Adjusted $R^2 = 0.592$, $F = 290.067$, Sig. $F = 0.000$ *

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.8 สมมติฐานที่ 3 ทัศนคติมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้งาน OpenChat

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าทัศนคติอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้งาน OpenChat อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.632 (Beta = 0.632) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) จะพบว่าทัศนคติ สามารถอธิบายการแปรผันของความตั้งใจใช้งาน OpenChat ได้ถูกต้องร้อยละ 40 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายเพื่อแสดงทัศนคติมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้งาน OpenChat ในแอปพลิเคชันไลน์ของผู้บริโภค

สมมติฐาน	a	b	t	Sig.	Beta(β)	ผลการทดสอบ
1. ทัศนคติต่อการใช้	0.184	0.884	16.277	0.000*	0.632	✓

$R^2 = 0.400$, $F = 264.937$, Sig. $F = 0.000$ *

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.9 สมมติฐานที่ 4 การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย ทัศนคติต่อการใช้ และความตั้งใจใช้มีอิทธิพลร่วมต่อพฤติกรรมการใช้ OpenChat

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย ทัศนคติต่อการใช้ และความตั้งใจใช้ สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันต่อพฤติกรรมการใช้ OpenChat ได้ร้อยละ 1.3 (Adjusted $R^2 = 0.013$) และเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆให้คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระ 1 ตัวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ นั่นคือทัศนคติต่อการใช้ มีค่าอิทธิพลที่ระดับ 0.197 ($\beta = 0.197$) มีอิทธิพลในทางบวกที่มีต่อพฤติกรรมการใช้ OpenChat ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย ทัศนคติต่อการใช้ และความตั้งใจใช้มีอิทธิพลร่วมต่อพฤติกรรมการใช้ OpenChat

ตัวแปรอิสระ	b	β	t	Sig.t
1. การรับรู้ประโยชน์	1.312	0.083	0.967	0.334
2. การรับรู้ความง่าย	2.144	0.137	1.626	0.105
3. ทัศนคติต่อการใช้	3.059	0.197	2.413	0.016*
4. ความตั้งใจใช้	0.642	0.058	0.858	0.392

Adjusted $R^2 = 0.013$, $F = 2.699$, Sig. $F = 0.045^*$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. การอภิปรายผล

8.1 ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะทางประชากรได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และระดับการศึกษาของผู้บริโภคที่ใช้ OpenChat มีพฤติกรรมการใช้ที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะความต้องการที่จะใช้ OpenChat ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 9.44) อาจจะมีความต้องการที่จะติดต่อข่าวสารหรือต้องการหาเพื่อนมากกว่าเพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 5.31) อายุที่มากขึ้นก็อาจจะต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นหรือต้องการพูดคุยกับคนที่อยู่ในวัยเดียวกันมากกว่าอายุที่ยังน้อย เช่นเดียวกับรายได้ที่มากขึ้นก็ยิ่งมีความต้องการที่จะติดต่อสื่อสารหรือแบ่งปันข้อมูลในเรื่องที่สนใจเหมือนกันยิ่งขึ้น และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันก็แสดงให้เห็นถึงการเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิ่งแก้ว ทวีทรัพย์พระวงศ์ (2546) กล่าวคือ เพศหญิงมีแนวโน้มและมีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดจากการรับข่าวสารนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิติทัศน์ ทศกฤษณ์ (2557) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียในวงกว้างของผู้หญิงที่มาใช้บริการในห้างสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการตั้งใจซื้อชุดชั้นในวงกว้างของผู้หญิงที่มาใช้บริการในห้างสรรพสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550) กล่าวว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เป็นเกณฑ์ที่นิยมใช้ในการแบ่งส่วนตลาด เนื่องจากมีความแตกต่างกัน เพราะความต้องการของแต่ละคนมีความต้องการไม่เหมือนกัน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้เคยรับมาในอดีต ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิขญา วิศาลศิริลักษณ์ (2560) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้ไลน์กรุ๊ปและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ภายในกลุ่มของวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสรุปผลว่าพฤติกรรมการใช้ไลน์กรุ๊ปก็มีความแตกต่างกันไปทั้งในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

8.2 การรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลร่วมต่อทัศนคติในการใช้งาน OpenChat

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ OpenChat ในแอปพลิเคชันไลน์ มีการรับรู้ประโยชน์ของ OpenChat อาจเพราะรับรู้ OpenChat นั้นมีประโยชน์ทำได้หลายอย่างและตอบสนองความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้ และมีการรับรู้ความง่ายของ OpenChat ที่การใช้งานนั้นทำได้ง่าย สามารถเรียนรู้ได้ด้วย

ตนเอง จึงส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีในการใช้งาน OpenChat ในแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Davis (1989) กล่าวว่าบุคคลที่จะทำให้เกิดการยอมรับในเทคโนโลยีได้จะเกิดมาจากปัจจัยหลัก 2 ประการคือ การรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้ความง่าย เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและมีความเชื่อมโยงกับทัศนคติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Muensrichai (2012) กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้งานที่ทำให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ที่มีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติและการใช้งานเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤบาล ยมะคุปต์ และ วริษฐา สุริยไพฑูรย์ (2560) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของการรับรู้ความมีประโยชน์และความง่ายในการใช้งานที่ส่งผลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นของผู้บริโภคผ่านระบบพาณิชย์บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ พบว่าการรับรู้ความมีประโยชน์และความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติในการซื้อสินค้าผ่านระบบพาณิชย์บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจียเขียน แซ่จาง (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจ การรับรู้ถึงประโยชน์ และความเชื่อมั่นที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการเดลิเวอรี่ ผ่านทางแอปพลิเคชันของร้าน 7-11 หลังช่วง COVID-19 ระลอกใหม่ พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการใช้บริการเดลิเวอรี่ของ 7-11 มีอิทธิพลต่อการใช้บริการเดลิเวอรี่หลังช่วง COVID-19 ระลอกใหม่

8.3 ทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้งาน OpenChat

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ OpenChat ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี จึงทำให้เกิดความตั้งใจที่จะใช้งาน อาจจะเป็นเพราะว่า OpenChat เป็นฟังก์ชันที่อยู่ในแอปพลิเคชัน LINE ที่คนส่วนใหญ่นิยมใช้จึงทำให้มีทัศนคติที่อยากจะใช้ OpenChat ไปด้วยเนื่องจากไม่ต้องโหลดอะไรเพิ่มเติม และมีจำนวนกลุ่มที่ค่อนข้างเยอะจึงทำให้มีความตั้งใจที่ใช้ ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพร เขียนคงจันทร์ และ ชวีณุกมล คอนชวา (2561) ศึกษาเรื่องทัศนคติ และความตั้งใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าผ่านไลน์ พบว่าทัศนคติในการซื้อสินค้ามีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าผ่านไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bogart (2015) ศึกษาเรื่องสำรวจการตั้งใจใช้แอปพลิเคชัน LINE เพื่อการศึกษาตามแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี พบว่านักศึกษาปริญญาตรีมีทัศนคติที่ดีต่อแอปพลิเคชัน LINE จึงทำให้เกิดการตั้งใจใช้แอปพลิเคชัน LINE ในการสื่อสาร เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Al-Daihani (2016) ศึกษาเรื่องการนำ Twitter ของนักเรียนมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลการศึกษาเชิงสำรวจโดยใช้แบบจำลองเทคโนโลยี พบว่าทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้ Twitter ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมปวีณ์ มะณีวงศ์ (2563) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้โปรแกรมระบบ EXPRESS ของนักบัญชีในระดับอุดมศึกษา พบว่าการรับรู้ความง่ายในการใช้โปรแกรมที่สะท้อนผ่านทัศนคติในการใช้งานโปรแกรมและบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงจะส่งผลในเชิงบวกต่อความตั้งใจในการใช้โปรแกรม

8.4 การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย ทัศนคติต่อการใช้ และความตั้งใจใช้ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ OpenChat

จากการศึกษา พบว่าการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย ทัศนคติต่อการใช้ และความตั้งใจใช้มีอิทธิพลร่วมต่อพฤติกรรมการใช้ OpenChat ได้แก่ทัศนคติ อาจจะเป็นเพราะหากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ OpenChat มีทัศนคติที่ดีไปในเชิงบวก คือผู้บริโภคมีความรู้สึกดีกับ OpenChat นั้นจึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้ OpenChat ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (1983) กล่าวว่า การตัดสินใจใช้เทคโนโลยีนั้นจะเป็นกระบวนการตั้งแต่เริ่มใช้ ชักชวน ตัดสินใจใช้หรือปฏิเสธ ปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ และยืนยันการปฏิบัติ กระบวนการนี้จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับตัวบุคคลสอดคล้องกับแนวคิดของ เกวรินทร์ ละเอียดคีนันท์

(2557) กล่าวว่าการนำเทคโนโลยีที่ยอมรับมาใช้ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่บุคคล หรือเกิดความเปลี่ยนแปลงที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทัศนคติและการใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนุช พลเยี่ยม และชลิตา ศรีนวล (2561) ศึกษาเรื่องความตั้งใจใช้บริการทางการเงินผ่านระบบพร้อมเพย์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยทัศนคติด้านการรับรู้ประโยชน์ที่เกิดจากการใช้งาน การรับรู้ความง่ายที่เกิดจากการใช้งาน ความไว้วางใจของผู้บริโภคมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความตั้งใจใช้บริการทางการเงินผ่านระบบพร้อมเพย์ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ศักรินทร์ ต้นสุพงษ์ (2557) กล่าวว่าการที่จืดจางใจนำเทคโนโลยีทั้งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมไปใช้ เมื่อแน่ใจแล้วว่าเทคโนโลยีนั้นก่อให้เกิดประโยชน์จึงทำให้เกิดการยอมรับขึ้นอยู่กับบุคคลและลักษณะของเทคโนโลยี

9. สรุปผลการวิจัย

1) เพศ อายุ รายได้ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ OpenChat แตกต่างกัน
 2) การรับรู้ประโยชน์ ($\beta = 0.424$) และการรับรู้ความง่าย ($\beta = 0.395$) มีอิทธิพลร่วมกันต่อทัศนคติ 3) ทัศนคติ ($\beta = 0.632$) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจ และ 4) ทัศนคติ ($\beta=0.197$) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ OpenChat ผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและนักสื่อสารการตลาดในการวางแผนการใช้งาน OpenChat ให้เกิดประสิทธิภาพในขั้นต่อไป

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์จากงานวิจัยครั้งนี้

1) นักพัฒนาหรือผู้ผลิต LINE สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปกำหนดกลุ่มเป้าหมายการใช้งาน OpenChat ควรมุ่งไปที่เพศชาย อายุ 30-34 ปี รายได้ตั้งแต่ 55,001 บาทขึ้นไป ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีการใช้งาน OpenChat สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

2) จากผลการศึกษาที่พบว่า การรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลต่อทัศนคติการใช้งาน OpenChat ดังนั้นหากนักพัฒนาหรือผู้ผลิต LINE จะส่งเสริมทัศนคติต่อการใช้งาน OpenChat ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการควรที่ต้องทำให้ OpenChat มีการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความง่ายในการใช้งานต่อมุมมองของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น โดยควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของ OpenChat ให้มากขึ้น นอกจากนี้ก็ควรมีการออกแบบ OpenChat ให้มีการใช้งานที่ง่ายมากขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคจะได้มีทัศนคติที่ดีให้มากยิ่งขึ้น

3) จากการศึกษาพบว่าทัศนคติการใช้งานที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้ OpenChat ดังนั้นหากนักพัฒนาหรือผู้ผลิต LINE รวมไปถึงผู้ประกอบการ และนักสื่อสารการตลาด ต้องการจะสร้างความตั้งใจในการใช้งาน OpenChat ให้กับผู้บริโภค ก็ควรที่จะส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีต่อ OpenChat ทั้งนี้โดยการเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นเกี่ยวกับ OpenChat ว่าสามารถทำอะไรได้บ้าง ตอบโจทย์ในการใช้งานที่ส่วนไหน เพื่อให้ผู้บริโภคจะได้เกิดความตั้งใจที่อยากที่จะใช้งาน OpenChat ให้มากขึ้น

4) จากการศึกษาที่พบว่าทัศนคติมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat ดังนั้นหากนักพัฒนาหรือผู้ผลิต LINE รวมไปถึงผู้ประกอบการ และนักสื่อสารการตลาดจะส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat ก็ควรที่จะส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดี โดยอาจจะมีการเผยแพร่ช่องทางประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่างๆ หรือมีการจัดสัมมนาเกี่ยวกับการใช้งาน OpenChat ให้ผู้บริโภคเกิด

พฤติกรรมการใช้งาน OpenChat เพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลให้ธุรกิจประสบความสำเร็จในการตลาดออนไลน์ตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

10.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1) ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มของผู้ประกอบการที่ใช้ OpenChat ในการทำกิจกรรมทางด้านการตลาดออนไลน์เพื่อให้ได้มุมมองของผู้ประกอบการที่ใช้ OpenChat

2) ในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะทำการศึกษาโดยเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้งาน OpenChat, ไลน์กลุ่ม และเฟสบุ๊คกลุ่ม เนื่องจากมีการใช้งานที่ค่อนข้างคล้ายกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. (2546). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: ไทยเจริญการพิมพ์.
- กิติทัศน์ ทศกัญญ์. (2557). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียในวงกว้างของผู้หญิงที่มาใช้บริการในทางสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานคร*. (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพมหานคร.
- เกวรินทร์ ละเอียดสินันท์. (2557). *การยอมรับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี.
- เจียเขียน แซ่จาง. (2564). *ความพึงพอใจ การรับรู้ถึงประโยชน์ และความเชื่อมั่นที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการเดลิเวอรี่ผ่านทางแอปพลิเคชันของร้าน 7-11 ในช่วง COVID-19 ระลอกใหม่*. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี.
- นฤบาล ยมะคุปต์ และ วริษฐา สุริยไพฑูริย์. (2560). *อิทธิพลของการรับรู้ความมีประโยชน์และความง่ายในการใช้งานที่ส่งผลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นของผู้บริโภคผ่านระบบพาณิชย์บนโทรศัพท์เคลื่อนที่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสชชานครินทร์, สงขลา.
- นันทพร เขียนดวงจันทร์ และ ขวัญมงคล คอนขวา. (2561). *พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของคนในกลุ่มเจนเนอเรชันวาย*. *Veridian E-Journal*, 11, 561-577.
- ปิญนุช พลเยี่ยม และชลิตา ศรีนวล. (2561). *เรื่องความตั้งใจใช้บริการทางการเงินผ่านระบบพร้อมเพย์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร* *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 10(3), 154-163.
- พิมปวีณ์ มะณีวงศ์. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้โปรแกรมระบบ EXPRESS ของนักบัญชีในระดับอุดมศึกษา*. *Journal of the Association of Researchers*, 25, 475-493.
- ศักรินทร์ ต้นสุพงษ์. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับแอปพลิเคชันไลน์* (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ปทุมธานี.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- อภิขญา วิศาลศิริลักษณ์. (2560). *พฤติกรรมผู้ใช้ไลน์กลุ่มและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ภายในกลุ่มของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

- Al-Daihani, S. M. (2016). Students' adoption of Twitter as an information source: An exploratory study using the Technology Acceptance Model. *Malaysian Journal of Library & Information Science*, 23(3), 57-69.
- Bogart, V. D. (2015). Exploring Students' Intention to Use LINE for Academic Purposes Based on Technology Acceptance Model. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 16(3), 65-85. doi:<https://doi.org/10.19173/irrodl.v16i3.1894>
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340.
- LINE OpenChat. (2021). *WOW Fun Facts : เรื่องสุดว้าวที่คุณอาจไม่เคยรู้เกี่ยวกับโอเพนแชทตลอด 2 ปีที่ผ่านมา! EP.1*. Retrieved from <https://today.line.me/th/v2/article/yDeN0z>
- Modify. (2018). *LINE OpenChat (โอเพนแชท) คืออะไร สร้างอย่างไร รู้จักฟีเจอร์โอเพนแชทในแอปพลิเคชันไลน์*. Retrieved from <https://www.modify.in.th/23841>
- Muensrichai, S. (2012). Factors Affecting Accounting User Acceptance of ERP Software. *Accounting Professions Journal*, 8(22), 38-51.
- Positioning. (2559). *รู้มั๊ย ? คนไทยวัยไหนเล่น Line มากที่สุด*. Retrieved from <https://positioningmag.com/1100809>
- Rogers, E. M. (1983). *Diffusion of Innovations* (3 ed.). New York: The Free Press of Glence.

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเส้นทางวิถีสายน้ำ
บนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่น ของชุมชนกลุ่มภาคเหนือ จังหวัดลำปาง
Development of Community-based Tourism Potential Along
the Waterway Based on History, Culture and Local Identities
of the Northern Group Community of Lampang Province

กาญจนา รัตนธีรวิเชียร¹

¹สาขาวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
delphiitjava@gmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ทั้งเชิงคุณค่าและมูลค่าบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และอัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนลุ่มน้ำวังที่ไหลผ่านอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นหนึ่งในหมู่บ้านท่องเที่ยวเซรามิกของจังหวัด คือการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ การพัฒนาศักยภาพชุมชนสู่การเป็นชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยว และพัฒนาศักยภาพของทางการตลาดของชุมชนต้นแบบสู่นักท่องเที่ยวเป้าหมาย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัย ชุมชน และภาคีเครือข่าย การดำเนินงานประกอบด้วย 1) พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชน คือ การนำไปบัวบมาประกอบในการออกแบบลวดลายพัฒนาเป็นของฝากของที่ระลึก ได้แก่ เสื้อ ผ้าคลุมไหล่ กางเกงสะดอ รวมถึงกิจกรรมและโปรแกรมการท่องเที่ยวในชุมชน 2) พัฒนาช่องทางทางการตลาดแบบออนไลน์ และออฟไลน์ ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว และเป็นของทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ผลงานวิจัยพบว่าชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้นและมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ชุมชนสามารถสร้างรายได้โดยเฉลี่ยประมาณ 8,000 - 9,500 บาท/เดือน และทำให้คนในชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นและสร้างรายได้ในชุมชน

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวโดยชุมชน อัตลักษณ์ท้องถิ่น ชุมชนกลุ่มภาคเหนือ

Abstract

The objectives of this research on the development of creative community-based tourism potential in both worth and value, based on history, culture and local identity of the community in the Wang Basin that flows through the Koh Kha District, Lampang Province, which is one of ceramic tourist villages of the provinces, are the development of tourism products by creative communities, the development of community potential to become a model community for tourism and the development of the potential of the model community's

marketing channels to target tourists. This research is a blended research that uses a participatory action research process among researchers, the community and network partners. The operation consists of 1) the tourism product development by creative communities such as tie-dyed fabric products that reflect the community identity by combining the Centella Asiatica leaves in motifs and developing them as souvenirs, such as shirts, shawls and loose pants, including community tourism activities and programs 2) the development of online and offline marketing channels, which is a public relation campaign to promote tourism and as a distribution channel of products. The result reveals that the community is more well-known and has tourism potential. In addition, the community can earn an average of 8,000 - 9,500 baht/month and enables people in the community to develop their potential leading to local development and income generation in the community.

Keywords : Community-based Tourism, Local Identities, Northern Group Community

1. บทนำ

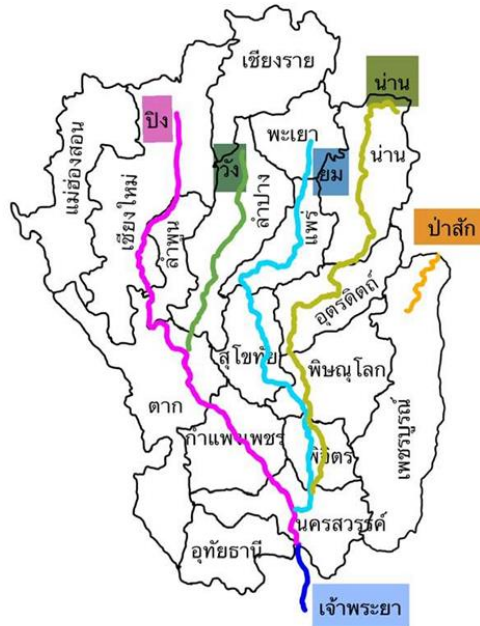
ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยครอบคลุมตั้งแต่ปี 2561-2580 ที่กำหนดกรอบพัฒนาประเทศระยะยาว เพื่อให้ประเทศบรรลุวิสัยทัศน์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยเป้าหมายที่กำหนดของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือการเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวระดับโลกหรือเป็นแม่เหล็กการท่องเที่ยวระดับโลก โดยแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านการพัฒนาสินค้าและบริการด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทยยกระดับมาตรฐานธุรกิจบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพการเสริมความงามสู่ตลาดระดับสูง ด้วยเหตุนี้ การขับเคลื่อนการทำงานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 20 ปี ที่กำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579 คือ “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานความเป็นไทยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน”

จากวิสัยทัศน์ดังกล่าวการท่องเที่ยวมีเป้าหมายสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วน โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นที่มีต้นทุนทางสังคมวัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของวิถีชีวิตท้องถิ่นได้อย่างชัดเจนตามทิศทางในแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ พ.ศ. 2561-2565 ที่ดำเนินการ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563 ขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ 1) ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนการเป็นสินค้าและบริการบนฐานอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่ต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับต่างๆ 2) การเสริมสร้างคุณภาพทักษะและความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเอง บนฐานความพอเพียงและความรู้โดยเน้นองค์ความรู้และการพัฒนาบุคลากร สำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) พัฒนาการบริหารจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของความสุขของทั้งคนใน

ชุมชนและนักท่องเที่ยว 4) การขับเคลื่อนระบบการบริหารจัดการ และการทำงานเชื่อมโยงเชิงเครือข่าย ประชากรที่มีเอกภาพ มั่นคง และยั่งยืน และ 5) การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน ดังนั้นจากยุทธศาสตร์ดังกล่าวจึงเป็นทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีความจำเป็นต้องบูรณาการการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ในภาพรวมด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยจึงเน้นไปที่การต่อยอดการทำงานบน 3 จุดเน้นเดิมด้านการท่องเที่ยวของปี 2561 คือ ใช้วิถีการกินนำไปสู่การสัมผัส Local Experience สร้างมูลค่าเพิ่มด้วย content สร้างกระแสใส่ใจสิ่งแวดล้อม และเพิ่มเรื่องชูอัตลักษณ์เมืองรอง มาเป็นส่วนผสมหลักในการสร้างสรรค์สินค้า สร้างประสบการณ์ ด้านการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทั้งในตลาดต่างประเทศและตลาดในประเทศต่อไป

จากการรวมตัวของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือทั้ง 8 แห่งได้ประชุมหารือร่วมกันถึงประเด็นความเชื่อมโยงต้นทุนทางสังคมวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงบริบทความเป็นภูมิภาคตอนเหนือล่างและเหนือบนรวมกัน พบว่า ภาคเหนือมีทรัพยากรธรรมชาติและวิถีวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงรวมกันได้ คือ “แม่น้ำสายหลักของภาคเหนือและประเทศไทย” ที่หล่อเลี้ยงวิถีชีวิตและความอุดมสมบูรณ์ของประชาชนภาคเหนือมายาวนาน ประกอบด้วย 1) แม่น้ำปิง : มีต้นกำเนิดจากยอดน้ำถั่ว บนเทือกเขาแดนลาว ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ไหลผ่านลงไปทางใต้ผ่านจังหวัดลำพูนแล้วไหลไปบรรจบกับแม่น้ำวังที่บ้านปากวัง จังหวัดตาก แม่น้ำปิงมีความยาวจาก ต้นน้ำถึงนครสวรรค์ ซึ่งเป็นจุดรวมกับแม่น้ำ 3 สาย กลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยามีความยาว 600 กม. 2) แม่น้ำวัง : มีต้นกำเนิดจากบริเวณทางตอนเหนือของน้ำตกวังแก้วบนทิวเขาผีปันน้ำในเขตอำเภอดงเหนือ จังหวัดลำปาง ไหลทางใต้ผ่านจังหวัดตาก ไปรวมกับแม่น้ำปิงที่บริเวณชายฝั่ง เหนือบ้านปากวังจังหวัดตาก แม่น้ำวังมีความยาวประมาณ 300 กิโลเมตร 3) แม่น้ำยม : มีต้นกำเนิดจากคอกขุมยม 2 ซึ่งอยู่ที่คีใต้ของทิวเขาแดนลาว ในเขตอำเภอปง จังหวัดพะเยา ไหลผ่านไปทางตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านจังหวัดแพร่ สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร แล้วไปรวมกับแม่น้ำน่านที่บ้านเกยชัย อำเภอดงหลวง จังหวัดนครสวรรค์ แม่น้ำยม มีความยาวประมาณ 550 กิโลเมตร 4) แม่น้ำน่าน: มีต้นกำเนิดจากทิวเขาหลวงพระบางด้านทิศตะวันตกในเขตตำบลปอเกลือเหนือ อำเภอบัว จังหวัดน่าน ไหลไปทางทิศเหนือแล้วไปหักทางใต้ ผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร แล้วไปรวมกับแม่น้ำยม ก่อนที่จะไปรวมกับแม่น้ำปิง และวัง ที่ตำบลแควใหญ่ จังหวัดนครสวรรค์ แม่น้ำน่านมีความยาวประมาณ 740 กิโลเมตร ซึ่งแม่น้ำทั้ง 4 สายเป็นแม่น้ำสายหลักของประเทศไทยที่ไหลจากเทือกเขาสูงทางตอนเหนือไปรวมกับทางตอนกลางของประเทศ กลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลผ่านกรุงเทพมหานคร ก่อนที่จะไหลออกสู่ทะเลอ่าวไทย

ภาพที่ 1 แม่น้ำสายหลักในเขตภาคเหนือ

จากความสำคัญของ “แม่น้ำสายหลักของภาคเหนือและประเทศไทย” หากมีการศึกษาและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเส้นทางวิถีสายน้ำบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนกลุ่มจังหวัดภาคเหนือในพื้นที่ลุ่มน้ำวัง บนฐานอัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรมสายน้ำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นประวัติศาสตร์นิเวศวิทยาวัฒนธรรม อาหารพื้นถิ่น และชาติพันธุ์เพื่อเพิ่มมูลค่าชุมชนโดยการสร้างสรรคกิจกรรมการท่องเที่ยว โปรแกรมนำเที่ยว และผลิตภัณฑ์สินค้าเพื่อรองรับการท่องเที่ยวสู่การพัฒนาให้เป็นชุมชนต้นแบบเพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชนจากการท่องเที่ยว รวมถึงการเชื่อมโยงสู่การเป็นพื้นที่รองรับการกระจายการเดินทางจากเมืองหลักเข้าสู่เมืองรองและชุมชนครอบคลุมพื้นที่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือด้วยการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้ระบบกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือกับพื้นที่เป้าหมาย

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ทั้งเชิงคุณค่าและมูลค่าบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนกลุ่มภาคเหนือ จังหวัดลำปาง
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพช่องทางการตลาดของชุมชนต้นแบบสู่นักท่องเที่ยวเป้าหมาย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ : ชุมชน ตำบลท่ามา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ภาคประชาสังคม ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่ม/ชมรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ประชาชน ชุมชน เยาวชน ผู้สูงอายุ ตัวแทนประชาชน ภาครัฐ ตัวแทนจากตำบลท่ามา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับอำเภอ ตำบล และภาคเอกชน ได้แก่ ผู้บริหารหรือ

ตัวแทนจากสมาคม/สมาพันธ์การท่องเที่ยว ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix methods) ซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research – PAR) มีรายละเอียดดังนี้

1. กระบวนการมีส่วนร่วมของนักวิจัย ชุมชน และภาคีเครือข่าย ผ่านจัดเวทีชี้แจงโครงการวิจัย ระดมความคิดเห็นการพัฒนาศักยภาพชุมชน การประชุมกลุ่มย่อย เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้การเป็นชุมชน ต้นแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยระบบกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ด้วยการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่วิจัยด้วยกระบวนการระดมความคิดเห็นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว จัดประชุมกลุ่มย่อย เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว และประชุมเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

3. พัฒนาช่องทางตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านกระบวนการประชุมกลุ่ม การประชุมกลุ่มย่อยในการวิเคราะห์ SWOT และวิเคราะห์ช่องทางสื่อสารการตลาด ปัญหาอุปสรรค นำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline)

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม Baseline Data และการสัมภาษณ์

4. ผลการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ทั้งเชิงคุณค่าและมูลค่าบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นของของชุมชน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เน้นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานของคุณค่าและมูลค่าภายใต้ฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นลุ่มน้ำวัง ที่เชื่อมร้อยวิถีชีวิต ชนบทธรรมนิยม ชาติพันธ์ ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตลุ่มน้ำวัง สู่นโยบายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและอัตลักษณ์ในด้านของผลิตภัณฑ์ผ้าและลวดลายบนผ้า ทั้งลายผ้าขึ้น ลายผ้าโบราณ ลายผ้าชนเผ่า ลายผ้าพื้นเมือง ดังจะเห็นได้จากผลิตภัณฑ์ของฝาก ของที่ระลึกของชุมชนท่องเที่ยวต่างๆ ในภาคเหนือ ดังนั้นการเชื่อมโยงพื้นที่ท่องเที่ยวด้วยแนวคิดของหัตถกรรมผ้าจึงเป็นแนวคิดในการเชื่อมโยงพื้นที่การท่องเที่ยวและนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่โดดเด่นจากอัตลักษณ์หรือผลิตภัณฑ์จากผ้า ดังจะเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนในตารางที่ 1 อัตลักษณ์และความโดดเด่นของพื้นที่คือการเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเซรามิก และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการทำเซรามิก

การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนตามองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5 As

จากการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนตามบริบทและข้อมูลของชุมชนตามหลักองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5 As พบว่า หมู่บ้านมีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

1) ด้าน Attractions (จุดท่องเที่ยว) สิ่งดึงดูดใจ ของชุมชนเป็นหมู่บ้านที่ไม่ห่างจากตัวอำเภอและจังหวัดลำปาง มีพื้นที่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือวัดพระธาตุลำปางหลวงและมีความเชื่อมโยงกับเรื่องเล่าของชุมชน นอกจากนี้ยังมีวิถีชีวิตชุมชนยังคงเป็นแบบดั้งเดิมถึงแม้จะมีการพัฒนาในด้าน

อุตสาหกรรมเซรามิก ในพื้นที่ซึ่งมีประมาณ 33 แห่ง นักท่องเที่ยวจากมาท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมกระบวนการผลิตเซรามิกยังได้สัมผัสกับวิถีชีวิตชุมชนพื้นเมืองแบบดั้งเดิม นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ไกลเช่น วัดไหลหินหลวงและ บ่อน้ำพุร้อนบ้านโป่งร้อนเป็นต้น

2) Activities (กิจกรรม) กิจกรรมต่างๆ ด้านการท่องเที่ยวหมู่บ้านศาลาบัวบกมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวคือการทำกิจกรรมสปาเท้าจากลูกเซรามิกและน้ำสมุนไพร การนวดประคบด้วยลูกเซรามิก เป็นแห่งเดียวของประเทศไทยที่มีการทำกิจกรรมนี้ ซึ่งเกิดจากการนำภูมิปัญญาเดิมมาพัฒนาต่อยอดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวจากวัดอุทิศที่เหลือจากการทำเซรามิก

3) Accessibility (การเข้าถึง) การคมนาคม การเดินทางมายังหมู่บ้านศาลาบัวบกสามารถเดินทางมาได้ตลอดทั้งปี ถนนที่เข้าไปยังพื้นที่เป็นถนนลาดยางตลอดสาย สามารถเข้าไปยังหมู่บ้านได้หลายทาง และมีป้ายบอกทางเข้าชัดเจน

4) Amenities (บริการและความสะดวกสบาย) สิ่งอำนวยความสะดวก หมู่บ้านศาลาบัวบกมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ แผนที่ อินเทอร์เน็ต ระบบป้องกันความปลอดภัยทางร่างกาย ร้านค้า เป็นต้น

5) Accommodation (ที่พัก) ที่พัก หมู่บ้านศาลาบัวบกมีโฮมสเตย์จำนวน 2 หลังที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้ ตามความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยมีบริการรวมอาหารและเครื่องดื่ม นอกจากนี้ยังมีข้อมูลสถานที่พักอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการพักในอำเภอเกาะกาเป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจึงพบว่า ในพื้นที่ชุมชนศาลาบัวบก อำเภอเกาะกา จังหวัดลำปาง ด้วยแนวคิดการเชื่อมโยงจาก “ผ้าลายประยุกต์” ซึ่งหมายถึงการนำลวดลายของผ้ามาประยุกต์หรือพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เกิดลวดลายใหม่ หรือการนำลวดลายเดิมมาเชื่อมต่อกันเป็นผลผลิตที่จับเกิดลวดลายรูปแบบใหม่ขึ้นมาแต่ยังคงเห็นลวดลาย ร่องรอยของลวดลายของเนื้อผ้าเดิมอยู่บ้าง และแนวคิดการเชื่อมโยงจาก “ผ้าลายร่วมสมัย” คือการนำเอกลักษณ์ของชุมชน ท้องถิ่นมาสร้างเป็นงานศิลปะโดยมีนำเสนอผ่านผ้าหรือเครื่องแต่งกาย ซึ่งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เสื้อผ้าจากการนำอัตลักษณ์ของชุมชน ท้องถิ่นมาถ่ายทอดและสร้างสรรค์ลวดลายบนเสื้อผ้า จากการเชื่อมโยงแนวคิดจากลายผ้าดังกล่าว อันนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่และการเชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่เข้าด้วยกันเพื่อนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวหรือผู้บริโภค

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค (SWOT)

จุดแข็ง (Strengths)	โอกาส (Opportunity)
<ul style="list-style-type: none"> - S1 วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนคือคนพื้นเมือง - S2 มีฐานข้อมูลวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวสุขภาพของชุมชน - S3 ชุมชนมีการรักษาวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ผ่านงานประเพณีต่างๆของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - O1 ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและมหาวิทยาลัยต่างๆ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และงานวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชน - O2 ไกลแหล่งท่องเที่ยวสำคัญต่างๆใน อ. เกาะกา เช่นวัดพระธาตุลำปางหลวง - O3 ไกลตัวเมืองลำปางเพียง 15 กิโลเมตร - O4 มีนักท่องเที่ยวประจำตลอดปี ลักษณะเป็นกลุ่มคณะ กลุ่มทัศนศึกษาฐาน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ul style="list-style-type: none"> - S4 ชุมชนประยุกต์ความรู้ภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นกับเซรามิกเพื่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ - S5 ผู้นำกลุ่มมีความเข้มแข็ง สามารถรวมกลุ่มชาวบ้านเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ - S6 พื้นที่ชุมชนมีปัจจัยพื้นฐานครบครันและสะดวกสบาย 	
<p>จุดอ่อน (weakness)</p> <ul style="list-style-type: none"> - W1 ชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยว - W2 เด็กและเยาวชนไม่ได้ให้ความสำคัญการท่องเที่ยวของชุมชน เพราะชุมชนมีสภาพความเป็นกึ่งเมืองกึ่งชนบท - W3 นักสื่อความหมายชุมชนที่มีประสิทธิภาพมีน้อย - W4 ขาดการพัฒนาคุณภาพในการบริหารจัดการความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว 	<p>อุปสรรค (Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> - T1 ขาดการส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้หลากหลายตอบสนองความต้องการผู้บริโภคกลุ่มต่างๆ - T2 ขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสิ้นสุดโครงการตั้ง เช่นโครงการนวัตกรรมของกรมการพัฒนาชุมชน

ภาพ 2 แฟชั่นผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดย้อม

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว มีการดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวใน 2 ส่วนคือ ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่สามารถจับต้องได้ เป็นองค์ประกอบสำหรับการนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวได้แก่ ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าจากผ้าไหมมัดย้อม และการผลิตลูกประคบสมุนไพรจากลูกบอลเซรามิกด้วยผ้าไหมมัดย้อมลาย

ประยุกต์ ส่วนผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะไม่สามารถจับต้องได้เพื่อนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา ได้แก่ 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวการทำผ้ามีด้อมลายประยุกต์ต้นฉบับก อัตลักษณ์ชุมชน 2) เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนศาลาบัวบก-วัดพระธาตุลำปางหลวง 3) โปรแกรมการท่องเที่ยว 2 โปรแกรม (1 วัน, 2 วัน 1 คืน) ดังภาพที่ 2

โปรแกรมการท่องเที่ยว 1 วัน "สุขใจ สบายกาย ณ ศาลาบัวบก"		เส้นทางที่ 2 "ศาลาบัวบก" TWO Day Trip Program	
สำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาหมู่บ้านศาลาบัวบก มีเวลาเพียง 1 วัน โปรแกรมนี้เหมาะสำหรับ		โปรแกรมการท่องเที่ยว 2 วัน เส้นทาง "ศาลาบัวบก" สำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาหมู่บ้านศาลาบัวบก เพื่อท่องเที่ยวชมวิถีชุมชนในแนวพระราชดำริ หมู่บ้านศาลาบัวบก โปรแกรมนี้ใช้เวลา 2 วัน 1 คืนเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน	
นักท่องเที่ยวที่มีเวลาไม่มาก		วันที่ 1	
08.00 – 09.00 น.	สักการะวัดพระธาตุลำปางหลวง วัดคูเมืองลำปาง อายุกว่า 1,300 ปี เป็นพระธาตุประจำปีเกิด ปีฉลู และเยี่ยมชมต้นชะจาว ตามตำนาน	08.00 – 09.00 น.	สักการะวัดพระธาตุลำปางหลวง วัดคูเมืองลำปาง อายุกว่า 1,300 ปี เป็นพระธาตุประจำปีเกิด ปีฉลู และเยี่ยมชมต้นชะจาว ตามตำนาน
09.00 – 09.10 น.	ถึงหมู่บ้านศาลาบัวบก สักการะศาลเจ้าบัวบกเป็นการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์วัดศาลา บัวบกที่เป็นตำนานเล่าขานประวัติหมู่บ้านศาลาบัวบกและเยี่ยมชมต้นชะจาว ตาม ตำนาน	09.00 – 09.10 น.	ถึงหมู่บ้านศาลาบัวบก สักการะศาลเจ้าบัวบกเป็นการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์วัดศาลา บัวบกที่เป็นตำนานเล่าขานประวัติหมู่บ้านศาลาบัวบกและเยี่ยมชมต้นชะจาว ตาม ตำนาน
09.30 – 09.40 น.	นั่งรถชมรอบหมู่บ้านและเดินทางไปยังกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศาลาบัวบกโดยระหว่าง ทางจะผ่านโรงงานเซรามิกต่างๆในชุมชน	09.30 – 09.40 น.	นั่งรถชมรอบหมู่บ้านและเดินทางไปยังกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศาลาบัวบกโดยระหว่าง ทางจะผ่านโรงงานเซรามิกต่างๆในชุมชน
09.40 – 11.30 น.	การต้อนรับจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศาลาบัวบกและ รับเครื่องดื่มสมุนไพร (Welcome Drink)	09.40 – 11.30 น.	การต้อนรับจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศาลาบัวบกและ รับเครื่องดื่มสมุนไพร (Welcome Drink)
10.00-10.20 น.	กิจกรรมสปาเท้าเซรามิคสมุนไพร	10.00-10.20 น.	กิจกรรมสปาเท้าเซรามิคสมุนไพร
10.30-11.45 น.	กิจกรรมนวดสมุนไพรเซรามิก โดยกลุ่มชุมชนที่ได้รับบริการฝึกฝน	10.30-11.45 น.	กิจกรรมนวดสมุนไพรเซรามิก โดยกลุ่มชุมชนที่ได้รับบริการฝึกฝน
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวันแบบพื้นเมือง ณ ศูนย์วิสาหกิจชุมชน	12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวันแบบพื้นเมือง ณ ศูนย์วิสาหกิจชุมชน
13.00 – 14.30 น.	กิจกรรมทำผ้ามีด้อมลายบัวบก หรือ วาดลายลงลงผลิตภัณฑ์เซรามิก ด้วยตนเอง	13.00 – 14.30 น.	กิจกรรมทำผ้ามีด้อมลายบัวบก หรือ วาดลายลงลงผลิตภัณฑ์เซรามิก ด้วยตนเอง
14.30 – 15.00 น.	เดินทางไปยังโรงงานเซรามิกเพื่อชมขั้นตอนการผลิตเซรามิกและเลือกซื้อสินค้า ผลิตภัณฑ์เซรามิคของชุมชน	14.30 – 15.00 น.	เดินทางไปยังโรงงานเซรามิกเพื่อชมขั้นตอนการผลิตเซรามิกและเลือกซื้อสินค้า ผลิตภัณฑ์เซรามิคของชุมชน
15.30น.	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ	15.30 น.	เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

ภาพที่ 3 โปรแกรมการท่องเที่ยว

การพัฒนาศักยภาพชุมชนสู่การเป็นชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากการดำเนินโครงการ รวมทั้งการใช้เครื่องมือในการวัดศักยภาพของชุมชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น ในแต่ละพื้นที่ได้มีการประเมินศักยภาพและมีการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทเชิงพื้นที่ พบว่า ชุมชนที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการและการดำเนินการเป็นชุมชนต้นแบบทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการดำเนินการและการพัฒนาในมิติต่างๆ และสามารถพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ด้วยกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วม การพัฒนาตนเองทั้งบุคลากรทางการท่องเที่ยว ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เกิดการรับรู้ และเข้ามาภายในชุมชนต่อไป

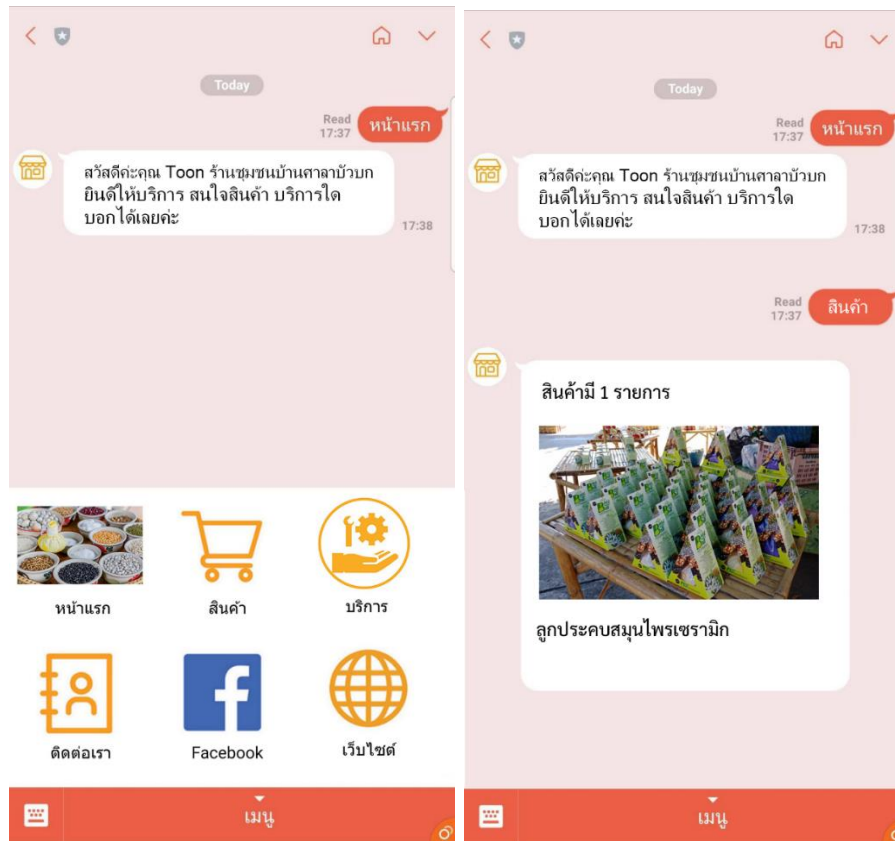

STRATEGIC PARTNERS	KEY ACTIVITIES	VALUE PROPOSITION	CUSTOMER RELATIONSHIP	CUSTOMER SEGMENT
-โรงงานเซรามิก -ผู้จัดหาสมุนไพร -โรงเรียนสาธิตสามัคคี -โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศาลาดงลาน -เครือข่ายผู้สูงอายุ -เครือข่ายผู้ประกอบการเซรามิก -หน่วยงานปกครองในท้องถิ่น (เทศบาล อบต) -ผู้นำเที่ยว -สถาบันการศึกษา -เครือข่ายสังคม -ผู้จำหน่ายของฝากของที่ระลึก	-การสปาด้วยเซรามิกแห่ง แรกของโลกที่ คุณสมบัติเฉพาะ -ผู้ให้บริการมีประสบการณ์ -กระแสรักสุขภาพ KEY RESOURCES โรงงานผลิตเซรามิก -ลูกบิดเซรามิก -อ่างเซรามิก เครือข่ายผลิตสมุนไพร	- นวัตกรรมสปาเซรามิก - ประสบการณ์ใหม่ - คุณค่าภูมิปัญญาสมุนไพร - วัสดุธรรมชาติ - สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่จากวัสดุ เหลือทิ้งในกระบวนการผลิต 	การต้อนรับ ความจริงใจ ความเป็นกันเอง DISTRIBUTION CHANNELS เครือข่ายตลาดในพื้นที่ E-word of mouth Review Google Map วิทยุ V-job รายการทีวี Blog	กลุ่มผู้ดูงาน และท่องเที่ยว 50% กลุ่มชื่นชอบสปา 15% กลุ่มครอบครัว 15% กลุ่มรักสุขภาพ 20% วิทยุ 15% วิทยุทำงาน 45% ผู้สูงอายุ 40%
COST ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (คงที่ +ผันแปร) - ค่าวัตถุดิบ - ค่าแรงงาน - ค่าน้ำ ค่าไฟ - ค่าโฆษณา - ค่าบรรจุภัณฑ์และจลกลสินค้า		REVENUES บริการ สปาเท้าเซรามิก นวดสปาเซรามิก อาหารชั้นโตก กิจกรรมมัดย้อมผ้าสีธรรมชาติ สินค้า ลูกประคบเซรามิก ผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม เสื้อ, กางเกงสะดอ, ผ้า คลุมไหล่		

ภาพที่ 5 โมเดลธุรกิจของชุมชนศาลาบัวบก

หลักสำหรับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนอยู่แล้วก่อนหน้านั้น แต่ว่าการดำเนินการในการเปิด
 ตลาดของชุมชนท่องเที่ยวควบคู่กับการออกจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยังไม่มีมีการดำเนินการมาก่อน ดังนั้น
 นักวิจัยในพื้นที่ต่างๆ จึงเห็นถึงโอกาสของการออกร้านแสดงสินค้าของกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน จึง
 เกิดแนวคิดในการพัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์ด้วยการพ่วงการนำเสนอโปรแกรมการท่องเที่ยวโดย
 ชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนจากการจัดนิทรรศการและออก
 กรานแสดงสินค้านำด้วย จึงเป็นช่องทางตลาดออนไลน์ที่เกิดจากการพัฒนาภายใต้การดำเนิน
 โครงการวิจัยในครั้งนี้จึงมีการพัฒนาช่องทางติดต่อสื่อสารกับลูกค้า อาทิ การใช้เครือข่ายการตลาดใน
 พื้นที่ การบอกต่อของนักท่องเที่ยวที่ได้มาท่องเที่ยวในชุมชนแล้วไปบอกต่อให้กับบุคคลที่รู้จักเกิดเป็นลูกค้าของ
 ชุมชน อีกทั้งมีการรื้อฟื้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากสื่อรายการทีวี จากยูทูปเบอร์ ตลอดจนการจัดทำ V-log
 ทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น แต่เป็นการประชาสัมพันธ์เพียงช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงมีการใช้เฟสบุ๊คแฟนเพจเพื่อ
 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนใช้เป็นช่องทางติดต่อลูกค้าที่เข้ามาของใช้บริการท่องเที่ยว
 อีกทั้งมีการจัดทำ Line Chatbot และ Messenger Chatbot สำหรับติดต่อกับลูกค้าทั้งไทยและต่างประเทศ
 หน้าจอหลักของระบบ เป็นหน้าจอแสดงเมนูการทำงานของระบบดังภาพที่ 5 โดยในการเข้าใช้งานครั้งแรก
 เมื่อผู้ใช้งานทำการเพิ่มเพื่อนกับระบบ ระบบจะทำการส่งข้อความทักทาย พร้อมแสดงเมนูในรูปแบบ Rich
 Menu สำหรับผู้ใช้ที่สะดวกเลือกดูรายการที่เมนู โดยเมนูจะประกอบไปด้วย

- หน้าแรก สำหรับแสดงหน้าแรกเมื่อเข้าสู่ระบบ
- สินค้า สำหรับแสดงรายการสินค้าของร้านชุมชนบ้านศาลาบัวบก
- บริการ สำหรับแสดงรายการบริการของร้านชุมชนบ้านศาลาบัวบก
- ติดต่อเรา สำหรับแสดงข้อมูลสำหรับติดต่อร้านชุมชนบ้านศาลาบัวบก
- Facebook สำหรับเข้าถึงแฟนเพจของร้านชุมชนบ้านศาลาบัวบก
- เว็บไซต์ สำหรับเข้าถึงเว็บไซต์ของร้านชุมชนบ้านศาลาบัวบก

ภาพที่ 6 หน้าจอเมนูของ Line Chatbot

นอกจากนี้การนำเสนอช่องทางการตลาดออนไลน์นั้นผลการดำเนินการสามารถนำเสนอช่องทางการตลาดออนไลน์ใน 2 ช่องทาง ประกอบด้วยการสร้างระบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวทั้งสถานที่ท่องเที่ยวโดยชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน โปรแกรมการท่องเที่ยว หรือผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวอื่นๆ รวมทั้งเรื่องเล่า และข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ในเว็บไซต์ของเครือข่ายท่องเที่ยวภาคเหนือ ส่วนอีกช่องทางหนึ่งคือผ่านเครือข่ายออนไลน์หรือแอปพลิเคชัน แอสเสจเจอร์ของเฟสบุ๊ค ซึ่งเป็นช่องทางในการสื่อสารและดำเนินการกับคำสั่งซื้อของลูกค้าด้วยระบบปฏิบัติการ Auto Chat Bot หรือระบบการตอบกลับอัตโนมัติ สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจสั่งซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนของพื้นที่ต่างๆ ซึ่งระบบดังกล่าวเกิดจากข้อจำกัดในการตอบกลับสำหรับลูกค้าที่ชุมชนไม่สามารถให้คำตอบได้ในเวลานั้น หรือไม่สามารสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้ ดังนั้นช่องทางการตลาดออนไลน์ด้วยระบบปฏิบัติการ Auto Chat Bot เป็นช่องทางการตลาดออนไลน์อีกช่องทางหนึ่งสำหรับเป็นเครื่องมือช่วยชุมชนคานการให้ข้อมูลและสื่อสารกับนักท่องเที่ยว

5. อภิปรายผล

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเส้นทางวิถีสายน้ำ บนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่น ของชุมชนกลุ่มภาคเหนือ จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ทั้งเชิงคุณค่าและมูลค่าบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชน และพัฒนาศักยภาพช่องทางการตลาดของชุมชนต้นแบบสู่นักท่องเที่ยวเป้าหมาย ผลการวิ

จับพบว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดการยกระดับทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้การเพิ่มรายได้ในชุมชน ผ่านผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกที่มีความสวยงาม น่าสนใจมีอัตลักษณ์ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย เกิดความเพลิดเพลินและอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยกิจกรรมท่องเที่ยวได้สะท้อนถึงวัฒนธรรมชุมชนเปิดประสบการณ์ใหม่ให้นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดา แผลมหลักสกุล (2556, หน้า36) ที่พบว่าแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์และพัฒนาบนพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่สร้างความเพลิดเพลินให้นักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมเกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ พิศาล แก้วอยู่ และ ประกอบศิริ ภัคดิพินิจ (2557) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการปรับใช้หัตถกรรมจักสานผักตบชวา ในพื้นที่อำเภอเมือ จังหวัดพะเยา ที่พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ต้องการให้ชุมชนมีรายการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวและใช้เวลาทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน

การพัฒนาศักยภาพของทางการตลาดของชุมชนต้นแบบสู่นักท่องเที่ยวเป้าหมาย โดยช่องทางการตลาดออนไลน์โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ แผ่นพับ เป็นต้นในการนำเสนอข้อมูลให้แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานได้รับรู้ข้อมูล แหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ชุมชน นำเสนอโปรแกรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยว และเส้นทางท่องเที่ยว การจัดนิทรรศการและออกบูธแสดงสินค้ารวมด้วย และสามารถนำเสนอช่องทางการตลาดออนไลน์ใน 2 ช่องทาง ประกอบด้วยการสร้างระบบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวทั้งสถานที่ท่องเที่ยวโดยชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน โปรแกรมการท่องเที่ยว หรือผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ รวมทั้งเรื่องเล่า และข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ในเว็บไซต์ของเครือข่ายท่องเที่ยวภาคเหนือ และผ่านช่องทางเครือข่ายออนไลน์หรือแอปพลิเคชัน แมสเสจเจอร์ของเฟสบุ๊ค ด้วยระบบการตอบกลับอัตโนมัติ ทำให้นักท่องเที่ยวที่สนใจได้รับข้อมูลทันที เป็นเครื่องมือช่วยชุมชนด้านการให้ข้อมูลและสื่อสารกับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤดี เสริมชยุต (2563, หน้า 51) ที่พบว่า การส่งเสริมการตลาด การกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้เชิงบวกและตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่นำความโดดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมาพัฒนาเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลายให้ตรงกับกลุ่มลูกค้าจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนได้

6. สรุปผล

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเส้นทางวิถีสายน้ำบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนกลุ่มภาคเหนือ จังหวัดลำปาง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ผ้ามีดย้อมที่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชนคือการนำใบบัวบกมาประกอบในการออกแบบลวดลายสำหรับมีดย้อมพัฒนาเป็นของฝากของที่ระลึก ได้แก่ เสื้อ ผ้าคลุมไหล่ กางเกงสะดอ เกิดการพัฒนากิจกรรมและโปรแกรมการท่องเที่ยวในชุมชนกิจกรรมการท่องเที่ยวการทำผ้ามีดย้อมลายประยุกต์ต้นบัวบก อัตลักษณ์ชุมชน เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนศาลาบัวบก-วัดพระธาตุลำปางหลวง และการพัฒนาช่องทางการตลาดในระบบออนไลน์ และออฟไลน์ เป็นการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้นมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ให้ชุมชนจากเดิมโดยเฉลี่ย 80,000 บาท/ปี และเมื่อดำเนินโครงการวิจัยและดำเนินกิจกรรมต่างๆ อัน

นำมาสู่การสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนพบว่า ชุมชนมีรายได้โดยเฉลี่ย 112,000 บาท/ปี หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนร้อยละ 40 อีกทั้งคนในชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นและสร้างรายได้ในชุมชน

7. ข้อเสนอแนะ

พัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ทั้งเชิงคุณค่าและมูลค่าบนฐานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนกลุ่มภาคเหนือ จังหวัดลำปาง สามารถพัฒนาได้หลากหลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญของคนในชุมชน ทั้งนี้ควรมีการควบคุมคุณภาพและการกำหนดราคาที่เป็นมาตรฐานก่อนนำไปจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาศักยภาพของทางการตลาดของชุมชน ผู้นำท่องเที่ยวเป้าหมายชุมชนสามารถเลือกช่องทางการประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารทางการตลาดผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณได้อีกหนึ่งทางหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- ธิดา แผลมหลักสกุล. (2556) บทความการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต*. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 พฤศจิกายน 2555 – เมษายน 2556. หน้า 36-44. กรุงเทพฯ.
- พิศาล แก้วอยู่ และ ประกอบศิริ ภักดีพินิจ. (2557) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการปรับใช้หัตถกรรมจักสานผักตบชวา ในพื้นที่อำเภอเมืง จังหวัดพะเยา. การประชุมวิชาการการพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4 ประจำปี 2557 “Rethink : Social Development for Sustainability in ASEAN Community” 11-13 มิถุนายน 2557. หน้า 321-329. ขอนแก่น.
- ภูริวัฒน์ เดชอุ่ม. (2556). บทความการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : กรอบแนวคิดสู่ แนวปฏิบัติสำหรับประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย สาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปะ*. ปีที่ 33 ฉบับที่ : 2. หน้า 331-366. กรุงเทพฯ.
- ฤดี เสริมชยุต. (2563). กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน. *วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา*. ปีที่ 2 ฉบับที่ 4. หน้า 51-61.

ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของประชาชนในเขตตำบลร่อนทอง
อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

Desirable Administrative leadership in Ron Thong Sub-district,
Satueuk District, Buriram Province

เกื้อกูล ชุ่มเสนา¹ ณรงค์ ภูเยี่ยมจิตต์² พระครูเกษมอาจารย์สุนทร³ วรภุรี มูลสิน⁴

¹นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

kuekoonkk@gmail.com

²อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

Narong.poo9@gmail.com

worabhuri@gmail.com

³อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

bovy_2@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของประชาชนในเขตตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ และ 2) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของประชาชนในเขตตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย งานวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารในหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ผู้นำชุมชน และประชาชน จำนวน 20 คน จากนั้นนำมาผลที่ได้มาหาข้อสรุปของภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ งานวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลทำการวิเคราะห์ และประมวลผลที่ได้จากแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ผู้ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลร่อนทอง จำนวน 233 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และแบบง่าย สถิติพื้นฐานใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของประชาชนในเขตตำบลร่อนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ คือ ผู้ที่มีคุณลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ 1) ต้องมีคุณลักษณะที่มีทัศนคติเชิงบวก มีวิสัยทัศน์ 2) มีมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงานต้องตื่นตัวตลอดเวลา มีทักษะในการเจรจาต่อรอง 3) ต้องมีความสามารถในการสื่อสารระหว่างผู้บังคับบัญชาและประชาชน เน้นการมีส่วนร่วม 4) ผู้นำที่พึงประสงค์ต้องมีธรรมาภิบาล มีคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่องค์กรที่มีประสิทธิภาพได้ดีที่สุด

2. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของประชาชน พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และเป็นผู้นำด้านการสื่อสาร

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ ลักษณะของผู้นำ ประชาชน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study desirable leadership according to people's perspectives., and 2) to study the level of desirable leadership according to people's perspectives in Ron Thong Sub-district, Satueuk District, Buriram Province.

The research method uses qualitative research. An In-depth interviews was used. The target groups were executives in the department in the sub-district administrative organization, schools, sub-district health promoting hospitals, community leaders and 20 people were then brought to the conclusions of desirable leadership. For the quantitative research, The researcher collected data for analysis and processing obtained from the questionnaire research tools including questionnaires. The sample group used was the operators of the Sub-district Administrative Organization. Sub-district health promoting hospitals, schools, and people living in Ron Thong sub-district, consisted of 233 people using multistage and simple sampling methods. Basic statistics were used for data analysis.

The results found that

1. Desirable leadership according to the opinions of the people in Ron Thong Sub-district, Satueuk District, Buriram Province, are those who have 4 characteristics, namely 1) must have characteristics with a positive attitude, vision 2) have human relations to work must be alert all the time. Have negotiation skills. 3) Must have the ability to communicate between subordinates and the public. Emphasis on participation. 4) Desired leaders must have good governance. Leadership ethics are essential in driving the organization towards the best performing organization.

2. The results of the study on the level of desirable leadership of the executives according to the public's view revealed that the executives had desirable leadership qualities. Overall, at the highest level, in order of average value from highest to lowest, it is good vision. Have morals and ethics. Have human relations at work, and is a leader in communication.

Keywords : Desirable Leadership, Characteristics of Leadership, People

1. บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์คือยุคที่ความเจริญก้าวหน้าได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี รวมถึงสิ่งแวดล้อม ข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศที่ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน ทุกประเทศทั่วโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กระแสโลกาภิวัตน์มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตของประชาชนในแต่ละประเทศทั่วทุกภูมิภาคของโลก ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม ผู้นำการขับเคลื่อนงานภายในองค์กรให้เดินไปข้างหน้ามีองค์ประกอบคือ การเป็นผู้นำ (Leadership) การแนะแนว (Guiding) และการกระตุ้น (Motivative)

สอดคล้องกับ อนันต์ งามสะอาด ที่ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่บุคคลซึ่งเป็นผู้นำ มีอิทธิพลต่อผู้ตาม (Followers) หรือลูกน้อง (Subordinates) (อนันต์ งามสะอาด, 2550) ดังนั้นภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานในองค์กรจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานนั้น ปัจจัยสำคัญที่สุดก็คือ ตัวผู้นำ “ภาวะผู้นำ” ที่ต้องมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือบุคคล เช่น ความรู้ความสามารถประสบการณ์ บุคลิกภาพ เพื่อให้เกิดการยอมรับนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย (ธร สุนทรายุทธ, 2551)

ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยมีอำนาจและอิทธิพล เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์ได้สำเร็จ ผู้นำที่ดีต้องเป็นผู้ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดความไว้วางใจและร่วมมือในการปฏิบัติงาน ดังนั้น การเป็นผู้นำที่ดีจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งการที่จะมีภาวะผู้นำ ผู้นำต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำและต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำในตนเอง เพื่อให้สามารถแสดงบทบาทภาวะผู้นำอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สาคิวตรี ยอยยิ้มและคณะ (2560) พบว่า ภาวะผู้นำกับการสร้างแรงจูงใจเพื่อความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาองค์กร การสร้างโอกาสให้พนักงานและบุคคลอื่น ๆ ได้ทำประโยชน์อย่างสำคัญเป็นรายบุคคลหรือเป็นทีมต่อภารกิจขององค์กร โดยภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลคนหนึ่งที่จะชักนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Shared Goal) หรือเป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำ (Leaders) และผู้ตาม (Followers) ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ภายใต้สภาวะการของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายรวม หรือเป็นความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์กร

ตำบลรอนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบล โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพส่วนตำบล ทุกหน่วยงานจะต้องบริการประชาชนด้านทั้งทางด้าน บริการสาธารณสุข การศึกษาและ การรักษาพยาบาล ทุกหน่วยงานที่กล่าวมาแล้วจะมีผู้บริหารที่คอยกำกับและดูแลในการบริหารและบริการประชาชนให้ได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในเขตตำบลรอนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำ และศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ รูปแบบภาวะผู้นำในเขตตำบลรอนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของประชาชนในเขตตำบลรอนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของประชาชนในเขตตำบลรอนทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) รายได้ 5) สถานภาพ และภาวะผู้นำด้านแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ที่ดี ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ด้านการสื่อสาร และด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 253 คน โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้นำฝ่ายปกครอง กำนันตำบลรองทอง สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 54 คน ผู้นำฝ่ายบริหาร นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลรองทอง รองนายก และสมาชิกของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลรองทอง จำนวน 39 คน ผู้นำองค์กรในพื้นที่ เช่น โรงเรียน องค์กรบริหารส่วนตำบลรองทอง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ประชาชนที่อยู่เขตพื้นที่ตำบลรองทอง จำนวน 18 หมู่บ้าน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 120 คน

3. ขอบเขตด้านสถานที่

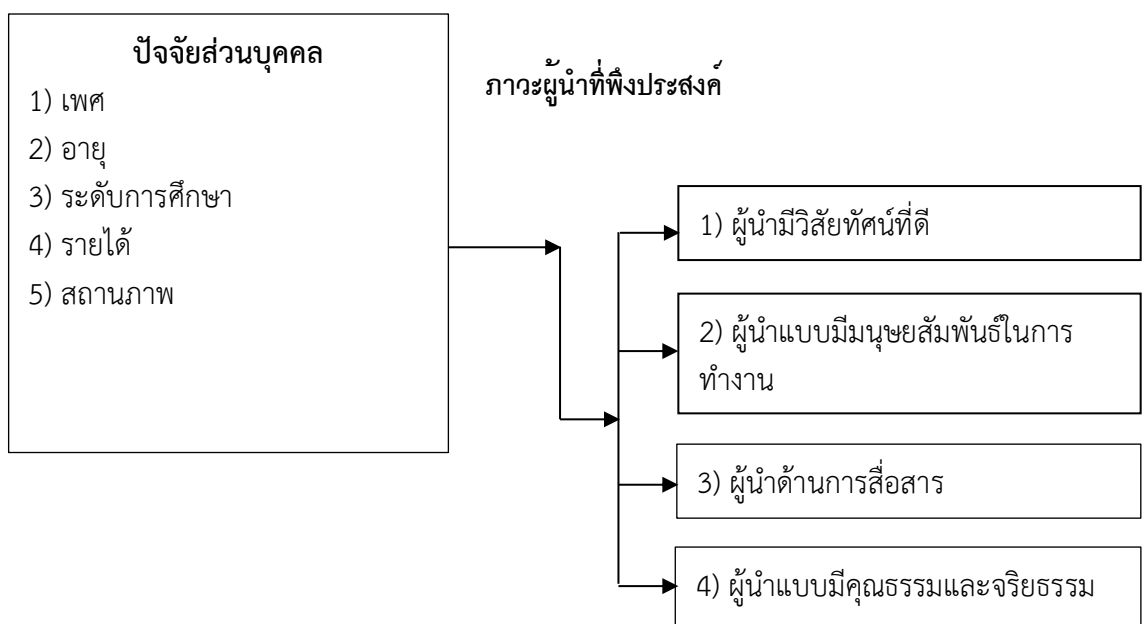
พื้นที่ตำบลรองทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาภาวะผู้นำในเขตตำบลรองทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ตั้งแต่ เดือนสิงหาคม - กันยายน พ.ศ.2564

4. กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดการวิจัยจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง “ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในเขตตำบลรองทอง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์” ไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) โดยส่วนแรกจะศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยแบบสอบถามสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อทราบข้อมูลเชิงลึก ส่วนที่สองจะทำการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วย

แบบสอบถาม การกำหนดประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ประชาชนที่อยู่เขตพื้นที่ตำบลร่อนทอง จำนวน 18 หมู่บ้านโดยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยเลือกจากโรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประชาชนในเขตตำบลร่อนทอง ทั้ง 18 หมู่บ้านโดยสุ่มอย่างง่าย

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อเก็บแบบสอบถามจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ด้วยการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ ต้องมีคุณลักษณะที่มีทัศนคติเชิงบวก

1. มีวิสัยทัศน์ที่กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบสูง เป็นคนที่มีน้ำใจ มีคุณธรรม มีความรอบรู้หลักการบริหาร มีทัศนคติในเชิงบวก มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือและสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ทีมงาน สร้างความสามัคคีให้กับประชาชนในชุมชน ศึกษากายตนเองมาร่วมกันขับเคลื่อนงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้นำที่ดีไม่จำเป็นต้องเก่งทุกอย่าง แต่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ทีมงานทำงานด้วยความเต็มใจ อย่างเต็มศักยภาพ มีเหตุผล ยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล คิดบวก สามารถเป็นแบบอย่างในการทำงานที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ในการบริการประชาชน

2. ผู้นำที่พึงประสงค์ต้องมีมนุษย์สัมพันธ์ ในการทำงานต้องตื่นตัวตลอดเวลา การใฝ่รู้เป็นสิ่งที่ดี การที่ผู้นำมีความรู้สามารถช่วยให้การตัดสินใจพาทีมงานไปได้ทุกสถานการณ์สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างการยอมรับในความรู้ ความสามารถของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้นำที่ดีต้องมีความใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆเสมอ เพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีทักษะในการเจรจาต่อรอง มีความจริงใจ เป็นกันเอง มีสัมพันธ์อันดีกับประชาชนและผู้ใต้บังคับบัญชา

3. ต้องมีความสามารถในการสื่อสารระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชน เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงานทำให้ทราบปัญหาในระหว่างการทำงาน และปรับปรุงแก้ไขให้งานสามารถเดินต่อไปได้การมีส่วนร่วมเช่น ความคิด ตัดสินใจ การปฏิบัติ จึงจะช่วยให้งานสำเร็จ ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการทำงานที่สำคัญ ทำให้งานสำเร็จลุล่วงตามแนวทางภาครัฐ การมีส่วนร่วมคือการให้เกียรติ การให้ความสำคัญในการแสดงความคิดเห็น และกำหนดเป้าหมายร่วมกันด้วยเหตุผล จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเต็มใจในการปฏิบัติงานมากกว่า เพราะมีความรู้สึกว่างาน ในหน้าที่ต้องร่วมกันทำงาน การให้คำสั่งของผู้นำ ต้องใช้ให้ถูกต้อง บางเหตุการณ์ต้องมีคำสั่งที่ชัดเจนมากกว่าการมีส่วนร่วม ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ โดยธรรมชาติของมนุษย์ชอบที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานมากกว่าที่จะรับคำสั่งอย่างเดียว และต้องให้บริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะแตกต่างกันในฐานะทางสังคม หรือรายได้

4. ผู้นำที่พึงประสงค์ต้องมีธรรมาภิบาล มีคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่องค์กรที่มีประสิทธิภาพได้ดีที่สุด ความมีคุณธรรม จริยธรรมของผู้นำป้องกันการทุจริตได้

ทั้งสองด้านมีความสำคัญไม่ต่างกัน แต่ต้องสร้างคุณธรรมจริยธรรมนำองค์ความรู้ก่อน ความรู้ความสามารถต้องคู่กับคุณธรรม จริยธรรม ถึงจะได้รับความร่วมมือจากทีมงาน ได้รับความศรัทธาจากทีมงาน วิธีการประพฤติตนตามหลักธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ต้องใช้ความรู้ความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กันภาวะผู้นำต้องมีธรรมาภิบาลและ คุณธรรม เป็นสิ่งที่ผู้นำต้องมีมากที่สุด เพราะผู้ปฏิบัติต้องมีวินัย ดำเนินการถูกระเบียบมากที่สุด ภาวะผู้นำที่ดีต้องทั้งความรู้ ความสามารถ และการมีคุณธรรมจริยธรรม ทั้ง 3 ส่วนนี้ต้องมีอยู่ในตัวของผู้นำ มีความสำคัญอย่างเท่าเทียมกันที่จะขับเคลื่อนไปสู่องค์การที่มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 135 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 76 คน มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 124 คน มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 97 คน มีสถานภาพส่วนใหญ่แต่งงาน จำนวน 198 คน ตำแหน่งและหน้าที่รับผิดชอบส่วนใหญ่เป็นประชาชน จำนวน 167 คน และระยะเวลาประสบการณ์ที่ทำงานส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 105 คน

ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนคติของประชาชน พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.63 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้นำแบบมีคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.61 อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้นำแบบมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 4.60 อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้นำด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด

7. อภิปรายผลการวิจัย

ภาวะผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ดี ต้องมีคุณลักษณะที่มีทัศนคติเชิงบวก มีการปรับตัว มีวิสัยทัศน์กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบสูง เป็นคนที่มีน้ำใจ มีคุณค่า มีคุณภาพ มีคุณธรรม ทำตัวให้มีคุณประโยชน์ มีความรอบรู้หลักการบริหาร มีทัศนคติในเชิงบวก มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือและสามารถสร้าง แรงบันดาลใจให้ทีมงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของรักเกียรติ หงส์ทองและธนพงษ์ อุดมทรัพย์ (2559) พบว่าภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ มีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จต้องสามารถปรับตัวและเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตและสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2553) ที่ผู้นำต้องมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย ต้องเก่งและรอบรู้ มีวิธีการพร้อมกันไม่ใช่ชำนาญเฉพาะวิธีการบริหารแต่ขาดความรู้ในทิศทางและวิสัยทัศน์ ต้องสามารถเผยแพร่วิสัยทัศน์การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์

ผู้นำที่พึงประสงค์ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงานต้องตื่นตัวตลอดเวลา การใฝ่รู้เป็นสิ่งที่ดี การที่ผู้นำมีความรู้สามารถช่วยให้การตัดสินใจพาทีมงานไปได้ทุกสถานการณ์ สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้บังคับบัญชา สร้างการยอมรับในความรู้ ความสามารถของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้นำที่ดีต้องมีความใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆเสมอ เพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีทักษะในการเจรจาต่อรอง สอดคล้องกับ แบลคมอร์และบาร์ตี (Blackmore & Barty. 2006) ได้ทำรายงานการวิจัยเรื่องเกณฑ์ การคัดเลือกครูใหญ่ในระบบการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย สรุปว่า ครูใหญ่เป็นภาพลักษณ์ของโรงเรียนจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้คือ มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ทั้งในเรื่องการบริหารจัดการและการเรียนการสอน มีภาวะความเป็นผู้นำสูงมีความคิดสร้างสรรค์ ข้อสุดท้ายมีทักษะในการเจรจา และมีมนุษยสัมพันธ์

ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนตรี ประชากรวิทยุกิจ (2558) ที่ได้ศึกษาการติดต่อสื่อสารองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และภาวะผู้นำที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของบริษัท บางกอกโคมิตส์เซลล์ จำกัด ผลการวิจัยพบว่า มนุษย์สัมพันธ์ของภาวะผู้นำไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้นำด้านการสื่อสาร ต้องมีความสามารถในการสื่อสารระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชน เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงานทำให้ทราบปัญหาในระหว่างการทำงาน และปรับปรุงแก้ไขให้งานสามารถเดินต่อไปได้การมีส่วนร่วมเช่น ความคิด ตัดสินใจ การปฏิบัติ จึงจะช่วยให้งานสำเร็จ ถือว่าเป็นการเปลี่ยนบทบาทในการทำงานที่สำคัญ ทำให้งานสำเร็จลุล่วงตามแนวทางประชากรรัฐ สอดคล้องกับผลการวิจัย มนตรี ประชากรวิทยุกิจ (2558) ที่ได้ศึกษาการติดต่อสื่อสารองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และภาวะผู้นำที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของบริษัท บางกอกโคมิตส์เซลล์ จำกัด การติดต่อสื่อสารองค์กรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมบริษัท บางกอกโคมิตส์เซลล์ จำกัดและภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม

ผู้นำที่พึงประสงค์ต้องมีธรรมาภิบาล มีคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่องค์กรที่มีประสิทธิภาพได้ที่ดีที่สุด ความมีคุณธรรม จริยธรรมของผู้นำป้องกันการทุจริตได้ ทั้งสองด้านมีความสำคัญไม่ต่างกัน แต่ต้องสร้างคุณธรรมจริยธรรมนำองค์ความรู้ก่อน ความรู้ความสามารถต้องคู่กับคุณธรรม จริยธรรม ถึงจะได้รับความร่วมมือจากทีมงาน ได้รับความศรัทธาจากทีมงาน วิธีการประพฤติตนตามหลักธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของสังเวียน องค์สุนทร และคณะ (2552) ได้ทำการวิจัย คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ผลวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็น ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มองเห็นต่อคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ คุณธรรมในการครองคน รองลงมา คือคุณธรรมในการครองตน และอันดับสุดท้าย คือคุณธรรมในการครองงาน

8. ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำที่พึงประสงค์กับตำบลอื่นในเขตอำเภอเสด็จ จังหวัดบุรีรัมย์
2. ควรจะมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อการภาวะผู้นำที่พึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

ธรร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:

บริษัทเนติกุลการพิมพ์ จำกัด.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2553). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ : กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนตรี ประชากรวิทยุกิจ. (2558). การศึกษาการติดต่อสื่อสารองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และภาวะผู้นำที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของ บริษัท บางกอกโคมิตส์เซลล์ จำกัด. การค้นคว้าอิสระ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- รักเกียรติ หงส์ทอง ธนพงษ์ อุคมทรัพย์. (2559). “ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในบริบทการนำการเปลี่ยนแปลง,” *วารสารมนุษยศาสตร์ปริทัศน์*, 18(2 กรกฎาคม- ธันวาคม): 27-30.
- สังเวียน องค์สุนทร และคณะ. (2552). *คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สาวิตรี ยอยยิ้ม และคณะ. (2560). “ภาวะผู้นำกับการสร้างแรงจูงใจเพื่อความสำเร็จในการพัฒนางานองค์กร,” *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*, (1 มกราคม-มิถุนายน): 140-153.
- อนันต์ งามสะอาด. (2550). ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหาร. ศรีสะเกษ: วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ.
- Blackmore J, Thomson P & Barty K. (2006). *Principal selection: Homosociability, the search for security and the production of normalized principal identities*. *Educational Management Administration & Leadership*, 34 (3). 297-315.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

คนพิการกับโอกาสทางสังคม กรณีศึกษาการเข้าถึงสิทธิด้านสวัสดิการรัฐ
ของคนพิการบ้านคู หมู่ 1 ตำบลโนนทอง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

People with Disability and Social Opportunity :

A Case Study of Access to Public Welfare Rights, Ban Khu Village No 1;
Non-Thong Subdistrict, Ban Phue District, Udon Thani Province

กนกวรรณ วังคะชาต¹ มุกจรินทร์ แทนดี² ชนิษฐา ทรงทาลี³
โสภประภา คำสีสุข⁴ นิธิพงษ์ บัวจ้านงค์⁵ ประกายพา แก้วมาลา⁶

^{1,2,3,4,5,6}สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

kanokwan.wa@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเข้าถึงสวัสดิการรัฐ และความต้องการของคนพิการในชุมชนบ้านคู หมู่ที่ 1 ตำบลโนนทอง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างได้แก่คนพิการที่อาศัยอยู่ในบ้านคู หมู่ 1 ที่จดทะเบียนคนพิการของสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดอุดรธานี จำนวน 10 คนเครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของคนพิการ ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านสุขภาพของคนพิการ และส่วนที่ 3 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสิทธิด้านต่างๆ ส่วนที่ 4 สัมภาษณ์ความต้องการของคนพิการทั้ง 4 ด้านได้แก่ด้าน การแพทย์และสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านสังคมสงเคราะห์และด้านอาชีพ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า คนพิการในบ้านคู หมู่ 1 ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเข้าถึงสวัสดิการสังคมรวมถึงยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ จากสิทธิคนพิการตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้เต็มที่ แต่ต้องการขึ้นทะเบียนคนพิการ ที่เพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิบางประการ เช่น สิทธิการรับเบี้ยยังชีพคนพิการ การรักษาพยาบาลฟรี และ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าปัญหาและความต้องการของคนพิการแตกต่างกันออกไปตาม ประเภทและความสามารถช่วยเหลือตนเองของผู้พิการ โดยผู้พิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความ ต้องการใช้สิทธิตามสวัสดิการสังคมที่พึงได้รับตามมาตรา 20 ส่วนคนพิการที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือ ได้บ้างต้องการการส่งเสริม ด้านอาชีพ สวัสดิการสังคม การศึกษา และด้านการแพทย์ ตามลำดับ

คำสำคัญ : คนพิการ สวัสดิการแห่งรัฐ โอกาสทางสังคม

Abstract

This research is qualitative. The objectives of this study were to study the access to public welfare for people with disabilities and to study the needs of people with disabilities in Ban Khu Community, Village No. 1, Non-Thong Sub-district, Ban Phue District, Udon Thani

Province. The sample consisted of people with disabilities who were registered with disabilities at the Office of Social Development and Welfare, Udon Thani Province, and live in Ban Khu, Village No. 1, totaling 10 people. The interview tool that the researcher created was an in-depth interview. Part 1 is general information about people with disabilities, part 2 is a question about health information of people with disabilities, part 3 interviews about rehabilitation and Part 4 interviews the needs of people with disabilities in all four areas: medical and public health, education, social work, and occupation.

Research results according to objective number 1 showed that persons with physical disabilities in Ban Khu, Village No. 1, There is no knowledge and understanding about access to social welfare not being able to take advantage of the rights of people with disabilities under section 20 of the Act on Promotion and Development of the Quality of Life of Persons with Disabilities, B.E. but wanting to register a disabled person only to obtain certain rights, for example, the right to receive the pension for the disabled free medical care and research results according to objective number 2 find. The problems and needs of people with disabilities vary according to the type and self-help ability of the disabled. Disabilities people who cannot help themselves need to exercise rights according to social welfare should be received under section 20. But disabled people who can help themselves or in some way need professional promotion, social welfare, education, and medicine, respectively.

Keywords : People with Disabilities, Government Welfare, Social - Opportunities

1. บทนำ

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านกฎหมายเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้มีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการโดยเฉพาะ อย่างยิ่ง มาตรา 30 กำหนดให้การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่าง ในเรื่องความพิการ จะกระทำมิได้และมาตรา 54 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ รวมทั้ง บุคคลวิกลจริตย่อมได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และมาตรา 80 (1) กำหนดให้รัฐต้อง ส่งเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการ หรือทุพพลภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งพา ตนเองได้ (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2552) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้กำหนด พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้ตราขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกระดับให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นและ กำหนดแนวทางการคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือ สุขภาพรวมทั้งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือจากรัฐ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐเรื่อง ต่าง ๆ เพื่อให้การคุ้มครอง

สิทธิคนพิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทัวถึง เหมาะสมและเป็นธรรมทั้ง ทางด้านการแพทย์ การศึกษา ฯลฯ เพื่อให้คนพิการได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

จากสถานการณ์คนพิการในประเทศไทยวันที่ 31 ธันวาคม 2564 พบว่า จำนวนคนพิการในประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 2,102,384 คน โดยพบว่าจำนวนคนพิการสูงสุดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 826,097 หรือคิดเป็นร้อยละ 39.77 ของจำนวนคนพิการทั่วประเทศ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2564) ด้วยคนพิการที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและความต้องการที่แตกต่างกันทำให้คนพิการส่วนใหญ่มิสามารถเข้าถึงบริการที่รัฐจัดให้แม้ว่าจะมีระบบสวัสดิการต่างๆ เพื่อรองรับเช่นหลักประกัน สุขภาพ ระบบประกันสังคมหรือระบบสวัสดิการของข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ ลูกจ้างประจำแต่ระบบบริการดังกล่าวยังไม่สามารถจัดบริการเพื่อให้ครอบคลุมกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนพิการได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ถึงแม้ว่ามีพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แล้วนั้น จึงนับว่าเป็นความท้าทายอีกอย่างหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐที่จะพัฒนาระบบสวัสดิการและบูรณาการงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้คนไทยเข้าถึงบริการอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน (ณฤทัย เกตุหอม, 2555).

จากสภาพปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมานั้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการเข้าถึงสวัสดิการรัฐของคนพิการ และความต้องการต่อสวัสดิการของคนพิการในชุมชนบ้านคู หมู่ที่ 1 ตำบลโนนทอง อำเภอบ้านฝืด จังหวัดอุดรธานี

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการเข้าถึงสวัสดิการรัฐของคนพิการในชุมชนบ้านคู หมู่ที่ 1 ตำบลโนนทอง อำเภอบ้านฝืด จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความต้องการของคนพิการในชุมชนบ้านคู หมู่ที่ 1 ตำบลโนนทอง อำเภอบ้านฝืด จังหวัดอุดรธานี

3. วิธีกรดำเนินการ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) เน้นในการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูลและใช้การสังเกตร่วมด้วย (ชาย โพธิธิตา, 2554: 192 - 193)

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิผู้วิจัยเลือกศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือ คนพิการและผู้ดูแลของคนพิการ ในชุมชนบ้านตำบลโนนทอง หมู่ที่ 1 อำเภอบ้านฝืด จังหวัดอุดรธานี กระจายตาม เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพ ในการสัมภาษณ์ เลือกเฉพาะผู้ที่มีขึ้นทะเบียนคนพิการกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เรียบร้อยแล้วเท่านั้น จำนวน 10 ราย จากคนพิการทั้งหมด 20 ราย

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ วิชาการ วิทยานิพนธ์ บทความ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และข้อมูลด้านคนพิการต่างๆ ในเอกสารเผยแพร่ของรัฐ เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ที่สำคัญสำหรับการศึกษา แนวคิด และทฤษฎีของการวิจัยครั้งนี้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ไปเก็บข้อมูลและรับกลับมากลั่นกรองเอง หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา นำเสนอข้อมูลแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ซึ่งเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์และแยกเป็นประเด็นตามเนื้อหาดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ(Percentage) ตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ด้านสุขภาพของคนพิการ ตอนที่ 3 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการ และ ตอนที่ 4 ความต้องการต่อสวัสดิการของรัฐ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Contents analysis)

4. ผลการวิจัย

ก. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง คิดเป็นร้อยละ 80 อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 และอายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่คือ ประถมศึกษา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80 รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือ ต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาเป็นรายได้ 1,001 – 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40 อาชีพเกือบทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างคือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 90

ข. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาพของคนพิการ

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสุขภาพของคนพิการ

ชื่อ (นามสมมติ)	อายุ	เพศ	สาเหตุ / เริ่มพิการอายุ	ประเภทความพิการ	การช่วยเหลือตัวเอง	โรคประจำตัว/ แทรกซ้อน
เตือนใจ	90	หญิง	ลื่นล้ม/89	-ด้านกรเคลื่อนไหว มีอาการอัมพฤกษ์อ่อนแรงตั้งแต่เอวถึงเท้า - ด้านการได้ยิน มีอาการหูหนวกข้างขวา	-ได้บาง	-ไม่มี
สมศักดิ์	23	ชาย	ประสบอุบัติเหตุ/18	-ด้านกรเคลื่อนไหว อัมพฤกษ์ซีกขวาอ่อนแรง -ด้านสติปัญญา มีอาการสติปัญญาซาลง	-ได้	-ไม่มี
เตือนเพ็ญ	40	หญิง	พิการแต่กำเนิด	-เป็นใบ้	-ได้	-ไม่มี
พอใจ	6	หญิง	พิการแต่กำเนิด	-ด้านกรมองเห็น มีสายตาเอียง -ด้านกรเคลื่อนไหว มีการเดินเคี้ยวอาหารเองไม่ได้	-ได้	-หอบ -มีปอดข้างเดียว

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อ (นามสมมติ)	อายุ	เพศ	สาเหตุ /เริ่มพิการอายุ	ประเภทความพิการ	การช่วยเหลือ ตัวเอง	โรคประจำตัว/ แทรกซ้อน
สมปอง	15	ชาย	พิการแต่กำเนิด	-ด้านกรเคลื่อนไหว มีแขนขาซ้าย ไม่สามารถเคลื่อนไหวด้วยตัวเอง ได้ -สมองพิการ ไม่สามารถสื่อสาร ได้	-ไม่ได้	-ไม่มี
คำแก้ว	20	หญิง	พิการแต่กำเนิด	-ด้านกรเคลื่อนไหว อัมพฤกษ์ ซีกซ้ายอ่อนแรง และเกร็ง	-ได้บ้าง	-ไม่มี
ลำเจียก	80	หญิง	รถสามล้อทับ แขนขวา/45	-ด้านกรเคลื่อนไหว แขนขวาไม่ สามารถใช้งานได้ตามปกติ	ได้	-เบาหวาน
คำสร้อย	85	หญิง	เส้นเลือดใน สมองตีบ /75	-ด้านกรเคลื่อนไหว อัมพฤกษ์ อ่อนแรงตั้งแต่เอวถึงเท้า	ไม่ได้	-โรคชรา
สมเกียรติ	7	หญิง	แพ็คชั่น /1	-ด้านกรเคลื่อนไหว อัมพฤกษ์ อ่อนแรงตั้งแต่เอวถึงเท้า	ได้	-โลหิตจาง
สมศรี	70	หญิง	พิการจาก โรคเบาหวาน/57	-ด้านกรเคลื่อนไหว เนื่องจาก ถูกตัดข้อเท้า	ได้บ้าง	-เบาหวาน -ความดัน -ไต -หัวใจ

ค. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อมูลด้านการเข้าถึงสวัสดิการสังคมคนพิการจำนวน 10 คน ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

การรับรู้และเข้าถึงสวัสดิการของคนพิการ

จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีบัตรสวัสดิการคนพิการ แต่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน เนื่องจากมีบัตรสวัสดิการคนพิการ จึงใช้บัตรคนพิการในการติดต่อประสานงานต่างๆ แทนบัตรประจำตัวประชาชนประกอบกับความไม่สะดวกทางกายภาพ จึงต้องอาศัยผู้ดูแลในการไปทำเอกสารต่างๆกับภาครัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฤทัย เกตุหอม(2555) ที่สรุปปัญหาในการเข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของคนพิการมีสาเหตุหลัก 2 ประการได้แก่

ประการแรก เกิดจากตัวคนพิการหรือครอบครัวคนพิการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนพิการหรือครอบครัวที่อยู่ในชนบทซึ่งค่อนข้างมีฐานะยากจน และการศึกษาต่ำ อีกทั้งยังอยู่ห่างไกลแหล่งให้บริการดังนั้นโอกาสที่จะได้รับทราบข้อมูลหรือแหล่งที่ให้บริการเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านต่างๆจึงค่อนข้างมีจำกัดไม่ว่าจะเป็นบริการทางการแพทย์การศึกษาการมีงานทำ หรือการมีส่วนร่วมในสังคม อีกทั้งคนพิการและครอบครัวส่วนใหญ่ไม่รู้สิทธิที่พึงได้จึงทำให้ไม่ได้เรียกร้องสิทธิของคนพิการ หวังรอคอยบริการตามหน่วยงานต่างๆหยิบยื่นให้

ประการที่สอง เกิดจากแหล่งให้บริการไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ไม่ได้จัดตั้งอำนวยความสะดวกให้คนพิการ เช่น คนพิการทางการเคลื่อนไหว ประสบปัญหาในการเข้าถึงบริการภาครัฐ

กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งได้รับข้อมูลข่าวสารจากทางราชการ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลโนนทอง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนทอง โรงพยาบาลบ้านผือ แต่ยังมีกลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งยังไม่ได้รับข่าวสารเท่าที่ควร

ดังนั้นการได้รับสิทธิอื่นๆ นอกเหนือจากสิทธิในบัตรสวัสดิการคนพิการ มีเพียงเด็กหญิงพอใจ (นามสมมติ) ที่ได้รับสิทธิในการได้รับการศึกษาที่โรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษและนางสาวคำแก้ว (นามสมมติ) ที่เคยได้รับเงินทุนจากมูลนิธิคุณพุ่ม เงินเช่น ตอนกำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของสุขุม ใหม่วันต์ดีและคณะ(2548) ได้ศึกษา โครงการรูปแบบการจัดการกลุ่มคนพิการเพื่อการพัฒนาอาชีพและสวัสดิการโดยความร่วมมือของชุมชน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานีผลการวิจัยพบว่าคนพิการไม่ค่อยได้รับโอกาสทางการเรียนเท่าที่ควรอีกทั้งคนพิการไม่มีความมั่นใจในการศึกษา กล่าวคือ โรงเรียนไม่สามารถตอบสนองต่อการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของคนพิการได้โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานในการประกอบอาชีพทำให้การศึกษาโดยส่วนใหญ่ของคนพิการเป็นลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมาจากสาเหตุที่โรงเรียนยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาพิเศษอย่างถูกต้องเหมาะสมโดยเฉพาะการเรียนรวมกันระหว่างคนพิการกับคนปกติ

ด้านการรับรู้กฎหมายและสิทธิคนพิการ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่ทราบถึงสวัสดิการอื่นๆที่คนพิการควรได้รับตามกฎหมาย จากสิทธิคนพิการตามมาตรา 20 แห่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้เต็มที่ เช่น 1) สิทธิทางด้านการแพทย์ 2) สิทธิทางด้านการศึกษา 3) สิทธิทางด้านอาชีพ และ 4) ด้านสังคม

จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความต้องการของคนพิการพบว่า คนพิการมีความต้องการที่แตกต่างกันในแต่ละด้าน เช่น ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ พบว่า ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการศึกษา ด้านการฟื้นฟูสวัสดิการด้านสังคม และด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพของคนพิการ ซึ่งแบ่งตามระดับการช่วยเหลือตนเองพบว่า

1. คนพิการที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ส่วนใหญ่จะเป็นคนพิการที่มีลักษณะการพิการแต่กำเนิด อายุยังน้อยหรืออายุมากแล้ว ต้องการความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม ความรู้ด้านสวัสดิการสังคม และสิทธิอื่นๆที่ควรได้รับตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550 นอกจากนี้คนพิการที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ยังต้องการความช่วยเหลือด้านการประกอบอาชีพแก่ผู้ดูแล เนื่องจากไม่ชอบเป็นภาระแก่ผู้ดูแลมากนัก เพราะผู้ดูแลต้องใช้เวลาอยู่กับตนเองตลอดเวลา

2. คนพิการที่ช่วยเหลือตัวเองได้และได้บ้างต้องการการส่งเสริมด้านอาชีพ ด้านความรู้ด้านสิทธิสวัสดิการสังคม ด้านการศึกษา และการช่วยเหลือทางการแพทย์ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณฤทัย เกตุหอม (2555: 1-2) ที่ศึกษาวิจัยค้นคว้าได้พบว่า หากคนพิการมีรายได้สูงขึ้นไปจะมีผลทำให้คนพิการมีความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการลดน้อยลง

5. สรุปผลและอภิปรายผล

ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษาการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของคนพิการกับโอกาสทางสังคม กรณีศึกษาการเข้าถึงสิทธิด้านสวัสดิการรัฐของคนพิการ บ้านคู หมู่ 1 ตำบลโนนทอง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี พบว่าคนพิการยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าถึงสวัสดิการสังคม รวมถึงยังไม่สามารถไขประโยชน์จาก

สิทธิคนพิการตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้ครบตามจริง

เป็นที่น่าสังเกตอย่างยิ่งว่าสวัสดิการสังคมประเภทต่าง ๆ ที่คนพิการได้รับนั้นเป็นเพียงสวัสดิการสังคมเบื้องต้นที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตเท่านั้น อาทิ ได้รับการขึ้นทะเบียนคนพิการ รับเบี้ยยังชีพคนพิการ รวมถึงการรักษาพยาบาลฟรี แต่ยังไม่ได้รับการฟื้นฟูทางด้านอาชีพ และด้านอื่นๆ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐได้ครบทุกอย่างแต่ในความเป็นจริงนั้นคนพิการแต่ละรายก็มีความแตกต่างกันออกไป ทั้งในด้านปัญหาและความต้องการ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคนพิการอาจจะต้องร่วมมือกันในการจัดสวัสดิการและจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องต่อความต้องการและความจำเป็นที่แตกต่างกันออกไปของคนพิการแต่ละบุคคลเพื่อให้ได้รับการตอบสนองที่ถูกต้องและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนายุส ธนธิติ, และคณะ (2549) ได้ศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและเพื่อทุกคนในสังคม ผลการวิจัยพบว่าทำให้ความสำคัญกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมเป็นการกระจายความเป็นธรรมให้กับทุกคนในสังคมมีทั้งบุคคลทั่วไปคนพิการผู้สูงอายุเด็กสตรีเพื่อให้ทุกคนเข้าถึงทรัพยากรและบริการต่างๆ ที่ควรได้รับที่นำมาเป็นการพัฒนาตนเองซึ่งคนพิการประเภทต่างๆ ก็มีความจำเป็นและต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะบุคคลและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะโดยสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะบุคคลที่เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้คนพิการใช้พื้นที่ทางร่างกายจะทำให้คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและหน้าที่พัฒนาขึ้นส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนพิการอยู่ร่วมกับคนอื่นมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคมจนเกิดการยอมรับจากสังคมเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

2. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ พบว่าคนพิการ ได้รับการฟื้นฟูการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ โดยได้รับการรักษาพยาบาล ฟรี จากโรงพยาบาลบ้านผือ และทาง รพ.สต.ตำบลโนนทอง รวมถึงถ้าทางโรงพยาบาลได้ทำการตรวจพบความพิการก็ได้ให้คำแนะนำในเรื่องของการขอขึ้นทะเบียนคนพิการกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดอุดรธานี เพื่อที่คนพิการจะได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและเพื่อที่จะได้รับการรักษาพยาบาล โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาคร นัคราบัณฑิตย์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550 ของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองคอนลิ่ง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า การเข้าถึง สิทธิด้านการรักษาพยาบาลคนพิการ สามารถเข้ารับบริการทางการแพทย์คิดเป็นร้อยละ 100 โดยไม่ต้องจ่ายค่าบริการ

3. การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการศึกษา ทำให้ทราบว่าในปัจจุบันนี้คนพิการได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต เพราะนอกจากจะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือเมื่อพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยจะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาคร นัคราบัณฑิตย์ (2556) พบว่าสิทธิด้านการศึกษา คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิการศึกษาภาคบังคับหรือการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 59 ไม่เคยเข้ารับการศึกษา 129 คน คิดเป็นร้อยละ 40.9 เนื่องจากเหตุจากความพิการในปัจจุบันรัฐได้ออกกระเบียบบกกฎหมาย เพื่อสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ซึ่งถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนคนพิการให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับบุคคลปกติทั่วไปแล้วยังมีการจัดบริการต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของคนพิการ

4. การฟื้นฟูสวัสดิการด้านสังคม คนพิการยังไม่ได้รับการฟื้นฟูสวัสดิการทางสังคมเท่าที่ควรเพราะไม่มีหน่วยงานเข้ามาให้ความช่วยเหลืออย่างตรงจุด เช่น การจัดตั้งกลุ่มสำหรับคนพิการ มีแต่เพื่อนบ้านที่มากุศุขเท่านั้น ปัญหาในเรื่องการช่วยให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการปัญหาที่พบคือการที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประสบปัญหา เนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้

5. การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพของคนพิการ บ้านคู หมู่ที่ 1 ตำบลโนนทอง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ไม่มีหน่วยงานที่บริการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพและการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ที่มีการให้บริการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน คนพิการไม่ได้รับการอบรมทักษะในการประกอบอาชีพในด้านต่างๆ จึงไม่สอดคล้องกับการวิจัยของศาสตราจารย์ น.ศ. บัณฑิตย (2556) ได้ศึกษาเรื่องการเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550 ของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่าสิทธิด้านการส่งเสริมอาชีพ คนพิการได้รับการฝึกอาชีพที่เหมาะสม 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 ของผู้ที่ได้ฝึกอาชีพ ส่วนใหญ่คนพิการ 266 คน ไม่สามารถประกอบอาชีพได้และมีอาชีพอยู่แล้ว 40 รายอย่างไรก็ตามการได้รับโอกาสในการส่งเสริมการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพนั้นคนพิการแต่ละรายจะได้รับแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฐานะและความพร้อมของคนพิการแต่ละราย

6. ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่า คนพิการส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาในการเดินทางและความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการบริการ รัฐบาลควรมีนโยบายเชิงรุกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการให้กับคนพิการควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงขั้นตอนการเข้ารับบริการ ตลอดจนสิทธิต่างๆ ที่คนพิการพึงจะได้รับ และควรมี “นโยบายเชิงรุก” ในการเข้าไปให้บริการแก่ชุมชนหรือพื้นที่ ที่มีคนพิการอยู่พอสมควรเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ

2. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งเครือข่ายคนพิการในชุมชน เพื่อเป็นช่องทางให้คนพิการได้สามารถรับรู้สิทธิประโยชน์และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่คนพิการในทุกด้าน รวมถึงการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมคนพิการในชุมชน เพื่อเป็นเวทีให้คนพิการได้แสดงความคิดเห็นความต้องการและมีการพบปะระหว่างคนพิการเป็นการเสริมสร้างกำลังใจซึ่งกันและกันอีกด้วย

3. หน่วยงานภาครัฐควรมีการวางแผนจัดการบริการด้านสวัสดิการสังคม โดยเน้นความต้องการของคนพิการเป็นหลัก เพื่อจัดสวัสดิการสังคมของคนพิการให้ครอบคลุมทุกด้าน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550. เข้าถึงเมื่อ 14 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <http://web1.dep.go.th/?q=th/node/446>
- _____. รายงานข้อมูลด้านสถานการณ์คนพิการในประเทศไทย 2564. เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://dep.go.th/th/law-academic/knowledge-base/disabled-person-situation>.

- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2550). *พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ. สำนักงานฯ, 2550
- ชาย โปธิสิตา. (2554). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พริ้นติ้งฯ .
- ธนายุส ธนธิติ, และคณะ (2549). *สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและทุกคนในสังคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต สาขาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หนุ่ย เกตุหอม. (2555). *ความต้องการได้รับสวัสดิการทางสังคมของคนพิการในเขตอำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี*. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สาคร นราบัณฑิตย์ . (2556). *การเข้าถึงสิทธิ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ของคนพิการ พ.ศ. 2550 ของคนพิการในเขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. เข้าถึงเมื่อ 2 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก http://www.hu.ac.th/conference2013/Proceedings2013/pdf/Book3/Poster1/209_51-57.pdf.
- สุขุม ใหม่จันทร์ดีและคณะ(2548). *โครงการรูปแบบการจัดการกลุ่มคนพิการเพื่อการพัฒนาอาชีพและสวัสดิการโดยความร่วมมือของชุมชน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี*. รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ . (2552). *ประกาศการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์.
- อรวรรณ สิริวัฒน์ธนกุล . (2553). *การเข้าถึงโอกาสการทำงานในตลาดแรงงานของคนพิการ ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายในจังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์สังคม สงเคราะห์ศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

แนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหาร ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

Guidelines for the Development of New Normal Service for Food Business in Muang District, Nakhonratchasima Province

กติกาก ถิ่นจันทร์แดง¹ อภิรดี เนติรังษีวีชรา² ปรายดา พรหมเสน³

^{1,2,3}อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

katika.k@nrru.ac.th

apiradee.n@nrru.ac.th

praita.p@nrru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การให้บริการของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คน ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหน่วยงานภาครัฐ, ผู้ประกอบการร้านอาหาร และประชาชนในท้องถิ่น วิเคราะห์ผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ผลการศึกษา พบว่า ในการดำเนินธุรกิจร้านอาหารในปัจจุบันประสบปัญหาครอบคลุมทุกประเด็น ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบการ (Company), ลูกค้า (Customers), คู่แข่ง (Competitors), ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Collaborators) และสภาพแวดล้อม (Climate) และได้เสนอแนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย แนวทางการส่งเสริมและผลักดันการประเมินมาตรฐานการให้บริการแบบปกติปกติใหม่แก่ผู้ประกอบการ, แนวทางการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารกับลูกค้าเป้าหมาย, แนวทางการพัฒนาทักษะในการดำเนินธุรกิจร้านอาหารแบบปกติใหม่, แนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจร้านอาหารให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ : การพัฒนา การให้บริการแบบปกติใหม่ ธุรกิจร้านอาหาร

Abstract

Objectives of this study are to analyze the situation of food business in Muang District, Nakhonratchasima Province and to propose Guidelines for the Development of New Normal Service for Food Business in Muang District, Nakhonratchasima Province. Qualitative research method was used a semi-structured interview form in an in-depth interview with the samples were conducted with 28 participants who belong to target groups of government

officials, restaurant operators and local people. The interviews were transcribed and content analysis was conducted. The results of the study found that the food business has problems in all issues, including Company, Customers, Competitors, Collaborators and Climate. In addition, has proposed five Guidelines for the Development of New Normal Service for Food Business in Muang District, Nakhonratchasima Province consist of Professional Entrepreneur Development, Communication Skills Development, Upskill and Reskill Training, Collaboration Skills Development and Monitoring safety & hygiene standards.

Keywords : Development, New Normal Service, Food Business

1. บทนำ

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านสุขภาพของประชากรโลก นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อประชาชนในมุมกว้างทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน คุณภาพชีวิต ความเครียดในการประกอบอาชีพที่มีอุปสรรคต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจบริการ (สุพัตรา รุ่งรัตน์, ชูลพิภกร มาไซ และ ยุทธนา กาเต็ม, 2564) ซึ่งธุรกิจร้านอาหารถือเป็นธุรกิจหนึ่งที่ได้รับผลกระทบโดยตรง เนื่องจากเป็นธุรกิจที่สนองตอบต่อความต้องการด้านปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2563) ได้รายงานรายได้ของธุรกิจร้านอาหารในประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 4.02 - 4.12 แสนล้านบาท ซึ่งลดลงจากที่คาดการณ์ไว้มากถึงจำนวน 2.65 - 3.65 หมื่นล้านบาท แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปของคนในสังคม เกิดเป็นรูปแบบการดำรงชีวิตแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม (สิทธิชัย ธรรมเสนห์, 2564; Lakshim & Shareena, 2020; Peistikou, 2021)

รูปแบบการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงนั้น ได้มีการนิยามความหมายไว้หลากหลาย ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า วิถีชีวิตแบบปกติใหม่ (New Normal) คือ รูปแบบการดำรงชีวิตแบบใหม่ที่มีความแตกต่างไปจากเดิม โดยมีสาเหตุมาจากการความเปลี่ยนแปลงบางอย่าง ซึ่งทำให้แบบแผนในการดำรงชีวิตของคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปในแบบที่ไม่คุ้นเคย (สิทธิชัย ธรรมเสนห์, 2564; Thai PBS News, 2563) ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2565) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวโน้มธุรกิจร้านอาหารปี พ.ศ. 2565 ระบุว่า ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารยังต้องระมัดระวัง เนื่องจากตลาดยังมีปัจจัยเสี่ยงการระบาดของโควิด-19 สายพันธุ์ใหม่ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ตลอดจนกำลังซื้อของผู้บริโภคที่ยังไม่กลับมาฟื้นตัวเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม ธุรกิจร้านอาหารจะยังคงได้รับการผลักดันจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐที่เข้ามาช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายและเพิ่มกำลังซื้อของผู้บริโภค จึงมีการคาดการณ์ไว้ว่า ธุรกิจร้านอาหารจะกลับมาเติบโตประมาณ 5.0% - 9.9% ซึ่งจะเป็นการขยายตัวเฉพาะกลุ่มหรือประเภทร้านอาหารเท่านั้น

จากประเด็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิต ส่งผลต่อการปรับรูปแบบของการให้บริการของธุรกิจร้านอาหารให้เป็นไปตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข แต่จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าในการประกอบธุรกิจร้านอาหารในปัจจุบันนั้นมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไป ในขณะที่การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ธุรกิจร้านอาหารพบปัญหาในด้านต่างๆ เช่น ผู้ประกอบการยังคงขาดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาการบริการในแบบปกติใหม่เพื่อรองรับกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ขาดเทคนิคในการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ การมีข้อจำกัดในการรับรู้

ข้อมูลข่าวสารสำหรับการอบรมผ่านออนไลน์ ความไม่ชัดเจนในการสื่อสารเกี่ยวกับมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น (ศุภริน เจริญพานิช, 2564) ซึ่ง Tam & Chan (2021) ได้กล่าวว่า ในการวิเคราะห์สถานการณ์ในแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือการวิเคราะห์สถานการณ์ 5Cs เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาที่ครอบคลุมทุกประเด็น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร เพื่อให้ตระหนักถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และนำไปพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารได้อย่างประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การให้บริการของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
- 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหน่วยงานภาครัฐ, ผู้ประกอบการร้านอาหาร และประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 28 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหน่วยงานภาครัฐ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตการประกอบธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จากนั้นใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) จำนวนทั้งสิ้น 4 คน โดยกำหนดรหัส GV

กลุ่มที่ 2 คือ ผู้ประกอบการร้านอาหาร ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้ประกอบการร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 12 คน โดยกำหนดรหัส FB

กลุ่มที่ 3 คือ ประชาชนในท้องถิ่น ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้บริโภคร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 12 คน โดยกำหนดรหัส LP

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) โดยข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการให้บริการของธุรกิจร้านอาหารแบบปกติใหม่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิด ทั้งนี้ ได้มีการตรวจสอบใน

เรื่องความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และได้นำคำถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดสอบ (pilot test) สัมภาษณ์กับประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 5 คน

การวิเคราะห์ผล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยตีความหาความหมายที่ซ่อนเร้นในเนื้อหา (Latent Code) และ ค้นหาคำตอบจากเนื้อหาที่ชัดเจน (Manifest Code) โดยนำข้อมูลเรียงเรียง จัดกลุ่มวิเคราะห์ สังเคราะห์ และอธิบายเชิงพรรณนาเป็นผลที่ได้จากการวิจัย

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์การให้บริการของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาจากการให้บริการของธุรกิจจำหน่ายอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 5 ประเด็น สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปประเด็นปัญหาจากการวิเคราะห์สถานการณ์

การวิเคราะห์สถานการณ์	ประเด็นปัญหา
ผู้ประกอบการ (Company)	ขาดทุน, ความตึงเครียด, ขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขอนามัยในการปรุงอาหารและให้บริการลูกค้า, ความไม่ชัดเจนของข้อมูลในมาตรการของหน่วยงานภาครัฐ
ลูกค้า (Customers)	นิยมซื้อวัตถุดิบเพื่อปรุงอาหารเอง, พฤติกรรมและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของลูกค้า
คู่แข่ง (Competitors)	คู่แข่งนำเทคนิคต่างๆ มาประยุกต์ใช้, การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย, การเป็นพันธมิตรกับบริษัทบริการจัดส่งถึงที่ (Delivery)
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Collaborators)	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วยหลายภาคส่วน ทำให้เกิดข้อจำกัดและปัญหาในการสื่อสาร
สภาพแวดล้อม (Climate)	เทคโนโลยีถูกพัฒนาและมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการทำธุรกิจ, กฎระเบียบต่างๆ เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรค

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายได้ ดังนี้

ผู้ประกอบการ (Company) จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารได้รับผลกระทบโดยตรงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้แก่ การขาดทุนในการประกอบธุรกิจ การความตึงเครียดในการประกอบอาชีพ ความวิตกกังวลในเรื่องสุขอนามัย และการดำรงชีวิตประจำวัน การขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขอนามัยในการปรุงอาหารและให้บริการลูกค้า และความไม่ชัดเจนของข้อมูลในมาตรการของหน่วยงานภาครัฐ ดังคำสัมภาษณ์

“...ที่เครียดเลยแหละตอนที่เขาประกาศให้ปิดร้านแบบนั่งทาน ชายได้แต่แบบรับกลับ... พี่ก็ขาดทุนนะ แต่ก็กลัวลูกน้องอดตาย ก็เปิดต่อ...” (FB11, Interview, August 21, 2021)

“บางร้านที่ลงไปเขาก็ต้องปิดไปเลย เพราะสู้ไม่ไหว ส่งสารเขาเหมือนกัน แต่บางร้านก็ปรับรูปแบบใหม่ ขายเดลิเวอรี่บ้าง ทำอาหารกล่องบ้าง และหลายร้านเองเขาก็ไม่เข้าใจ ไม่ทำตามที่เราบอก คิดเชื่อกันไปบ้างก็พอสมควร” (GV02, Interview, June 8, 2021)

ลูกค้า (Customers) ความตระหนักในการให้ความสำคัญกับสุขภาพของตนเองของลูกค้า ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของการซื้ออาหารรับประทานมากขึ้น ผู้บริโภคนิยมซื้อวัตถุดิบเพื่อปรุงอาหารเองในระหว่างที่การแพร่ระบาดของโรคยังคงรุนแรง รูปแบบการดำเนินธุรกิจร้านอาหารจึงถูกปรับเปลี่ยนไปตามพฤติกรรมและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของลูกค้า ดังคำสัมภาษณ์

“...พี่ก็ทำกับข้าวเองอะคะ ไปซื้อของที่ห้างพวกแม็คโคร โลตัสอะไรพวกนี้ ทำกินเองมันมั่นใจกว่า อาทิตย์นึงออกบ้านซักครั้งนึง มันก็ลดความเสี่ยงอะเนอะ” (LP03, Interview, November 13, 2021)

“ปรับแบบหน้ามือเลย จากที่ผมไม่รับเดลิเวอรี่นะ แต่สู้ไม่ไหวจริงๆ ลูกค้าเปลี่ยนวิธีซื้อ เราก็ต้องปรับตามแหละ” (FB09, Interview, September 12, 2021)

คู่แข่ง (Competitors) ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารต่างนำเทคนิคในการขายต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในธุรกิจของตน แสดงให้เห็นว่า หากผู้ประกอบการสามารถปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ได้ก่อนคือผู้นำทางการค้าในธุรกิจร้านอาหาร เช่น การขายอาหารพร้อมทานผ่านช่องทางในสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายเพื่อกระตุ้นความสนใจของลูกค้า หรือการเป็นพันธมิตรกับบริษัทบริการจัดส่งถึงที่ (Delivery) ดังคำสัมภาษณ์

“คู่แข่งหรือ แพลกนะ ร้านมันเพิ่มขึ้นเยอะ คนตงงานกลับมาบ้านเยอะมั้ง ไม่รู้จะทำอาชีพอะไร ก็ขายอาหารมันเนี่ยแหละ” (FB06, Interview, October 1, 2021)

“บอกตรงๆ เลยนะ ใครเค้าทำยังไง เราก็ทำตามเค้า ถามว่าคู่แข่งเยอะไหม เยอะนะ ช่วงเวลาแบบนี้ใครทำอะไรได้ก็ต้องทำ ปากกัดตีนถีบกันสุดๆเลยละ” (FB10, Interview, September 14, 2021)

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Collaborators) ในธุรกิจร้านอาหารประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ พนักงาน ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ ลูกค้า ซึ่งในปัจจุบัน พบว่า พนักงานจัดส่งอาหารถึงที่ยังมีบทบาทสำคัญต่อการจำหน่ายอาหาร ดังคำสัมภาษณ์

“...เราเลือกซื้อวัตถุดิบจากที่ที่เชื่อถือได้ ส่วนใหญ่ก็สั่งจากเอเย่นที่คุ้นเคยกัน บางอย่างก็ในห้างอย่างแม็คโคร ก็พอให้สบายใจ แต่บางอย่างมันก็ต้องซื้อที่ตลาดนะ ก็อาศัยความเชื่อใจ สนิทกันก็ได้ของที่ดีมาทำขาย” (FB03, Interview, September 1, 2021)

“คนที่เกี่ยวข้องก็ต้องมีลูกค้าเป็นสำคัญนะ จากที่เราขายอาหารไม่ใส่ใจกับกล่องกับห่อมานัก เราก็ต้องมาคิดว่ามันต้องเป็นแบบไหน ถึงจะทำให้อาหารมันน่ากิน ดูสะอาด...พนักงานที่สำคัญ บางร้านเขา

ก็เลิกจ้างไป ตกงานกันเป็นแถว แต่ร้านเราอาศัยว่ามีแต่พนักงานเก่าแก่ ก็ช่วยๆ กันไป” (FB06, Interview, October 1, 2021)

สภาพแวดล้อม (Climate) จากการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคมในระดับโลก เทคโนโลยีถูกพัฒนาและมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติได้รับการฟื้นฟูเนื่องจากนักท่องเที่ยวยังไม่สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้เช่นเดิม นอกจากนี้ยังมีกฎระเบียบต่างๆ มาคอยควบคุมการแพร่ระบาดของโรค และคอยกำกับดูแลผู้ประกอบการในบริบทต่างๆ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับการบริการที่ปลอดภัย ดังคำสัมภาษณ์

“...ก็ออกระเบียบ แนวทางปฏิบัติมา เราก็คอยกำกับดูแลให้ทั่วถึง แต่เจ้าหน้าที่เราก็ไม่ได้มีเยอะ ก็ใช้การสุ่มลงไปดูเป็นครั้งคราว เจอร้านไหนที่ทำผิดด้วยตั้งใจหรือไม่ก็ตักเตือน ก็แจ้งส่วนงานที่เกี่ยวข้อง” (GV04, Interview, July 1, 2021)

“จากที่พี่ใช้โทรศัพท์ไม่ค่อยเป็นนะ นี่ต้องปรับตัวอย่างมากเลย ไม่งั้นตามลูกค้าไม่ทัน คู่แข่งเยอะขึ้น ถ้าเราไม่พัฒนาอะไรเลย เราก็คงไม่รอด...ตอนนี้ก็ใช้มากขึ้นขายทางออนไลน์บ้าง ผ่านเดลิเวอรี่บ้าง” (FB10, Interview, September 14, 2021)

4.2 แนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

จากการวิเคราะห์ปัญหาการให้บริการของธุรกิจจำหน่ายอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในปัจจุบัน สามารถนำมาพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 5 แนวทาง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

จากภาพที่ 1 แสดงแนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา อธิบายได้ดังนี้

1. Professional Entrepreneur Development คือ แนวทางการส่งเสริมและผลักดันการประเมินมาตรฐานการให้บริการแบบปกติใหม่แก่ผู้ประกอบการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้บริการ เช่น มาตรฐาน SHA, SHA Plus เป็นต้น ทั้งนี้ผู้ประกอบการต้องมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น ความเคร่งครัดเพื่อกำกับดูแลการสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย การสวมถุงมือ การตรวจวัดอุณหภูมิก่อนที่พนักงานจะปฏิบัติงานบริการ

2. Communication Skills Development คือ แนวทางการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารกับลูกค้าเป้าหมาย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ ต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจนถึงข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติให้แก่ลูกค้า เพื่อลดปัญหาจากความไม่รู้ ซึ่งเป็นมูลเหตุสำคัญที่นำไปสู่การแพร่ระบาดของโรค

3. Upskill and Reskill Training คือ แนวทางการพัฒนาทักษะในการดำเนินธุรกิจร้านอาหารแบบปกติใหม่ แนวทางนี้เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไม่ว่าจะเป็นสำนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานพาณิชย์จังหวัด หอการค้า ฯลฯ เพื่อส่งเสริมในการอบรมให้ความรู้ในการประกอบธุรกิจซึ่งถือเป็นรูปแบบใหม่ที่ผู้ประกอบการยังขาดความชำนาญ เพื่อให้เป็นธุรกิจร้านอาหารที่มีศักยภาพทางการแข่งขัน เช่น การอบรมเทคนิคการขายผ่านช่องทางออนไลน์ การอบรมการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก เป็นต้น

4. Collaboration Skills Development คือ แนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน จากการเก็บรวบรวมจะเห็นได้ว่า การสื่อสารและการประสานความร่วมมือกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ยังประสบปัญหา จึงส่งผลกระทบต่อยอดผู้ติดเชื้อ ตลอดจนยอดขายของธุรกิจร้านอาหารในปัจจุบัน

5. Monitoring safety & hygiene standards คือ แนวทางการกำกับดูแลธุรกิจร้านอาหารให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนดอย่างเคร่งครัด เช่น การกำหนดระยะห่างระหว่างบุคคล การจำกัดจำนวนผู้ใช้บริการ การคำนึงถึงความสะดวกของโต๊ะเก้าอี้ อุปกรณ์ที่ใช้ในการรับประทาน เป็นต้น

5. อภิปรายผล

ในการดำเนินธุรกิจร้านอาหารในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาช่วงของการแพร่ระบาดของโควิด 19 พบประเด็นปัญหาหลากหลายประเด็น กล่าวคือ ผู้ประกอบการ (Company) ขาดทุน ขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขอนามัยในการปรุงอาหารและให้บริการลูกค้า, ความไม่ชัดเจนของข้อมูลในมาตรการของหน่วยงานภาครัฐ สอดคล้องกับ Tam & Chan (2021) และ Ranka (2020) ที่กล่าวว่า โควิด 19 ได้ส่งผลกระทบต่อการค้าปลีกของร้านอาหารทั่วทุกมุมโลก ในขณะที่ลูกค้า (Customers) มีพฤติกรรมและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนิยมซื้อวัตถุดิบเพื่อปรุงอาหารเอง เช่นเดียวกับ สุภริน เจริญพานิช (2564) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้บริโภคนิยมซื้อวัตถุดิบเพื่อประกอบอาหารเองหรือสั่งซื้ออาหารปรุงสำเร็จผ่านช่องทางต่างๆ ผู้ประกอบการร้านอาหารต่างต้องปรับตัวในการขายผ่าน application ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดมากำกับดูแลหรือออกข้อกฎหมายเพื่อควบคุมและสร้างความเป็นธรรมให้แก่ร้านอาหารอย่างเหมาะสม ซึ่งทำให้คู่แข่ง (Competitors) ต่างนำเทคนิคการขายต่างๆ มาประยุกต์ใช้ ตลอดจนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย ดังนั้นผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการในสถานการณ์ต่างๆ

ได้ดี เช่นเดียวกับ นนทิตา เปรมแปลก (2563) ได้อธิบายว่า กลยุทธ์การปรับตัวในช่วงการแพร่ระบาดโควิด-19 คือการปรับการขาย โดยการขายคูปองและการจัดโปรโมชั่นให้กับลูกค้า รวมไปถึงการรักษาสถานลูกค้าเก่า เพื่อให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้ ตลอดจนการบริการให้ตรงตามลูกค้าที่ต้องการเพื่อสร้างความประทับใจและสร้างความแตกต่างจากร้านอื่นๆ เพิ่มเมนูอาหารและเครื่องดื่มที่มีการจัดชุดอาหารที่มีราคาถูกลงกว่าเดิม รวมถึงการเพิ่มพื้นที่ถ่ายรูปและด้านการออกแบบโครงสร้างองค์กรที่มีการปรับรูปแบบการให้บริการโดยการเพิ่มมาตรการป้องกันโควิด19 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้า อีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Collaborators) ซึ่งประกอบด้วยหลายภาคส่วน จึงทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในการให้บริการซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น สุพัตรา รุ่งรัตน์, ชูลพิภกร มาโซ และยุทธนา กาเต็ม (2564) ได้อธิบายไว้ว่า ในการปรุงอาหารที่ถูกต้องตามมาตรฐานนั้น ผู้ปรุงอาหารต้องล้างมือด้วยสบู่ทั้งก่อนและหลังการปรุง การสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาที่ปรุงอาหาร การรักษาระยะห่างระหว่างบุคคล เช่นเดียวกับ Ranka (2020) ที่กล่าวว่า ผู้บริโภคคาดหวังให้ร้านอาหารมีจุดให้บริการในการล้างมือไม่ว่าจะเป็นการล้างด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ การสวมถุงมือและหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยของผู้ให้บริการตลอดระยะเวลาที่ให้บริการลูกค้า การมีห้องครัวที่ใช้อุปกรณ์ที่มีขีดและสะอาดถูกสุขอนามัย และที่สำคัญคือการจัดที่นั่งโดยเว้นระยะห่างระหว่างโต๊ะอื่นตามมาตรการที่กำหนด ในประเด็นของสภาพแวดล้อม (Climate) พบว่า เทคโนโลยีถูกพัฒนาและมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในการทำธุรกิจร้านอาหาร และมีกฎระเบียบต่างๆ มาควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ส่งผลให้การให้บริการแก่ลูกค้าเป็นไปได้อย่างจำกัด ซึ่งสิทธิชัย ธรรมเสนห์ (2563) ได้อธิบายเพิ่มเติมในประเด็นนี้ว่า สิ่งสำคัญ คือ การบริหารจัดการให้ลูกค้าได้รับความสะดวกในการมาใช้บริการร้านอาหาร ที่มีรูปแบบการบริการที่แตกต่างไปจากเดิม ตามนโยบายมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค Covid - 19 เช่น การจำกัดจำนวนผู้เข้าใช้บริการ การเว้นระยะห่าง เป็นต้น นอกจากนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2565) ยังได้คาดว่าในปี 2565 ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นย่านที่อยู่อาศัย ในขณะที่ยังมีความเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรค ผู้ประกอบการร้านอาหารจึงจำเป็นต้องรักษาสมดุลของช่องทางการขายและเพิ่มช่องทางการสร้างรายได้ เพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ

6. สรุปผล

การวิเคราะห์สถานการณ์ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบปัญหาจากการให้บริการในประเด็นต่างๆ เช่น ผู้ประกอบการส่วนมากประสบปัญหาขาดทุนในการดำเนินธุรกิจและมีความเครียดในการประกอบอาชีพ, ลูกค้ามีพฤติกรรมในการรับประทานที่เปลี่ยนแปลงไป, เกิดคู่แข่งขึ้นทางธุรกิจมากขึ้นและเกิดรูปแบบการขายผ่านช่องทางอื่นๆ เพิ่มขึ้น, ขาดการสื่อสารที่ชัดเจนระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องได้ถูกปรับเปลี่ยนไปตามสภาวะเหตุการณ์ปัจจุบัน สำหรับแนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ธุรกิจสามารถปรับตัวเพื่อรองรับกับความต้องการของผู้บริโภคได้ ประกอบด้วย แนวทางการส่งเสริมและผลักดันการประเมินมาตรฐานการให้บริการแบบปกติปกติใหม่แก่ผู้ประกอบการ, แนวทางการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารกับลูกค้าเป้าหมาย, แนวทางการพัฒนาทักษะในการดำเนินธุรกิจร้านอาหารแบบปกติใหม่, แนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และแนวทางการกำกับดูแลธุรกิจร้านอาหารให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

7.1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ สามารถนำแนวทางการพัฒนาการให้บริการแบบปกติใหม่ของธุรกิจร้านอาหารในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาของการประกอบธุรกิจร้านอาหารในพื้นที่ต่างๆ ได้

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณกับกลุ่มประชากรในท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกประเด็น

7.2.2 ควรศึกษารูปแบบของการให้บริการร้านอาหารในแต่ละประเภท เพื่อให้มีแนวทางที่สอดคล้องกับลักษณะการบริหารจัดการ

เอกสารอ้างอิง

- นนทิตา เปรมแปลก. (2563). กลยุทธ์การปรับตัวในช่วงการแพร่ระบาดโควิด-19 ของธุรกิจคาเฟ่สัตว์เลี้ยง กรณีศึกษาธุรกิจร้านอินคาเฟ่ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 5(1), 116-132
- ศุภริน เจริญพานิช. (2564). *บทวิเคราะห์ธุรกิจ SMEs (Quick Study) สาขาธุรกิจร้านอาหาร*. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2564, จาก https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20210909160132.pdf
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563). *ร้านอาหารปี 63...เสียบเหงา “คาด...ทั้งปีรายได้หดกว่า 3 หมื่นล้านบาท”*. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2564, จาก [https://kasikomresearch.com /th/analysis/k-social-media/Pages/Covid19-Food.aspx](https://kasikomresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Covid19-Food.aspx)
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2565). *ธุรกิจร้านอาหารปี 65 คาดพลิกกลับมาฟื้นตัวร้อยละ 5.0 – 9.9 การแพร่ระบาดของ Omicron และต้นทุนวัตถุดิบยังคงเป็นความท้าทายสำคัญ*. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2565, จาก <https://kasikomresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/restaurant-z3299.aspx>
- สิทธิชัย ธรรมเสนห์. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารในยุคปกติใหม่สำหรับผู้ประกอบการ. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(7), 498-512.
- สุพัตรา รุ่งรัตน์, ชูลพีภรณ์ มาโซ และยุพธนา กาเต็ม. (2564). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(2), 160-174.
- FB11. (2021, 21 August). ผู้ประกอบการ. *Interview*. (In Thai)
- FB09. (2021, 12 September). ผู้ประกอบการ. *Interview*. (In Thai)
- FB06. (2021, 1 October). ผู้ประกอบการ. *Interview*. (In Thai)
- FB10. (2021, 14 September). ผู้ประกอบการ. *Interview*. (In Thai)
- FB03. (2021, 1 September). ผู้ประกอบการ. *Interview*. (In Thai)

- GV02. (2021, 8 June). ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของภาคครัวเรือน. *Interview*. (In Thai)
- GV04. (2021, 1 July). ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของภาคครัวเรือน. *Interview*. (In Thai)
- Lakshim. M. & Shareena, P. (2020). Impact of COVID 19 on the Restaurants. *Journal of Interdisciplinary Cycle Research*, 12(8), 1327-1334.
- LP03. (2021, 13 November). ประชาชนในท้องถิ่น. *Interview*. (In Thai)
- Peistikou, M. (2021). Restaurant Industry in the Covid-19 Era: Challenge or Opportunity?. Retrieved December 10, 2021, from https://ideas.repec.org/h/spr/prbchp/978-3-030-66154-0_17.html
- Ranka, S. (2020). How Corona Virus could Affect the Culture of Eating Special Reference to Street Food: THE NEW NORMAL, *Journal of Business and Management*, 2(6), 1-7.
- Tam, U. & Chan, S. (2021). Understanding the Challenges and the “New Normal” of Restaurant Industry During COVID-19 Pandemic: The Case of Macau. *Proceedings of the Conference on Managing Tourism Across Continents*. (pp. 100). University of South Florida: M3 Center Publishing.
- Thai PBS News. (2563). "ความปรกติใหม่" ราชบัณฑิตฯ บัญญัติศัพท์ "New normal" แล้ว. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2564, จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/292432>.

ประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลป่าลายมาศ
อำเภอป่าลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
Effectiveness of Public Service Preparation of Lam Plai Mat Subdistrict
Municipality, Lam Plai Mat District, Buriram Province

ศิริพงษ์ เครือจันทร์¹ สถาพร วิชัยรัมย์² ประชัน คเนวิน³

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

630426070004@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

sathapom.wc@bru.ac.th

prachan.kw@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลป่าลายมาศ อำเภอป่าลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลป่าลายมาศ อำเภอป่าลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา 3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาประสิทธิผลของการบริการสาธารณะในเขตเทศบาลตำบลป่าลายมาศ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซ์และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 370 คน โดยใช้แบบสอบถามให้กระจายไปยังชุมชนต่าง ๆ และกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 17 คน ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9970 แล้ววิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบ t-test และ F-test ส่วนแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วยวิธีอุปมาน

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลป่าลายมาศ อำเภอป่าลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลป่าลายมาศ อำเภอป่าลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรมีการปรับปรุงชุดออกต่อระบายน้ำในฤดูฝน การบำรุงรักษาถนนในเขตเทศบาลเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับประชาชน ควรมีการลงพื้นที่สำรวจความต้องการของประชาชนและปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของชุมชน และการจัดทำบริการสาธารณะควรให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ บริการสาธารณะ เทศบาล

Abstract

The objectives of this study were 1) to examine effectiveness of public service preparation of Lam Plai Mat Subdistrict Municipality, Lam Plai Mat district, Buriram province, 2) to compare public opinions towards effectiveness of public service preparation of Lam Plai Mat Subdistrict Municipality, Lam Plai Mat district, Buriram province categorized by gender, age and education level; and 3) to investigate concepts and suggestions for developing the effectiveness of public services in Lam Plai Mat municipality. The sample size for collecting quantitative data was 370 people determined by using the table of Krejcie and Morgan. The instrument used to collect the data was a questionnaire which was distributed across communities. Regarding qualitative data, 17 interviewees were purposively selected and the qualitative data were collected by using an in-depth interview. The reliability level of the questionnaire was 0.9970. Statistics used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation as well as t-test and F-test. The interview data were analyzed by inductive method.

The results suggested that the effectiveness of public service preparation of Lam Plai Mat Subdistrict Municipality, Lam Plai Mat district, Buriram province was at a moderate level in overall aspect. When considering each aspect, it was found that infrastructure aspect and quality of life promotion aspect were at a high level while other aspects were at a moderate level. As for the comparison of public opinions towards effectiveness of public service preparation of Lam Plai Mat Subdistrict Municipality, Lam Plai Mat district, Buriram province categorized by gender, age and education level was not different in overall and each aspect which was not in accordance with the set hypothesis. Recommendations, it was found that sewer dredging should be improved in the rainy season. Moreover, maintenance of roads in municipalities should be operated to ensure public safety. There should also be a field visit to explore the needs of the people and the problems concerning the quality of life of the community as well as the creation of public services should be in accordance with the needs of the public.

Keywords : Effectiveness, Public Service, Municipality

1. บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประเทศไทยมีการปกครองท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน และมีการจัดตั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นในขึ้นครั้งแรกในรูปแบบของ “ สุขาภิบาล ” และมีวิวัฒนาการในการพัฒนาเรื่อยมา โดยในปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายรูปแบบประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล

กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามบริบทของพื้นที่ และภารกิจก็แตกต่างกันออกไปเช่นกัน การปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีภารกิจหลายประการที่จะต้องจัดทำเพื่อบริการประชาชน ให้ได้รับการบริการสาธารณะ ที่พึงกระทำเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งนี้การปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการบางประการ ซึ่งอาจเป็นเพราะปัญหาด้านงบประมาณ การบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้นการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าจึงต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของประชาชนให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนทุกคน

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้ เป็นไปตามที่ได้รับมอบหมาย และกำหนดให้รัฐบาลเป็นผู้จัดสรรเงินอุดหนุนและเงินจากการจัดสรรภาษีและอากร เพื่อให้การดำเนินการด้านบริการสาธารณะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนจากรัฐแบ่งออกได้เป็น 4 ด้านหลัก คือ ด้านการจัดบริการสาธารณะที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างถนน ทางระบายน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะ และการบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น การบริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริการสาธารณสุข การจัดการศึกษาท้องถิ่น และการบริการสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในท้องถิ่น ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และรักษาความสงบ เช่น การป้องกันอุบัติเหตุทางถนน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการจัดบริการห้องน้ำสาธารณะในท้องถิ่น และด้านสุดท้ายคือ ด้านการลงทุน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวและอาชีพ การพัฒนาป่าชุมชน และการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 68)

เทศบาลตำบลลำปลายมาศยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 มีพื้นที่ทั้งหมด 16.47 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลลำปลายมาศ บางส่วนของตำบลหนองคู และตำบลหินโคน เขตการปกครองหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลทั้งหมด 17 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 5,931 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา และประกอบอาชีพเกษตรกรรม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะประชาชนคนหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตตำบลลำปลายมาศ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริการสาธารณะแต่ละด้านให้ดียิ่งขึ้นไป

2. คำถามเพื่อการวิจัย

1. การบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับใด
2. ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นอย่างไร

3. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริการสาธารณะในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาในอนาคตต่อไป

4. สมมติฐาน

ประชาชนมีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกันไป

5. ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
2. ได้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา
3. เป็นสารสนเทศที่เทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วไปจะได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

6. ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความคิดเห็นตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

7. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งหมด 17 หมู่บ้าน จำนวน 10,792 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นลำปลายมาศ. 2563 : 1) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และเทคนิคการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้จากการสุ่มจากประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ

เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างอิงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 149) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน แล้วทำการสุ่มกระจายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดโควตาจำนวน 17 คน โดยมีเกณฑ์ในการเลือก ดังนี้ 1) ผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 1 สมัยขึ้นไป จำนวน 7 คน 2) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปลายมาศ ที่มีสิทธิเลือกตั้งและจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของประชาชนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามได้มีการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9970 ส่วนแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นหรือข้อคำถามแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Form)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือถึงนายกเทศมนตรีตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลปลายมาศ ได้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 ชุด ส่วนแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีการจดบันทึกและบันทึกเทป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากร้อยละนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 ประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแยกเป็นรายด้าน รายข้อ และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 เปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t-test

4.4 เปรียบเทียบประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษา โดยใช้ F-test

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปมาน พิจารณาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กัน เพื่อหาข้อสรุปและบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง

8. สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พบว่า ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีข้อเสนอแนะตามความมากน้อยแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจัดทำบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะแก่ประชาชนโดยตลอดมา แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปทำให้ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเกิดความทรุดโทรม เช่น ท่อระบายอุทกดินในช่วงหน้าฝนทำให้เมื่อเกิดฝนตกหนักทำให้เกิดน้ำท่วมขัง ในเขตชุมชน ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น ควรมีการปรับปรุงต้นไม้กิ่งไม้ที่ยื่นออกมาบนถนนสาธารณะซึ่งอาจทำให้เกิดอันตรายต่อการใช้รถใช้ถนนได้ เทศบาลควรมีการปรับปรุงและขุดลอกท่อระบายน้ำและคูคลองในช่วงหน้าฝน

4.2 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีโดยตลอดมา มีเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการ และมีการดูแลผู้ยากไร้ แต่ยังไม่ทั่วถึงและตรงกับความต้องการของประชาชนในบางส่วน ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ควรมีการลงพื้นที่สอบถามความต้องการของประชาชนและปัญหาที่งานส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชุมชน เช่น การบริหารจัดการขยะและสิ่งปฏิกูลในพื้นที่ให้มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย และการจัดสถานที่สำหรับพักผ่อน ออกกำลังกายของประชาชน รวมถึงการดูแลคนยากไร้และคนไร้บ้าน เป็นต้น

4.3 ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว เทศบาลได้มีการสนับสนุนการวางแผนสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน การจัดประชุมประชาชนเพื่อเสนอข้อคิดเห็นแก่ผู้บริหารของเทศบาล ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น คือ ควรมีการจัดระเบียบสถานที่สำหรับจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความถูกต้องลักษณะอนามัย และเกิดความปลอดภัยแก่ผู้ใช้รถใช้ถนน รวมถึงควรมีการส่งเสริมผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น ยกกระดับสินค้าของชุมชนให้มีชื่อเสียงและมีรายได้เข้าสู่ชุมชน

4.4 ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เทศบาลได้มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการส่งเสริมการปลูกป่าเนื่องในวันสำคัญ มีการจัดเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อบริเวณสถานที่สาธารณะที่ประชาชนอาศัยอยู่มาก ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น คือ ควรมีการขุดลอกคูคลองระบายน้ำและบริหารจัดการระบบท่อระบายน้ำ เพื่อเป็นการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง โดยเฉพาะการกำจัดวัชพืชที่ขวางทางน้ำไหลซึ่งอาจทำให้เกิดน้ำเน่าเสียในอนาคต และการพัฒนาอ่างเก็บน้ำชลประทาน

9. อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปายมาศ อำเภอปายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก เพราะเทศบาลตำบลปายมาศได้จัดงบประมาณและดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมระบบทางคมนาคม และระบบไฟส่องสว่าง ส่วนด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก เทศบาลตำบลปายมาศได้มีการจัดเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครสำหรับดูแลผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ยากไร้และผู้มีรายได้น้อย ทั้งการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การดูแลรักษาความสะอาดในเขตพื้นที่เทศบาลและกำจัดสิ่งปฏิกูล การดูแลเยี่ยมเยียนผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ประสบภัยในกรณีต่าง ๆ การจัดหาและซ่อมแซมที่พักอาศัยสำหรับผู้ยากไร้ ในส่วนของด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เทศบาลตำบลปายมาศได้ร่วมกับชุมชนจัดประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่ของตนเอง ทำให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาพัฒนาชุมชนตนเอง และมีการจัดให้มีตลาดเพื่อจำหน่ายอาหารและผลผลิตทางการเกษตร มีการควบคุมและจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้า และเทศบาลมีการจัดกิจกรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวในวันสำคัญต่าง ๆ และด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เทศบาลตำบลปายมาศได้มีการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการปลูกป่าในวันสำคัญเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว การรณรงค์การคัดแยกขยะภายในชุมชน และบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ แต่เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมจะพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ปิยะกล้าประเสริฐ (2559 : 215) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปายมาศ อำเภอปายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการก่อสร้างและปรับปรุงถนน รวมถึงการติดตั้งระบบไฟส่องสว่างตามถนนและจุดเสี่ยงภัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลปายมาศได้จัดงบประมาณและดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมระบบทางคมนาคม และระบบไฟส่องสว่างในเขต ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ อมรรัตน์ บุตรเจริญ (2555 : 88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานเทศบาลตําบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับต่อการ บริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตําบลหนองแขง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปายมาศ อำเภอปายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านงาน

ส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการที่เทศบาลตำบลลำปลายมาศให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงได้มีการจัดเจ้าหน้าที่หรืออาสาสมัครสำหรับดูแลผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ยากไร้และผู้มีรายได้น้อย ทั้งการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การดูแลสุขภาพความสะอาดในเขตพื้นที่เทศบาลและกำจัดสิ่งปฏิกูล การดูแลเยี่ยมวยาผู้มีรายได้น้อยและผู้ประสบภัยในกรณีต่าง ๆ รวมทั้งการจัดหาและซ่อมแซมที่พักอาศัยสำหรับผู้ยากไร้ รวมทั้งการบริหารจัดการและดูแลสถานการณ์โรคระบาดภายในพื้นที่ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ณัฐวุฒิ ธีรวิกรม (2550 : 78) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตตะขบ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตตะขบ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ด้านคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะเทศบาลตำบลลำปลายมาศได้ร่วมกับชุมชนจัดประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่ของตนเอง ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาพัฒนาชุมชนตนเอง และมีการจัดให้มีตลาดเพื่อจำหน่ายอาหารและผลผลิตทางการเกษตร มีการควบคุมและจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าเพื่อให้ประชาชนได้จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร เทศบาลมีการจัดกิจกรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวในวันสำคัญต่าง ๆ และเทศกาลประจำปีของตำบลลำปลายมาศ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ภัชชนันท์ จันตัน (2559 : 442) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะเทศบาลตำบลลำปลายมาศได้มีการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการปลูกป่าในวันสำคัญเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว การรณรงค์ให้มีการคัดแยกขยะภายในชุมชน ตลอดจนการดูแลและบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ การจัดหาถังขยะให้เพียงพอต่อปริมาณ รวมถึงการควบคุมและดูแลแม่น้ำลำคลองในเขตเทศบาล ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ กานดา จินดามงคล (2558 : 112) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการอภิปรายผลดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ พบว่า โดย

ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดทำบริการสาธารณะมิได้แบ่งตามเพศสภาพแต่อย่างใด แต่มีการจัดทำบริการสาธารณะสำหรับประชาชนทุกเพศอย่างเท่าเทียมกันตามความเหมาะสมในการจัดทำ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ พงษ์นี้ วังษ์แก้ว (2553 : 98) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอ นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการ บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนที่เพศ แตกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการ สาธารณะของเทศบาลตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ พบว่า โดย ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยความคิดเห็นของ ประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการสาธารณะ มากกว่าผู้ที่ มีช่วงอายุอื่น ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่เพิ่มมากขึ้นจะไม่ได้ใช้บริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานมากเท่าผู้ที่ มีอายุในวัยทำงาน ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานในการออกไปทำงานในทุก ๆ เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ สุณารี แสนพุก (2557 : 138) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อ การให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง มีการ ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชนเป็น ซึ่งมิผลการดำเนินงานให้บริการสาธารณะด้าน โครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชน จึงทำให้ประชาชนที่ มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำบริการ สาธารณะของเทศบาลตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เป็นเพราะความคิดเห็นของประชาชนได้มีการส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยมาตรฐานเดียวกัน ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันทุกคนไม่มีการเลือกปฏิบัติ และ มีการให้บริการ สาธารณะได้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ บรรเทา ไชยโคตร (2559 : 203) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของ ประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัด กาฬสินธุ์ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดทำ บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลปลายมาศ อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ จึงนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

4.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่า เทศบาลตำบลปลายมาศ อำเภอ ปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการพัฒนาการจัดทำบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานแก่ประชาชนโดย ตลอดมา ทั้งการซ่อมบำรุงทางถนน การพัฒนาถนนในหมู่บ้าน ทางเชื่อมระหว่างชุมชน และติดตั้งไฟส่อง

สว่างตามพื้นที่เสี่ยงภัย รวมถึงการขยายทางระบายน้ำ เมื่อระยะเวลาผ่านไปทำให้ระบบสาธารณสุขป็นพื้นฐานเกิดความทุกข์โทรม เช่น ท่อระบายอุดตันในช่วงหน้าฝนทำให้เกิดฝนตกหนักทำให้เกิดน้ำท่วมขังในเขต

4.2 ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยภาพรวมพบว่า เทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุและผู้พิการติดเตียง และมีการดูแลสุขภาพไว้ มีการจัดหาที่พักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย และเมื่อเกิดสถานการณ์โรคระบาดเทศบาลมีบทบาทสำคัญในการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ได้มีการจัดสร้างโรงพยาบาลสนามเพื่อเป็นพื้นที่รักษาตัวของผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัส ในขณะเดียวกันก็ได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสอีกด้วย รวมไปถึงการดูแลและจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนเข้าวัยเรียนและการศึกษาจากระบบ

4.3 ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว โดยภาพรวมพบว่า เทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการสนับสนุนการวางแผนสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน การจัดประชุมประชาชนเพื่อเสนอข้อคิดเห็นแก่ผู้บริหารของเทศบาล การพัฒนาและจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรภายในเขตเทศบาล โดยเฉพาะร้านค้าหาบเร่แผงลอย ตามถนนหรือฟุตบาททางเท้า ทั้งนี้ก็ได้มีการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวในงานประจำปีทางศาสนาประจำปี

4.4 ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมพบว่า เทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีการส่งเสริมการปลูกป่าเนื่องในวันสำคัญ มีการจัดเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อบริเวณสถานที่สาธารณะที่ประชาชนอาศัยอยู่มาก และยังมีได้จัดวันทำความสะอาด (Big Cleaning Day) ให้มีการทำความสะอาดในพื้นที่เทศบาล รวมถึงมีการตัดต้นไม้ใหญ่ตามถนนที่อาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้รถใช้ถนน และร่วมกับชุมชนกำจัดลูกน้ำยุงลายซึ่งเป็นพาหะของโรคไข้เลือดออก

10. ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชน เพื่อวิเคราะห์สภาพของปัญหาและความต้องการของประชาชน และจัดการบริการสาธารณะสำหรับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลำปลายมาศ

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริการสาธารณะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เพราะมีความสำคัญเท่ากันในทุกด้าน และเป็นภารกิจสำคัญในการนำพาเทศบาลตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ไปสู่ความสำเร็จสูงสุดในการบริการสาธารณะ

3. ควรมีการศึกษาการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อศึกษาปัญหา และกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพื่อยกระดับการบริการสาธารณะให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กานดา จินตคามงคล. (2558). การจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูนจังหวัดลำพูน ด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน. การค้นคว้าอิสระ รม. (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ลำปาง : บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2563). มาตรฐานตลาด. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2564. จาก <http://www.dla.go.th>.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- จันทป์พา วิเศษโฆหาร. (2552). คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานสตรีในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). กรุงเทพฯ : โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ณัฐวุฒิ ธีรวิกรม. (2550). การศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาตำบลคงตะขบ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร. ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ตระกูล มีชัย. (2559). การปฏิรูปประเทศด้านการกระจายอำนาจ การจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ. ชัน แพคเกจจิง (2014).
- นิวัฒน์ รังสร้อย. (2563,กันยายน). “แนวทางการแก้ไขการให้บริการรถยนต์สาธารณะของกรมการขนส่งทางบก.” วารสารมหาจุฬานาครทรรณ. 7(9) : 163-174.
- บรรเทา ไชยโคตร. (2559). “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์.” วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 5(1) : 191-121.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปิยะ กล่าประเสริฐ. (2559). “การประเมินประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี”. ว. วิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. 11(2) : 215-227.
- พจน์ย์ วงษ์แก้ว. (2553). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลนาเชือก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ รม. (สาขาวิชารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ภักชนัญญา จันตัน. (2559). “การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน.” วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 4(3) : 438-449.
- สุนารี แสนพยุห์. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ รม. (สาขาวิชารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต). ร้อยเอ็ด : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักทะเบียนท้องถิ่นลำปางลายมาศ. (2563). รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลลำปางลายมาศ 2563.บุรีรัมย์ : เทศบาลตำบลลำปางลายมาศ.

อมรรัตน์ บุตรเจริญ. (2555). การศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานด้านโครงสร้างพื้นฐานเทศบาลตำบลหนองแขง จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ วศ.ม. (สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์). นครราชสีมา : ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

อุซุกร เหมือนเดช. (2552). ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้านในประเพณีชีวิตชาวไทยเขมรสุรินทร์

Folk Craftsmanship Wisdom in Life Traditions Thai-Khmer Surin

ภพร รัมพนีนิล¹ อธิวิจิตร ศรีสมบัติ² ภัทรระ อินทรกำแหง³ ประทีป แชรรัมย์⁴

¹นักศึกษาลัทธิศรัทธาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Bank952@gmail.com

^{2,3,4}ลัทธิศรัทธาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Ittiwat168168@gmail.com

Nunoung555@gmail.com

prateep.khae@sru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้านในประเพณีชีวิตชาวไทยเขมรสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ประวัติความเป็นมา ขั้นตอนการปฏิบัติ และองค์ประกอบประเพณีชีวิตของชาวไทยเขมรสุรินทร์ และ 2) ภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้านที่ปรากฏอยู่ในประเพณีชีวิตชาวไทยเขมรสุรินทร์ ประเพณีชีวิตที่ศึกษาในครั้งนี้มี 4 ช่วง คือ ช่วงการเกิด การแก่ การเจ็บ และช่วงการตาย โดยศึกษาที่จังหวัดสุรินทร์ การศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีสัญลักษณ์นิยม ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ และทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

ภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้านในประเพณีชีวิตชาวไทยเขมรสุรินทร์ ปรากฏใน 4 ช่วงชีวิต 6 ประเพณี พิธีกรรม ได้แก่ 1) ช่วงการเกิด ซึ่งเป็นช่วงแรกของชีวิตโดยเชื่อว่าทุกคนเกิดมาจะมีครูประจำตัวติดตัวมาด้วยเรียกว่า “ครูกำเนิด” จึงมีการประคอง “จวมกรู” จากใบตาล เพื่อเคารพบูชา 2) ช่วงวัยเด็ก มีประเพณีโกนจุก มีการแต่งกายกุมาร การทำ “เบญจา” เป็นที่สำหรับทำพิธี ประดับด้วยงานศิลปะการแทงหยวก การสานราชวัติจากไม้ไผ่ การทำฉัตรจากกระดาษสี และการตัด “ตุง” จากผ้าไหมหรือผ้าทอมือของชาวบ้าน 3) ช่วงวัยผู้ใหญ่ มีประเพณีการบวชโดยนาคจะแต่งกายด้วยการสวม “ลอมพอก” ที่ศีรษะซึ่งทำจากการตอกกระดาษสี 4) ช่วงวัยชรา จัดพิธีกรรมต่ออายุค้าโพธิ์ มีการประคองดอกไม้เงิน ดอกไม้ทองจากกระดาษสี เพื่อเป็นเครื่องบูชา 5) ช่วงการเจ็บป่วย พิธีกรรมที่สำคัญมี 2 พิธีคือพิธีกรรมมะมีวด และสะเคาะเคราะห์ ในพิธีกรรมมะมีวด จะทำประรำพิธีมุงควยโอบมะพร้าวโดยประดับด้วย “พวงมะโหด” ซึ่งทำจากการตัดกระดาษแก้ว การทำ บายศรีตั้น, บายศรีลาด จากใบตองและต้นกล้วย มีผ้าไหมทอมือลายพื้นเมืองสุรินทร์สำหรับมะมีวดสวมใส่ ส่วนในพิธีกรรมสะเคาะเคราะห์จัดทำ “เป” จากกบกล้วย 6) ช่วงการตาย จัดทำหีบศพเรียกว่า “กันซุ้ย” ที่มีรูปทรงเป็นเอกลักษณ์ตอกกระดาษสีเป็นลวดลายประดับโลงศพ สรุปได้ว่าในประเพณีชีวิตของชาวไทยเขมรสุรินทร์ สะท้อนการดำรงชีวิตที่ควบคู่กับประเพณีพิธีกรรมความเชื่อที่ทำให้เกิดความสุขและความสบายใจ โดยมีการประคองงานหัตถศิลป์พื้นบ้านจากฝีมือของภูมิปัญญาในท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในพิธีกรรมที่สำคัญของช่วงชีวิตซึ่งแสดงถึงภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้านที่ทรงคุณค่ายิ่ง

คำสำคัญ : ภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้าน ประเพณีชีวิต ชาวไทยเขมรสุรินทร์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the history, procedures, and elements of life traditions of the Thai-Khmer Surin; and 2) to study the folk craftsmanship that appears in the life tradition of Thai-Khmer Surin. The life traditions studied in this research consisted of 4 periods: parturition, maturation, sickness, and death. The study was conducted at Surin province. A qualitative research methodology was applied based on the concepts of symbolic interaction theory, structural and functional theory, and cultural ecology theory. Findings are presented descriptively. The study found that:

The wisdom of folk craftsmanship in the life traditions of Thai-Khmer Surin appears in 4 periods of life through 6 traditions and rituals as follows. 1) Birth period, the first stage of life, which is believed that everyone is born with a personal teacher called “Khru Kamnoet”. Therefore, “Juamkru” is invented from palm leaves for worship. 2) Childhood period, there is a tradition of shaving the cork. A child is dressing up. “Benja” is made as the place to conduct the ceremony. “Benja” is decorated with the art of “Tang Yuak”, “Ratchawat” bamboo weaving, “Chat” (tiered umbrella) made from colorful paper, and “Tung” made from silk or hand-woven fabrics of the villagers. 3) Adulthood period, there is a tradition of ordination where “Naga” (a person about to be ordained) is dressed by wearing “Lompok” made of colored paper on his head. 4) Old age period, the Bodhi Tree Crutches is organized where silver and golden flowers are invented from colored paper to be an offering. 5) Illness period consists of the two important ceremonies – Ma Muad ritual and ward of bad luck ritual. In Ma Muad ritual, the ceremonial marquee is thatched with coconut leaves and decorated with “Phung Mahoat” made from cellophane paper. “Bai Sri Ton” and “Bai Sri Thad” are made from banana leaves and banana trees. “Ma Muad” will wear a traditional Surin hand-woven silk. For the ward of bad luck ritual, “Pe” will be made from a banana sheath. 6) Death period, a coffin called “Kanshu” with a unique shape is decorated with colored paper patterns. It can be concluded that the life rituals of the Thai-Khmer Surin reflect the ways of life coupled with traditions, rituals, and beliefs that bring happiness and comfortableness. The folk craftsmanship is invented from the local wisdoms to be used as components in important rituals of the lifespan. It represents the invaluable folk craftsmanship.

Keywords : Folk Craftsmanship Wisdom, Life Traditions, Thai Khmer Surin

1. บทนำ

มนุษย์มีวิถีชีวิตที่มีความผูกพันอยู่กับสังคมและสิ่งแวดล้อมนับตั้งแต่เกิด ได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และคติความเชื่อต่าง ๆ ที่บรรพบุรุษได้อบรมสั่งสอนและพาทำสืบต่อกันมา สิ่งเหล่านี้

นับเป็นแบบแผนของสังคมในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมีความแตกต่างกัน ในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและคติความเชื่อ (บันเทิง พาพิจิตร, 2549, หน้า 1) นอกจากนี้ อารีย์ ทองแก้ว (2549, หน้า16) กล่าวว่า มนุษย์เกิดมาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคมจะมีการสร้างวัฒนธรรมขึ้นใช้เอง

พิธีกรรม เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของประเพณีซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงในเห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ในการประกอบพิธีกรรมทำให้เข้าใจถึงความความสัมพันธ์ทางสังคม 3 ประการ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ และมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน การศึกษาประเพณีเกี่ยวกับชีวิตจึงจะทำให้เข้าใจถึงบทบาทและความสำคัญของประเพณีและพิธีกรรมที่มีต่อการดำเนินชีวิต และเข้าใจในวิถีชีวิตของผู้คน (กิ่งแก้ว อัครถาวร, 2523, หน้า 2) ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์จะมีพิธีกรรมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตนับตั้งแต่การเกิดจนถึงช่วงสุดท้ายแห่งชีวิตคือการตาย ซึ่งมีอยู่ในทุกกลุ่มชาติพันธุ์ โดยมีพื้นฐานจากความเชื่อและจารีตประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ (เสถียร โกเศศ, 2551, หน้า 2)

ในประเพณีชีวิตของชาวไทยเขมรสุรินทร์ มีงานด้านหัตถศิลป์พื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยผูกพันกับความเชื่อเรื่องภูตผี วิญญาณ ซึ่งเป็นสิ่งมีอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งจะเห็นได้จากในทุกช่วงชีวิต ตั้งแต่การเกิด การแก่ การเจ็บ และการตาย ทั้งนี้ประเพณีต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นเพื่อสร้างความมั่นคงทางจิตใจและเป็นขวัญกำลังใจในการดำเนินชีวิต เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทางจิตใจ โดยในประเพณีชีวิตจะมีพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องและมีองค์ประกอบของพิธีกรรมที่พิถีพิถัน มีความงดงาม โดดเด่น แสดงถึงภูมิปัญญาด้านงานหัตถศิลป์พื้นบ้าน มีการปฏิบัติตามประเพณีในรอบสิบสองเดือนที่สลับต่อกันมา มีผู้นำในการจัดประเพณีและพิธีกรรมที่โดดเด่นในช่วงชีวิตดังกล่าวข้างต้น ซึ่งทุกช่วงนั้นได้มีประเพณี พิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องอีกทั้งยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถสรรสร้างศิลปะหัตถศิลป์เพื่อใช้ในงานเกี่ยวกับประเพณีพิธีกรรมนั้น ๆ ซึ่งปรากฏให้เห็นงานหัตถศิลป์ของช่างพื้นบ้าน ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละช่วงประเพณีชีวิต

ในประเพณีชีวิตของชาวไทยเขมรสุรินทร์ ที่มีการประดิษฐ์หัตถศิลป์พื้นบ้านโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ ๆ จะเห็นได้ใน 4 ช่วงชีวิต 6 ประเพณี พิธีกรรม ได้แก่ 1) ช่วงการเกิด ซึ่งเป็นช่วงแรกของชีวิต มีความเชื่อว่าทุกคนเกิดมาจะมีครูประจำตัวติดตัวมาด้วยเรียกว่า “ครูกำเนิด” 2) ช่วงวัยเด็ก มีประเพณีโกนจุก 3) ช่วงวัยผู้ใหญ่ ผู้ชายจะมีประเพณีการบวช 4) ช่วงวัยชราจะมีพิธีกรรมต่ออายุห้าโหล่ 5) ช่วงการเจ็บป่วย พิธีกรรมที่สำคัญทำมี 2 พิธีคือ มะมีวัด และสะเคาะเคราะห์ 6) ช่วงการตาย มีการจัดทำหีบศพที่มีรูปทรงเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

เพื่อเป็นการจัดระบบองค์ความรู้ภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้านที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวไทยเขมรสุรินทร์ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่องดังกล่าว ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปจัดทำเป็นคู่มือประเพณีชีวิตเพื่อใช้เสริมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ จัดทำเป็นสื่อเพื่อเผยแพร่ในรูปแบบสารานุกรม หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้เป็นการสร้างความตระหนักในคุณค่าของงานหัตถศิลป์พื้นบ้านให้ดำรงคงอยู่ต่อไป อีกทั้งสร้างคุณค่าแห่งความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาด้านหัตถศิลป์พื้นบ้านในประเพณีชีวิตของชาวไทยเขมรสุรินทร์ได้อีกทางหนึ่งด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ขั้นตอนการปฏิบัติ และองค์ประกอบประเพณีชีวิตของชาวไทยเขมรสุรินทร์

2.2 เพื่อศึกษาภูมิปัญญาตำนานงานหัตถศิลป์พื้นบ้านที่ปรากฏอยู่ในประเพณีชีวิตของชาวไทยเขมรสุรินทร์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาเลือกเป้าหมายแบบเจาะจง จำนวน 25 คน โดยใช้กลุ่มเป้าหมายหลักเกี่ยวกับประเพณีชีวิต 3 ด้าน คือ 1) ภูมิปัญญาตำนานหัตถศิลป์พื้นบ้าน จำนวน 2 คน 2) ผู้นำในการจัดทำประเพณี จำนวน 3 คน และ 3) ผู้จัดองค์ประกอบ และขั้นตอนในการประกอบประเพณี พิธีกรรม จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แบบสังเกต 2) แบบสำรวจ 3) แบบสัมภาษณ์ และ 4) อุปกรณ์ภาคสนาม

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดระบบหมวดหมู่และทำการวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีสัญลักษณ์นิยม แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ และแนวคิดทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม และนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ในประเพณีชีวิตของชาวไทยเขมรสุรินทร์ ตั้งแต่การเกิด การแก่ การเจ็บ และการตายนั้น มีความเป็นมา ขั้นตอน องค์ประกอบต่าง ๆ รวมไปถึงงานหัตถศิลป์พื้นบ้านที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบในประเพณีชีวิตแต่ละช่วง พบว่า

ช่วงที่ 1 การเกิด ซึ่งเป็นช่วงแรกของชีวิต ชาวไทยเขมรสุรินทร์เชื่อว่าทุกคนเกิดมาจะมีครูประจำตัวติดตัวมาด้วยเรียกว่า “ครูกำเนิด” ซึ่งหมายถึง เทพที่คอยปกป้องรักษาของแต่ละคน มีการประดิษฐ์สิ่งเคารพบูชาที่เรียกว่า “จวมกรู” ที่นำไม้มงคลมาแกะสลักทำเป็นแกนคล้ายกับสตูป เรียกว่า “ปะโนลจวม” รอบแกนประดับด้วยการฉลุลวดลายบนใบตาลตากแห้ง เรียกว่า “กระจับจวม” ประดับด้วยนกที่สานจากใบตาล มีการเย็บผ้าแดงทำเป็นร่ม และพันสายสิญจน์รอบจวมกรู ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 : จวมกรูกำเนิด และกระจับจวมกรูลวดลายต่าง ๆ

ที่มา : ภาขร รัมพณีนิล, (2563 : สิงหาคม 13). ถ่ายภาพ

ช่วงที่ 2 วัยเด็ก ในวัยนี้จะมีประเพณีโกนจุก เหตุที่เกิดพิธีกรรมนี้เพราะเมื่อใดที่พบว่าเด็กทั้งหญิงและชายที่เกิดอาการเจ็บป่วยบ่อย ๆ พ่อแม่จะขนบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าถ้าหายเจ็บป่วยจะไถ่ผมจุกให้เด็กคนนั้นและจะจัดพิธีโกนจุกให้ ด้วยเชื่อว่าเด็กที่มาจากเกิดนั้นเป็นผู้มีบุญบารมีหรือเชื่อว่าเด็กนั้นคือพระกุมาร ในประเพณีโกนจุกจึงเรียกเด็กที่ไถ่ผมจุกว่า “กุมาร” เมื่ออายุครบกำหนดโกนจุก จะมีการจัดทำสถานที่โดยยกเบญจโกนจุก ประดับเบญจจักษุงานหัตถศิลป์พื้นบ้านด้วยศิลปะการแทงหยวก ดอกลายบนกระดาษสีเพื่อทำฉัตร การสานราชวัติเพื่อกันมณฑลพิธี การตัดธงผจกุมารจากผ้าไหมหรือผ้าพื้นเมือง การตัดพวงมะโหดด้วยกระดาษแก้ว และการแต่งกายกุมารด้วยผ้าไหม สวมเครื่องประดับและสวมมงกุฎที่ทำจากใบตาล ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 : เบญจโกนจุก และการแต่งกายของกุมาร
 ที่มา : ภพร รัมพณีนิล, (2561 : มีนาคม 14). ถ่ายภาพ

ช่วงที่ 3 วัยผู้ใหญ่ ผู้ชายที่มีอายุครบบวช ก็จะจัดประเพณีบวชนาค ในพิธีกรรมจะจัดบายศรีและองค์ประกอบอื่น ที่มีลักษณะเฉพาะไว้ในพิธีสู่ขวัญนาค ผู้บวชเรียกว่านาค แต่งกายเลียนแบบลักษณะของพญานาค ศิระสรวมลอมพอกซึ่งเป็นงานหัตถศิลป์ที่สานจากไม้ไผ่โดยส่วนยอดคของลอมพอกตกแต่งด้วยการดอกลายจากกระดาษที่มีสีสันต่าง ๆ แต่งตัวนาคด้วยผ้าไหมพื้นเมือง ที่บ่าของนาคห่มผ้าสไบสามสีที่แสดงถึงเกล็ดของพญานาคและสวมเครื่องเงิน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 : ลอมพอกและการแต่งกายของนาค
 ที่มา : สมศักดิ์ ระคมบุญ, (2560 : มีนาคม 11). ถ่ายภาพ

ช่วงที่ 4 วัชชรา มีพิธีกรรมที่ปฏิบัติเพื่อที่จะให้มีอายุยืน สุขภาพร่างกายแข็งแรงคือพิธีกรรมต่ออายุ คำโพธิ์ ในพิธีกรรมต่ออายุนั้นองค์ประกอบของพิธีมีการประดิษฐ์ดอกไม้เงิน ดอกไม้ทองเป็นเครื่องบูชาพระคุณทศกัณฐ์ และนำดอกไม้เงินดอกไม้ทองไปไว้ที่ใต้ต้นโพธิ์เสมือนเป็นการค้าโพธิ์ ด้วยเชื่อว่าการค้าโพธิ์เปรียบเสมือนการค้าจุนพระพุทธรศาสนา ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 : พิธีทำบุญต่ออายุ และดอกไม้เงินดอกไม้ทอง
ที่มา : ภชร รัมพณีนิล, (2564 : กันยายน 10). ถ่ายภาพ

นอกจากนี้ตามความเชื่อของชาวไทยเขมรสุรินทร์ ด้านการเจ็บป่วยจะรักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบันควบคู่กับแพทย์พื้นบ้านแต่ถ้าอาการไม่ดีขึ้นก็จะจัดให้มีพิธีกรรมการรักษาตามความเชื่อ คือพิธีกรรมมะม่วงัด มีการทำประรำพิธีมุงด้วยทางมะพร้าว ภายในประดับด้วยพวงมะโหด มีการทำบายศรีตั้น, บายศรีถาด เพื่อเป็นเครื่องบูชา มีการจัดเตรียมผ้าไหมพื้นเมืองสุรินทร์ลวดลายต่าง ๆ เพื่อใช้แต่งกายมะม่วงัด ดังภาพที่ 5 และภาพที่ 6 และอีกพิธีกรรมหนึ่งที่นิยมปฏิบัติคือการสะเดาะเคราะห์ ซึ่งมีองค์ประกอบด้านหัตถศิลป์ที่สำคัญคือ “เป” ทำจากาบด้วยที่มีลักษณะตามขนบโบราณ ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 5 : บายศรีตั้นในพิธีกรรมมะม่วงัด

ภาพที่ 6 : บายศรีถาดในพิธีกรรมมะม่วงัด

ที่มา : ภชร รัมพณีนิล, (2564 : เมษายน 13). ถ่ายภาพ

ภาพที่ 7 : เป็นพิธีสะเดาะเคราะห์ และพิธีสะเดาะเคราะห์
ที่มา : ภาธร รัมพณีนิล, (2563 : ธันวาคม 16). ถ่ายภาพ

ช่วงที่ 6 การตาย ซึ่งเป็นบันปลายแห่งชีวิต ชาวไทยเขมรสุรินทร์ให้ความสำคัญกับพิธีกรรมการทำบุญให้คนตายเป็นอย่างมาก มีการจัดทำหีบศพที่มีรูปทรงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ตกแต่งด้วยการตกแต่งจากกระดาษสี ส่วนเมรุพระผู้ใหญ่ ผู้มีตำแหน่งเป็นผู้นำชุมชนและผู้เป็นที่นับถือของชุมชนจะทำเมรุชั่วคราวประดับด้วยงานหัตถศิลป์พื้นบ้านที่ใช้ศิลปะการแทงหยวก โดยช่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนและเครือข่ายมาลงแรงช่วยกัน แสดงถึงความร่วมแรงร่วมใจการทำงานเพื่ออุทิศให้ผู้ที่จากไปด้วยความเคารพและความศรัทธา ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 : หีบศพบนเชิงตะกอน และลดตายตอกกระดาษบนหีบศพ
ที่มา : ภาธร รัมพณีนิล, (2564 : พฤศจิกายน 21). ถ่ายภาพ

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาเมื่อได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยแล้วสามารถนำผลการศึกษามาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา ขั้นตอนการปฏิบัติ และองค์ประกอบประเพณีชีวิตของชาวไทยเขมรสุรินทร์ การดำรงชีวิตของชาวไทยเขมรในทุก ๆ ช่วงของชีวิตดำเนินควบคู่ไปกับประเพณีพิธีกรรมความเชื่อ ที่สามารถทำให้เกิดความสุขและสบายใจโดยมีองค์ประกอบในทุกประเพณีและพิธีกรรมตลอดช่วงชีวิตซึ่งแสดงถึงภูมิปัญญาด้านหัตถศิลป์พื้นบ้าน แม้มีการปรับเปลี่ยนบ้างแต่ก็ยังคงมีการดำเนินการสืบเนื่องต่อกันมา ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่ายิ่งนี้สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีหน้าที่ที่นิยม ของ Emile Durkheim (1897) ทฤษฎีนี้มีข้อสรุปว่า “ระบบสังคม คือระบบที่ส่วนต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นสาระเพื่อการคงอยู่ของส่วนทั้งหมด

เพราะฉะนั้นจึงต่างที่เป็นอิสระและรวมกันเป็นปีกแผ่นได้อย่างสมบูรณ์” และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร โด่งคี (2555, หน้า 159) ศึกษาพบว่า บทบาทในการประกอบพิธีกรรมทุกขั้นตอนทั้งผู้นำพิธี ผู้จัดองค์ประกอบ รวมถึงขั้นตอนดำเนินพิธี เพื่อให้ได้รับความสุข พ้นจากทุกข์ทั้งปวง องค์ประกอบสัญลักษณ์ของพิธี และขั้นตอนพิธีมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ แฝงไปด้วยความเชื่อ ค่านิยม และความศักดิ์สิทธิ์ สร้างขวัญกำลังใจ และเกิดความเป็นสิริมงคล

2. ภูมิปัญญาคานงานหัตถศิลป์พื้นบ้านที่ปรากฏอยู่ในประเพณีชีวิตชาวไทยเขมรสุรินทร์ มีความเชื่อมโยงกับความเชื่อ ความศรัทธาที่ประกอบด้วยการตีประเพณีที่มีลักษณะเป็นพื้นบ้าน สัมพันธ์กับบริบทในสังคมที่มีประโยชน์ต่อวิถีชีวิต โดยมีการถ่ายทอดด้วยการบอกเล่า “มุขปาฐะ” ที่เป็นตามแบบประเพณีและสัญลักษณ์ที่แสดงเอกลักษณ์ของชุมชน มีการพัฒนาปรับปรุงจนได้ผลที่สมบูรณ์สามารถเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตได้ ถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการสืบทอดมา จัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมด้านภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้าน ซึ่งที่พบมีรูปแบบ กรรมวิธีตามแนวความคิดขนบธรรมเนียมประเพณีของตนจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มชนและจิตนาการที่มีต่อธรรมชาติและชีวิตได้ จึงก่อให้เกิดงานหัตถศิลป์ที่มีการสร้างสรรค์ผลงานด้วยการใช้เทคนิค การแทง การตอก การแกะ การฉลุ การตัด การพับ การสาน และการทอ ที่ปรากฏอยู่ในประเพณีที่เกี่ยวกับชีวิตซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ของ Julian Steward (1940 อ้างใน นิยมพรรณ วรณศิริ, 2540, หน้า 268) และแนวคิดทฤษฎีสัญลักษณ์นิยม ของ (Turner, 1969) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา แก้วหล้า (2558, หน้า 118) ศึกษาพบว่า ภูมิปัญญาหัตถศิลป์พื้นบ้านนอกจากจะเป็นงานศิลปะที่ประกอบเพื่อความสวยงามยังสะท้อนถึงความหมายของพิธีกรรม พลังของธรรมชาติที่ทำให้ผ่อนคลายจิตใจสงบ อีกทั้งยังเป็นการสืบทอดความขลังแห่งศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์อีกด้วย

6. สรุปผล

จากการศึกษาศึกษาประเพณีชีวิตชาวไทยเขมรสุรินทร์ ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าตลอดช่วงชีวิตมีประเพณี พิธีกรรมซึ่งเกิดขึ้นจากพื้นฐานทางความเชื่อมาตั้งแต่สมัยโบราณสืบเนื่องกันมา แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการพัฒนาที่เจริญก้าวหน้าทางคานวิทยาศาสตร์เพียงใดก็ตาม ประเพณี พิธีกรรมเกี่ยวกับชีวิตที่ยังยึดถือปฏิบัติกันสืบมา มีผู้นำในการจัดประเพณีและพิธีกรรม ซึ่งประเพณีที่และยังปฏิบัติต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การแก่ การเจ็บ และการตาย ซึ่งทุกช่วงชีวิตนั้นได้มีประเพณี พิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องของอีกทั้งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถสร้างสรรค์ศิลปะโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในการประดิษฐ์ลวดลายที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตที่พึ่งพิงกันกับระบบนิเวศที่มีอยู่แวดล้อมในชุมชนนำมาประยุกต์เพื่อใช้ในงานเกี่ยวกับประเพณีพิธีกรรมนั้น ๆ และปรากฏให้เห็นงานหัตถศิลป์ของช่างพื้นบ้าน ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละประเพณีชีวิตชาวไทยเขมรสุรินทร์

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปพัฒนาต่อยอดจัดทำเป็นหนังสือหนังสืออ่านประกอบหรือสารานุกรม หรือเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

7.2 ควรมีการวิจัยการเปลี่ยนแปลงของพิธีกรรม หรือศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสุรินทร์ หรือเขมรถิ่นไทยในภูมิภาคอื่น ๆ หรือเขมรในราชอาณาจักรกัมพูชา

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว ชัดถาวร. (2523). “ลักษณะพิธีกรรมในสังคมไทย.” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาไทยศึกษา*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิยมพรรณ วรรณศิริ. (2540). *มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บันเทิง พาพิจิตร. (2549). *ประเพณี วัฒนธรรมไทย และคติความเชื่อ*. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์.
- วาสนา แก้วหล้า. (2558). *ภูมิปัญญาหัตถศิลป์ในระบบสุขภาพชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์เขมร ในจังหวัดสุรินทร์ ประเทศไทยและเมืองเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา*. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- เสถียรโกเศศ. (2551). *ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต*. กรุงเทพฯ : ศยาม.
- อัมพร ไตงดี. (2555). *บทบาทพระสงฆ์ในพิธีกรรมบำบัดที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพของประชาชนในจังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อารีย์ ทองแก้ว. (2549). *วัฒนธรรมท้องถิ่นสุรินทร์*. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- Durkheim, Emile. (1897). *Suicide: A Study in Sociology*. New York : Free Press.
- Turner, Jonathan H. (1969). *The Structure of Sociological Theory*. Homewood, Ill : the Dorsey Press.

การพัฒนาารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน
: กรณีศึกษานานบุ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์
Development of Participatory Waste Management Model : Case Study
of Ban Bu, Prasat Sub-district, Ban Dan District, Buriram Province

เยี่ยม คงเรืองราช¹ นงนุช หอมเนียม²
^{1,2}อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
yoryiam@gmail.com
nuch1904@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน: กรณีศึกษานานบุ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขตเทศบาลตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน: กรณีศึกษานานบุ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า 1)ระดับความรู้ในการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยตามบริบทของชุมชนได้แก่ 2.1) ขยะมูลฝอยพวกขวดแก้วหรือขวดพลาสติก เศษโลหะ เศษแก้ว เศษกระป๋อง คัดแยกไว้ขายให้กับรถรับซื้อของเก่า 2.2) ขยะมูลฝอยเปียกพวกที่เน่าเปื่อยได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ อาหารเหลือทิ้ง กำจัดโดยวิธีการทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์แบบกลับกอง เพื่อใช้ต่อไปในการเกษตรกรรม ทำให้ต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีลดลง การที่ชุมชนเขามามีส่วนร่วมทุกกระบวนการ ทำให้เกิดกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรมในชุมชน โดยมีผู้เข้าร่วมร้อยละ 61.67 ปริมาณขยะมูลฝอยลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน

คำสำคัญ : การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน

Abstract

The purpose of this research was to study the development of a solid waste management model of the people: a case study of Ban Bu, Prasat Sub-district, Ban Dan District, Buriram Province. It is a participatory action research. This purpose is 1) To study solid waste management in communities in Prasat Subdistrict Municipality Ban Dan District Buriram Province 2) To study the development of people's solid waste management model: a case study of Ban Bu, Prasat Sub-district, Ban Dan District, Buriram Province. The results showed that 1) the level of knowledge of people's waste separation was moderate. 2) The solid waste management model according to the community context is 2.1) Garbage such as glass bottles

or plastic bottles, metal scraps, glass scraps, and cans are sorted out for sale to scrap buying trucks. 2.2) Wet and perishable solid waste such as food scraps, vegetable scraps, meat scraps, fruit scraps, food waste, dispose of by making organic fertilizer in reverse pile, to continue to use in agriculture, reduce the cost of purchasing chemical fertilizers. Community participation in every process causing a concrete waste management process in the community with 61.67% of the participants, the amount of waste was significantly reduced.

Keywords : Community Waste Management, Participation

1. บทนำ

จากแนวโน้มของประชากรทั่วโลกที่มีจำนวนมากขึ้น การขยายตัวอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและการบริโภคที่สูงขึ้น ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้ขยะมูลฝอยมีปริมาณสูงขึ้น ทั้งขยะมูลฝอยอินทรีย์ ขยะมูลฝอยพลาสติก ขยะมูลฝอยอุตสาหกรรม ขยะมูลฝอยพิษ ขยะมูลฝอยทางการแพทย์ และขยะมูลฝอยอิเล็กทรอนิกส์ (ชัยณรงค์ ชาวเงิน, 2021) ซึ่งหากมีการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธี ย่อมส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมในเกือบทุกระบบ เช่น มลพิษทางดิน น้ำ และอากาศ การจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ดีพอเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านสาธารณสุขตามมา เช่น ก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากกลิ่นเหม็นเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวัน และสัตว์นำโรคอื่นๆ โดยในแต่ละปีจะมีผู้เสียชีวิตประมาณ 5,000,000 คน จากโรคที่มีสาเหตุมาจากการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ดีพอ (Hoomweg, D. & Bhada-Tata, P., 2012) ปัญหามูลฝอยในประเทศไทย เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่เกิดขึ้นจากน้ำมือมนุษย์ ทั้งในเรื่องพฤติกรรมกรบริโภคและการแยกขยะมูลฝอยจากต้นทาง การจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ได้มาตรฐาน จากรายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี 2559 พบว่ามีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นของประเทศไทย 27.06 ล้านตัน คิดเป็น 74,130 ตันต่อวัน ซึ่งคิดเป็นอัตราการเกิดขยะมูลฝอยที่ 1.14 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน (สุพจิต สุชกันตะ และคณะ, 2559)

จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ ขณะเดียวกันก็มีบทบาทสำคัญในด้านอุตสาหกรรมอีกสถานะหนึ่ง เพราะเป็นแหล่งผลิตสินค้าก่อสร้างแห่งใหญ่ที่มีคุณภาพดีที่สุดของประเทศ สามารถส่งหินจำหน่ายให้แก่จังหวัดต่างๆ ในเขตภาคอีสานตอนล่าง และภาคอื่นๆ (สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์, ม.ป.ป.) จากการที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ ทำให้มีการขยายตัวของเมือง อันเกิดจากกระแสความเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ ได้มีการสร้างภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) ให้เกิดขึ้นในจังหวัด เช่น เพลาเพลินบุรีรัมย์ สนามฟุตบอลไอโมบายสเตเดียม และสนามช้างอินเตอร์เนชั่นแนลเซกิต สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ส่งผลให้เกิดมลภาวะต่าง ๆ จากผู้คนที่เข้ามาท่องเที่ยวและพักอาศัย อาทิ น้ำเสีย มลพิษทางอากาศรวมถึงขยะมูลฝอย ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน ทำให้เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ต้องแบกรับภาระปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลที่เพิ่มมากขึ้น (เทศบาลเมืองบุรีรัมย์, 2562)

การที่จะแก้ปัญหาขยะมูลฝอยให้เป็นรูปธรรมและประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานหลัก คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงที่จะต้องดำเนินงานให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เห็น

ความสำคัญของปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยเช่นเดียวกับอีกหลายชุมชน และจากการลงพื้นที่สำรวจและการสอบถามข้อมูลของคนในชุมชนพบว่า 1) ไม่มีที่ทิ้งขยะมูลฝอยของชุมชน ทำให้คนในชุมชนต้องจัดการปัญหาขยะมูลฝอยกันเองและเกิดการกำจัดไม่ถูกวิธี 2) คนในชุมชนบางส่วน ไม่ทราบวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง 3) บางส่วนไม่เห็นประโยชน์ในการคัดแยกขยะมูลฝอย ไม่ได้เห็นผลอย่างชัดเจนว่าการแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งนั้นสำคัญอย่างไร 4) บางส่วนรู้ว่าขยะมูลฝอยที่ทิ้งก่อให้เกิดโรค แต่ไม่ทราบว่าขยะมูลฝอยนั้นส่งผลกระทบต่อร่างกายและทำให้เกิดโรคร้ายได้อย่างไร 5) ไม่มีที่ทิ้งขยะมูลฝอยในครัวเรือน ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน:กรณีศึกษาบ้านบุ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อที่จะนำแนวทางที่ได้ไปแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยให้เกิดความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นำไปสู่การเสนอทางเลือกและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการกับขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่ ตลอดจนขยายผลไปสู่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขตเทศบาลตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 เพื่อศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน: กรณีศึกษาบ้านบุ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2,145 หลังคาเรือน

เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มครใจ (Volunteer Sampling) โดยเลือกบ้านบุ หมู่ที่ 12 จำนวน 166 หลังคาเรือน มีผู้สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยคั้งนี้ จำนวน 60 คน

ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 กลุ่มได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่จากเทศบาลจำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้บริหารและข้าราชการ จัดเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ 2) ผู้นำชุมชนจำนวน 18 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน 18 คน จัดเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ 3) ประชาชนบ้านบุ หมู่ที่ 12 ที่มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยคั้งนี้ จำนวน 60 คน จัดเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีตอบแบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อการรีไซเคิล การมีส่วนร่วมของประชาชนและมีความยินดีเข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย

คำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเป็นคำถามแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ถูกต้องและไม่ถูกต้อง โดยรวมคะแนนทั้งหมดถูกต้อง 10 คะแนน ซึ่งแบ่งเป็นระดับความรู้ความเข้าใจ ดังนี้

- 0-4 คะแนน หมายถึง ระดับความรู้น้อย
- 5-7 คะแนน หมายถึง ระดับความรู้ปานกลาง
- 8-10 คะแนน หมายถึง ระดับความรู้มาก

คำถามที่สนใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อการรีไซเคิล เพื่อศึกษาการรับรู้และความตื่นตัว
ของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอย ใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า
(Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและมีความยินดีเข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย
เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาในด้านต่างๆโดยใช้แบบสอบถามเป็น
แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนระยะเวลาใน
การวิจัย เดือนพฤษภาคม – เดือนตุลาคม 2564 การวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน สอดคล้องกับ
กระบวนการวิจัยและพัฒนา ได้แก่

ระยะที่ 1 การระดมสมองร่วมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาบริบทชุมชน พบว่า 1) ไม่มีที่ทิ้ง
ขยะมูลฝอยของชุมชน ทำให้คนในชุมชนต้องจัดการปัญหาขยะมูลฝอยกันเองและเกิดการกำจัดไม่ถูกวิธี 2)
คนในชุมชนบางส่วน ไม่ทราบวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง 3) บางส่วนไม่เห็นประโยชน์ในการคัดแยก
ขยะมูลฝอย ไม่ได้เห็นผลอย่างชัดเจนว่าการแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งนั้นสำคัญอย่างไร 4) บางส่วนรู้ว่าขยะมูล
ฝอยที่ทิ้งก่อให้เกิดโรค แต่ไม่ทราบว่าขยะมูลฝอยนั้นส่งผลต่อร่างกายและทำให้เกิดโรคภัยได้อย่างไร 5) ไม่มีที่
ทิ้งขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ระยะที่ 2 ศึกษาหาค่าประกอบขยะมูลฝอยร่วมกับชุมชน ร่วมวางแผนจัดการขยะมูลฝอย
โดยแยกประเภทขยะมูลฝอยที่พบบ่อยในชุมชน ดังนี้ 1) ขวดพลาสติก รวมถึงถุงพลาสติกทุกชนิด 2) ขวด
บรรจุเครื่องดื่มต่างๆ เช่น เหล้า เบียร์ เครื่องดื่มชูกำลัง ขวดเครื่องปรุงอาหาร เช่น ขวดซอส ขวดน้ำปลา 3)
ขยะมูลฝอยเปียกพวกที่เน่าเปื่อยได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ อาหารเหลือทิ้ง 4) กิ่งไม้
ใบไม้ หญ้าแห้ง

ระยะที่ 3 การวางแผนปฏิบัติงานโดยอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการคัดแยกและการจัดการ
ขยะมูลฝอย ทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนโดยการทำปุ๋ยอินทรีย์แบบกลับกองจากขยะมูล
ฝอยเปียกพวกที่เน่าเปื่อยได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ อาหารเหลือทิ้ง

ระยะที่ 4 การติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุง จากการนำรูปแบบจัดการขยะมูลฝอย 1) การทำปุ๋ยอินทรีย์แบบถักจากขยะมูลฝอยเปียกพวกที่เน่าเปื่อยได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ อาหารเหลือทิ้ง 2) ขยะมูลฝอยพวกขวดแก้วหรือขวดพลาสติก เศษโลหะ เศษแก้ว เศษกระป๋อง คัดแยกไว้ขายให้กับรถรับซื้อของเก่าไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงว่า มีจุดเด่น จุดด้อย ต่อการนำไปใช้อย่างไร

ระยะที่ 5 ขึ้นการสรุปผล ติดตามประเมินความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ข้อมูลแบบสัมภาษณ์จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหาหาค่ารวม (Content Analysis) ทำให้ทราบถึงปัญหาขยะมูลฝอยมูลฝอย แนวทางการแก้ไขและรูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในบ้านบุ หมู่ที่ 12 ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะส่วนบุคคล	ร้อยละ(n=106)
1. เพศ	
ชาย	32.0
หญิง	68.0
2. อายุ	
น้อยกว่า 40 ปี	10.0
41-50 ปี	42.0
51-60 ปี	44.0
มากกว่า 60 ปี	14.0
3. ระดับการศึกษา	
ประถมศึกษา	64.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	13.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	11.0
ปวส./อนุปริญญา	7.0
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	5.0
4. อาชีพ	
รับจ้างทั่วไป	39.0
เกษตรกรรวม	57.0
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	ร้อยละ(n=106)
5. รายได้ต่อเดือน	
ต่ำกว่า 10,000 บาท	42.0
10,001 – 15,000 บาท	53.0
15,001 บาท ขึ้นไป	15.0

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 68) อายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี(ร้อยละ 44) ระดับการศึกษา ประถมศึกษา (ร้อยละ 64) อาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 57) รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท (ร้อยละ 53) เมื่อจัดกลุ่มระดับความรู้ในการคัดแยกขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยระดับปานกลาง (ร้อยละ 73) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ในการคัดแยกขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความรู้	คะแนน	ร้อยละ (n=106)
ระดับความรู้น้อย	0-4	22.0
ระดับความรู้ปานกลาง	5-7	73.0
ระดับความรู้สูง	8-10	5.0

ตารางที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อการรีไซเคิล และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความยินดีเข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย

ประเด็น	ระดับ	Mean	ค่า S.D
ทศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อการรีไซเคิล	ปานกลาง	3.93	0.79
ยินดีเข้าร่วมกิจกรรม	ปานกลาง	3.98	0.76

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นถึงทศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อการรีไซเคิลของประชาชนเขตเทศบาลตำบลปราสาทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง (Mean =3.93, S.D=0.79) และการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง มีความยินดีเข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง (Mean =3.98, S.D=0.76) ในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่าส่วนมากกำจัดขยะมูลฝอยโดยการเผาในที่นำของตัวเอง ร้อยละ 94 (ตารางที่ 4) ส่วนในเรื่องการแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นปุ๋ยอินทรีย์แบบกลับกองเพื่อใช้ต่อไปในการเกษตรกรรม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมร้อยละ 61.67 (ตารางที่ 5) มีบางส่วนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากต้องประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรม (ร้อยละ 89) บางส่วนบอกว่าวิธีการยุ่งยาก ไม่สะดวก (ร้อยละ 91) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 4 การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

วิธีการ	ร้อยละ (n=106)
เผาขยะมูลฝอยในที่นาของตัวเอง	92.0
ซุกหลุมฝัง	5.0
การทำปุ๋ยอินทรีย์แบบกลับกองจากขยะมูลฝอยเปียก	3.0

ตารางที่ 5 การมีส่วนร่วมในการทำปุ๋ยอินทรีย์แบบกลับกองจากขยะมูลฝอยเปียก

การมีส่วนร่วม	ร้อยละ (n=60)
ไม่มีส่วนร่วม	38.33
มีส่วนร่วม	61.67
สาเหตุที่ไม่มีส่วนร่วม	
ไม่มีเวลา	89.0
ชี้แจง	17.0
ยุ่งยาก ไม่สะดวก	91.0
4. ไม่มีพื้นที่ในการจัดเก็บ	73.0

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน: กรณีศึกษานานบุ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ จากการระดมสมองร่วมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาบริบทชุมชนพบว่า 1) ไม่มีที่ทิ้งขยะมูลฝอยของชุมชน ทำให้คนในชุมชนต้องจัดการปัญหาขยะมูลฝอยกันเองและเกิดการกำจัดไม่ถูกวิธี 2) คนในชุมชนบางส่วน ไม่ทราบวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง 3) บางส่วนไม่เห็นประโยชน์ในการคัดแยกขยะมูลฝอย ไม่ได้เห็นผลอย่างชัดเจนว่าการแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งนั้นสำคัญอย่างไร 4) บางส่วนรู้ว่าขยะมูลฝอยที่ทิ้งก่อให้เกิดโรค แต่ไม่ทราบว่าขยะมูลฝอยนั้นส่งผลต่อร่างกายและทำให้เกิดโรคร้ายได้อย่างไร 5) ไม่มีที่ทิ้งขยะมูลฝอยในครัวเรือน ได้ทำการศึกษหาองค์ประกอบขยะมูลฝอยร่วมกับชุมชน ร่วมวางแผนจัดการขยะมูลฝอย โดยแยกประเภทขยะมูลฝอยที่พบบ่อยในชุมชน ดังนี้ 1) ขวดพลาสติก รวมถึงถุงพลาสติกทุกชนิด 2) ขวดบรรจุเครื่องดื่มต่างๆ เช่น เหล้า เบียร์ เครื่องดื่มชูกำลัง ขวดเครื่องปรุงรสอาหาร เช่น ขวดซอส ขวดน้ำปลา 3) ขยะมูลฝอยเปียกพวกที่เน่าเปื่อยได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ อาหารเหลือทิ้ง 4) กิ่งไม้ ใบไม้ หญ้าแห้ง มีการวางแผนปฏิบัติงานโดยอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการคัดแยกและการจัดการขยะมูลฝอย ทดลองใช้รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนโดยการทำปุ๋ยอินทรีย์แบบกลับกองจากขยะมูลฝอยเปียกพวกที่เน่าเปื่อยได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ อาหารเหลือทิ้งโดยมีผู้เข้าร่วมอบรมร้อยละ 61.67 และมีการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยขยะมูลฝอยพวกขวดแก้วหรือขวดพลาสติก เศษโลหะ เศษแก้ว เศษกระป๋อง คัดแยกไว้ขายให้กับรถรับซื้อของเก่า ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการถ่ายทอดองค์ความรู้คือ ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของตนและสามารถแนะนำเพื่อนบ้านได้ ถึงแม้จะยังมีวิธีการจัดการไม่ครบตามกระบวนการจัดการขยะมูลฝอย แต่ก็สามารถแก้ไขปัญหาได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ พชญทพพี กิณเรศ (2564) ที่ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีส่วนร่วม ชุมชนวัดมหาธาตุ จังหวัดนครพนม ซึ่ง

ผลการวิจัยพบว่า การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกกระบวนการนั้นทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จและเกิดผลเป็นรูปธรรมดังนี้ (1) เกิดคณะกรรมการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยระดับพื้นที่ (2) เกิดกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยทั้ง 4 ประเภทอย่างเป็นรูปธรรม (3) เกิดแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน (4) ปริมาณขยะมูลฝอยประเภททั่วไปทั้งในชุมชนและภายในวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ราชวชิรวิหาร 7.9 รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขาवलิต อยู่เกิด, วิจิตรา ศรีสอน และ ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ (2564) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน: กรณีศึกษารูปแบบ การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า แนวทางทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่นั้น ควรส่งเสริมบทบาทของผู้จัดการตลาดในการจัดการขยะมูลฝอย มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอยให้มีความเหมาะสมกับข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ของตลาด การส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยภายในตลาดของผู้ค้า การสร้างคู่มือในการคัดแยกขยะมูลฝอยภายในตลาด รวมทั้งการประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับผู้ค้าในช่องทางต่างๆ มีการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ค้าในการคัดแยกขยะมูลฝอยภายในตลาด และการจัดระเบียบพื้นที่ของตลาดให้เป็นหมวดหมู่เดียวกันตามชนิดสินค้า เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการรวบรวมและการคัดแยกขยะมูลฝอยภายในตลาด

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน: กรณีศึกษาบ้านบุ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนเขตเทศบาลตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน: กรณีศึกษาบ้านบุ ตำบลปราสาท อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

6.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 68) อายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี (ร้อยละ 44) ระดับการศึกษา ประถมศึกษา (ร้อยละ 64) อาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 57) รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท (ร้อยละ 53)

6.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการขยะมูลฝอย

ระดับความรู้ในการคัดแยกขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยระดับปานกลาง (ร้อยละ 73) ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของการเกิดมูลฝอยมาจากประชาชนขาดจิตสำนึก ความตระหนักและวินัยในการรักษาความสะอาดและรักษาสิงแวดล้อม รวมทั้งไม่มีที่ทิ้งขยะมูลฝอยที่เป็นกิจจะลักษณะ

6.3 ทักษะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อการรีไซเคิล และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความยินดีเข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะมูลฝอย

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อการรีไซเคิลของประชาชนเขตเทศบาลตำบลปราสาทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง (Mean =3.93, S.D=0.79) มีการคัดแยกขยะมูลฝอยเฉพาะที่ขายได้เท่านั้น ส่วนขยะมูลฝอยชนิดอื่นๆ ทั้งรวมกันหมดในภาชนะที่แต่ละครัวเรือนจัดหามาเอง และการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง มีความยินดีเข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง (Mean =3.98, S.D=0.76) ประชาชนยังนิยมใช้ถุงพลาสติกในการใส่ของ การนำภาชนะอื่นๆหรือถุงผ้าไปใส่ของในตลาดยังมีน้อย มีการรวบรวมขยะมูลฝอยที่ขายได้ในแต่ละครัวเรือน ยังไม่มีจุดรวมของชุมชน

6.4 วิธีจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่าส่วนมากกำจัดขยะมูลฝอยโดยการเผาในที่นาของตัวเอง ร้อยละ 94 ขยะมูลฝอยพวกขวดพลาสติก รวมถึงถุงพลาสติกทุกชนิด ขวดบรรจุเครื่องดื่มต่างๆ เช่น เหล้า เบียร์ เครื่องดื่มชูกำลัง ขวดเครื่องปรุงอาหาร เช่น ขวดซอส ขวดน้ำปลา แต่ละครอบครัวดำเนินการด้วยตนเองตั้งแต่การคัดแยก การจัดเก็บ การรวบรวม การจำหน่าย

6.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ

เป็นการแปรรูปขยะมูลฝอยเปียกพวกที่เน่าเปื่อยได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ อาหารเหลือทิ้ง เป็นปุ๋ยอินทรีย์แบบกลับกอง เพื่อใช้ต่อในการเกษตรกรรม ทำให้ต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีลดลง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมร้อยละ 61.67 ส่งผลให้ชุมชนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เกิดความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมกันแก้ไขจากการปฏิบัติ ชุมชนสามารถดำเนินการจัดการแบบพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น มีแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย และชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถเรียนรู้และนำองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากประสบการณ์การทำงานร่วมกันไปใช้แก้ปัญหาอื่นๆได้อีกด้วย

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรมีการพัฒนารูปแบบการแปรรูปขยะมูลฝอยเปียกพวกที่เน่าเปื่อยได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ อาหารเหลือทิ้ง เป็นปุ๋ยอินทรีย์แบบกลับกองให้ง่ายและสะดวกต่อการปฏิบัติ เพราะประชาชนที่อาศัยในชุมชนส่วนมากเป็นผู้ใหญ่วัยทำงาน ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ใช้เวลานานได้เท่าที่ควร

7.2 ควรมีการวิจัยและศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการพัฒนาแบบการทำปุ๋ยอินทรีย์แบบกลับกองจากขยะมูลฝอยเปียกพวกที่เน่าเปื่อยได้ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษเนื้อ เศษผลไม้ อาหารเหลือทิ้ง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ต่อการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์เพ็ญ มินคร.(2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ของชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภอดำรงวิทยารัษฎนคร. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชัยณรงค์ ชาวเงิน.(2021). การจัดการปัญหาขยะมูลฝอยโดยคนในชุมชนตามแนวพุทธจิตวิทยา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 9(3), 1240-1250.
- ชาวลิต อยู่เกิด, วิจิตรา ศรีสอน และ ศิโรตม์ ภาคสุวรรณ. (2564). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน: กรณีศึกษารูปแบบ การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนตลาดสดแฮปปี้แลนด์ใหม่ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,4(10), 712-726.
- เทศบาลเมืองบุรีรัมย์. (2562). สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน แผนพัฒนาเทศบาล 3 ปี (2560-2562). สำนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์.
- นงกต สวัสดิ์ชิตัง, กฤตติกา แสนโกชนัน, ประจัญ กิ่งมิ่งแสด และ สืบชาติ อินทะไชย. (2014). การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี.วารสารบัณฑิตศึกษามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, 3(1),47-64.

พิชญทัฬห์ กิณเรศ. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างมีส่วนร่วม ชุมชนวัดมหาธาตุ จังหวัดนครพนม. *วารสารการพัฒนารัฐบาลและคุณภาพชีวิต*, 9(3): 366 – 376.

สุพจิต สุขกันตะ, ภัทรภร ศรีธานี, พรพรรณ เพ็ญอักษร, ฤทธิพร คมขุนทด, วิชชุดา กัลยาศิริ, พรเทพ กลีบลำไย, ..., ศุภเดช นิยมทอง. (2559). *รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559*. สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์. (ม.ป.ป.). *ข้อมูลจังหวัดบุรีรัมย์*. Retrieved from <http://www.buriram.go.th/downloads/summary.pdf>

Hoomweg, D. & Bhada-Tata, P. (2012). *WHAT A WASTE A Global Review of Solid Waste Management*. Washington DC: World Bank.

อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อการส่งเสริม
พฤติกรรมการลดการบริโภคโซเดียม ของประชากรวัยแรงงานไทย

The Influences of Social Marketing Communication Via Online Media to
Promote Behaviors of Reducing Sodium Among Working People in Thailand

บัณฑิตา พิบูลย์ลาภอุดม¹ นชกฤต วันตะเมธ²

¹นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

bandita.pi@ku.th

²อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

fhumspv@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) อิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อทัศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และ 2) อิทธิพลร่วมของทัศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย โดยศึกษากับประชากรอายุ 15-60 ปี จำนวน 400 คน ใช้การวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) Facebook ($\beta = 0.547$) Website ($\beta = 0.220$) และ Twitter ($\beta = 0.190$) มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ขณะที่ Website ($\beta = 0.220$) มีอิทธิพลต่อความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง นอกจากนี้ Website ($\beta = 0.371$) YouTube ($\beta = 0.261$) และ Line ($\beta = 0.240$) มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม 2) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ($\beta = 0.523$) และ ทัศนคติ ($\beta = 0.371$) มีอิทธิพลร่วมต่อพฤติกรรมการลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย และผลจากงานวิจัยครั้งนี้เน้นการตลาดเพื่อสังคมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเลือกเครื่องมือการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ : การสื่อสารการตลาด สื่อออนไลน์ ทัศนคติ ความเชื่อ ประชากรวัยแรงงาน และการลดการบริโภคโซเดียม

Abstract

This research aims to study The Influences of Social Marketing Communication Via Online Media to Promote Behaviors of Reducing Sodium Among Working People in Thailand. This survey research with questionnaires. The sample is 400 working people aged 15-60 years, using a multi-stage sampling method. The analysis was conducted by frequency,

percentage mean, standard deviation and Multiple Regression Analysis with statistical significance at the level of 0.05. This research found that 1) Facebook ($\beta = 0.547$) Website ($\beta = 0.220$) and Twitter ($\beta = 0.190$) had influence on attitudes, Website ($\beta = 0.220$) had influence on subjective norm, Website ($\beta = 0.371$) YouTube ($\beta = 0.261$) and Line ($\beta = 0.240$) had influence on perceived behavioral control 2) Perceived behavioral control ($\beta = 0.523$) and Attitude ($\beta = 0.371$) had influence on behaviors of reducing sodium among working people in Thailand. The result of this research will be able to useful for choosing social marketing via online media tools for the target group efficiently.

Keywords : Marketing Communication, Attitude, Subjective Norm, Working People in Thailand and Reducing Sodium

1. บทนำ

พฤติกรรมกรรมการทานอาหารของคนไทยนั้นคิดรสเค็มมาจากวัฒนธรรมท้องถิ่นและถูกปลูกฝังอยู่ในวิถีชีวิตการทำอาหารมาอย่างยาวนาน รวมถึงปัจจุบันพบว่ามีกรเติมเครื่องปรุงรสอย่างผงชูรส ผงปรุงรสเพิ่มขึ้น สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้คนไทยได้รับปริมาณโซเดียมที่มากเกินไปจนก่อความจำเป็นต่อร่างกาย เป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังถึง 7,600,000 คน และเสียชีวิตด้วยภาวะหัวใจวายจากโรคหัวใจ รวมถึงหลอดเลือดราว 4 หมื่นคนต่อปี (สุรศักดิ์ กันตชูเวสศิริ, 2562) และเนื่องด้วยปัจจุบันพฤติกรรมของคนก็มีการเปลี่ยนไปโดยหันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น เพื่อช่วยรักษาสุขภาพให้แข็งแรงที่อยู่เสมอ โดยเฉพาะในกลุ่มเจนวายและชยาไปยังกลุ่มช่วงวัยอื่น (ไอพีจีมีเดีย, 2563) ส่งผลให้หลายผลิตภัณฑ์ แปรนตร์ต่างๆต่างหันมาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นทางเลือกสุขภาพ ปรับให้เข้ากับเทรนด์สุขภาพ และพฤติกรรมของคนในยุคปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจุบันก็เป็นยุคที่เทคโนโลยีนั้นเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้คนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริโภคชาวไทยซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการใช้โซเชียลมีเดียสูงมากเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก จากรายงานของ WeAreSocial (2563) ปัจจุบันมีการรณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการทานอาหารโดยการลดเค็มเพื่อป้องกันโรคร้ายต่างๆ การลดเค็มเป็นพฤติกรรมสำคัญที่ควรปฏิบัติอย่างจริงจัง เนื่องจากสามารถทำได้ง่าย แต่ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดโรคร้ายต่างๆโดยปกติอาหารทั่วไปมักประกอบด้วยรสเค็มตั้งต้นอยู่แล้ว แต่พฤติกรรมคนไทยนั้นมีการเพิ่มรสเค็มเข้าไปอีก เช่น การเติมพริกน้ำปลา การจิ้มซอสหรือน้ำจิ้มที่มีส่วนผสมของเกลือ เป็นต้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเบื้องต้น พบว่า ในอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติได้ คือการใช้เครื่องมือการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคม ซึ่งถือว่าเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย โดยเป็นการรวมแนวคิดการตลาดมาใช้ในการวางแผน เพื่อสร้างอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ แนวคิด ทัศนคติ ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม และเพื่อจูงใจต่อพฤติกรรมของบุคคล (นรชกฤตวันตะเมธ, 2555) ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างนำแนวคิดการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมมาทำการสื่อสารผ่านทางโซเชียลมีเดียตามแพลตฟอร์มต่างๆ ได้แก่ Facebook, Instagram, YouTube, Twitter, Line และ Website ซึ่งในงานวิจัยในครั้งนี้ศึกษากับประชากรที่มีอายุ 15-60 ปี เนื่องจากเป็นกลุ่มวัยแรงงานที่มีความรู้มีโอกาที่จะดูแลส่งเสริมสุขภาพของตน ให้สุขภาพดี สามารถเลือกรับประทานอาหารในแต่ละวัน และการดูแล

สุขภาพของคนเพื่อให้ปราศจากความเสี่ยงที่แฝงมากับอาหาร รวมถึงมีการเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ ตามแบบแผนทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior : TPB) คิดค้นโดย Ajzen (1985) เป็นทฤษฎีที่รวมความเชื่อทั้งสาม ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม คือ โดยแต่ละความเชื่อจะพบว่า หากการกระทำพฤติกรรมใดแล้วก่อให้เกิดผลไปในทิศทางที่ดี ก็จะมีทัศนคติที่ดีในการกระทำพฤติกรรมนั้น เช่นเดียวกับความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง หากเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ ทำหรือปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้น ก็จะมีแนวโน้มพฤติกรรมที่บุคคลจะคล้อยตาม ในด้านของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม หากบุคคลทราบว่าตนนั้นสามารถกระทำในพฤติกรรมนั้นได้ ก็จะส่งผลให้มีแนวโน้มที่จะทำตามพฤติกรรมนั้น ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อการส่งเสริมพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียม ของประชากรวัยแรงงานไทย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ทั้งนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยชิ้นนี้ จะสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเบื้องต้น สำหรับผู้ประกอบการในธุรกิจในด้านสุขภาพต่างๆ รวมถึงนโยบายของรัฐในการส่งเสริมด้านสุขภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย ให้สามารถตอบสนองความต้องการและเข้าถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อกำหนดกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่ถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของประชากรวัยแรงงานของไทย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อทัศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม
- 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมของทัศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียม

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตลาดเพื่อสังคม (Social Marketing)

การตลาดเพื่อสังคมเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมและประยุกต์ขึ้นมาจากเครื่องมือทางการตลาดและแนวคิด เพื่อมาวางแผน ปฏิบัติ ควบคุม โดยมุ่งสร้างอิทธิพลต่อการยอมรับทางความคิดของบุคคลหรือสังคม (Kotler and Zaltman, 1971) โดยเน้นออกแบบวางแผนในการปฏิบัติที่มุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ ความเชื่อ การรับรู้ ความตั้งใจและพฤติกรรมของบุคคล หรือสังคมโดยรวม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนา ทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยั่งยืนในระยะยาว (นฤกฤต วันตะเมธ, 2555) รวมถึงปัญหาที่ต้องการจะแก้ไข วิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมในทุกๆด้าน ต่อด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ มองหากกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง และวิเคราะห์หาแนวทางพัฒนา รวมถึงเป็นส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเปลี่ยนแปลงสังคม การรณรงค์ และเป็นสิ่งกระตุ้นที่จูงใจให้เกิดการกระทำที่พัฒนาตอบสนองไปในทิศทางที่ดีต่อกลุ่มเป้าหมายที่ได้วางไว้

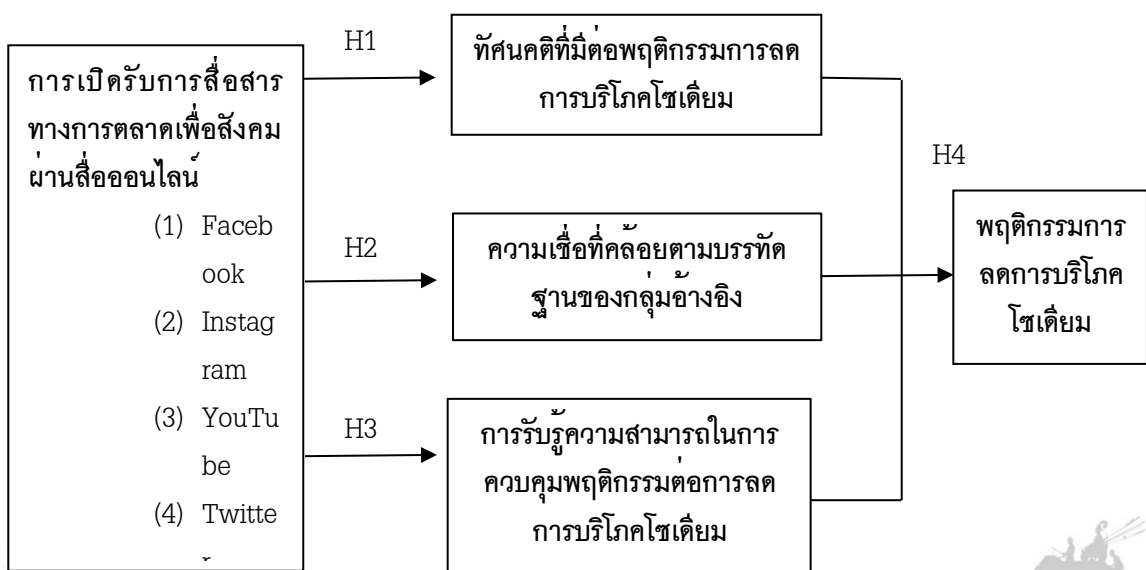
3.2 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการใช้สื่อใหม่ (New Media)

สื่อใหม่นั้นมีบทบาทอย่างมากในการสื่อสารของบุคคลในปัจจุบัน โดยได้พัฒนามาจากสื่อแบบดั้งเดิม นั่นคือ สื่อที่ผู้ส่งสารทำหน้าที่ส่งสารไปสู่ผู้รับสารได้เพียงทางเดียว สื่อใหม่เป็นนวัตกรรมที่พัฒนาจากเทคโนโลยีร่วมกับการสื่อสาร ซึ่งเป็นผลจากการหลอมรวมเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ร่วมกับนวัตกรรมการสื่อสาร (Manovich, 2001) โดยสื่อใหม่นั้นสามารถทำหน้าที่พร้อมกันได้ทั้งข้อความ ภาพ และเสียง ทำให้การสื่อพัฒนามาเป็นการสื่อสารแบบโต้ตอบกันได้แบบสองทาง และพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เป็นที่นิยมและใช้อย่างแพร่หลายได้ในปัจจุบัน (Bumett and Marshall, 2003) สื่อใหม่นั้นสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากสื่อใหม่มีรูปแบบที่ให้ผู้ใช้ได้เลือกหรือมีวิธีการออกแบบการใช้งานใหม่ๆ เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทำให้ผู้ใช้งานสื่อใหม่นั้นมีข่าวสาร ข้อมูล รวมถึงมีการเชื่อมต่อกับกลุ่มเครือข่ายอยู่ตลอดเวลาผ่านระบบสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก และมีอุปกรณ์ปลายทางของผู้รับสื่อคือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ซึ่งในปัจจุบันมีบทบาทสูง มีการใช้งานและพกติดตัวอยู่ตลอดเวลาของผู้คนในยุคปัจจุบัน (พนา ทองมีอำคม และคณะ, 2557)

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior : TPB)

เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมที่เชื่อมโยงระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมบุคคล โดยถูกพัฒนาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนี้ เป็นพฤติกรรมที่มาจากความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรมร่วมกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จนกระทั่งส่งผลให้เกิดพฤติกรรมนั้น และการที่บุคคลจะมีความตั้งใจแรงกล้าเมื่อสามารถรับรู้การควบคุมพฤติกรรมนั้นได้ ดังนั้นความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรม เป็นความพร้อมของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น แล้วเชื่อว่าสถานการณ์ที่ต้องเกิดก่อนพฤติกรรมนั้นคือ ทัศนคติต่อพฤติกรรม บรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Ajzen, 1985)

จากการทบทวนแนวคิดผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปออกมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H1) การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย

สมมติฐานที่ 2 (H2) การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของประชากรวัยแรงงานของไทย

สมมติฐานที่ 3 (H3) การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย

สมมติฐานที่ 4 (H4) ทัศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลร่วมต่อพฤติกรรมลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ประชากรวัยแรงงานของไทย หมายถึง ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุระหว่าง 15-60 ปี ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

การสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ความรู้ แนวคิด ทัศนคติ ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม และจุดใจต่อพฤติกรรมของบุคคล กลุ่มบุคคลโดยรวม เพื่อช่วยและแก้ไขปัญหา และสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

สื่อออนไลน์ หมายถึง เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่มีการติดต่อสื่อสารให้บุคคลอื่นได้รับสารหรือสามารถโต้ตอบ ผ่านข้อความทางตัวหนังสือ รูปภาพ วิดีโอ อินโฟกราฟิก หรือการแพร่ภาพสด ได้แก่ Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, Line และ Website

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการลดการบริโภคโซเดียม

ความเชื่อที่คล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ความเชื่อของบุคคลที่จะคล้อยและปฏิบัติตามคำแนะนำ หรือเชิญชวนของ สมาชิกในครอบครัว กลุ่มเพื่อน หรือผู้ทรงอิทธิพลบนสื่อออนไลน์ ต่อพฤติกรรมลดการบริโภคโซเดียม

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม หมายถึง การรับรู้ความสามารถของตนเองที่จะแสดงพฤติกรรมลดการบริโภคโซเดียมเพื่อสร้างเสริมมีสุขภาพที่ดีให้ตนเอง

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ คือวัยแรงงานไทยระหว่างอายุ 15-60 ปี และเป็นผู้ติดตามบนเพจ Facebook เกี่ยวกับเพจสุขภาพ โดยมีการใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน กล่าวคือขั้นตอนที่ 1 เป็นการสุ่มเพจแบบชั้นภูมิ โดยทำการแบ่งเพจ Facebook ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่เป็นที่นิยมสูงสุด 10 เพจ เป็น 3 ชั้นภูมิตามจำนวนผู้ติดตาม และหลังจากนั้นทำการสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลากมากกลุ่มละ 1 เพจ รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 เพจ และในขั้นตอนที่ 2 เป็นการสุ่มคนจากเพจ โดยได้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจริง จนครบกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามครั้งนี้คือ แบบสอบถามออนไลน์ โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วนดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

เพศ อายุ และอาชีพ 2) คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับเครื่องมือการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ ได้แก่ Facebook, Instagram, YouTube, Twitter, Line และ Website 3) คำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียม 4) คำถามเกี่ยวกับความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียม 5) คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียม 6) คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียม ผู้วิจัยได้วัดแบบมาตรวัด 5 ระดับ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแบบสอบถามก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูลจริง ผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผลการตรวจสอบพบว่ามีความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 ขึ้นไป ถือว่ามีความน่าเชื่อถือสูง มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้สำหรับอธิบายข้อมูลในแบบสอบถามด้านลักษณะประชากร รวมถึงการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ ทัศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย และใช้การวิเคราะห์หาคอสมติสัมพันธ์เชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA) เพื่อทดสอบอิทธิพลตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ณ ระดับนัยสำคัญที่ .05

6. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดด้วยตนเอง (Self-Administered Questionnaire) จำนวนทั้งหมด 400 ชุด ผ่าน Google Form โดยผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามผ่านทางกลุ่มปิด และกลุ่มเปิดใน Facebook ตามกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และอาหาร โดยคาดว่าจะมีกลุ่มตัวอย่างที่ตรงตามคุณสมบัติ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาลงรหัสเพื่อเป็นข้อมูลในรูปแบบที่เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถคำนวณได้ แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่าสถิติที่ใช้ในงานวิจัย

7. ผลการวิจัย

7.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 มีอายุ 26-35 ปี จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 มีอาชีพ พนักงานเอกชน/เจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50

7.2 ข้อมูลของตัวแปรที่ศึกษา

ผลของการวิเคราะห์ในส่วนของการเปิดรับเครื่องมือการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 (S.D. = 1.09) โดย Facebook มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 (S.D.= 1.21) YouTube มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 (S.D.= 1.10) Website มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 (S.D.= 1.19) Instagram มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 (S.D.= 1.09) Line มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 (S.D.= 1.12) และ Twitter มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 (S.D.= 0.84)

ตารางที่ 1 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับเครื่องมือการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Facebook, Instagram, YouTube, Twitter, Line และ Website (N=400)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล ข้อมูล
การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Facebook	3.1	1.21	บางครั้ง
การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Instagram	2.56	1.09	นานๆครั้ง
การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ YouTube	2.84	1.1	บางครั้ง
การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Twitter	1.51	0.84	แทบจะไม่ได้รับ
การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Line	2.54	1.12	นานๆครั้ง
การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Website	2.74	1.19	บางครั้ง
การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์	2.55	1.09	นานๆครั้ง

หมายเหตุ: การให้คะแนนเป็นแบบ Rating Scale แทบจะไม่ได้รับ (0 ครั้ง / สัปดาห์) = 1 คะแนนไปจนถึงเป็นประจำ (7 ครั้งขึ้นไป / สัปดาห์) = 5 คะแนน ผู้วิจัยใช้การแปลความหมายดังนี้ 1.00 - 1.80 = แทบจะไม่ได้รับ, 1.81 - 2.60 = นานๆครั้ง, 2.61- 3.40 = บางครั้ง, 3.41 - 4.20 = บ่อยครั้ง, 4.21 - 5.00 = เป็นประจำ

ผลการวิเคราะห์ในส่วนของทัศนคติพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 (S.D.= 0.78)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียม (N=400)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล ข้อมูล
ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียม	3.91	0.78	มาก

หมายเหตุ: การให้คะแนนเป็นแบบ Rating Scale น้อยที่สุด = 1 คะแนนไปจนถึงมากที่สุด = 5 คะแนน ผู้วิจัยใช้การแปลความหมายดังนี้ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด, 1.81 - 2.60 = น้อย, 2.61- 3.40 = ปานกลาง, 3.41 - 4.20 = มาก, 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ในส่วนของความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 (S.D.= 0.80)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงต่อพฤติกรรมการลดการบริโภคโซเดียม (N=400)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล ข้อมูล
การคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง	3.75	0.8	มาก

หมายเหตุ: การให้คะแนนเป็นแบบ Rating Scale น้อยที่สุด =1 คะแนนไปจนถึงมากที่สุด = 5 คะแนน ผู้วิจัยใช้การแปลความหมายดังนี้ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด, 1.81 - 2.60 = น้อย, 2.61- 3.40 = ปานกลาง, 3.41 - 4.20 = มาก, 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ในส่วนของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 (S.D.= 0.96)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมลดการบริโภคโซเดียม (N=400)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล ข้อมูล
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	3.44	0.96	มาก

หมายเหตุ: การให้คะแนนเป็นแบบ Rating Scale น้อยที่สุด =1 คะแนนไปจนถึงมากที่สุด = 5 คะแนน ผู้วิจัยใช้การแปลความหมายดังนี้ 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด, 1.81 - 2.60 = น้อย, 2.61- 3.40 = ปานกลาง, 3.41 - 4.20 = มาก, 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ในส่วนของพฤติกรรมลดการบริโภคโซเดียมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 (S.D.= 1.20)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมลดการบริโภคโซเดียม (N=400)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล ข้อมูล
พฤติกรรมลดการบริโภคโซเดียม	3.5	1.2	บ่อยครั้ง

หมายเหตุ: การให้คะแนนเป็นแบบ Rating Scale แทบจะไม่ได้รับ =1 คะแนนไปจนถึงเป็นประจำ = 5 คะแนน ผู้วิจัยใช้การแปลความหมายดังนี้ 1.00 - 1.80 = แทบจะไม่ได้รับ, 1.81 - 2.60 = นานๆครั้ง, 2.61- 3.40 = บางครั้ง, 3.41 - 4.20 = บ่อยครั้ง, 4.21 - 5.00 = เป็นประจำ

7.3 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของทัศนคติที่มีต่อการลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทยได้ร้อยละ 11.2 ($Adjusted R^2 = 0.112$) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆให้คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระเพียง 3 ตัวที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลได้ดังนี้ 1) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Facebook ($\beta = 0.547$) 2) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Website ($\beta = 0.220$) และ 3) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Twitter ($\beta = 0.190$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของการสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อทัศนคติที่มีต่อการลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย (N=400)

การสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์	B	β	t	Sig.
Facebook	0.264	0.547	5.121	0.000*
Instagram	0.040	0.073	0.776	0.438
YouTube	0.072	0.133	1.410	0.159
Twitter	0.137	0.190	3.672	0.000*
Line	0.049	0.095	0.899	0.369
Website	0.108	0.220	2.601	0.010*

$Adjusted R^2 = 0.112, F = 9.403, Sig.F = 0.000^*$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.4 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของประชากรวัยแรงงานของไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของประชากรวัยแรงงานของไทย ได้ร้อยละ 5.6 ($Adjusted R^2 = 0.056$) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆให้คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระเพียงตัวเดียวที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของประชากรวัยแรงงานของไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลการเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Website ($\beta = 0.220$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของการสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงของประชากรวัยแรงงานของไทย (N=400)

การสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์	B	β	t	Sig.
Facebook	0.100	0.198	1.798	0.073
Instagram	0.010	0.017	0.172	0.863
YouTube	0.061	0.107	1.102	0.271
Twitter	0.009	0.011	0.215	0.830
Line	0.016	0.029	0.262	0.793
Website	0.166	0.322	3.690	0.000*

Adjusted R² = 0.056, F= 4.975, Sig.F = 0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.5 ผลการทดสอบสมมติฐานที่3 การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย ได้ร้อยละ 28.8 (Adjusted R² = 0.288) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆให้คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระเพียง 3 ตัว ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลดังนี้ 1) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Website ($\beta = 0.371$) 2) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ YouTube ($\beta = 0.261$) และ 3) การเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Line ($\beta = 0.240$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงตารางที่ 3

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของการสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย (N=400)

การสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์	B	β	t	Sig.
Facebook	0.071	0.100	1.047	0.296
Instagram	0.077	0.096	1.132	0.259
YouTube	0.208	0.261	3.090	0.002*
Twitter	0.004	0.004	0.077	0.939
Line	0.182	0.240	2.532	0.012*
Website	0.268	0.371	4.897	0.000*

Adjusted R² = 0.288, F= 27.934, Sig.F = 0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.6 ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 4 ทศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียม สามารถรวมกันอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย ได้ร้อยละ 32.2 (Adjusted R² = 0.322) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆให้คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัว ที่มีอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลดังนี้ 1) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียม ($\beta = 0.523$) และ 2) ทศนคติที่มีต่อการตลาดการบริโภคโซเดียม ($\beta = 0.371$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงตารางที่ 4

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของทศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลรวมต่อพฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย (N=400)

พฤติกรรมการตลาดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย	B	β	t	Sig.
ทศนคติที่มีต่อการตลาดการบริโภคโซเดียม	0.604	0.371	7.823	0.000*
ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง	0.125	0.080	1.529	0.127
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	0.581	0.523	11.062	0.000*

Adjusted R² = 0.322, F= 64.128, Sig.F = 0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8. การอภิปรายผล

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายตามประเด็นได้ดังต่อไปนี้

8.1 อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อทศนคติ

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อทศนคติ ได้แก่ 1) Facebook เนื่องจาก Facebook นั้นเป็นแพลตฟอร์มที่เป็นที่นิยมมากสำหรับคนไทย ใช้งานได้อย่างง่าย หลากหลาย สะดวกและครอบคลุมสำหรับทุกช่วงวัย 2) Twitter อาจจะเป็นเพราะ Twitter นั้นสามารถค้นหาในเรื่องที่สนใจได้อย่างง่ายดาย เพียงค้นหาผ่านการติดแฮชแท็ก ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมจากกลุ่มวัยแรงงานเป็นอย่างมาก 3) Website เนื่องจาก Website นั้นมีการให้ข้อมูลเชิงลึกแก่ผู้บริโภคได้ มีการให้ความรู้ กิจกรรมต่างๆ รวมถึงช่องทางให้การช่วยเหลือหรือคำแนะนำแก่ผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการวิจัยในข้อนี้มีการสอดคล้องกับแนวคิดของ (นรกฤต วันตะเมธ, 2555) ให้ความหมายว่า การตลาดเพื่อสังคมเป็นการปฏิบัติที่มุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทศนคติ ความเชื่อ การรับรู้ ความตั้งใจและพฤติกรรมของบุคคล เพื่อนำไปพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้ยั่งยืนและในระยะยาว และสอดคล้องกับแนวคิดของ (ปุลณัช เชนมานนท์, 2556) ได้กล่าวถึง การใช้สื่อออนไลน์นั้นเป็นการเชื่อมโยง เพื่อสร้างให้เกิด

การตอบสนองสิ่งต่างๆ มุ่งเน้นที่การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมในกลุ่มคนที่มีความสนใจร่วมกัน หรือตอบโต้กันระหว่างผู้ใช้งานเครือข่าย อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ (กาญจนา แก้วเทพ และนิคม ชัยขุนพล, 2555) ที่กล่าวถึงสื่อในปัจจุบันนั้นเป็นการสื่อสารสองทาง เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว สามารถทำการติดต่อหรือแลกเปลี่ยนความรู้ได้ตลอดเวลา และยังสามารถทำให้ผู้รับสารสามารถทดสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารได้ เมื่อมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ก็จะสามารถนำไปสู่การก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมสอดคล้องกับแนวคิดของ (Ajzen, 1985) คือ หากบุคคลได้รับความรู้ ความเข้าใจ หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคโซเดียม ก็จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่จะแสดงออก และเกิดทัศนคติในทางบวกที่เป็นเจตนาความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมของผู้บริโภคได้

8.2 อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง ได้แก่ Website อาจเนื่องจาก Website นั้นมีความน่าเชื่อถือสูง และยังสามารถเชื่อมโยงไปสู่การค้นหา หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมในด้านต่างๆ ได้ง่ายสะดวก และรวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของ (ณัฐพันธ์ เภาพันธุ์, 2551) คือ ความเชื่อของบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขา โดยหากบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขา มีการแสดงพฤติกรรมหรือต้องการให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้น การแสดงพฤติกรรมนั้นก็จะมีความโน้มเอียงที่จะเกิดขึ้นได้เนื่องจากมีการคล้อยตามกัน รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ (Kotler, 1977) คือกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์สนิทสนม ใกล้ชิดเป็นการส่วนตัว เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ญาติ และเพื่อนสนิท ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ทัศนคติ หรือค่านิยมของบุคคลนั้นๆ แสดงให้เห็นว่าทัศนคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จะส่งผลต่อเจตนาต่อการแสดงพฤติกรรม ซึ่งถ้าบุคคลมีทัศนคติที่เห็นด้วยต่อพฤติกรรมที่ได้รับการสนับสนุนมาจากกลุ่มอ้างอิงและมีความเชื่อว่าจะสามารถควบคุมพฤติกรรมเหล่านั้นได้เจตนาที่จะแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นก็จะมากขึ้น และนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมนั้นได้อีก หากบุคคลมีระดับความสามารถที่จะควบคุมปัจจัยต่างๆ และมีความเชื่อที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นได้ เจตนาที่จะแสดงพฤติกรรมก็จะเพิ่มขึ้น

8.3 อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ได้แก่ 1) YouTube อาจเป็นเพราะ YouTube นั้นเป็นแพลตฟอร์มที่เป็นที่นิยมสูงสุดสำหรับชาวไทยในปีที่ผ่านมา และยังมี การนำเสนอผ่านเนื้อหาผ่านวิดีโอ ซึ่งส่งผลให้เกิดความน่าสนใจ เข้าใจง่าย มีผลต่อการกระตุ้นการเปิดรับของผู้บริโภค 2) Line เนื่องจากเป็นช่องทางที่สามารถสื่อสารกับผู้รับสาร หรือผู้บริโภคได้อย่างสะดวกรวดเร็ว 3) Website อาจเป็นเพราะรูปแบบของ Website ที่นำเสนอมีรูปแบบที่หลากหลาย สามารถเลือกได้ตามความต้องการหรือความชอบ ทั้งข้อความ รูปภาพ หรือ วิดีโอ ส่งผลให้ผู้บริโภคมีความสนใจและมีการรับรู้ได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยข้อนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ (ณัฐพันธ์ เภาพันธุ์, 2551) หากบุคคลมีความเชื่อว่าจะมีความสามารถที่แสดงพฤติกรรมนั้นได้และสามารถควบคุมไม่ให้เกิดผลได้ตามที่ต้องการ ก็จะมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมนั้น ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ในอดีต ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากผู้อื่น หรือประสบการณ์ชีวิตที่พบเจอมาทั้งจากตนเองและผู้อื่น สิ่งเหล่านี้ต่างจะช่วยให้เพิ่มหรือลดความรับรู้ที่จะปฏิบัติพฤติกรรมนั้น อีกทั้งสอดคล้องกับ

(ศิริเนตร สุขตี, 2560) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มเสี่ยงโรคไม่ติดต่อเรื้อรังด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า สาเหตุที่ทำให้คนในชุมชนมีสุขภาพที่ดีแก่ แรงจูงใจ เจตคติ และความสามารถในการดูแลสุขภาพ สาเหตุที่เอื้อต่อการปฏิบัติตัว และนำสาเหตุหลักมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ คือ การรับรู้ความสามารถ การควบคุมตนเองในการดูแลสุขภาพ พบว่ามีการรับรู้ความสามารถตนเอง การควบคุมตนเอง และการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น และมีผลลัพธ์ด้านสุขภาพดีขึ้น

8.4 อิทธิพลร่วมของทัศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีต่อพฤติกรรมการลดการบริโภคโซเดียม

จากผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลร่วมของทัศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีต่อพฤติกรรม ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อการลดการบริโภคโซเดียม และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งทั้งสองปัจจัยนี้มีการสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen (1985) คือ ทัศนคติ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ปัจจัยทั้งสองนี้จะส่งผลกระทบต่อเชิงบวกในด้านพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อเจตนาในการควบคุมพฤติกรรม โดยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย โดยเชื่อว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมนั้นมาจากการประเมินความรู้สึกของบุคคลว่าอยู่ในเชิงบวกหรือเชิงลบ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเกิดจากการรับรู้ความยากหรือง่ายของตนเพื่อปฏิบัติพฤติกรรมนั้น เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมพฤติกรรมการลดการบริโภคโซเดียมในที่สุด

9. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) อิทธิพลของการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ที่มีต่อทัศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และ 2) อิทธิพลร่วมของทัศนคติ ความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย โดยศึกษากับประชากรอายุ 15-60 ปี จำนวน 400 คน ใช้การวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) Facebook ($\beta = 0.547$) Website ($\beta = 0.220$) และ Twitter ($\beta = 0.190$) มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ขณะที่ Website ($\beta = 0.220$) มีอิทธิพลต่อความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง นอกจากนี้ Website ($\beta = 0.371$) YouTube ($\beta = 0.261$) และ Line ($\beta = 0.240$) มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม 2) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ($\beta = 0.523$) และ ทัศนคติ ($\beta = 0.371$) มีอิทธิพลร่วมต่อพฤติกรรมการลดการบริโภคโซเดียมของประชากรวัยแรงงานของไทย และผลจากงานวิจัยครั้งนี้ นักการตลาดเพื่อสังคมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเลือกเครื่องมือการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัยชิ้นนี้

1) หากนักสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมต้องการส่งเสริมด้านทัศนคติ ควรเลือกใช้การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ ทั้งสาม ได้แก่ Facebook Twitter และ Website เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการลดการบริโภคโซเดียม

2) หากนักสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมต้องการส่งเสริมด้านความเชื่อที่จะคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง ควรเลือกใช้การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ Website เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลต่อการคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง

3) หากนักสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมต้องการส่งเสริมด้านความรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ควรเลือกใช้การสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ YouTube Line และ Website เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

4) หากนักสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมต้องการส่งเสริมพฤติกรรมลดการบริโภคโซเดียม ก็ควรส่งเสริมในเรื่องของทัศนคติ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

10.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ในการวิจัยในอนาคต

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการเปรียบเทียบระหว่างการสื่อสารทางการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์ กับสื่อออฟไลน์ร่วมด้วยกัน

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือมีการสนทนาแบบกลุ่มมาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นระหว่างนักการตลาด และประชาชน ร่วมกันเพื่อหารูปแบบ หรือคิดค้นรูปแบบของการสื่อสารการตลาดเพื่อสังคมผ่านสื่อออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

ไอพีจีมีเดีย. (2563). ไอพีจี มีเดียแบรนด์ ประเทศไทยยกทัพฝ่าวิกฤติ ครองเบอร์หนึ่งมีเดียAgency.

Retrieved from <https://www.thairath.co.th/business/economics/1962561>

กาญจนา แก้วเทพ และ นิคม ชัยขุนผล. (2555). คำนิยามและลักษณะของสื่อใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการ.

ณัฐพันธ์ เม่าพันธุ์. (2551). ปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจต่อผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางเว็บไซต์. มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร

นชกฤต วันตะเมธ. (2555). การสื่อสารการตลาด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุลณัช เชนมานนท์. (2556). การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ในช่วงเวลาจำกัด.

(ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพมหานคร.

พนา ทองมีอาคม และ คณະ. (2557). เรียนรู้เรื่องสื่อ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สามเจริญพาณิชย์ จำกัด.

ศิริเนตร สุขดี. (2560). การพัฒนารูปแบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มเสี่ยงโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ด้วยกรรมมีส่วนร่วมของชุมชน. (ปริญญาโท), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

สุรศักดิ์ กันตชูเวสศิริ. (2562). คนไทยติดเค็มจากวัฒนธรรมท้องถิ่นต้นเหตุตายกว่า 2 หมื่นคน/ปี. Retrieved from <https://www.hfocus.org/content/2019/04/17106>

- Ajzen, I. (1985). *A Theory of Planned Behavior*. Germany: Springer.
- Burnett, R., & Marshall, P. D. (2003). *Web Theory: An Introduction*. London: Routledge.
- Kotler, P., & Zaltman, G. (1971). Social marketing: Approach to Planned to Social Change. *Journal of Marketing*, 35(2), 3-12.
- Kotler, P. (1977). *Marketing management analysis planning implementation and control*. New jersey: A Simon&Schuster Company.
- Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*: Cambridge:MIT Press.
- WeAreSocial. (2563). *สถิติดิจิทัลประเทศไทย*. Retrieved from <https://.ourgreenfish.com/-digital-thailand2020>

ข้อสรุปจากงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ด้วยโปรแกรม ATLAS.ti A Conclusion from Researches of Historical Sites by Using ATLAS.ti

รุ่งรัตน์ ทัตถกรรม¹

¹สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
rhatthakam@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสารมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างข้อสรุปผลจากการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2563 ในฐานข้อมูลวิจัย Thai Journal Online (Thaijo) เกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยคือ เป็นงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในฐานข้อมูล Thai Journal Online (Thaijo) และเผยแพร่ภายในระยะเวลา 9 ปี คือ ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2563 ได้งานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 20 เรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) การลงรหัสคือ ปีที่เผยแพร่ ลักษณะงานวิจัย สถาบันการวิจัย จังหวัดและภาค (พื้นที่ทำวิจัย) โดยใช้โปรแกรม ATLAS.ti 7.5.16 ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่และร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2558-2563 มากที่สุด ร้อยละ 80 เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.39 สถาบันการวิจัยที่เป็นมหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นอันดับที่สูงที่สุด ร้อยละ 82. พื้นที่ทำวิจัย ส่วนใหญ่อยู่ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.67 โดยมากที่สุดที่จังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ 13.35 ภาคเหนือ ร้อยละ 16.68 ที่จังหวัดสุโขทัย ร้อยละ 10.02 รองลงมาคือ ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 23.33 พื้นที่ทำวิจัยมากที่สุดที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 6.68

คำสำคัญ : การวิจัยเชิงคุณภาพ การสังเคราะห์งานวิจัย แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ATLAS.ti

Abstract

This documentary research aims to generate research conclusions on Thailand's historical sites between 2012 - 2020 from the Thai Journal Online (Thaijo) platform. The research paper selection criteria include; there must be the published research on the Thai Journal Online (Thaijo) database and published within nine years, between 2012 - 2020. Twenty selected Journals were analyzed and synthesized using the Domain Analysis technique, while ATLAS.ti 7.5.16 program was used to analyze data. The code was determined using the research year published, research characteristics, research institute, province and region (research area) to assign a label to a data segment. In particular, the statistics used for data analysis are Frequency and Percentage. The research results showed that most of the published research year was 2015 - 2020, and 80% was qualitative research. Most research

institutions accounted for 48.39% of a public university that researches historical sites, ranked the highest at 82%. The research area mostly conducted in the Central region at 46.67%; Kamphaeng Phet Province 13.35% at the highest, the Northern Region 16.68%; Sukhothai Province 10.02% at the highest, followed by the Southern region, accounting for 23.33%; Nakhon Si Thammarat Province 6.68% at the highest.

Keywords : Qualitative Research, Research Synthesis, Historical Sites, ATLAS.ti

1. บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งซึ่งช่วยสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากที่ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2563 โดยเป็นรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 482,468.09 ล้านบาท และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ 310,066.12 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) ทำให้รัฐบาลโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้จัดทำแคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยวออกมาเป็นระยะ ๆ รวมทั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ก็ได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ควบคู่กันไปด้วยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยให้โดดเด่นน่าสนใจและสอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวมากขึ้นด้วย ในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทยที่มีความหลากหลายในการนำมาเพื่อจัดทำโฆษณาส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ก็มีทั้งหน่วยงาน สถาบัน องค์กรต่าง ๆ ได้ดูแลรักษา อนุรักษ์ ทำนุบำรุง วิจัยและพัฒนา หาแนวทางการบริหารจัดการให้คงอยู่เสมอ แต่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์นั้น มีสถาบันการศึกษาให้ความสนใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาค่อนข้างน้อยเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์นั้นมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง การที่จะทำวิจัยเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยตรงอาจทำได้ยาก หรือมีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่ากรณีข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์นั้น จะช่วยให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์มีทิศทางพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา โดยกำหนดโจทย์ปัญหาการวิจัยไว้คือ งานวิจัยแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์มีได้บ้างที่เผยแพร่ ลักษณะงานวิจัยเป็นแบบใด มีสถาบันการวิจัยใดบ้าง และพื้นที่ทำวิจัยอยู่จังหวัดและภาคใดบ้าง ผลการสังเคราะห์การวิจัยด้วยโปรแกรม ATLAS.ti นี้ จะช่วยให้นักวิจัยทราบข้อมูลลักษณะของการวิจัยที่ต้องใช้เพื่อพัฒนาพื้นที่และทราบสถานที่และพื้นที่ที่มีการทำวิจัยมากที่สุด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่เผยแพร่ในฐานข้อมูล Thai Journal Online (Thaijo) ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2563

3. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเรื่อง ข้อสรุปจากงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ด้วยโปรแกรม ATLAS.ti โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล คือหาค่าความถี่ และร้อยละ โดยใช้โปรแกรม ATLAS.ti ในการประมวลผลค่าจากการสร้างรหัส (Coding) คือ ปีที่เผยแพร่ ลักษณะงานวิจัย สถาบันการวิจัย จังหวัด และภาค (พื้นที่ทำวิจัย) ผู้วิจัยใช้โปรแกรม ATLAS.ti 7.5.16

การวิจัยนี้มีขอบเขตการวิจัย คือ

1. ขอบเขตด้านการศึกษา งานวิจัยที่คัดเลือกมานี้เป็นบทความวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งในฐานะปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545 : 6) ได้แยกไว้ตามลักษณะและความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ผู้วิจัยคัดสรรงานวิจัยที่มีคุณภาพและผ่านการตรวจสอบจากบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิจากฐานข้อมูลที่รวบรวมงานวิจัยเหล่านี้ไว้จาก Thai Journal Online (Thaijo) ที่ได้เผยแพร่ภายในระยะเวลา 9 ปี คือระหว่างปี พ.ศ. 2555-2563 โดยคำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้นคือ “แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์” ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2564 ได้งานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์กำหนด จำนวน 20 เรื่อง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยนี้ใช้ตัวอย่างที่เป็นรายงานวิจัยที่เผยแพร่ในรูปแบบบทความวิจัยในฐานข้อมูลวารสารไทย (Thaijo) ที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2563 จำนวน 20 เรื่อง ได้แก่ ชัยวัชร พรหมจิตติพงศ์และคณะ และสาธิตยา มิ่งวงศ์ (2555) พิมพะระวี โรจน์รุ่งสัจย์ และคณะ (2556) ณรงค์ พลัทธิษ (2557) ศศิธร ป่องเรือ (2557) นนทิกัด เพียรโรจน์, สิริภัทร โชติช่วง และณัฐมน ราชวัักษ์ (2558) วณิชพร จันทร์รักษา และวาริชาต์ มัธยมบุรุษ (2558) ธนศักดิ์ กุลศรี (2559) ชีระวัฒน์ แสนคำ (2559) วัฒนจิรัชย์ เวชชนินนาท (2559) สุนิย์รัตน์ คงศิริ, สมบูรณ์ บุญฤทธิ์ และลัญจกร นิลกาฐจัน (2559) อาทิตยา เครือจันทร์และศรีสุพร ปิยรัตนวงศ์ (2559) อำนวย บุญรัตน์โมตรี และคณะ (2560) ชยุตม์ วัฒนาและสิริกร เลิศลักษณ์ธาร (2561) ชีวรรณ เจริญสุข และวิจิต อุออน (2562) ตรีคม พรหมมาบุญ, ศิริพร เกตุสรนอย และสิริลักษณ์ วณพร (2562) ประยูร ชิมิวัตร์ และคณะ (2562) วิภาวรรณ บัวทอง (2562) อนัสพงษ์ ไกรเกรียงศรี (2562) ญาณานทร เขียวถาวร (2563) และพิมพ์ชนก สุวรรณศรี และคณะ (2563)

3. ระยะเวลาในการวิจัย คือ เดือนกุมภาพันธ์ 2564

ในการกำหนดคุณลักษณะงานวิจัยได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนแรก อ่านเพื่อหาคุณลักษณะงานวิจัย โดยใช้คำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้นคือ “แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์”

ขั้นตอนที่สอง คือ เลือกข้อความที่แสดงถึงคุณลักษณะงานวิจัย (Quotation) และกำหนดรหัสที่แสดงถึงคุณลักษณะของงานวิจัยนั้น ๆ เช่น ปี พ.ศ. 2555 ใส่รหัสว่า “2555” ลักษณะงานวิจัย ลงรหัสว่า “เชิงคุณภาพ” “เชิงปริมาณ” และ “ผสมผสาน” หรือ ภาค ลงรหัสว่า “เหนือ” “กลาง” “ใต้” “ตะวันออกเฉียงเหนือ” เป็นต้น

ทั้งนี้ การลงรหัส “ภาค” นั้นใช้หลักการแบ่งภูมิภาคของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับการแบ่งภาคของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดย 1. ภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัด กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี รวม 17 จังหวัด 2. ภาคกลาง ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี

ชัยนาท นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง รวม 18 จังหวัด และชายฝั่งทะเลตะวันออกอีก 7 จังหวัด คือ จังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว รวมทั้งหมดเป็น 25 จังหวัด 3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ บึงกาฬ มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อ่างนาจเจริญ อุตรดิตถ์ และอุบลราชธานี รวม 20 จังหวัด และ 4. ภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี รวม 14 จังหวัด

ขั้นตอนที่สาม การวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยเป็นขั้นตอนที่ดำเนินการต่อจากขั้นตอนที่สอง คือ การแปลงเป็นตัวเลข โดยการใช้คำสั่ง Analyze → Codes-Primary Documents Table → นำคุณลักษณะงานวิจัยเข้าไปวิเคราะห์เพื่อหาความถี่ ซึ่งผู้วิจัยนำคุณลักษณะงานวิจัยแต่ละด้านเข้าสู่การวิเคราะห์ คือ ปีที่เผยแพร่ ลักษณะงานวิจัย สถาบันการวิจัย จังหวัดและภาค (พื้นที่ทำวิจัย) ตามลำดับ นำเสนอข้อมูลด้วยความถี่ และร้อยละ

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ข้อสรุปจากงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ด้วยโปรแกรม ATLAS.ti นำเสนอผลการวิจัยเป็นตารางตามรหัสได้แก่ ปีที่เผยแพร่ ลักษณะงานวิจัย สถาบันการวิจัย จังหวัดและภาค (พื้นที่ทำวิจัย) รายละเอียดดังนี้

1. ปีที่เผยแพร่ ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงของการศึกษาเป็น 3 ช่วงปี คือ ช่วงที่ 1 ปี พ.ศ.2555-2557 ช่วงที่ 2 ปี พ.ศ.2558-2560 และช่วงที่ 3 ปี พ.ศ.2561-2563 พบว่า ช่วงที่ 2 และ 3 ปี พ.ศ.2558-2563 เป็นช่วงที่มีการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มากที่สุด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ จำนวน 20 เรื่อง ตามปีที่เผยแพร่

ปี	จำนวน	ร้อยละ
2555	1	5
2556	1	5
2557	2	10
รวมช่วงปี 2555-2557	4	20
2558	2	10
2559	5	25
2560	1	5
รวมช่วงปี 2558-2560	8	40
2561	1	5
2562	5	25
2563	2	10

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปี	จำนวน	ร้อยละ
รวมช่วงปี 2561-2563	8	40
TOTALS:	20	100
Min= 2555, Max= 2563, Mode=2559 (20 เรื่อง)		

จากตารางที่ 1 พบว่า ช่วงที่มีการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในช่วงที่ 1 ปี พ.ศ.2555-2557 มีจำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20 ช่วงที่ 2 ปี พ.ศ.2558-2560 มีจำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40 และช่วงที่ 3 ปี พ.ศ.2561-2563 มีจำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40

2. ลักษณะงานวิจัย ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ และผสมผสาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ตามลักษณะงานวิจัย

ลักษณะงานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
เชิงคุณภาพ	15	48.39
เชิงปริมาณ	10	32.26
ผสมผสาน	6	19.35
TOTALS:	31	100

จากตารางที่ 2 พบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.39 รองลงมาคือ การวิจัยเชิงปริมาณ คิดเป็นร้อยละ 32.26 และสุดท้ายคือ การวิจัยแบบผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 19.35

3. สถาบันการวิจัย ผลการวิจัย สถาบันการวิจัยที่ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นอันดับที่สูงที่สุดคือ มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และสุดท้ายคือ มหาวิทยาลัยเอกชน รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ตามสถาบันการวิจัย

สถาบันการวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (3)		13.05
1. มหาวิทยาลัยบูรพา	1	4.35
2. มหาวิทยาลัยพะเยา	1	4.35
3. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย	1	4.35

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถาบันการวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ (17)		82.60
- มหาวิทยาลัยและสถาบัน (6)		34.75
1. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	2	8.675
2. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2	8.675
3. มหาวิทยาลัยนเรศวร	1	4.35
4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ	1	4.35
5. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	1	4.35
6. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี	1	4.35
- มหาวิทยาลัยราชภัฏ (9)		39.15
1. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	1	4.35
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	1	4.35
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	1	4.35
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	1	4.35
5. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	1	4.35
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	1	4.35
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	1	4.35
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	1	4.35
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	1	4.35
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (2)		8.70
1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	1	4.35
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	1	4.35
มหาวิทยาลัยเอกชน (1)		4.35
1. มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1	4.35
TOTALS:	23	100

จากตารางที่ 3 พบว่า สถาบันการวิจัยดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นอันดับสูงสุดคือ มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 82.60 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 13.05 และมหาวิทยาลัยเอกชน 4.35 ตามลำดับ

4. จังหวัดและภาค ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดและภาคที่เป็นพื้นที่ทำวิจัยในงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ พบรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ตามจังหวัดและภาค

จังหวัด	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ (3)		16.68
1. เชียงใหม่	1	3.33
2. เชียงราย	1	3.33
3. สุโขทัย	3	10.02
ภาคกลาง (10)		46.67
1. กาญจนบุรี	1	3.33
2. กำแพงเพชร	4	13.35
3. จันทบุรี	1	3.33
4. ตราด	1	3.33
5. ชลบุรี	1	3.33
6. ชัยนาท	1	3.33
7. พระนครศรีอยุธยา	2	6.68
8. เพชรบุรี	1	3.33
9. ระยอง	1	3.33
10. สมุทรสงคราม	1	3.33
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (4)		13.32
1. กาฬสินธุ์	1	3.33
2. นครพนม	1	3.33
3. สุรินทร์	1	3.33
4. อุตรดิตถ์	1	3.33
ภาคใต้ (6)		23.33
1. กระบี่	1	3.33
2. ชุมพร	1	3.33
3. นครศรีธรรมราช	2	6.68
4. พัทลุง	1	3.33
5. ภูเก็ต	1	3.33
6. สุราษฎร์ธานี	1	3.33
TOTALS:	30	100

จากตารางที่ 4 พบว่า จังหวัดและภาคที่เป็นพื้นที่ทำวิจัยในงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 16.68 ประกอบด้วยจังหวัด เชียงใหม่ ร้อยละ 3.33 เชียงราย ร้อยละ 3.33 สุโขทัย ร้อยละ 10.02 ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.67 ประกอบด้วยจังหวัด กาญจนบุรี ร้อยละ 3.33 กำแพงเพชร ร้อยละ 13.35 จันทบุรี ร้อยละ 3.33 ตราด ร้อยละ 3.33 ชลบุรี ร้อยละ 3.33 ชัยนาท ร้อยละ 3.33 พระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 6.68 เพชรบุรี ร้อยละ 3.33 ระยอง ร้อยละ 3.33 และสมุทรสงคราม

ร้อยละ 3.33 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 13.32 ประกอบด้วยจังหวัด กาฬสินธุ์ ร้อยละ 3.33 นครพนม ร้อยละ 3.33 สุรินทร์ ร้อยละ 3.33 และอุดรธานี 3.33 และภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 23.33 ประกอบด้วยจังหวัด กระบี่ ร้อยละ 3.33 ชุมพร ร้อยละ 3.33 นครศรีธรรมราช ร้อยละ 6.68 พัทลุง ร้อยละ 3.33 ภูเก็ต ร้อยละ 3.33 และสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 3.33 ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นจะนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยในประเด็นการเลือกพื้นที่สำหรับการทำวิจัยทางประวัติศาสตร์มักจะเป็นพื้นที่ที่มีประวัติความเป็นมายาวนานและมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ตั้งอยู่เชื่อมโยงไปกับความเป็นมาของผู้คนในพื้นที่นั้นๆ

5. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ข้อสรุปจากงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ด้วยโปรแกรม ATLAS.ti นำเสนอผลการวิจัยเป็นตารางตามรหัสได้แก่ ปีที่เผยแพร่ ลักษณะงานวิจัย สถาบันการวิจัย จังหวัดและภาค (พื้นที่ทำวิจัย) นั้นอภิปรายผลได้ดังนี้

ลักษณะสำคัญของงานวิจัยเชิงคุณภาพจะมีลักษณะสำคัญคือข้อมูลอยู่ในรูปถ้อยคำ ข้อความ ปรากฏการณ์ เหตุการณ์ พฤติกรรม เป็นวิธีการแสวงหาความจริงหรือข้อเท็จจริงที่มีอยู่ตามธรรมชาติและใช้วิธีการอุปทาน (ข้อมูลดิบ/ข้อเท็จจริง --> แนวคิด ความสัมพันธ์ --> ข้อสรุป) (สิริศักดิ์ อาจารย์ชัย, 2563) เพราะฉะนั้นการทำวิจัยแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์จึงต้องใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือหนึ่งในการทำวิจัยควบคู่ไปกับการสนทนากลุ่ม เพราะหลักการพื้นฐานของการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเป็นวิธีการวิจัยที่ได้รับความนิยมทางสายสังคมศาสตร์เพราะสามารถเข้าถึงเรื่องเล็ก ละเอียดอ่อน และเป็น การอธิบายพฤติกรรมความสัมพันธ์ของคนกับสังคม อาจดำเนินไปโดยอิสระ ไม่ต้องประกอบไปกับการวิจัยเชิงปริมาณก็ได้ เพราะถือว่าการวิจัยอย่างหนึ่ง ที่เน้นการรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณลักษณะ (พินดา จงสุขสม สฤต, 2563) และสอดคล้องกับหลักการวิจัยเชิงคุณภาพของ โกศล จิตวิรัตน์ (2563) เนื่องจากเป็นการหาคำตอบ ไม่ใช่การทดสอบคำตอบ (ที่ตั้งไว้ก่อน) คำตอบจะได้มาโดยการพิจารณาภาพรวมซึ่งเกิดจากการนำเอา ข้อมูลต่างๆ ในปรากฏการณ์จริงมาพรรณนา

6. สรุปผล

การวิจัยเรื่อง ข้อสรุปจากงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ด้วยโปรแกรม ATLAS.ti นำเสนอผลการวิจัยเป็นตารางตามรหัสได้แก่ ปีที่เผยแพร่ ลักษณะงานวิจัย สถาบันการวิจัย จังหวัดและภาค (พื้นที่ทำวิจัย) นั้น ปีที่เผยแพร่ พบว่า ช่วงที่ 2 และ 3 ปี พ.ศ. 2558-2563 เป็นช่วงที่มีการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มากที่สุด

ลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.39 รองลงมาคือ การวิจัยเชิงปริมาณ คิดเป็นร้อยละ 32.26 และสุดท้ายคือ การวิจัยแบบผสมผสาน คิดเป็นร้อยละ 19.35 สถาบันการวิจัยที่ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นอันดับที่สูงที่สุดคือ มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และสุดท้ายคือ มหาวิทยาลัยเอกชน จังหวัดและภาคที่เป็นพื้นที่ทำวิจัยในงานวิจัยเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 16.68 ประกอบด้วยจังหวัด เชียงใหม่ ร้อยละ 3.33 เชียงราย ร้อยละ 3.33 สุโขทัย ร้อยละ 10.02 ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.67 ประกอบด้วยจังหวัด กาญจนบุรี ร้อยละ 3.33 กำแพงเพชร ร้อยละ 13.35 จันทบุรี ร้อยละ 3.33 ตรัง ร้อยละ 3.33 ชลบุรี ร้อยละ 3.33 ชัยนาท

ร้อยละ 3.33 พระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 6.68 เพชรบุรี ร้อยละ 3.33 ระยอง ร้อยละ 3.33 และสมุทรสงคราม ร้อยละ 3.33 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 13.32 ประกอบด้วยจังหวัด กาฬสินธุ์ ร้อยละ 3.33 นครพนม ร้อยละ 3.33 สุรินทร์ ร้อยละ 3.33 และอุดรธานี 3.33 และภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 23.33 ประกอบด้วยจังหวัด กระบี่ ร้อยละ 3.33 ชุมพร ร้อยละ 3.33 นครศรีธรรมราช ร้อยละ 6.68 พัทลุง ร้อยละ 3.33 ภูเก็ต ร้อยละ 3.33 และสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 3.33

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสารที่มีผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นข้อมูลบทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ในเบื้องต้นในมิติปีที่เผยแพร่ ลักษณะงานวิจัย สถาบันการวิจัย จังหวัดและภาค (พื้นที่ทำวิจัย) เท่านั้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้วิจัยในการนำไปเป็นข้อมูลและต่อยอดการดำเนินการวิจัยเชิงลึกในประเด็นอื่นๆ เช่น การจัดการการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ หรือการมีส่วนร่วม เป็นต้น โดยการเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและผลการวิจัยสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้จริง

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกประชาชนในชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เพื่อการได้ข้อมูลที่แตกต่าง และเพิ่มการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวเพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาจากมุมมองของภายนอกจะทำให้ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์งานวิจัยในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่หลากหลายและเกิดประโยชน์มากขึ้นได้

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นการวิจัยองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เพื่อจะให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ว่าแต่ละช่วงปีนั้นมีการวิจัยที่เกิดองค์ความรู้ด้านใดบ้างของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับแหล่งอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). *สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทย ปี 2563*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2564 จาก, https://mots.go.th/more_news_new.php?cid=594
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2545). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดย กองวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- โกศล จิตวิรัตน์. (2563). *การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)*. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2564, จาก http://www.anantakul.net/learning/Qualitative_Research.pdf
- ชยุตม์ วัฒนาและสิริกร เลิศลักษณ์ธาร. (2561). มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี กับความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยว. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2561). หน้า 85-99.

- ชัยวัชร พรหมจิตติพงศ์และคณะ และสาธิตยา มิ่งวงศ์. (2555). พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ : กรณีศึกษาโบราณสถานในอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยว*, ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2555). หน้า 39-56.
- ชีวรรณ เจริญสุข และวิจิต อู๋อิน. (2562). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อคุณค่าที่รับรู้ความพึงพอใจในคุณภาพการบริการและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (มรดกโลก) อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา-สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัยและกำแพงเพชร ในประเทศไทย. *วารสารอัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี*, ปีที่ 9 ฉบับที่ 18 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562). หน้า 147-167.
- ญาณารฐ์ เขียวถาวร. (2563). การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อำเภอศรีนครบุรี จังหวัดชัยนาท. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563). หน้า 293-308.
- ณรงค์ พลธิราช. (2557). การท่องเที่ยวชุมชนเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออก. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2557). หน้า 3-15.
- ตรีคม พรหมมาบุญ ศิริพร เกตุสร้อย และสิริลักษณ์ วนพร .(2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์จังหวัดสุรินทร์. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562). หน้า 94-109.
- ธณิศวัล กุลศรี. (2559). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์สิรินธร ตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*, ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2559). หน้า 1-16.
- ธีระวัฒน์ แสนคำ. (2559). การศึกษาประวัติศาสตร์และข้อสันนิษฐานพัฒนาการทางสถาปัตยกรรมขององค์พระบรมธาตุ นครชุม วัดพระบรมธาตุ จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2559). หน้า 229-264.
- นนทิกัด เพียรโรจน์, สิริภัทร โชติช่วง และณัฐมน ราชรักษ์ .(2558). การเชื่อมโยงเส้นทางและการส่งเสริมการตลาดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่ม 4 จังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการ*, ปีที่ 32 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2558). หน้า 89-115.
- ประยูร อิมิวัตร์ และคณะ. (2562). นวัตกรรมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมชุมชนตามแนวทางพระราชวังในอำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (14) (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562). หน้า 145-156.
- พนิดา จงสุขสมสกุล. (2563). *การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ*. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2564, จาก http://www.research.nu.ac.th/th/signup/sigupAll/4_2panida.pdf
- พิมพ์ชนก สุวรรณศรี และคณะ. (2563). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องโคมไฟ 700 ปี อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563). หน้า 23-33.

- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ และคณะ. (2556). การสร้างคู่มือสำหรับนักคุุเทศก์เพื่อแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-ตุลาคม 2556). หน้า 16-27.
- เพ็ญประภา เพชรบูรณ์และศศิธร บัองเรือ. (2557). การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ จังหวัดนครพนม ตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2557). หน้า 74-86.
- วันขพร จันทรักษา และวริชต์ มัชฌมบุรุษ. (2558). โครงการการท่องเที่ยวเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร. *วารสารอารยธรรมศึกษาโขง-สาละวิน*, ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-กันยายน 2558). หน้า 73-94.
- วัฒน์จิรัชย์ เวชชนินนาท. (2559). การพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในจังหวัดอุตรธานี. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2559). หน้า 375 – 388.
- วิภาวรรณ บัวทอง. (2562). แอปพลิเคชันแสดงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์แหล่งท่องเที่ยว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต. *วารสารวิชาการชาชนนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต (PKRU SciTech Journal)*, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562). หน้า 8-14.
- สิริศักดิ์ อัจฉิชัย. (2563). *การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)*. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2564, จาก https://www.ubu.ac.th/web/files_up/08f2015112820040788.pdf
- สุนีย์รัตน์ คงศิริ, สมบูรณ์ บุญฤทธิ์ และฉัญจกร นิลกาญจน์. (2559). แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์พิพิธภัณฑสถานคลองท่อม อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2559). หน้า 21-26.
- อนันตพงษ์ ไกรเกรียงศรี. (2562). การบริหารจัดการเส้นทางท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลก อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร. *วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563). หน้า 195-213.
- อาทิตยา เครือจันทร์และศรีสุพร ปิยรัตนวงศ์. (2559). แนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ : กรณีศึกษาแหล่งโบราณสถานโมคคัลลาน จังหวัดนครศรีธรรมราช. *สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2559). หน้า 33-52.
- อำนาจ บุญรัตน์โมตรี และคณะ. (2560). ยุทธศาสตร์การพัฒนารท่องเที่ยวออนุสรณ์สถานแผ่นดิน-เงินของจังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสต์เทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2560). หน้า 289-297.
- Thai Journal Online (ThaiJO). (2564). *Thaijo* สืบค้นคำว่า “แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์”. สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.tci-thaijo.org/>

ประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด
อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

The Effectiveness of Social Welfare Management for the Elderly
under Tha Lat Subdistrict Administrative Organization,
Chum Phuang District, Nakhon Ratchasima Province

สุธี นันทสารานวงค์¹ สถาพร วิชัยรัมย์² ประชัน คณะวัน³

¹นักศึกษาลูกศรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

l.jintang@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำลูกศรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

sathapom.wc@bru.ac.th

prachan.kw@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุและ 3) เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับนำไปเป็นข้อเสนอแนะ และพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่ใช้แบบสอบถาม ได้กลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน จำนวน 327 คน และ 2) กลุ่มที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 15 คน แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9122 แล้ววิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบ t-test และ F - test ส่วนแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วยวิธีอุปมา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านที่พักอาศัย ด้านรายได้ และด้านนันทนาการ ผลเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้สูงอายุ พบว่า ควรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ทั้งดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเองหรือประสานหน่วยงานอื่นๆ เน้นการทำงานเชิงรุก ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีอาชีพอย่างจริงจัง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ สนับสนุนงบประมาณในการรวมกลุ่มกิจกรรมอาชีพของผู้สูงอายุ ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการซ่อมแซมบ้านที่ประสบสาธารณภัย เช่น ภัยพิบัติ อย่างเร่งด่วน ควรลดขั้นตอนของเอกสาร ขั้นตอนในการดำเนินการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนอย่างทันที่ควรมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอเพื่อดูแลซ่อมแซมบ้านแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย ควรมีการ

จัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกๆ ปี ควรมีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในวันสำคัญ เช่น วันสำคัญทางศาสนา และให้มีการทัศนศึกษาออกสถานที่เป็นประจำทุกๆ ปี ทั้งนี้ หากได้มีการดำเนินการในประเด็นดังกล่าวเบื้องต้น จะช่วยให้ประสิทธิภาพการจิตสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุดีขึ้น

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ สวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุ

Abstract

This study aimed 1) to study the effectiveness of social welfare management for the elderly under Tha Lat Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang district, Nakhon Ratchasima province, 2) to compare the elderly's opinions towards the effectiveness of social welfare management for the elderly classified by gender, age, education level, occupation, and average monthly income; and 3) to create information to be used as a recommendation to improve social welfare work for the elderly under Tha Lat Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang district, Nakhon Ratchasima province. The sample was divided into two groups which included 1) the questionnaire group which comprised 327 informants selected by using Krejcie and Morgan's table and 2) the interview group which consisted of 15 interviewees selected by purposive sampling. The reliability level of the questionnaire was 0.9122 and the collected data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. The data from the interview were analyzed by inductive method. The results indicated that the effectiveness of social welfare management for the elderly under Tha Lat Subdistrict Administrative Organization, Chum Phuang district, Nakhon Ratchasima province was overall at a moderate level which can be arranged from the highest to the lowest as health and medical care, housing, income, and recreation. The result from the comparison of the elderly's opinions towards the effectiveness of social welfare management for the elderly classified by gender, age, status, education level, occupation, and average monthly income was not different in overall and each aspect which was inconsistent with the set hypothesis. In terms of the comparison of the elderly's opinions classified by age, no difference was found in overall aspect. Regarding the opinions from the interview, it was found that regular health checkups should be provided whether operated by Tha Lat Subdistrict Administrative Organization or coordinated with other agencies, and also proactive work should be emphasized. Moreover, the elderly should be encouraged to have a serious career for self-reliant and increased income. Budget should be supported for occupation activities of the elderly. Besides, materials and equipment for repairing the houses affected by the disasters such as storms should be urgently provided. There should also be a decrease in

documentation and operation process in order to alleviate troubles in a timely manner. In addition, adequate budget should be allocated for home repairs for low-income elderly. There should also be ongoing recreational activities for the elderly on important days such as religious days and field trips should be annually organized on a regular basis. Thus, if the aforementioned issues are implemented, the effectiveness of social welfare management for the elderly will be elevated.

Keywords : Effectiveness, Social Welfare, Elderly

1. บทนำ

ปัจจุบัน ประเทศต่างๆ ทั่วโลก กำลังประสบปัญหาจำนวนประชากรผู้สูงอายุมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่อัตราการเกิดลดลง ส่งผลให้ประชากรในวัยเด็กและวัยทำงานลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการพัฒนาประเทศ ความก้าวหน้าทางการแพทย์ ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาว นโยบายการวางแผนครอบครัวทำให้เกิดการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว และอัตราการตายลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุระดับสมบูรณ์ใน พ.ศ. 2564 ซึ่งจะกระทบต่อการพัฒนาประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะยาว ปัจจุบันภาครัฐใช้งบประมาณดูแลผู้สูงอายุจำนวนมาก ทั้งงบประมาณสำหรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและค่าดูแลสุขภาพ โดยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นทุกปี ตามสัดส่วนของผู้สูงอายุ การจัดสรรงบประมาณเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสำหรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 21,963,075,000 บาท พ.ศ. 2562 ใช้งบประมาณถึง 71,911,177,200 บาท (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2562 : 8-9)

จากข้อมูลปัญหาดังกล่าวข้างต้น องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67 คือ ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุที่ได้รับความเดือดร้อนในพื้นที่ ตามสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงได้รับ ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด มีผู้สูงอายุจำนวน 2,052 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเตรียมความพร้อมประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ยังคงเป็นความท้าทายเพื่อให้เปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมสูงอายุที่มีคุณภาพ ซึ่งที่ผ่านมาการจัดบริการสวัสดิการสังคมขององค์กรมีความหลากหลาย แต่ยังไม่เพียงพอ และไม่สามารถตอบสนองปัญหาได้อย่างแท้จริง (สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2558 : 3)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการปฏิบัติงานในตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

2.3 เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับนำไปเป็นข้อเสนอแนะ และพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

3. สมมุติฐานการวิจัย

ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพในเขตตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2,052 คน โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่มดังนี้

4.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพในเขตตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน ทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายไปหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ ได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดโควตาจำนวน 15 คน มีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้ 1) ผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป 2) ผู้เคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเคยเป็นผู้นำชุมชน หรือเคยปฏิบัติงานราชการ

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ใน 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย และด้านนันทนาการ ตามความคิดเห็นของผู้สูงอายุมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ แบบสอบถามได้มีการตรวจสอบคุณภาพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9122 ส่วนแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นหรือข้อคำถามแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Form)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล กรณีแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุที่ได้รับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ด้วยตนเอง จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการ

สัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีการจับบันทึกและบันทึกเทป การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากร้อยละ

4.3.2 ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแยกเป็นรายตำบล รายข้อ และโดยภาพรวม

4.3.3 เปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ โดยการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t-test Independent

4.3.4 เปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมต่างๆ ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนโดยใช้ F – test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)

4.3.5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา หรือตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปมาน พิจารณาความเหมือนกัน ความต่างกัน และความสัมพันธ์กัน เพื่อหาข้อสรุปและบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง

5. ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมต่างๆ ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1 ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายตำบล พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกตำบล โดยเรียงลำดับจากตำบลที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำต่ำ ดังนี้ คือ ตำบลสุขภาพและการรักษาพยาบาล ตำบลที่พักอาศัย ตำบลรายได้ และตำบลนันทนาการ ตามลำดับ

5.2 ผลเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมและรายตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อจำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากการใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ พบว่า มีข้อเสนอแนะตามความมากน้อยแต่ละตำบล สรุปได้ดังนี้

5.3.1 ตำบลสุขภาพและการรักษาพยาบาล ควรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ทั้งดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดเองหรือประสานหน่วยงานอื่นๆ เน้นการทำงานเชิงรุก

5.3.2 ตำบลรายได้ ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีอาชีพอย่างจริงจัง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ สนับสนุนงบประมาณในการรวมกลุ่มกิจกรรมอาชีพของผู้สูงอายุ

5.3.3 ด้านที่พักอาศัย ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการซ่อมแซมบ้านที่ประสบวาทภัย อย่างเร่งด่วน ควรลดขั้นตอนของเอกสาร ขั้นตอนในการดำเนินการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนอย่างทันที่ควร มีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอเพื่อดูแลซ่อมแซมบ้านแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย

5.3.4 ด้านนันทนาการ ควรมีการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกๆ ปี ควรมีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในวันสำคัญ เช่น วันสำคัญทางศาสนา และให้มีการทัศนศึกษาออกสถานที่เป็นประจำทุกๆ ปี

6. การอภิปรายผล

จากการศึกษาประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย และด้านนันทนาการ หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

6.1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน ทั้งนี้เป็นเพราะขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยให้ความสำคัญเท่ากันทุกด้าน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มองว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้การสนับสนุนด้านการรักษาพยาบาล การสร้างอาชีพ การจัดการเรื่องที่พักอาศัย และการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา มะลิ (2557 : 92-93) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวการจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ด้านนันทนาการ ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านที่พักอาศัย และด้านรายได้

6.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อจำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่างมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดได้ดำเนินงานด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย และด้านนันทนาการได้อย่างเสมอภาคกัน จึงทำให้ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน ทั้งในมุมมองของเพศชายและหญิง ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ หรือผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยต่อเดือน แตกต่างกับสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีร์ วิมุทธชาติ (2553 : 99-101) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีสถานะโสด สมรส หรือหม้าย หย่าร้าง ส่วนใหญ่มีความ

คิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นีรสาห์ ลาลิทธิ (2559 : 71) ได้ศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสมุห์จิรัชชาติ พุทธกรชิโต เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง และอนุวัต กระสังข์ (2563 : 161-162) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6.3 ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จึงนำมาอภิปรายผล สรุปได้ดังนี้

6.3.1 ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล โดยภาพรวมพบว่า ควรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เน้นการทำงานเชิงรุกออกตรวจสุขภาพผู้สูงอายุถึงบ้าน นอกจากนี้ควร มีแพทย์ทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นโรคเบาหวาน ความดัน ทั้งแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทย การสนับสนุนงบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์ออกกำลังกายในหมู่บ้าน มีกิจกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

6.3.2 ด้านรายได้ โดยภาพรวมพบว่า ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีอาชีพอย่างจริงจัง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ สนับสนุนงบประมาณในการรวมกลุ่มกิจกรรมอาชีพของผู้สูงอายุ ส่งเสริมวิธีการในการทำตลาดแบบใหม่ เช่น แบบผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อขยายช่องทางในการส่งเสริมการขาย จะช่วยให้มีการพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง ควรพาผู้สูงอายุไปศึกษาดูงานนอกสถานที่อย่างสม่ำเสมอทุกปี เพื่อพัฒนาความรู้ด้านอาชีพของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ควรมีกองทุนผู้สูงอายุไว้ช่วยเหลือผู้สูงอายุด้วยตนเอง

6.3.3 ด้านที่พักอาศัย โดยภาพรวมพบว่า ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการซ่อมแซมบ้านที่ประสบวาทภัย อย่างเร่งด่วน ควรลดขั้นตอนในการดำเนินการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนอย่างทันที่ควร มีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอเพื่อดูแลซ่อมแซมบ้านแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย ในอนาคตให้พิจารณาถึงความเหมาะสมในสร้างสถานสงเคราะห์คนชรา ควรจัดการสภาพแวดล้อมที่พักอาศัยของผู้สูงอายุเฉพาะกลุ่ม

6.3.4 ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมพบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกๆ ปี ควรมีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในวันสำคัญ เช่น วันสำคัญทางศาสนา และให้มีการทัศนศึกษาสถานที่เป็นประจำทุกๆ ปี นอกจากนี้ ควรมีการจัดชมรมผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ และกิจกรรมเพื่อการบันเทิง เช่น ร้องเพลง เต้นรำ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กัน

7. สรุปผลการวิจัย

ประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่า ควรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีอาชีพอย่างจริงจัง สามารถพึ่งพาตนเองได้ ควรมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอเพื่อดูแลชุมชนแออัด ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย ควรมีการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกๆ ปี

8. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำไปพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด มีดังต่อไปนี้

8.1 ผลการวิจัยประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล โดยการอำนวยความสะดวก รถรับ-ส่ง เมื่อเจ็บป่วยในพื้นที่เป็นบริการที่ดีมาก แต่ควรปรับปรุงเรื่องความเร็วในการให้บริการของรถรับ-ส่งผู้ช่วย และต้องมีงบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์ออกกำลังกายในหมู่บ้าน

8.2 ผลการวิจัยประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านนันทนาการ แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาดให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกๆ ปี เช่น กิจกรรมการไหว้พระ เข้าวัดฟังธรรม เป็นต้น

8.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุต่างมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งในมุมมองที่ดีและไม่ดี ดังนั้น จึงควรมีปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานเชิงรุกในกลุ่มผู้สูงอายุเป้าหมายแต่ละกลุ่ม เพื่อเพิ่มระดับประสิทธิผลให้มากที่สุด

8.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าลาด ควรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการตรวจสุขภาพถึงบ้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้สูงอายุ ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีอาชีพ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมบ้านของผู้สูงอายุที่ยากจนหรือไร้ที่พึ่งพิง ควรมีการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกๆ ปี ได้แก่ การไปไหว้พระ เข้าวัดฟังธรรม ทั้งนี้หากได้มีการดำเนินการในประเด็นดังกล่าวเบื้องต้น จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). *มาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ (ฉบับปรับปรุง)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- นิรสาห์ ลาลิทธิ. (2559). *การจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนตำบลในเขตอำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม : วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พระครูสมุทรจิราชาติ พุทธภักขิโต เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง และอนุกิต กระจ่าง. (2563, เมษายน-มิถุนายน). "ประสิทธิผลการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี." *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 9(2) : 156 - 165.
- สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12. (2558). *การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัย*. สงขลา: ไอคิว มีเดีย.
- สุจิตรา มะลิ. (2557). *ปัญหาและแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ รบ.ม. (การบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท). อุดรดิตถ์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สุธีร์ วิบูลชาติ. (2553). *ประสิทธิผลการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ รบ.ม. (การบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท). เพชรบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์
The Guidelines for Enhancing Health of the Elderly
in Koh Kaew Subdistrict, Samrong Thap District, Surin

พระทิพย์รส ตนติปาโล¹ พระครูปริยัติปัญญาโสภณ²
วันชัย ชูศรีสุข³ อณัญญา อินพุ่ม⁴

¹นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
thiphysrissukh@gmail.com

²อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
Chai.burana7970@gmail.com

³อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์
wanchai.chusrisuk23@gmail.com

⁴อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
toananya@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 296 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์โรวามาเน่ และการผู้สัมภาษณ์ผู้นำฝ่ายปกครองท้องถิ่น จำนวน 11 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. การเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพและด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการดูแลสุขภาพ และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง 2. แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ด้านสุขภาพ ควรได้รับการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ รัฐควรให้การสนับสนุนสวัสดิการในเรื่องของสุขภาพ การรักษาพยาบาลต่าง ๆ ควรคงไว้ให้กับผู้สูงอายุทุกกรณี โดยเฉพาะเบี้ยยังชีพต่างๆ และควรได้รับการสนับสนุนด้านอาชีพอย่างเหมาะสม ด้านการดูแลสุขภาพ ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ควรมีการสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุเพื่อคอยดูแลให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ควรจัดสถานที่เช่นสวนสาธารณะเพื่อให้ผู้สูงอายุและพักผ่อนหย่อนกายหย่อนใจ และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พบปะกันเพื่อเป็นการสร้างสุขภาพจิตที่ดีให้แก่ผู้สูงอายุ

คำสำคัญ : แนวทาง การเสริมสร้าง สุขภาพ ผู้สูงอายุ

Abstract

This research is quantitative and qualitative research. The objectives are as follows:
1. To study the health enhancement of the elderly in the area of Koh Kaew Subdistrict, Samrong Thap District. 2. to study the guidelines for enhancing the health of the elderly in the area of Koh Kaew Subdistrict, Samrong Thap District Surin. The samples used in the research are elderly persons in Koh Kaew sub-district Samrong Thap District Surin Province, a total of 296 people were randomly assigned using Taroyamane's formula, and 11 people were interviewed by local government leaders.

The results showed that, 1. Overall, the health enhancement of the elderly in the area of Koh Kaew Subdistrict, Samrong Thap District was at a moderate level. When considering each aspect, it was found that the health, and welfare of the elderly at a high level, The care of the elderly and interpersonal interaction are moderate level 2. Approaches to enhancing the health of the elderly in the area of Koh Kaew Subdistrict, Samrong Thap District Surin province found that health should be checked on a regularly basis, for the welfare of the elderly. The state should provide welfare support in matters of health, treatment of various medical issues, expenses should be waived for the elderly in all cases, especially the pensioners, and should receive appropriate professional support. Elderly care Activities should be organized to promote relationships within the family, and community spirit. There should be a network of elderly people to looking after, and supporting each other. Places such as parks should be set up for the elderly to relax, and unwind. and interpersonal interaction Sub-district administrative organizations should regularly organize activities for the elderly such as to meet together in order to build good mental health.

Keywords : Guidelines, Strengthening, Health, Elderly

1. บทนำ

แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุ เป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่งในสังคมไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มอายุจะไม่ยืนยาวเหมือนเช่นเดิม ดังนั้นการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับระบบการจัดการการดูแลผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรีต่อไป

ในปัจจุบันนโยบายของภาครัฐได้ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยการสร้างความสามารถในการเรียนรู้ ตลอดชีวิต เพื่อมีความรู้ แนวทาง และเตรียมความพร้อมทั้งกายใจ สถิติปัญญาให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วยการพัฒนาระบบการเรียนรู้และสื่อสารสาระ โดยเน้นพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุให้มีความสามารถจัดการความรู้ ข้อมูล เนื้อหาสาระสนเทศการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เหมาะสมกับบริบทการสื่อสารสมัยใหม่ ในขณะที่ประชากรส่วนหนึ่งยังดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมคือ ดำรงชีวิตตามวิถี

ธรรมชาติมีการรวมกลุ่มในการพัฒนาและสร้างเป็นชุมชน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นได้ว่ามีความจำเป็นจะต้องศึกษาถึงแนวทางการเสริมสร้างสุขภาวะผู้สูงอายุของสังคม

สุขภาวะ ถูกใช้เรียกในแบบต่างๆกัน ไม่ว่าจะเป็นความอยู่ดีมีสุข ความผาสุก Well-being หรือ Wellness ซึ่งหมายถึง การมีสุขภาพที่ดี ย่อมหมายถึงภาวะที่เป็นสุข มีความสมบูรณ์ทางกาย จิตใจ อารมณ์ ปัญญา สังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ร่างกายแข็งแรง มีสติ มีสังคมที่สันติ มีปัญญารอบรู้เท่าทัน เป็นต้น (ประเวศ วะสี, 2549) สอดคล้องกับ ทวีชัย เสงสูงเนิน (2554) ที่กล่าวว่า สุขภาวะ คือ การพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และจิตใจเป็นสำคัญ การที่บุคคลมีความคิดเชิงบวกในด้าน สุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ยังไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และบัวพันธ์ พรหมพิง (2549) ที่กล่าวว่า สุขภาวะ คือ ภาวะที่เกิดจากความพึงพอใจต่อการดำเนินชีวิตและภาวะที่เกิดจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดี เช่น การมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม เป็นต้น นอกจากนี้ สุขภาวะ ยังหมายถึง การมีสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีครอบครัวที่อบอุ่นมั่นคงในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความรู้และหน้าที่การงานที่เหมาะสม มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตภาครัฐมีระบบบริหารจัดการที่ดี (สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์แผน 11, 2548)

สำหรับการศึกษาเรื่องสุขภาวะมีแนวโน้มที่จะเน้นการศึกษาในเรื่องของสุขภาพจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าใจสาเหตุการมีสุขภาวะ หรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีสุขภาวะซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาวะของผู้สูงอายุ ได้มีการศึกษาไว้จำนวนมากดังนี้

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะของผู้สูงอายุพบว่า การเกษียณอายุเป็นปัจจัยที่มีนักวิจัยหลายคนสนใจศึกษา การเกษียณอายุโดยสมัครใจส่งผลต่อสุขภาวะเชิงอัตวิสัย ดังนี้ การเกษียณอายุโดยสมัครใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพึงพอใจในชีวิตความพึงพอใจในเวลาว่าง ความพึงพอใจในสุขภาพและการเกษียณอายุโดยสมัครใจมีอิทธิพลเชิงลบต่อความพึงพอใจกับรายได้ในครัวเรือน ในขณะที่การเกษียณอายุแบบอัตโนมัติทำให้ความพอใจในรายได้ลดต่ำลงเพราะส่วนใหญ่แล้วผู้สูงอายุชอบที่จะทำงานเพื่อมีรายได้ไว้ใช้มากกว่า และความพึงพอใจในเวลาว่างลดน้อยลงและไม่มีผลต่อความพึงพอใจในสุขภาพ (Klein, 2009)

องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลเกาะแก้ว อำเภอลำปาง จังหวัดสุรินทร์ ที่มีการดำเนินงานต่างๆได้บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่ได้รับมาจากภาครัฐ โดยเฉพาะเรื่องเสริมสร้างสุขภาวะต่อผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น ได้มีการนำเอานโยบายและแนวปฏิบัติใดเป็นเกณฑ์ในการดำเนินการ การวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยการปฏิบัติ และผลต่างๆ ที่ให้แก่ผู้สูงอายุ แต่ยังไม่มีการวิจัยใดที่ศึกษาเชิงประเมินหรือตรวจทานว่า นโยบายและแนวทางปฏิบัติต่อผู้สูงอายุในเรื่องการเสริมสร้างสุขภาวะนี้ ทั้งขององค์กรส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชนที่ใช้ยึดถือและปฏิบัติกันในปัจจุบันขณะนี้ นั้นตรงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร เป็นการชี้แจงแนวทางของพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้านนโยบายผู้สูงอายุ พ.ศ. 2551 หรือพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 หรือइनโยบายหลักของรัฐบาล เป็นเกณฑ์ดำเนินการ ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยนี้จะทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่จะช่วยให้เห็นแนวทาง และภาพของเหตุหรือผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งสามารถที่จะนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาแก้ไข หรือปรับปรุงในการดำเนินงานเรื่องเสริมสร้างสุขภาวะแก่ผู้สูงอายุขององค์กรเหล่านี้ได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น โดยเป็นการนำไปใช้ต่อยอดในการพัฒนาสังคมของผู้สูงอายุในอนาคตได้ด้วย การวิจัยนี้ยังศึกษาเพิ่มเติมถึงข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาในการบริการแก่ผู้สูงอายุนั้น ให้เป็นไปตามสภาพที่ต้องการอย่างแท้จริง ด้วยการศึกษาทั้ง

ผู้รับบริการคือ ผู้สูงอายุว่ามีการรับรู้ถึงนโยบาย และแนวทางในการปฏิบัติในเรื่องการเสริมสร้างสุขภาพแก่ตน หรือผู้สูงอายุทั้งหลายจากองค์กรเหล่านี้หรือไม่อย่างไรและมีความต้องการให้เป็นไปอย่างไร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุใน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อจะได้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้สูงอายุในการเอาใจใส่ต่อสุขภาพ เลือกรับประทานอาหารอย่างถูกต้อง ร่วมกิจกรรมกับคนอื่นโดยให้เกียรติซึ่งกันและกัน รวมถึงการจัดการ ความเครียดอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

3. แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพ

การส่งเสริมสุขภาพเป็นกระบวนการดำเนินการเพื่อให้เกิดสุขภาพทางกายและจิตใจ ให้บุคคล สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สอดคล้องกับ Pender (1987) ที่มองภาพกว้างของการส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย การให้ความรู้ การป้องกัน และการให้ภูมิคุ้มกันด้านสุขภาพ

การส่งเสริมสุขภาพในผู้สูงอายุควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงวัยอายุ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในผู้สูงอายุที่สามารถสังเกตได้ชัดเจนและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านอื่นๆ คือ การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ ด้านร่างกาย โดยการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างและหน้าที่ของทุกระบบในร่างกายตามธรรมชาติ การทำงานของร่างกาย มีความสัมพันธ์กับสภาวะ สุขภาพมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตซึ่งได้แก่ทางด้านกายภาพ การรู้คิดรวมทั้งสภาวะในชีวิตด้วย โดยบทบาทของกิจกรรมทางร่างกายก่อให้เกิดการพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาผู้อื่น ซึ่งมีผลต่อการทำงานของร่างกายและสุขภาพจิต ป้องกันการเกิดความหุดหุดโตโตเดียว กตสันและเพิ่มความคิดเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ (Garatachea, 2009)

ความต้องการของผู้สูงอายุนั้นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลหลายฝ่ายทั้งในภาครัฐบาล หน่วยงานเอกชน องค์กรท้องถิ่น ชุมชน ความต้องการของผู้สูงอายุ หลักๆจะมีอยู่ 5 ด้าน 1) ความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพและปัจจัยสี่ของผู้สูงอายุ 2) ความต้องการทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความต้องการประกอบอาชีพที่ต้องการมีรายได้ 3) ความต้องการความรู้ ได้แก่ ความต้องการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัยสูงอายุเพื่อมาใช้ปรับตัวในด้านต่างๆ มีความรู้เท่าทันเหตุการณ์ 4) ความต้องการทางด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือจากสังคม แล้วทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่น 5) ความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการทางด้านความรัก ความอบอุ่น และต้องการมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ (สมพร เทพสิทธิ, 2540) ส่วนการส่งเสริมเกื้อหนุนผู้สูงอายุเพื่อให้ดำรงอยู่ในชุมชนและครอบครัว ซึ่งความสนับสนุนประกอบด้วย 6 ประการ ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล 2) ด้านรายได้ 3) ด้านที่พักอาศัย 4) ด้านนันทนาการ จัดศูนย์บริการผู้สูงอายุเพื่อให้การปรึกษาแก่ผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว 5) ด้านความมั่นคงทางสังคม การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุ จัดตั้งศูนย์บริการ

ทางสังคมผู้สูงอายุ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพประจำหมู่บ้าน 6) ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน จัดตั้งบริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ห่างไกล จะได้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน (มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2543)

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสำคัญ 5 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย ต้องการปัจจัยสี่ของผู้สูงอายุ 2) ด้านการศึกษา เพื่อให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ 3) ด้านนันทนาการ เช่น จัดศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อนพบปะสังสรรค์ 4) ด้านที่อยู่อาศัย เช่น สถานสงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชน 5) ด้านความปลอดภัย เป็นต้น

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น

ตัวแปรทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้

2. ตัวแปรตาม

แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

- 2.1 ด้านสุขภาพ
- 2.2 ด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ
- 2.3 ด้านการดูแลผู้สูงอายุ
- 2.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

5. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยแบบผสม ระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์จำนวน 1,127 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ จากจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด 1,127 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 296 คน

2. การเลือกผู้สัมภาษณ์ ประกอบไปด้วย ผู้นำฝ่ายปกครองท้องถิ่น จำนวน 11 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล แบบสอบถามเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

2. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ผู้สูงอายุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองและรับคืนกลับด้วยตนเอง โดยการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยและทำการเก็บข้อมูล ด้วย

ตนเองจำนวน 296 ชุด ทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามอีกครั้ง หลังจากนั้นนำข้อมูลไปประมวลผลด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยนำกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสัมภาษณ์ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามประเด็นที่ผู้วิจัยศึกษา

6. ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 61-71 ปี มีจำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 89.5 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 71 – 81 ปี มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ลำดับต่อมา มีอายุระหว่าง 81-91 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 และน้อยที่สุด คือ มีอายุระหว่าง 91 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41$, S.D.= 1.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1. ด้านสุขภาพ ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$, S.D.=1.93)
2. ด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$, S.D.=1.86)
3. ด้านการดูแลผู้สูงอายุ ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.31$, S.D.=1.85)
4. ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.11$, S.D.=1.78)

สรุปผลสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการ“แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์”

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ “แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์” เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านสุขภาพ 2. ด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ 3. ด้านการดูแลผู้สูงอายุ 4. ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 11 ท่านดังนี้

1. ด้านสุขภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสุขภาพในการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ว่า สุขภาพเป็นสิ่งที่สำคัญต่อผู้สูงอายุดังนั้นท่านควรได้รับการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ (นายบัญชา วรรณบุตร, การสัมภาษณ์, 2564, 2 ตุลาคม) ซึ่งสุขภาพที่ได้รับที่ใกล้ตัวที่สุดของผู้สูงอายุไปตำบลโกรกแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์คือการได้นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ โดยการดูแลของลูกหลานนั่นเอง (นายสุราษฎร์ คำเครื่อง, การ

สัมภาษณ์, 2564, 2 ตุลาคม) นอกจากนั้นในวัยที่มีการวิ่งโรยตามกาลเวลาของผู้สูงอายุในสภาพร่างกายที่อ่อนแอ จึงจำเป็นต้องมีการบำรุงร่างกายและออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรงขึ้น (นายเมือง จินพละ, การสัมภาษณ์, 2564, 3 ตุลาคม) เนื่องจากสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุที่ทรุดโทรมลงไปนั้นเนื่องจากการดูแลที่ไม่ทั่วถึงของบุตรหลานที่ต้องมีอาชีพในการประกอบจึงไม่ค่อยมีเวลาที่จะดูแลผู้สูงอายุเท่าที่ควรนับฉะนั้นท่านควรได้รับการรักษาจากแพทย์ทุกครั้งเมื่อยามเจ็บป่วยหรือได้รับการดูแลจากแพทย์ประจำตำบลอย่างสม่ำเสมอ (นายประเวศ ดวงใจ, การสัมภาษณ์, 2564, 4 ตุลาคม) สิ่งที่ควรตระหนักให้มากที่สุดที่จะทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่ไม่ว่าจะยามเจ็บป่วยหรือเจ็บไข้สิ่งที่สำคัญที่สุดคือยามเมื่อผู้สูงอายุเจ็บป่วยจะต้องมีญาติช่วยดูแลหรือบุตรหลานช่วยดูแล (นางสาวเมธาวดี สมานาค, การสัมภาษณ์, 2564, 4 ตุลาคม)

2. ด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุว่า แล้วเรื่องสวัสดิการสังคมนั้นการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องให้การดูแลในส่วนที่เป็นผู้สูงอายุรัฐควรให้การสนับสนุนสวัสดิการในเรื่องของสุขภาพนี้กว่าจะเป็นเรื่องการรักษาพยาบาลต่างๆ ควรจัดเงินไว้ให้กับผู้สูงอายุทุกกรณี โดยเฉพาะเบี้ยยังชีพต่างๆ ของผู้สูงอายุบางครั้งก็ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของผู้สูงอายุฉะนั้นแล้วควรจัดโครงการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้สูงอายุรวมถึงที่อยู่อาศัยที่ผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานคอยดูแลควรจัดที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ (นายประจวบ โนนใหญ่, การสัมภาษณ์, 2564, 2 ตุลาคม) การฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญเพราะว่าผู้สูงอายุในตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ มีฝีมือทางด้านการจัดทำผ้าไหมผู้สูงอายุควรได้รับการสนับสนุนด้านอาชีพ ในการสนับสนุนในเรื่องผ้าไหมให้เต็มที่มีการจัดสินค้าให้มีการส่งออกให้กับผู้สูงอายุเพื่อจะได้เป็นรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน รวมถึงการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมจะต้องได้รับการประสานงานจากหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยให้แก่ผู้สูงอายุที่ขาดแคลนที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ (นางสาวอรทัย พิมพะ, การสัมภาษณ์, 2564, 2 ตุลาคม)

3. ด้านการดูแลผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการดูแลผู้สูงอายุว่า ความคิดเห็นในด้านการดูแลผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่หลักในการดูแลผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ท่านได้อยู่กับครอบครัวอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา เช่น กิจกรรมประกวดครอบครัวอบอุ่น เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างจิตใจให้เข้มแข็งของผู้สูงอายุจะนำมาซึ่งการมีสุขภาพร่างกายที่ดีถือว่าการดูแลผู้สูงอายุที่ดีอย่างหนึ่ง พร้อมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการในเรื่องการให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวของผู้สูงอายุเองไม่ว่าจะเป็นลูกหลาน หรือคนในครอบครัวจะต้องได้รับความรู้ในการดูแลสุขภาพร่างกาย สุขภาพใจของผู้สูงอายุ (นายใจ บุญเสริม, การสัมภาษณ์, 2564, 4 ตุลาคม) ในส่วนของผู้สูงอายุที่ไม่มีครอบครัว ที่อยู่ตามลำพังไม่มีลูกหลานดูแลสมควรที่จะได้สร้างเครือข่ายกับผู้สูงอายุเพื่อคอยดูแลให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุที่มีครอบครัวร่ำรวยก็สามารถที่จะคอยบอกลูกบอกหลานให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ทันทไม่มีบุตรหลานดูแลสรุบายๆก็คือการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันนั่นเอง ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุนั้นจะมีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจที่ดี เพราะอย่างน้อยก็ได้รับความช่วยเหลือจากผู้สูงอายุด้วยกันเอง (นาย

อนุสิทธิ์ สมญา, การสัมภาษณ์, 2564, 4 ตุลาคม) ในส่วนของครอบครัวนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญปกติแล้วผู้สูงอายุในตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ จะอยู่อย่างครอบครัวที่ถูกหลานต้องไปทำงานต่างจังหวัดทำให้ส่วนมากแล้วผู้สูงอายุจะอยู่ตามลำพังบางครั้งถูกหลานที่ไปทำงานต่างจังหวัดก็ไม่ค่อยได้ส่งเงินหรือค่าใช้จ่ายมาให้กับผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุนั้นต้องขาดแคลนทางด้านปัจจัยสี่ ในการเลือกหน่วยให้แก่ท่านซึ่งในเรื่องนี้ผู้สูงอายุเองจะต้องได้รับการอุปการะจากครอบครัวของท่าน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครอบครัวจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ในส่วนที่เป็นารดูแลผู้สูงอายุในตำบลร่างกายนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ควรให้ความสำคัญกล่าวคือ ควรจัดสถานที่ เช่น สวนสาธารณะเพื่อให้ผู้สูงอายุและพักผ่อนหย่อนกายหย่อนใจ จัดสนามกีฬาสำหรับออกกำลังกายให้แก่ผู้สูงอายุและสถานที่พักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพทั้งภายในและภายนอกให้แก่ผู้สูงอายุ (นายประเวศ ดวงใจ, การสัมภาษณ์, 2564, 4 ตุลาคม)

4. ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับในการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ในด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้สูงอายุนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สูงอายุจะต้องการเพราะว่าการปฏิสัมพันธ์จะทำให้ผู้สูงอายุไม่มีความเศร้าซึมมีความร่าเริง เพราะอย่างน้อยจะได้มีเพื่อนพูดคุยจะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะผู้ดูแลควรเข้าพบปะดูแลและช่วยเหลืออยู่เสมอเพื่อเป็นการถามไถ่สารทุกข์สุกดิบว่าผู้สูงอายุนั้นต้องการอะไรบ้างเพื่อที่จะได้มาจัดสรรให้แก่ผู้สูงอายุที่ขาดการดูแลช่วยเหลือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นวันผู้สูงอายุโรค ต้องมีการจัดกิจกรรมในทุกๆปีเพื่อให้ผู้สูงอายุนั้นได้พบปะกันเพื่อเป็นการสร้างสุขภาพจิตที่ดีให้แก่ผู้สูงอายุ (นายบัญญัติ วรรณบุตร, การสัมภาษณ์, 2564, 5 ตุลาคม) การให้คำปรึกษาและการให้กำลังใจของครอบครัวนั้นเป็นสิ่งสำคัญเพราะผู้สูงอายุนั้นต้องการการดูแลจากครอบครัวการปฏิสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญต่อผู้สูงอายุหรือว่าการจะเป็นการพูดคุยระหว่างถูกหลานการให้ความเอาใจใส่การดูแลเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ถูกหลานควรให้ความรักความเอาใจใส่กับผู้สูงอายุมากๆ ในเรื่องนี้น้องการบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมดูแลให้คำปรึกษาและให้กำลังใจกับคนในครอบครัวของผู้สูงอายุว่าการปฏิสัมพันธ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้สูงอายุ (นายเสรี จำปาดี, การสัมภาษณ์, 2564, 5 ตุลาคม) และอีกประการหนึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับผู้สูงอายุก็คือการพึ่งพาช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงคอยสอดส่องดูแลผู้สูงอายุที่อยู่เพียงตามลำพังให้ท่านได้รับความอบอุ่นบ้างเพราะอย่างน้อยก็มีเพื่อนบ้านคอยถามไถ่เป็นกำลังใจ (นางสาวเมธาวดี สมนาถ, การสัมภาษณ์, 2564, 5 ตุลาคม)

7. อภิปรายผล

จากการศึกษา แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซิซิเรลลี (Cicirelli, 1981) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุตรที่เป็นวัยผู้ใหญ่ในการดูแลบิดามารดาสูงอายุในชุมชนลาฟาแยตต์ รัฐอินเดียน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า บุตรมีทัศนคติต่อบิดามารดาสูงอายุในทางบวก มีความขัดแย้งแต่ไม่มาก

2. ด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสมอ จิตพล (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด

จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในพื้นที่ที่ศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการจัดกา
ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับสูงและต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลช่วยเหลือในด้านค่า
รักษาพยาบาล จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ กองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ และจัดการบริการ
ครอบครัวอุปการะ

3. ด้านการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาศ นาควิจิตร (2551) ได้วิจัยเรื่อง
ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเองและความสุขของผู้สูงอายุในชมรม
ผู้สูงอายุโรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนด้านการดูแล
สุขภาพตนเองจากครอบครัวและการสนับสนุนด้านการดูแลสุขภาพตนเองจากบุคลากรทางการแพทย์มี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ

4. ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผลการวิจัยพบว่า “แนวทางการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุตำบล
เกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์” พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่
หลักในการดูแลผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ชัย กิตตินาคบัญญัติ (2561) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถ สภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมทาง
สังคมและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุไทย พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถ สภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมทาง
ทางสังคมจากครอบครัว มีอิทธิพลทางบวกต่อสุขภาพจิตที่ดีของผู้สูงอายุแม้ว่าความสามารถทางกายภาพจะ
ลดลง นอกจากสภาพแวดล้อมทางสังคม รัฐ ชุมชน สังคมที่เหมาะสม ตอบสนองตามความต้องการของ
ผู้สูงอายุจะสนับสนุนความสามารถทางกายภาพของผู้สูงอายุได้แล้วยังสนับสนุนระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมของ
ผู้สูงอายุให้เพิ่มขึ้นและยืดระยะเวลาให้นานขึ้นแม้ในกรณีที่ผู้สูงอายุจะมีความสามารถลดลงตามอายุ

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. ภาครัฐควรจัดทำนโยบายและแผนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการความร่วมมือกัน
ในการดูแลผู้สูงอายุกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายการดูแลผู้สูงอายุ เป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างกว้างๆ เพื่อ
ประยุกต์ให้ใช้เป็นรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในแต่ละภูมิภาค

3. ภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมการเป็นผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพด้วยการสร้างหลักประกันด้าน
สุขภาพ หลักประกันด้านรายได้ ให้ครอบคลุมผู้สูงอายุทุกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

2. ควรศึกษาวิจัยแนวทางหรือรูปแบบที่ทำให้องค์กรผู้นำด้านผู้สูงอายุ องค์กรของชุมชนหรือภาค
ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ

3. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบของนโยบายในการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ

4. ควรศึกษาวิจัยแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- ใจ บุญเสริม, การสัมภาษณ์, 2564, 4 ตุลาคม)
- ทวีชัย เสงี่ยมเนิน. (2554). *ความอยู่ดีมีสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกสมาคม ชำราชการบำเพ็ญสาธารณกิจและผู้สูงอายุ จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสุขภาพชุมชน), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นามชัย กิตินาคบัญชา. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางกาย สภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมทางสังคม และสุขภาพจิตของผู้สูงอายุไทย*. *วารสารประชากรศาสตร์*, 34 (1) หน้า 1-40.
- บัญชา วรรณบุตร, การสัมภาษณ์, 2564, 2 ตุลาคม)
- บัญชา วรรณบุตร, การสัมภาษณ์, 2564, 5 ตุลาคม)
- บัวพันธ์ พรหมพิง. (2549). “ความอยู่ดีมีสุข: แนวคิดและประเด็นศึกษาวิจัย,” *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 23(2), หน้า 1-31.
- เบญจมาศ นาคจิตร. (2551). *ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของตนเองและความสุขของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุของโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประจวบ โนนใหญ่, การสัมภาษณ์, 2564, 2 ตุลาคม)
- ประเวศ ควงใจ, การสัมภาษณ์, 2564, 4 ตุลาคม)
- ประเวศ ควงใจ, การสัมภาษณ์, 2564, 4 ตุลาคม)
- ประเวศ วะสี. (2549). *กระบวนการนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2543). *พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- เมธวดี สมภาค, การสัมภาษณ์, 2564, 4 ตุลาคม)
- เมธวดี สมภาค, การสัมภาษณ์, 2564, 5 ตุลาคม)
- เมือง จินพละ, การสัมภาษณ์, 2564, 3 ตุลาคม)
- สมพร เทพลีธา. (2540). *จิตสำนึกของชาวพุทธต่อพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสมพร เทพลีธา เพื่อศาสนาและพัฒนาสังคม.
- สรารุณ คำเครื่อง, การสัมภาษณ์, 2564, 2 ตุลาคม)
- สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2548). *กรอบยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมสังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- เสมอ จิตพล. (2557). *การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- เสรี จำปาดี, การสัมภาษณ์, 2564, 5 ตุลาคม)
- อนุสิทธิ์ สมญา, การสัมภาษณ์, 2564, 4 ตุลาคม)

อรรถัย พิมพะ, การสัมภาษณ์, 2564, 2 ตุลาคม)

Cicirelli, V.G. (1981). *Helping Elderly Parents, The Role of Adult Children*. Boston: Auburn House Publishing.

Garatachea, et al. (2009). Feeling of well being in elderly people: Relationship to physical activity and physical function. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 48: 306-312.

Pender, N.J. (1987). *Health promotion in nursing practice*. 2nd ed. New York: Appleton Century Crofts.

Tobias J. Klein. (2009). The actual structure of eBay's feedback mechanism and early evidence on the effect of recent changes. *International Journal of Electronic Business*, 7(3), 301- 320

บุญข้าวเปลือกของชาวไทยเขมרב้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์ The Merit of Paddy of Thai Khmer People, Ban KhokYang Surin

อิทธิวัตร ศรีสมบัติ¹ จักรี บำรุงภักดิ์²

¹อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
²นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

jakreenoi@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบขั้นตอนและพิธีกรรมในประเพณีบุญข้าวเปลือกชาวไทยเชื้อสายเขมרב้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์ การศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการจากศึกษาในเชิงเอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่าบุญข้าวเปลือกเป็นประเพณีจากความเชื่อทางพระพุทธศาสนา และพราหมณ์ ของชาวไทยเชื้อสายเขมรที่ผสมผสานกับความเชื่อเดิมให้พืชผลทางการเกษตรเจริญงอกงามสมบูรณ์ บุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมרב้านโคกยาง แสดงออกมามีในรูปแบบของประเพณีพิธีกรรมต่างๆ 1) ข้าวเปลือกเป็นองค์ประกอบหลักในพิธีกรรม 2) บายศรี ใช้ในการเรียกขวัญข้าว 3) เครื่องเซ่นไหว้ เพื่อใช้ในพิธีการเซ่นไหว้ทำบุญข้าวเปลือก 4) ผู้ประกอบพิธีกรรม เป็นตัวเชื่อมระหว่างชาวบ้านกับพิธีกรรม 5) พระสงฆ์ ทำหน้าที่เจริญพุทธมนต์ความเป็นสิริมงคลให้กับผู้เข้าร่วมพิธี 6) อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวข้าว เช่น เคียว ไม้ตีข้าว กระเซอ กระดิ่งวัวควาย ขั้นตอนและพิธีกรรมในประเพณีบุญข้าวเปลือกชาวไทยเชื้อสายเขมרב้านโคกยางนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง ดังนี้ 1) พิธีกรรมก่อนทำบุญข้าวเปลือก มีการไปเซ่นไหว้ที่ศาลประจำหมู่บ้านก่อนที่จะมีการทำบุญข้าวเปลือก 2) วันพิธีทำบุญข้าวเปลือก แบ่งออกเป็น 3 วัน ขั้นตอนการทำบุญข้าวเปลือก 3 ขั้นตอนหลัก 1) การรวมข้าว 2) เรียกขวัญข้าว 3) ฉลองข้าว บุญข้าวเปลือกแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของข้าวที่มีอิทธิพลต่อผู้คนที่ตั้งถิ่นฐานสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

คำสำคัญ : บุญข้าวเปลือก ประเพณีพิธีกรรม ชาวไทยเชื้อสายเขมร

Abstract

This research article is to study the research process and rituals in the Thai-Khmer rice merit tradition of Ban Khok Yang, Surin province. The study used a qualitative research methodology by studying the documents, Information from an in-depth interview and data from participant observations. The results of the study found that Paddy merit is a tradition from Buddhist and Brahmin beliefs of Thai people of Khmer descent that combines with the old beliefs to make agricultural crops flourish and perfect. Paddy merit of Thai people of Khmer descent, Ban Khok Yang. expressed in the form of various traditions rituals 1) Paddy is the

main element in rituals 2) Bai Sri is used to call Kwan Rice 3) Oblation to used in ceremony to make merit of paddy. 4) Ceremonial practitioner is connection between the villagers and ceremony 5) The monks are responsible for the blessing of blessings for the participants in the ceremony. 6) Rice harvesting equipment such as sickles, rice beaters, rice stalks, cattle bells Processes and rituals in the Thai-Khmer rice merit tradition of Ban Khok Yang can be divided into 2 periods as follows 1) Rituals before making merit, There are offerings to the village shrine before the rice merit making ceremony. 2) The rice merit ceremony day is divided into 3 days. The rice merit process consists of 3 main steps: 1) gathering rice 2) calling Kwan rice 3) making merit and offering food to monks during morning. The merit of paddy shows the importance of rice influencing people in both social, cultural and economic dimensions.

Keywords : Paddy Bun, Ritual Tradition, Thai Khmer

1. บทนำ

“ข้าว” เป็นพืชที่อยู่คู่กับผู้คนในแถบเอเชียอุษาคเนย์มาเป็นระยะเวลาหลายพันปี จนเกิดเป็นรากเหง้าของขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดโยงผู้คนไว้กับชุมชนและสังคม กลายเป็นวัฒนธรรมข้าวที่หลอมรวมผู้คนในสังคมข้าวจึงมีบทบาทในการกำหนดวิถีชีวิตของสังคม ข้าวจึงเป็นมากกว่าอาหารในชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นตัวเชื่อมโยงมนุษย์เข้ากับธรรมชาติ ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิต จากหลักฐานทางโบราณคดีที่แสดงถึงการเพาะปลูกข้าวในประเทศไทย เช่น แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี และแหล่งโบราณคดี โนนนกทา อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น จะเห็นได้ว่ามีทั้งเมล็ดข้าวที่ถูกไฟเผากลายเป็นถ่านและแกลบ และหลักฐานภาพเขียนบนผนังที่ผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี กล่าวได้ว่าผู้คนในแถบนี้รู้จักข้าวและเพาะปลูกข้าวมาก่อนแล้วตั้งแต่อดีต

ข้าวคือชีวิตของคนไทย มีความผูกพันกับคนไทย จึงเป็นสาเหตุให้เกิดตำนานวัฒนธรรมข้าวและประเพณีต่างๆ เกี่ยวกับข้าว ทั้งที่มีความเกี่ยวข้องกับข้าวโดยตรง และได้จากการสะสมประสบการณ์ ความรู้ และภูมิปัญญาชาวบ้านผสมผสานกัน ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดความสุขกาย ความสุขใจ (สงกรานต์ จิตรากร, ๒๕๔๔) บุญข้าวเปลือกเป็นหนึ่งในประเพณีที่ชาวอีสานยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนานนำข้าวเปลือกไปทำบุญรวมกันเป็นใหญ่ๆที่วัดหรือสถานที่นั้นคหหมาย ชาวอีสานเรียกกองข้าวเปลือกกองใหญ่ว่า “กุ่มข้าวใหญ่” แล้วจะทำพิธีทางพราหมณ์ “พิธีรับขวัญข้าว” เพราะเชื่อว่าขณะที่เราทำนาเกี่ยวข้าวและนวดข้าว เราใช้เท้าเหยียบย่ำข้าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำพิธีบูชาพระแม่โพสพเพื่อขอขมาจะได้เป็นสิริมงคลต่อตนเองและครอบครัวให้มีแต่ความสุข ชาวบ้านมีการปรับประยุกต์ใช้ยึดถือปฏิบัติให้เหมาะสมกับกาลเวลาสมัยที่เปลี่ยนแปลงจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำนา โดยชาวบ้านแต่ละครัวเรือนจะนำเอาข้าวเปลือกของตนมากองรวมกัน ณ สถานที่นั้นคหหมาย เรียกกองข้าวที่นำมารวมกันกันกองใหญ่นี้ว่า กุ่มข้าวใหญ่ พระสงฆ์ทำการเจริญพระพุทธมนต์ รับศีลและฟังเทศ ตอนกลางคืนมีการแสดงมหรสพ ตอนรุ่งเช้าก็จะมีการทำบุญตักบาตรและถวายข้าวเปลือกแก่พระสงฆ์ (จารุวรรณ ธรรมวัตร, 2523) นอกจากนี้กองข้าวที่ชาวบ้านนำมารวมกันไว้ เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความมีน้ำใจการแบ่งปัน การทำบุญทำกุศล และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนใน

หมู่บ้าน ทั้งยังหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ของผลผลิตในปีนั้นๆ อีกด้วย กองข้าวที่นำมารวมกันกองใหญ่ก็จะหมายถึงความศรัทธาและมีน้ำใจของคนในหมู่บ้านนั้น และก็แสดงว่าฝนฟ้าในปีนั้นตกตามฤดูกาล น้ำเพียงพอต่อการทำนามีอุดมสมบูรณ์ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้จึงมีผลผลิตมากพอที่ชาวบ้านนำมาร่วมกันทำบุญข้าวเปลือกเป็นกองใหญ่

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าชาวนาให้คุณค่าและความสำคัญของข้าวที่อยู่ในฐานะสิ่งที่เป็นมงคลและศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้ในประเพณีพิธีกรรมต่างๆ ของผู้คนมาอย่างยาวนาน ในทุกพิธีกรรมของผู้คนมักจะมีข้าวเข้ามาเกี่ยวข้องของสะท้อนระบบความเชื่อความคิดวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับอาชีพ ประเพณีบุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรแสดงให้เห็นจิตวิญญาณของชุมชนที่ดำรงอยู่ด้วยวิถีเกษตรกรรมมาช้านาน ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดิน ด้วยสำนึกในบุญคุณของข้าว และเป็นการแสดงออกถึงพลังแห่งความร่วมมือร่วมใจของชุมชน เพื่อสืบทอดจิตวิญญาณที่กล้าแกร่งของชาวนา

ผู้ศึกษาได้สนใจศึกษาบุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยังมีการสืบสานการทำบุญข้าวเปลือก เพื่อจัดระบบองค์ความรู้เรื่องบุญข้าวเปลือกใช้ในการส่งเสริมการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และจัดทำเป็นสารสนเทศของชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการสืบสานประเพณีอันดีงามของชุมชน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ขั้นตอนและพิธีกรรมในประเพณีบุญข้าวเปลือกชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์

3. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการศึกษาทั้งเอกสารและการสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ดังนี้

1. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับบุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์
2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มเป้าหมายในบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์
3. ข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations Participant) จะทำควบคู่กับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำพิธี กลุ่มผู้นำชุมชนและผู้ร่วมพิธี และชาวบ้านในพื้นที่

4. ขอบเขตการศึกษา

เนื้อหาหรือประเด็นที่ศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งที่จะศึกษาองค์ประกอบ ขั้นตอนและพิธีกรรมในประเพณีบุญข้าวเปลือกชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษานี้กำหนดผู้ที่จะให้ข้อมูลในการศึกษาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงเฉพาะผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้นำพิธี กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้ร่วมพิธี และชาวบ้านในพื้นที่

พื้นที่การศึกษา

บ้านโคกยาง หมู่ที่ 1 ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

5. ผลการศึกษา

บุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์

ในการศึกษาบุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์ ได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 1) องค์ประกอบบุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง 2) ขั้นตอนและพิธีกรรมในประเพณีบุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง สรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบบุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง

การทำบุญข้าวเปลือก (เทอบ็อนซเร็ว) จะจัดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ไม่ได้กำหนดวันที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับวันเวลาและความพร้อมของชุมชน เป็นการเรียกขวัญข้าวหลังจากฤดูกาลเก็บเกี่ยวเพื่อเป็นการขอบคุณและบูชาพระแม่โพสพ โดยมีความเชื่อว่า การทำบุญถวายข้าวเปลือกจะค้าคุณหนุนนำส่งผลให้ขึ้นได้ผลผลิตข้าวมากขึ้น พิธีกรรมชาวบ้านจะนำข้าวเปลือกไปรวมกันที่วัดประจำหมู่บ้าน เป็นการทำบุญและบูชาพระแม่โพสพ และจะประกอบพิธีกรรมถวายข้าวเปลือกแก่พระสงฆ์ที่วัดประจำหมู่บ้าน และชาวบ้านก็จะมาฟังเทศน์มหาชาติ มีการประดับตกแต่งด้วยข้าวเปลือก ผลไม้ ต้นกล้วย ทำบุญข้าวเปลือกเป็นการรำลึกบุญคุณของพระแม่โพสพ จัดขึ้นในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 ในช่วงนี้ช่วงที่มีการเผาซึ่งข้าว เกิดไฟไหม้ทุ่งนา จึงต้องอันเชิญแม่โพสพมาประทับบนยุงฉางก่อน ปัจจุบันนั้นการทำบุญข้างเปลือกไม่ได้กำหนดวันที่แน่นอนขึ้นกับความสะดวกของชุมชน ปัจจุบันมีการดัดแปลงวัฒนธรรมไปปรับประยุกต์แต่ยังคงไว้ซึ่งข้าวเปลือก เช่น การทอดกฐินข้าวเปลือก การทำบุญด้วยข้าวเปลือกแทนเงิน องค์ประกอบในงานบุญข้าวเปลือกประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบหลักที่สำคัญ ดังนี้

1. ข้าวเปลือก โดยถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของงานบุญในครั้งนี้ เพราะเป็นการเรียกขวัญข้าวและบูชาพระแม่โพสพ โดยชาวบ้านแต่ละคนก็จะนำข้าวเปลือกไปรวมกันที่วัดประจำหมู่บ้านเพื่อใช้ในการประกอบพิธีในการทำบุญข้าวเปลือกซึ่งแต่ละคนนำข้าว ที่ปลูกในนาของตนเองมาร่วมเพื่อเป็นสิริมงคลในการทำนาให้ปีต่อไปมีข้าวอุดมสมบูรณ์และเป็นขวัญกำลังใจในการทำงาน ข้าวเปลือกนอกจากเป็นการบูชาพระแม่โพสพแล้วข้าวเปลือกใช้ในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาการทำบุญให้กับพระสงฆ์อีกช่องทางหนึ่ง (จินดา, 2564; สมศักดิ์ วิทยาวงศา, 2564)

ภาพที่ 1 : ข้าวเปลือก

ที่มา : นภาดิษฐ์ ทรงฉลาด, (2564 ธันวาคม 18). ถ่ายภาพ

2. บายศรี ขั้นตอนการเรียกขวัญข้าวเปลือก ในการบายศรีนี้จะใช้บายศรี 3 ชั้น 5 ชั้นก็ได้โดยจะมีหมอปราหมณ์หรือหมักทายกเป็นผู้ทำพิธีแล้วแต่ระดับขึ้นอยู่กับความพร้อมความสะดวก บายศรีเป็นสิ่งที่ใช้ในพิธีการรับขวัญข้าวพระแม่โพสพมี 1 คู่ สมัยก่อนยังไม่มีการใช้บายศรีในการรับขวัญข้าว แต่จะใช้กระดองเต่า การใช้บายศรีเป็นการรับวัฒนธรรมที่เข้ามาภายหลัง การทำบายศรีนอกจากเป็นการเรียกขวัญข้าวแล้วเป็นพิธีที่เชื่อกันว่าจะทำให้ชาวนาได้ผลผลิตข้าวอุดมสมบูรณ์ตลอดไป ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพทำนายึดปฏิบัติกันมา (วิชา พอกสนิท, 2564 ; สมศักดิ์ วิทยาวงศา, 2564)

ภาพที่ 2 : บายศรี

ที่มา : นภลัย ทรงฉลาด, (2564 ธันวาคม 18). ถ่ายภาพ

3. เครื่องเซ่นไหว้ ในวันนี้ชาวบ้านทุกคนก็จะจัดเตรียมเครื่องเซ่นไหว้ในพิธี ประกอบด้วยอาหารหวาน ขนม ผลไม้ น้ำ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละคน เพื่อใช้ในพิธีการเซ่นไหว้ทำบุญข้าวเปลือก ในพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายเขมรในการประกอบพิธีต่างๆ จะต้องใช้ของเซ่นไหว้ประกอบ เซ่นไหว้ตายาบรพบุรุษ เซ่นไหว้ศาลประจำหมู่บ้าน แม้กระทั่งในชีวิตประจำวันอย่างการเดินทางไกล ทำงานต่างๆ มักจะมีการเซ่นไหว้ปรากฏให้เห็น เครื่องเซ่นไหว้นั้นห้ามเอาข้าวเป็นเครื่องเซ่นไหว้ เพราะข้าวก็คือเลือดเนื้อของพระแม่โพสพนั่นเอง เครื่องเซ่นไหว้ก็จะมี ผลไม้ ขนมหวาน น้ำ จะไม่มีของคาว (สมศักดิ์ วิทยาวงศา, 2564)

4. ผู้ประกอบพิธีกรรม ในพิธีประกอบพิธีกรรมจะใช้หมอปราหมณ์ทำหน้าที่ดำเนินพิธีขั้นตอนต่างๆ ในงานบุญข้าวเปลือกเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างชาวบ้านกับพิธีกรรม (อ้วน พอกสนิท, 2564) สนวน (สมศักดิ์ วิทยาวงศา, 2564) แสดงความเห็นว่าคุณประกอบพิธีกรรมจะเป็นใครก็ได้แต่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านนี้เฉพาะหรือโดยตรงอย่างลึกซึ้ง และสามารถใช้ภาษาได้ทั้งภาษาเขมรและภาษาไทย และทำหน้าที่เป็นผู้ที่เฝ้าระวังใจเกษตรกรด้วย

ภาพที่ 3 : อาจารย์สมศักดิ์ วิทยาวงศา ผู้ประกอบพิธี
ที่มา : นภลัย ทรวงฉลาด, (2564 ธันวาคม 18). ถ่ายภาพ

5. พระสงฆ์ พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่ในการสวดเจริญพุทธมนต์ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้เข้าร่วมพิธีทำบุญข้าวเปลือก ในการทำบุญต่างๆ พระสงฆ์ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ จะอยู่ในฐานะทั้งผู้ให้และผู้รับ กล่าวคือผู้ให้คือเป็นที่พึ่งยึดเหนี่ยวของชาวบ้าน ให้ศีลให้พร ส่วนผู้รับหมายถึงการรับข้าวเปลือกจากการทำบุญของชาวบ้านไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ของวัด (สนิท ศรีไสว, 2564; สมศักดิ์ วิทยาวงศา, 2564)

6. อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวข้าว ในการประกอบพิธีกรรมจะมีอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องของการทำนาช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตอยู่ในการทำบุญข้าวเปลือกอยู่ด้วย เช่น เคียว ไม้ตีข้าว กระเชอ กระด้งวัดควาย อุปกรณ์ในงานทำบุญข้าวเปลือกมีทั้งที่เป็นอุปกรณ์และพวกพืชใช้ประกอบ เช่น ไม้หนีบข้าว เียงชาย เคียว พัด กระด้งวัดควาย ฟอนข้าว 1 คู่ และมีต้นกล้วย ต้นอ้อย เป็นพืชมงคล (สมศักดิ์ วิทยาวงศา, 2564)

ภาพที่ 4 : อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวข้าว
ที่มา : นภลัย ทรวงฉลาด, (2564 ธันวาคม 18). ถ่ายภาพ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า บุญข้าวเปลือกจัดขึ้นในช่วงฤกษ์ยามอันดี-มีนาคม ขึ้นอยู่กับความพร้อมของชุมชนเป็นการทำบุญและบูชาพระแม่โพสพและจะประกอบพิธีกรรมถวายข้าวเปลือกแด่พระสงฆ์ชาวบ้านนัดรวมข้าวเปลือกศาลาหมู่บ้านก่อนแล้วแห่ไปที่วัดมีการฟังเทศน์มหาชาติและทำบุญข้าวเปลือก องค์ประกอบในงานบุญข้าวเปลือกประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ 1) ข้าวเปลือก 2) บายศรี 3) เครื่องเซ่นไหว้ 4) ผู้ประกอบพิธีกรรม 5) พระสงฆ์ 6) อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวข้าว

2. ขั้นตอนและพิธีกรรมในประเพณีบุญข้าวเปลือกชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง

ขั้นตอนและพิธีกรรมในประเพณีบุญข้าวเปลือกชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง นั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง ดังนี้

พิธีกรรมก่อนทำบุญข้าวเปลือก

หลังจากชาวบ้านเก็บเกี่ยวผลผลิตจากที่นาเสร็จแล้วในฤดูกลางเก็บเกี่ยวประมาณในช่วงเดือนมกราคมวันที่ไม่ได้กำหนดตายตัว ส่วนเวลาที่จะจัดในช่วงเย็น โดยชาวบ้านจะนำข้าวข้าวเปลือกที่เก็บเกี่ยวแล้วในปีนี้อย่างละเล็กละน้อยมาร่วมพิธีเช่นไหว้ศาลประจำหมู่บ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล นอกจากนี้ข้าวเปลือกแล้วประกอบไปด้วยขัน 5 ต้นกล้วย เครื่องเช่นไหว้พวกอาหารคาวหวาน ผลไม้ ขนม น้ำหวาน น้ำเปล่า เหล้า เป็นการบอกกล่าวให้ทราบทั่วถึงเกี่ยวกับเสร็จ ปีหน้ามีผลผลิตที่สมบูรณ์มีฝนมีน้ำใช้ หลังจากเสร็จพิธีกรรมที่ศาลประจำหมู่บ้านแล้ว ชาวบ้านก็จะกลับไปเช่นที่ยุ่งข้าวของตนเองต่อไป

ภาพที่ 5 : การเซ่นไหว้ศาลประจำหมู่บ้าน
 ที่มา : จักรี บำรุงภักดิ์, (2565 มกราคม 18). ถ่ายภาพ

วันพิธีทำบุญข้าวเปลือก

ในวันทำบุญข้าวเปลือกนั้นแบ่งขั้นตอนใหญ่ๆ ได้ 3 ขั้นตอน 3 วัน ประกอบด้วย 1. การรวมข้าว (วันที่ 1) สำหรับพิธีกรรมข้าวนี้ ก่อนที่จะถึงวันเริ่มพิธีทำบุญข้าวเปลือกผู้นำชุมชนมีการประกาศให้ชาวบ้านนำข้าวเปลือกมารวมกันก่อนที่ศาลาประจำหมู่บ้าน เมื่อถึงวันทำพิธีชาวบ้านก็จะช่วยกันนำข้าวเปลือกที่รวบรวมกันไปที่วัดไปกองรวมกันจนกลายเป็นกองข้าวใหญ่ 1 กอง ชาวบ้านแต่ละคนนำข้าวเปลือกคนละเล็กน้อยคนละถุงไปทำบุญข้าวเปลือกรวมกับคนอื่นในหมู่บ้าน มีทั้งข้าวเปลือกและเงินตามกำลัง แล้วร่วมกันแห่ข้าวเปลือกไปวัดให้ถึงก่อนตั้งแต่บ่ายโมงถึงบ่ายสามโมงเย็น เมื่อชาวบ้านแห่ข้าวมารวมกันที่บริเวณศาลาวัดหรือบริเวณที่กำหนดแล้ว พระสงฆ์ก็จะเดินสายสัญญาณบริเวณข้าวเปลือกที่นำมารวมกัน สมโภชข้าวเปลือก พระสงฆ์จำนวน 9 เจริญพระพุทธมนต์ ถือว่าเป็นอันเสร็จสำหรับวันแรก (เกษรี ทองเดียม, 2564 ; สมศักดิ์ วิทยาวงศา, 2564)

ภาพที่ 6 : การรวมข้าวเปลือก

ที่มา : นภลัย ทรงฉลาด, (2564 ธันวาคม 18). ถ่ายภาพ

2. เรียกขวัญข้าว (วันที่ 2) ช่วงเวลาในการพิธีส่วนใหญ่จะเริ่มช่วงเย็น หมอพรหมณ์ก็จะทำพิธีบายศรีเรียกขวัญข้าวมีบทสวดต่างๆ เป็นหน้าที่ของหมอพรหมณ์ การเรียกขวัญพระแม่โพสพจัดในตอนเย็นประมาณ 4 โยง โดยในเช้าวันรุ่งขึ้นของวันที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม กิจกรรมแรกเป็นการเทศน์มหาชาติตอนเช้าจะมีการสวดพระคาถาพันต้น พันปลาย เล่าถึงความเป็นมาของพระโพธิสัตว์ บ่ายโมงก็จะเริ่มเข้าสู่การเทศน์มหาชาติพระเวสสันดรชาดก กิจกรรมที่ 2 การเรียกขวัญเริ่มประมาณ 4 โยงเย็น จุดธูปเทียนบูชาสวดบทขอขมาพระแม่โพสพ เสร็จแล้วก็พิธีกล่าวโองการเชิญเทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมารวมกันที่พิธี จากนั้นพิธีไหว้ครูบาอาจารย์ผู้สั่งสอนให้ความรู้รำลึกคุณอาจารย์ เสร็จก็สวดบทแม่โพสพ 39 คือบุญคุณของพระแม่โพสพ 39 ประการ เริ่มเรียกขวัญข้าว บทสวดเรียกขวัญข้าวในระหว่างนี้มีหญิงชายที่ยังบริสุทธิ์ 1 คู่ ทำหน้าที่ส่นกระดิ่งเป็นจังหวะไปด้วย ชาวบ้านก็จะช่วยกันเคาะรับช่วยเรียก โม เวย ปลึง เปลียะ เนียง ประเปี...(มาเอยขวัญเอยแม่โพสพ...) มีคนตักข้าวเปลือกใส่กระดองเต่าไปเรื่อยๆ เขาฝ่ายในบายศรีไปผูกพวงอุปกรณที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวและทุกคนที่มีส่วนร่วม หมอพรหมณ์ก็จะประพรมน้ำมนต์ให้ สูดท้ายขึ้นชั้นครู (โจม บูน)/ชั้น 5 ประกอบด้วย กรวยดอกไม้ 5 อัน ไบพญู 16 ไบ มุมละ 4 ไบ หมาก 4 ผล ฝาขาว ธูปเทียนค่าครู 39 บาท (พระคุณพระแม่โพสพ 39 ประการ) ยกให้ครูอาจารย์ในพิธี เสร็จอวยพรเพื่อความ เป็นสิริมงคลให้กับผู้ร่วมพิธี เสร็จพิธีในวันที่ 2 (สมศักดิ์ วิทยาวงศา, 2564 ; ประสพ ศรีไสว, 2564)

ภาพที่ 7 : การทำบุญข้าวเปลือก

ที่มา : นภลัย ทรงฉลาด, (2564 ธันวาคม 18). ถ่ายภาพ

3. ฉลองข้าว (วันที่ 3) หลังเสร็จพิธีเรียกขวัญข้าวแล้ว (สนิท ศรีไสว, 2564) ตอนเช้าวันรุ่งขึ้นชาวบ้านทำบุญตักบาตรถวายภัตตาหาร จินดา พอกสนิท ไต่กล่าววว่า ตอนเช้าหลังจากทำบุญข้าวเปลือกแล้วชาวบ้านไปทำบุญตักบาตรและทำพิธีที่วัดต่ออีก (สมศักดิ์ วิทยาวงศา, 2564) เข้าวันที่ 3 มีการฉลองบุญมหาชาติและบุญข้าวเปลือก มีการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์ หลังจากนั้นก็มีพิธีฉลองประกอบด้วย ฟูก หมอน บายศรีอันเดิม น้ำ 1 แก้ว ชัน 5 และพระพุทธรูป เชิญเทวดาอีกครั้ง สุดท้ายพิธีฉลองบุญมีการเวียนเทียนรอบกองข้าวเปลือก 3 รอบ ทักขิณาวัตร พรหมณสวัสดิทสรเรธิบุญญเป็นภาษาเขมร(บุญข้าวเปลือก บุญพระเวสสันดร) ถวายข้าวเปลือกแก่พระสงฆ์ เสร็จพิธีทำบุญข้าวเปลือก

ภาพที่ 8 : การทำบุญตักบาตร

ที่มา : นภลัย ทรงฉลาด, (2564 ธันวาคม 18). ถ่ายภาพ

พิธีกรรมทั้งหมดมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการเรียกขวัญข้าวและการขอบคุณพระแม่โพสพตลอดจนแสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของข้าวและวิถีการแก้ไขปัญหาของชาวบ้าน รวมถึงสะท้อนภูมิปัญญาของชาวบ้านในการสร้างแรงกำลังใจ ผสมผสานกับความเชื่อทางศาสนาที่นับถือพุทธศาสนา หรือพรหมณ์ แม้ว่าพิธีกรรมบางอย่างอาจตัดทอนไป เนื่องจากคนทำนารุ่นลูกหลานเห็นคุณค่าทางพิธีกรรมน้อยลง แต่ก็มิให้เห็นในแหล่งเพาะปลูกข้าวภาคอีสาน ภาคเหนือ ภาคกลาง ยังมีความเชื่อและรักษาวัฒนธรรมข้าวและพิธีกรรมทางศาสนาเกี่ยวกับข้าวผ่านประเพณีท้องถิ่นที่เี่ยวตามจังหวัดต่างๆ ที่ได้จัดขึ้นในปัจจุบัน

6. อภิปรายผล

บุญข้าวเปลือกเป็นงานบุญที่สะท้อนวิถีชีวิตอาชีพอิฐของผู้คนตั้งแต่ในสมัยอดีตทำให้เกิดแบบแผนในการดำเนินชีวิตเป็นแนวปฏิบัติยึดถือเป็นประเพณีความเชื่อเกี่ยวกับข้าวมีความเชื่อมโยงถึงคติความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และศาสนาเข้าเชื่อมโยงกันในวิถีชีวิตของคนกับการทำบุญกุศลผ่านการประกอบอาชีพพืชผลทางเกษตรอย่างข้าวเปลือกคือการทำบุญข้าวเปลือก โดยชาวบ้านจะร่วมกันนำข้าวเปลือกของตนเองรวมกันเป็นกองเพื่อทำพิธีบูชาพระแม่โพสพ มีความสอดคล้องกับประเพณี เนื่องทะเล (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง วิถีการสืบสานประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่ อำเภอดงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น ประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่ เป็นประเพณีบุญคุณทานตามวิถีของชาวนาเกิดจากความศรัทธาและรู้คุณค่าของข้าวโดยการนำข้าวมากองรวมกันแล้วทำพิธีบูชาพระแม่โพสพเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของชาวนามีการรื้อฟื้นพิธีบูชาพระแม่โพสพ

ของแต่ละครัวเรือนผสมผสานพิธีบูชาพระแม่โพสพ จากการทำหน้าลานมาทำหน้าเสาหรือฉางข้าวประยุกต์ พิธีกรรมสู่ขวัญข้าวจากตอนเช้าเป็นตอนกลางคืน เป็นการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวนาในปัจจุบัน

บุญข้าวเปลือกจัดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม เพื่อเป็นเรียกขวัญและระลึกถึงบุญคุณของพระแม่โพสพเพื่อเกิดจะมีพราหมณ์เป็นผู้ประกอบพิธีหลักในการเรียกขวัญข้าว สอดคล้องกับสำลี้ รักสุทธิ (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องฮีดลีสอง คลองลีสี่ ประเพณี ของคี้อีสานประเพณีบุญกุ่มข้าวใหญ่ของชาวอีสาน โดยทั่วไปโดยยึดเอาเดือนยี่ หรือเดือนสอง (ประมาณเดือนมกราคม ถึงกุมภาพันธ์) ของทุกปีเป็นวันเดียวกับการจัดพิธีสู่ขวัญหรือบุญคุณลานของชาวอีสานทั่วไป มีความเชื่อในเจ้าแม่โพสพ ที่สามารถบันดาลให้ชาวนามีความเจริญงอกงามซึ่งในการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะทำให้ข้าวรวงหล่นบนพื้น นอกจากนี้ยังต้องใช้เท้าเหยียบย่ำในการนวดข้าวจึงจำเป็นที่จะต้องจัดบุญประเพณีและพิธีกรรมในการขอขมาเจ้าแม่โพสพ การทำบุญข้าวเปลือกเป็นหนึ่งในพิธีกรรมที่สำคัญในการเรียกขวัญข้าวเป็นการแสดงให้เห็นถึงการเคารพบูชาข้าวคือพระแม่โพสพและสอดคล้องกับพระปลัดอนันต์ ส่นพะเนา (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมข้าว : การสืบสานภูมิปัญญาพื้นบ้าน ด้านความเชื่อและพิธีกรรมของชุมชนอีสานใต้ บุญคุณลาน นิยมจัดในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 หรือช่วงเดือนกุมภาพันธ์ เชื่อว่า การทำบุญถวายข้าวเปลือกจะคำคุณหนุนขึ้น ร่ำรวยได้ผลผลิตข้าวมากขึ้น พิธีกรรมปัจจุบันชาวบ้าน จะนำข้าวไปรวมกันที่วัด ประกอบพิธีกรรมถวายข้าวเปลือกแด่ พระสงฆ์ที่วัดประจำหมู่บ้าน โดยมีพราหมณ์เป็นผู้นำพิธีกรรม ดำเนินตามขั้นตอนตามความเชื่อ

ชาวบ้านจึงได้ร่วมมือกันจัดงานประเพณีบูชาแม่พระโพสพ อันเป็นการจัดงานสืบสานประเพณีท้องถิ่นในงานนอกจากจะมีพิธีกรรมทางศาสนาพุทธและพิธีพราหมณ์ เช่น การบายศรี สู่ขวัญข้าว การบูชาข้าว การรำถวายเทวดาฟ้าดินเพราะเชื่อว่าจะทำให้ครอบครัวและพื้นที่นาจะให้ผลผลิตงอกงาม ชีวิตความเป็นอยู่

ข้าวในวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์ แสดงออกมาในรูปแบบของความสำคัญควบคู่กันไปอย่างลงตัวในวิถีการดำเนินชีวิตให้เกิดความสุขกายสบายใจสะท้อนภาพจำของคนกับชาวนาในบริบทของชาวอีสานได้เป็นอย่างดี กาลเวลาอาจทำให้บางอย่างมีการเปลี่ยนแปลงเข้ากับยุคสมัยเทคโนโลยีที่เข้ามาซึ่งทำให้พิธีกรรมบางอย่างของวัฒนธรรมเกี่ยวกับข้าวโดนลดบทบาทลงไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

7. สรุปผล

บุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์ แสดงออกมามาในรูปแบบของประเพณีพิธีกรรม ความเชื่อที่เกี่ยวกับการทำมาหากินการประกอบอาชีพการทำนาผสมผสานกับความ สักดิ์สิทธิ์ตลอดการนับถือพุทธศาสนา และพราหมณ์ องค์ประกอบบุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยางประกอบด้วย 1) ข้าวเปลือก 2) บายศรี 3) เครื่องเซ่นไหว้ 4) ผู้ประกอบพิธีกรรม 5) พระสงฆ์ 6) อุปกรณ์การเก็บเกี่ยวข้าว ขั้นตอนและพิธีกรรมในประเพณีบุญข้าวเปลือกชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยางนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง ดังนี้ 1) พิธีกรรมก่อนทำบุญข้าวเปลือก 2) วันพิธีทำบุญข้าวเปลือก ขั้นตอนการทำบุญข้าวเปลือกมี 3 ขั้นตอน 1) การรวมข้าว 2) เรียกขวัญข้าว 3) ฉลองข้าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของข้าวที่มีอิทธิพลต่อผู้คนที่ยังมีจิตสานึกวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ

8. ข้อเสนอแนะ

บุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านโคกยาง จังหวัดสุรินทร์ สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้คนเกี่ยวกับข้าวผ่านประเพณี พิธีกรรมในท้องถิ่นที่สะท้อนในรูปแบบอาชีพของการทำนา สามารถนำไปจัดทำเป็นองค์ความรู้สารสนเทศเอกสารของชุมชนเพื่อนำไปเผยแพร่องค์ความรู้ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป จากปัจจุบันมีโลกการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไปควรมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการทำบุญข้าวเปลือกของชาวไทยเชื้อสายเขมรเพื่อเป็นการสืบสานและต่อยอดให้สามารถสืบทอดต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

เกษรี ทองเคี่ยม (ผู้ให้สัมภาษณ์), จักรี บำรุงภักดิ์ (ผู้สัมภาษณ์) ที่บ้านเลขที่ 104 หมู่ 2 ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์, เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2564.

จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2523). *ขนบธรรมเนียมประเพณีของอีสาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรวัฒนา.

จินดา พอกสนิท (ผู้ให้สัมภาษณ์), จักรี บำรุงภักดิ์ (ผู้สัมภาษณ์) ที่บ้านเลขที่ 16 หมู่ 2 ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์, เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2564.

ประเทือง เนื่องทะบาล. (2558). *วิธีการสืบสานประเพณี บุญกุ่มข้าวใหญ่ อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น*. สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประสพ ศรีไสว (ผู้ให้สัมภาษณ์), จักรี บำรุงภักดิ์ (ผู้สัมภาษณ์) ที่บ้านเลขที่ 5/1 หมู่ 1 ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์, เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2564.

ปัญญา สุริยะแสง, นภาพร มนต์ทอง และคณะ. (2548). *การศึกษาประเพณีพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว : เน้นการศึกษาประเพณีพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่มระดับชุมชนในพื้นที่ตำบลโคกตะเคียน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ระยะที่ 1*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

พระปลัดอนันต์ สนพะเนา. (2560). *วัฒนธรรมข้าว : การสืบสานภูมิปัญญา พื้นบ้าน ด้าน ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมของชุมชนอีสานใต้*. คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภารตี โยธธศรีกุล. (2560). *วิถีไทย วิถีชีวิต วิถีข้าว และวิถีอีสาน: ข้าวและชีวิตของชาวนาไทยจากจังหวัดมหาสารคาม*. คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิชา พอกสนิท (ผู้ให้สัมภาษณ์), จักรี บำรุงภักดิ์ (ผู้สัมภาษณ์) ที่บ้านเลขที่ 16 หมู่ 2 ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์, เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2564.

สงกรานต์ จิตรกร. (2544). *ข้าวกับวิถีชีวิตคนไทย*. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายนิเทศสัมพันธ์สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.

สนิท ศรีไสว (ผู้ให้สัมภาษณ์), จักรี บำรุงภักดิ์ (ผู้สัมภาษณ์) ที่บ้านเลขที่ 5/1 หมู่ 1 ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์, เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2564.

สมศักดิ์ วิทยาวงศา (ผู้ให้สัมภาษณ์), จักรี บำรุงภักดิ์ (ผู้สัมภาษณ์) ที่บ้านเลขที่ 5/1 หมู่ 1 ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์, เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2564.

ลำดี รักสุทธิ. (2553). *อีตลีสอง คลองสิบสี่ ประเพณี ของดีอีสาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา จำกัด.

อ้วน พอกสนิท (ผู้ให้สัมภาษณ์), จักรี บำรุงภักดิ์ (ผู้สัมภาษณ์) ที่บ้านเลขที่ 5/1 หมู่ 1 ตำบลโคกยาง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์, เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2564.

การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

Community-Based Solid Waste Management in BanBua Subdistrict Municipality Mueang Buriram District Buriram Province

ทรงกฤษ ทิศกระโทก¹ ประชัน คณะวัน² ธีญญรัตน์ พุทธิพิงษ์ชัยชาญ³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

630426070002@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

prachan.kw@bru.ac.th

thanyarat.ph@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้โดยมีความมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9700 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และอีก 2 ด้านอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการลงทุนและการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามผลและประเมินผลงาน ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาถังเพื่อรองรับขยะเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการใช้งาน รองลงมา คือ ถึงขยะควรมีฝาปิดมิดชิด และควรกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะจากครัวเรือน และให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ตามลำดับ

คำสำคัญ : การจัดการ มีส่วนร่วม ขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลบ้านบัว

Abstract

The purpose of this research were : 1) to examine the level of community participation in solid waste management in Ban Bua Subdistrict Municipality, Mueang Buriram

district, Buriram province; and 2) to investigate opinions and suggestions of the people. The samples were 383 people selected by simple random sampling and the sample size was determined by using Taro Yamane's table. Then, the samples were randomly distributed among villages according to the proportion of the sample by simple random sampling using a draw. The instrument used to collect the data was a questionnaire divided into three parts: checklist, 6-point rating scale, and open-ended. The reliability level of the questionnaire was at 0.97. The data were analyzed by percentage, mean and standard deviation. The results indicated that community-based solid waste management in Ban Bua Subdistrict Municipality, Mueang Buriram district, Buriram province was, overall, at a low level. When considering each aspect, it was found that there were two aspects at a moderate level whereas two other aspects were at a low level which can be sorted from the highest to the lowest level as participation in finding problems and causes of the problems, participation in activities planning, participation in investment and operation, and participation in follow-up and evaluation, respectively. Regarding opinions and suggestions towards community-based solid waste management in Ban Bua Subdistrict Municipality, Mueang Buriram district, Buriram province, most the samples reported that the trash bins should be sufficiently provided to accommodate additional waste, followed by the trash bin should have a tight lid. Moreover, a policy should be established for household waste management, and knowledge about waste separation should be given to the public, respectively.

Keywords : Management, Participation, Garbage, Banbua Subdistrict Municipality

1. บทนำ

สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงการขยายตัวของชุมชนเมือง และการเพิ่มของจำนวนประชากรทั่วโลกมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติต่าง ๆ เนื่องจากประชากรมีความต้องการมากขึ้นในเรื่องที่อยู่อาศัย เครื่องใช้อุปโภค บริโภค ส่งผลทำให้เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมหลายประการ เช่น ปัญหามลภาวะโลกร้อน มลพิษทางอากาศ ป่าไม้ถูกทำลาย ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรน้ำ และอาหาร ฯลฯ การเติบโตของเมืองที่มีขนาดใหญ่จะสัมพันธ์กับ จำนวนประชากรและปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยไม่ว่าจะเป็นขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพวกเศษอาหารที่เหลือจากการบริโภค ขยะจำพวกพลาสติก ขยะมูลฝอยที่ถูกทิ้งอยู่ตามท้องถนน แม่น้ำ ลำคลอง หรือสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ซึ่งในประเทศไทยที่ประสบปัญหาขยะ มูลฝอยเช่นเดียวกัน และปัญหานี้ก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ใน พ.ศ. 2561 ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ประมาณ 27.93 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.05 จาก พ.ศ. 2560 ที่มีปริมาณ 27.37 ล้านตัน เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมืองและการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมเมืองในหลายพื้นที่ รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยทำให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อคนประมาณ 1.15 กิโลกรัม/คน/

วัน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2560 ที่มีปริมาณ 1.13 กิโลกรัม/คน/วัน ทั้งนี้เป็นขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใน กรุงเทพมหานคร ประมาณ 4.85 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 17 และในพื้นที่ 76 จังหวัด ประมาณ 23.10 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 83 รองลงมาเกิดในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและพัทยา มีปริมาณ 2,591 ตัน/วัน จังหวัดนครราชสีมา มีปริมาณ 2,480 ตัน/วัน และจังหวัดสมุทรปราการ มีปริมาณ 2,449 ตัน/วัน โดยทั้ง 4 จังหวัดเป็นจังหวัดที่มีปริมาณขยะมากกว่า 2,000 ตัน/วัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2562 : ก)

แนวคิดในการแก้ไขปัญหาขยะมีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับทางเลือกนำไปใช้ เช่น แนวคิดการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การลดปริมาณขยะ ซึ่งมีแผนหรือแนวคิด 5 R. (Reduce = ลดการใช้ Reuse = การใช้ซ้ำ Recycle = การผลิตใช้ใหม่ Repair = การซ่อมแซมหรือแก้ไข Reject = หลีกเลี่ยงขยะพิษ) ซึ่งในประเทศไทยที่ประสบความสำเร็จในการจัดการขยะนั้น ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก หรืออาจกล่าวได้ว่าประเทศที่มีประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมาก มีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหาขยะมากขึ้นด้วย อย่างไรก็ตามการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยหลักที่มีส่วนทำให้การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวได้ (บัญชา สุวรรณสิทธิ์, 2550 : 12-14)

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบาย หรือกิจกรรมร่วมกันในชุมชนเพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ของชุมชนร่วมกันประชาชนควรมีโอกาสค้นหาปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนโดยให้มีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพของชุมชน ร่วมลงทุน ลงแรง เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามความต้องการของชุมชน เกิดความรู้สึกร่วมกันในความเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ ตลอดจนการประเมินผลในการรวมตรวจสอบทุกขั้นตอนของการปฏิบัติจะช่วยให้การแก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ (ณัฐธิดา รัตนธรรม, 2560 : 12)

เทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ส่วนในด้านของการจัดการขยะมูลฝอยก็นับว่าเป็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนเพราะมีผลกระทบต่อชุมชนเนื่องจากปริมาณของขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จากสถิติที่ได้ทำการเก็บข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยในแต่ละปี พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านบัวสูงขึ้นตามการขยายตัวของชุมชน ประกอบกับมีการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกวิธี การเผาขยะมูลฝอยในแหล่งชุมชนก่อให้เกิดมลพิษเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน ชุมชนไม่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของตนเอง จากสภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้นและไม่มีสถานที่ทำลายก่อให้เกิดปัญหาขยะล้นเมืองเป็นปัญหาที่เทศบาลตำบลบ้านบัวกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน ในกรณีนี้เทศบาลตำบลบ้านบัวได้พยายามดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยอย่างจริงจังโดยพยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งการจัดงบประมาณเรื่องนี้ให้เพียงพอ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือเพื่อลดปริมาณขยะในชุมชนให้น้อยลง แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับเทศบาลในทุกขั้นตอนอย่างแท้จริง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานปฏิบัติงานในสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการ

กำหนดนโยบาย การวางแผน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาควบคู่กับการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยเขตเทศบาลตำบล บ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตในการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จากแนวคิดการมีส่วนร่วมของ โกวิทย์ พวงงาม (2545 : 8) 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน 4) ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลงาน
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 18 ชุมชน ประชากร 8,138 คน
2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 146) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก
3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 18 ชุมชน ประชากร 8,138 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโรยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลอิสาณ

อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9700

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกเทศมนตรีตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระยะเวลาที่กำหนด ได้แบบสอบถามที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด จำนวน 383 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากร้อยละแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตาราง แสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หากร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

5. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการค้นหาคำถามและสาเหตุของปัญหา และด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนอกนั้นอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการค้นหาคำถามและสาเหตุของปัญหา รองลงมา คือ ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการติดตามผลและประเมินผลงาน ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาถังเพื่อรองรับขยะเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการใช้งาน รองลงมา คือ ถึงขยะควรมีฝาปิดมิดชิด ส่วนความคิดเห็นที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ควรกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะจากครัวเรือน และให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการค้นหาคำถามและสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการลงทุนและการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามผลและประเมินผลงาน ทำให้มีข้อมูลที่จะทำให้เทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถนำไปปรับปรุงเป็นแนวทางในการ

ป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งในเขตเทศบาล ตำบลบ้านบัว และเขตพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ถ้ายกอภิปรายจะเห็นว่า 2 ตำบลแรก คือ ตำบลการันหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา และตำบลการวางแผนดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนเองเท่าไรนักจึงมีพฤติกรรมในการจัดการขยะที่ไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ไม่มีการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งลงถัง ทำให้มีขยะมูลฝอยเป็นจำนวนมาก และประชาชนยังขาดจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมยังไม่ค่อยดีนัก รวมทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการขยะ ประชาชนบางส่วนยังไม่ทราบวิธีการกำจัดหรือลดปริมาณขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง อีกทั้งไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักเกณฑ์ประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีการนำข้อบกพร่องการจัดการขยะมูลฝอยที่พบเห็นมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยให้ดีขึ้นต่อไป นอกจากนี้เทศบาลจึงควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะโดยทำให้เกิดความสำนึกและตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยการรณรงค์และเสริมสร้างกิจกรรมส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกให้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้อง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครณัฐ อุ่นจางวาง (2554 : 97-111) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล ผลการศึกษาพบว่า การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสามัคคีพัฒนา อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน 2 ตำบลหลัง คือ ตำบลการลงทุนและการปฏิบัติงาน และตำบลการติดตามผลและประเมินผลงาน ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับน้อย เพราะการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่เทศบาล ได้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนจัดการขยะมูลฝอยยังไม่เพียงพอและทั่วถึง ไม่ตรงกับสภาพปัญหาหรือความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนอาจยังสับสนและไม่เข้าใจถึงวิธีปฏิบัติอย่างชัดเจน จึงไม่เข้าร่วมกิจกรรมของเทศบาลอย่างเต็มที่ ประชาชนไม่ได้ร่วมพัฒนาในทุก ๆ ขั้นตอน ในการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินเพื่อเป็นทุน ในการดำเนินงานกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และประชาชนยังไม่เข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วม อาจยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ รวมทั้งโครงการกำจัดขยะมูลฝอย ในการควบคุม ติดตาม และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของกระบวนการจัดการขยะทั้งหมด การตระหนักถึงบทบาทความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของกันต์สินี บุญสม (2558 : 54-58) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมืองอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายตำบล สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย ตำบลการันหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัวให้ความสนใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากกระบวนการเสนอปัญหา และสาเหตุของปัญหาจะต้องกระทำโดยการรวมกลุ่ม ในลักษณะของการประชาคมหมู่บ้านมีกระบวนการที่ยุ่งยาก ทำให้ประชาชนไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุปัญหาและข้อเสนอเกี่ยวกับกาแก้ไข

ปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมนึก เสงวาณิชย์ (2552 : 72-78) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 จากผลการวิจัย ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลและการวางแผนการจัดการเพื่อนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยยังไม่มากเท่าที่ควร เพราะประชาชนในพื้นที่ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งขั้นตอนนี้จะขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ได้ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และสามารถแก้ไขปัญหามาตรฐานที่เกิดขึ้นได้ รวมไปถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เจ้าหน้าที่ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอแนวทางปฏิบัติที่ตนสามารถมีส่วนร่วมได้ การวางแผนขั้นตอนในการจัดการแก้ไขปัญหา การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการแก้ไขปัญหามาตรฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนทราบถึงบทบาทความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา การแสดงความคิดเห็น และผลักดันโครงการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหามาตรฐานต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษมา ชื่นนิรันดร์ (2558 : 169-170) ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการให้บริการจัดการขยะมูลฝอย และศึกษาปัญหาข้อเสนอนโยบายของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเหลาคอกไม้ อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 จากผลการวิจัย ด้านการลงทุนและการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่เทศบาลที่ให้ความสนใจต่อการประชาสัมพันธ์เชิญชวน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยยังไม่เพียงพอและทั่วถึง ไม่ตรงกับสภาพปัญหาหรือความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนอาจยังสับสนและไม่เข้าใจถึงวิธีปฏิบัติอย่างชัดเจน จึงทำให้ประชาชนไม่เข้าร่วมกิจกรรมของเทศบาลอย่างเต็มที่ ประชาชนไม่ได้ร่วมพัฒนาในทุกๆ ขั้นตอน ในการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน การลงแรงในการดำเนินงานกิจกรรมจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจที่ประชาชนส่วนใหญ่ จึงถูกนำมาจัดการขยะมูลฝอยของตนเองเท่านั้น ไม่ใช่เพื่อการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันต์สินี บุญสม (2558 : 54-58) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมืองอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ด้านการดำเนินงาน มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

2.4 จากผลการวิจัย ด้านการติดตามผลและประเมินผลงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนยังไม่เข้าใจในกระบวนการการมีส่วนร่วม อาจยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนต่างๆ ของการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานต่างๆ รวมทั้งการตระหนักถึงบทบาทความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหามาตรฐานของชุมชน ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนยังมีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวที่จะต้องมาดำเนินการติดตามและประเมินผล ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ สกล พลบุษมา (2557 : 82-89) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัด

บุรีรัมย์ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองชุมเห็ด ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดการจึงเป็นตัวบ่งชี้ว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากมีความจำเป็นที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการขยะทั้งหมด เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการขยะที่ดียิ่งขึ้นไป

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาถังเพื่อรองรับขยะเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการใช้งาน ทั้งนี้เป็นเพราะเทศบาลตำบลบ้านบัวมีการจัดวางถังเพื่อรองรับขยะมูลฝอยยังไม่เพียงพอต่อการใช้งาน จึงทำให้ขยะที่ประชาชนนำออกมาทิ้งมีจำนวนเยอะ ทำให้ล้นและส่งกลิ่นเหม็น ซึ่งทำให้เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคต่อคนในชุมชน ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกต พลบุบผา (2557 : 82-89) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ควรจัดหาถังเพื่อรองรับขยะเพิ่มเติมและให้มีการจัดเก็บอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละสองครั้ง ผู้ที่มีความสนใจอาจเลือกศึกษาในองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อนำมาเปรียบเทียบภาพรวมได้

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ นั้น โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการค้นหาคำปรึกษาและสาเหตุของปัญหา ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัวนั้นให้ความสำคัญกับการประชุม ปรึกษาหารือ ติดตามค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาขยะมูลฝอย หรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดให้ และทราบถึงปัญหาของขยะมูลฝอย ดังนั้น เทศบาลตำบลบ้านบัว และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับประชาชนให้มากขึ้น โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าใจและทราบถึงบทบาท และหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมและสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยการจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่จะสร้างกระแสเชิญชวนในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของตนเองเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย

1.2 การจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ นั้น โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการติดตามผลและประเมินผลงาน ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบัวนั้นยังไม่ทราบถึงบทบาท หน้าที่ของตนเอง และประชาชนยังมีความเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวที่จะต้องกำหนดกฎเกณฑ์ในการดำเนินการติดตามผลและประเมินผลงาน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลและแนวทางแก้ไขปัญหา ดังนั้น เทศบาลตำบลบ้านบัวจึงควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน ติดตามการทำงานของเทศบาลตำบลบ้านบัว และยังเป็นการสร้าง ความเข้าใจกับหน่วยงานในขั้นตอนในการดำเนินงาน และเพื่อที่จะได้นำข้อบกพร่องของการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินการมาปรับปรุงประเมินผลการดำเนินงาน

1.3 ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด พบว่า ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาถังเพื่อรองรับขยะเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการใช้งาน ดังนั้น เทศบาลตำบลบ้านบัว อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ควร

จัดสรรงบประมาณในการเพิ่มถึงขยะให้เพียงพอต่อการใช้งานของแต่ละชุมชน มีการจัดเก็บอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนในชุมชน มีการกำหนดจุดทิ้งขยะมูลฝอยของแต่ละชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2562). *การลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย*. คู่มือแนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กันต์สินี บุญสม. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมืองอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์ ร.ม. (การเมืองการปกครอง). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2545). *การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน*. เอกสารโรเนียว การบรรยายหลักสูตรการอบรมสารวัตรสืบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล. กรุงเทพฯ : (อัครสำเนา).
- ณัฐนิชา รัตนธรรม. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (การเมืองการปกครอง). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บัญชา สุวรรณสิทธิ์. (2550). *การกำจัดขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดของเทศบาลตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุพผา ชื่นนิรันดร์. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าดอกไม้ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดมหาสารคาม*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). *ระเบียบวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : ภาควิชาทดสอบและวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สกต พลบุบผา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์*. การค้นคว้าอิสระ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมนึก เสงวนนิชัย. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อัครณัฐ อุจน์จางวาง (2554). *การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสามัคคีพัฒนา อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน
อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

Self-Development Needs of Huai Hin Subdistrict Municipality Personnel,
Nong Hong District, Buriram Province

มณฑิรา คงไธสง¹ ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ² สถาพร วิชัยรัมย์³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

montira.kts@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

thanyarat.ph@bru.ac.th

sathaporm.wc@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรในสังกัดเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 69 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ แบบตรวจสอบรายการแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9380 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำดังนี้คือ ด้านการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาสายอาชีพ และด้านการศึกษา ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือควรมีการจัดสรรงบประมาณในด้านการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรเรียนรู้ และนำมาซึ่งการพัฒนาตนเองรองลงมาคือ ควรมีการส่งเสริมบุคลากรอย่างจริงจัง ควรจัดฝึกอบรมให้ครอบคลุมทุก ๆ ตำแหน่งและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงตามลำดับ

คำสำคัญ : ความต้องการ การพัฒนาตนเอง บุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

Abstract

This research aimed to study self-development needs of Huai Hin Subdistrict Municipality personnel, Nong Hong district, Buriram province. The samples were 69 personnel from Huai Hin Subdistrict Municipality, Nong Hong District, Buriram province. The instrument used to collect the data was a questionnaire divided into three parts: checklist, 5-point rating

scale, and open-ended. The reliability level of the questionnaire was at 0.9380 The data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation.

The results indicated that:

1. Self-development needs of Huai Hin Subdistrict Municipality personnel, Nong Hong district, Buriram province was at a high level in overall aspect. When considering each aspect, it was found that every aspect was also at a high level which can be sorted from the highest to the lowest as training, professional development, and education, respectively.

2. Other comments and suggestions were that budget for further education should be allocated in order to provide learning opportunities as well as self-development for the personnel, followed by that personnel development should be promoted seriously and continuously, also a practical training which covers every position should be organized, respectively.

Keywords : Need, self-development, Huai Hin Subdistrict Municipality Personnel, Nong Hong District, Buriram Province

1. บทนำ

สภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยีในโลกยุคปัจจุบัน ส่งผลให้องค์กรทุกองค์กรต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย สภาพสถานที่ทำงาน องค์กรรูปแบบการคิด การทำงานของผู้บริหาร และพนักงานต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิม บุคลากรต้องการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ในขณะที่เดียวกันองค์กรก็ต้องการเติบโตอยู่ ตลอดเวลา แต่ด้วยการที่องค์กรจะก้าวไปข้างหน้า นั้นแน่นอนว่าผู้ที่มีส่วนผลักดันสำคัญคือบุคลากรทุกคน ศักยภาพของบุคลากรทุกคนย่อมส่งผลต่อศักยภาพขององค์กร หากบุคลากรทุกคนทำงานมีประสิทธิภาพย่อมทำให้องค์กรนั้นมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน ดังนั้นองค์กรจึงให้ความสำคัญในการช่วยส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรได้รับการพัฒนาในทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งในองค์กรภาครัฐต้องเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเรื่องการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ องค์กรต้องหันมาให้ความสำคัญกับบุคลากรในองค์กรเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันถึงความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อความสำเร็จขององค์กร ทั้งกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากร โดยมุ่งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ วิชาการเองต้องมีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองรองรับการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหน่วยงานที่บุคลากรสังกัด

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับร่วมกันถึงความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ที่มีต่อความสำเร็จขององค์กร ด้วยการแข่งขันที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงนี้ ความได้เปรียบเพียงประการเดียวที่จะช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในระยะยาว คือ ทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์เป็นทรัพยากรประเภทเดียวที่มีคุณลักษณะเฉพาะ ทำให้องค์กรอื่น ๆ ไม่สามารถคัดลอกได้ นอกจากนั้นทรัพยากรมนุษย์ยังเกี่ยวเนื่องกับความรู้ (Knowledge) ซึ่งนับเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินงานขององค์กรในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (สุทินฤกษ์ชา. 2560 : 1)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครอง
ท้องถิ่น มีการนำระบบสารสนเทศและการสื่อสารมาสนับสนุนการปฏิบัติงาน มีการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยี
สารสนเทศ พร้อมทั้งพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร เพื่อรองรับการเป็นองค์กรดิจิทัลใน
อนาคต โดยมีการจัดทำโครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย 1) โครงการปรับปรุงเพิ่ม
ประสิทธิภาพและบำรุงรักษาระบบสารสนเทศของกรม รวมถึง เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์
เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย และอุปกรณ์เครือข่ายคอมพิวเตอร์ 2) โครงการด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ
และโครงสร้างพื้นฐานของระบบสารสนเทศของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 3) โครงการพัฒนาระบบ
สารสนเทศ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานของระบบสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4) โครงการ
พัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมสู่องค์กรดิจิทัล เช่น การพัฒนาบุคลากรซึ่งต้องมีความต่อเนื่องและดำเนินการ
เป็นประจำ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ให้บุคลากรโดยใช้ระบบ Web Conference เพื่อให้บุคลากรในฐานะนัก
ส่งเสริมมีหน้าที่ในการส่งเสริมองค์ความรู้และวิชาการ ให้คำปรึกษาและการประสานการดำเนินงานให้กับ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีองค์ความรู้รอบด้าน และรู้ทันเหตุการณ์ ทันเวลา อีกทั้งส่งเสริมองค์กรส่วน
ท้องถิ่นให้เข้มแข็งทั้งในด้านการกฎหมายและระเบียบที่สำคัญด้านการบริหารเงิน การคลัง ด้านการบริหาร
ทรัพยากรบุคคล ด้านการบริการสาธารณะ กับองค์ความรู้อื่น ๆ ที่สำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน (กรม
ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2561 อ้างถึงใน บุญอนันต์ พิณภัทรชัย 2563 : 214)

ปัจจุบันเทศบาลตำบลห้วยหินได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรเป็นอย่างมาก
เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เป็นเครื่องมือสำคัญ ดังนั้นจึงต้องใช้เวลาในการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการ
ผลักดันให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนภารกิจตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หาก
การพัฒนาบุคลากรขาดประสิทธิภาพก็จะทำให้การพัฒนาองค์กรไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของ
องค์กรที่วางไว้ การที่องค์กรจะประสบผลสำเร็จได้ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ได้ก็ควรเริ่มที่
การพัฒนาบุคลากร เพื่อพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานขององค์กรที่มุ่งไปในระยะยาวเป็นการเตรียม
ความพร้อมให้บุคลากรให้ก้าวหน้าในด้านอาชีพและการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม
วิทยาการหรือองค์ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งการดึงศักยภาพความรู้ ความสามารถของบุคลากรในองค์กรมาใช้ให้เกิด
ประโยชน์สูงสุดได้ ก็เป็นเครื่องชี้วัดที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร ทำให้องค์กรก้าวหน้า
และมั่นคง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในตำแหน่งนัก
จัดการงานทั่วไปปฏิบัติกร สังกัดเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้เล็งเห็นถึง
ความสำคัญของการพัฒนาตนเอง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาตนเองของบุคลากรในเทศบาลตำบล
ห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้องค์กรมีบุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานได้
อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น และมีความต้องการการพัฒนาตนเองให้
ปรับเปลี่ยนได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีสมัยใหม่

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนอง
หงส์ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคลากรของเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนอง
หงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสังกัดเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 69 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประชากรทั้งหมด 69 คน ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิด 3 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการศึกษา 2. ด้านการฝึกอบรม 3. ด้านการพัฒนาสายอาชีพลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของความต้องการพัฒนาตนเองของบุคคลากร ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) กับบุคลากรเทศบาลตำบลนองหงส์ อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9380

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจากพนักงานเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ และหาความถูกต้องของแบบสอบถาม แบบสอบถาม จำนวน 69 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 69 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4.2 ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

4. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 69 คน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี เป็นผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งเป็นพนักงานจ้าง ระยะเวลาปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี

2. ความต้องการการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำได้ดังนี้ ด้านการฝึกอบรม ด้านการพัฒนาอาชีพ และด้านการศึกษา ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้ เพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาตนเอง รองลงมา คือ ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และควรจัดฝึกอบรมให้ครอบคลุมทุก ๆ ตำแหน่งที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นสารสนเทศในการนำไปจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรของเทศบาลตำบลห้วยหิน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการศึกษาต่อ ด้านการฝึกอบรม และด้านการพัฒนาอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, $S.D. = 0.60$) ซึ่งผลการศึกษาที่ออกมาเป็นเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า บุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาตนเองและมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบัน หากผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีการกำหนดนโยบายและวางแผนในการพัฒนาบุคลากรอย่างเหมาะสม ตรงตามความต้องการของบุคลากรก็จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในงาน และส่งผลให้การบริหารขององค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์ และตามวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ฉะนั้นท์ (2553:4-47) ได้ทำการศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อศึกษาระดับความต้องการพัฒนาตนเองในภาพรวม พบว่า บุคลากรมีความต้องการพัฒนาโดยภาพรวมมากทุกด้าน

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย ด้านการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$, $S.D. = 0.64$) ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ จากผลการวิจัย ด้านการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอนองหงส์

หงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ต้องการศึกษาริเริ่มอยู่เสมอ เพราะบุคลากรส่วนใหญ่ยังเป็นพนักงานจ้างยังต้องการศึกษาต่อเพื่อนำวุฒิการศึกษาเพื่อที่จะสอบงานราชการหรือปรับเงินเดือน โดยการศึกษาหาความรู้ ทั้งจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การศึกษาเองตามที่สนใจ เพื่อจะได้นำความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ที่ได้มาเพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวรรค์เกิด ยืนยาว (2559 : 107-111) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรสังกัดเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 3 ตำบล คือ ด้านการศึกษาต่อ ด้านการฝึกอบรม และด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรในเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ มีความต้องการพัฒนาตนเอง โดยภาพรวมและด้านการศึกษาต่ออยู่ในระดับมาก

2.2 จากผลการวิจัย ด้านการฝึกอบรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.61) ทั้งนี้ เนื่องจากบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานทางด้านเทคโนโลยีหรือการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ เพราะเห็นว่าการเรียนรู้ของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเตรียมการปรับองค์การในสภาวการณ์ปัจจุบันให้สามารถทำงานควบคู่กับเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ประสิทธิผลของงานเป็นที่พึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบา สตรีปัญญา (2554 : 286-288) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า บุคลากรสายสนับสนุนมีความต้องการพัฒนาตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในรายด้านการฝึกอบรมบุคลากรสายสนับสนุนมีความต้องการพัฒนาตนเองในค่านี้อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 จากผลการวิจัย ด้านการพัฒนาสายอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.66) ทั้งนี้ เนื่องจากบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของความก้าวหน้าทางอาชีพ รวมไปถึง ตำแหน่ง เงินเดือน และสิ่งตอบแทนอื่นๆ ที่เพิ่มสูงขึ้น และการเติบโตตามสายงาน การเจริญเติบโตในหน้าที่และตำแหน่งที่เป็นอยู่ปัจจุบัน เตรียมความพร้อมทางด้านความรู้ความสามารถ ที่จะรับผิดชอบงานในตำแหน่งที่สูงขึ้นไปได้ แสวงหาเส้นทางก้าวหน้าอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีรัตน์ ไร่ไพศรี และวราภรณ์ จิรณาดุฒิ (2555 : 32-33) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาอาชีพ (Career Development) ของกลุ่มข้าราชการ กองวิเคราะห์และวิจัยสำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า มีระดับความคิดเห็นว่าต้องการความก้าวหน้าในงาน เพื่อพัฒนาอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในด้านการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้ และนำมาซึ่งการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้เพราะบุคลากรเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา เพราะการศึกษาถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สามารถนำไปต่อยอดทางด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ รวมถึงความคิดและวิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันมีการชะลอเรื่องการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาต่อของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ทำให้บุคลากรขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง และงานในหน้าที่ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกามาศ เอมประโคน (2558 : 107-110) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากร พบว่า ในด้านวิธีการพัฒนาตนเอง บุคลากรมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองในทุกด้าน และมีความต้องการให้หน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้นประสงค์เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรต่างๆ ตามที่

หน่วยงานอื่นจัด ประสงค์ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยจัดสรรทุนการศึกษาให้มากขึ้น ให้มีโอกาส ได้ศึกษาดูงาน เพื่อหาความรู้และแบบอย่างที่ดีมาปฏิบัติจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไป พร้อมต้องการให้จัดหาระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทุกสายงานให้เป็นปัจจุบัน รวมไปถึงที่เดียวกัน ส่วนแหล่งที่ได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมส่วนใหญ่หาจากบุคคลที่มีความรู้เพิ่มเติมส่วนใหญ่หาจากบุคคลที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์ในการทำงาน

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบล ห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบล ห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการฝึกอบรม ทั้งนี้ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ และผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดแบบสอบถามเกี่ยวกับสำรวจความสนใจของผู้ที่จะอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรที่จะ จัดฝึกอบรม จะได้ตรงกับความต้องการของบุคลากร หรือหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับสายงาน การเพิ่มพูนความรู้ เกี่ยวกับงาน ทักษะความชำนาญและทัศนคติที่ดีในการทำงาน จากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีประสบการณ์จาก องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชนหรือสถาบันอื่น ๆ โดยที่องค์กรจัดหลักสูตรอบรมที่มีความทันสมัยเป็นองค์ ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการทำงานและการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตำแหน่งใหม่ พนักงานทุกคนได้ หมุนเวียนเข้ารับการฝึกอบรมอย่างทั่วถึง และเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบที่องค์กรจัดขึ้นเพื่อสร้างความรู้ ทักษะประสบการณ์ ความสามารถในการทำงานให้บุคลากรมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้นตามที่องค์กรคาดหวัง อัน จะส่งผลให้การบริหารงานของเทศบาลตำบลแต่ละแห่งสามารถขับเคลื่อนภารกิจตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบล ห้วยหิน อำเภอนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการศึกษา ดังนั้น เทศบาลตำบลห้วยหิน ต้อง ปรับปรุงให้มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรมีการศึกษาเรียนรู้อยู่เสมอ โดยการสนับสนุนให้บุคลากรใน สังกัดได้ศึกษาเรียนรู้จากการศึกษาดูงานจากหน่วยงานที่บริหารจัดการพัฒนาบุคลากรประสบความสำเร็จ สร้างจิตสำนึกให้กับบุคลากรมีความใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา จัดบริเวณสำหรับการใช้ห้องสารสนเทศเพื่อการศึกษา และค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสายงานแต่ละประเภท มีการจัดหาสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิดีโอ หนังสือพิมพ์ หนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ บุคลากรศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรในเทศบาลตำบลมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ข้อ มูลข่าวสารต่าง ๆ ทางวิชาการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ปัจจุบัน และข้อมูลข่าวสารมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

1.3 ผลการวิจัย จากคำถามปลายเปิด ที่พบมากที่สุด คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในด้าน การศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้ และนำมาซึ่งการพัฒนาตนเอง ทั้งนี้เพราะอาจเกี่ยวเนื่องจาก ขาดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้รับคำสั่งให้ชะลอเรื่องทุนการศึกษาของบุคลากรไว้ก่อน จึงทำให้ บุคลากรไม่ได้รับโอกาสในด้านนี้ ดังนั้นเทศบาลแต่ละแห่งควรดำเนินการ จัดสรรงบประมาณของ องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาต่ออย่างเต็มที่ พร้อมสนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาต่อ หรือควรถูกยอมรับให้ความรู้ตามสายงาน หรือด้านที่พนักงานสนใจ เพื่อพัฒนางานและพัฒนาตนเองด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรมีการศึกษาต่อในทุกๆระดับอย่างต่อเนื่อง และจริงจังภายในประเทศทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ ที่มีความเหมาะสมกับการศึกษาต่อของบุคลากรสังกัดเทศบาลตำบลห้วยหิน อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้าความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรสังกัดเทศบาล พนักงานครูเทศบาล พนักงานจ้าง ทุกหน่วยงาน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขความต้องการพัฒนาและความรู้ที่ติดขัดที่เกิดขึ้นในการทำงานและสามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและแนวทางการบริหารให้ดียิ่งขึ้น เพื่อจะได้มีการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน

เอกสารอ้างอิง

โชติชวัล พุทธิกาญจน์. (2559). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ. ซีเอ็ดเคชั่น.

บุญอนันต์ พิณพิทย. (2560). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์*. นนทบุรี : รัตนไทร.

บุษบา สติระปัญญา. (2554). *ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. การค้นคว้าอิสระ บธ. ปทุมธานี : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ผกามาศ เอมประคน. (2558). *ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์*. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. บุรีรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สรวรรค์เกิด ยืนยาว. (2559). *ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรในสังกัดเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์*. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. บุรีรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สุธินี ฤกษ์ขำ. (2560). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาภรณ์ เจนนท์. (2553). *ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์*. การค้นคว้าอิสระ ปร.ม. บุรีรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ศรีรัตน์ ราไพศรี และวราภรณ์ จิรนาวุฒิ. (2555). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาอาชีพ (Career Development) ของกลุ่มข้าราชการ กองวิเคราะห้และวิจัยสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร*. จุฬาลงกรณ์ บธ.บ. เพชรบุรี : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดี
ของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
Public Opinion towards Prosecution Services of the Office of the District
Attorney PhayakkhaphumPhisai District Court MahaSarakhm Province

ยุวธิดา เชาระกำ¹ สถาพร วิชัยรัมย์² ธีญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ³

¹นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

630426070010@bru.ac.th

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

sathapom.wc@bru.ac.th

thanyarat.ph@bru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม และเพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนออื่นๆ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการงานคดีจากสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยการกำหนดโควตา จำนวน 150 คน แล้วทำการเลือกแบบบังเอิญเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9673 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ และด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการตามลำดับ สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาที่จอดรถให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนที่มาใช้บริการ รองลงมาคือ ควรจัดที่นั่งคอย และห้องน้ำให้เพียงพอต่อประชาชนที่มาใช้บริการ และควรใส่ใจประชาชนทุกคนด้วยความเท่าเทียมกัน เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติตามลำดับ

คำสำคัญ : ความคิดเห็น ประชาชน การให้บริการงานคดี

Abstract

The objective of this study was to examine public opinion towards prosecution services of the Office of the District Attorney, PhayakkhaphumPhisai District Court, MahaSarakhm Province and study was to other comments and suggestions. A quota of 150

people who received the prosecution service from the Office of the District Attorney, PhayakkhaphumPhisai District Court, MahaSarakhm Province was set as a sample. Then, accidental sampling was performed to select the sample according to the quota. The data were collected by using a questionnaire which comprised three sections: checklist, 5-point rating scale, and open-ended questions. The reliability level of the questionnaire was 0.9673. Statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation. The results suggested that: Public opinion towards prosecution services of the Office of the District Attorney, PhayakkhaphumPhisai District Court, MahaSarakhm Province was at a high level in overall aspect. When considering each aspect, it was found that every aspect was also at a high level which can be ranked from the highest to the lowest as understanding and empathy, reliability, responsiveness, and tangibility, respectively. For other comments and suggestions which received the highest level were that enough parking space should be provided to meet the needs of the people who came to receive the service followed by there should be enough seat for the people waiting for the service and enough toilets should also be arranged. In addition, the officers should treat the people equally without discrimination, respectively.

Keywords : Opinion, Public, Prosecution Services

1. บทนำ

ปัจจุบันภาครัฐให้ความสำคัญกับการบริการประชาชนเป็นหลัก คือ ภาครัฐยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส เสมอภาคและเป็นธรรม หน่วยงานราชการต่างๆจึงต้องพัฒนาระบบการให้บริการแก่ประชาชน บุคลากรภาครัฐต้องมีความมุ่งมั่น มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะสูง เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ โดยภาครัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเทียบเท่ามาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับในเวทีโลก ให้การบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชน

เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและประชาชนได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปหรือองค์กรประชาชนมีระดับการศึกษาและค่านิยมประชาธิปไตยที่สูงขึ้นทำให้รัฐมีความโปร่งใสและรับผิดชอบในการดำเนินงานมากขึ้น รวมถึงการทำงานที่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่ากับเงินภาษีของประชาชน การบริหารภาครัฐแนวใหม่ของระบบราชการมุ่งสู่คุณภาพการให้บริการที่มีความเป็นเลิศ มอบการบริการที่ดีแก่ประชาชน โดยการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารราชการที่ถือเอาประชาชนหรือผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เป็นการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ และวิถีการปฏิบัติงานของหน่วยราชการในการบริหารและการให้บริการแก่ประชาชน เป็นการเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการและพนักงานของรัฐในการให้บริการประชาชน โดยยึดหลักที่ว่า การ

บริหารราชการและการให้บริการขององค์กรภาครัฐที่ดี ประชาชนมีความพึงพอใจยึดถือเอาความต้องการของผู้รับบริการเป็นตัวกำหนด การบริหารงานแบบมืออาชีพ การคำนึงถึงหลักคุณค่า การให้ความสำคัญต่อค่านิยม จรรยาบรรณวิชาชีพ และคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพ เป็นสำคัญ (สุวรรณดี ควงแก้ว. 2555 : 1)

สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งในส่วนของสำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย งานคดีต่างๆ ผู้ที่จะเข้าไปชี้แจงประชาชนคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านกฎหมายมากนัก พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชนจะต้องทำให้ประชาชนทราบถึงกฎหมายและเข้าใจกระบวนการการยุติธรรม คือ ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนทำให้ประชาชนได้ทราบถึงสิทธิหน้าที่ของตนตามกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อขจัดความไม่รู้กฎหมาย ป้องกันมิให้ประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้สุจริตต้องถูกเอาเปรียบ และถูกกดขี่ข่มเหงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรม นับได้ว่าเป็นการเสริมสร้างความเป็นธรรมให้แก่สังคมมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชนจะถือได้ว่าเป็นการกระทำหน้าที่โดยสมบูรณ์ได้ เพื่อให้ประชาชนที่มาใช้บริการได้รับความสะดวกรวดเร็ว ทันใจ ทันเวลา และทันต่อเหตุการณ์หรือไม่เพียงใดนั้นจะต้องมีความพร้อมทั้งด้านสำนักงาน บุคลากร ลักษณะการให้บริการเพื่อให้ความรู้ด้านกฎหมาย และงานคดีต่างๆ ซึ่งเป็นลักษณะงานของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัยถือได้ว่าเป็นงานบริการประเภทหนึ่ง งานบริการเป็นงานที่ต้องมีความสงบมีอารมณ์นิ่งใจหนักแน่น ทั้งนี้เป็นการสร้างจิตสำนึก ให้ตระหนักถึงหน้าที่ของการเป็นผู้ให้ การให้บริการต้องเต็มใจให้มีใจคำนึงถึงใจเขามาใส่ใจเรา การบริการต้องทำด้วยความยินดี ความเหมาะสมโอกาสที่ถูกต้อง ซึ่งมีเป้าหมายเมื่อเสร็จสิ้นการบริการคือตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้และเกิดความพึงพอใจมากที่สุด (สำนักงานอัยการสูงสุด. 2563 : ออนไลน์)

การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย เกี่ยวกับการให้บริการงานคดี จำนวน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนาเชือก อำเภอพัยคฆภูมิพิสัย อำเภอนาคูน และอำเภอยางสีสุราช ในแต่ละปีคาดว่าแนวโน้มของจำนวนปริมาณงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัยมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี ตามสภาพสังคมที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ขณะที่จำนวนอัยการและเจ้าหน้าที่ไม่สอดคล้องและเหมาะสมกันระหว่างปริมาณอัตรากำลังของข้าราชการผู้ให้บริการและปริมาณคดีที่ฟ้องสู่ศาล อันเนื่องมาจากอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอทำให้กระบวนการทำงานล่าช้ามีคดีค้างจำนวนมาก จึงส่งผลกระทบต่องานบริการทำให้กระบวนการทำงานมีความล่าช้า การตอบคำถาม หรือคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ประชาชนไม่ค่อยเข้าใจ เจ้าหน้าที่ให้เวลาในการให้บริการไม่เพียงพอ เอกสารที่เป็นตัวอย่าง ประชาชนบางส่วนยังไม่เข้าใจทำให้เอกสารที่นำมาไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง ซึ่งเอกสารต้องมีความครบถ้วน สมบูรณ์ ทำให้ต้องเดินทางกลับไปกลับมา การให้บริการจึงต้องใช้เวลานาน งานที่รับบริการประชาชนกระจุกกระจายไม่ต่อเนื่องและไม่เสร็จ ณ จุดเดียว รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านกฎหมายของสำนักงานยังไม่ครอบคลุมทั้ง 4 อำเภอ ทำให้งานบริการประชาชนได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควรจะเป็น ทำให้มีการกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคด้านการให้บริการในหลายๆ ด้าน รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในศาลต่างๆ ที่ยังไม่มีการพัฒนาในด้านการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ ความสะดวก รวดเร็ว จะส่งผลต่อความพึงพอใจและไม่พอใจ เป็นสิ่งที่หน่วยงานต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ระบบการให้บริการแก่ประชาชนที่มาใช้บริการโดยตรง ดังนั้นจึงควรที่จะศึกษาถึงระดับคุณภาพการให้บริการของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความเชื่อถือว่าวางใจได้ ด้านการ

คอบสนองต่อผู้รับบริการ และด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ เพื่อติดตามประเมินผลของการให้บริการประชาชน และเพื่อวัดถึงระดับของประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของงานบริการ ดังนั้น ความคิดเห็นของผู้มารับบริการงานคดีที่สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่จะสามารถแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร (สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย. 2563 : 1 - 2)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการฝ่ายอัยการสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและเป็นธรรม รักษาผลประโยชน์ของรัฐและให้ความคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน จึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของรัฐบาลที่ต้องการให้ภาครัฐบริการที่ดีมีคุณภาพ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ด้านการให้บริการของภาครัฐ และสืบเนื่องมาจากสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ยังไม่เคยทำการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มาติดต่อราชการตั้งแต่เปิดสำนักงานจวบจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยหวังว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ผู้มารับบริการ และถือเป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานด้านการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลพัยคฆภูมิพิสัยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงพัฒนางานด้านการให้บริการงานคดีแก่ประชาชนให้ดียิ่งๆ ขึ้นต่อไป

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้แก่ ประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มาใช้บริการในช่วงระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2564 กลุ่มตัวอย่างได้จากกำหนดโควตา (Quota) ผู้มารับบริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จำนวน 150 คน แล้วทำการเลือกแบบบังเอิญ (Accident Sampling) จนครบตามจำนวน 150 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการสังเคราะห์คำถามการวิจัยภายใต้แนวความคิดของพาราสุรามาน (Parasuraman et al. 1988 : unpagged ; อ้างถึงใน นุชนารถ รัตนสูงค์ชัย และคณะ. 2562 : 366 - 368) ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ 2) ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ 3) ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ และ 4) ด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบให้คำแนะนำแก้ไขสำนวนภาษาเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีความชัดเจนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และได้นำไปทดลองใช้กับประชาชนที่มาใช้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการ จังหวัดมหาสารคามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9673 ซึ่งผ่านเกณฑ์ และสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยต่อไปได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่มาใช้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพิกุลมณีพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด 150 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพิกุลมณีพิสัย จังหวัดมหาสารคาม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายด้าน รายข้อ และโดยภาพรวม นำเสนอข้อมูลเป็นลักษณะเชิงพรรณนา

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลเป็นลักษณะเชิงพรรณนา

4. สรุปผลการวิจัย

1. จากการวิจัย เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพิกุลมณีพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา คือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.37$) และด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพิกุลมณีพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1. สำนักงานตั้งอยู่ในทำเลที่มีการคมนาคมไปมาสะดวก ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมา คือ ข้อ 4. สถานที่ให้บริการมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3. สถานที่จอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์เพียงพอ ($\bar{X} = 3.57$)

ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพิกุลมณีพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ.15 เจ้าหน้าที่มีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ไม่รับสินบน ไม่หาประโยชน์ในทางมิชอบ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา

คือ ข้อ. 12 เจ้าหน้าที่ที่มีความประพฤติเหมาะสม นานับถือ ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 13. มีตัวอย่างการกรอกเอกสารชัดเจนเข้าใจง่ายไว้มาก ($\bar{X} = 4.31$)

ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคมภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 21. เจ้าหน้าที่ที่มีความเต็มใจและมีความพร้อมในการให้บริการ ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา คือ ข้อ 27. การจัดส่งเอกสารทางราชการเพื่อติดต่อประสานงานมีความถูกต้องแม่นยำ ($\bar{X} = 4.44$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 25. ได้รับการบริการที่ตรงตามเวลาที่นัดหมาย ($\bar{X} = 4.29$)

ด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคมภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 29. เจ้าหน้าที่ที่เต็มใจที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ข้อ 31. เจ้าหน้าที่ให้เกียรติและให้ความสำคัญกับผู้มารับบริการเสมอ ($\bar{X} = 4.45$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 30. เจ้าหน้าที่ให้เวลากับผู้รับบริการอย่างเพียงพอและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.39$)

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาที่จอดรถให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนที่มาใช้บริการ รองลงมา คือ ควรจัดที่นั่งคอย และห้องน้ำให้เพียงพอต่อประชาชนที่มาใช้บริการ และควรใส่ใจประชาชนทุกคนด้วยความเท่าเทียมกัน เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคมภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคมภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นแนวทางที่จะพัฒนาระบบการให้บริการแก่ประชาชนให้ดียิ่งขึ้นไป และมีประเด็นข้อมูลที่จะต้องนำเสนอสำนักงานอัยการจังหวัดคดีศาลแขวงพัยคมภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม นำไปวางแผนปรับปรุงการให้บริการงานคดีแก่ประชาชน ในเขตพื้นที่อำนาจศาลแขวงพัยคมภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัย จะขอสรุปผลและอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาคำความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคมภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การที่มีผลวิจัยเช่นนี้ เนื่องจากสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคมภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ได้มีการนำนโยบายของสำนักงานอัยการสูงสุดในด้านการให้บริการที่มีความชัดเจนทุกด้านมาปฏิบัติและปรับใช้ในการให้บริการแก่ประชาชน มีการติดตามประเมินผลการทำงานของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคมภูมิพิสัย อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงเจ้าหน้าที่มีความตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องการใช้กฎหมายเพื่อรักษาความยุติธรรมให้กับประชาชน และสังคม เพื่อให้ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์กรด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภักทิยา หมทอง (2554 : 89 - 101) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพให้บริการงานการเงินสำนักงานอัยการในเขตพื้นที่จังหวัด

อุปสรรคเหล่านี้ ใน 4 ด้าน คือ วัฒนธรรม หรือลักษณะทางกายภาพ ความเชื่อถือและไว้วางใจ การตอบสนอง หรือความเร็ว และการเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาความคิดเห็นสามารถอธิบายได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นอาจเป็นเพราะสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคหภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ให้ความสำคัญกับคุณภาพการให้บริการโดยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่า จับต้องได้ คือ ทำเลที่ตั้งสำนักงาน รูปร่างของของตึก วัสดุสิ่งพิมพ์ พาหนะ เฟอร์นิเจอร์ตกแต่ง เครื่องมือเครื่องใช้ป้ายสัญลักษณ์ การรักษาความปลอดภัยซึ่งสำนักงานมีการรักษาความปลอดภัยในด้านต่างๆ ตลอด 24 ชั่วโมง การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารมีเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้ด้านกฎหมายไว้หลายช่องทาง เพื่อคอยให้คำแนะนำประชาชนที่มาติดต่อราชการ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการประชาชน เช่น ที่นั่ง น้ำดื่ม ห้องน้ำ หนังสือพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร บริการส่งแฟกซ์ เป็นต้น มีการจัดภูมิทัศน์บริเวณสำนักงานให้ดูสวยงามสะอาด เรียบร้อย มีสถานที่จอดรถไว้สำหรับบริการประชาชนอย่างเพียงพอ ประชาชนได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี และเป็นกันเองเพราะการให้บริการในลักษณะดังกล่าวประชาชนไม่ได้รับผลกระทบใดๆ จึงทำให้ประชาชนเกิดความประทับใจและพึงพอใจในการให้บริการของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคหภูมิพิสัย ทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทาสิริ แก้วอมตวงศ์ (2555 : 113 - 124) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพในการให้บริการรับชำระเงินค่าไฟฟ้าของสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลวิจัยพบว่า ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ อยู่ในระดับมาก

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ยึดถือตามกฎระเบียบข้อบังคับตามกฎหมาย และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาต้องปฏิบัติงานด้วยความ เป็นธรรม เสมอภาค โปร่งใส ตรวจสอบได้ ปราศจากการเลือกปฏิบัติ บุคลิกภาพ ความประพฤติ เหมาะสมน่าเชื่อถือให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา พร้อมสนับสนุนให้บุคลากรของสำนักงานได้มีการยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม อบรมพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อมีความรู้ความชำนาญเพิ่มมากขึ้น มีการตรวจสอบเอกสารที่ถูกต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีเบอร์โทรติดต่อบริการข้อมูลด้านกฎหมายได้อย่างทั่วถึง มีการรูปแบบการให้บริการที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมากขึ้น ทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิจปฏิภาณ มาตชาวด (2563 : 107 - 116) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสกลนคร ผลวิจัยพบว่า ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ อยู่ในระดับมาก

2.3 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานตามนโยบายการบริหารงานของสำนักงานอัยการสูงสุดด้านการให้บริการที่มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเต็มใจให้บริการเจ้าหน้าที่แนะนำขั้นตอนการให้บริการอย่างดี การบริการที่มีความรวดเร็ว ถูกต้อง สั้นไหลลื่นตรงในจุดเดียว การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีการผลัดเปลี่ยนปฏิบัติงานแทนกันได้เสมอ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ตรงตามเวลาที่นัดหมายไว้ รวมทั้งมีระบบการจัดส่งเอกสารทางราชการเพื่อติดประสานงานมีความถูกต้องแม่นยำ สามารถเข้าใจได้ง่าย ทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญาลักษณ์ ศรีพลาย (2554 : 102 - 110) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อ อำเภอเมืองในจังหวัดอุบลราชธานี ผลวิจัยพบว่า ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก

2.4 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัยมีความกระตือรือร้นสนใจ เต็มใจ มีน้ำใจ ปฏิบัติงานด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่ผู้รับบริการทุกด้าน ทั้งให้เวลาแก่ผู้รับบริการอย่างเหมาะสม ให้เกียรติ ให้ความสำคัญต่อผู้รับบริการ น้อมรับฟังความคิดเห็น คำแนะนำ ของผู้ใช้บริการ ด้วยความเต็มใจ พร้อมนำไปปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรัญญา เกิดลาภ (2559 : 68 – 76) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ผลวิจัยพบว่า ด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ อยู่ในระดับมาก

2.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาที่จอดรถให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนที่มาใช้บริการ ดังนั้น สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ควรจัดหาที่จอดรถให้เพียงพอสำหรับประชาชนที่มาใช้บริการ พร้อมทั้งป้ายสัญลักษณ์ในการจอดรถให้ชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการซึ่งเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับ สุพัฒนิกา กองสุข (117 - 130) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือต้องการให้มีสถานที่จอดรถให้เพียงพอและจัดระบบการจอดรถให้ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้มาใช้บริการ ดังนั้น สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จึงควรรักษาข้อปฏิบัติที่ดีงามไว้ เช่น เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นและให้ความสนใจทุกครั้งที่มาติดต่องาน เจ้าหน้าที่เต็มใจช่วยอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่ให้เวลาอย่างเพียงพอกับการให้บริการ เจ้าหน้าที่ให้เกียรติให้ความสำคัญต่อผู้มาใช้บริการ มีน้ำใจเอื้ออาทร พร้อมรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำของผู้มาใช้บริการนำไปปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานการดำเนินการให้บริการแก่ประชาชนเกิดความ คล่องตัว รวดเร็ว สะดวก ทัดถึงทำให้องค์กรเป็นที่เชื่อมั่น ศรัทธา และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรอัยการ

1.2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบกับ 3 ด้าน แต่ก็มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิพิสัย ควรให้ความสนใจต่อ ทำเลที่ตั้งของอาคารสำนักงาน มีการจัดภูมิทัศน์บริเวณสำนักงานให้ดูสวยงาม มีความสะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย มีป้ายสัญลักษณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ น้ำดื่ม ห้องน้ำ ถ่ายเอกสาร ส่งแฟกซ์ สถานที่จอดรถ เป็นต้น ให้เพียงพอต่อความต้องการประชาชน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านกฎหมายต่างๆ ให้ประชาชนทราบและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง และมีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี ทำให้ประชาชนที่มาใช้บริการมีความสะดวก สบาย และรู้สึกปลอดภัย

1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรจัดหาที่จอดรถให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนที่มาใช้บริการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคฆภูมิ

พิสัย จังหวัดมหาสารคาม ยังเข้าอาคารพาณิชย์ ในการเปิดทำการให้บริการแก่ประชาชน สำนักงานมีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด ทำให้ไม่มีสถานที่จอดรถเป็นสัดส่วน อีกทั้ง ผู้มารับบริการมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้สถานที่จอดรถมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และบุคลากรภายในสำนักงานด้วย ดังนั้นสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพิสัยจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านอาคารสถานที่ให้มีพื้นที่เป็นสัดส่วน จัดหาสถานที่จอดรถให้เพียงพอต่อประชาชนที่มาใช้บริการในแต่ละวัน และบุคลากรภายในสำนักงาน พร้อมทั้งทำป้ายสัญลักษณ์ในการจอดรถให้ชัดเจน เพื่อรองรับกับจำนวนผู้มารับบริการที่เพิ่มมากขึ้น และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ในการนำมาปรับปรุงแก้ไขภาพลักษณ์การให้บริการ และความพึงพอใจในการให้บริการงานคดีของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความเชื่อถือได้วางใจได้ ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ และด้านความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ

2.3 ควรมีการศึกษานโยบายและอุปสรรคในการให้บริการ เพื่อจะได้นำปัญหาและอุปสรรคมาหาทางแก้ไข และปรับปรุงให้ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธัญญาลักษณ์ ศรีพลาย. (2554). *คุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลสร้างท่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นันทาสิริ แก้วอมตวงศ์. (2555). *คุณภาพการให้บริการรับชำระค่าไฟฟ้าของสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิจปฏิภาณ มาตชาว. (2563). *คุณภาพการให้บริการของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นุชนารถ รัตนสูงศักดิ์ และคณะ. (2562). *จิตวิทยาการบริการ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัททิยา หมทอง. (2554). *คุณภาพการให้บริการงานการเงินของสำนักงานอัยการในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี*. ภาคนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สรัญญา เกิดลาภ. (2559). *คุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลโขม่ง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี*. งานนิพนธ์ ปร.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานอัยการสูงสุด. (2563). *อำนาจหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุด*. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2563, จาก <http://www.ago.go.th>

สำนักงานอัยการคดีศาลแขวงพัยคมภูมิพิสัย. (2563, 21 กุมภาพันธ์). ประกาศสำนักงานอัยการคดีศาล
แขวงพัยคมภูมิพิสัย เรื่อง เจตนารมณ์การปฏิบัติราชการตามกรอบตัวชี้วัดของการประเมิน
ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ มิติที่ 2 ด้านคุณภาพการให้บริการ.

สุพัฒน์นิภา กองสุข. (2555). คุณภาพการให้บริการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาศรี
เมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการทั่วไป). อุบลราชธานี : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุวรรณี ดวงแก้ว. (2555). คุณภาพการให้บริการด้านการขอประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ของสำนักงาน
อัยการจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

การพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียนบนโทรศัพท์มือถือด้วยโปรแกรม Thinkable Developing an Application for Checking Attendance on Mobile Phones with Thinkable

กมลวรรณ ศีลโพนุลย์สกุล¹ ศรัณย์รัชต์ กาวิระ² สุชาลินี กระจายทอง³
นันทิพัฒน์ อยู่เชื้อ⁴ ชินกร หมู่จำรัส⁵ สงกรานต์ จรรจกานิมิตร⁶

^{1,2,3,4,5} นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
dbusiness.group4@gmail.com

⁶ อาจารย์ประจำสาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
songkran.cha@kbu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียนและศึกษาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียน จากกลุ่มตัวอย่างประชากร นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สาขาธุรกิจดิจิทัล จำนวน 105 คนที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 มาเป็นฐานในการวัดประสิทธิภาพแอปพลิเคชัน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเขียนแอปพลิเคชัน ชื่อโปรแกรม Thinkable สถิติที่ใช้คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจสูงสุดที่ 5 คะแนน และจากผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านความตรงตามความต้องการของผู้ใช้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.36 2) ด้านความสามารถและประสิทธิภาพการทำงานได้ตามหน้าที่ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.36 และ 3) ด้านความง่ายต่อการใช้งาน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 สรุปผลการวิจัยและพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียน โดยใช้เกณฑ์สำหรับการแปลความหมายข้อมูล(บุญชม ศรีสะอาด, 2553) พบว่าระบบมีประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก สามารถนำระบบดังกล่าวที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภายในมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต แทนการทำงานด้วยมือและเรียกขานรายชื่อของนักศึกษาตามใบรายชื่อของนักศึกษาที่ลงทะเบียนได้ผล เป็นความพึงพอใจประสิทธิภาพในการใช้ระบบในระดับที่ดีมาก

คำสำคัญ : ลงเวลาเข้าเรียน แอปพลิเคชันลงชื่อเข้าเรียน Thinkable แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์

Abstract

This research study The objective is to develop an application for attendance check and to study the effectiveness of the application for attendance. from the population sample Kasem Bundit University students Digital business field of 105 people who are studying in the 4th year as a base for measuring application performance. The application programming tool, Thinkable, uses statistics such as percentages, averages, and standard deviations. Has the highest satisfaction rating criteria at 5 points, and from the research results, it was found that 1) in terms of meeting the needs of users averaged 4.36 2) in terms of ability and efficiency

in performing duties which was an average of 4.36 and 3) in terms of ease of use. Average 4.70 Summary of research and development of the application for checking attendance Found that the system has a very good overall performance. able to apply the system developed for teaching and learning management within Kasem Bundit University Instead of working by hand and calling the list of students according to the list of registered students. Satisfied with the efficiency of using the system at a very good level.

Keywords : Time Attendance, Enrollment Application, Thunkable, Mobile Application

1. บทนำ

การเช็คชื่อเข้าเรียนในสถานศึกษาของนักศึกษา ในปัจจุบันการเก็บข้อมูลเหล่านี้ได้เก็บลงในกระดาษ อาจทำให้เกิดการสูญหายได้ ยากต่อการตรวจสอบ บางครั้งอาจจะต้องจดลงสมุดบันทึกส่วนตัวทำให้เกิดข้อผิดพลาดหรือหลงลืม ในการเช็คชื่อนักศึกษาในแต่ละครั้ง ทำให้อาจารย์ผู้สอนประจำห้องสามารถตรวจสอบการมาเรียนของนักศึกษา เป็นไปอย่างล่าช้าและได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในการติดตามการมาเรียนของนักศึกษา ในปัจจุบันได้มีการนำ Google Form มาใช้ในการเช็คชื่อนักศึกษาเข้าเรียนในแต่ละวัน ทำให้เสียเวลาทำอาจารย์จะต้องเข้าไปสร้าง Google Form ทุกครั้ง ทุกวัน ที่มีการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เข้ามาลงชื่อเข้าเรียน ในส่วนนักศึกษาเองที่จะต้องรอ Link Google Form จากอาจารย์ถึงจะลงชื่อเข้าเรียนได้ (วิวัฒน์พล ชุมเพชร, ภูริณัฐ หนูขุนและคุณิษณีย์ เตียวนะ, 2561) ดังนั้นระบบเช็คชื่อเพื่อการติดตามพฤติกรรมการเข้าเรียนของนักศึกษาแบบมีส่วนร่วมผ่านระบบออนไลน์ ถือเป็นอีกระบบหนึ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการบันทึกผลและประมวลผลการเข้าเรียนของนักศึกษา ทำให้อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา และตัวนักศึกษาเองได้รับทราบข้อมูลการเข้าเรียนที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งจากการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สาขาธุรกิจดิจิทัล จำนวน 105 คน ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ผู้วิจัยจึงได้สนใจพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียนที่จะสามารถบันทึกเช็คชื่อเข้าเรียนและจัดเก็บข้อมูลของนักศึกษาในฐานะข้อมูล ด้วยยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในสังคมเป็นอย่างมาก นำเทคโนโลยี เข้าช่วยพัฒนาในด้านเทคโนโลยีและด้านการศึกษาควบคู่กันไปด้วย เพื่อส่งเสริมให้เทคโนโลยีมีบทบาทที่สำคัญในสถานศึกษาและชีวิตประจำวัน และในปัจจุบันแอปพลิเคชันที่มีบทบาทมากในชีวิตประจำวันไม่มีว่าจะเป็นการพัฒนาแอปพลิเคชันด้านความบันเทิง แอปพลิเคชันด้านการศึกษาและต่าง ๆ อีกมากมาย และในการสร้างแอปพลิเคชันก็ต้องอาศัยความรู้ความสามารถไม่ใช่น้อย ทั้งในด้านความชำนาญ และความรู้ในด้านการทำแอปพลิเคชัน ได้ไม่น่าหนักใจคือโปรแกรม Thunkable เพื่อให้ผู้ที่สนใจในการสร้างแอปพลิเคชันผ่านตัวโปรแกรม Thunkable ได้ศึกษาผ่านแอปพลิเคชันของเราก่อนลงมือปฏิบัติจริง (รัฐภูมิ อินทร์ระรักษา, จิรายุส ลัดกระทุ่ม และ พิพัฒน์พงษ์ ดำเนินานุกรักษ์, 2562)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียน
- 2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ นักศึกษาปริญญาตรีสาขาธุรกิจดิจิทัล

งานวิจัยนี้ทำการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้งาน คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สาขาธุรกิจดิจิทัล จำนวน 105 คน ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 มาเป็นฐานในการคิดสัดส่วน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) จากมาตราวัด 5 ระดับ โดยระดับที่ 1 หมายถึง ประสิทธิภาพน้อยที่สุด และ ระดับ 5 หมายถึง ประสิทธิภาพมากที่สุด งานวิจัยนี้ จะแบ่งข้อคำถามของแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ด้านความสามารถและประสิทธิภาพการทำงานได้ตามหน้าที่ และ ด้านความง่ายต่อการใช้งาน

การพัฒนา Application

ขั้นตอนการพัฒนาแอปพลิเคชัน

1. การศึกษาความต้องการ (Requirements) คือกำหนดเป้าหมายและความต้องการของงานวิจัยนี้ นั่นก็คือการสร้างแอปพลิเคชันจำนวนอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬาขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบันที่หันมาออกกำลังกายกันมากขึ้น

2. การวิเคราะห์และกำหนดคุณลักษณะของซอฟต์แวร์ (Specification) คือกำหนดเครื่องมือที่ผู้วิจัยสามารถใช้สร้างแอปพลิเคชันนี้ขึ้นมาได้สำเร็จตามองค์ความรู้ที่ผู้วิจัยมีคือการใช้ Thunkable เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาแอปพลิเคชัน

3. การวางแผน (Planning) คือกำหนดแผนการในการสร้างแอปพลิเคชันนี้ขึ้นมา โดยเริ่มจากประเภทของแอปพลิเคชันที่จะทำ ขั้นตอนการทำงาน ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ขั้นตอนการออกแบบ ขั้นตอนการแสดงผล และขั้นตอนการทดลองใช้งานจริง

4. การออกแบบ (Design) คือเป็นการออกแบบระบบโดยการกำหนดว่าจะให้ระบบทำงานอยู่บนเครื่อง คอมพิวเตอร์ลักษณะใด โดยการพิจารณาเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของระบบคอมพิวเตอร์ที่จะนำระบบไปใช้งาน ซึ่งการออกแบบแอปพลิเคชันนี้ต้องพิจารณาควบคู่กับการออกแบบสถาปัตยกรรมระบบเพื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบบคอมพิวเตอร์แบบต่าง ๆ ที่จะนำระบบงานไปใช้ด้วย การออกแบบ แอปพลิเคชันรวมถึงการวิเคราะห์ว่าต้องการให้ระบบสารสนเทศใหม่ทำงานอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียง เครื่องเดียว หรือทำงานอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์หลาย ๆ เครื่อง การออกแบบซอฟต์แวร์เป็นการออกแบบการทำงานภายในตัวโปรแกรมว่าในแต่ละขั้นตอนนั้นมีการ ประมวลผลอะไรบ้าง โดยแสดงให้เห็นข้อมูลที่นำเข้าสู่การประมวลผล การตรวจสอบข้อมูลและการส่งผล ลัพท์ที่ได้จากขั้นตอนหนึ่งไปยังอีกขั้นตอนหนึ่ง โดยจะแสดงให้เห็นการทำงานในโปรแกรมด้วยการจำลอง การออกแบบโปรแกรมด้วยแผนผังโครงสร้าง

5. การทดสอบ (Testing) คือการทดลองใช้งานแอปพลิเคชันจริงๆตามขั้นตอนและคุณสมบัติที่ตั้งไว้ และดูการทำงานของแอปพลิเคชันว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างใช้งานหรือไม่ เพื่อจะได้ทำการแก้ไขปัญหาก่อนการนำแอปพลิเคชันมาใช้งานจริงๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาแอปพลิเคชันใช้คือเข้าเรียนได้ทำการพัฒนาจากโปรแกรม Thunkable โดยใช้ Google Sheet เพื่อจัดเก็บข้อมูลการเช็คชื่อเข้าเรียนของนักศึกษา

4. ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาระบบ

ระบบลงชื่อเข้าเรียน สำหรับนักศึกษา

ภาพที่ 1 ตัวอย่างหน้าจอ หน้าโหลดเข้าแอป เมื่อเข้าแอปจะพบหน้าจอโหลดแอปหน้าแรก แสดงโลโก้มหาวิทยาลัย พร้อมตัวชี้แอปพลิเคชัน จากนั้นระบบจะเข้าสู่หน้าถัดไปเอง

ระบบลงชื่อเข้าเรียนสำหรับนักศึกษา

ภาพที่ 2 ตัวอย่างหน้าจอ เลือกห้องเรียน นักศึกษาเลือกห้องเรียนที่ต้องการลงชื่อเข้าเรียน จะแสดงรหัสวิชาปีการศึกษา และชื่อวิชาเรียน

14:42 น. 93%

ลงทะเบียนเรียน

ชื่อวิชา : **โครงการธุรกิจดิจิทัล**

อาจารย์ผู้สอน : สงกรานต์ จรุงฉายา ภัทร

กรอกการกรอกข้อมูล

วันที่ : 01/01/2564

เวลา : 08:00

รหัสนักศึกษา : 630105302373

ชื่อนักศึกษา : นายสมเพชร ทองดี

E-mail : kasem@gmail.com

ตกลง

ยกเลิก

ภาพที่ 3 ตัวอย่างหน้าจอเมนูลงทะเบียนเรียน หน้าจอแสดงข้อมูลที่นักศึกษาจะลงทะเบียน ชื่อวิชา อาจารย์ผู้สอน วันที่ เวลา และข้อมูลที่นักศึกษาต้องกรอกข้อมูลเพื่อลงทะเบียน ชื่อรหัสนักศึกษา ชื่อนักศึกษาและอีเมล พร้อมแสดงตัวอย่างการกรอกข้อมูล หากนักศึกษากรอกข้อมูล “ยกเลิก” จะเป็นการยกเลิกการลงทะเบียนเรียนและกลับสู่เมนูเลือกห้องเรียน

14:43 น. 93%

ลงทะเบียนเรียน

ชื่อวิชา : **โครงการธุรกิจดิจิทัล**

อาจารย์ผู้สอน : สงกรานต์ จรุงฉายา ภัทร

กรอกการกรอกข้อมูล

วันที่ : 19/12/2021

เวลา : 14:42

รหัสนักศึกษา : 630105302373

ชื่อนักศึกษา : นางสาวกมลวรรณ ศิลไพฑูรย์

E-mail : kamolwan.fonn@gmail.com

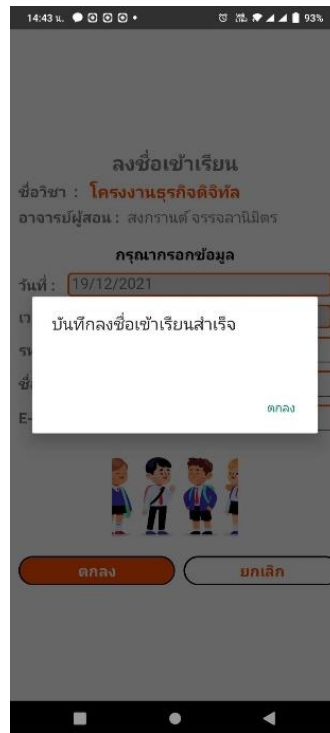

ตกลง

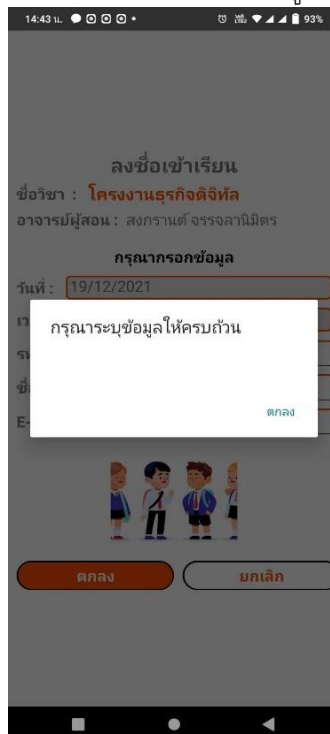
ยกเลิก

ภาพที่ 4 ตัวอย่างหน้าจอ นักศึกษากรอกข้อมูลครบถ้วน นักศึกษากรอกข้อมูลของตนเองทั้ง 3 ข้อมูล รหัส นักศึกษา ชื่อนักศึกษาและอีเมล โดยวันที่และเวลาจะไม่สามารถแก้ไขได้ต้องเป็นวันที่และเวลาปัจจุบันเท่านั้น จากนั้นกด “ตกลง”

ภาพที่ 5 ตัวอย่างหน้าจอ ลงชื่อเข้าเรียนสำเร็จ จะเป็นการลงชื่อเข้าเรียนสำเร็จ และปรากฏหน้าจอยืนยันการลงชื่อเข้าเรียน เมื่อกด “ตกลง” จะกลับเข้าสู่หน้าเลือกห้องเรียน

ภาพที่ 6 ตัวอย่างหน้าจอ เมื่อลงชื่อเข้าเรียนและกรอกข้อมูลไม่ครบถ้วน หากกรอกข้อมูลไม่ครบถ้วน และกดลงชื่อเข้าเรียน แอปพลิเคชันจะมีการตรวจสอบและแจ้งเตือนว่าลงชื่อเข้าเรียนไม่สำเร็จ “กรุณาระบุข้อมูลให้ครบถ้วน” เมื่อกด “ตกลง” จะกลับเข้าสู่หน้าจอเดิม หน้าจอกรอกข้อมูลลงชื่อเข้าเรียน

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียน ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้งานแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียน และประเมินโดยแบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้งานจำนวน 105 คน จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และการสรุปผล

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ระดับประสิทธิภาพ
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความตรงตามความต้องการของผู้ใช้

ด้านความตรงตามความต้องการของผู้ใช้	\bar{X}	S.D.	ระดับประสิทธิภาพ
1. ความสามารถของแอปพลิเคชันในการแสดงข้อมูล	4.32	.612	มากที่สุด
2. ความสามารถของแอปพลิเคชันในเพิ่มข้อมูล	4.20	.562	มาก
3. ความสามารถในการเข้าระบบของผู้ใช้งาน	4.49	.637	มากที่สุด
4. ข้อมูลพื้นฐาน ถูกต้อง ครบถ้วน	4.42	.632	มากที่สุด
รวม	4.36	.452	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 : พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านความตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน ประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยกับ 4.36 (S.D. = .452) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยแอปพลิเคชันทำให้ความสามารถในการเข้าระบบของผู้ใช้งาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.49 (S.D. = .637) รองลงมา คือ ข้อมูลพื้นฐาน ถูกต้อง ครบถ้วน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 (S.D. = .632) ความสามารถของแอปพลิเคชันในการแสดงข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 (S.D. = .612) และ ความสามารถของแอปพลิเคชันในเพิ่มข้อมูลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D. = .562) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความสามารถและประสิทธิภาพการทำงานได้ตามหน้าที่

ด้านความสามารถและประสิทธิภาพการทำงานได้ตามหน้าที่	\bar{X}	S.D.	ระดับประสิทธิภาพ
1. ความถูกต้องของแอปพลิเคชันในการแสดงข้อมูล	4.24	.701	มากที่สุด
2. ความถูกต้องของแอปพลิเคชันในการจัดประเภทของข้อมูล	4.36	.622	มากที่สุด
3. ความถูกต้องของแอปพลิเคชันในการเพิ่มข้อมูล	4.29	.661	มากที่สุด
4. ความถูกต้องของการทำงานแอปพลิเคชันในภาพรวม	4.39	.628	มากที่สุด
5. ความเร็วในการบันทึกข้อมูล	4.41	.631	มากที่สุด
6. ความเร็วในการนำเสนอข้อมูล	4.49	.695	มากที่สุด
7. ความเร็วในการทำงานภาพรวมของแอปพลิเคชัน	4.35	.554	มากที่สุด
รวม	4.36	.531	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 : พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านความสามารถและประสิทธิภาพการทำงานได้ตามหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.36 (S.D. = .531) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยความเร็วในการนำเสนอข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.49 (S.D. = .695) รองลงมา คือ ความเร็วในการบันทึกข้อมูล มีค่าเฉลี่ย 4.41 (S.D. = .631) ความถูกต้องของการทำงานแอปพลิเคชันในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.39 (S.D. = .628) ความถูกต้องของแอปพลิเคชันในการจัดประเภทของข้อมูล 4.36 (S.D. = .662) ความเร็วในการทำงานภาพรวมของแอปพลิเคชัน 4.35 (S.D. = .554) ความถูกต้องของแอปพลิเคชันในการเพิ่มข้อมูล 4.29 (S.D. = .661) และความถูกต้องของแอปพลิเคชันในการเพิ่มข้อมูล 4.24 (S.D. = .701) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความง่ายต่อการใช้งาน

ด้านความง่ายต่อการใช้งาน	\bar{X}	S.D.	ระดับประสิทธิภาพ
1. การใช้งานแอปพลิเคชันง่าย เมนูไม่ซับซ้อน	4.70	.539	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมในการออกแบบหน้าจอแอปพลิเคชันโดยภาพรวม	4.66	.618	มากที่สุด
3. ความชัดเจนของข้อความที่แสดงบนหน้าจอแอปพลิเคชัน	4.76	.510	มากที่สุด
4. ความน่าใช้ของแอปพลิเคชันในภาพรวม	4.65	.832	มากที่สุด
รวม	4.70	.516	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 : พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านความง่ายต่อการใช้งาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 (S.D. = .516) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับมาก ความชัดเจนของข้อความที่แสดงบนหน้าจอแอปพลิเคชัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 (S.D. = .510) รองลงมา คือ การใช้งานแอปพลิเคชันง่าย เมนูไม่ซับซ้อน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 (S.D. = .539) ความเหมาะสมในการออกแบบหน้าจอแอปพลิเคชันโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 (S.D. = .618) และความน่าใช้ของแอปพลิเคชันในภาพรวม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 (S.D. = .832) ตามลำดับ

5. การอภิปรายผล

การพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียน ด้วยเทคโนโลยีแอปพลิเคชัน Thinkable เมื่อนำไปให้กลุ่มเป้าหมายทดลองใช้และได้ประเมินผลการทดลองใช้ด้วยแบบประเมินประสิทธิภาพของผู้ใช้ระบบโดยผลการประเมินประสิทธิภาพของผู้ใช้สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาคือ ดังนี้

5.1 การพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียน ด้วยโปรแกรมเขียนแอปพลิเคชันชื่อ Thinkable ผลการวิจัยและพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียนสำเร็จสมบูรณ์ได้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาของการทำงานในแต่ละขั้นตอนว่ามีปัญหาด้านใดบ้าง จากนั้นทำการพัฒนาระบบขึ้นตามกระบวนการที่วิเคราะห์ไว้ ทุกขั้นตอนมีการตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขไปพร้อมๆกับการเขียนโปรแกรม จากนั้นนำระบบที่พัฒนาขึ้นไปให้นักศึกษาทดลองใช้จำนวน 105 คน ตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพของการทำงานระบบในแต่ละด้าน และทำการปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะจึงส่งผลให้การพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียนสำเร็จสมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 การประเมินประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียน ด้วยโปรแกรมเขียนแอปพลิเคชันชื่อ Thinkable ผลการวิจัยและพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียน โดยนักศึกษา 105 คน คณะบริหารธุรกิจ สาขาธุรกิจดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต พบว่าระบบมีประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับดี สามารถนำระบบดังกล่าวที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภายในมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต แทนการทำงานด้วยมือและเรียกขานรายชื่อนักศึกษาตามใบรายชื่อนักศึกษาที่ลงทะเบียนได้ผลเป็นความพึงพอใจประสิทธิภาพในการใช้ระบบในระดับที่ดีมาก สอดคล้องกับผลการดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศการลงทะเบียนเข้าเรียนของนักเรียนกรณีศึกษา โรงเรียนวัดบ้านหลวง (บัวราษฎร์บำรุง) อภิปรายผลการวิจัยไว้ว่าการใช้ระบบช่วยแก้ปัญหาให้ครูครบประจำวัน สามารถบันทึกข้อมูลได้เร็วขึ้น ลดภาระงานทำให้มีเวลาในการสอนมากขึ้น ช่วยในการคำนวณจำนวนนักเรียนได้รวดเร็ว และถูกต้อง ลดความผิดพลาดของข้อมูล ทำให้สามารถรู้จำนวนนักเรียนได้รวดเร็ว และการจัดเตรียมอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนได้พอดี และทันเวลา ครูประจำชั้นสามารถนำข้อมูลที่บันทึกการลงทะเบียนมาใช้ในการตัดสินใจผลการเรียนได้ โดยที่ชั้นลดภาระงานที่ซ้ำซ้อนของครูประจำชั้นได้ ครูประจำชั้นสามารถติดตามนักเรียนได้ทันทั่วทั้งชั้น ในกรณีที่นักเรียนขาดเรียนติดต่อกันหลายวัน เนื่องจากเวลาเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจผลการเรียนของนักเรียน ระบบช่วยลดภาระงาน ลดเวลาการทำงาน ลดการผิดพลาดในการคำนวณ ลดภาระงานที่ซ้ำซ้อนในการทำเอกสารของครูประจำชั้น (ฐิติกาญจน์ พันธุ์การุญ, 2562)

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาแอปพลิเคชันเช็คชื่อเข้าเรียนด้วย Application Thinkable เรียบร้อยแล้วนั้นได้มีการทดลองระบบ เพื่อตรวจสอบว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งผลการทดสอบ สามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และยังสามารถแสดงความสามารถออกมาได้ในระดับดีมาก นำระบบดังกล่าวที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภายในมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต แทนการทำงานด้วยมือและเรียกขานรายชื่อนักศึกษาตามใบรายชื่อนักศึกษาที่ลงทะเบียนได้

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาต่อไป

เพื่อให้ครอบคลุมในการใช้แอปพลิเคชัน ควรมีการพัฒนาแอปพลิเคชันให้กับอาจารย์ผู้สอน ให้สามารถดูข้อมูลการเช็คชื่อเข้าเรียนของนักศึกษาได้สะดวกยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

วัฒน์พล ชุมเพชร, ฐิติกาญจน์ หนูขุน และ คุณชนัญ เตียวนะ (2561). การพัฒนาระบบเช็คชื่อเพื่อการติดตามพฤติกรรมและการเข้าเรียนของ นักศึกษา แบบมีส่วนร่วมผ่านระบบออนไลน์, วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2561. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ฐิติกาญจน์ พันธุ์กรุ่ง (2562). การพัฒนาระบบสารสนเทศการลงเวลาเข้าเรียนของนักเรียนกรณีศึกษา
โรงเรียนวัดบ้านหลวง (บวรราชบุรีบำรุง), วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสันตศาสตร์เพื่อการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญา
มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

บุญชม ศรีสะอาดและคณะ (2552). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 5. กอฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์
รัฐภูมิ อินทร์รักษา, จิรายุส ด้ดกระทุ่ม และ พิพัฒน์พงษ์ คำนธนนารักษ์ (2562). แอปพลิเคชันสื่อการเรียน
การสอนการใช้งานโปรแกรม *Thunkable*, วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พาณิชย์การ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์แรงจูงใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกรุงเทพฯและปริมณฑล ประเทศไทย

Factors Affecting the Motivational Achievement of Conservation Attractions in Bangkok and Perimeter Area, Thailand

รมภากัด ฤกษ์วีระวัฒนา¹

¹สาขาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ วิทยาลัยการจัดการอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

rumpapak.lu@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์แรงจูงใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประเทศไทย เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed method) ศึกษาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยด้านแรงจูงใจจากนักท่องเที่ยวและแรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมชมเยือนจำนวน 1,600 คน จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 4 แห่ง คือ เกาะเกร็ด ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ตลาดน้ำตลิ่งชัน ตลาดน้ำคลองลัดมะยม และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และแบบสะดวก (Convenience Sampling) การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ .75 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์โมเดล SEM เพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจของผู้เยี่ยมชมเยือนและแรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยแรงจูงใจของผู้เยี่ยมชมเยือนส่งผลด้านลบต่อผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยวส่งผลด้านบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แรงจูงใจของผู้เยี่ยมชมเยือนส่งผลด้านบวกต่อแรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยว

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ แรงจูงใจ แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

Abstract

Factors affecting the motivational achievement of conservation attractions in Bangkok and perimeter area, Thailand. This study was mixed method which aimed to study the causal structural relationships of tourist motivation factors and tourist motivations that affect the achievement of conservation attractions by interviewing stakeholders and distributing questionnaires and collecting data from 1,600 tourists and visitors from four conservation attractions, Koh Kret, Bang nam phueng Floating Market Taling Chan Floating Market and Khlong Lad Mayom Floating Market. This study selected the samples by using

cluster random sampling and convenience sampling. Reliability determination of questionnaires by finding the Cronbach's alpha coefficient was .75. Data was analyzed by using percentage, mean, and analysis of SEM models to test hypotheses. The results showed that visitor motivation and attraction motivation affected the achievement of conservation attractions. Visitor motivation negatively affecting the achievement of conservation attractions while the motivation of tourist attractions has a positive effect on the achievement of conservation attractions and, visitor motivation has a positive effect on the motivation of tourist attractions

Keywords : Achievement, Motive, Conservation Attractions

1. บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศ การต้อนรับอันอบอุ่นจากเจ้าบ้านอันส่งเสริมให้เกิดการเดินทางของนักท่องเที่ยวจนกระทั่งทำให้เศรษฐกิจขยายตัวทั้งในระดับรากหญ้าและระดับประเทศ ดังนั้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงมีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและชุมชน นอกจากนี้สาระสำคัญของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2560-2564 ยังได้ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ ทั้ง ด้านคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยว บุคลากรการท่องเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้ง การสร้างความสมดุลของการพัฒนา ทั้งในมิติของพื้นที่ เวลา กิจกรรม รูปแบบ และกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อการสร้างรายได้และกระจายรายได้สู่ชุมชน และการเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การเติบโตในอนาคต จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีรายได้ที่ทุกพื้นที่ให้ความสำคัญ ดังเช่น พื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑลมีตำแหน่งเป็นศูนย์กลางของประเทศและภูมิภาค ค่าครองชีพไม่สูง อาหารอร่อย เป็นแหล่งบันเทิงในทุกด้าน มีบริการที่ดี มีการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงอนุรักษ์ และมีผู้คนที่ยกย่องที่ดีให้กับผู้มาเยือน และนักท่องเที่ยวสะดวกในการเดินทางไปจุดหมายอื่นๆ กรุงเทพฯและปริมณฑล มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นจำนวนมาก และแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นคือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ตลาดน้ำตลิ่งชัน ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง บางกะเจ้า และเกาะเกร็ดแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเข้าถึงได้ง่าย สินค้ามีหลากหลาย ราคาไม่แพง ใกล้กรุงเทพมหานคร เดินทางสะดวก บรรยากาศธรรมชาติ เวลาในการท่องเที่ยวแน่นอน (จิตรธิดา จิตธิวงษ์, 2556) หากแต่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เหล่านี้ ยังต้องการการปรับปรุงในเรื่องต่างๆ เช่น จุดบริการนักท่องเที่ยว การจัดระเบียบร้านค้าในพื้นที่ และจำนวนผู้เยี่ยมชมหรือนักท่องเที่ยวลดลงในบางช่วง (จิราณี พันธ์มูลและคณะ, 2561) จะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มีทั้งความสำเร็จและความบกพร่องในบางเรื่องที่ต้องการการปรับปรุง นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยพบว่าพื้นที่นี้ยังมีข้อจำกัดด้านขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งโครงสร้างพื้นฐานและแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดปัญหา ความแออัดและแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยในระยะยาว (นิชาภัทร สุรวัฒนานนท์, 2562) หากกรุงเทพฯและจังหวัดในเขตปริมณฑลต้องการ

สร้างความเข้มแข็งให้กับแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนในอดีตอันเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เหล่านี้ เพื่อช่วยลดความแออัดของแหล่งท่องเที่ยวในตัวเมืองชั้นในของ กรุงเทพฯ การปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญาในอดีตจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการเป็นจุดหมายปลายทางทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวและเพื่อเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เหล่านี้ประกอบกับจากการทบทวนและศึกษาบทความวิจัย ปี พ.ศ. 2558-2562 จะพบว่าบทความส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนากลยุทธ์และการจัดการเส้นทางสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ยังไม่พบว่ามีบทความวิจัยที่ค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นที่มาของคำถามงานวิจัยนี้ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์หรือแรงจูงใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ประเทศไทย เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้วยการสร้างแรงจูงใจให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้เยี่ยมชมและแรงจูงใจที่เกิดจากตัวแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เหล่านี้นั่นเอง

2. นิยามศัพท์

ผู้เยี่ยมชม คือนักท่องเที่ยวที่พักอาศัย ณ สถานที่ที่ไปเยี่ยมชมอย่างน้อย 24 ชั่วโมง ด้วยจุดประสงค์เพื่อใช้เวลาว่าง เพื่อกิจกรรมนันทนาการ การกีฬา วันหยุด ฯลฯ หรือเพื่อประกอบธุรกิจ ผู้เยี่ยมชมในงานวิจัยนี้คือ “นักท่องเที่ยว” (ผู้มาเยือนแบบค้างคืน) (over-night visitors) และ “ผู้มาเยือนจากสถานที่นั้นไปภายในวันเดียวกัน (same-day visitors)

ผลสัมฤทธิ์หรือแรงจูงใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์หรือแรงจูงใจที่แหล่งท่องเที่ยวได้รับมาจากการเปรียบเทียบความคาดหวังก่อนมาและความพึงพอใจที่ได้รับในสถานที่นั้นเป็นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ความคุ้มค่าของการมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการกลับมาซ้ำของนักท่องเที่ยว

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์หรือแรงจูงใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ประเทศไทย

4. ระเบียบวิธีวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์หรือแรงจูงใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ประเทศไทย นั้น มีขอบเขตของการศึกษา 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัย ด้านแรงจูงใจจากนักท่องเที่ยวและแรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์หรือแรงจูงใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2) ขอบเขตด้านเวลา งานวิจัยชิ้นนี้ทำการเก็บข้อมูลในเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2561

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

นำแบบสอบถามไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลขอความร่วมมือนักท่องเที่ยวชาวไทยตอบแบบสอบถามโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จนได้กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

โดยแหล่งท่องเที่ยวที่ดำเนินการวิจัย คือเกาะเกร็ด 400 คน ตลาดน้ำคลองลัดมะยม 400 คน ตลาดน้ำตลิ่งชัน 400 คนและบางกระเจ้า 400 คน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปนั้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติพรรณนา การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง SEM (Structural Equation Modeling) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ผู้วิจัยเลือกใช้โปรแกรม G*Power สำหรับการคำนวณขนาดตัวอย่างและได้ผลการคำนวณ ดังนี้ Minimum sample size to detect effect:1,258, Minimum sample size for model structure:100,Recommended minimum sample size:1,258, Anticipated effect size .1,Desired statistical power level .8 ดังนั้น ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ (n) คือ 1,258 คน ในงานวิจัยนี้ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 4 แหล่งและใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแหล่งละ 400 คน รวมทั้งหมดเป็น 1,600 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และแบบสะดวก (Convenience Sampling) คือเกาะเกร็ด นนทบุรี 400 คน ตลาดน้ำคลองลัดมะยม กรุงเทพฯ 400 คน ตลาดน้ำตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 400 คนและบางกระเจ้า สมุทรปราการ 400 คน

เชิงคุณภาพ

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) จำนวน 12 ท่านเพื่อยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ และคัดเลือก โดยใช้หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก สำหรับนักท่องเที่ยว: 1) เป็นผู้ที่สื่อสารภาษาไทยได้เพื่อความเข้าใจในคำถามและสื่อสารกับผู้สัมภาษณ์ได้อย่างชัดเจน 2) เป็นผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป สำหรับผู้ค้าในตลาดน้ำ: 1) เป็นผู้ที่สื่อสารภาษาไทยได้เพื่อความเข้าใจในคำถามและสื่อสารกับผู้สัมภาษณ์ได้อย่างชัดเจน 2) เป็นผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป 3) เป็นผู้ค้าที่ขายของในตลาดน้ำมากกว่า 1 ปี

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เชิงปริมาณ การทดสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือได้ใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยวและการวิจัยรวมจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงของแบบสอบถามจากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่ได้ ค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ซึ่งแสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สำหรับข้อคำถามที่ได้ค่า IOC ไม่ถึง 0.50 ได้ดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และหลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 30 คน เพื่อ ทดสอบความเป็นปรนัย (ทุกคนเข้าใจข้อคำถามที่ใช้ถามได้ตรงกัน) และนำมาหาความเที่ยง (Reliability) ได้ค่า 0.75

เชิงคุณภาพ ใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้ผู้สังเกต (observer) คือ ผู้วิจัยและตรวจสอบจากทฤษฎี (theory) และ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical material) และวิเคราะห์โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากใจความสำคัญของข้อมูลที่ได้รับ โดยการใช้ดุลยพินิจและประสบการณ์ของตนเอง จากการเป็นนักวิจัยและอาจารย์ทางด้านการจัดการการท่องเที่ยวมากกว่า 10ปี ในการวิเคราะห์และตีความหมายของข้อมูลโดยวิธีการอุปมานหรือลดทอนขนาดของข้อมูลลง (Inductive Approach)

7. ผลการศึกษา

ในส่วนของผลการวิจัย จะแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1).ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2).ผลการทดสอบสมมติฐาน

1).ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าชาย โดยเพศหญิงมีจำนวน 850 คน คิดเป็นร้อยละ 53.1 และเพศชาย จำนวน 750 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 18-30 ปี จำนวน 824 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมาได้แก่ 31-43 ปี จำนวน 597 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 และอายุ 44 ปีขึ้นไป จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 840 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 647 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา จำนวน 564 คนคิดเป็นร้อยละ35.3 รองลงมาประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น แม่บ้าน เกษตรกร อาชีพอิสระ จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 ข้าราชการ จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 ลูกจ้าง จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 ส่วนประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 และมีรายได้ต่อเดือน 15,001-30,000 บาท จำนวน 723 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 15,000 บาท จำนวน 655 คน คิดเป็นร้อยละ 40.9 และรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทจำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพโสด จำนวน 775 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 สถานภาพแต่งงาน จำนวน 685 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 และสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักที่บ้านตนเอง จำนวน 996 คนคิดเป็นร้อยละ62.3 รองลงมาพักที่บ้านญาติ จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 พักที่โฮสเทลจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6 พักที่รีสอร์ท จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 พักที่โรงแรม จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามโอกาสการเดินทางกลับมาซ้ำ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นว่าโอกาสการเดินทางกลับมาซ้ำ จำนวน 1,065 คน คิดเป็นร้อยละ 66.6 และไม่มีโอกาสการเดินทางกลับมาซ้ำ จำนวน 535 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับคะแนนและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร

	\bar{X}	Min	Max	S.D.	ระดับ
แรงจูงใจของผู้เยี่ยมชมหรือนักท่องเที่ยว Visitors' motivation (Push factors)					
แรงจูงใจทางกายภาพ (aa1)					
ต้องการทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวเช่น ชีจักรยาน นั่งเรือชมวิถีชีวิต เดินชมตลาดน้ำ	3.80	1	5	1.03	มาก
ต้องการใช้ชีวิตที่ต่างจากงานที่ทำอยู่ทุกวัน	3.93	1	5	.98	มาก
ต้องการอยู่ใกล้ธรรมชาติ	3.78	1	5	.95	มาก
ต้องการไหวร่างกายและอารมณ์สดชื่น ผ่อนคลาย	4.05	1	5	.96	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	\bar{X}	Min	Max	S.D.	ระดับ
แรงจูงใจทางวัฒนธรรม (aa2)					
ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ใหม่ๆ	3.72	1	5	.98	มาก
ต้องการเยี่ยมชมแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม วิถีชีวิต ในสถานที่นี้	3.96	1	5	.92	มาก
ต้องการพบปะผู้คนในท้องถิ่น	3.73	1	5	.97	มาก
แรงจูงใจระหว่างบุคคล (aa3)					
เพื่อให้ครอบครัวอยู่พร้อมหน้ากัน	3.99	1	5	.92	มาก
เพื่อเยี่ยมเพื่อนและญาติ	3.72	1	5	.93	มาก
เพื่อใช้เวลาไปกับคนพิเศษ	3.90	1	5	.97	มาก
เพื่อให้ครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกัน	3.80	1	5	.99	มาก
แรงจูงใจทางด้านสถานภาพ (aa4)					
ท่านเป็นผู้ที่ห่วงใยและรักษาสภาพแวดล้อม	3.89	1	5	.96	มาก
ท่านเป็นผู้ที่รักความสนุก	3.96	1	5	.87	มาก
ท่านเป็นผู้ที่รักและชอบอากาศที่ของฟ้าแจ่มใส	4.02	1	5	.89	มาก
ท่านเป็นผู้ที่แสวงหาความผจญภัย	3.77	1	5	.95	มาก
ท่านอยากอยู่นอกบ้านเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ	3.84	1	5	.90	มาก
แรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยว Tourism site's motivation (Pull factors)					
ด้านสถานที่ (bb1)					
เพราะว่าเป็นโอกาสที่ดีที่จะเยี่ยมชมสถานที่นี้	3.83	1	5	.86	มาก
เพราะว่าสถานที่นี้มีประวัติศาสตร์และธรรมชาติที่น่าชื่นชม	3.81	1	5	.93	มาก
เพราะว่าสถานที่นี้เป็นแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	3.79	1	5	.91	มาก
เพราะว่าสถานที่นี้มีบรรยากาศเป็นที่ชื่นชอบและสงบ	3.84	1	5	.91	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (bb2)					
การเดินทางสะดวกเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย	3.84	1	5	.91	มาก
สถานที่จอดรถสะดวกสบาย	3.74	1	5	.91	มาก
มีร้านจำหน่ายอาหารหลากหลายให้เลือกกับประทาน	3.78	1	5	.99	มาก
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม (bb3)					
สภาพสิ่งแวดล้อมรอบๆแหล่งท่องเที่ยวร่มรื่น	3.86	1	5	.87	มาก
สภาพสิ่งแวดล้อมรอบๆแหล่งท่องเที่ยวสะอาด	3.79	1	5	.93	มาก
ผู้คนเป็นมิตรยินดีต้อนรับ	3.83	1	5	.95	มาก
ผู้คนให้ความช่วยเหลือ	3.75	1	5	.96	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

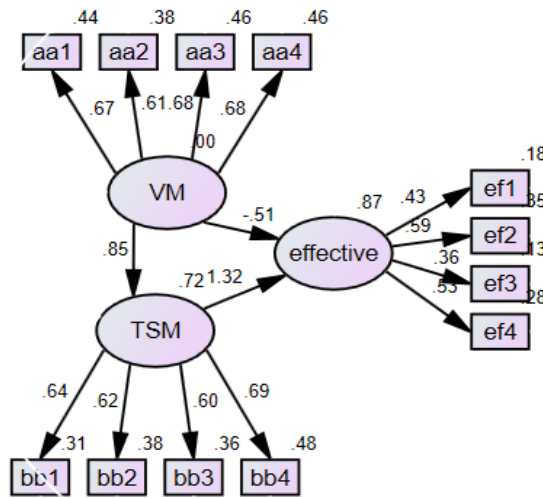
	\bar{X}	Min	Max	S.D.	ระดับ
ด้านราคา สินค้าและบริการ การส่งเสริมการตลาด (bb4)					
สินค้าและบริการมีคุณภาพดี	3.98	1	5	.92	มาก
ราคาสินค้าและบริการสมเหตุสมผล	3.74	1	5	1.1	มาก
มีช่องทางจำหน่ายสินค้าและบริการหลากหลาย	3.61	1	5	1.0	มาก
มีการส่งเสริมการตลาด การลดราคา การแถมสินค้า ที่เหมาะสม	3.83	1	5	.93	มาก
ผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์					
ความพึงพอใจต่อสถานที่นี้ (ef1)	3.68	1	5	1.035	มาก
เปรียบเทียบความคาดหวังก่อนมาและความพึงพอใจที่ได้รับในสถานที่นี้ (ef2)	3.70	1	5	1.067	มาก
คุณค่าต่อการเยี่ยมชม (ef3)	3.62	1	5	1.102	มาก
เมื่อมีโอกาสท่านจะมาเที่ยวซ้ำ (ef4)	3.87	1	5	.973	มาก

จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ให้คะแนนแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวทางด้านแรงจูงใจทางกายภาพ ด้านแรงจูงใจทางวัฒนธรรม ด้านแรงจูงใจระหว่างบุคคล การแรงจูงใจทางสถานภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนคะแนนแรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยว ด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ด้านราคา สินค้าและบริการ การส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมาก และผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับมากเช่นกัน

2). ผลการทดสอบสมมติฐาน

- สมมติฐานที่ 1. แรงจูงใจจากนักท่องเที่ยวมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- สมมติฐานที่ 2. แรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยวมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- สมมติฐานที่ 3. แรงจูงใจจากนักท่องเที่ยวมีผลต่อแรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยว

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลก่อน นำไปวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ด้วยการทดสอบ ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ของแรงจูงใจของผู้เยี่ยมชม แรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยว ผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้วยเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัวที่เป็นตัวแปรที่วัดได้ในมาตราอันตรภาค (Interval scale) ใช้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson Product Moment : PE) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ ได้แก่ เมทริกซ์สหสัมพันธ์โมเดลการ วัด (Measurement Model) แรงจูงใจของผู้เยี่ยมชม แรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยว ผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ความสัมพันธ์แบบมีทิศทางเดียวกัน (ค่าความสัมพันธ์เป็นบวก) และมีค่าความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 (ค่าสัมบูรณ์) ทำให้ไม่เกิดสภาวะ Multicollinearity (กัลยา วาณิชบัญชา, 2557) จึงมีความเหมาะสม สำหรับนำไปใช้ในการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM)

Chi-square = 56.078, Chi-square/df = 1.602, df = 35, p = .013, GFI = .994
 CFI = .996, RMR = .013, RMSEA = .019, NFI = .989

ตารางที่ 3 ปัจจัยที่มีผลกับผลสัมฤทธิ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตัวแปร	Visitors' motivation			Tourism site motivation			Effective			R ²
	factor loading	SE	t	factor loading	SE	t	factor loading	SE	t	
aa1	.67									.44
aa2	.61	.055	18.94							.38
aa3	.68	.045	22.01							.46
aa4	.68	.051	20.54							.46
bb1				.64	.047	18.04				.32
bb2				.62	.044	21.09				.38
bb3				.60	.040	20.26				.36
bb4				.69						.48
ef1							.43			.18
ef2							.59	.109	12.89	.35
ef3							.36	.084	10.52	.13
ef4							.53	.096	12.03	.28

ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจของผู้เยี่ยมชมและแรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 โดยแรงจูงใจของผู้เยี่ยมชมส่งผลด้านลบต่อผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ระดับ 51 % แรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยวส่งผลด้านบวกต่อผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ระดับ 132 % แรงจูงใจของผู้เยี่ยมชมส่งผลด้านบวกต่อแรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยวที่ระดับ 85 %

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การวิจัยเชิงคุณภาพ

แรงจูงใจของผู้เยี่ยมเยือน (Push factors)	การวิเคราะห์
แรงจูงใจทางกายภาพ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่าต้องการมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องจากมีแรงจูงใจทางกายภาพ เช่น ต้องการมาเพื่อพักผ่อน ผ่อนคลายกับตลาดวิถีชีวิตชาวนาน ไหวพระ ชมวิถีชาวนาน ต้องการนั่งถึงความหลังเมื่อครั้งวัยเยาว์
แรงจูงใจทางวัฒนธรรม	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่าต้องการมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องจากต้องการเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม
แรงจูงใจระหว่างบุคคล	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่าต้องการมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องจากต้องการใช้เวลาไปกับครอบครัวและอยู่ด้วยกันมีเวลาที่ด้ร่วมกันกับครอบครัว
แรงจูงใจทางสถานภาพ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่าต้องการมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องจากเป็นผู้ที่ชอบรับประทานอาหารอร่อยๆ ชอบการเดินทางชมประวัติศาสตร์และทำกิจกรรมนอกบ้าน
แรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยว (Pull factors)	
สถานภาพที่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่ามาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ไม่ไกลจากที่พัก ผู้คนเป็นกันเอง
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่ามาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม เช่น ที่จอดรถ เข้าถึงได้ง่ายและสะดวก
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่ามาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องจากมีธรรมชาติและประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่น่าสนใจ
ด้านราคา สินค้าและบริการการส่งเสริมการตลาด	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่ามาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องจากมีสินค้าที่หลากหลายและการบริการที่ดี
ผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	
ความพึงพอใจต่อสถานที่นี้	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่ามาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บ่อยครั้งแสดงถึงการมีความพึงพอใจในระดับหนึ่ง
เปรียบเทียบความคาดหวังก่อนมาและความพึงพอใจที่ได้รับในสถานที่นี้	ได้ตามความคาดหวัง
คุณค่าต่อการเยี่ยมชม	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่ามาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพราะว่ามีความคุ้มค่า
เมื่อมีโอกาสท่านจะมาเที่ยวซ้ำ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลตรงกันว่าจะมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อีกถ้ามีโอกาส

การตีความ

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพสามารถตีความได้ว่า แรงจูงใจของผู้เยี่ยมเยือน มาจากความต้องการภายในที่ต้องการการพักผ่อน การเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เช่นครอบครัว กลุ่มเพื่อน และการย้อนนึกถึงอดีตในวัยเยาว์และบรรยากาศเดิมที่เคยได้รับประสบการณ์ครั้งในอดีต การต้องการหลีกเลี่ยงความจำเจโดยการได้รับประสบการณ์ใหม่ ต้องการการแสวงหา การค้นพบหรือสัมผัสวัฒนธรรมที่แตกต่าง จึงผลักดันให้เกิดการเดินทาง การท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการ Snepenger, King, Marshall, and Uysal (2006) ; Yuan and McDonald (1990) ที่กล่าวว่าแรงจูงใจเป็นเหตุผลพื้นฐานที่ทำให้คนตัดสินใจออกเดินทางและทำให้คนแสดงออกถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยว จนบางครั้งการท่องเที่ยวกลายเป็นงานอดิเรกและจะโยยหาเมื่อไม่ได้ออกเดินทางเป็นระยะเวลาหลายๆ และผู้เยี่ยมเยือนส่วนใหญ่ต้องการใช้เวลาไปกับครอบครัวในการรับประทานอาหารแสดงให้เห็นว่ามาแหล่งท่องเที่ยวเนื่องจากต้องการอาหารและเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวความต้องการเหล่านี้สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการ (Maslow. A.H.,1987) คือความต้องการทางชีวภาพและทางกายภาพและความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ นอกจากนี้หากมีแรงเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อันเป็นแรงจูงใจจากแหล่งท่องเที่ยว เปรียบเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้ผู้คนเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวด้วยบรรยากาศที่ร่มรื่น ผ่อนคลาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม เดินทางใกล้บ้าน และมีอาหาร เครื่องดื่ม กิจกรรมต่างๆในราคาที่จับต้องได้ การทานอาหารร่วมกัน การทำกิจกรรมไหว้พระ เดินชมธรรมชาติ การล่องเรือชมวิถีชีวิตสามารถทำให้สมาชิกในครอบครัวใช้เวลาด้วยกันในการเพิ่มความสัมพันธ์อันดี จะยิ่งทำให้เกิดการตัดสินใจเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากยิ่งขึ้นเนื่องจากภาพลักษณ์ของจุดหมายปลายทางเป็นปัจจัยสำคัญและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเลือกจุดหมายปลายทางหรือแหล่งท่องเที่ยว (G.Prayag, and S. Hosany,2014) หากแหล่งท่องเที่ยวทำให้การเดินทางของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการรับรู้ในเชิงบวกจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นตัวเลือกที่ชื่นชอบในขณะเดียวกันหากทำให้เกิดการรับรู้ในเชิงลบก็จะทำให้ลด จำนวนการเยี่ยมชมในครั้งต่อไป(L. J.Chen, and W. P. Chen,2015) ปัจจัยเหล่านี้รวมกันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวจะเห็นได้จากการต้องการเดินทางมาซ้ำเพราะเห็นว่าคุ้มค่าในการมาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว และมีความพึงพอใจในการจัดการของ แหล่งท่องเที่ยว ทำให้ทราบว่าผู้เยี่ยมเยือนหรือนักท่องเที่ยวได้ประเมินแหล่งท่องเที่ยวตั้งแต่การมา เยี่ยมชมในครั้งแรกแล้วหากแหล่งท่องเที่ยวสามารถสนองตอบความต้องการจากภายในของเขาได้ พวกเขาจึงต้องการเดินทางมาอีกเปรียบได้กับการจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเกิดผลสัมฤทธิ์

8. อภิปรายผลการวิจัย

แรงจูงใจภายในของผู้เยี่ยมเยือนหรือนักท่องเที่ยวในการมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นส่วนใหญ่มีความต้องการแสวงหาความสงบ ความผ่อนคลาย ใช้ชีวิตที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ และได้ใช้เวลาไปกับครอบครัวในบรรยากาศที่ผ่อนคลายต่างจากการทำงานหรือภาระกิจประจำ เป็นการแสวงหาสิ่งทำให้ผู้เยี่ยมเยือนคลายความเครียดหรือความจำเจจากการทำงาน

แรงจูงใจภายนอกจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ดึงดูดให้ผู้เยี่ยมเยือนเดินทางมาคือการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบรรยากาศสดชื่น สงบ สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย มีที่จอดรถและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีสินค้าและบริการที่มีคุณภาพราคาเหมาะสม

ข้อจำกัดและขอเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยซึ่งเป็นผู้เยี่ยมชมเป็นส่วนใหญ่มิได้เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใกล้บ้านตั่งนั้นเพื่อให้การศึกษาวิจัยครอบคลุมมากยิ่งขึ้นผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยในอนาคตต่อไปสามารถทำการศึกษาวิจัยโดยใช้ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างชาติอื่น ๆ เช่น นักท่องเที่ยวชาวยุโรป หรือชาวอเมริกัน

เอกสารอ้างอิง

- จิตรธิตา จิตธิวงษ์.(2556). *ความสำเร็จของการดำเนินงานตลาดน้ำคลองลัดมะยม*. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- จิราณีย์ พันมูลและคณะ.(2561). *การศึกษาศักยภาพชุมชนเพื่อสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าแหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชนเกาะเกร็ด*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
- นิชาภัทร สุวัฒน์นานนท์. (2562). *การท่องเที่ยวกับบทบาทขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ฮีโร่จำเป็นหรือ ฮีโร่ตัวจริง?*. ธนาครแห่งประเทศไทย.เข้าถึง 16 มีนาคม 2562 จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_29Oct2019.pdf
- ธรรณูชนก เพชรานนท์. (2559). *แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่การค้าชายแดน จังหวัดเชียงราย*. *สุทธิปริทัศน์*. 30(94), 42-59
- ปราโมชน์ รอดจำรัส. (2557). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- Diamantis, D. (2000). Ecotourism and sustainability in Mediterranean islands. *Thunderbird International Business Review*, 42(4), 427–443
- G.Prayag, and S. Hosany.(2014). Understanding the Relationships between Tourists Emotional Experiences, Perceived Overall Image, Satisfaction, and Intention to Recommend. *Tourism Management*, 40, 35–45,
- L. J.Chen, and W. P. Chen, .(2015).Push–pull factors in international birders’ travel. *Tourism Management*. 48, 416–425.
- Ma, A. T. H., Chow, A. S. Y., Cheung, L. T. O., & Liu, S. (2018). Self-determined travel motivation and environmentally responsible behaviour of Chinese visitors to national forest protected areas in South China. *Global Ecology and Conservation*, 16, e00480
- Snepenger, D., King, J., Marshall, E. & Uysal, M. (2006). Modeling Iso-Ahola’s Motivation Theory in the Tourism Context. *Journal of Travel Research*. 45(140).
- Yuan, S., & McDonald, C. (1990). Motivational determinants of international pleasure time. *Journal of Travel Research*, 24(1), 42-44.

แอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬา The Application Calculates the Rate of Calories Burned in Sports

อิสันัย หิรัญเกื้อ¹ กฤติน ทมสูงเนิน² ประกายกาญจน์ มณีวงษ์³
วันชัย บุญเรือง⁴ สงกรานต์ จรรจกานิมิตร⁵

^{1,2,3,4} นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
dbusiness.group9@gmail.com

⁵ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
songkran.cha@kbu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยศึกษาและพัฒนา Mobile Application การคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬา เพื่อคำนวณแคลอรีในการเล่นกีฬาแต่ละประเภท แอปพลิเคชันนี้พัฒนาขึ้นโดยใช้โปรแกรม Thunkable ผู้จัดทำได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ วิจัยเรื่องความหมายของแคลอรีความหมายของดัชนีมวลกายและผลการวิเคราะห์แบบประเมินของผู้ทำแบบสอบถามต่างประเมินผลความพึงพอใจในการได้ใช้ Application จากกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานครตามชุมชนต่างๆ มาเป็นฐานในการคิดสัดส่วน จำนวนทั้งสิ้น 107 คน โดยเครื่องมือที่ใช้แบบสอบถามและสนทนา สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน “โดยใช้มาตราวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ” และจากผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านประสิทธิภาพการใช้งาน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.09 (2) ด้านความง่ายต่อการใช้งาน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.17 ตามมาด้วย (3) การใช้งานด้านแอปพลิเคชัน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.06 สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำแบบสอบถามและได้ทำการทดลองใช้แอปพลิเคชันในแบบประเมินความพึงพอใจทั้ง 3 หัวข้อ ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมกับผู้ออกกำลังกาย และมีเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อนในการใช้งานแอปพลิเคชัน และมีตัวเลขบอกสถานะชัดเจน สามารถให้ผู้ใช้งานแผนการออกกำลังกาย ได้อย่างถูกต้องว่า วันไหนจะเล่น กีฬาอะไร วางแผนการคุมอาหาร จะสามารถใช้การคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในขณะที่ออกกำลังกายเสร็จ และแอปพลิเคชันสามารถคำนวณแคลอรีในการเล่นกีฬาต่างๆได้อย่างใกล้เคียงและแม่นยำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : แอปพลิเคชันควบคุมแคลอรี ดัชนีมวลกาย การควบคุมอาหาร

Abstract

Studying this research The objective is to research, study and develop a Mobile Application to calculate the rate of calories burned in sports. to calculate calories in each sport This application was developed using Thunkable. The organizer has studied theories related to Research on the meaning of calories, the meaning of body mass index and the results of the questionnaire analysis of the respondents assessed the satisfaction of using it. Application from the sample group General people in Bangkok in various communities as a

basis for calculating proportions A total of 107 people by tools that use questionnaires and conversations The statistics used were the percentage, mean, and standard deviation. "Using a 5-level Liqueur measure" and from the results of the research found that (1) the efficiency of use averaged 4.09 (2) in terms of ease of use average 4.17 followed by (3) application applications The mean is 4.06. It can be concluded that the sample group who took the questionnaire and tried the application in the satisfaction assessment for all 3 topics, most found it suitable for exercisers. and has content that is not complicated to use the application and there are numbers clearly indicating the status Can let users plan exercises Correctly what day to play, what sport, diet plan Will be able to use to calculate the calorie burn rate during exercise. And the application can calculate calories in various sports with close and accurate efficiency.

Keywords : Calorie Control, Applications, Body Mass Diet

1. บทนำ

เมื่อพูดถึงการออกกำลังกาย เรามักจะนึกการเล่นกีฬาต่างๆ หรือการบริหารร่างกายต่าง ความชอบทั้งเพื่อเป็นงานอดิเรกยามว่าง ไม่ว่าจะเป็นการจ็อกกิ้ง เต้นแอโรบิกหรือเล่นกีฬาตามความชอบของแต่ละคน เมื่อถามถึงประโยชน์ของการออกกำลังกาย แทบทุกคนมักจะตอบว่ามีประโยชน์ แต่น้อยคนที่จะทราบว่าเราออกกำลังกายไปนั้นใช้พลังงานไปเท่าไรและไม่สามารถคำนวณความหนักเบาในการเล่นกีฬาได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้สมดุลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของแต่ละคนได้

ทั้งนี้ด้วยความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันส่งผลต่อพฤติกรรมและบทบาทการใช้ชีวิตประจำวันของเรา ล้วนแต่มีกิจกรรมต่างๆ ให้ทำมากมาย ซึ่งในบางครั้ง สมาร์ทโฟน หรือ แท็บเล็ต ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับอยู่เสมอ และสิ่งที่เราใช้ควบคู่กันไป ก็คงหนีไม่พ้นแอปพลิเคชัน หรือเรียกอีกอย่างคือ โมบายแอปพลิเคชัน Mobile Application ประกอบขึ้นด้วยคำสองคำ คือ Mobile กับ Application ซึ่งคำว่า Mobile คืออุปกรณ์สื่อสารที่ใช้ในการพกพา นอกจากจะใช้งานได้ตามพื้นฐานของโทรศัพท์แล้ว ยังทำงานได้เหมือนกับเครื่องคอมพิวเตอร์คุณสมบัติเด่นคือขนาดเล็กน้ำหนักเบาใช้พลังงานค่อนข้างน้อย ปัจจุบันมักใช้ทำหน้าที่ได้หลายอย่างในการติดต่อ แลกเปลี่ยนข่าวสารกับคอมพิวเตอร์สำหรับ Application คือซอฟต์แวร์ที่ใช้เพื่อช่วยการทำงานของผู้ใช้(User) โดย Application จะต้องมีสิ่งที่เรียกว่า ส่วนติดต่อกับผู้ใช้ (User Interface : UI) เพื่อเป็นตัวกลางการใช้งานต่างๆ Mobile Application เป็นการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์สำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่ เช่น โทรศัพท์มือถือ และแท็บเล็ตโดยโปรแกรมจะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งยังสนับสนุนให้ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือได้ใช้งานยิ่งขึ้น ในปัจจุบันโทรศัพท์มือถือ หรือ สมาร์ทโฟน มีหลายระบบปฏิบัติการที่พัฒนาออกมาให้ผู้บริโภคใช้ส่วนที่มีคนใช้และเป็นที่ยอมรับมากที่สุดคือ iOS และ Android จึงทำให้เกิดการเขียนหรือพัฒนา Application ลงบนสมาร์ตโฟนเป็นอย่างมาก และแอปพลิเคชันเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันมีโมบายแอปพลิเคชันต่างๆที่ถูกพัฒนาออกมามากมาย ทั้งแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว แอปพลิเคชันการทำธุรกรรมออนไลน์ แอปพลิเคชันความบันเทิง แอปพลิเคชันเกมส์ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจากที่กล่าวมาจึงปฏิเสธไม่ได้ว่า ในตอนนี้แอปพลิเคชัน ได้กลายเป็นจุดสำคัญ ใน

การทำธุรกิจ หรือกิจกรรมต่างๆ เป็นเรื่องง่ายและสนุกสนาน อาทิ ถ่ายรูป, แชน, เกมสั่มลิตีเพลย์เยอร์, ธุรกิจออนไลน์ เป็นต้น นอกจากนี้แอปพลิเคชันยังเป็นตัวช่วยที่ จะทำให้ธุรกิจต่างๆ ทำ ได้สะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงผู้คน หรือลูกค้า ได้ง่ายขึ้น เรียกได้ว่าแอปพลิเคชันได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรม หรือธุรกิจต่างๆ (วงหทัย ต้นชีวะวงศ์, 2558) ผู้วิจัยเห็นถึงประโยชน์ของการพัฒนาแอปพลิเคชันดังกล่าวจะมีประโยชน์ต่อผู้ที่กำลังควบแคลอรีหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจในการดูแลสุขภาพ เพื่อความสะดวกในการดูทราบถึงปริมาณแคลอรีที่ได้ใช้ไปในการเล่นกีฬาแต่ละชนิดและให้รู้ว่าผู้ใช้งานได้เล่นกีฬาอย่างเหมาะสมตามเป้าหมายของแต่ละคนทางผู้จัดทำจึงได้ทำการพัฒนาแอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬานี้ขึ้นมา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แคลอรี (Calorie)

หน่วยวัดพลังงาน โดยหนึ่งแคลอรีก็คือปริมาณที่ทำให้ น้ำ 1 กรัม มีอุณหภูมิ เพิ่มขึ้น 1 องศาเซลเซียส ส่วนพลังงานที่ใช้ในร่างกายหรือพลังงานที่ได้รับจากอาหาร จะเรียกเป็น “ กิโลแคลอรี ” (kcal) แล้วเราควรเลือกรับโภชนาการชนิดใดเพื่อให้เพียงพอในชีวิตประจำวัน

ปริมาณแคลอรีที่ควรได้รับในแต่ละวัน

วิธีคำนวณแคลอรี

- แคลอรีที่ต้องการใช้ในแต่ละวันสำหรับผู้ชาย = น้ำ หนักตัว x 31 (ตัวอย่างเช่น น้ำ หนัก 60 กิโลกรัมจะได้คำนวณได้ แคลอรีที่ต้องการใช้ต่อวันเท่ากับ $60 \times 31 = 1,860$ กิโลแคลอรี หรือ โดยเฉลี่ยประมาณ 2,000 กิโลแคลอรี - แคลอรีที่ต้องการใช้ในแต่ละวันสำหรับผู้หญิง = น้ำ หนักตัว x 27 (ตัวอย่างเช่น น้ำหนัก 50 กิโลกรัมจะได้คำนวณได้ แคลอรีที่ต้องการใช้ต่อวันเท่ากับ $50 \times 27 = 1,350$ กิโลแคลอรี หรือโดยเฉลี่ยประมาณ 1,600 กิโลแคลอรี (นลิน คูอมรพัฒนะ, 2548, หน้า 10)

ความรู้เกี่ยวกับสมาร์ทโฟน

ความหมายของสมาร์ทโฟน

วินระพี นาคสวัสดิ์ (2557) ได้ให้ความหมายของสมาร์ทโฟนว่าเป็นโทรศัพท์มือถือที่ระบบปฏิบัติการเป็นของตนเองในตัวเครื่อง ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ผลิตสมาร์ทโฟนออกวางจำหน่าย มากมาย และหลาย ๆ ค่ายผู้ผลิตมักจะนิยมนำหน้าจอสัมผัสขนาดต่าง ๆ มาใช้งานบนสมาร์ทโฟนมากขึ้น

ทรงศักดิ์ ลิมสิริสันติกุล (2554) ได้ให้ความหมายของสมาร์ทโฟนว่า เป็นโทรศัพท์ที่มีความสามารถเพิ่มเติมนอกเหนือจากโทรศัพท์มือถือทั่วไปไปสมาร์ทโฟนได้ถูกมองว่าเป็นคอมพิวเตอร์พกพาที่ทำงานในลักษณะของโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สมาร์ทโฟนเป็นเครื่องที่ทำให้สะดวกสบาย ใช้งานได้ รวดเร็ว เป็นอุปกรณ์ที่ลดการภาระทำงาน

ระบบฐานข้อมูล (Database System)

ระบบฐานข้อมูล (Database System) ประกอบด้วย ชุดของข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งถูกนำมาจัดเก็บไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การใช้งานข้อมูลต่างๆ ร่วมกับเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

โอภาส เขียมสิริวงศ์ (2551) ได้ให้ความหมายของระบบฐานข้อมูลได้ว่า ฐานข้อมูล คือศูนย์รวมของข้อมูลต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน (Relationship) โดยจะมีกระบวนการจัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างมีระเบียบ

แบบแผนก่อให้เกิดฐานข้อมูลที่เป็นแหล่งรวมของข้อมูลจากแผนกต่างๆซึ่งจัดเก็บไว้อย่างมีระบบในฐานข้อมูลชุดเดียวกันโดยผู้ใช้งานแต่ละแผนกสามารถเข้าถึงส่วนกลางนี้ เพื่อนำไปประมวลผลรวมกันได้

แอปพลิเคชัน Thinkable

Google ได้พัฒนาระบบการสร้างแอปพลิเคชันเพื่อพัฒนา Mobile Application ให้สะดวกขึ้นคือ Thinkable โดยมีพื้นฐานการทำงานมาจากโครงการ App Inventer ซึ่งในระยะแรกเป็นส่วนหนึ่งในงานวิจัยของ Google และต่อมาได้พัฒนาร่วมกับสถาบัน MIT (Massachusetts Institute of Technology) App inventor เริ่มต้นพัฒนาขึ้นในปี 2007 เมื่อ Hal Abelson วิศวกรอาวุโส ของ Google ได้สร้างการพัฒนาแพลตฟอร์มด้วยความช่วยเหลือจากผู้ใช้งาน Google คือ Liz Looney, Sharon PerEllen Spertus, Karen Parker, และ Debbie Wallach พวกเขาเหล่านี้เป็นผู้ร่วมก่อตั้ง Thinkable ซึ่งความสำคัญของ App Inventor หรือ Thinkable คือ การพัฒนาการสร้างแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือโดยใช้ Thinkable

Thinkable เป็นโปรแกรมแบบ Visual Programming Language แนวทางการเขียนโปรแกรมเน้นความง่าย ต่อการเขียน และใช้หลักการต่อแบบเลโก้ ถ้าจะให้อธิบายแบบให้เห็นภาพคือ ต่อเป็นบล็อกๆ โดยยังคงรักษาแนวทางการเขียนโปรแกรมมิ่งทุกอย่างซึ่งเหมาะสำหรับมือใหม่ที่สนใจพัฒนาทักษะด้านการเขียนโปรแกรมมิ่ง

Thinkable มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งพัฒนามาจาก App Inventer2 ซึ่งมีเครื่องมือต่างๆให้ใช้ได้ใช้อย่างครบครันผู้ใช้สามารถเพิ่ม font ได้หลากหลาย ยิ่งขึ้น มีเครื่องมือให้ใช้หลากหลายมากขึ้นเหมาะสำหรับนักพัฒนาแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนในระบบ แอนดรอยด์ และ IOS โดยใช้ Google Account (Gmail) เพื่อเข้าสู่เว็บไซต์ www.thinkable.com (เข้าถึงวันที่ 5 มกราคม 2565)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิจลววรรณ เพ็ชรรินทร์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการออกกำลังกายของนิสิตปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสวนศยาม การศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิงร้อยละ 73.77 โดยรวมมีดัชนีมวลกาย อยู่ในเกณฑ์ปกติ คิดเป็นร้อยละ 51.64 รวมกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายในระดับที่ 48.77 การออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 92.20 การออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมส่วนใหญ่ออกกำลังกาย ร้อยละ 73.77 ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายมีความสัมพันธ์กับการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พัชรภา ไชยรักษ์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้นำใช้บริการ การกีฬาแห่งประเทศไทย การศึกษาส่วนใหญ่พบว่า ผู้นำใช้บริการ การกีฬาแห่งประเทศไทย มีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายในระดับดีมากคิดเป็นร้อยละ 88.53 และพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือสวมรองเท้าให้เหมาะสมกับกีฬาช่วยป้องกันบาดเจ็บข้อเท้า คิดเป็นร้อยละ 99.50 การออกกำลังกายช่วยระบบต่างๆในร่างกายทำงานดีขึ้นคิดเป็นร้อยละ 99.00 การออกกำลังกายมี 3 ช่วงคือ การอบอุ่นร่างกายการออกกำลังกายและการคลายกล้ามเนื้อคิดเป็นร้อยละ 98.50 ออกกำลังกายช่วยทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรง คิดเป็นร้อยละ 98.00 ไม่ควรออกกำลังกายทันทีหลังรับประทานอาหาร คิดเป็นร้อยละ 94.80 ถ้าออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอจะช่วยลดอาการบาดเจ็บ คิดเป็นร้อยละ 93 การออกกำลังกายอย่างหนักแบบหักโหมมากเกินไปจะช่วยให้สุขภาพและร่างกายแข็งแรง คิดเป็นร้อยละ 92.50 การบริหารร่างกายทำต้นพื้นทำให้กล้ามเนื้อหัวใจแข็งแรง คิดเป็นร้อยละ 81.50 การปฏิบัติเกี่ยวกับผู้นำใช้บริการ การกีฬาแห่ง

ประเทศไทยเปรียบเทียบกับระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า การออกกำลังกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาการพัฒนาแอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญพลังงานในการเล่นกีฬา

3.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจการใช้งานแอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนา Application

การจัดสร้างซอฟต์แวร์ต่างๆ ดำเนินการเป็นขั้นตอน ซึ่งแบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการ (Requirements) คือกำหนดเป้าหมายและความต้องการของงานวิจัยนี้ นั่นก็คือการสร้างแอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬาขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบันที่หันมาออกกำลังกายกันมากขึ้น

2. การวิเคราะห์และกำหนดคุณลักษณะของซอฟต์แวร์ (Specification) คือกำหนดเครื่องมือที่ผู้วิจัยสามารถที่จะใช้สร้างแอปพลิเคชันนี้ขึ้นมาได้สำเร็จตามองค์ความรู้ที่ผู้วิจัยมีคือการใช้ Thunkable เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาแอปพลิเคชัน

3. การวางแผน (Planning) คือกำหนดแผนการในการสร้างแอปพลิเคชันนี้ขึ้นมา โดยเริ่มจากประเภทของแอปพลิเคชันที่จะทำ ขั้นตอนการทำงาน ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ขั้นตอนการออกแบบ ขั้นตอนการแสดงผล และขั้นตอนการทดลองใช้งานจริง

4. การออกแบบ (Design) คือเป็นการออกแบบระบบโดยการกำหนดว่าจะให้ระบบทำงานอยู่บนเครื่อง คอมพิวเตอร์ลักษณะใด โดยการพิจารณาเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของระบบคอมพิวเตอร์ที่จะนำระบบไปใช้งานซึ่งการออกแบบแอปพลิเคชันนี้ต้องพิจารณาควบคู่กับการออกแบบสถาปัตยกรรมระบบเพื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของระบบคอมพิวเตอร์แบบต่าง ๆ ที่จะนำระบบงานไปใช้ด้วย การออกแบบ แอปพลิเคชันรวมถึงการวิเคราะห์ว่าต้องการให้ระบบสารสนเทศใหม่ทำงานอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียง เครื่องเดียว หรือทำงานอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์หลาย ๆ เครื่อง การออกแบบซอฟต์แวร์เป็นการออกแบบการทำงานภายในตัวโปรแกรมว่าในแต่ละขั้นตอนนั้นมีการ ประมวลผลอะไรบ้าง โดยแสดงให้เห็นข้อมูลที่นำเข้าสู่การประมวลผล การตรวจสอบข้อมูลและการส่งผล ลัพท์ที่ได้จากขั้นตอนหนึ่งไปยังอีกขั้นตอนหนึ่ง โดยจะแสดงให้เห็นการทำงานในโปรแกรมด้วยการจำลอง การออกแบบโปรแกรมด้วยแผนผังโครงสร้าง

5. การทดสอบ (Testing) คือการทดลองใช้งานแอปพลิเคชันจริงๆตามขั้นตอนและคุณสมบัติที่ตั้งไว้ และดูการทำงานของแอปพลิเคชันว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างใช้งานหรือไม่ เพื่อจะได้ทำการแก้ไขปัญหาก่อนการนำแอปพลิเคชันมาใช้งานจริงๆ

งานวิจัยนี้ทำการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้จำนวนประชากรแบ่งตามชุมชนในกรุงเทพมหานคร มาเป็นฐานในการคิดสัดส่วนใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย งานวิจัยนี้ จะแบ่งข้อคำถามของแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของประชาชนทั่วไป

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพของการทำงาน ด้านความง่ายของการทำงาน และการใช้งานแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ ทักษะคิดที่มีปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาและพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬาโดยใช้ข้อคำถามแบบเลือกตอบแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) จากมาตราวัด 5 ระดับ โดยระดับที่ 1 หมายถึง ประสิทธิภาพน้อยที่สุด และระดับ 5 หมายถึง ประสิทธิภาพมากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาแอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีได้ทำการพัฒนาจากเว็บแอปพลิเคชันจากโปรแกรม Thunkable และพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้วยโปรแกรม Airtable และ Firebase ออกแบบให้อยู่ในระบบ online เพื่อความสะดวกในการใช้งานได้ทุกที่ทุกเวลา

แบบประเมินประเมินความพึงพอใจระบบ มีประเด็นคำถามความพึงพอใจต่อการใช้งาน 14 ข้อ กลุ่มเป้าหมาย/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้เข้าร่วม จำนวน 107 คน สถานที่ สนามกีฬา เขตมีนบุรี

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการแปลผลการประเมินเมื่อผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและจัดระเบียบข้อมูลจากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาคำนวณค่าทางสถิติใช้ทฤษฎีของ ธาณินทร์ ศิลป์จารุ (2550)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 – 5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสมในการทำงานระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 – 4.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมในการทำงานระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 – 3.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมในการทำงานระดับปานกลาง

หรือพอใช้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมในการทำงานระดับน้อยหรือต่ำกว่ามาตรฐาน

กกว่ามาตรฐาน

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีความเหมาะสมในการทำงานระดับน้อยที่สุด

หรือต้องปรับปรุงแก้ไข

5.ผลการวิจัย

1. จากข้อมูลจาก www.sanook.com/women/65653/ (เข้าถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2560) ที่อ้างอิงถึง **ผลวิจัยจาก the National Institutes of Health** แสดงถึงอัตราเผาผลาญในการเล่นกีฬาต่างๆ แสดงการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬาต่อชั่วโมงดังต่อไปนี้

15. ไช้สเก็ต	เผาผลาญได้	511 - 637	แคลอรีต่อชั่วโมง
14. แร็กเกตบอล	เผาผลาญได้	511 - 637	แคลอรีต่อชั่วโมง
13. แอโรบิก	เผาผลาญได้	533 - 644	แคลอรีต่อชั่วโมง
12. โรลเลอร์เบลด	เผาผลาญได้	548 - 683	แคลอรีต่อชั่วโมง
11. บาสเกตบอล	เผาผลาญได้	584 - 728	แคลอรีต่อชั่วโมง
10. แพลกฟุตบอล	เผาผลาญได้	584 - 728	แคลอรีต่อชั่วโมง
9. ปีนหน้าผา ปีนภูเขา	เผาผลาญได้	584 - 728	แคลอรีต่อชั่วโมง

8. เทนนิสเดี่ยว	เผาผลาญได้	584 - 728	แคลอรีต่อชั่วโมง
7. วิ่ง 5 ไมล์/ชม.	เผาผลาญได้	606 - 755	แคลอรีต่อชั่วโมง
6. วิ่งขึ้นบันได	เผาผลาญได้	657 - 819	แคลอรีต่อชั่วโมง
5. ว่ายน้ำ	เผาผลาญได้	715 - 892	แคลอรีต่อชั่วโมง
4. เทควันโด	เผาผลาญได้	752 - 937	แคลอรีต่อชั่วโมง
3. ฟุตบอล	เผาผลาญได้	752 - 937	แคลอรีต่อชั่วโมง
2. กระโดดเชือก	เผาผลาญได้	861 - 1,074	แคลอรีต่อชั่วโมง
1. วิ่งเร็ว 8 ไมล์ต่อชั่วโมง	เผาผลาญได้	861 -1,074	แคลอรีต่อชั่วโมง

ผู้วิจัยได้สร้างแอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬา โดยอ้างอิงจากผลวิจัยดังกล่าวมาเป็นสมการในการคำนวณหาอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬา โดยเอาอัตราค่าเฉลี่ยการเผาผลาญแคลอรีสูงสุดมาเป็นสมการในการคำนวณ แสดงดังภาพต่อไปนี้

1. แอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬา

1. หน้าปกของแอปพลิเคชันเมื่อทำการเปิดแอป

หน้าจอแรก ของแอปจะแสดงผลประมาณ 5 วินาที แล้วจะวิ่งไปแสดงผลต่อที่หน้าจอ ล็อกอิน

2. หน้าล็อกอินเพื่อการใช้งานแอปพลิเคชัน

สำหรับกรอกข้อมูลเพื่อทำการใช้งานแอป

สำหรับสร้างบัญชีใหม่

สำหรับเข้าสู่ระบบ

3. หน้าแสดงผลยืนยันการสมัครสมาชิก

สำหรับเข้าสู่ระบบ

สำหรับออกจากระบบ

4. หน้าแรกของแอปพลิเคชัน

1. วีดีโอประกอบแสดงการเล่นกีฬาชนิดต่างๆ
 2. สำหรับกรอกข้อมูลชื่อผู้ใช้งาน
 3. สำหรับกรอกข้อมูลวันที่ใช้งาน
 4. กดปุ่มเพื่อเริ่มใช้งานหน้าต่อไป
 5. กดปุ่มเพื่อออกจากระบบ

5. หน้าจอคำนวณอัตราการแข่งขันในการเล่นกีฬา

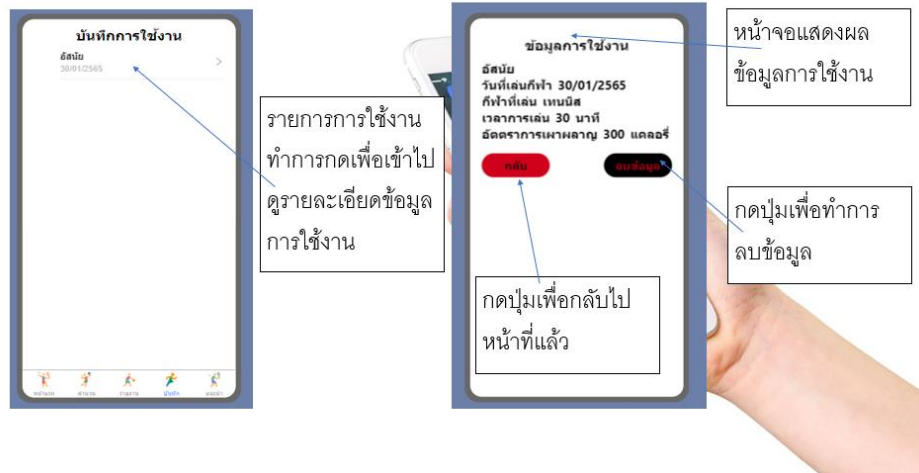
1. สำหรับกรอกข้อมูล จำนวนเวลาที่เรารเล่นกีฬา โดยต้องใส่หน่วยเป็นนาที เพื่อทำการ แสดงผล การคำนวณหา การเผาผลาญพลังงาน บนหน้าจอนี้ แล้วบันทึกลงฐานข้อมูลเพื่อส่งต่อไปยังหน้าจอรายงานต่อไป
 2. ปุ่มสำหรับเลือกกีฬาต่างๆ จำนวน 9 ปุ่ม เพื่อทำการแสดงผล การคำนวณหา การเผาผลาญพลังงาน บนหน้าจอนี้ แล้วบันทึกลงฐานข้อมูลเพื่อส่งต่อไปยังหน้าจอรายงาน ต่อไป
 3. หน้าจอการแสดงผลหลังการใช้งานฟังก์ชันในหน้านี้

6. หน้าจอแสดงรายงาน

1. กดปุ่มเพื่อแสดงรายงาน
 2. กดปุ่มเพื่อล้างข้อมูล
 3. กดปุ่มเพื่อบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูลเพื่อไว้เรียกดูในภายหลังในหน้าจอบันทึกข้อมูล

หน้าจอการแสดงผลหลังการใช้งานฟังก์ชันในหน้านี้

7. หน้าจอแสดงบันทึกการใช้งาน

8. หน้าจอแสดงหน้าแนะนำการเล่นกีฬาเบื้องต้น

2. ผลการประเมินการใช้งานแอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬา ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้งานแอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีในการเล่นกีฬาและประเมินโดยแบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้จำนวน 107 คน จากนั้นนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และการสรุปผล แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลประเมินความพึงพอใจด้านประสิทธิภาพของการใช้งาน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. แอปพลิเคชันสามารถใช้งานได้ลื่นไหลไม่ติดขัดขณะเปิดใช้งาน	4.15	0.80	ดีมาก
2. แอปพลิเคชันสามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว	4.04	0.82	ดีมาก
3. แอปพลิเคชันแสดงรูปภาพกีฬาได้ชัดเจน	4.11	0.77	ดีมาก
4. แอปพลิเคชันสามารถคำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีได้ถูกต้อง	4.07	0.80	ดีมาก
5. แอปพลิเคชันแสดงวิดีโอกีฬาได้ชัดเจน	4.09	0.78	ดีมาก
6. แอปพลิเคชันแสดงข้อความ ตัวเลข ได้ชัดเจน	4.09	0.85	ดีมาก
โดยรวม	4.09	0.70	ดีมาก

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจด้านประสิทธิภาพของการใช้งานมากที่สุดคือ แอปพลิเคชันสามารถใช้งานได้ลื่นไหลไม่ติดขัดขณะเปิดใช้งาน (\bar{X} = 4.15) รองลงมาคือ แอปพลิเคชันแสดงรูปภาพกีฬาได้ชัดเจน (\bar{X} = 4.11) แอปพลิเคชันแสดงวิดีโอกีฬาได้ชัดเจน (\bar{X} = 4.09) แอปพลิเคชันแสดงข้อความ ตัวเลข ได้ชัดเจน (\bar{X} = 4.09) แอปพลิเคชันสามารถคำนวณอัตราการแข่งขันแบบเรียลไทม์ได้ถูกต้อง (\bar{X} =4.07) และน้อยที่สุดคือ แอปพลิเคชันสามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว (\bar{X} =4.04) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ด้านความง่ายต่อการใช้งาน

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.การใช้งานแอปพลิเคชัน เข้าถึงง่าย	4.23	0.74	ดีมาก
2.การใช้งานแอปพลิเคชัน มีเมนูที่ชัดเจน	4.16	0.77	ดีมาก
3.การใช้งานแอปพลิเคชัน สามารถเข้าใจได้ง่าย	4.18	0.79	ดีมาก
4.การใช้งานแอปพลิเคชัน มีเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อน	4.15	0.76	ดีมาก
5.การใช้งานแอปพลิเคชัน โดยรวมเป็นเรื่องง่าย ๆ	4.15	0.79	ดีมาก
โดยรวม	4.17	0.68	ดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการใช้งานคือ การใช้งานแอปพลิเคชัน เข้าถึงง่าย (\bar{X} = 4.23) รองลงมาคือ การใช้งานแอปพลิเคชัน สามารถเข้าใจได้ง่าย (\bar{X} = 4.18) การใช้งานแอปพลิเคชัน มีเมนูที่ชัดเจน (\bar{X} = 4.16) การใช้งานแอปพลิเคชัน โดยรวมเป็นเรื่องง่าย ๆ (\bar{X} = 4.15) และน้อยที่สุดคือการใช้งานแอปพลิเคชัน มีเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อน ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การใช้งานแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.ท่านตั้งใจว่าจะใช้แอปพลิเคชันคำนวณอัตราการแข่งขันแบบเรียลไทม์ในการเล่นกีฬา ต่อไปในอนาคต	4.11	0.80	ดีมาก
2.ท่านคิดว่าจะแนะนำให้กับคนอื่นใช้แอปพลิเคชันนี้	4.05	0.82	ดีมาก
3.ท่านจะใช้แอปพลิเคชันนี้ในการคำนวณอัตราการแข่งขันแบบเรียลไทม์ ในขณะที่ออกกำลังกายเสร็จ	4.05	0.78	ดีมาก
โดยรวม	4.06	0.74	ดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อการใช้งานแอปพลิเคชันคือ ท่านตั้งใจว่าจะใช้แอปพลิเคชันคำนวณอัตราการแข่งขันแบบเรียลไทม์ในการเล่นกีฬา ต่อไปในอนาคต (\bar{X} = 4.11) รองลงมาคือ ท่านคิดว่าจะแนะนำให้กับคนอื่นใช้แอปพลิเคชันนี้ (\bar{X} = 4.05) และน้อยที่สุดคือ ท่านจะใช้แอปพลิเคชันนี้ในการคำนวณอัตราการแข่งขันแบบเรียลไทม์ ในขณะที่ออกกำลังกายเสร็จ (\bar{X} = 4.05) ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

หลังจากได้ทำการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำผลมาอภิปรายการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้ระบบปฏิบัติการสมาร์ตโฟนของประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพฯ พบว่า มีพฤติกรรมการใช้ระบบปฏิบัติการสมาร์ตโฟนโดยส่วนใหญ่มี ระยะเวลาในการใช้งานเฉลี่ยต่อครั้ง 30 นาที แตกต่างกับงานวิจัยของ พิชญ์ เพชรคำ (2558) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์สมาร์ตโฟนของวัยรุ่นไทยที่มีผลกระทบต่อ ตนเองและสังคม พบว่า การใช้งานเฉลี่ยต่อครั้งคือ 6-10 นาที และ ผู้คนทั่วไปมีปัจจัยในการเลือกใช้ ระบบปฏิบัติการสมาร์ตโฟนประกอบด้วย 4 ปัจจัยได้แก่ 1. ปัจจัยด้านระบบปฏิบัติการ 2. ปัจจัยด้าน การถ่ายภาพ/ถ่ายวิดีโอและการตกแต่งรูปภาพ 3. ด้านการติดต่อสื่อสาร 4. ด้านการศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำแบบสอบถามและได้ทำการทดลองใช้แอปพลิเคชันในแบบประเมินความพึงพอใจทั้ง 3 หัวข้อ ส่วนใหญ่เหมาะสมกับผู้ออกกำลังกาย และมีเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อนในการใช้งานแอปพลิเคชัน และมีตัวเลขบอกสถานะชัดเจนสามารถให้ผู้ใช้วางแผนการออกกำลังกายได้อย่างถูกต้องสามารถใช้คำนวณอัตราการเผาผลาญแคลอรีหลังออกกำลังกายเสร็จและแอปพลิเคชันสามารถคำนวณแคลอรีในการเล่นกีฬาต่างๆได้อย่างใกล้เคียงและแม่นยำได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่มีการอ้างอิงถึงจากแหล่งข้อมูล www.sanook.com/women/65653 เรื่อง 15 ชนิดกีฬาที่เผาผลาญมากที่สุด ใน 1 ชั่วโมง ผลวิจัยจาก the National Institutes of Health(2560)

6. สรุปผลการวิจัย

หลังจากศึกษาการพัฒนาแอปพลิเคชันคำนวณอัตราการเผาผลาญพลังงานในการเล่นกีฬาเรียบร้อยแล้วนั้นได้มีการทดลองระบบ เพื่อตรวจสอบว่าตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งผลการทดสอบสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และยังสามารถแสดงความสามารถออกมาได้ในระดับดีมาก ให้พร้อมสำหรับการออกไปใช้งานได้จริง และเพื่อช่วยให้ผู้ที่สนใจการคำนวณอัตราการเผาผลาญพลังงานในการเล่นกีฬา นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลพัฒนาไปใช้

1.1 ควรพัฒนาแอปพลิเคชันโดยใช้ เทคโนโลยี อื่นๆเช่น Internet of thing เพื่อวัดค่าจากการออกกำลังกาย หรือการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยประมวลผลจากแอปพลิเคชันแบบ เรียบลใหม่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาต่อไป

2.1 สามารถนำสคริปต์ไปพัฒนาระบบในระบบภาษาคอมพิวเตอร์อื่นได้ เช่น Java, Python PHP

2.2 สามารถนำแอปพลิเคชัน ไปพัฒนาต่อยอดให้มีฟังก์ชัน หรือสิ่งใหม่ๆ ได้ เช่น การเพิ่มฟังก์ชันให้ User เพิ่มรายการสถานที่ออกกำลังกาย เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อผู้งาน

เอกสารอ้างอิง

- 15 ชนิดกีฬาที่เผาผลาญมากที่สุดภายใน 1 ชั่วโมง ผลวิจัยจาก *the National Institutes of Health* (2560)
เข้าถึงจาก : <https://www.sanook.com/women/65653/> (วันที่สืบค้นข้อมูล : 4 มกราคม 2565)
ทรงศักดิ์ ลิ้มสิริสันติกุล. *Iphone4&iPod touch*. กรุงเทพมหานคร: ดี.พริ้น. (2554). (วันที่สืบค้นข้อมูล : 9 มกราคม 2565)
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: บริษัท ดี.อินเตอร์พริ้นท์.
- นลิน คูอมรพัฒนะ. (2548,หน้า10) *ลดความอ้วน อาหารแคลอรีต่ำและไขมันน้อย*. เข้าถึงจาก :
<https://www.se-ed.com/product/ลดความอ้วน-อาหารแคลอรีต่ำและไขมันน้อย.aspx?no=9789749665459> (วันที่สืบค้นข้อมูล : 4 มกราคม 2565).
- นิจลาวรรณ เพชรรินทร์. (2553). *พฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายของนิสิตปริญญาตรีหลักสูตรปกติ*. คณะ
สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (งานนิพนธ์สาธารณสุขศาสตรบัณฑิตคณะ
สาธารณสุขศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พัชรา ภาไชยรักษ์. (2561). "พฤติกรรมกรรมการออกกำลังกายของผู้มาใช้บริการการกีฬาแห่งประเทศไทย"
Journal of Health, Physical Education and Recreation 47.2 (2021): 207-217.
- พิชญ์ เพชรคำ. (2558). *พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือของวัยรุ่นไทยที่มีผลกระทบต่อตนเอง
และสังคม*. บทความวิชาการ หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
ปทุม.
- วงหทัย ต้นชีวะวงศ์ (2558). *รายงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้โมบายแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนและ
แท็บเล็ต*. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วินระพี นาคสวัสดิ์. (2557). *สมาร์ตโฟนคืออะไร? แท็บเล็ต-แพ็บเล็ต ต่างกันอย่างไร?*. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก
: <http://news.siamphone.com/news-14121.html>. (วันที่สืบค้นข้อมูล : 4 มกราคม 2565)
- โอภาส เขียมสิริวงศ์. *การออกแบบและจัดการฐานข้อมูล*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.(2551). (วันที่สืบค้นข้อมูล
: 9 มกราคม 2565)

ปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน
ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก
Administrative Factors Related to Performance
of the Cooperative Action Committee in Tak Province

พิมพ์ิศา พู่แสงทองชัย¹ ทัดษกร ศรีสุข² อัสันย์ ณ น่าน³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยเนชั่น

phung4290@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยเนชั่น

thatsapom_sri@nation.ac.th

aussanee_na@nation.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก และมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัยประชากรทั้งหมดที่เป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ภายในจังหวัดตาก จำนวน 345 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งกรรมการ อายุงานในหน้าที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก 1 - 2 ปี ปัจจัยทางการบริหาร มีระดับความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยทางการบริหารที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ด้านผู้บริหาร รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้าง ด้านกระบวนการ และด้านทรัพยากร ตามลำดับ และประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ภายในจังหวัด ซึ่งการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปริมาณงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านค่าใช้จ่าย ด้านคุณภาพ และด้านเวลา ตามลำดับ ในส่วนของผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตากทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์ในภาพรวมร้อยละ 49 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร มีค่าความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตากมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ด้านทรัพยากร ด้านผู้บริหาร และด้านโครงสร้าง ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัจจัยทางการบริหาร ประสิทธิภาพการทำงาน คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จังหวัดตาก

Abstract

The purpose of this research was to study the personal factors of the Cooperative Action Committee in Tak Province. and to study the administrative factors related to the performance of the Cooperative Implementation Committee in Tak Province. by using a questionnaire structured It is a tool for collecting information with the cooperative operations committee in Tak Province. The data was collected from a population of 345 people. The frequency, percentage, mean, and standard deviation statistical distributions were used to analyze the data. To test hypotheses, statistics from regression analysis are used. find the influence between the variables

The results showed that the majority of the population was male. between the ages of 51 and 60 Director position with a bachelor's degree Years of service in Tak Province as a member of the Cooperative Implementation Committee 1–2 years A Study of the Level of Opinion on Management Factors of the Cooperative Action Committee in Tak Province It found that administrative factors There was a level of relationship with the performance of the Cooperative Action Committee in Tak Province. Overall, it was at a very high level. The administrative factor with the highest level of opinion was management, followed by personnel, structure, and resources, respectively. and the performance of the cooperative action committee of the provincial cooperative action committee The analysis of the opinions of the respondents found that the overall level was very. When considering each aspect, it was found that the amount of work was the most average, followed by cost, quality, and time, respectively. As for the hypothesis testing results, It was found that the administrative factors were related to the performance of the cooperative operation committee in Tak Province in all aspects. when each side is taken into account, the overall relationship is 49% It was found that the personnel aspect had the highest correlation with the performance of the cooperative operation committee in Tak Province. followed by process, resource executive, and structure, respectively.

Keywords : Administrative Factors, Performance, Cooperative Action Committee, Tak Province

1. บทนำ

สหกรณ์เป็นนิติบุคคล ซึ่งเป็นองค์กรอิสระของบุคคลที่รวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการและจุดหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งสมาชิกร่วมกันจัดตั้งขึ้นด้วยการลงหุ้นร่วมกัน จัดการรวมกันในการดำเนินกิจการทั้งในด้านการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือบริการอื่น ๆ ตามความต้องการ สมาชิกทุกคนจึงเป็นเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน แต่เนื่องจากสมาชิกทุกคนไม่สามารถร่วมกันบริหารงานสหกรณ์ได้จึงจำเป็นต้องจัดให้มีกรรมการเลือกตั้งหรือสรรหาสมาชิกซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้

ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เพื่อทำหน้าที่บริหารงานสหกรณ์ที่มาของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 50 วรรคแรก ซึ่งกำหนดให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอื่นอีกไม่เกิน 14 คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

แต่ปัญหาที่พบในปัจจุบันเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์นั้น คือ ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ขาดความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองรวมทั้งขาดความรู้ในการบริหารจัดการงานของสหกรณ์ ส่งผลทำให้การบริหารงานของสหกรณ์มีปัญหา รวมถึงคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของสหกรณ์บางแห่ง กระทำการทุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง แสดงเหตุผลประโยชน์จากสหกรณ์และไม่สามารถกำหนดนโยบายในการดำเนินงาน การดำเนินธุรกิจและการปฏิบัติงานที่ดีของสหกรณ์ได้ ทำให้ไม่สามารถจัดการบริหารงานและควบคุมงานด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้เป็นผลตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ส่งผลให้สหกรณ์มีปัญหาด้านผลการดำเนินงานและสมาชิกของสหกรณ์มีหนี้ค้างและมีการใช้เงินกู้ไปอย่างผิดวัตถุประสงค์ ส่งผลถึงปัญหาในการดำเนินงานและความเป็นอยู่ของสมาชิก

สหกรณ์ภายในจังหวัดตากที่ดำเนินการอยู่นั้น มีสหกรณ์ 5 ประเภทคือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์นิคมและสหกรณ์บริการ รวมทั้งสิ้น 55 สหกรณ์ ซึ่งการดำเนินงานของสหกรณ์นั้น จะแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ สหกรณ์ที่มีฝ่ายจัดการและไม่มีฝ่ายจัดการ กล่าวคือ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อาจพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งหรือจัดจ้างเป็นผู้จัดการและผู้ช่วยผู้จัดการ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการทั่วไปและรับผิดชอบบรรดากิจการประจำของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการดำเนินงานที่กำหนดรวมถึงอาจพิจารณาจัดจ้างเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ตามความจำเป็นเพื่อปฏิบัติงานภายใต้บังคับบัญชาของผู้จัดการสหกรณ์ โดยฝ่ายจัดการนี้จะดำเนินงานภายใต้การควบคุมและดูแลของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ดังนั้น จากการศึกษาความเป็นมาและปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง “ปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน of คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก” เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยการบริหารที่มีความสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานซึ่งทำให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น โดยจะนำผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการทำงาน of คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ภายในจังหวัดตากต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของปัจจัยทางการบริหารของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการทำงาน of คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน of คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

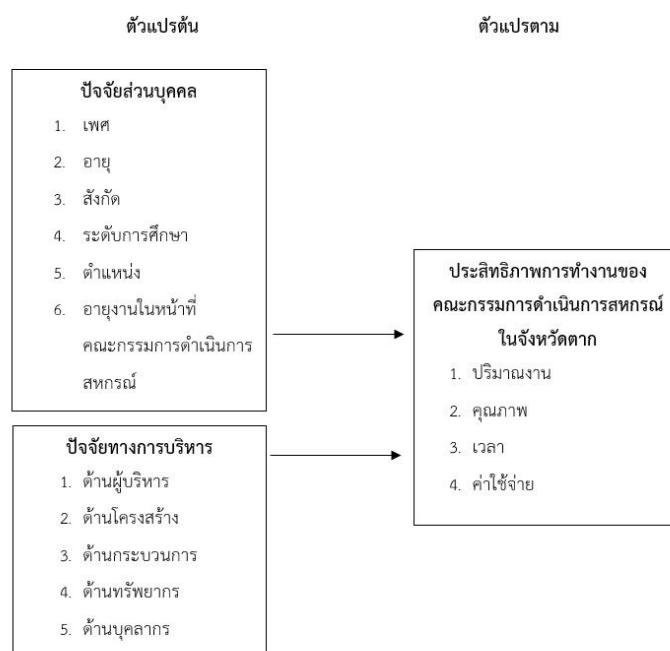
การวิจัยนี้ ใช้ประชากรทั้งหมดที่เป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก จำนวนทั้งสิ้น 345 คน (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตาก, 2564) โดยกำหนดการศึกษาเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ทั้งสิ้น 33 สหกรณ์ ระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2564 ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถามที่มีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ที่ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) ปัจจัยทางการบริหาร 3) ประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก และ 4) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ ซึ่งพัฒนาคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 0.96 และนำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ภายในจังหวัดลำปาง จำนวน 30 คน โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.804

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรจำนวน 345 คน โดยจะใช้วิธีการเก็บข้อมูล 2 ช่องทาง คือ ผู้วิจัยได้ประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์แต่ละแห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 จึงเพิ่มอีกช่องทางหนึ่งเพื่อความสะดวกและความปลอดภัยในการเก็บข้อมูลคือการแจกและเก็บแบบสอบถามจากการใช้ Google Form

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ทดสอบสมมติฐานเพื่อหาค่าความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างตัวแปร โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ที่มา: พัฒนาโดยผู้วิจัย

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จังหวัดตาก จำนวน 345 คน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของประชากร จำนวน 345 คน (N=345)

ผลการศึกษابัณฑิตส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ : ชาย	221	64.10
2. อายุ : อายุระหว่าง 51 – 60 ปี	157	45.50
3. ระดับการศึกษา :ปริญญาตรี	176	51.10
4. ตำแหน่ง : กรรมการ	178	51.10
5. อายุงานในหน้าที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก : 1 - 2 ปี	134	38.80

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งกรรมการ อายุงานในหน้าที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก 1 – 2 ปี

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อบัณฑิตทางการบริหารของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบัณฑิตทางการบริหาร ในภาพรวมและรายด้าน (N=345)

บัณฑิตทางการบริหาร	μ	σ	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ด้านผู้บริหาร	4.44	0.41	มากที่สุด	1
ด้านบุคลากร	4.03	0.38	มาก	2
ด้านโครงสร้าง	4.02	0.40	มาก	3
ด้านกระบวนการ	3.98	0.44	มาก	4
ด้านทรัพยากร	3.80	0.46	มาก	5
รวม	4.05	0.29	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชากรมีความคิดเห็นต่อบัณฑิตทางการบริหารภาพรวมในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นต่อบัณฑิตด้านผู้บริหารมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้าง ด้านกระบวนการ และด้านทรัพยากร ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ภายในจังหวัด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ภายในจังหวัดตาก โดยรวมและรายด้าน (N=345)

ประสิทธิภาพการทำงาน	μ	σ	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านปริมาณงาน	4.14	0.44	มาก	1
ด้านค่าใช้จ่าย	4.08	0.40	มาก	2
ด้านคุณภาพ	4.04	0.42	มาก	3
ด้านเวลา	4.03	0.43	มาก	4
รวม	4.09	0.29	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า พบว่า ประชากรมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมในระดับมาก โดยให้ความคิดเห็นต่อบัณฑิตด้านปริมาณงานมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านคุณภาพ และด้านเวลา ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก พบว่า จากผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analyze) แสดงผลความสัมพันธ์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก ในภาพรวม

ปัจจัยทางการบริหาร	ประสิทธิภาพการทำงาน				
	B	S.E.	Beta	t	Sig.
ด้านผู้บริหาร	.075	.028	.106	2.642	.009*
ด้านโครงสร้าง	.078	.034	.108	2.310	.021*
ด้านกระบวนการ	.136	.032	.205	4.318	.000*
ด้านทรัพยากร	.123	.031	.195	3.985	.000*
ด้านบุคลากร	.270	.036	.352	7.519	.000*

$R^2 = .490$ S.E. = .208 F = 65.03

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก โดยระดับความสัมพันธ์มีค่าอิทธิพลร้อยละ 49 เมื่อเรียงลำดับตามรายด้าน ปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานมากที่สุดคือ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ด้านทรัพยากร ด้านผู้บริหาร และด้านโครงสร้าง ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร จำนวน 345 คน ที่พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 51 - 60 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งกรรมการ หน่วยงานในหน้าที่คณะกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก 1-2 ปี จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล สะท้อนให้เห็นว่าเพศและการศึกษามีส่วนสำคัญในการทำงาน แต่กรณีสหกรณ์นั้น ไม่สามารถเลือกเพศของคณะกรรมการได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในการดำเนินงานหลายเรื่อง รวมทั้งมีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นบุคลากรที่มีอาชีพและระดับการศึกษาหลากหลาย ดังนั้น หากต้องการสร้างประสิทธิภาพการทำงานมากขึ้น ควรมุ่งเน้นสนับสนุนด้านความรู้เพิ่มเติม เช่น จัดฝึกอบรม หรือส่งเสริมการศึกษาให้แก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อให้การทำงานของแต่ละสหกรณ์นั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อประสิทธิภาพการทำงานที่ดีมากยิ่งขึ้น

5.2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อบริการทางบริหารของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตากโดยรวมพบว่า ระดับความคิดเห็นมากที่สุดในด้านผู้บริหาร รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านโครงสร้าง ด้านกระบวนการ และด้านทรัพยากร ตามลำดับ ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายชื่อ พบว่า

ด้านผู้บริหาร พบว่า คณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดเท่ากันต่อเรื่องส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายจัดการและเรื่องมุ่งมั่นและอุทิศตนเพื่อพัฒนาสหกรณ์ รองลงมาได้แก่ มุ่งความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งพัฒนาความรู้และบุคลากรของสหกรณ์ และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการวางแผนและตั้งเป้าหมายในการทำงาน ตามลำดับ

ด้านบุคลากร พบว่า คณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดต่อเรื่องที่มีการเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร รองลงมาคือเรื่องมีการชี้แจงกฎระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์ให้บุคลากรทุกคนทราบเป็นอย่างดี การอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน การให้รางวัลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่บุคลากร และมีการจัดพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ด้านโครงสร้าง พบว่า คณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดในเรื่องมีการแต่งตั้งบุคลากรเหมาะสมกับตำแหน่ง รองลงมาคือมีการวางแผนกำลังคนเพื่อให้ครอบคลุมกับปริมาณงาน การกำหนดหน้าที่และขอบเขตงานของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน การกำหนดผู้รับผิดชอบงานตามเป้าหมายของงานได้อย่างชัดเจน และมีแนวปฏิบัติกรมอบหมายงานตามความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ด้านกระบวนการ พบว่า คณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดในเรื่องมีการพัฒนาระบบงานให้เป็นปัจจุบัน รองลงมาคือมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติงานที่ได้ถูกต้องและครบถ้วน มีการติดตามงานที่ได้มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ และมีการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการทำงานอย่างเป็นระบบ รวดเร็วและตรวจสอบได้ ตามลำดับ

ด้านทรัพยากร พบว่า คณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดรายชื่อ เรื่องการตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรบุคคล รองลงมาคือสามารถจัดสรรเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำงานได้อย่างเพียงพอกับปริมาณงาน และเกิดประโยชน์สูงสุดในงาน มีการกำหนดวิธีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม และมีการสนับสนุนการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่ตามความสำคัญของงาน ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหาร สะท้อนให้เห็นว่าบริบทของการทำงาน ในแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน มักจะพบประเด็นปัญหาหน้างานหลัก ๆ ที่แตกต่างกันตามลักษณะเฉพาะขององค์กร แต่ประเด็นเกี่ยวกับบุคลากรและบรรยากาศการทำงานในองค์กรนั้นค่อนข้างเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของทุกองค์กรเช่นเดียวกับที่ผลการวิจัยนี้ ประเด็นหลักของปัจจัยทางการบริหาร คือ ด้านตัวผู้บริหารเองที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงาน ส่วนด้านบุคลากรกับบรรยากาศการทำงานก็เป็นผลที่รองลงมา ทั้งนี้ ผลการศึกษายปัจจัยทางการบริหาร พบว่ามีความสอดคล้องกับการศึกษาของวิมลย์ ถีทอง (2563) เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสกลนคร พบว่าปัจจัยการบริหาร 5 ด้านที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียน ได้แก่ โครงสร้างองค์กร การพัฒนาบุคลากร บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร การบริหารจัดการ และงบประมาณและทรัพยากร และสอดคล้องกับการศึกษาของวิศวาพร สุขแสงนิล (2563) เรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอสามพรานและอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ซึ่งพบว่า ให้ความสำคัญมากที่สุดต่อยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมองค์กร รองลงมาคือด้านบุคลากร บรรยากาศองค์กร ภาวะผู้นำ โครงสร้างองค์กร และการมีส่วนร่วม ตามลำดับ รวมถึงสอดคล้องกับการศึกษาของ บาริณา มะแซ (2559) เรื่อง ปัจจัยด้านการบริหารที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่พบว่าให้ความสำคัญมากที่สุดในด้านภาวะผู้นำ รองลงมาคือการจัดสรรกระบวนการ การมุ่งเน้นผู้เรียน และการมุ่งเน้นบุคลากร ตามลำดับ

5.3 การศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตากพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ภายในจังหวัด โดยรวมในระดับมาก โดยระดับมากที่สุดคือ ด้านปริมาณงาน รองลงมาคือ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านคุณภาพ และด้านเวลา ตามลำดับ

ด้านปริมาณงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดต่อเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของงานทั้งหมดที่ได้รับมอบหมาย รองลงมาคือ สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการวางแผนบริหารจัดการปริมาณงาน เพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ด้านค่าใช้จ่าย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดต่อเรื่องการตระหนักและกระตุ้นให้ผู้อื่นใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า รองลงมาคือ มีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้ว มาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานสำเร็จโดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดความคุ้มค่า และมีการวางแผนจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อการดำเนินงานตามแผนที่วางเอาไว้

ด้านคุณภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดต่อเรื่องมีผลการปฏิบัติงานมีความถูกต้อง ครบถ้วนเชื่อถือได้ รองลงมาคือ กำหนดกิจกรรมได้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของสหกรณ์อย่างเหมาะสม สามารถจัดทำแผนปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของสหกรณ์ และมีการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ทันสมัยมากขึ้น

ด้านเวลา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นระดับมากที่สุดต่อเรื่องที่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ รองลงมาคือ สามารถจัดสรรเวลาได้สอดคล้องและเหมาะสมกับงานแต่ละงานได้อย่างลงตัว ท่านสามารถปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จทันตามกรอบเวลา และได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ ให้งานเสร็จทันเวลาเสมอ

จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการทำงาน จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับบริษัทเอกชน จะให้ความสำคัญกับต้นทุนเวลาเป็นสำคัญ เนื่องจากเวลาในการผลิตนั้นมีต้นทุนการผลิตในทุกขั้นตอนเป็นอย่างมาก แต่สำหรับการศึกษาคั้งนี้ จะเห็นว่า ต้นทุนปริมาณงานนั้นมีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคลและทำประโยชน์แก่สมาชิก ดังนั้นความสำเร็จและปริมาณงานจึงมีความสำคัญมากกว่าระยะเวลาในการดำเนินงาน ทั้งนี้ ผลการศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก พบว่ามีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพัฒน์ ปิ่นหอม (2563) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในหน่วยงานวิศกรรม บริษัท เททาโกร จำกัด (มหาชน) สายธุรกิจอาหารสัตว์ ที่พบว่าประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเกิดจากการตรงต่อเวลาและรักษาเวลาในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาคือมีการวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้าเสมอ และสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามปริมาณงานที่กำหนดเป้าหมายไว้ ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของศิริประภา ภาคือรรค (2562) เรื่องความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ซึ่งพบว่ามีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพด้านเวลาในการทำงานมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน และด้านค่าใช้จ่าย ตามลำดับ และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ อัครเดช ไมจันทร์ (2560) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา ที่พบว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านความรวดเร็วในการทำงาน คุณภาพงาน และปริมาณการผลิต มีความสำคัญในระดับมาก

6. สรุปผล

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมนั้น ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติในทุกด้าน ดังนี้

ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตากทุกขั้นตอน ทั้งด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพ ด้านเวลาและด้านค่าใช้จ่าย

ปัจจัยทางการบริหารด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน ofคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานในด้านคุณภาพ และด้านค่าใช้จ่าย

ปัจจัยทางการบริหารด้านทรัพยากร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน ofคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานในด้านคุณภาพ ด้านเวลาและด้านค่าใช้จ่าย

ปัจจัยทางการบริหารด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน ofคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานในด้านปริมาณงาน

ปัจจัยทางการบริหารด้านโครงสร้าง โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน ofคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานในด้านคุณภาพและด้านเวลา

จากการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก จะเห็นว่า ประสิทธิภาพการทำงานนั้น โดยส่วนมากจะมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านบุคลากร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในการทำงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานหรือองค์กรใด การให้ความสำคัญกับบุคลากรนั้นเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากบุคลากรเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนและส่งผลถึงการพัฒนาขององค์กรนั้นเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ผลการศึกษาความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก พบว่ามีสอดคล้องกับแนวคิดของ Henri Fayol (1916) ที่ให้ความสำคัญกับบุคลากร ระบบการทำงาน ระบบค่าตอบแทน ไปจนถึงระบบสวัสดิการ เพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่แรงงานและสร้างความภักดีต่อองค์กรในเวลาเดียวกัน ตามทฤษฎีการบริหารจัดการธุรกิจ Theory of Business Administration และสอดคล้องกับผลการศึกษาของทิพวรรณ ลำเนาแก้ว (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่พบว่า ปัจจัยลักษณะของบุคคลในองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ สภาพแวดล้อม นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และลักษณะขององค์กร ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิศรา อรุณกิตติพร (2561) เรื่องปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่พบว่าปัจจัยทางการบริหารมีผลต่อประสิทธิผลทุกด้านตามลำดับ ได้แก่ ด้านลักษณะบุคคล ลักษณะขององค์กร นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ รวมถึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศศิวิมล พันชัยและคณะ (2560) เรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี ซึ่งพบว่าปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุดทุกด้านคือ ด้านบุคคล ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำ และด้านงบประมาณ ตามลำดับ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผลจากการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก ได้สรุปเป็นข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1) บุคลากรยังเป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุดที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก ดังนั้น จึงควรมีการวางแผนกิจกรรมในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการศึกษาดูงานสหกรณ์ดีเด่น หรือเป็นสหกรณ์ต้นแบบ รวมถึงแผนส่งเสริมกำลังใจเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เช่น การจัดสรรโบนัสรางวัลประจำปี รางวัลพนักงานดีเด่น หรือการให้ของขวัญในเทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น

2) ปัจจัยทางการบริหารด้านกระบวนการ สหกรณ์ควรมีการวางระบบการทำงานตามตำแหน่งและขอบเขตงานในด้านต่าง ๆ ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้การทำงานมีความถูกต้อง ครบถ้วนและดำเนินการเสร็จสิ้นได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากช่วงเวลาที่ผ่านมาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคลากรระดับเจ้าหน้าที่และพนักงานไม่สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน

3) ปัจจัยทางการบริหารด้านทรัพยากร สหกรณ์ควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสมมาใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดความรวดเร็วในการทำงาน และสามารถตรวจสอบขั้นตอนการทำงานได้อย่างแม่นยำ

4) ปัจจัยทางการบริหารด้านผู้บริหาร สหกรณ์ควรมีการวางแผนงานประจำปี และแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดเป้าหมายในการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ให้มีแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งสามารถติดตามและประเมินผลการดำเนินงานได้ตามแผนที่วางไว้

5) ปัจจัยทางการบริหารด้านโครงสร้าง สหกรณ์ควรกำหนดแนวทางให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีการประเมินความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่รายบุคคลก่อนที่จะมีการมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล ควรกำหนดวิธีการเรียนรู้งานของเจ้าหน้าที่เพื่อให้เข้าใจงานในฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ส่งผลให้การทำงานของสหกรณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสหกรณ์ จึงมีข้อเสนอสำหรับภาครัฐ ซึ่งได้มาจากผลการศึกษา ดังนี้

1) ควรมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานจากสมาชิกและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนงานของสหกรณ์และเสนอให้หน่วยงานภาครัฐพิจารณาเป็นทิศทางในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานต่อไป

2) นโยบายด้านการพัฒนาบุคลากรด้านความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการและการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ควรมุ่งเน้นเป้าหมายไปที่การทำให้สมาชิกสหกรณ์มีความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ให้ความสำคัญต่อการปลูกจิตสำนึกรักความเป็นสหกรณ์ และพัฒนาความรู้ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง

7.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในจังหวัดตาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) ควรมีการศึกษากลุ่มประชากรที่มากขึ้น นอกเหนือจากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แล้ว อาจเพิ่มเติมกลุ่มประชากรที่เป็นฝ่ายจัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ร่วมด้วย เพื่อสามารถให้เห็นถึงความคิดเห็นที่หลากหลายและแตกต่างมากขึ้น

2) ควรเพิ่มเติมการศึกษาปัจจัยตัวแปรอื่น ๆ เช่น ด้านปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลต่อการทำงานของคณะกรรมการและการดำเนินการต่าง ๆ ของสหกรณ์อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์

- บาริณา มะแซ. (2559). *ปัจจัยด้านการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วิดาพร สุขแสงนิล. (2563). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอสามพรานและอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยาลัยทองสุข
- วิมาลย์ ลีทอง. (2563). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- วริศรา อรุณกิตติพร. (2561). *ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา
- ศิริประภา ภาคิธรรค. (2562) *ความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ศศิวิมล พันชัยและคณะ. (2560). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการควบคุมภายในของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี*. วิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี
- สุพัฒน์ ปิ่นหอม, มณฑิรา ลีลาประชากุล, นิพิฐพนธ์ สนิทเหลือ, วิวัฒน์ วรวงษ์, นันทพงศ์ หมิแหละหมั่น, เฉลิมชาติเมฆแดง. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในหน่วยงานวิศวกรรม บริษัท เมทาโกร จำกัด (มหาชน) สายธุรกิจอาหารสัตว์*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ. สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ
- อัครเดช ไม้จันทร์. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Fayol, H. (1916). *Administration industrie general*. Paris: Bulletin de la societe de l'Industrie Minerale.

การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

Using Technology to Increase Operational Efficiency of Personnel in Sukhothai Provincial Administrative Organization

ปาริชาติ เงินสม¹ ทักษกร ศรีสุข² ศศิชา วงศ์ไชย³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุโขทัย วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุโขทัย

iam_fa_green@hotmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุโขทัย

thatsapom_sri@nation.ac.th

sasicha@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ศึกษาการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน และศึกษาแนวทางการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรทั้งหมดที่เป็นบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย จำนวน 414 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31 - 40 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นพนักงานจ้างทั่วไป มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี สังกัดกองช่างมีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท ผลการศึกษาค้นคว้าการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไป อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือการใช้วิเคราะห์และจำแนกข้อมูล การใช้งานด้านการสื่อสาร และการใช้งานด้านการสืบค้น ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การใช้เทคโนโลยีส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ภาพรวมในระดับร้อยละ 50 โดยปัจจัยที่ส่งต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ การใช้เพื่อวิเคราะห์และจำแนกข้อมูล รองลงมาคือการใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไป และการใช้งานในการสืบค้น ตามลำดับ ส่วนการใช้งานด้านการสื่อสารไม่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ผลการศึกษานำมาใช้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ได้ข้อสรุปว่าควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อวิเคราะห์และจำแนกข้อมูลเป็นอันดับแรก และพัฒนาการใช้งานเทคโนโลยีในงานทั่วไปและการใช้งานในการสืบค้น ในลำดับต่อมา ส่วนการใช้งานเทคโนโลยีในงานด้านการสื่อสารไม่มีความสำคัญมากนัก เนื่องจากบุคลากร กว่าร้อยละ 51.4 เป็นผู้ปฏิบัติงานสังกัดกองช่าง ซึ่งไม่มีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีในงานด้านการสื่อสาร

คำสำคัญ : การใช้เทคโนโลยี ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

Abstract

This research was to conduct research to study the research of the troops in Sukhothai province. study the use of technology at work. Study the guidelines for using technology to increase the efficiency of personnel in the Sukhothai Provincial Administrative Organization. The questionnaire was used as a tool to collect data on the total population of 414 personnel in the Sukhothai Provincial Administrative Organization. The frequency distribution statistics, percentage, mean, and standard deviation were used to analyze the data. The hypothesis was tested by statistical regression analysis to find the influence between variables.

The results of the study found that the majority of the population is male. 31–40 years old education level less than a bachelor's degree is a general employee. Work experience 1-5 years Under the engineering department, have an income of not more than 15,000 baht. The results of a study on the use of technology in the operation of personnel in the Sukhothai Provincial Administrative Organization The overall picture is at a high level. At the highest level of technology use in general followed by the use of data analysis and classification. Applications for communication and their application in search. The hypothesis testing results found that the use of technology affects the efficiency of personnel in the Sukhothai Provincial Administrative Organization. 50 percent overall. The biggest contributing factor to operational efficiency is using it to analyze and classify data followed by the use of technology in general work and use in search, respectively. The use of communication does not affect operational efficiency. The results of a study on the use of technology to increase the efficiency of personnel in the Sukhothai Provincial Administrative Organization It was concluded that developments in the use of technology to analyze and classify data should be prioritized. and the development of technology in general tasks and subsequent applications in search. The use of technology in communication is not very important. Because more than 51.4% of personnel are working under the Technician Division. which does not require the use of technology in communication.

Keywords : The Use of Technology, Performance Efficiency, Sukhothai Provincial Administrative Organization

1. บทนำ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยอยู่ในความดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็น ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่มีบทบาทภารกิจสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษา แนะนำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนา

ท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และการบริหารจัดการ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่และโครงสร้างส่วนราชการ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นไปตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 และพ.ศ.2561 ถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 หรือไวรัสโคโรนา ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิม ๆ โดยสร้างเสริมปรับวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ นำไปสู่การสรรค์สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจวัตร เรียกว่าวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานแบบระบบออนไลน์ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันตามความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีเพื่อให้องค์กรมีความพร้อมสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานและผู้มาใช้บริการ โดยต้องมีการพัฒนาและนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพ ซึ่งความสำคัญของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการนั้น ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้การทำงานบรรลุผลตามเป้าหมาย เกิดประสิทธิผลสูงสุด ประหยัดทั้งเวลาและแรงงานในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์กรนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2563)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย พยายามหาวิธีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพที่สุด จากเดิมที่ต้องทำงานตามสายบังคับบัญชาในแนวดิ่ง ทำงานตามขั้นตอนในรูปแบบเอกสาร ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน และเพื่อลดการสัมผัสให้เกิดความปลอดภัยในองค์กร จึงเพิ่มความยืดหยุ่น และคล่องตัวในการทำงาน นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาเพื่อปรับกระบวนการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง (Work from Home) การเปลี่ยนการประชุม การอบรมสัมมนาต่าง ๆ การพัฒนาทักษะของบุคลากร การประสานงาน ติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยใช้ผ่านออนไลน์เป็นหลัก อาทิเช่น Line, Facebook, Zoom และ Google Meet

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่ส่งผลต่อ การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพต่อ งานที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
- 2.2 เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย สังกัด 10 หน่วยงาน ประกอบไปด้วยบุคลากรในสังกัด สำนักปลัด อบจ. สำนักเลขาธิการ อบจ. กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ กองคลัง กองช่าง กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กองพัสดุและทรัพย์สิน กองการเจ้าหน้าที่ กองสาธารณสุขและ หน่วยงานตรวจสอบภายใน โดยไม่นับรวมข้าราชการการเมือง รวมจำนวนทั้งสิ้น 414 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยนี้ คือ แบบสอบถามที่มีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ที่ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากร จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน หน่วยงานที่สังกัด และรายได้

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามของตัวแปรต้น ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไป การใช้งานด้านการสืบค้น การใช้งานด้าน การสื่อสาร และการใช้วิเคราะห์และจำแนกข้อมูล

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามของตัวแปรตาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย 3 ด้าน จำนวน 15 ข้อ ได้แก่ คุณภาพของงาน ปริมาณงาน และความเร็วในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งพัฒนาคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) เท่ากับ 0.98 และนำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง จำนวน 30 คน โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามแบบปกติและแบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งได้ขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการแต่ละกองเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกและรวบรวมแบบสอบถาม และได้ขอความอนุเคราะห์กลุ่มบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 414 คน เพื่อตอบแบบสอบถามทั้งในรูปแบบเอกสาร และแบบสอบถามออนไลน์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) เพื่อหาค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปร

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย จำนวน 414 คน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร จำนวน 414 คน

ผลการศึกษปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ : ชาย	219	52.90
2. อายุ : อายุระหว่าง 31 – 40 ปี	145	35.00
3. ระดับการศึกษา : ต่ำกว่าปริญญาตรี	205	49.50
4. ตำแหน่งงาน : พนักงานจ้างทั่วไป	166	40.10
5. ประสบการณ์ทำงาน : 1 – 5 ปี	140	33.80
6. หน่วยงานที่สังกัด : กองช่าง	213	51.40
7. รายได้ต่อเดือน : ต่ำกว่า 15,000 บาท	199	48.10

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31 - 40 ปี ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นพนักงานจ้างทั่วไป มีประสบการณ์ทำงาน 1 – 5 ปี สังกัดกองช่าง มีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท

ผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาการใช้เทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

ตารางที่ 2 แสดงผลระดับการใช้เทคโนโลยีของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม	μ	σ	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
การใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไป	4.16	0.43	มากที่สุด	1
การใช้วิเคราะห์และจำแนกข้อมูล	3.89	0.51	มาก	2
การใช้งานด้านการสื่อสาร	3.88	0.46	มาก	3
การใช้งานด้านการสืบค้น	3.70	0.41	มาก	4
รวม	3.91	0.37	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเท่ากับ 4.16 รองลงมาคือการใช้วิเคราะห์และจำแนกข้อมูล มีค่าเท่ากับ 3.89 การใช้งานด้านการสื่อสาร มีค่าเท่ากับ 3.88 และการใช้งานด้านการสืบค้น มีค่าเท่ากับ 3.70 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สมมติฐานตามวัตถุประสงค์ที่ 2

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) ของการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย

การใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน				
	B	S.E.	Beta	t	Sig.
การใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไป	0.15	0.04	0.17	3.56	0.00*
การใช้งานในการสืบค้น	-0.04	0.05	-0.04	0.08	0.00*
การใช้งานด้านการสื่อสาร	0.35	0.04	0.42	8.23	0.41
การใช้เพื่อวิเคราะห์และจำแนกข้อมูล	0.22	0.03	0.28	6.36	0.00*
$R^2 = 0.500$ $S.E. = 0.28$ $F = 102.45$					

พบว่า การใช้เทคโนโลยีส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ในระดับร้อยละ 50 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร คือ การใช้เพื่อวิเคราะห์และจำแนกข้อมูล ($t = 6.36$) การใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไป ($t = 6.36$) และการใช้งานในการสืบค้น ($t = 0.08$) ส่วนปัจจัยที่ไม่ส่งผลคือการใช้งานด้าน การสื่อสาร ($t = 3.56$)

5. อภิปรายผล

5.1 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ที่พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31 - 40 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ตำแหน่งพนักงานจ้างทั่วไป ประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี สังกัดกองช่าง รายได้ไม่เกิน 15,000 บาท มีความสอดคล้องกับการวิจัยของอัญชลี จอมคำสิงห์และธนาชัย สุขวณิช (2561) เรื่องประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองการเจ้าหน้าที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่พบว่าสอดคล้องกันด้านเพศ อายุ และรายได้ต่อเดือน และยังสอดคล้องกับการวิจัยของสิรินภา ทาระนัต (2561) เรื่องการศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 - 40 ปี

5.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ซึ่งพบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไปมีค่ามากที่สุด รองลงมาคือการใช้วิเคราะห์และจำแนกข้อมูล การใช้งานด้านการสื่อสาร และการใช้งานด้านการสืบค้น ตามลำดับ ดังนี้

การใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไป พบว่า มีความคิดเห็นมากที่สุดต่อการใช้เพื่อให้การทำงานเร็วขึ้น รองลงมาคือใช้เพื่อลดภาระการทำงานในด้านต่าง ๆ ใช้เพื่อลดปริมาณการใช้งานเอกสาร ใช้เพื่อช่วยให้การทำงานมีถูกต้องแม่นยำเอกสาร และใช้เพื่อให้ได้ปริมาณเพิ่มขึ้นในเวลาเท่าเดิม

การใช้วิเคราะห์และจำแนกข้อมูล พบว่า มีความคิดเห็นมากที่สุดต่อการใช้ในการสรุปเพื่อการจัดเก็บข้อมูลในงาน รองลงมาคือใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในงานทั่วไป ใช้ประมวลผลการทำงาน ใช้ในการจัดทำความรู้ภายในองค์กร และใช้สรุปการจัดทำรายงานทั่วไป

การใช้งานด้านการสื่อสาร พบว่า มีความคิดเห็นมากที่สุดต่อการอบรมหรือสัมมนาผ่านระบบออนไลน์ รองลงมาคือใช้ในการประชุมออนไลน์ ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานในองค์กร ใช้เป็นช่องทางในการแสดงความคิดเห็นภายใน และใช้เป็นช่องทางรับฟังความคิดเห็นจากภายนอก

การใช้งานด้านการสืบค้น พบว่า มีความคิดเห็นมากที่สุดต่อการใช้ในการเข้าถึงข้อมูลใน website ต่าง ๆ รองลงมาคือใช้ในการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานภายใน ใช้ในการเข้าถึงระบบฐานข้อมูลภาครัฐ ใช้ในการเข้าถึงข้อมูลหน่วยงานภายนอกที่ต้องติดต่อประสานกัน และใช้ในการเข้าถึงข้อมูลผู้มาใช้บริการ

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านคุณภาพของงาน มีค่ามากที่สุด รองลงมาคือด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และด้านปริมาณงาน

ด้านคุณภาพของงาน พบว่า มีความคิดเห็นมากที่สุดต่องานที่ได้รับมอบหมายก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร รองลงมาคือสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้องและได้มาตรฐาน สามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยวางแผนจัดระบบงานให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น งานที่ได้รับมอบหมายสามารถปฏิบัติได้ทันตามกำหนดเวลา และสัมพันธภาพที่ดีภายในหน่วยงานช่วยให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ด้านความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน พบว่า มีความคิดเห็นมากที่สุดเรื่องมีการกำหนดระยะเวลาที่ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมตามลักษณะของงาน รองลงมาคือความเข้าใจระบบงาน ขั้นตอนการปฏิบัติ เป็นอย่างดีทำให้สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว งานเสร็จและส่งมอบตรงตามกำหนด มีการพัฒนาเทคนิคการทำงานให้มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น และการร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานในทีมให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว

ด้านปริมาณงาน พบว่า มีความคิดเห็นมากที่สุดเรื่องการเข้าใจในระบบงานและการเชื่อมโยงเทคโนโลยีกับกระบวนการปฏิบัติงาน รองลงมาคือมีการวางแผนบริหารเวลาเพื่อให้ได้ปริมาณงานตามเป้าหมายที่มีการกำหนดไว้ งานที่ปฏิบัติมีปริมาณที่เหมาะสมและเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้มีการมอบหมายงานและหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน และผลงานที่ออกมา นั้นสอดคล้องกับอัตรากำลังคนในหน่วยงาน

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน พบว่า มีความสอดคล้องกับการวิจัยของ ปรีภักทร เกตุมงคลพงษ์ และคณะ (2563) เรื่องปัจจัยการยอมรับการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในบริษัทเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานครในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่พบว่า สภาพปัจจัยด้านการรับรู้ความมีประโยชน์ในการใช้งาน ผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นด้วยมากที่สุดเรื่องเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้การประสานงานระหว่างแผนกต่าง ๆ เป็นไป ด้วยความรวดเร็ว รองลงมาได้แก่ เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้การจัดเก็บและรับส่งข้อมูลภายในองค์กรมีความ สะดวกและปลอดภัย และมีความสอดคล้องกับการวิจัยของเสาวนีย์ มหาชัยและคณะ (2561) เรื่องการใช้ เทคโนโลยีมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมในจังหวัด นครราชสีมา ที่พบว่า การรับรู้เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรช่วยให้บุคลากรสามารถ ทำงานได้รวดเร็วขึ้น จึงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรมากขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัย ของอุษุม เจริญจินดา (2563) เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานใน เขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ

ผู้ปฏิบัติงานโดยรวมในระดับมาก โดยคิดเห็นต่อองค์ประกอบด้านเวลามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านปริมาณงาน ด้านค่าใช้จ่าย และด้านคุณภาพของงาน ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน ที่พบว่า การใช้เทคโนโลยีเพื่อวิเคราะห์และจำแนกข้อมูล การใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไป และการใช้งานในการสืบค้นมีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร แต่การใช้งานด้านการสื่อสารไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ดังนี้

การใช้เพื่อวิเคราะห์และจำแนกข้อมูล โดยภาพรวมส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทุกด้าน ทั้งด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน และด้านความเร็วในการปฏิบัติงาน

การใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไป โดยภาพรวมส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านคุณภาพของงาน และ ด้านปริมาณงาน

การใช้งานในการสืบค้น โดยภาพรวมส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในด้านคุณภาพของงานและด้านความเร็วในการปฏิบัติงาน

การใช้งานด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย แต่เมื่อพิจารณารายด้านกลับพบว่า ส่งผลต่อทุกด้าน

5.3 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย นั้นควรมุ่งเน้นต่อการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อวิเคราะห์และจำแนกข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้ในการสรุปเพื่อการจัดเก็บข้อมูลในงาน และเลือกบุคลากรเฉพาะบางกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารเพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร

ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของพีไลวรรณ มาแป (2560) เรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของครูในโรงเรียนอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ที่พบว่า แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในโรงเรียนได้แก่ โรงเรียนควรมีการเก็บข้อมูลแต่ละฝ่ายงานด้วยคอมพิวเตอร์อย่างเป็นระบบ ควรจัดทำฐานข้อมูลของเป็นระบบและควรส่งเสริมการอบรมการจัดทำฐานข้อมูลให้เป็นระบบและสอดคล้องกับการวิจัยของอ้อย สีสหามณีวงและคณะ (2561) เรื่องแนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของวิทยาลัยโชนชัยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสระหว้านนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความมุ่งหมายการวิจัย ที่พบว่า แนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของวิทยาลัยฯ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ4) ด้านการบริหารงานทั่วไป และสอดคล้องกับการวิจัยของปรวีร์ เขียววิจิตร และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2561) เรื่องความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผ่านศักยภาพในการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งพบว่าแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศคือ มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับบุคลากร โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร

6. สรุปผล

6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 31 – 40 ปี ซึ่งการปฏิบัติงานนั้นไม่สามารถเลือกเพศและอายุได้ ดังนั้นเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายขององค์กร ดังนั้นจึงควรจัดทำแผนการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีทักษะความรู้ความชำนาญในด้านการใช้เทคโนโลยี

6.2 ผลการวิเคราะห์การใช้เทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย สะท้อนให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานได้อย่างมาก ทำให้การทำงานเร็วขึ้นมีความถูกต้องแม่นยำ ดังนั้นหน่วยงานจึงควรพัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยี ให้พร้อมใช้งาน ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถตามทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอยู่เสมอ

6.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ได้ข้อสรุปว่าควรให้ความสำคัญในการพัฒนาค้นการใช้เทคโนโลยีในการใช้งานด้านจัดเก็บข้อมูล เพื่อยกระดับการจัดทำฐานข้อมูลส่วนกลาง ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานและเพื่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของทุกภาคส่วนในองค์กร

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยจากแบบสอบถามจำนวน 414 ชุด ได้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1) การใช้เทคโนโลยีเพื่อวิเคราะห์และจำแนกข้อมูล ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยมากที่สุด แต่ยังมีบุคลากรบางรายไม่มีความรู้ในการจัดทำรายงาน จึงควรส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในด้านนี้มากขึ้น

2) การใช้เทคโนโลยีในงานทั่วไปส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยในลำดับรองลงมา ซึ่งปัจจุบัน แม้จะมีโปรแกรมสำเร็จที่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน แต่ยังคงควรจัดวางระบบการทำงานตามตำแหน่งงานที่เหมาะสม

3) การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัยในลำดับรองจากการใช้ในงานทั่วไป แต่เนื่องจากฐานข้อมูลของผู้มาใช้บริการยังไม่ครอบคลุม จึงควรกำหนดให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์จัดทำฐานข้อมูลส่วนกลางของผู้มาใช้บริการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการหาข้อมูลและสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ

4) การใช้งานด้านการสื่อสาร บุคลากรของในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของเทคโนโลยี ส่งผลให้การติดต่อสื่อสาร การรับ-ส่งข้อมูล มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมให้เกิดความชำนาญในการใช้งานเทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) ควรพัฒนาการทำงานในรูปแบบของการบริการอิเล็กทรอนิกส์ โดยจัดให้มีการใช้เทคโนโลยีอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งด้านการติดต่อสื่อสาร และการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร ทั้งภายใน ภายนอก และระหว่างหน่วยงาน

2) ควรจัดทำแผนการฝึกอบรมความรู้ในด้านเทคโนโลยีให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และก้าวทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งสรรหาบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านเทคโนโลยีเพื่อให้ความพร้อมต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

3) ควรจัดสรรอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อให้เพียงพอกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีเสถียรภาพ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา

7.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาในเรื่อง การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้นำใช้บริการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย หรือหน่วยงานอื่น ๆ เนื่องจากการเก็บข้อมูลแต่ละพื้นที่มีความคิดเห็นส่วนบุคคลที่แตกต่างกันออกไป

2) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เช่น ด้านค่าใช้จ่าย ด้านความพึงพอใจ ซึ่งอาจได้ข้อมูลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นจาก <http://www.dla.go.th/servlet/DLAServlet?visit=history> เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ.2564.

กองการเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย. (2564). *อัตรากำลังบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย*. ข้อมูล ณ วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ.2564

ปรวีร์ เขียววิจิตร และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2561). ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการ พัฒนาความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานผ่านศักยภาพในการประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. *วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2561

ปรีภัทร เกตุมงคลพงษ์ และคณะ. (2563). ปัจจัยการยอมรับการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในบริษัทเอกชน จังหวัดกรุงเทพมหานครในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. *วารสาร การบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น* : ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (2563) : กันยายน-ธันวาคม

พิไลวรรณ มาแป. (2560). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาของครูในโรงเรียนอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ปี 2560.

สิรินภา ทารณัด. (2561). *การศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่*. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- เสาวนีย์ มหาชัย และคณะ. (2561). การใช้เทคโนโลยีมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมในจังหวัดนครราชสีมา. การค้นคว้าอิสระ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปีการศึกษา 2561.
- อ้อย สิทามะนีวงศ์และคณะ. (2561). แนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของวิทยาลัย โขยสมบัติเทคโนโลยี แขวงสะพานนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสาร บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ปีที่ 15 ฉบับที่ 68 มกราคม-มีนาคม 2561.
- อัญชติ จอมคำสิงห์ และธนาชัย สุขวณิช. (2561). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกองการ เจ้าหน้าที่ที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สอนสุนันทา การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
- อุษคม เจียรจินดา. (2563). เทคโนโลยีสารสนเทศกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในเขต กรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปีที่ 3 ฉบับ ที่ 2. ปีการศึกษา 2563.

การเปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง Comparison of Employee Engagement in a Private Company

ชนิตา เอี่ยมสะอาด¹ มนตรี แยมมิ่งมี² สุทธิศา ถนอมวงศ์³

มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
aemmany1980@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค่าการเปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความผูกพันของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งและศึกษาการเปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานในองค์กรเอกชนแห่งหนึ่ง โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 200 คน กำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% (0.05%) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของคอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การเปรียบเทียบด้วยสถิติค่าทีและค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันในองค์กร พบว่า ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร พบว่า ผู้มีอายุ 20 -30 ปีมีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมากกว่า อายุ 41-50 ปีและ 50 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษา โดยระดับการศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา/ปวส. มีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยผู้มีอายุงาน 15 ปีขึ้นไปมีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมากที่สุด และผู้มีรายได้น้อยกว่า 15,000 บาทมีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับผู้มีรายได้มากกว่า

ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร พบว่า ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรมากที่สุด ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยผู้มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 15 ปีขึ้นไปมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรมากที่สุด รายได้ต่อเดือน โดยผู้มีรายได้ 15001 ขึ้นไปมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรมากที่สุด

ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร พบว่า อายุ 20-50 มีความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กรมากกว่า ผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษา โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร ระยะเวลาในการปฏิบัติงานโดยผู้มีอายุงาน 15 ปีขึ้นไปมีความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กรมากที่สุด

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต ความผูกพัน องค์กร

Abstract

Comparative study of employee commitment in a public company The purpose of this study is to compare the commitment of employees in a public company. The tools used in this study are a problem, i.e., problem solution, i.e., problem solution, and five rating scales. Through the determination of the coefficient of the reliability level of the questionnaire, i.e. Cronbach and equal to 0.95 Statistical proportion, mean, standard deviation for data analysis Standard deviation and t-test were compared and analyzed.

In terms of organizational commitment, 20-30 older people have confidence and accepted goals. In this study, there was more confidence and acceptance of organizational goals than at the level of 41-50 and 50 years of basic education. Education: Bachelor's degree from Higher Vocational University The results of this study show that the goal of confidence and acceptance is higher than the bachelor's degree level. More than years of confidence and acceptance, most departments and income below the 15000 target Compared with people with higher income, the Thai baht has the lowest confidence and acceptable goal.

They are willing to serve the interests of the organization. They are willing to do their best for the benefit of the organization. Working hours: 15 The results of this study show that most respondents are willing to put their abilities in the interests of the Department. They are willing to do their best for the benefit of the organization.

In the needs of the organization, it is found that people aged 20-50 are more willing to stay in the organization than people over 50. People with primary and secondary education need to maintain organization. During work, people over the age of 15 need to maintain the highest level of organization.

Keywords : Quality of Life, Commitment, Organization

1. บทนำ

การทำงานมีความสำคัญกับชีวิตของมนุษย์ทุกคน ถือเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตในการสร้างสมดุลการสร้างคุณค่าของชีวิต การทำงานเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความสามารถ แสดงความคิดเห็น สำหรับการพัฒนาการทำงานและการแก้ไขปัญหาต่างๆ การดำเนินงานขององค์กรจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรในการขับเคลื่อนให้สามารถบรรลุเป้าหมายสูงสุด ในยุคปัจจุบันการบริหารงานบุคคลจึงต้องมีกระบวนการสรรหา การคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานและรักษาบุคคลเหล่านั้นให้อยู่กับองค์กรโดยองค์กรต้องแผนการดูแลในด้านความเป็นอยู่ ความก้าวหน้าในอาชีพ อันจะส่งผลให้บุคคลมุ่งมั่นที่สร้างชื่อเสียง และผลงานจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจและความผูกพัน เพื่อให้พนักงานพร้อมที่จะเสียสละ และอุทิศตนเพื่อการทำงานหรือหน้าที่จนสุดความสามารถ มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ สำหรับความผูกพันในงานของบุคลากรจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดเนื่องด้วยความผูกพันจะประกอบด้วย

ค่านิยมของบุคคล เป้าหมายของงานและการสนับสนุนระหว่างบุคคล นอกจากนี้ การที่องค์กรสามารถสร้างความผูกพันในงานให้เกิดขึ้นกับพนักงานจะทำให้องค์กรเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันจากการมีบุคลากรที่มีความจงรักภักดีต่องานและองค์กรได้อย่างยั่งยืน

การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานจึงเป็นเป้าหมายสำคัญขององค์กรที่ต้องส่งเสริมให้มีการทำงานอย่างมีคุณภาพและมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจ เพื่อเตรียมความพร้อมในแก่บุคลากร ดังนั้น การบริหารบุคคล ต้องสามารถเข้าถึงความต้องการของบุคลากรและผสมผสานความต้องการให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ทำการศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางการบริหารด้านงานบุคคลขององค์กรต่อไป

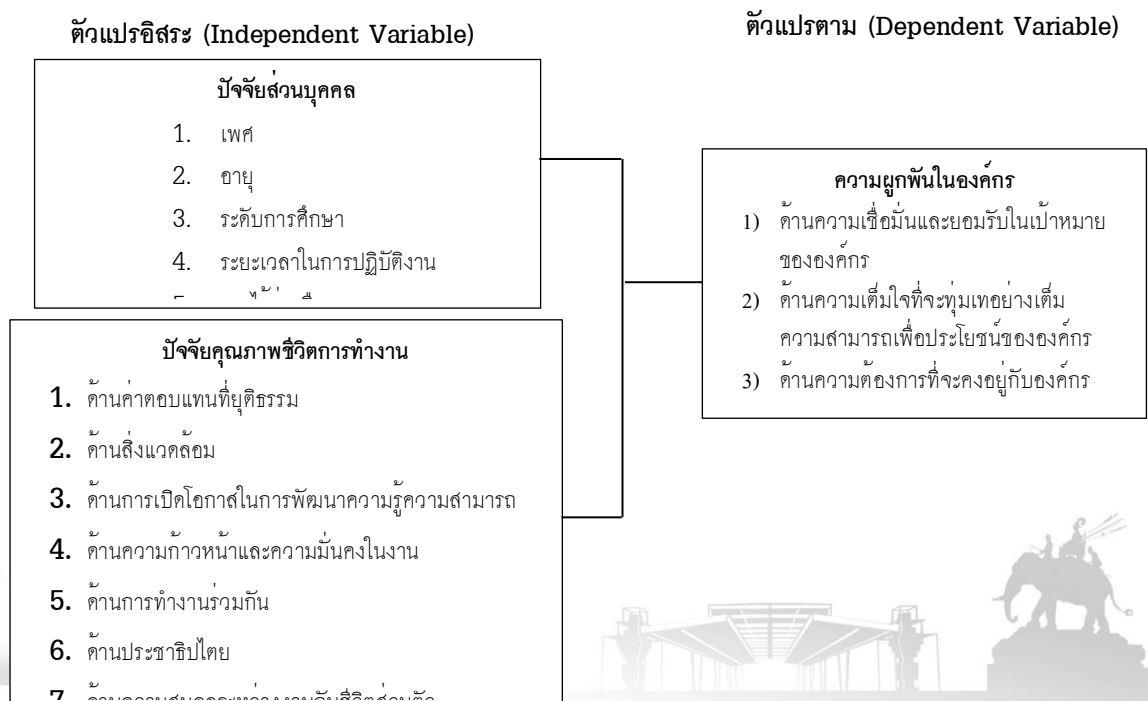
2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานในองค์กรเอกชนแห่งหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาความผูกพันของพนักงานในองค์กรเอกชนแห่งหนึ่ง
3. เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันของพนักงานในองค์กรเอกชนแห่งหนึ่ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยสามารถนำไปวางแผนด้านจัดสวัสดิการให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของพนักงานต่อไป
2. ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการบริหารและพัฒนาองค์กรด้าน การบำรุงรักษาพนักงานและส่งเสริมให้พนักงานเกิดความผูกพันกับองค์กร

4. กรอบแนวคิด

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ พนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัทเอกชน จำนวน 400 คน
 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานที่ปฏิบัติงานในบริษัทเอกชน จำนวน 200 คน ซึ่งใช้วิธีการ
 คำนวณของ Taro Yamane (1967) กำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% (0.05%)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วน
 ประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงาน และ ความผูกพันใน
 องค์กร มีค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของคرونบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.95

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงาน ประกอบด้วย ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรม ด้าน
 สิ่งแวดล้อม ด้านการเปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน
 ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านประชาธิปไตย ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านลักษณะงานที่
 เป็นประโยชน์ต่อสังคม และการวิเคราะห์ความผูกพันในองค์กร สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน (SD)

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความผูกพันในองค์กรของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง จำแนก
 ตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้วยค่าทดสอบ t-test และค่าทดสอบ F-test (One Way ANOVA) ในการทดสอบ
 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี LSD

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ จำนวน ร้อยละ ของปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	115	57.5
หญิง	85	42.5
อายุ		
20 - 30 ปี	112	56.0
31 - 40 ปี	24	12.0
41 - 50 ปี	32	16.0
50 ขึ้นไป	32	16.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	16	8.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	42	21.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนปลาย	54	27.0
อนุปริญญา /ปวส.	72	36.0
ปริญญาตรี	16	8.0
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	111	55.0
5 – 10 ปี	24	12.0
11-15 ปี	24	12.0
15 ปีขึ้นไป	41	20.0
รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 15,000 บาท	162	81.0
15,001 – 20,000 บาท	27	13.5
20,001 - 25,000 บาท	5	2.5
25,001 บาทขึ้นไป	6	3.0
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 มีอายุ 20 – 30 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส. จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 และมีรายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 15,000บาท จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 81.0 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงาน ประกอบด้วย ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านประชาธิปไตย ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดง ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานโดยภาพรวม

ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงาน	\bar{X}	SD	การแปลผล
1.ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรม	4.16	0.664	มาก
2.ด้านสิ่งแวดล้อม	4.18	0.621	มาก
3.ด้าน การเปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ	4.16	0.673	มาก
4.ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	4.02	0.600	มาก
5.ด้านการทำงานร่วมกัน	4.05	0.662	มาก

6. ด้านประชาธิปไตย	3.97	0.643	มาก
ตารางที่ 2 (ต่อ)			
ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงาน	\bar{X}	SD	การแปลผล
7. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว	4.05	0.597	มาก
8. ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	4.20	0.585	มาก
รวม	4.10	0.431	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, $SD = .431$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 3 อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.585$) รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.621$) และด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรม ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.664$) และด้านการเปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.673$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความผูกพันในองค์กร

ตารางที่ 3 แสดง ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ความผูกพันในองค์กร โดยภาพรวม

ความผูกพันในองค์กร	\bar{X}	SD	การแปลผล
1. ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร	4.32	.416	มาก
2. ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร	4.07	.589	มาก
3. ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร	4.06	.574	มาก
รวม	4.16	.399	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าความผูกพันในองค์กร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, $SD = .399$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร ($\bar{X} = 4.32$, $SD = .416$) ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร ($\bar{X} = 4.06$, $SD = .589$) ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร ($\bar{X} = 4.06$, $SD = .574$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความผูกพันในองค์กรของพนักงานในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้วยค่าทดสอบ t-test และค่าทดสอบ F-test (One Way ANOVA) ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความผูกพันในองค์กร จำแนกตามเพศ

ความผูกพันในองค์กร	เพศ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
1. ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร	ชาย	115	4.29	.429	-1.259	.210
	หญิง	85	4.36	.397		
2. ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร	ชาย	115	4.05	.575	-.608	.554
	หญิง	85	4.10	.610		
3. ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร	ชาย	115	4.09	.545	.631	.529
	หญิง	85	4.03	.610		

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ ความผูกพัน ในองค์กรจำแนกตามเพศ พบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความผูกพันในองค์กรไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความผูกพันในองค์กร จำแนกตามอายุ

ความผูกพันในองค์กร	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร	ระหว่างกลุ่ม	2.737	3	.912	5.626**	.001
	ภายในกลุ่ม	31.787	196	.162		
	รวม	34.525	199			
2. ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร	ระหว่างกลุ่ม	1.302	3	.434	1.253	.292
	ภายในกลุ่ม	67.923	196	.347		
	รวม	69.225	199			
3. ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	4.510	3	1.503	4.900**	.003
	ภายในกลุ่ม	45.405	196	.307		
	รวม	49.916	199			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ ความผูกพันในองค์กร จำแนกตามอายุ พบว่า อายุที่แตกต่างกัน มีความผูกพันในองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร (Sig.= 0.001) และ ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร (Sig.= 0.003) กรณีพบว่ามีค่าแตกต่างกันจะทำการเปรียบเทียบด้วยการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร โดยจำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD

อายุ	\bar{X}	ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร			
		20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	50 ปีขึ้นไป
20 - 30 ปี	4.05		.003 (.969)	.016 (.842)	0.322** (.000)
31 - 40 ปี	4.23			.012 (.909)	.318** (.004)
41 - 50 ปี	4.32			-	.306** (.003)
50 ปีขึ้นไป	4.37			-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 6 ผลการทดสอบความแตกต่างด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้มีอายุ 20-30 ปี มีด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมากกว่าผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ผู้มีอายุ 31-40 ปี มีด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร มากกว่าผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป และ ผู้มีอายุ 41- 50 ปีมีด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร มากกว่าผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กรโดยจำแนกตามอายุ ด้วยวิธี LSD

อายุ	\bar{X}	ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร			
		20 - 30 ปี	31 - 40 ปี	41 - 50 ปี	50 ปีขึ้นไป
20 - 30 ปี	4.37		-.171 (.210)	-.268 (.056)	.358* (.010)
31 - 40 ปี	4.37			-.096 (.588)	.530** (.003)
41 - 50 ปี	4.36			-	.626** (.001)
50 ปีขึ้นไป	4.05			-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 7 ผลการทดสอบความแตกต่างด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้มีอายุ 20-30 ปี มีความด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กรมากกว่าผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้มีอายุ 31-40 ปี มีด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กรมากกว่าผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป และ ผู้มีอายุ 41- 50 ปี มีด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กรมากกว่าผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบความผูกพันในองค์กร จำแนกตามระดับการศึกษา

ความผูกพันในองค์กร	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร	ระหว่างกลุ่ม	8.054	4	2.013		
	ภายในกลุ่ม	26.471	195	.136	14.833**	.000
	รวม	34.525	199			
2. ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร	ระหว่างกลุ่ม	4.439	4	1.110		
	ภายในกลุ่ม	64.786	195	.332	3.340*	.011
	รวม	69.225	199			
3. ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	4.341	4	1.085		
	ภายในกลุ่ม	45.574	195	.310	3.501**	.009
	รวม	49.916	199			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ ความผูกพันในองค์กร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความผูกพันในองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร (Sig.= .000) และ ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร (Sig.= .009) และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความผูกพันในองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร (Sig.= .010) กรณีพบว่ามีความแตกต่างกันจะทำการเปรียบเทียบด้วยการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD

		ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	อนุปริญญา	ปริญญาตรี
ระดับการศึกษา	\bar{X}	4.58	4.07	4.41	4.43	3.90
ประถมศึกษา	4.58		.516** (.000)	.168 (.109)	.151 (.139)	.687** (.000)
มัธยมศึกษาตอนต้น	4.07			-.347** (.000)	-.364** (.000)	.171 (.115)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.41				-.017 (.791)	.518** (.000)
อนุปริญญา/ปวส.	4.43					.536** (.000)
ปริญญาตรี	3.90					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 ผลการทดสอบความแตกต่างด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีความด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร มากกว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและระดับปริญญาตรี ระดับการศึกษาตอนต้น มีความด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร น้อยกว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายและอนุปริญญา ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย มีความด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร มากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี ระดับการศึกษาอนุปริญญา มีความด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร มากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรโดยจำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	อนุปริญญา	ปริญญาตรี
ประถมศึกษา	4.41	4.41	.541*	.271	.304	.525*
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.87		3.87	-.269*	-.236*	-.016
มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.14			4.14	.032	.253
อนุปริญญา/ปวส.	4.10				4.10	.220
ปริญญาตรี	3.88					3.88

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 ผลการทดสอบความแตกต่างด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร มากกว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและระดับปริญญาตรี ระดับการศึกษาตอนต้น มีด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรน้อยกว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายและอนุปริญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	อนุปริญญา	ปริญญาตรี
ประถมศึกษา	4.33		.506** (.009)	.088 (.631)	.278 (.117)	.466* (.042)
มัธยมศึกษาตอนต้น	3.82			-.418** (.002)	-.228 (.070)	-.040 (.834)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.24				.189 (.099)	.378* (.041)
อนุปริญญา/ปวส.	4.05				-	.188 (.287)
ปริญญาตรี	3.86					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 11 ผลการทดสอบความแตกต่างด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กรจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร มากกว่าระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับการศึกษาตอนต้น มีด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร น้อยกว่าระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมีด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร มากกว่าระดับศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความผูกพันในองค์กร จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ความผูกพันในองค์กร	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร	ระหว่างกลุ่ม	9.276	3	3.092		
	ภายในกลุ่ม	25.248	196	.129	24.004**	.000
	รวม	34.525	199			
2. ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร	ระหว่างกลุ่ม	4.835	3	1.612		
	ภายในกลุ่ม	64.390	196	.329	4.905**	.003
	รวม	69.225	199			
3. ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	4.384	3	1.461		
	ภายในกลุ่ม	45.532	196	.308	4.750**	.003
	รวม	49.916	199			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ ความผูกพันในองค์กร จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ต่างกันมีความผูกพันในองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร (Sig.= .000) ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร (Sig.= .003) และ ด้านความต้อการที่จะคงอยู่กับองค์กร (Sig.= .003) กรณีพบว่ามีความแตกต่างกันจะทำการเปรียบเทียบด้วยการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรโดยจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ด้วยวิธี LSD

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	\bar{X}	ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร			
		น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	11-15 ปี	15 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 5 ปี	4.14				
5 – 10 ปี	4.60				
11-15 ปี	4.31				
15 ปีขึ้นไป	4.63				
		4.14	4.60	4.31	4.63
			-0.450** (.000)	-0.167* (.040)	-0.489* (.000)
				.283** (.007)	-0.039 (.673)
					-0.322** (.001)
					-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 13 ผลการทดสอบความแตกต่างด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน น้อยกว่า 5 ปี มีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร น้อยกว่า ระยะเวลาปฏิบัติงาน 5-10 ปีและ15 ปีขึ้นไป ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5-10 ปีมีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร มากกว่า ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11-15 ปี และ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11-15 ปี มีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร น้อยกว่า ระยะเวลาปฏิบัติงาน 15 ปีขึ้นไป และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี ความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร น้อยกว่า ระยะเวลาปฏิบัติงาน 11-15 ปี

ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรโดยจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ด้วยวิธี LSD

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	\bar{X}	ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร			
		น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	11-15 ปี	15 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 5 ปี	4.02				
5 – 10 ปี	4.11				
11-15 ปี	3.81				
15 ปีขึ้นไป	4.34				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 14 ผลการทดสอบความแตกต่างด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน น้อยกว่า 5 ปี ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรน้อยกว่า ระยะเวลาปฏิบัติงาน 15 ปีขึ้นไป ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 11-15 ปี มีด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร น้อยกว่า ระยะเวลาปฏิบัติงาน 15 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร โดยจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ด้วยวิธี LSD

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	\bar{X}	ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร			
		น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	11-15 ปี	15 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 5 ปี	3.91				
5 – 10 ปี	4.12				
11-15 ปี	4.14				
15 ปีขึ้นไป	4.31				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 ผลการทดสอบความแตกต่างด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน น้อยกว่า 5 ปี มีความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร น้อยกว่า ระยะเวลาปฏิบัติงาน 15 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความผูกพันในองค์กร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ความผูกพันในองค์กร	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร	ระหว่าง					
	กลุ่ม	2.142	3	.714	4.321**	.006
	ภายในกลุ่ม	32.383	196	.165		
	รวม	34.525	199			
2. ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร	ระหว่าง					
	กลุ่ม	4.729	3	1.576	4.791**	.003
	ภายในกลุ่ม	64.495	196	.329		
	รวม	69.225	199			
3. ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร	ระหว่าง					
	กลุ่ม	1.409	3	.470	1.433	.236
	ภายในกลุ่ม	48.507	196	.328		
	รวม	49.916	199			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ ความผูกพันในองค์กร จำแนกตามรายได้ต่อเดือนพบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีความผูกพันในองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร (Sig.= .006) และด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร (Sig.= .003) กรณีพบว่ามีความแตกต่างกันจะทำการเปรียบเทียบด้วยการทดสอบรายคู่ ด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรโดยจำแนกรายได้ต่อเดือน ด้วยวิธี LSD

		ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร			
		น้อยกว่า 15,000 บาท	15,001 – 20,000 บาท	20,001 - 25,000 บาท	25,001 บาทขึ้นไป
รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	4.27	4.49	4.64	4.60
น้อยกว่า 15,000 บาท	4.27		-.220* (.010)	-.364 (.050)	-.324 (.056)
15,001 – 20,000 บาท	4.49			-.143 (.469)	-.103 (.573)
20,001 - 25,000 บาท	4.64				.040 (.871)
25,001 บาทขึ้นไป	4.60				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 ผลการทดสอบความแตกต่างด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า รายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 15000 บาท มีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร น้อยกว่า รายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท

ตารางที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรโดยจำแนกรายได้ต่อเดือน ด้วยวิธี LSD

		ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร			
		น้อยกว่า 15,000 บาท	15,001 – 20,000 บาท	20,001 - 25,000 บาท	25,001 บาทขึ้นไป
รายได้ต่อเดือน	\bar{X}	4.02	4.42	4.08	3.66
น้อยกว่า 15,000 บาท	4.02		-.400** (.001)	-.050 (.847)	.362 (.130)
15,001 – 20,000 บาท	4.42			.349 (.212)	.762** (.004)
20,001 - 25,000 บาท	4.08				.413 (.236)
25,001 บาทขึ้นไป	3.66				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 18 ผลการทดสอบความแตกต่างด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า รายได้ต่อ

เดือน น้อยกว่า 15000 บาท มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร น้อยกว่า รายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท และรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร มากกว่า รายได้ต่อเดือน 25,001 บาทขึ้นไป

8. สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 20 – 30 ปี มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี และมีรายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 15,000บาท

ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงาน พบว่า ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและด้านการเปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.10)

การเปรียบเทียบความผูกพันในองค์กรตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร พบว่า ผู้มีอายุ 20 -30 ปีมีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมากกว่า อายุ 41-50 ปีและ 50 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษา โดยระดับการศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา/ปวส. มีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยผู้มีอายุงาน 15 ปีขึ้นไปมีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมากที่สุด และผู้มีรายได้น้อยกว่า 15,000 บาทมีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับผู้มีรายได้มากกว่า

ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร พบว่า ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรมากที่สุด ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยผู้มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 15 ปีขึ้นไปมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรมากที่สุด รายได้ต่อเดือน โดยผู้มีรายได้ 15001 ขึ้นไปมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรมากที่สุด

ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร พบว่า อายุ 20-50 มีความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร มากกว่า ผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษา โดยผู้ที่มีการศึกษาประถมศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร ระยะเวลาในการปฏิบัติงานโดยผู้มีอายุงาน 15 ปีขึ้นไปมีความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กรมากที่สุด

9. อภิปรายผล

การเปรียบเทียบความผูกพันในองค์กรตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

ด้านความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กร พบว่า ผู้มีอายุ 20 -30 ปีมีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมากกว่า อายุ 41-50 ปีและ 50 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษา โดยระดับการศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา/ปวส. มีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมากกว่าระดับการศึกษาปริญญาตรี ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยผู้มีอายุงาน 15 ปีขึ้นไปมีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรมากที่สุด และผู้มีรายได้น้อยกว่า 15000 บาทมีความเชื่อมั่นและยอมรับในเป้าหมายขององค์กรน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับผู้มีรายได้มากกว่า ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ

รัชมงคูล คำชู (2556) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา ที่พบว่า ช่วงอายุ 41-50 ปี อายุงานในองค์กร 6-10 ปี มีรายได้ ต่อเดือน 15001-30000 บาทมีความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมมากที่สุด

ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กร พบว่า ระดับการศึกษาประถมศึกษาที่มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรมากที่สุด ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยผู้มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 15 ปีขึ้นไปมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรมากที่สุด รายได้ต่อเดือน โดยผู้มีรายได้ 15001 ขึ้นไปมีความเต็มใจที่จะทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ขององค์กรมากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิวรรณ ศรีทันตรและคณะ (2554) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันองค์กร กรณีศึกษาโรงพยาบาลหัวหินอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่พบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อความผูกพัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีราภัทธา ชติยะหล้า (2555) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรรองการบริหารส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน

ด้านความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร พบว่า อายุ 20-50 มีความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร มากกว่า ผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษา โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและ มัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กร ระยะเวลาในการปฏิบัติงานโดยผู้มีอายุงาน 15 ปีขึ้นไปมีความต้องการที่จะคงอยู่กับองค์กรมากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของเจษฎา ศรีเพชร (2557) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของนายทหารชั้นประทวนในกรมการทหารช่าง ที่พบว่า ผู้มีอายุงานเฉลี่ย 13 ปีขึ้นไปมีความผูกพันกับองค์กรในทางบวกในระดับค่อนข้างสูง

10. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการดำเนินการที่เพิ่มตัวแปรกลุ่มอาชีพเพื่อดูความแตกต่างของความผูกพันกับองค์กรและควรมีการเพิ่มจำนวนกลุ่มประชากรให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา ศรีเพชร. (2557). คุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของนายทหารชั้น ประทวนใน กรมการทหารช่าง. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา* 3 (2)
- ชีราภัทธา ชติยะหล้า. (2555). *คุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรรองการบริหาร ส่วนตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน*. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธนบุรี เชียงใหม่
- วุฒิวรรณ ศรีทันตรและคณะ. (2554). *คุณภาพชีวิตของบุคลากรที่ส่งผลต่อความผูกพันองค์กร กรณีศึกษาโรงพยาบาลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. สัมมนาปัญหาทางธุรกิจ หลักสูตรปริญญา ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- รัชมงคูล คำชู. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา*. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- Yamane. (1967). *Taro Statistic : An Introductory Analysis*. New York: Harper & row.

สัญญาผู้ลี้ภัยกับการตีตราทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์
เรื่อง The Virus เชื้อโลภภรรยา ของ มูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel
Refugee Signs and Social Stigma in “The Virus”, a Movie Broadcasted
on White Channel of Muslim for Peace Foundation

ศัลมา รัตนเยี่ยม¹

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
sanma.r@yru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์สัญญาผู้ลี้ภัยกับการตีตราทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง The Virus เชื้อโลภภรรยา ของ มูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel เป็นบทความวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาวิจัย ด้วยวิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องสัญญวิทยา (Semiology) และการตีตราทางสังคม (Social Stigma) เป็นแนวคิดในการศึกษาวิจัย จัดประมวลผลข้อมูลและนำเสนอด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ประกอบตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า สัญญาผู้ลี้ภัยกับการตีตราทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) สัญญาเชื้อโรคร้ายกับการตีตราทางสังคมประเภทผ่านประสบการณ์ของบุคคลอื่น สะท้อนผ่านภาวะการติดเชื้อจากโรคระบาด 2) สัญญาภัยคุกคามกับการตีตราทางสังคมประเภทรับรู้เสมือนว่าเป็นความปกติ สะท้อนผ่านความวิตกกังวล หวาดกลัวในระดับจิตใจของมนุษย์ในสังคม และ 3) สัญญาความเป็นอื่นกับการตีตราทางสังคมประเภทที่แสดงชัดเจน สะท้อนผ่านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมพหุวัฒนธรรมด้วยการถูกเบียดขับให้กลายเป็นอื่น หรือ มอบสถานะความเป็นชายขอบที่แตกต่างจากสังคมหมู่มาก กล่าวคือ สัญญาผู้ลี้ภัยกับการตีตราทางสังคมเป็นตัวแปรสำคัญ ผูกโยงการกำหนดคุณค่าแห่งตัวตนมนุษย์นำไปสู่การประกอบสร้างภาพจำ และการประพฤติปฏิบัติตนระหว่างมนุษย์ในรูปแบบที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานของหลักสิทธิมนุษยชน

คำสำคัญ : สัญญา ผู้ลี้ภัย การตีตราทางสังคม ภาพยนตร์ มูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ

Abstract

The objective of this article was to analyze refugee signs and social stigma in “The Virus”, a movie broadcasted on White Channel of Muslim for Peace Foundation. This qualitative research employed textual analysis and the concepts of Semiology and Social Stigma. The data are presented with descriptive analysis and examples.

The study found that the refugee signs and social stigma in this movie could be classified into three types as follows. 1) Signs of dangerous diseases and vicarious stigma

reflected through infections of epidemics; 2) Threat signs and normative stigma reflected through worries and fear existing in the mind of humans in society; and 3) Otherness signs and enacted stigma reflected through human relations in multicultural society where some people are kept away to become Others or given the marginalized status that is different from the majority. Signs and social stigma are important variables connected with human self-value leading to construction of images and behavior and self-conduct among humans that are different from social norms and principles human rights.

Keywords : Sign, Refugee, Social Stigma, Movie, Muslim for Peace Foundation

1. บทนำ

ภาพยนตร์เป็นประติมากรรมสร้างสรรค์ทางวรรณศิลป์ประเภทหนึ่งที่มีมุ่งสร้างประสบการณ์ทางสุนทรีย์แก่ผู้รับชม สะท้อนภาพสังคม ผู้คน และเหตุการณ์ทางสังคม เช่น การเมืองการปกครอง หรือบริบททางสังคมในแต่ละช่วงเวลาเพื่อให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นผ่านการประกอบสร้างที่สวยงามของผู้ผลิตภาพยนตร์ โดยนำเสนอความจริงในมุมมองของผู้ผลิตภาพยนตร์ (พรจันทร์ เลียงสอน, 2557, น. 13-18) การทำความเข้าใจเนื้อหาของภาพยนตร์นั้นต้องอาศัยการวิเคราะห์ภาพยนตร์ ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา และแนวคิดพื้นฐานบางประการของสื่อภาพยนตร์ เช่น โครงเรื่อง ความหมาย มุมมอง คุณค่าทางอารมณ์ การนำเสนอเนื้อหา และการออกแบบองค์ประกอบภาพยนตร์ เป็นต้น (Geetha, 2018) ทั้งนี้ การศึกษาผ่านตัวบทภาพยนตร์ไม่เพียงทำความเข้าใจประเด็นสังคม หากแต่เป็นที่ประจักษ์ว่าภาพยนตร์เป็นสื่อรูปแบบเฉพาะในฐานะทรัพยากรทางศาสนา มีบทบาทในการสร้างความหมายและอัตลักษณ์ทางศาสนาร่วมด้วย (Cloete, 2017) กล่าวได้ว่า ภาพยนตร์มีบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์ตามเจตนารมณ์ของบุคคล หรือองค์กร ด้วยเหตุนี้ภาพยนตร์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นสื่อกลางในการนำเสนอบทบาทในฐานะกระจกสะท้อนอุดมการณ์

ภาพยนตร์เรื่อง *The Virus* ชื่อโลภภรณ์ เป็นหนึ่งในผลงานขององค์กรเพื่อสังคมศาสนาอิสลาม ที่มีชื่อว่า มูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ *White Channel* ภาพยนตร์เรื่องนี้มีการนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ *Whiteflix* อาจนิยามได้ว่า เป็นภาพยนตร์คุณธรรม เนื่องด้วยมีการสร้างสรรค์องค์ประกอบของตัวบทภาพยนตร์ภายใต้กรอบแนวคิดของหลักการศาสนาอิสลาม โครงเรื่องที่ไม่ซับซ้อน การดำเนินเรื่องอย่างเป็นลำดับขั้นตอนผ่านความคิดและพฤติกรรมของตัวละครสำคัญที่แฝงมีการสั่งสอนสังคม ทั้งนี้ภาพยนตร์นำเสนอสัญลักษณ์ผู้ลี้ภัยผ่านมุมมองการตีตราทางสังคมอย่างตรงไปตรงมาอันเห็นได้จากองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ล้วนมีนัยซ่อนเร้นความหมายที่มุ่งประเด็นไปยังเรื่องตัวตนของตัวละครที่ดำรงตนในสถานของผู้ลี้ภัย เป็นสำคัญ

เรื่องย่อภาพยนตร์เรื่อง *The Virus* ชื่อโลภภรณ์ เป็นเรื่องราวของการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง ที่แพร่กระจายเข้าสู่มนุษย์ ที่ทำให้ผู้ติดเชื้อเปลี่ยนสภาพจากมนุษย์เป็นซอมบี้ ที่ไล่ตุงตุง หรือ จิตวิญญาณของมนุษย์ โดยภาพยนตร์ได้เรียกผู้ติดเชื้อไวรัสว่า เร ซึ่งย่อมาจากคำว่า REFUGEE มีความหมายว่า ผู้ลี้ภัย ทั้งนี้ผู้ติดเชื้อจะแพร่เชื้อโดยใช้มือกุมศีรษะของมนุษย์ เพื่อจะทำให้มนุษย์ผู้นั้นกลายเป็นซอมบี้ เช่นเดียวกับตน แล้วเชื้อไวรัสก็แพร่กระจายเข้าสู่มนุษย์เป็นวงกว้าง ตัวละครหลักได้แก่ พุฒ ตำรวจหนุ่มผู้ทำ

หน้าที่พยายามตามหาค่ายผู้พลัดเคื้อเพื่อช่วยเหลือเด็กหญิงมุสลิมที่ชื่อว่า มีนา หนีตายจากพวกซอมบี้ โดยภารกิจครั้งนี้ พุฒ และ มีนา ได้พยายามเอาตัวรอด ระหว่างการเดินทางตามหาค่าย พุฒ ได้เห็นวิถีชีวิต และ เข้าใจความคิดของชาวมุสลิมที่สะท้อนจากพฤติกรรมของตัวละครเด็กที่ชื่อ มีนา เช่น การปฏิบัติศาสนกิจด้วยการละหมาด ความเมตตาของ มีนา ต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น ท้ายที่สุดภาพยนตร์ดำเนินเรื่องไปจนถึงจุดพลิกผัน เมื่อ พุฒ และ มีนา เดินทางมาจนถึงสถานที่ที่ตามหา และพบว่าค่ายที่ตนตามหา แท้จริงแล้วไม่ใช่สถานที่พลัดภัยแต่กลับเป็นศูนย์กักกันเด็ก เพื่อทำการทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่ทารุณ และไร้มนุษยธรรม ทั้งสองจึงพยายามหาทางรอดออกจากสถานที่แห่งนี้ (Whiteflix, 2564)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสัญญาผู้ลี้ภัยกับการตีตราทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง The Virus ชื่อโลกมรณะ ของ มูลนิริมุสลิมเพื่อสันติ White Channel ที่จะแสดงแง่มุมการกำหนดคุณค่าแห่งตัวตนมนุษย์ นำไปสู่การประกอบสร้างภาพจำ หรือส่งผลให้เกิดการประพจน์ปฏิบัติตนต่อมนุษย์ในรูปแบบที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานของหลักสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลจากการปะทะกันระหว่างตัวละครที่ดำรงอยู่ในบทบาทของผู้กระทำ และ ผู้ถูกกระทำ ความเข้าใจของสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้้นำให้เกิดพฤติกรรมสังคมหรือการปฏิบัติไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง จึงเป็นเรื่องสำคัญในการทำความเข้าใจกับทัศนคติของสังคม ซึ่งจะเชื่อมโยงสู่การนำเสนอแนวคิดของภาพยนตร์ฯ ที่แสดงคุณค่าตัวตนความเป็นมนุษย์สังคมหนึ่งให้สังคมวงกว้างได้รับรู้และทำความเข้าใจความแตกต่าง และความหลากหลายแห่งตัวตนชีวิตมนุษย์ในสังคมพหุวัฒนธรรม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสัญญาผู้ลี้ภัยกับการตีตราทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง The Virus ชื่อโลกมรณะ ของมูลนิริมุสลิมเพื่อสันติ White Channel

3. ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเรื่องสัญวิทยา(Semiology) ของ Ferdinand de Saussure ประกอบขึ้นจากองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ รูปสัญญะ (Signifier) และ ความหมายสัญญะ (Signified) กล่าวคือ รูปสัญญะสามารถรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส เช่น เสียง (acoustic image) คำพูดที่ผู้ส่งสารเปล่งออกมาและผู้รับสารได้ยิน ส่วนความหมายสัญญะ คือ ความเข้าใจที่เกิดขึ้นภายในใจของผู้รับสาร ทั้งนี้ผลลัพธ์ของรูปสัญญะและความหมายของสัญญะเรียกว่า รหัส (code) การรวมตัวกันระหว่างรูปสัญญะและความหมายสัญญะเป็นเรื่องของวัฒนธรรม (cultural convention) มีระบบระเบียบตามชนบ หรือกติกาที่ สังคมกำหนดได้เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่มีความหมาย (Thomas A., 2001)

แนวคิดการตีตราทางสังคม หรือ Social Stigma หมายถึง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือ กลุ่มบุคคล กับลักษณะบางอย่างที่มีร่วมกัน หรือ เป็นโรคบางชนิดที่เป็นเหมือนกัน ในแง่การระบาดของโรค คำนี้อาจหมายถึง การปฏิบัติต่อกับกลุ่มบุคคลด้วยการเรียกชื่ออย่างดูแคลน การเหมารวม การเลือกปฏิบัติ การปฏิบัติแยกจากคนอื่น หรือ การสูญเสียสถานะบางอย่างเนื่องจากความเชื่อมโยงกับโรคชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ การปฏิบัติดังกล่าว อาจมีผลกระทบต่อผู้ป่วย ผู้ดูแลผู้ป่วย ครอบครัว เพื่อน และ ชุมชน ผู้ที่ไม่เป็นโรคแต่มีลักษณะอื่น ที่เหมือนกับคนกลุ่มนี้อาจได้รับความทุกข์ร้อนใจจากการตีตราทางสังคมด้วย (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2563)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีผู้ศึกษาวิเคราะห์สัจพจน์ผู้ลี้ภัยกับการตีตราทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง The Virus ชื่อโลกมรณะ ของ มุลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อความ (Textual Analysis) ไซแนวกคิดเรื่องสัญลักษณ์ (Semiology) และการตีตราทางสังคม (Social Stigma) เป็นแนวคิดในการศึกษาวิจัย จัดประมวลผลข้อมูลและนำเสนอด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ประกอบตัวอย่าง

5. ผลการวิจัย

ภาพยนตร์เรื่อง The Virus ชื่อโลกมรณะ ของ มุลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel เป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเชิงคุณธรรมที่นำเสนอสัจพจน์ผู้ลี้ภัยผ่านมุมมองการตีตราทางสังคม องค์ประกอบการเล่าเรื่องมีนัย ขอนเร้นถึงการมุ่งประเด็นไปยังเรื่องตัวตนของผู้ลี้ภัย พิจารณาได้จากสัจพจน์ที่ประกอบสร้างตัวตน พฤติกรรมตัวละคร และบริบทภาพยนตร์ จากการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏ 3 ลักษณะ ได้แก่ สัจพจน์เชื้อโรคร้ายกับการตีตราทางสังคมประเภทผ่านประสบการณ์ของบุคคลอื่น สัจพจน์ภัยคุกคามกับการตีตราทางสังคมประเภทรับรู้เสมือนว่าเป็นความปกติ และสัจพจน์ความเป็นอื่นกับการตีตราทางสังคมประเภทที่แสดงชัดเจน ดังนี้

1) สัจพจน์เชื้อโรคร้ายกับการตีตราทางสังคมประเภทผ่านประสบการณ์ของบุคคลอื่น

การตีตราทางสังคมประเภทผ่านประสบการณ์ของบุคคลอื่น หรือการตีตราทางอ้อม (vicarious stigma) มักจะ เกิดขึ้นเมื่อบุคคลที่อาจถูกตีตราได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์การถูกตีตราของผู้อื่น และท้ายที่สุดเรื่องเล่าเหล่านั้นกลายเป็นความจริง แม้วบุคคลดังกล่าวอาจไม่เคยมีประสบการณ์โดยตรงก็ตาม (Steward et al., 2008) ภาพยนตร์นำเสนอตัวตนของตัวละครผู้ลี้ภัยในมุมมอง หรือความเข้าใจที่เห็นได้จากการแสดงออกทางวัจนภาษาและอวัจนภาษาของตัวละครอื่น ๆ ภายในเรื่องผ่าน สัจพจน์เชื้อโรคร้าย กล่าวคือ ตัวละครผู้ลี้ภัยถูกกำหนดบทบาทให้กลายเป็น ผู้คิดเชื้อ และ ผู้แพร่เชื้อ เป็นตัวละครที่ดำรงอยู่ในสภาวะการคิดเชื้อจากโรคระบาด ซึ่งเรื่องราวในภาพยนตร์นำเสนอว่า โรคระบาดข้างต้นเกิดจากเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่แพร่กระจายในวงกว้างได้รวดเร็ว เป็นลักษณะทางโรคติดต่อจากมนุษย์สู่มนุษย์ โดยจะส่งผลให้มนุษย์ผู้นั้นกลายเป็น ผีดิบ หรือ ซอมบี้ หรือ ผู้ที่ไร้ซึ่งความเป็นมนุษย์อย่างถาวร คำว่า ผีดิบ หรือ ซอมบี้ เป็นรูปสัจพจน์ ที่มีความหมายของสัจพจน์ว่า เชื้อโรคร้าย เป็นรหัสที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์ ดังตัวอย่าง

โครงการ REFUGEE RED ZONE ของกลุ่มนายทุน ที่นำผู้ลี้ภัยมาทำการทดลอง ฉีดเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย เพียงเพื่อแลกกันสิทธิให้พวกคนในครอบครัวหนึ่งคนเข้าประเทศได้ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายกาจ

(Whiteflix, 2564, นาทีที่ 02.10)

ประเด็นข้างต้น ภาพยนตร์ได้นำเสนอตอนเริ่มเกี่ยวกับที่มาของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่จากโครงการของหน่วยงานทางวิทยาศาสตร์แห่งหนึ่ง ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากนายทุน เพื่อนำผู้ลี้ภัยมาทดลอง

โลกต้องการนักรบที่ทรงพลัง เพื่อปกป้องอธิปไตยของเรา และพวกผู้ลี้ภัยเหล่านี้มันแหละจะกลายเป็นกองทัพพันธุ์อมตะ ผมไม่เห็นว่โครงการ REFUGEE จะมีอะไรเสียหายตรงไหน

(Whiteflix, 2564, นาทีที่ 02.27)

ประเด็นเรื่องสัญญา เมื่อพิจารณาบริบทข้างต้น ย้ำชัดว่าสัญญาของผู้ลี้ภัยดำรงอยู่ในสถานะ *เชื่อโรคร้าย* ผูกโยงกับโครงสร้างทางสังคม เช่น สิทธิพลเมือง สิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ หรือ บัญชี สละถอนสถานะผู้ไร้ซึ่ง *ทางเลือก* และไร้ซึ่ง *ทางรอด* ตัวตนของผู้ลี้ภัยประการแรกจึงไม่ต่างจาก *หนูทดลอง* ที่กระทำโดยผู้มีอำนาจในสังคม ส่วนประเด็นเรื่องการตีตราทางสังคมประเภทผ่านประสบการณ์ของบุคคลอื่น กล่าวคือ การกำหนดตัวตนมีแบบแผน มีการประกอบสร้างอย่างเป็นขั้นตอน ไม่สามารถเกิดขึ้นด้วยตัวมันเองได้ ความเข้าใจ หรือ ทศนคติของสังคมที่นำมาสู่การตีตราที่เช่นกัน เมื่อตัวตนของผู้ลี้ภัยถูกกำหนดผ่านระบบสัญญาให้เป็นเสมือน *เชื่อโรคร้าย* ระบบการตีตราทางสังคมจึงเกิดจากการที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันตนเองให้อยู่ในความปลอดภัย ในทางตรงกันข้าม สถานะของผู้คนในสังคม แม้จะไม่ติดเชื่อไวรัส แต่ภาพยนตร์ก็ได้เสนอไว้ว่า การตีตราของสังคม ไม่ต่างจากการ *ติดเชื่อโลก* ดังตัวอย่าง

ผมไม่แน่ใจว่าจะไร้อุปลักษณะกว่ากัน ระหว่างมนุษย์กลายเป็นหนู กับ เพื่อนที่กลายเป็นศัตรู
(Whiteflox, 2564, นาทีที่ 35.51)

มีสองอย่างที่ขยายตัวไม่มีที่สิ้นสุดนั่นคือ จักรวาลกับความโลภของคน
(Whiteflox, 2564, นาทีที่ 34.13)

คำว่า *มนุษย์กลายเป็นหนู* เป็น *รูปสัญญา* ที่มีความหมายของสัญญาว่า *การเปลี่ยนแปลงสภาพของมนุษย์ให้เป็นเสมือนอมมนุษย์* เป็นรหัสสะท้อนผ่านเหตุการณ์การติดเชื่อไวรัสชนิดหนึ่ง ภาพยนตร์เปรียบเชื่อดังกล่าวดังกล่าวเป็นเสมือน *เชื่อโลก* กล่าวคือ เมื่อพิจารณาคำว่า *เชื่อโลก* ประกอบสร้างจากคำว่า *เชื่อ* หมายถึง ความอันตรายที่แพร่กระจายไม่สิ้นสุด และ คำว่า *โลก* หมายถึง ความอยากได้ไม่รู้จักพอ เมื่อประกอบสร้างทั้งสองคำรวมกัน คำว่า *เชื่อโลก* จึงเป็นการกล่าวถึงสภาวะทางจิตใจของมนุษย์ที่มีมุมมอง ไร้ซึ่งความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ตัดขาดซึ่งมนุษย์สัมพันธ์ที่ดึงมาระหว่างมนุษย์ ความสัมพันธ์ในทางสังคมระหว่างมนุษย์ส่งผลให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน หากขาดซึ่งสิ่งนี้อาจส่งผลให้เกิดช่องว่างทางสังคมอันนำมาซึ่งปัญหาหรือความขัดแย้ง

2) สัญญาภัยคุกคามกับการตีตราทางสังคมประเภทรับรู้เสมือนว่าเป็นความปกติ

การตีตราทางสังคมประเภทรับรู้หรือรู้สึกว่าเป็นความปกติ (perceived or felt/normative stigma) หมายถึง การรับรู้ได้ถึงทัศนคติเชิงลบจากสังคมจนส่งผลให้บุคคล หวาดกลัวปฏิบัติกริยาจากสังคม รวมถึงความเสี่ยงในการถูกปฏิเสธ (Herek, 2007) ทั้งนี้สัญญาภัยคุกคาม เป็นลักษณะการกำหนดตัวตนของตัวละครผู้ลี้ภัยในสายตาหรือมุมมองของตัวละครอื่น ๆ ที่สะท้อนผ่านความวิตกกังวล หวาดกลัวในระดับจิตใจมนุษย์

ท่านครับ สภาพมันจะกลายเป็น (ร่าง) เป็น เร / รีบเก็บมันซะ (ยิง)
(Whiteflox, 2564, นาทีที่ 43.56)

คำว่า *กลายร่าง* เป็น รูปสัณญะ ที่มีความหมายของสัณญะว่า *ภัยคุกคาม* เป็นรหัสที่สะท้อนผ่านเหตุการณ์ และพฤติกรรมของตัวละคร ได้แก่ เหตุการณ์ประท้วงขับไล่ผู้ลี้ภัย (Whiteflox, 2564, นาทีกี่ 03.00) หรือ การฉ้อโกง การฆ่า การพยายามหลีกหนีและเบียดขับผู้ลี้ภัยให้ห่างออกไปด้วยภาวะความหวาดกลัวของตัวละคร วจนภาษาและอวัจนภาษาที่ตัวละครสื่อสารไปยังกลุ่มผู้ลี้ภัยด้วยทัศนคติเชิงลบ เป็นลักษณะหนึ่งของการปรับตัวตามประสบการณ์ชีวิตที่มนุษย์ได้รับรู้ผ่านการบอกเล่า หรือประสบการณ์ชีวิตของผู้อื่น จึงทำให้เกิดภาวะการระมัดระวังตน การเว้นระยะห่างในการใช้ชีวิต ทางความสัมพันธ์ และภาวะทางจิตใจ การไม่ไว้วางใจ ผู้การประกอบสร้างแบบแผนปฏิบัติที่ลดทอนคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

3) สัณญะความเป็นอื่นกับการตีตราทางสังคมประเภทที่แสดงชัดเจน

การตีตราทางสังคมประเภทที่แสดงชัดเจน (enacted stigma) คือ การตีตรา และการเลือกปฏิบัติที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน (Herek, 2007) สัณญะความเป็นอื่น เป็นลักษณะการกำหนดตัวตนของตัวละครผู้ลี้ภัยในสายตาหรือมุมมองของตัวละครอื่น ๆ ภายในเรื่องสะท้อนผ่านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม พหุวัฒนธรรมด้วยการถูกเบียดขับให้กลายเป็นอื่น หรือ *ความเป็นชายขอบ* จากสังคมหมู่มาก ดังตัวอย่าง

แกยังมาช่วยไต่เต็ก แขก นี่ทำไม มันไม่ใช่ พุทธ อย่างเราด้วยซ้ำไป

(Whiteflox, 2564, นาทีกี่ 34.27)

ถ้าเราไม่ช่วยเขา ถ้าเราไม่ช่วยเขา เราก็จะไม่เหลือความเป็น พุทธ เหมือนกัน

(Whiteflox, 2564, นาทีกี่ 34.34)

คำว่า *แขก* เป็นรูปสัณญะ ที่มีความหมายของสัณญะว่า *เป็นอื่น* เป็นรหัสที่สะท้อนผ่านระบบความเชื่อ โดยนាំปัจจัยทางด้านความเชื่อ ได้แก่ ศาสนา เป็นเกณฑ์ในการแบ่งแยกตัวตนของตัวละคร บริบทสังคมของภาพยนตร์จึงมีลักษณะที่เป็นพหุวัฒนธรรม จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนทัศนคติในการประเมินค่าความเป็นมนุษย์ พิจารณาผ่านพฤติกรรมในการเอาตัวรอด และ *เลือก* ช่วยเหลือมนุษย์ที่ตนมองว่าอยู่ในกลุ่มหรือสถานะเดียวกับตนเพียงเท่านั้น และ *เบียดขับ* บุคคลที่แตกต่างให้เผชิญชะตากรรมแต่เพียงลำพัง ลักษณะเช่นนี้เป็นพฤติกรรมการตีตราทางสังคมประเภทที่แสดงออกชัดเจน ในทางเดียวกันนั้น ตัวละครดังกล่าวไม่มีความรู้สึกผิดหรือตรวจสอบทัศนคติ พฤติกรรมตนเอง มีเพียงความต้องการในการเอาตัวรอดจากวิกฤติเพียงเท่านั้น พิจารณาได้ว่า บริบททางสังคมเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้มนุษย์เรียนรู้การปรับตัวเพื่อเอาตัวรอด อีกนัยหนึ่งพบว่า ศีลธรรมในจิตใจของตัวละครกลับไม่ได้รับการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาพร้อมด้วย ประเด็นนี้ ภาพยนตร์ได้มีการเสนอแนะทางออกหรือการปรับตัวของมนุษย์ในด้านศีลธรรมไว้ ดังตัวอย่าง

สิ่งเล็กน้อยเรียบง่ายที่เรียกว่ากอด สามารถถอดความเป็น เร ออกไปได้จริง ๆ

(Whiteflox, 2564, นาทีกี่ 44.28)

ตอนจบเรื่อง ภาพยนตร์ได้บอกเล่าถึงทางออกจากการติดเชื้อว่า แท้จริงแล้วไวรัสชนิดนี้ยุติได้ด้วยความเมตตาของมนุษย์ ย้ำชัดว่า ภาพยนตร์ต้องการสื่อสารค่านิยมธรรมที่จะนำไปสู่การยกระดับจิตใจอันดีงามระหว่างมนุษย์ในสังคมที่ต้องอาศัยร่วมกันในบริบทความหลากหลายทางวัฒนธรรม ศาสนา หรือ ศาสนา เป็นต้น

6. สรุปและอภิปรายผล

ภาพยนตร์เรื่อง *The Virus* เชื้อโกลภมณะ ของ มูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel ประกอบสร้างรูปสัญลักษณ์ ผู้ลี้ภัย ผ่านบทบาทของตัวละคร ฟีคิบ เมื่อวิเคราะห์ความหมายของคำด้วยแนวคิดสัญวิทยาพบว่า คำว่า *ฟีคิบ* มีความหมายสัญลักษณ์ คือ *ไวรัสซึ่งความเป็นมนุษย์* เมื่อนำรูปสัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์ ประกอบสร้างเป็นรหัส ได้แก่ *ความอันตราย ความตาย* เมื่อรหัสสัญลักษณ์ทำหน้าที่ ประกอบสร้างชุดความคิด เกิดเป็นความหมายในความเข้าใจของมนุษย์ในสังคม ประกอบกับระบบคิดมีความสัมพันธ์กับระบบพฤติกรรม จึงมีการตีตราทางสังคมร่วมด้วย ดังนั้น ผู้ลี้ภัย จึงเป็นตั้งเชื้อโรคร้าย ภัยคุกคาม และเป็นอื่นในความเข้าใจของมนุษย์ อันสะท้อนผ่านความคิดและพฤติกรรมของตัวละคร

บทบาทของผู้ลี้ภัยที่ปรากฏในภาพยนตร์ฯ ดำรงอยู่ในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม พิจารณาจากสถานภาพของตัวละครที่มีหลากหลายความเชื่อ ทั้งตัวละครที่นับถือศาสนาอิสลาม และตัวละครที่นับถือศาสนาพุทธโดยสถานะผู้ลี้ภัยไม่ได้ถูกจำกัดด้วยเกณฑ์ความแตกต่างด้านใด ทุกคนสามารถตกอยู่ในสถานะของผู้ลี้ภัยได้ทั้งสิ้น แม้ในสังคมปัจจุบัน สถานะผู้ลี้ภัยจะมีหลักสิทธิมนุษยชนคุ้มครอง อย่างไรก็ตามแนวคิดสัญวิทยาและการตีตราทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ได้นำเสนอให้เห็นว่าความเข้าใจของสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้นำพฤติกรรมสังคมหรือการปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง จึงเป็นเรื่องสำคัญในการทำความเข้าใจความหลากหลายของมนุษย์

ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้นำเสนอและเป็นที่รับรู้แพร่หลายในช่วงปี พ.ศ. 2564 จนถึงปัจจุบัน ตรงกับสถานการณ์โลกที่ทั่วโลกเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019 จึงทำให้หลายภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือสังคมในหลากหลายด้าน เช่นเดียวกับมูลนิธิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel ที่มีการผลิตผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบภาพยนตร์ขึ้น เป็นหนึ่งในผลงานเพื่อสังคม ซึ่งพิจารณาได้จากชื่อภาพยนตร์ *The Virus* เชื้อโกลภมณะ มีความสัมพันธ์และร่วมสมัยเข้ากับสถานการณ์ทางสังคม ทั้งนี้หากพิจารณานัยความหมายของคำ *เชื้อโลก* เป็นรูปแบบการประกอบสร้างคำใหม่ จากคำว่า *เชื้อโรค* เปลี่ยนคำว่า *โรค* ภาวะทางกาย เป็น *โลก* สู่ภาวะทางจิตใจ กลวิธีข้างต้นสะท้อนถึงการเน้นย้ำความสำคัญด้านแนวคิดของภาพยนตร์ที่ต้องการส่งเสริมคุณธรรม สื่อสารถึงระดับจิตวิญญาณของมนุษย์ในสังคม

กล่าวได้ว่า บทบาทของผู้ลี้ภัยที่ได้รับการนำเสนอผ่านพฤติกรรมของตัวละคร เป็นมุมมองหนึ่งที่เชื่อมโยงในระดับจิตใจของมนุษย์ในสังคม ทั้งตัวตนที่ศึกษาผ่านสัญวิทยา ทั้งทัศนคติที่ศึกษาผ่านการตีตราทางสังคม ล้วนนำมาซึ่งการทำความเข้าใจ หรือ เปิดโอกาสให้มนุษย์ในสังคมทำความเข้าใจในตัวคนที่แตกต่างของเพื่อนมนุษย์ และดำรงอยู่ในสถานะทางสังคมที่แตกต่าง ทุกคนล้วนมีคุณค่าความเป็นมนุษย์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ สัมพันธ์กับคำพูดของผู้ผลิตภาพยนตร์ที่กล่าวไว้ในช่วงท้ายวิดีโอ ความว่า “การที่ออกมาได้ผู้ลี้ภัยกลับประเทศของเขานั้น ทานทั้งหลายอาจจะลืมไปว่าโลกนี้เป็นบ้านหลังใหญ่ ที่ทุกชีวิตต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน ไม่มีคำว่าพรมแดน สำหรับความเมตตา” (Whiteflix, 2564, นาทีที่ 48:43) ย้ำชัดว่าแก่นของภาพยนตร์เป็นการนำเสนอสภาวะของผู้ลี้ภัยต่อผู้คนในสังคม โดยความเข้าใจหรือทัศนคติของมนุษย์เป็นตัวแปรสำคัญที่มี

บทบาทในการกำหนดความประพฤติหรือลักษณะการปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ในสังคม อาจมีผลต่อการเพิ่ม หรือ ลดทอน คุณค่าด้านตัวตนบางประการที่มีต่อมนุษย์ด้วยกัน นำไปสู่การประกอบสร้างภาพจำ หรือส่งผลให้เกิด การประพฤติปฏิบัติตนต่อมนุษย์ในรูปแบบที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานของหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็น การศึกษาวิเคราะห์ประสบการณ์ชีวิตมนุษย์รูปแบบหนึ่ง

7. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาสัญญาผู้ลี้ภัยกับการตีตราทางสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง The Virus ชื่อโลก มรณะ ของ มูลินีนิมุสลิมเพื่อสันติ White Channel เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนลักษณะหรือกระบวนการ ตีตราของสังคมอันมีผลต่อการเพิ่ม หรือ ลดทอน คุณค่าด้านตัวตนบางประการที่มีต่อมนุษย์ ซึ่งเป็นการศึกษา เกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตมนุษย์ ผ่านผลงานทางวรรณกรรมแขนงหนึ่ง ประเด็นที่เกี่ยวข้องและควรศึกษา เพิ่มเติม ดังนี้

7.1 การศึกษาสัญญาผู้ลี้ภัยกับการตีตราทางสังคมที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น นิทาน เรื่องสั้น หรือ วรรณกรรมเยาวชน เป็นต้น เนื่องจากจุดมุ่งหมายการสื่อสารของผู้ผลิตผลงานแต่ละประเภทมีความ โดดเด่นแตกต่างกัน อันนำมาซึ่งผลการศึกษาที่กว้างขวางและครอบคลุมมิติด้านแนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ ชีวิตมนุษย์มากยิ่งขึ้น

7.2 การศึกษาวิเคราะห์สัญญาในในแวดวงวิชาการประเภทภาพยนตร์ ด้านอื่น ๆ เช่น สัญญา ทางด้านความเชื่อ สัญญาด้านความงาม เป็นต้น อันจะเชื่อมโยงสู่แนวคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตมนุษย์ ที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. (2563). *เรื่องราวแห่งการตีตรา: การศึกษาการตีตรา และการเลือกปฏิบัติ ต่อบุคคลข้ามเพศในประเทศไทยขณะเข้ารับบริการด้านสุขภาพ และบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ.
- พรจันทร์ เลียงสอน. (2557). *การนำเสนอความรุนแรงในภาพยนตร์ไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์.
- Cloete, A.L. (2017). Film as medium for meaning making: A practical theological reflection. *HTS Theologiese Studies/Theological Studies* 73(4), a4753. <https://doi.org/10.4102/hts.v73i4.4753>.
- Geetha Bakilapadavu. (2018). *Film Language: Film Form and Meaning*. Birla Institute of Technology and Science Pilani : India.
- Gregory M. Herek. (2007). Confronting sexual stigma and prejudice: Theory and practice. *A Journal of the Society for the Psychological study of Social Issues*, 63, 905-925.
- Gregory M. Herek. (2009). Hate crimes and stigma-related experiences among sexual minority adults in the United States: Prevalence estimates from a national probability sample. *Journal of Interpersonal Violence*, 24 (1), 54-74. [doi:10.1177/0886260508316477](https://doi.org/10.1177/0886260508316477).

Steward WT, Herek GM, Ramakrishna J, Bharat S, Chandy S, Wrubel J, Ekstrand ML. (2008). HIV-related stigma: adapting a theoretical framework for use in India. *Social Science and Medicine*. 2008;67:1225–1235.

Thomas A. Sebeok. (2001). *Signs: An Introduction to Semiotics*. Canada: University of Toronto.

Whiteflix. (2564). ภาพยนตร์เรื่อง *The Virus* เชื้อโลกมรณะ. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564, จาก <https://live.whiteflix.tv/movie/the-virus>.

ออนไลน์ในการโปรโมทร้านอาหารและสร้างกลยุทธ์เพื่อให้ได้เปรียบในเรื่องของการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อ Facebook Instagram และ Youtube ในการสร้างคอนเทนต์เพื่อแจกโปรโมชันต่างๆ เพื่อดึงดูดลูกค้า เพราะในปัจจุบันนี้ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะใช้การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหารผ่านสื่อสังคมออนไลน์

คำสำคัญ : องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ สื่อสังคมออนไลน์ การให้บริการ

Abstract

This research aims to study the composition of product component and social media on the use of roast duck fast food restaurants for working age consumers. The study was conducted in a special economic zone, Lampang Province. By using a questionnaire as a data collection tool to collect data with 400 working-age consumers. Using a Convenience Sampling Data were analyzed using frequency distribution statistics, percentages, average and standard deviation which is a specific type of non-probability sampling method that relies on data collection from population members who are conveniently available to participate in study (Lampang Province in this research).

The grill of working-age consumers was statistically significant at 0.05% It affects the overall decision to use the restaurant at 67.0%. The top 3 most important factors are Facebook channel, followed by Youtube and Line Official Account respectively. The hypothesis testing results found that Facebook, Youtube, Line Official Account and Instagram influence the decision to use a roast duck fast food restaurant. The results of the study revealed that The results of the product composition analysis found that the overall picture was at the highest level. The top 3 most important factors are: The first was the raw materials used for cooking, followed by the safety and service aspects that were in line with the customer's expectations, respectively. The raw materials used for cooking, the safety and value aspects of roast duck food products had a statistically significant effect on the decision to use the roast duck fast food restaurant service of working-age consumers at 0.05 level. with an effect on the decision to use the restaurant service overall at 64.0%. The guidelines for the development of product composition and social media affecting the use of roast duck fast food restaurants among working-age consumers The development of product composition and social media for restaurant operators in the matter of food safety and food ingredients should be safe and the selection of quality raw materials does not cause harm. Considering hygienic production, cooking and distribution of food The packaging used in the store must be clean and safe. Washable, hygienic and the packaging to take home must also be safe as well, and social media can help reach more consumers. Today's restaurants have to turn to social media to promote their restaurants and create strategies to gain a competitive advantage. Whether

using the media Facebook Instagram and Youtube in creating content to distribute promotions to attract customers.

Keywords : Composition of Product, Social Media, Services

1. บทนำ

การดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มคนวัยทำงานทั่วไปในปัจจุบัน ที่มีความเร่งรีบในช่วงเวลาเช้าหรือช่วงเวลาพักเที่ยง ส่วนมากต้องรีบรับประทานอาหารเพื่อให้ทันตามช่วงเวลาทางบริษัท องค์กร หรือหน่วยงานได้กำหนดไว้ รวมถึงต้องเผชิญกับการแข่งขันทั้งกับบุคคลอื่น ๆ ที่ต้องเร่งรีบในช่วงเวลาเดียวกัน และเผชิญกับปัญหาอีกมากมาย สถานภาพของคนวัยทำงานส่วนใหญ่จึงอยู่ในสถานการณ์เร่งรีบที่ทุกอย่างจะต้องสะดวกและรวดเร็ว แม้กระทั่งช่วงเวลาในวันหยุด บุคคลวัยทำงานเหล่านี้ก็ต้องการพักผ่อนหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ จึงไม่มีเวลาในการคัดสรรในการรับประทานอาหารมากนัก ทำให้เกิดความต้องการความสะดวกสบายในการบริโภคอาหารเป็นอย่างมาก ดังนั้น อาหารจานด่วนจึงเป็นทางเลือกที่เป็นที่นิยมของคนวัยทำงาน เนื่องจากมีความสะดวกทั้งในด้านการหาซื้อ ด้านการปรุงแต่ง ด้านการบริโภค (อาทิ ตี๋เทพ เสริมศาสตร์, 2561) ซึ่งอาหารจานด่วน หรือฟาสต์ฟู้ด (Fast food) เป็นอาหารที่สามารถเตรียม ปรุง และบริโภคได้อย่างรวดเร็ว และเมื่อกล่าวถึงอาหารจานด่วนส่วนใหญ่จะนึกถึงอาหารตะวันตกที่หาซื้อได้ง่ายสะดวกและรวดเร็ว แต่สำหรับอาหารไทยนั้นมีหลายอย่างที่จัดเป็นอาหารจานด่วนที่คนวัยทำงานนิยมซื้อไปรับประทานที่ทำงานหรือระหว่างพักทำงาน อาหารจานด่วนโดยทั่วไปที่พนักงานบริษัท นักเรียน นักศึกษานิยมซื้อไปรับประทานที่ทำงานหรือก่อนเข้าสถานศึกษา เช่น ข้าวเหนียวหมูบึ่ง หมูทอด โจ๊ก กวยจั๊บ มีเอกลักษณ์ เช่น กวยเตี๋ยว ข้าวเหนียวไก่ทอด ข้าวไข่เจียว ข้าวราดแกงหรือกับข้าวอื่นที่เลือกกับข้าวได้ 2-3 อย่าง อาหารจานเดียว เช่น กวยเตี๋ยวราดหน้า ข้าวมันไก่ ข้าวหมูแดง ข้าวขาหมู ขนมจีน สุกี้ เป็นต้น (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2557) อาหารจานด่วนประเภทหนึ่งที่มีบริโภคกันในสถานการณ์เร่งรีบคืออาหารจานด่วนประเภทเบ็ดเตล็ด เช่น ข้าวหน้าเบ็ดเตล็ด บะหมี่เบ็ดเตล็ด กวยเตี๋ยวเบ็ดเตล็ด เป็นต้น ซึ่งนับเป็นอาหารที่ไร้รสชาติอร่อยจึงเป็นอาหารที่ได้รับความนิยมในบรรดาเมนูเบ็ดเตล็ดสามารถรับประทานแบบราดข้าวหรือรับประทานเป็นเป็นชิ้นๆ ก็ได้ นอกจากนี้ความอร่อยของเมนูเบ็ดเตล็ด เบ็ดเตล็ดยังแฝงไว้ด้วยคุณค่าทางสารอาหารมากมาย อันได้แก่ โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต แคลเซียม โพสฟอรัส วิตามิน B1 และวิตามิน B2 สารอาหารต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยในการรักษาปอดและไตให้ทำงานได้เป็นปกติ บำรุงโลหิต แก้อ่อนใน แก้อาการท้องเสีย รักษา อาการไอ เจ็บคอ ปวดฟัน และประการสำคัญ ยังช่วยเพิ่มสมรรถนะทางเพศอีกด้วย (ThaifoodDB, 2564)

ในยุคที่เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตปัจจุบันของทุกคน การดำเนินธุรกิจประเภทร้านอาหารจานด่วน รวมถึงการดำเนินธุรกิจอื่นๆ มีความจำเป็นต้องอาศัยช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และแพลตฟอร์มออนไลน์ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มาใช้เพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภค ในสถานการณ์วิกฤติโรคไวรัสโคโรนา หรือ COVID-19 แพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ทำให้มีจำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงวัย โดยเฉพาะวัยทำงานจะได้รับผลกระทบค่อนข้างรุนแรงมากกว่าช่วงวัยอื่น เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่ต้องทำงานเพื่อการดำเนินชีวิต และหากจะประเมินความเสี่ยงต่อแนวโน้มหรือโอกาสที่ทำให้การติดเชื้อจากสถานที่ทำงาน การเดินทาง การนั่งร้านอาหาร และอื่นๆ แล้ว ผู้บริโภควัยทำงานจึงต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ในภาวะวิกฤติ ดังนั้นผู้ประกอบการโดยเฉพาะธุรกิจร้านอาหารที่

เป็นความต้องการพื้นฐานของผู้บริโภควัยทำงานที่ต้องปรับตัวเช่นเดียวกันตอบสนองต่อความต้องการของคนวัยทำงานในวิถีปกติใหม่ หรือ New Normal โดยคำนึงถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายอาหารในรูปแบบแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายและรวดเร็ว หลากหลายรูปแบบ เช่น การส่งข้อความ การแชร์รูปภาพ หรือวิดีโอ เป็นต้น รวมถึงความสามารถในการโต้ตอบและสื่อสารกันได้ทันที เป็นแหล่งข้อมูลสามารถแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นได้อย่างรวดเร็ว จึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงธุรกิจระบบออนไลน์เพื่อส่งเสริมการตลาด การนำเสนอหรือแสดงสินค้ารวมถึงเป็นช่องทางการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าที่มีประสิทธิภาพ ต้นทุนต่ำ และสามารถพัฒนาได้ตลอดเวลา (ณัฐกานต์ กองแก้ว, 2559)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์และสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบ็ดเตล็ดของคนวัยทำงาน เพื่อสำรวจความต้องการของผู้บริโภค เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาคำประกอบของผลิตภัณฑ์ และพัฒนากิจกรรมตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการหรือการบริโภคของกลุ่มคนวัยทำงานในยุควิถีปกติใหม่ หรือ New Normal มากขึ้น อันเป็นผลต่อการเพิ่มยอดขายและลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจ ควบคุมต้นทุนให้มีประสิทธิภาพ ในขณะที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการบริการ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบ็ดเตล็ดของผู้บริโภควัยทำงาน
- 2.2 เพื่อศึกษาสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบ็ดเตล็ดของผู้บริโภควัยทำงาน
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์และสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบ็ดเตล็ดของผู้บริโภควัยทำงาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือผู้บริโภคที่เป็นวัยทำงาน เป็นกลุ่มคนที่มีอายุ 21-60 ปีในจังหวัดลำปาง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 411,309 คน (สำนักงานแรงงานจังหวัดลำปาง, 2560) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้บริโภคที่เป็นวัยทำงาน อายุระหว่าง 21-60 ปีอาศัยอยู่ในจังหวัดลำปาง ระหว่างวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2564 ถึง 31 ตุลาคม พ.ศ. 2564 โดยผู้วิจัยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรขนาดใหญ่ที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ตามสูตรของ Taro Yamane (ชลิต ธีรชิตกุล, 2562) ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 399.999 คน จึงจะสามารถประมาณการยอดได้ โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่างคน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถามที่มีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ที่ประกอบด้วย 5 ส่วนคือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) องค์ประกอบผลิตภัณฑ์ 3) สื่อสังคมออนไลน์ 4) การตัดสินใจใช้บริการ และ 5) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งพัฒนาคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ช่วยตรวจสอบแสดงข้อเสนอแนะ เพื่อคำนวณหา

ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence Index) มีค่าตั้งแต่ระดับที่ 0.33 ขึ้นไป ถึง 1 จึงแสดงว่าข้อคำถามตรงเชิงเนื้อหา โดยแบบสอบถามของงานวิจัยนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.91 และนำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha - coefficient, 1974: 161) โดยค่าอัลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ค่าที่ใกล้เคียง 1 มาก แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูงโดยแบบสอบถามของงานวิจัยนี้ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97

จากนั้นได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ด้วยวิธีสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามกับผู้บริโภควัยทำงานในจังหวัดลำปาง ในหลายช่องทาง ประกอบด้วย แจกแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (google form, QR Code) และผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ทดสอบสมมติฐานเพื่อหาค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปร โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียด่างของผู้บริโภควัยทำงาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ในภาพรวม

องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านวัตถุดิบที่ใช้ปรุงอาหาร	4.41	0.63	มากที่สุด	1
ด้านความปลอดภัย	4.39	0.64	มากที่สุด	2
ด้านบริการที่สอดคล้องกับความคาดหวังลูกค้า	4.39	0.67	มากที่สุด	3
ด้านการให้บริการจัดส่ง	4.37	0.68	มากที่สุด	4
ด้านราคาอาหาร	4.35	0.68	มากที่สุด	5
ด้านคุณภาพอาหาร	4.31	0.62	มากที่สุด	6
ด้านบรรจุภัณฑ์	4.29	0.67	มากที่สุด	7
ด้านคุณค่าของผลิตภัณฑ์อาหารประเภทเบียด่าง	4.23	0.67	มากที่สุด	8
รวม	4.34	0.57	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียด่างของผู้บริโภควัยทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับ “มากที่สุด” มีค่าเฉลี่ย 4.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านวัตถุดิบที่ใช้ปรุงอาหาร มีค่าเฉลี่ย 4.41 ด้านความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.39 ด้านบริการที่สอดคล้องกับความคาดหวังลูกค้า มีค่าเฉลี่ย 4.39 ด้านการให้บริการจัดส่ง (Servicing) มีค่าเฉลี่ย 4.37 ด้านราคาอาหาร มี

ค่าเฉลี่ย 4.35 ด้านคุณภาพอาหาร มีค่าเฉลี่ย 4.31 ด้านบรรจุกินที่มีค่าเฉลี่ย 4.29 และ ด้านคุณค่าของผลิตภัณฑ์อาหารประเภทเบี๋ย่าง มีค่าเฉลี่ย 4.23 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานตามตามวัตถุประสงค์ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ขององค์ประกอบผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบี๋ย่างของผู้บริโภควัยทำงาน

องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์	การตัดสินใจใช้บริการร้านอาหาร						
	B	S.E.	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
ด้านคุณภาพอาหาร	-0.01	0.04	-0.01	-0.22	0.82	0.43	2.27
ด้านราคาอาหาร	-0.08	0.04	-0.08	-1.81	0.07	0.35	2.82
ด้านบรรจุกิน	0.14	0.05	0.15	2.67	0.00*	0.26	3.81
ด้านการให้บริการจัดส่ง	0.40	0.05	0.04	0.71	0.47	0.22	4.43
ด้านวัตถุดิบที่ปรุงอาหาร	0.16	0.06	0.17	2.62	0.00*	0.19	5.03
ด้านความปลอดภัย	0.15	0.05	0.15	2.63	0.00*	0.23	4.28
ด้านบริการที่สอดคล้องกับความคาดหวังลูกค้า	0.05	0.05	0.06	1.03	0.30	0.22	4.37
ด้านคุณค่าของผลิตภัณฑ์อาหารประเภทเบี๋ย่าง	0.37	0.04	0.40	8.20	0.00*	0.35	2.84

$R^2 = .067$ S.E. = .036 F = 99.44

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบี๋ย่างของผู้บริโภควัยทำงานภาพรวม ได้แก่ ด้านวัตถุดิบที่ปรุงอาหาร (Sig.=0.00*) ด้านความปลอดภัย (Sig.=0.00*) ด้านบรรจุกิน (Sig.=0.00*) และด้านคุณค่าของผลิตภัณฑ์อาหารประเภทเบี๋ย่าง (Sig.= 0.00*) สำหรับองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบี๋ย่างของผู้บริโภควัยทำงาน ได้แก่ ด้านคุณภาพอาหาร (Sig.=0.82) ด้านราคาอาหาร (Sig.=0.07) ด้านการให้บริการจัดส่ง (Servicing) (Sig.=0.47)และด้านบริการที่สอดคล้องกับความคาดหวังลูกค้า (Sig.=0.30)

เมื่อพิจารณาน้ำหนักของผลกระทบตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบี๋ย่างของผู้บริโภควัยทำงาน พบว่าด้านคุณค่าของผลิตภัณฑ์อาหารประเภทเบี๋ย่าง ($\beta=0.40$) มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบี๋ย่างของผู้บริโภควัยทำงานมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านด้านวัตถุดิบที่ปรุงอาหาร ($\beta=0.17$) ด้านด้านบรรจุกินและด้านความปลอดภัยมีค่าเท่ากัน($\beta=0.15$) ด้านบริการที่สอดคล้องกับความคาดหวังลูกค้า($\beta=0.06$) และด้านการให้บริการจัดส่ง (Servicing) ($\beta=0.04$) ตามลำดับ

นอกจากนั้นสัมประสิทธิ์การกำหนด ($R^2=0.67$) แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียร์ค่างของคนวัยทำงานในตำบลบวรจุภัณฑ์ ตำบลวัดตุ๊กตึบที่ใช้ปรุงอาหาร ด้านความปลอดภัย ด้านคุณค่าของผลิตภัณฑ์อาหารประเภทเบียร์ค่างมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียร์ค่างของคนวัยทำงานคิดเป็นร้อยละ 67.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 33.00 เป็นผลเนื่องมาจากตัวแปรอื่น

จากตารางพบว่า การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง(ไม่เกิด Multicollinearity) ทำการตรวจสอบ Multicollinearity จะใช้ค่า Variance inflation factor (VIF) และค่า Tolerance โดยเกณฑ์การตรวจสอบ ดังนี้ VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 หากเกินกว่านี้แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองและหากค่า Tolerance <0.1 แสดงว่าเกิด Multicollinearity จากผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ 2 เพื่อศึกษาสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียร์ค่างของผู้บริโภควัยทำงาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวม

สื่อสังคมออนไลน์	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
Facebook	4.26	0.63	มากที่สุด	1
Line Official Account	4.12	0.74	มาก	3
Youtube	4.15	0.71	มาก	2
Instagram	4.10	0.75	มาก	4
รวม	4.16	0.62	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียร์ค่างของผู้บริโภควัยทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ย 4.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า Facebook มีค่าเฉลี่ย 4.26 รองลงมา Youtube มีค่าเฉลี่ย 4.15 Line Official Account มีค่าเฉลี่ย 4.12 และ Instagram มีค่าเฉลี่ย 4.10 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานตามตามวัตถุประสงค์ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียด่างของผู้บริโภควัยทำงานภาพรวม

สื่อสังคมออนไลน์	การตัดสินใจใช้บริการ						
	B	S.E.	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
Facebook	0.32	0.04	0.33	7.16	0.00*	0.41	2.42
Line Official Account	0.13	0.04	0.16	3.30	0.00*	0.34	2.93
You Tube	0.18	0.04	0.21	4.51	0.00*	0.39	2.52
Instagram	0.17	0.04	0.21	4.30	0.00*	0.36	2.72
$R^2 = 0.64$ S.E. = 0.36 F = 186.49							

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียด่างของผู้บริโภควัยทำงานภาพรวม ได้แก่ Facebook (Sig.=0.00*) Line Official Account (Sig.=0.00*) Youtube (Sig.=0.00*) และ Instagram (Sig.= 0.00*)

เมื่อพิจารณาน้ำหนักของผลกระทบตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียด่างของผู้บริโภควัยทำงาน พบว่า Facebook ($\beta=0.33$) มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียด่างของผู้บริโภควัยทำงานมากที่สุด รองลงมาคือ Youtube และ Instagram มีค่าเท่ากัน ($\beta=0.21$) และ Line Official Account ($\beta=0.16$) ตามลำดับ

นอกจากนั้นสัมประสิทธิ์การกำหนด ($R^2=0.64$) แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียด่างของคนวัยทำงานใน Facebook Line Official Account Youtube และ Instagram มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียด่างของคนวัยทำงานคิดเป็นร้อยละ 64.00 ที่เหลืออีกร้อยละ 36.00 เป็นผลเนื่องมาจากตัวแปรอื่น

จากตารางพบว่า การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง(ไม่เกิด Multicollinearity) ทำการตรวจสอบ Multicollinearity จะใช้ค่า Variance inflation factor (VIF) และค่า Tolerance โดยเกณฑ์การตรวจสอบ ดังนี้ VIF ที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 10 หากเกินกว่านี้แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองและหากค่า Tolerance <0.1 แสดงว่าเกิด Multicollinearity จากผลการวิเคราะห์จะพบว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน

5. การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียด่างของผู้บริโภควัยทำงาน ซึ่งวิเคราะห์ตามระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่พบว่าผู้บริโภควัยทำงานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อด้านวัตถุดิบที่ใช้ปรุงอาหารมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความปลอดภัย ด้านบริการที่สอดคล้องกับความคาดหวังลูกค้า ด้านการให้บริการจัดส่ง ด้านราคาอาหาร ด้านคุณภาพอาหาร ด้านบรรจุภัณฑ์และด้านคุณค่าของผลิตภัณฑ์อาหารประเภทเบียด่าง ตามลำดับ โดยที่ผลการ

ทดสอบสมมติฐาน พบว่า ด้านวัตถุดิบที่ใช้ปรุงอาหาร ด้านความปลอดภัย ด้านบรรจุภัณฑ์ และด้านคุณค่าของผลิตภัณฑ์อาหารประเภทเบเกอรี่ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบเกอรี่ของผู้บริโภควัยทำงาน ส่วนด้านคุณภาพอาหาร ด้านราคาอาหาร ด้านการให้บริการจัดส่ง และด้านบริการที่สอดคล้องกับความคาดหวังลูกค้าไม่มีผลต่อการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ วันนา ศุภผลและเจริญชัย เอกมาไพศาล (2562) เรื่องปัจจัยคุณภาพอาหารและทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่ออาหารริมทางในแง่ของความปลอดภัย กรณีศึกษา: ย่านถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับวัตถุดิบที่นำมาปรุงต้องมีความสดใหม่และสะอาดก่อนตัดสินใจบริโภค รวมถึงทัศนคติและการรับรู้ต่อความปลอดภัยทางอาหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ พิณิชา กิจเกษมพงศา (2561) เรื่องงานวิจัยคุณภาพของอาหาร ความคุ้มค่าด้านราคา ความพึงพอใจคุณค่าด้านสุขภาพและทัศนคติต่ออาหาร ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารริมทางของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าคุณภาพอาหารและความคุ้มค่าด้านราคาไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารริมทางของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันว่าคุณภาพของอาหารจานด่วนอาจจะไม่ดีเท่าคุณภาพของอาหารในร้านอาหารหรู แต่ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ ชุติมา จันทสรและกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ (2560) เรื่องการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารเกาหลีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่พบว่าผู้ใช้บริการร้านอาหารเกาหลีจะมีการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารเกาหลีโดยคำนึงถึงคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ในการปรุงอาหาร

2. ผลการศึกษาสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบเกอรี่ของผู้บริโภควัยทำงาน ซึ่งซึ่งวิเคราะห์ตามระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่พบว่า ผู้บริโภควัยทำงานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อสื่อช่องทาง Facebook มากที่สุด รองลงมาคือ YouTube, Line Official Account และInstagram ตามลำดับ โดยผลการทดสอบสมมติฐานที่พบว่า Facebook YouTube, Line Official Account และInstagram มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบเกอรี่ของผู้บริโภควัยทำงาน นั้นมีความสอดคล้องกับผลวิจัยของ ชรรพงค์ เตือนวีระเดช (2561) เรื่อง อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปากบนสื่อออนไลน์ต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับร้านกาแฟสดจากสื่อออนไลน์โดยสื่อที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการร้านกาแฟสดมากที่สุดในช่วงช่องทาง Facebook และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิภา จิตตินรากร (2561) เรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจซื้อสินค้าจากบริษัทขายตรงผ่านช่องทางออนไลน์ เนื่องจากอารมณ์ออนไลน์จะส่งผลกระทบต่อตัดสินใจการที่ผู้ใช้มีความสุขสามารถเลือกสินค้าได้อย่างอิสระสามารถควบคุมการค้นหาได้ด้วยตนเองจะกระตุ้นให้ผู้ใช้เกิดความสนใจในการใช้บริการและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติมา คล้ายสังข์ (2563) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่กลุ่มผู้บริโภคใช้ซื้อสินค้าบ่อยที่สุดคือช่องทาง Facebook รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวันรัตน์ ตรีพจนนาและคณะ (2563) เรื่องอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อความพึงพอใจของลูกค้าตลาดนัดเซฟวัน จังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่าสื่อสังคมออนไลน์ช่องทาง Facebook และ YouTube มีอิทธิพลสำคัญและส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของลูกค้า อีกทั้งผลวิจัยนี้ยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลวิจัยของ Vilaikruad, Anchuen, Uthansakul and Uthansakul (2017) เรื่อง Effect of quality of service parameters on quality of experience for YouTube service in mobile networks ที่พบว่า YouTube เป็นช่องทางหนึ่งที่ได้รับ

ความนิยมในการสื่อสาร เป็นเครือข่ายที่ได้รับความนิยมของผู้ใช้ในบริการ รวมถึงเป็นดัชนีชี้วัดเพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้ให้บริการ

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์และสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบ็ดเตล็ดของผู้บริโภควัยทำงาน พบว่า จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 คือ ศึกษาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบ็ดเตล็ดของผู้บริโภควัยทำงานและผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 คือ ศึกษาสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบ็ดเตล็ดของผู้บริโภควัยทำงาน ได้แนวทางในการพัฒนาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์และสื่อสังคมออนไลน์สำหรับผู้ประกอบการในธุรกิจดังนี้

3.1 ความปลอดภัยของอาหารและวัตถุดิบที่ใช้ในการปรุงอาหารควรมีความปลอดภัยและการเลือกใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตัวผู้บริโภค คำนี้ถึงกระบวนการผลิต ปรุง และจำหน่ายอาหารที่ถูกสุขลักษณะบรรจุกินที่ใช้ในร้านต้องสะอาดปลอดภัย ดังเก็บถูกสุขลักษณะรวมถึงบรรจุกินที่ใส่กลับบ้านก็ต้องได้ปลอดภัยด้วยเช่นกันสอดคล้องกับผลวิจัยของ Namin (2017) กล่าวว่า ความปลอดภัยทางอาหารเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนด คุณภาพอาหาร ซึ่งอาหารที่ผลิตและจำหน่าย ต้องผลิตโดยผ่านมาตรฐานความปลอดภัย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนะ สุขขวัญ (2563) เรื่องทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อร้านอาหารที่ปรับตัวในช่วงวิกฤต covid-19 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ธุรกิจร้านอาหารต้องปรับตัวให้สอดคล้องเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคโดยธุรกิจร้านอาหารจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคโดยการกำหนด มาตรการรับมือโดยมีมาตรฐานความปลอดภัยที่รองรับ เพื่อให้ผู้บริโภคได้เห็นถึงความใส่ใจของผู้ประกอบการ การปรับตัวและการดำเนินกิจการต้องสอดคล้องกับกฎหมายของรัฐที่ประกาศใช้บังคับในสถานการณ์ที่ผิดปกติ

3.2 สื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นตัวช่วยให้เข้าถึงผู้บริโภคได้มากขึ้น ร้านอาหารยุคปัจจุบันต้องหันมาใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการโปรโมทร้านอาหารและสร้างกลยุทธ์เพื่อให้ได้เปรียบในเรื่องของการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อ Facebook Instagram และ Youtube ในการสร้างคอนเทนต์เพื่อแจกโปรโมชันต่างๆ เพื่อดึงดูดลูกค้า เพราะในปัจจุบันนี้ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะใช้การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ สอดคล้องกับผลวิจัยของ บุญยาพร วุฒิธรรมคุณ (2560) เรื่อง การรีวิวร้านอาหารผ่านสื่อสังคมออนไลน์กับการตัดสินใจเลือกร้านอาหารสำหรับการรับประทานนอกบ้านของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้ Social Network เช่น Facebook เพื่อการค้นหาการรีวิวร้านอาหารสูงสุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิเรข ศรีแสนสุข (2559) เรื่อง การศึกษาถึงโซเชียลมีเดียที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติซื้อรถยนต์ของประชากรในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา : รถยนต์นั่งยี่ห้อโตโยต้า พบว่า การทำการตลาดผ่านทางโซเชียลมีเดียช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม ในทางตรงให้แก่ตัวผลิตภัณฑ์ ยังจะสร้างแรงจูงใจอีกทั้งสามารถช่วยสร้างยอดขายที่มาจากลูกค้า ผู้จัดจำหน่าย วัตถุประสงค์หลักนั้นเป็นการสร้างยอดขายให้ได้ในฉับพลัน เป็นการกระตุ้นความปรารถนาต่อผู้บริโภคให้เลือกที่จะซื้อสินค้าและบริการในเวลาอันสั้น รวมถึงส่งเสริมยอดขายให้กับบริษัทอีกช่องทางหนึ่งด้วย

6. สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบ็ดเตล็ด พบว่าคุณภาพอาหารและราคามีความสำคัญน้อยกว่าด้านความปลอดภัยและวัตถุดิบที่ใช้ปรุงอาหาร

สะท้อนให้เห็นว่าในยุคที่โรคโควิด-19 มีการระบาดนี้ ได้ส่งผลให้วิถีการใช้ชีวิตผู้บริโภคเปลี่ยนไปโดยเฉพาะด้านการดูแลสุขภาพในเรื่องของความปลอดภัยและการสร้างภูมิคุ้มกัน ดังนั้นการดูแลสุขภาพความปลอดภัยและความเชื่อมั่นในระบบผลิตอาหารที่ได้มาตรฐานรวมถึงการเลือกใช้ชีวิตที่ดีที่มีคุณภาพทางโภชนาการ ปลอดภัยต่อสารพิษนำมาประกอบอาหารเพื่อสร้างสิ่งที่ให้ประโยชน์ต่อร่างกายมากที่สุด

2. สื่อสังคมออนไลน์ยังคงมีผลต่อการตัดสินใจการใช้บริการร้านอาหารประเภทจานด่วนอย่างมาก แต่ในสถานการณ์วิกฤติโรคระบาดโควิด-19 ผู้บริโภคต้องการความรวดเร็วของข่าวสารและความหลากหลายของ Content ใน Social Media Platform ที่ผู้บริโภคใช้เวลาในการเข้าถึงมากขึ้น หลักรๆ เช่น Facebook, YouTube, Instagram, Twitter และ Line Official Account และเมื่อสถานการณ์โควิด-19 เป็นตัวเร่งให้ผู้บริโภคต้องปรับตัวรับ digital lifestyle อย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นรูปแบบการใช้สื่อแบบใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการช้อปปิ้ง ความบันเทิง อีพเทคข้อมูล รวมถึงการสั่งอาหารผ่านช่องทาง Food delivery

3. แนวทางการพัฒนาองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์และสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการใช้บริการร้านอาหารจานด่วนประเภทเบียด่างของผู้บริโภคด้วยทำงาน ผู้ประกอบการในธุรกิจร้านอาหารควรให้ความสำคัญในเรื่องของความปลอดภัยของอาหารและวัตถุดิบที่ใช้ในการปรุงอาหารควรมีความปลอดภัยและการเลือกใช้ชีวิตที่ดีที่มีคุณภาพไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตัวผู้บริโภค คำนึงถึงกระบวนการผลิต ปรุง และจำหน่ายอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ส่วนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ในร้านต้องสะอาดปลอดภัย ล้างเก็บถูกสุขลักษณะรวมถึงบรรจุภัณฑ์ที่ใส่กลับบ้านก็ต้องได้ปลอดภัยด้วยเช่นกันทั้งนี้สื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นตัวช่วยให้เข้าถึงผู้บริโภคได้มากขึ้น ร้านอาหารยุคปัจจุบันต้องหันมาใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการโปรโมทร้านอาหารและสร้างกลยุทธ์เพื่อให้ได้เปรียบในเรื่องของการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อ Facebook Instagram และ Youtube ในการสร้างคอนเทนต์เพื่อแจกโปรโมชันต่างๆ เพื่อดึงดูดลูกค้า เพราะในปัจจุบันนั้นผู้บริโภคส่วนใหญ่จะใช้การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหารผ่านสื่อสังคมออนไลน์

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญต่อเก็บรักษาวัตถุดิบโดยควบคุมคุณภาพเพื่อรักษามาตรฐานคุณค่าทางโภชนาการ ความสะอาด และสดใหม่ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับสารอาหารที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้บริโภคที่สั่งซื้ออาหารผ่าน Food Rider ในยุค New Normal

2. ผู้ประกอบการควรตระหนักถึงความปลอดภัยของอาหารเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการมีเครื่องหมายการรับรองความปลอดภัยภายในร้านเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคที่มาใช้บริการ ในช่วงเวลาที่มีการควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19

3. ผู้ประกอบการควรลดการใช้โฟมและพลาสติก แล้วเปลี่ยนหรือเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับประเภทของอาหารและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กระดาษหรือพลาสติกที่สามารถย่อยสลายได้ จะทำให้สามารถใช้เป็นจุลขายและเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์อาหารได้

4. ช่องทาง Facebook ทำคอนเทนต์เพื่อสร้างแคมเปญโปรโมชันต่างๆ เพื่อสร้างกระแสโดยการทำคอนเทนต์โปรโมทที่มักได้ผลตอบรับดีคือการให้ผู้บริโภคมีส่วนร่วมในโพสต์ เช่น การกดไลค์และแชร์โพสต์เพื่อรับของรางวัล และการใช้รูปภาพที่สวยงามสามารถช่วยดึงดูดผู้บริโภคในโลกออนไลน์ได้และเพิ่มช่อง

ทางการติดต่อทางแชทเพื่อให้ลูกค้าได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ และเมื่อลูกค้าต้องการความช่วยเหลือ

5. ช่องทาง Youtube ซึ่งผู้บริโภคในปัจจุบันมักจะเสพสื่อผ่านการดูภาพและวิดีโอมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้ประกอบการจึงควรมีการถ่ายทำวิดีโอขั้นตอนวิธีการทำอาหารของร้าน บรรยากาศภายในร้าน เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้ผู้บริโภคได้เห็นเกี่ยวกับความสะอาดและถูกสุขอนามัย เพราะวิดีโอมีความสมจริงด้วยภาพเคลื่อนไหว เสียง เกิดการกระตุ้นให้ผู้บริโภคอยากมาชิมอาหารที่ร้าน

6. ช่องทาง Line Official Account ซึ่งเป็นช่องทางสื่อสารที่สามารถโต้ตอบทางตรงระหว่างกลุ่มลูกค้ากับผู้ประกอบการ ทำให้สามารถเสนอรูปแบบการส่งเสริมการขายได้มากมาย

7. ช่องทาง Instagram ที่จะเน้นการสื่อสารด้วยรูปภาพ ที่เหมาะกับการนำเสนอภาพลักษณ์ของแบรนด์ สำหรับสร้างการจดจำให้กับลูกค้า รวมถึงการใช้ #Hashtag บน Instagram เพื่อสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้มากขึ้น โดยอาจสร้างแฮชแท็กชื่อร้านหรือเมนูพิเศษของร้านอาหารที่ผู้บริโภคสามารถค้นหาแฮชแท็กให้ปรากฏขึ้น และยังทำให้ผู้คนในโลกสังคมออนไลน์เข้าถึงโพสต์ของร้านได้มากขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ใช้การศึกษาเปรียบประชากรกลุ่มอื่นๆ ซึ่งอาจจะสะท้อนให้เห็นถึงองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์และสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการของผู้บริโภคที่มีความแตกต่างกันตามช่องว่างระหว่างวัย

2. ผู้ศึกษาเพิ่มตัวแปรอื่นๆ เช่น รูปลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการนำมาวางแผนกลยุทธ์ของธุรกิจให้มีประสิทธิภาพได้เพิ่มมากขึ้น

3. ศึกษาธุรกิจร้านอาหารประเภทอื่นๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการธุรกิจร้านอาหารในวิถีปกติใหม่ (New Normal)

เอกสารอ้างอิง

- ขจรพงศ์ เตือนวิระเดช. (2561). อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปากบนสื่อออนไลน์ต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชลิต ธีรชิตกุล. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าหรือบริการของผู้บริโภคต่อโฆษณาผ่านแอปพลิเคชัน LINE ในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชุตินา จันทพร และกิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ. (2560). การตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารเกาหลีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารสยามวิชาการ, ปีที่ 18 เล่มที่ 1 ฉบับที่ 30 มีนาคม 2560 - กรกฎาคม 2560.
- ชุตินา คล้ายสังข์. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต, ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2563.

- จีตากรณณ์ วังตาล. (2562). การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการผ่านสื่อเครือข่ายสังคม ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านขายอาหารเคลื่อนที่ (Food Truck) ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ณัฐกานต์ กองแก้ว. (2559). พฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการของผู้ใช้ Application Shopee ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญยาพร วุฒิธรรมคุณ. (2560). การรีวิวร้านอาหารผ่านสื่อสังคมออนไลน์กับการตัดสินใจเลือกร้านอาหารสำหรับการรับประทานนอกบ้านของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปวันรัตน์ ศรีพจนานและคณะ. (2563). อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อความพึงพอใจของลูกค้าตลาคันค้ำเซฟวัน จังหวัดนครราชสีมา. วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ, ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2563.
- ผกามาศ เชื้อประดิษฐ์. (2562). พฤติกรรมการบริโภคอาหารจานด่วนของบุคคลวัยทำงาน เขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสยาม.
- พิณิชา กิจเกษมพงศา. (2561). คุณภาพของอาหาร ความคุ้มค่าด้านราคา ความพึงพอใจ คุณค่าด้านสุขภาพ และทัศนคติต่ออาหาร ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารริมทาง ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เมธิณี ภิญโญประการ. (2560). สภาพแวดล้อมทางกายภาพ คุณภาพในการให้บริการ สื่อสังคมออนไลน์และคุณภาพอาหารที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านอาหารเวียดนามซ้ำของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รุจิเรข ศรีแสนสุข. (2559). การศึกษาถึงโซเชี่ยลมีเดียที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ของประชากรในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา : รถยนต์นั่งยี่ห้อโตโยต้า, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วรณิกา จิตตินรากร. (2561). การยอมรับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าจากบริษัทขาย ตรงผ่านช่องทางออนไลน์. การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วัฒนะ สุขขวัญ. (2563). ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อร้านอาหารที่ปรับตัวในช่วงวิกฤต covid-19 ในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วันนา ศุภพรและเจริญชัย เอกมาไพศาล. (2562). ปัจจัยคุณภาพอาหารและทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีผลต่ออาหารริมทางในแง่ของความปลอดภัย กรณีศึกษา: ย่านถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร. วารสารการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2562.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2557). เลือกอาหาร “จานด่วนแบบไทย ๆ” ห่างไกลหัวใจบีบตีและอัมพาต. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.hsri.or.th/people/media/waiting-categorize/detail/4833>.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดลำปาง. (2560). สถานการณ์แรงงานจังหวัดลำปาง. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม, จาก <http://lampang.mol.go.th/system/files/raayngaansthaankaamaerngngaanaitrmaasthii2.2560.pdf>.

อาทิตย์เทพ เสริมศาสตร์. (2561). พฤติกรรมและส่วนผสมทางการตลาดการบริโภคอาหารจานด่วนของบุคคลวัยทำงาน ในจังหวัดสมุทรปราการ. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). คณะบริหารธุรกิจ, สถาบันรัชต์ภาคย์. ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cronbach, L. J. (1974). *Essential of Psychological Testing*. New York: Harper&Row.

Namin, A. (2017). *Revisiting customers' perception of service quality in fast food restaurants*. Journal of Retailing and Consumer Services

ThaifoodBD. (2564). *เรื่องของเบ็ด*. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.thaifooddb.com/article/article008>.

Vilaikrud, A., Anchuen, P., Uthansakul, P., & Uthansakul, M. (2017). *Effect of quality of service parameters on quality of experience for YouTube service in mobile networks*. Paper presented at the 2017 14th International Conference on Electrical Engineering/Electronics, Computer, Telecommunications and Information Technology (ECTI-CON).

การศึกษาตัวแบบของปัจจัยทางการตลาดบริการและการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์
ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย
กรณีศึกษา ร้านบุญปาก Thai Dessert & Tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
A Model Study of Service Marketing Factors and Social Marketing
Communication Affecting the Purchase Decisions of Thai Dessert Products :
A Case Study of Boon Pak Thai Dessert & Tea,
Mueang Chiang Mai District, Chiang Mai

ปาติกา แฉนวนวน¹ ทักษกร ศรีสุข² วราลักษณ์ ศรีกันทา³

¹นักศึกษาลัทธิสุตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยเนชั่น

Palika.860@gmail.com

²อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยเนชั่น

thatsapom_sri@nation.ac.th

³เจ้าหน้าที่ส่วนงานวิจัยและบริการวิชาการ สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยเนชั่น

waralux_sri@nation.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแบบของปัจจัยทางการตลาดบริการและการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษา ร้านบุญปาก Thai Dessert & Tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกลุ่มผู้เคยใช้บริการ จำนวน 385 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณเพื่อหาค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปร

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 21 – 30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพข้าราชการ รายได้ 15,001 – 25,000 บาท อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้า คือสมาร์ตโฟน ซื้อสินค้าทางออนไลน์ 1-3 ครั้งต่อเดือน แต่ยังคงซื้อสินค้าผ่านหน้าร้าน ราคาเฉลี่ยของสินค้าที่ซื้อในแต่ละครั้ง อยู่ที่ 101-180 บาท ผลการศึกษาปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีต่อการตัดสินใจซื้อ โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านบุคคล รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา ลักษณะทางกายภาพ ช่องทางการจัดจำหน่าย กระบวนการให้บริการ และการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ ผลการศึกษาการสื่อสารทางการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีต่อการตัดสินใจซื้อ โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญมากที่สุดต่อการตลาดเชิงเนื้อหา รองลงมาคือ การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และด้านเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางการตลาดบริการทุกด้านมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ โดยเรียงลำดับการมีผลจากมากไปน้อย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ กระบวนการให้บริการ ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด ราคา ด้านบุคคล และลักษณะทางกายภาพ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยการสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อมากที่สุด คือ เครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหา ตามลำดับ จึงได้ตัวแบบของปัจจัยทางการตลาด

บริการและการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์สำหรับร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ อันประกอบด้วยปัจจัยตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ กระบวนการให้บริการ ผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาด การจัดจำหน่าย ราคา การตลาดเชิงเนื้อหา การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การตลาดผ่านเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต

คำสำคัญ : ปัจจัยทางการตลาดบริการ การสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ การตัดสินใจซื้อ

Abstract

The objective of this research was to study service marketing factors. Study social marketing communication online. and to study the model of service marketing factors and social media marketing communication affecting the purchasing decision of Thai dessert products: a case study of Boon Pak Thai Dessert & Tea Shop, Mueang Chiang Mai District Chiang Mai. A questionnaire was used to collect data from a group of 385 former users, with a specific random sample. The data were analyzed using frequency distribution statistics, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis was tested with multiple regression analysis statistics to determine the influence between the variables.

The results of the research revealed that most of the sample groups were female, aged 21–30 years old, and had a bachelor's degree. Smartphones are electronic devices used to purchase products. Shop online 1-3 times a month. but still buy products through the store. The average price of each product purchased is 101–180 baht. Results of a study of service marketing factors affecting purchasing decisions Overall, the opinions were at the highest level. The most important thing is the person. followed by products, prices, physical characteristics, distribution channel service process, and marketing promotion, respectively. The effect of social media marketing communication studies on purchasing decisions Overall, the opinions were at the highest level. The focus is on content marketing, followed by social media marketing, and the search engines on the Internet, respectively. The hypothesis test found that all service marketing factors affect the purchasing decision. In order of effect, from highest to lowest, they are products and service processes. distribution channel marketing promotion, price, and personal and physical characteristics, respectively. The factors of online marketing communication that influenced purchasing decisions were explored. The search engines on the Internet were the most used, followed by social media marketing and content marketing, accordingly. Therefore, the model of service marketing factor and social media marketing communication for Boon Pak Thai Dessert & Tea, Mueang Chiang Mai District, Chiang Mai, which consists of priority factors such as service process, product, and marketing

promotion Distribution, pricing, content marketing. Marketing on Social Media Internet search engine marketing.

Keywords : Service Marketing Factors, Online Marketing Communication, Purchasing Decision

1. บทนำ

การปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิตมาอยู่ที่บ้านเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ทำให้หลายธุรกิจได้รับผลกระทบอย่างหนัก โดยเฉพาะธุรกิจร้านอาหารที่ต้องเผชิญกับความท้าทายครั้งใหม่ หลายร้านต้องปรับตัวเพื่อสนองตอบความต้องการของลูกค้า และฝ่าวิกฤติธุรกิจครั้งนี้ไปได้ ทำให้เกิดรูปแบบการปรับตัวของร้านอาหารให้พร้อมกับวิถีปกติใหม่ (New Normal) โดยบริการ Delivery รูปแบบแรกคือ การให้บริการส่งถึงบ้านหรือสลิเวอรีผ่านแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการอย่าง Grab, LINE MAN, foodpanda, GET เป็นต้น เป็นแนวทางแรกที่ร้านอาหารส่วนใหญ่นำมาใช้เพื่อการส่งเสริมการตลาดและการขายให้เข้าถึงลูกค้าผู้ใช้บริการ เพราะเป็นวิธีที่ตอบโจทย์พฤติกรรมการใช้ชีวิตของประชาชนในยุคโควิด - 19 ได้อย่างตรงจุดมากที่สุด ซึ่งในบางแอปพลิเคชันมีการจัดโปรโมชั่นร่วมกับร้านอาหาร ไม่ว่าจะเป็นส่วนลดค่าอาหาร ส่วนลดค่าจัดส่งสำหรับผู้ที่อยู่อาศัยในละแวกใกล้เคียงกับร้านอาหารหรือการจัดชุดเมนูในราคาพิเศษให้เหมือนเวลาที่ลูกค้าไปรับประทานที่ร้าน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563)

การรายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ ได้กล่าวถึงการระบาดของโควิด - 19 ตั้งแต่ระลอก 3 อย่างต่อเนื่อง ได้ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของภาคเหนือเกิดการหดตัวอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2564 เป็นต้นมา ทำให้กิจกรรมเศรษฐกิจในภาคการท่องเที่ยวและการบริโภคภาคเอกชนปรับตัวลดลงอย่างขยายวงกว้างมากขึ้น ทำให้มีมาตรการควบคุมการระบาดที่เข้มข้นต่อเนื่อง ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศปรับตัวลดลง สะท้อนจากจำนวนผู้โดยสารผ่านท่าอากาศยานในภาคเหนือ และจำนวนเที่ยวบินลดลงมาก เช่นเดียวกับจำนวนรถยนต์ที่เดินทางมาภาคเหนือปรับลดลงจากเดือนก่อน ขณะเดียวกันการอุปโภคบริโภคของภาคเอกชนก็หดตัวอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ให้ประชาชนลดการเดินทางและลดกิจกรรมนอกบ้านเพื่อป้องกันการติดเชื้อ แม้จะมีเม็ดเงินจากมาตรการกระตุ้นการบริโภคของภาครัฐมาช่วยพยุงไว้ แต่ก็ส่งผลให้การใช้จ่ายในหมวดสินค้าในชีวิตประจำวัน หมวดบริการปรับลดลงอย่างมาก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564) จากกรกลับมาระบาดอีกครั้งในปี พ.ศ.2564 ของสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย ซึ่งพบผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะจังหวัดที่อยู่ทางภาคเหนือนั้น ส่งผลให้ต้องยกระดับมาตรการควบคุมการระบาด โดยให้ธุรกิจร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่มและเบเกอรี่เตรียมพร้อมรับมือ และเตรียมวิธีการป้องกันทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค จึงทำให้ผู้บริโภคบางส่วนไม่สะดวกที่จะเข้ามาใช้บริการแบบนั่งทานในร้าน สะดวกที่จะกลับไปบริโภคที่บ้าน ทำให้ผู้ประกอบการนั้นต้องใช้ บัณฑิตทางการตลาดในด้านต่างๆ การสื่อสารการตลาดออนไลน์ในด้านต่างๆ เข้ามาช่วยในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 จึงเป็นปัจจัย “แรง” ให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป รวมถึงทำให้โลกดิจิทัลกลายเป็น New Normal ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้บริโภคคุ้นชินกับการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ผู้บริโภคใช้โซเชียลมีเดียและแอปพลิเคชันแซทเป็นช่องทางหลักเพื่อรับข่าวสารมากขึ้น ดังนั้น ทฤษฎีส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mix Theory) ของ Armstrong and Kotler (2012) แบบเดิมอาจไม่เพียงพอ หลายธุรกิจเริ่มต่อยอดกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้มากขึ้น รวมถึงมีการนำแนวคิดส่วน

ประสมทางการตลาดแนวใหม่มาปรับใช้ด้วย เช่น (1) ผลิตภัณฑ์ที่เน้นประสบการณ์ของผู้ซื้อ (Product to Experience) ซึ่งผู้ประกอบการต้องสร้างความแตกต่างและมากกว่าการเน้นที่ตัว Product แต่ต้องเน้นที่การมอบประสบการณ์ที่ดี สร้างประทับใจในสินค้าและบริการ ให้กับผู้บริโภค (2) ช่องทางที่ลูกค้าเป้าหมายเข้าถึงสินค้าและบริการ (Place to Everyplace) ในสถานการณ์ชีวิตประจำวันแบบ New normal ทั้ง online และ offline เช่น การสร้างหน้าเว็บไซต์ จัดจำหน่ายผ่าน online marketplace รวมถึงสิ่งสำคัญคือ ทางเลือกในการชำระเงินที่จะต้องสร้างความสะดวกให้กับลูกค้า เช่น ชำระเงินด้วยเงินสด ชำระผ่านบัตรเครดิต ระบบพร้อมเพย์หรือเก็บเงินปลายทาง เป็นต้น (3) ราคาของสินค้าและบริการที่ทำให้ผู้บริโภครู้สึกถึงความ “คุ้มค่า” ที่จะซื้อสินค้าและบริการ (Price to Exchange) มีคุณภาพเหมาะสมกับราคาที่จ่ายไปเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำธุรกิจในยุคนี้ และ (4) การสื่อสารการตลาดที่ไม่เน้นตัวสินค้ามากเกินไป (Promotion to Evangelism) อาจไม่เหมาะกับบริบทปัจจุบัน แต่ควรเป็นการสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ (Social Marketing Communication) ทั้งรูปแบบการตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing) การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Search Engine Marketing) หรือการตลาดผ่านเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต (Social Media) ที่เน้นให้ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายมีประสบการณ์ร่วม รู้สึกชื่นชอบและอยากเข้ามาทดลองหรือใช้บริการ และกลายเป็นการบอกปากต่อปาก ชักชวนเพื่อนมาใช้ด้วยกันจะมีประสิทธิภาพในโลกยุคใหม่ (ธนันธร มหาพรประจักษ์, 2564)

ร้านผลิตภัณฑ์ขนมไทย “บุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” เป็นหนึ่งในธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ครั้งนี้ด้วย เป็นกิจการท้องถิ่นประเภทร้านขนมหวานคาเฟ่ที่เริ่มดำเนินธุรกิจอันเกิดจากความชื่นชอบในการทำกิจการที่เกี่ยวกับงานบริการของเจ้าของธุรกิจ และมีความสนใจมากเป็นพิเศษต่อผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณที่ได้รับการสืบทอดการผลิตขนมไทยจากรุ่นปู่ รุ่นย่า นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังมีความรู้ความสามารถในการทำผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มประเภทร้อนและเย็นที่จะให้ผู้บริโภคนั้นได้ทานคู่กับขนมไทยโบราณของทางร้าน (บุญปาก Thai dessert & tea, 2564) ในปัจจุบันโอกาสทางธุรกิจของร้านผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณได้กลับมาเป็นที่นิยมของผู้บริโภคหลายช่วงวัยอีกครั้งหนึ่ง จึงทำให้มีการแข่งขันการค้าดำเนินธุรกิจร้านผลิตภัณฑ์ขนมไทยเกิดขึ้นมาจำนวนหลายร้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน 30 ร้าน หรือธุรกิจที่มีรูปแบบเป็นคาเฟ่ขนมไทยในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 ร้าน ที่ยังคงความเป็นไทยทั้งผลิตภัณฑ์ขนมไทยและบรรยากาศภายในร้าน เพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของขนมไทยเฉพาะตัวในแต่ละชนิด เนื่องจากความละเอียดอ่อนประณีตในขั้นตอนการทำ ตั้งแต่วัตถุดิบ วิธีการทำ พิธีพิถี พิธียอด รสชาติอร่อย กลิ่นหอมหวาน สีสันสวยงามที่ได้จากธรรมชาติ และรูปลักษณะที่สวยงามชวนรับประทาน จึงทำให้ขนมไทยเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมในทุกๆ ภาค ซึ่งคนไทยโบราณมักจะทำขนมไทยในวาระสำคัญ ยกตัวอย่าง เช่น งานทำบุญ งานแต่ง เทศกาลสำคัญ หรือต้อนรับแขกสำคัญ เป็นต้น แต่ขนมไทยบางอย่างจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการทำพอสมควร เนื่องจากต้องมีการเตรียมหลายขั้นตอนอย่างพิถีพิถัน เพื่อให้ได้ขนมไทยที่สวยงาม มีความประณีต และมีความอร่อยแบบไทย ๆ (ยอด ชินสุภัคกุล และคณะ เพจเฟซบุ๊กวงใน, 2564)

ธุรกิจร้านผลิตภัณฑ์ขนมไทย “บุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” สามารถดำเนินกิจกรรมทางการตลาดเป็นไปได้ด้วยดีช่วงก่อนสถานการณ์โควิด -19 แต่เริ่มมีปัญหาการลดลงของยอดขายและลูกค้าที่เคยเข้ามาใช้บริการในร้าน ภายหลังจากที่สถานการณ์โควิด -19 เริ่มมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง การศึกษาตัวแบบของปัจจัยทางการตลาดบริการและการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษา ร้านบุญปาก

Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อค้นหาตัวแบบหรือรูปแบบของปัจจัยที่เหมาะสมต่อการดำเนินกิจกรรมทางการตลาดบริการและการเลือกวิธีการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ มาเป็นแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบที่เป็นส่วนประสมการตลาดบริการและส่วนประสมการสื่อสารการตลาดออนไลน์ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าในยุคปกติใหม่ หรือ New Normal

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษาร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษาร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาตัวแบบของปัจจัยทางการตลาดบริการและการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษาร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

3. สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยทางการตลาดบริการมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษาร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. การสื่อสารทางการตลาดสังคมออนไลน์มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษาร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือผู้ที่เคยใช้บริการร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยใช้วิธีคำนวณตามสูตรของคอกแรน (1977) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 385 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถามที่มีโครงสร้าง (Structured Questionnaire) ที่ประกอบด้วย 5 ส่วนคือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ปัจจัยทางการตลาดบริการ 3) การสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ 4) การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย และ 5) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งพัฒนาคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถามซึ่งงานวิจัยนี้ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.91 และได้้นำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (Cochran, W.G. , 1977) โดยแบบสอบถามของงานวิจัยนี้ได้ค่าอัลฟาที่แสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถามหรือค่าความเชื่อมั่น ได้เท่ากับ 0.95

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแจกแบบสอบถามกับลูกค้าผู้มาใช้บริการร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และแจกแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (google form, QR Code)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปร

5. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษารายบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง 385 คน

ผลการศึกษารายบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ : หญิง	262	68.10
2. อายุ : อายุระหว่าง 21 – 30 ปี	162	42.10
3. ระดับการศึกษา : ปริญญาตรี	245	63.60
4. อาชีพ : ข้าราชการ	93	24.20
5. รายได้ต่อเดือน : 15,000 - 25,000 บาท	171	44.40
6. อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้า : สมาร์ทโฟน	359	93.20
7. ซื้อสินค้าผ่านช่องทางใดมากที่สุด : หนาราน	142	36.90
8. ความถี่ในการซื้อสินค้าผ่านการสื่อสารการตลาดออนไลน์ : 1-3 ครั้งต่อเดือน	201	52.20
9. ราคาเฉลี่ยของสินค้าที่ซื้อในแต่ละครั้ง : 101 – 180 บาท	154	40.00

ผลการศึกษารายบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่าง เคยใช้บริการทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี การศึกษาปริญญาตรี อาชีพข้าราชการ มีรายได้ 15,001 – 25,000 บาทต่อเดือน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้าเป็นสมาร์โฟน ซื้อสินค้าผ่านหน้าร้านมากที่สุด ความถี่ในการซื้อสินค้าผ่านการสื่อสารการตลาดออนไลน์ 1-3 ครั้งต่อเดือน ราคาเฉลี่ยสินค้าที่ซื้อในแต่ละครั้ง เป็น 101 – 180 บาท

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดบริการในภาพรวม

ปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านบุคคล	4.34	0.62	มากที่สุด	1
ด้านผลิตภัณฑ์	4.25	0.53	มากที่สุด	2
ด้านราคา	4.24	0.54	มากที่สุด	3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.10	0.51	มาก	4
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.02	0.54	มาก	5
ด้านกระบวนการให้บริการ	3.96	0.54	มาก	6
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.77	0.51	มาก	7
รวม	4.09	0.12	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานตามวัตถุประสงค์ที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลรวมการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย

ปัจจัยทางการตลาดบริการ	การตัดสินใจซื้อ						
	b	S.E.	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
ด้านผลิตภัณฑ์	.030	.042	.368	8.068	.000*	.461	2.168
ด้านราคา	-1.93	.040	-.196	-4.784	.000*	.534	1.871
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.324	.044	.328	7.344	.000*	.447	2.237
ด้านการส่งเสริมการตลาด	.235	.036	.260	6.572	.000*	.569	1.756
ด้านบุคคล	.101	.038	.118	2.667	.008*	.458	2.185
ด้านลักษณะทางกายภาพ	.100	.043	.095	2.328	.020*	.535	1.870
ด้านกระบวนการให้บริการ	.317	.041	.320	7.696	.000*	.517	1.935

$R^2 = .814$ S.E. = .313 F = 105.97

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทยภาพรวม โดยมีค่าอิทธิพลร้อยละ 81.4 โดยปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคา ด้านบุคคล และด้านลักษณะทางกายภาพ ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อขนมไทยในภาพรวม

การสื่อสารการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
การตลาดเชิงเนื้อหา	3.79	0.57	มาก	1
การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์	3.77	0.52	มาก	2
เครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต	3.25	0.77	มาก	3
รวม	3.60	0.52	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านการตลาดเชิงเนื้อหามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และ ด้านเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานตามวัตถุประสงค์ที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลรวมการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย

การสื่อสารการตลาดออนไลน์	ด้านการตัดสินใจ						
	b	S.E.	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
การตลาดเชิงเนื้อหา	.304	.101	.323	6.358	.000*	.405	2.221
เครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต	.164	.100	.220	5.034	.000*	.604	1.654
การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์	.323	.317	.314	6.190	.000*	.451	2.220

$R^2 = .559$ S.E. = .356 F = 160.702

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยการสื่อสารการตลาดออนไลน์มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทยภาพรวม โดยมีค่าอิทธิพลร้อยละ 55.9 โดยปัจจัยด้านการตลาดเชิงเนื้อหา มีผลต่อการตัดสินใจซื้อมากที่สุด รองลงมา คือ การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต มีผลต่อการตัดสินใจซื้อน้อยที่สุด ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 และผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับตัวแบบของปัจจัยทางการตลาดบริการและตัวแบบของการสื่อสารทางการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษา ร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาค้นพบองค์ประกอบสำคัญตามลำดับของปัจจัยทางการตลาดบริการ 5 ด้าน ได้แก่ 1) กระบวนการให้บริการ 2) ผลិតภัณฑ์ 3) การส่งเสริมการตลาด 4) การจัดจำหน่าย และ 5) ราคา ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่าองค์ประกอบเดิมที่กำหนดไว้ทั้งหมด 7 ด้าน อันประกอบด้วย 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านลักษณะทางกายภาพ และ 7) ด้านกระบวนการให้บริการ ตามลำดับ

ผลการศึกษาค้นพบองค์ประกอบสำคัญตามลำดับของปัจจัยการสื่อสารการตลาดออนไลน์ 3 ด้าน ได้แก่ การตลาดเชิงเนื้อหา การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และการตลาดผ่านเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ซึ่งได้จำนวนองค์ประกอบเท่าเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลง ลำดับความสำคัญจากเดิม ได้แก่ 1) การตลาดเชิงเนื้อหา 2) การตลาดผ่านเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต และ 3) การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามลำดับ

6. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นพบ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาย้ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน พบว่า ผู้เข้าใช้บริการร้านบุญปาก Thai dessert & tea ทั้งหมดเคยมาใช้บริการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุส่วนใหญ่ 21 - 30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพข้าราชการ รายได้ต่อเดือน 15,001 - 25,000 บาท อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้าส่วนใหญ่เป็น สมาร์ทโฟน การซื้อสินค้าส่วนใหญ่ซื้อผ่านหน้าร้านมากกว่าผ่านผู้ให้บริการส่งสินค้า มีการซื้อสินค้าผ่านการสื่อสารการตลาดสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่ 1 - 3 ครั้งต่อเดือน ซื้อในแต่ละครั้งราคาเฉลี่ย 101 - 180 บาท ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อาทิตย์ ว่องไวตระการ (2560) เรื่องอิทธิพลของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านร้านค้าออนไลน์ ที่พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ 21 - 30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 25,000 บาท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรีย์ สองเมือง (2560) เรื่อง สื่อการตลาดดิจิทัลกับกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าในจังหวัดนนทบุรี ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท นิยมใช้ สมาร์ทโฟนในการสั่งซื้อสินค้าเพื่อการบริโภค ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของปัจจัยส่วนบุคคล จะสะท้อนถึงกลุ่มลูกค้าที่นิยมซื้อสินค้าผ่านร้านค้าออนไลน์จะอยู่ในวัยทำงาน ช่วงต้น ซึ่งมีรายได้ปานกลาง

6.2 ผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษา ร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยด้านบุคคลสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ ดังนี้

ด้านบุคคล ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุดต่อการพนักงานเอาใจใส่ กระตือรือร้นในการให้บริการ รองลงมาคือ พนักงานพูดจาสุภาพ มีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความสำคัญกับลูกค้าที่มาใช้บริการ คอยให้คำแนะนำ แก้ปัญหาและช่วยเหลือลูกค้าที่มาใช้บริการได้ ตามลำดับ

ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องคุณภาพขนมไทยเช่น อร่อย สะอาด สดใหม่ รongลงมาคือมีขนมไทยมีชนิด ขนาดและปริมาณให้เลือกได้หลากหลาย และมีบรรจุภัณฑ์สวยงามน่าซื้อ ตามลำดับ

ด้านราคา ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุดเรื่องราคาเหมาะสมกับคุณภาพ รongลงมาคือ มีหลายระดับราคาให้เลือกซื้อ มีการแจ้งราคาชัดเจน และราคาเหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับร้านอื่น

ด้านลักษณะทางกายภาพ ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุดกับการตกแต่งร้านสวยงาม รongลงมาคือ ร้านมีความสะอาด กว้างขวาง อุปกรณ์หรือภาชนะที่ใช้ในการบริการ สะอาดและสวยงาม และมีที่จอดรถที่สะดวกและเพียงพอ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุดกับการมีบริการนั่งรับประทานในร้าน รongลงมาคือ มีช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย เช่น หน้าร้านและทางออนไลน์ มีบริการจัดส่งสินค้าผ่านช่องทาง GrabFood , LINE MAN , Foodpanda และสามารถสั่งซื้อผ่านออนไลน์ เช่น LINE, Facebook เป็นต้น

ด้านกระบวนการให้บริการ ผู้บริโภคให้ความสำคัญด้านรับออเดอร์รายการผลิตภัณฑ์ขนมไทย และเครื่องดื่มได้อย่างรวดเร็วมากที่สุด รongลงมา คือ มีการเสิร์ฟผลิตภัณฑ์ขนมไทยและเครื่องดื่มในเวลาที่เหมาะสม ขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยาก ชับช้อน และการรับชำระเงินถูกต้องและรวดเร็ว ตามลำดับ

ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุดคือมีโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่อง รongลงมาคือ มีช่องทางให้ลูกค้าแนะนำ และติชม มีโปรโมชั่นให้ลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ และสามารถชำระเงินได้หลากหลายช่องทาง

ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน พบว่ามีความสอดคล้องกับการศึกษาของ อาทิตย์ ว่องไว ตระการ (2560) เรื่องอิทธิพลของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านร้านค้าออนไลน์ ที่พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับราคาและความน่าเชื่อถือ ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และราคา ด้านการบริการและการจัดส่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคในด้านการความไว้วางใจ และสอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพินิจ ผิวผ่อง (2560) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคขนมหวานในอำเภอหัวหิน ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคร้านขนมหวานในอำเภอหัวหินคือปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านกระบวนการให้บริการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และปัจจัยด้านราคายังคงเป็นส่วนประสมหลักแม้กิจกรรมทางการตลาดจะเข้าสู่รูปแบบการตลาดดิจิทัลก็ตาม

6.3 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาการสื่อสารทางการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมไทย กรณีศึกษา ร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ส่วนใหญ่เห็นว่าปัจจัยด้านการตลาดเชิงเนื้อหาสำคัญมากที่สุด รongลงมาคือ การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และด้านเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ดังนี้

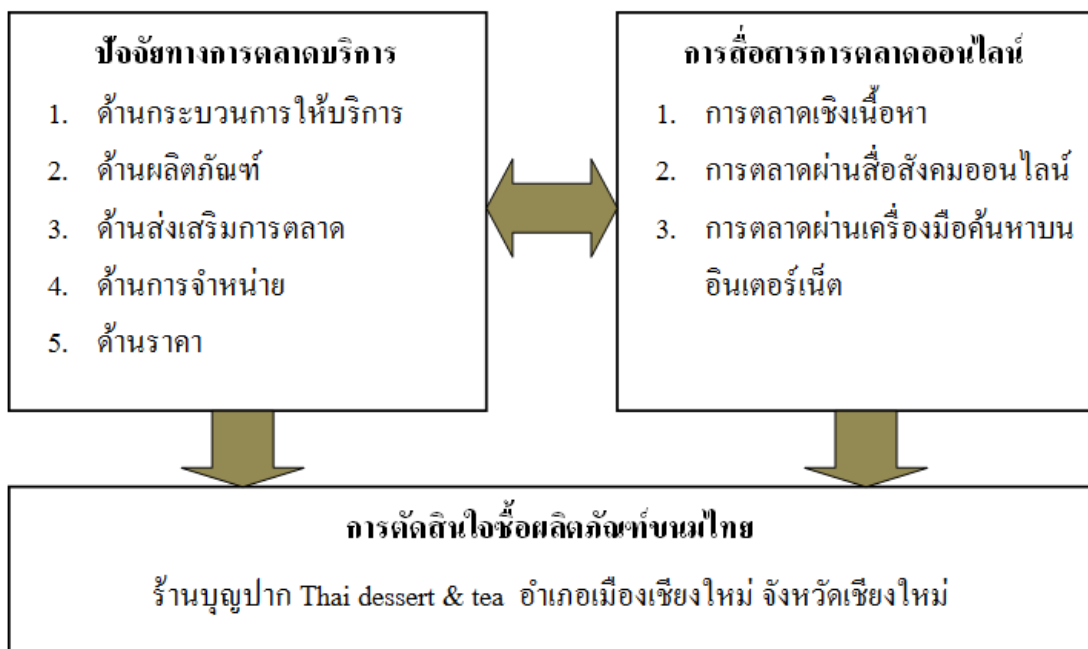
ด้านการตลาดเชิงเนื้อหา ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุดเรื่องการรีวิวผลิตภัณฑ์จากลูกค้าทางออนไลน์ รongลงมาคือ เนื้อหาในโฆษณาที่เผยแพร่บนโซเชียลมีเดีย การให้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของร้านผ่านสื่อออนไลน์ และวิธีการส่งเสริมการขาย (ลด แลก แจก แถม) อย่างต่อเนื่องผ่านสื่อออนไลน์ ตามลำดับ

ด้านการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุดกับการรีวิวสินค้าทางสื่อสังคมออนไลน์ที่น่าสนใจ รองลงมาคือ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ในสื่อสังคมออนไลน์ที่น่าสนใจ และด้านกิจกรรมส่งเสริมการขาย (ลด แลก แจก แถม) จากสื่อสังคมออนไลน์ที่น่าสนใจ ตามลำดับ

ด้านเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ต ผู้บริโภคให้ความสำคัญที่สุดต่อการค้นหาข่าวสารขงนมไทยผ่าน Facebook รองลงมาคือ ค้นหาข่าวสารขงนมไทยผ่าน Google ติดตามการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์นมไทยทุกช่องทางบนออนไลน์ เช่น Facebook, Google , Line เป็นต้น และติดตามรีวิวขงนมไทยผ่าน Line ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่ามีสอดคล้องกับการศึกษาของ ชนิตา อัครโยธิน (2562) เรื่องการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าการตลาดผ่านเครื่องมือค้นหา การตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และการตลาดเชิงเนื้อหา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อาทิตย์ ว่องไวระการ (2560) เรื่อง อิทธิพลของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านร้านค้าออนไลน์ พบว่า ปัจจัยเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดออนไลน์มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้บริโภค ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการสื่อสารทางการตลาดดิจิทัลทุกรูปแบบยังคงอยู่ในกระแสนิยมอย่างต่อเนื่อง

6.4 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 3 ได้ข้อค้นพบสำหรับตัวแบบของปัจจัยทางการตลาดบริการและการสื่อสารทางการตลาดสังคมออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์นมไทย กรณีศึกษา ร้านบุญปาก Thai dessert & tea อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 1 ตัวแบบของปัจจัยทางการตลาดบริการและตัวแบบของการสื่อสารการตลาดออนไลน์

7. สรุปผล

จากการวิเคราะห์หาค่าปัจจัยส่วนบุคคลจากการศึกษาหลายผลงานวิจัย จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายที่มีพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อผ่านการตลาดสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี ซึ่งผู้ประกอบการร้านขนมประเภทอื่นหรือใกล้เคียงอาจค้นหาแนวทางในการปรับกลยุทธ์การตลาดของธุรกิจที่สามารถตอบสนองความต้องการหรือดึงดูดความสนใจของกลุ่มบริโภครุ่นนี้ให้มากขึ้น

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษามากกว่า 10 ผลงานวิจัย ที่เกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ จะเห็นว่าปัจจัยทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อในอดีตที่ผ่านมา ผู้บริโภคจะให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษกับผลิตภัณฑ์และราคา แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษกับผลิตภัณฑ์และกระบวนการให้บริการ สะท้อนถึงความต้องการของลูกค้าว่านอกจากเรื่องผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการแล้ว ผู้บริโภคยังต้องการได้รับการบริการที่ดีจากผู้ประกอบการด้วย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของผลการศึกษามากกว่า 10 ผลงาน สะท้อนให้เห็นว่าเครื่องมือค้นหาบนอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์มีความสำคัญอย่างมากต่อการกระตุ้นพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคในทุกขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจซื้อในยุคปัจจุบันส่วนการตลาดเชิงเนื้อหาจะช่วยสนับสนุนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคได้ง่ายขึ้นและเร็วขึ้น

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ลูกค้าส่วนใหญ่ยังคงเห็นว่าตัวบุคคลในทางการตลาดบริการยังคงมีความสำคัญมากที่สุด แต่ภายใต้สถานการณ์ที่ผู้คนมีการปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิตมาอยู่ที่บ้านเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 ธุรกิจร้านอาหารต้องปรับตัวให้พร้อมกับวิถีปกติใหม่ หรือ New Normal บุคคลผู้ให้บริการที่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของลูกค้า แต่กระบวนการให้บริการที่รวดเร็ว ไม่มีขั้นตอนการให้บริการที่ยุ่งยากซับซ้อนสำหรับการบริโภคภายในร้าน รวมถึงการมีบริการ Delivery ในรูปแบบให้บริการส่งถึงบ้านหรือดีลิเวอรี่ผ่านแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการอย่าง Grab, LINE MAN, foodpanda หรือ GET อันเป็นทางเลือกสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น

2) การสื่อสารการตลาดด้านกรตลาดเชิงเนื้อหา ยังคงมีความสำคัญมากที่สุดที่จะดึงดูดความสนใจผู้บริโภคได้จากเนื้อหาบนโฆษณา ประชาสัมพันธ์ที่เผยแพร่บนโซเชียลมีเดีย การรีวิว จากลูกค้าทางออนไลน์ และวิธีการส่งเสริมการขาย (ลด แลก แจก แถม) อย่างต่อเนื่องผ่านสื่อออนไลน์มีผลต่อการสนับสนุนการตัดสินใจซื้อของลูกค้าบนช่องทาง Facebook และช่องทางอื่น เช่น Google และ Line เป็นต้น

3) การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการมีบริการสั่งซื้อสินค้าผ่านหลายช่องทางของธุรกิจเป็นลำดับแรก ค้นหาข้อมูลและติดตามรีวิวของลูกค้าอื่นในสื่อสังคมออนไลน์ก่อนซื้อ รวมถึงเปรียบเทียบคุณภาพกับราคาก่อนตัดสินใจซื้อ และจะตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้นเมื่อมีบริการส่งผ่าน Food Delivery

4) ลูกค้ายังคงให้ความสำคัญต่อการอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น มีที่จอดรถ และสามารถชำระค่าสินค้าโดยจ่ายผ่านบัตรเครดิตได้ เป็นต้น

8.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไป ควรเป็นการศึกษาแนวทางหรือรูปแบบการดำเนินกิจกรรมทางการตลาดอย่างปลอดภัยภายใต้สถานการณ์โรคระบาด โควิด - 19 เพื่อสร้างความมั่นใจในการรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคที่มาใช้บริการ
2. การศึกษาครั้งต่อไป อาจออกแบบการวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มลูกค้าใหม่และลูกค้าที่เคยมาใช้บริการ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำวิเคราะห์ เพื่อวางแผนกลยุทธ์ที่ตอบสนองได้ตรงใจผู้บริโภคอย่างแท้จริงในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- ธนิศา อัสวโยธิน. (2562). การตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. การค้นคว้าอิสระ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดนครราชสีมา.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). New Normal ของธุรกิจร้านอาหารในยุคโควิด 19. *BOT พระสยาม MAGAZINE*, ฉบับที่ 3 เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2563. หน้า 54-55.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). *เชียงใหม่สูญเสีย 6 หมื่นล้าน* ครึ่งปีธุรกิจร้านค้าขายกิจการเพียบ; เศรษฐกิจภูมิภาค. ประชาชาติธุรกิจ, ฉบับวันที่ 16 กรกฎาคม 2564. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/local-economy/news-712450>. เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2564
- ธนันทร มหาพรประจักษ์ (2564) *ปรับธุรกิจให้ยืดหยุ่นในยุค New Normal*. ฝ่ายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib_/Article_19Oct2020.pdf. เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2565
- บุญปาก Thai dessert & tea. (2564) *ประวัติและข้อมูลร้านบุญปาก Thai Dessert & Tea อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้น เมื่อวันที่ 2 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2564
- พิมพ์นิช ผิวม่วง. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริโภคขนมหวานในอำเภอหัวหิน*. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยอด ชินสุภัคกุล และคณะ เพจเฟซบุ๊กวงใน. (2564). *30 ร้านขนมหวานเชียงใหม่ ที่ใคร ๆ ก็พากันหลงรัก!*. สืบค้นจาก [0kdthttps://www.wongnai.com/listings/dessert-shops-chiangmai](https://www.wongnai.com/listings/dessert-shops-chiangmai). เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2564
- สุนทรีย์ สองเมือง. (2560). *สื่อการตลาดดิจิทัลกับกลุ่มซิลเวอร์เอจ (Silver Age) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าในจังหวัดนนทบุรี*. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- อาทิตย์ ว่องไวตระการ. (2560). *อิทธิพลของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านร้านค้าออนไลน์*. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Armstrong and Kotler. (2012). *Principles of Marketing*. 14th Edition, Pearson Education Limited, Essex, England.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques*. 3d ed. New York : John Wiley and Sons Inc.

ด้านการวิจัยเชิงสหวิทยาการ
(Multidisciplinary Research)
ภาคบรรยาย

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม

The Procession Developing for Capacity of the Production Department for the Career Advancement of the Palm Oil Industry

สันติสุข ชัยเพชร¹ รุ่งนภา อริยะพลปัญญา²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

secretary.ppl99@gmail.com

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

rungnapa.ari@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม 2) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือบุคลากรโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม และกลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรระดับปฏิบัติการ จำนวน 90 ชุด และระดับหัวหน้า จำนวน 8 ชุด ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่ง 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งบุคลากร 3 ระดับ ได้แก่ ระดับปฏิบัติการ ระดับหัวหน้า และระดับผู้จัดการ โดยทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยการบริหาร ที่ปรึกษาของบริษัทฯ ผู้จัดการฝ่ายผลิต และหัวหน้างาน จำนวน 10 ท่าน ด้วยวิธีการสุ่มคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง และดำเนินการด้วยกระบวนการเทคนิคเดลฟาย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งบุคลากร 2 ระดับ ได้แก่ ระดับปฏิบัติการ และระดับหัวหน้า โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรฝ่ายผลิตโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในจังหวัดกระบี่ที่มีกำลังการผลิต 45/60 ทะลายปาล์มสด และมีเครื่องจักรเหมือนกัน ประกอบด้วย 1) บริษัท ปาล์มพันธ์ล้าน จำกัด 2) บริษัท ภัทรปาล์มออยล์ จำกัด

3) บริษัท ป.พานิชรุ่งเรืองปาล์มออยล์ 2 จำกัด 4) บริษัท ไทยอินโดปาล์มออยล์ แพคทอรี่ จำกัด ระดับปฏิบัติการจำนวน 90 ชุด และระดับหัวหน้า จำนวน 8 ชุด โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม หลังจากผู้วิจัยดำเนินการด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเลือกสมรรถนะแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ลำดับแรกของแต่ละ

ดำเนินการจัดทำแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติงานและก้าวสู่ตำแหน่งงานในระดับที่สูงขึ้น ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต ประกอบด้วย สมรรถนะประจำตำแหน่งระดับปฏิบัติการ และพิจารณาสมรรถนะเป็นรายด้านคือ 1) ด้านความรู้ทางเทคนิค 2) ด้านความรู้การใช้งานเครื่องจักร 3) ด้านทักษะการตั้งค่าการทำงานเครื่องจักร 4) ด้านทักษะการบำรุงรักษา 5) ด้านทักษะการใช้งานเครื่องจักร 6) ด้านทัศนคติเชิงบวกในการทำงาน สมรรถนะประจำตำแหน่งระดับหัวหน้า พิจารณาสมรรถนะเป็นรายด้าน คือ 1) ด้านการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ 2) ด้านการจัดการเรื่องคน และสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับผู้จัดการ พิจารณาสมรรถนะเป็นรายด้าน คือ 1) ด้านการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ 2) ด้านการจัดการเรื่องคน

2. การศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต ผลการศึกษาพบว่า 1) สมรรถนะประจำตำแหน่งระดับปฏิบัติการ พบว่า ด้านทักษะการบำรุงรักษา มีค่าเฉลี่ย 2.89 ทักษะการใช้งานเครื่องจักร มีค่าเฉลี่ย 2.97 ความรู้ด้านการใช้งานเครื่องจักร มีค่าเฉลี่ย 3.47 อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง และสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ พบว่า ระดับสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะระดับหัวหน้า ด้านการบริหารงาน และการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย 2.95 และด้านการจัดการเรื่องคน มีค่าเฉลี่ย 3.08

2) สมรรถนะประจำตำแหน่งระดับหัวหน้า พบว่า ด้านการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย 3.71 และด้านการจัดการเรื่องคน มีค่าเฉลี่ย 3.79 อยู่ในระดับมาก และสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ พบว่า ระดับสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะระดับผู้จัดการ ด้านการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย 3.25 และด้านการจัดการเรื่องคน มีค่าเฉลี่ย 3.31 อยู่ในระดับปานกลาง

3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ พบว่า ในการพัฒนาสมรรถนะ ควรใช้วิธีการดังนี้ ปฏิบัติงานจริง และเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญภายใน และนายช่างภายนอก การฝึกอบรม และการหมุนเวียนงานเพื่อเพิ่มความชำนาญในงานนั้นๆ

คำสำคัญ : สมรรถนะ ความก้าวหน้าในอาชีพ อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the competency of production department in the palm oil industry, 2) to study the levels competency of the production department in the palm oil industry, 3) to study the development approach about the production department's competency for the advancement of the palm oil industry career. The purposive samplings were used amount 90 sets of operational levels staff and 8 sets of supervisor levels at the operational and the chief level by using the method of selecting a specific sample group. The research instruments were interview forms, questionnaires, and group discussions. The statistics used in the research were percentage, mean, and standard deviation. The results of the research showed that

The researcher conducted the research in 3 steps as follows:

Step 1: to study the competency's personnel in 3 levels which are the operational level, the supervisor level and the manager level. The semi-structured interviews were conducted with a group of experts comprising with the executive directors, company's advisor, and 10 supervisors by randomly a specific group of experts and carried out with the Delphi technique process.

Step 2: to study the levels competency of personnel department in 3 levels which are the operational level, the supervisor level and the manager level. The questionnaires were conducted with the sample group comprising with the personnel in the production departments of the palm oil extraction factory in Krabi with 45/60 capacity of fresh palm bunches and had the same machinery consisting of 1) Palm Panlan Co., Ltd. 2) Pattara Palm Oil Co., Ltd. 3) Por Panichrungruang Palm Oil 2 Co., Ltd. 4) Thai Indo Palm Oil Factory Co., Ltd. The purposive samplings were used amount 90 sets of operational levels staff and 8 sets of manager levels and the data analyses were analyzed by using mean and standard deviation (SD) statistics.

Step 3: to study the development approach about the production department's competency for the advancement of the palm oil industry career. After, the researcher proceeded with quantitative data collection and analyzed by mean and standard deviation statistics. The top 3 lowest average of each competency were selected to create a focus group by 7 experts who present the development about the personnel's competency to be ready for work and step up to a higher position.

The research results can be summarized as follows:

1. The result of the production department competency found that the competency of the production department consist of the operational level competencies that considering with 1) technical knowledge, 2) machine operating knowledge, 3) machine setting skill, 4) maintenance skill, 5) in terms of skill in using machines, and 6) attitude positive in the performance. The supervisor level that considering with 1) the people management competency and 2) the management and performing competency. The manager level that considering with 1) the people management competency 2) management and performing competency.

2. The result of the levels competency of production department found that 1) the operational level competencies showed that the maintenance skills were average ($\bar{x} = 2.89$), machine-operation skills were average ($\bar{x} = 2.97$), machine-operation knowledge were average ($\bar{x} = 3.47$), at low to moderate levels, and competence for career advancement found that knowledge competence level Leader level skills In terms of administration and duties were average ($\bar{x} = 2.95$) and the management of people were average ($\bar{x} = 3.08$). 2) The supervisor

level competencies showed that the management and performance were average ($\bar{x} = 3.71$), and the management of people were average ($\bar{x} = 3.79$), at a high level and competence for career advancement found that the level of competence, knowledge of skills at the manager level, in management and performing duties were average ($\bar{x} = 3.25$), and personnel management were average ($\bar{x} = 3.31$) at a moderate level.

3) The competency development guidelines found that competency development should use practical methods and learn from internal and external experts, training and job rotations to increase their expertise in that task.

Keywords : Capacity, Career Advancement, Palm Oil Industry

1. บทนำ

ตามหลักยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาประเทศฉบับที่ 12 กฎหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง ประเด็นยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยสามารถรับการพัฒนาระดับได้เต็มศักยภาพและความเหมาะสม ยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างและการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จึงได้กำหนดประเด็นในปัจจุบัน ประกอบด้วย การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม การพัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถตลอดช่วงชีวิต กระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 11-12)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้สมรรถนะเป็นพื้นฐานถือว่าเป็นเครื่องมือที่ผู้บริหารและนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ให้ความสนใจและนิยมเป็นอย่างมากเนื่องจากสมรรถนะจะเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ด้านอื่นๆ ทั้งด้านการบริหารจัดการบุคคลากรผู้มีความรู้ความชำนาญ การบริหารผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาความก้าวหน้าในสายงาน เป็นต้น การนำสมรรถนะมาประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์นั้นจะช่วยให้องค์กรได้บุคคลากรที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลการปฏิบัติงานตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร (ซอร์คัตตี สิริมัย, 2554 : 1) ดังนั้น บุคคลากรขององค์กรในยุคปัจจุบันต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้หลากหลาย การพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ในด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเพื่อองค์กรสามารถขับเคลื่อนและเติบโตไปพร้อมกับบุคคลากร และนอกจากการพัฒนาสมรรถนะแล้ว องค์กรนั้นๆ สามารถแข่งขันกับธุรกิจหรืออุตสาหกรรมกลุ่มเดียวกันได้อย่างมีคุณภาพ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการผลิตปาล์มน้ำมันในประเทศมีทั้งในรูปแบบอุปโภค และบริโภคสินค้า ซึ่งคาดว่าปาล์มน้ำมันในอนาคตด้านปริมาณความต้องการผลผลิตน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องกำหนดวัตถุประสงค์และคุณภาพผลิตภัณฑ์ของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2562 ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มภายในประเทศ สถานประกอบการกิจการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มต้องดำเนินการเทียบน้ำมันแยกที่ใช้

ปาล์มทะเลลายเป็นวัตถุดิบเท่านั้น ต้องสกัดน้ำมันปาล์มโดยใช้วัตถุดิบดังกล่าว จำนวน 100 กิโลกรัม สกัดน้ำมันได้ไม่น้อยกว่า 18 กิโลกรัม หรือ 18 เปอร์เซ็นต์ (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่, 2562 : 57) ขณะเดียวกันโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มได้นำผลปาล์มทะเลลายเข้ากระบวนการผลิตเพื่อหีบให้ได้มาเป็นน้ำมันปาล์มดิบ แต่เมื่อผ่านกระบวนการผลิตแล้วพบว่าผลปาล์มทะเลลายที่เข้าผลิตเกิดการไม่สมดุลทำให้การหีบน้ำมันจากผลปาล์มทะเลลายที่สกัดออกมาเป็นน้ำมันปาล์มดิบได้ปริมาณที่ลดลง และบางโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มได้ปริมาณหรือเปอร์เซ็นต์น้อยกว่า 18 กิโลกรัมหรือ 18 เปอร์เซ็นต์ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกระบี่, 2563 : 2) โรงงานสกัดที่ได้ปริมาณหรือเปอร์เซ็นต์น้อยกว่า 18 กิโลกรัมหรือ 18 เปอร์เซ็นต์นั้น ส่งผลต่อกิจการเป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องของปริมาณผลผลิตและด้านคุณภาพสินค้า และก่อให้เกิดการส่งออกเพื่ออุปโภค บริโภคลดลงจากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้โรงงานสกัดในจังหวัดกระบี่ต้องมีการศึกษาประสิทธิภาพของเครื่องจักร ขั้นตอนและกระบวนการผลิต สมรรถนะประจำตำแหน่งของบุคลากรฝ่ายผลิตในด้านทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเครื่องจักร และประสบการณ์ด้านการทำงานของบุคลากร การพัฒนาสมรรถนะเป็นการพัฒนาศักยภาพอย่างหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้บุคลากรของแต่ละองค์การในฝ่ายผลิตต้องมีสมรรถนะประจำตำแหน่ง และความเชี่ยวชาญในขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ ของฝ่ายผลิตเพื่อลดผลการสูญเสียจากกระบวนการผลิต และทำให้กระบวนการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองภารกิจหลักขององค์การ การแก้ไขปัญหาให้กับองค์การและก่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในสายงานและการวางแผนความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพในอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม แนวทางที่ได้จากการศึกษาจะสามารถนำไปพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเพื่อให้บุคลากรมีทักษะ ความรู้ และทัศนคติเพิ่มมากขึ้นต่อการปฏิบัติงานที่ และส่งผลต่อความก้าวหน้าในสายอาชีพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม

3. วิธีกรดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษาผลการวิจัยในครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นลักษณะของการวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) โดยมีรายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต ระดับผู้จัดการ ระดับหัวหน้า และระดับปฏิบัติการ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสายงานโดยใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต ระดับหัวหน้า และระดับปฏิบัติการ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามระดับหัวหน้า จำนวน 8 ชุด และระดับปฏิบัติการ จำนวน 90 ชุด

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 จากการศึกษาาระดับสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด 3 ลำดับแรกมาจัดการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสายงานทั้งหมด 10 คนขึ้นไปเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.04 ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดจำนวน 10 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม และด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวต้องเป็นผู้ที่เต็มใจและให้ข้อมูลตลอดจนการวิจัย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ดำเนินการวิจัยขั้นตอนต่อไป

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรระดับปฏิบัติการ และระดับหัวหน้าของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในจังหวัดกระบี่

1. บุคลากรระดับหัวหน้า จำนวน 8 คน ของฝ่ายผลิตโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในจังหวัดกระบี่ที่มีกำลังการผลิต 45/60 ทะลายปาล์มสด และมีเครื่องจักรเหมือนกันโดยในระดับหัวหน้าเก็บครบตามจำนวนประชากร

ตาราง 1 ประชากรระดับหัวหน้าของฝ่ายผลิตโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในจังหวัดกระบี่ที่มีกำลังการผลิต 45/60 ทะลายปาล์มสด และมีเครื่องจักรเหมือนกัน

โรงงานสกัด จังหวัดกระบี่	ประชากร	รวม
1. บริษัท ปาล์มพันธุ์พันธุ์ จำกัด	2	2
2. บริษัท ภัทรปาล์มออยล์ จำกัด	2	2
3. บริษัท ป.พานิชรุ่งเรืองปาล์มออยล์ 2 จำกัด	2	2
4. บริษัท ไทยอินโดปาล์มออยล์ แพลทอริ จำกัด	2	2
รวม (คน)	8	8

ที่มา : ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ บริษัท ปาล์มพันธุ์พันธุ์ จำกัด บริษัท ภัทรปาล์มออยล์ จำกัด บริษัท ป.พานิชรุ่งเรืองปาล์มออยล์ 2 จำกัด และบริษัท ไทยอินโดปาล์มออยล์ แพลทอริ จำกัด ณ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2564

2. บุคลากรระดับปฏิบัติการจำนวน 116 คน ฝ่ายผลิตโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในจังหวัดกระบี่ที่มีกำลังการผลิต 45/60 ทะลายปาล์มสด และที่มีเครื่องจักรเหมือนกัน

ตาราง 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างระดับปฏิบัติของฝ่ายผลิตโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในจังหวัดกระบี่ที่มีกำลังการผลิต 45/60 ทะลายปาล์มสด และที่มีเครื่องจักรเหมือนกัน

โรงงานสกัด จังหวัดกระบี่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. บริษัท ปาล์มพันธ์าน จำกัด	27	21
2. บริษัท ภัทรปาล์มออยล์ จำกัด	27	21
3. บริษัท ป.พานิชรุ่งเรืองปาล์มออยล์ 2 จำกัด	30	23
4. บริษัท ไทยอินโดปาล์มออยล์ แพคทอรี่ จำกัด	32	25
รวม (คน)	116	90

ที่มา : ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ บริษัท ปาล์มพันธ์าน จำกัด บริษัท ภัทรปาล์มออยล์ จำกัด บริษัท ป.พานิชรุ่งเรืองปาล์มออยล์ 2 จำกัด และบริษัท ไทยอินโดปาล์มออยล์ แพคทอรี่ จำกัด ณ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2564

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แบ่งตามขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยใช้สูตรทาโร ยามาเน (Yamane, 1967 อ้างถึงใน กองกฤษฯ ไทชัยวัฒน์) ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 และระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 การคำนวณประชากรกลุ่มตัวอย่างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในจังหวัดกระบี่จำนวน 4 โรงสกัด คือบุคลากรระดับปฏิบัติการ จำนวน 116 คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 90 คน ดังสูตรต่อไปนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = แทนขนาดกลุ่มของตัวอย่างระดับความเชื่อมั่น 95%
 N = แทนขนาดของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา
 e = แทนความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (0.05)

ถ้า $N = 116e = 0.05$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า สูตร } n &= \frac{116}{1+[116(0.05)]^2} \\ &= \frac{116}{1+0.29} \\ &= \frac{116}{1.29} \approx 89.92 \end{aligned}$$

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกระบวนการเทคนิคเดลฟาย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนี้เป็นขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหาหรือระบุคำถามในลักษณะกว้างๆ เกี่ยวกับสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ และสมรรถนะประจำตำแหน่ง และสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตอบตามความคิดเห็นแบบอิสระ และนำสมรรถนะทั้ง 3 ด้านที่วิเคราะห์ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของแต่ละสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ รวมทั้งสมรรถนะประจำตำแหน่ง และสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ เพื่อจัดเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 พร้อมทั้งแสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบในรอบที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบอีกครั้ง พร้อมทั้งขอให้เหตุผลประกอบในกรณีที่คำตอบอยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์คำตอบที่ได้ในรอบที่ 3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรคำนวณและการแปลผล เช่นเดียวกับแบบสอบถามรอบที่ 2 ดังนั้นจากคำตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ผู้วิจัยถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าคุณภาพนั้นเป็นสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติที่พึงประสงค์ ด้านการวิจัยแนวทางการพัฒนาสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม

การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- นำข้อมูลที่ได้รับการตอบแบบสอบถาม นำมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ทุกชุด
- นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล โดยการลงรหัสและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ
- วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น (ข้อมูลคำถามส่วนที่ 1) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ร้อยละ โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง โดยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ทางผู้วิจัยได้ศึกษาาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่ง ที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านหลักๆ คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผล โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายไว้ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

ตาราง 3 เกณฑ์การแปลผลของค่าเฉลี่ย

ระดับค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	ระดับมีความรู้มากที่สุด
3.50 – 4.49	ระดับมีความรู้มาก
2.50 – 3.49	ระดับมีความรู้ปานกลาง
1.50 – 2.49	ระดับมีความรู้่น้อย
1.00 – 1.49	ระดับมีความรู้่น้อยที่สุด

เชิงคุณภาพ

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มโดยกระบวนการสนทนากลุ่ม

ทางผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนโดยหลังจากที่ศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งของฝ่ายผลิตด้วยกระบวนการเทคนิคเดลฟาย และศึกษาาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งของฝ่ายผลิตจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากกระบวนการเทคนิคเดลฟายนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เมื่อทางผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนขอแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทางผู้วิจัยจึงได้ทราบถึงช่องว่างสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ลำดับแรกของบุคลากรฝ่ายผลิตระดับหัวหน้า และระดับปฏิบัติการ ดังนั้น ทางผู้วิจัยจึงทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มโดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมในขั้นตอนของกระบวนการเทคนิคเดลฟาย และผู้เชี่ยวชาญอีก 3 คน คติภารกิจจึงไม่สามารถร่วมการสนทนากลุ่มได้

6. การทดสอบเครื่องมือ

เชิงคุณภาพ

ดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของ IOC (Index of Item Objective Congruence) การตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557 : 95-96) ดังนี้

- ให้คะแนน +1 แน่ใจหรือไม่ว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- ให้คะแนน 0 แน่ใจหรือไม่ว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- ให้คะแนน -1 แน่ใจหรือไม่ว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรแสดงเกณฑ์ได้ ดังนี้ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ และข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุงยังใช้ไม่ได้ แบบสัมภาษณ์ครั้งนี้โดยมีค่า IOC 0.67-1.00 แสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่อยู่ในระดับยอมรับได้

เชิงปริมาณ

ดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) การตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม (ธานีทร คิลป์จารุ, 2557 : 95-96) ดังนี้

ให้คะแนน +1	แน่ใจหรือไม่ว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ให้คะแนน 0	แน่ใจหรือไม่ว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ให้คะแนน -1	แน่ใจหรือไม่ว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตรแสดงเกณฑ์ได้ ดังนี้ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ และข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุงแก้ไขไม่ได้ โดยมีค่า IOC 0.67-1.00 แสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่อยู่ในระดับยอมรับได้

และดำเนินการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นำแบบสอบถามไปทำการทดลอง (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบนอกเหนือจากพื้นที่ของการเก็บตัวอย่างเพื่อการวิจัย จำนวน 30 ชุด ก่อนนำแบบสอบถามมาเก็บข้อมูลจริง จากนั้นนำวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (ค่าต่ำที่สุดที่งานวิจัยที่มีมาตรฐานนำมาใช้กันคือ 0.70) โดยกำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551) โดยมีค่าอัลฟา (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.988

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการลงพื้นที่ด้วยตนเองตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1

1. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารระดับสูง ที่ปรึกษาบริษัท ผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับต้น ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มนี้ต้องเป็นบุคลากรระดับหัวหน้างานขึ้นไป 5 ปี ขึ้นไป และต้องมีบทบาทความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม และด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และมีอำนาจในการตัดสินใจทุกกระบวนการฝ่าย

2. ผู้วิจัยขอหนังสือที่ออกโดยสาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและยืนยันเครื่องมือกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามในนามของมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตภายในระยะเวลาที่กำหนด

3. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับทางกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งตัวอย่างแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2

1. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อสอบถามและสำรวจสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ไปสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเป็นคำตอบรอบที่ 1

2. ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้รับจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในการสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 ทางผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักยืนยันอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 3

ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน หรือฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อมูลจากการตอบ จากนั้นจึงจัดสร้างแบบสอบถามกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบเป็นรอบที่ 3 โดยแสดงคำตอบจากรอบที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน พร้อมทั้ง ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละคำถามแต่ละข้อที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 2 การตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ ผู้เชี่ยวชาญอาจเปลี่ยนความคิดเห็นให้สอดคล้องกับกลุ่มหรืออาจยืนยันคำตอบเหมือนรอบที่ 2 หากผู้เชี่ยวชาญยืนยันคำตอบเดิมเหมือนในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นคำตอบที่แตกต่างจากกลุ่มต้องให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นที่ชัดเจนยิ่งขึ้นได้ด้วย

ขั้นตอนที่ 4

ผู้วิจัยสรุปและร่างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสำรวจระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต และวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาบุคลากรเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม

การวิจัยปริมาณ

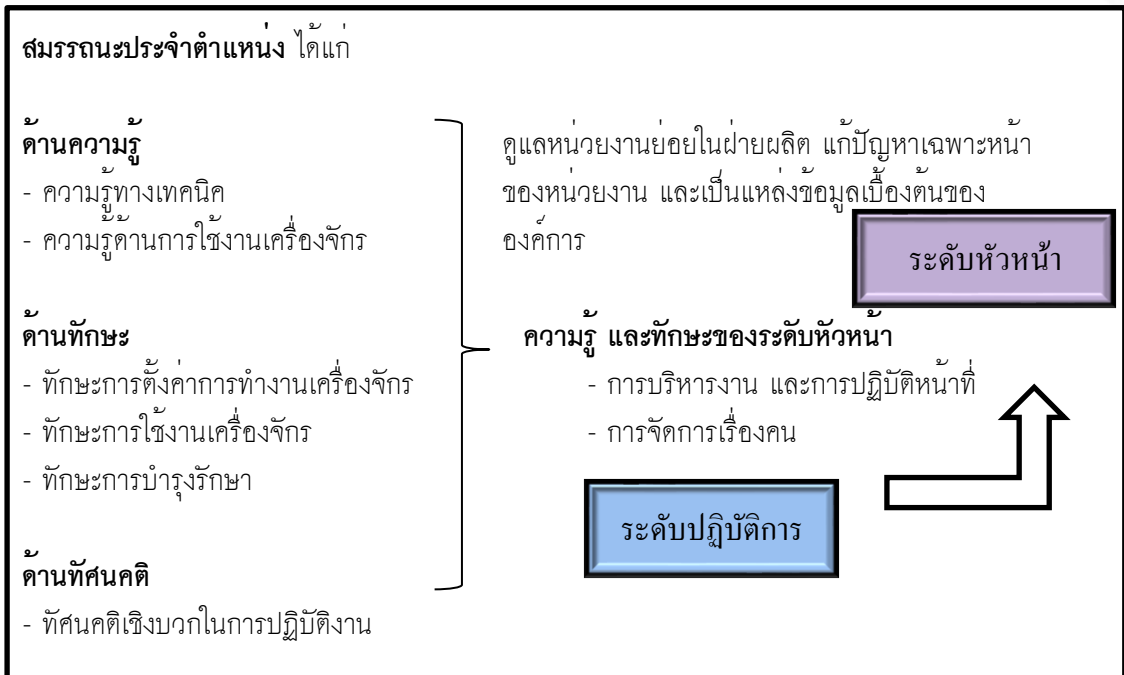
- นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลที่ออกโดยสาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ให้กับบุคลากรของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล
- ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อให้กับบุคลากรฝ่ายผลิต โดยแบ่งเป็นระดับหัวหน้า จำนวน 8 ชุด และระดับปฏิบัติการจำนวน 90 ชุด

8. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้กำหนดเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แจกแบบสอบถาม และสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมาย ระหว่างเดือนกันยายน - ธันวาคม 2564

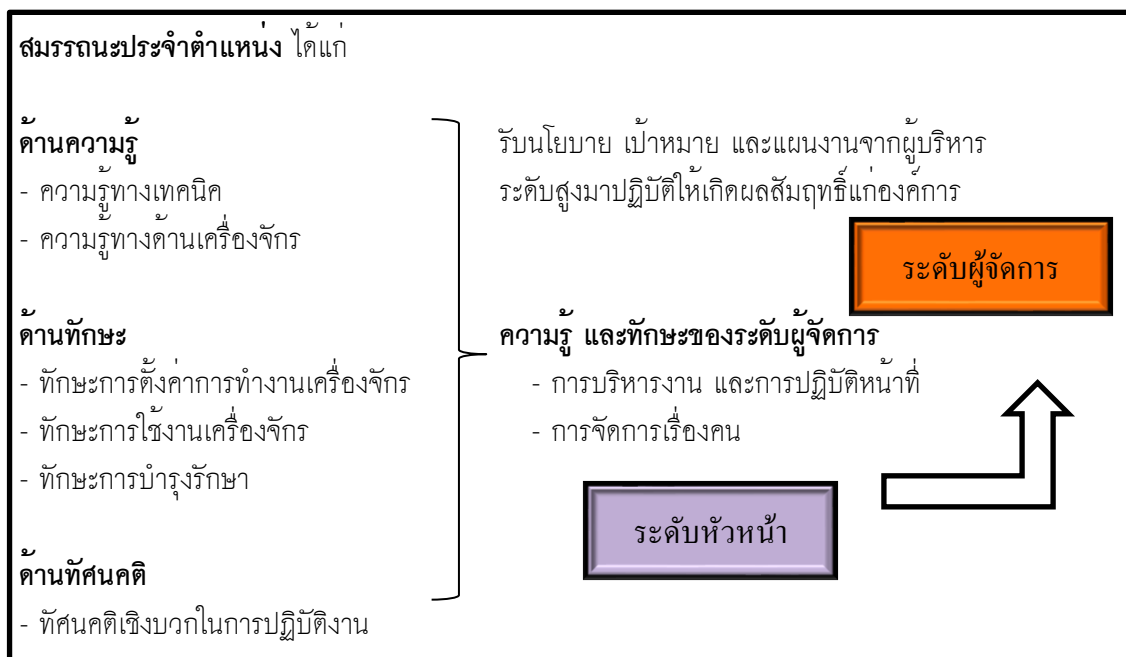
9. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาศมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตจากกระบวนการเทคนิคเดลฟาย ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อสมรรถนะประจำตำแหน่งของฝ่ายผลิต แบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านทัศนคติ ระดับหัวหน้า และระดับผู้จัดการ มีค่าสถิติแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง คือ ค่ามัธยฐาน (Mdn) 4.00 – 5.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่สำคัญมากถึงมากที่สุด และมีค่าสถิติที่แสดงการกระจายความคิดเห็น คือ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) ระหว่าง 0.00 – 1.00 แสดงถึงความคิดเห็นที่เห็นพ้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาศมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตสรุปได้ดังภาพ 1 และภาพ 2

ภาพ 1 ผลการศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตระดับปฏิบัติการ

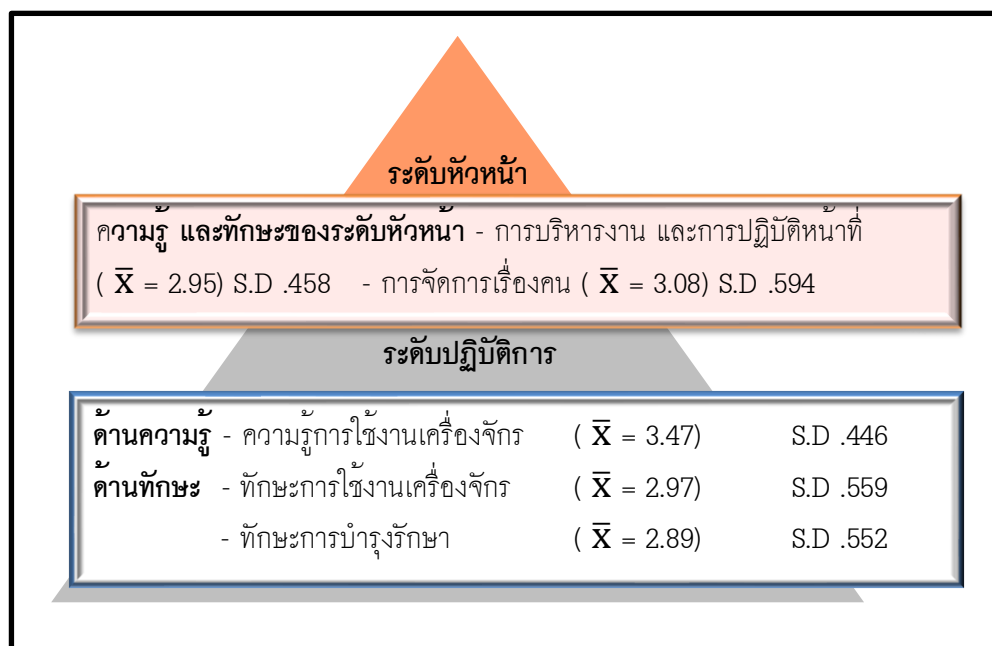
กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตระดับปฏิบัติการ และระดับหัวหน้าจะต้องมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน และการขึ้นตำแหน่งในระดับหัวหน้าบุคลากรระดับปฏิบัติการจะต้องมี ความรู้ และทักษะของระดับหัวหน้าด้านบริหารงาน การปฏิบัติหน้าที่ และด้านการจัดการเรื่องคนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งทางผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน

ภาพ 2 ผลการศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตระดับหัวหน้า

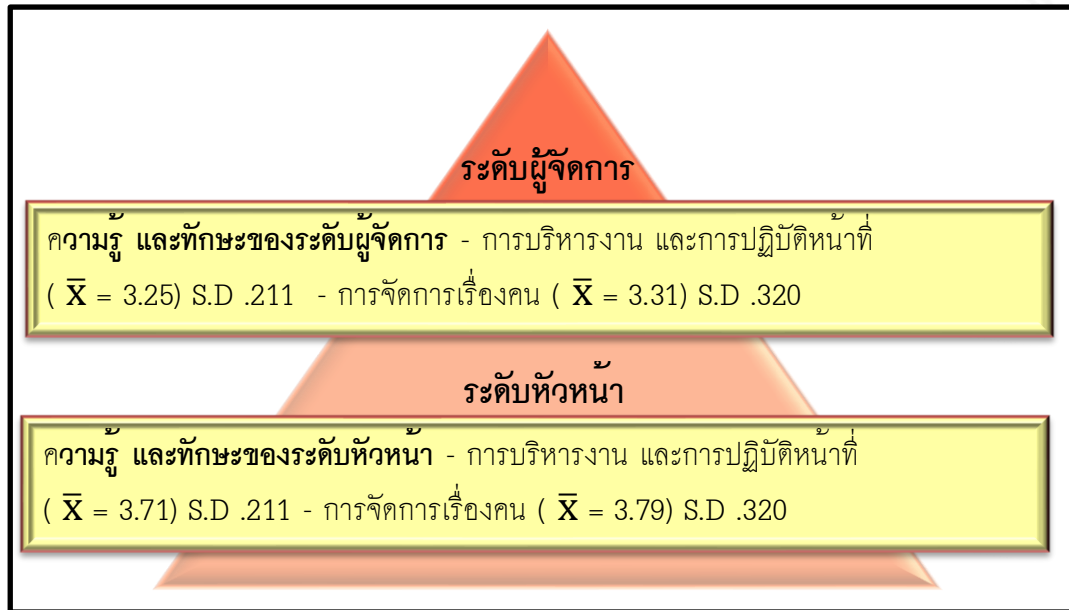
กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตระดับหัวหน้า และระดับผู้จัดการจะต้องความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน และการขึ้นตำแหน่งในระดับผู้จัดการบุคลากรระดับหัวหน้าจะต้องมี ความรู้ และทักษะของระดับผู้จัดการ ด้านบริหารงาน การปฏิบัติหน้าที่ และด้านการจัดการเรื่องคนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งทางผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับปฏิบัติการ พบว่า ระหว่างการปฏิบัติงานปัจจุบันในโรงงานสกัดจำนวน 4 โรงงานสกัด ระดับสมรรถนะด้านความรู้ ด้านทักษะของบุคลากรยังมีช่องว่างในการปฏิบัติงาน และการก้าวสู่ตำแหน่งงานในระดับที่สูงขึ้น โดยทางผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามและแสดงระดับความรู้ ทักษะระดับปฏิบัติการ และระดับความรู้ ทักษะระดับของหัวหน้า เมื่อได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ลำดับแรก ทางผู้วิจัยนำข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการพัฒนา สมรรถนะในตอนี่ 3 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแต่ละด้าน ปรากฏดังภาพ 3

ภาพ 3 ผลการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับปฏิบัติ

ตอนที่ 2 (ต่อ) ผลการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับหัวหน้า ด้านความรู้ และทักษะของบุคลากรยังมีช่องว่างในการปฏิบัติงานต่อการก้าวสู่ตำแหน่งงานในระดับที่สูงขึ้น โดยทางผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามและแสดงระดับความรู้ ทักษะระดับหัวหน้า เมื่อได้ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ลำดับแรก ทางผู้วิจัยนำข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะในตอนี่ 3 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแต่ละด้าน ปรากฏดังภาพ 4

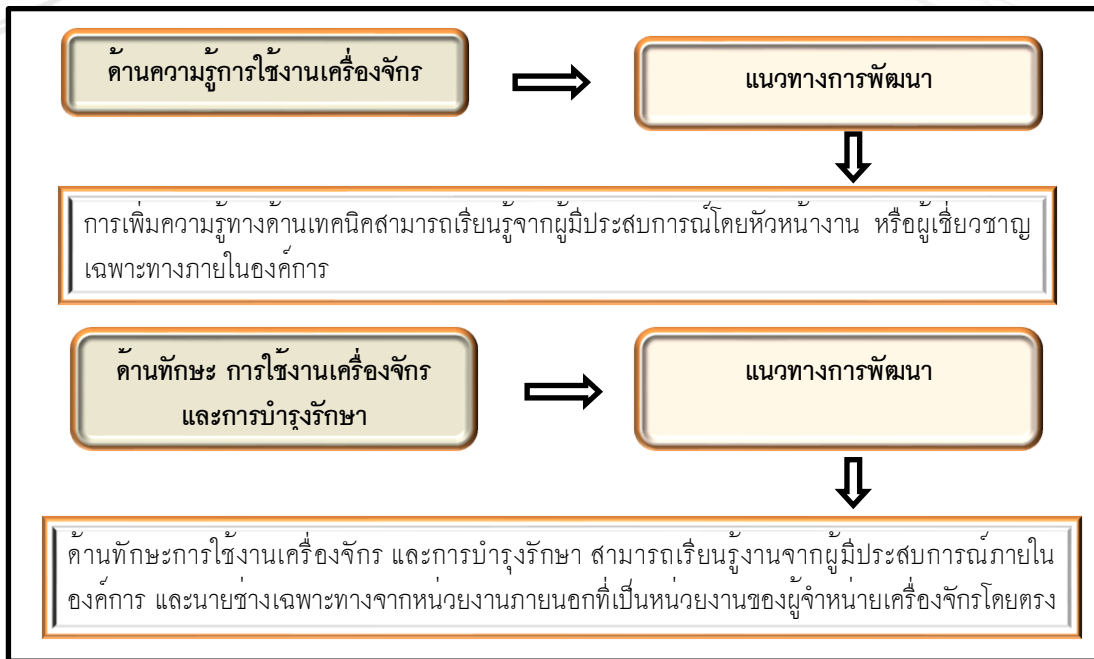
ภาพ 4 ผลการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับหัวหน้า

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มหลังจากผู้วิจัยดำเนินการด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเลือกสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับปฏิบัติการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้านได้แก่ ด้านความรู้ทางเทคนิค ด้านทักษะการใช้งานเครื่องจักร ด้านทักษะการบำรุงรักษา และระดับความรู้ ทักษะระดับหัวหน้า ได้แก่ ด้านการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ และด้านการจัดการเรื่องคน เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพมาจัดทำแบบสนทนากลุ่ม เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติงานและต่อการก้าวสู่ตำแหน่งงานในระดับที่สูงขึ้น จากการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตประกอบด้วย ระดับปฏิบัติการ และระดับหัวหน้า

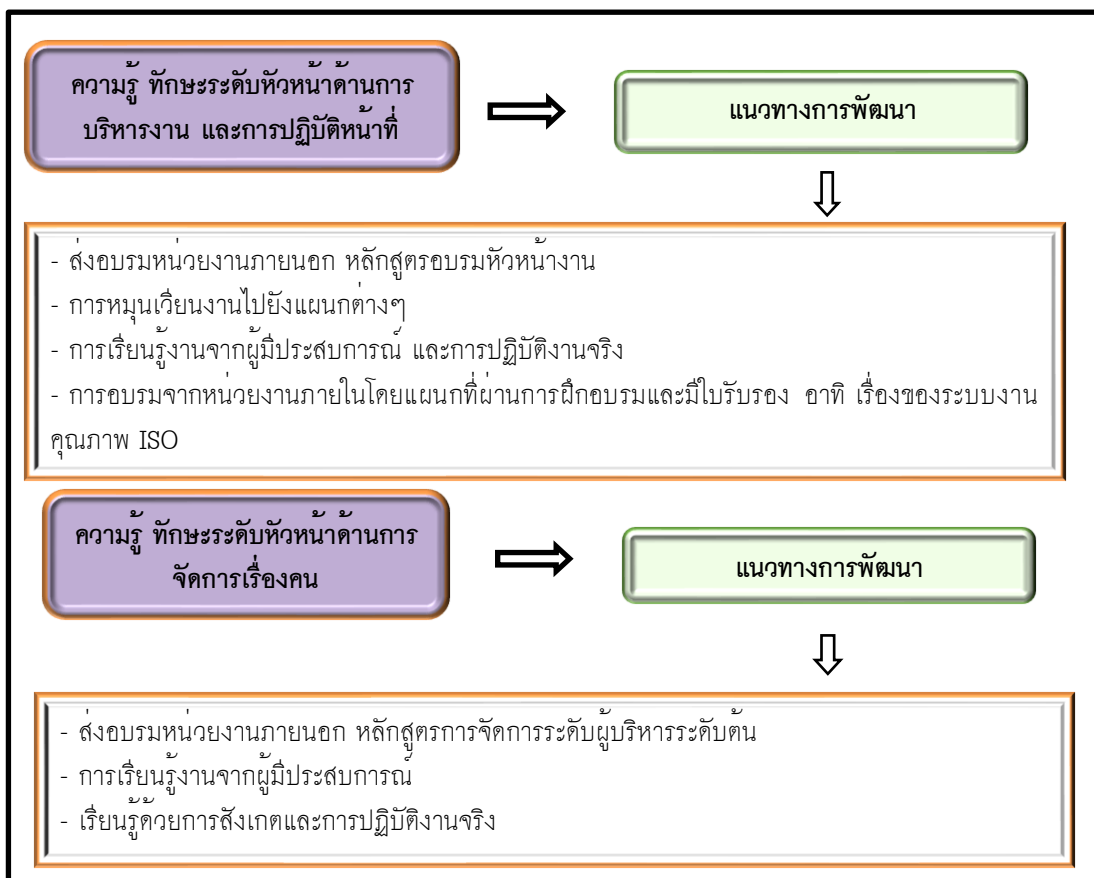
10. ผลสรุปการสนทนากลุ่ม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการจัดสนทนากลุ่ม 1 รอบ (Focus Group) ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญของโรงงานสกัด จำนวน 7 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมในขั้นตอนของกระบวนการเทคนิคเคลฟาย และผู้เชี่ยวชาญอีก 3 คน ดิถุการกิจจึงไม่สามารถร่วมการสนทนากลุ่มได้ โดยทางผู้วิจัยได้นำสมรรถนะที่ต้องพัฒนาในแต่ละระดับเพื่อนำเสนอต่อการสนทนากลุ่มเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ออกความคิดเห็น รวมถึงสรุปแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2564 เวลา 13.30 – 15.00 น. โดยประมาณ การสนทนากลุ่มผ่านระบบ Google meet และผลการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

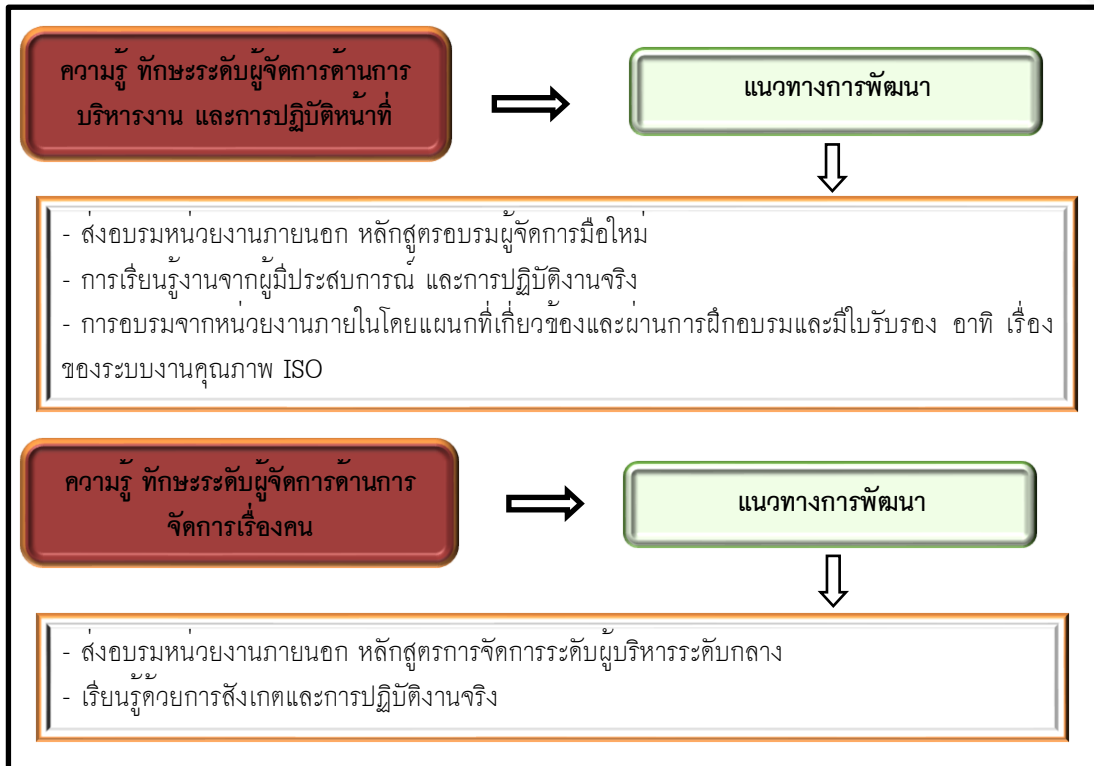
สรุปการสนทนากลุ่มทางผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าบริษัทฯ ควรเน้นให้การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเป็นเรื่องที่ควรพัฒนา และมุมมองของนักบริหารบุคลากรมีสิทธิในการพัฒนาตนเองซึ่งตรงต่อนโยบายขององค์กรต่อการพัฒนาดคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร ดังนั้นแล้ว ความรู้ทางเทคนิค ทักษะการใช้งานเครื่องจักร ทักษะการบำรุงรักษา และสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพกิจกรรมทางเลือกต่อการพัฒนาสมรรถนะในแต่ละขั้นสามารถทำได้ดังภาพ 5 ภาพ 6 และภาพ 7

ภาพ 5 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะระดับปฏิบัติการ
 ที่มา : จากการดำเนินการสนทนากลุ่ม

ภาพ 6 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะระดับปฏิบัติการ และเพื่อก้าวสู่ตำแหน่งระดับหัวหน้า
 ที่มา : จากการดำเนินการสนทนากลุ่ม

ภาพ 7 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะระดับหัวหน้า และเพื่อก้าวสู่ตำแหน่งผู้จัดการ
 ที่มา : จากการดำเนินการสนทนากลุ่ม

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อ ความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในตอนที่ 1 ด้วยกระบวนการเทคนิคเดลฟาย ตอนที่ 2 ศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่ง ระดับปฏิบัติการ ระดับหัวหน้า และตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางด้วยการ สนทนากลุ่มเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ และสรุปได้ว่า สมรรถนะ ประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตทุกระดับต้องมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติในระดับที่ไม่แตกต่างกัน และการก้าวสู่ ตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นบุคลากรต้องมีสมรรถนะด้านการบริหารงาน และด้านการจัดการเรื่องคนเพิ่มมากขึ้น ตามลำดับ บุคลากรระดับปฏิบัติการ และระดับหัวหน้าจะขึ้นตำแหน่งงานในระดับที่สูงขึ้นได้จะต้องมีการ ประเมินสมรรถนะปัจจุบัน และทราบถึงสมรรถนะที่เป็นช่องว่างเพื่อพัฒนาสมรรถนะให้ครบตามคุณสมบัติ สมรรถนะประจำตำแหน่งนั้นๆ ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ เป็นผลดีซึ่งทำให้บุคลากรมีความ ชำนาญในงานมากขึ้น และยังลดผลการสูญเสียจากกระบวนการผลิต

11. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ ของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางเทคนิค ด้านความรู้การใช้งานเครื่องจักร ด้านทักษะการตั้งค่าการทำงานเครื่องจักร ด้านทักษะการบำรุงรักษา ด้านทัศนคติเชิงบวกในการทำงาน และสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับวิธีการศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งของฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ส่วนมากใช้วิธีการศึกษาจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้เนื่องมาจากองค์การกลุ่มโรงสกัดได้มีการกำหนดโครงสร้างองค์การชัดเจน และแต่ละงานมีการกำหนดขอบเขตสมรรถนะ เพื่อให้ทางฝ่ายบริหารใช้เป็นแนวทางต่อการวางแผนการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรที่รับผิดชอบในงานนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิด ชูชัย สมितिไกร, (2556 : 27-28) ที่กล่าวถึงสมรรถนะ คือ คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และอื่นๆ เช่น อุนิสัย ทัศนคติ บุคลิกภาพ เป็นต้น ซึ่งสามารถวัดได้ต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าหมายขององค์การ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดรวมถึงต้องสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานสูงจากบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานต่ำได้ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลงานวิจัยของ นันทวัฒน์ วงษ์ชนะชัย, (2553 : 645-646) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงานผลิตของอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าตามมาตรฐานอาชีพ พบว่า ผลการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในสายงานผลิตของอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าตามมาตรฐานอาชีพ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงานผลิต 2) เพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร และพัฒนารูปแบบสมรรถนะ ซึ่งวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน

2. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับหัวหน้า จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย สมรรถนะการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ และสมรรถนะการจัดทําเรื่องคน สำหรับวิธีการศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งของฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ส่วนมากใช้วิธีการศึกษาจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้เนื่องมาจากองค์การกลุ่มโรงสกัดได้มีการกำหนดสมรรถนะตามหน้าที่องค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิด ชูชัย สมितिไกร (2556 : 30-31) ที่กล่าวถึงการกำหนดสมรรถนะตามหน้าที่ สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ สมรรถนะที่บุคลากรในองค์การจำเป็นต้องมีเหมือนกันทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสายงานใด ระดับตำแหน่งใดก็ตาม ซึ่งลักษณะของบุคคลจะช่วยสนับสนุนให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ 2) สมรรถนะตามสายงาน (Functional Competency) คือ สมรรถนะที่เป็นความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามสายงานหนึ่งๆ เป็นลักษณะของบุคคลที่สามารถสร้างผลงานในตำแหน่งที่สังกัดอยู่สูงกว่ามาตรฐาน และ 3) สมรรถนะตามบทบาท (Role Competency) คือ สมรรถนะที่บุคลากรในระดับบริหารจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ บทบาทการเป็นผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลที่สามารถทำอะไรก็ได้โดดเด่นกว่าคนอื่นๆ ไปเรียกได้ว่าความสามารถพิเศษส่วนบุคคลขององค์การบางแห่งอาจจะเรียกสมรรถนะประเภทนี้ว่า “สมรรถนะเชิงการจัดการ” (Management Competency) และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ ผลงานวิจัยของ ไพโรจน์ พิภพเอกสิทธิ์, (2561 : 750) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้างานฝ่ายผลิตในอุตสาหกรรมการผลิตแท่งบิตโรเลียมโดยใช้เทคนิคเดลฟาย พบว่า ผลการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้างานฝ่ายผลิตในอุตสาหกรรมการผลิตแท่งบิตโรเลียมโดยใช้เทคนิคเดลฟาย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้างานฝ่ายผลิตใน

อุตสาหกรรมแทนผลิตภัณฑ์โทรเลขโดยใช้เทคนิคเคลฟาย ซึ่งวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกันในด้านการศึกษา
สมรรถนะในการปฏิบัติงานระดับหัวหน้าโดยเทคนิคเคลฟาย

3. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับผู้จัดการ จากการสัมภาษณ์กลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญมีประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการบริหาร 2) สมรรถนะด้านการจัดการเรื่องคน
และสมรรถนะด้านการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับวิธีการศึกษาสมรรถนะประจำตำแหน่งของฝ่ายทรัพยากรมนุษย์
ส่วนมากใช้วิธีการศึกษาจากกลุ่มผู้มีประสบการณ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากองค์การกลุ่มโรงสกัดได้มีการกำหนด
สมรรถนะตามหน้าที่องค์การ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ภาวิน ชินะโชติ, (2558 : 15-16) ที่กล่าวถึง สมรรถนะ
ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ตัวแบบสมรรถนะ (Competency Model) เป็นกรอบแนวคิดที่จะแสดงให้เห็น
ถึงความเชื่อมโยง เหตุผลของการจัดทำระบบสมรรถนะของหน่วยงาน ซึ่งจะเริ่มต้นจากการนำวิสัยทัศน์ พันธ
กิจ กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์การ และปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นตัวตั้ง เพื่อนำไปเป็นหลักในการ
พิจารณา เมื่อองค์การมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์เป้าหมายเป็นเช่นนี้แล้ว สมรรถนะขององค์การต้องเป็น
อย่างไรเพื่อให้สามารถตอบสนองในเรื่องดังกล่าว 2) ประเภทของสมรรถนะ (Competency Categories) ซึ่ง
ประกอบไปด้วยสมรรถนะ 3 ประเภท ได้แก่ สมรรถนะหลัก สมรรถนะตามสายงาน และสมรรถนะตามบทบาท
3) ชื่อและนิยามของสมรรถนะ (Competency Name and Definition) สมรรถนะแต่ละด้านจะต้องมีชื่อเรียก
และคำนิยามหรือความหมายที่ชัดเจน เพื่อที่จะสื่อให้ผู้ที่สื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนมีความเข้าใจตรงกัน 4)
ระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency Scale) คือ ระดับของความสามารถ หรือระดับพฤติกรรมของสมรรถนะ
ในแต่ละด้าน ซึ่งจะนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดว่าบุคลากรในองค์การจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญใน
สมรรถนะแต่ละด้านมากน้อยเพียงใด ซึ่งโดยทั่วไปจะกำหนดระดับของพฤติกรรมไว้ 4-6 ระดับ และ 5) ตัวชี้วัด
เชิงพฤติกรรม (Behavioral Indicator) คือ สิ่งที่จะบ่งบอกว่าบุคลากรแต่ละคนมีระดับของความสามารถ
หรือระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับที่ต้องการหรือไม่ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลงานวิจัยของ กฤตชน
วงศ์รัตน์, ธีรภูมิ บุญยโสภณ, และนิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ, (2555 : 131) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะใน
การปฏิบัติงานของผู้จัดการฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ผลการศึกษาการ
พัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้จัดการฝ่ายผลิต มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะ
ในการปฏิบัติงานของผู้จัดการฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตร
ฝึกอบรมผู้จัดการฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งองค์ประกอบแต่ละด้านมีความ
สอดคล้องกันองค์ประกอบสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้จัดการฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมไฟฟ้าและ
อิเล็กทรอนิกส์

4. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับผลการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าใน
อาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ระดับปฏิบัติการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยง
เบนมาตรฐาน สามารถอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 1) ความรู้ทางด้านเทคนิค 2)
ความรู้ด้านการใช้งานเครื่องจักร 3) ทักษะด้านการใช้งานเครื่องจักร 4) ทักษะด้านการบำรุงรักษา พบว่า
ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 5) ทักษะด้านการตั้งค่างานทำงานเครื่องจักร 6) ด้านทัศนคติเชิงบวกในการ
ทำงาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับปฏิบัติการ มีการสรุปผลเป็นรายด้านจึง พบว่า
ความรู้ ทักษะ และทัศนคติในแต่ละด้านที่ทำการศึกษานั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี บันทะนะ,
(2558 : 86-95) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะพนักงานควบคุมเครื่องจักรของบริษัท ส.ขอนแก่นฟู้ดส์

จำกัด (มหาชน) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะและเปรียบเทียบระดับสมรรถนะของพนักงาน ผู้ปฏิบัติงานด้านเครื่องจักรใน 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ด้านความรู้ทางเทคนิค และความรู้ด้านประสิทธิภาพเครื่องจักรอยู่ในระดับปานกลาง ด้านทักษะการตั้งค่าการทำงานเครื่องจักร และ ทักษะการใช้งานเครื่องจักรอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านทักษะการบำรุงรักษาอยู่ในระดับน้อย และด้าน คุณลักษณะทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือควรจัดอบรม ด้านความรู้ และทักษะให้กับ พนักงานผู้ปฏิบัติงานด้านเครื่องจักรเพราะเป็นกลไก และกำลังสำคัญของกระบวนการผลิต

5. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับผลการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าใน อาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ระดับหัวหน้า จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน สามารถอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 1) ด้านการบริหารและการปฏิบัติ หน้าที่ 2) ด้านการจัดการเรื่องคน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับหัวหน้า มีการสรุปผลเป็นรายด้านจึง พบว่า ใน แต่ละด้านที่ทำการศึกษานั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติสยาม สิทธิเวช, (2559 : 229-235) ศึกษา เรื่อง การพัฒนามาตรฐานสมรรถนะหัวหน้าแผนกผลิตในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย มี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อกำหนดสมรรถนะหัวหน้าแผนกผลิตในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ 2) เพื่อประเมิน ระดับการใช้จริงของสมรรถนะหัวหน้าแผนกผลิต เพื่อศึกษาอิทธิพลของสมรรถนะหัวหน้าแผนกผลิตที่มีต่อ ความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานของหน่วยงานการผลิต การดำเนินงานวิจัยได้แบ่ง การศึกษาออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะหัวหน้าแผนกผลิต โดยใช้การวิจัยแบบ เทคนิคเดลฟายกับผู้เชี่ยวชาญ 19 ท่าน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง ระยะที่ 2 การประเมินระดับการใช้จริง ของสมรรถนะหัวหน้าแผนกการผลิต โดยผู้จัดการส่วนงานการผลิต 336 ท่าน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม และระยะที่ 3 การศึกษาอิทธิพลของสมรรถนะหัวหน้าแผนกการผลิต ที่มีต่อความได้เปรียบในการแข่งขันและ ผลการดำเนินงานของหน่วยงานการผลิต

6. ด้านผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่ง เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของ อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ประกอบด้วยระดับปฏิบัติการ ระดับหัวหน้า จากผลการศึกษาโดยการสนทนากลุ่ม กับทางผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรความรู้ด้านเทคนิค ทักษะด้านการใช้ งานเครื่องจักร ด้านการบำรุงรักษา ด้านการบริหารงาน และการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการจัดการเรื่องคน ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิด อภารณ ภูวิทย์พันธุ์ (2555 : 37-54) สมรรถนะประกอบด้วย 1. ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) 2. ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ ได้แก่ คุณสมบัติพิเศษส่วนบุคคล (Personal Attributes) และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงเดือน จันทร์เจริญ, (2558 : 49) การพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ คือ การจัดระบบ กิจกรรมหรือกระบวนการส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะคิด ค่านิยม และความสามารถของบุคคลให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในปัจจุบัน และความ ต้องการในอนาคตอีกทั้งปรับปรุงศักยภาพพัฒนา ยกระดับการเรียนรู้ด้วยการฝึกอบรม การพัฒนาและการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน้าที่และตำแหน่งงาน

12. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งของฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาศมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มมี ดังนี้

1.1 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับปฏิบัติการ ประกอบด้วย ด้านความรู้ทางเทคนิค ด้านความรู้การใช้งานเครื่องจักร ด้านทักษะการตั้งค่าการทำงานเครื่องจักร ด้านทักษะการบำรุงรักษา และด้านทัศนคติเชิงบวกในการทำงาน

1.2 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ ประกอบด้วย ด้านบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ และด้านการจัดการเรื่องคน

1.3 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับหัวหน้า เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ ประกอบด้วยด้านการบริหารและปฏิบัติหน้าที่ และด้านการจัดการเรื่องคน

1.4 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะประจำตำแหน่งระดับผู้จัดการ ประกอบด้วย ด้านการบริหารและการปฏิบัติหน้าที่ และด้านการจัดการเรื่องคน

2. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

2.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปฏิบัติการ บุคลากรฝ่ายผลิตทั้งหมดเป็นเพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี มากที่สุดจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 76.7 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ปวช. มากที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 มีประสบการณ์ด้านโรงงานสกัดระหว่าง 1-3 ปี มากที่สุด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 ตามลำดับ

2.2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นบุคลากรระดับหัวหน้ามีจำนวน 8 คน ทั้งหมดเป็นเพศชาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มากที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 มีประสบการณ์ด้านโรงงานสกัดระหว่าง 7-9 ปี มากที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม

ผลการศึกษาศมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิตโดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือกสมรรถนะแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) น้อยที่สุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้านมาจัดทำแบบสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้มีความพร้อมต่อการปฏิบัติงานและก้าวสู่ตำแหน่งงานในระดับที่สูงขึ้น จากการศึกษาระดับสมรรถนะประจำตำแหน่งฝ่ายผลิต พบว่า ความรู้และทักษะจำนวน 3 ด้าน ของระดับปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ประกอบด้วย ด้านความรู้การใช้งานเครื่องจักร ด้านทักษะการใช้งานเครื่องจักร ทักษะการบำรุงรักษา และการก้าวสู่ตำแหน่งระดับหัวหน้า

พบว่า บุคลากรยังมีความรู้ในระดับน้อยถึงปานกลาง ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ และด้านการจัดการเรื่องคน และระดับหัวหน้า พบว่า ความรู้ และทักษะด้านการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการจัดการเรื่องคน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการก้าวสู่ตำแหน่งระดับผู้จัดการ พบว่า บุคลากรยังขาดความรู้ และทักษะของระดับผู้จัดการ ด้านการบริหาร และการจัดการเรื่องคน

สรุปผลการสนทนากลุ่ม

ทางผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าบริษัทควรเน้นให้การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรเป็นเรื่องที่ควรพัฒนาในมุมมองของนักบริหาร บุคลากรมีสิทธิในการพัฒนาตนเองซึ่งตรงต่อนโยบายขององค์การในการพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร ดังนั้นแล้ว แนวทางการพัฒนาสมรรถนะระดับปฏิบัติการด้านความรู้การใช้งานเครื่องจักร ด้านทักษะการใช้งานเครื่องจักร ด้านทักษะการบำรุงรักษา และด้านความรู้ ทักษะระดับหัวหน้า และระดับผู้จัดการ ประกอบด้วย ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน และด้านการจัดการเรื่องคน เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพตามลำดับ กิจกรรมทางเลือกต่อการพัฒนาสมรรถนะในแต่ละลำดับขั้นสามารถทำได้ดังนี้

ระดับปฏิบัติการ ความรู้การใช้งานเครื่องจักร สามารถพัฒนาโดยการเรียนรู้จากผู้ประสบการณ์โดยหัวหน้างาน หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางภายในองค์กร ด้านการใช้งานเครื่องจักรและด้านการบำรุงรักษา สามารถเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ภายในองค์กร และนายช่างเฉพาะทางจากหน่วยงานภายนอกที่เป็นหน่วยงานของผู้จำหน่ายเครื่องจักรโดยตรง

ระดับปฏิบัติการก้าวสู่ตำแหน่งหัวหน้า ความรู้ และทักษะระดับหัวหน้า ด้านการบริหารงาน และการปฏิบัติหน้าที่ สามารถพัฒนาโดยส่งอบรมจากหน่วยงานภายนอก หลักสูตรอบรมหัวหน้างาน การหมุนเวียนงานไปยังแผนกต่างๆ การเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ และการปฏิบัติงานจริง การอบรมจากหน่วยงานภายในโดยแผนกที่ผ่านการฝึกอบรมและมีใบรับรอง อาทิ เรื่องของระบบงานคุณภาพ ISO ส่วนด้านการจัดการเรื่องคน ส่งอบรมหน่วยงานภายนอก หลักสูตรการจัดการระดับผู้บริหารระดับต้น การเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ เรียนรู้ด้วยการสังเกตและการปฏิบัติงานจริง

ระดับหัวหน้าก้าวสู่ตำแหน่งผู้จัดการ ความรู้ และทักษะระดับผู้จัดการ ด้านการบริหารงาน และการปฏิบัติหน้าที่ สามารถพัฒนาโดย ส่งอบรมหน่วยงานภายนอก หลักสูตรอบรมผู้จัดการมือใหม่ การเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ และการปฏิบัติงานจริง การอบรมจากหน่วยงานภายในโดยแผนกที่เกี่ยวข้อง และผ่านการฝึกอบรมและมีใบรับรอง อาทิ เรื่องของระบบงานคุณภาพ ISO ส่วนด้านการจัดการเรื่องคน ส่งอบรมหน่วยงานภายนอก หลักสูตรการจัดการระดับผู้บริหารระดับกลาง และเรียนรู้ด้วยการสังเกตและการปฏิบัติงานจริง

13. ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาระดับ พบว่าบุคลากรมีประสบการณ์ด้านโรงงานสกัดต่อด้านต่างๆ อยู่ในระดับน้อย ทางบริษัทฯ ควรเร่งพัฒนาบุคลากรตามแนวทางการสนทนากลุ่ม เพราะบุคลากรเป็นกำลังเสริมที่สำคัญต่อกระบวนการผลิตสินค้าให้ได้ตรงตามเป้าหมายขององค์การ และยิ่งช่วยลดช่องว่างสมรรถนะบุคลากรลดผลการสูญเสียจากกระบวนการผลิต

2. จากผลการวิจัยขั้นตอนการสนทนากลุ่มทางผู้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสามารถดำเนินกิจกรรมได้เพื่อประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน แต่การพัฒนาสมรรถนะเพื่อก้าวสู่

ตำแหน่งที่สูงขึ้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทางผู้บริหารระดับกลาง และผู้บริหารระดับสูงเห็นถึงความสามารถ และความไว้วางใจในตัวของคุณลักษณะเท่านั้น

3. จากข้อสรุปเพิ่มเติมในมุมมองของที่ปรึกษาวิชาชีพ วิธีการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรโดยผู้เชี่ยวชาญในสายงานให้มีประสิทธิภาพ ควรพิจารณาวิธีการเน้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น การศึกษาคุณงานในโรงงานหรือข่ายที่เป็นพันธมิตรในจังหวัดใกล้เคียง ทั้งนี้ การศึกษาคุณงานขึ้นอยู่กับผู้บริหารระดับสูงเห็นควรหรือไม่ และการวางแผนการพัฒนาสมรรถนะให้กับบุคลากร อันก่อให้เกิดการแบ่งปันและเรียนรู้ในงานที่หลากหลายได้

4. หลังจากนำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะไปใช้ในองค์กรกลุ่มโรงงานสกัดแล้ว ควรจัดให้มีกิจกรรมเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสมรรถนะในสายงานสนับสนุนของบุคลากรกลุ่มอื่นๆ อาทิเช่น บุคลากรระดับปฏิบัติการของฝ่ายสำนักงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

2. ควรมีการศึกษาสมรรถนะสายงานผลิตที่กำกับการผลิตมากกว่า 60 ต้นทะลายปาล์มสดต่อชั่วโมง เพื่อเปรียบเทียบระดับสมรรถนะในการพัฒนาบุคลากร และเตรียมพร้อมต่อการขยายธุรกิจ

3. ควรมีการศึกษาสมรรถนะสายงานผลิตของกลุ่มโรงงานกลั่นเพื่อให้ผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในสายกลุ่มโรงงานกลั่นต่อไป และเพื่อทราบสมรรถนะระหว่างกลุ่มโรงงานสกัด และกลุ่มโรงงานกลั่นว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

กฤตชน วงศ์รัตน์, ชีวรุฒิ บุญยโสภณ, วิเชียร เกตุสิงห์ และนิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ. (2555). การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้จัดการฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์.

วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 22(1) : 131 – 141.

เกียรติสยาม สิทธิเวช. (2559). *การพัฒนามาตรฐานสมรรถนะหัวหน้าแผนการผลิตในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย*. คุุญฉินิพนธ์ สาขาวิชาการพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์ วิทยาลัยพณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

กองกฤษณ์ โตชัยวัฒน์. (2563). *เขียนข้อเสนอวิจัย(Proposal)ทำได้ง่ายๆ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขจรศักดิ์ ศิริมัย. (2554). *เอกสารประกอบแนวทางการพัฒนาระบบสมรรถนะเพื่อพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล*. คณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

ชูชัย สมितिโกร. (2556). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงเดือน จันทร์เจริญ. (2558). *หลักการพัฒนาศักยภาพมนุษย์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

รามคำแหง, อ้างถึงใน ภาวิทย์ ชินะโชติ. (2561). *รูปแบบการพัฒนานักทรัพยากรบุคคลโดยใช้ทีมข้ามสายงานกลุ่มธุรกิจธนาคาร*.

- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วย SPSS*. กรุงเทพฯ : อีเนเตอร์พรินทร์ กรุงเทพมหานคร.
- นันท์วัฒน์ชัย วงษ์ชนะชัย. (2553). *การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสายงานผลิตของอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าตามมาตรฐานอาชีพ*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจระดับบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ไพโรจน์ พิภพเอกสิทธิ์. (2561). *การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานของหัวหน้างานฝ่ายผลิตในอุตสาหกรรมการผลิตแท่งปิวโรเลียมโดยใช้เทคนิคเคลฟาย*. ในการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 1 วันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2561. หน้า 750 – 761. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ภาวีน ชินะโชติ. (2558). *การวางแผน สรรหา และคัดเลือกทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. อ้างถึงใน ภาวีน ชินะโชติ. (2561). *รูปแบบการพัฒนานักทรัพยากรบุคคล โดยใช้ทีมข้ามสายงานกลุ่มธุรกิจธนาคาร*.
- วารุณี ปันทะนะ. (2558). *การพัฒนาสมรรถนะพนักงานควบคุมเครื่องจักรบริษัท ส.ขอนแก่นฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กอปลินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่ กระทรวงอุตสาหกรรม. (2562). *ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดวัตถุดิบและคุณภาพผลิตภัณฑ์ของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม*. กระบี่ : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่ กระทรวงอุตสาหกรรม.
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกระบี่ กระทรวงพาณิชย์. (2563). *แบบรายงานเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่โรงงานสกัดฯ (โรง A) ผลิตได้ ประจำเดือน ธันวาคม 2563*. กระบี่ : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกระบี่ กระทรวงพาณิชย์.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2555). *Competency-based Training Road Map*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ม.ป.ท. : บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์.
- Likert, Rensis A. (1961). *New Patterns of Management*. New York : McGraw-Hill Book Company Inc.

แนวทางการเสริมสร้างความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้า
โดยการใช้การตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการของสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม
จังหวัดภูเก็ต ภายใต้สถานการณ์โควิด-19

Guideline to Enhance the Customer Satisfaction and Customer Loyalty
at Tiger Kingdom Phuket

: An Adoption of Digital Marketing and Service Quality

ชฎารัสม์ เก่าว์แดง¹ ศิริวิทย์ ศิริรักษ์²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
gm.hkt@tigerkingdom.com

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
topsirawit@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต เพื่อศึกษาอิทธิพลของการตลาดดิจิทัล และคุณภาพการบริการต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต เพื่อศึกษาอิทธิพลของการตลาดดิจิทัล และคุณภาพการบริการต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต และเพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างความพึงพอใจและความภักดีของผู้ใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต โดยการใช้การตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการ งานวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงดอมจังหวัดภูเก็ต จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ สถิติบรรยาย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากกว่าครึ่งหนึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายและมีสถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมาเที่ยวครั้งแรก มาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เดินทางมาโดยบริษัททัวร์ ใช้จ่ายมากกว่า 2,000 บาทต่อคน ใช้ระยะเวลาในการเที่ยวชมระหว่าง 1 - 2 ชั่วโมง มากกว่าครึ่งหนึ่ง ตัดสินใจมาเที่ยวสวนเสือเพราะ Youtuber และใช้งาน Smartphone เป็นอุปกรณ์เพื่อเข้าถึงสื่อออนไลน์ของสวนเสือ และช่องทางสื่อออนไลน์ที่ทำให้รู้จักสวนเสือ ส่วนใหญ่ รู้จักสวนเสือผ่านสื่อ Youtube

ปัจจัยด้านการตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพึงพอใจของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเมื่อพิจารณาปัจจัย พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ สิ่งอำนวยความสะดวก การตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว การสร้างความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว และสิ่งที่จับต้องได้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของผู้รับบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยด้านการตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความความภักดีของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเมื่อพิจารณาปัจจัย พบว่า การตลาดเชิงเนื้อหา สิ่งอำนวยความสะดวก การตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว และสิ่งที่จับต้องได้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความภักดีของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากข้อค้นพบที่ได้สามารถพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้า สวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต โดยการใช้การตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการ ได้ดังนี้ แนวทางในการเสริมสร้างความพึงพอใจของลูกค้าสามารถทำได้โดยการพัฒนาในปัจจัยด้านสื่อสังคมออนไลน์ สิ่งอำนวยความสะดวก การตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว การสร้างความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว และสิ่งที่จับต้องได้ และแนวทางในการเสริมสร้างความภักดีของลูกค้าสามารถทำได้โดยการพัฒนาในปัจจัยด้านการตลาดเชิงเนื้อหา สิ่งอำนวยความสะดวก การตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว และสิ่งที่จับต้องได้

คำสำคัญ : การตลาดดิจิทัล คุณภาพบริการ ความพึงพอใจ ความภักดี สวนเสือไทยเกอร์คิงดอมภูเก็ต

Abstract

The purposes of this research were to study the customer demographic and behaviors, to study the influence of digital marketing and service quality on customer satisfaction and customer loyalty and to develop guidelines to enhance customer satisfaction and the loyalty of Tiger Kingdom Zoo in Phuket by using digital marketing and service quality. The research population was 400 tourists, visited to the Tiger Kingdom Phuket by using a random sampling method. The research instrument was a questionnaire. Descriptive statistics, Pearson correlation and multiple regression were used for analysis.

The results showed that most of the sample are female, 31-40 years old, have salary more than 50,000 baht. Their occupations are business and their status are married. There are both domestic and foreign customers. Most of them visit for the first time and relax, came with tour company, spent more than 2,000 baht per person, with 1-2 hours duration. They were influenced by the Youtuber, used smartphone and know Phuket Tiger Kingdom Zoo by Youtube channel.

Digital marketing and service quality factors had positive influence on the customer satisfaction, significantly. When considering in the element level, social media marketing, convenience facility, customer response, customer confidence and tangible factors had positive influence on the customer satisfaction, significantly.

Digital marketing and service quality factors also had positive influence on the customer loyalty, significantly. When considering in the element level, content marketing, convenience facility, customer response, and tangible factors had positive influence on the customer loyalty, significantly.

Therefore, two guidelines, to enhance the customer satisfaction of Phuket Tiger Kingdom Zoo by using digital marketing and service quality, were developed. First guideline, the customer satisfaction can be increased by the development on social media, facilitator, responsiveness, reliability and tangibles factors. In other hand, the second guideline, the customer loyalty can be enhanced by the development on content marketing, facilitator, responsiveness and tangibles factors.

Keywords : Digital Marketing, Service Quality, Satisfaction, Loyalty, Phuket Tiger Kingdom Zoo

1. บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญในประเทศไทย โดยประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุดเป็นอันดับที่ 18 ของโลก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563) ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจ หรือแม้แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยก็ยังมีความสนใจท่องเที่ยวในประเทศเช่นเดียวกัน เนื่องจากประเทศไทยอุดมไปด้วยทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สวยงามทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเช่น ทะเล ภูเขา น้ำตก และแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรม เป็นต้น ตลอดจนความเป็นมิตรไมตรีของชาวไทยรวมทั้งการติดต่อสื่อสารและการเดินทางที่สะดวกสบาย นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยยังมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ผ่านสื่อทุกรูปแบบไปยังประเทศต่างๆทั่วโลก สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น (ศรีสกุลพวงทองทิพย์, 2552)

จังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดเดียวที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเกาะและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก ซึ่งเป็นที่รู้จักในเรื่องของหาดทรายที่สวยงาม น้ำทะเลใส ท้องทะเลที่งดงามเหมาะสำหรับการ ดำน้ำ รวมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับนักท่องเที่ยวอย่างครบครัน ในอดีตส่วนใหญ่คนที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจจะเป็นคนจีนที่ทำเหมืองแร่ และพ่อค้าคนกลางขายยางพารา ความเจริญที่มาจากคนจีน ซึ่งเห็นได้จากศาลเจ้าจีน ที่ตั้งอยู่เรียงรายในตัวเมืองภูเก็ต เพื่อฉลองเทศกาลถือศีลกินผักในเดือนตุลาคมของทุกปี แต่ปัจจุบันความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ มาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเปรียบได้กับจำนวนนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ที่ค้นพบถึงความงดงามของแสงอาทิตย์ และทะเลที่ภูเก็ตมีไว้รองรับ และยังมีป่าเขาลำเนาไพร วนอุทยานแห่งชาติ โครงการคืนชะนีสู่ป่า รวมทั้งการนั่งช้างชมป่า เป็นต้น (เว็บไซต์ประจำจังหวัดภูเก็ต, 2563) ดังนั้น จังหวัดภูเก็ตถือเป็นจังหวัดที่มีความน่าสนใจและเป็นสถานที่อันดับต้นๆที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางเข้ามาใช้เวลาช่วงวันหยุด เพราะจังหวัดภูเก็ตมีทั้งชายหาดที่สวยงาม เกาะต่างๆในบริเวณใกล้เคียงที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้ มีสถานบันเทิง อีกทั้งยังมีการแสดงของสวนสัตว์ ที่ให้ความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยวอีกมากมายรูปแบบที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการ นอกจากนี้ จากที่รัฐบาลมีนโยบายเปิดประเทศเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจในด้านการท่องเที่ยวในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19 (COVID-19) จังหวัดภูเก็ตยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นเมืองท่องเที่ยวต้นแบบอีกด้วย โดยประชาสัมพันธ์ในชื่อโครงการ “Phuket Sandbox” เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากที่ต่างๆทั่วโลก ซึ่ง

โครงการนี้มีความเข้มงวดในการคัดกรองนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ทำให้การท่องเที่ยวเกิดความปลอดภัยมากขึ้น

สวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต (Tiger Kingdom Phuket) เป็นสถานที่หนึ่งที่มีความนิยมจากนักท่องเที่ยว ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2556 จากการที่เจ้าของกิจการคือ พลตรีหญิง กชกร ไชยบุตร มีความคิดอยากขยายสาขาการให้บริการเพิ่มในเมืองท่องเที่ยวอื่นๆ จากเดิมที่เปิดให้บริการอยู่ในอำเภอ แม่ริม จังหวัดเชียงใหม่เพียงที่เดียว เริ่มแรกที่ก่อตั้งในจังหวัดภูเก็ตมีอุปสรรคคือไม่สามารถหาที่ดินที่จะสร้างได้ แต่ท้ายที่สุดก็ได้ที่ดิน 8 ไร่ บริเวณทางขึ้นเขาป่าตอง ซึ่งถือเป็นทำเลทองเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวสัญจรไปมา มากเป็นอันดับต้นๆของจังหวัด โดยตั้งอยู่ติดถนนหลักเมื่อมาจากตัวเมืองผ่านอำเภอกะทู้จะอยู่ทางขึ้นเขาป่าตอง เลขที่ 118/88 หมู่ 7 ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ได้ดำเนินงานประกอบกิจการในรูปแบบสวนเสือ โครงสร้างและภัตตาคารร้านอาหาร ที่มีทั้งร้านบุฟเฟ่ต์และเมนูอาหารตามสั่ง (A la carte) ในที่เดียวกัน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปใกล้ชิดและถ่ายรูปกับเสือ แล้วยังมีโซนระเบียบที่สามารถนั่งรับประทานอาหาร นั่งชมเสือได้อีกด้วย ทางไทยเกอร์ คิงดอม ยังได้ให้ความรู้เกี่ยวกับเสือเพิ่มเติมอีกด้วย โดยนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับประสบการณ์ ‘Tiger Trail’ และ ‘Keeper For A Day’ ผ่านกระบวนการ ‘อนุรักษ์ผ่านการศึกษ’ โดยเส้นทางเสือ ‘Tiger Trail’ มีอิทธิพลต่อทัศนคติอารมณความรู้ลึกและพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับเสือป่า และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของพวกมัน ประสบการณ์เริ่มต้นด้วยชั้นเรียนเสือ ซึ่งจะมีผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีใจรักจะถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเสือและสภาพของพวกเขาในป่าให้ได้ความรู้เพิ่มเติมสำหรับผู้สนใจศึกษา แต่อย่างไรก็ตามในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 จำนวนผู้ใช้บริการของสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต ลดลง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการลดลงจากปี พ.ศ.2560 ถึง 2563 จำนวน 246,029 คน , 247,137 คน, 311,981 คนและ 65,886 คนตามลำดับ (ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวจากส่วนงานชายแดน CR ไทยเกอร์คิงดอม ณ วันที่ 3 ก.พ. 2564) จากการที่จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงทำให้สวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ตได้มีการปรับตัวโดยมุ่งเน้นการทำการตลาดดิจิทัลให้มากขึ้น เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วโลก และเพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการขาย ขยายฐานกลุ่มลูกค้าเพิ่มขึ้น จึงได้มีการพัฒนาให้นักท่องเที่ยว กลายเป็นผู้เสนอรูปแบบและกิจกรรมในแบบที่พวกเขาต้องการ เพื่อให้บริษัทจัดแพ็คเกจราคาที่เหมาะสมในการให้บริการ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจการต่อรองของผู้บริโภคในการนำธุรกิจไปยังช่องทางออนไลน์ เช่น ผู้บริโภคสามารถจองซื้อสินค้าล่วงหน้าได้ด้วยตัวเองผ่านหน้าเว็บไซต์ สามารถชำระเงินผ่านระบบหน้าเว็บไซต์ล่วงหน้าได้ จากเดิมที่ให้บริการผ่านช่องทางโทรศัพท์และอีเมล หรือการชำระเงินหลังได้รับการบริการแล้ว โดยทางสวนเสือไทยเกอร์คิงดอมจังหวัดภูเก็ต ได้มุ่งเน้นการทำการตลาดดิจิทัลในช่องทางต่างๆ ที่หลากหลาย ได้แก่ ทางเว็บไซต์ www.tigerkingdom.com ทางการตลาดเชิงเนื้อหาผ่าน YouTube ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ทางการครองหน้าแรกของเครื่องมือค้นหา เช่น Google และทางสื่อสังคมออนไลน์อย่าง แอปพลิเคชัน Facebook Instagram Twitter และ Tik Tok สวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ตจึงคาดหวังว่าการมุ่งเน้นการทำการตลาดดิจิทัล และการจัดการคุณภาพการบริการ จะทำให้ความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าที่มาใช้บริการเพิ่มขึ้นได้ ทางผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าโดยการใช้การตลาดดิจิทัล และคุณภาพการบริการของสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อเป็นการพัฒนา

ช่องทางการตลาด และการบริการของสวนเสือไทยเกอร์คิงคอง จังหวัดภูเก็ต ให้ได้คุณภาพ ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น และทำให้ความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าที่มาใช้บริการเพิ่มขึ้นได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงคอง จังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการตลาดดิจิทัล และคุณภาพการบริการต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงคอง จังหวัดภูเก็ต
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการตลาดดิจิทัล และคุณภาพการบริการต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงคอง จังหวัดภูเก็ต
4. เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างความพึงพอใจและความภักดีของผู้ใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงคอง จังหวัดภูเก็ต โดยการใช้การตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการ

3. สมมุติฐานของการวิจัย

- จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสร้างสมมุติฐานของการวิจัยได้ดังนี้
- สมมุติฐานที่ 1 การตลาดดิจิทัลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความพึงพอใจของลูกค้าในการใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงคอง จังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- สมมุติฐานที่ 2 คุณภาพการบริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความพึงพอใจของลูกค้าในการใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงคอง จังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สามารถสร้างสมมุติฐานของการวิจัยได้ดังนี้
- สมมุติฐานที่ 3 การตลาดดิจิทัลมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความภักดีของลูกค้าในการใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงคอง จังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
- สมมุติฐานที่ 4 คุณภาพการบริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความภักดีของลูกค้าในการใช้บริการสวนเสือไทยเกอร์คิงคอง จังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการตลาดดิจิทัล

การตลาดดิจิทัลคือการทำการตลาดรูปแบบหนึ่งที่กำลังเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เนื่องจากผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสื่อเหล่านี้ได้ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับการตลาดดิจิทัลไว้หลากหลาย

Ryan & Calvin (2009) อธิบายว่า โลกดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อเนื่องตลอดเวลา การพัฒนาทางเทคโนโลยีส่งผลให้ผู้คนเปลี่ยนแปลงวิธีการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการ ผู้บริโภคส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างในโลกดิจิทัล และต้องการมีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น ดังนั้น การตลาดแบบดิจิทัลจึงเป็นเครื่องมือที่ทำให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคเหล่านั้น

สุภาพร สุทธิสน (2552) อธิบายว่า การตลาดในยุคดิจิทัล เป็นการผสมผสานสื่อเพื่อเข้าถึงผู้บริโภคแบบเฉพาะเจาะจงได้ดีกว่า และยังมี การเกิดขึ้นของสื่อใหม่ๆ ดังนั้นการเลือกใช้เครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์จะทำให้การตลาดดิจิทัลประสบความสำเร็จ

ณัฐพล ไยไพโรจน์ (2558) กล่าวถึง อิทธิพลของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีทั้งอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงและอุปกรณ์ที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ทุกเวลา ส่งผลให้การตลาดแบบดิจิทัลมีความสำคัญ ซึ่งหมายถึงความอยู่รอดของธุรกิจนั้นๆ การตลาดดิจิทัลมีเครื่องมือหลากหลายให้กับการตลาดเพื่อนำไปใช้วางกลยุทธ์ทางการตลาด หากเลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมก็จะทำให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น

Aaker (2016) กล่าวว่า การตลาดแบบดิจิทัลมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน 4 ประการ คือ การเสนอขายโดยการเพิ่มคุณค่าของสินค้าหรือบริการ การสนับสนุนการเสนอขายและการนำไปใช้ การขยายแพลตฟอร์มสร้างแบรนด์อื่นๆ โดยให้มีมิติและการมีส่วนร่วมมากขึ้น สุดท้ายคือการมีศูนย์กลางอยู่ที่ลูกค้าจากความสนใจและกิจกรรมที่ลูกค้ามีส่วนร่วม หากไม่ตระหนักถึงความแตกต่างของวัตถุประสงค์เหล่านี้ จะทำให้การตลาดทางดิจิทัลไม่เกิดผล

จากแนวคิดและทฤษฎีการตลาดดิจิทัลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้มีความเข้าใจได้ว่า การตลาดแบบดิจิทัลเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้สะดวกขึ้น สามารถนำไปใช้เป็นกลยุทธ์ทางการตลาด ทำให้การทำธุรกิจสามารถประสบความสำเร็จได้มากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการของสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต

เครื่องมือการตลาดดิจิทัล

เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค และเป็นช่องทางที่สร้างโอกาสสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ หลักสำคัญอยู่ที่การเลือกใช้เครื่องมือการตลาดดิจิทัลที่เหมาะสม เพื่อดึงดูดใจผู้บริโภคในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเครื่องมือการตลาดดิจิทัลที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป มีดังนี้

- เว็บไซต์ (Website & Landing Page)
- การตลาดเชิงเนื้อหา (Content Marketing)
- จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail Marketing)
- ครื่องหน้าแรก (Search Engine Optimization: SEO)
- สื่อสังคม (Social Media Marketing)

จากแนวคิดเรื่องการตลาดดิจิทัลตามผู้วิจัยได้ทบทวนมา ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า การตลาดดิจิทัลเป็นแนวคิดการตลาดแบบใหม่ที่มีผู้นิยมใช้กันมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เนื่องจากการตลาดแบบดิจิทัล ส่งผลให้เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมผู้บริโภคและเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ หลักสำคัญอยู่ที่การเลือกใช้เครื่องมือการตลาดดิจิทัลที่เหมาะสม เพื่อดึงดูดใจผู้บริโภคในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเครื่องมือการตลาดดิจิทัลที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริการของสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต ได้แก่ การพัฒนาเว็บไซต์ เน้นการตลาดเชิงเนื้อหาที่มีการใส่รายละเอียดของสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เป็นที่น่าสนใจ เพิ่มช่องทางการชำระสินค้าหรือบริการออนไลน์ที่เน้นการเข้าถึงและเพิ่มความสะดอกสบายแก่ผู้รับบริการ และเน้นการใช้สื่อสังคม เช่น Face book ,Twitter , Youtube ,

Line เป็นต้น เพื่อแนะนำประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ทันสมัย และเพื่อเป็นการโต้ตอบข้อสงสัยต่างๆ แก่ผู้รับบริการ ทำให้เข้าถึงผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็ว

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพบริการ

คุณภาพการให้บริการ เป็นการประเมินของผู้รับบริการโดยทำการเปรียบเทียบระหว่างการบริการที่คาดหวัง (Expectation Service) กับการบริการที่รับรู้จริง (Perception Service) จากผู้ให้บริการ ซึ่งหากผู้ให้บริการสามารถให้บริการที่สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้รับบริการหรือสร้างการบริการที่มีระดับสูงกว่าที่ผู้รับบริการได้คาดหวังจะส่งผลให้การบริการดังกล่าวเกิดคุณภาพการให้บริการ ซึ่งจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจจากการบริการที่ได้รับเป็นอย่างมากและได้มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ ดังนี้

Gronroos (1990:36) ได้กล่าวว่า คุณภาพบริการประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพ 2 ชนิด คือแนวคิดคุณภาพเทคนิคของผลลัพธ์ที่ได้ โดยที่คุณภาพเทคนิคแสดงถึงสิ่งที่ลูกค้ามอบไว้ หลังจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการหรือสินค้าให้กับลูกค้า นอกจากนี้ยังพบว่า การบริการที่มีคุณภาพจะสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าและสร้างผลกำไรที่เติบโตอย่างต่อเนื่องให้แก่องค์กร

คุณภาพการบริการที่ดีจะก่อให้เกิดความภักดีของลูกค้าต่อองค์กรและยังช่วยในการลดต้นทุนค่าใช้จ่าย รวมทั้งยังสามารถช่วยเพิ่มรายได้ให้กับองค์กร เนื่องจากลูกค้าที่มีความพอใจต่อการได้รับบริการจะช่วยให้การประชาสัมพันธ์โดยการบอกปากต่อปากไปยังกลุ่มลูกค้ารายใหม่ นอกจากนี้ยังพบว่าลูกค้ายังเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการที่แพงกว่าเพื่อให้ได้บริการที่มีคุณภาพดีกว่า

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ผู้รับบริการจะมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับความต้องการของตนว่าได้รับการตอบสนองมากน้อยเพียงไร หากได้รับการตอบสนองมากก็จะก่อให้เกิดความภักดีและเกิดการสื่อสารแบบปากต่อปาก แต่ถ้าได้รับการตอบสนองน้อยก็จะรู้สึกในแง่ลบ

พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (Motive) หรือแรงขับ (Drive) เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยา (Biological) เกิดขึ้นจากสภาวะตั้งเครียด เช่น ความหิวกระหาย หรือความลำบากบางอย่าง เป็นความต้องการทางจิตวิทยา (Psychological) เกิดจากความต้องการการยอมรับ (Recognition) การยกย่อง (Esteem) หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (Belonging) ความต้องการส่วนใหญ่อาจจะไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำในช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดเป็นความตั้งเครียด โดยทฤษฎีที่ได้รับความนิยมมากที่สุด 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของพรอยด์ และทฤษฎีของมาสโลว์

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs Theory) มาสโลว์ (Maslow. 2000: 80-81) เป็นนักจิตวิทยา ได้สร้างทฤษฎีการจูงใจของมนุษย์ได้กล่าวไว้ว่า ความต้องการของมนุษย์แบ่งออกเป็น 5 ระดับ เรียงตามความสำคัญจากความต้องการต่ำสุดไปจนถึงความต้องการของมนุษย์สูงสุด โดยบุคคลจะพยายามตอบสนองความต้องการระดับต่ำกว่าก่อนที่จะเกิดความต้องการระดับสูงกว่าจะเกิดขึ้น เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองจนเกิดความพอใจขึ้นมา ความต้องการใหม่ และระดับสูงกว่าจะเกิดขึ้น และบุคคลจะถูกจูงใจให้ทำการตอบสนอง เมื่อความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการใหม่จะเกิดขึ้น ถ้าความต้องการระดับล่างที่ได้รับการตอบสนองจนพอใจแล้ว เกิดกลับมาไม่พอใจอีกครั้งบุคคลก็จะหัน

มาตอบสนองความต้องการในระดับดังกล่าวอีก ซึ่งได้ลำดับความต้องการของมนุษย์จากระดับต่ำไประดับสูงได้ 5 ชั้น (Hierarchy of Needs) ดังนี้

ระดับที่ 1 Physiological needs ความต้องการพื้นฐานเพื่อการอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการ อาหาร น้ำอากาศ ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

ระดับที่ 2 Safety needs ความต้องการทางด้านความมั่นคงและปลอดภัย ส่วนมากเกี่ยวกับความปลอดภัยของร่างกาย

ระดับที่ 3 Social needs ความต้องการทางด้านสังคม เป็นความต้องการด้านความรัก ความพอใจ การมีส่วนร่วมและการยอมรับ

ระดับที่ 4 Egoistic needs ความต้องการที่สะท้อนให้เห็นความต้องการของบุคคลเกี่ยวกับการยอมรับตนเอง และความต้องการชื่อเสียงเกียรติศักดิ์ บารมี ฐานะ เป็นที่ยอมรับนับถือจากคนอื่น

ระดับที่ 5 Self-actualization ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ คือ อยากรู้ให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความต้องการของตน

สรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ นอกจากผู้ให้บริการจะดำเนินการให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องทำให้ผู้มารับบริการเกิดความพึงพอใจด้วย เพราะความเจริญก้าวหน้าของงานบริการ ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่เป็นตัวบ่งชี้ก็คือจำนวนผู้มาใช้บริการในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวชี้วัดคุณภาพการบริการในด้านต่างๆ ของสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต ทั้งที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้ เช่น ด้านสถานที่ ด้านราคาสินค้าหรือบริการ และที่จับต้องไม่ได้ เช่น การมีอัตราค่าไม่ตรี ความมั่นคงปลอดภัย เป็นต้น ดังนั้นผู้บริหารที่ชาญฉลาดจึงควรอย่างยิ่งที่จะศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งผู้ให้บริการและผู้มารับบริการ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความภักดีต่อการบริการ

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความภักดีของลูกค้า ประกอบด้วย 5 ปัจจัยที่สำคัญดังนี้

1. ความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) โดยทั่วไปลูกค้ามักจะพัฒนาความเชื่อเดิมที่มีอยู่จากประสบการณ์ส่วนตัว ให้กลายเป็นความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นหรือได้รับก่อนการตัดสินใจบริโภคสินค้า กล่าวคือ ความพึงพอใจของลูกค้าเกิดขึ้นหลังจากที่ได้รับสิ่งที่คาดหวัง หลังการบริโภคสินค้าหนึ่งๆ โดยมักจะเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้รับก่อนและหลังการบริโภค ซึ่งความพึงพอใจของลูกค้าจะมากหรือน้อยนั้นก็ขึ้นอยู่กับความคาดหวังของลูกค้าแต่ละคน เนื่องจากลูกค้ามีความคาดหวังต่อความคาดหวังและความพึงพอใจอย่างจำกัดต่อตราผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่ง องค์การจึงควรพยายามที่จะ ทำให้ลูกค้าหรือผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจสูงสุดเท่าที่จะทำได้ เพราะความพึงพอใจของลูกค้าจะส่งผลโดยตรงต่อความภักดีของลูกค้าที่มีต่อตราผลิตภัณฑ์ในระยะยาว

2. ความเชื่อถือและความไว้วางใจ (Trust) เป็นปัจจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้า และองค์กร ความไว้วางใจจะยังคงอยู่ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความมั่นใจและความไว้วางใจ ซึ่งจะช่วยลดความไม่แน่นอน ความเสี่ยง และความระมัดระวังในการตอบสนองอย่างทันทีทันใดที่มีต่อตราผลิตภัณฑ์ ซึ่งก็คือการที่ลูกค้ามีความเชื่อถือต่อสินค้า สำหรับพนักงานขายนั้นต้องมีความจริงใจ ตรงไปตรงมาและมีความรับผิดชอบต่อคำพูดที่มีต่อลูกค้าถ้ามีการจัดส่งสินค้าก็ต้องสร้างความมั่นใจว่าสินค้าจะถูกส่งไปถึงมือตามเวลาที่กำหนด ซึ่งผู้

ให้บริการที่ดีจะต้องสร้างความไว้วางใจกับลูกค้าและจะต้องรักษาและซื่อสัตย์ต่อคำพูดของตนเอง ตลอดจนยึดมั่นในคำสัญญาที่มีต่อลูกค้าให้ได้

3. ความเชื่อมโยงผูกพันกับอารมณ์ (Emotional Bonding) ลูกค้าจะมีทัศนคติที่ดีต่อตราผลิตภัณฑ์ที่ต่อเมื่อเกิดความผูกพันต่อสินค้าและมีการติดต่ออย่างเป็นประจำกับองค์กร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ลูกค้าเกิดความชื่นชอบต่อองค์กรนั่นเอง โดยสิ่งเหล่านี้จะสะสมเป็นคุณค่าหรือทรัพย์สินของตราผลิตภัณฑ์ (Brand Equity) ซึ่งเกิดจากประโยชน์ของตัวสินค้าเองหรือบริการที่นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่ของตราผลิตภัณฑ์เพียงลำพัง ทำให้การบริการและการสร้างความประทับใจหลังการบริโภคเข้ามามีบทบาท และมีอิทธิพลต่อความคิดของลูกค้า รวมถึงยังสร้างความรู้สึกที่ใกล้ชิดผูกพันกับลูกค้า ทำให้ลูกค้ามีความไว้วางใจและเต็มใจที่จะซื้อสินค้าด้วยความเป็นมิตรและภักดีในตราผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย การบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้าคือ การสร้างความเชื่อมโยงทางอารมณ์และสร้างความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ของบุคคลมีผลต่อตราผลิตภัณฑ์และองค์กร

4. ลดทางเลือกและนิสัย (Choice Reduction and Habit) ลูกค้าแต่ละรายมีทางเลือกในการเลือกบริโภคสินค้าที่หลากหลาย แต่ลูกค้าส่วนใหญ่จะมีความสุขกับการเลือกซื้อสินค้าที่มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องของตราผลิตภัณฑ์และสินค้าที่คุณเคยเป็นอย่างดี เนื่องจากลูกค้ามักจะคิดว่าตราผลิตภัณฑ์ใหม่ ไม่ดีเท่าตราเดิมๆ ที่เคยใช้มาก่อน เพราะการซื้อสินค้าที่ไม่เคยใช้มาก่อนอาจนำมาซึ่งต้นทุนและความเสี่ยง องค์กรจึงควรสร้างนิสัยความภักดีให้แก่ลูกค้า เพื่อให้ลูกค้ามีความนิยมบริโภคสินค้าที่มีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี

5. ประวัติของบริษัทผู้ผลิตสินค้า (History with the Company) การสร้างลักษณะที่แตกต่างประกอบกับสิ่งอื่นๆ ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมการซื้อสินค้าและประวัติการติดต่อกับองค์กร รวมถึง ภาพลักษณ์ขององค์กรนั้น ส่งผลต่อความภักดีในตราผลิตภัณฑ์ทั้งสิ้น ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร ก็คือ การรับรู้เกี่ยวกับองค์กรในภาพรวม สามารถสร้างความชื่นชอบบนความภักดีของลูกค้า สร้างการตอบสนองเป็นนิสัยขององค์กรและตราผลิตภัณฑ์ การรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์ และประวัติขององค์กรมีผลต่อความตั้งใจ ความภักดี และการซื้อสินค้าของลูกค้าด้วยเช่นกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความภักดี ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าความภักดีเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จ และมีส่วนครองตลาดเหนือองค์กรคู่แข่งได้ โดยในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกพฤติกรรมในการวัดความภักดีของผู้รับบริการใน 2 ด้านคือ การซื้อซ้ำและการบอกต่อ ซึ่งจะเป็นตัววัดคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการและนำมาซึ่งความภักดีต่อการมาใช้บริการของสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ตต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครือวัลย์ ทัพนวัชร (2548) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้เข้าชมต่อการบริการของสวนสัตว์สงขลา จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างคือผู้เข้าชมสวนสัตว์สงขลา จากสถิติผู้เข้าชมสวนสัตว์สงขลา ในช่วงปีงบประมาณ 2547 จำนวน 384 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 30 ข้อ และเป็นแบบเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปลายเปิดจำนวน 15 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ T-test และ F-test และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่ ผลการศึกษพบว่า ผู้เข้าชมมีความพึงพอใจต่อการบริการของสวนสัตว์สงขลาโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน ด้านการจัดอาคารสถานที่นอกเหนือคอกสัตว์มีความพึงพอใจมากที่สุด

รองลงมาด้านการจัดแสดงสัตว์ และด้านการประชาสัมพันธ์และข้อมูลข่าวสาร การเปรียบเทียบความพึงพอใจตัวแปรอิสระ ปรากฏว่าผู้เข้าชมที่เป็นเพศชายกับเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการบริการของสวนสัตว์สงขลาไม่แตกต่างกัน ผู้เข้าชมที่มีวัยต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการของสวนสัตว์สงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผู้เข้าชมที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริการของสวนสัตว์สงขลาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผู้เข้าชมที่มีประสบการณ์ในการเข้าชมสวนสัตว์สงขลา 1 ครั้ง กับผู้เข้าชมที่มีประสบการณ์ในการเข้าชมสวนสัตว์สงขลา 2 ครั้ง มีความพึงพอใจต่อการบริการของสวนสัตว์สงขลาไม่แตกต่างกัน

เอกลักษณ์ อริยวัฒน์ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี ของนักท่องเที่ยวไทย โดยศึกษาถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวและทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนสัตว์เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเที่ยวชมสวนสัตว์ไนท์ซาฟารีของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย มีแนวโน้มที่จะเลือกเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีมากขึ้น ถ้านักท่องเที่ยวมีรายได้สูงขึ้น มีการศึกษาสูงขึ้น มีระยะเวลาการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ยาวนานขึ้น มีความชอบในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ในลักษณะเป็นกลุ่มหรือมาจับครอบครัว ความเห็นเรื่องราคาค่าเข้าชมเหมาะสม ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางจังหวัดเชียงใหม่เป็นหลัก ปัจจัยนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเลือกเที่ยวชมสวนสัตว์เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีน้อยลงหากมีอายุมากขึ้น สำหรับปัจจัยที่ไม่มีนัยสำคัญ คือ เพศของนักท่องเที่ยวไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี

สุนทรภา วงศ์พันธุ์ (2550) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยในการมาเที่ยวชมสวนสัตว์เชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 300 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุไม่เกิน 30 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีรายได้เฉลี่ย 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน ส่วนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการมาเที่ยวชมสวนสัตว์เชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการมาเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งมาเที่ยวกับครอบครัวและญาติ ส่วนใหญ่เคยมาเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่แล้ว ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัว ระยะเวลาในการเที่ยวชมสวนสัตว์ประมาณ 1-2 ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการเที่ยวชมภายในสวนสัตว์ คนละ 286.15 บาท และส่วนใหญ่ทราบข่าวสารข้อมูลต่างๆของสวนสัตว์เชียงใหม่จากทางโทรทัศน์ สำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกรมาเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านกิจกรรมของสวนสัตว์ ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าสวนสัตว์มีข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์เชียงใหม่เหมาะสำหรับการศึกษาหาความรู้ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ โดยเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของสวนสัตว์มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสวนสัตว์เป็นอย่างดี และปัจจัยด้านราคา ซึ่งเห็นว่าราคาบัตรเข้าชมสวนสัตว์ มีความเหมาะสม

ชนิตปรีชา เวศอุไร (2552) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้มาเยือนสวนสัตว์เชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะทางสังคมของผู้มาเยือนสวนสัตว์เชียงใหม่ และศึกษาการตัดสินใจของผู้มาเยือนสวนสัตว์เชียงใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนที่เข้าชมสวนสัตว์เชียงใหม่จำนวน 240 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการกำหนดสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความตรงในเนื้อหาและทดสอบความเที่ยง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยายและนำหาคะแนนเฉลี่ยผลการวิจัยพบว่า ผู้มาเยือนสวนสัตว์เชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพโสด และมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอายุเฉลี่ย 28 ปี พฤติกรรมการตัดสินใจเข้าชมสวนสัตว์ สืบเนื่องมาจากแรงกระตุ้นด้าน

สถานการณ์ ด้านจิตวิทยาและด้านเทคโนโลยี ที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างในระดับมาก ส่วนแรงกระตุ้นด้านบุคคล ด้านสังคมและด้านวัฒนธรรม มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจในระดับน้อย ทั้งนี้ ด้านสถานการณ์ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้มาเยือนสวนสัตว์เชียงใหม่ด้วยคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ปัจจัยด้านอื่นๆ ซึ่งด้านสถานการณ์นั้นประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เวลา และอารมณ์

จากรุณี จัตุรัส (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยและระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการเยี่ยมชมสวนสัตว์ดุสิต พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุน้อยกว่า 20 ปี และมีเขตที่พักอาศัยอยู่ต่างจังหวัด มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ในส่วนของอาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา และมีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มาเที่ยวสวนสัตว์ดุสิตมากกว่า 1 ครั้ง หรือเป็นการท่องเที่ยวซ้ำ ซึ่งเหตุผลในการมาใช้บริการสวนสัตว์ดุสิต คือเพื่อการศึกษา/ทัศนศึกษา รองลงมาคือมาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ของครอบครัว/ญาติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการสวนสัตว์ดุสิต ชอบหลุมหลบภัย(สงครามโลกครั้งที่ 2) และกิจกรรมการแสดงสัตว์ (ช้าง, นก เป็นต้น) มากที่สุด นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการสวนสัตว์ดุสิตนิยมที่จะมาท่องเที่ยวแบบเชิงธรรมชาติ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการเยี่ยมชมสวนสัตว์ดุสิต พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพอใจโดยรวมในระดับมากสำหรับทุกๆด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงานของสวนสัตว์ ด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการด้านสภาพแวดล้อมภายในสวนสัตว์ดุสิต และด้านการจัดการอำนวยความสะดวกของสวนสัตว์ดุสิต โดยมีปัจจัยที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลางเพียงปัจจัยเดียว คือ ด้านการจัดการบุคลากร ผลการศึกษาสรุปว่า เมื่อจำแนกด้านการดำเนินงานของสวนสัตว์ดุสิต และการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่ามีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ส่วนด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในและด้านการจัดการบุคลากร พบว่ามีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ปรมาภรณ์ รัตนสืบ (2554) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อส่วนประสมตลาดบริการของสวนสัตว์เชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวชมสวนสัตว์เชียงใหม่ จำนวน 400 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างตามสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และใช้สถิติ t-test เพื่อหาความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับการรับรู้จริงจากการใช้บริการของนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท สำหรับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยวชมสวนสัตว์เชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่มาที่ครอบครัว มีจำนวนคนที่มาใช้บริการด้วย 2 คน เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ส่วนใหญ่ไม่เคยมาเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่ (ภายใน 1 ปี) มีวัตถุประสงค์ในการมาใช้บริการเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสวนสัตว์เชียงใหม่จากบุคคลแนะนำ มีค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการเข้าชมสวนสัตว์เชียงใหม่มากกว่า 500 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากกับการมาเที่ยวชมสวนสัตว์เชียงใหม่ และจะกลับมาท่องเที่ยวอีก และจะบอกต่อให้บุคคลอื่นมาท่องเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่ จากการเปรียบเทียบความคาดหวังกับการรับรู้จริงจากการใช้บริการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ 6 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัด

จำหน่าย ด้านพนักงานผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และปัจจัยด้านการส่งเสริมด้านการตลาด

สาวิตรี กระจุกทอง (2555) ศึกษาเรื่องคุณภาพบริการกับการตัดสินใจมาเที่ยวสวนสัตว์เปิดเขาเขียวจังหวัดชลบุรี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และคุณภาพบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจมาเที่ยวสวนสัตว์เปิดเขาเขียวจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนสัตว์เปิดเขาเขียวจังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยมีสถิติที่เลือกใช้ดังนี้ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจ มาเที่ยวสวนสัตว์ เปิดเขาเขียวไม่แตกต่างกัน ยกเว้น เพศ สถานภาพ พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจมาเที่ยวสวนสัตว์เปิดเขาเขียวไม่แตกต่างกัน ทั้ง 5 ด้าน คือ ระยะเวลาขณะมาท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่เคยมาเที่ยว จำนวนเงินที่ใช้จ่าย วิธีการเดินทางของนักท่องเที่ยว และบุคคลที่มีส่วนในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว คุณภาพบริการมีผลต่อการตัดสินใจ มาเที่ยวสวนสัตว์เปิดเขาเขียวของนักท่องเที่ยว ยกเว้นการสร้างเชื่อมั่น นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาเที่ยวสวนสัตว์เปิดเขาเขียว เนื่องจากการพาครอบครัวมาเที่ยว และผ่อนคลายความเครียดในชีวิตประจำวัน

พิมพ์พร งามศรีวิเศษ (2555) ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดบริการ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวสวนสัตว์คู่สัตและสวนสัตว์ซาฟารีเวิลด์ของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่เคยใช้บริการสวนสัตว์คู่สัตและสวนสัตว์ซาฟารีเวิลด์ จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้สถิติ Chi-square ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 25-34 ปี อาชีพพนักงานเอกชน รายได้เฉลี่ยระหว่าง 10,000 – 20,000 บาทต่อเดือน และวงจรรชีวิตอยู่ในช่วงโสด ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ของสวนสัตว์คู่สัตและสวนสัตว์ซาฟารีเวิลด์ที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ มีสภาพแวดล้อมภายในสวนสัตว์ที่มีความเป็นธรรมชาติร่มรื่น ด้านราคาค่าบริการเข้าชมมีความเหมาะสมและคุ้มค่ากับความหลากหลายของสัตว์ที่จัดแสดงภายในสวนสัตว์ ด้านช่องทางการเดินทางมาสวนสัตว์มีความสะดวกต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการตลาดของสวนสัตว์มีส่วนลดราคาค่าบริการเข้าชมในช่วงวันหยุดเทศกาล ด้านบุคลากรของสวนสัตว์ มีพนักงานของสวนสัตว์ที่ให้บริการด้วยความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นมิตรกับสัตว์และนักท่องเที่ยว ด้านลักษณะทางกายภาพของสวนสัตว์มีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของสัตว์มีความเหมาะสมตามธรรมชาติ ปลอดภัยแก่การเข้าชมมากที่สุด ด้านกระบวนการของสวนสัตว์มีระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมมากที่สุด ผลทดสอบสมมุติฐานด้วยวิธีการทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่าลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวสวนสัตว์คู่สัตและสวนสัตว์ซาฟารีเวิลด์แตกต่างกันในเกือบทุกพฤติกรรม และปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดทุกด้าน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวสวนสัตว์คู่สัตและสวนสัตว์ซาฟารีเวิลด์ในเกือบทุกพฤติกรรม

ปวงปณิต สออบขุนทด และคณะ (2563) ศึกษาเรื่องความภักดีของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ 2) เพื่อ

วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อความภักดีของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และ 3) เพื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อบริการส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความภักดีของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โดยเน้นศึกษากลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวชม ณ อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย และอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จำนวน 120 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวต่างชาติมีระดับความคิดเห็นต่อบริการส่วนประสมทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างมาก มีความคิดเห็นด้านต้นทุนในระดับมากเป็นลำดับแรก ส่วนปัจจัยด้านความภักดีที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นด้านความตั้งใจที่จะแนะนำบอกต่อสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับแรก นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อระดับความภักดีที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยรวมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ คือ ด้านต้นทุน (= 0.348) ส่วนด้านคุณค่าที่ลูกค้าจะได้รับ ด้านความสะดวก ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการ ด้านลักษณะธุรกิจ ด้านสถานการณ์ และด้านการเชื่อมต่อเส้นทางสถานที่ท่องเที่ยว ก็มีผลทางตรงเชิงบวกต่อระดับความภักดีที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โดยรวมเช่นกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ยอมรับได้

Ahmad R. Albattat และคณะ (2019) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพการบริการในสวนสัตว์เนการา กัวลาลัมเปอร ประเทศมาเลเซีย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพการให้บริการในสวนสัตว์เนการา กัวลาลัมเปอร โดยเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ผลของงานวิจัยพบว่าการเอาใจใส่ของผู้ให้บริการมีอิทธิพลสูงสุดต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ดังนั้นผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า คุณภาพการให้บริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และขอเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพรวมทั้งการรักษาคุณภาพในการให้บริการถือว่าเป็นที่น่าพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

5. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการสวนเสือไทเกอร์คิงดอมภูเก็ต จากข้อมูล นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการไทเกอร์คิงดอมจังหวัดภูเก็ต ในปี 2563 จำนวน 65,886 คน (ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวจากส่วนงานขายแผนก CR ไทเกอร์คิงดอม ณ วันที่ 3/2/2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างง่ายและกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และเลือกตัวอย่างในการวิจัยแบบสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและพฤติกรรมในการใช้บริการสวนเสือไทเกอร์ คิงดอม จังหวัดภูเก็ต เป็นแบบคำถามแบบให้ผู้ตอบเลือกคำตอบเพียงข้อเดียว (Checklist)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตลาดดิจิทัล
 ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการบริการ
 ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของลูกค้า
 ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความภักดีของลูกค้า
 ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะความคิดเห็น โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
 แสดงความคิดเห็นได้ตามอิสระ

ในส่วนที่ 2-5 โดยลักษณะของคำถามเป็น แบบมาตราส่วน ประมาณ 5 ระดับของลิเคิร์ต
 เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง	ระดับ 2 หมายถึง เห็นน้อย
ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด	

นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้น ไปทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้แบบทดสอบความ
 ตรงเชิงเนื้อหาที่ได้พัฒนาขึ้น กับผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านวิชาการที่มีคุณวุฒิ ปรินญาเอกในด้านที่เกี่ยวข้อง หรือ
 ผู้บริหารในภาคธุรกิจที่มีประสบการณ์ ทางด้านนี้ ไม่น้อยกว่า 5 ปีจำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1. ผศ.ดร.บัณฑิต ไหววอง
2. ผศ.ดร. นิमित ชุณสัน
3. ดร.สัญญา ฉิมพิมล
4. ผศ.ดร.ยุทธชัย ฮารีปิ่น
5. ดร.สุพจน์ กุลาดี

เพื่อหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหรือหาค่า IOC (Index of item objective
 congruence) โดยเป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์ของการวิจัยให้มีความถูกต้อง
 ของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข การตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม (สุ
 รพงษ์ คงสัตย์ , ธีรชาติ ธรรมวงศ์, ดังนี้

ให้คะแนน +1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ให้คะแนน 0	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
ให้คะแนน -1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร แสดงเกณฑ์ได้ดังนี้

- 1 ข้อคำถามที่มี IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 มีความเที่ยงตรงใช้ได้
- 2 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ผลการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน จากผลการทดสอบ พบว่า ข้อ
 คำถามส่วนใหญ่ ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 แสดงว่าข้อคำถามส่วนใหญ่มีความเที่ยงตรงใช้ได้ และ
 ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านแนะนำมา ได้นำมาใช้ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์มา
 ยิ่งขึ้น แบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้แสดงไว้ในภาคผนวก ง

4) แบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับลูกค้านักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ สวน
 เลื้อยไทเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต จำนวน 50 คน

5) นำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach alpha coefficient) โดยเกณฑ์การประเมินความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ลิน พันธุ์พินิจ อังโน Punpini, 1990 p.113)

0.80-1.00 หมายถึง	มีความเชื่อมั่นได้สูงมาก
0.60-0.79 หมายถึง	มีความเชื่อมั่นได้ค่อนข้างสูง
0.40-0.59 หมายถึง	มีความเชื่อมั่นได้ปานกลาง
0.20-0.39 หมายถึง	มีความเชื่อมั่นได้ต่ำ
0.01-0.19 หมายถึง	มีความเชื่อมั่นได้ต่ำมาก

ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตลาดแบบดิจิทัล ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.832 ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการบริการได้ค่าความเชื่อมั่น 0.909 ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของลูกค้า ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.904 ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความภักดีของลูกค้าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.828 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามชุดที่ 2 – 5 มีค่าความเชื่อมั่นสูงมาก จากนั้นจึงนำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพเสร็จสิ้นแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ที่ออกโดยสาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ให้กับสวนเสือ ไทเกอร์คิงดอม ภูเก็ต (บจ.คัมเสือดรการ) เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามให้กับนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ สวนเสือไทเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 400 ชุด

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สถิติบรรยายและสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

6. ผลการวิจัยและอภิปรายการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากกว่าครึ่งหนึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และมีสถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยชาวไทยส่วนใหญ่มักมีภูมิลำเนาอยู่ทางภาคใต้ ส่วนชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ทางฝั่ง North America และ Europe กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่ง เคยมาเที่ยวครั้งแรกและเคยมาเที่ยว 2 – 3 ครั้งตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวสวนเสือ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ รองลงมาเพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับสัตว์ มากกว่าครึ่งหนึ่งเดินทางมาโดยบริษัททัวร์ โดยมีรูปแบบการมาเที่ยวสวนเสือแบบเป็นหมู่คณะ/กลุ่มเพื่อน โดยส่วนใหญ่ใช้จ่ายมากกว่า 2,000 บาทต่อคน รองลงมาใช้จ่ายระหว่าง 1,001 - 2,000 บาทต่อคนตามลำดับ ส่วนใหญ่ ใช้ระยะเวลาในการเที่ยวชมระหว่าง 1 - 2 ชั่วโมง มากกว่าครึ่งหนึ่ง ตัดสินใจมาเที่ยวสวนเสือเพราะ Youtuber โดยส่วนใหญ่ใช้งาน Smartphone เป็นอุปกรณ์เพื่อเข้าถึงสื่อออนไลน์ของสวนเสือ และช่องทางสื่อออนไลน์ที่

ทำให้รู้จักสวนเสือ ส่วนใหญ่ รู้จักสวนเสือผ่านสื่อ Youtube รองลงมาคือ Website และ facebook ตามลำดับ

อิทธิพลของการตลาดดิจิทัล คุณภาพการบริการที่มีต่อความพึงพอใจของลูกค้า

อิทธิพลของการตลาดดิจิทัล คุณภาพการบริการที่มีต่อความพึงพอใจแสดงไว้ในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 อิทธิพลของการตลาดดิจิทัลที่มีต่อความพึงพอใจของลูกค้า

Model	ความพึงพอใจของลูกค้า				
	B	SE (B)	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	3.218	.119		26.997	.000
เว็บไซต์	0.036	.033	.067	1.076	.283
การตลาดเชิงเนื้อหา	0.026	.036	.048	0.713	.476
จดหมายอิเล็กทรอนิกส์	0.064	.044	.114	1.441	.150
การครองหน้าแรกของเครื่องมือค้นหา	0.028	.043	.049	0.648	.517
สื่อสังคมออนไลน์	0.131	.040	.228	3.239	.001
R	R²	Adjust R²	SE(est.)	F	Sig.
.433	.187	.177	.241	18.136	.000

ตารางที่ 2 อิทธิพลของคุณภาพการบริการที่มีต่อความพึงพอใจของลูกค้า

Model	ความพึงพอใจของลูกค้า				
	B	SE (B)	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.201	.167		7.208	.000
สิ่งอำนวยความสะดวก	.142	.034	.197	4.144	.000
ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้	.045	.042	.060	1.063	.288
การตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว	.167	.039	.228	4.305	.000
การสร้างความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว	.169	.038	.201	4.393	.000
สิ่งที่จับต้องได้	.197	.038	.236	5.237	.000
R	R²	Adjust R²	SE(est.)	F	Sig.
.693	.480	.473	.193	72.619	0.000

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้าสวนเสือไทยเกอร์คิงคอม จังหวัดภูเก็ต ดังนั้นถ้าผู้ให้บริการสามารถรับรู้ถึง เว็บไซต์ การตลาดเชิงเนื้อหา จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การครองหน้าแรกของเครื่องมือค้นหา และสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มขึ้น จะ

ส่งผลให้ลูกค้ามีความพึงพอใจและความภักดีเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะด้านการตลาดเชิงเนื้อหาและสื่อสังคมออนไลน์ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าส่วนเสียไทเกอร์คิงคอม จังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามพบว่า บุคคลที่มีส่วนต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวสวนเสื่อสูงที่สุด คือ Youtuber ร้อยละ 64.8 เนื่องจากการเข้าถึงของเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วโดยเฉพาะ Smartphone ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานสูงที่สุด ร้อยละ 94.8 ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพจน์ กุลชาติและคณะ (2558) ที่ได้ศึกษาปัจจัยการตลาดดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความพึงพอใจและความภักดีแก่ลูกค้าในธุรกิจโรงแรมกลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน ประเทศไทย พบว่า สื่อสังคมออนไลน์และสื่อเชิงเนื้อหาที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการสร้างความภักดีในบริการแต่มีอิทธิพลทางอ้อม ผ่านการสร้างการรับรู้ถึงคุณค่าการบริการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Balahkrishnan, et al. (2014) เรื่องผลกระทบของการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลกับความตั้งใจซื้อ ความจงรักภักดีในแบรนด์ของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย (Generation Y) โดยผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลให้เกิดความจงรักภักดีต่อตราสินค้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย และส่งผลให้เกิดการกระตุ้นเกิดความตั้งใจซื้อสินค้าและบริการ ซึ่งสามารถนำไปถึงการภักดีต่อตราสินค้าและบริการเมื่อลูกค้ามีความพึงพอใจในสินค้าและบริการ นอกจากนี้คุณภาพบริการยังมีผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าสวนเสื่อไทเกอร์คิงคอม จังหวัดภูเก็ต สอดคล้องกับ สวัสดิ์ กระจุกทอง (2555) ศึกษาคุณภาพบริการกับการตัดสินใจมาเที่ยวสวนสัตว์เปิดเขาเขียว จังหวัดชลบุรี พบว่า คุณภาพบริการมีผลต่อการตัดสินใจมาเที่ยวสวนสัตว์เปิดเขาเขียวของนักท่องเที่ยว โดยเมื่อพิจารณาอันดับคุณภาพการบริการจากมากไปน้อย สามารถสรุปได้ดังนี้ 1. สิ่งอำนวยความสะดวก 2. เรื่องของของความน่าเชื่อถือได้วางใจ 3. ด้านการตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว 4. ด้านการสร้างคามเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว และ 5. ด้านสิ่งที่จับต้องได้

อิทธิพลของการตลาดดิจิทัล คุณภาพการบริการที่มีต่อความภักดีของลูกค้า

อิทธิพลของการตลาดดิจิทัล คุณภาพการบริการที่มีต่อความภักดีของลูกค้า ได้แสดงในตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 อิทธิพลของการตลาดดิจิทัลที่มีต่อความภักดีของลูกค้า

Model	ความภักดีของลูกค้า				
	B	SE (B)	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	3.087	.135		22.853	.000
เว็บไซต์	.032	.038	.054	.862	.389
การตลาดเชิงเนื้อหา	.115	.041	.190	2.785	.006
จดหมายอิเล็กทรอนิกส์	.078	.050	.122	1.547	.123
การครองหน้าแรกของเครื่องมือค้นหา	.004	.049	.007	.090	.928
สื่อสังคมออนไลน์	.086	.046	.133	1.884	.060
R	R²	Adjust R²	SE(est.)	F	Sig.
.430	.185	.175	.273	17.896	.000

ตารางที่ 4 อิทธิพลของ คุณภาพการบริการที่มีต่อความภักดีของลูกค้า

Model	ความภักดีของผู้รับบริการ				
	B	SE (B)	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.732	.221		7.849	.000
สิ่งอำนวยความสะดวก	.151	.045	.185	3.315	.001
ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้	.078	.056	.094	1.410	.159
การตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว	.185	.051	.224	3.611	.000
การสร้างเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว	.054	.051	.056	1.055	.292
สิ่งที่จับต้องได้	.129	.050	.137	2.587	.010
R	R²	Adjust R²	SE(est.)	F	Sig.
.537	.288	.279	.255	31.884	.000

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อความภักดีของลูกค้าส่วนเสือไทยเกอร์คิงคอม จังหวัดภูเก็ต ถ้าลูกค้าสามารถเข้าถึงการตลาดดิจิทัลของสวนเสือไทยเกอร์คิงคอม จังหวัดภูเก็ต โดยเฉพาะด้านการตลาดเชิงเนื้อหามากขึ้น จะส่งผลให้ลูกค้าเกิดการรับรู้สิ่งที่น่าสนใจ ความน่าตื่นเต้นของสถานที่ที่จะมาท่องเที่ยวและเกิดความพึงพอใจจนอยากกลับมาเที่ยวซ้ำและนำสิ่งที่ได้สัมผัสไปบอกต่อได้ สอดคล้องกับ สุพจน์ กุลชาติและคณะ (2558) ที่ได้ศึกษาปัจจัยการตลาดดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความพึงพอใจและความภักดีแก่ลูกค้าในธุรกิจโรงแรมกลุ่มจังหวัดสามเหลี่ยมอันดามัน ประเทศไทย พบว่า สื่อสังคมออนไลน์และสื่อเชิงเนื้อหาที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการสร้างความภักดีในบริการ นอกจากนี้ ถ้าลูกค้ารับรู้ถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ การตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว การสร้างความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว และสิ่งที่จับต้องได้เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ลูกค้ามีความพึงพอใจและความภักดีเพิ่มขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในค่านิยามการให้บริการของสวนเสือไทยเกอร์คิงคอม จังหวัดภูเก็ต อยู่ในระดับมากที่สุดหลายด้านด้วยกัน เช่น พนักงานให้ความรู้เรื่องเสือแต่ละสายพันธุ์ได้อย่างถูกต้องโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ในการเข้าชมมีความสะดวกในค่านิยามเวลา ไม่ต้องคอยนาน และที่สำคัญที่สุดคือพนักงาน มีความเชี่ยวชาญในการดูแลความปลอดภัย ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการ จนก่อให้เกิดความประทับใจส่งผลต่อความภักดีของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจากรุณี จัตุรัส (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยและระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการเยี่ยมชมสวนสัตว์คูสิต พบว่าการดำเนินงานของสวนสัตว์คูสิต การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมนันทนาการ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและการจัดการบุคลากร มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยว และเป็นไปตามทฤษฎีของ Gale (1994) กล่าวคือ คุณภาพสินค้าและบริการจะส่งผลให้ผู้บริโภคโดยรวมมีความพึงพอใจต่อสินค้าและบริการ และจะนำไปถึงความภักดีในสินค้าและบริการ ทำให้สามารถสรุปได้ว่า หากลูกค้ารับรู้ถึงคุณค่าด้านคุณภาพเพิ่มมากขึ้นแล้วก็จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและความภักดีในตราสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

7. สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยและพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต โดยการใช้การตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การตลาดดิจิทัลมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบในแต่ละด้านของการตลาดดิจิทัล พบว่า สื่อสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญ และการตลาดเชิงเนื้อหา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความภักดีของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนในการตัดสินใจในการดำเนินงานของสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต หรือในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีลักษณะการเปิดบริการที่คล้ายคลึงกัน ควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาการตลาดดิจิทัล โดยควรพิจารณามุ่งเน้นในด้านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Youtube ,Facebook, Line เป็นต้น ซึ่งมีการเข้าถึงได้ง่ายในปัจจุบัน โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้คนส่วนใหญ่หันมาใช้ Smartphone มากขึ้น เป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ อีกทั้งควรมีการพัฒนาในด้านการตลาดเชิงเนื้อหา โดยเนื้อหาที่ดีต้องมีความสร้างสรรค์ ให้ข้อมูล ความรู้ และความบันเทิง เชิญชวนกลุ่มเป้าหมายในการตัดสินใจมาเที่ยว เนื้อหาเชื่อมโยงสินค้าและบริการอย่างแนบเนียน ไม่เยิ่นเย้อ และใช้คำเฉพาะซึ่งจะช่วยในเรื่องการครองหน้าแรก ซึ่งการตลาดเชิงเนื้อหาที่มีจุดประสงค์ คือ สร้างการรับรู้ต่อตราสินค้า สร้างความภักดีต่อตราสินค้า เพื่อกระตุ้นยอดขาย และอื่น ๆ ซึ่งนักการตลาดได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้การสื่อสารการตลาดบนอินเทอร์เน็ตให้ประสบความสำเร็จ โดยต้องให้ความสำคัญกับการตลาดเชิงเนื้อหาเพื่อนำเสนอเนื้อหาได้ตรงจุด สร้างความโดดเด่นแตกต่าง เพิ่มคุณค่า และความน่าสนใจ สามารถทำให้ลูกค้าเกิดความสนใจเนื้อหา เกิดทัศนคติที่ดีต่อสินค้า และแรงจูงใจในการตัดสินใจมาใช้บริการ

2. จากผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบในแต่ละด้านของคุณภาพการบริการ พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวก การตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว การสร้างความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว และสิ่งที่จับต้องได้ ความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจและความภักดีของผู้ใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนในการตัดสินใจในการดำเนินงานของสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต หรือในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีลักษณะการเปิดบริการที่คล้ายคลึงกัน ควรให้ความสำคัญและส่งเสริมการนำการจัดการคุณภาพการบริการของโดยรวมไปปฏิบัติให้มากขึ้น โดยควรพิจารณามุ่งเน้นในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การตอบสนองต่อนักท่องเที่ยว การสร้างความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยว และในด้านสิ่งที่จับต้องได้ก่อนแล้วจึงขยายขอบเขตไปสู่การนำการจัดการคุณภาพบริการโดยรวมไปปฏิบัติในด้านอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัจจัยด้านการตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าสวนเสือไทยเกอร์คิงดอม จังหวัดภูเก็ต รวมทั้งยังเป็นผลทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรจะมีการศึกษาหรือทำวิจัยตามแนวทางต่อไปนี้

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าผู้ใช้บริการ โดยการเปลี่ยนหรือเพิ่มตัวแปรต้นอื่นๆ เช่น ค่านิยมค่านิยมด้านพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อศึกษาว่าอาจจะมีตัวแปรอื่นที่อาจจะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้า นอกเหนือจากการตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการ

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการ โดยการเปลี่ยนหรือเพิ่มตัวแปรตามอื่นๆ เช่น การส่งเสริมการขายสินค้าหรือบริการ เป็นต้น เพื่อศึกษาว่าอาจจะมีตัวแปรอื่นที่อาจจะมีอิทธิพลต่อการตลาดดิจิทัลและคุณภาพการบริการ นอกเหนือจากความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้า

เอกสารอ้างอิง

เครือวัลย์ ทัพนววัชร. (2548). *ความพึงพอใจของผู้เข้าชมต่อการบริการของสวนสัตว์สงขลา*. จังหวัดสงขลา. วิทยาลัยการศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต วิชาเอกไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

จารุณี จตุรัส. (2552). *ปัจจัยและระดับความพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการเยี่ยมชมสวนสัตว์คูสิต*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: กรุงเทพฯ.

ชนิตปรีชา เวศอุไร. (2552). *พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้มาเยือนสวนสัตว์เชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยแม่โจ้/เชียงใหม่.

ปรมาภรณ์ รัตนสืบ. (2554). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อส่วนประสมตลาดบริการของสวนสัตว์เชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: เชียงใหม่.

ปวงปณิต สอนขุนทด และคณะ. (2563, มกราคม – มีนาคม). ความภักดีของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์. *WMS journal of management* .9 (1): 65-80.

พิมพ์พร งามศรีวิเศษ. (2555). *ปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดบริการ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวสวนสัตว์คูสิตและสวนสัตว์ซาฟารีเวิลด์ของนักท่องเที่ยว*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.

สาวิตรี กระทุ้มทอง. (2555). *คุณภาพบริการกับการตัดสินใจมาเที่ยวสวนสัตว์เปิดเขาเขียวจังหวัดชลบุรี*. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา: ชลบุรี.

อาภาภรณ์ วัฒนกุล. (2555). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านทางเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ยอดนิยมของประเทศไทย*. (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะบริหารธุรกิจ.

เอกลักษณ์ อริยวัจน์. (2549). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเที่ยวสวนสัตว์เชียงใหม่ในที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: เชียงใหม่.

ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ
(Health Science)
ภาคบรรยาย

ผลเบื้องต้นของโพวิโดนไอโอดีนในการยับยั้งเชื้อก่อโรคฟันผุ

Preliminary Effectiveness of Povidone-iodine Against Bacteria of Dental Decay

นิโลบล เข้มเย็น¹ ณิชฐริศา จันทศิลา²

^{1,2}กลุ่มงานหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก
Nilobon@scphpl.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลเบื้องต้นของโพวิโดนไอโอดีนที่ความเข้มข้นร้อยละ 10, 7.5, 1, 0.5 และ 0.45 ต่อการยับยั้งเชื้อที่ก่อให้เกิดโรคฟันผุทดลองในห้องปฏิบัติการ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก โดยมีกลุ่มทดลอง ได้แก่ โพวิโดนไอโอดีนความเข้มข้นร้อยละ 10, 7.5, 1, 0.5 และ 0.45 กลุ่มควบคุมเชิงลบ ได้แก่ น้ำกลั่น และกลุ่มควบคุมเชิงบวก ได้แก่ คลอโรเฮกซิดีน กลูโคเนต ความเข้มข้นร้อยละ 0.12 ทำการทดสอบโดยวิธีอะการดิสดิฟฟิวชัน บันทึกผลโดยการวัดเส้นผ่านศูนย์กลางของโซนใส จากการทดสอบพบว่า โพวิโดนไอโอดีนทั้ง 5 ความเข้มข้น (10, 7.5, 1, 0.5 และ 0.45) สามารถยับยั้งเชื้อที่ก่อให้เกิดโรคฟันผุได้

คำสำคัญ : โรคฟันผุ โพวิโดนไอโอดีน เชื้อก่อโรคฟันผุ

Abstract

The aim of the study is to determine the preliminary effectiveness of povidone-iodine at a concentration of 10, 7.5, 1, 0.5 and 0.45 against bacteria of dental decay. The study was tested in a lab of Sirindhorn College of public health, Phitsanulok. The experimental group consisted of povidone-iodine solution at a concentration of 10, 7.5, 1, 0.5 and 0.45. The control group was distilled water as a negative control group and chlorhexidine gluconate at a concentration of 0.12 was positive control group. The test was performed by the agar disc diffusion method. The results were recorded by measuring the diameter of the clear zone. It was found that the 5 concentrations (10, 7.5, 1, 0.5 and 0.45) of povidone-iodine were effective in inhibiting bacteria of dental caries.

Keywords : Dental Caries, Povidone-iodine, Bacteria of Dental Caries

ด้านการศึกษาศาสตร์
(Education)
ภาคโปสเตอร์

**การพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์
ร่วมกับการเรียนรู้แบบ CIPPA เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน
เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

**Learning Model Development on Thai Language Based
on Constructivist Theory and CIPPA Model to Enhance Writing Skill
on Spelling Section for the Students in Grade 3**

เพ็ญพิศ ฉายอำไพ¹

¹โรงเรียนเทศบาล ๔ เฉลิมพระเกียรติ สำนักงานศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
Patcharee40@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) สร้างและพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ CIPPA เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น คือหาประสิทธิภาพของรูปแบบ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการเขียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น 4) ศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทศบาล ๔ เฉลิมพระเกียรติ สำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จำนวน 31 คน และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบวัดทักษะการเขียน 5) แบบวัดความพึงพอใจ และ 6) แบบประเมินความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า การเรียนวิชาภาษาไทยครูจะเน้นอธิบายให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา ไม่นำให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตัวเอง ทำให้นักเรียนไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอน เพื่อน และแหล่งความรู้จากสื่ออื่น การพัฒนาทักษะการเขียนให้เน้นการปฏิบัติจริงโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา 2) ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ CIPPA เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (PSKKCE Model) มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4. ระบบสังคม 5. หลักการตอบสนอง และ 6. ระบบสนับสนุน โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 การจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นที่ 5 สรุปและนำเสนอความคิดไปใช้ และขั้นที่ 6 การประเมินผล และผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 3) ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ

CIPPA เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (PSKKCE Model) พบว่า 1. ประสิทธิภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 84.67/84.46 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีทักษะการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยมีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับการเรียนรู้แบบ CIPPA เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (PSKKCE Model) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ การเรียนรู้แบบ CIPPA ทักษะการเขียน

Abstract

The research aimed to 1) learn the foundation information 2) Form and develop learning model following the constructivist theory and CIPPA model to enhance writing skill on spelling section on for grade 3 students 3) study the effectiveness of the developed model by investigating the efficiency of the model, comparing students' achievement and their writing skills before and after the model employed, and finding out the students' satisfaction towards the learning activities contained in the developed model 4) survey the teachers' opinions about using the model. The sample group selected by cluster sampling consisted of 31 primary students in class 3/1 of Tedsaban 4 Chalemphrakiat School under Education Division of Kalasin Municipality which conducted in semester 1, academic year of 2020. The target group consisted of 15 teachers teaching Thai subject in schools under Kalasin Municipality. Tools used in the research were 1) interview form 2) lesson plans 3) students' achievement test 4) writing test 5) satisfaction assessment form 6) survey form. The statistics used in the study were Mean, Standard Deviation (SD), and t-test. The results of this research were as follows: 1) In the Thai language classes, lectures were always appearing in the class. The teachers had not provided their students creating the knowledge by themselves. Consequently, the reaction among them rarely happened. It was suggested that teachers promote students to be more active in looking up the knowledge from different sources. Moreover, students should be instructed how to write in practical way coaching by the teachers. 2) PSKKCE Model had 6 components, including 1. principle 2. objectives 3. learning activity procedures 4. social system 5. response 6. support. Learning activities procedures consisted of step 1 preparedness, step 2 seeking new knowledge, step 3 learning management,

การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4

A Construction of the Diagnostics Test in the Mathematics
on Greatest Common Divisor and Least Common Multiple
for Students Grade 6 in Buriram Primary Educational Service Area Office 4

ศิริประภา ไช้ประภาย¹ นิยม อานไมล์² กระพัน ศรีงาน³

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
siripapha_math@hotmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
dr.pop101@gmail.com
krapan_bru@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมาก และตัวคูณร่วมน้อย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 และหาคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความยาก (Difficulty) อำนาจจำแนก (Discrimination) ความตรงตามสภาพ (Concurrent validity) ความเที่ยง (Reliability) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำนวน 614 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่สร้างขึ้นโดยใช้ฟอร์มข้อสอบ (Item form) จำนวน 5 ฉบับ ฉบับละ 20 ข้อ รวม 100 ข้อ ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ ค่าความตรงตามเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .80-1.00 มีค่าความยากตั้งแต่ .54-.70 ค่าอำนาจจำแนกใช้สูตรของ Brennan มีค่าตั้งแต่ .54-.86 ค่าความตรงตามสภาพ ใช้สูตรสหสัมพันธ์ของ Spearman มีค่าตั้งแต่ .762-.986 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนค่าความเที่ยงใช้สูตรของ Livingston มีค่าตั้งแต่ .96-.97 สำหรับคะแนนจุดตัดหาโดยวิธีของ Angoff แต่ละฉบับเท่ากับ 12 คะแนน จากคะแนนเต็มฉบับละ 20 คะแนน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีข้อบกพร่องมากที่สุด ในเรื่องตัวประกอบและการหาตัวประกอบการแยกตัวประกอบ และตัวคูณร่วมน้อย

ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ ค่าความตรงตามเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .80-1.00 มีค่าความยากตั้งแต่ .54-.70 ค่าอำนาจจำแนกใช้สูตรของ Brennan มีค่าตั้งแต่ .54-.86 ค่าความตรงตามสภาพ ใช้สูตรสหสัมพันธ์ของ Spearman มีค่าตั้งแต่ .762-.986 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนค่าความเที่ยงใช้สูตรของ Livingston มีค่าตั้งแต่ .96-.97 สำหรับคะแนนจุดตัดหาโดยวิธีของ Angoff แต่ละฉบับเท่ากับ 12 คะแนน จากคะแนนเต็มฉบับละ 20 คะแนน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีข้อบกพร่องมากที่สุด ในเรื่องตัวประกอบและการหาตัวประกอบการแยกตัวประกอบ และตัวคูณร่วมน้อย

คำสำคัญ : การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัย ตัวหารร่วมมากและการคูณร่วมน้อย พร้อมข้อสอบ

Abstract

The objectives of this research were to construct a mathematics diagnostic test on “Factor of Number” for grade 6 students under the Buriram Primary Educational service area District office 4, and to validate out the content validity, the difficulty, the discrimination, the concurrent validity and the reliability of the tests. The sample consisted of 614 students who were selected by Multi-Stage Random Sampling technique form grade 6 students of the Buriram Primary Educational service area District office 4. The research instruments were 5 sets of 4-choices mathematics diagnostic test, which were constructed by using 5 item forms each form consisted of 20 items, total was 100 items. The result s of this research were that the content validity of the mathematics diagnostic test ranged from .80 to 1.00. The difficulty index of each item ranged from .54-.70. The discrimination Index calculated by Brennan Method ranged from .54 to .86. The concurrent validity calculated by Spearman Correlation Coefficient ranged from .762-.986 with statistically significant difference .01 levels. The reliability of each subtest calculated by Livingston Method ranged from .96-.97. The cutting score calculated by Angoff Method of each subtest were 12 points form 20 points. The diagnostic results that the topics students misunderstood the most were the topics on Factor of Number and Factorization, Factoring and Least Common Multiple (LCM).

The result s of this research were that the content validity of the mathematics diagnostic test ranged from .80 to 1.00. The difficulty index of each item ranged from .54-.70. The discrimination Index calculated by Brennan Method ranged from .54 to .86. The concurrent validity calculated by Spearman Correlation Coefficient ranged from .762-.986 with statistically significant difference .01 levels. The reliability of each subtest calculated by Livingston Method ranged from .96-.97. The cutting score calculated by Angoff Method of each subtest were 12 points form 20 points. The diagnostic results that the topics students misunderstood the most were the topics on Factor of Number and Factorization, Factoring and Least Common Multiple (LCM).

Keywords: Creating a Diagnostic Test, Greatest Common Divisor and Least Common Multiple, Item Forms

1. บทนำ

จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น
เป็นทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 4) องค์ประกอบสำคัญในการ
จัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ได้แก่ หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล การบูรณาการ
สิ่งเหล่านี้เข้าด้วยกันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์มีคุณค่าต่อผู้เรียน และช่วยให้การ

จัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต้องทำควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนโดยมีจุดประสงค์ 5 ประการ ดังนี้ ประการแรก การประเมินผลเพื่อวินิจฉัยจุดเด่นหรือจุดด้อยของนักเรียน ประการที่สอง การประเมินผลเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน ประการที่สาม การประเมินผลและตัดสินผลการเรียน ประการที่สี่ การประเมินผลเพื่อจัดประเภท และ ประการที่ห้า การประเมินผลเพื่อพยากรณ์ในการประเมินผลการเรียนรู้อันหนึ่งของนักเรียน ครูต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน โดยเริ่มต้นจากการประเมินผลก่อนเรียน ประเมินผลระหว่างเรียน และประเมินผลหลังเรียน เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีความสามารถ ความสนใจและความถนัด หรือมีข้อบกพร่องในเรื่องใด ดังนั้น จึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการวินิจฉัยมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นการตรวจสอบ และค้นหาข้อบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคลผลของการประเมินสามารถบอกได้ว่านักเรียนบกพร่องในแนวคิดทางคณิตศาสตร์ใด ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ใด และสาเหตุของความบกพร่อง ซึ่งข้อบกพร่องนั้นอาจจะเป็นของนักเรียนหรือของครูก็ได้ บางโอกาสอาจจะเจอจุดเด่นหรือความสามารถพิเศษของนักเรียนด้วย ครูสามารถนำผลของการประเมินมาแก้ไขและส่งเสริมการเรียนของผู้เรียนให้ถูกต้องและตรงจุดตลอดจน นำมาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2555 : 158 - 161) เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่จะแก้ไขให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น คือ การใช้แบบทดสอบแบบวินิจฉัย ซึ่งการวัดผลเพื่อวินิจฉัยนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนเพราะจะช่วยให้นักเรียนเจริญงอกงามบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2553 : 8)

จากรายงานของกลุ่มงานวัดผลและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ในปีการศึกษา 2564 สาระการเรียนรู้ที่เขตพื้นที่ควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของเขตพื้นที่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ สาระการเรียนรู้จำนวนและพีชคณิต โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.60 ซึ่งเรื่องตัวหารร่วมมากที่สุดและตัวคูณร่วมน้อยที่สุด อยู่ในสาระการเรียนรู้จำนวนและพีชคณิต ที่เขตควรเร่งพัฒนาดังกล่าว จากผลการทดสอบในระดับต่ำดังกล่าวเรื่องตัวหารร่วมมากที่สุดและตัวคูณร่วมน้อยที่สุด จึงเป็นเนื้อหาหนึ่งที่เป็นปัญหาสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 4

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารร่วมมากที่สุดและตัวคูณร่วมน้อยที่สุด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องหนึ่งในคณิตศาสตร์ ที่มีความสำคัญมาก และเป็นประโยชน์ในการเรียนคณิตศาสตร์ระดับสูงขึ้นไป เช่น การแก้โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน และการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน ยังช่วยให้ครูผู้สอนทราบจุดบกพร่องของนักเรียน เพื่อจะได้ปรับปรุง และหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนของนักเรียนได้ตรงจุด ซึ่งส่งผลให้การเรียนการสอนคณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีพื้นฐานที่ดีในการเรียนคณิตศาสตร์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยในการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวินิจฉัยในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 614 คน จากจำนวนโรงเรียน 38 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดย กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ใช้ในการสำรวจเพื่อหาจุดบกพร่องทางการเรียน จำนวน 100 คน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ใช้ในการทดสอบเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวินิจฉัย จำนวน 3 ครั้ง ทดลองใช้ครั้งที่ 1 จำนวน 80 คน ทดลองใช้ครั้งที่ 2 จำนวน 80 คน และใช้จริงครั้งที่ 3 จำนวน 354 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ เป็นแบบวินิจฉัยเนื้อหาที่คลาดเคลื่อน ชนิดเลือกตอบสี่ตัวเลือก ตัวลวงสังเคราะห์มาจากคำตอบที่นักเรียนส่วนมากตอบผิด จากแบบทดสอบสำรวจ ที่ให้นักเรียนแสดงวิธีคิดและอธิบายเหตุผลจำนวน 5 ฉบับรวมทั้งสิ้น 18 ข้อ ดังนี้ ฉบับที่ 1 ตัวประกอบและการหาตัวประกอบจำนวน 6 ข้อ ฉบับที่ 2 จำนวนเฉพาะและ ตัวประกอบเฉพาะจำนวน 4 ข้อ ฉบับที่ 3 การแยกตัวประกอบจำนวน 4 ข้อ ฉบับที่ 4 ตัวหารร่วมมาก จำนวน 2 ข้อ และฉบับที่ 5 ตัวคูณร่วมน้อยจำนวน 2 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน 1.การกำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนในการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย 2. ศึกษาทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักสูตร คู่มือและหนังสือแบบเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) คู่มือครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ 3. วิเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและสร้างแบบทดสอบสำรวจชนิดเติมคำ แสดงวิธีคิด แสดงเหตุผล 4. ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา หาความตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบ หาค่าความสอดคล้อง (IOC) 5. ทดสอบเพื่อสำรวจหาข้อบกพร่องและหาตัวลวงของแบบทดสอบจากกลุ่มตัวอย่าง 100 คน 6. สร้างแบบทดสอบวินิจฉัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 7. ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องของข้อบกพร่องและความตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบ 8. ทดลองใช้แบบทดสอบ วินิจฉัยครั้งที่ 1 จากกลุ่มตัวอย่าง 80 คน 9. วิเคราะห์หาค่าความยากของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกของ Brennan ค่าความเที่ยงของ Livingston และปรับปรุงข้อสอบ 10. ทดลองใช้แบบทดสอบ วินิจฉัยครั้งที่ 2 จากกลุ่มตัวอย่าง 80 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล 1. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบเพื่อสำรวจหาจุดบกพร่อง 2. หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก รายชื่อของข้อสอบในแบบทดสอบวินิจฉัย ทางการเรียนจากการ

ทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เพื่อปรับปรุงข้อสอบและคัดเลือกข้อสอบ 3. หากคุณภาพของแบบทดสอบ จากการทดสอบครั้งที่ 3 ดังนี้ หากค่าสถิติพื้นฐาน หากค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้โปรแกรม B-Index และหากค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของ Spearman 4. วิเคราะห์จุดบกพร่องที่นักเรียนตอบผิดในแบบทดสอบวินิจฉัยทางการเรียน

4. ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ที่สำคัญ เรื่อง ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย ธรรมชาติของวิชาคณิตศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กำหนดเป็น โครงสร้างของแบบทดสอบสำรวจ 5 เรื่อง ได้แก่ ตัวประกอบและการหาตัวประกอบ จำนวนเฉพาะและตัวประกอบเฉพาะ การแยกตัวประกอบ ตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบ โดยนำแบบทดสอบสำรวจที่สร้างขึ้น พร้อมด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาข้อสอบ แต่ละข้อวัดได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการทดสอบและครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่และแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปทดสอบ ซึ่งทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง .80-1.00 ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552 : 242) IOC ควรมากกว่าหรือเท่ากับ .80 แสดงว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งวัดจริง และนำแบบทดสอบสำรวจไปทดสอบกับนักเรียน จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสำรวจข้อบกพร่องจากคำตอบที่นักเรียนส่วนมากตอบผิด ทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยภาพรวมพบข้อบกพร่องที่จะนำมาสร้างเป็นตัวลงในสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิคฟอร์มข้อสอบ (Item form) ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อสอบที่วัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาของพฤติกรรมที่ต้องการวัด และวัดได้ตรงตามความต้องการโดยสร้างข้อสอบจากจุดประสงค์การเรียนรู้เดียวกัน สร้างคำถามและตัวเลือกแตกต่างกันไปได้หลายลักษณะและสามารถผลิตข้อสอบได้จำนวนมากข้อ ซึ่งสามารถใช้วัดเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของวิชาที่ได้นิยามไว้อย่างชัดเจน โดยข้อคำถาม ตัวเลือกถูกและตัวลงเขียนขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะตัวลงที่สร้างมาสามารถวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียน ได้แบบทดสอบวินิจฉัยที่มีค่าความตรงตามเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .80 ถึง 1.00 ได้แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แสดงว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งวัดจริง โดยแบบทดสอบวินิจฉัยที่สร้างขึ้น ไขคู่กับคู่มือการใช้แบบทดสอบวินิจฉัย ซึ่งสามารถชี้ข้อบกพร่องของผู้เรียนได้ทุกข้อ

ตอนที่ 2 คุณภาพของแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1. ค่าความตรงของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ ได้รับการพิจารณาตัดสินจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและนักวัดผลการศึกษา จำนวน 5 คน พบว่า ข้อสอบมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .80 ถึง 1.00 นั่นคือข้อสอบแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้จริง

2. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ พบว่าผู้สอบส่วนใหญ่ได้คะแนนสอบ ฉบับที่ 1 ฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 ฉบับที่ 4 และฉบับที่ 5 ค่าเฉลี่ยคือ 12.45 12.90 12.33 12.92 และ 11.98 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยมากกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และเมื่อพิจารณา ค่าความเบ้พบว่า ทั้ง 5 ฉบับ ติดค่าลบ หรือโค้งเบ้ซ้าย คือ ข้อมูลส่วนใหญ่มีค่ามาก

3. ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ พบว่าแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ มีค่าความยากตั้งแต่ .54-.70 โดยอยู่ในระดับระดับปานกลาง ถึงค่อนข้างง่ายและมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .54-.86 โดยอยู่ในระดับถูกต้องส่วนใหญ่ โดยพิจารณาจากเกณฑ์การพิจารณาค่าความยาก (สมนึก ภัททิยธนี. 2553 : 212) ค่าความยากตั้งแต่ .40-.60 ข้อสอบปานกลางนำไปใช้ได้ และค่าความยากตั้งแต่ .61-.80 ข้อสอบค่อนข้างง่ายนำไปใช้ได้ และพิจารณาจากเกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนก (Brennan et al, 1974 : 244-261) ค่า B-index ตั้งแต่ .50-.99 จำแนกผู้รอบรู้/ไม่รอบรู้ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 ตัวประกอบและการหาตัวประกอบจำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ .54-.70 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .54-.86 ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีค่าความยากอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างง่ายและค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับถูกต้องส่วนใหญ่เหมาะสมที่จะเป็นข้อสอบวินิจฉัย

ฉบับที่ 2 จำนวนเฉพาะและตัวประกอบเฉพาะ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ .57-.70 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .54-.81 ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีค่าความยากอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างง่าย และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับถูกต้องส่วนใหญ่เหมาะสมที่จะเป็นข้อสอบวินิจฉัย

ฉบับที่ 3 การแยกตัวประกอบ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ .54-.70 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .57-.86 ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีค่าความยากอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างง่ายและค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับถูกต้องส่วนใหญ่เหมาะสมที่จะเป็นข้อสอบวินิจฉัย

ฉบับที่ 4 ตัวหารร่วมมาก จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ .57-.70 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .54-.83 ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีค่าความยากอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างง่าย และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับถูกต้องส่วนใหญ่เหมาะสมที่จะเป็นข้อสอบวินิจฉัย

ฉบับที่ 5 ตัวคูณร่วมน้อย จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ .54-.70 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .54-.81 ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีค่าความยากอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างง่าย และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับถูกต้องส่วนใหญ่เหมาะสมที่จะเป็นข้อสอบวินิจฉัย

4. คะแนนจุดตัด ของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ ซึ่งหาโดยวิธีของ Angoff พบว่า ทุกฉบับมีคะแนนจุดตัด เท่ากับ 12 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 60.92, 63.22, 58.33, 63.22 และ 57.47 ตามลำดับ

5. ความตรงตามสภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .762-.986 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ในระดับสูงมาก เนื่องจากมีความสัมพันธ์ระหว่างอันดับที่คะแนน ของนักเรียนที่ทดสอบด้วยแบบทดสอบวินิจฉัยและอันดับที่ของนักเรียนที่ครูกำหนดมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับสูงโดยพิจารณาจากเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2553 : 313-314) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1 (ประมาณ .70 ถึง .90) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันสูง (ถ้าสูงกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก)

6. ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ ด้วยสูตรของ Livingston ใช้คะแนนจุดตัด 12 คะแนน มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ .96-.97 โดยแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ มีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูง

มาก พิจารณาจากเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2553 : 313-314) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่สูงกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก

7. ข้อบกพร่องของนักเรียนที่ตอบผิดจากแบบทดสอบทั้ง 5 ฉบับ พบว่า

ฉบับที่ 1 ตัวประกอบและการหาตัวประกอบ พบข้อบกพร่องของนักเรียนในการตอบแบบทดสอบมากที่สุด เกิดจากบอกความหมายของตัวประกอบคือจำนวนนับที่นำไปหารจำนวนนับนั้นไม่ลงตัว เช่น 7 เป็นตัวประกอบของ 35 เนื่องจาก 35 หารด้วย 7 ไม่ลงตัวร้อยละ 24.43 และหาตัวประกอบทุกตัวของจำนวนนับ จากจำนวนนับที่ไม่เป็นตัวประกอบของจำนวนนับนั้น แต่เป็นพหุคูณของจำนวนนับนั้น เช่น ตัวประกอบของ 6 ได้แก่ 12, 18 แต่ตัวประกอบของ 6 ได้แก่ 1, 2, 3, 6 และพหุคูณของ 6 ได้แก่ 12, 18, 24... ร้อยละ 24.43

ฉบับที่ 2 จำนวนเฉพาะและตัวประกอบเฉพาะ พบข้อบกพร่องของนักเรียนในการตอบแบบทดสอบ มากที่สุด เกิดจากบอกว่าจำนวนเฉพาะเป็นจำนวนนับที่มีตัวประกอบมากกว่า 2 ตัว เช่น 4 เป็นจำนวนเฉพาะเนื่องจาก 4 มีตัวประกอบได้แก่ 1,2,4 ร้อยละ 24.14

ฉบับที่ 3 การแยกตัวประกอบ พบข้อบกพร่องของนักเรียน ในการตอบแบบทดสอบมากที่สุด เกิดจากแยกตัวประกอบโดยเขียนจำนวนในรูปของผลคูณของจำนวนนับ โดยมีจำนวนนับบางตัว ไม่ใช่จำนวนเฉพาะ เช่น แยกตัวประกอบของ $8 = 2 \times 4$ เนื่องจาก 4 ไม่ใช่จำนวนเฉพาะร้อยละ 24.43

ฉบับที่ 4 ตัวหารร่วมมาก พบข้อบกพร่องของนักเรียนในการตอบแบบทดสอบมากที่สุดเกิดจากได้ผลคูณของจำนวนเฉพาะที่เป็นตัวประกอบร่วม หรือตัวหารร่วมและจำนวนที่เหลือบางจำนวน เช่น ห.ร.ม. ของ 4 และ 12 คือ 6 เนื่องจาก นำ 2 ที่เป็นตัวหารร่วม คูณกับ 3 ที่เป็นจำนวนที่เหลือบางจำนวน ร้อยละ 24.14

ฉบับที่ 5 ตัวคูณร่วมน้อย พบข้อบกพร่องของนักเรียน ในการตอบแบบทดสอบมากที่สุดเกิดจากหา ค.ร.น. แล้วได้จำนวนนับที่มีค่าเป็นพหุคูณของจำนวนนับที่กำหนดให้เพียงจำนวนเดียวเช่น ค.ร.น. ของ 2 และ 7 คือ 12 เนื่องจาก 12 เป็นพหุคูณของ 2 เพียงจำนวนเดียว และหา ค.ร.น.แล้วได้ตัวคูณร่วมของจำนวนนับที่กำหนด เช่น ค.ร.น. ของ 18 และ 27 คือ 3 เนื่องจาก 3 เป็นตัวคูณร่วมของ 18 และ 27 ร้อยละ 24.43

สรุปโดยรวม ข้อบกพร่องของนักเรียนในการเรียนเรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย นักเรียนมีข้อบกพร่องมากที่สุดร้อยละ 24.43 เรื่องตัวประกอบและการหาตัวประกอบการแยกตัวประกอบ และตัวคูณร่วมน้อย

5. การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สามารถอภิปรายผลของการวิจัยได้ ดังนี้

1. การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัย

แบบทดสอบวินิจฉัยแต่ละฉบับ สามารถชี้ข้อบกพร่องในการตอบของนักเรียนได้ทุกข้อโดยใช้คู่มือการใช้แบบทดสอบวินิจฉัย เนื่องจากในการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยได้นำแบบทดสอบสำรวจไปสำรวจคำตอบผิดของนักเรียนเพื่อหาตัวเลือก โดยให้นักเรียนเขียนคำตอบและแสดงวิธีทำพร้อมทั้งอธิบายเหตุผลใน

แต่ละข้อ และผู้วิจัยนำคำตอบของนักเรียนทุกคนมาบันทึกความถี่เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของการตอบผิดในแต่ละคำตอบ โดยพิจารณาจากเหตุผลในการตอบของนักเรียนและขั้นตอนการแสดงวิธีทำ และคัดเลือกคำตอบที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบผิดไว้ 3 อันดับแรก โดยในบางข้อที่คำตอบไม่ชัดเจนได้สัมภาษณ์นักเรียนเพิ่มเติม และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยภาพรวม ซึ่งคำตอบที่คัดได้สามารถชี้สาเหตุของความบกพร่องของนักเรียนได้ มาสร้างเป็นตัวเลือกของแบบทดสอบวินิจฉัย ประเภทปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก โดยใช้เทคนิคฟอร์มข้อสอบ (Item form) ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นข้อสอบที่วัดได้สอดคล้องกับเนื้อหาของพฤติกรรมที่ต้องการวัด และวัดได้ตรงตามความต้องการโดยสร้างข้อสอบจากจุดประสงค์การเรียนรู้เดียวกัน สร้างคำถามและตัวเลือกแตกต่างกันไปได้หลายลักษณะ และสามารถผลิตข้อสอบได้จำนวนมากข้อ ซึ่งสามารถใช้วัดเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของวิชาที่ได้นิยามไว้อย่างชัดเจน โดยข้อคำถาม ตัวเลือกรถูกและตัวลวงเขียนขึ้นอย่างเป็นระบบโดยเฉพาะ ตัวลวงที่สร้างมาสามารถวินิจฉัยข้อบกพร่องของผู้เรียนได้แบบทดสอบวินิจฉัยที่มีค่าความตรง ตามเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .80 ถึง 1.00 ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552 : 242) IOC ควรมากกว่าหรือเท่ากับ .80 และได้แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แสดงว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งวัดจริง สามารถใช้หาข้อบกพร่องของนักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนและครู ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ Ebel (1965 : 45) ที่กล่าวว่า มีการนำเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานมาใช้ในการวินิจฉัยการเรียนรู้ ได้แก่ แบบวัดสติปัญญา แบบวัดความถนัดและแบบสอบวินิจฉัยการเรียนรู้ ในบรรดาเครื่องมือเหล่านี้แบบทดสอบวินิจฉัย (Diagnostic test) สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดที่สุด เพราะแบบสอบวินิจฉัยที่สร้างขึ้น เพื่อใช้ค้นหาจุดบกพร่องทางการเรียน เป็นแบบสอบที่จะช่วยชี้แนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องในการซ่อมเสริม และแนะแนวการเรียนต่อไป และ(นฤมล อุดรประจักษ์. 2555 : 21) กล่าวว่า แบบทดสอบวินิจฉัยเป็นเครื่องมือที่ใช้ค้นหาข้อบกพร่องทางการเรียนซึ่งปรับปรุงมาจากแบบทดสอบเพื่อสำรวจตัวลวงแต่ละข้อในแบบทดสอบวินิจฉัยมาจากคำตอบผิดที่นักเรียนส่วนมากตอบจากแบบทดสอบเพื่อสำรวจและตัวลวงนั้นสามารถบอกถึงสาเหตุ ข้อบกพร่องลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน อีกทั้ง (สุมานี กลิ่นพูน. 2555 : 34) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบวินิจฉัยเป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อมุ่งค้นหาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนวิชาต่าง ๆ เป็นรายบุคคล พร้อมทั้งสามารถระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องนั้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการสอนซ่อมเสริมและเป็นแนวทางในการปรับปรุงทางการเรียนการสอนต่อไป

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ

2.1 ความตรงตามเนื้อหา

จากผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยใช้แบบการประเมินผลความสอดคล้อง ตามวิธีของ โรวินสกี และแฮมเบิลตัน ผลปรากฏว่า แบบทดสอบวินิจฉัยมีค่าความตรงตามเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .80-1.00 ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552 : 242) IOC ควรมากกว่าหรือเท่ากับ .80 และได้แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แสดงว่าข้อสอบวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มุ่งวัดจริงซึ่งสอดคล้องกับ สมณี ภัททิยธนี (2553 : 218-222) ที่กล่าวว่า ให้พิจารณาคัดเลือกจุดประสงค์หรือข้อสอบ ที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมกับเนื้อหาตามชื่อเรื่องนั้น หรือข้อสอบข้อนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นฤมล อุดรประจักษ์ (2555 : 97-100) ได้สร้างแบบทดสอบวินิจฉัยจุดบกพร่องทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบ

สมการเชิงเส้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ .80-1.00

2.2 ค่าความยากของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ

จากการทดสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพรายข้อ ค่าความยากของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ ได้ทดลองใช้แบบทดสอบวินิจฉัย 2 ครั้ง ได้ปรับปรุงข้อสอบที่มีค่าความยากต่ำในแต่ละฉบับทั้ง 2 ครั้ง จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริงครั้งที่ 3 พบว่ามีค่าความยากตั้งแต่ .54-.70 โดยอยู่ในระดับระดับปานกลางถึงค่อนข้างง่าย ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์การพิจารณาค่าความยาก (สมนึก ภัททิยธนี. 2533 : 212) ค่าความยากตั้งแต่ .40-.60 ข้อสอบปานกลางนำไปใช้ได้ และค่าความยากตั้งแต่ .61-.30 ข้อสอบค่อนข้างง่ายนำไปใช้ได้ซึ่งแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ มีคุณภาพผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับระดับปานกลางถึงค่อนข้างง่ายจึงเหมาะสมที่จะเป็นแบบทดสอบวินิจฉัย สอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ ท้ายเรือคำ (2551, หน้า 88-89) กล่าวว่า ความยาก คือ สัดส่วนที่แสดงว่าข้อสอบนั้นมีคนตอบถูกมากหรือน้อยถ้ามีคนตอบถูกมากก็เป็นข้อสอบง่าย ถ้ามีคนตอบถูกน้อยก็เป็นข้อสอบยาก ข้อสอบที่คัดเลือกมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเป็นข้อสอบที่มีความยากปานกลาง คือประมาณ .50 แต่ในทางปฏิบัติกำหนดเกณฑ์ ระดับความยากของข้อสอบที่จะเลือกไว้ในช่วง .2-8 และแบบทดสอบวินิจฉัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความยากสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมานี กลิ่นพูน (2555, หน้า 125-128) ได้สร้างแบบทดสอบวินิจฉัยในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหาเศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ค่าความยากตั้งแต่ .65-.86 ดังนั้น จึงถือได้ว่าแบบทดสอบวินิจฉัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความยากเหมาะสมสำหรับใช้เป็นแบบทดสอบวินิจฉัย

2.3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ

จากการทดสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพรายข้อ ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ ได้ทดลองใช้แบบทดสอบวินิจฉัย 2 ครั้ง ได้ปรับปรุงข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำในแต่ละฉบับทั้ง 2 ครั้ง จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริง ครั้งที่ 3 พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .54-.86 โดยอยู่ในระดับถูกต้องส่วนใหญ่ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนก (Brennan et al., 1974, pp. 244-261) ค่า B-index ตั้งแต่ .50-.99 บ่งชี้ผู้รอบรู้/ไม่รอบรู้ได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมนึก ภัททิยธนี (2553, หน้า 213) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ค่าอำนาจจำแนกคือ ความสามารถของข้อสอบในการจำแนกผู้สอบที่มีคุณลักษณะหรือความสามารถต่างกันออกจากกันได้ ซึ่งแบบทดสอบวินิจฉัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดังนั้น จึงถือได้ว่าแบบทดสอบวินิจฉัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกเหมาะสม สำหรับใช้เป็นแบบทดสอบวินิจฉัย

2.4 ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ

จากการทดสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบแต่ละฉบับ ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ ด้วยสูตรของ Livingston ใช้คะแนนจุดตัด 12 คะแนน มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ .96-.97 โดยแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ มีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูงมาก พิจารณาจากเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553, หน้า 313-314) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับสูงมากอาจเป็นเพราะแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางคานการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้และข้อสอบของแบบทดสอบวินิจฉัยและได้แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้แบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ มีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งมีค่าความเที่ยงใกล้เคียงกับผู้ที่เคยสร้างไว้ คือ นฤมล อุดรประจักษ์ (2555, หน้า 97-100) ได้สร้างแบบทดสอบ

วินิจฉัยจุดบกพร่องทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .94

2.5 ค่าความตรงตามสภาพของแบบทดสอบวินิจฉัย

ค่าความตรงตามสภาพของแบบทดสอบวินิจฉัย พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .762-.936 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 อยู่ในระดับสูงมากเนื่องจากมีความสัมพันธ์ระหว่างอันดับที่คะแนนของนักเรียนที่ทดสอบด้วยแบบทดสอบวินิจฉัย และอันดับที่ของนักเรียนที่ครูกำหนดมีความสัมพันธ์กันทางบวกระดับสูงโดยพิจารณาจากเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์ทัศนะ, 2553, หน้า 313-314) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1 (ประมาณ .70 ถึง .90) ถือว่ามีความสัมพันธ์กันสูง (ถ้าสูงกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก) ซึ่งสอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, หน้า 246) ที่กล่าวว่า ค่าความตรงแสดงถึงผลการใช้เครื่องมือทำนายพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์เฉพาะหรือแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของเครื่องมือกับคะแนนการวัดจากเกณฑ์สัมพัทธ์ภายนอก (External criterion) ที่เป็นอิสระโดยเครื่องมือที่มีความตรงเชิงสภาพสามารถให้ผลการวัดสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของคุณลักษณะนั้นในขณะนั้น เช่น คนที่เก่งภาษาอังกฤษมากที่สุดในชั้น ก็ควรจะสอบข้อสอบภาษาอังกฤษได้เป็นที่หนึ่ง เป็นต้น ซึ่งแบบทดสอบวินิจฉัย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากดังนั้น จึงถือได้ว่าแบบทดสอบวินิจฉัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถสามารถวัดได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

2.6 คะแนนจุดตัด ของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้งหมด

คะแนนจุดตัด ของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ ซึ่งหาโดยวิธีของ Angoff พบว่า มีคะแนนจุดตัดทุกฉบับเท่ากับ 12 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยมีนักเรียนสอบผ่านคิดเป็นร้อยละ 60.92, 63.22, 58.33, 63.22 และ 57.47 ตามลำดับ ซึ่งคะแนนจุดตัดของแบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับดังกล่าว จะช่วยลดคตินักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์เป็นผู้มีความรู้จริง และพบข้อบกพร่องของนักเรียนในเรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ มากที่สุดถึง 3 เรื่อง ได้แก่ ตัวประกอบและการหาตัวประกอบการแยกตัวประกอบ ตัวคูณร่วมน้อยสอดคล้องกับปัญหาที่พบ จากผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยของเขตพื้นที่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศซึ่งเรื่องตัวหารรวมมากและตัวคูณร่วมน้อย เป็นเนื้อหาหนึ่งที่นักเรียน มีค่าร้อยละของนักเรียนตอบถูกอยู่ในระดับต่ำทุกชุดทั้งจากประสบการณ์การสอนคณิตศาสตร์และจากการสัมภาษณ์เพื่อนครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และปัญหาการเรียน เรื่องประกอบของจำนวนนับมีหลายประการ เช่นการหาตัวประกอบไม่ถูกต้อง ไม่ครบทุกตัว มีจำนวนที่ไม่ใช่ตัวประกอบของจำนวนนับนั้นรวมอยู่ บอกจำนวนเฉพาะไม่ถูกต้องโดยมีตัวประกอบมากกว่า 2 จำนวนการแยกตัวประกอบไม่ถูกต้องโดยเขียนจำนวนในรูปการคูณของจำนวนนับ ซึ่งบางตัวที่ไม่ใช่จำนวนเฉพาะ การหา ห.ร.ม. ไม่ถูกต้อง ไม่ใช่จำนวนที่มากที่สุด การหา ค.ร.น. ไม่ถูกต้องไม่ใช่จำนวนที่น้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเกิดจากครูผู้สอนไม่นำแบบทดสอบวินิจฉัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน จึงแก้ปัญหาไม่ตรงจุด ไม่ได้เน้นหรือมองข้ามในเนื้อหาที่นักเรียนบกพร่องและใส่ใจกับเนื้อหาอื่นที่คิดว่ายากและต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ ซึ่งการนำแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาใช้จะทำให้ทราบว่า นักเรียนมีข้อบกพร่องในเรื่องตัวประกอบของจำนวนนับในเรื่องใดบ้าง และบกพร่องอย่างไร ทั้งในภาพรวมและรายบุคคล ซึ่งครูผู้สอนจะทราบข้อบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจนและเฉพาะเจาะจงดังนั้น เมื่อครูได้ทราบข้อบกพร่องในเรื่องใดเพราะเหตุใดได้ตรงจุดแล้วก็จะสามารถปรับวิธีสอนของตน ตลอดจนคิดหาวิธีแก้ หรือหานวัตกรรมมาแก้ปัญหาข้อบกพร่องของนักเรียน

ได้ตรงจุด เมื่อข้อบกพร่องของนักเรียนหมดไปก็จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ นฤมล อุครประจักษ์ (2555, หน้า 21) ที่กล่าวว่า แบบทดสอบวินิจฉัยเป็นเครื่องมือที่ใช้ค้นหาข้อบกพร่องทางการเรียน ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบทดสอบเพื่อสำรวจตัวดวงแต่ละข้อ ในแบบทดสอบวินิจฉัยมาจากคำตอบผิด ที่นักเรียนส่วนมากตอบจากแบบทดสอบเพื่อสำรวจ และตัวดวงนั้นสามารถบอกถึงสาเหตุข้อบกพร่องลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

6. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับ ค่าความตรงตามเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .80-1.00 มีค่าความยากตั้งแต่ .54-.70 ค่าอำนาจจำแนกใช้สูตรของ Brennan มีค่าตั้งแต่ .54-.86 ค่าความตรงตามสภาพ ใช้สูตรสหสัมพันธ์ของ Spearman มีค่าตั้งแต่ .762-.986 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนค่าความเที่ยงใช้สูตรของ Livingston มีค่าตั้งแต่ .96-.97 สำหรับคะแนนจุดตัดหาโดยวิธีของ Angoff แต่ละฉบับเท่ากับ 12 คะแนน จากคะแนนเต็มฉบับละ 20 คะแนน ผลการวินิจฉัยพบว่า นักเรียนมีข้อบกพร่องมากที่สุด ในเรื่องตัวประกอบและการหาตัวประกอบ การแยกตัวประกอบ และตัวคูณร่วมน้อย

7. ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ที่สนใจใช้แบบทดสอบวินิจฉัยในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวหารร่วมมากและตัวคูณร่วมน้อย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรศึกษาคู่มือการใช้แบบทดสอบวินิจฉัยและวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบวินิจฉัยให้เข้าใจ ทั้งนี้เพื่อการวินิจฉัยผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการทดสอบ

2. แบบทดสอบวินิจฉัยทั้ง 5 ฉบับนี้ เหมาะสำหรับค้นหาข้อบกพร่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตัวประกอบของจำนวนนับเท่านั้นเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาตนเองสร้างความพร้อมในการเรียนในเรื่องต่อไป และในชั้นที่สูงขึ้นเนื่องจากเป็นแบบทดสอบที่ค่อนข้างง่าย จึงไม่เหมาะสำหรับนำไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น

3. ครูผู้สอนสามารถสร้างข้อสอบให้มีจำนวนมากพอตามที่ต้องการ โดยศึกษาจากคู่มือการใช้แบบทดสอบ ซึ่งจะช่วยให้วินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียนได้ตรงจุดมากขึ้น

4. ครูผู้สอนควรนำแบบทดสอบไปใช้หลังจากที่ทำการสอนเนื้อหาเสร็จสิ้นแล้วเพื่อหาข้อบกพร่อง ซึ่งจะช่วยให้การสอนซ่อมเสริมสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดอีกทั้งนำผลที่ได้จากการทดสอบไปพัฒนาการเรียนการสอน อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชูศรี วงศ์รัตน. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). นนทบุรี ไทยเนรมิต อินเตอร์ โปรดักส์ซีพี.

นฤมล อุครประจักษ์. (2555). *การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 7) กอฬสินธุ์: ปรสสานการพิมพ์
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กอฬสินธุ์: ปรสสานการพิมพ์.
- สุนานี กลิ่นพูน. (2555). *การสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยในการสร้าง วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาเศษส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Brennan. P. A. Mednick. B. R. & Mednick S. A. (1974). *Parental psychopathology congenital factors, and violence*. In S. Hodgins (Ed.). *Mental disorder and crime* (244-261). Thousand Oaks. CA: Sage.
- Ebel, R.L. (1965). *Measuring educational achievement*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ เรื่อง วิทยาการคำนวณ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง
The Development of e-books on the web on Computational Science
for students in Mathayom 1, Wat Pho Thong School

บรรพต วงศ์ทองเจริญ¹ วิชญา วงศ์ทองเจริญ²
ภทรเดช เครือแสงธรรม³ ภัคจิรา สุตสายเนตร⁴

¹อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

bunphot.wt@bru.ac.th

²ผู้ช่วยวิจัย

wichaya.wong@gmail.com

^{3,4}นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

610113189006@bru.ac.th

610113189026@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ เรื่อง วิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ เรื่อง วิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ เรื่อง วิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า E_1/E_2

ผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ เรื่อง วิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.13/85.63
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ เรื่อง วิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนการเรียน
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ เรื่อง วิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52)

คำสำคัญ : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ วิทยาการคำนวณ

Abstract

The purposes of this study were: 1 to develop a web-based e-book on computational science. For students in Mathayom 1, Wat Pho Thong School have the Efficacy Score for 80/80 2)) to compare before and after of student's achievement who were using e-books on the web on computational science for students in Mathayom 1, Wat Pho Thong School 3) The questionnaire for student's satisfaction. The results of the study were as follows. The sample group in this research Is a Mathayom 1 student at Wat Pho Thong School, Mueang District, Buriram Province, for the first semester of the academic year 2021. The research tools consisted of 1) Web-based e-books on computational science. For students in Mathayomsuksa 1, Wat Pho Thong School 2) Academic Achievement Test 3) Student Satisfaction Questionnaire The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and E1/E2.

The results showed that

1. Web-based e-books on computational science For Mathayom 1 students, Wat Pho Thong School had a score of 80.13/85.63.
2. Academic achievement of students using e-books on the web on computational science For students in the first year of high school after studying higher than before
3. Students are satisfied with teaching and learning by using e-books on the web on computational science. For Mathayom 1 students, Wat Pho Thong School, it was at the highest level ($\mu = 4.52$).

Keywords : e-Books on the Web, Computational Science

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
Transformational Leadership of School Administrators
under Buriram Primary Educational Service Area Office 4

สุขสันต์ โสภานุ¹ สุพัตรา รักการศิลป์² โกวิท วัชรินทรางกูร³

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Suksan.Sop@bru.ac.th

²อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

supatruk@gmail.com

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Kovit.va@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอน จำนวน 320 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครชชีและมอร์แกน จากนั้นใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.968 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกระตุ้นทางปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) to study transformational leadership of school administrators under buriram primary educational service area office 4 and 2) to compare transformational leadership of school administrators under buriram primary educational service area office 4 as perceived by teachers, classified by their work experience and size of school. The samples were 320 teachers, derived through Krejcie and Mrgan's Table, and a simple random sampling technique. The instrument used for collecting the data was the questionnaire, constructed by the researcher, with the reliability of 0.968. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, independent t-test, one way ANOVA and F-test.

The research results were as follows:

1. The opinions of teachers toward transformational leadership of school administrators under buriram primary educational service area office 4 in each aspect and in most items were at a high level
2. The comparison in transformational leadership of school administrators as perceived by teachers with different work experiences was also not different.
3. The comparison in transformational leadership of school administrators as perceived by teachers with different size of school overall not different. When considering each aspect, it was found that intellectual stimulation was significantly different at .05.

Keywords : Transformation Leadership, School Administrators

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รอบตัว จึงได้มีการวางแผนการพัฒนาต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นไปที่ทักษะในการดำรงชีวิต เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งภาครัฐและเอกชนมีการกำหนดแบบแผนนโยบายต่าง ๆ ที่สอดคล้องและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สังคมสามารถปรับตัวและพัฒนานตนเองไปพร้อมกับสภาวะใหม่ บุคคลที่จะต้องดำเนินชีวิตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงนี้คือเยาวชนที่ต้องใช้ทักษะต่าง ๆ ดำเนินชีวิตไปควบคู่กับนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าตามวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติที่ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : ฉ) หน่วยงานด้านการจัดการศึกษาถือเป็นแกนนำสำคัญที่จะช่วยให้เยาวชนเรียนรู้และมีทักษะในการดำเนินชีวิตสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาในทุก ๆ ด้านให้เป็นไปโดยราบรื่น ท่ามกลางสภาพปัญหาการจัดการศึกษาต่าง ๆ แต่กลับพบว่า มีสถานศึกษาจำนวนหนึ่งประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาจนเป็นที่ยอมรับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความสำเร็จของสถานศึกษาเหล่านี้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาและพบว่าผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งความสำเร็จขององค์กรล้วนขึ้นอยู่กับภูมิปัญญา และแนวปฏิบัติที่สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดเพราะเป็นผู้นำนโยบายและโครงการต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติซึ่งส่งผลต่อผู้เรียน ครูและสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำมีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถทั้งด้านบริหารและวิชาการตามมาตรฐานสมรรถนะมาตรฐานตำแหน่ง และบริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 91 - 92)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุด เป็นหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นฐานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชาติ ประเทศชาติจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว จึงขึ้นอยู่กับบทบาทภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาองค์กรให้มีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในทุกเมื่อ ภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยผู้นำเป็นผู้กระตุ้นและจูงใจประกายให้ผู้อื่นร่วมมือพัฒนาความสามารถจนบังเกิดผลสำเร็จอย่างดียิ่งทั้งผลผลิตและกระบวนการ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงช่วยให้ผู้ตามเจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้นำโดยให้ผู้อื่นมีความร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกันและกันในเวลาทำงานเพื่อที่จะให้เกิดผลสำเร็จและบรรลุถึงเป้าหมาย โดยบทบาทหลักของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขึ้นในองค์กร (ไชยา ภาวะบุคร 2560 : 10)

สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ภายใต้สภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความมุ่งมั่นที่จะเป็นองค์กรที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อม และสามารถเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องตรวจสอบบทบาททั้งของตนเอง และโรงเรียนว่าเข้าไปเกี่ยวข้องกับสังคมมากน้อยเพียงใด โดยการตรวจสอบความต้องการการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรในปัจจุบัน และปรับองค์กรให้สามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การตอบสนอง เช่นว่านั้นจึงเป็นภาระจำเป็นอันยิ่งใหญ่ของผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องดำเนินการวางแผนพัฒนา แผนปฏิบัติการ และแผนการใช้ทรัพยากรขององค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนั้นการสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถปรับปรุงตนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทของสังคม เป็นความจำเป็นต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2561 : 25)

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับใด และเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน และปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไร ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

3. สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แตกต่างกัน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 1,885 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 2564 : 12)

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 320 คน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608 - 610 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 148-149) แล้วดำเนินการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling)

ขั้นตอนการการสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ รายการ (Check List) ประกอบด้วยประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4 ด้าน คือ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบข้อคำถามหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่า ข้อคำถามมี 34 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โคนมีค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

5. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.968

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	ระดับความคิดเห็น		ระดับ	อันดับที่
	\bar{X}	S.D.		
1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.29	0.60	มาก	1
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.25	0.62	มาก	2
3. การกระตุ้นทางปัญญา	4.19	0.62	มาก	4
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.25	0.62	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.25	0.62	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (\bar{X} = 4.29) รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (\bar{X} = 4.25) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (\bar{X} = 4.19)

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายข้อ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	ประสบการณ์ในการทำงาน				t
	น้อยกว่า 10 ปี (n = 172)		ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป (n = 148)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.28	0.55	4.31	0.65	0.465
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.22	0.59	4.29	0.66	0.990
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.15	0.60	4.23	0.64	1.217
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.22	0.58	4.29	0.66	0.938
รวมเฉลี่ย	4.22	0.58	4.28	0.65	0.903

จากตาราง 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.23	0.11	0.314	0.73
ภายในกลุ่ม	317	113.46	0.36		
รวม	319	113.69			
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.59	0.30	0.759	0.47
ภายในกลุ่ม	317	123.56	0.39		
รวม	319	124.15			
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา					
ระหว่างกลุ่ม	2	5.74	2.87	7.893*	0.00
ภายในกลุ่ม	317	115.30	0.36		
รวม	319	121.04			
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.18	0.09	0.229	0.80
ภายในกลุ่ม	317	122.56	0.39		
รวม	319	122.74			
โดยรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.38	0.19	0.581	0.56
ภายในกลุ่ม	317	104.69	0.33		
รวม	319	105.08			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกระตุ้นทางปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการกระตุ้นทางปัญญา เป็นรายคู่

ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	ขนาดของโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		\bar{X}	4.19	4.28
	ขนาดเล็ก	4.19	-	0.29*
	ขนาดกลาง	4.28	-	0.38*
	ขนาดใหญ่	3.90	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นทางปัญญา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กกับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลางกับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ส่วนครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กกับครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

6. อภิปรายผล

6.1 การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านความคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญาตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนาดตนเองมาอย่างต่อเนื่อง มีอุดมการณ์ในการทำงานที่เข้มแข็ง เป็นผู้เปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อและแรงจูงใจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของครู มีพฤติกรรมที่ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดการยอมรับ ศรัทธา เป็นผู้ที่มีความสามารถในการโน้มน้าวใจผู้อื่นให้มีความคิดเห็นคล้อยตาม เพื่อให้ผู้อื่นมีความเต็มใจ และกระตือรือร้นที่จะทำงานให้บรรลุผล สอดคล้องกับ แบลส (Bass, 1985 : 20) ให้ความหมาย ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ หมายถึง ผู้นำจะเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้อื่นมีความต้องการที่สูงขึ้น ทำให้ตระหนักถึงความต้องการ สำนึกในความสำคัญคุณค่าของจุดมุ่งหมายและวิธีที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของทีม องค์การ นโยบายมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตนและยกระดับให้สูงขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ เลคคูค แจนซี และ เฟอ์นันเดซ (Leithwood. & Fernandez, 1994 : อ้างถึงใน สุวชิน วิเศษลา 2551 : 40) ซึ่งพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความผูกพันต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสัมพันธ์กับความผูกพันต่อการเปลี่ยนแปลงของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของ โคฮ์ (Koh, 1991 : 602) ได้ศึกษาและทดสอบสมมติฐานหลายสมมติฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมัธยมประเทศสิงคโปร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาลีสะหะ คะเซ็ง (2555 : 90) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

6.2 จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบันทำให้ผู้บริหารต้องมีภูมิปัญญาและความสามารถ ตลอดทั้งประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันต่อโลกในยุคที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สามารถวางองค์กรฝ่าฟันอุปสรรคไปได้ โดยการสร้างความมั่นใจ และความไว้วางใจในความสามารถของผู้ร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศิลป์ หันสันเทียะ (2558 : 87) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

6.3 จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกระตุ้นทางปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานค่อนข้างสูง มีคุณวุฒิภาวะสูง มีบุคลากรอย่างพอเพียง และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงาน และหาวิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ใช้เหตุผลและข้อมูลประกอบกับมีความคิดเห็นที่หลากหลายของบุคลากรในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงาน ซึ่งแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคลากรน้อย ขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก จึงส่งผลให้ความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นด้านการกระตุ้นทางปัญญาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิกา บุญช่วย (2561 : 57) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีคุณธรรม (\bar{X} = 4.29) รองลงมา มีสองด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (\bar{X} = 4.25) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (\bar{X} = 4.19)

7.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

7.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกระตุ้นทางปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเชื่อมั่นใ้ศรัทธา โดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความยุติธรรม มีคุณธรรม จริยธรรมในการพิจารณาตัดสินใจ มีความมุ่งมั่น และทุ่มเทในการปฏิบัติงานไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของครูผู้สอน

8.1.2 ผู้บริหารที่ควรยกย่องชมเชยให้รางวัลตอบแทนในโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้เกิดขวัญ และกำลังใจในการทำงาน แสดงให้ผู้ร่วมงานเห็นถึงความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

8.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานหาวิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ใช้ เหตุผลและข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงาน

8.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้จักคุณสมบัติพื้นฐานของครูแต่ละคน เพื่อจะได้มอบหมาย งานให้ถูกต้อง อันแสดงถึงความเอาใจใส่และเป็นกันเองอย่างเท่าเทียมกันต่อครูผู้สอนทุกคน

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการกระตุ้นทางปัญญาให้กับ ผู้บริหารสถานศึกษา

8.2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กรรณิกา บุญชวดย. (2561). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐานในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟ ฟิค.

ชูศิลป์ หันสันเทียะ. (2558). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ไชยา ภาวะบุตร. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการ ฉบับปรับปรุง 2560. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.

ชาลีชะห์ คะเซ็ง. (2555). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหาร การศึกษา). ยะลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : กลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (2564). แผนปฏิบัติการ 2564. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ภูเขาสูงและถิ่น ทुरกันดาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สุรชิน วิเศษลา. (2551). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4*. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

Bass, B. M. (1985) *Leadership and performance beyond expectations*. NewYork: Free Press.

Koh, W. L. K. (1991). *Anempirical validation of the theory of transformational, leadership In secondary in Singapore*. Dissertation Abstracts International, 52, 602A.

Leithwood, J. & Fernandez, J. (1994). *Changing leadership for changing times*. Philadelphia : Open University Press.

ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

The need to study for a Bachelor of Education program
in Agriculture Studies, Buriram Rajabhat University

อารยา มุสิกกา¹ เลิศภูมิ จันทรเพ็ญกุล² ปฎิมา จันทน์นวล³
บัวลอย จันผกา⁴ นฤมล ประครองรักษ์⁵

^{1,2}อาจารย์ประจำ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร

musika123330@gmail.com

lertpoom.cp@bru.ac.th

^{3,4}อาจารย์ประจำ สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

patima.ch@bru.ac.th

bualoy.ch@bru.ac.th

⁵อาจารย์ประจำ สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

naruemon.pk@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา 5 ปี กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ชั้นปีที่ 3 ปวช.) จำนวน 300 คน และครูแนะแนว จำนวน 10 คนทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า ความสนใจศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา 5 ปี ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นมาก ร้อยละ 48.3 สนใจให้เปิดหลักสูตรแบบเรียนเต็มเวลาวันจันทร์ – ศุกร์ มากที่สุด ร้อยละ 93.4 ปัจจัยที่ใช้ในการเลือกมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาต่อส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นมหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้านมากที่สุด ร้อยละ 51.6 เป็นหลักสูตรที่น่าสนใจศึกษาต่อมาก ร้อยละ 73.3 หลักสูตรนี้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการประกอบอาชีพอาชีพครูในอนาคตมาก ร้อยละ 71.7 และหลักสูตรสอดคล้องกับตลาดงานหรือสภาพเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันมาก ร้อยละ 53.3

คำสำคัญ : ความต้องการ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Abstract

Research on the need to study for the Bachelor of Education Program in Agriculture Studies, Buriram Rajabhat University The objective is to study the needs of the Bachelor of

Education program in Agriculture Studies for 5 years. 6) And 300 Vocational Certificate Students (3rd Year, Vocational College) and 10 guidance teachers made a selection of purposive sampling. The tools used in research are questionnaires. Statistics used to analyze data include percentage, average, and standard deviation. Research showed that the interest in opening a bachelor of education program in agriculture for 5 years was mostly opinionated, 48.3 percent were most interested in opening a full-time course Monday - Friday, 93.4 percent of the factors used to choose a university to study. Nayai is commented that the university is closest to home. 51.6 percent are very interesting courses to study. Of these 73.3 percent, the course has a 71.7 percent benefit to learners in future teacher occupations, and the curriculum is very much in line with the job market or modern economic conditions, 53.3 percent.

Keywords : Need, Bachelor of Science Program, in Agriculture Studies, Buriram Rajabhat University

1. บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ อันเป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกยุคศตวรรษที่ 21 อันเป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 1) รวมถึงการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การก้าวไปสู่โลกของความเสมือนจริง ทำให้การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีภารกิจโดยตรงในการผลิตกำลังคน ในระดับสูงให้มีคุณสมบัติพร้อมจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรและปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนให้มีความหลากหลายและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก (เรณูมาศ มาอุณ. 2559 : บทนำ) การจัดทำหลักสูตรในการผลิตบุคลากรทางด้านวิชาชีพครูหรือบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้และทักษะวิชาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนด้านเกษตรศึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะในการสร้างความรู้ใหม่ ทักษะในการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ควบคู่กับ “เนื้อหา” เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาตนเองอยู่เสมอผ่านหลักสูตรที่มีลักษณะกระชับ (lean curriculum) ช่างคิด (thinking curriculum) และบูรณาการ (interdisciplinary curriculum) เพื่อสร้างผู้เรียนที่มี “คุณลักษณะ” อันพึงปรารถนาของโลกศตวรรษที่ 21 เกิดความตระหนักและมีเจตคติที่ดีต่อสาขาวิชาเกษตรศึกษา เห็นความสำคัญและประโยชน์จากวิชาเกษตรและมีความรู้พื้นฐานในด้านการเกษตรเพื่อนำไปประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตได้

ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรใหม่หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรจึงตระหนักถึงการเข้าสู่ยุคดิจิทัล หรือ AI ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางสภาพภูมิอากาศ โรคระบาด การสร้างคุณค่าภูมิปัญญาด้านวิถีการดำรงชีวิตด้านการเกษตร การเกษตรแบบ

พอเพียงและการเกษตรแบบผสมผสานที่สอดคล้องกับสถานการณ์โลกในยุคศตวรรษที่ 21 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องมีการศึกษาค้นคว้า วิจัยและลงมือปฏิบัติ เพื่อเผชิญสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลง โดยใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะ เทคโนโลยี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนปลูกฝังทัศนคติที่ดีทางด้านเกษตร เพื่อผลิตครูผู้สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานเกษตร) ในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ให้มีความรู้ในวิชาชีพครูทางการเกษตร และสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา 5 ปี (ค.บ. เกษตรศึกษา 5 ปี) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3. ขอบเขตการการวิจัย

กลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6) นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ชั้นปีที่ 3 ปวช.) จำนวน 300 คน และครูแนะแนว จำนวน 10 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) แบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา จำนวน 50 คน (สุวิมล ตรีภานนท์, 2556 : 78) และกลุ่มครูแนะแนว จำนวน 10 คน (ประสพชัย พสุนนท์, 2557:114) รวมได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามในการวิจัย จากนั้นเก็บข้อมูลโดยตัวผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ผลการวิจัย

ผลวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.3 รองลงมาเป็นเพศชาย ร้อยละ 41.7 มีอายุน้อยกว่า 19 ปี ร้อยละ 75 รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี, 31-40 ปี และ 41-50 ปี ร้อยละ 8.3 ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา 45 รองลงมาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 38.3 และระดับปริญญาโท ร้อยละ 10 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 83.3 รองลงมาเป็นครูแนะแนวและครูอาจารย์ ร้อยละ 8.2

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ใช้ในการเลือกมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาต่อ

	ปัจจัยในการเลือก	จำนวน	ร้อยละ
1	ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	21	35
2	แนวทางการวิจัยของคณาจารย์	1	1.6
3	ค่าลงทะเบียนเรียน	5	8.3
4	มีทุนการศึกษา	2	3.4
5	มหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน	31	51.6
	รวม	60	100

จากตารางที่ 1 ปัจจัยที่ใช้ในการเลือกมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาต่อ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นมหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้านมากที่สุด ร้อยละ 51.6 รองลงมาคือเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ร้อยละ 35 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นในการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา

	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1	ท่านสนใจศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต	มากที่สุด	12	20
2	สาขาวิชาเกษตรศึกษา 5 ปี หรือไม่	มาก	29	48.3
3		ปานกลาง	16	26.6
4		น้อย	3	5
5		น้อยที่สุด	-	-
1	ท่านสนใจศึกษาต่อหลักสูตรแบบเรียนเต็มเวลาวัน	มากที่สุด	57	93.4
2	จันทร์ - ศุกร์	มาก	3	4.9
3		ปานกลาง	-	-
4		น้อย	-	-
5		น้อยที่สุด	-	-
1	ท่านเห็นว่าหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา	มากที่สุด	9	15
2	เกษตรศึกษา (5 ปี) เป็นสาขาที่น่าสนใจศึกษา	มาก	44	73.3
3	หรือไม่	ปานกลาง	7	11.7
4		น้อย	-	-
5		น้อยที่สุด	-	-
1	ท่านเห็นว่าหลักสูตรนี้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการไป	มากที่สุด	14	23.3
2	ประกอบอาชีพอาชีพครูในอนาคตมากน้อยเพียงใด	มาก	43	71.7
3		ปานกลาง	3	5
4		น้อย	-	-
5		น้อยที่สุด	-	-

ตารางที่ 2 (ต่อ)

	ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1	ท่านเห็นว่าหลักสูตรสอดคล้องกับตลาดงานหรือ	มากที่สุด	20	33.3
2	สภาพเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันมากน้อยเพียงใด	มาก	32	53.3
3		ปานกลาง	8	13.3
4		น้อย	-	-
5		น้อยที่สุด	-	-
	รวม		60	100

จากตารางที่ 2 ท่านสนใจศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา 5 ปี หรือไม่ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมาก ร้อยละ 48.3 รองลงมาคือปานกลาง ร้อยละ 26.6 ท่านสนใจศึกษาต่อหลักสูตรแบบเรียนเต็มเวลาวันจันทร์ – ศุกร์ มากที่สุด ร้อยละ 93.4 รองลงมาคือมาก ร้อยละ 4.9 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา (5 ปี) เป็นสาขาที่น่าสนใจศึกษา มาก ร้อยละ 73.3 รองลงมาคือมากที่สุด ร้อยละ 15 หลักสูตรนี้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการไปประกอบอาชีพอาชีพครูในอนาคต มากน้อยเพียงใด ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมาก ร้อยละ 71.7 รองลงมาคือมากที่สุด ร้อยละ 23.3 และหลักสูตรสอดคล้องกับตลาดงานหรือสภาพเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันมาก ร้อยละ 53.3 รองลงมาคือมากที่สุด ร้อยละ 33.3

7. สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์หาคำตอบความต้องการเปิดหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว สามารถนำผลนั้นมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.3 รองลงมาเป็นเพศชาย ร้อยละ 41.7 มีอายุน้อยกว่า 19 ปี ร้อยละ 75 ส่วนมากเป็นนักเรียน/นักศึกษา กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 6 ร้อยละ 45 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

2. ปัจจัยด้านความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ในด้านของปัจจัยที่ใช้ในการเลือกมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาต่อ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าเป็นมหาวิทยาลัยอยู่ใกล้บ้าน มากที่สุด เนื่องจาก มหาวิทยาลัยมีที่ตั้งในภูมิลำเนาของตนเอง ไม่ต้องเดินทางไปเรียนในมหาวิทยาลัยที่อยู่ในต่างจังหวัด เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทางด้านวิชาการ เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ และคณะ (2543) ศึกษาเรื่องการศึกษาความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดบุรีรัมย์ผลการศึกษารูปได้ดังนี้ สถาบันที่ต้องการศึกษาต่อ พบว่า สถาบันอุดมศึกษาที่ถูกเลือกเป็น 10 อันดับแรก คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยแม่

ฟ้าหลวง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยวงษ์เขาวงกต ตามลำดับ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ต่างจังหวัดและอยู่ใกล้บ้านของนักเรียน

3. ปัจจัยด้านความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ท่านสนใจศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา 5 ปี หรือไม่พบว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุด โดยผู้ตอบแบบสอบถามอยากศึกษาต่อหลักสูตร เพราะมีความตั้งใจอยากจะศึกษาต่อทางด้านครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา เพราะมีจำนวนมหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรนี้จำนวนน้อยและมหาวิทยาลัยที่เปิดตั้งอยู่ในต่างจังหวัด อีกทั้งอยากให้เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบเต็มเวลา

4. ปัจจัยด้านความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา (5 ปี) เป็นสาขาที่น่าสนใจศึกษามากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริภัสสร อินทรพานิชย์ (2553) ศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ในสาขาวิชาครุศาสตร์/การศึกษา รองลงมาได้แก่ พยาบาลศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

8. ข้อเสนอแนะ

ควรทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศึกษา

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- จักรพงษ์ จิระแพทย์ และคณะ(2556). ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตรของประชาชน ตำบลต้นหยงลิ้ม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). การกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทางของ Krejcie and Morgan (1970) ในการวิจัยเชิงปริมาณ. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*. กรกฎาคม-ธันวาคม 2557 :1
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ และคณะ. (2543). *ศึกษาเรื่องการศึกษาความต้องการศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษาของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดบุรีรัมย์*. ปรินญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.บุรีรัมย์.
- เรณูมาศ มาอุ้น. (2559). การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้* ปีที่ 9 ฉบับที่ 2กรกฎาคม-ธันวาคม 2559 : บทนำ
- ศิริภัสสร อินทรพานิชย์. (2553). *ความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชัยภูมิ*. (รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ)
- สุวิมล ทิรกานันท์. (2556). *สถิติและการวิจัยทางการศึกษาเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การวิเคราะห์องค์ประกอบความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยีด้านวิชาครูและด้านเนื้อหา ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์

Factor Analysis of Technological Pedagogical and Content Knowledge (TPACK) of Teachers of Surin Primary Educational Service Area Office

สุธรรมมา ประพานศรี¹ นิยม อานไมล์² กระพัน ศรีงาน³

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ktp.kata@gmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

dr.pop101@gmail.com

krapan_bru@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา (TPACK) ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวชี้วัดวัดความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา (TPACK) ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 1,667 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ และความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งและการวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยันอันดับที่สอง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 60 ตัวชี้วัด 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่า ไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 7.83 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่องศาอิสระเท่ากับ 4 ตัวชี้วัด RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.030 , ตัวชี้วัด GFI มีค่าเท่ากับ 1.00

คำสำคัญ : กรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้ ตัวชี้วัด การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Abstract

The purposes of this study were 1)to study the composition knowledge of integration with technology, pedagogical content knowledge, and content (TPACK) of teachers under Surin Primary Educational Service Area Office 2) to examine the concordances of the equation

model of integration with technology, pedagogical content knowledge, and content (TPACK) of teachers under Surin Primary Educational Service Area Office 3 with the empirical data. The sample group used in this research was 1,667 teachers under Surin Primary Educational Service Area Office 3. The research tool used to collect data was a 5-level estimation scale questionnaire. The data analysis was based on basic statistics, correlation coefficients between observable variables and construct validity by analyzing first-order confirmatory elements and second-order confirmatory element analysis by using the software package

The research results are as follows:

1. The data analysis results was composition knowledge of integration with technology, pedagogical content knowledge, and content (TPACK) of teachers under Surin Primary Educational Service Area Office with survey analysis consisted of seven factors 60 indicators.

2. Confirmation component analysis was consistent with the empirical data, the chi-square value was equal to 7.83, which was not statistically significant at the degree of freedom of 4, the RMSEA index was 0.030. The CFI index was 1.00

Keywords : Technological Pedagogical and Content Knowledge (TPACK), Developing Indicators, Confirmation Component Analysis

1. บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอซีทีที่มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันเป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยนแปลงชีวิตและการทำงานและยังจัดเป็นเครื่องมือในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาขยายโอกาสทางการเรียนรู้ทำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาและเสริมศักยภาพตามความสามารถผู้เรียน การประยุกต์ใช้ไอซีทีในการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา นักการศึกษา ครูอาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการจัดหาฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เท่านั้นแต่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ไอซีทีเป็นเครื่องมือส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีขึ้น จะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูในการใช้เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้สอดคล้องกับระบบสังคมวัฒนธรรมและกระบวนการเรียนการสอนตามยุคสมัยมาโดยตลอด จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ พบว่ากรอบแนวคิดที่แพคโดย Mishra & Koehler (2006) ได้เพิ่มความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนและช่วยให้นักเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับในประเทศไทย สันถวิ นิยมทรัพย์ (2555) ได้พัฒนาหลักสูตรตามกรอบแนวคิดที่แปลกเพื่อเสริมสมรรถนะการสร้างบทเรียนดิจิทัลสำหรับครูสังคมศึกษาผลการวิจัยพบว่าครูทุกคนที่เข้าร่วมการใช้หลักสูตรสามารถสร้างบทเรียนดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและผลงานของ กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์ (2558) ที่พัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้กลับด้านตามกรอบแนวคิดที่แพคและทฤษฎีขยายความคิด ผลการวิจัยพบว่าครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้กลับด้านโดยใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องระหว่างเนื้อหากิจกรรมและเทคโนโลยีที่เลือกใช้

ดังนั้นในการพัฒนาครูให้มีความสามารถบูรณาการไอซีทีในการจัดการเรียนการสอนจึงไม่ควรเน้นที่ความสามารถของเทคโนโลยีเพียงด้านเดียวแต่ควรมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นความสามารถของเทคโนโลยีที่สนับสนุนเทคนิคการสอนต่างๆที่อาจจะแตกต่างกันในแต่ละสาระการเรียนรู้และให้เห็นความสำคัญของการบูรณาการความรู้ทางด้านเทคโนโลยีด้านการสอนและความรู้ด้านเนื้อหาการออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาค้นคว้าประกอบความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา (TPACK) เพื่อช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นโดยการใช้ เทคโนโลยีของครูช่วยประกอบการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงที่สุด (ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. 2558 : 52) อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือวัดความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา (TPACK) และนำไปสู่กระบวนการพัฒนาการสอนของครูต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา (TPACK) ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวชี้วัดวัดความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา (TPACK) ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ กับ ขอบเขตเชิงประจักษ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 10,405 (10 มิ.ย. 64) จากจำนวน 743 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 1,667 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดย

1. กลุ่มที่ 1 ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ปีการศึกษา 2564 ที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) อำเภอในจังหวัดสุรินทร์ มีทั้งหมด 17 อำเภอ ได้สุ่มตัวอย่างครูทั้งหมด 575 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 อำเภอในจังหวัดสุรินทร์ เป็นหน่วยสุ่ม จากทั้งหมด 17 อำเภอ มาร์ยยะ 30 โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 5 อำเภอ ดังนี้ อำเภอปราสาท อำเภอพนมดงรัก อำเภอศรีณรงค์ อำเภอลำดวน และอำเภอบ้านพริก เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และจำแนกโรงเรียนในอำเภอที่สุ่มได้

ขั้นที่ 2 แบ่งโรงเรียนในอำเภอที่สุ่มได้ ออกเป็น 4 ขนาด ตามเกณฑ์มาตรฐาน คือ

โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียน 119 คนลงมา

โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนนักเรียน 120-719 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720 - 1,679 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 ขึ้นไป
พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดกลาง 148 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 85 โรงเรียน
ชั้นที่ 3 จากจำนวนโรงเรียนในชั้นที่ 2 เลือกโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมา จำนวน 1
โรงเรียน โดยใช้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน จำนวน 107 คน
ชั้นที่ 4 จากจำนวนโรงเรียนในชั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายโรงเรียนขนาดใหญ่มา 70 % ได้
โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน โดยใช้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน จำนวน 109 คน
ชั้นที่ 5 จากจำนวนโรงเรียนในชั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายโรงเรียนขนาดกลางมา 10 % ได้
โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 15 โรงเรียน โดยใช้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน จำนวน 283 คน
ชั้นที่ 6 จากจำนวนโรงเรียนในชั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายโรงเรียนขนาดเล็กมา 10 % ได้
โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 9 โรงเรียน โดยใช้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน จำนวน 76 คน
จากการสุ่มจากโรงเรียนทุกขนาด ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 575 คน

2. กลุ่มที่ 2 ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ในปีการศึกษา
2564 ที่ใช้ในการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) อำเภอในจังหวัด
สุรินทร์มีทั้งหมด 17 อำเภอ ได้สุ่มตัวอย่างครูทั้งหมด 1,092 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน
(Multi-Stage Random Sampling) ได้ดังนี้

ชั้นที่ 1 อำเภอในจังหวัดสุรินทร์ เป็นหน่วยสุ่ม จากทั้งหมด 17 อำเภอ มาร้อยละ 30 โดย
วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 5 อำเภอ ดังนี้ อำเภอกาบเชิง อำเภอ
สังขะ อำเภอสนม อำเภอจอมพระ และอำเภอเมือง เป็นกลุ่มตัวอย่างในวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน
และจำแนกโรงเรียนในอำเภอที่สุ่มได้

ชั้นที่ 2 แบ่งโรงเรียนในอำเภอที่สุ่มได้ ตามชั้นที่ 1 ออกเป็น 4 ขนาดตามเกณฑ์มาตรฐาน
คือ

โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียน 119 คนลงมา
โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนนักเรียน 120-719 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 ขึ้นไป
พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 3 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน
โรงเรียนขนาดกลาง 152 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 103 โรงเรียน
ชั้นที่ 3 จากจำนวนโรงเรียนในชั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมา 70 % ได้
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 2 โรงเรียน โดยใช้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน จำนวน 195 คน
ชั้นที่ 4 จากจำนวนโรงเรียนในชั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายโรงเรียนขนาดใหญ่มา 70 % ได้
โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 โรงเรียน โดยใช้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน จำนวน 175 คน
ชั้นที่ 5 จากจำนวนโรงเรียนในชั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายโรงเรียนขนาดกลางมา 20 % ได้
โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 31 โรงเรียน โดยใช้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน จำนวน 538 คน
ชั้นที่ 6 จากจำนวนโรงเรียนในชั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายโรงเรียนขนาดเล็กมา 20 % ได้
โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 21 โรงเรียน โดยใช้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน จำนวน 184 คน

จากการสุ่มจากโรงเรียนทุกขนาด ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,092 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เป็นแบบสอบถามตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา (TPACK) ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ชนิดข้อความใหญ่ตอบประเมินความสำคัญว่าข้อความนั้นเป็นองค์ประกอบ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะ ขอบข่าย และจุดประสงค์ของแบบสอบถาม ศึกษาคำนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรทั้งหมด

2. สร้างแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา (TPACK) ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ให้ครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน จำนวน 60 ข้อ โดยสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. นำแบบสอบถามเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุง และข้อเสนอแนะในด้านรูปแบบ ความตรง ความครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละตัวแปรของข้อคำถาม รวมทั้งการตั้งคำถามในแต่ละข้อและการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามที่ได้เสนอยุ่ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ ความตรงความครอบคลุมเนื้อหา และตัดสินว่าข้อความนั้น ๆ เกี่ยวข้องกับ ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา (TPACK) ของครู เพื่อนำไปปรับปรุงความตรง ความครอบคลุมเนื้อหา รวมทั้งการตั้งคำถามและการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

5.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อคำถามในแต่ละด้านโดยวิธี Item-total Correlation จากจำนวน 104 ข้อ และเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกค่า r ตั้งแต่ .40 ถึง .88 ได้จำนวน 60 ข้อโดยทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมดโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด .98

5.3 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์ให้สมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

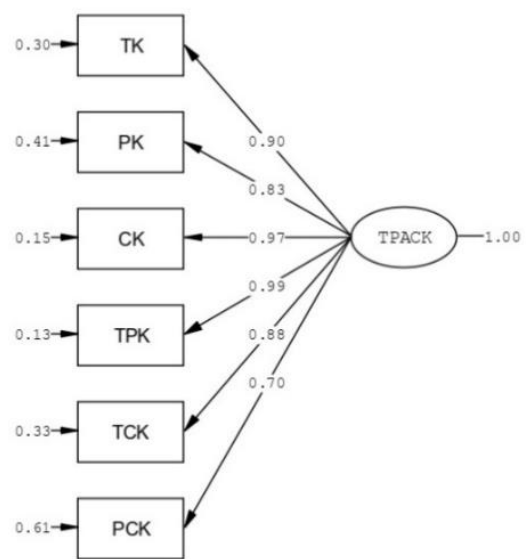
4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) พบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 60 ตัวชี้วัด มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .517 ถึง .930

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองขององค์ประกอบความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ พบว่า มีน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกตั้งแต่ 0.70 ถึง 0.99 มีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทุกค่าโดยค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ คือ ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและด้านวิชาครู ความรู้ด้านเนื้อหา ความรู้ด้านเทคโนโลยี ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและด้านเนื้อหา ความรู้ด้านวิชาครู ความรู้ในการบูรณาการด้านวิชาครูและด้านเนื้อหา น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.99, 0.97, 0.90, 0.88, 0.83 และ 0.70 ตามลำดับ มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 7.83 ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ 0.09801 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 4 ค่า GFI = 1.00 ค่า AGFI = 0.99 ค่า SRMR = 0.0064 ค่า RMSEA = 0.030 แสดงว่า โมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง

Chi-Square=7.83, df=4, P-value=0.09801, RMSEA=0.030

ภาพประกอบ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวชี้วัดการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา (TPACK)

5. การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

นำแบบสอบถามทดสอบกับตัวอย่างและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ปรากฏว่าตัวแปรในองค์ประกอบเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าสถิติ Bartlett's Test มีค่า Chi-Square เท่ากับ 101739.824 แสดงว่ามีค่ามาก แตกต่างจาก 0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พิจารณาค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-อัลลัน (KMO) ซึ่งเป็นดัชนีบอกความแตกต่างระหว่างเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ควรมีค่ามากกว่า .50 จากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีไกเซอร์-เมเยอร์-อัลลัน มีค่าเท่ากับ .943 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ จากนั้นนำมาดูไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ด้วยการสกัดองค์ประกอบ พบว่าได้องค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 จำนวน 8 องค์ประกอบ จากนั้นทำการ

หมุนแกนองค์ประกอบ โดยผู้วิจัยพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบที่ตั้งแต่ 0.5 และในแต่ละองค์ประกอบต้องมีอย่างน้อย 3 ตัวแปรขึ้นไป จึงได้องค์ประกอบของความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา 7 องค์ประกอบ 60 ตัวชี้วัด ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบใหม่ให้สอดคล้องกับทฤษฎี ประกอบด้วย ความรู้ด้านเทคโนโลยี 12 ตัวชี้วัด, ความรู้ด้านวิชาครู 16 ตัวชี้วัด, ความรู้ด้านเนื้อหา 12 ตัวชี้วัด, ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและด้านวิชาครู 6 ตัวชี้วัด, ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและด้านเนื้อหา 4 ตัวชี้วัด, ความรู้ในการบูรณาการด้านวิชาครูและด้านเนื้อหา 4 ตัวชี้วัด, ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา 6 ตัวชี้วัด ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามฉบับใหม่สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmation Factor Analysis: CFA) ต่อไป

2. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า ตัวชี้วัดความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.70 ถึง 0.99 มีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทุกค่าโดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ คือ ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและด้านวิชาครู มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.99 ความรู้ด้านเนื้อหา มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.97 ความรู้ด้านเทคโนโลยี มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.90 ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและด้านเนื้อหา มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.88 ความรู้ด้านวิชาครู มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.83 ความรู้ในการบูรณาการด้านวิชาครูและด้านเนื้อหา มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.70 ตามลำดับ มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 7.83 องศาอิสระ (df) เท่ากับ 4 ค่าความน่าจะเป็น (P-Value) เท่ากับ 0.09801 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI = 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว AGFI = 0.99 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปของคะแนนมาตรฐาน SRMR = 0.0064 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ RMSEA = 0.030 ซึ่งค่าสถิติดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิเคราะห์ข้างต้นเป็นการยืนยันความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถามการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1 ความรู้ด้านเทคโนโลยี สามารถอธิบายได้ว่า เป็นความรู้ ทักษะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทั้ง Hardware และ Software ทั่วไปและเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ อย่างหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบและวิธีการ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ การใช้ การจัดการ และการบริหารเทคโนโลยีต่าง ๆ และความสามารถในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สามารถบูรณาการเข้าไปยังการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงธิดา แก้วรักษา (2552 : 102) ที่พบว่า ความรู้ด้านเทคโนโลยีมีความสำคัญและการที่ครูมีความรู้ด้านเทคโนโลยีและใช้ในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนจะช่วยพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร ทักษะการแก้ปัญหาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมของตนกับความรู้ใหม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์อื่นได้อย่างเหมาะสม

2.2 ความรู้ด้านวิชาครู สามารถอธิบายได้ว่า เป็นความเข้าใจทางด้านการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ครอบคลุมตั้งแต่ แนวคิด เทคนิค กลวิธีการจัดการเรียนการสอน และวิธีการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งความเข้าใจในหลักสูตร หลักการออกแบบการจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ ชูชัย

สมิททิกอร์ (2548 : 3) กล่าวว่า การฝึกอบรมบุคลากรจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กรเพราะความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรนั้นขึ้นอยู่กับคนหรือบุคลากรทำให้แผนการทั้งหลายนั้นเป็นความจริง หากองค์กรใดมีบุคลากรซึ่งเพียงพร้อมไปด้วยความรู้ ทักษะและความสามารถที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานต่าง ๆ แล้ว การดำเนินงานก็เป็นไปอย่างราบรื่นและในการจัดการการเรียนรู้ครูเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

2.3 ความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายได้ว่า เป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่องเนื้อหาวิชาที่ครูรับผิดชอบประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจด้านตัวองค์ความรู้ ซึ่งต้องมีความถูกต้องและทันสมัย และความรู้ ความเข้าใจธรรมชาติของความรู้และการสืบเสาะเพื่อให้มาซึ่งความรู้ นั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย พักอ่อน (2552 : 112) ได้พบว่าการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครูให้ดีขึ้น

2.4 ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและด้านวิชาครู สามารถอธิบายได้ว่า เป็นความรู้ความเข้าใจและความสามารถของครูในการนำเทคโนโลยีมาช่วยในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์ (2558 : 308) ได้พัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้กลับด้านตามกรอบแนวคิดที่แพคและทฤษฎีขยายความคิด ผลการวิจัยพบว่าครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้กลับด้าน โดยสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องระหว่างเนื้อหา กิจกรรมและเทคโนโลยีที่เลือกใช้

2.5 ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและด้านเนื้อหา สามารถอธิบายได้ว่า เป็นความรู้ความเข้าใจและความสามารถของครูทางด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเนื้อหา การแสวงหาความรู้ การนำความรู้บนคลาวด์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ยากได้ง่ายขึ้น รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการพัฒนาเนื้อหาความรู้ขั้นสูงของตนเองและผู้เรียน สอดคล้องกับกิตานันท์ มลิทอง (2548ก : 91) กล่าวว่า ผู้สอนและผู้เรียนมีสมรรถนะในการใช้ไอซีทีในส่วนของการใช้ในเนื้อหาบทเรียนและใช้เป็นเครื่องมือการเรียน ผนวกกับการใช้เทคโนโลยีใหม่และลักษณะการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยเสริมให้การเรียนการสอนด้วยไอซีทีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.6 ความรู้ในการบูรณาการด้านวิชาครูและด้านเนื้อหา สามารถอธิบายได้ว่า เป็นความรู้ความเข้าใจและความสามารถของครูในด้านการนำเอาวิธีการ กระบวนการ มาจัดการเนื้อหาเพื่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน

2.7 ความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา สามารถอธิบายได้ว่า เป็นความรู้ความเข้าใจและความสามารถของครูในการบูรณาการเทคโนโลยีที่เหมาะสมและหลากหลายให้เข้ากับกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาที่ตนเองสอน ทำให้เกิดการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ รวมทั้งนักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในเนื้อหาวิชาที่สอนได้ด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์ (2558 : 308) ได้พัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้กลับด้านตามกรอบแนวคิดที่แพคและทฤษฎีขยายความคิด ผลการวิจัยพบว่าครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้กลับด้าน โดยสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนในการพัฒนาสื่อการเรียน

การสอนและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องระหว่างเนื้อหา กิจกรรมและเทคโนโลยีที่เลือกใช้

6. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) พบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 60 ตัวชี้วัด

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่า ไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 7.83 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่องศาอิสระเท่ากับ 4 ดังนั้น RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.030 , ดังนั้น GFI มีค่าเท่ากับ 1.00

7. ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดกรอบการนิเทศและสร้างแนวทางการนิเทศครู รวมถึงการติดตามและการสนับสนุนบุคลากรด้านการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับความรู้ในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา

2. ระดับสถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้โดยเน้นที่การส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

การทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาพัฒนาถึงรูปแบบ ขั้นตอน หรือกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหาที่เป็นรูปธรรม และพัฒนาเป็นคู่มือในการบูรณาการด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาครู และด้านเนื้อหา ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กิตานันท์ มลิทอง. (2548ก). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์
- กิตติพันธ์ อุดมเศรษฐ์. (2558). การพัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้กลับด้านตามกรอบแนวคิดที่แพคและทฤษฎีขยายความคิดสำหรับครูมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมชัย พักอ่อน. (2552). การออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐานโดยเทคนิค Backward Design. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประสานมิตร.
- ชูชัย สมितिไกร. (2548). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ดวงธิดา แก้วรักษา. (2552). ผลของปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนออนไลน์ในสถานการณ์จำลอง ที่มีต่อทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2558). การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันถวี นิยมทรัพย์. (2555). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรตามกรอบแนวคิดแบบเน้นกระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการความรู้ เทคโนโลยี ศาสตร์การสอนและเนื้อหาเพื่อเสริมสมรรถนะการสร้างบทเรียนดิจิทัลสำหรับครูสังคมนศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher Knowledge. *The Teachers College Record*. 108(6) : 1017-1054.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2009). Too Cool for School? No Way! Using the TPACK Framework: You Can Have Your Hot Tools and Teach with Them, Too. *Learning & Leading with Technology*. 36(7) : 14-18.

ด้านการวิจัยเชิงพื้นที่
(Area-based Research)
ภาคโปสเตอร์

**แนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (E-Banking)
กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์**
**Guidelines for Developing MyMo (e-Banking) Application Case Studies
from Government Savings Bank Customers in Buriram Province**

นนนภัส สืบนาค¹ ปรีชา ปาโนรัมย์² กุลกันยา ศรีสุข³ สุริยา รักการศิลป์⁴

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Nongnapatts@gmail.com

^{2,3,4}อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) และแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ประชากรจำนวน 40,694 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของทาโรยามาเน กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 และสุ่มโดยวิธีแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ได้แก่ แบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ผู้ใช้บริการมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.24 – 9.27 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มผู้ตอบแบบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 – 40 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีรายได้มากกว่า 20,001 บาทขึ้นไป 2) การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจใช้บริการ (\bar{X} = 4.35) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ (\bar{X} = 4.22) ด้านผลิตภัณฑ์ (\bar{X} = 4.21) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบุคลากร (\bar{X} = 4.08) ตามลำดับ และ 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ควรให้เพิ่มเมนู ผลิตภัณฑ์ของธนาคารเขาไปเพื่อให้ลูกค้าเลือกใช้ หากลูกค้าสนใจสามารถเลือกกดเลือกและจองคิวกำหนดวันได้เลย รองลงมาคือ ควรควรให้มีฟังก์ชันในแอป ที่ค้นหาตู้ ATM ใกล้ ๆ หรือ ธนาคารใกล้เคียง และควรให้มีแผนภูมิ แสดงสถิติ/ปริมาณการใช้จ่ายเงินในแต่ละเดือนว่ามากน้อย รายรับ-รายจ่าย มากน้อยขนาดไหน ตามลำดับ

คำสำคัญ : แอปพลิเคชัน MyMo (E-Banking) ความพึงพอใจของผู้บริโภค ลูกค้าธนาคารออมสิน

Abstract

The purposes of this research were to study the consumer behavior toward the usage of MyMo (e-Banking) application and the guideline for improving the MyMo (e-Banking) application to respond for the needs of service users of the Government Savings Bank in Buriram Province. The sample of 396 people was obtained by opening Taro Yamane table and was selected by/Stratified sapling technique. The tool of this research was a questionnaire created by the researcher with 3 types, namely, item survey, the five-level estimation scale model and the open-ended model with using of 0.98 confidence. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of the research were as follows: 1) Most of the respondents were female, aged 31-40 years, marital status, had a bachelor's degree, a state enterprise employee and earn more than 20,001 baht. 2) Satisfaction toward MyMo (e-Banking) application from customers of the Government Savings Bank in Buriram Province was mostly at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. The aspect with the highest average was service decision (4.35), process (4.22), product (4.21) and the aspect with the lowest average was personnel (4.08), respectively and 3) The opinions and suggestions of service users about the guidelines for developing the MyMo (e-Banking) application from customers of the Government Savings Bank in Buriram, such as it should add a menu of Bank products for choosing of customers, that is, If customers was interested, they could select and reserve the queue to set the date. Secondly, there should be a function in the application that it could search for nearby ATMs or nearby banks and it should have a chart to show the statistics or volume of monthly expels and income of customers respectively.

Keywords : MyMo (e-Banking) MyMo Application, Consumer Satisfaction, GSB Consumers

1. บทนำ

แอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์มือถือ (Mobile Application) หมายถึง ซอฟต์แวร์หรือชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นสำหรับการใช้งานกับอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่รวมถึงสมาร์ตโฟนและเครื่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์พกพา เช่น Tablet เป็นต้น แอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์มือถือมักถูกพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ การใช้ประโยชน์ในการสื่อสารผ่านเครื่องมือถือที่แตกต่างกันไปของผู้ใช้งานโทรศัพท์มือถือ ปัจจุบันอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือมีหลายขนาดตั้งแต่ขนาดหน้าจอ 1 – 2 นิ้ว ที่สามารถสื่อสารได้ในระบบ 3G ผู้ใช้นิยมใช้โทรออกรับสายเข้าและส่งข้อความในแบบตัวอักษร ส่วนสมาร์ตโฟนเป็นอุปกรณ์โทรศัพท์แบบพกพาอีกประเภทที่มีความสามารถใกล้เคียงกับเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ภายในเครื่องในส่วนประกอบเหมือนกับเครื่องคอมพิวเตอร์มีโปรแกรมระบบปฏิบัติการและมีโปรแกรมประยุกต์สำหรับทำงานตามความต้องการของผู้ใช้งานที่เรียกกันว่าแอปพลิเคชันนั่นเอง

ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ เข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน โดยจะทำหน้าที่เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในทุกด้าน เช่น การติดต่อสื่อสาร การตลาดและการจำหน่าย การลงทุน การรับและการจ่ายเงิน การคำนวณต้นทุนผลตอบแทน และอื่นๆ ซึ่งทำให้เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า เทคโนโลยีเหล่านี้มีบทบาทในทุกมิติ และในการทำงานในปัจจุบันมนุษย์จึงได้คิดค้นวิธีการใหม่ๆ เพื่อมาเสริมประสิทธิภาพของหน่วยงานของตนเองมากยิ่งขึ้น โดยนอกเหนือจากจะพัฒนาเรื่องเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ไลน์ หรืออื่นๆ มาช่วยในการทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงการทำงานให้กับหน่วยงานของตนแล้ว ก็ยังมีการพัฒนาเครื่องมือชนิดหนึ่งขึ้นมาเพื่อใช้ในการทำหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพต่อระบบการทำงานเพิ่มมากยิ่งขึ้นอีกทางหนึ่ง นั่นคือ แอปพลิเคชัน (Application) ซึ่ง แอปพลิเคชัน หรือเรียกง่าย ๆ ตามที่เรารู้จักกันว่าโปรแกรม แอปพลิเคชันนั้นถูกเขียนขึ้นมาด้วยภาษาเฉพาะด้าน เพื่อใช้สร้างเครื่องมืออย่างเช่น เครื่องคิดเลข การจัดการข้อมูลเอกสาร เครื่องฟังเพลง หรือสร้างขึ้นมาเพื่อความบันเทิงอย่างแอปพลิเคชันเกมมือถือ ดังนั้นประโยชน์ของแอปพลิเคชันจึงขึ้นอยู่กับว่าผู้ใช้งานกำลังใช้ในรูปแบบใดเพื่อนำไปใช้ให้ก่อประโยชน์อะไรกับตัวเอง โดยบริษัทต่างๆ ที่ให้บริการผ่านทางอินเทอร์เน็ต มักจะสร้างแอปพลิเคชันของตนเองเพื่อให้ลูกค้าหรือคนที่สนใจเข้าถึงได้ง่ายกว่าการเปิดเข้าไปในเว็บไซต์ ซึ่งแอปพลิเคชันนั้นมีความเร็วที่เหนือกว่าหลายเท่า ข้อได้เปรียบหลัก ๆ ของการใช้แอปพลิเคชันแทนระบบทั่วไบบนเว็บไซต์ คือแอปพลิเคชันนั้นมีความเร็วกว่าเว็บไซต์บนมือถือถึง 1.5 เท่า สามารถช่วยจัดเก็บเรียบเรียงข้อมูลไว้ในอุปกรณ์ของท่านไว้อย่างเป็นระบบ ในขณะที่สามารถดึงข้อมูลออกมาแสดงได้อย่างรวดเร็ว ในกรณีของไซต์ทั่วไปจะต้องดึงข้อมูลจากเว็บเซิร์ฟเวอร์ ซึ่งอาจใช้เวลาไม่กี่วินาทีถึงหนึ่งนาทีขึ้นอยู่กับความเร็วเครือข่ายและขนาดของแพ็คเกจ (WordPress, 2563 : 1) ในขณะที่ความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริโภคคำนึงถึงมากที่สุด แอปพลิเคชันบนมือถือสามารถให้ผู้ใช้งานกำหนดค่าได้อย่างชัดเจนตั้งแต่ต้น ที่จะเปิดเผยข้อมูลในส่วนตัวบางเช่น ที่อยู่อีเมล เบอร์โทรศัพท์ การเข้าถึงข้อมูลในโทรศัพท์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้งาน เพราะการมีแอปพลิเคชันที่ปลอดภัย และผู้ใช้งานก็จะตัดสินใจดาวน์โหลดมาใช้ได้ง่ายขึ้น เมื่อมีลูกค้าที่สนใจมากขึ้น นั้นหมายถึงแอปพลิเคชันจะช่วยเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ ความได้เปรียบในด้านการแข่งขันให้แก่องค์กร หรือเจ้าของธุรกิจ มากยิ่งขึ้น แอปพลิเคชันบนมือถือถือเป็นเทคโนโลยีที่ทำให้การเข้าถึงข้อมูลง่ายขึ้น สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น แอปพลิเคชันมือถือ มักจะเข้าถึงได้ทันทีโดยการแตะเพียงครั้งเดียว และจะแสดงเนื้อหารวดเร็วให้นำเสนอข้อมูลผ่านการจัดเก็บข้อมูลแบบออฟไลน์ หรือออนไลน์ แอปพลิเคชันบางตัว เช่นธนาคาร เกม และข่าว สามารถทำงานได้ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เช่น การโหลดรายการข่าวหรือเกมที่สามารถอ่านหรือเล่นได้โดยไม่ต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตนั้นถือเป็นการใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

การใช้แอปพลิเคชันของลูกค้าธนาคารออมสินภายในจังหวัดบุรีรัมย์นั้นส่งผลดีต่อการให้บริการของธนาคารออมสินเป็นอย่างมาก โดยเป็นการเพิ่มช่องทางในการทำธุรกรรมให้แก่ลูกค้า เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลาให้แก่ธนาคารและลูกค้ามากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามในการใช้แอปพลิเคชันดังกล่าวลูกค้าและพนักงานธนาคารได้เกิดประสบกับปัญหาต่างๆ เช่นกัน ซึ่งเป็นผลสะท้อนจากลูกค้าโดยตลอด และจากการประชุมของพนักงานธนาคารได้มีการรายงานปัญหาการใช้งานจากแอปพลิเคชัน (ธนาคารออมสิน, 2563) ดังนี้ 1) ระบบมีการแจ้งเตือนถึงประสิทธิภาพของการทำงานของแอปพลิเคชัน บ่อยครั้ง และเตือนว่า ให้มีการแก้ไขปรับปรุงในรายละเอียดต่างๆ มากยิ่งขึ้น 2) ลูกค้าได้สะท้อนให้เห็นถึงความทันสมัยในการใช้งานของแอปพลิเคชัน โดยบางฟังก์ชันควรจะมีเพิ่ม 3) รูปร่างของแอปพลิเคชันไม่มีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดความทันสมัยในการใช้งานและ 4) ลูกค้าหลายคนสะท้อนถึงรายละเอียดบางประการที่ไม่สมบูรณ์

เช่น รายละเอียดในการชำระเงินของ ลูกค้าธุรกิจทั่วไป ขาดรายละเอียดในการชำระเงิน เป็นต้น ดังนั้นจาก ปัญหาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า มีลูกค้าจำนวนมากมีความสนใจที่จะใช้แอปพลิเคชัน แต่ต้องการใช้ในรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและพร้อมให้บริการเพื่อให้เกิดความประทับใจ ซึ่งในการให้บริการหรือการเพิ่ม รายละเอียดต่างๆเพื่อให้เกิดความประทับใจแก่ลูกค้านี้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาและแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการมารับบริการมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น จากปัญหาต่างๆ ที่มีการอธิบายและกล่าวถึงในที่เอกสารการประชุมของธนาคารออมสิน เขตบุรีรัมย์นี้ และจากสภาพปัญหาต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้พบจากลูกค้าธนาคาร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อ แก้ปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแอปพลิเคชันของธนาคารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษารายละเอียดฟังก์ชันที่ใช้งานภายในแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ของผู้ใช้บริการธนาคารออมสิน สาขาบุรีรัมย์ ศึกษาสภาพปัญหาการใช้งานแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ของผู้ใช้บริการธนาคารออมสิน สาขาบุรีรัมย์ และศึกษาแนวทางในการพัฒนา แอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการธนาคารออมสิน สาขาบุรีรัมย์ ให้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อการใช้งานแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ของธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์

3. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจะครอบคลุมถึงลักษณะส่วนบุคคล 6 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมเฉพาะของผู้บริโภค

ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านส่วนผสมทางการตลาด ด้านกระบวนการ ด้านบุคลากร และด้านการตัดสินใจใช้บริการ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ใช้บริการระบบ MyMo by GSB ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตกับธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 40,694 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ใช้บริการระบบ MyMo by GSB ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตกับธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งสิ้น 396 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 และสุ่มโดยวิธีแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportion stratified random sampling)

3.3 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษา จากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ใช้บริการระบบ MyMo by GSB ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตกับธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 40,694 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ใช้บริการระบบ MyMo by GSB ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตกับธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งสิ้น 396 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของทาโร่ ยามาเน (Taro Yamane) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 และสุ่มโดยวิธีแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportion stratified random sampling)

4.2 เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาทางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกโดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการทดสอบ t - test ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ มีค่าอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.24 – 9.24 แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.98

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.3.2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ของผู้บริการธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

5. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1 ผู้ตอบแบบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 – 40 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ และมีรายได้มากกว่า 20,001 บาทขึ้นไป

5.2 ในส่วนของพฤติกรรมของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ของลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า

5.2.1 ด้านพฤติกรรมเฉพาะของผู้บริโภค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 ชอบเพราะการล็อกอินเข้า

ระบบมีความสะดวกรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา คือ ข้อ 7 ชอบใช้งาน แอปฯ นี้เพราะเอื้ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ระบบ ($\bar{X} = 4.27$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 9 ชอบใช้งานเพราะมีระบบการเตือนเมื่อเกิดข้อผิดพลาด ($\bar{X} = 3.93$)

5.2.2 ด้านผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเกือบทุกข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อยกเว้นข้อ 20 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 20 ชอบบริการเพราะไม่มีการคิดค่าธรรมเนียมรายปีในการใช้บริการ ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา คือ ข้อ 19 ชอบบริการของแอปฯ นี้เพราะไม่มีการคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้าในการใช้บริการธุรกรรมการเงินผ่านแอปพลิเคชัน ($\bar{X} = 4.44$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 18 ชอบแอปฯ นี้ เพราะมีบริการ SMS แจ้งทุกครั้งเมื่อมีการใช้วงเงิน ($\bar{X} = 3.85$)

5.2.3 ด้านส่วนผสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 21 มีความสนใจการบริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถรองรับการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ (SmartPhone) ได้หลายรุ่น ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา คือ ข้อ 24 ชอบแอปพลิเคชันที่สามารถดาวน์โหลดได้สะดวกและรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.30$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 27 ชอบที่มีการจัดส่งรายการส่งเสริมการขายด้วยโปรโมชั่นพิเศษให้แก่ลูกค้าสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.97$)

5.2.4 ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 40 ชอบที่มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับแอปพลิเคชันผ่านแผ่นพับตามที่สาธารณะ เช่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดสด ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมา คือ ข้อ 31 สนใจเพราะมีพนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สุภาพและเต็มใจให้ข้อมูลการใช้บริการ ทำให้ท่านสนใจ ($\bar{X} = 4.16$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 32 สนใจเพราะมีพนักงานบริการตลอด 24 ชั่วโมง ($\bar{X} = 3.91$)

5.2.5 ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 45 สนใจเพราะมีขั้นตอนในการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ง่าย ไม่ซับซ้อน ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา คือ ข้อ 49 ชอบที่มีระบบป้องกันความปลอดภัยและกระบวนการรักษาความลับของลูกค้าเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.27$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 48 ชอบที่มีการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้แอปพลิเคชันอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.14$)

5.2.6 ด้านการตัดสินใจใช้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 56 มีความเชื่อถือและความไว้วางใจได้มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกใช้ แอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา คือ ข้อ 60 ยอมรับเห็นประโยชน์และเห็นความสะดวก จากเทคโนโลยีจึงเลือกใช้ แอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ($\bar{X} = 4.44$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 52 ชอบแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) มีการปรับปรุงเวอร์ชันอย่าง สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.06$)

5.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ควรให้เพิ่มเมนู ผลิตภัณฑ์ของธนาคารเขาไปเพื่อให้ลูกค้าเลือกใช้ หากลูกค้าสนใจสามารถเลือกกดเลือกและจองคิวกำหนดวันได้เลย รองลงมาคือ ควรให้มีฟังก์ชันในแอป ที่ค้นหาตู้ ATM ใกล้เคียง หรือ ธนาคาร

ใกล้เคียง และควรให้มีแผนภูมิ แสดงสถิติ/ปริมาณการใช้จ่ายเงินในแต่ละเดือนว่ามากน้อย รายรับ-รายจ่าย มากน้อยขนาดไหน ตามลำดับ

6. อภิปรายผลและสรุปผล

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ของลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีความเชื่อถือและความไว้วางใจได้มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกใช้ แอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ยอมรับเห็นประโยชน์และเห็นความสะดวกจากเทคโนโลยีและเชื่อมั่นในแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) เพราะตอบสนองความต้องการครบถ้วน มีขั้นตอนในการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ง่าย ไม่ซับซ้อน มีระบบป้องกันความปลอดภัย กระบวนการรักษาความลับของลูกค้าเป็นอย่างดี และมีฟังก์ชันการใช้งาน สามารถใช้งานได้ง่าย เหมาะแก่การใช้งานผู้บริโภคจึงเลือกใช้บริการแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิชัย ตะโนนศรี และคณะ (2562 : 48) ได้ศึกษาการพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการมือถือในการเก็บข้อมูลสุขภาพเด็กวัยเรียน พบว่า เว็บไซต์แอปพลิเคชันภายใต้ชื่อ “Health Check” การทำงาน 3 ฟังก์ชัน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) ข้อมูลสุขภาพของเด็กวัยเรียน และ 3) การแสดงผลข้อมูลบนหน้าจอ โดยผลจากการประเมินคุณภาพแอปพลิเคชันในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33 โดยให้คุณภาพในรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ด้านความสะดวกแก่การบันทึกข้อมูล ด้านง่ายต่อการใช้งาน ด้านสีสันรูปภาพน่าสนใจ และด้านการแปลผลถูกต้องตามจริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชญาภรณ์ เต้จัน และคณะ (2562 : 55 – 57) ได้ศึกษาการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันสมุนไพรท้องถิ่น จังหวัดเลย พบว่า แอปพลิเคชันสมุนไพรท้องถิ่น จังหวัดเลย การทำงานแอปพลิเคชัน สมุนไพรท้องถิ่น จังหวัดเลย ประกอบไปด้วย 1) หน้าแอปพลิเคชันสมุนไพร 2) เมนูหลัก 3) หน้าชนิดสมุนไพร 4) สมุนไพรรักษาตามอาการ 5) ประโยชน์ของสมุนไพร โดยผลจากการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน ในภาพรวม มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านพฤติกรรมเฉพาะของผู้บริโภค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ให้บริการชอบการล็อกอินเข้าระบบมีความสะดวกรวดเร็ว แอปฯ ใช้อ่านความสะดวก และความถูกต้องต่อผู้ใช้ระบบเป็นอย่างมาก มีอุปกรณ์รองรับการเข้าถึงระบบได้หลากหลาย เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต รวมถึงขนาดของตัวอักษรที่ใช้อ่านง่ายและมีขนาดที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชญาภรณ์ เต้จัน และคณะ (2562 : 55 – 57) ได้ศึกษาการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันสมุนไพรท้องถิ่น จังหวัดเลย พบว่า แอปพลิเคชันสมุนไพรท้องถิ่น จังหวัดเลย การทำงานแอปพลิเคชัน สมุนไพรท้องถิ่น จังหวัดเลย ประกอบไปด้วย 1) หน้าแอปพลิเคชันสมุนไพร 2) เมนูหลัก 3) หน้าชนิดสมุนไพร 4) สมุนไพรรักษาตามอาการ 5) ประโยชน์ของสมุนไพร โดยผลจากการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน ในภาพรวม มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเท่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 และการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานแอปพลิเคชันในภาพรวม อยู่ใน

ระดับมาก ซึ่งมีค่าเท่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และการใช้งานง่าย ความถูกต้องในการเชื่อมโยงข้อมูลกับรูปภาพการแสดงผลถูกต้อง และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ให้บริการชอบบริการเพราะไม่มีการคิดค่าธรรมเนียมรายปีในการใช้บริการ ไม่มีการคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้าในการใช้บริการธุรกรรมการเงินผ่านแอปพลิเคชัน สามารถสอบถามยอดเงินในบัญชี รายการเคลื่อนไหวทางบัญชี ชำระสินค้าหรือบริการ ชำระสินค้าหรือ บัตรเครดิต สอบถามประวัติการชำระเงินและเติมเงิน และชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือผลิตภัณฑ์ของธนาคาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรประภา โกตถา (2561 : 77 – 79) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการเลือกใช้บัตรเครดิตของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ

1.3 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านส่วนผสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ให้บริการมีความสนใจการบริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถรองรับการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ (SmartPhone) ได้หลายรุ่น แอปพลิเคชันที่สามารถดาวน์โหลดได้สะดวกและรวดเร็ว และโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถใช้งานได้ทุกเครือข่าย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา เลิศวัฒนชัยกุล (2562 : 73 - 77) ได้ศึกษาการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Food Delivery ผ่านแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า กลุ่มอายุน้อย (Generation Z และ Generation Y) ต้องการให้แอปพลิเคชันผู้ดูแลเว็บมีประโยชน์ และบุคคลรอบข้าง ครอบครัว เพื่อน ญาติ หรือบุคคลที่ติดต่อด้วยไม่มีผลต่อการใช้แอปพลิเคชัน ในขณะที่กลุ่มผู้สูงอายุ (Generation X และ Baby Boomer) ต้องการให้แอปพลิเคชันใช้งานง่าย และมีความปลอดภัย โดยที่บุคคลที่ติดต่อด้วยมีผลต่อการใช้แอปพลิเคชันของกลุ่มนี้ กลุ่มการศึกษามัธยมหรือต่ำกว่า ต้องการให้แอปพลิเคชันใช้งานง่าย ในขณะที่กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ต้องการให้แอปพลิเคชันผู้ดูแลเว็บมีประโยชน์ และบุคคลที่ติดต่อด้วยมีผลต่อการใช้แอปพลิเคชันของกลุ่มการศึกษามัธยมหรือต่ำกว่าและปริญญาตรี ในขณะที่กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรีบุคคลรอบข้างครอบครัว เพื่อน ญาติ หรือบุคคลที่ติดต่อด้วยไม่มีผลต่อการใช้แอปพลิเคชัน

1.4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ให้บริการชอบที่มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับแอปพลิเคชันผ่านแผ่นพับตามที่สาธารณะ เช่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดสด พนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สุภาพและเต็มใจให้ข้อมูลการใช้บริการ ทำให้ท่านสนใจ และพนักงานธนาคารที่ให้ข้อมูลมีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนลูกค้าที่สนใจใช้บริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิญญาพัชญ์ ศิริโต (2561 : 64 – 65) ได้ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

K-PLUS ธนาคารกรุงศรีไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจแอปพลิเคชัน เคพลัส (K-PLUS) และผลการศึกษารูปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจการยอมรับทางด้านเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้แอปพลิเคชัน เคพลัส (K-PLUS) ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้แอปพลิเคชัน K-Plus ของลูกค้าธนาคารกรุงศรีไทย ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 ราย มีค่า R-squared 0.898 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชัน K-Plus อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วยด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านการส่งเสริมการตลาด (PROMOTION) ด้านกระบวนการ (PROCESS) ด้านราคา (PRICE) และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (PLACE) ปัจจัยการยอมรับทางด้านเทคโนโลยี ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกใช้แอปพลิเคชัน K-Plus อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ (USEFUL) และด้านการรับรู้ถึงความง่ายต่อการใช้งาน (EASY) ดังนั้นธุรกิจ/ หน่วยงาน/ องค์กร ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน เคพลัส (K-PLUS) ควรโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต รวมถึงมีการจัดโปรโมชั่นการใช้แอปพลิเคชันชำระสินค้าร่วมกับร้านค้าจะทำให้มีผู้ที่สนใจใช้บริการมากยิ่งขึ้นและปรับ ควรปรับขั้นตอนในการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้ง่ายขึ้น ไม่ซับซ้อนประมวลผลการทำรายการต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว และมีระบบป้องกันความปลอดภัยกระบวนการรักษาความลับมีผลต่อการใช้งาน และสามารถเข้าไป Download แอปพลิเคชันเคพลัส (K-PLUS) ได้อย่างสะดวก การใช้แอปพลิเคชัน เคพลัส (K-PLUS) ทำธุรกรรมได้ถูกต้องรวดเร็ว แอปพลิเคชัน เคพลัส (K-PLUS) มีความสะดวกและใช้งานได้ตลอดเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีระบบที่การรักษาความปลอดภัยที่แน่นอน

1.5 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ใช้บริการสนใจเพราะมีขั้นตอนในการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ง่าย ไม่ซับซ้อน มีระบบป้องกันความปลอดภัยและกระบวนการรักษาความลับของลูกค้าเป็นอย่างดี และมีฟังก์ชันการใช้งาน สามารถใช้งานได้ง่าย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชสา สีนวนแก้ว และคณะ (2561 : 216 – 219) ได้ศึกษาการพัฒนาแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์มือถือเพื่อส่งเสริมการผลิตและการตลาดของชาวนา พบว่า 1) ชาวนามีความต้องการสารสนเทศในประเด็นเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การลดต้นทุน การแปรรูปผลผลิต การเพิ่มช่องทางการตลาดและการขาย และการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชอายุสั้น ส่วนด้านพฤติกรรมการใช้มือถือสามารถโทรพบว่ามีชาวนานิยมใช้มือถือระบบปฏิบัติการ Android สำหรับสภาพปัจจุบันของความต้องการแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์มือถือของชาวนา พบว่าชาวนามีความต้องการการใช้แอปพลิเคชันโดยวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์การค้าเนินงาน ติดตามข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาสู่การวางแผนทำนา ใช้เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างชาวนา ใช้เป็นช่องทางในการขายผลผลิตข้าว และพัฒนากระบวนการผลิต และประเด็นท้ายสุดเกี่ยวกับสภาพของความต้องการแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์มือถือพบว่า ชาวนาต้องการ ด้านการแสดงผลของแอปพลิเคชันที่ใช้งานง่าย ไม่มีความซับซ้อน เนื้อหาอ่านง่ายสามารถเข้าใจได้ทันที 2) การวิเคราะห์และออกแบบแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์มือถือ พบว่ามีการวิเคราะห์แอปพลิเคชันประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของ 4 กลุ่ม คือ ชาวนา Social Network แหล่งข้อมูลอื่น ๆ และผู้ดูแลระบบ 2) การไหลของข้อมูล ประกอบด้วย 8 กระบวนการหลัก (Processes) ได้แก่กระบวนการที่ 1.0 รู้ทันข่าวสารชาวนา กระบวนการที่ 2.0 รวบรวมเรื่องการผลิตข้าว กระบวนการที่ 3.0 จัดการข้อมูลด้าน

การตลาดและการขาย กระบวนการที่ 4.0 จัดการห้องสมุด 4.0 กระบวนการที่ 5.0 คู่กันเรื่องข่าว กระบวนการที่ 6.0 ค้นหาข้อมูลข่าว กระบวนการที่ 7.0 บันทึกข้อมูลส่วนตัวผู้ใช้ และกระบวนการที่ 8.0 ติดต่อผู้ดูแลระบบ และ 3) ความสัมพันธ์ของ ข้อมูลที่จัดเก็บแล้วนำเสนอในรูปแบบ Entity Relation Diagram และ 3) แอปพลิเคชันบนอุปกรณ์มือถือเพื่อส่งเสริมการผลิตและการตลาดชาวนา หรือ “ชาวนา 4.0” ได้ประยุกต์ใช้ Ionic Framework ซึ่งเป็นเครื่องมือในการสร้าง HTML, CSS, JavaScript ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ในการสร้าง Mobile Application ส่วนของการจัดการฐานข้อมูลได้ประยุกต์ใช้โปรแกรม XAMPP ซึ่งเป็นโปรแกรม Apache Web Server ผ่านทาง phpMyAdmin และจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ในฐานข้อมูล MySQL ผลการประเมินแอปพลิเคชัน พบว่าชาวนามีความพึงพอใจโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในด้านการนำไปใช้ประโยชน์สูงสุด (\bar{X} = 4.77) รองลงมา คือด้านการเข้าถึงแอปพลิเคชัน (\bar{X} = 4.62) และผลจากการประเมินความเหมาะสมของแอปพลิเคชันจากผู้เชี่ยวชาญมีค่าเท่ากับ 0.90 จึงสรุปได้ว่าแอปพลิเคชัน “ชาวนา 4.0” สามารถนำไปใช้งานบนอุปกรณ์มือถือเพื่อส่งเสริมการผลิตและการตลาดของชาวนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการตัดสินใจใช้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ให้บริการมีความเชื่อถือและความไว้วางใจได้มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกใช้ แอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ยอมรับ เห็นประโยชน์และเห็นความสะดวก จากเทคโนโลยีจึงเลือกใช้ แอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) เชื่อมันและตัดสินใจใช้บริการแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) เพราะตอบสนองความต้องการครบถ้วน และชอบที่มีการบริการที่สะดวกรวดเร็วมีผลต่อการตัดสินใจ แอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรประภา โกดตา (2561 : 77 – 79) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการเลือกบัตรเครดิตของบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผู้ใช้บริการเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ควรให้เพิ่มเมนู ผลิตภัณฑ์ของธนาคารเข้าไปเพื่อให้ลูกค้าเลือกใช้ หากลูกค้าสนใจสามารถเลือกกดเลือกและจองคิวกำหนดวันได้เลย รองลงมาคือ ควรควรให้มีฟังก์ชันในแอป ที่ค้นหาตู้ ATM ใกล้เคียง หรือ ธนาคารใกล้เคียง และควรให้มีแผนภูมิ แสดงสถิติ/ปริมาณการใช้เงินในแต่ละเดือนว่ามากน้อย รายรับ-รายจ่าย มากน้อยขนาดไหน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรประภา โกดตา (2561 : 77 – 79) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ของประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยในการใช้บัตรเครดิต KTC สูง และกรณีที่จ่ายเลยกำหนดควรเพิ่มระยะเวลาในการปลอดดอกเบี้ยให้มากขึ้น รองลงมาคือ ควรเพิ่มจำนวนสาขาของบริษัทบัตรเครดิต KTC มากขึ้น เพราะอำนวยความสะดวกและสามารถ

แก้ปัญหาถูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และพนักงานบริการล่าช้า ตอบคำถามไม่ชัดเจน และควรมีพนักงานคอยรับโทรศัพท์สายตรงโดยไม่ต้องผ่าน Call center ตามลำดับ

7. ข้อเสนอแนะ

จากความมุ่งหมายผลการวิจัย เรื่อง แนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

7.1.1 ควรมีระบบการเตือนเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการแอปพลิเคชันเพื่อเตือนให้ผู้ใช้บริการได้รู้ว่ามีความผิดปกติระหว่างการใช้แอปพลิเคชันอยู่

7.1.2 ควรมีบริการ SMS แจ้งทุกครั้งเมื่อมีการใช้วงเงิน เพื่อให้ทราบถึงการเคลื่อนไหวของเงินในบัญชีผู้ใช้บริการ

7.1.3 ควรมีการจัดส่งรายการส่งเสริมการขายด้วยโปรแกรมพิเศษให้แก่ลูกค้าสม่ำเสมอ เพื่อเป็นตัวล่อให้ผู้ใช้บริการมีการตัดสินใจได้ง่ายขึ้น

7.1.4 ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้แอปพลิเคชันอย่างสม่ำเสมอ

7.2 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาผลกระทบที่เกิดจากแนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์

7.2.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพและแนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดบุรีรัมย์

7.2.3 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน MyMo (e-Banking) กรณีศึกษาจากลูกค้าธนาคารออมสินในจังหวัดอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ชนิษฐา เลิศวัฒน์ชัยกุล. (2562). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Food Delivery ผ่านแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐชญาภรณ์ เต้จัน และคณะ. (2562). การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันสมุนไพรรักษาโรค จังหวัดเลย พบว่า แอปพลิเคชันสมุนไพรรักษาโรค จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ธนาคารออมสิน. (2563). ธนาคารออมสิน. บุรีรัมย์ : สำนักงานใหญ่.

พรประภา โกตถา. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ภิญญาพัชญ์ ศิริโต. (2561). พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ K-PLUS ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร. ค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ภูมิชัย ตะโนนศรี และคณะ. (2562). การพัฒนาแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการมือถือในการเก็บข้อมูลสุขภาพเด็กวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์). เลข : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

อัญชสา สีนวนแก้ว และคณะ. (2561). การพัฒนาแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์มือถือเพื่อส่งเสริมการผลิตและการตลาดของชาวนา. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics : an Introductory Analysis*. 3rd ed. New York : Harper & Row.

พฤติกรรมผู้บริโภคและแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile
ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์
Consumer Behavior and Guidelines for Developing
of BAAC A-Mobile Application of Bank
for Agriculture and Agricultural Cooperatives, Buriram Province

ปยุตพัฒน์ จ้ายหนองบัว¹ ปรีชา ปาโนรัมย์² กุลกันยา ศรีสุข³ สุรียา รักการศิลป์⁴

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

punnabhat.ja@bru.ac.th

^{2,3,4}อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและแนวทางในการพัฒนาการให้บริการ ธ.ก.ส. A-Mobile ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ประชากรในงานวิจัยจำนวน 41,361 คน และใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน และทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มผู้ตอบแบบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 –40 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท 2) พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด รองลงมาคือ ด้านราคา ด้านกระบวนการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ตามลำดับ และ 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผู้ใช้บริการเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ อยากให้เพิ่มสีสັນในแอปให้หน้าใช้มากยิ่งขึ้น รองลงมาคือ อยากให้แก้ปัญหาในเรื่อง แอปค์ก่อนข้างหลุดบ่อยเมื่อเข้าใช้งาน และอยากให้เวลาเปลี่ยนโทรศัพท์มือถือแล้วสามารถเข้าใช้งานได้โดยไม่ต้องไปติดต่อธนาคาร ตามลำดับ

คำสำคัญ : พฤติกรรมผู้บริโภค ธ.ก.ส. A-Mobile แอปพลิเคชัน แนวทางการพัฒนา

Abstract

The purpose of this research was to study the consumer behavior and guidelines for the development of BAAC A-Mobile services for the Bank for Agriculture and Agricultural

Cooperatives customers of Buriram Province. The population of this research was 41,361 and 396 samples were used and data were collected using a simplified method. The equipment of this research was the questionnaire created by the researcher. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were as follows: 1) Most of the respondents were female, aged 31-40 years, marital status, had a high school education/ vocational certificate. have a career in agriculture and earn less than 5,000 baht 2) Consumer behavior towards the development of BAAC A-Mobile of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives Buriram Province Overall, it was at the highest level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at the highest level. The aspect with the highest average was marketing promotion, followed by price, process, and the aspect with the lowest average was distribution channel respectively and 3) the opinions and recommendations of service users about the guidelines for the development of the BAAC A-Mobile application of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives was the wanting to add colors in the app to make it more useful, followed by wanting to solve the problem of intelligence and the application crashed quite often when accessing it and after changing of mobile phones they could use the application without having to contact the bank, respectively.

Keywords : Consumer Behavior, BAAC A-Mobile Applications, Development Guidelines

1. บทนำ

จากการขับเคลื่อนนโยบายของภาครัฐที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่ยุค Digital ผ่านนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) นโยบาย Thailand 4.0 และ แผนยุทธศาสตร์ National e-Payment ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน High Speed Internet และ Smartphone / Tablet ที่มีสมรรถนะมากขึ้น ส่งผลให้พฤติกรรมการใช้ Internet ไม่จำกัดด้วยเวลาและสถานที่ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะการใช้มือถือ การใช้ Social Media ทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสตอบรับ Digital ได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งการค้าผ่าน Social และ Mobile Commerce ที่ได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับบริการด้านการเงิน Internet, Smart Devices, Software, Blockchain BIG Data และ AI เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจของธนาคารในปัจจุบันโดยเฉพาะการให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล โลกออนไลน์ได้เข้ามาสร้างการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภค โดยเฉพาะเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในการอำนวยความสะดวกและตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ ด้านธุรกรรมการเงินเทคโนโลยีทำให้เกิดรูปแบบการให้บริการทางการเงินรูปแบบใหม่ๆ ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต สถาบันการเงินหลายๆ แห่งจึงมีการปรับตัวให้เป็นดิจิทัลแบงกิ้ง (Digital Banking) มากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับผู้บริโภคที่ใช้บริการดิจิทัลแบงกิ้ง (Digital Banking) ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

Mobile Application ประกอบขึ้นด้วยคำสองคำ คือ Mobile กับ Application มีความหมาย ดังนี้ Mobile คืออุปกรณ์สื่อสารที่ใช้ในการพกพา ซึ่งนอกจากจะใช้งานได้ตามพื้นฐานของโทรศัพท์แล้ว ยังทำงานได้เหมือนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่พกพาได้จึงมีคุณสมบัติเด่น คือ ขนาดเล็ก น้ำหนักเบาใช้พลังงานค่อนข้างน้อย ปัจจุบันมักใช้ทำหน้าที่ได้หลายอย่างในการติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสารกับคอมพิวเตอร์ สำหรับ Application หมายถึงซอฟต์แวร์ที่ใช้เพื่อช่วยการทำงานของผู้ใช้ (User) โดย Application จะต้องมีสิ่งที่เรียกว่า ส่วนติดต่อกับผู้ใช้ (User Interface หรือ UI) เพื่อเป็นตัวกลางการใช้งานต่าง ๆ Mobile Application เป็นการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์สำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต โดยโปรแกรมจะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งยังสนับสนุน ให้ผู้ใช้โทรศัพท์ได้ใช้งานง่ายขึ้น ในปัจจุบันโทรศัพท์มือถือ หรือ สมาร์ทโฟน มีหลายระบบปฏิบัติการที่พัฒนาออกมาให้ผู้บริโภคใช้ ส่วนที่มีคนใช้และเป็นที่ยอมรับมากที่สุดคือ ios และ Android จึงทำให้เกิดการเขียนหรือพัฒนา Application ลงบน สมาร์ทโฟนเป็นอย่างมาก อย่างเช่น แอปพลิเคชัน เกมส, โปรแกรมคุยต่างๆ และหลายธุรกิจก็เข้าไปเน้นในการพัฒนา Mobile Application เพื่อเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับลูกค้ามากขึ้น ตัวอย่าง Application ที่ติดมากับโทรศัพท์ อย่างแอปพลิเคชันเกมสชื่อดังที่ชื่อว่า Angry Birds หรือ Facebook ที่สามารถแชร์เรื่องราวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ความรู้สึก สถานะที่ รูปภาพ ผ่านทางแอปพลิเคชันได้โดยตรงไม่ต้องเข้าเว็บเบราว์เซอร์

ปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของเรา ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีบทบาทสำคัญในการช่วยทำงานในด้านต่างๆ เช่น เทคโนโลยีกับการศึกษาสมัยใหม่มีบทบาทสำคัญในการช่วยจัดการการศึกษาแนวใหม่ในการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการศึกษามากขึ้นการผสมผสานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเกิดเทคโนโลยีสมัยใหม่ในรูปแบบต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์พกพา (Laptop) แท็บเล็ต (Tablet) โทรศัพท์มือถือ (Mobile phone) เป็นต้น แม้แต่เรื่องสุขภาพและการใช้ยา ก็ยังอาศัยเทคโนโลยีในการเข้าถึงข้อมูลถึงข้อมูล ข่าวสาร เนื้อหาสาระ และเคล็ดลับต่างๆในการรักษาสุขภาพของคนเรา จึงทำให้เทคโนโลยีเป็นที่ยอมรับเป็นอย่างมากเทคโนโลยีที่ได้รับความนิยมคือ แท็บเล็ต (Tablet) โทรศัพท์มือถือ (Mobile phone) ซึ่งทั้งสองนี้ได้เข้ามามีบทบาทสังคมในปัจจุบัน และนิยมใช้กันอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและทั่วโลก เนื่องจากพกพาสะดวกง่ายต่อการใช้งาน และยังเป็นเครื่องมือในการช่วยเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ต่างๆ ได้อย่างสะดวกโดยผ่านทางโปรแกรมหรือที่เรียกว่า “แอปพลิเคชัน” (ปิ่นทอง ทองเพ็ชร์. 2558) แอปพลิเคชัน เป็นโปรแกรมการทำงานบนมือถือและแท็บเล็ต อาจมีโปรแกรม เกม รูปแบบคำสั่ง หรือสิ่งอำนวยความสะดวกบนสมาร์ตโฟน ทำให้มีการพัฒนาแอปพลิเคชันขึ้น ซึ่งปัจจุบันแอปพลิเคชันบนระบบแท็บเล็ตและโทรศัพท์มือถือ ถือได้ว่ามีให้เลือกใช้และดาวน์โหลดกันอย่างมากมาย ผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดและติดตั้งลงในเครื่อง การใช้งานครั้งต่อไปผู้ใช้สามารถศึกษาเนื้อหาได้โดยไม่ต้องมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสมนั้นเป็นการขยายขอบเขตของการเรียนรู้ออกไปได้กว้างทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ปัจจุบันแท็บเล็ตและสมาร์ตโฟนเป็นที่ยอมรับใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากง่ายต่อการพกพาและสะดวกต่อการใช้งาน ทำให้มีการพัฒนาแอปพลิเคชันต่าง ๆ มากขึ้น ในแวดวงทางการแพทย์และการศึกษาก็เริ่มมีการใช้กันมากขึ้น การใช้งานแท็บเล็ตและสมาร์ตโฟนจึงเข้าถึงได้ง่ายดายและเข้าไปถึงกลุ่มคนทุกเพศทุกวัยไม่ว่าจะอยู่ในชนบทห่างไกลแค่ไหนก็ตาม แท็บเล็ตและสมาร์ตโฟนจึงกลายเป็นช่องทางใหม่ที่เปลี่ยนโฉม และกระจายความรู้ให้เข้าถึงได้อย่างมากมาย (ปิ่นทอง ทองเพ็ชร์ และธวัชชัย สหพงษ์. 2558)

ด้วยสถานการณ์การแข่งขันของธุรกิจธนาคารโดยเฉพาะการให้บริการผ่านช่องทางออนไลน์ที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นธนาคารของรัฐจึงได้มีการปรับตัวและพัฒนาการให้บริการผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อตอบสนองพฤติกรรมของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไป ทันท่วงทีการแข่งขันและตอบสนองนโยบายของภาครัฐ โดยได้เปิดให้บริการ Mobile Banking เมื่อปลายปี 2560 ในชื่อ “ธ.ก.ส. A-Mobile” มีการให้บริการหลัก ได้แก่ โอนเงิน เติมเงินเช็คยอด ตรวจสอบสลิปฯ จ่ายบิล และอื่นๆ ปริมาณการให้บริการแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-mobile การให้บริการของลูกค้ายังคงขยายขึ้น ซึ่งในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีก้าวหน้าไปมาก ลูกค้าส่วนใหญ่จะมีโทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ตได้ใช้งาน ดังนั้น การใช้งานแอปพลิเคชัน Mobile Banking ของแต่ละธนาคารจึงกลายเป็นเรื่องปกติไปแล้ว ทั้งนี้ลูกค้าแต่ละคนย่อมมีพฤติกรรมการใช้งานบริการต่างๆ ของธนาคารที่ไม่เหมือนกัน เช่น การใช้จ่าย ชื่อของชนิดใด รูปแบบการจ่ายเงินผ่านทางช่องทางไหน รวมถึงรู้พฤติกรรมการใช้เงินอื่น ๆ ซึ่งพฤติกรรมนี้ถือเป็นข้อมูลสำคัญที่ธนาคารสามารถนำไปพัฒนาการให้บริการได้ในอนาคต ดังนั้น ความสำคัญในการที่พัฒนาและปรับปรุง การให้บริการ ธ.ก.ส. A-Mobile จึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าที่ใช้บริการ ธ.ก.ส. A-Mobile และทันต่อการแข่งขันธุรกิจทางการเงินที่เกี่ยวกับการให้บริการผ่าน ธ.ก.ส. A-Mobile

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “พฤติกรรมผู้บริโภคและแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์” เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งาน สภาพปัญหาการใช้งาน และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการ ธ.ก.ส. A-Mobile เพื่อให้สามารถรับรู้ถึงสภาพปัญหา รองรับการแข่งขันและบริการทางการเงินที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งธนาคารจะต้องปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งสามารถตอบสนองการให้บริการกับลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อการใช้บริการ ธ.ก.ส. A-Mobile ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการให้บริการ ธ.ก.ส. A-Mobile ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์

3. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษาที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจะครอบคลุมถึงลักษณะส่วนบุคคล 7-ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ

3.2 ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ กลุ่มของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีการลงทะเบียนและใช้บริการทางการเงินผ่าน ธ.ก.ส. A-Mobile ซึ่งการกำหนดขนาดตัวอย่างตาม Taro Yamane จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 396 ราย จากกลุ่มประชากรจำนวน 41,361 ราย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่เป็นผู้ใช้บริการระบบ A-Mobile ของเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบุรีรัมย์ ซึ่งมีจำนวนผู้ทำธุรกรรมผ่านระบบอินเทอร์เน็ตกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบุรีรัมย์ ทั้งหมด 41,361 ราย

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มของลูกค้ายานาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีการลงทะเบียนและใช้บริการทางการเงินผ่าน ธ.ก.ส. A-Mobile จำนวนทั้งสิ้น 396 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของทาร์โวยามาเน (Taro Yamane) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 และสุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Purposive Sampling)

4.2 เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาทางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกโดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการทดสอบ t-test ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ มีค่าอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.24 – 9.24 แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่น 0.98

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

4.3.2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคาอชิบาย

4.3.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

5. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ตอบแบบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 – 40 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท
2. การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

พฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอปพลิเคชันร.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์		\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1	ด้านผลิตภัณฑ์	4.6	0.32	มากที่สุด	5
2	ด้านราคา	4.7	0.27	มากที่สุด	2
3	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.52	0.42	มากที่สุด	7
4	ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.73	0.26	มากที่สุด	1
5	ด้านบุคคล	4.54	0.33	มากที่สุด	6
6	ด้านรูปแบบการนำเสนอ	4.62	0.31	มากที่สุด	4
7	ด้านกระบวนการ	4.69	0.3	มากที่สุด	3
รวมเฉลี่ย		4.63	0.18	มากที่สุด	

จากตาราง สรุปภาพรวมและรายละเอียดปลีกย่อยได้ดังนี้

2.1 ด้านผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 1 อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 สามารถใช้บริการธุรกรรมการเงินผ่านสมาร์ทโฟนที่สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมา คือ ข้อ 3 คิดว่าช่วยให้ซื้อสินค้าและบริการได้ง่ายและสะดวก ($\bar{X} = 4.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 ท่านใช้ผลิตภัณฑ์เพราะชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือผลิตภัณฑ์ของธนาคาร ($\bar{X} = 4.44$)

2.2 ด้านราคา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 9 การคิดอัตราค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรมทางการเงินต่ำกว่าการใช้บริการที่ธนาคาร ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมา คือ ข้อ 10 ขอบที่สามารถสอบถามยอดเงินในบัญชีรายการเคลื่อนไหวทางบัญชี ชำระสินค้าหรือบริการ ชำระสินค้าหรือบัตรเครดิต และสอบถามประวัติการชำระเงินและเติมเงินได้ตลอด 24 ชั่วโมง ($\bar{X} = 4.71$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 6 ขอบที่ไม่มีการคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้าในการใช้บริการธุรกรรมการเงินผ่านแอปพลิเคชัน ($\bar{X} = 4.63$)

2.3 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 12 อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 14 สามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชันได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา คือ ข้อ 15 สามารถใช้บริการแอปพลิเคชันทำธุรกรรมการเงินได้ตลอด 24 ชั่วโมง ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 12 สามารถใช้แอปพลิเคชันให้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ทุกเครือข่าย ($\bar{X} = 4.36$)

2.4 ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 16 บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถรองรับการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Smartphone) ได้หลายรุ่น ($\bar{X} = 4.86$) รองลงมาคือ ข้อ 17 บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถใช้งานได้ทุกเครือข่าย ($\bar{X} = 4.80$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 19 สามารถใช้แอปพลิเคชันดาวน์โหลดได้ง่ายไม่ยุ่งยาก ($\bar{X} = 4.57$)

2.5 ด้านบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 22 และข้อ 24 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 21 พนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สุภาพและเต็มใจให้ข้อมูลการใช้บริการแอปพลิเคชัน ทำให้ท่านสนใจ ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา คือ ข้อ 25 การติดต่อพนักงานบริการส่วนหน้าเกี่ยวกับแอปพลิเคชัน มีความสะดวก รวดเร็ว กระชับถูกต้อง ($\bar{X} = 4.58$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 22 หากเกิดปัญหาการใช้บริการแอปพลิเคชันมีพนักงานให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ($\bar{X} = 4.41$)

2.6 ด้านรูปแบบการนำเสนอ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 28 ไอคอนสำหรับเรียกใช้งาน แอปพลิเคชันมีความสวยงาม เข้าใจความหมายได้ง่าย ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา คือ ข้อ 29 ฟังก์ชันการใช้งาน สามารถใช้งานได้ง่ายไม่ซับซ้อน ($\bar{X} = 4.66$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 30 รูปร่างหน้าตาเมื่อใช้งาน แอปพลิเคชันมีลักษณะสวยงาม ทันสมัย น่าใช้งาน ($\bar{X} = 4.52$)

2.7 ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 35 ขั้นตอนในการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินโทรศัพท์เคลื่อนที่ง่าย ไม่ซับซ้อน ($\bar{X} = 4.81$) รองลงมา คือ ข้อ 32 โครงสร้างของเมนูของแอปพลิเคชันมีลำดับหัวข้อการทำงานได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.68$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 31 ภาพลักษณ์ของธนาคารและความน่าเชื่อถือมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ ($\bar{X} = 4.64$)

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผู้ใช้บริการเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ อยากให้เพิ่มสีสันในแอปให้มากยิ่งขึ้น รองลงมาคือ อยากให้แก้ปัญหาในเรื่องแอปค่อนข้างลุดบอยเมื่อเข้าใช้งาน และอยากให้เวลาเปลี่ยนโทรศัพท์มือถือแล้วสามารถเข้าใช้งานได้โดยไม่ต้องไปติดต่อธนาคาร

ผลการสัมภาษณ์

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งมีอยู่ว่าแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ ได้แก่

1. ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ควรมีการปรับปรุงเงื่อนไขในการสมัครเป็นสมาชิกไม่ให้เกิดความยุ่งยาก เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายประหยัดเวลาในการใช้บริการและให้เกิดความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นให้แก่ผู้ใช้บริการ

2. ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายพบว่า ควรปรับปรุงให้สามารถใช้แอปพลิเคชันได้กับโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกรุ่น ทุกสถานที่ภายในประเทศไทยและต่างประเทศ

3. ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ควรปรับปรุงลดขั้นตอนในการดาวน์โหลดแอปพลิเคชันและขั้นตอนในการใช้งาน

4. ด้านบุคคล พบว่า ควรมีการให้บริการตลอด 24 ชั่วโมงเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้งานแอปพลิเคชัน

5. ด้านรูปแบบการนำเสนอ พบว่า ควรปรับปรุงรูปร่างหน้าตาของแอปพลิเคชันให้น่าใช้และลดฟังก์ชันในการใช้งานให้สามารถใช้งานได้ง่ายไม่ซับซ้อน

6. ด้านกระบวนการ พบว่า ควรจัดโครงสร้างของเมนูของแอปพลิเคชันมีลำดับหัวข้อการทำงานได้อย่างเหมาะสมและไม่ซับซ้อน

6. อภิปรายผลและสรุปผล

จากการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภคและแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นผู้ใช้บริการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีความเชื่อถือและความไว้วางใจได้มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกใช้ แอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ยอมรับเห็นประโยชน์และเห็นความสะดวกจากเทคโนโลยีและเชื่อมั่นในแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile เพราะตอบสนองความต้องการครบถ้วน มีขั้นตอนในการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ง่าย ไม่ซับซ้อน มีระบบป้องกันความปลอดภัย กระบวนการรักษาความปลอดภัยของลูกค้าเป็นอย่างดี และมีฟังก์ชันการใช้งาน สามารถใช้งานได้ง่าย เหมาะแก่การใช้งานผู้บริโภคจึงเลือกใช้บริการแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนาภรณ์ บุญแดง (2557 : 72 –75) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ด้านราคา ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิต พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ ของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยผลจากการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน ในภาพรวม มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ใช้บริการชอบใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านสมาร์ตโฟนที่สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง ช่วยให้ซื้อสินค้าและบริการได้ง่ายและสะดวก บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ทำให้เกิดความสะดวกสบายรวดเร็วและประหยัดเวลามากกว่าการไปใช้บริการของธนาคาร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุศลธิดา สาครสง่าศักดิ์ (2557 : 63 –71) ได้ศึกษาส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในอำเภอเมืองสมุทรสาครในการเลือกบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ พบว่า ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในอำเภอเมืองสมุทรสาครในการเลือกบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับการมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดในระดับมาก คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านของส่วนประสมการตลาด มีดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ คือ มี CHIP CARD ป้องกันการถูกปลอมแปลงและการคัดลอกข้อมูลบัตร

1.2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านราคา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ใช้บริการชอบการคิดอัตราค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรมทางการเงินต่ำกว่าการไปใช้บริการที่ธนาคาร ชอบที่สามารถสอบถามยอดเงินในบัญชีรายการเคลื่อนไหวทางบัญชี ชำระ

สินค้าหรือบริการ ชားสินค้าหรือบัตรเครดิต และสอบถามประวัติการชำระเงินและเติมเงินได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลธิดา ศาครสง่าศักดิ์ (2557 : 63 –71) ได้ศึกษาส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในอำเภอเมืองสมุทรสาครในการเลือกบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ พบว่า ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในอำเภอเมืองสมุทรสาครในการเลือกบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับการมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดในระดับมากที่สุด คือ ค่าธรรมเนียมในการชำระค่าบริการผ่านช่องทางต่างๆ

1.3 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ช.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ให้บริการชอบที่สามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชันได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว สามารถใช้บริการแอปพลิเคชันธุรกรรมการเงินได้ตลอด 24 ชั่วโมง สามารถใช้แอปพลิเคชันรองรับการใช้งานบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้หลายรุ่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนภรณ์ บุญแดง (2557 : 72 –75) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิต พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ด้านราคา ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิต พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด

1.4 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ช.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ให้บริการชอบบริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถรองรับการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ (SmartPhone) ได้หลายรุ่น บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถใช้งานได้ทุกเครือข่าย และสามารถสมัครใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ทุกสถานที่ภายในประเทศไทย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนภรณ์ บุญแดง (2557 : 72 –75) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ด้านราคา ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเครดิต พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด

1.5 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ช.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคคล

โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ใช้บริการชอบพนักงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สุภาพและเต็มใจให้ข้อมูล การใช้บริการแอฟพลิเคชั่น ทำให้ท่านสนใจ การติดต่อพนักงานบริการส่วนหน้าเกี่ยวกับแอฟพลิเคชั่น มีความสะดวก รวดเร็ว กระจับถูกต้อง และพนักงานที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแอฟพลิเคชั่นมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรประภา โกตถา (2561 : 77 –79) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ

1.6 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอฟพลิเคชั่น ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านรูปแบบการนำเสนอ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ใช้บริการชอบไอคอนสำหรับเรียกใช้งานแอฟพลิเคชั่นมีความสวยงาม เข้าใจความหมายได้ง่าย ฟังก์ชันการใช้งาน สามารถใช้งานได้ง่ายไม่ซับซ้อน ภาพลักษณ์ของธนาคารและความน่าเชื่อถือมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ รักษาทอง (2562 : 44 –45) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาถนนแจ้งวัฒนะ พบว่า พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิตพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการถือครองกรมธรรม์ประกันอยู่แล้ว ยังคงมีสถานะต้องชำระเบี้ยประกันชีวิตอยู่ ส่วนใหญ่ถือครองประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ มีวัตถุประสงค์ในการซื้อเพื่อสร้างเป็นหลักประกันให้กับครอบครัว และปัจจุบันมีการถือผลิตภัณฑ์ทางการเงินเป็นเงินฝากอยู่แล้ว ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลการตัดสินใจเลือกซื้อประกันชีวิตพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 3.94 พบว่าในด้านราคา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.07 ด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.06 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.92 ด้านช่องทางการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71

1.7 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในการพัฒนาแอฟพลิเคชั่น ธ.ก.ส. A-Mobile ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ใช้บริการชอบขั้นตอนในการใช้บริการธุรกรรมทางการเงิน โทรศัพท์เคลื่อนที่ง่าย ไม่ซับซ้อน โครงสร้างของเมนูของแอฟพลิเคชั่นมีลำดับหัวข้อการทำงานได้อย่างเหมาะสม แอฟพลิเคชั่นมีลักษณะสวยงาม ดูทันสมัย นำใช้งาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ รักษาทอง (2562 : 44 –45) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาถนนแจ้งวัฒนะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการถือครองกรมธรรม์ประกันอยู่แล้ว ยังคงมีสถานะต้องชำระเบี้ยประกันชีวิตอยู่ ส่วนใหญ่ถือครองประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ มีวัตถุประสงค์ในการซื้อเพื่อสร้างเป็นหลักประกันให้กับครอบครัว และปัจจุบันมีการถือผลิตภัณฑ์ทางการเงินเป็นเงินฝากอยู่แล้ว ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลการตัดสินใจเลือกซื้อประกันชีวิตพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 3.94 พบว่าในด้านราคา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.07 ด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.92 ด้านช่องทางการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตที่

7.2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบแอปพลิเคชันของแต่ละธนาคาร เพื่อพัฒนาไปสู่การวิเคราะห์เชิงปริมาณในแนวคิดต่อไป

7.2.3 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชัน ธ.ก.ส. A-Mobile ลูกค้านำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดอื่นต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

- กษิตศ การบรรจง. (2561). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสินเชื่อธุรกิจธนาคารพาณิชย์สำหรับผู้ประกอบการ SMEs ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กุลธิดา สารสงาศักดิ์. (2557). *ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อผู้บริโภคในอำเภอเมืองสมุทรสาครในการเลือกบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์*. ค้นคว้าอิสระ บธ.ม. (สาขาวิชาการตลาด) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิ่นทอง ทองเฟื่อง. (2558). *การประชุมวิชาการระดับชาติการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ครั้งที่ 1, 12-13 พฤษภาคม 2558*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พรประภา โกตดา. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รัตนภรณ์ บุญแดง. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ กรณีศึกษา : ประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อนุวัฒน์ รัชทอง. (2562). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อประกันชีวิตของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาถนนแจ้งวัฒนะ*. ค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics : an Introductory Analysis*. 3rd ed. New York : Harper & Row.

นวัตกรรมการเลี้ยงกบในกระชังบกเพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรในสภาวะภัยแล้ง ของจังหวัดบุรีรัมย์

Innovation of Raising Frogs in Land Cages for Income Generation of Farmers in Drought Conditions in Buri Ram Province

สายรุ้ง สอนสุภาพ¹ บรรเจิด สอนสุภาพ² คณีย์ รัชตะวราเศรษฐ์³
นันทน์ภัส ปาลินทร⁴ วรณัฐ ภักดีเคษาเกียรติ⁵

^{1,2,3,4,5} สาขาวิชาเทคโนโลยีการประมง คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

banjerd.ss@bru.ac.th

somsupharp_s@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนวัตกรรมการเลี้ยงกบในกระชังบก เพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรในสภาวะภัยแล้งของจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ข้อได้แก่ เพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงกบในกระชังบกที่เหมาะสม และยกระดับรายได้ให้กับชุมชน ทำให้มีความสามารถในการพัฒนาพึ่งพาตนเองและจัดการตนเอง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยการวางแผน การดำเนินการศึกษารูปแบบการเลี้ยงกบในกระชังบกที่เหมาะสม ขึ้นสังเกตและบันทึกผลการวิจัย และขึ้นการสะท้อนผล โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 50 คน ทำการเลี้ยงกบเป็นเวลา 4 เดือน และเก็บข้อมูลจากเกษตรกรจำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายได้จากการจำหน่ายกบ ผลพบว่าจากข้อมูลที่เก็บตัวอย่างเกษตรกรจำนวน 20 คน พบว่า มีค่าเฉลี่ยการจำหน่ายกบ คนละ 8.25 ± 1.25 กิโลกรัม คิดเป็นเงินเฉลี่ย 660 ± 100.27 บาท มีต้นทุนการผลิตเท่ากับ 700 บาท ต่อกระชัง ส่วนการเลี้ยงกบที่ใช้นวัตกรรมร่วมในครั้งนี้ มีค่าเฉลี่ยการจำหน่ายกบ คนละ 8.41 ± 2.07 กิโลกรัม คิดเป็นเงินเฉลี่ย 672.44 ± 165.94 บาท แต่มีต้นทุนการผลิตเท่ากับ 1,150 บาทต่อกระชังซึ่งนอกจากการจำหน่ายกบแล้ว เกษตรได้นำกบบางส่วนไปบริโภคในครัวเรือน และแจกจ่ายให้กับญาติเพื่อนำไปบริโภคด้วย การเลี้ยงกบในกระชังบกแบบพอเพียง เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับเกษตรกร เพราะมีการจัดการที่ง่าย สะดวก และต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ส่วนการใช้นวัตกรรมการเลี้ยงกบมาช่วยเติมน้ำจะเหมาะสมสำหรับระบบการเลี้ยงกบที่มีปริมาณมาก จะเป็นการประหยัดเวลาในการเติมน้ำ และเป็นการลงทุนเบื้องต้นครั้งเดียว สามารถใช้งานระบบได้นาน การพัฒนาตนเองของเกษตรกร หลังจากเข้าร่วมอบรม พบว่า เกษตรได้พึ่งพาตนเองและจัดการจัดการตนเองได้อย่างถูกต้อง

คำสำคัญ : นวัตกรรมการเลี้ยงกบ กระชังบก ภัยแล้ง

Abstract

Research on innovation in raising frogs in cages to generate income for farmers in drought conditions of Buriram Province. There are two main objectives, namely, to study the

100 กก.ให้อาหาร 3 กก.หรือ 3% ของน้ำหนักบดทั้งหมด จากนั้นคอยเติมน้ำ หรือสลับเปลี่ยนน้ำให้สะอาด เดือนละครั้ง คิดคำนวณแล้วเปลี่ยนถ่ายน้ำครั้งหนึ่งไม่เกิน 25 ลิตร และจะต้องมีสเปรย์น้ำไว้ด้านบนเพื่อเพิ่มความชุ่มชื้น ซึ่งการทำบดเลี้ยงกบนั้น กรมประมง (2556) แนะนำให้เลือกพื้นที่สูงหรือที่ดอน ที่มีลักษณะราบเสมอ ไกลแหล่งน้ำ ทำบดเลี้ยงกบ ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการถ่ายเทน้ำ แต่ควรให้ห่างจากถนนเพื่อป้องกันเสียงรบกวน เนื่องจากกบมีนิสัยชอบความสงบเสียงดังจะเติบโตได้เร็ว ใช้เวลาเลี้ยงประมาณ 3 เดือนสามารถจับขายได้ ปัจจุบันราคากบเฉลี่ยอยู่ที่ กก.ละ 80-120 บาท สามารถส่งขายทั้งร้านอาหารและตลาดสดทั่วไป ที่สำคัญการเลี้ยงกบถือว่าเหมาะ สำหรับผู้สูงอายุ หรือคนวัยเกษียณที่ต้องการหาอาชีพเสริมในยามว่าง เพราะสามารถ ทำได้ที่บ้านตนเอง ขนาด ของบดเลี้ยงสามารถดัดแปลงให้มีขนาดเล็กหรือใหญ่ตามความต้องการ และเหมาะสม ของแต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังไม่เหน็ดเหนื่อยเหมือนกับการทำเกษตรในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากนั้น ยังสามารถทำการดัดแปลงเย็บกระชังที่แขวนลอยในน้ำมากางไว้บนบก เพื่อลดปัญหาเรื่องศัตรูและการใช้น้ำเย็บกระชังบดมีมุม 4 มุม คล้ายกับกระชังเลี้ยงปลา โดยที่พื้นของกระชังเป็นพลาสติกดำพีอี (PE) เย็บติดกับมุ้งเขียวเมื่อได้พื้นที่พร้อมสำหรับวางกระชังบด จึงนำลูกกบมาใส่เลี้ยงภายในกระชังบดขนาด 2x2 เมตร สูง 1.30 เมตร ใส่น้ำลงไปประมาณ 15 เซนติเมตร หรือประมาณครึ่งหนึ่งของพลาสติกดำ พร้อมทั้งมีแผ่นลอยน้ำไว้ให้กบขึ้นมาพักด้านบน ปล่อยลูกกบลงเลี้ยงประมาณ 500 ตัว ซึ่งถ้ากระชังบดมีขนาดใหญ่ ก็จะเพิ่มจำนวนของลูกกบที่เลี้ยงให้จำนวนมากตามขนาดของกระชังบด (ประสงค์ ชูแถม, 2561) การดูแล การเลี้ยงกบในกระชังบด จะดีกว่าการเลี้ยงรวมกันในร่องสวน ถ้ากบในกระชังไหนเกิดโรคระบาด โรคที่เกิดจะเป็นเพียงกระชังต่อกระชัง ไม่ระบาดเหมือนเลี้ยงภายในร่องสวนมะม่วง และที่สำคัญง่ายต่อการถ่ายน้ำและประหยัดน้ำได้เป็นอย่างดี (ทวีศักดิ์ ชัยเรืองยศ, 2562) การจัดการตนเอง เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดโครงสร้าง หรือที่เรียกว่ากระบวนการสร้างให้เกิดรูปร่าง โดยที่ไม่ต้องพึ่งการควบคุมจากส่วนกลาง หรือ ผ่านการวางแผนจากองค์ประกอบใด ๆ จากภายนอก ด้วยวิธีการนี้ ในระบบหนึ่งๆ ที่มีองค์ประกอบย่อยในระดับท้องถิ่น ที่ได้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จนทำให้เกิดเป็น โครงสร้าง หรือ แพดเทิร์น ที่มีขนาดใหญ่ จนกลายเป็น ระบบที่มีขนาดใหญ่ระดับโลก (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2564) การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่การวางแผน การดำเนินการศึกษารูปแบบการเลี้ยงกบในกระชังบดที่เหมาะสม การสังเกตและบันทึกผลการวิจัย และการสะท้อนผลการวิจัย และวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการวิจัย โดยมุ่งหวังเพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงกบในกระชังบดที่เหมาะสมกับเกษตรกร และยกระดับรายได้ให้กับชุมชน ทำให้มีความสามารถในการพัฒนาพึ่งพาตนเองและจัดการตนเองได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงกบในกระชังบดที่เหมาะสม
2. ยกระดับรายได้ให้กับชุมชน ทำให้มีความสามารถในการพัฒนาพึ่งพาตนเองและจัดการตนเอง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 การวางแผน คณะวิจัย ได้เข้าพบผู้นำหมู่บ้านและสมาชิกในหมู่บ้าน เพื่อสำรวจสภาพความอยู่ ของเกษตรกรในบ้านลำดวน ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสอบถามถึงความต้องการชุมชน ด้านการส่งเสริมอาชีพการเกษตร ในระหว่างที่เกิดโรคระบาด

ซึ่งได้ข้อสรุป คือ ต้องการสร้างอาชีพอยู่ที่บ้าน ถึงแม้จะไม่มีรายได้ที่สูงมาก แต่ก็มีความสามารถนำมาบริโภคที่สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้

3.2 การดำเนินการศึกษารูปแบบการเลี้ยงกบในกระชังบ่อที่เหมาะสม

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ได้จากการสุ่มแบบเจาะจงโดยมีการสุ่มภายในกลุ่มของเกษตรกรเอง ซึ่งมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเลี้ยงกบในกระชังบ่อจำนวน 50 คน และเป็นเกษตรกรที่เคยเลี้ยงปลาคุกกี้ในกระชัง และเคยเลี้ยงกบในบ่อดินและบ่อซีเมนต์มาก่อน

ขั้นตอนงาน ดำเนินการวางแผนเพื่อพัฒนาอาชีพของเกษตรกรในชุมชน โดยเกษตรกรต้องการเลี้ยงกบนา ซึ่งคณะวิจัยได้ดำเนินการอบรมให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงกบในกระชังบ่อ ก่อนที่จะมีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ลูกพันธุ์กบ อาหารกบ และยารักษาโรค รวมทั้งการเตรียมบ่อกระชังก่อนที่จะมีการแจกลูกพันธุ์กบเพื่อนำไปเลี้ยง

การเก็บข้อมูล จะศึกษาค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงกบบนกระชังแบบธรรมดา เปรียบเทียบกับการเลี้ยงแบบใช้นวัตกรรมเข้ามาช่วย ขั้นตอนการใช้ระบบ ระยะเวลาในการใช้ระบบ และปริมาณน้ำที่ใช้ในการเลี้ยง

3.3 ขั้นตอนสังเกตและบันทึกผลการวิจัย มีการติดตามประเมินผลการเลี้ยงกบทุกเดือน โดยสำรวจสภาพปัญหา และให้คำปรึกษาในการแก้ไข ซึ่งในระหว่างดำเนินการ เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศอย่างรวดเร็ว จากฤดูฝน เป็นฤดูแล้ง สลับกับอากาศร้อน ยากแก่การควบคุมอุณหภูมิของน้ำ ทำให้กบ มีการเจริญเติบโตช้า เกษตรกรบางรายจำเป็นต้องหยุดเลี้ยง เนื่องจากสัตว์น้ำตายลงจำนวนมาก

3.4 ขั้นตอนประเมินผล มีการติดตามผลการวิจัย และวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการวิจัย ทุกเดือน ตลอดระยะเวลา 4 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง เดือนสิงหาคม

4. ผลการวิจัย

1. รูปแบบการเลี้ยงกบในกระชังบ่อที่เหมาะสม

การศึกษารูปแบบการเลี้ยงกบที่เหมาะสมกับชุมชน ได้ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การเลี้ยงกบในกระชังบ่อแบบพอดเพียง และการทดลองใช้นวัตกรรมการเติมน้ำในกระชังบ่อควบคุมด้วยโทรศัพท์มือถือผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละรูปแบบดังนี้

1.1 การเลี้ยงกบในกระชังบ่อแบบพอดเพียง

เกษตรกรเริ่มต้นการทำงานภายหลังจากเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ การเตรียมกระชังบ่อ การเตรียมน้ำ การให้อาหาร การจัดการคุณภาพน้ำ และการดูแลสุขภาพกบ ซึ่งมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 50 คน

การดำเนินการเลี้ยงกบในกระชังบ่อ การอบรมให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงกบในกระชังบ่อ และการจัดการสุขภาพกบ

ระหว่างการเลี้ยง มีการเปลี่ยนถ่ายน้ำในกระชังทุก 7 วัน โดยการแกว่งกบกระชังออก 1 ตัน และปล่อยน้ำในกระชังออก แล้วใช้สายยางฉีดไล่น้ำและเศษอาหาร รวมทั้งของเสียที่อยู่ในกระชังออกให้มากที่สุด และผูกกระชังตามเดิมแล้วเติมน้ำในกระชังสูงประมาณ 3 เซนติเมตร ซึ่งจากการคำนวณปริมาณการเติมน้ำต่อสัปดาห์พบว่า มีปริมาตรเท่ากับ 120 ลิตร ทำการเลี้ยง 8 สัปดาห์ จะใช้น้ำประมาณ 960 ลิตร และเมื่อกบโตขึ้นในเดือนที่ 2-4 จะเติมน้ำสูงประมาณ 5 เซนติเมตร จะใช้น้ำประมาณ 200 ลิตร ต่อสัปดาห์

ทำการเลี้ยงอีก 8 สัปดาห์ จะใช้น้ำประมาณ 1,600 ลิตร ซึ่งจากการคำนวณปริมาณการใช้น้ำเลี้ยงกบครั้งนี้พบว่า ตลอดระยะเวลาการเลี้ยง 8 สัปดาห์ มีการใช้น้ำทั้งหมดประมาณ 2,560 ลิตร

โรคกบที่พบระหว่างการผลิต คือ โรคไขขาแดง ซึ่งมีอาการคือ อากาการ เมื่ออาหาร น้ำหนักลด ผิวหนังสีผิดปกติ เสียการทรงตัว มีจุดเลือดออกตามตัว และมีแผลเกิดขึ้น ขาซึกกระดูก และมีผื่นแดงบริเวณโคนขาหลัง มีเม็ดเลือดเป็นจุดสีแดง ซึ่งจากการศึกษาเอกสารพบว่า สาเหตุของการเกิดโรคครั้งนี้คือการติดเชื้อแบคทีเรียชนิด *Aeromonas hydrophila*

การรักษา ใช้น้ำเตรทตราไซคลิน 50-100 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักกบ 1 กิโลกรัม ผสมอาหารและแช่ในน้ำนอกจากการใช้ยารักษาแล้ว ได้แนะนำให้เกษตรกรรักษาความสะอาด ฆ่าเชื้อโรคในอุปกรณ์ต่าง ๆ และแยกกบออกจากกัน และมีการฆ่าเชื้อในน้ำด้วยคลอรีน 0.5-1 มิลลิกรัมต่อน้ำ 1,000 ลิตร

ตารางที่ 1 จำนวนกบที่จำหน่ายและรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเลี้ยงกบในกระชังแบบพอลิเพน

ลำดับที่	ชื่อ สกุล	จำนวนกบที่จำหน่าย (กิโลกรัม)	รายได้ (บาท)
1	นายบุญเหลือ ไทยเจริญ	10	800
2	นางแจว นะศิริ	12	960
3	นางสุดา ผลคอน	9	720
4	นางลำพอง บุรินรัมย์	10	800
5	นางสุช จะเรืองรัมย์	10	800
6	นายพร คาวไควรัมย์	5	400
7	นางเพียร บาตรรัมย์	8	640
8	นางหว่า ชินรัมย์	10	800
9	นางสาวสายพิณ บุรินรัมย์	12	960
10	นางสมร บวรรัมย์	7	560
11	นายสุช จะเรืองรัมย์	6	480
12	นายสมชาย บิลรัมย์	8	640
13	นางสมจิตร เป้นหมั่นไฉ	7	560
14	นายสุพันธ์ คีตงาม	8	640
15	นายเกิน บินรัมย์	7	560
16	นายแบ่ง บินรัมย์	10	800
17	นางเตี้ย ประโถมรัมย์	5	400
18	นางจิตร บุรินรัมย์	6	480
19	นางบาง บัวปลั่ง	8	640
20	นางเชียว คำรัมย์	7	560
เฉลี่ย		8.25±1.25	660±100.27

จากข้อมูลที่เก็บตัวอย่างเกษตรกรจำนวน 20 คน พบว่า มีค่าเฉลี่ยการจำหน่ายกบ คนละ 8.25 กิโลกรัม คิดเป็นเงินเฉลี่ย 660 บาท ต่อกระชัง ซึ่งนอกจากการจำหน่ายกบแล้ว เกษตรได้นำกบบางส่วนไปบริโภคในครัวเรือน และแจกจ่ายให้กับญาติเพื่อนำไปบริโภคด้วย

1.2 รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการเลี้ยงกบในกระชังบก

การทดลองใช้นวัตกรรมการเติมน้ำในกระชังบกโดยใช้โทรศัพท์มือถือผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย ในการทดลองได้มีการนำระบบการควบคุมการจ่ายน้ำผ่านระบบมือถือมาใช้ ซึ่งมีอุปกรณ์ที่สำคัญ ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ ระบบอินเทอร์เน็ตไร้สาย กล้องควบคุมอัจฉริยะ บัมพ์น้ำอัตโนมัติ โซลินอยด์ วาล์ว ท่อพีวีซี ก๊อกน้ำ และถังเก็บน้ำ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กล้องควบคุมอัจฉริยะ ใช้ควบคุมระบบไฟฟ้าอัตโนมัติ ควบคุมไฟฟ้า 220 โวลต์ เปิด-ปิดผ่าน wifi Son off Basic R3 ควบคุมโซลินอยด์ได้ 1 โชน มีการทำงาน ดังนี้

- สั่งงานผ่านระบบ wifi 2.4 GHz
- สั่งเปิด-ปิด และตั้งเวลารดน้ำอัตโนมัติผ่านแอปพลิเคชัน eWelink (ใช้ได้ทั้งบน iOS และ Android)

- มีปุ่มเปิด-ปิดแบบ Manual บนตัวอุปกรณ์
- โหมด Schedule: ตั้งตารางเวลาเปิด-ปิดได้สูงสุด 8 โปรแกรม
- แสดงสถานะการทำงานแบบ real-time
- สั่งเปิด-ปิดผ่านรีโมท RF433MHz
- Safety Breaker มีไฟแสดงสถานะเพื่อความปลอดภัย
- วัสดุของสายไฟฟ้าตรงตามมาตรฐาน IEC เพื่อความเสถียรและปลอดภัยในการติดตั้ง
- มีจุดต่อสายกราวด์

2. โซลินอยด์วาล์ว ควบคุมโดยใช้กระแสไฟฟ้า 220 โวลต์ เป็นระบบเปิดปิดโดยตรง โซลินอยด์วาล์ว 2 ทางแบบปกติปิด (N/C) ที่มีระบบการทำงาน แบบเปิดปิดโดยตรงนั้น มีทางเข้าหนึ่งทาง และทางออกหนึ่งทาง ท่อน (plunger) ซึ่งมีซิลอยู่ปลายด้านข้างทำหน้าที่เปิดและปิดรูทางผ่าน (orifice) ของของไหลเมื่อจ่ายไฟฟ้าเข้า หรือ ตัดไฟฟ้าออกจากคอยล์

3. บัมพ์น้ำอัตโนมัติ ใช้บัมพ์น้ำอัตโนมัติ OKPS-180 กำลังไฟ 450W ความเร็วรอบ 2800 รอบ/นาที มีท่อน้ำเข้า-ออก 1"x1" (25 mm.) คอยล์ทองแดง ปริมาณน้ำแบบสูบเต็มท่อ จะมีน้ำไหลผ่าน 35 ลิตร/นาที เมื่อทำการติดตั้งระบบเสร็จแล้ว จะทำการดาวน์โหลดโปรแกรม eWelink คือ แอปพลิเคชันที่ใช้สำหรับการควบคุมอุปกรณ์ยี่ห้อ Son off ที่ผลิตขึ้นโดย ITEAD เพื่อให้ผู้ใช้สามารถควบคุม Son off ผ่านระบบ 3G/4G หรือ wifi

Son off คือ อุปกรณ์ สวิตซ์ควบคุมไร้สายที่สามารถสั่งงานผ่านทาง Wi-Fi หรือผ่านอินเทอร์เน็ต ได้ด้วยการใช้งานแอปพลิเคชันจากมือถือและคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นอุปกรณ์เบื้องต้นสำหรับงาน "The Internet of Things" ซึ่ง Son off นี้ทำหน้าที่ในการเปิดและปิดอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ สามารถตั้งเวลาได้ และสั่งงานผ่านอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่บนโลกใบนี้ด้วยมือถือ สมาร์ทโฟน หรือคอมพิวเตอร์ ที่ทำการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตอยู่ Son off Basic ช่วยทำให้อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นอุปกรณ์อัจฉริยะ ตรวจจับที่มีการเชื่อมต่อกับเครือข่ายผู้ใช้งานสามารถทำการควบคุมอุปกรณ์ได้จากทุก ๆ ที่ทุกเวลา นอกจากนั้นผู้ใช้งานยังสามารถทำ

การตั้งตารางการทำงานสำหรับ Son off Basic ให้ทำงานเปิด หรือปิด อุปกรณ์ตามเวลาที่กำหนดไว้ได้อีก ด้วยโดยสามารถตั้งให้เป็นแบบ นับถอยหลัง ตั้งเวลาเปิด ปิด

ผลจากการทดลองติดตั้งระบบเติมน้ำอัตโนมัติผ่านมือถือ พบว่าระบบทำงานได้ดี มีการเติมน้ำ ในปริมาณที่ใกล้เคียงกันทุกกระชัง ซึ่งกระชังทดลองเติมน้ำมีทั้งหมด 6 กระชัง ปริมาณน้ำไหลผ่านก๊อกกลางสู่ กระชังมีค่าเฉลี่ย 10 ลิตรต่อ 1 นาที ทำการเติมน้ำในกระชังกบที่ระดับน้ำสูง 5 เซนติเมตร ซึ่งมีปริมาตรน้ำ 200 ลิตรต่อกบ ใช้เวลาประมาณ 20 นาที เปรียบเทียบกับการเติมน้ำจากสายยางขนาด 6 หุน อัตราการไหล ของน้ำ 20 ลิตรต่อนาที การเติมน้ำ 1 กระชังจะใช้เวลา 10 นาที ถ้าคิดเวลาทั้งหมดในการเติมน้ำ 6 กระชังจะ ใช้เวลา 60 นาที โดยระบบอัตโนมัติจะประหยัดเวลากว่า และสามารถตั้งค่าเวลาในการเติมน้ำได้

การใช้นวัตกรรมในการเลี้ยงกบในกระชัง เป็นระบบการเติมน้ำที่มีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลา และสามารถควบคุมปริมาณน้ำได้อย่างแม่นยำ แต่ระบบนี้จะเหมาะกับชุมชนหรือเกษตรกรที่มีความพร้อมด้าน ระบบอินเทอร์เน็ตและมีโทรศัพท์มือถือที่สามารถติดตั้งโปรแกรมและมีความรู้ในการใช้งานแอปพลิเคชัน พอดีสมควร ซึ่งสามารถพัฒนาระบบนี้เข้าไปในระบบการเลี้ยงกบในกระชังบกเชิงพาณิชย์ได้ และการใช้งาน ระบบนี้เกษตรกรต้องมีถังหรือบ่อพักน้ำไว้ใช้อย่างเพียงพอเนื่องจากบิมน้ำจะคูดน้ำจากถังพักน้ำโดยตรง

2. การยกระดับรายได้ให้กับชุมชน ทำให้มีความสามารถในการพัฒนาพึ่งพาตนเองและจัดการ ตนเอง

ผลการทดลองการเลี้ยงกบในกระชังแบบพอเพียงและการใช้นวัตกรรมร่วมในครั้งนี้ ได้สร้าง รายได้ให้กับเกษตรกร โดยการจำหน่ายกบหลังจากทำการเลี้ยงในเวลา 4 เดือน ราคาขายกิโลกรัมละ 80 บาท ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่นำนวัตกรรมการเลี้ยงกบไป ประยุกต์ใช้ 1 ระบบและเลี้ยงกบในกระชังจำนวนคนละ 9 กระชัง ได้ผลผลิต และ ราคาจำหน่ายกบ ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนกบที่จำหน่ายและรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเลี้ยงกบในกระชังแบบใช้นวัตกรรม

กระชังที่	จำนวนกบที่จำหน่าย (กิโลกรัม)	รายได้ (บาท)
W1	7.5	600
W2	9.2	736
W3	9.1	728
W4	8.9	712
W5	6.3	504
W6	5.9	472
W7	8.7	696
W8	8.9	712
W9	10.2	816
S1	7.9	632
S2	9.4	752
S3	8.1	648
S4	7.9	632

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กระชังที่	จำนวนกบที่จำหน่าย (กิโลกรัม)	รายได้ (บาท)
S5	8.6	688
S6	7.9	632
S7	10.6	848
S8	6.8	544
S9	9.4	752
เฉลี่ย	8.41±2.07	672.44±165.94

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเกษตรกรจำนวน 20 คน พบว่า มีค่าเฉลี่ยการจำหน่ายกบ คนละ 8.25 ± 1.25 กิโลกรัม คิดเป็นเงินเฉลี่ย 660 ± 100.27 บาท มีต้นทุนการผลิตเท่ากับ 700 บาท ต่อกระชัง ส่วนการเลี้ยงกบที่ใช้นวัตกรรมรวมในครั้งนี้ มีค่าเฉลี่ยการจำหน่ายกบ คนละ 8.41 ± 2.07 กิโลกรัม คิดเป็นเงินเฉลี่ย 672.44 ± 165.94 บาท แต่มีต้นทุนการผลิตเท่ากับ 1,150 บาทต่อกระชัง ซึ่งนอกจากการจำหน่ายกบแล้ว เกษตรได้นำกบบางส่วนไปบริโภคในครัวเรือน และแจกจ่ายให้กับญาติเพื่อนำไปบริโภคด้วย ซึ่งนอกจากการจำหน่ายกบแล้ว เกษตรได้นำกบบางส่วนไปบริโภคในครัวเรือน และแจกจ่ายให้กับญาติเพื่อนำไปบริโภคด้วย

ตารางที่ 3 ต้นทุนของรูปแบบการเลี้ยงกบในกระชังบก (ต่อ 1 หน่วย)

รูปแบบ	ค่ากระชัง (บาท)	ค่าลูกกบ (บาท)	ค่าอาหาร (บาท)	ค่าอุปกรณ์นวัตกรรม (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)	จำนวนกบที่จำหน่าย (กิโลกรัม)	ราคา (บาท)
การเลี้ยงกบในกระชังบกแบบพอเพียง	450	150	100	0.00	700	8.25 ± 1.25	660 ± 100.27
การเลี้ยงกบในกระชังบกแบบใช้นวัตกรรมรวม	450	150	100	450	1,150	8.41 ± 2.07	672.44 ± 165.94

การพัฒนาพึ่งพาตนเองและจัดการตนเอง

ภายหลังจากที่เกษตรกรได้เข้ารับการอบรมเรื่องการเลี้ยงกบในกระชังบก เกษตรได้พึ่งพาตนเอง เริ่มตั้งแต่การเตรียมกระชัง การเตรียมน้ำ การเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการเลี้ยง ซึ่งหลังจากที่ได้รับลูกกบมาเลี้ยงแล้ว สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเป็นระบบและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในครอบครัวได้

การจัดการตนเอง โดยมีการแบ่งเวลาเพื่อดูแลการเลี้ยงกบ มีการให้อาหารเป็นเวลา มีตารางการเปลี่ยนน้ำประจำสัปดาห์ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการเลี้ยง และมีการประยุกต์ระบบการเลี้ยงกบ โดยปรับสภาพแวดล้อมภายในกระชัง ให้คล้ายคลึงกับสภาพแวดล้อมในธรรมชาติ ได้แก่ การทำที่หลบซ่อนกบด้วยพืชน้ำ ไม้ และฟางข้าว การทำที่สำหรับให้กบขึ้นมานอนเพื่อให้กบได้รับแสงแดด เป็นต้น

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเลี้ยงกบในกระชังแบบพอดเพียง เกษตรกรเริ่มต้นการทำงานภายหลังจากเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ สามารถเตรียมกระชังบ่อ เตรียมน้ำ การให้อาหาร การจัดการคุณภาพน้ำ และการดูแลสุขภาพกบ ซึ่งมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 50 คน การดำเนินการเลี้ยงกบในกระชังบ่อ การอบรมให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงกบในกระชังบ่อ และการจัดการสุขภาพกบ ระหว่างการเลี้ยง มีการเปลี่ยนถ่ายน้ำในกระชังทุก 7 วัน โดยการแกว่งหรือทุกระชังออก 1 คำน และปล่อยน้ำในกระชังออก แล้วใช้สายยางฉีดไล่ฝ้าและเศษอาหารรวมทั้งของเสียที่อยู่ภายในกระชังออกให้มากที่สุด และผูกทุกระชังตามเดิมแล้วเติมน้ำในกระชังสูงประมาณ 3 เซนติเมตร ซึ่งจากการคำนวณปริมาณการเติมน้ำต่อสัปดาห์พบว่า มีปริมาตรเท่ากับ 120 ลิตร ทำการเลี้ยง 8 สัปดาห์ จะใช้น้ำประมาณ 960 ลิตร และเมื่อยกโตขึ้นในเดือนที่ 2-4 จะเติมน้ำสูงประมาณ 5 เซนติเมตร จะใช้น้ำประมาณ 200 ลิตร ต่อสัปดาห์ ทำการเลี้ยงอีก 8 สัปดาห์ จะใช้น้ำประมาณ 1,600 ลิตร ซึ่งจากการคำนวณปริมาณการใช้น้ำเลี้ยงกบครั้งนี้พบว่า ตลอดระยะเวลาการเลี้ยง 8 สัปดาห์ มีการใช้น้ำทั้งหมดประมาณ 2,560 ลิตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย จันทัทิม (2558) ที่พบว่า การเลี้ยงกบในฤดูแล้งใช้น้ำน้อยมากแค่เดือนละ 25 ลิตร ตลอดระยะเวลาการเลี้ยง 3 เดือน ใช้น้ำไม่เกิน 100 ลิตร โดยใช้วิธีเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ขนาด 3x4 เมตร สามารถเลี้ยงกบได้ 1,500 ตัวเป็นอย่งน้อย เติมน้ำลงบ่อแค่ครึ่งฟุต หรือแค่ท่วมหลังกบ จากนั้นใส่วัชพืชน้ำ วัสดุลอยน้ำ เช่น แปะไม้ไผ่ หรือแผ่นโฟม เพื่อให้กบขึ้นไปอาศัยอยู่ และนำทางมะพร้าวมาคลุมบ่อเพื่อบังแดดด้วย ปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบการเลี้ยงกบในกระชังบ่อ เนื่องจากการเลี้ยงกบในกระชังบ่อ ไม่มีอะไรที่ยุงยากซับซ้อนเหมือนการเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่น ขอเพียงจัดสรรตำแหน่งสำหรับเลี้ยงให้อยู่เหมาะสมกับพื้นที่บริเวณบ้านเท่านั้นพอ เพราะการเลี้ยงจะต้องมีการถ่ายน้ำให้สะอาดอยู่เสมอ จึงควรเลือกพื้นที่ที่น้ำไหลได้สะดวกไม่ท่วมขัง การตั้งกระชังบ่อก็ทำแบบง่าย ๆ หาไม้ไผ่มาทำเป็นเสาหลักทั้ง 4 คำน และนำกระชังมาผูกให้คล้ายมุ้ง ซึ่งกระชังบ่อมีหลายขนาด ตั้งแต่ 1x2 เมตร 2x4 เมตร ซึ่งด้านข้างของกระชังบ่อจะเป็นตาข่าย ที่กันไม่ให้กบกระโดดออกที่เย็บติดกับผ้าใบอย่างดี เพื่อให้ใส่น้ำด้านล่าง เมื่อติดตั้งเสร็จแล้วจึงใส่น้ำเลี้ยงได้ทันที การเลี้ยงกบด้วยวิธีนี้ ถือว่าประหยัดเนื้อที่ที่สุดๆ แถมสะดวกสบายในเรื่องการถ่ายน้ำ ต้นทุนการผลิตก็ไม่แพง เมื่อเปรียบเทียบกับ การเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ ขนาด 2 เมตร เท่ากัน การสร้างบ่อซีเมนต์ต้องแพงกว่าแน่นอน ก็จะทำให้ต้นทุนสูงตามไปด้วย (สุรเดช สดคมขำ, 2562) การเลี้ยงกบในกระชังบ่อแบบพอดเพียง มีค่าเฉลี่ยการจำหน่ายกบ คนละ 8.25±1.25 กิโลกรัม คิดเป็นเงินเฉลี่ย 660±100.27 บาท ต่อกระชัง ส่วนการเลี้ยงกบที่ใช้วัชกรรมรวมในครั้งนี้ มีค่าเฉลี่ยการจำหน่ายกบ คนละ 8.41±2.07 กิโลกรัม คิดเป็นเงินเฉลี่ย 672.44±165.94 บาท การใช้วัชกรรมในการเลี้ยงกบในกระชัง เป็นระบบการเติมน้ำที่มีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลา และสามารถควบคุมปริมาณน้ำได้อย่างแม่นยำ แต่ระบบนี้จะเหมาะกับชุมชนหรือเกษตรกรที่มีความพร้อมด้านระบบอินเทอร์เน็ตและมีโทรศัพท์มือถือที่สามารถติดตั้งโปรแกรมและมีความรู้ในการใช้งานแอปพลิเคชันพอสมควร ซึ่งสามารถพัฒนาระบบนี้เข้าไปในระบบการเลี้ยงกบในกระชังบ่อเชิงพาณิชย์ได้ และการใช้งานระบบนี้เกษตรกรต้องมีถังหรือบ่อพักน้ำไว้ใช้อย่างเพียงพอเนื่องจากบึงน้ำจะคูดน้ำจากถังพักน้ำโดยตรง

ผลจากการทดลองติดตั้งระบบเติมน้ำอัตโนมัติผ่านมือถือ พบว่าระบบทำงานได้ดี มีการเติมน้ำในปริมาณที่ใกล้เคียงกันทุกกระชัง ซึ่งกระชังทดลองเติมน้ำมีทั้งหมด 6 กระชัง ปริมาณน้ำไหลผ่านก๊อกกลงสู่กระชังมีค่าเฉลี่ย 10 ลิตรต่อ 1 นาที ทำการเติมน้ำในกระชังบ่อที่ระดับน้ำสูง 5 เซนติเมตร ซึ่งมีปริมาตรน้ำ 200 ลิตรต่อบ่อ ใช้เวลาประมาณ 20 นาที เปรียบเทียบกับการเติมน้ำจากสายยางขนาด 6 นิ้ว อัตราการไหล

ของน้ำ 20 ลิตรต่อนาที การเติมน้ำ 1 กระชังจะใช้เวลา 10 นาที ถ้าคิดเวลาทั้งหมดในการเติมน้ำ 6 กระชังจะใช้เวลา 60 นาที โดยระบบอัตโนมัติจะประหยัดเวลากว่า และสามารถตั้งค่าเวลาในการเติมน้ำได้

การพัฒนาตนเองของเกษตรกร มีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาตนเอง ของสำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2564) คือ เกษตรกรมีความเก่งในตนเอง เป็นผู้ที่ชอบศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันโลกทันคน เช่น การรักษาโรคกบในขณะที่ยกเป็นแผล การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในกระชัง มีการพัฒนาตนเอง โดยการแสดงออกทางกาย มีหน้าตาสดชื่นแจ่มใส สะอาดหมดจด อากัปกริยา การแสดงออกเข้มแข็งแต่ไม่แข็งกระด้าง อ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ การยืน การเดิน การนั่ง ต้องมั่นคง เรียบร้อย การแต่งกายต้องสะอาดเหมาะสมกับกาลเทศะ เหมาะสมกับรูปร่างและผิวพรรณ

เกษตรกรมีการพัฒนาทางใจ มีความมั่นใจ ถ้ามีความมั่นใจในตนเอง มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง แจ่มใส มีชีวิตชีวา มีความมานะพยายามไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคแม้ว่าจะเกิดปัญหาภัยตายในระยะแรก ก็ไม่ท้อถอย มีความอดกลั้น มีความซื่อสัตย์สุจริตบอกเล่าเรื่องราวตามความเป็นจริง การมีสมรรถภาพในการจำและมีความคิดสร้างสรรค์ มีความสุขใจและมีเหตุผล ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้เกษตรกรมีกระบวนการจัดการตนเองได้ มีการรู้จัก รัก เห็นคุณค่า ในตนเองและผู้อื่น ตั้งเป้าหมายในชีวิตและกำกับตนเอง การจัดการอารมณ์และความเครียด รวมถึงการจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต สามารถฟื้นคืนสู่ภาวะสมดุล เพื่อไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายในชีวิต มีสุขภาพที่ดี และมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี

6. สรุป

การเลี้ยงกบในกระชังแบบพอดเพียง เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับเกษตรกร เพราะมีการจัดการที่ง่าย สะดวก และต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ส่วนการใช้นวัตกรรมการเลี้ยงกบมาช่วยเติมน้ำจะเหมาะสำหรับระบบการเลี้ยงกบที่มีปริมาณมาก จะเป็นการประหยัดเวลาในการเติมน้ำ และเป็นการลงทุนเบื้องต้นครั้งเดียวสามารถใช้งานระบบได้นาน

7. ข้อเสนอแนะ

1. การใช้นวัตกรรมการเลี้ยงกบมีข้อจำกัดคือ ระบบอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์สมาร์ตโฟน เกษตรกรที่ใช้นาระบบนี้ไปใช้ต้องมีอุปกรณ์ดังกล่าว และมีความเข้าใจในระบบการใช้งานพอสมควร
2. การเลี้ยงกบในช่วงแรกจะเกิดปัญหาภัยตายเป็นจำนวนมาก เกษตรกรควรเลือกซื้อลูกพันธุ์กบจากร้านจำหน่ายที่เชื่อถือได้ และปล่อยลูกกบในจำนวนไม่มาก และการขนย้ายลูกกบควรทำด้วยความระมัดระวัง เพื่อป้องกันลูกกบตาย
3. ควรมีการป้องกันศัตรูที่จะมากินและทำร้ายลูกกบ ได้แก่ นก งู สุนัข และ แมว โดยการทำตาข่ายกันปากกระชังด้านบน จะป้องกันนกได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมประมง. (2556). *การเพาะเลี้ยงกบ*. ออนไลน์: https://www4.fisheries.go.th/local/file_document/20200325125649_1_file.pdf. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- กรมประมง. (2559). *เทคนิคการเลี้ยงกบ*. ออนไลน์: https://www4.fisheries.go.th/index.php/dof/activity_item/408. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.

- ทวีศักดิ์ ชัยเรืองยศ. (2562). เทคนิคการเลี้ยง “กบนา” เชียงพาณิชย์. ออนไลน์:
https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_74524. สืบค้นเมื่อ: 2
ธันวาคม 2563.
- ประสงค์ ชูแถม. (2561). การเลี้ยงกบ แนวใหม่ ไม่ต้องลงบ่อ หรือบ่อคอนกรีต เล็กการเลี้ยงแบบเดิมๆ.
ออนไลน์: <http://www.achayakamnews.com/2018/05/20/95>. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2564. การจัดการตนเอง. ออนไลน์: <https://th.wikipedia.org/wiki/87>. สืบค้น
เมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- วินัย จันทัททิม. (2558). อาชีพประมงฤดูแล้ง เลี้ยงกบพื้งน้ำ100 ลิตร. ออนไลน์:
<https://www.thairath.co.th/content/543488>. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- สภาเกษตรกรแห่งชาติ. (2561). การเลี้ยงกบ. ออนไลน์: [https://www.nfc.or.th/content/category/
publishing/page/42](https://www.nfc.or.th/content/category/publishing/page/42). สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- สุรเดช สดคมขำ. (2562). เกษตรกรหญิงแกร่งอุดรธานี เพาะพันธุ์กบขาย สร้างรายได้เป็นอาชีพยั่งยืน.
ออนไลน์: https://www.technologychaoban.com/fishery-technology/article_142172.
สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- สำนักบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2564). การพัฒนาตนเอง. ออนไลน์:
<https://sites.google.com/site/chophakadiwan/hna6>. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.

นวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำโดยระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์เพื่อการเกษตร ของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

Innovation for Increasing Water Efficiency by Drip Irrigation Systems and Mini Sprinklers for Agriculture of Farmers in Muang District, Buriram Province

บรรเจิด สอนสุภาพ¹ คณัย รัชตะวราเศรษฐ์² สายรุ่ง สอนสุภาพ³
นันทน์ภัส ปาลินทร⁴ วรณัฐ ภักดีเคษาเกียรติ⁵

^{1,2,3,4,5}สาขาวิชาเทคโนโลยีการประมง คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

banjerd.ss@bru.ac.th

somsupharp_s@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การศึกษานวัตกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำโดยระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์เพื่อการเกษตรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ข้อ คือ เพื่อศึกษาปริมาณการใช้น้ำระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์ในการปลูกผัก และสร้างนวัตกรรมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับครัวเรือนและชุมชน ดำเนินการศึกษาวิจัยในพื้นที่ของเกษตรกรที่ผ่านการคัดเลือกจำนวน 4 คน ใน 3 ตำบล ซึ่งมีการปลูกผักคนละรูปแบบ และเก็บข้อมูลปริมาณการใช้น้ำรดผัก เป็นเวลา 30 วัน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรใช้น้ำในการปลูกผักโดยการรดน้ำผ่านสายยางมีปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย 2,800 ลิตร/วัน การปรับเปลี่ยนมาเป็นการให้น้ำแบบระบบน้ำหยด มีปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย 1,000 ลิตร/วัน คิดเป็นร้อยละการใช้น้ำแบบใหม่เท่ากับ 35.71 การให้น้ำระบบมินิสปริงเกอร์มีปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย 600 ลิตร/วัน คิดเป็นร้อยละการใช้น้ำแบบใหม่เท่ากับ 26.18 การสร้างนวัตกรรมระบบเปิดปิดน้ำด้วยมือถือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำระบบมินิสปริงเกอร์ โดยติดตั้งระบบควบคุมน้ำอัตโนมัติผ่านมือถือ และใช้โซลินอยด์วาล์วไฟฟ้าเป็นตัวควบคุมการจ่ายน้ำ ทำให้การรดน้ำผักมีความง่ายมากขึ้น

คำสำคัญ : นวัตกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ระบบน้ำหยด มินิสปริงเกอร์

Abstract

The study of innovations in increasing water use efficiency by drip irrigation system and mini sprinkler for agriculture of farmers in Muang District, Buriram Province has 2 main objectives. First, to study the amount of water use in drip irrigation system and mini sprinkler in vegetable planting. Second, to creating innovations for efficient use of water for households and communities. Conducting a research study in the area of 4 selected farmers in 3 sub-districts where different types of vegetables are grown. Collecting water usage amount for

watering vegetables with 30 days. The results showed that farmers used water for planting vegetables by watering through a pipe with an average water consumption of 2,800 liters/day. Modifications to the drip irrigation system with an average water consumption is 1,000 liters/day, representing the percentage of the new water use equal to 35.71. The mini sprinkler system has an average water consumption of 600 liters/day, representing the percentage of the new water usage equal to 26.18. Researchers were creating an innovative system for opening and closing water with a mobile phone. The efficiency of water use in the mini sprinkler system by installing an automatic water control system via mobile phone and use an electric solenoid valve to control the water supply makes watering vegetables easier.

Keywords : Innovation to Increase Water Efficiency, Drip Irrigation System, Mini Sprinkler

1. บทนำ

ภัยแล้งคือภัยที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ใดที่หนึ่งเป็นเวลานาน จนก่อให้เกิดความแห้งแล้ง และส่งผลกระทบต่อชุมชน ความแห้งแล้งของลมฟ้าอากาศ อันเกิดจากการที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าปกติ ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ทั้งช่วงนานและครอบคลุมพื้นที่กว้าง ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ พืชขาดน้ำทำให้ไม่เจริญเติบโตตามปกติ (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2557) ความแห้งแล้งเป็นภัยธรรมชาติประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทย เพราะเป็นบริเวณที่อิทธิพลของ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เข้าไปไม่ถึง โดยภัยแล้งที่เกิดขึ้นทุกปีจะอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายน ต่อเนื่องถึงเดือนกรกฎาคม ในช่วงดังกล่าวพืชไร่ที่เพาะปลูกจะขาดน้ำ ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีพของพืชและสัตว์ ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ความรุนแรงจะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ ปัจจัยหลายด้าน เช่น ความชื้นในอากาศ ความชื้นในดิน ระยะเวลาที่เกิดความแห้งแล้ง และขนาดของ พื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง เป็นต้น (ศูนย์สารสนเทศสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2551) พื้นที่ประสบกับสภาพขาดแคลนน้ำในปี 2562 ส่วนใหญ่ กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (4,136 ล้าน ลบ.ม.) คิดเป็นร้อยละ 42 ภาคกลาง (3,169 ล้านลบ.ม.) คิด เป็นร้อยละ 32 ภาคใต้ (803 ล้านลบ.ม.) คิดเป็นร้อยละ 8 และภาคตะวันออก (801 ล้านลบ.ม.) คิดเป็นร้อยละ 8 (สมาคมนักอุทกวิทยาไทย, 2563) ผลกระทบภัยแล้งประกอบด้วยผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เช่น ผลผลิตการเกษตรได้รับความเสียหายเนื่องจากการขาดแคลนน้ำ เพื่อกาเกษตรกรโดยเฉพาะพื้นที่นาข้าวและพืชไร่ เกิดโรครบระบาดทั้งพืชที่ปลูกคนและสัตว์เลี้ยง เนื่องจากความร้อนแห้งแล้งและการขาดแคลนน้ำสะอาดอุปโภคและบริโภค ครอบครัวขาดความอบอุ่น เนื่องจากสมาชิกครัวเรือนต้องละทิ้งครอบครัวไปทำงานนอกพื้นที่ และเกิดภัยซ้ำซ้อนจากภาวะภัยแล้ง เช่น ไฟป่า หมอกควัน ที่เกิดจากการเผาตอซังข้าว (กุลวดี แก่นสันติสุขมงคล และคณะ, 2556) ชุมชนบ้านลำตาครุ ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งเช่นเดียวกันจากการสอบถามข้อมูลเรื่องการบริหารจัดการน้ำในการเกษตรของชุมชน พบว่า เกษตรกรมีการใช้น้ำจากคลองชลประทาน มาใช้ในการทำนาเป็นหลัก ซึ่งมีระบบการใช้น้ำ คือ การสูบน้ำจากคลองมาเก็บไว้ในสระน้ำของตนเอง ซึ่งจะเก็บไว้ใช้ในหน้าแล้ง เกษตรกรบางคนที่มีการปลูกผักสวนครัวเป็นรายได้เสริม จะมีการสูบน้ำจากบ่อน้ำไปใช้ โดยปริมาณการใช้น้ำไม่มีความแน่นอน มากน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณพืชผักและพื้นที่ที่ปลูก

แต่จะมีการใช้น้ำมากเนื่องจากระบบการสูบน้ำไปใช้ จะเป็นระบบการต่อท่อพีวีซี และมีปลายเปิดเป็นสายยางพีวีซี ขนาด 1-2 นิ้ว มีการใช้น้ำปริมาณมากในการรดผักแต่ละครั้ง ทางด้านผู้ใหญ่น้ำบอกว่า ถ้าการปลูกผักยังคงใช้น้ำระบบนี้อยู่จะเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำในอนาคตอย่างแน่นอน ซึ่งปัจจุบันผู้นำและสมาชิกในชุมชนกำลังหาแนวทางเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ หรือการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบน้ำหยดและระบบน้ำมินิสปริงเกอร์ เป็นเทคโนโลยีการใช้น้ำน้อยอย่างมีประสิทธิภาพในด้านการเกษตร ปัจจุบันเทคโนโลยีรูปแบบนี้มีต้นทุนไม่สูงมากและการใช้งานไม่ซับซ้อน จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ให้สามารถนำมาปรับระบบการผลิตและประยุกต์ใช้ภายใต้วิกฤตน้ำแล้ง ซึ่งระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์ใช้ได้ผลดีทั้งในระดับพืชสวนและพืชไร่ ให้ความคุ้มค่าต่อการลงทุนสูง เนื่องจาก เป็นการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถผลิตและเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทุกฤดูกาล ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ น่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกร ที่จะนำไปสู่การปรับตัวของการผลิตด้านการเกษตร โดยมีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม และมีผลกระทบต่อชุมชนที่จะมีการตระหนัก รู้คุณค่าของน้ำ และมีอาหารบริโภคอย่างยั่งยืน เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ชดเชยจากอาชีพทำนา เกิดเป็นนวัตกรรมของชุมชนที่สามารถเป็นศูนย์เรียนรู้ และถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ชุมชนอื่น และสามารถรองรับภัยแล้งได้เป็นอย่างดี

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปริมาณการใช้น้ำระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์ในการปลูกผัก
2. เพื่อประยุกต์ใช้นวัตกรรมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับครัวเรือนและชุมชน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้รวมดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในกระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภายใต้สภาวะภัยแล้งให้แก่เกษตรกร ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง การสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกษตรกร ต้นแบบ (นายพรดาว ไตรรัมย์) เป็นผู้ดำเนินการหลัก ในพื้นที่บ้านลำควน หมู่ที่ 11 เป็นพื้นที่ศึกษานำร่อง

วิธีการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ใช้วิธีการออกแบบระบบการให้น้ำ เพื่อหาปริมาณน้ำและทดสอบประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการใช้น้ำโดยระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์เพื่อการเกษตร การเตรียมความพร้อมเกษตรกรต้นแบบและพื้นที่ทดลอง

การเตรียมความพร้อมเกษตรกรต้นแบบเบื้องต้น โดยอาศัยการทบทวนสภาพปัญหา การแลกเปลี่ยนความรู้และข้อคิดเห็น ตลอดจนแนวทางปฏิบัติในการประยุกต์ใช้ระบบชลประทานน้ำหยด (เทปน้ำหยด) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำด้านการเกษตร ส่งผลให้เกษตรกร ต้นแบบมีความเข้าใจทั้งด้านบทบาทการมีส่วนร่วม และแนวทางวิธีการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้การประยุกต์ใช้ระบบเทปน้ำหยดในแปลงเกษตรถือเป็นเทคโนโลยีใช้น้ำน้อยที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในการเรียนรู้และปรับใช้เพื่อรับมือต่อภัยแล้งหรือต้องการเพิ่มรายได้จากกระบวนการผลิตให้สูงขึ้น

ขั้นตอนการสำรวจและการเลือกพื้นที่ศึกษา เพื่อใช้เป็นแปลงทดลองปฏิบัติงาน ทางคณะผู้วิจัยและเกษตรกรได้ร่วมทำการสำรวจ โดยกำหนดพื้นที่ภายใต้เงื่อนไขเบื้องต้น ดังนี้ คือ

- 1) แปลงทดลอง ควรเป็นพื้นที่ซึ่งเกษตรกรไร้ทำการเกษตรตามปกติในปัจจุบัน
 - 2) แปลงทดลองควรเป็นพื้นที่ซึ่งประสบปัญหาภัยแล้งและขาดแคลนน้ำ
 - 3) แปลงทดลองควรมีแหล่งน้ำต้นทุน เช่น อ่างเก็บน้ำ หรือ สระเก็บน้ำในบริเวณใกล้เคียง
- ทั้งนี้เพื่อให้คณะทำงานสามารถเห็นผลจากการศึกษาทดลองอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

จากการลงสำรวจและเลือกพื้นที่ศึกษา (ธันวาคม 2563) เพื่อใช้เป็นแปลงทดลองของเกษตรกรต้นแบบ พบว่าพื้นที่ศึกษามีลักษณะเป็นพื้นที่นา สภาพทั่วไปค่อนข้างแห้งแล้งลักษณะเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ตำแหน่งที่ดินอยู่ในเขตชลประทาน และมีสระเก็บน้ำขนาดเล็กเพื่อการสำรองน้ำใช้ในฤดูแล้ง

เกษตรกรต้นแบบ การปลูกพืชผักระบบมินิสปริงเกอร์

จากการลงสำรวจและเลือกพื้นที่ศึกษา เพื่อใช้เป็นแปลงทดลองของเกษตรกรต้นแบบ คือ นางเสวย บริสุทธิ์ บ้านเลขที่ 52 บ้านก้นทา หมู่ที่ 10 พบว่าพื้นที่ศึกษามีลักษณะเป็นพื้นที่นา สภาพทั่วไปค่อนข้างแห้งแล้ง ลักษณะเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ตำแหน่งที่ดินอยู่นอกเขตชลประทาน มีสระเก็บน้ำขนาดเล็กเพื่อการสำรองน้ำใช้ในฤดูแล้ง และได้ขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อใช้น้ำในการเกษตร และมีระบบคูน้ำแบบ submerge ต่อเข้ากับระบบโซลาร์ เซลล์

4. ผลการวิจัย

4.1 การศึกษาปริมาณการใช้น้ำของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการแสดงไว้ในตารางที่ 1 โดยผู้ร่วมวิจัยแต่ละคน มีเทคนิคการปลูกพืช และวิธีการดูแลที่คล้ายคลึง ซึ่งคณะวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาระบบการใช้น้ำในการปลูกพืชแต่ละชนิดดังนี้

1. นายพร ดาวไครรัมย์ บ้านลำควน หมู่ที่ 11 ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ได้ดำเนินการปลูกถั่วฝักยาว ข้าวโพด แตงกวา และกระเพรา ในพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ โดยใช้ระบบน้ำหยด ซึ่งใช้น้ำจากสระน้ำที่ขุดไว้หลังบ้าน มีขนาดประมาณ 800 ตารางวา จุน้ำได้ประมาณ 800 ลูกบาศก์เมตร หรือประมาณ 800,000 ลิตร โดยปกติจะใช้ปั้มน้ำขนาด 1 นิ้ว กำลัง 1 แรง คู่น้ำจากสระโดยใช้ท่อ PVC ขนาด 1 นิ้ว แล้วใช้ข้อต่อลดหรือ 6 หุน รดผัก ใช้เวลารดน้ำประมาณ 1 ชั่วโมง ต่อครั้ง รดจำนวน 2 ครั้ง ต่อวัน เข้าเวลาประมาณ 07.00-08.00 น. และเย็นเวลาประมาณ 17.00-18.00 น.

คณะวิจัยจึงได้พัฒนาระบบน้ำ เป็นแบบน้ำหยด โดยการสร้างแท่นวางถังน้ำ ขนาด กว้าง x ยาว เท่ากับ 2 x 2 เมตร สูง 1.5 เมตร วางบนคันบ่อ เนื่องจากพื้นที่ปลูกผัก อยู่ต่ำกว่าระดับถังน้ำประมาณ 2 เมตร และใช้ปั้มน้ำขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 ตัว เป็นเครื่องสูบน้ำจากสระขึ้นถัง 1 ตัว และสูบน้ำจากถังไปรดผักจำนวน 1 ตัว

ใช้ท่อ PVC เป็นท่อเมน และต่อกับควาล์วน้ำหยด โดยลากสายเทปน้ำหยดยาวตลอดแนวแปลงผัก ซึ่งมีความยาวประมาณ 40 เมตร ระยะห่างรูน้ำหยด 40 เซนติเมตร มีระยะห่างของควาล์วประมาณ 1 เมตร ใช้ควาล์วต่อเทปน้ำหยด จำนวน 40 แถว

2. นางเสวย บริสุทธิ์ บ้านก้นทา หมู่ที่ 10 ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

สภาพพื้นที่เป็นแปลงนาที่มีการนำดินมาถมเพื่อใช้ปลูกผักสวนครัว ขนาดประมาณ 10 x 20 เมตร ดำเนินการโดยใช้รถไถ ไถพรวนดินและตากดินให้แห้ง 3 วัน จากนั้นทำการยกทรงแปลงปลูกผัก ขนาด 1 x 6 เมตร จำนวน 10 แปลง และนักวิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้ระบบน้ำแบบมินิสปริงเกอร์ เพื่อให้มีน้ำมีการกระจายตัวไปรดผักได้ดีกว่าระบบน้ำหยด

ระบบน้ำในแปลงนี้ เป็นน้ำบาดาล ที่ต่อกับเครื่องสูบน้ำแบบใช้พลังงานจากโซล่าเซลล์ และมีปัญหาเรื่องการกระจายน้ำ คือน้ำไม่แรงพอที่จะทำระบบน้ำหยด หรือระบบให้น้ำแบบมินิสปริงเกอร์ได้

การวิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

การทำที่วางถังน้ำและระบบจ่ายน้ำ แทนวางถัง ทำด้วยเหล็กกล่องกัลป์วาไนท์ ขนาด 4x1.5 นิ้ว ขนาดกว้าง x ยาว เท่ากับ 2x2 เมตร สูง 2 เมตร

ใช้ถังพลาสติกความจุ 1,000 ลิตร วางบนแท่น ต่อเข้ากับบอลวาล์วเพื่อปิดน้ำอัตโนมัติ เมื่อน้ำเต็มถึง

ต่อปั้มน้ำขนาด 1 นิ้ว ออกจากถัง เพื่อต่อเข้าท่อเมน ไปยังวาล์วควบคุมสายท่อสปริงเกอร์ ต่อท่อ PE ในแปลงผัก พร้อมกับติดตั้งหัวมินิสปริงเกอร์ ห่างกัน 1.5 เมตร ใช้ทั้งหมด 4 หัว

การขยายผลการทดลอง ศึกษารวมชุมชนอื่น

1. ระบบน้ำหยด

การถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่องการพัฒนา ระบบน้ำแบบน้ำหยด นักวิจัยได้ขยายผลการวิจัยสู่แปลงปลูกแตงโมและฟักทอง ของนางต่วน บริสุทธิ อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 89 บ้านกัลันทา ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการสร้างที่วางถังน้ำ ขนาด กว้าง x ยาว 2x2 เมตร สูง 1.5 เมตร วางบนคันทนา และต่อท่อน้ำมาจากปั้มน้ำบาดาลที่ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ มาเติมลงไปถึงถังน้ำขนาด 1,000 ลิตร จากนั้นใช้ปั้มน้ำขนาด 1 นิ้ว จำนวน 1 ตัว เป็นเครื่องสูบน้ำจากถังไปรดน้ำแตงโมและฟักทองในแปลงปลูก ระบบน้ำในแปลงปลูก ใช้ท่อ PVC ขนาด 1 นิ้ว วางเป็นท่อเมน และต่อกับวาล์วน้ำหยด โดยลากสายเทปน้ำหยดยาวตลอดแนวแปลงผักซึ่งมีความยาวประมาณ 40 เมตร ระยะห่างรูน้ำหยด 40 เซนติเมตร มีระยะห่างของวาล์วประมาณ 1 เมตร ใช้วาล์วต่อเทปน้ำหยด จำนวน 40 แถว มีวาล์วปิดเปิดน้ำระหว่างแปลงปลูกแตงโมและฟักทอง เพื่อป้องกันปริมาณน้ำไม่เพียงพอในการให้น้ำแต่ละครั้ง การให้น้ำในแปลงแตงโมและฟักทอง จะให้น้ำในปริมาณ 300 ลิตรต่อแปลงต่อวัน

2. ระบบน้ำแบบมินิสปริงเกอร์

การนำผลการทดลองเบื้องต้นไปขยายผลองค์ความรู้สู่เกษตรกรชุมชนอื่น โดยการผสมผสานนวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำโดยระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์ เพื่อการเกษตรของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีการถ่ายทอดนวัตกรรมสู่ครอบครัวนางอุดม มณีนิล ซึ่งเป็นเกษตรกรบ้านหนองไผ่น้อย ตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยปกติแล้ว นางอุดม มณีนิล ได้ทำการปลูกผักในพื้นที่ 1 งาน และทำการรดน้ำผัก โดยใช้ระบบน้ำประปาหมู่บ้าน ผ่านสายยางขนาด 4 หุน วันละ 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง ใช้น้ำครั้งละประมาณ 1,400 ลิตรต่อชั่วโมง วันละ 2 ครั้ง เท่ากับ 2,800 ลิตรต่อวัน คิดเป็นเงินค่าน้ำประปาวันละ 12 บาท นักวิจัยได้นำระบบนวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำโดยระบบมินิสปริงเกอร์ ไปติดตั้งเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ พบว่าเกษตรกร มีการใช้น้ำปริมาณลดลง ใช้น้ำครั้งละประมาณ 500 ลิตรต่อชั่วโมง วันละ 2 ครั้ง เท่ากับ 1,000 ลิตรต่อวัน คิดเป็นเงินค่าน้ำประปาวันละ 5 บาท

การปรับเปลี่ยนระบบการให้น้ำแบบดั้งเดิม ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำโดยระบบน้ำแบบมินิสปริงเกอร์ ทำการทดลองในแปลงผักขนาด 40 ตารางเมตร โดยไถและยกร่องแปลง ขนาด 1.5x20 เมตร จำนวน 5 แปลง และติดตั้งระบบน้ำแบบมินิสปริงเกอร์ โดยมีถังน้ำสำรองขนาด 1,000 ลิตร และใช้ท่อพีวีซีขนาด 1 นิ้ว ต่อจากถังน้ำออกไปสู่แปลงปลูกผัก ซึ่งเป็นท่อเมนจำนวน 1 ท่อน วางที่ด้านหัวแปลง และใช้ท่อ

พีซี ขนาด 20 มิลลิเมตร ต่อกออกจากท่อแฉนวนวงตรงกลางไปตามแนวของแปลงปลูก จากนั้นใช้ท่อน้ำแบบมินิสปริงเกอร์ ขนาด 200 ลิตรต่อชั่วโมง ความสูงของเสามินิสปริงเกอร์ 40 เซนติเมตร วางระยะห่าง 1.5 เมตรต่อหัว จำนวน 10 อันต่อแปลง

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบปริมาณการใช้น้ำเพื่อการปลูกผักของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ชื่อเกษตรกร	ชนิดพืช	พื้นที่	ปริมาณการใช้น้ำ (ลิตร/วัน)			
			ระบบเดิม	ระบบน้ำหยด	ระบบมินิสปริงเกอร์	รอยละการใช้น้ำแบบใหม่
นายพร ดาวไตรมย์	ถั่วฝักยาว ข้าวโพด	400 ตร.ม.	2,800	1,000	-	35.71
นางค่วน บริสุทธิ์	แตงโม พักทอง	3 ไร่	อาศัยน้ำฝน	1,000	-	0.00
นางเสวย บริสุทธิ์	คะน้า ต้นหอม	200 ตร.ม.	2,800	-	200	7.14
นางอุทุม มณีนิล	คะน้า ต้นหอม ผักกาดขาว	400 ตร.ม.	2,800	-	1,000	35.71
เฉลี่ย			2,800	1,000	600	26.18

4.2 การประยุกต์ใช้นวัตกรรมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับครัวเรือนและชุมชน การวิจัยในครั้งนี้ ได้ดำเนินการประชุมเกษตรกรในชุมชน และให้เกษตรกรเป็นผู้คัดเลือกตัวแทนของกลุ่มเพื่อเข้าร่วมการวิจัย โดยสามารถคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยในชุมชนได้ดังนี้

1. นายนายพร ดาวไตรมย์ บ้านลำควน หมู่ที่ 11 ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. นางเสวย บริสุทธิ์ บ้านกลันทา หมู่ที่ 10 ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

การนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำระบบแบบมินิสปริงเกอร์

การทดลองนำระบบเปิดปิดน้ำด้วยมือถือมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำระบบมินิสปริงเกอร์ มีรูปแบบการควบคุมคือ ควบคุมการเปิดปิดน้ำด้วยมือถือผ่านมอเตอร์หรือเปิดปิดน้ำด้วยมือถือผ่านปั้มน้ำ โดยการควบคุมการจ่ายไฟ และการควบคุมการเปิดปิดน้ำด้วยมือถือด้วยการเปิดปิดวาล์วน้ำด้วยโซลินอยด์วาล์ว อุปกรณ์ที่ใช้ควบคุมการจ่ายไฟ ใช้อุปกรณ์เปิดปิดน้ำด้วยมือถือ Sonoff ใช้งานร่วมกับแอปเปิดปิดน้ำด้วยมือถือ eWeLink โดยจะรองรับมอเตอร์ที่ใช้กระแสไฟไม่เกิน 10A

Sonoff Basic เป็นสวิตช์อัจฉริยะ WiFi ราคาไม่แพงที่ให้การควบคุมอย่างอัจฉริยะแก่ผู้ใช้ มันเป็นสวิตช์ไฟควบคุมระยะไกล ที่สามารถเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ที่หลากหลาย สวิตช์ไฟฟ้า Sonoff Basic WiFi ส่งข้อมูลไปยังแพลตฟอร์มคลาวด์ผ่านเราเตอร์ไร้สาย ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถควบคุมอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อทั้งหมดจากระยะไกลผ่าน eWeLink แอปพลิเคชันมือถือ เชีร์ฟเวอร์คือเซิร์ฟเวอร์ส่วนกลางของ Amazon AWS สวิตช์ควบคุมที่ควบคุมด้วย Sonoff WiFi ทำให้เครื่องใช้ภายในบ้านทุกอย่างฉลาด คุณสมบัติอื่นที่มีให้ใช้คือการตั้งค่าตัวจับเวลาสำหรับอุปกรณ์ซึ่งอาจรวมถึงตัวนับถอยหลัง / กำหนดเวลา / วันซ้ำและสามารถช่วยให้

ผู้ใช้ชีวิตง่ายขึ้น แอปพลิเคชันมือถือชื่อ eWeLink ช่วยให้ผู้ใช้ควบคุมอุปกรณ์ได้อย่างง่ายดาย สามารถดาวน์โหลดแอปพลิเคชันเวอร์ชัน iOS ได้ใน App Store ในขณะที่เวอร์ชัน Android ใน Google Play

คณะวิจัยได้ทดลองนำระบบเปิดปิดน้ำด้วยมือถือมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำระบบมินิสปริงเกอร์ ไปใช้กับพื้นที่ของนางอุดม มณีนิล ซึ่งเป็นเกษตรกรบ้านหนองไผ่น้อย ตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นเกษตรกรที่มีศักยภาพและมีความเข้าใจระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่พอสมควร และมีระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายผ่านเครือข่ายไวไฟ ซึ่งนักวิจัยได้ติดตั้งระบบควบคุมน้ำอัตโนมัติผ่านมือถือและใช้โซลินอยด์วาล์วไฟฟ้าเป็นตัวควบคุมการจ่ายน้ำ แสดงในภาพที่ ทำให้การรดน้ำผักมีความง่ายมากขึ้น ซึ่งค่าใช้จ่ายการติดตั้งระบบเปิดปิดน้ำด้วยมือถือรวมอุปกรณ์ประมาณ 2,000 บาท

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำโดยระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์ เพื่อการเกษตรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปได้ ดังนี้

1. เกษตรกรใช้น้ำในการปลูกผักโดยการรดน้ำผ่านสายยางมีปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย 2,800 ลิตร/วัน การปรับเปลี่ยนมาเป็นการให้น้ำแบบระบบน้ำหยด มีปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย 1,000 ลิตร/วัน คิดเป็นร้อยละการใช้น้ำแบบใหม่เท่ากับ 35.71 การให้น้ำระบบมินิสปริงเกอร์มีปริมาณการใช้น้ำเฉลี่ย 600 ลิตร/วัน คิดเป็นร้อยละการใช้น้ำแบบใหม่เท่ากับ 26.18

2. การประยุกต์ใช้นวัตกรรมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับครัวเรือนและชุมชน ทำได้โดยติดตั้งระบบควบคุมน้ำอัตโนมัติผ่านมือถือ และใช้โซลินอยด์วาล์วไฟฟ้าเป็นตัวควบคุมการจ่ายน้ำ ทำให้การรดน้ำผักมีความง่ายมากขึ้น

6. อภิปรายผล

ผลการศึกษาปริมาณการใช้น้ำระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์ในการปลูกผัก ในการทดลองแสดงให้เห็นถึงปริมาณการใช้น้ำที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ นายพร ดาวไตรรัมย์ นางเสวย บริสุทธิ์ และนางอุดม มณีนิล ซึ่งมีค่าร้อยละการใช้น้ำแบบใหม่เฉลี่ยเท่ากับ 35.71, 7.14 และ 26.18 ตามลำดับ โดยแบ่งเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 เกษตรกรที่ปลูกผักแล้วใช้สายยางรดน้ำ ทั้ง 3 คน ทำให้สูญเสียปริมาณการใช้น้ำมาก กรณีที่ 2 เกษตรกรทำการปลูกแตงโมและฟักทอง แบบอาศัยน้ำฝน ทำให้ต้นพืชมีการเจริญเติบโตช้า จำนวนผลต่อต้นน้อย ผลมีขนาดเล็ก น้ำหนักน้อย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร (2557) ที่รายงานว่า การปลูกแตงโม อายุเก็บเกี่ยว 75 - 120 วัน จะใช้ปริมาณน้ำทั้งหมด 470 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ ซึ่งคิดเป็นปริมาณการใช้น้ำ 3,917 ลิตรต่อไร่ต่อวัน แม้ว่า การให้น้ำแบบหยดในแปลงปลูกจะเป็นการเพิ่มต้นทุน แต่เป็นการลงทุนครั้งเดียวและสามารถใช้ระบบน้ำในการปลูกพืชได้มากกว่า 1 ครั้ง ต่อปี และเป็นการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยการให้น้ำจะให้น้ำตามร่องประมาณ 7 วัน 1 ครั้ง (ฐานข้อมูลพืชผัก บทความเกษตรกรรม, 2564) การปลูกแตงโมระบบน้ำหยด อาจตัดแปลงระบบการให้น้ำจากเครื่องสูบน้ำธรรมดา สามารถให้ปุ๋ยให้น้ำทางท่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เทคโนโลยีชาวบ้าน, 2564) ถ้าเป็นการปลูกแตงโมเพื่อการค้าเชิงพาณิชย์ อาจมีการให้น้ำด้วยระบบน้ำหยดตั้งแต่ปลูกถึงเก็บผล ต้นแตงโมต้องได้รับน้ำเพียงพอเพียง ต้นแตงโมขนาดเล็กได้ให้น้ำวันละครั้งนาน 30 นาที

และระยะก่อนเก็บผล 7-10 วัน ได้ให้น้ำทุกวัน แต่ละครั้งนาน 2 ชั่วโมง เพื่อให้ได้ผลแดงโมคุณภาพ (เทคโนโลยีชาวบ้าน, 2564)

ผลการศึกษาการประยุกต์ใช้นวัตกรรมกาบน้ำอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับครัวเรือนและชุมชน ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบกาบน้ำพีชผัก จากการให้แบบเดิมคือ การรดน้ำผ่านสายยางพลาสติก ทำให้ใช้น้ำในปริมาณมาก ขึ้นอยู่กับขนาดของสายยางและระยะเวลาที่ให้ มีการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบกาบน้ำมาใช้ระบบน้ำหยดและระบบมินิสปริงเกอร์ เป็นการให้น้ำพีชอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดน้ำมากขึ้น ข้อมูลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงระบบกาบน้ำแก่พีชของเกษตรกร 4 ระดับคือ

1. ระดับการปลูกพีชอาศัยน้ำฝน เปลี่ยนมาเป็นการให้น้ำแบบหยด ได้แก่ นางต่วน บริสุทธิ อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 89 บ้านกัลลหา ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ปลูกแตงโมและฟักทอง โดยอาศัยน้ำฝน ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการพัฒนาระบบน้ำแบบน้ำหยด และมีการให้น้ำในแปลงแตงโมและฟักทองในปริมาณ 300 ลิตรต่อไร่ต่อวัน

2. ระดับการปลูกพีชอาศัยการรดน้ำผ่านสายยางพลาสติก เปลี่ยนมาเป็นการให้น้ำแบบหยด ได้แก่ นายพร ดาวไตรมย์ บ้านลำควน หมู่ที่ 11 ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ดำเนินการปลูกถั่วฝักยาว ข้าวโพด แมงลัก และกระเพรา ในพื้นที่ประมาณ 1 ไร่ โดยใช้ระบบน้ำหยด

3. ระดับการปลูกพีชอาศัยการรดน้ำผ่านสายยางพลาสติก เปลี่ยนมาเป็นการให้น้ำแบบมินิสปริงเกอร์ ได้แก่ นางเสวย บริสุทธิ บ้านกัลลหา หมู่ที่ 10 ตำบลกระสัง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ นักวิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้ระบบน้ำแบบมินิสปริงเกอร์ เพื่อให้มีน้ำมีการกระจายตัวไปรดผักได้ดีกว่าระบบน้ำหยด

4. ระดับการปลูกพีชอาศัยการรดน้ำผ่านสายยางพลาสติก เปลี่ยนมาเป็นการให้น้ำแบบมินิสปริงเกอร์และติดตั้งระบบควบคุมน้ำผ่านมือถือ ได้แก่ นางอุ้ม มณีนิล ซึ่งเป็นเกษตรกรบ้านหนองไผ่น้อย ตำบลบ้านยาง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นเกษตรกรที่มีศักยภาพ และมีความเข้าใจระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่พอสมควร และมีระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายผ่านเครือข่ายไวไฟ ที่สามารถเชื่อมต่อระบบการควบคุมน้ำผ่านโทรศัพท์มือถือได้

ปัจจัยการปรับใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมกาบน้ำเพิ่มประสิทธิภาพกาบน้ำโดยระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์เพื่อการเกษตรของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ พบว่าปัจจัยที่นำไปสู่การยกระดับความรู้และการปรับใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกาบน้ำ ด้านการเกษตรในพื้นที่ภัยแล้ง มีความสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (2561) ดังนี้

1) การรับความรู้จากภายนอก และการเลือกสรรความรู้สำหรับการประยุกต์ใช้ เช่น การประยุกต์ใช้ระบบชลประทานน้ำหยดในการให้น้ำพีชของเกษตรกรต้นแบบ ซึ่งเป็นการนำความรู้และเทคโนโลยีที่เกษตรกรได้รับจากภายนอกมาเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง

2) การเป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ (เกษตรกรต้นแบบ) โดยใช้กระบวนการเตรียมความพร้อมแบบมีส่วนร่วมกับเกษตรกรในการวางแผนงาน การคิดวิเคราะห์ การถ่ายทอดองค์ความรู้ (นวัตกรรมกาบน้ำเพิ่มประสิทธิภาพกาบน้ำโดยระบบน้ำหยดและมินิสปริงเกอร์) การปฏิบัติจริงระดับแปลงสาธิต รวมถึงการสังเกตและการซักถามในช่วงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกษตรกรเกิดความตระหนักถึงการเรียนรู้ และเกิดการซึมซับความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปภายในตน

3) การทดลอง การทดสอบ และปฏิบัติร่วมกันเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงอย่างมีส่วนร่วม เพื่อพิสูจน์ความรู้ใหม่ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงและเป็นรูปธรรม

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย การศึกษาปริมาณการใช้น้ำของเกษตรกรมีข้อจำกัด เนื่องจากเกษตรกรไม่มีแหล่งน้ำสำรองในไร่นา จึงมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการน้อย ส่วนการประยุกต์ใช้นวัตกรรมระบบเปิดปิดน้ำด้วยมือถือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำระบบมินิสปริงเกอร์ โดยติดตั้งระบบควบคุมน้ำอัตโนมัติผ่านมือถือ และใช้โซลินอยด์วาล์วไฟฟ้าเป็นตัวควบคุมการจ่ายน้ำ ควรทำในบริเวณที่มีระบบอินเทอร์เน็ตและเกษตรกรควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโปรแกรมควบคุมการทำงานของระบบพอสมควร และเป็นการลงทุนสูง การลงทุนจะเกิดขึ้นในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กรวัฒน์ คีนิล. (2553). ระบบสวนครัวน้ำหยด ลงทุน 3 พันไม่หวั่นแล้ง. ออนไลน์:
<https://www.thairath.co.th/content/591085>. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- ครูบ้านนอก. (2562). การทำระบบน้ำสำหรับการเกษตร และวิธีการติดตั้งที่ดี. ออนไลน์:
<https://www.kroobannok.com/87598>. สืบค้นเมื่อ: 20 ธันวาคม 2563.
- โชติพงษ์ กาญจนประโชติ. (2560). สมาร์ทฟาร์มเมอร์ 4.0 ด้วยระบบจ่ายน้ำอัจฉริยะ. ออนไลน์:
<https://www.posttoday.com/economy/news/516436>. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- เทคโนโลยีชาวบ้าน. (2564). เทคนิคการให้น้ำ พืชผักผลไม้ มันเทศ และแตงโม. บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ. ออนไลน์:
https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/article_20483 สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2564
- ธราวุฒิ ไก่แก้ว. (2553). แนวทางการทำระบบน้ำหยดในงบหลักพัน. ออนไลน์:
<https://www.fourfarm.com83/> สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- ฐานข้อมูลพืชผัก บทความเกษตรกร. (2564). คู่มือการปลูกแตงโม. ออนไลน์: <https://vegetweb.com/>
สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2564
- บริษัทไทยวอเตอร์ซิสเต็ม จำกัด. (2559). บั้มสูบน้ำบั้มแช่. ออนไลน์:
<https://www.thaiwatersystem.com/category/180>. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- มนตรี คำชู. (2562). แนะนำเทคนิคให้น้ำ ระบบ “น้ำหยด-ฉีดฝอยใต้ต้น” ช่วยประหยัดน้ำ+ลดต้นทุนในภาคเกษตร. ออนไลน์: https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/article_26710. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- ดุฉิมกร สุทธิอาภา. (2563). ระบบน้ำหยดเพื่อการเกษตร ทำเองได้ช่วยประหยัดน้ำในช่วงหน้าแล้ง. ออนไลน์:
<https://www.baanlaesuan.com/185694/garden-fam/drip-irrigation-system>. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- ศูนย์สารสนเทศสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2551). กัญแจ่ง. ออนไลน์:
http://local.environnet.in.th/formal_data2.php?id=72. สืบค้นเมื่อ: 20 ธันวาคม 2563.

- สุดขด วุฒิปริญญาตรี. (2554). การพัฒนาวิธีการให้น้ำแบบประหยัด และการให้ปุ๋ยในระบบน้ำ ในการผลิตพริก และมะเขือเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา.
- สวนเกษตรผสมผสาน นครปฐม. (2559). การออกแบบระบบสปริงเกอร์ การคำนวณหาขนาดท่อส่งน้ำและเครื่องสูบน้ำในระบบท่อ PE พื้นที่ไร่. ออนไลน์: <http://www.pakwanban.com/article/78> สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- สวนเกษตรผสมผสาน นครปฐม. (2563). การออกแบบระบบน้ำเพื่อการเกษตร การเลือกปั๊มน้ำการเกษตร ออนไลน์: <http://www.pakwanban.com/article/71> สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.
- สมาคมนักอุทกวิทยาไทย. (2563). วิกิตถะภัยแล้ง 2563 แล้งเร็ว แล้งรุนแรง แล้งนาน. วารสารชมรมนักอุทกวิทยาไทย.
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน). (2561). การวิจัยเชิงปฏิบัติการขลประทานน้ำหยดแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ:กรณีศึกษาพื้นที่ภัยแล้ง เทศบาลตำบลออนใต้ จังหวัดเชียงใหม่.
- สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร. (2557). ระบบให้น้ำพืช. ออนไลน์: www.agriqua.doe.go.th. สืบค้นเมื่อ: 2 ธันวาคม 2563.

รูปแบบการพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่ประสบภัยแล้งของจังหวัดบุรีรัมย์

Development Model of Native Chicken Raising in the Drought Area of Buriram Province

นฤมล สมนุกุล¹

¹สาขาวิชาสัตวศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

nanjamin@yahoo.com

narumon.sk@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและพัฒนาารูปแบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อเป็นอาชีพในพื้นที่ประสบภัยแล้งของจังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อพัฒนาทักษะนักวิจัยชาวบ้านในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของชุมชนด้วยกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่ประสบภัยแล้งของจังหวัดบุรีรัมย์ และ 3) เพื่อศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่ประสบภัยแล้งของจังหวัดบุรีรัมย์ วิธีดำเนินการศึกษา ประกอบไปด้วย การศึกษาริบทชุมชนและสภาพทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายใน 3 ชุมชน คือ ชุมชนบ้านสวายสอ ชุมชนบ้านโคกสะอาด และชุมชนบ้านเกษตรบูรณะในพื้นที่ตำบลสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่เป้าหมาย ศึกษาและพัฒนาารูปแบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อเป็นอาชีพในพื้นที่ประสบภัยแล้ง และศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการเลี้ยงไก่พื้นเมือง เครื่องมือที่ใช้ประกอบไปด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ด้านการทำการเกษตร ด้านเศรษฐกิจ และสภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมือง แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ถึงความพึงพอใจในการอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้แก่กลุ่มเป้าหมาย รวมไปถึงการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จด้วยการศึกษาดูงาน การขยายผลความรู้สู่การปฏิบัติในชุมชนเพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองในการผลิตไก่พื้นเมืองเพื่อเพิ่มรายได้ การศึกษาผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากเลี้ยงไก่พื้นเมือง โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ การวัดและประเมินผลการดำเนินงาน/ การปฏิบัติในชุมชน เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้ประโยชน์ได้ของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายต่อการนำองค์ความรู้ไปใช้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ การจัดการความรู้และการถอดบทเรียนจากเกษตรกรที่ได้ปฏิบัติการในชุมชน และการสรุปความรู้และคืนความรู้สู่ชุมชน พบว่า รูปแบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในชุมชนเป้าหมายยังเป็นการเลี้ยงแบบปล่อย ไม่มีการดูแลเรื่องอาหาร และการจัดการที่ดี ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ เมื่อเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และพัฒนาเกษตรกรในด้านพันธุ์สัตว์ อาหาร และการจัดการ ทำให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยงเป็นกึ่งขังกึ่งปล่อย รวมไปถึงการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จด้วยการศึกษาดูงาน การขยายผลความรู้สู่การปฏิบัติในชุมชนเพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาตนเองในการผลิตไก่พื้นเมืองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และสร้างรายได้จากการเลี้ยงไก่พื้นเมืองได้ สรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่ประสบภัยแล้งของ

จังหวัดบุรีรัมย์ด้วยกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในด้านพันธุ์สัตว์ อาหาร และ การจัดการ การส่งเสริมให้เกษตรกรนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติด้วยตนเองในฟาร์ม ทำให้เกษตรกรสามารถพัฒนา ตนเองในการผลิตไก่พื้นเมือง และสร้างรายได้จากการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่ประสบภัยแล้งได้

คำสำคัญ : รูปแบบการเลี้ยงสัตว์ ไก่พื้นเมือง พื้นที่ประสบภัยแล้ง

Abstract

The objectives of this study were: to 1) Study and develop the model of native chicken raising as for career by cooperative in drought area in Buriram province 2) develop the farmer researchers in native chicken raising of the community by transfer the knowledge, technologies and innovation for increasing the capability of native chicken raising farmers in drought area of Buriram province, and 3) study the increasing the efficacy and decreasing the cost in native chicken raising in drought-stricken area of Buriram province. The studies were done by studying the context and general information of 3 target groups in 3 communities which were Sawai Sor, Khok Sa-ard, and Kasetburana in Tambol Sakaprong, Amphor Muang Buriram. The knowledge transfer, technologies and innovation for increasing the capability of native chicken raising of the farmers in target area were carried out by training workshop and study the model of native chicken raising as for career by cooperative in target area. The instruments in this study compose of questionnaire for general information and 5 rating scales. In addition, field tip learning from best practice model was added in this study. The amplification of the knowledge was implemented to the farms as for the communities could develop themselves in native chicken raising for gaining the income. The study of economic return profit from native chicken raising, the evaluation the results in the communities for knowledge evaluation, understating and application of the knowledge by the target farmers were collected by using the questionnaire and interviewing form. In addition, knowledge management and deletion of the lessons from target farmers whom adopted the knowledge, and practiced in their communities and conclusion the knowledge and then transferred to the community.

The results had shown that native chicken raising model in target community was backyard system, there was no properly feed and farm management system. This caused low productive performance of the native chicken. After the target farmers received the knowledge, technology and innovation in terms of breed, feed, and farm management. It had shown some modification in the native chicken raising model by changing from backyard system to free-range system. The knowledge, technology and innovation were transferred to the target group including learning from best practice model by field trip. Subsequently, expanding the

knowledge to practicing in the community as for farmers could be used to develop themselves in increasing the productive performance, decreasing the cost, and gain the income from native chicken production. In conclusion, by the knowledge transfer, technology, innovation, and develop the farmers by livestock which was native chicken raising in terms of breed, feed, and farm management can be used as a model of naïve chicken raising in the drought area of Buriram province. In addition to improving the farmers by implement the knowledge in their farms could help farmers to improve themselves in native chicken production and gained the income from native chicken raising in the drought area

Keywords : Livestock Raising Model, Native Chicken, Drought Area

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(Science and Technology)
ภาคโปสเตอร์

คาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตนํ้านมโคจากฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

Carbon Footprint of Dairy Milk Production from Large-Scale Dairy Farms in Ban Pong District, Ratchaburi Province

ชุตินันท์ กอพยัคฆินทร์¹ ศรัณยา สุจริตกุล² เรวดี โรจนกนันท์³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

k.chutinat@hotmail.com

^{2,3}อาจารย์ประจำคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

saranya.lee@mahidol.ac.th

raywadee.roa@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตนํ้านมโคของฟาร์มโคนมทั่วไปและฟาร์มโคนมที่ได้รับรองแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ข้อมูลปฐมภูมิจากฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ 6 แห่ง โดยฟาร์มโคนม 4 แห่งได้รับการรับรองแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับฟาร์มโคนม และฟาร์มโคนม 2 แห่งเป็นฟาร์มทั่วไป ขอบเขตของการศึกษาคครอบคลุมตั้งแต่แหล่งกำเนิดของวัตถุดิบเข้าภายในฟาร์มจนถึงการขนส่งนํ้านมดิบ โดยใช้ข้อมูลเป็นระยะเวลา 12 เดือน (ม.ค. ถึง ธ.ค. 2561) ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเลี้ยงโคนม

ผลการศึกษาพบว่าระบบการเลี้ยงโคนมในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มี 2 ระบบ คือ ระบบปล่อยยืนโรงและระบบผูกถ่วงยืนโรง กิจกรรมในฟาร์มโคนมครอบคลุมการผลิตนํ้านม การจัดการมูลสัตว์ การขนส่งและการใช้พลังงาน แหล่งที่มาหลักของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกคือการหมักในลำไส้และการจัดการมูลสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 53 และร้อยละ 39 ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดตามลำดับ คาร์บอนฟุตพริ้นท์เฉลี่ยของฟาร์มทั่วไปคือ 1.34 kgCO₂eq/kgFPCM ซึ่งมากกว่าฟาร์มโคนม GAP ที่มีค่า 1.25 kgCO₂eq/kgFPCM สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตนํ้านมคือการเพิ่มการให้อาหารคุณภาพสูงและการทำความสะอาดโรงเรือนเป็นประจำทุกวัน เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการหมักในลำไส้และการจัดการมูลสัตว์

คำสำคัญ : คาร์บอนฟุตพริ้นท์ ฟาร์มโคนม การประเมินวัฏจักรชีวิต

Abstract

The objective of this study is to assess the carbon footprint of dairy milk production of general dairy farms and Good Agricultural Practices (GAP) dairy farms in Ban Pong district, Ratchaburi province. Primary data were collected from 6 large-scale dairy farms, which 4 dairy

farms were certified as Good Agricultural Practices (GAP) for dairy farms and 2 dairy farms were general farms. The scope of the study covered from cradle to farm gate for a period of 12 months (January - December 2018). Data collection was conducted by interviewing dairy farmers through a questionnaire.

For the results, it was found that there were two systems of dairy farming in Ban Pong district; Loose housing and Tie stall barn systems. The activities in dairy farms covered milk production, manure management, transportation and energy consumption. The main sources of greenhouse gas emissions were from enteric fermentation and manure management, accounting for 53% and 39% of total greenhouse gas emissions, respectively. The average carbon footprint of general farms was 1.34 kgCO₂eq/ kgFPCM which was greater than that of GAP dairy farms of 1.25 kgCO₂eq/ kgFPCM. The guidance for reducing carbon footprint of dairy milk production was to increase high quality feeding and daily cleaning barn for minimizing the emission from enteric fermentation and manure management.

Keywords : Carbon Footprint, Dairy Farms, Life Cycle Assessment

1. บทนำ

ภาวะโลกร้อนคือปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมสำคัญที่โลกกำลังเผชิญในปัจจุบัน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ ทำให้สภาพภูมิอากาศของโลกแปรปรวน ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตเป็นอย่างมาก ดังนั้นหลายภาคส่วนจึงมีความตื่นตัว หาแนวทางในการป้องกันและลดผลกระทบจากปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้นานาชาติมุ่งเน้นในการหาปริมาณและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศมากขึ้น โดยคาร์บอนฟุตพริ้นท์ เป็นเครื่องมือหนึ่งที่หลายประเทศนำมาใช้ในการประเมินปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อกระตุ้นให้แต่ละภาคส่วนหาแนวทางการจัดการเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต

ภาคเกษตรกรรมถูกระบุว่าเป็นหนึ่งในแหล่งกำเนิดสำคัญของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเมื่อพิจารณาในภาคปศุสัตว์ พบว่าผลิตภัณฑ์จากภาคปศุสัตว์มีส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากกว่าผลิตภัณฑ์จากแหล่งอาหารอื่นๆ การปล่อยนั้นมีส่วนมาจากการผลิตอาหารสัตว์ การหมักในกระเพาะอาหารของเลียงสัตว์ และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน (FAO, 2017a) โดยหากพิจารณาตามชนิดพันธุ์ วัวเป็นกลุ่มหลักที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคปศุสัตว์สูงที่สุด ซึ่งคิดเป็น 62% ของการปล่อยจากภาคปศุสัตว์ทั้งหมด (FAO, 2017b) ผลิตภัณฑ์สำคัญหนึ่งที่เป็นผลิตภัณฑ์จากวัว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์นม ในอุตสาหกรรมนม นั้น ฟาร์มโคนมจัดเป็นแหล่งกำเนิดหลักในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตลอดวงจรชีวิตของนมและผลิตภัณฑ์นมอื่นๆ (Rotz, 2018, pp. 6675-6690) ดังนั้นการศึกษาแหล่งกำเนิดของก๊าซเรือนกระจก และกระบวนการที่ทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจกในการผลิตน้ำนมดิบของฟาร์มโคนมจึงมีความสำคัญ เพื่อนำไปสู่นโยบายและแนวทางในการลดและป้องกันการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคต นอกจากนี้กรมปศุสัตว์ได้มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยการจัดทำระบบบัญชีข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคปศุสัตว์ได้ถูกกำหนดเป็นตัวชี้วัดหนึ่งของยุทธศาสตร์กรมฯ ด้วย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตปศุสัตว์ให้สมดุล ยั่งยืน และแข่งขันได้อย่าง

ไร่ซึ่งจำกัด รวมถึงมีการผลักดันให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม (มกษ. 6402-2552) (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561) ซึ่งเป็นมาตรฐานสินค้าเกษตรที่ครอบคลุมการปฏิบัติตั้งแต่การเลี้ยงที่ฟาร์มจนถึงการขนส่งนํ้านมดิบไปยัง ศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบ หรือโรงงานแปรรูป เพื่อให้ได้โคนมที่มีสุขภาพดี ผลิตนํ้านมโคที่ปลอดภัยและเหมาะสมสำหรับผู้บริโภคหรือการนำไปแปรรูปพร้อมทั้งไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จากการสำรวจข้อมูลล่าสุดพบว่า ปี พ.ศ.2561 ประเทศไทยมีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมเพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 3.33 และมีจำนวนโคนมเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2560 ร้อยละ 6.69 ซึ่งพื้นที่การเลี้ยงโคนมกระจายอยู่ทุกภาค โดยจังหวัดราชบุรีเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมสูงติดอันดับ 1 ใน 5 ของประเทศ อีกทั้งยังมีสหกรณ์โคนมที่สำคัญได้แก่ สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์อีกด้วย โดยในปี พ.ศ.2561 จังหวัดราชบุรีมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมจำนวน 1,586 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.85 ของจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั้งหมดในประเทศ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561) เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่าอำเภอที่มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ อำเภอโพธาราม อำเภอบ้านโป่ง และอำเภอบางแพ อยู่ที่ 877, 406 และ 192 ราย ตามลำดับ โดยที่อำเภอบ้านโป่งมีอัตราการเพิ่มขึ้นของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมสูงสุดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561) ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงสนใจศึกษารับรองฟุตพริ้นท์ในการผลิตนมในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีของฟาร์มโคนมที่ได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนมเปรียบเทียบกับฟาร์มโคนมที่ยังไม่ได้รับการรับรอง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายและกำหนดมาตรการในการลดและป้องกันการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากฟาร์มโคนมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระบบและกระบวนการผลิตนํ้านมโคของฟาร์มโคนมที่ได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม (GAP) และฟาร์มโคนมทั่วไป
- 2.2 เพื่อคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในแต่ละกิจกรรมของการผลิตนํ้านมโคของฟาร์มโคนม
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตนํ้านมโคของฟาร์มโคนมที่ได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม (GAP) กับฟาร์มโคนมทั่วไป
- 2.4 เพื่อเสนอแนวทางการลดค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์จากการผลิตนํ้านมโคของฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ดำเนินการตามวิธีการประเมินวัฏจักรชีวิต และอ้างอิงการวิเคราะห์คาร์บอนฟุตพริ้นท์ตามแนวทาง A common carbon footprint approach for dairy sector ของ International dairy federation (IDF, 2015) และแนวทางการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ ของประเทศไทย (องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก, 2561) โดยในการเก็บข้อมูลดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ ฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ที่มีการเลี้ยงโคนมตั้งแต่ 100 ตัวขึ้นไป จำนวนทั้งหมด 6 ฟาร์ม แบ่งเป็นฟาร์มที่ได้รับการ

การรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนม จำนวน 4 ฟาร์ม และเป็นฟาร์มทั่วไป จำนวน 2 ฟาร์ม โดยในการเก็บข้อมูลจะใช้ข้อมูลระยะเวลา 12 เดือน (ม.ค. – ธ.ค. 2561) เก็บข้อมูลครอบคลุมกิจกรรมตั้งแต่การผลิตอาหารสัตว์ การให้อาหารโค การรีดนม การจัดการมูลสัตว์ การจัดการฟาร์ม ไปจนถึงการขนส่ง นำนมดิบไปยังศูนย์รวบรวมนํานมดิบ

ข้อมูลที่ได้จากแต่ละกิจกรรมจะถูกนำมาคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นตั้งสมการที่ 1 และนำมาเปลี่ยนให้อยู่ในรูปคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า โดยการนำไปคูณกับค่า GWP_{100} ของก๊าซเรือนกระจกประเภทนั้นๆ (IPCC, 2017) ซึ่งจากการศึกษานี้อ้างอิงค่า GWP_{100} จากนั้นนำปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ได้มาประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ตั้งสมการที่ 2

$$\text{สมการที่ 1} \quad \text{Emission} = \text{Activity data} \times \text{Emission factor}$$

$$\text{สมการที่ 2} \quad \text{Carbon footprint} = \frac{\text{Total GHG emission} \times \text{Allocated to milk}(\%)}{\text{Milk production (kg)}}$$

โดยที่

Emission	คือ	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
Activity data	คือ	ปริมาณกิจกรรมที่ก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจก
Emission factor	คือ	ค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหน่วยกิจกรรม
Allocated to milk	คือ	การปันส่วนระหว่างผลผลิตนํานมและผลผลิตสัตว์
Milk production	คือ	ปริมาณนํานมดิบที่ผลิตได้

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 ระบบและกระบวนการผลิตนํานมโคของฟาร์มโคนม

ระบบการเลี้ยงโคนมของฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มี 2 ระบบ ได้แก่ ปล่อยยืนโรงและผูกถ่านยืนโรง จำนวน 5 ฟาร์ม และ 1 ฟาร์มตามลำดับ ซึ่งระบบการเลี้ยงโคนมทั้ง 2 ระบบ โคจะเคลื่อนไหวได้ในพื้นที่จำกัด และกินอาหารจากถั่วเลี้ยงเท่านั้น ดังนั้นโคจึงไม่ต้องการพลังงานในการเคลื่อนไหวและหาอาหาร ดังตารางที่ 1

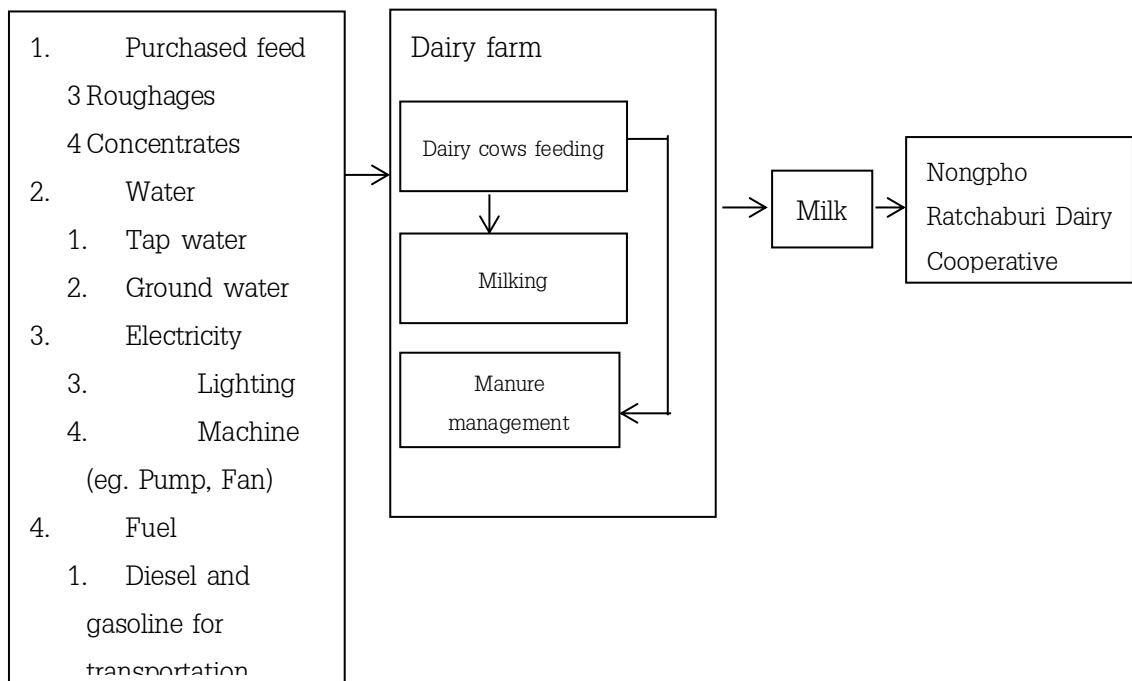
ตารางที่ 1 Dairy farming system

System	No. of farm	
	GAP farm	General farm
Loose housing	3	2
Tie stall	1	-

การให้อาหารโคนม ทั้งฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP และฟาร์มทั่วไป แบ่งโคนมออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ลูกโค โครุ่น โคทอง โครีดนม โคนํ้า และโคพอพันธุ ซึ่งให้อาหารในปริมาณและสัดส่วน

ที่แตกต่างกัน เช่น ฟางข้าว หญ้าสด ส่วนการรีดนม เกษตรกรจะรีดนม 2 ครั้ง/วัน ในตอนเช้าและตอนเย็น ซึ่งจะมีระยะห่างระหว่างการรีดเฉลี่ย 8-12 ชั่วโมง ผลผลิตปริมาณน้ำนมเฉลี่ย 783.33 กก./วัน ไขมันเฉลี่ย 3.77% และโปรตีนเฉลี่ย 3.30% จากนั้นน้ำนมดิบจะถูกขนส่งไปยังสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรีทันที สำหรับการทำความสะอาดโรงเรือน เกษตรกรจะทำความสะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ครั้งก่อนการรีดนม น้ำเสียจากการทำความสะอาดที่ปนเปื้อนมูลสัตว์จะถูกรวบรวมลงรางระบายน้ำ และปล่อยลงสู่แปลงหญ้า ตากแห้งเพื่อทำปุ๋ยต่อไป

กระบวนการผลิตน้ำนมโคของฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 Dairy milk production of large-scale dairy farms

4.2 ปริมาณก๊าซเรือนกระจกจากการผลิตน้ำนมโค

ก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากกระบวนการผลิตน้ำนมโคจากฟาร์มโคนม มีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 ก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการหมักในลำไส้

การหมักในลำไส้ เป็นแหล่งกำเนิดของมีเทน (CH₄) โดยแหล่งกำเนิดหลักของฟาร์มทั้งสองประเภทมาจากแม่โครีดนม พบว่าฟาร์มทั่วไปมีปริมาณการปล่อยมีเทน (CH₄) เฉลี่ย 4.78 x 10⁻³ GgCH₄ / ตัว/ปี ซึ่งมีค่าน้อยกว่าฟาร์ม GAP ที่มีการปล่อยมีเทน (CH₄) เฉลี่ย 5.88 x 10⁻³ GgCH₄ / ตัว/ปี

4.2.2 ก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการจัดการมูลสัตว์

การจัดการมูลสัตว์ เป็นแหล่งกำเนิดของมีเทน (CH₄) และไนตรัสออกไซด์ (N₂O) พบว่าฟาร์มทั่วไปมีปริมาณการปล่อย มีเทน (CH₄) เฉลี่ย 1.29 x 10⁻³ GgCH₄ /ตัว/ปี ซึ่งมีค่ามากกว่าฟาร์ม GAP ที่มี การปล่อยมีเทน (CH₄) เฉลี่ย 0.90 x 10⁻³ GgCH₄ /ตัว/ปี สำหรับการปล่อยไนตรัสออกไซด์ (N₂O) พบว่า

ฟาร์มทั่วไปมีปริมาณการปล่อยไนตรัสออกไซด์ (N₂O) เฉลี่ย 177.98 kg N₂O /ตัว/ปี ซึ่งมีค่าน้อยกว่าฟาร์ม GAP ที่มีปริมาณการปล่อยไนตรัสออกไซด์ (N₂O) เฉลี่ย 230.32 kgN₂O /ตัว/ปี

4.2.3 ก๊าซเรือนกระจกจากการใช้เชื้อเพลิง

การใช้เชื้อเพลิง ได้แก่ การใช้ น้ำมันเบนซินหรือดีเซลในกระบวนการขนส่ง ตั้งแต่การขนส่งอาหารสัตว์ นำนมดิบ การใช้ไฟฟ้า ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) พบว่าฟาร์มทั่วไปมีปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) เฉลี่ย 10.68 TonCO₂/ปี ซึ่งมีค่าน้อยกว่าฟาร์ม GAP ที่มีปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) เฉลี่ย 14.46 TonCO₂ /ปี

4.2.4 ก๊าซเรือนกระจกจากการผลิตอาหารสัตว์

การผลิตอาหารสัตว์ เป็นแหล่งกำเนิดคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) พบว่าฟาร์มทั่วไปมีปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) เฉลี่ย 13.14 TonCO₂/ปี ซึ่งมีค่าน้อยกว่าฟาร์ม GAP ที่มีปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) เฉลี่ย 16.15 TonCO₂ /ปี

4.3 คาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตนํ้านมโคจากฟาร์มโคนมขนาดใหญ่

คาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตนํ้านมโค คำนวณจากปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการหมักในลำไส้ การจัดการมูลสัตว์ การใช้พลังงาน และการผลิตอาหารสัตว์ แสดงดังตารางที่ 2

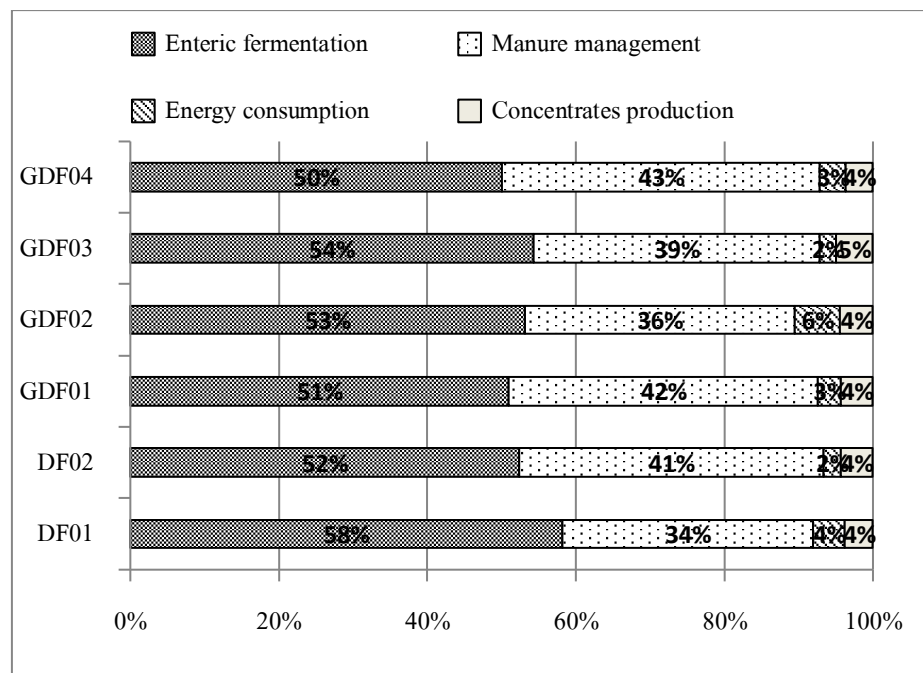
ตารางที่ 2 Carbon footprint of dairy milk production from large-scale dairy farms

Parameter		DF1	DF2	GDF1	GDF2	GDF3	GDF4
Direct emission	Enteric fermentation	194.50	163.01	183.77	228.37	159.03	206.02
	Manure management	113.05	127.42	149.85	115.87	112.80	176.11
	Transportation	7.99	3.37	3.48	19.55	3.33	5.60
Indirect emission	Fuel production	1.27	0.54	0.55	3.11	0.53	0.89
	Electricity production	4.97	3.22	6.92	3.74	2.43	7.69
	Concentrates production	12.61	13.66	15.76	18.91	14.71	15.23
Total emission (Ton CO ₂ eq)		334.39	311.21	360.33	429.55	292.82	411.54
% Allocation		97%	99%	98%	98%	98%	98%
Carbon footprint (kgCO ₂ eq/kgFPCM)		1.37	1.31	1.20	1.02	1.46	1.33

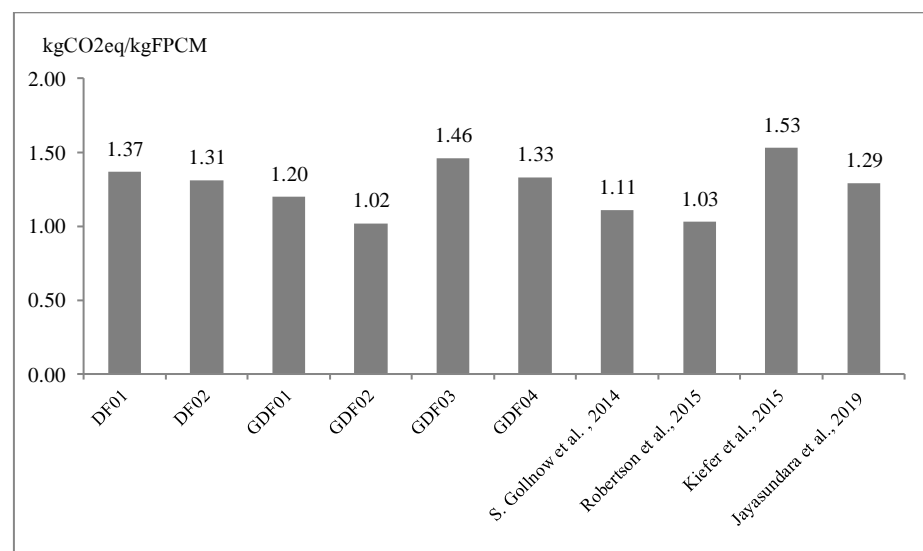
DF = ฟาร์มทั่วไป, GDF = ฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

พบว่าในการผลิตนํ้านม 1 กิโลกรัม มีการปล่อยคาร์บอนฟุตพริ้นท์อยู่ในช่วง 1.02 ถึง 1.46 kgCO₂eq/kgFPCM โดยค่าเฉลี่ยคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของฟาร์มทั่วไปมีค่าสูงกว่าฟาร์ม GAP อยู่ที่ 1.34 kgCO₂eq/kgFPCM และ 1.25 kgCO₂eq/kgFPCM ตามลำดับ โดยที่ระบบการเลี้ยงแบบปล่อยยืนโรง มีค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์สูงกว่าระบบผูกถ่วงยืนโรง โดยกระบวนการหลักที่มีค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์สูงสุดคือกระบวนการหมักในลำไส้ และการจัดการมูลสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 53 และร้อยละ 39 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 2

เมื่อเปรียบเทียบค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์จากการศึกษานี้กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน ได้แก่ จำนวนโคนม มากกว่า 100 ตัวขึ้นไป ขอบเขตตั้งแต่การได้มาซึ่งวัตถุดิบถึงการขนส่งน้ำนมดิบ การบั่นส่วนทางกายภาพ และหน่วยการทำงานเดียวกัน พบว่าค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์จากการผลิตน้ำนมมีค่าใกล้เคียงกัน ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 2 The proportion of carbon footprint by source

ภาพที่ 3 The comparison carbon footprint of dairy milk production from dairy farms

4.4 แนวทางการลดค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตน้ำนมโคจากฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ ในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

แหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญจากฟาร์มโคนมได้แก่ การหมักในลำไส้ และการจัดการมูลสัตว์ ดังนั้นการลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์สามารถดำเนินการได้โดยการให้อาหารหยาบคุณภาพสูงที่ย่อยได้ง่ายเพื่อลดปริมาณมีเทน (CH_4) ที่เกิดจากการหมักในลำไส้ เช่น การให้หญ้าสดแทนฟางข้าว เป็นต้น และนำน้ำเสียที่เกิดจากการทำความสะอาดโรงเรือนไปใช้ประโยชน์โดยเร็ว เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะการย่อยแบบไร้อากาศ ซึ่งก่อให้เกิดมีเทน (CH_4) และไนตรัสออกไซด์ (N_2O) เช่น นำไปใช้รดแปลงหญ้า หรือตากแห้งในพื้นที่โล่งเพื่อทำปุ๋ย เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม การเพิ่มปริมาณน้ำนมที่ผลิตได้ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถลดค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์จากการผลิตน้ำนมโคได้ ดังนั้นการจัดการฟาร์มที่ดี เช่น การแบ่งพื้นที่โคให้เป็นสัดส่วนเพื่อความสะดวกในการให้อาหารที่เหมาะสมของโคแต่ละระยะ ก็จะสามารถเพิ่มปริมาณและคุณภาพของน้ำนมดิบได้

5. สรุป

การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตน้ำนมโคจากฟาร์มโคนมขนาดใหญ่ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ตามแนวทางของ International dairy federation และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก พบว่าฟาร์มทั่วไปมีค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์สูงกว่าฟาร์ม GAP ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.34 $kgCO_2eq/kgFPCM$ และ 1.25 $kgCO_2eq/kgFPCM$ ตามลำดับ โดยกระบวนการหลักที่มีค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์สูงสุดคือ กระบวนการหมักในลำไส้ และการจัดการมูลสัตว์ ซึ่งในการประเมินพบว่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละฟาร์มนั้น ขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตน้ำนมดิบ การให้อาหารโคนม การจัดการฟาร์ม

6. ข้อเสนอแนะ

สำหรับเกษตรกรฟาร์มโคนมทั่วไปที่ต้องการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในฟาร์มโคนม และมีการพัฒนาการจัดการภายในฟาร์ม การขอรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มโคนมก็เป็นอีกทางหนึ่ง ที่นอกจากจะสามารถลดค่าคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตน้ำนมโคได้แล้ว ยังสามารถเพิ่มมูลค่าราคาน้ำนมดิบต่อหน่วยได้อีกด้วย

และเนื่องจากการศึกษาคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของการผลิตน้ำนมโคจากฟาร์มโคนมยังมีจำกัด สำหรับการศึกษาคืออาจพิจารณาศึกษาในพื้นที่อื่นๆเพิ่มเติม เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความหนาแน่นของฟาร์มโคนมสูงที่สุดในประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลในการหาแนวทางการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2561). *สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2562*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน). (2561). *แนวทางการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

- Food and Agriculture Organization of the United Nations^a. (2019). *Global Livestock Environmental Assessment Model (GLEAM)*. Retrieved 5 July 2019, from: <https://www.fao.org/gleam/results/en/>.
- Food and Agriculture Organization of the United Nations^b. (2017). *Livestock solutions for climate change*. Retrieved 5 July 2019, from <https://www.fao.org/publications/card/en/c/I8098EN/>.
- International Dairy Federation. (2015). *A common carbon footprint approach for the dairy sector*. Belgium: n.p.
- IPCC. (2007). *Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. In Pachauri, R.K and Reisinger, A.(eds.), Synthesis Report Contribution of Working Groups I, II and III. Geneva, Switzerland: n.p.
- Rotz CA. (2018). Modeling greenhouse gas emissions from dairy farms. *Journal of dairy science*, 101(7), 6675-90.

ศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้น้ำหมักจากดอกจอกหูหนูแฉ่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโต ของผักเรดสตาร์ที่ปลูกในระบบไฮโดรโปนิคส์แบบ NFT

To Study the Feasibility of Using of Fermented Bio-Extract Flowers *Salvinia Cucullata Roxb.* on Growth of Radstar Vegetables under NFT Hydroponics System

เลิศภูมิ จันทรเพ็ญกุล¹

¹อาจารย์ประจำ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

lertpoom.cp@bru.ac.th

บทคัดย่อ

ศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้น้ำหมักจากดอกจอกหูหนูแฉ่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผักเรดสตาร์ในระบบไฮโดรโปนิคส์แบบ NFT ใช้แผนการทดลองสุ่มสมบูรณ์ (Completely Randomized Design ; CRD) ประกอบด้วย 4 ทรีตเมนต์ละๆ 14 ซ้ำ (หลุมปลูกละ 1 ต้น) 64 หน่วยการทดลอง ณ ศูนย์บริการอุดมศึกษาหนองขวาง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตำบลพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้ 1) ไม่ฉีดพ่นน้ำหมัก 2) ฉีดพ่นน้ำหมักในอัตรา 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร 3) ฉีดพ่นน้ำหมักในอัตรา 2 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร 4) ฉีดพ่นน้ำหมักในอัตรา 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร โดยฉีดพ่นทุก วันที่ 28 วันที่ 35 และวันที่ 42 วิเคราะห์ความแปรปรวนและค่าเฉลี่ยของความสูง, ความกว้างใบ, จำนวนใบ, ความยาวราก หลังปลูกในวันที่ 28 วันที่ 35 และวันที่ 42

ผลการทดลอง พบว่า การฉีดพ่นทางใบด้วยน้ำหมักจากดอกจอกหูหนูแฉ่นในอัตรา 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ทำให้ผักเรดสตาร์ มีการเจริญเติบโต ด้านความสูงต้น ความกว้างใบ จำนวนใบ และความยาวราก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.01$) เมื่อเปรียบเทียบกับ ไม่ฉีดพ่นน้ำหมักจากดอกจอกหูหนู มีรองลงมาคือ 2) ฉีดพ่นน้ำหมักในอัตรา 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ดังนั้นสามารถใช้น้ำหมักจากดอกจอกหูหนูแฉ่นในช่วงปริมาณ 2-3 มิลลิลิตร/ น้ำ 1 ลิตรในการฉีดพ่นทางใบ จึงสามารถช่วยให้ผักเรดสตาร์เจริญเติบโตได้ดี

คำสำคัญ : ผักเรดสตาร์ ไฮโดรโปนิคส์ ดอกจอกหูหนูแฉ่น ฉีดพ่นทางใบ น้ำหมักพืชสด

Abstract

To study the feasibility of using fermented water from jasmine flower on the growth of red star lettuce in NFT hydroponics system. Completely randomized design (CRD) was used, consisting of 4 treatments, 14 replications each (1 plant per plant), 64 experimental units at the Nong Khwang Tertiary Education Service Center. Buriram Rajabhat University, Phon Samran Subdistrict, Khu Mueang District, Buriram Province, as follows: 1) not spraying

fermented water 2) spraying fermented water at the rate of 1 ml per 1 liter of water 3) spraying fermented water at the rate of 2 ml per 1 liter of water 4) spraying Fermented water at the rate of 3 ml per 1 liter of water was sprayed every 28, 35 and 42 days. Variances and mean values were analyzed for height, leaf width, leaf number, root length after planting on day 28. Day 35 and Day 42

The results showed that foliar spraying with fermented water from the flower buds at the rate of 3 ml per 1 liter of water resulted in red star lettuce. is growing Plant height, leaf width, number of leaves and root length were statistically significantly different ($p < 0.01$) compared to Do not spray the fermented water from the flower fermented flowers, followed by 2) spray the fermented water at the rate of 1 ml per 1 liter of water, therefore, the fermented water from the flowers of the fermented flowers can be used in the amount of 2-3 ml /1 liter of water for injection. foliar spray Therefore, it can help Red Star lettuce grow well.

Keywords : Red Star Lettuce, Hydroponics, Jasmine Flower, Foliar Spray, Fresh Vegetable Fermentation

1. บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจการปลูกพืชไฮโดรโปนิกส์ (hydroponics) หรือการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน ในประเทศไทยเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งเกษตรกรที่มีกำลังก็สามารถลงทุนปลูกผักในระบบไฮโดรโปนิกส์มากขึ้น เป็นระบบการปลูกพืชโดยอาศัยระบบการไหลเวียนของสารละลายธาตุอาหารที่เหมาะสมให้กับพืช ไม่จำเป็นต้องใช้ดินในการปลูกเป็นวิธีการปลูกพืชที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน เนื่องจากช่วยประหยัดพื้นที่ มีระบบการเพาะปลูกที่สะอาด ไม่ปนเปื้อนสารเคมีต่างๆในดิน และมีคุณค่าทางโภชนาการสูง (ศุภฤกษ์ เชาวลิต ตระกูล.2561) เนื่องจากลดปัญหาเรื่องข้อจำกัดของที่ดิน สามารถปลูกผักได้โดยไม่ต้องอาศัยฤดูกาล มีความคุ้มค่าในระยะยาวอีกทั้งราคาในการจำหน่ายผักไฮโดรโปนิกส์ยังสูงกว่าผักที่ปลูกในดินทั่วไป ทำให้ในปัจจุบันผักหลายชนิดที่เป็นที่นิยมในการบริโภคเช่น ผักเรดสตาร์ผักสลัดเรดคอส (Red Star Lettuce) เป็นผักที่จัดอยู่ในกลุ่มผักสลัดเรดโอ๊ค เจริญเติบโตได้ดีในช่วงอากาศเย็น ลักษณะใบยาวรี ลักษณะเหมือนกับกรีนคอส แต่มีใบเป็นสีแดงเข้มแบบผลเชอร์รี่ดำ นิยมนำมาบริโภคสดเป็นสลัดประเภทต่างๆ (zen hydroponics. 2559)

ปัจจุบันการใช้น้ำหมักพืชสดจากวัชพืช ถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มผลผลิตให้แก่ของเกษตรกรได้ เช่น ดอกจอกหนูแฉ่น (*Salvinia cucullata* Roxb. ex Bory) เป็นพืช ประเภทเฟิร์นลอยน้ำ พบได้มากตามแหล่งน้ำธรรมชาติได้ทั่วไปทุกภูมิภาคของประเทศ ลำต้นเป็นเหง้ากลม แตกกิ่งสาขาทอดขนานไปกับผิวน้ำ มีใบออกเวียนรอบ เป็น 3 แถว โดย 2 แถวบน เป็นส่วนที่เราเห็นเป็นใบลอยน้ำ เนื้อใบหนาและนุ่มรูปกลม หรือกว้างมากกว่ายาว ขอบใบห่อโค้งขึ้นทำให้ดูคล้ายหูหนู ตัวใบไม่เปียกน้ำ ผิวใบด้านบนปกคลุมแน่นด้วยตุ่มขน จัดเรียงเป็นแถว รูปร่างแบนไม่เป็นระเบียบ ผิวใบด้านล่างมีขนสีน้ำตาลปกคลุม ส่วนใบอีกแถวเป็นส่วนที่จมน้ำ ที่เรียกว่า ใบราก แตกกิ่งสาขาได้ ขยายพันธุ์ด้วยการแยกเหง้าแบ่งกอถือเป็นแนวทางในการเพิ่มผลผลิตให้แก่การผลิตพืชในระบบอินทรีย์ อีกทั้งยังเป็นการใช้วัชพืชที่มีมากในท้องถิ่น นำมาใช้โยนทางด้านเกษตร อีกทั้งยังเป็นตัวบ่งชี้เบื้องต้นในการวัดคุณภาพของแหล่งน้ำได้ด้วย (จงจิตต์ นรินาถเมธี

กุล.2554) การปลูกผักในระบบไฮโดรโปนิคส์แบบ NFT ยังเป็นระบบการผลิตผักที่สามารถใช้วัสดุที่หลากหลายในการจัดทำระบบ มีต้นทุนไม่สูงมาก อีกทั้งการจัดการสารละลายยังทำได้สะดวกเหมาะสมกับการผลิตผัก (อานันฐ์ ตันโซ. 2549.) การใช้คอกจอกที่เป็นวัชพืชนำมาทำเป็นน้ำหมักในการช่วยให้ผักเจริญเติบโตได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นวิธีหมักที่สามารถทำได้ง่ายไม่ยุ่งยาก

จากความสำคัญดังที่กล่าวมาผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้น้ำหมักจากคอกจอกหูหนูแฉ่งที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผักสลัดที่ปลูกในระบบไฮโดรโปนิคส์แบบ NFT เพื่อศึกษาผลต่อการเจริญเติบโตของผักสลัดที่ปลูกในระบบไฮโดรโปนิคส์แบบ NFT เพื่อนำผลที่ได้ไปแนะนำเกษตรกรผู้ผลิตผักไฮโดรโปนิคส์ในระบบอินทรีย์ ลดการใช้ปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เปรียบเทียบผลของการฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูในอัตราส่วนที่ต่างกันที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผักสลัดที่ปลูกในระบบไฮโดรโปนิคส์แบบ NFT

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ แบ่งกรรมวิธีการทดลองเป็น 4 ทรีตเมนต์ละๆ 16 ต้น จำนวน 4 ซ้ำละ 4 กลุ่ม (กลุ่มปลูกละ 1 ต้น) รวมทั้งสิ้น 64 หน่วยการทดลอง สถานที่ทำการทดลองโรงเรียนปลูกผักระบบไฮโดรโปนิคส์ แบบ NFT ณ ศูนย์บริการวิชาการหนองขวาง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

- 1.) ใช้น้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉ่งฉีดพ่นทางใบผักสลัด (T₁)
- 2.) ฉีดพ่นทางใบผักสลัดด้วยน้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉ่ง น้ำหมัก อัตราส่วน 1 มิลลิลิตร ต่อ น้ำ 1 ลิตร (T₂)
- 3.) ฉีดพ่นทางใบผักสลัดด้วยน้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉ่ง น้ำหมัก อัตราส่วน 2 มิลลิลิตร ต่อ น้ำ 1 ลิตร (T₃)
- 4.) ฉีดพ่นทางใบผักสลัดด้วยน้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉ่ง น้ำหมัก อัตราส่วน 3 มิลลิลิตร ต่อ น้ำ 1 ลิตร (T₄)

หมายเหตุ การฉีดพ่นน้ำหมักทุกๆ 7 วัน เริ่มฉีดพ่นในวันที่ 28 , วันที่ 35 และ วันที่ 42 ในระยะเวลาในการปลูกทดลองจำนวนทั้งหมด 45 วัน

การเตรียมน้ำหมักจากคอกจอกหูหนูแฉ่ง

นำคอกจอกจอกหูหนูแฉ่งสด จำนวน 60 กก. กากน้ำตาล 10 ลิตร น้ำสะอาด 20 ลิตร พด.2 จำนวน 1 ชอง หลังจากนั้นนำอุปกรณ์ทั้งหมดที่เตรียมไว้มาผสมคลุกเคล้าให้เข้ากันและปิดฝาไว้ให้สนิทและควรเปิดถึงน้ำหมักคนน้ำหมักทุกๆ 3-5 วัน พอหมักครบ 1 เดือน ไหลรอกเอาเฉพาะน้ำหมักใส่ขวดหรือแกลนไว้

การโรงเตรียมโรงเรียน

เตรียมโรงเรียนเมื่อเช็คสภาพและทำความสะอาดเรียบร้อยแล้ว นำโครงเหล็กมาวาง ณ จุดที่จะทำการทดลองและนำรางระบบไฮโดรโปนิคส์ขึ้นวางเรียงกันให้สม่ำเสมอตามรางในแนวทิศทางตามตะวันเพื่อให้ผักได้รับแสงแดดอย่างเต็มที่ ตรวจเช็คระบบน้ำ หากจุดที่รั่วซึมเพื่อทำการแก้ไขและทดลองเปิดระบบน้ำเพื่อควบคุมระดับน้ำให้มีการไหลเวียนได้อย่างสะดวกทั่วทั้งโรงเรียน

การปลูกและดูแลรักษาผักสลัดเรตคอส

เพาะต้นกล้าผักเรตคอส นำเมล็ดผักแช่น้ำทิ้งไว้ 1 ชั่วโมง นำเมล็ดที่จมน้ำที่ก้นภาชนะ นำเมล็ด ไซปากคืบหยอดลงในฟองน้ำเพาะเมล็ด หยดลงในฟองน้ำที่กรีดไว้ 3 เมล็ดใน 1 ช่อง นำฟองน้ำที่เพาะเมล็ด ผักลงไปไว้ในถาดพลาสติกที่ใส่น้ำเปล่าเอาไว้ครึ่งถาดเพื่อให้แผ่นฟองน้ำเพาะเมล็ดได้รับความชุ่มชื้น การดูแล ใช้ฟร็อกกี้ฉีครดน้ำทุกๆเช้าเย็น ให้กล้าได้โดนแสงแดดบางๆให้ครบ 7 วันเพื่อที่จะทำการย้ายกล้าลงในหลุม ระบบน้ำแบบไฮโดรโปนิกส์แปลงทดลอง เตรียมสารละลายปุ๋ย A+B อัตราส่วน (1; 1) โดยอัตราส่วน สารละลาย A 3 มิลลิลิตรต่อน้ำเปล่า 1 ลิตร ใช้สารละลาย A จำนวน 1,800 มิลลิลิตร และสารละลาย B อัตราส่วน 3 มิลลิลิตรต่อน้ำเปล่า 1 ลิตร ใช้สารละลาย A จำนวน 1,800 มิลลิลิตร ระบบโรงเรือนที่ในการทดลองใช้ปริมาณน้ำที่เจือจางสารละลาย A+B จำนวน 60 ลิตร ในการหมุนเวียนในระบบปลูกผัก ใช้ pH Meter วัดค่าให้อยู่ที่ pH 6.5 และ EC Meter วัดค่าให้อยู่ระหว่าง 1.1 – 1.2 มิลลิซีเมนส์ต่อเซนติเมตร (mS/cm) ย้ายกล้าผักสลัดเรตคอส ที่เพาะกล้าได้อายุ 7 วัน ลงในถ้วยปลูก ใส่ในรางปลูก หลุมละ 1 ถ้วย ให้ครบตามแต่ละกรรมวิธีการทดลอง ปรับการไหลเวียนของสารละลายให้ไหลท่วมบริเวณรากของต้นกล้าผักสลัด หลังจากย้ายกล้าผักที่มีอายุ 7 วันลงระบบรางปลูกในการทดลอง ทำการฉีดพ่นน้ำหมักทุกๆ 7 วัน ได้เมื่อผักสลัดเจริญโตในวันที่ 28 , วันที่ 35 และ วันที่ 42 ตามแต่ละกรรมวิธีการทดลอง โดยผสมน้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉวน ตามแต่ละกรรมวิธีการทดลอง การฉีดพ่นแต่ละกรรมวิธีใช้แผ่นพิวเจอร์บอร์ดยกปิดกันละช่อง การฉีดพ่นพุ่งกระจายไปกรรมวิธีการทดลองข้างเคียง

การเก็บข้อมูลการเจริญเติบโต

ทุกๆ 7 วัน ในวันที่ 28 , วันที่ 35 และ วันที่ 42 ในระยะเวลาในการปลูกทดลองจำนวนทั้งหมด 45 วัน วิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์การศึกษาในครั้งนี้ใช้แผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ Completely randomized design (CRD) และวิเคราะห์ความแปรปรวน Analysis of Variance : ANOVA. และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยวิธี DMRT

4. ผลการวิจัย

ศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้น้ำหมักจากคอกจอกหูหนูแฉวนที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผักเรตคอสที่ปลูกในระบบไฮโดรโปนิกส์แบบ NFT สามารถสรุปได้ตามผลวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเจริญเติบโตด้านความสูงของผักสลัดเรตคอส ณ อายุที่ 28,35 และ 42 วัน

กรรมวิธี	ความสูงต้นของผักสลัดเรตคอส (เซนติเมตร)		
	28 วัน	35 วัน	42 วัน
1)ไม่ฉีดพ่นปุ๋ยน้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉวน(T1)	4.95	9.23 ^a	16.23 ^a
2) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉวน 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T2)	5.35	9.78 ^a	16.08 ^a
3) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉวน 2 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T3)	5.35	11.40 ^b	18.95 ^b
4) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉวน 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T4)	5.80	13.15 ^c	21.43 ^c
F-test	ns	**	**
CV.%	8.90	16.13	13.64

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรเหมือนกันในคอลัมน์เดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ระดับความเชื่อมั่น 95% เปรียบเทียบโดยวิธี Duncan's multiple range test (DMRT)

** = แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.01$)

* = แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$)

Ns = ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$)

จากตารางที่ 1 แสดงความสูงของผักสลัดเรดสตาร์ที่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน ปริมาณแตกต่างกัน ณ อายุการปลูก 28,35 และ 42 วัน พบว่า ที่อายุการปลูก 35 และ 42 วัน แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ($p < 0.01$) ส่วน 28 วัน ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$) แต่มีแนวโน้มว่า T4 ที่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าความสูงต้นของผักสลัดเรดสตาร์ มากที่สุดคือ 21.43 เซนติเมตร รองลงมา T3 ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 2 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าความสูงต้นของผักสลัดเรดสตาร์ 18.95 เซนติเมตร T1 ไม่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน ให้ค่าความสูงต้นของผักสลัดเรดสตาร์ 16.26 เซนติเมตร และต่ำที่สุดคือ T2 ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าความสูงต้นของผักสลัดเรดสตาร์ ต่ำที่สุด 16.08 เซนติเมตร ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการเจริญเติบโตด้านความกว้างใบผักสลัดเรดสตาร์ ณ อายุที่ 28,35 และ 42 วัน

กรรมวิธี	ความกว้างใบผักสลัดเรดสตาร์ (เซนติเมตร)		
	28 วัน	35 วัน	42 วัน
1) ไม่ฉีดพ่นปุ๋ยน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน(T1)	2.35	3.63 ^{ab}	6.15 ^a
2) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T2)	2.03	3.38 ^a	6.05 ^a
3) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 2 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T3)	2.08	4.05 ^b	6.95 ^b
4) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T4)	2.33	4.65 ^c	7.58 ^c
F-test	ns	**	**
CV.%	14.36	14.58	10.73

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรเหมือนกันในคอลัมน์เดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติความเชื่อมั่น 95% เปรียบเทียบโดยวิธี Duncan's multiple range test (DMRT)

** = แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.01$)

* = แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$)

Ns = ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$)

จากตารางที่ 2 แสดงความกว้างใบของผักสลัดเรดสตาร์ที่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน ปริมาณแตกต่างกัน ณ อายุการปลูก 28,35 และ 42 วัน พบว่า ที่อายุการปลูก 35 และ 42 วัน แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ($p < 0.01$) ส่วน ที่อายุ 28 วัน ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$) แต่มี

แนวโน้มว่า T4 ที่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าความกว้างใบของผักสลัดเรสตาโร มากที่สุด คือ 7.58 เซนติเมตร รองลงมา T3 ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 2 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าความกว้างใบของผักสลัดเรสตาโร 6.95 เซนติเมตร T1 ไม่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน ให้ค่าความกว้างใบของผักสลัดเรสตาโร 6.15 เซนติเมตร และต่ำที่สุดคือ T2 ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าความกว้างใบของผักสลัดเรสตาโร ต่ำที่สุด 6.05 เซนติเมตร ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการเจริญเติบโตด้านจำนวนใบของผักสลัดเรสตาโร ณ อายุที่ 28,35 และ 42 วัน

กรรมวิธี	จำนวนใบของผักสลัดเรสตาโร(ใบ)		
	28 วัน	35 วัน	42 วัน
1)ไม่ฉีดพ่นปุ๋ยน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน(T1)	6.78 ^a	9.13	9.83 ^a
2) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T2)	6.50 ^a	8.60	9.83 ^a
3) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 2 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T3)	6.65 ^a	8.75	11.30 ^b
4) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T4)	7.48 ^b	8.53	10.50 ^{ab}
F-test	**	ns	*
CV.%	6.87	4.24	8.37

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรเหมือนกันในคอลัมน์เดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติความเชื่อมั่น 95% เปรียบเทียบโดยวิธี Duncan's multiple range test (DMRT)

** = แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ (p<0.01)

* = แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ (p<0.05)

Ns= ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ (p>0.05)

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนใบของผักสลัดเรสตาโร ที่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน ปริมาณแตกต่างกัน ณ อายุการปลูก 28,35 และ 42 วัน พบว่า ที่อายุการปลูก 28 วัน แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง (p<0.01) และที่อายุ 42 วันแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ (p<0.05) ส่วนอายุ 35 วัน ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ (p>0.05) แต่มีแนวโน้มว่า T4 ที่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าจำนวนใบของผักสลัดเรสตาโร มากที่สุด คือ 7.48 ใบ รองลงมา T1 ไม่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน ให้ค่าจำนวนใบของผักสลัดเรสตาโร 6.78 ใบ T3 ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 2 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าจำนวนใบของผักสลัดเรสตาโร 6.65 ใบ และต่ำที่สุดคือ T2 ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าจำนวนใบของผักสลัดเรสตาโร ต่ำที่สุด 6.50 ใบ ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการเจริญเติบโตด้านความยาวรากของผักสลัดเรดคออส ณ อายุที่ 28,35 และ 42 วัน

กรรมวิธี	ความยาวรากของผักสลัดเรดคออส (เซนติเมตร)		
	28 วัน	35 วัน	42 วัน
1)ไม่ฉีดพ่นปุ๋ยน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน(T1)	17.15 ^c	9.60 ^a	18.70
2) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T2)	17.33 ^c	10.05 ^a	19.63
3) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 2 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T3)	14.83 ^b	11.98 ^b	18.68
4) ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร (T4)	11.68 ^a	13.90 ^c	17.83
F-test	**	**	ns
CV.%	17.79	17.05	7.98

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีตัวอักษรเหมือนกันในคอลัมน์เดียวกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติความเชื่อมั่น 95% เปรียบเทียบโดยวิธี Duncan's multiple range test (DMRT)

** = แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.01$)

* = แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$)

Ns= ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$)

จากตารางที่ 4 แสดงความยาวรากของผักสลัดเรดคออส ที่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน ปริมาณแตกต่างกัน ณ อายุการปลูก 28,35 และ 42 วัน พบว่า ที่อายุการปลูก 28 และ 35 วัน แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ($p < 0.01$) ส่วนอายุ 42 วัน ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$) แต่มีแนวโน้มว่า T4 ที่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าความยาวรากของผักสลัดเรดคออส ยาวที่สุด คือ 13.90 เซนติเมตร รองลงมา T3 ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 2 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าความยาวรากของผักสลัดเรดคออส 11.98 เซนติเมตร T2 ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ให้ค่าความยาวรากของผักสลัดเรดคออส 10.05 เซนติเมตร และต่ำที่สุดคือ T1 ไม่ฉีดพ่นน้ำหมักคอกจอกหูหนูแวน ให้ค่าความยาวรากของผักสลัดเรดคออส ต่ำที่สุด 9.60 เซนติเมตร ตามลำดับ

5.อภิปรายผล

ศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้น้ำหมักจากคอกจอกหูหนูแวนที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผักเรดคออสที่ปลูกในระบบไฮโดรโปนิคส์แบบ NFT เพื่อเพิ่มผลผลิตของผักสลัดเรดคออส ส่งผลการเจริญเติบโตโดยรวมผักสลัดเรดคออสอายุที่ 28,35 และ 42 วันโดยพบว่าความสูงของผักสลัดเรดคออสที่อายุ 42 วัน มีความสูงเฉลี่ยสูงที่สุด 21.43 เซนติเมตร ความกว้างตอใบของผักสลัดเรดคออสอายุที่ 42 วัน มีความกว้างเฉลี่ยสูงที่สุดถึง 7.58 เซนติเมตร มีผลต่อจำนวนใบของผักสลัดเรดคออสอายุที่ 42 วัน มีจำนวนใบเฉลี่ยสูงที่สุดถึง 11.30 ใบ และมีความยาวรากของผักสลัดเรดคออสอายุที่ 42 วัน มีความยาวรากเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 19.63 เซนติเมตร จากผลการทดลองพบว่า T4 การใช้น้ำหมักคอกจอกหูหนูที่ปริมาณ 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ส่งผลให้การเจริญเติบโตของผักสลัดเรดคออสดีที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัดดี อัจฉริยมนตรีและคณะ (2554) ศึกษาปริมาณธาตุอาหารและจุลินทรีย์ในน้ำหมักชีวภาพ และผลของอัตราส่วนการใช้น้ำหมักชีวภาพและ

ความถี่ในการฉีดพ่นต่อการเจริญเติบโตของพืชผักโดยวางแผนการทดลองแบบ 7x3 Factorial in CRD 3 ซ้ำ มี 2 ปัจจัย คือ อัตราส่วนที่ฉีดพ่น 7 กรรมวิธี ได้แก่ 0,10,20,25,30,35 และ 40 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตรและความถี่ในการฉีดพ่น 3 ระดับ ได้แก่ 3,5 และ 7 วันต่อครั้ง โดยเก็บข้อมูล ได้แก่ ความสูง ความกว้างยาวใบ จำนวนดอก จำนวนผล และน้ำหนักผล ผลการวิจัย พบว่า อัตราส่วนของน้ำหนักชีวภาพที่ 40 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตรให้ผลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะเขือเทศผักก้านายอด และผักสลัดคอส อย่างมีนัยสำคัญ

6. สรุปผลการทดลอง

การทดลองศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้น้ำหมักจากคอกจอกหูหนูแฉ่งที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผักเรตสดาร์ที่ปลูกในระบบไฮโดรโปนิคส์แบบ NFT เพื่อเพิ่มผลผลิตของผักสลัดเรตสดาร์และง่ายต่อการใช้น้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉ่งผลการทดลอง พบว่า การฉีดพ่นทางใบด้วยน้ำหมักจากคอกจอกหูหนูแฉ่งในอัตรา 3 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ทำให้ผักสลัดเรตสดาร์ มีการเจริญเติบโต ต้นความสูงต้น ความกว้างใบ จำนวนใบ และความยาวราก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.01$) เมื่อเปรียบเทียบกับ ไม่ฉีดพ่นน้ำหมักจากคอกจอกหูหนู มีรองลงมาคือ 2) ฉีดพ่นน้ำหมักในอัตรา 1 มิลลิลิตรต่อน้ำ 1 ลิตร ดังนั้นสามารถใช้น้ำหมักจากคอกจอกหูหนูแฉ่งในช่วงปริมาณ 2-3 มิลลิลิตร/ น้ำ 1 ลิตรในการฉีดพ่นทางใบ จึงสามารถช่วยให้นักผลิตเรตสดาร์เจริญเติบโตได้ดี

7. ข้อเสนอแนะ

ควรนำน้ำหมักคอกจอกหูหนูแฉ่งไปทดลองฉีดพ่นทางใบในการผลิตพืชสวน พืชไร่นาดินอื่นในระบบไร่ เพื่อให้ได้ผลการทดลองเปรียบเทียบกัน และศึกษาด้านการให้ผลผลิตเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- จงจิตต์ นรินาถเมธิกุล. (2554) .จอกหูหนู (Water lettuce) มหันตภัยเงียบในลุ่มน้ำทะเลสงขลา สืบค้นวันที่ 7 กรกฎาคม 2564 .วารสารไตรมาส เม็ดทราย. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2554 . สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16. สงขลา. ISBN1686-8625.หน้า 6-8.
- จันทร์หา พันธุ์ประดิษฐ์. (2558). คุณภาพปุ๋ยหมักชนิดของจุลินทรีย์ต่อบุ๋ยหมักใบไม้จากโรงพยาบาลธรรมชาติที่หมักด้วยจุลินทรีย์. วันที่สืบค้น 25 สิงหาคม 2564./ เว็บไซต์: http://203.131.209.219/km/admin/new/200418_142737.pdf
- บรรพต ณ ป้อมเพชร. (2531). แมลงศัตรูพืช ลักษณะการทำลายและการระบาด การป้องกันกำจัด. วันที่สืบค้น 25 สิงหาคม 2564 .เว็บไซต์: <https://www.thairath.co.th/content/692883>
- ปิยะภรณ์ จิตรเอก .(2556). ผลของน้ำหมักชีวภาพร่วมกับสมุนไพรต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของผักสลัด 4 ชนิดในการปลูกพืชแบบไฮโดรโปนิคส์. สืบค้นวันที่ 25 สิงหาคม 2564. /เว็บไซต์: <http://www.repository.mutt.ac.th/dspace/handle/123456789/2131>
- พิชิตดา ศรีจันทร์และคณะ.(2564). การปลูกผักไฮโดรโปนิคส์แบบ NFT. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, เชียงใหม่: 2564. ISBN 978-974-625-921-7 (e-Book) .จำนวน 40 หน้า.

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาคูณิน. (2555). *ข้อดีและข้อเสีย ของการใช้ปุ๋ยทางใบ (ปุ๋ยน้ำและปุ๋ยเกล็ด)*. สืบค้นวันที่ 25 สิงหาคม 2564./ เว็บไซต์: <http://sql.idd.go.th/KMBlog/Content.aspx?BlogID=101>.

อัคริ อัจฉริยมมนตรี และคณะ. (2554). การศึกษาปริมาณที่เหมาะสมของน้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุอินทรีย์ต่อการเจริญเติบโตของพืชผัก. *ราชภัฏเชียงใหม่ research Journal*. ฉบับประจำปี 12 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2553 – มีนาคม 2554. คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 2-15.

อานัฐ ตันโช. 2549. *การปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน (ไฮโดรโปนิกส์)*. สำนักงานพัฒนาและเทคโนโลยีแห่งชาติ. ปทุมธานี. 66 น.

zen hydroponics. (2559) .*สลัด เรดสตาร์ (Red Star Lettuce)*. สืบค้นวันที่ 14 กรกฎาคม 2564. เว็บไซต์: <http://zen-hydroponics.blogspot.com/2014/08/gamet-rose-lettuce.html> .

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา
เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาโลก ดาราศาสตร์
และอวกาศเพิ่มเติม (อุตุนิยมวิทยา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
Learning Activities with Engineering Design Process Based
on STEM Education Approach to Promote Students' Problem Solving Skill
and Learning Achievement in Earth Cosmology
and Space Science (Meteorology) Class for students in Mattayomsuksa 5

อรุณรัตน์ นาจันทอง¹

โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพัสลินธุ์
na.aroonrat@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาโลก ดาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (อุตุนิยมวิทยา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และศึกษาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินทักษะการแก้ปัญหา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่ (dependent t-test) ผลการวิจัย พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.37/77.53 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 และทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : โลก ดาราศาสตร์ และอวกาศ สะเต็มศึกษา ทักษะการแก้ปัญหา กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

Abstract

The study aimed to develop lesson plans using engineering design process based on STEM education for promoting students' problem solving skills and learning achievement in Earth Cosmology and Space (Meteorology) class, Mattayomsuksa 5, compare students' learning achievement before and after using the developed lesson plans. The sample was 27

students in Mattayomsuksa 5/2 in semester 2 of academic year 2019. And explore the students' problem skills when intervened the developed lesson plans. The study instruments were the lesson plans using engineering design process based on STEM education for promoting students' problem solving skills and learning achievement in Earth Cosmology and Space (Meteorology) class, (2) students' learning achievement test and, (3) student's problem solving skill assessment form. Percentage, mean, standard deviation and t -test for dependent samples were used to analyze the data in this study. The result revealed that the efficiency of the developed lesson plans was at 80.37/77.53. In the student's learning achievement, it was found that the students had a posttest score significantly higher than the pretest score ($p < .01$). The students' problem skills were at a good level on average.

Keywords : Earth Cosmology and Space, STEM Education, Problem Solving Skills, Engineering Design Process.

1. บทนำ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากนักการศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและ วิศวกรรมศาสตร์เป็นแกน เน้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งให้ นำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ (ฤทัย เพลงวัฒนา, 2556) จุดเด่นที่ชัดเจนข้อหนึ่งของการจัดการเรียน การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา คือ การผนวกแนวคิดการออกแบบเชิงวิศวกรรมเข้ากับการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ของผู้เรียน กล่าวคือ ในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และฝึกทักษะด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ผู้เรียนต้องมีโอกาสนำความรู้มาออกแบบวิธีการ หรือกระบวนการเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลผลิตจากกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม (NRC, 2012 อ้างถึงใน สถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557) โดยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ระบุปัญหา รวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา วางแผน และดำเนินการแก้ปัญหา ทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน นำเสนอวิธีการ แก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน จากการศึกษาพบว่าจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาเป็น แนวทางหนึ่งที่สามารถส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียน (ฐิตียา เนตรวงษ์, 2556, Kaniawati D.S. & Suryadi.S, 2016) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ยืนยันว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาช่วยส่งเสริม ความเข้าใจในทัศนคติของผู้เรียนได้อีกด้วย (Komarudin, U. Rustaman N. Y. & Hasanah. L., 2016)

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งทำการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในสาระโลก ดาราศาสตร์ และ อวกาศ ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม พบว่า ศักยภาพผู้เรียนในบางด้านยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยมี นักเรียนบางส่วนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร, 2560) และนักเรียนส่วนใหญ่ ยังมีศักยภาพในการแก้ปัญหาและอยู่ในระดับไม่ดีเท่าที่ควร เมื่อพิจารณาคุณภาพผลงานนักเรียนบางกลุ่ม พบว่ายังไม่สะท้อนถึงการใช้ความรู้หรือทักษะการแก้ปัญหาที่เหมาะสม จากปัญหาดังกล่าวจึงมีความ

จำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน รวมถึงส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในสาระโลก คาราศาสตร์ และอวกาศ จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาและความจำเป็นในการแก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์และทักษะการแก้ปัญหานักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาโลก คาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (อุตุนิยมวิทยา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาโลก คาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (อุตุนิยมวิทยา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาโลก คาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (อุตุนิยมวิทยา) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

2.3 เพื่อศึกษาทักษะการแก้ปัญหานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 90 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 27 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

3.3 เครื่องมือวิจัย

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การเกิดเมฆ จำนวน 12 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ จำนวน 12 ชั่วโมง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ข้อมูลสารสนเทศทางอุตุนิยมวิทยากับการใช้ประโยชน์ จำนวน 9 ชั่วโมง โดยแต่ละแผนประกอบด้วยขั้นตอนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นระบุปัญหา ขั้นรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ขั้นตอนออกแบบวิธีการแก้ปัญหา ขั้นวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา ขั้นทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน และ ขั้นนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน โดยมีแนวคิดสำคัญ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานการณ์ และสาระสำคัญในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา

หน่วยการเรียนรู้	สถานการณ์	สาระสำคัญ		
		วิทยาศาสตร์ (S)	คณิตศาสตร์ (M)	เทคโนโลยี (T) และ วิศวกรรมศาสตร์ (E)
การเกิดเมฆ	สถานการณ์ สร้างแบบจำลองการเกิดเมฆ โดยมีเงื่อนไข ดังนี้ 1. ขนาดของกลุ่มเมฆ ต้องมีรัศมีไม่น้อยกว่า 10 ซม. (โดยประมาณ) 2. เมฆคงอยู่ อย่างน้อย 1 นาที 3. ใช้ต้นทุนน้อยและใช้วัสดุใกล้ตัว	1. การยกตัวของก้อนอากาศ 2. เสถียรภาพของอากาศ 3. การเกิดเมฆและกลไกต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเกิดเมฆ	ความเข้าใจกระบวนการทางสถิติและใช้ความรู้ทางสถิติในการแก้ปัญหา 1. การเขียนกราฟจากข้อมูลที่กำหนดให้ 2. การตีความหมายจากข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สัญลักษณ์ ตาราง รูปภาพ หรือกราฟ	กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม
การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	สร้างแบบจำลองบ้านประหยัดพลังงาน โดยออกแบบบ้านที่ทำให้อุณหภูมิภายในบ้านต่ำที่สุด	1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ 2. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและการชะลอการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	ความเข้าใจกระบวนการทางสถิติและใช้ความรู้ทางสถิติในการแก้ปัญหา 1. การเขียนสัญลักษณ์สื่อความหมาย 2. การตีความหมายจากข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ	กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม
ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษานิวทอนกับการใช้ประโยชน์	ให้นักเรียนวางแผนจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวในจังหวัดของตนเอง โดยแสดงถึงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษานิวทอนแล้วร่วมกันประเมินว่าโปรแกรมใดได้รับความสนใจมากที่สุด	1. ข้อมูลและสารสนเทศทางศึกษานิวทอน 2. การใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศทางศึกษานิวทอน	ความเข้าใจกระบวนการทางสถิติและใช้ความรู้ทางสถิติในการแก้ปัญหา 1. การเขียนสัญลักษณ์สื่อความหมาย 2. การตีความหมายจากข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ	กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

ขั้นตอนการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ คือ ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำหนดหน่วยการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ระหว่าง 4.10 – 4.24 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด 3 แผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำไปทดลองใช้ พร้อมกับการทดลองใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินทักษะการแก้ปัญหากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้อง แล้วจึงจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาโลกดาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (ศึกษานิวทอน) เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.40-0.65 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (B) ระหว่าง 0.25-0.70 และมีความเชื่อมั่นทั้งหมดนับ เท่ากับ 0.81

3.3.3 แบบประเมินทักษะการแก้ปัญหา ประกอบด้วยข้อคำถามให้นักเรียนเขียนตอบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยมีตัวชี้วัด ได้แก่ ความสามารถในการระบุปัญหา การรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การออกแบบวิธีการแก้ปัญหา การวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา การทดสอบประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหา และการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา การให้คะแนนทักษะการแก้ปัญหา ใช้เกณฑ์คุณภาพ 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง โดยมีผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างจุดประสงค์และข้อคำถามรายข้ออยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน มีค่าเท่ากับ 0.82

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน คือ ให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา วัดผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบย่อยระหว่างเรียน และประเมินทักษะการแก้ปัญหาจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน รวมทั้งการตอบคำถามท้ายบทเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จากนั้นนักเรียนทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับก่อนเรียน นำข้อมูลไปวิเคราะห์ผล ได้แก่ หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และวิเคราะห์ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาโลก ดาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (อุศุณิยมวิทยา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา รายวิชาโลก ดาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (อุศุณิยมวิทยา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.37/77.53 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา รายวิชาโลก ดาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (อุศุณิยมวิทยา) (E_1/E_2)

จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนระหว่างเรียน (E_1)			คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (E_2)		
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
27	30	24.11	80.37	30	23.26	77.53

4.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา พบว่า นักเรียนที่

เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา

การทดสอบ	Mean	S.D.	ค่าเฉลี่ย ของผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	df	Sig 1 tailed
ก่อนเรียน	12.44	1.847	10.81	2.354	23.872**	26	0.000
หลังเรียน	23.26	1.852					

** p < .01

4.3 ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 2.86 คิดเป็นร้อยละของค่าเฉลี่ย 71.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 จัดอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนทักษะการแก้ปัญหา จากการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	คะแนนเฉลี่ยเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ	แปลผล
1	4	2.63	0.42	65.74	ดี
2	4	2.83	0.30	70.68	ดี
3	4	3.12	0.15	77.93	ดี
เฉลี่ย	4	2.86	0.82	71.45	ดี

5. อภิปรายผล

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนและก่อนเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษา พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 และทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.86 คิดเป็น ร้อยละ 71.45 ทั้งนี้อาจได้รับปัจจัยส่งเสริมจากการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก และมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.37/77.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการและขั้นตอนที่สามารถฝึกให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง รู้จักวางแผนในการทำงาน กล้าแสดงความคิดเห็น สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาจนสามารถสร้างเป็นชิ้นงานได้ เป็นไปตามหลักการการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางสะเต็มศึกษาซึ่งสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ของนารินทร์ ศิริเวช (2560) โดยเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตาม

แนวคิดส่งเสริมศึกษาเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดส่งเสริมศึกษาในรายวิชาชีววิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.42/81.67 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พลศักดิ์ แสงพรมศรี, ประสาท เนื่องเฉลิม, ปิยะเนตร จันทร์ดิระติกุล (2558) ซึ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูง และเจตคติต่อการเรียนเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมศึกษากับแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงและเจตคติต่อการเรียนเคมีสูงกว่าการเรียนรู้แบบปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติยา เนตรวงษ์ (2559) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางส่งเสริมศึกษา ผลการศึกษาพบว่าทักษะการแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่างทุกคนมีพัฒนาการทักษะการแก้ปัญหาสูงขึ้นโดยภาพรวมสูงขึ้นร้อยละ 13.03

6. สรุปผล

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางส่งเสริมศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาโลก ดาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (อุตุนิยมวิทยา) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับการประเมินคุณภาพ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก และมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.37/77.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางส่งเสริมศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01

3. ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนเมื่อที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทางส่งเสริมศึกษา ในรายวิชาโลก ดาราศาสตร์และอวกาศเพิ่มเติม (อุตุนิยมวิทยา) อยู่ในระดับ ดี โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.86 (จากคะแนนเฉลี่ยเต็ม 4) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.82 คิดเป็นร้อยละ 71.45

7. ข้อเสนอแนะ

ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวส่งเสริมศึกษา กิจกรรมที่จัดให้นักเรียนในแต่ละหัวข้อค่อนข้างใช้เวลา ในการสร้างชิ้นงานพอสมควร ดังนั้น ครูสามารถให้นักเรียนทำผลงานนอกเวลาเรียนได้ นอกจากนี้ควรมีการนำวิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวส่งเสริมศึกษาไปใช้ในการพัฒนาร่วมกับทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชูติยา เนตรวงษ์. (2559). การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางส่งเสริมศึกษา. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. 15 (2), 1-6.
- นารินทร์ ศิริเวช. (2560). การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดส่งเสริมศึกษาเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พลศักดิ์ แสงพรหมศรี, ประสาท เนืองเฉลิม และ ปิยะเนตร จันทร์ดิระติกุล. (2558). การศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงและเจตคติต่อการเรียนเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษากับแบบปกติ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 9 (พิเศษ), 401-418.

โรงเรียนท่าคันโทวิทยาคาร (2560). เอกสารรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประจำปีการศึกษา 2560. ฤทัย เพลงวัฒนา (2556). สะเต็มศึกษากับการจัดการเรียนรู้วิชาโลก ดาราศาสตร์ และอวกาศ. *นิตยสาร สสวท*. 42 (185), 19-22.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). *คู่มือจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3*. กรุงเทพฯ: องค์การฯ ของ สกสศ.

Kaniawati D.S. & Suryadi.S. (2016). Integration of STEM Education In Learning Cycle 6E To Improve Problem Solving Skills on Direct Current Electricity. *International conference on Mathematics Science and Education*, 3(1), 106-109.

Komarudin, U. Rustaman N. Y. and Hasanah. L. (2016). Promoting Students' Conceptual Understanding Using STEM-Based E-Book. Mathematics, Science, and Computer Science Education (MSCEIS 2016). *AIP Conf. Proc.* 1848, 060008-1-060008-6; doi:10.1063/1.4983976<https://aip.scitation.org/doi/pdf/10.1063/1.4983976>

ผลของรูปแบบชีวมวลและความเร็วลมที่มีต่อประสิทธิภาพเชิงความร้อน ของเตาก๊าซชีวมวล

Effect of Biomass Type and Air Velocity on Thermal Efficiency of Biomass Gas Stove

ไพศาล ศุภรัตน์กุล¹ ตีเพชร ไชยศล²

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องกล คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม
paisamsupirattanakul@gmail.com

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม
teepach-19@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าค่าก๊าซชีวมวลกับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 4 ชนิด คือ ฟางอัดเม็ด ไม้ยูคาลิปตัสสับย่อย กะลามะพร้าว กะลาตาล ทำการทดสอบขนาดความยาวของ วัสดุชีวมวลเท่ากับ 10, 20, 30 และ 40 มิลลิเมตร ความเร็วลมเข้าระบบการเผาไหม้แบบจำกัดอากาศ ที่ ระดับ 2.0, 2.5, 3.0 และ 3.5 เมตรต่อวินาที ผลการทดสอบพบว่ากะลามะพร้าวที่ขนาดความยาวของวัสดุชีวมวล 30 มิลลิเมตร ระดับความเร็วลมอากาศเข้าระบบ 3.0 เมตรต่อวินาที จะมีค่าความร้อนสูงสุด 20.2 เมกกะจูลต่อกิโลกรัม ประสิทธิภาพเชิงความร้อนเฉลี่ย 34.28% และเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน ระหว่างการใช้เตาก๊าซชีวมวลกับการใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวสามารถประหยัดได้ 79 บาท/สัปดาห์ และจะคืนทุนได้ในระยะเวลา 1 ปี 4 เดือน

คำสำคัญ : เตาก๊าซชีวมวล ความเร็วลม ประสิทธิภาพเชิงความร้อน

Abstract

The objective of this research was analysis to biomass stove with 4 types of agricultural waste materials, namely pellet straw, shredded eucalyptus wood, coconut shells and palm husks. The length of biomass material was 10, 20, 30 and 40 mm. Experiments at air velocity of combustion system at 2.0, 2.5, 3.0 and 3.5 m/s. Results that found at length of biomass material was 30 mm , air velocity was 3.0 m/s and maximum high heating value(HHV) was 20.2 MJ/kg make value of average thermal efficiency was 34.28% .The comparing energy costs between biomass burner and liquid petroleum gas(LPG) . Biomass burner can save 79 baht/week and payback in time 1 year 4 month.

Keywords : Biomass Gas Burner, Air Velocity, Thermal Efficiency

1. บทนำ

จังหวัดนครพนมเป็นแหล่งที่มีพื้นฐานทางศิลปวัฒนธรรม และเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เกษตรกรนิยมเพาะปลูกในช่วงฤดูฝน และจะเก็บเกี่ยวในช่วงฤดูหนาว เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรแล้วจะเกิดมีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรออกมามาก จำนวนหนึ่งนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิง หุงต้มในภาคครัวเรือนโดยตรง และอีกส่วนมากที่ปล่อยทิ้งจนกลายเป็นเศษขยะ หากสามารถรวบรวมข้อมูลปริมาณของวัสดุเหลือใช้อย่างเป็นระบบ จะทำให้สามารถบูรณาการระบบการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้นำมาใช้ประโยชน์ในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เพราะความหลากหลายทางการเกษตรของจังหวัดนครพนม จะมีความเหมาะสมกับการใช้พลังงานชีวมวลในระดับชุมชนที่ใช้หุงต้มในภาคครัวเรือนได้เป็นอย่างดี สำหรับการี่ใช้พลังงานความร้อนปริมาณมากในกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อม ทำให้มีราคาแพงมากขึ้น และเทคโนโลยีที่ใช้เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานจากชีวมวลส่วนใหญ่ยังมีประสิทธิภาพต่ำ ทำให้ต้องใช้เชื้อเพลิงและวัตถุดิบมาก (ทิพาวรรณ, อัญชกริกร, 2559) ดังนั้นเพื่อให้มีพลังงานใช้กันอย่างพอเพียงต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้มีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ต้องเลือกใช้เชื้อเพลิงที่มีราคาถูกที่มีปริมาณที่เพียงพอ และต้องเป็นเชื้อเพลิงที่มีผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมน้อยด้วย การเลือกใช้พลังงานจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจึงเป็นแนวทางที่น่าสนใจในปัจจุบัน จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเพื่อพัฒนาเตาทำชีวมวลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหนองฮี ในพื้นที่ อ.ปลาปาก จ.นครพนม โดยใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นพลังงานของเตาทำชีวมวล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเตาทำชีวมวล โดยเป็นการวิจัยพัฒนาเตาทำชีวมวลและเก็บข้อมูลในพื้นที่ภายในจังหวัดนครพนม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อวิเคราะห์หาค่าคุณลักษณะของทำชีวมวลจากวัสดุเหลือใช้ทางเกษตร 4 รูปแบบ
- 2.2 เพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพเชิงความร้อนของเตาทำชีวมวลที่ประดิษฐ์ขึ้น
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์ผลต้นทุนการผลิตทำชีวมวลกับทำหุงต้ม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ทำการทดสอบเตาแก๊สชีวมวลแบบชนิดไหลขึ้นตั้งรูปที่ 3 กับวัสดุทางการเกษตร 4 ชนิด คือ ฟางอัดเม็ด ไม้ยูคาลิสต์สับย่อย กะลามะพร้าว กะลาตาล ทำการทดสอบขนาดความยาวของวัสดุชีวมวลเท่ากับ 10, 20, 30 และ 40 มิลลิเมตร โดยได้กำหนดอัตราการป้อนอากาศเข้าสู่กระบวนการแก๊สซิฟิเคชันด้วยการปรับความเร็วพัดลมป้อนอากาศ ใช้เครื่องวัดความเร็วลมเพื่อกำหนดให้มีค่าความเร็วระหว่าง 2.0, 2.5, 3.0 และ 3.5 m/s โดยการทดลองนี้จะป้อนชีวมวลในปริมาณครั้งละ 1 กิโลกรัมเท่ากัน ในการทดลองของแต่ละความเร็วอากาศ กับขนาด และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 4 ชนิด จากผลการทดลองนั้นจะได้แก๊สชีวมวลหรือเรียกอีกอย่างว่าโปรคิวเซอร์แก๊ส จากนั้นจะวิเคราะห์หาองค์ประกอบแก๊สชีวมวล ทั้งเป็นแก๊สที่เผาไหม้ได้และส่วนอื่นๆ รวมถึงประเมินค่าความร้อน และค่าประสิทธิภาพทางความร้อน ของเตาทำชีวมวลที่ประดิษฐ์ขึ้น และวิเคราะห์ผลต้นทุนทางการผลิตทำชีวมวลเปรียบเทียบกับพลังงานที่ใช้ อยู่ ดังนี้

3.1 ประสิทธิภาพเตาชีวมวล การประเมินประสิทธิภาพเตาชีวมวลจะพิจารณาจากค่าของค่าประกอบแก๊สเชื้อเพลิงชีวมวลที่วิเคราะห์ ได้จากการทดลองและการวัดอัตราการไหลของแก๊สชีวมวลในการทดลอง โดยจะคำนวณตามความสัมพันธ์ของสมการ หาค่าประสิทธิภาพทางความร้อนดังนี้

$$\eta_g = \frac{V_g \times Cv_g}{m_{fuel} \times HHV_{fuel}} \times 100 \quad (1)$$

โดยที่

V_g	คือ	ความเร็วการไหลของแก๊สชีวมวล (m^3/s)
Cv_g	คือ	ค่าความร้อนของแก๊สชีวมวล (kJ/m^3)
m_{fuel}	คือ	ปริมาณมวลเชื้อเพลิงที่ใช้ทดลอง (kg/s)
HHV_{fuel}	คือ	ค่าความร้อนเชื้อเพลิงค่าสูงที่ได้ (kJ/kg)

3.2 การหาค่าความร้อนของแก๊สเชื้อเพลิงชีวมวล

$$Cv_g = \sum H_i X_i \quad (2)$$

โดยที่

H_i	คือ	ค่าความร้อนของแก๊ส (CO, H_2, CH_4) (kJ/kg)
X_i	คือ	สัดส่วนโดยปริมาตรของแก๊สเชื้อเพลิงชีวมวลที่ได้จากการทดลอง (kg/m^3)

3.3 การหาค่าความชื้น

$$m = \frac{(w_1 - w_2)}{w} \times 100 \quad (3)$$

โดยที่

m	คือ	ปริมาณความชื้นในสารตัวอย่าง (%)
w_1	คือ	น้ำหนักสารตัวอย่างก่อนอบ (กรัม)
w_2	คือ	น้ำหนักสารตัวอย่างหลังอบ (กรัม)
w	คือ	น้ำหนักของสารตัวอย่าง (กรัม)

3.4 การวิเคราะห์สารระเหยและปริมาณเถ้า

$$V = \frac{(w_a - w_b)}{w} \times 100 - m \quad (4)$$

โดยที่

- V คือ ปริมาณสารระเหย (%)
- m คือ ปริมาณความชื้นในสารตัวอย่าง (%)
- w_a คือ น้ำหนักสารตัวอย่างก่อนการเผา (กรัม)
- w_b คือ น้ำหนักสารตัวอย่างหลังการเผา (กรัม)
- w คือ น้ำหนักของสารตัวอย่าง (กรัม)

ภาพที่ 1 ลักษณะการเผาไหม้เตาของก๊าซชีววมวล

เตาก๊าซชีววมวลแบ่งชั้นการเผาไหม้ออกเป็น 4 ชั้นดังรูปที่ 2 ดังนี้

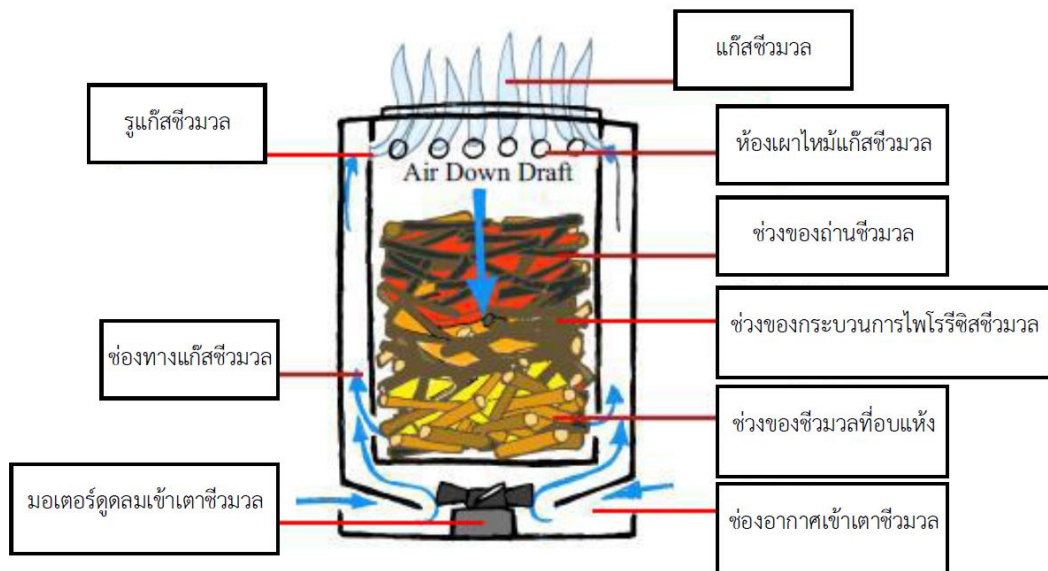
- ชั้นเผาไหม้ เป็นชั้นที่มีการเผาไหม้สารของเชื้อเพลิงที่เป็นของแข็งซึ่งมีองค์ประกอบทางเคมีดังรูปที่ 1 คือ คาร์บอนและไฮโดรเจนเป็นองค์ประกอบหลักเมื่อมีการเผาไหม้ที่สมบูรณ์จะได้คาร์บอนไดออกไซด์และไอน้ำ มีอุณหภูมิในการเผาไหม้ประมาณ 1450 °C ในบริเวณนี้คาร์บอนจะเผาไหม้กับออกซิเจนในปริมาณที่จำกัด ปฏิกิริยาในชั้นเผาไหม้นี้เป็นปฏิกิริยาคายความร้อน ความร้อนที่เกิดขึ้นในชั้นนี้จะถูกนำไปใช้ในปฏิกิริยาดูดความร้อนในชั้น รีคักชันโซน และชั้นกลั่นสลาย ซึ่งผลผลิตหลักที่ได้จากชั้นการเผาไหม้คือความร้อนและเถ้าถ่าน

- ชั้นเผาไหม้รอง เป็น โซนของการสังเคราะห์ก๊าซติดไฟได้ทั้งหมดเมื่อก๊าซร้อนต่าง ๆ ที่เกิดการเผาไหม้ คือ คาร์บอนไดออกไซด์และไอน้ำ รวมถึงเชื้อเพลิงที่แตกตัวในชั้นนี้ คือ ทาร์จะไหลเข้าสู่การเกิด

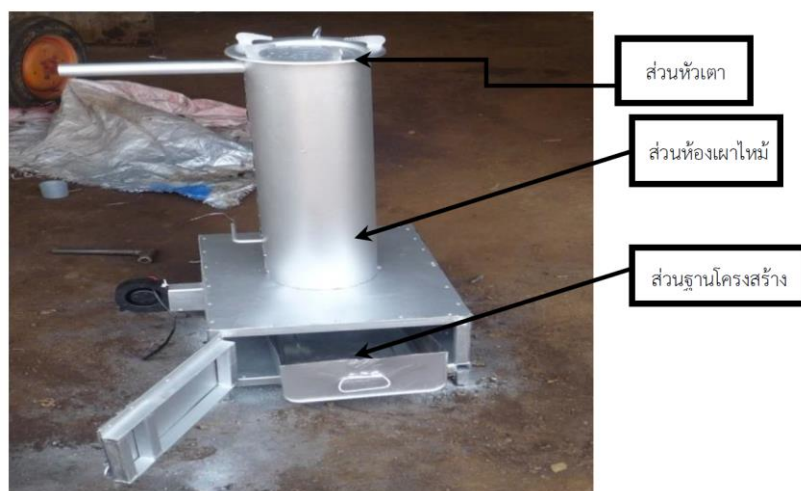
ชั้นปฏิกิริยา ชั้นรีตัก และจะได้ก๊าซที่ติดไฟ คือ คาร์บอนมอนนอกไซด์ ไฮโดรเจน และมีเทน โดยที่อุณหภูมิในโซนนี้เกิดขึ้นประมาณ 800-1000 °C

- ชั้นกลั่นสลายตัว โดยในชั้นนี้เชื้อเพลิงได้รับความร้อนจากชั้นเผาไหม้ เพื่อสลายสารอินทรีย์ในเชื้อเพลิงเพื่อให้ได้สารระเหย ต่าง ๆ ออกมา ซึ่งประกอบไปด้วยเมทานอล กรดน้ำส้ม น้ำมันดิบ ก๊าซที่เผาไหม้ได้และไม่ได้ อุณหภูมิในชั้นนี้จะประมาณ 280-500 °C ของแข็งที่เหลือจากกระบวนการในชั้นนี้คือคาร์บอนในรูปถ่าน

- ชั้นลดความชื้น สำหรับในชั้นนี้อุณหภูมิต่ำลงพอที่จะทำให้เกิดการสลายตัวของสารระเหยต่าง ๆ โดยที่ความร้อนที่ได้มาจากชั้นนี้ จะระเหยความชื้นที่อยู่ในชีวมวลในรูปของไอน้ำ อุณหภูมิในชั้นนี้อยู่ที่ประมาณ 100-135 °C สรุปลักษณะสมบัติของก๊าซที่ได้จากในชั้นนี้จะประกอบด้วย คาร์บอนมอนนอกไซด์ ไฮโดรเจน มีเทน คาร์บอนไดออกไซด์ และไนโตรเจน

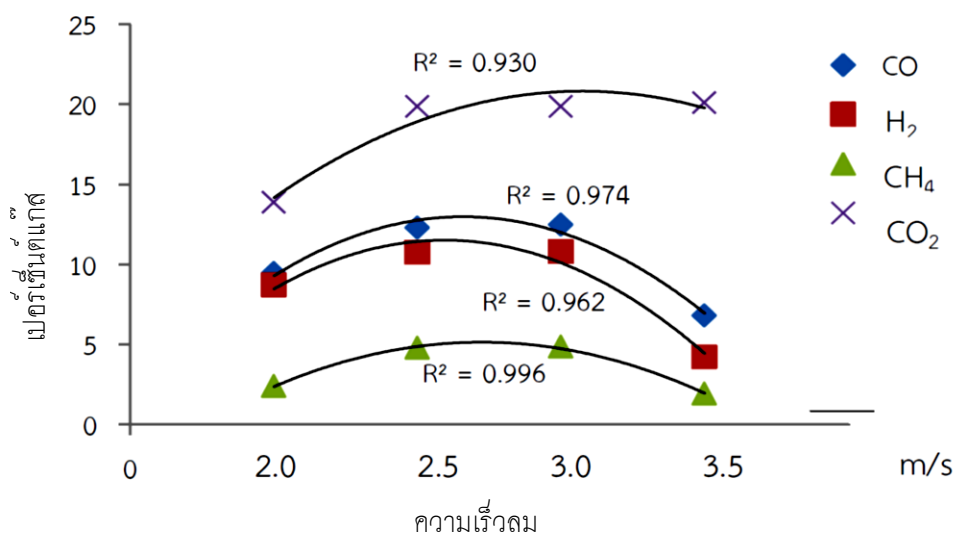
ภาพที่ 2 รูปแบบการทำงานของเตาชีวมวล

ภาพที่ 3 โครงสร้างของเตาชีวมวล

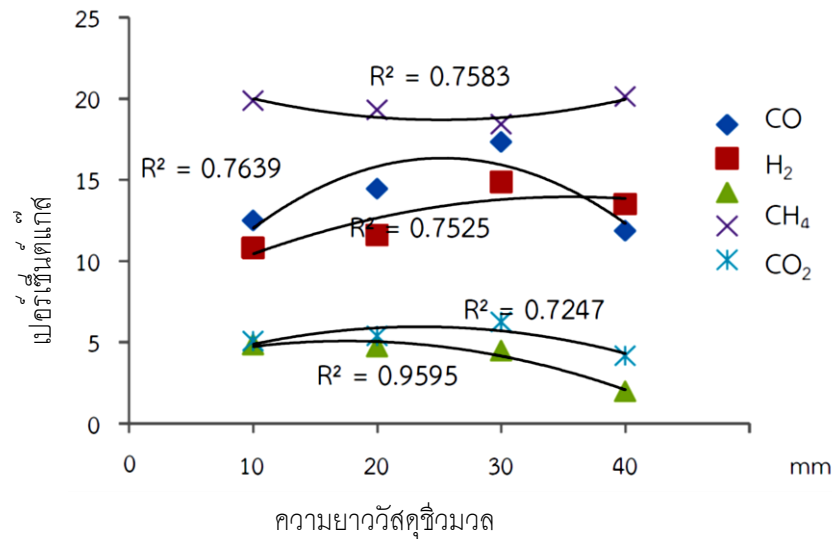
4. ผลการวิจัย

4.1 จากภาพที่ 4 ได้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงค่าความเร็วในการไหลของอากาศกับปริมาณเปอร์เซ็นต์ก๊าซชีววมวลที่เกิดขึ้นโดยเครื่องเครื่องวิเคราะห์ห้องค์ประกอบธาตุแล้ว พบว่า ที่อัตราการป้อนอากาศเข้าสู่กระบวนการแก๊สซิฟิเคชัน มีค่าความเร็ว 3.0 m/s จะมีเปอร์เซ็นต์มีเทน CH_4 สูงสุดสังเกตได้จากภาพที่ 4 เนื่องมาจากมีการเผาไหม้ของวัสดุชีววมวลที่เป็นกะลามะพร้าวซึ่งมีองค์ประกอบหลัก คือ คาร์บอนและไฮโดรเจนเป็นองค์ประกอบหลักเมื่อมีการเผาไหม้ที่สมบูรณ์จะได้คาร์บอนไดออกไซด์และไอน้ำ โดยคาร์บอนจะเผาไหม้กับออกซิเจนในปริมาณที่จำกัด ความร้อนที่เกิดขึ้นนี้จะถูกนำไปใช้ในปฏิกิริยาอุทกความร้อนซึ่งผลผลิตหลักที่ได้จากขั้นการเผาไหม้คือความร้อนและไถ่ถ่าน

ภาพที่ 4 เปอร์เซนต์ก๊าซโดยปริมาตรของกะลามะพร้าว 30 มม. ที่ความเร็วลมแตกต่างกัน

4.2 ผลของการเปลี่ยนแปลงค่าความยาวกะลามะพร้าวจากการทดสอบ ดังภาพที่ 5 นั้นพบว่า ที่ความเร็วของอากาศที่ป้อนเข้าเตาปฏิกรณ์นั้น ณ ค่าความเร็ว 3 m/s และความยาวของมะพร้าว 10, 20, 30 และ 40 มิลลิเมตร พบว่า ที่ความยาวของกะลามะพร้าว 30 มิลลิเมตรจะมีค่าเปอร์เซ็นต์มีเทน CH_4 สูงสุดและมีองค์ประกอบดังนี้ คาร์บอนมอนอกไซด์ 17.31% ไฮโดรเจน 14.85 % และมีเทน 4.47% ซึ่งเป็นแก๊สที่เผาไหม้ได้ และส่วนแก๊สที่เผาไหม้ไม่ได้คือคาร์บอนไดออกไซด์และไนโตรเจน เท่ากับ 8.47 % และ 54.97 % ตามลำดับ พลังงานความร้อนของแก๊สชีววมวลมีค่าสูงสุดและเมื่อเพิ่มความเร็วอากาศเป็น 3.5 m/s พบว่าค่าความร้อนของก๊าซชีววมวลลดลงเนื่องจากมีปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์และไนโตรเจน เพิ่มมากขึ้นซึ่งเป็นก๊าซที่ไม่ติดไฟ เป็นการเผาไหม้ที่อุณหภูมิไม่สูงพอที่จะทำให้เกิดการสลายตัวของสารระเหยต่าง ๆ โดยที่ความร้อนที่ได้มาจากขั้นนี้ จะระเหยความชื้นที่อยู่ในชีววมวลในรูปของไอน้ำ คุณสมบัติของก๊าซที่ได้จากการเผาไหม้นี้จะประกอบด้วย คาร์บอนมอนอกไซด์ ไฮโดรเจน มีเทน คาร์บอนไดออกไซด์ และไนโตรเจน

ภาพที่ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบแก๊สชีวมวลจากกะลามะพร้าวที่มีความยาว 4 ชนิด

4.3 จากตารางที่ 1 เป็นการเปรียบเทียบวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่ อ.ปลาดุก จ. นครพนม ที่สามารถนำมาทำเป็นวัสดุชีวมวล จำนวน 4 ชนิด คือ ฟางอัดเม็ด ไม้ยูคาดิบสับย่อย กะลามะพร้าว และกะลาตาล เพื่อทำการทดสอบ แบบประมาณการวิเคราะห์แบบแยกธาตุ และค่าความร้อนของ ชีวมวล มีดังนี้

ตารางที่ 1. ค่าวิเคราะห์แบบแยกธาตุ และค่าความร้อนของชีวมวล

รายการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์			
	ฟางอัดเม็ด	ไม้ยูคาดิบสับย่อย	กะลามะพร้าว	กะลาตาล
การวิเคราะห์แบบประมาณ				
1. Moisture (%)	14.55	1.14	4.46	1.62
2. Volatilesolid (%)	70.86	79.00	76.00	76.00
3. Ash (%)	3.33	2.64	1.32	4.72
4. FixedCarbon(%)	25.81	17.22	18.22	17.66
การวิเคราะห์แบบแยกธาตุ				
1. C (%)	46.20	48.93	52.25	47.94
2. H (%)	6.316	8.05	5.42	7.63
3. O (%)	41.35	42.48	47.46	43.77
4. N (%)	0.87	0.52	1.46	0.63
5. S (%)	ND	0.02	0.05	0.03
6. Cl (%)	ND	1.767	5.354	7.517
7. Cu (%)	ND	0.167	0.0102	0.067
8. Fe (%)	ND	0.230	0.487	0.301
9. Zn (%)	ND	0.043	0.018	0.017
Heat Value				
1. High Heating Value (HHV) (kJ/kg)	18,978	18,557	20,202	17,839

จากตารางที่ 1 แสดงถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบธาตุและพลังงานที่ได้จากวัสดุชีวมวลแต่ละชนิดที่หาได้ภายในท้องถิ่น พบว่า กะลามะพร้าว ปริมาณคาร์บอนอยู่ในเกณฑ์ที่สูง ให้ค่าพลังงานความร้อนสูงสุดอยู่ที่ระดับ 20.2 MJ/kg เหมาะกับการนำไปใช้เป็นวัสดุชีวมวลให้กับเตาเผาชีวมวล เนื่องจากการทำงานของเตาชีวมวล เป็นการเปลี่ยนแปลงพลังงานที่มีอยู่ในชีวมวล ให้อยู่ในรูปก๊าซเชื้อเพลิง โดยใช้ กระบวนการพาความร้อน ซึ่งมีส่วนประกอบของก๊าซ ที่สำคัญได้แก่ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ไฮโดรเจน และมีเทน โดยมีกระบวนการเกิดก๊าซเชื้อเพลิง กระบวนการไล่ความชื้นที่อยู่ในชีวมวล โดยใช้ความร้อนจากภายนอก ที่อุณหภูมิมากกว่า 100 องศาเซลเซียส เป็นกระบวนการให้ความร้อน กับชีวมวลในสภาวะที่ไร้ออกซิเจน ผลที่ได้จากกระบวนการนี้ ชีวมวลจะอยู่ในรูปของถ่านและน้ำมันดิน

4.4 การวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุนนั้นจะเปรียบเทียบค่าพลังงานความร้อนระหว่างการใช้แก๊สชีวมวลจากกะลามะพร้าวกับ LPG โดยที่พลังงานความร้อนของแก๊สหุงต้ม LPG มีค่าประมาณ 49.9 MJ/kg ซึ่งแก๊สหุงต้ม LPG ขนาดถัง 15 กิโลกรัม นั้นมีราคาเท่ากับ 380 บาทต่อถัง ดังนั้น 1 กิโลกรัมจึงมีราคาเท่ากับ 25.33 บาท แก๊สหุงต้มขนาด 1 ถัง หากใช้หมดภายใน 1 สัปดาห์ โดยที่มีค่าความร้อนเท่ากับ 15 kg x 49.9 MJ/kg เท่ากับ 748.5 MJ สำหรับค่าพลังงานความร้อนแก๊สชีวมวลจากกะลามะพร้าว ที่ได้จากการทดลองนั้นมีค่าเท่ากับ 20.2 MJ/kg และหากต้องการที่จะได้ค่าความร้อนเท่า 748.5 MJ จะต้องใช้ชีวมวลจากกะลามะพร้าวปริมาณ 37 กิโลกรัม ซึ่งการผลิตแก๊สจากกะลามะพร้าว 1 กิโลกรัมจะมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 2.12 บาทต่อกิโลกรัม หากต้องการความร้อนเท่ากับ LPG ขนาด 1 ถัง จะมีค่าใช้จ่ายเท่ากับ 37 x 2.12 เท่ากับ 79 บาท ซึ่งพบว่าการผลิตแก๊สชีวมวลให้มีค่าพลังงานความร้อนเท่ากับแก๊สหุงต้ม LPG ขนาดถังบรรจุ 15 กิโลกรัม มีค่าประหยัดกว่าการใช้ LPG 79 บาท/สัปดาห์ และจากการลงทุนสร้างเตาแก๊สชีวมวลซึ่งมีต้นทุนเท่ากับ 5000 บาท จะพบว่าหากนำเตาแก๊สชีวมวลมาใช้ทดแทน LPG จะคืนทุนได้ภายในระยะเวลาเท่ากับ 5,000/79 เท่ากับ 64 สัปดาห์ โดยคิดระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 16 เดือน หรือ เท่ากับ 1 ปี 4 เดือน

5. การอภิปรายผล

การวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของวัสดุชีวมวลแบบแยกธาตุ เป็นการวิเคราะห์เพื่อแยกสัดส่วนของธาตุที่แน่นอน ที่เป็นองค์ประกอบของเชื้อเพลิงเพื่อให้ทราบถึงธาตุที่เป็นองค์ประกอบในเชื้อเพลิงชีวมวล โดยที่ปริมาณคาร์บอนในเชื้อเพลิงนั้นเป็นธาตุที่บ่งบอกถึงการเกิดคาร์บอนมอนอกไซด์และคาร์บอนไดออกไซด์ รวมถึงมีเทนและจะขึ้นอยู่กับปฏิกิริยาการเผาไหม้ที่เกิดขึ้น ควบคุมอุณหภูมิและการตรวจวิเคราะห์จะอ้างอิงมาตรฐาน ASTM D 7582, D 5865 ซึ่งพบว่ากะลามะพร้าวจะมีคาร์บอนเป็นองค์ประกอบมากที่สุดร้อยละ 52.25 % รองลงมาเป็น O₂ และ N₂ โดยมีสัดส่วนองค์ประกอบเท่ากับ 47.46% และ 1.46% ตามลำดับ จากการทดลองพบว่าค่าความร้อนของกะลามะพร้าวมีค่าความร้อนสูง (HHV) เท่ากับ 20,202 kJ/kg และปริมาณธาตุคาร์บอนนั้นจะบ่งบอกถึงว่าเป็นเชื้อเพลิงที่สามารถเผาไหม้ได้ดีหากมีเปอร์เซ็นต์มากกว่า 35 % ขึ้นไปซึ่งหากต่ำกว่านี้จะทำให้ชีวมวลเป็นเถ้ามาก กะลามะพร้าวมีค่าความร้อนมากกว่าชนิดอื่นเนื่องจากกะลามะพร้าวมีองค์ประกอบแก๊สที่เผาไหม้ได้คือ CO, H₂, CH₄ มากกว่าชีวมวลที่ใช้ทดสอบ การทำงานของเตาชีวมวล เป็นการเปลี่ยนแปลงพลังงานที่มีอยู่ในชีวมวล ให้อยู่ในรูปก๊าซเชื้อเพลิง โดยใช้ กระบวนการพาความร้อน ซึ่งมีส่วนประกอบของก๊าซ ที่สำคัญได้แก่ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ไฮโดรเจน และมีเทน โดยมีกระบวนการเกิดก๊าซเชื้อเพลิง กระบวนการไล่ความชื้นที่อยู่ในชีวมวล โดยใช้ความร้อนจากภายนอก ที่อุณหภูมิมากกว่า 100 องศาเซลเซียส เป็นกระบวนการให้ความร้อน กับชีวมวลในสภาวะที่ไร้ออกซิเจน ผลที่

ได้จากกระบวนการนี้ชีวมวล จะอยู่ในรูปของถ่าน และน้ำมันดิน กระบวนการเผาไหม้โดยใช้ออกซิเจนเข้าไปเผาไหม้กับ ชีวมวลจากกระบวนการนี้จะได้ออกคาร์บอนไดออกไซด์ และความชื้น สุดท้ายเป็นกระบวนการเผาไหม้ซ้ำซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ และความชื้น ที่เกิดจากกระบวนการเผาไหม้ โดยก๊าซเหล่านี้จะทำปฏิกิริยาทางเคมีความร้อนกับ ถ่านที่เผาไหม้ ซึ่งจะได้ออกซิเจนเปลืองในรูปของก๊าซ ไฮโดรเจน และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ เชื้อเพลิงจะถูกเผาไหม้จากส่วนบนลงมายัง ส่วนล่าง ในสภาวะที่มีปริมาณอากาศในห้องเผาไหม้น้อย ซึ่งทำให้เกิด เผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดก๊าซเชื้อเพลิง เมื่อก๊าซเชื้อเพลิงเหล่านี้ ผสมกับออกซิเจนจากภายนอกและมีการเริ่มจุดติดของก๊าซเชื้อเพลิง ก็จะให้เกิดการลุกไหม้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งกระบวนการเกิดก๊าซ เชื้อเพลิงลักษณะนี้เรียกว่า ก๊าซชีวมวล

6. สรุปผลการวิจัย

ปริมาณคาร์บอนในเชื้อเพลิงนั้นเป็นธาตุที่บ่งบอกถึงการเกิดคาร์บอนมอนอกไซด์และคาร์บอนไดออกไซด์รวมถึงมีเทนและจะขึ้นอยู่กับปฏิกิริยาการเผาไหม้ที่เกิดขึ้นซึ่งพบว่ากะลามะพร้าวมีค่า C เป็นองค์ประกอบมากที่สุดร้อยละ 52.25 % รองลงมาเป็น O_2 และ N_2 โดยมีสัดส่วนขององค์ประกอบเท่ากับ 47.46% และ 1.46% ตามลำดับ ปริมาณธาตุคาร์บอนนั้นจะบ่งบอกถึงว่าเป็นเชื้อเพลิงที่สามารถเผาไหม้ได้ดีหากมีเปอร์เซ็นต์มากกว่า 35 % ขึ้นไปซึ่งหากต่ำกว่านี้จะทำให้ชีวมวลเป็นเถามาก กะลามะพร้าวมีค่าความร้อนมากกว่าชนิดอื่นเนื่องจากกะลามะพร้าวมีองค์ประกอบแก๊สที่เผาไหม้ได้คือ CO , H_2 , CH_4 มากกว่าชีวมวลที่ใช้ทดสอบ ความเร็วอากาศเข้าระบบการเผาไหม้แบบจำกัดอากาศที่เหมาะสมเท่ากับ 3 m/s ซึ่งจะได้ค่าองค์ประกอบแก๊สคือ คาร์บอนมอนอกไซด์ 12.48% ไฮโดรเจน 10.79 % และมีเทน 4.84% ซึ่งเป็นแก๊สที่เผาไหม้ได้ มีค่าความร้อนเท่ากับ 5.05 MJ/kg อัตราการไหลของแก๊ส ชีวมวลที่ได้ทดลองมีค่าเท่ากับ 0.010 m^3/s ขนาดความยาวของกะลามะพร้าวที่เหมาะสม คือ 30 มิลลิเมตรจะมีค่าความร้อนสูงที่สุดซึ่งมีค่าความร้อนเท่ากับ 20.2 MJ/kg และมีองค์ประกอบดังนี้ คาร์บอนมอนอกไซด์ 17.31% ไฮโดรเจน 14.85% และมีเทน 4.47% ซึ่งเป็นแก๊สที่เผาไหม้ได้ สำหรับกรณีวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุน พบว่าการผลิตแก๊สชีวมวลนั้นประหยัดกว่าการใช้ LPG 79 บาท/สัปดาห์ และจากวิเคราะห์หาต้นทุนการผลิตก๊าซชีวมวลจะคืนทุนได้ภายในระยะเวลา 16 เดือน หรือ เท่ากับ 1 ปี 4 เดือน

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในส่วนของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เตาชีวมวลในทัศนระของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเข้าใจวราค่าในการสร้างเตาชีวมวลสูงกว่าเตาถ่านชนิดอื่นๆจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการประชาสัมพันธ์ จัดเวทีให้ความรู้ สำหรับเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ข้อดี ข้อเสียเกี่ยวกับการใช้และการพัฒนาเตาชีวมวล ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไปจากการศึกษาคั้งนี้ เตาชีวมวลสามารถทำงานได้และทดสอบกับพื้นที่การใช้งานจริงโดยต้องสร้าง ให้ได้ตรงตามมาตรฐานที่ออกแบบไว้ ดังนั้นควรมีการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานให้เพิ่มสูงขึ้น และต่อยอดเพื่อใช้อุตสาหกรรมหรือเชิงพาณิชย์ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน(2559). รายงานพลังงานของประเทศไทย. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม.

กลุ่มพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์(2558). กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง. ออนไลน์

กฤษฎา สมสะอาด(2559), รายงานวิจัยเรื่องของการนำเศษวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นถ่าน โดยการนำแกลบมา ทำเชื้อเพลิงอัดผ่านความร้อนจนกลายเป็นถ่าน. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ สังกัดคอก คำใต้.

กรมป่าไม้(2558), สถิติการป่าไม้ของประเทศไทย. ส่วนศูนย์ข้อมูลกลาง, สำนักสารสนเทศ, กรมป่าไม้, กรม พัฒนาและส่งเสริมพลังงาน.

ทิพาวรรณ และ อัญชกร(2559), รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาเตาเชื้อเพลิงอัดแห้งจากถ่านเปลือกทุเรียน ผสมกับกากตะกอนจากโรงงานอุตสาหกรรมผลิตเยื่อกระดาษ. ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม, คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ณัฐ และ ธิตารัตน์(2558), รายงานวิจัยเรื่อง การผลิตเตาถ่านชีวภาพจากต้นฝ้าย. รายงานพลังงานของ ประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

Available at (2019) : <http://www.dede.go.th>., Accessed Gasifier Experimenters Kit.

Available at (2019) : <http://www.gekgasifier.com/gasification-basics/gasifier-types>, Wood Gas or Syngas.

Available at (2019) : <http://www.envirotions.com/page6.html>.

ผลของการเสริมสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งในอาหาร ต่อการเจริญเติบโต และความเข้มสีในกุ้งกุลาดำ

Effect of Edible Freshwater Alga, Stoneworts (*Chara corollina*) Crude Extract supplementation in commercial diet on Growth and Pigmentation in Giant Black Tiger Shrimp (*Penaeus monodon*)

วัฒนา วัฒนกุล¹ อุไรวรรณ วัฒนกุล²

^{1,2}สาขาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ประมง คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

wattana.w@rmutsv.ac.th

uraiwan.w@rmutsv.ac.th

บทคัดย่อ

สาหร่ายก้ามกุ้ง (*Chara corollina*) เป็นสาหร่ายน้ำจืดในกลุ่มสาหร่ายไฟ เป็นสาหร่ายพื้นถิ่นที่ชาวบ้านนิยมรับประทานของจังหวัดกระบี่ มีรงควัตถุให้สีอยู่ในกลุ่มของแคโรทีนอยด์อย่างเด่นชัด มีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้เป็นสารเร่งสีในสัตว์น้ำ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงทดลองใช้สารสกัดจากสาหร่ายก้ามกุ้งในการปรับปรุงสีของกุ้งกุลาดำ (*Penaeus monodon*) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งต่อการเจริญเติบโตและความเข้มสีของกุ้งกุลาดำ ที่เลี้ยงด้วยอาหารสำเร็จรูปผสมสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งที่ทำการสกัดโดยใช้เอทานอลเป็นตัวทำละลายที่ระดับแตกต่างกัน คือ 0 (ชุดควบคุม), 50, 100, 150, 200, 250 และ 300 มิลลิกรัมต่ออาหาร 1 กิโลกรัม (mg/kg) ทำการเลี้ยงเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ในตู้กระจก และวัดสีผิวของกุ้งโดยใช้เครื่องวัดสีระบบ CIE ($L^*a^*b^*$) พบว่า ทุกระดับของการผสมสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งในอาหารไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตและอัตราการรอดตายของกุ้งกุลาดำ ($P>0.05$) และกุ้งกุลาดำที่เลี้ยงด้วยอาหารเสริมสารสกัดหยาบจากสาหร่าย (100-300 mg/kg) มีค่าความสว่าง (L^*) ต่ำกว่ากุ้งในชุดควบคุมที่ไม่เสริมสารสกัดจากสาหร่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) โดยกุ้งกุลาดำชุดควบคุมมีค่าเฉลี่ยความสว่างสูงที่สุด เท่ากับ 26.79 ± 1.42 และกุ้งกุลาดำในชุดการทดลองที่ 6 ที่เลี้ยงด้วยอาหารเสริมสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้ง 250 mg/kg มีค่าเฉลี่ยของสีแดง (a^*) และค่าเฉลี่ยสีเหลือง (b^*) สูงที่สุด เท่ากับ 13.14 ± 1.18 และ 14.01 ± 1.15 สูงกว่ากุ้งกุลาดำในชุดการทดลองอื่น ๆ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$)

คำสำคัญ : สาหร่ายก้ามกุ้ง สารสี กุ้งกุลาดำ สารสกัดหยาบ

Abstract

Edible Freshwater Alga, Stoneworts (*Chara corollina* C.L. Willdenow) is a freshwater algae in the Chara algae group. It is a local popularly algae eaten by villagers in Krabi Province.

แหล่งของสารสีที่มีประสิทธิภาพในอาหารกึ่ง ทั้งในแง่ของการเจริญเติบโต อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ อัตราการรอดตาย และการเพิ่มระดับสีแดงของกึ่งกุลาคำ ให้ตรงตามความต้องการของตลาด เป็นการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต และเพิ่มมูลค่าของกึ่งเพื่อการส่งออกได้เป็นอย่างดี ในอนาคตอาจเป็นทางเลือกที่สามารถนำสำหรับน้ำจืด ซึ่งมีสารสีแคโรทีนอยด์ มาใช้ประโยชน์ในการเพิ่มสีสัตว์น้ำได้ และสามารถนำประโยชน์จากสำหรับเพื่อพัฒนาสูตรอาหารสำหรับการเลี้ยงสัตว์น้ำสวยงามเชิงพาณิชย์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางเคมี และสารสีในสาหร่ายก้ามกึ่ง (*Chara corollina*)

2.2 เพื่อศึกษามลของการใช้สารสกัดหยาบ (crude extract) จากสาหร่ายก้ามกึ่งระดับต่าง กันในอาหารต่อการเจริญเติบโต อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ อัตราการรอดตาย และระดับสีของกึ่งกุลาคำ

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 แผนการทดลอง

วางแผนการทดลองแบบสุ่มทดลอง (CRD) โดยศึกษาระดับความเข้มข้นของสารสกัดหยาบ (crude extract) จากสาหร่ายก้ามกึ่งที่เสริมในอาหารเม็ดกึ่งกุลาคำสำเร็จรูปที่ต่างกัน 7 ระดับคือ 0, 50, 100, 150, 200, 250 และ 300 มิลลิกรัม ต่ออาหาร 1 กิโลกรัม ดังนั้น มีชุดการทดลองทั้งสิ้น 7 ชุดการทดลอง ๆ ละ 3 ซ้ำ

3.2 การเตรียมระบบเลี้ยง

ทดลองเลี้ยงในตู้กระจกขนาด 50x100x50 ซม. เติมน้ำทะเลสะอาดที่ผ่านการฆ่าเชื้อด้วยคลอรีน 25 ppm (สุปรานี ซินบูตร และคณะ, 2543) 150 ลิตร แต่ละตู้ทดลองมีระบบน้ำหมุนเวียนภายใน และให้อากาศตลอดเวลาโดยใช้สายยางและหัวทราย ปิดदानข้างของตู้ด้วยถุงพลาสติกสีดำเพื่อป้องกันการตื่นตกใจของกึ่งด้านบนตู้กระจกปิดด้วยซาแลนเพื่อกันไม่ให้กึ่งติดตัวหลุดออกจากตู้

3.3 การเตรียมสาหร่ายก้ามกึ่ง (*C. corollina*)

สาหร่ายน้ำจืดก้ามกึ่งที่ใช้ทดลองเก็บจากแหล่งน้ำในจังหวัดกระบี่ นำสาหร่ายสดที่ได้มาล้างทำความสะอาดด้วยน้ำประปา ทิ้งไว้ให้แห้ง จากนั้นนำไปอบที่อุณหภูมิ 50-60 องศาเซลเซียส จนกระทั่งสาหร่ายแห้งสนิท แบ่งส่วนหนึ่งวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมี (AOAC, 2000) อีกส่วนนำมาสกัดเพื่อให้ได้ปริมาณสารสีแคโรทีนอยด์รวม (Total Carotenoids)

3.4 การเตรียมสารสกัดหยาบของ carotenoid จากสาหร่าย

ทำการสกัดสาหร่ายด้วยการตัดแปลงตามวิธีของ Quirós and Costa, (2006) โดยนำสาหร่ายอบแห้งมาบดให้ละเอียด ชั่งมา 25 กรัม ใส่ในขวดสีชา จากนั้นเติมเอทานอล 95% v/v ปริมาตร 500 มิลลิลิตร นำไปทำให้เซลล์แตกด้วยคลื่นความถี่สูงนาน 5 นาที และแช่ทิ้งไว้ ณ อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 3 วัน เพื่อให้รงควัตถุถูกสกัดออกมาจากเซลล์ แล้วนำสารละลายไปปั่นแยกเศษเซลล์ที่ 3,000 รอบต่อนาที เป็นเวลา 10 นาที เก็บสารละลายที่ได้นำไปกลั่นระเหยสุญญากาศจนได้สารสกัดอยู่ในรูปสารสกัดหยาบ (crude extract) นำไปชั่งน้ำหนักและเก็บไว้ในขวดสีชาเพื่อทำการทดลองต่อไป

3.5 การเตรียมกึ่งทดลอง

นำลูกกึ่งกลุ่ดดำ ระยะ P15 จากฟาร์มเพาะฟักลูกกึ่งของเอกชน มาอนุบาลในบ่อซีเมนต์ขนาด 1.5x4x1 ลูกบาศก์เมตร ให้อาหารสำเร็จรูปกึ่งกลุ่ดดำวันละ 2 ครั้ง จนกระทั่งลูกกึ่งเคยชินกับอาหารเม็ด อนุบาลจนได้ลูกกึ่งหนักประมาณ 7-8 กรัม หรือขนาด 7-9 เซนติเมตร ซึ่งน้ำหนักเฉลี่ยเริ่มต้นของกึ่งในทุกชุดการทดลอง หลังจากนั้นลุ่มกึ่งไปเลี้ยงในตู้กระจกทดลอง จำนวน 30 ตัว/ตู้

3.6 การเตรียมอาหารทดลอง

อาหารทดลองใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูปกึ่งกลุ่ดดำ มีระดับโปรตีนไม่ต่ำกว่า 38 เปอร์เซ็นต์ ไขมันไม่ต่ำกว่า 3 เปอร์เซ็นต์ โดยนำสารสกัดที่อยู่ในรูป Crude extract มาละลายใน absolute ethanol ตามระดับความเข้มข้นในแผนการทดลอง สเปรย์ให้หัวอาหารเม็ดสำเร็จรูปกึ่งกลุ่ดดำทดลอง ผึ่งลมให้แห้ง อาหารที่ผลิตแล้วบรรจุลงในถุงโพลีเอทิลีน และเก็บในถุงสุญญากาศเพื่อป้องกันแสง เก็บรักษาในตู้เย็นที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส เพื่อรอการใช้งาน

3.7 อาหารและการให้อาหาร

ให้อาหารทุกวัน ๆ ละ 2 ครั้ง (เช้า-เย็น) ไม่เกิน 10% ของน้ำหนักตัวต่อวัน ให้กึ่งกินจนอิ่ม (Satiation) เพื่อให้ค่าที่ได้ใกล้เคียงความเป็นจริง บันทึกน้ำหนักอาหารที่กึ่งกิน เพื่อใช้ในการคำนวณหาค่าอัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ (FCR) และปรับปริมาณอาหารตามปริมาณการกินอาหารของกึ่ง

3.8 การเก็บข้อมูล และขอบเขตการศึกษา ดังนี้

3.8.1 การศึกษาการเจริญเติบโต

ทำการลุ่มตัวอย่างกึ่งจากทุกชุดการทดลอง จำนวน 25 ตัว/ตู้ เพื่อชั่งน้ำหนักทุก ๆ 2 สัปดาห์ ทำการทดลองเลี้ยง 8 สัปดาห์ และนำมาศึกษาการเจริญเติบโต (ในรูปค่าเฉลี่ยของข้อมูล) โดยใช้สูตรในการคำนวณดังนี้

1. น้ำหนักเฉลี่ย (Average Weight, กรัม) = (น้ำหนักกึ่งทั้งหมด/จำนวนกึ่งทั้งหมด)
2. เปอร์เซ็นต์น้ำหนักเพิ่ม (WG, %) = $100 \times \frac{\text{น้ำหนักกึ่งเมื่อสิ้นสุดการเลี้ยง} - \text{น้ำหนักกึ่งเริ่มต้น}}{\text{น้ำหนักกึ่งเริ่มต้น}}$
3. อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะ (Specific Growth Rate: SGR, % ต่อวัน)
= $100 \times \frac{\ln \text{น.น.กึ่งเมื่อสิ้นสุดการทดลอง} - \ln \text{น.น.กึ่งเมื่อเริ่มต้นการทดลอง}}{\text{จำนวนวันที่ทดลอง}}$
4. อัตราการเจริญเติบโตต่อวัน (Average Diary Growth : ADG, กรัมต่อวัน)
= $\frac{\text{น้ำหนักกึ่งเมื่อสิ้นสุดการทดลอง} - \text{น้ำหนักกึ่งเมื่อเริ่มต้นการทดลอง}}{\text{จำนวนวันที่ทดลอง}}$
5. อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ (FCR)
= $\frac{\text{น้ำหนักอาหารที่กึ่งกินทั้งหมด (ก.)}}{\text{น้ำหนักกึ่งทั้งหมดที่เพิ่มขึ้น (ก.)}}$
6. อัตราการรอดตาย (Survival Rate: SR, %)
= $\frac{\text{จำนวนกึ่งเมื่อสิ้นสุดการทดลอง}}{\text{จำนวนกึ่งเริ่มการทดลอง}} \times 100$

3.8.2 การศึกษาความเข้มของสีกุ้ง

สุ่มกุ้งจำนวนห้าตัว จากทุกชุดการทดลองนำไปต้มในน้ำเดือดเป็นเวลา 3 นาที เพื่อวัดสี กุ้งทั้งเปลือกในระบบ CIE LAB ($L^*a^*b^*$) ด้วยเครื่องวัดสีมาตรฐานทางวิทยาศาสตร์ (Hunter lab Colorimeter) ตรงบริเวณข้อที่ 2 นับจากหัวตรงกับช่องเปิดของแสง ปิดด้วยกล่องสีดำ เพื่อป้องกันแสงจากภายนอก วัดค่าสีเฉลี่ย 3 จุดในการวัด 1 ครั้ง โดยที่ L^* เป็นผลการวัดค่าความสว่าง a^* เป็นค่าของสีแดงและสีเขียว และ b^* เป็นค่าของสีเหลืองและสีน้ำเงิน (ชลด ลิมสุวรรณ และคณะ, 2552)

3.8.3 การศึกษาคุณภาพน้ำ

ทำการตรวจวัดคุณภาพน้ำทุก ๆ 2 สัปดาห์ ตลอดการทดลอง โดยดัชนีที่จะใช้วิเคราะห์คุณภาพน้ำประกอบด้วย อุณหภูมิ น้ำ วัดด้วยเครื่องวัดอุณหภูมิแบบดิจิตอล ความเค็มวัดด้วย Salino meter ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ (pH) ด้วย pH meter (Clean รุ่น pH 500B) ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำ (วัดด้วยเครื่องวัดคุณภาพน้ำแบบดิจิตอล YSI Model 650 MDS) ความเป็นต่างของน้ำ (ด้วยวิธีการ Titration) แอมโมเนีย (ด้วยวิธี Koroleff's Indophenol Blue Method) และไนไตรท์ (ด้วยวิธี Colorimetric Method)

3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ทำการหาค่าการเจริญเติบโต อัตราการรอดตาย อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ และความเข้มของสีกุ้ง ทำการวิเคราะห์ทางสถิติโดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างชุดการทดลอง ด้วยวิธี Duncan's New multiple range test : DMRT ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. ผลการวิจัย

องค์ประกอบทางเคมีในสาหร่ายก้ามกุ้งน้ำหนักแห้ง ได้แก่ ความชื้น เถ้า โปรตีน ไขมัน เยื่อใย และคาร์โบไฮเดรต มีค่าเท่ากับร้อยละ 14.15, 24.95, 19.55, 2.54, 7.29 และ 38.82 ตามลำดับและจากการวิเคราะห์ค่า Total Carotenoids ในสาหร่ายอบแห้ง และในสารสกัด (crude extract) จากสาหร่าย พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.408 ± 0.04 mg/g และ 2.286 mg/g ของน้ำหนักแห้ง ตามลำดับ

ผลการทดลองเสริมสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งในอาหารที่ระดับความเข้มข้น 0, 50, 100, 150, 200, 250 และ 300 mg/kg ใช้เลี้ยงกุ้งกุลาดำเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งกุ้งมีน้ำหนักเริ่มต้นเฉลี่ย 8.67 ± 0.45 กรัม โดยเมื่อเริ่มทดลองน้ำหนักกุ้งกุลาดำทั้ง 7 ชุดการทดลองไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) ซึ่งกุ้งในชุดการทดลองที่ 1 - 7 มีน้ำหนักเริ่มต้น เท่ากับ 8.62 ± 0.03 , 8.73 ± 0.45 , 8.43 ± 0.31 , 8.73 ± 0.70 , 8.87 ± 0.70 , 8.31 ± 0.91 และ 8.97 ± 0.20 กรัม ตามลำดับ และเมื่อสิ้นสุดการทดลองในสัปดาห์ที่ 8 กุ้งกุลาดำทั้ง 7 ชุดการทดลอง มีน้ำหนักสุดท้าย เท่ากับ 15.06 ± 0.69 , 14.95 ± 1.39 , 14.44 ± 0.98 , 15.27 ± 0.58 , 14.79 ± 1.07 , 14.99 ± 2.74 และ 15.99 ± 0.50 กรัม ตามลำดับ ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) และมีการเจริญเติบโต อัตราการแลกเนื้อ และอัตราการรอดตาย ดังนี้

4.1 การเจริญเติบโต อัตราการแลกเนื้อ และอัตราการรอดตาย

เมื่อสิ้นสุดการทดลองในสัปดาห์ที่ 8 พบว่า อัตราการเจริญเติบโต ทางค่าน้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (WG) อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะ (SGR) และอัตราการเจริญเติบโตต่อวัน (ADG) ของกุ้งกุลาดำที่ได้รับอาหารทั้ง 7 ชุดการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติระหว่างชุดการทดลอง ($P > 0.05$) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง

70.94±7.89 – 79.51±9.17 เปอร์เซ็นต์ 0.427±0.040 - 0.487±0.060 เปอร์เซ็นต์ ต่อวัน และ 0.049±0.005 - 0.059±0.004 กรัมต่อวัน ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อ (FCR) ของกึ่งกุลาคำที่ทดลอง พบว่า กึ่งกุลาคำที่ได้รับอาหารเสริมสารสกัดจากสาหร่ายก้ามกุ้งในชุดการทดลองที่ 7 (300 mg/kg) มีค่าอัตราแลกเนื้อ 2.47±0.21 ค่าที่สุดในชุดการทดลองทั้ง 7 ชุดการทดลอง ในขณะที่กึ่งกุลาคำในชุดการทดลองที่ 5 ซึ่งมีอัตราแลกเนื้อสูงที่สุด เท่ากับ 2.94±0.32 แต่กึ่งกุลาคำในชุดการทดลองมีอัตราแลกเนื้อไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) (ตารางที่ 1) อัตราการรอดตายของกึ่งกุลาคำที่ได้รับอาหารทดลองทั้ง 7 ชุดการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P>0.05$) โดยอัตราการรอดตายเฉลี่ย มีค่าอยู่ในช่วงระหว่าง 90.00±8.66 - 95.00±5.00 เปอร์เซ็นต์ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (WG) อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะ (SGR) อัตราการเจริญเติบโตต่อวัน (ADG) อัตราแลกเนื้อ (FCR) และอัตราการรอดตาย (SR) ของกึ่งกุลาคำที่ได้รับอาหารสำเร็จรูปเสริมสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งระดับต่าง ๆ กัน เป็นเวลา 8 สัปดาห์

ชุดการทดลอง	น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (WG)	อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะ (SGR)	อัตราการเจริญเติบโตต่อวัน (ADG)	อัตราแลกเนื้อ (FCR)	อัตราการรอดตาย (SR)
1 (0 mg/kg)	74.76±8.58 ^a	0.463±0.040 ^a	0.054±0.006 ^a	2.53±0.31 ^a	91.67±5.77 ^a
2 (50 mg/kg)	71.53±5.63 ^a	0.447±0.076 ^a	0.052±0.011 ^a	2.83±0.50 ^a	90.00±8.66 ^a
3 (100 mg/kg)	71.12±6.73 ^a	0.447±0.029 ^a	0.050±0.006 ^a	2.82±0.32 ^a	91.67±5.77 ^a
4 (150 mg/kg)	75.40±7.36 ^a	0.467±0.035 ^a	0.054±0.001 ^a	2.64±0.10 ^a	95.00±5.00 ^a
5 (200 mg/kg)	66.94±7.89 ^a	0.427±0.040 ^a	0.049±0.005 ^a	2.94±0.32 ^a	90.00±8.66 ^a
6 (250 mg/kg)	79.51±9.17 ^a	0.487±0.060 ^a	0.056±0.015 ^a	2.64±0.70 ^a	93.33±2.89 ^a
7 (300 mg/kg)	78.34±6.38 ^a	0.483±0.029 ^a	0.059±0.004 ^a	2.47±0.21 ^a	91.67±2.89 ^a

หมายเหตุ : - ในวงเล็บของชุดการทดลอง คือระดับความเข้มข้นของการเสริมสารสกัดในอาหาร
 - เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยในแนวดิ่งโดยใช้ตัวอักษร อักษรเหมือนกันไม่มีความแตกต่างทางสถิติ ($P>0.05$)

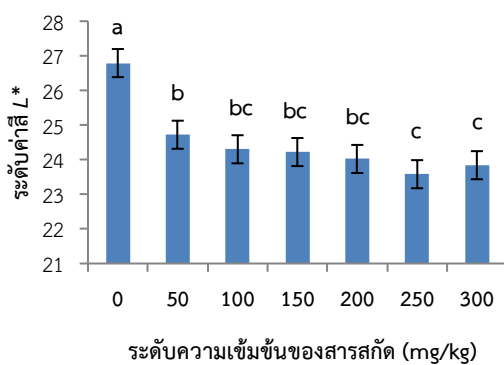
4.2 ระดับสีของกึ่งกุลาคำ

หลังสิ้นสุดการทดลอง นำกุ้งไปต้มในน้ำเดือด 3 นาที วัดสีกุ้งทั้งเปลือก พบว่า ค่า L^* (ค่าความสว่าง) ของกุ้งที่เลี้ยง มีค่าอยู่ในช่วง 23.58±1.86 ถึง 26.79±1.42 โดยกึ่งกุลาคำในกลุ่มควบคุม มีค่า L^* สูงที่สุด (26.79±1.42) สูงกว่ากึ่งกุลาคำในชุดการทดลองที่ 2, 3, 4, 5, 7 และ 6 ตามลำดับ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) ซึ่งมีค่า L^* เท่ากับ 24.72±1.33, 24.30±1.73, 24.22±2.15, 24.02±1.74, 23.84±1.99 และ 23.58±1.86 ตามลำดับ (ภาพที่ 1 และภาพที่ 4)

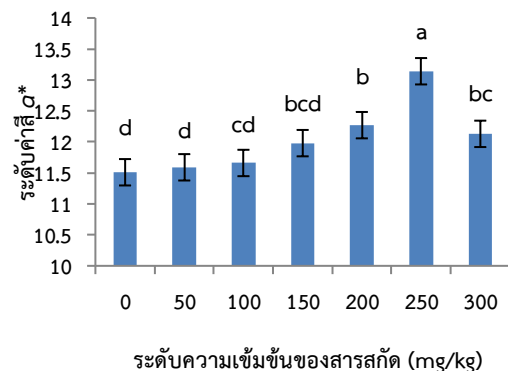
ค่า a^* (ค่าสีแดง) พบว่า มีค่าอยู่ในช่วง 11.51±1.18 ถึง 13.14±1.18 โดยกึ่งกุลาคำที่ได้รับอาหารชุดการทดลองที่ 6 (250 mg/kg) มีค่าสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 13.14±1.18 สูงกว่ากึ่งกุลาคำในชุดการ

ทดลองที่ 1, 2, 3, 4, 7 และ 5 ตามลำดับ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งมีค่า a^* เท่ากับ 11.51 ± 1.18 , 11.59 ± 1.14 , 11.66 ± 1.06 , 11.98 ± 1.48 , 12.13 ± 1.20 และ 12.27 ± 1.07 ตามลำดับ โดยชุดการทดลองที่ 1 มีค่า a^* ต่ำที่สุด เท่ากับ 11.51 ± 1.18 (ภาพที่ 2 และภาพที่ 4)

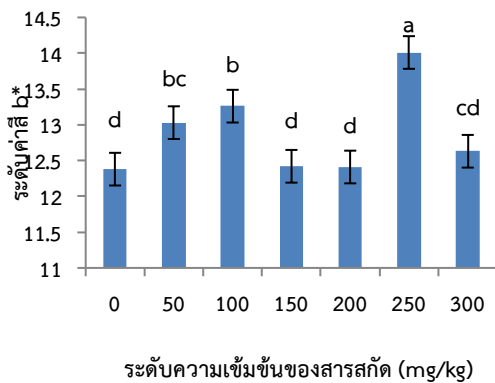
ส่วนค่า b^* (ค่าสีเหลือง) ของกุ้งกุลาดำ พบว่า มีค่าอยู่ในช่วง 12.38 ± 1.39 ถึง 14.01 ± 1.15 โดยกุ้งกุลาดำที่ได้รับอาหารชุดการทดลองที่ 6 (250 mg/kg) มีค่าสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 14.01 ± 1.15 สูงกว่า กุ้งกุลาดำในชุดการทดลองที่ 1, 5, 4, 7, 2 และ 3 ตามลำดับ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งมีค่า b^* เท่ากับ 12.38 ± 1.39 , 12.41 ± 1.16 , 12.42 ± 1.44 , 12.63 ± 1.10 , 13.03 ± 1.92 และ 13.26 ± 1.13 ตามลำดับ โดยชุดการทดลองที่ 1 มีค่า b^* ต่ำที่สุด เท่ากับ 12.38 ± 1.39 (ภาพที่ 3 และ 4)

ภาพที่ 1 ระดับค่าสี L* ของกุ้งกุลาดำที่ทดลอง

ภาพที่ 2 ระดับค่าสี a* ของกุ้งกุลาดำที่ทดลอง

ภาพที่ 3 ระดับค่าสี b* ของกุ้งกุลาดำที่ทดลอง

ภาพที่ 4 ระดับความเข้มสีของกุ้งกุลาดำทดลอง

ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำเฉลี่ยตลอดการทดลองเลี้ยงกุ้งกุลาดำ 8 สัปดาห์ พบว่า ความเค็มมีค่าอยู่ระหว่าง 27.00-29.50 ppt, อุณหภูมิของน้ำ 28.65-29.20 °C, ความเป็นกรด-ด่าง 7.55-8.29, ปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำ 6.08-7.30 mg/l, ความเป็นด่างอยู่ระหว่าง 105.45-126.32 mg/l, แอมโมเนีย 0.30-0.48 mg/l, และไนไตรท์ 0.20-0.60 mg/l ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วงที่กุ้งกุลาดำสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติ

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาการเจริญเติบโตเมื่อสิ้นสุดการทดลอง อัตราน้ำหนักที่เพิ่มขึ้น อัตราการเจริญเติบโต อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะ และอัตราการรอดตาย ของกึ่งกุลาคำที่ได้รับอาหารที่ผสมสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งทั้ง 6 ชุดการทดลอง ไม่แตกต่างจากกึ่งกุลาคำที่ได้รับอาหารในชุดควบคุมซึ่งไม่ได้ผสมสารสกัดจากสาหร่าย แสดงให้เห็นว่าระดับของการใช้สารสกัดจากสาหร่ายก้ามกุ้งเป็นแหล่งของสารสีในอาหารตั้งแต่ 50-300 mg/kg ไม่มีผลในการการเจริญเติบโตและอัตราการรอดตายของกึ่งกุลาคำ แสดงให้เห็นว่า การเสริมสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งไม่ได้เปลี่ยนแปลงการกินอาหารของกึ่งกุลาคำ ผลการศึกษาที่พบสอดคล้องกับรายงานหลายชิ้นที่ระบุว่า การเสริมสารกลุ่มแคโรทีนอยด์ไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตของสัตว์ทดลอง Gocer and others, (2006) พบว่า การเสริมสารกลุ่มแคโรทีนอยด์ในอาหารไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตของกึ่งกุลาคำ *Penaeus semisulcatus* ส่วนรายงานการศึกษาของ Boonyaratpalin and others, (2001), pp. 182-190. กล่าวว่า การเสริมสารสี β -carotene หรือ astaxanthin ในอาหารไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตและการรอดตายของกึ่งกุลาคำ และสอดคล้องกับผลการทดลองเสริมสารสีเบตาแคโรทีนสังเคราะห์ สารสกัดแคโรทีนอยด์จากพืชและสาหร่ายในธรรมชาติ เช่น สาหร่ายสไปรูลินาและสารสกัดแคโรทีนอยด์จากพริกหวาน ที่ระดับความเข้มข้น 100 พีพีเอ็ม ในกึ่งกุลาคำของ กิจการ สุภมาตย์ และคณะ, (2549) รายงานว่า แหล่งของสารสีที่ได้จากวัตถุดิบธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ไม่มีผลในการเร่งการเจริญเติบโตของกึ่งกุลาคำได้ เช่นเดียวกับรายงานการศึกษาของ Pan and others, (2001) ที่ไม่พบความแตกต่างของอัตราการเจริญเติบโตของกึ่งกุลาคำกลุ่มที่ได้รับอาหารสูตรควบคุมและอาหารที่ผสมสารสี Astaxanthin และจากการศึกษาของ Boonyaratpalin and others, (2001), pp. 182-190. พบว่า การผสมเบต้าแคโรทีนที่เป็นรงควัตถุหลักของสาหร่ายคูนารีเอลลาเข้มข้น 125 และ 175 พีพีเอ็ม ในอาหารให้กึ่งกุลาคำกินติดต่อกันนาน 10 สัปดาห์ ไม่มีผลไปเร่งการเจริญเติบโตเมื่อเทียบกับอาหารชุดควบคุม จากรายละเอียดข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการเสริมแคโรทีนอยด์จากสาหร่ายก้ามกุ้งจากการทดลองครั้งนี้ ไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตและอัตราการรอดตายของกึ่งกุลาคำ

การเสริมสารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งในอาหารเลี้ยงกึ่งกุลาคำส่งผลให้มีค่าความสว่าง (L^*) ของกึ่งกุลาคำที่เลี้ยงด้วยอาหารทดลองเสริมสารสกัดหยาบของสาหร่ายก้ามกุ้งทั้ง 6 ชุดการทดลอง (50-300 มิลลิกรัม/อาหาร 1 กิโลกรัม) มีค่าต่ำกว่าชุดควบคุมที่ไม่เสริมสารสกัดหยาบของสาหร่าย พบว่า ค่าความสว่าง (L^*) มีแนวโน้มที่ลดลง แสดงให้เห็นว่าความเข้มข้นของแคโรทีนอยด์ที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น มีผลทำให้ค่าความสว่างของสีลดลง เนื่องจากในสาหร่ายสีแดงน้ำจืดมีสารสีแคโรทีนอยด์ ซึ่งเป็นสารที่ช่วยกระตุ้นในการเกิดสีของสัตว์น้ำ โดยเฉพาะในสัตว์น้ำกลุ่มครัสเตเชียที่ต้องการอาศัยสารเร่งสีจากอาหารที่กินเข้าไปภายนอก และทำให้เกิดสีปรากฏในสัตว์น้ำที่มีลักษณะสีเข้มขึ้น สอดคล้องกับการทดลองของ กิจการ สุภมาตย์ และคณะ (2549) ที่ทดสอบผลของแหล่งสารสีธรรมชาติต่อการเร่งสีในกึ่งกุลาคำ พบว่า กึ่งกุลาคำที่ได้รับสารสีสังเคราะห์ และสารสีที่สกัดจากพืชธรรมชาติ มีค่าความสว่าง (L^*) ต่ำกว่ากึ่งกุลาคำที่ได้รับอาหารชุดควบคุม

ผลของค่าความเข้มสีแดง (a^*) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ของกึ่งกุลาคำในชุดการทดลองที่เลี้ยงด้วยอาหารเสริมสารสกัดหยาบของสาหร่ายก้ามกุ้ง 250 mg/kg ให้ค่าสีแดง (a^*) สูงที่สุด สูงกว่ากึ่งกุลาคำที่ได้รับสารสกัดกลุ่มอื่น ๆ และสูงกว่ากึ่งกุลาคำในชุดควบคุมที่ไม่ได้รับอาหารเสริมสารสกัดหยาบของสาหร่ายก้ามกุ้ง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งเมื่อคิดปริมาณสารสีแดงที่เพิ่มขึ้น พบว่า มีปริมาณสารสีแดงเพิ่มขึ้น 14.16 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับกึ่งกุลาคำในชุดควบคุม แสดงให้เห็นว่าความเข้มข้นของแคโรทีนอยด์ในสารสกัดจาก

สำหรับที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น มีผลทำให้ค่าสีแดง (a^*) เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากในสาหร่ายก้ามกุ้งมีสารสีแคโรทีนอยด์ ซึ่งเป็นสารที่ช่วยกระตุ้นในการเกิดสีของสัตว์น้ำ โดยเฉพาะในสัตว์น้ำกลุ่มครัสเตเชียนที่ต้องอาศัยสารรงสีจากอาหารที่กินเข้าไปภายนอก และทำให้เกิดสีปรากฏในสัตว์น้ำที่มีลักษณะสีแดงเข้มขึ้น สอดคล้องกับการทดลองของ กิจการ สุภมาตย์ และคณะ (2549) ที่ทดสอบผลของแหล่งสารสีธรรมชาติต่อการรงสีในกุ้งขาว พบว่า กุ้งขาวแวนนาไมที่ได้รับอาหารทุกชุดการทดลองที่ผสมสารสี มีลำตัวแดง (a^*) เข้มกว่ากุ้งที่ได้รับอาหารชุดควบคุมอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับผลการทดลองในกุ้งเครย์ฟิชของทงนงศักดิ์ สีสดีแพง และสุริวัลย์ ชุ่มแก้ว (2560) พบว่า ค่าสีแดง (a^*) ในชุดการทดลองที่ให้อาหารเสริมสารสีจากผงพริกหยวกแดงที่ระดับต่างกัน สามารถทำให้กุ้งเครย์ฟิชมีค่าสีแดง (a^*) ที่เพิ่มขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) กับชุดควบคุม ส่วนค่าสีเหลือง (b^*) เมื่อสิ้นสุดการทดลองเป็นไปในทำนองเดียวกับ ค่าสีแดง (a^*) พบว่า กุ้งกุลาดำในชุดการทดลองที่เลี้ยงด้วยอาหารเสริมสารสกัดหยาบของสาหร่ายก้ามกุ้ง 250 mg/kg ให้ค่าสีเหลือง (b^*) สูงที่สุด สูงกว่ากุ้งที่ได้รับสารสกัดกลุ่มอื่น ๆ และสูงกว่ากุ้งในชุดควบคุมที่ไม่ได้รับอาหารเสริมสารสกัดหยาบของสาหร่ายก้ามกุ้ง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

6. สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาทดลองครั้งนี้สรุปได้ว่า การใช้สารสกัดหยาบจากสาหร่ายก้ามกุ้งเสริมในอาหารเลี้ยงกุ้งกุลาดำที่ระดับตั้งแต่ 50-300 mg/kg ไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตและอัตราการรอดตายของกุ้งกุลาดำ แต่ที่ระดับความเข้มข้น 250 mg/kg สามารถเพิ่มระดับสีแดง (a^*) และสีเหลือง (b^*) ในกุ้งกุลาดำได้สูงที่สุด

7. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาในระดับและชนิดของสารสีที่แน่นอนในสาหร่ายก้ามกุ้งเพื่อการใช้ประโยชน์ในการเพิ่มระดับสีแดงของกุ้งกุลาดำและกุ้งเศรษฐกิจชนิดอื่น ๆ ตลอดจนปลาสวยงามต่อไป

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนจาก ม.เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย งบรายได้ประจำปีงบประมาณ 2564

เอกสารอ้างอิง

- กรมประมง. (2563). สถิติผลผลิตการเลี้ยงกุ้งทะเลประจำปี 2561. เอกสารฉบับที่ 2/2563. กลุ่มวิจัยและวิเคราะห์สถิติการประมง. กรุงเทพฯ: กรมประมง. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กิจการ สุภมาตย์, วุฒิพร พรหมขุนทอง และสุภฎา ศิริรัฐนิคม. (2549). รายงานโครงการวิจัยผลของแหล่งสารสีธรรมชาติต่อการรงสีและความต้านทานความเครียดในกุ้งขาว. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชลอ ลิ้มสุวรรณ นิตี ชูเชิด, นันทิภา พันธุสวัสดิ์, สาธิต ประเสริฐศรี, สุทธิ วงศ์มณีประทีป, เกศินี หลายสุทธิสาร, บัทยา วิริยพัฒนทรัพย์, จริยชาติ สุริยพันธุ์ และ แก้วตา ลิ้มเฮง. (2552). ผลของการแช่กุ้งขาวแวนนาไมในถังที่มีสีแตกต่างกันต่อคุณภาพสีของกุ้งต้ม. เอกสารเผยแพร่ศูนย์วิจัยธุรกิจเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ. คณะประมง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ทนางศักดิ์ สัสดีแพง และสุวิวัลย์ ชุ่มแก้ว. (2560). การเสริมพริกหยวกสีแดง พริกหยวกสีเหลือง และแครอท เพื่อเพิ่มสีเปลือกกุ้งสวยงาม. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร. ลำปาง: มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- สุปราณี ชินบุตร, เต็มดวง สมศิริ และพรเลิศ จันทร์รัชกุล. (2543). ยาและสารเคมีเพื่อการป้องกันและรักษาโรคสัตว์น้ำ. เอกสารเผยแพร่กรมประมง. สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำ. กรุงเทพฯ: กรมประมง. 23 น.
- AOAC (Association of official Analytical I Chemists). (2000). *Official Methods of Analysis. Association of official Analytical I Chemists.* Washington D.C.
- Boonyaratpalin, M., S. Thongrod, K. Supamattaya, G. Britton, and L.E. Schlipalius. (2001). *Effects of β -carotene source, Dunaliella salina and astaxanthin on pigmentation, growth, survival and health of Penaeus monodon.* Aquacult. Res. 32: 182-190.
- Quirós A.R.B de and H.S. Costa. (2006). *Analysis of carotenoids in vegetable and plasma samples: A Review.* J. Food Compos. Anal., (19), pp. 97–111.
- Gocer, M., M. Yanar, M. Kumlu, and Y. Yanar. (2006). *The effects of red pepper, marigold flower, and synthetic astaxanthin on pigmentation, growth, and proximate composition of Penaeus semisulcatus.* Turk. J. Vet. Anim. Sci. 30: 359-365.
- Pan, C.H., Chien, Y.H. and Cheng, J.H. (2001). *Effects of light regime, algae in the water and dietary astaxanthin on pigmentation, growth, and survival of black tiger prawn Penaeus monodon post-larvae.* Zoological studies, 2001, 40(4), pp. 371-382.

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ซอสปรุงรสจากน้ำปูทะเลเข้มข้นผสม สำหรับก้ามกุ้งที่ผ่านการไฮโดรไลซ์

Development of Seasoning Sauce from Condensed Sea Crab Mixed with hydrolyzed Kamkung Algae (*Chara corollina*)

อุไรวรรณ วัฒนกุล¹ วัฒนา วัฒนกุล²

^{1,2}สาขาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ประมง คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

uraiwan.w@rmutsv.ac.th

wattana.w@rmutsv.ac.th

บทคัดย่อ

การไฮโดรไลซ์ สำหรับก้ามกุ้ง (*Chara corollina*) จะได้โปรตีนไฮโดรไลเซต มีกลิ่นรสที่ช่วยให้เจริญอาหาร เมื่อนำมาใช้ร่วมกับน้ำปูทะเลนิ่ง ซึ่งเป็นวัสดุเศษเหลือทางการประมงที่ผ่านการเคี้ยวจนได้เป็นน้ำปูเข้มข้น จะได้รสชาติเฉพาะและมีสารอาหารสูง มีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ผลิตเป็นซอสปรุงรส ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสูตรที่เหมาะสมในการผลิตซอสปรุงรสจากสาหร่ายไฮโดรไลซ์ร่วมกับน้ำปูเข้มข้น ประเมินการยอมรับของผู้บริโภค จากผลการศึกษาพบว่าสูตรที่เหมาะสม ประกอบด้วยสาหร่ายไฮโดรไลซ์ 6 กรัม น้ำปูเข้มข้น 30 กรัม น้ำ 200 กรัม น้ำตาลทราย 10 กรัม แป้งมันสำปะหลัง 10 กรัม แป้งข้าวโพด 3.94 กรัม และพริกไทยป่น 0.06 กรัม ผลการประเมินการยอมรับของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์พบว่า ผู้บริโภคให้คะแนนความชอบรวมโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง มีคะแนนเท่ากับ 7.59 มีค่าการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมี ได้แก่ ปริมาณความชื้น โปรตีน เถ้า เยื่อใย ของแข็งทั้งหมด และปริมาณเกลือ เท่ากับร้อยละ 52.35, 10.45, 9.63, 0.21, 47.67 และ 0.83 ตามลำดับ ส่วนปริมาณน้ำอิสระ (aw) และค่า pH เท่ากับ 0.89 และ 7.10 ค่าที่ได้ไม่เกินมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของซอสหอยนางรม

คำสำคัญ : ซอสปรุงรส น้ำปูทะเลเข้มข้น สำหรับก้ามกุ้ง การไฮโดรไลซ์

Abstract

Kamkung algae (*Chara corollina*) was hydrolyzed to protein hydrolyzate. It has a flavor that helps appetite. Therefore, Blue Swimming Crab boiling water which is a fishery wasted material that has been simmered until it becomes condensed Sea Crab and a product with a specific flavor and high nutrition. It was suitable for applied to the seasoning sauce product. The objective of this research was to investigate the optimum formula for the seasoning sauce from hydrolyzed Kamkung algae mixed with condensed Sea Crab and to assess consumer acceptance. The results showed that formula of seasoning sauce consisted

of 6 g. hydrolyzed algae, 30 g. condensed Sea Crab and water, sugar, tapioca starch, corn flour and pepper were 200, 10, 10, 3.94 and 0.06 g. respectively. The results of the consumer acceptance assessment that they liked sause moderately with overall liking score of 7.59. The proximate analysis of the product showed that 52.35% moisture constant, 10.45 % protein, 9.63% ash, 0.21% fiber, 47.67% total solids and 0.83% salt content. Physical properties of the sauce were also determined water activity and pH were 0.89 and 7.10. These were complied the standard for sauce set by Thai Industrial Standards Institute.

Keywords : Seasoning Sauce, Condensed Sea Crab, Freshwater Alga (*Chara corollina*), Hydrolysis

1. บทนำ

ซอสปรุงรส (Seasoning sauce) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นส่วนประกอบในการปรุงรสอาหารที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคอยากบริโภคมากขึ้น (ศิวาพร ศิวเวช, 2535) ซอสปรุงรสจะใช้เกลือโซเดียม (NaCl) เพื่อเพิ่มรสชาติและยืดอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2553) ปัจจุบันซอสหอยนางรมเป็นเครื่องปรุงรสที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภค ผลิตโดยการย่อยโปรตีนจากหอยให้มีขนาดเล็กลง อยู่ในรูปกรดอะมิโนหรือเปปไทด์สายสั้น เรียกว่า โปรตีนไฮโดรไลเซต ทำให้ได้กลิ่นรสเฉพาะตัว นำมาแปรรูปเป็นซอสปรุงรสได้ ขณะเดียวกันก็ได้มีการพัฒนาสารปรุงแต่งรส โดยใช้สาหร่าย ซึ่งมีกรดอะมิโนกลูตาเมตเป็นองค์ประกอบ ให้รสชาติอูมามิ ซึ่งสามารถส่งเสริมรสเค็มในผลิตภัณฑ์อาหารได้ (Kremer *et al.*, 2009) จังหวัดกระบี่มีสาหร่ายน้ำจืดพื้นถิ่น คือ สาหร่ายก้ามกุ้ง (*Chara corollina*) ซึ่งมีปริมาณโปรตีนค่อนข้างสูง มีสัดส่วนกรดอะมิโนจำเป็นมากกว่ากรดอะมิโนไม่จำเป็น 1.63 เท่า มีความน่าสนใจในการนำมาพัฒนาเป็นสารปรุงแต่งรส ร่วมกับการใช้น้ำปูทะเลชนิดที่ได้อาจจากการนำน้ำต้มปูทะเลมาเคี่ยวจนหนืด เกิดกลิ่นหอมและมีรสเค็มธรรมชาติ มีคุณค่าทางสารอาหาร การนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อผลิตซอสปรุงรส น่าจะมีความเป็นไปได้ โดยการใช้สาหร่ายก้ามกุ้งที่ผ่านการไฮโดรไลซ์ เพิ่มปริมาณกรดอะมิโนและสารให้กลิ่น และน้ำปูทะเลชนิดที่จัดเป็นวัสดุเศษเหลือทางการประมงที่มีสารอาหารหลงเหลืออยู่ มาเพิ่มมูลค่าและเพิ่มแนวทางการใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น เพราะมีหลายงานวิจัยที่ใช้โปรตีนไฮโดรไลเซตในผลิตภัณฑ์ปรุงรส แต่ยังไม่มีการใช้สาหร่ายร่วมกับน้ำปูทะเลชนิดเป็นสารปรุงแต่งรส ซึ่งอาจเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้กับผู้ที่ชอบทานปูทะเลเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับผู้บริโภค การหาแนวทางผลิตผงปรุงรสให้ร่อยคงเดิม แต่ลดปริมาณเกลือโซเดียมลงจึงมีความจำเป็น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงการนำประโยชน์จากสาหร่ายน้ำจืดก้ามกุ้ง (*Chara corollina*) จากแหล่งน้ำธรรมชาติ มาเป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ซอสปรุงรสร่วมกับน้ำปูทะเลชนิดหนืด และคัดเลือกสูตรต้นแบบที่เหมาะสม ตลอดจนทราบคุณสมบัติด้านเคมีกายภาพ และเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ ต่อยอดสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ซอสปรุงรสโซเดียมต่ำ สำหรับผู้สูงวัยในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ศึกษาสูตรที่เหมาะสมในการผลิตซอสปรุงรสจากน้ำปูทะเลชั้นหนืดร่วมกับสาหร่ายก้ามกุ้งที่ผ่านการไฮโดรไลซ์

2.2 ศึกษาองค์ประกอบทางเคมี และทางกายภาพในผลิตภัณฑ์ซอสปรุงรสต้นแบบ

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 การผลิตโปรตีนไฮโดรไลเซตจากสาหร่ายก้ามกุ้งด้วยเอนไซม์

ใช้เอนไซม์ฟลาโวไซม์ (Flavozyme) เข้มข้นร้อยละ 15 ใส่ในขวดรูปชมพู่ อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 10 นาที เพื่อให้เอนไซม์พร้อมทำงาน และนำมาใช้ย่อยสลายสาหร่ายก้ามกุ้ง โดยใช้สาหร่ายสด 4 กรัม ใส่ลงในขวดกันกลม เติมน้ำกลั่นผ่านการฆ่าเชื้อปริมาตร 200 มิลลิลิตร ปรับค่า pH เป็น 7 เติมน้ำกลั่นลงในขวด ใช้เวลาในการย่อยเป็น 12 ชั่วโมง หยุดปฏิกิริยาด้วยความร้อน ที่อุณหภูมิ 95 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 15 นาที จะได้สาหร่ายไฮโดรไลเซตใช้ในการผลิตซอสปรุงรส

3.2 การเตรียมน้ำต้มปูชั้นหนืด ใช้ในผลิตภัณฑ์ซอสปรุงรส

เตรียมน้ำต้มปูมาสด จากกลุ่มแปรรูปปูมาในชุมชนต่างๆ ของ จังหวัดตรัง นำมาเคี่ยวร่วมกับใส่สมุนไพร(ตะไคร้ ใบขมิ้น ใบชา) สัดส่วนของน้ำต้มปูมา : สมุนไพร เท่ากับ 100 : 5 เพื่อช่วยดับกลิ่นคาว และเพิ่มกลิ่นหอม ใช้ไฟอ่อนปานกลาง เคี่ยวจนได้น้ำปูชั้นหนืด หรือปริมาณลดลงจากเดิม 5 เท่า จากนั้นเก็บในภาชนะปิดสนิทที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส เพื่อรอการนำไปผลิตน้ำซอสปรุงรส

3.3 การเตรียมและผลิตน้ำซอสปรุงรส

นำสาหร่ายก้ามกุ้งไฮโดรไลเซต และน้ำปูชั้นหนืดที่เตรียมได้ มาผลิตเป็นเครื่องปรุงรสสูตรซอสปรุงรส โดยใช้สูตรส่วนผสมที่แตกต่างกัน จำนวน 4 สูตร ซึ่งจะทำการเพิ่มปริมาณเป็นเท่าของสัดส่วนระหว่างสาหร่ายไฮโดรไลเซตต่อน้ำปูทะเลชั้นหนืด (1:5) ดังตารางที่ 1 โดยดัดแปลงจากสูตรและวิธีการของ จิราภรณ์ จิตปราณี (2549) และนิศานารถ และคณะ (2559) นำผลิตภัณฑ์ที่ได้ไปวิเคราะห์ทางเคมี และกายภาพตามการทดลองข้อที่ 3.4 และประเมินคุณภาพทางด้านประสาทสัมผัสด้วยวิธีการทดสอบแบบ 9-point hedonic scale เพื่อประเมินทางด้านลักษณะปรากฏ สี กลิ่น รสชาติ และความชอบรวม ใช้ผู้ทดสอบที่ไม่ผ่านการฝึกฝนจำนวน 30 คน ให้คะแนนความชอบทางประสาทสัมผัสด้านลักษณะปรากฏ สี กลิ่น และความชอบโดยรวม ส่วนคะแนนด้านรสชาติจะนำซอสชั้นปรุงรส 2 กรัม ผัดกับผักบุ้ง 10 กรัม ด้วยไฟปานกลางนาน 2 นาที จึงเสิร์ฟให้ผู้ทดสอบ (ดัดแปลงจากวิธีของ วรณบตี เอกปิยะกุล, 2549)

วิธีการผลิตน้ำซอสชั้นปรุงรส

ผสมน้ำปูชั้นหนืด กับน้ำสะอาด 100 กรัม คนให้เข้ากัน

↓
เติมสาหร่ายไฮโดรไลเซต , น้ำตาลทราย , พริกไทยป่น และตั้งไฟอ่อน กวนจนน้ำตาลละลาย

↓
เตรียมส่วนผสมแป้งมันสำปะหลังและแป้งข้าวโพดกวน เติมน้ำ 100 กรัม กวนให้เข้ากัน

↓
ค่อยๆเติมส่วนผสมแป้งลงไป กวนให้เข้ากัน ประมาณ 5 นาที หรือจนได้น้ำซอสชั้นหนืด

บรรจุขวดแก้วที่ต้มด้วยน้ำเดือด ขณะร้อน ปิดฝาทันที แล้วแช่ในน้ำเย็น ประมาณ 30 นาที

ผลิตภัณฑ์ซอสชั้นปรุงรส

ตารางที่ 1 ปริมาณวัตถุดิบส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ซอสชั้นปรุงรสทั้ง 4 สูตร

สูตรที่	สูตร 1 (พื้นฐาน)	สูตร 2	สูตร 3	สูตร 4
สาหร่ายไฮโดรไลเซต (กรัม)	4	6	8	10
น้ำปูชั้นหนืด (กรัม)	20	30	40	50
น้ำ (กรัม)	200	200	200	200
น้ำตาลทราย (กรัม)	10	10	10	10
แป้งมันสำปะหลัง (กรัม)	10	10	10	10
แป้งข้าวโพด (กรัม)	3.94	3.94	3.94	3.94
พริกไทยป่น (กรัม)	0.06	0.06	0.06	0.06

3.4 การวิเคราะห์สมบัติทางเคมี และคุณภาพทางกายภาพ ของวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์

นำวัตถุดิบหลัก และ น้ำซอสปรุงรสจากข้อ 3.3 จำนวน 4 สูตร มาวิเคราะห์หาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทั้งทางเคมี และกายภาพ ดังต่อไปนี้

3.4.1 การวิเคราะห์ คุณภาพทางด้านกายภาพ มีการวิเคราะห์ ดังนี้

3.4.1.1 วัดค่าสี L^* , a^* , b^* โดยเครื่องวัดสี Color Flex EZ

3.4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมี มีการวิเคราะห์ ดังนี้

3.4.2.1 ค่าออสโมลลิตี (Aw) โดยเครื่องวัดค่า a_w

3.4.2.2 วิเคราะห์ค่าความเป็นกรด-ด่าง ด้วยวิธี AOAC (2005)

3.4.2.3 วิเคราะห์ปริมาณของแข็งทั้งหมด ด้วยวิธี AOAC (2000)

3.4.2.4 ปริมาณโปรตีนโดยวิธี Kjeidahl distillation (AOAC, 1998)

3.4.2.5 ปริมาณไขมัน โดยวิธี Soxhlet extraction method (AOAC, 1990)

3.4.2.6 ปริมาณเถ้า โดยวิธี dry ashing method (AOAC, 2000)

3.4.2.7 ปริมาณความชื้น โดยวิธี Loss on drying at 135°C (AOAC, 2000)

3.4.2.8 วิเคราะห์ปริมาณเกลือ (% NaCl) (AOAC.1990)

3.4.2.9 ปริมาณเส้นใยอาหารทั้งหมด (Dietary fiber) ตามวิธี AOAC (2000)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ทำการวิเคราะห์ทางสถิติโดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance : ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างชุดการทดลอง ด้วยวิธี Duncan's New multiple range test : DMRT ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

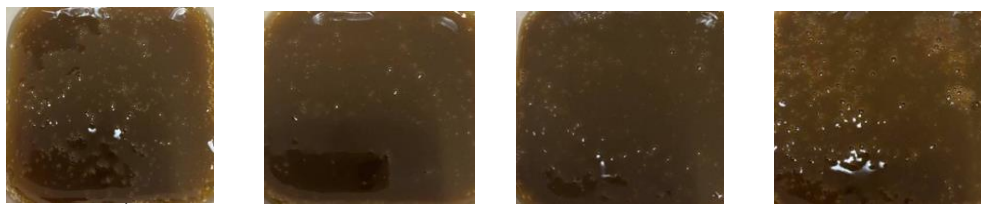
4. ผลการวิจัย

การผลิตซอสชั้นปรุงรสทั้ง 4 สูตร

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมี (ตารางที่ 2) ของวัตถุดิบหลัก ได้แก่ สาหร่ายไฮโครไลเซต น้ำปูทะเลชั้นหนืด และซอสชั้นปรุงรส (ภาพที่ 1) พบว่า ในน้ำปูชั้นหนืดที่ความเข้มข้นร้อยละ 21 มีปริมาณโปรตีนและเถ้าสูง (ร้อยละ 43 และ 32 ตามลำดับ) มีไขมันต่ำ ขณะที่สาหร่ายไฮโครไลเซต จะมีปริมาณสารอาหาร ได้แก่ โปรตีน ไขมัน และเยื่อใย เป็นองค์ประกอบ ซึ่งมีความเหมาะสมในการจะนำมาผลิตน้ำซอสปรุงรสที่นำจะเพิ่มปริมาณสารอาหารในผลิตภัณฑ์ได้ โดยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กำหนดให้ซอสปรุงรส มีปริมาณโปรตีนไม่น้อยกว่าร้อยละ 12

ภาพที่ 1 (ก) สาหร่ายไฮโครไลเซต (ข) น้ำปูชั้นหนืด และ(ค) ซอสชั้นปรุงรส

สูตรที่ 1 สูตรที่ 2 สูตรที่ 3 สูตรที่ 4

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์ซอสชั้นปรุงรส ทั้ง 4 สูตรทดลอง

คุณภาพทางกายภาพของผลิตภัณฑ์

เมื่อนำมาผลิตน้ำซอสชั้นปรุงรสทั้ง 4 สูตร (ภาพที่ 2) และนำไปวิเคราะห์คุณภาพทางกายภาพ (ตารางที่ 3) จากการวิเคราะห์ค่าสี พบว่า ค่าสี L^* a^* และ b^* ของซอสชั้นปรุงรส มีค่า L^* a^* และ b^* เพิ่มขึ้นตามปริมาณการใช้ น้ำปูชั้นหนืดและสาหร่ายไฮโครไลซ์ ส่งผลให้สูตรที่ 4 มีค่าสี L^* a^* b^* สูงที่สุด และสูตรที่ 1 มีค่าต่ำที่สุด โดยค่า L^* อยู่ในช่วง 16.29 ถึง 21.03 และค่า a^* อยู่ในช่วง 1.77 ถึง 4.10 ส่วนค่า b^* อยู่ในช่วง 7.56 ถึง 12.39 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) และนำไปวิเคราะห์คุณภาพทางเคมี (ตารางที่ 3) จากการวิเคราะห์ปริมาณน้ำอิสระ (a_w) ของซอสชั้นปรุงรสสูตรที่ 2 ให้ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.89 ส่วนสูตรที่ 1 ให้ค่าสูงสุด เท่ากับ 0.96 ส่งผลต่อการเน่าเสียเกิดได้ง่ายกว่า ส่วนการวิเคราะห์ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) พบว่า ค่า pH ของสูตรที่ 2 และ 3 มีค่าไม่ต่างกัน อยู่ในช่วง 7.10 – 7.14 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) กับสูตรที่ 1 และ 4 แต่ทั้ง 4 สูตร มีค่า pH ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานอุตสาหกรรมกำหนดไว้ คือ 4.4

ตารางที่ 2 องค์ประกอบทางเคมีของสาหร่ายก้ามกุ้ง สาหร่ายไฮโครไลเซท และน้ำปุ๋ยมะเข็ญหนืด

องค์ประกอบทางเคมี (เปอร์เซ็นต์)	สาหร่ายก้ามกุ้ง (สด)	สาหร่าย ไฮโครไลเซท	น้ำปุ๋ยมะเข็ญหนืด
ปริมาณความชื้น	90.57±0.06	88.99±0.14	21.10±0.11
ปริมาณเถ้า	13.45±0.31	2.58±0.31	32.05±1.45
ปริมาณโปรตีน	5.28±0.24	7.69±0.18	43.08±0.68
ปริมาณไขมัน	1.65±0.38	0.39±0.08	0.27±0.03
ปริมาณเยื่อใย	2.31±0.01	1.68±0.38	-

การวิเคราะห์ค่าปริมาณของแข็งทั้งหมดของน้ำซอสชั้นปรุงรส (ตารางที่ 4) พบว่าทั้ง 4 สูตร มีค่าปริมาณของแข็งทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) โดยสูตรที่ 2 มีค่าปริมาณของแข็งทั้งหมดมากที่สุด คือร้อยละ 47.65 รองลงมาได้แก่ สูตร 3, 4 และ 1 มีค่าเท่ากับร้อยละ 36.58, 35.76 และ 27.24 ตามลำดับ ซึ่งไม่ต่ำกว่ามาตรฐานอุตสาหกรรมกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 20 เมื่อนำมาวิเคราะห์ปริมาณเกลือ (NaCl) พบว่าทั้ง 4 สูตร มีค่าไม่แตกต่างกัน อยู่ในช่วงร้อยละ 0.82-0.83

คุณภาพทางเคมีของผลิตภัณฑ์

การวิเคราะห์หาปริมาณของสารประกอบหลักในอาหาร ได้ผลการทดลอง ดังตารางที่ 5 พบว่าสูตรที่ 2 มีปริมาณความชื้นต่ำที่สุด (ร้อยละ 52.35) ส่วนปริมาณโปรตีน และเถ้า มีค่าสูงที่สุด (ร้อยละ 10.45 และ 9.63 ตามลำดับ) ซึ่งมีค่าสูงกว่าสูตรอื่น ส่วนปริมาณเยื่อใยในสูตรที่ 1, 2, 3 มีค่าไม่ต่างกัน ยกเว้นในสูตรที่ 4 มีค่าสูงที่สุด เท่ากับร้อยละ 0.38 ทั้งนี้ปริมาณองค์ประกอบทางเคมี มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามปริมาณการเติมสาหร่ายไฮโครไลเซทและน้ำปุ๋ยมะเข็ญหนืดในผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 3 คุณภาพทางด้านเคมีและกายภาพ ของน้ำซอสชั้นปรุงรสทั้ง 4 สูตร

ซอสชั้นปรุงรส	คุณภาพทางด้านกายภาพ			คุณภาพทางด้านเคมี	
	ค่าสี			ปริมาณน้ำอิสระ (a_w)	ค่ากรด-ด่าง (pH)
	L^*	a^*	b^*		
สูตร 1	16.29±0.29 ^d	1.77±0.00 ^d	7.56±0.17 ^d	0.962±0.01 ^a	7.35±0.01 ^a
สูตร 2	17.24±0.29 ^c	2.86±0.04 ^c	9.24±0.18 ^c	0.899±0.01 ^c	7.10±0.01 ^c
สูตร 3	20.18±0.02 ^b	3.81±0.04 ^b	11.65±0.06 ^b	0.930±0.00 ^b	7.14±0.02 ^c
สูตร 4	21.03±0.45 ^a	4.10±0.08 ^a	12.39±0.23 ^a	0.923±0.01 ^b	7.23±0.05 ^b

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรเหมือนกันในแนวตั้งไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ เปรียบเทียบโดยวิธี Duncan's multiple test (DMRT)

ตารางที่ 4 ปริมาณของแข็งทั้งหมด และปริมาณเกลือของน้ำซอสชั้นปรุงรส 4 สูตร

ซอสชั้นปรุงรส	ปริมาณของแข็งทั้งหมด (เปอร์เซ็นต์)	ปริมาณเกลือ (เปอร์เซ็นต์)
สูตร 1	27.24±0.05 ^d	0.82±0.00
สูตร 2	47.65±0.11 ^a	0.83±0.00
สูตร 3	36.58±0.10 ^b	0.83±0.00
สูตร 4	35.76±0.07 ^c	0.83±0.00

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรเหมือนกันในแนวตั้งไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ เปรียบเทียบโดยวิธี Duncan's multiple test (DMRT)

ตารางที่ 5 คุณภาพทางเคมีของน้ำซอสชั้นปรุงรสทั้ง 4 สูตร

ซอสชั้นปรุงรส	ปริมาณของสารประกอบหลักในอาหาร (เปอร์เซ็นต์)			
	ความชื้น	โปรตีน	เถ้า	เยื่อใย
สูตร 1	72.76±0.05 ^a	4.71±0.16 ^c	4.60±0.26 ^d	0.23±0.05 ^b
สูตร 2	52.35±0.11 ^c	10.45±0.13 ^a	9.63±0.09 ^a	0.21±0.03 ^b
สูตร 3	63.42±0.10 ^b	9.09±0.53 ^b	8.12±0.22 ^c	0.18±0.03 ^b
สูตร 4	66.57±3.99 ^b	8.99±0.04 ^b	8.53±0.20 ^b	0.38±0.08 ^a

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรเหมือนกันในแนวตั้งไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ เปรียบเทียบโดยวิธี Duncan's multiple test (DMRT)

การประเมินทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์

คะแนนทดสอบทางด้านประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์ซอสชั้นปรุงรส ด้านรสชาติ กลิ่น ลักษณะปรากฏ และความชอบรวม พบว่าสูตรที่ 2 มีค่าการยอมรับดีที่สุด และมีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) กับสูตรที่ 1, 3 และ 4 ส่วนคะแนนการยอมรับทางด้านสี พบว่า สูตรที่ 3 มีค่าคะแนนการยอมรับดีที่สุด ส่วนสูตรอื่น มีค่าไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 6) ดังนั้นจากการทดลองนี้ คะแนนความชอบรวมในสูตรที่ 2 ผู้บริโภคให้การยอมรับดีที่สุด มีค่าคะแนนสูงกว่า 7

ตารางที่ 6 ผลการประเมินทางประสาทสัมผัสเพื่อคัดเลือกสูตรซอสชั้นปรุงรสที่เหมาะสม

ซอสปรุงรส	ลักษณะปรากฏ	สี	กลิ่น	รสชาติ	ความชอบรวม
สูตร 1	6.64±1.05 ^b	6.78±1.16 ^b	6.80±0.26 ^b	6.77±0.05 ^c	6.87±0.05 ^b
สูตร 2	7.21±1.11 ^a	7.19±1.13 ^b	7.44±0.09 ^a	7.51±0.03 ^a	7.59±0.03 ^a
สูตร 3	7.38±0.90 ^a	7.33±0.93 ^a	7.13±0.22 ^b	7.34±0.03 ^b	7.32±0.03 ^b
สูตร 4	6.58±0.99 ^b	6.91±1.04 ^b	6.99±0.20 ^b	6.50±0.08 ^c	6.67±0.08 ^c

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรเหมือนกันในแนวตั้งไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ เปรียบเทียบโดยวิธี Duncan's multiple test (DMRT)

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาการผลิตของชั้นปรุงรสทั้ง 4 สูตร โดยใช้วัตถุดิบหลักได้แก่สาหร่ายไฮโดรไลเซต และ น้ำปูทะเลชั้นหนืด การทดลองชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบทางเคมีในวัตถุดิบหลักได้แก่ ปริมาณโปรตีน ไขมัน และ เยื่อใยสูง มีส่วนส่งเสริมการเพิ่มปริมาณสารอาหารในของชั้นปรุงรส โดยให้ค่าเข้าเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยน้ำของชั้นปรุงรสแต่ละสูตร มีส่วนประกอบหรือปริมาณวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตต่างกัน ทำให้ของชั้นปรุงรสที่ผลิตออกมามีลักษณะทางกายภาพ ทั้งด้านสีที่ปรากฏและปริมาณของแข็งทั้งหมดต่างกัน โดยค่า L^* a^* b^* มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามปริมาณการใช้สาหร่ายไฮโดรไลเซตและน้ำปูทะเลชั้นหนืดที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการค่า L^* ซึ่งเป็นค่าที่บอกถึงความสว่างของตัวอย่าง ดังนั้นตัวอย่างที่มีน้ำอยู่มากจะส่งผลให้เกิดการกระเจิงของแสงได้มากกว่า ทำให้ค่าสีที่วิเคราะห์ได้ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยสูตรที่ได้รับการยอมรับดีที่สุด ได้แก่ สูตรที่ 2 ซึ่งเป็นสูตรที่ใช้ สาหร่ายไฮโดรไลเซต 6 กรัม และน้ำปูทะเลชั้นหนืด 30 กรัม สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์คุณภาพสารประกอบหลักในอาหารที่พบว่า สูตรที่ 2 ให้ค่าปริมาณโปรตีน ไขมัน และค่าของแข็งทั้งหมดสูงที่สุด ใกล้เคียงกับการผลิตของสเคซของสุทธิณี ดันติปัญญาเทพ (2551) ที่ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณโปรตีน ไขมัน และไขมัน เท่ากับร้อยละ 6.79, 60.48, และ 10.93 ตามลำดับ แต่ต่างจากของสปรุงรสเพราะจากน้ำหมักกะปิ ของสุพรรณพันธ์ โลหะลักษณะนาเดช และชุตินุช สุจริต (2557) พบว่าผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณโปรตีน ไขมัน และเกลือ เท่ากับร้อยละ 2.50 1.70 93.07 และ 1.53 ตามลำดับ ส่วนค่า A_w เท่ากับ 0.917 และ pH เท่ากับ 7.69 ขณะที่ผลิตภัณฑ์นี้ได้เยื่อใยจากสาหร่าย เท่ากับร้อยละ 0.21 ค่าความเป็นกรด-ด่าง อยู่ในช่วงเป็นกลาง (pH 7.10) และปริมาณเกลือมีค่าต่ำ (ร้อยละ 0.83) แสดงให้เห็นว่าคุณภาพของของชั้นปรุงรสอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ของสเคซหอยนางรม มอก 1317-2538 (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมประมง, 2538) มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ในการพัฒนาสูตรต้นแบบให้เป็นผลิตภัณฑ์ของชั้นปรุงรสเชิงการค้าในอนาคตต่อไป

6. สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า การใช้สาหร่ายไฮโดรไลเซต และน้ำปูทะเลชั้นหนืด ในการผลิตของชั้นปรุงรส ได้สูตรที่เหมาะสมที่สุดทั้ง องค์ประกอบเคมี สมบัติทางกายภาพ และการยอมรับของผู้บริโภค ได้แก่ สูตรที่ 2 ซึ่งเป็นสูตรที่ใช้ สาหร่ายไฮโดรไลเซต 6 กรัม และน้ำปูทะเลชั้นหนืด 30 กรัม ต่อปริมาณของชั้นปรุงรส 260 กรัม

7. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาอายุการเก็บรักษาและการบรรจุภัณฑ์เพื่อยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์

8. คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย งบรายได้ประจำปีงบประมาณ 2564

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2553). *รายงานประจำปี 2553*. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.
- จิราภรณ์ จิตต์ปราณี. (2549). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับรายชั้นปรุงรส*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นีสานารถ กระแสรัชต์ วิษณณีย์ ยืนยงพุทธกาล ผู้และ สิริมา ชินสาร. (2558). *การผลิตโปรตีนไฮโดรไลเสทจากหมึกกะต๋อยด้วยเอนไซม์ และการประยุกต์ใช้ในซอสชนิดข้น*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วรรณบตี เอกปิยะกุล. (2549). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์ซอสหอยแครง*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาผลิตภัณฑ์ประมง, คณะประมง, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- ศิวาพร ศิวเวชช. (2535). *วัตถุดิบอาหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. โอ เอส พรีนติ้ง เฮาส์. กรุงเทพมหานคร.
- สุทธิณี ตันติปัญญาเทพ. (2551). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์ซอสเคย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สุพรรณพันธ์ โลหะลักษณะเดช และชุติษฐ สุจริต. (2557). *การผลิตซอสปรุงรสเพราะจากน้ำหมักกะปิ*. เอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4 ประจำปี 2557 ม.ขอนแก่น, ขอนแก่น, หน้า 427-432.
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมประมง. (2538). *มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซอสหอยนางรม*. มอก. 1317-2538 กระทรวงอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร
- AOAC (Association of official Analytical I Chemists). (2000). *Official Methods of Analysis*. Association of official Analytical I Chemists. Washington D.C.
- Kremer, S., Mojet, J. and Shimojo, R. (2009). Salt reduction in foods using naturally brewed soy sauce. *Journal of Food Science*. 74: 255-262.
- Lee, G.H. 2011. A salt substitute with low sodium content from plant aqueous extracts. *Food Research International*. 44: 537-543

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองคุณภาพบทความ

1. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาก่อนการของคุณภาพบทความวิจัยและบทความระดับนานาชาติ (International Level) ภายนอกมหาวิทยาลัย (External Reviewer)

1	Professor Dr. R. Michael Smith	Niagara University, U.S.A.
2	Professor Dr. Ted Yu-Chung Liu	National Pingtung University, Republic of China (Taiwan)
3	Professor Ni Ni Hlaing	University of Distance Education, Mandalay, Myanmar
4	Professor Tin Moe Yi	Mandalay University, Myanmar
5	Dr. Bao Kham	University of Foreign Languages, Hue University, Vietnam
6	Dr. Ashok R. Thorat	Institute of Advanced Studies in English, India
7	รองศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์	มโนมินากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8	รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต	สิทธิธิติกุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
9	รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ	คชสิทธิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
10	รองศาสตราจารย์ ดร. ชัญชดี	วรรณรักษ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
11	รองศาสตราจารย์ ดร.เอกฉันท	จารุเมธีชน วิทยาลัยสงฆ์ บุรีรัมย์
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พญ. ศัชรินทร์	ภูนิคม มหาวิทยาลัยขอนแก่น
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จงรักษ์	เลี้ยงพานิชย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์	สุขยิ่ง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทพญ. ดร.มยุรชฎี	พิพัฒภาสกร มหาวิทยาลัยนเรศวร
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย	โคตรटक มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
17	ทันตแพทย์นราดล	พิมลวิษยาภิจ กงทันตสาธารณสุข สำนักอนามัย
18	อาจารย์ ดร.จิโรจน์	แสงรัตนประเสริฐ โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์

2. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาก่อนการของคุณภาพบทความวิจัยและบทความระดับนานาชาติ (International Level) ภายในมหาวิทยาลัย (External Reviewer)

1	รองศาสตราจารย์มาลิณี	จุฑาประมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2	รองศาสตราจารย์ ดร.อัครพนท์	เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์	ประชนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล	ศักดิ์ปกรณกานต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
5	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ	จารัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
6	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร	ชื่นชูจิตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
7	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร	ปาโมกข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คำภีร์ภาพ	อินทะนุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
9	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์	ปิยานุกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรเทพ	วันดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
11	อาจารย์ ดร.นงนุช	ภักดีเตชาเกียรติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองคุณภาพบทความวิจัยและบทความวิชาการระดับชาติ (National Level) ภายนอกมหาวิทยาลัย (External Reviewer)

1	ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์	แสนบุราณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2	รองศาสตราจารย์ ดร.ลำเนาวัลย์	เสาวกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสุรินทร์
3	รองศาสตราจารย์ ดร.สหลาภ	หอมอุษิมวงศ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4	รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์	เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5	รองศาสตราจารย์ ดร.ฐปทพงษ์	กว้างสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6	รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์	ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
7	รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต	ชูกำแพง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
8	รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิศักดิ์	คำผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
9	รองศาสตราจารย์ ดร.กัตัญญา	แก้วหานาม	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
10	รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ	มารี เคน	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
11	รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธิ์	สุทธิจิตต์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
12	รองศาสตราจารย์ ดร.จรัส	สว่างทัพ	นักวิชาการอิสระ
13	รองศาสตราจารย์ ดร.อาลัย	จันทร์พาณิชย์	นักวิชาการอิสระ
14	รองศาสตราจารย์ ดร.จรีพร	จันทร์พาณิชย์	นักวิชาการอิสระ
15	รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทราพร	เกษสังข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
16	รองศาสตราจารย์ประยงค์	ธรรมสุภา	นักวิชาการอิสระ
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย	โคตรคก	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทพญ. มยุรชฎี	พิพัฒน์ภัสกร	มหาวิทยาลัยนเรศวร
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี	สุริยะ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อพนันตรี	พุลพุทธา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรภุรี	มุลสิน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกร	อินทวิชชะ	สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา	สุทัศน์ศิริกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ	จรรย์ยานนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
25	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ	ชินวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์	กิตติपालวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาคกล	อามาตย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง	สุวรรณภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
29	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์	สวัสดิ์โรตง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
30	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนมณัฐชา	สังวานศุภพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
31	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อติวิฑู	มากสุวรรณ	สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
32	นายแพทย์ภูวดล	กิตติวัฒน์สาร	โรงพยาบาลบุรีรัมย์

33	อาจารย์ ดร.อจิรภาส	เพชรบูรณ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
34	อาจารย์ ดร.สุภมาศ	ศรีวงศ์ฟุก	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
35	อาจารย์ ดร.พัฒนพงศ์	โตภาคงาม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
36	ทันแพทย์นราตล	พิมลดิชยาภิจ	กองทันตสาธารณสุข สำนักงานมัยกรุงเทพฯ

4. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองคุณภาพบทความวิจัยหรือบทความวิชาการระดับชาติ (National Level) ภายในมหาวิทยาลัย (Internal Reviewer)

1	รองศาสตราจารย์มาลิตี	จุโทะปะมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์	สุวรรณรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3	รองศาสตราจารย์ประชัน	คะเนวัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
4	รองศาสตราจารย์สมบัติ	ประจัญสานต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
5	รองศาสตราจารย์สายใจ	ทันการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
6	รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริภาณี	จุโทะปะมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
7	รองศาสตราจารย์อรรถกร	จัตตุกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
8	รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	ปาโนรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
9	รองศาสตราจารย์ ดร.อัครพนท์	เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
10	รองศาสตราจารย์ ดร.บุญย์เสนอ	ศรีวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
11	รองศาสตราจารย์ศุภกรณ์	ละอียดอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
12	รองศาสตราจารย์ประยงค์	ธรรมสุภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
13	รองศาสตราจารย์อุทิศ	ทาหอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันทนี	นามสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพิศรา	รักการศิลป์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์	ประชานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กระพัน	ศรีงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร	ชื่นชูจิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิจพร	ณ พัทลุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล	สมคุณา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษสุดา	บูรณพันธ์ศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตตะวัน	กุโบล่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิราพร	ศิรินนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ	จารัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
25	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิตี	ปัญญาอินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล	ศักดิ์ปกรณ์กานต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญญรัตน์	พุมิพงค์ชัยชาญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินทิพย์	พิมพัถ์ถัด	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

29	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บวรเจิด	สอนสุภาพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
30	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจพร	วรรณบุญถัมภ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
31	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิณี	ศิลาเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
32	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รพีพรรณ	พงษ์อินทร์วงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
33	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวีวัฒน์	พรหมเด่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
34	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริษฐ์	กิตติธนากรุ่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
35	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ	หอมจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
36	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิรณี	ทัศนเทพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
37	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลรัตน์	ยาทองไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
38	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร	วิชัยรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
39	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์	จิวพัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
40	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนนต์	สวนประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
41	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพพร	โลมารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
42	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิพัฒน์	สมใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
43	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยาณี	ธีระวงศ์ภิญโญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
44	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรเทพ	วันดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
45	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวรัตน์	ทศสะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
46	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา	ชุมแวงวาปี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
47	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร	ปาโมกข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
48	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมพงษ์	เกศศรีพงษ์ศา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
49	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาคด	อามาตย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
50	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลกัญญา	ศรีสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
51	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารยา	มุสิกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
52	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขมิกา	อารมณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
53	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินทรัพย์	เย็นยาว	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
54	อาจารย์ ดร.โกวิท	วัชรินทร์ราษฎร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
55	อาจารย์ ดร.พัชนี	กุลพานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
56	อาจารย์ ดร.พิสมัย	ประจักษ์นันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
57	อาจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์	เวียงวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
58	อาจารย์ ดร.คนางค์	ช่อชู	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
59	อาจารย์ ดร.จริยาภรณ์	ปิศาหะสังข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
60	อาจารย์ ดร.ณรงค์กร	ชัยวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
61	อาจารย์ ดร.เชาวลิต	สิมสวย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
62	อาจารย์ ดร.ณัฐพล	แสนคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
63	อาจารย์ ดร.ณิชากัทธ	มณีพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
64	อาจารย์ ดร.ทิพวัลย์	แสนคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

65	อาจารย์ ดร.วิษณุ	ปัญญาองค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
66	อาจารย์ ดร.ธีรรัตน์	จิระมะกร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
67	อาจารย์ ดร.ฐศักดิ์	ยาทองไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
68	อาจารย์ ดร.วรรณช	ภักดีเตชาเกียรติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
69	อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ	พลเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
70	อาจารย์ ดร.รชต	อุบลเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
71	อาจารย์ ดร.สุสิต	ศุภิศสุนทร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
72	อาจารย์ ดร.พนาสินธุ์	ศรีวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
73	อาจารย์ ดร.สุธิกิตต์	ฝอศสูงเนิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

รายชื่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอผลงานวิจัย

1. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ การนำเสนอผลงานวิจัยภาคบรรยาย ระดับนานาชาติ (International Level)

1	Professor Dr. R. Michael Smith		Niagara University, U.S.A.
2	Professor Dr.Ted Yu-Chung Liu		National Pingtung University, Republic of China (Taiwan)
3	Professor Dr. Mario P. Obrero		University of Northern Philippines
4	Professor Dr. Irom Gambhir Singh		Manipur University, India
5	Professor Dr. Ilhan Cagirgan		Akdeniz University, Turkey
6	Professor Ni Ni Hlaing		University of Distance Education, Mandalay, Myanmar
7	Professor Saw Pyone Naing		Sagaing University of Education Sagaing, Myanmar
8	Dr. Bao Kham		University of Foreign Languages, Hue University, Vietnam
9	Dr. Ashok Thorat		Institute of Advanced Studies in English, India
10	รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี	วรรณรักษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
11	รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต	สิทธิ์ติกุล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
12	รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ	คชสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
13	รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร	ควนใหญ่	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
14	รองศาสตราจารย์ ดร. ทพญ.จุฑาทิพย์	สมิตไมตรี	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
15	รองศาสตราจารย์ ดร.จรัส	สว่างทัพ	นักวิชาการอิสระ
16	รองศาสตราจารย์ ดร.อัครพนธ์	เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงรักษ์	เลี้ยงพานิชย์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์	ประชาชนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ	จารัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์	ปิยานุกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คำภีร์ภาพ	อินทะนุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรเทพ	วันดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ (National Level) การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย ระดับชาติ

1	รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์	ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2	รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ	เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3	รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์	โชคอรกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
4	รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชา	มาวี เคน	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
5	รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริานี	จุฑาประมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
6	รองศาสตราจารย์ ดร.จรีพร	จันทร์พาดิษฐ์	นักวิชาการอิสระ
7	รองศาสตราจารย์ ดร.อาลัย	จันทร์พาดิษฐ์	นักวิชาการอิสระ
8	รองศาสตราจารย์ ดร.สายใจ	ทันการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
9	รองศาสตราจารย์ สมบัติ	ประจักษ์ศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
10	รองศาสตราจารย์ อนุทิศ	ทาหอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล	ภูมิสะอาด	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมุล	วิเศษ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ	ชินวงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กระพัน	ศรีงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล	ศักดิ์ปรณกานต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินทิพย์	พิมพ์กมล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิราพร	ศิรินนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์	จีวัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจพร	วรรณูปถัมภ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร	วิชัยรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รพีพรรณ	พงษ์อินทร์วงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษสุดา	บุรณพันธ์ศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ	หอมจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิรณี	ทัศนเทพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
25	อาจารย์ ดร.โกวิท	วัชรินทร์วางกูร	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
26	อาจารย์ ดร.จริยาภรณ์	ปิตาทะสังข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ การนำเสนอผลงานวิจัยแบบโปสเตอร์ ระดับชาติ (National Level)

1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพพร โลมารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สานุสันต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกองบรรณาธิการ
รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
ครั้งที่ 5 พ.ศ.2565

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ที่ ๓๖๙ /๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกองบรรณาธิการรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและ
นานาชาติ ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕

.....

ตามที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จัดการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ขึ้น ในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ภายใต้ชื่อ “มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Universities for Local Development Based on Sustainable Development Goals)” เพื่อให้การดำเนินการจัดทำรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการกองบรรณาธิการ รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Editorial board) ดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการกองบรรณาธิการรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ (International level)

๑.๑ Professor Dr. R. Michael Smith	Niagara University, U.S.A.
ประธานกรรมการ
๑.๒ ศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปะเทศา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองประธานกรรมการ
๑.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
กรรมการ
๑.๔ Professor Ni Ni Hlaing	University of Distance
Education, Mandalay,
Myanmar
กรรมการ
๑.๕ อาจารย์พัลลภา เลิศเจริญวิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
กรรมการและเลขานุการ

๒. คณะกรรมการกองบรรณาธิการรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ (National level)

๒.๑ ศาสตราจารย์ ดร.อลงกลด แทนอมทอง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประธานกรรมการ
๒.๓ รองศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กรรมการ
๒.๔ รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี วรรณรักษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี กรรมการ
๒.๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พญ.ศัชรินทร์ ภูนิคม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น กรรมการ
๒.๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริษฐ์ กิตติธรรุจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ ๑. จัดเตรียมต้นฉบับรายงานวิจัย/รายงานวิชาการ (Full paper) เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Online Proceedings)

๒. จัดพิมพ์รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการให้เรียบร้อย เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และสามารถนำไปอ้างอิงทางวิชาการได้

๓. จัดเตรียมรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ เพื่อมอบให้แก่ผู้นำเสนองานวิจัยงานวิชาการทั้งภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์

ให้คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งได้รับค่าตอบแทนตามประกาศมหาวิทยาลัย เรื่อง การจ่ายเงินค่าตอบแทนกองบรรณาธิการรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ และให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถและบังเกิดผลดีต่อทางราชการ

สั่ง ณ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

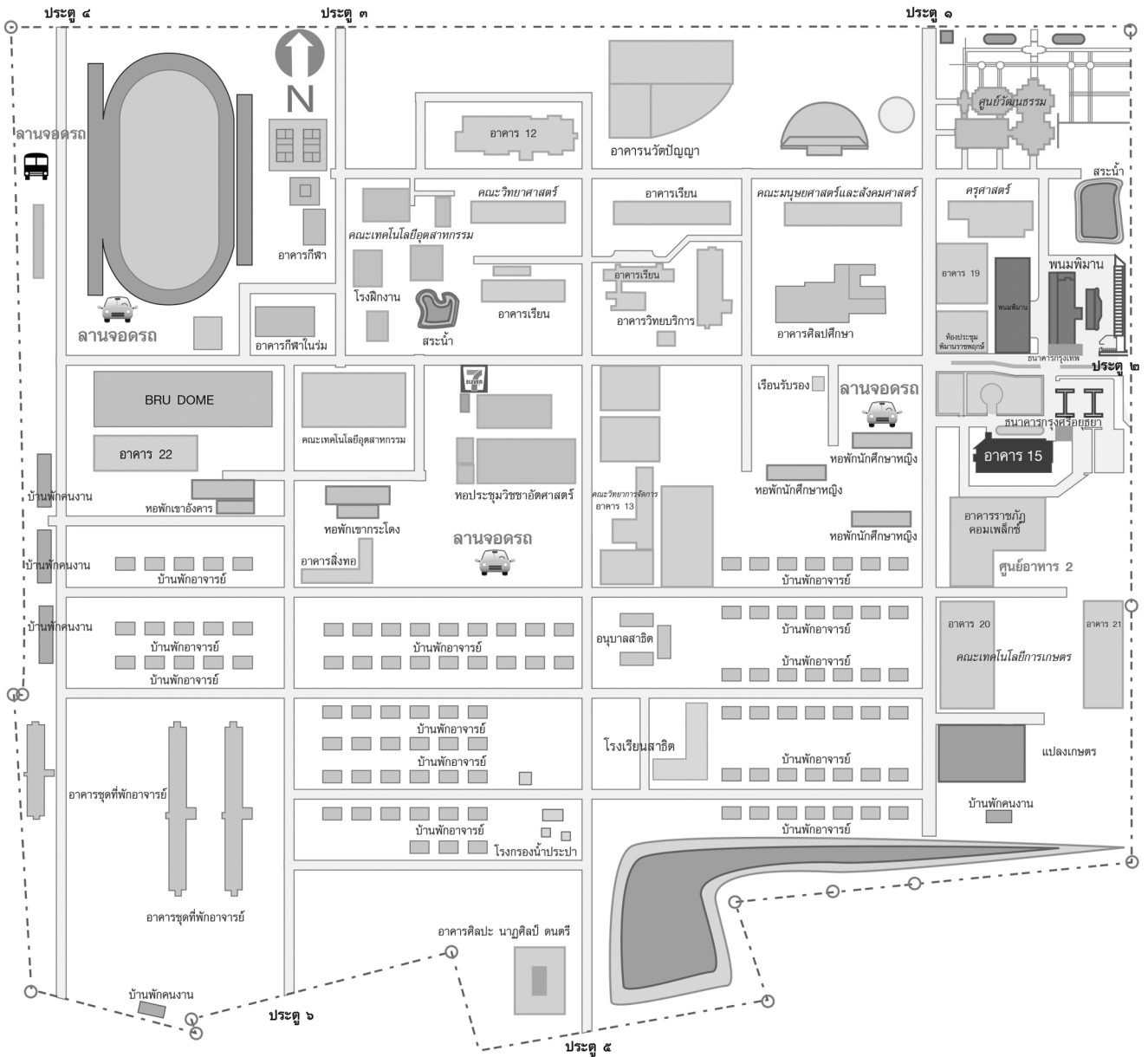

(รองศาสตราจารย์มาลีณี จุฑาปะมา)

รักษาราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

แผนผังมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565
The 5th National and International Research Conference 2022
NIRC V 2022

PROCEEDINGS

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2565 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

